

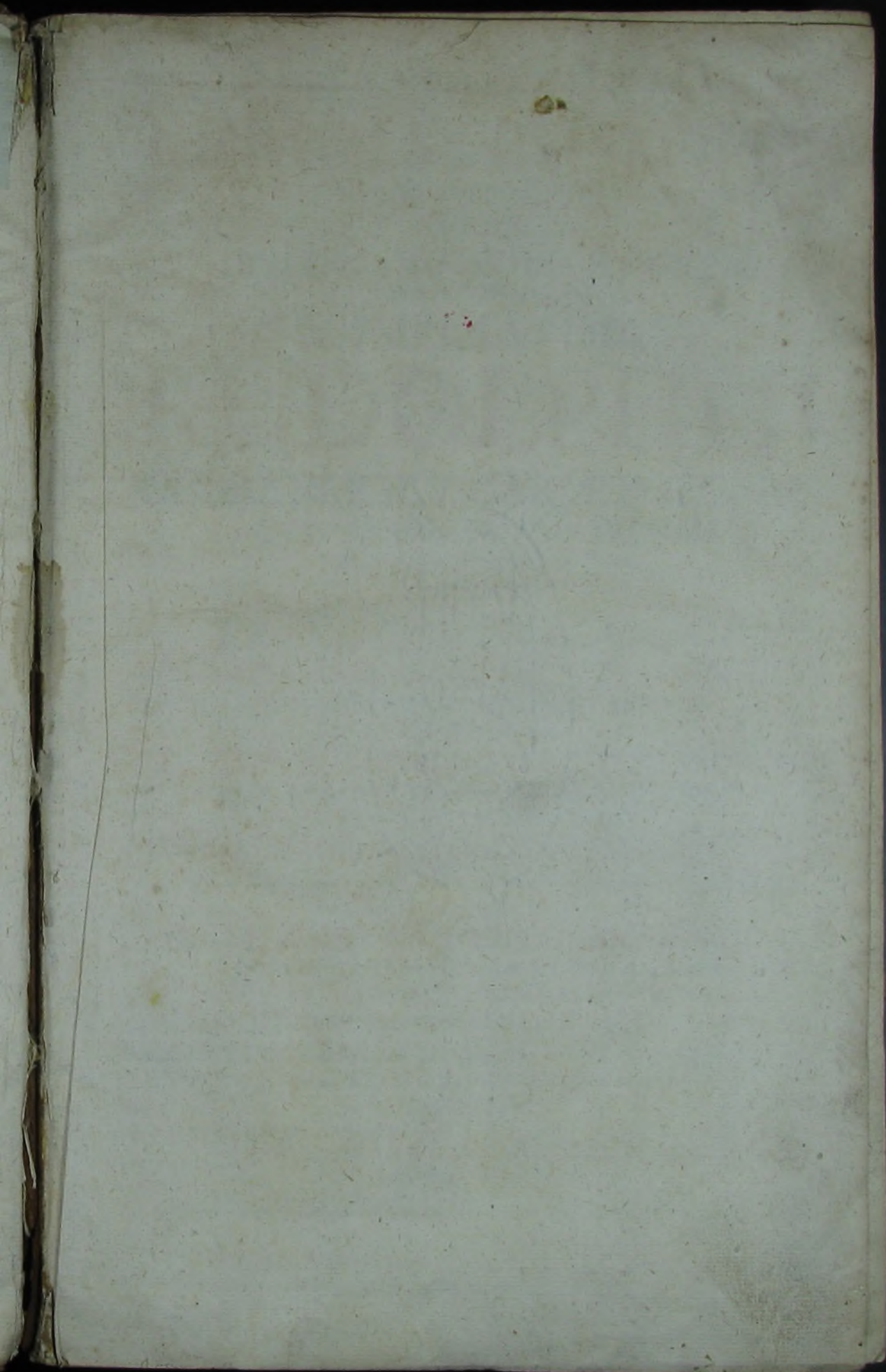

W. J. C. P.
Opole

~~2878~~
331 st.

Akc ²³ Nr ² 62 / C

44

SILESIACARUM
RERUM SCRIPTORES

ALIQOT ADHUC INEDITI

QUIBUS

HISTORIA AB ORIGINE GENTIS
AD OBITUM USQUE

D. IMPERATORIS

RUDOLPHI II.

GERMANIÆ HUNGARIÆ BOHEMIÆ-
QUE REGIS POTENTISSIMI
SPECIATIM RECENSETUR

ACCEDUNT

TABULÆ GENEALOGICÆ
SERENISSIMÆ GENTIS LOTHARINGICÆ:

QUÆ DUCATUM SUPERIORIS SILESIE
TESSINENSEM:

CELSISSIMÆ FAMILIÆ LICHTENSTEINENSIS:

QUÆ DUCATUS SUPERIORIS SILESIE OPPAVI-
ENSEM ET CARNOVIENSEM:

CELSISSIMÆ FAMILIÆ LOBKOWITZIE:

QUÆ DUCATUM SILESIE INFERIORIS SAGANENSEM:
ET

CELSISSIMÆ FAMILIÆ AUERSBERGICÆ:

QUÆ DUCATUM SILESIE INFERIORIS MON-
STERBERGENSEM HABET:

EX MONUMENTIS FIDE DIGNISSIMIS:

CONFECIT TOMUM HUNC II. NON SILESIE MODO
SED ET VICINARUM GENTIUM-RES
ILLUSTRANTEM

FRIDER. WILH. DE SOMMERSBERG:
EQUES SILESIUS.

LIPSIE:

SUMTIBUS MICHAELIS HUBERTI: BIBLIOPOLÆ WRATISLAVIENSIS.
A. O. R. cl^o Is cc xxx.

SIESTIACARUM
RERUM SCRIPTORES

ALIQNOT ADHUC VEDITI

QUIBUS

HISTORIA AB ORIGINE GENTIS
AD OPTIMUM USQUE

D. IMPERATORIS

RUDOLPHI II.

GERMANIAE HUNGARIAE BOHEMIAE

QUE RES POTENTISSIMI

SPECIALITER RECENTUR

ACCEDUNT

TABULAE GENEALOGICAE

SERENISSIMAE GENTIS LOTARINGICAE

QUE DUCATUM SUPERIORIS SILESIE

TESSENIENSEM

CELISSIMAE FAMILIAE LICHTENSTEINENSIS

QUE DUCATUM SUPERIORIS SILESIE OPIDAVI

ENSEM ET CARNOVIENSEM

CELISSIMAE FAMILIAE LOKOWITZAE

QUE DUCATUM SILESIE INTERIUS SAGAVIENSEM

ET

CELISSIMAE FAMILIAE AUERSBERGICAE

QUE DUCATUM SILESIE SUPERIORIS NON

STERENSIENSEM HABET

EX NON PRINCIPALIBUS DIGNISSIMIS

CONSTITIT TOMMAM HINGO II. NON SILESIE MODO

SED ET VICINARUM GENTIUM RES

ILLUSTRANT

FR. DER. WILH. DE SOMMERBERG

BOHUS SILESIE

OPIDAVI

LIPSIÆ

JOHANNES MICHAELIS HUBERTI: RECTORIS VIKTORII VIKTORII

A. O. R. cl. p. ec. xxx

CAPITA QUÆ HOC VOLUMINE CONTINENTUR:

I.

CHRONICI SILESIE VETUSTISSIMI Fragmentum.

II. BOGUPHALI II. EPISCOPI POZNANIENSIS: (qui an. 1253. V.
Id. Febr. obiit) CHRONICON POLONIE: cum Continua-
tione

BACZKONIS: CUSTODIS POZNANIENSIS.

III. ANONYMI ARCHIDIACONI GNEZNENSIS BREVIOR CHRONICA CRACO-
VIE: ab Orbe Condito ad A. C. 1395.

IV. VITA THOMÆ I. EPISCOPI WRATISLAVIENSIS ex variis Testimoniis
EPISCOPI: CAPITULI: & ABBATIS S. VINCENTII congesta.

V. JOHANNIS LONINI sive DLUGOSI: CANONICI CRACOVENSIS: EPI-
SCOPORUM SMOGORZOVENSIS: ET PITZINENSIS, quæ nunc VVRA-
TITZLAVIENSIS, ECCLESIARUM Historiæ & Acta.

VI. ANNALES VVRATISLAVIENSES ab A. C. 1149. ad A. C. 1490.

VII. ANONYMI VITÆ EPISCOPORUM ECCLESIE: quæ OLIM SMOGRO-
VIENSIS: DEINDE RYTZINENSIS: mutato Loco & Nomine VVRATIS-
LAVIENSIS appellatur, ab an. C. 965. ad a. C. 1539.

IIIX. NICOLAI HENELII AB HENNENFELD: S. C. R. M. nec non Illustrissimi
DUCIS LIGNICENSIS CONSILIARII: DUCATUS MONSTERBERGICI
Pro-Cancellarii: Inelytæque REIP. WRATISLAVIENSIS OLIM SYNDICI:
ANNALES SILESIE ab Origine Gentis ad obitum usque D. IMP. RUDOLPHI
II. ex Cod. ipsius Autoris Manu Scripto editi: & Observationibus necessa-
riis instructi.

IX. Tabulæ Genealogicæ SERENISSIMÆ GENTIS LOTHARINGICÆ: & CELSIS-
SIMÆ LICHTENSTEINENSIS: LOBKOVVITZIE AC AURSBERGICÆ
FAMILIÆ ex Monumentis Fide dignissimis: quarum LOTHARINGICA:
Ducatum superioris Silesiæ Teffinensem: LICHTENSTEINENSIS: Ducatus
Silesiæ superioris Oppaviensem & Carnoviensem: LOBKOVVITZIA: Duca-
tum Silesiæ inferioris Saganensem: AURSBERGICA Ducatum Silesiæ inferioris
Monsterbergensem habet. Præmittuntur Tabula I. Accessiones quædam
ad Historiam Genealogicam Ducum Silesiæ Piasteorum: Tomo I. Scriptorum
nostrorum insertam.

X. STATUTA CIVITATIS SVIDNICENSIS ex vetusto Cod. MSto Membranaceo.

XI. MANTISSA DIPLOMATUM.

DEO T. O. M. DUCE!

PRAEFATIO.

Ulit protinus & Voti & Consilii sui Pretium Orbis Terrarum Resque Publica Romana, cum C. OCTAVIUS CÆSAR subactis Noricis: fractis Illyriis: domitis Pannoniis: casis Dalmatis: terris Mysis: victis Thracibus: sublatiis Dacis: fugatis Sarmatis: prostratis Cantabris: debellatis Asturibus: Africæ demum Asiæque Gentibus eo adactis, ut Victorem sentirent populum Romanum, ob hæc tot facta ingentia AUGUSTI & PATRIÆ PATRIS nomina reciperet, dignissimus Lauro, dignissimus Curru CÆSAR, sed jam tantus, ut posset Triumphos contemnere. Majestati tamen & Amori, duplici hoc Titulo provisum: illa Imperium obtinuit amplissimis sane Finibus circumscriptum, hic tot diversissimarum Nationum conjunxit Animos, nec quid supererat, quam ut Pace Terra Marique parta JANUS CLUSUS Nominis Augusti augeret Magnitudinem, quod & omnium hominum, Ordinum & ætatum Applausu factum feliciter. Hinc obvia omnibus, Salutis, Quietis, Pacis & Tranquillitatis Monumenta: Affluentia Annonæ, instar perpetui Congiarii, Portus patefacti, Itinera Terris reddita, diversæ Genes utili mixtæ Commercio, imo Ingeniorum summa undique sæcunditas, summa & militaris & maritimæ Rei Scientia, aliarum quoque Artium tantæ Segeres, ut cum feracissimis Terris, quasi nunquam cessura certaret Urbs & Italia. Elatus ergo hæc ævi sui Felicitate Q. Horatius Flaccus, dum MÆCENATEM dulce decus & Præsidium Litteris, Hostibus vero AGRIPPAM Martem esse Tunica tectum adamantina, C. OCTAVIO CÆSARE AUGUSTO Imperante sensit, Antonium Julum ad AUGUSTI Laudes canendans excitans, addit:

Hoc nihil majus meliusve Terris
Fata donavere bonique diui:
Nec dabunt, quamvis redeant in Aurum
Tempora præsum.

Ibit ergo in Secula numerosa TANTI PRINCIPIS Gloria, & perpetua quæ meritis & Virtute prorogatur AUGUSTUM manebit Fama. Quem vero inanes Deorum Imagines nec meliorem nec Majorem Terris dare poterant, quæque in Aurum præsum redire Tempora vix dubia spe optare poterat Vates, omni nunc Superstitionis & Adulationis nube discussa sentire sibi FELIX gratulatur GERMANIA, CÆSAREM inquam Meliorem AUGUSTO, Feliciorem TRAJANO: de quo Claudiani Verba merito ævi nostri repetit Felicitas:

En! cui distulimus melioris Secla Metalli,
CÆSAR adest, ite optari mortalibus Anni.

Testis est HISPANIA & remotus OCEANUS, fulgentissimum Juventutis Principem, in Spem AUSTRIÆ & Solatium GERMANIÆ natum, disjunctissimos subditos ut proximos amasse, & ad opem illis ferendam, diversam Aquarum Cœlique Temperiem, ut patrios Fontes, Patriumque Sidus ferre consuevisse. Cantabros & Astures, duas HISPANIÆ Gentes, AUGUSTUS CÆSAR, aut CAROLUS NOSTER AUGUSTISSIMUS omnem a Pyrenæo ad ultimas usque Gades inrerjacentis Soli Vastitatem Trophæis lustravit. Sub mœnibus Belgicæ AUGUSTUS CÆSAR Floro Teste præliatus est, latissimo Campo & Montibus immensis Romanorum Armis jam occupatis: aut CAROLUS NOSTER AUGUSTISSIMUS cinctam validissimo Hostium Exercitu & ad summas redactam Angustias Barcinonem suæ quoque salutis Periculo indefessa Alacritate salvam

salvam & incolumem præstitit: taceo tot alia Victoriarum Monumenta, quæ posterivivenda tradent minoribus suis, & AUGUSTISSIMI IMPERATORIS iisdem in locis SACRA VESTIGIA. Gloria tandem Terra Marique parta & magna per æquora vectum, GERMANIÆ tamen Precibus reducem, supplex excepit ITALIA, Hostium quondam Armis concussa, nunc in sinum EIUS confugiens: quam multis Civilibus Bellis superatis vix olim pacare poterat AUGUSTUS CÆSAR: inde & RHENO quies AUGUSTISSIMI NOSTRI IMPERATORIS Munificentia restituta, quam avide quoque Manifestum ac Præsentem Salutis nostræ Conservatorem verita, amplexa est Gallia. Sed non nisi ad numerosam Gloriam natus CAROLUS MAXIMUS, cum Humeris EJUS Romanum federet Imperium, & Insolentiam Ferociamque Turcarum perhorresceret Pannonia, lacrimis & Precibus Regni cari exoratus, communique CHRISTIANI ORBIS Utilitati Ejusdem LOCUPLETATOR providens, collectas Afrix & Africæ Vires repetito ad Temesvarium & Taurunum Fulmine disjecit, Urbes has Nobilissimas Pannoniæ asseruit, SERVIAM in Provinciæ Formam redegit, DACIÆ MOESIÆQUE libertatem vindicavit, cumque ad Byzantium pateret Iter, & ad Adventum FORTUNÆ AUSTRIACÆ VICTRICIS tirubaret Thracia, Eadem ac DEUS T. O. M. Clementia Solem post Nubila Tempestatesque indulgens, Barbaro Regi sed victo & supplici ignovit, Pacemque dedit, AUGUSTO CÆSARE novis hisce Titulis iterum Major, cum Florus ipse de illo confiteatur, Daciam non victam ab eo, sed summotam atque dilatam fuisse. Oriente itaque & Occidente Tropæis lustrato, & Pace Terra Marique parta, magnum illud & augustum Opus supererat Janum claudere, quod & ex uno omnium hominum Voto, neglectisque ob communem CHRISTIANI ORBIS Utilitatem privatis AUGUSTISSIMÆ DOMUS commodis factum feliciter: hinc circumferens Regnis Suis Præsentia Sua Pacis Bona AUGUSTISSIMUS IMPERATOR, Vias reclusit, Portus patefecit, diversas Gentes pulcherrimo miscuit Commercio, Congiaria gaudentibus obtulit, & in subditorum omnium ut in unius salutem intentus, ubique par Gaudium, paremque excitavit Applausum. Et quis jam Locus Amabili, quo Bellicis Laudibus fulgentissimus, Litteras tamen Bonas excipit Vultui, nec enim minus Gloriæ addit, qui Sudores AUGUSTISSIMI IMPERATORIS hausit HISPANIÆ Campus, quæ refectiones gesto feliciter ad Ilërdam d. 31 Julii an. 1710. Prælio Humus, quæ denique Somnum Tecta, reportata d. 20. Aug. anni Ejusdem ad Cæsarem Augustam Victoriæ prætexerint, quam Historiæ Studiis MAXIMUM IMPERATOREM delectari, Antiquitatum Studia Curæ habere, eruditos homines nunciata quoque familiari salute recreare, Bibliothecam Vindobonensem toto Orbe Celeberrimam inter Delicias suas primo loco numerare, & SCIPIONIS AFRICANI instar Carmen amare, dum Carmine digna gerit. Honor ergo æternus Annalium AUGUSTISSIMUM MAXIMUMQUE NOSTRUM IMPERATOREM colat, quem Toga & Arma, raro omnium Laudum Concentu honestarunt, Talem esse oportuit, cujus Humeris tot Gentium disjunctissimarum bene sedeat Imperium, cui ut Jus & Amor & Gaudium tulit acclamamus:

TE nihil majus meliusve Terris
NUMEN ÆTERNUM dedit ET SECUNDUM,
Nec dabit, quamvis redeant in Aurum

Tempora prisca.

Unus C. OCTAVIO CÆSARI AUGUSTO Agrippa: unus Mæcenas: sed AUGUSTISSIMO IMPERATORI NOSTRO plures in omnibus quibus imperat Regnis, quare abunde experiuntur singula, quantum Ævi hujus Felicitari debeant: & ingentia quidem tot Belli Ducum Nomina, qui sub TANTI IMPERATORIS Auspiciis hostem moenibus depulerunt, Campis exegerunt, Urbes validissimas expugnaverunt, Regnaque in fidem Clientelamque AUGUSTISSIMI CÆSARIS receperunt, Arcus & Statuæ loquuntur, quos nulla unquam obscurabit Oblivio: imo tot Mæcenatum undique Gloria efflorescit, ut si singulos recenserem, in immensum sese diffunderet Pagina. FELIX BOHEMIA cum omnibus sibi adjunctis Terris, & cum toto Eruditorum Orbe de SUMMO sibi MÆCENATE: EXCELLENTISSIMO DOMINO DOMINO FRANCISCO FERDINANDO CHINSKY S. R. I. COMITE DE WCHINICZ ET TETTAU: DOMINO IN CHLUMETZ: CHOTIEBORZ: KRATTENAU: MATZEN ET ECKERZAU: S. C. R. M. ACTUALI INTIMO CONSILIARIO: CAMERARIO: SUPREMO REGIS BOHEMIÆ CANCELLARIO: & CURIÆ REGIÆ IN BOHEMIA PRÆFECTO: merito gratulatur; qui tot inter venerandas Majorum Imagines, sive quod idem est, tot

inter Fabricios, Scipiones & Camillos, suis quoque factis egregiis parta fama præminet, in commune Seculi nostri Bonum natus. Etenim primum in Regno Bohemiæ locum Virtute mereri, salutare Rei Germaniæ Publicæ Legationes suscipere, Temporum Fortunæ summa Cura Prudentiæque admirabili consulere, omnibus in Justitia sua Præsidium offerre, MAXIMI CÆSARIS Imperium ad omne Votum exequi, Spiritum denique Sanguinem & Patriam Studiis conferre, magnum omnino, sed CHINSKYORUM est. Enituit olim hisce Laudibus, pulcherrimam æternamque Nominis Famam adeptus ILLUSTRISSIMUS ET EXCELLENTISSIMUS DOMINUS DOMINUS FRANCISCUS UDALRICUS CHINSKY: S. R. I. COMES DE WCHINITZ ET TETTAU: DOMINUS IN CHLUMETZ: AUREI VELLERISEQUES: S. C. R. M. ACTUALIS INTIMUS CONSILIARIUS: CAMERARIUS: SUPREMI REGIS BOHEMIÆ CANCELLARIUS: ET CURIÆ REGIÆ IN BOHEMIA PRÆFECTUS: tot Legationibus præcipue Neomagenfi, magna in CÆSAREM Fide, magnoque Rei Publicæ Bono peracta inclutus, cujus Occasum D. LEOPOLDUS M. IMP. AUG. an. 1699. d. 27. Febr. inter FILII LECTISSIMI: ROMANORUM REGIS D. JOSEPHI nuptiarum Solemnia contingentem, acerbum sibi luctuosumque hac Imperatoria Voce testatus est: Celebramus festa Sale & Aceto condita. Eadem Honoris Meritorumque in AUGUSTISSIMAM DOMUM Præmia Frater consecutus est: ILLUSTRISSIMUS ET EXCELLENTISSIMUS DOMINUS DOMINUS WENCESLAUS NURBERTUS OCTAVIANUS CHINSKY: S. R. I. COMES DE WCHINITZ ET TETTAU: DOMINUS IN CHLUMETZ: S. C. R. M. ACTUALIS INTIMUS CONSILIARIUS: CAMERARIUS: SUPREMI REGNI BOHEMIÆ CANCELLARIUS ET CURIÆ REGIÆ IN BOHEMIA PRÆFECTUS: unam TRIUM IMPP. AUGUSTISSIMORUM D. LEOPOLDI M. D. JOSEPHI: VICTORIS: & OPTIMI MAXIMI CÆSARIS CAROLI VI. Gratiam colligens, quare inter fulgentissimos Aurei Velleris Equites d. 5. Jan. 1712. AUGUSTISSIMI CÆSARIS NOSTRI Munificentia adscitus, primum post Duces Aureo Vellere insignes Locum occupare jussus est. Tandem BOHEMIÆ Rebus optime ordinatis incredibile sui Desiderium d. 3. Jan. an. 1719. defunctus apud omnes reliquisset, nisi qui MAGNI PARENTIS Virtutes mira Similitudine exscripsit Filius, Nestoreis Annis dignissimus superfuisset, de Cujus manifesto nunc lætatur Præsidio BOHEMIA: & omnes lætamur qui non publicis saltim Negotiis ad Votum summi Principis conficiendis AGRIPPAM: sed & Bonis Litteris MÆCENATEM natum cognovimus. FELIX itaque & nimium FELIX hoc Sydere BOHEMIA: a quo suam quoque Utilitatem redundare sentit SILESIA; verum & hæc felix prædicanda, duplici imprimis quo illustratur Mæcenatum Sydere. Etenim Regio PIASTEO Sanguine genitus ILLUSTRISSIMUS ET EXCELLENTISSIMUS DN. DN. JOHANNES ANTONIUS SCHAFFGOTSCHUS: S. R. I. COMES ET SEMPER FREY: DE ET IN KYNAST: L. B. DE TRACHENBERG: DOMINUS DOMINORUM GREIFFENSTEIN: KYNAST. ET IN BOBERROEHS. ET SOHOSDORF: BUCHWALT: BREYLSDORFF: ET HARTAU: S. C. R. M. ACTUALIS INTIMUS CONSILIARIUS: IN DIETALIBUS P. T. PRÆSES: ET AD SUPREMAM CURIAM DUCATUS UTRIUSQUE SILESIAE DIRECTOR: EIUDEMQUE CÆSAREÆ MAIESTATIS CAMERARIUS: NEC NON DUCATUUM SVIDNICENSIS ET JAVORIENSIS CAPITANEUS: SUPREMI HÆREDITARIUS AULÆ PRÆFECTUS ET JUDEX AULICUS: tot inter officiorum eminentes Dignitates, tot inter Fidei & Virtutis singularis qua Saluti Patriæ consulit abunde Monumenta, tot denique inter Majorum Splendidissimas Imagines, victuri Nominis famam non minus sua in eruditos omnium Ordinum, Indigenas & Advenas, Mansuetudine & humanitate prorogare nititur, Litterarum amantissimus Mæcenas, quas colit & fovet & protègit, & inter Suderum suorum Spatia, elegantissima Hermsdorffii Bibliotheca condita recepit, quasi Cælum sua ibidem natura frigidum & gelidum, hac tamen humanæ felicitatis Dulcedine temperaturus. Eandem SUPREMI quam Rebus SILESIAE AUGUSTISSIMI IMPERATORIS Benignitate præesse contigit CANCELLARIUM veneramur Gratiam: ILLUSTRISSIMUM ET EXCELLENTISSIMUM loquor DN. D. LAZARUM AMBROSIUM: L. B. DE BRUNETTI: DOMINUM IN GROSMALENDORFF ET GOLDSCHMIEDEN: S. C. R. M. CONSILIARIUM INTIMUM: AD SUPREMAM CURIAM DUCA-

DUCATUS UTRIVSQUE SILESIE CANCELLARIUM: ET COLLEGIUM QUOD COMMERCIORUM SALUTI CONSULIT PRÆSIDEM DIGNISSIMUM: In CUIUS Laudes, sive quod idem est, in tot tantaque Boni Publici Præfidia & Ornamenta, secundo dicendi Flumine, longe lateque excurrendi pateret omnino Campus amplissimus, & efflagitarent gratæ Mentis Officia, nisi serena fronte, illoque Ore, quod mearum Grande Decus Columnæ Rerum, profiteor, Falcem meam in hanc Messē immittere IPSE MÆCENAS veruisset, probe gnarus, ut ILLI libuit asserere, nimium jam & sæpe plus iusto Blandimentis concedi, neque in eam nos Temporum Felicitatem incidisse, ubi quod unusquisque vere sentit, & absque adulationis nota aut Odii metu valeat depromere. Cum itaque Encomia mereri malit quam legere, hoc unum tamen Compendii loco in medium proferre Benevolentia Gratiæ concessit, quod natione ITALUS eam in Idiomate Germanico Exempli raritate natus sit Peritiam, ut quæ ipsi Germani Artis secretioris alioquin peritissimi scite conciperent, ILLE pro SUI MUNERIS arbitrio sæpe ac multum elegantiores sensus cancellaret, hinc ad Res UTRIVSQUE SILESIE fulciendas, uno omnium Applausu vocato, jam a teneris Italia Regio prælagiit, quærendum esse aliquando procul & in finibus Terræ Pretium EJUS. Lucem ergo SILESIE attulit, & affert cotidie, qui ad Opera magna & ardua, ex publicæ Rei Voto conficienda, divino quodam Consilio, non Italia magis quam Silesia natus est, quid mihi ergo magis in Ore & Animo, quam ut Hunc SILESIE NOSTRÆ, Titulis omnibus speciosiores ac Monimentis æternæ laudis Dignissimum PARENTEM: & EXCELLENTISSIMUM COMITEM SCHAFFGOTSCHIIUM: BENIGNISSIMUMQUE quo recreamur BOHEMIE SYDUS: MAGNUM ILLUM COMITEM CHINSKYUM, grata Musarum Ancilia, DEUS T. O. M. ad feram usque Ætatem nobis præstet salva: AUGUSTISSIMUM vero IMPERATOREM NOSTRUM: CAROLUM MAXIMUM: in CUJUS Venerationem Orbis Terrarum assurgit, manifestum ac præsentem aurei nostri Seculi Conditionem & Conservatorem, non nisi functa longissima Statione mortali & Victoriarum Filiorumque Numero fulgentissimum recipiat in Cælum.

Ex hoc, sive ab immensis AUGUSTISSIMI CÆSARIS Laudibus, in Terram, vel quod idem est ad tenues nostros Labores redeundum, & reddenda hujus quoque operis ratio, in quo prioris, qui Res SILESIE earundemque Scriptores protulit, Tomi Vestigia secutus, Scriptores alios edidi adhuc ineditos, Tabulas denique Genealogicas, quibus SERENISSIMAS SILESIE DUCUM GENTES, quæ nunc supersunt, complexus sum. Et ut singulorum horum Capitum Summam edam, ad Scriptores quod attinet: I. inter illos loco retuli: ANONYMI ANNALES SILESIE: breves quidem, sed antiquissimos, Seculo nempe XIII. confectos, multumque Historiæ Genealogicæ DUCUM SILESIE PIASTI Sanguine oriundorum inservientes. Polonis inde & Silesiis diu expectatum opus exhibere contigit: (II.) Boguphali II. Episcopi Poznanienfis, Chronicon Poloniæ cum Continuatione BACZKONIS. Custodis Poznanienfis: Refert Samuel Joachimus Hoppius, Soltquella - Marchicus in Schediasmate literario de Scriptoribus Historiæ Polonicæ §. XII. Kadlubkonem in Ordine Temporis excipere BASKONEM: Custodem Poznaniensem, qui scripsisse feratur Historiam Polonicam Anno 1370. Tempore CASIMIRI M. REGIS teste Christophoro Varlevicio, in Catal. Scriptorum Polon. quæ tamen Historia in MS. tantum habeatur, quod ipse Hartknochius moneat in Catalogo quorundam Scriptor. Polon. qui non diffiteatur, quoties in Tr. de Rep. Polon. a se citetur, hoc ex fide aliorum fieri. Omnem nunc hanc Dubitationem Opus ipsum dirimit, quod Boguphalus II. Episcopus exarare cepit: Baczko vero Custos Ejusdem Poznanienfis Ecclesiæ, qui vero nomine Glodslaus dicebatur, perfecit, Et Testimonium quidem, quo Boguphalus Episcopus Poznaniensem Chronicon illud inchoasse dicimus, ipse ad an. 1249. edit, hæc scribens: „Eodem Tempore in prima nocte post Diem B. Johannis Baptistæ EGO BOGUPHALUS: EPISCOPUS POZNANIENSIS: audivi licet Peccator, per Visum quandam Religiosum mihi dicere: Infra XXV. annos tota Polonia consummabitur. „ Obiit quarto post anno, V. Id. Febr. ut Dlugossus ad an. 1253. refert: „V. Id. Febr. Boguphalus Poznanienfis Episcopus, Vir doctus & Litterarum Amator, libris insignibus quorum multitudine abundabat, Ecclesiæ suæ præfatæ Poznanienti largitis, in Prædio Episcopatus sui Solecz, cum Annis decem, hebdomadis sex & diebus novendecim vixisset in Pontificali Sede, moritur, & in Ecclesia Poznanienti sepelitur. Cujus opera Chorus, priore propter varias rimas deposito novus & pulcherrimus muro a fundamentis, largiori

„giori Stemmata, secundo Pontificatus sui Anno erectus est. Idem Auctor ad an. 1257. de Morte Przemislai Ducis Poznanienfis locutus, addit: „Hunc Principem Baczko: Custos Poznanienfis in suis Scriptis & Annalibus plurima laude celebrat. Et Baczkonem eadem quidem Tempestate vixisse, ex Chronico a nobis allato elucescit, plurimis enim Przemislaum hunc an. 1257. itaque Boguphalo Episcopo jam defuncto mortuum, ornans laudibus Auctor, addit quis fuerit: „Qualibet Quadragesima, ut dicebatur, Cilicio urebatur (Przemislaus Dux Posnanienfis) sub Vestibus aliis & hoc secrete quidem Cilicium EGO BASKO CUSTOS POZNANIENSIS ECCLESIE post mortem ipsius vidi ferre quendam Sacerdotem, & erat satis spissum. Inde cum an. 1265. mortuo Boguphalo III. Episcopo Poznanienfi Discordia ingens Capitulum Poznaniense in Partes scinderet, missum se ad Summum Pontificem hisce Verbis proficitur: „Dominus Johannes Decanus & Petrus Scholasticus & alii Fratres Canonici habito Consilio miserunt ME GLODZLAUM: CUSTODEM EJUSDEM ECCLESIE: BACZKONEM cognomine, cum litteris Domini Papæ & Episcopi Wratislaviensis ad Curiam: Et cum venissem ad Curiam, venit etiam post me dictus Fallantha: & cum essemus in Presentia Domini Papæ, præfatus Fallantha exhibuit Litteras suæ Provisionis, sed Dominus Papa visis & perlectis ipsius Litteris invenit ipsum male tenere Episcopatum Poznaniensem: Ipse sicut justus Judex ad Instantiam dicti Johannis Archi-Diaconi & Electi, tam ad Instantiam meam & etiam Jure, ab Episcopatu Poznanienfi amovit præfatum Fallantham: videns etiam Dominus Johannes Archi-Diaconus & Electus quod differebatur Negotium suæ confirmationis & ex hoc gravabatur non modicum Ecclesiæ Periculum, Jus quodcumque habebat in sua Electione Domino Papæ renunciat. Dominus vero Papa cum Jus conferendi haberet, Magistro Nicolao Capellano suo, qui tunc erat pro Canonizatione B. HEDWIGIS per Poloniam missus Episcopatum Poznaniensem contulit & ipsum in Viterbio in Episcopum consecravit Poznaniensem. His ergo Chronici ipsius, fere inter deperdita relati, nunc vero ab Interitu vindicati, Testimoniis, Boguphali illud Episcopi Poznanienfis Manu inchoatum, Baczkonis vero Custodis Poznanienfis continuatum fuisse probavimus; hunc vero Annum etiam 1370. scribendo attingisse, ut loco antea citato, Hoppius dixit, negamus, cum Homini unius Ætatem hoc inter an. 1253. & an. 1370. Temporis Spatium excesserit. Aliud vero (numero III.) BREVIUS CHRONICON CRACOVIAE Anonymi Auctoris edimus, eousque porrectum, & singularia de Rebus Poloniæ & Silesiæ continens. Ecclesiastici Ordinis Hominem & Illustri Dignitate, nempe ARCHIDIACONI GNESNENSIS conspicuum fuisse Auctorem, ipse ad an. 1372. confitetur, de Jaroslao Archi-Episcopo Gneznenfi agens, quod cæcus factus fuerit, his Verbis: „Anno igitur DOMINI 1372. Reverendus Pater Dominus Jaroslau: Ecclesiæ Gneznenfis Archi-Episcopus, cum feria sexta proxima ante Nativitatem CHRISTI & alii in Snegna Scaccos lusimus, & mane Sabbatho in vigilia B. Thomæ Apostoli EGO Gneznam ad recipiendum quadraginta marcas grossorum quas MIHI mutuaverat ipso adhuc clare vidente recedissem & ulterius Poznaniam misissem & expeditis quibusdam Negotiis in Vigilia Vigilæ, hora Prandii Zneynam veni & ibi cum aliquibus audivissem eundem Patrem excæcatum fuisse non credidi, donec tamen eodem die Zneynam venissem & ad Eum cum aliis Dominis ut cum eo Cœnam facerem intrassem, Ipse intelligens meum Adventum & aliorum dixit: ARCHIDIACONE ECCLESIE nihil video. De cujus tam subita Excecatione sibi & plus Ecclesiæ & nobis omnibus compatiebamur, plurimum condolentes. Mortem CASIMIRI III. POL. REGIS, cui moribundo adstitit, Ejusque Circumstantias singulares, Justa præterea Regi Cracoviæ soluta, quibus & ipse interfuit, Faciem Regni Poloniæ priusquam LUDOVICUS M. Hungariæ Rex, defuncti Regis CASIMIRI ex Sorore ELISABETHA Nepos ad Gubernacula accederet, Ejusdemque Regni hoc sub Rege Formam asperiores, Testis quo melior vix desiderari potest, multo Candore, Industriaque laudabili descripsit, nec SILESIE immemor, cujus Res sæpius scribendo attingit, solus omnium quotquot adhuc evolvere licuit, Rerum Polonicarum Scriptorum, qui veluti nos Diplomatum fide ad Tom. I. ad Tab. nostram Genealogicam II. probamus, Henricum III. Ducem Glogoviensem ad Regni Poloniæ Gubernacula vocarum, quinque Filiis relictis an. 1309. obiisse tradit, videlicet: HENRICO: CUNRADO: JOHANNES: BOLEZLAO & PRZEMISLAO. Idem Henricorum I. & II. Ducum Silesiæ & Cracoviæ Fata curatius edit, & Casimirum, Ducem Bithomiensem an. 1312. VI. Id. Martii defunctum scribit, quod ipse in Genealogica Ducum Tefsi-

Tessinenſium Tabula nescivit Eleaſar Tileſius: Hæc & alia plura legentibus occurrent Specimina, grata & accepta ut nullo dabitamus, quæ ſingula reſtatum relinquent, nos & Sileſiorum & Polonorum Rem Hiſtoricam duobus hiſce Chronicis in Lucem prolatis non parum auxiſſe. Deſinit vero hæc ARCHIDIACONI GNEſNENſIS Labor Ortu Stemmatum Polonorum Regii Jagelloici, dum Jagyellonem Magnum Lithuanorum Ducem an. 1386. in Craſſino S. Valentinidie Jovis 14. menſis Februarii per Dominum Bodzantam, Archi-Epiſcopum Cracoviſem baptiſatum & Wladislai Nomine donatum, HEDWIGEN Reginam Poloniæ: LUDOVICI M. UNGARIÆ & POLONIÆ REGIS Filiam alteram duxiſſe, & ad Regni Poloniæ hæc ratione Imperium acceſſiſſe teſtatur. Excipit hos Annales: (IV.) Vita THOMÆ I. EPISCOPI WRATISLAVIENſIS ex variis Teſtimoniis Epiſcopi: Capituli & Abbatum S. Vincentii congeſta: cui Scriptioni Simon ab Hanniwald de Eckersdorff: Piſſicz & Rothſirben locum dedit: Sereniſſimi Poloniæ Regis MAXIMILIANI: ARCHIDUCIS AUSTRILIÆ: & Ordinis Teutonici in Germania & Italia ſupremi Magiſtri Conſiliarius & Secretarius inde & S. C. R. M. & Illuſtriſſi. Præſ. & Stat. Utriuſque Sileſiæ Conſiliarius, Piſnecii an. 1599. d. 4. Nov. ætatis anno LXX. deſunctus. Pedit is an. 1588. ab Andrea: Epiſcopo Wratiſlavienſi XL. Hiſtoriam vel vitam THOMÆ I. EPISCOPI WRATISLAVIENſIS XXI. electi an. 1232. & deſuncti an. 1267. Hiſtoriarum amore ac Studio incenſus, quare locum dedit Andreas Epiſcopus Precibus, & Vitam hanc ex Archivis Epiſcopi authenticis ut ipſe loquitur depromptam, trium Codd. MSS. fide conceſſit: ex quibus tertii Autorem Johannem Loninum ſive Longinum eſſe, quem nunc publici Juris Tomo hoc fecimus, legentibus patet. Non contentus ob prolixum in Hiſtoriam Patriam Animum hiſce Scriptorum Teſtimoniis Dominus ab Hanniwald, conquiſivit plura, Capitulum ECCLEſIÆ WRATISLAVIENſIS adiit, & ab Eodem Vitam THOMÆ I. ex authenticis Capituli (pro ut loquuntur) Archivis obtinuit, eandem, qualem primo loco Epiſcopus Andreas dederat, ex eodem Codice Mſto Auctoris Anonymi, quem hoc Volumine numero VII. exhibemus. Moram etiam Precibus Domini ab Hanniwald Johannes Abbas ad S. Vincentium Wratiſlaviæ geſſit, eandemque ex Archivis THOMÆ I. EPISCOPI WRATISLAVIENſIS vitam dedit, qualem ſecundo loco Epiſcopus Andreas, atque ex his collaris trium Archivorum Teſtimoniis illa Thomæ I. vita conſecta eſt. JOHANNIS LONINI ſive LONGINI facta a me eſt mentio, quem Canonicum Cracoviſem, unum eundemque ac JOHANNEM DLUGOſſUM qui Hiſtoriam Polonicam ſcripſit, Auctorem eſſe Vita docet abunde, Operi Ejusdem præfixa: quod locupletius an. 1711. Lipſiæ prodiit. Idem ergo EPISCOPORUM quoque vitas ſcribere aggreſſus eſt, quod hoc Negotium ſuſcipere poſſet optime ipſe Canonicus: itaque tribus libris S. STANISLAI: EPISCOPI CRACOVIEſIS ET MARTYRIS vitam conſecit, an. 1511. Cracoviæ primum editam, inde Plocenſium Epiſcoporum Vitas in Operibus poſthumis Stanislai Lubiensky Antwerpiz 1643 fol. obvias: Poznanienſium quoque Epiſcoporum Seriem, quam a Jacobo Brzemeſzkio continuatam Thom. Treuterus: * Canonicus Warmienſis, Brunsbergæ an. 1604. 4. edidit: WRATISLAVIENſIUM prætera EPISCOPORUM Vitam ab Interitu vindicare conatus, quam olim Urbem Legatus Regiæ Caſimiri IV. inviſerat, cum Eliſabethen, ALBERTI II. ROM. IMP. HUNGARIÆ BOHEMIÆQUE REGIS Filiam, Regi Poloniæ Uxorem peteret. Qui ergo Viri Induſtrii labor adhuc in Mſto latuit, in lucem nunc prodire juſſus eſt, ut Codex Muſæi noſtri Mſrus ſeſe obrulit, hoc Titulo: (V.) JOHANNIS LONINI: Canonici Cracoviensis: Epiſcoporum Smogorzovienſium & Piſtinenſis, quæ nunc WRATISLAVIENſIS, Eccleſiarum Hiſtoriæ & Acta. Deſcripſit hoc Opere EPISCOPORUM WRATISLAVIENſIUM ab A. C. 966. ad Rudolphum uſque, ſive Epiſcopum Wratiſlav. XXXIII. Seriem & Vitas Auctor, Integritate & Studio ſane laudabili, circa an. tamen 1468. deſinit, quare Johannes IV. & V. Epiſcopp. Wratiſlav. XXXIV. & XXXV. Vitæ, Codici noſtro Mſto adjectæ, recentioris Auctoris ſunt, cum Michovio Teſte an. 1480. die Veneris 29. Maji deceſſerit Dlugoſſus, hoc quoque opere, quo uti Plocenſium & Poſnaniienſium Epiſcoporum, ſic & WRATISLAVIENſIUM famæ conſuluit, immortale ſui nomen promeritus. (VI.) ANNALES inde ſequuntur WRATISLAVIENſES, ſub Wladizlao Hungariæ & Bohemiæ Rege an. 1513. conſcripti, quibus Spiritum & Sangu-

* Plura de Scriptis Dlugoſſi Celeberr. Dn. Joh. Gottlieb Krauſe: Prof. Hiſtor. Academiæ Wittebergenſis meritiſſimus, pag. XI. Præf. ad Lector. quam Tom. II. Dlugoſſi, uti an. VIII. Lipſiæ prodiit, præmiſit.

Sanguinem dedit Cura Senatus Wratislaviensis conservanda Historiæ Patriæ: quare & Auctorem Officio apud Wratislaviensem Curiam publico functum fuisse non est quod dubitem. Rerum hi in Silesia gestarum Seriem a Seculo XII. ad finem usque XV. variosque Casus Patriæ, & multa memoratu digna fide debita exponunt, imo Vestigia legunt Chronici Silesiæ vetustissimi, quod primo hoc Volumine Loco retuli. Majoris tamen Momenti opus est (VII.) * ANONYMI, quo Vitas Episcoporum, Ecclesiæ quæ olim Smogroviensis, deinde Rytzinenfis, mutato loco & nomine VVRATISLAVIENSIS appellatur, descripsit: Industria & fide laudabili, Exemplo forte aliorum incensus, majore tamen Styli flumine, a Godofredo Episcopo, ad Jacobum usque a Salcza, sive Episcopum Wratislaviensem XXXVI. Addidit & Episcoporum Insignia, suis Coloribus distincta, quæ Æri incisa exhibere Operæ Pretium duxi, unde Episcopum II. Urbanum: Illustrissima Romana Columnensium Gente oriundum fuisse elucescit, cumque Tomo I. ad Rostizium Indicem omnium Episcoporum ad hanc usque nostram Ætatem subjunxerim, hac Tabula ænea in hoc Volumine obvia omnium quoque a Jacobo a Salcza ad præsentem usque SERENISSIMUM ELECTOREM MOGUNTINUM, qui VVRATISLAVIENSI EPISCOPATU ab An. O. R. M. DC LXXXIII. rara sed meritorum Amplitudini pari felicitate gaudet, EPISCOPORUM Insignia proferre placuit. Excepit Jacobum a Salcza: an. 1539. defunctum: Balthasar a Promnitz: cujus vitam uti & Successorum Casparis a Logau: Martini Gersmanni: Andreæ Jerini: Bonaventuræ Hahn: & Pauli Alberti: idem Codex MStus habet, sed Manu Auctoris recentioris ex Henelii Catalogo Episcoporum & aliis Fragmentis collectas, quos hoc loco repetere nolui: Illustris olim Scholiasten Silesiographiæ Henelianæ renovatæ, & horum & sequentium Episcoporum Wratislaviensium Vitas & memoriam Opera elegantiore ab Interitu & ab Oblivione vindicasse haud inmemor: Tandem ad pulcherrimum quod Historiæ Silesiæ superest Monumentum deferor (VIII.) NICOLAI HENELII AB HENNENFELD: S. C. R. M. nec non Illustrissimi Ducis Lignicensis Consilarii: Ducatus Monasterbergensis Procancellarii: Inelytaque Reipublicæ Wratislaviensis olim Syndici ANNALES SILESIE ab Origine Gentis ad obitum usque D. IMPER. RUDOLPHI II. scriptos. Hos pulcherrimum Historiæ Silesiæ Monumentum affirmare jubent: Materiam Dignitas, quæ universam Patriæ Historiam ab ipsa Gentis Origine ad annum usque REDEMPTORIS CARISSIMI 1612. sive ad obitum usque D. IMP. RUDOLPHI II. exponit, Auctoris Præstantia, qui non in Otio privatus delituit, sed publicis magnisque SILESIE negotiis adhibitus, vitæque ex Patriæ Voto transacta, nomen immortale promeruit, Diplomatum quoque, Litterarum ineditarum ac Codicum MSSorum, quibus innituntur Copia, Rerum denique vicinarum Gentium, quibus Curæ Annalibus præerant, Abundantia: quare Henelium omnes Historici Dotibus vincere Jure Balbinus testatus est. Hos itaque Annales nemini adhuc ex iis qui vitam Henelii ediderunt, visos, nec operum ab Eo editorum sive confectorum numero unquam illatos, sed obscuro Loco reconditos, ipsius tamen Auctoris Manu scriptos, primus ab Interitu vindicare aggressus est, Nestorea vita dignissimus, sed præmatura morte an. 1722. d. 7. Maji Ætatis anno XLI. nobis ereptus Illustris Dn. Ferdinandus Ludovicus de ** Bresler & Aschenburg: S. C. R. M. Consiliarius: Reip. Patriæ Wratislav. Senator & Ærarii Præfectus: dum Corpus Scriptorum Bohemicorum & Moravicarum & Silesiacorum adhuc ineditorum meditaretur, cujus egregii Operis una omnium erat expectatio. Emptionis ergo Titulo ad Agnatum DN. JOH. THEOPHILUM de Bresler translatos Annales HENELII, ne diutius tanti Viri Labore careret SILESIA, ut huic nostro Volumini jungerentur, boni publici Gratia concessit: quare Patriam hoc nomine locupletiore reddere in sinu gavissus sum. (IX.) Fidem quoque, quam in Præfatione Tomi I. Scriptorum nostrorum dedi, de exhibendis Ducum Silesiæ qui nunc supersunt Tabulis Genealogicis, hoc Volumine solvere mearum fuit Partium, præmissæque Tabula I. Generali, quæ in omnes Ducum Piastorum Tabulas, Tomo I. expressas, Accessiones quasdam habet, Tab. II. Genealogica SERENISSIMAM GENTEM LOTHARINGICAM, cujus nunc superioris Silesiæ Ducatus Tesinensis Possessio est, exposui, Diplomatum & Scriptorum præstantissimorum fidem secutus, imo Vestigia Celeberrimi Lipsiensium Senatoris: Amici Integerrimi DN. JOH.

* Si Conjectura: Locus, hoc Opus primus Dlugossi Labor est, præcedens No. V. tantum Ejus Excerptum, quod cuilibet insipienti patebit.

** vid. Bibliothéque Germanique dans le IV. Tome: & dans le X. Tom. p. 97. & 98.

JOH. JACOB. MASCOVIL: J. U. D. qui d. ii. Martii anni 1728. pulcherrimam Juris Publici Exercitationem edidit: De Nexu REGNI LOTHARINGIÆ cum Imperio Romano-Germanico: Diplomatum omnis Ævi fide suffultam, quorum præcipua subjuncte integra. Et quod ad ortum SERENISSIMÆ GENTIS attinet, Eam a Leuthario I. Alemanniæ Duce, si paternum Sanguinem respicias, descendere, maternum vero Sanguinem a CAROLO M. per Alpaidem: LUDOVICI PII IMP. Filiam, Begoni sive Alberico II. Alsatia Comiti, an. 817. defuncto junctam derivari, sicque ejusdem cum AUGUSTISSIMA GENTE AUSTRIACA Originis esse, jam an. 1721. in Originibus SERENISSIMÆ FAMILIÆ HABSPURGICO-AUSTRIACÆ: Illustris Dn. ab Eccard abunde testatus est. GERARDUM DE ALSATIA: an. 1048. Ducatum ad Mosellam sive Lotharingiæ Superioris, Beneficio Imperatoris Henrici III. accepisse Sigebertus tradit, novum vero Ducem, Imperatorem summa Necessitudine attingisse Tabula nostra Genealogica demonstrat. THEODERICUM: Gerardi F. LOTHARINGIÆ DUCIS: Ludovicus Comes Barri & Montionis bello petiit, quod Ducatum Filio suo deberi contenderet, Jure Matris Sophiæ, quæ FRIDERICI II. DUCIS Filia erat, sed ipse fortuna adversa & IMP. HENRICI IV. Gratia THEODERICUS usus est, qui in feminam non cadere Ducatum hunc asseruit, sed ad posteros THEODERICI transire jussit. Ex his FRIDRICUS III. DUX: quem communis Tabularum Genealogicarum occurrentium Error an. 1213. defunctum tradit, turbatis Imperii post Obitum Conradi IV. & Wilhelmi Hollandi Rebus, scissisque in contrarias Alphonfi & Richardi partes Electorum Suffragiis, Alphonsum secutus & Tolerum profectus est, ibidem an. 1258. prid. Id. Martii quinque Vexillis Investituram accipiens: (1.) Ducatus Lotharingiæ, quo & summus Mareschallus in Aula citra Rhenum constitutus est: (2.) quod debeat recipere duella nobilium comitum inter Rhenum & Mosam: (3.) de Comitatu Romaricensi: (4.) quod debeat habere Custodias publicarum stratarum in dicto Comitatu tam per aquam quam per Terram: (5.) pro Regalibus Imperatoris in Monasteriis S. Petri Metensis & in alio Monasterio S. Martini Metensis, & quod debeat habere Custodias Ecclesiarum in Ducatu Lotharingiæ: uti cumulatius singula exponit Diploma Alphonfi Romanorum & Castellæ Regis apud Vignierum in Genealogia Domus Alsatia: Leibnitium C. D. P. I. & Auctorem libri cuius Titulus: Traité Historique & Critique sur l'origine & la Genealogie de la Maison de Lorraine. FRIDRICUS IV. LOTHARINGIÆ DUX: AUGUSTISSIMÆ GENTIS AUSTRIACÆ ad Imperii Romano-Germanici Fastigium evectæ Sanguinem primus Familiæ suæ intulit, ISABELLAM: ALBERTI I. IMP. Filiam: RUDOLPHI I. IMP. Neptem ducunt: inde FRANCISCO: Duci LOTHARINGIÆ ET BARRI, CATHERINA nupsit, Christiæ Regis Daniæ: Sveciæ & Norwagiæ ex Isabella Sorore CAROLI V. IMP. Filia: anno denique 1678. d. 6. Febr. CAROLUS IV. DUX LOTHARINGIÆ ET BARRI ELEONORAM MARIAM duxit: D. FERDINANDI III. ROM. IMP. P. F. A. Filiam: D. LEOPOLDI M. ROM. IMP. Sororem, ex quo Connubio solus nunc superest SERENISSIMUS PRINCEPS AC DOMINUS: DOMINUS LEOPOLDUS JOSEPHUS CAROLUS: DUX LOTHARINGIÆ ET BARRI: REX HIERSOLYMORUM: quem Necessitudine SIBI conjunctum AUGUSTISSIMUS NOSTER IMPERATOR an. 1722. d. 12. Maji Superioris Silesiæ Ducatu Teschenensi donavit: (vid. Dipl. XXXVIII. p. 813. Tom. I. Script. nostror.) Ex duobus, quibus numerosa Prole orbatu adhuc gaudet Filiis, natu major FRANCISCUS STEPHANUS: Juventutis Princeps Eminentissimus, AUSTRIACAM ipsò Vultu spirans MAJESTATEM, Bellique & Pacis Artibus innutritus, Patriæ, Reique GERMANIÆ publicæ Spem alit amplissimam, & AUGUSTISSIMI IMPERATORIS Læteri adhærens, tot EJUS Virtutes incomparabiles ac pene divinas mira Similitudine exhibet, cui perpetuos Soles & ingentia indies Fortunæ obsequentiæ Specimina apprecamur.

Inde LICHTENSTEINIAM GENTEM, quæ SILESIÆ Ducatus Oppaviensem & Carnoviensem habet, Tab. III. Genealogica curatius explicavi, fidem secutus Chronicorum Zwettlenium, quæ publici Juris Tomo I. Script. Rev. AUSTRIACARUM, R. P. D. Hieronymus PEZ fecit. Affirmant Eorundem Auctores Cenobitæ, Sec. XI. „Azonem, Cognatum Marchionum AUSTRIÆ & Signiferum, Ungarorum, Babarorum & Bohemorum Victorem tres habuisse Filios: Anselmum: Alberonem & Nizonem: „Nepotes vero ex Nizone: HADMARUM & Pilgrinum. Pilgrinum vocant Presbyterum: „HADMARUM autem Virum bellandi gnarum, qui CHRISTUM portaverit sub „Chlamyde, illudque Tempore accepto manifestum fecisse in Opere. Nempe Virum „Callum

Castum & Continentem ex Uxore bona & devota Gertrude Prolem non habuisse, itaque CHRISTUM sibi Hæredem instituisse, Conventumque Monachorum Cisterciensis Ordinis ad Locum Clarum, quod lingua Slavica Zwetele dicitur, convocasse & rebus mobilibus & immobilibus sufficienter ditasse, sed filios filiorum non vidisse. Quare incepto opere, Uxore præmissa, cum feliciter ad DOMINUM migraverit, Locum Sepulturæ in Kotewico sibi invitum elegisse, metuentem Casum imperfecti Operis. Azoni vero ex Adalberone filio Nepotem fuisse ejusdem nominis, & Cognominis de Chunring, huic acceptam ferre Dedicationem Domum S. MARIE in Zwettl, quam an. 1159 peregerit, adducto ad Monasterium consecrandum Chunrado Episcopo Patavienfi. Filius hujus Adalberonis HADMARUS in expeditione Sancta diem suum obiit: circa an. 1147. relinquens filium HADMARUM * de Chunring: Dominum in Tyernstein & LICHTENSTEIN, cui Rex Angliæ Richardus I. prope Viennam a Duce LEOPOLDO VI. captus custodiendus traditur: Testimonio Cœnobii Zwettlensis recentioris Tom. I. p. 532. Script. Rer. Austr. R. P. Dn. Hieronymi PEZ. Filius Ejus Natus major HENRICUS I. Dominus de Chunring IN LICHTENSTEIN: quem FRIDRICUS II. AUSTRIÆ DUX: Stirpis Babenbergensis ultimus auxilia Teutonico Ordini Borussia occupanti, contra Svatopolum Pomeraniæ Ducem an. 1245. ferre jusserat, victor rediit, AUSTRIÆQUE DUCE an. 1246. in Prælio cum Ungaris gesto, occiso, ad Henricum Illustræm: Misissæ Marchionem, Ordinum Provinciæ nomine & Marescallum AUSTRIÆ missus est, ut Provinciæ sibi vindicaret Maritus CONSTANTINÆ: Sororis DUCIS FRIDRICI II. sed testantibus Mathæo Hagenio in Germanico AUSTRIÆ Chronico Tom. I. p. 1073. Script. Rer. Austr. R. P. D. Hier. PEZ & Thoma Ebendorfero de Haselbach in Chron. Austr. I. c. Tom. II. p. 728. accidit, ut Bohemiam cum Domino de Schenk in Hauspach transeuntem REX interciperet, eoque adigeret, ut in Filium Ejus Marchionem Moraviæ Ottokarum postea BOHEMIÆ Regem Ducatum AUSTRIÆ Ordinum nomine transferrent. Leutoldum de Chunring. an. 1300. post Nativitatem DOMINI: Dominam AGNETEN DE SVEVIA: COMITISSAM DE HABSBURG duxisse Chronicon Zwettlense recentius I. c. p. 533. affirmat: Johannem de Lichtenstein: Curia Austriacæ Magistrum an. 1397. circa S. Valentini Diem Feldsbergæ obiisse Appendix ad Chronicon Hageni p. 1164. I. c. tradit: Ottonem de Lichtenstein: Hartneidi I. F. Henrici I. Nepotem, Virum prudentem & AUSTRIÆ fidelem vocat Anonymi Leobienfis Chronicon Lib. VI. p. 940. I. c. Eundem STYRIÆ CAPITANEUM fuisse datum refert Hageni Chronicon I. c. pag. 1093. & pag. 1097. hisce verbis, quæ Monumentum dixeris Ære perennius: „In der Zeit waz Herr OTTO VON LICHTENSTEIN: Hauptmann in Steyr: der sich also hat gehalten in der Hauptmannschaft, daz ihn Reich und Arm an der Steyermarck Here loberen.“ RUDOLPHUM DE LICHTENSTEIN: Ottonis F. FRIDRICI PULCHRI: ARCHIDUCIS AUSTRIÆ: postea ROMANORUM IMPERATORIS an. 1313. ad Jacobum II. Aragoniæ Regem Legatum fuisse, ut FILIAM Ejus ELIZABETHEN ARCHIDUCI Uxorem peteret, citatus antea Anonymus Leobienfis I. c. ad ann. hunc lib. IV. testatur: ULRICUM DE LICHTENSTEIN: ab Ottokaro Bohemiæ Rege CARNIOLÆ CAPITANEUM fuisse constitutum Mathæus Hagenius I. c. p. 1082. confitetur: HARTNEIDUM II. DE LICHTENSTEIN: bellica Virtute fulgentissimum Johannes Bohemiæ & Poloniæ Rex inter carissimos Expeditionum suarum Comites habuit, & in Ejusdem & Posterorum Gratiæ Arcem Moraviæ Lichtensteinensem Niclasburg ab omni Bernaimmunem dixit, affirmante id diplomate Parisiis an. 1342. edito: GEORGIUS I. DOMINUS DE LICHTENSTEIN: HARTNEIDI I. F. natus major, ALBERTI II. ARCHIDUCIS AUSTRIÆ Camerarius, solus ex tribus fratribus Gentis suæ propagator extitit, cujus Filius GEORGIUS: Episcopus Tridentinus ingentem Nominis Famam adeptus est, & ab IMP. SIGISMUNDO Princeps Aulæ & Consiliarius intinuis dici meruit: JOHANNES DOMINUS DE LICHTENSTEIN: EPISCOPI Frater, Moraviæ fuit Capitaneus, & quartus Fratrum HENRICUS: DOMINUS DE LICHTENSTEIN: LEOPOLDI III. ARCHIDUCIS AUSTRIÆ cognomine PROBI, Aulæ Præfectus: Nepos hujus HENRICUS V. DOMINUS DE LICHTENSTEIN:

* Diploma LXXIIX, Lib. I. P. I. p. 34. in Excerptis Genealogico-Historicis R. P. Dn. Raimundi Duellii: a DUCE FRIDRICO II. an. 1241. in S. Yppolito: prid. Kal. Aug. editum: DITMARUM DE LICHTENSTEIN vocat.

STEIN: ALBERTI VI. ARCHIDUCIS AUSTRIÆ CONSILIARIUS INTIMUS: & ad Georgium Bohemiæ Regem an. 1463. Legatus, tandem a Mathia Hungariæ Bohemiæque Rege: MORAVIÆ CAPITANEUS constitutus est: sed fratri saltim nato minori GEORGIO III. DOMINO DE LICHTENSTEIN datum erat Gentis proferre, ex quo ob tot & tanta Majorum, imo propriæ Virtutis & fidei pulcherrima Merita Hartmanni IV. Domini de LICHTENSTEIN Filium nato majorem CAROLUM an. 1569. natum, quem D. IMP. RUDOLPHUS II. Consiliarium Intimum & Supremum Aulæ Præfectum habuit, D. IMP. MATHIAS an. 1612. S. R. I. PRINCIPUM numero adjunxit, exactoque biennio Ducatu Superioris Silesiæ Oppaviensi auxit, & D. IMP. FERDINANDUS II. Regni Bohemiæ Gubernatorem constitutum, an. 1623. Ducatu quoque Superioris Silesiæ Carnoviensi donavit. Uterque ad Posterum transit & Filius quidem unicus CAROLUS EUSEBIUS: S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN: DUX SILESIE OPPAVIENSIS AC CARNOVIENSIS: VTRISQUE SILESIE CAPITANEUS constitui meruit: Nepos vero CAROLI: JOHANNES ADAMUS ANDREAS: S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN: DUX SILESIE OPPAVIENSIS ET CARNOVIENSIS: summa rem familiarem Sapientia curans, ideoque ad immensas Opes evectus, ab IMP. D. LEOPOLDO M. Camerarii & Consilarii intimi Dignitate, a REGE vero HISPANIARUM CAROLO II. aureo Vellere donatus, multam insignemque ad pacandam Hungariam, sub D. IMP. JOSEPHO: operam impendens, anno tandem 1712. d. 16. Jun. filiis orbus decessit, quare ad Agnatum Proximum, GUNDACCARI: Junioris CAROLI PRINCIPIS Fratris, quem cum altero Fratre MAXIMILIANO, Sego inelyto, D. IMP. FERDINANDUS II. an. 1623. in S. R. I. PRINCIPUM numerum recepit, Nepotem, HARTMANNI V. Filium secundo genitum, ANTONIUM FLORIANUM S. R. I. PRINCEPEM DE LICHTENSTEIN IN NICLASBURG. D. IMP. LEOPOLDI M. ad Pontificem Romanum an. 1687. Legatum fulgentissimum: Consiliarium Intimum & Camerarium: cui SPES ORBIS TERRARUM fuit commendata, CAROLUS inquam IMPERATOR NOSTER AUGUSTISSIMUS: ARCHIDUX AUSTRIÆ educandus, Cui ad occupanda HISPANIÆ Regna profecto perpetuus Comes, Custosque SACRATISSIMI CORPORIS adfuit, dignissimus ergo quem & aureum Hesperiae Vellus & Magnatis Hispaniæ Primi Ordinis Splendor decorarent, Ducatus hi Silesiæ Oppaviensis & Carnoviensis pervenerunt. Illi cum satis & naturæ & Gloriæ vixisset an. 1721. d. 11. Octobr. defuncto superstes Filius unicus, Paterna Virtute & Gloria Eminentissimus successit, CELSISSIMUS PRINCEPS AC DOMINUS: DOMINUS JOSEPHUS JOHANNES ADAMUS: S. R. I. PRINCEPS AC REGENS DOMUS LICHTENSTEINENSIS IN NICLASBURG: DUX SILESIE OPPAVIENSIS AC CARNOVIENSIS: COMES RIETBERGENSIS: S. C. R. CATHOL. MAJEST. CONSILIARIUS ACTUALIS INTIMUS: ET CAMERARIUS: EQVES AUREI VELLERIS: MAGNAS HISPANIÆ PRIMI ORDINIS.

Tabula IV. Genealogia LOBKOWITZIAM GENTEM CELSISSIMAM edidi, quæ Ducatum inferioris Silesiæ Saganensem adepta est, ex Regno Bohemiæ oriunda: antiquissimis Temporibus Gentilitio Cognomine de LOBECZ inelyta, quod mutavit cum arcem Lobkowitz, hodie adhuc superstitem extruxisset. In duos inde Ramos effloruit, Hassensteinensem & Popeliam. Ex illa incluserunt: JOHANNES: DOMINUS a LOBKOWITZ, sub IMP. & REGE BOHEMIÆ WENCESLAO Aulæ Mareschallus, qui Regis Jussu arcem Hassenstein, ea Tempestate Dominis a Schönburg subditi expugnavit. Filius Ejus NICOLAUS: DOMINUS a LOBKOWITZ: Tabularum Terra Regni Bohemiæ Proto-Notarius, cui Tutela Regni Bohemiæ vivente etiam WENCESLAO IMP. & BOH. REGE oblata, auxilia suo Ære Imperatori Regique Bohemiæ SIGISMUNDO in Bello Hussitico ferens egregia: a quo & Pragæ coronato an. 1420. „Militiæ Cingulo glorioso S. WENCESLAI Ensis publico Verbere insignitus est,“ testante Dipl. CXXI. Diplomatarii nostri Bohemo-Sil. Tom. I. Nepos quoque NICOLAUS: DOMINUS a LOBKOWITZ: paterna Vestigia mira similitudine premens, unde opum amplissimarum Incrementum, ingensque Fama, quare „cum uxore Amprisia Stola alba cum tribus Liliis a Rege Aragonum concessa,“ fratres Societatis atque Amprisia Stola alba cum tribus Liliis a Rege Aragonum concessa, Brunna an. 1459. d. 4. Aug. testante id. Dipl. l. c. CXXXII. adsevit. Præterea ex Posteris NICOLAI hujus incluserunt: BOHUSLAUS DOMINUS a LOBKOWITZ:

KOWITZ: quem litteris immortale nomen nactum Ulysses & Plinium Bohemiæ appellarunt, quippe Europa, Asia & Africa peragrata, Musarum quasi Sedem in Arce Hassenstein fixit, immensis Bibliothecam pulcherrimam Summibus colligens, ut in unum Platonis Opera complectentem Cod. Mstrum Græcum, duo florenorum millia impenderet. Balbinus quoque Testis est in Miscell. Histor. Reg. Boh. Dec. II. lib. I. Cap. IX. hunc „Eruditorum Phœnicem, a Canonicis Olomucensibus rite electum fuisse Antistitem, Rege WLADIZLAW Electionem adprobante, imo & a Wratislaviensibus Canonicis postularum fuisse, sed Artibus non bonis Honorem tanto Viro interversum, neque Thronum Episcopalem unquam conscendisse:“ Et BOHUSLAUS FELIX DOMINUS A LOBKOWITZ: sub D. FERDINANDO I. Imp. & Hung. Bohemiæque Rege Inferioris Lusatia Præfectus, tandemque Supremus Regni Bohemiæ Camerarius constitutus: taceo tot alia & Illustria Hassensteinensis LOBKOWITZIORUM Familia Nomina in Tabulis Regni & Templis fulgentissimis obvia; sed Ramus ipse exaruit Sec. XVII. inchoante, nec Balbinus quod miror, cumulatius eum explicavit, Popelium descripsisse contentus, quem & nos prosequimur. Auctor Ejus PETRUS POPEL DOMINUS A LOBKOWITZ: Nicolai I. Senioris Domini a Lobkowitz in Hassenstein, cui Tutelam Regni Bohemiæ sub WENCESLAW commissam fuisse, antea Diplomatis Testimonio dixi, Frater, cujus Filius JOHANNES II. DOMINUS A LOBKOWITZ: Regum Sanguine natam ANNAM SVIHOUSKYAM duxit. Ex Posteris Ejus Illustre nomen sortiti sunt: LADISLAUS II. POPEL A LOBKOWITZ: D. D. IMPP. MAXIMILIANI II. & RUDOLPHI II. Consiliarius intimus: Supremus Regni BOHEMIÆ aula Præfectus & primus Appellationum Præses: an. 1584. defunctus: JOHANNES Senior POPEL A LOBKOWITZ: D. IMP. FERDINANDI I. Consiliarius intimus & Supremus Curia Regia Bohemiæ Præfectus: JOHANNES Junior POPEL A LOBKOWITZ: D. IMP. RUDOLPHI II. Consiliarius intimus: Germanicorum Feudorum Capitaneus & Camera Bohemiæ Præses: THEOBALDUS MATHÆUS POPEL A LOBKOWITZ: Magnus Ordinis Melitensis per Bohemiam: Silesiam: Moraviamque Prior circa an. 1621. defunctus: CHRISTOPHORUS POPEL A LOBKOWITZ, Anna de Bibersteyn & JOHANNIS III. POPEL A LOBKOWITZ Filius: Ursula Ducis Silesiæ Monasterbergensis ac Olsnensis Nepos: S. C. R. M. RUDOLPHI II. Consiliarius intimus, supremus Regni Bohemiæ Camerarius: Aulaque Præfectus, & ad Polonia Regem SIGISMUNDUM III. anno 1581. Legatus prudentissimus: an. 1604. d. 14. Maji Pragæ mortuus: CHRISTOPHORUS FERDINANDUS POPEL: S. R. I. COMES A LOBKOWITZ: Dynasta Bilini: S. C. R. M. Consiliarius: Camerarius: Camera Silesiæ Præses: Ducatus Glogoviensis Capitaneus: & ad Res Silesiæ Bellicas AUGUSTISSIMI Imperatoris nomine an. 1648. Generalis Commissarius: WENCESLAI FERDINANDI POPEL S. R. I. COM. A LOBKOWITZ Pater S. C. R. M. Consilarii intimi: Camerarii: adque HISPANIARUM & Galliarum Reges Legati Splendidissimi, in Reditu vero ex Hispania cum Italiam adpulisset an. 1697. defuncti, & qui inter omnes præminet ZDENCO ADALBERTUS POPEL A LOBKOWITZ: D. D. IMPP. RUDOLPHI II. & MATHIÆ: Consiliarius intimus: Regni Bohemiæ supremus Cancellarius: quem PHILIPPUS III. HISPANIARUM REX aureo Vellere: & ob immortalia in DOMUM AUGUSTISSIMAM inter funestissimas BOHEMIÆ Turbas Merita D. IMP. FERDINANDUS II. an. 1624. Dignitate S. R. I. PRINCIPIS donavit. Filius Ejus WENCESLAUS EUSEBIUS: S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ: A. D. IMP. FERDINANDO III. Dynastiam Neostadiensē sub Comitatus Principatus honore gaudentis Titulo, Ducatum quoque Silesiæ Inferioris Saganensē obtinuit, postea sub Rege FERDINANDO IV. Consilii Aulici Bellici constitutus Præses, supremus quoque sub D. IMP. LEOPOLDO M. Aula Præfectus, Consilio, Labore, Vigilia, & Periculo invidus, consultisque facta conjungens, verus AUGUSTISSIMI CÆSARIS Agrippa: qui splendidissimo Connubio Genti Suz Palatinum Sanguinem intulit. Filius Ejus natus major FERDINANDUS AUGUSTUS LEOPOLDUS S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ: DUX SILESIA SAGANENSIS: d. 7. Septembr. an. 1655, natus: Consilarii Intimi S. C. R. M. munus an. 1689. subiit, exactoque biennio Ratisbonæ Principalis AUGUSTISSIMI IMPERATORIS Commissarius Rebus Germaniæ consuluit, Supremus inde IMPERATRICES WILHELMINÆ AMALIÆ: ab an. 1699. ad an. 1708. Aula Præfectus, & aurei Velleris Eques dignissimus, d. 3. Octobr. an. 1715. carus omnibus

ac desiderandus obiit, Filios Tres Paternarum Ditionum & Virtutum Hæredes relin-
quens: CELSISSIMUM PRINCIPEM AC DOMINUM DOMINUM PHILIP-
PUM: S. R. I. PRINCIPEM AC REGENTEM DOMUS DE LOBKOWITZ:
DUCEM SILESIE SAGANENSEM: PRINCIPEM COMITEM IN
STERNSTEIN DYNASTAM IN CHLUMITZ ET RAUDNITZ: S. C. R.
CATHOL. MAJ. CAMERARIUM: JOSEPHUM ANTONIUM AUGU-
STUM S. R. I. PR. A LOBKOWITZ: qui felici d. 16. Aug. 1717. ad Taurunum Præ-
lio gesto, ferociam superbiamque Turcarum incredibili Ardore cohibuit, & Vulnerum
Atrocitate victus, tamen Victor pro Salute Orbis Christiani lætus occubuit, S. C. R. M.
Campi Marefchalli Locum tenens Meritissimus: & GEORGIUM CHRISTIANUM
S. R. I. PRINCIPEM A LOBKOWITZ: cui Agnatorum Comitum Lobkowitzi-
orum Bielenensium & Eisenbergensium Ramum exarescentem filiis reficere & recreare
contingit, Eorundem Hæredi Dignissimo.

Ad Tabulam deinde Genealogicam V. accedenti CELSISSIMA GENS AU-
ERSBERGICA occurrit, quæ Silesiæ Inferioris Ducatum Monstbergensem habet,
Germanicæ & ipsa Originis, quare Lazium miror, ipsos Romano Sanguine natos affir-
mare, ac si Arminium Maroboduumve imo tot alios Heroës præstantissimos & Romanis
certe Nominibus Majores nesciret Germania, a quibus Sanguinem derivare poterant
Gentes Illustrissimæ. Arcem CAROLI M. Tempestate, Aursberg dictam, Sedem Fa-
milie hujus in Svevia fuisse, hac vero relicta eam in Carniolam migrasse Joh. Ludovi-
cus Schönleben Auctor est, optimorum ipsius Gentis Monumentorum fide Historiam
Ejus Genealogicam scribens, adhuc ineditam, ab Adolpho I. Domino ab AUERSBERG
dicere orsus, qui an. 1060. defunctus est. Hujus Vestigia legere Operæ Pretium duxi,
additis & Silesiæ, Carinthiæ ac Carniolæ Annalibus, apud quos ingens AUERSBERGI-
CORUM Nominum Fama, quæ nulla unquam obscurabit oblivio. Præcipua Genti
ex Bellis Turcicis & ob servatam Carniolam Gloria, quare FRIDRICUS III. ROM.
IMP. AUG. Neostadii an. 1463. die Mercurii ante festum Trium Regum AUERS-
BERGIOS Marefchillos Hæreditarios Carniolæ & Marchiæ Vinidorum constituit, hinc
TROJANUS: DOMINUS AB AUERSBERG: Camerarius Hæreditarius Carniolæ
& Marchiæ Vinidorum: IMP. CAROLI V. Confiliarius: pro liberanda an. 1529. a
barbaris Hostibus Vindobona mira Alacritate advolavit, Ferociamque Turcarum egre-
gia Virtute cohibuit, in S. R. I. Baronum Numerum ob merita hæc adscriptus: JO-
HANNES quoque IX. AB AUERSBERG: Capitaneus Carniolæ, fortissimus IMP.
MAXIMILIANI I. Bello Dux, cum an. 1529. ad liberandam Viennam occurreret, vi-
tam & Sanguinem pro Salute AUSTRIÆ effudit. HERBARDUS VIII. L. B. AB
AUERSBERG: Trojani F. Supremus Capiraneus Carniolæ: Victoris Turcarum perpe-
tui Cognomen meruit, Croatiam Salvam præstitit, Prælioque ad Budatschkum an. 1575.
d. 22. Sept. cum Barbaris gesto, non Virtute sed numero hostium victus occubuit, quod
Christiani Orbis ingens Damnum ANDREAS I. L. B. AB AUERSBERG: reportata
an. 1593. a Turcarum Duce Hassan Bassa Victoria incomparabili resarcire studuit: nec
Silentio prætereundus CHRISTOPHORUS II. L. B. AB AUERSBERG: Herbar-
di VIII. F. natu Major, Supremus Hæreditarius Camerarius & Præfectus Carniolæ: Ex-
peditione contra Turcas Croatiam an. 1589. pervasantes ex Voto gesta Celeberrimus,
communis S. R. I. PRINCIPUM ET COMITUM AB AUERSBERG: qui nunc su-
persunt Parens: ANNÆ L. B. DE MALTZAN: ortu Silesiæ Maritus. Filius Ejus
THEODERICUS, & ex Seniore Filio Herbardo Nepos JOHANNES ANDRE-
AS Ordini S. R. I. COMITUM accesserunt, Theoderici vero Filium, JOHANNEM
WEICHARDUM: supremum Aulae Præfectum apud D. FERDINANDUM IV.
ROM. BOH. ET HUNGAR. REGEM: quem aureo Vellere Rex Hispaniarum
PHILIPPUS IV. donavit, an. 1653. S. R. I. PRINCIPUM Numero inferuit D. IMP.
FERDINANDUS III. anno sequenti 1654. d. 28. Febr. in Principum S. R. I. pauloque
post in SILESIE quoque Ducum Confessum receptum, cum Ducatum Monstber-
genssem & Territorium Francosteinensem in Eum AUGUSTISSIMI IMPERATO-
RIS Gratia transferret. Filius Ejus Secundo-genitus FRANCISCUS CAROLUS
S. R. I. PRINCEPS AB AUERSBERG ET SILESIE DUX MONSTERBER-
GENSIS bellicis laudibus a prima Etate innutritus, liberanda ab hoste barbaro Vindo-
bonæ an. 1683. opem tulit admirandam, pulsisque ferocissimis Gentibus primus tanti
Gaudii Nuntius ad D. IMP. LEOPOLDUM M. adpulit: in Silesia vero Carolum I.
Ducem Monstbergensem Henrici I. F. Georgii Regis Bohemiæ Nepotem imitatus,
qui

qui Ducatum Monſterbergenſem & clariorem & feliciorem reddere ſtudioſiſſimus anno quoque 1524. novam Francoſteinii Arcem erexit, & poſtea totius in ſe Sileſiæ Curæ Capitaneus D. IMP. FERDINANDI I. Mandato ſuſcipere juſſus eſt: ſic Sereniſſimus ille & æterna laude digniſſimus Princeps Auersbergicus, loco collapsæ & Belli Tricennaliſ Vi dirutæ Arcis Francoſteinienſis aliam Spiritum recipere, Ducatum pulcherrimis Legibus effloreſcere, annoque 1709. Comitibus Sileſiæ Principum præſidere ab AUGUSTISSIMO CÆSARE juſſus, omnium in ſe Vultus & Animos converti fecit. Humanis an. 1713. d. 6. Nov. Rebus exemptus Filium reliquit unicum, Paternarum Virtutum & Terrarum Hæredem Optimum, CELSISSIMUM PRINCIPEM AC DOMINUM DOMINUM HENRICUM JOSEPHUM JOHANNEM: S. R. I. PRINCIPEM AB AURSBERG: DUCEM SILESIÆ MONSTERBERGENSEM: PRINCIPEM COMITEM IN THENGEN ET MITTERBURG: COMITEM IN GOTSCHÉ ET WELS: DYNASTAM IN SCHOEN-ET SEISSENBERG: SUPREMUM HÆREDITARIUM MARESCALLUM ET CAMERARIUM CARNIOLÆ AC VINIDORUM MARCHIÆ: S. C. R. CATHOL. MAJ. CAMERARIUM: cui Caroli III. Ducis Sileſiæ Monſterbergenſis Annos & numeroſam Sobolem, Tantum Principem non absque Delectatione in Memoriam revocans vovet Sileſia. Atque hæſce Principum Sileſiæ Imagines Venerandas, LOTHARINGICÆ, LICHTENSTEINENSIS: LOBKOWITZIÆ & AURSBERGICÆ GENTIS in novum quaſi hoc Atrium collocare, ſuaſit Pietas, juſſit tantorum Nominum Dignitas, ingensque Gloria, lætatur Eorum Virtute non ſolum Sileſia, ſed & Bohemia, Moravia, Carniola, Carinthia, & Gentium Regina AUSTRIA, ſelix denique hoc Præſidio Germania Univerſa, quæ uti AUGUSTISSIMÆ GENTI AUSTRIACÆ, ſic & ſingulis hiſce Ducum Sileſiæ Familiis Æternitatem apprecatur. Atque hoc Voto finiendus erat Labor noſter, quo Rem Sileſiæ Hiſtoricam & Genealogicam illuſtrare ſaltem & adumbrare licuit, perfectum fieri nihil Horatius olim cecinit, & Experiencia Teſtis affirmat, ad quam mortalium Genus omne ſingulis diebus provocare conſuevit, idem ergo in hoc negotio conſiciendo mihi cogitandum, & imperfectum Laborem reliquiſſe conſitendum, utilem tamen & Patriæ & Vicinis noſtris fore conſidendum. Indices quos locupletiſſimos eſſe volo, ad Illuſtrium Familiarum Majores eruendos, & firmandam Hiſtoriam earum Genealogicam neceſſarios, denique Supplementum in Hiſtoriam Ducum Sileſiæ Genealogicam quod promiſi, & Continuationem Diplomatarii Bohemo-Sileſiæ hiſce Paginis addere, uti conſtitutum erat, una plures prohibere Cauſæ ſuo loco indicandæ, ſingulari ergo Volumine, * Supplemento in Scriptores noſtros: Hiſtoriamque Genealogicam Ducum Sileſiæ, cui Tabulas Genealogicas EXCELLENTISSIMORUM COMITUM Qui liberæ Sileſiæ Dynaſtias Sex habent, addere apud animum conſtitui, conſulere Operæ Pretium eſſe reor, Diplomatum inde Seriem & Indices Ampliſſimos Rei noſtræ Hiſtoricæ & Genealogicæ univerſæ inſervientes exhibere, ſupplicamus itaque SERENISSIMIS ET CELSIS-SIMIS SILESIÆ PRINCIPIBUS: rogamus EXCELLENTISSIMOS AC ILLU-STRISSIMOS MÆCENATES ET COMITES: imo VENERANDOS COE-NOBIORUM SPLENDIDISSIMORUM PRÆSULES: ut tot ingentia Nomina PIASTEÆ, ataviſque Regibus editam Progeniem, cui Spiritum & Sanguinem debet Sileſia, Diplomatum & Annalium MSSorum Monumentis Clementiſſime & Benevole conceſſis Nobiſcum ab Interitu & ab Oblivione penitus vindicent, quo facilius Por-tum conſequi, Patriamque Suaviſſimam augere ingenti Felicitate contingat. Appen-dicis Loco huic TOMO STATUTA CIVITATIS SVIDNICENSIS ex vetuſto Codice MSro Membranaceo deſcripta adjeci, Egregium Juris Patrii quod ſuper-eſt Monumentum, ut quam pulcherrimis Legibus Civitates Sileſiæ ab Antiquiſſimis Tem-poribus gaviſæ fuerint conſtet, Ego vero hanc mihi ipſe Legem conſtitui, in id omni-bus incumbere Viribus, ut quam adtulerint Opem Singuli, ſentiat Patria Univerſa, & qua Pietate & Obſequio in Eam ferar univerſam, ſen-tiant Singuli.

I. CHRO.

* Cui duos Celeberrimi Henelii Labores egregios: Breſographiam Renovatam & Episcoporum Wratislaviensium Catalogum, ex Codicibus ipſius Autoris Manu Scriptis deprom-tos inferere Animus eſt.

I. CHRONICI SILESIAE VETUSTIS- SIMI FRAGMENTUM.

Anno DOMINI ab Incarnacione M. CC. XXX. VIII. obiit Dux Il-Henricus Bar-
lustris Dux * Henricus dictus cum Barba: Maritus Scte HED-
WIGIS: X. IIII. Kal. Aplis. batus: Dux Si-
lesia moritur:

Anno DN. M. CC. XL. VII. obiit ** Scta HEDWIGIS X. S. HEDWI-
Kal. Novembr. que multa miracula DEUS per eam facere di-
gnatus est: canonizata est per Dominum Clementem Papam
Quartum. An. Dn. M. CC. LX. VII. GIS obiit: &
canonizatur:

Anno DN. M. CC. LVI. captus & tentus est Dominus Thomas Wratis Episcopus per
Ducem BOLEZLAUM filium Ducis HENRICI: Nepotem S. HEDWI-
GIS VI. Non. Octobr. & tentus usque ad Pascha. Discordia inter
Episcopum &
Ducem Boles-
laum.

Anno DN. M. CC. XLI. obiit DOMINA *** ANNA Ducissa Slezie VI. Non. De-
cembr. Anna Ducissa
Silesie mori-
tur:

Anno DN. M. CC. LX. nono: fuit exaltatio Scte HEDWIGIS, sequenti Die Sti
Bartholomei. Exaltatio S.
HEDWIGIS:

Anno DN. M. CC. XLI. fuit occisus Dux HENRICUS a Tartaris & devastaverunt
totam Silesiam & Poloniam. HENRICUS
PIUS: Dux Si-
lesie a Tartaris
occisus:

Anno DN. M. CC. LXXX. VII. occisus fuit Dux **** Pulko de Stinavia circa
Sevior. Przemko Dux
Stinavie a Po-
lonis occisus:

Anno DN. M. CCC. III. habita fuit hyems estualis quod homines nullum frigus sen-
serunt. Hyems estua-
lis:

Anno DN. M. CC. L. quinto canonizatus fuit S. STANIZLAUS Martyr & Episco-
pus Kracoviensis. Canonizatio S.
STANISLAI:

Anno DN. M. CC. L. nono terre Motus fuit magnus VI. Kal. Febr. Sequenti vero An-
no Tartari Sendomiriam Cracoviam & circumjacentes Provincias invaserunt
& multa millia hominum occiderunt. Tartarorum in-
Poloniam Ex-
cursiones.

Anno DN. M. CC. LX. homines egerunt primam enormem contra constitutionem
Ecclesie Sancte.

Anno DN. M. CC. LX. IIII. visa est Cometa V. Kal. Augusti que stetit usque ad VI.
Non. Octobr. que multam famem, effusionem Sanguinis, mortem Animalium
& Principum signavit: Tanta enim fames in Almania extitit, ut multi venditis
gris

* Adde Scriptorum Testimonia, quæ ad Tab. Genealog. nostram I. illustrandam p. 311. Tom.
I. allata sunt.

** Adde quæ ad no. 12. l. c. dixi: unde an. 1243. d. 9. Octobr. obiisse constat.

*** An. 1265. demum defunctam loco c. ad no. 22. probamus.

**** Non Boleskonis sed Przemislai nomen habuit Dux Sprotaviensis & Stinavie an. demum
1290. IV. Kal. Martii in Prælio cum Polonia circa oppidum Szewior gesto occisus. vide
no. 5. Tab. nostræ Genealog. II.

Agris suis fugerint in Poloniam: Exitit mors animalium, ut nullas Carnes Bovinas comedere vel emere presumerent.

- Manfredus a Anno DN. M. CC. LX. V. Karolus occidit Manfredum qui Patruus vocabatur.
Carolo occisus:
- HENRICUS Anno DN. M. CC. LX. VI. obiit Dux * HENRICUS: frater WENCESLAI:
III, Dux Wrat. Nepos B. HEDWIGIS III. Non. Decembr.
moritur:
- Ecclesia S. MA- Anno DN. M. CC. LX. III. reconciliata est Ecclesia S. MARIE in Wrat. per Domi-
RIE reconci- num Anshelmum Episc. S. Sedis Apostolice Legatum Id. Dec.
liata:
- Conradinus ca- Anno DN. M. CC. LX. VIII. in Vigilia B. Bartholomei Apli devictus Conradus, fi-
prus & Capite lius Conradi, filii Fridrici Imperatoris ab Illustri Rege Sicilie Karolo & captus
plexus: demum in Vinculis & ab eo Capite cefus.
- Henricus IV. Anno DN. M. CC. XC. obiit Dux ** HENRICUS Dux Slezie: & Dominus Wra-
Dux Wrat. mo- tislav. & Cracovie & Sendomirie.
ritur:
- OTTOKA- Anno DN. M. CC. LXX. VIII. RUDOLFUS Rex Romanorum occidit Ottokarum
RUS Rex Bo- Regem Bohemie in crastino S. Bartholomei.
hemie occisus:
- Bellum Silesie Anno DN. M. CC. LXX. VII. in crastino S. Georgii Dux HENRICUS habuit con-
Civile. flictum cum Duce Boleslao & filio suo.
- Bolcko: Dux Anno DN. M. CCC. Primo: in Vigilia Vigilie S. Martini Epi obiit *** Bulko Dux
Svidnicensis Zlezie.
obiit:
- Henricus VI. Anno DN. M. CC. XC. IV. in crastino Gertrudis Virginis natus fuit HENRICUS:
Dux Wrat. na- filius HENRICI quinti Ducis Zlezie: existente Patre suo in Captivitate Ducis
scitur: Glogovie.
- Vladizlaus Anno DN. M. CC. XC. VI. in crastino S. Bonifacii natus fuit WLADIZLAUS fili-
Dux Silesie us HENRICI quinti Ducis Zlezie mortuo Patre suo.
Ligno, nascitur:
- Boleslaus: Dux Anno DN. M. CC. XC. I. in crastino S. Mauricii natus BOLEZLAUS filius HEN-
Silesie Ligno. RICHI Quinti Ducis Zlezie & Domini Wrat.
nascitur:
- Elizabeth: Du- Anno DN. M. CCC. IIII. in Vigilia S. Michaelis obiit DOMINA **** ELYZA-
cissa Wrat. mo- BETH Ducissa Slezie: Mater eorum.
ritur:
- VVranislavia Anno DN. M. CC. LXX. VI. in die S. Marci Evangel. combusta est Wrat. per
conflagravit: totum.
- ALBERTUS I. Anno DOMINI M. CCC. VIII. in die Philippi & Jacobi occisus fuit ALBERTUS
IMP. ROM. REX Roman. per Johannem filium fratris sui.
occisus.

Eod. Anno in Carnis brivio obiit Hermannus Zacharie Civis Wrat.

Eod. Anno obiit Peregrinus de Lubavia dictus Civis Gorlicensis in Die B. Mar-
garete Virginis.

II. BOGUPHALI II. EPISCOPI POZNANIENSIS CHRONI- CON POLONIÆ: CUM CONTINUATIONE PASKONIS: CU- STODIS POSNANIENSIS.

IN NOMINE DOMINI Amen. Quamvis Historiographi Lechitarum, qui nunc
Poloni a Polo Arctico nominantur, & alias a Castro Polan quod in finibus Pomeranie
situm est, cui dominabantur, satis ample & verissime originem Regum & Principum Po-
lonorum & eorum gesta & actus mirabiles & strenuos; precipue Reverendus Pater
Dominus Vincentius olim Episcopus Cracoviensis ac ceteri descripserunt, ac perenni
memorie suis posteris scripture testimonio reliquerunt; tamen quia in scriptis suis de
quibus

* In vigilia S. Andreæ Apostolice vide quæ ad no. 24. Tab. nostre Genealog. I. Tom. I. ex-
tant Scriptorum Testimonia.

** vid. no. VI. Tab. I. Genealog. Tom. I.

*** vid. no. I. Tab. IV. Genealog. I. c.

**** vid. no. 50. Tab. I. Genealog. Tom. I. & lin. 7. pro Mauritiis: leg. Henricus.

quibus Ducibus majoris Poloniae, praesertim de Premislo, Rege, terrae ejusdem mentionem facientes, videntur ipsius Genealogie processum obmittere, id circo ut ad ipsius genitores descendatur, necessarium est, ut progenitores ejusdem & aliorum ducum ac principum latissimi Regni Poloniae seu Lechitarum, per nomina & terras designentur.

Origo Lechitarum: S. Polonorum 1

Nam quia Lechite Poloni dicuntur, scire convenit, unde hoc nomine vocatur. Scribitur enim in vetustissimis codicibus, quod Pannonia sit mater & origo omnium Slavonicarum nationum. Pan enim juxta Græcam & Slavorum Interpretationem dicitur torum habens; & juxta hoc dicitur Pan in Slavonia major dominus, licet alio nomine juxta diversitatem linguarum Slavonicarum dicatur Gospodyn Xandzi; Xandz - - - autem major est quam Pan, veluti princeps & superior Rex. Omnes enim domini Pan appellantur, duces vero exercitus VVoyewodi nominantur, & hinc Panonii a Pan dicti, a Jano nepote Japhet ortum habere dicuntur. Quorum primus Princeps ille robustus Nemroth dicitur fuisse, qui primo homines fratres suos cepit subjungere & obedientie sue subdere. Ex hiis itaque Pannoniis tres fratres, filii Pan, principis Pannoniorum, nati fuere; quorum primogenitus Lech, alter Rus, tercius Czech nomina habuerunt; & hii tres hæc tria regna Lechitarum, Ruthenorum & Czechorum, qui & Bohemi, ex se & sua gente multiplicari possederunt & in presenti possident & imposterum possidebunt, quam diu divine placuerit voluntati: quorum majoritas semper apud Lechitas & Domini ac totius superioritatis imperii prout tam ex Chronicis quam ex gradibus apparet, habebitur. Sunt autem Slavorum multimoda genera linguarum se mutuo intelligencia; licet in quibusdam vocabulis & pronuntiatione verborum aliquater discrepare videantur, quæ tamen ab uno patre Slavo, unde & Slavi originem habuerunt, qui & huc usque isto nomine uti non obmittunt, videlicet Thomislaus, Stanislaus, Jaroslaus, Venceslaus &c. Ab isto etiam Slavo Nemroth originem asseritur habuisse. Nemroth enim in Slavonico dicitur Nynerza, quod in Slavonico interpretatur non pax seu non mensurans pacem; a quo servitus cepit esse in hominibus; cum alias erat omnibus inconcussa libertas, qui fratres suos subjungere sue dicioni temere attemptavit. Cuius temeritatis audacia non solum fratribus suis gentis Slavonice sed toti mundo servitutis legem induxit. Per premissa autem quatuor Regna Slavonica, videlicet Pannoniorum, Lechitarum, Ruthenorum & Zechorum seu Bohemorum designata habentur. Et quia post modum plura alia Regna & dominia Slavonice nationis erexerunt dignum est, ut eorum nomina & interpretatio designetur. Regnum itaque Bulgarorum a Bulga fluvio nominatur; item regnum Rusie a Ruz quod vestigium equorum multitudinis exercituum in unum congregatorum dicitur nominatum. Nam ex hoc Slavi multitudinem equitancium dicunt Ruczi. Item Regnum Dalmacie dicitur ab eo, quia Pannoniorum Regina filio suo partem illius maritimam donavit, ipsique in regem coronari fecit, & creditur quod illa fuit regina Austri Saba nomine, que ad regem Salomonem venerat sapientiam ejus audire: nam & fluvius Pannoniorum Saba dicitur, qui ab ipsa nomen sumpsisse perhibetur. Dicitur quoque Regnum Dalmacie dala maez, quasi dedit mater. Item Ram seu Rama dicitur ex eo, quia semper in conflictu hostium vociferare solebant: Ram; Ram id est: Vulnere Vulnere. Item Sorabe dicitur, a Soroban quod duplicem interpretationem designat. Nam Gallici appellant illam regionem Seruiam valente diem, quod vincit per Nemroth veluti serui ejus ibidem fuissent locati, quod nomen videtur rationi congruere, cum non solum illa modicissima pericula Stirpi Slavonice sed potius tota gens Slavonica sibi obnoxia censeretur. Verius tamen creditur, quod Sorabe a Sarb, quod & Sarban nomen accepit, sicuti a Juda Judei, inde a Lech Lechite & ceteri nominantur. Est quedam gens Slavonica, que Castibute dicuntur & hy a longitudine & latitudine vestium, quas plicare ipsos, propter earum latitudinem & longitudinem oportebat, sunt appellati. Nam Huba in Slavonico plica seu ruga vestium dicitur. Unde Casti Hubi id est plica rugas interpretatur. Harum magister circa mare septentrionale moratur. Sunt etiam Slavi idem qui Drewnane vocantur, has Theutonici Halczste appellant. Horum castra capitalia fuerunt Buccowecz, quod nunc Lubick dicitur: Ham quod & Hamberg ac Breme quod caput & sedes fuit eorundem. Ibidem est etiam Blefink Castrum Ducale & Civitas Czesznyma, hys prefuerunt Comes quos Henricus Imperator postquam easdem patrias Slavorum Imperiali dicioni subiugasset, in Comes asseruit creasse. Hæc autem gens a densitate Silvarum seu lignorum nomen accepit. Nam Drewnane a lignis nuncupantur. Nominantur etiam a quodam fluvio qui Trawna dicitur: unde Trawnani sunt appellati. Scire autem dignum est, quod Slavi & Theuto-

Pannonia Ma-
ter Slavonica-
rum Natio-
num.

Historiola de
Lecho: Russo:
& Czecho:

Quatuor Re-
gna Gentium
Slavonicarum :

imo & alia.

Ortus Regni
Bulgarix:
Ruffix:

- Dalmatiz:

1 Ram:

Sorabiz S. Ser-
viz:

Z Origo Cassubi-
carum :

C 2

pić

opunione: hodie regnante. Godytano Paske, deputatus locum de Bogotawa, opinor et circa, glori in hys
necesse erat per hys Przemyslanis. Hic regnantei Hic pindulo, potantem puer Botani, mactatorem
et tunc. —

Имаше же
отъкопчаніе
и отъкопчаніе

Właściwie wiadomo o Łodzi, Cieslinie i Rusiu, którego jedynego przyjaciela, jak się dowiadujemy
 z p. Mirowskiej (wskazywamy do Breslau Polla).

nici a duobus germanis Japhet nepotibus Jano & Kisz -- dicuntur habuisse (originem,) prout Isidorus in libro *Æthimologiarum* & Martinus in *Chronica Romana* videntur declarasse. Describunt namque germaniam per fluvios, ut puta per Danubium, per Renum, per VVislam seu Vandalum, per Oderam seu Guttalum, & per Albeam seu Bab, designantes per hos fluvios maiores ab exitu usque ad infimum descensum eorumdem. Nam Renus & Danubius sunt gentis Theutonice fluvii maiores. Vandalus vero, Odera & Albea Polonie & Bohemicæ Regnorum. Circa hos autem tres fluvios ultimas mediasque regiones inter eosdem obtinentes ac adhaerentes eisdem olim possederunt & adhuc usque ad mare septentrionale possidere cernuntur regiones, licet Saxones terras suas strictissimas & rura sue nationis relinquentes ad amplum solum Slavorum se transferentes sedes sibi possederunt in eisdem. Hiis omnibus autem Slavorum nacionibus Pannonia duntaxat excepta, sed iuncta Carintia, cuius inhabitatores Czernichane vocantur Akanita quod Canalia interpretantur semper Lechitarum imperio subiecti tributa reddebant usque ad tempora Regis Kasimiri monachi; cuius tempore priusquam cum dispensatione Domini Papæ de monasterio Cluniacensi, in quo professus fuerat, eductus plures nationes obediencie Lechitarum recedentes tributa Lechitis consueta dare denegarunt. Item alia interpretatione germanorum dicitur Agerman quia unus alterum fraternitatis consanguinitate attingebat. Nam Gerzmo est instrumentum, in quo duo boves simul iuncti trahendo ararum seu plaustrum incedunt; sic & Theutonici cum Slavis Regna contigua habentes simul conversatione incedunt, nec aliqua gens in mundo est, sibi tam communis & familiaris, veluti Slavi & Theutonici. Sic etiam per latinos decet --- a quo Theutonici, & Slavis a quo Slavi germani qui & fratres sunt appellati. &c.

Origo Hungarorum:

Item de Hungaris, qui & ipsi Slavi sunt, non est obmittendum. Hungari enim dicuntur a quodam fluvio qui Wtra nominatur, de quodam magno lacu defluens, circa quem nunc civitas Przemislaw est situata, versus mare septentrionale; qui postquam Gothi ad depopulandas nationes de insulis, quæ Stanfze & Gothlarich appellantur exissent, & ipsos in eorum habitationibus molestassent, ac nimirum perturbassent, congregati cum uxoribus & paruulis proposuerunt ad terram Panoniorum, unde ortum habuerunt, reducere ad habitandum perpetue in eisdem. Verum quia Deus quarundam peccata nationum per ipsas punire decreverat, id circo non recto tramite ne sue genti Slavonice in eundo damna & molestias inferrent; sed per Theutoniam & per Burgundiam ac deinceps per Lambardiam usque ad terras Slavonie transitum, non sine magna urbium delezione, & humani sanguinis immanissima effusione valde periculose fecerunt. Quorum rex Thila, qui in scripturis Attila nominatur, veniens Pannoniam sibi perpetuam in ea constituit mansionem. Et quia multe nationes Slavorum ad ipsos confluerant, unde tunc non Wtrane, sed Wandali sunt appellati. Pars autem illa Slavorum, quæ a fluvio Wtra dicebatur Wtrane, quod postmodum a commixtione gentis Hunorum, qui de montibus Sicilie, prout Martinus in *Chronica sua Romana* de iisdem plenius describit, exeuntes, & Pannoniam plenius introeuntes & eam sub dominio obtinentes Hungaria Hinis sicut & Wtralis sunt appellati. Postquam autem Lech cum sua progenie nemora latissima ubi Regnum Polonia consistit, peragrasset, tandem veniens ad quandam lacum amenissimum, agris fertilissimum, piscium & ferrarum habundancia repletum, tentoria sua fixit in eodem, ibique primam habitationem pro sui & suorum conservacione edificare cupiens dixit: Nidificemus: unde & lacus ille usque ad presens Gnezna, aut nidificatio appellatur.

Lechus Poloniam occupat & Gneznam condit:

Institutum Auditoris scribendæ Historiæ Lechitarum:

Origo Regum Lechitarum:

Quia aliquantulum a materia, de qua scribere intendebam, disgressus fueram; jam nunc ad nostrum propositum redeamus; & ut brevitatis scribendi non obscura aditum memorie valeat commendare, sub brevitate Reges, Principes atque Duces, ac multiplicationem eorundem totius regni Polonia seu Lechitarum latissimi imperii, prout ex hystoriis annalibus Polonorum reperi que in diversis diversarum ecclesiarum constituta temporum non ignota primo nota fuerunt, didici & memorie commendavi scribere, Dei Omnipotentis adiutus auxilio, incepti.

Primo itaque, unde Reges Lechitarum processerunt, videamus: tempore siquidem Regis Asueri, cum Galli diversa regna & provincias invaderent, ac invasa occupassent, Lechite qui nullum Regem, seu principem inter se, tanquam fratres & ab uno patre ortum habentes, habere consueverant; sed tum duodecim discretores & locupletiores ex se eligebant, qui questiones inter se coniungentes diffiniebant, &

rem

rem publicam gubernabant, nulla tributa seu iniuncta seruicia ab aliquo exigentes, Gallorum imperum formidantes, quendam Virum strenuissimum, nomine Crak, cuius mansio prorunc circa fluvium Wislaw fuerat, forte sibi diuinitus inter fratres suos Lechitas attributa, in eorum capitaneum seu ducem exercitus, ut verius dicam; nam iuxta Polonicam interpretationem Dux exercitus Woyewoda appellatur, unanimiter elegerunt. Iste Crak, qui legitime Coruus dicitur, victor effectus per Lechitas est in Regem assumptus. Hic edificavit castrum, quod suo nomine Cracouia est appellatum, quod antea Wawel nomen habebat; Wawel enim quidam tumor dicitur, quem homines in montibus demorantes ex potatione Aquarum in gutture habere consueverunt; sic & mons, ubi nunc castrum Cracoviense situm est, VVanwel dicebatur; ibi prope ab alio latere VVisle parvus monticulus consistit, in quo nunc ecclesia sancti Michaelis de Rupella est edificata; qui VVanwebnicza diminutive nomen habet; sub quo monticulo civitas magna & fortis fuerat edificata; quam Alexander Magnus asseritur solo stravisse: Fertur namque duos habuisse filios & unam filiam, quorum vnus Crak iunior vocatus, fratrem seniore dolo ut patri in regno succederet, clandestine interfecit; solus quoque sine prole decessit, sola sorore, VVanda nomine, quæ legitime Hamus nominatur, remanente. Scribitur namque tam decora & grata aspectu fuisse, quod omnes ipsam inuenientes in amorem sui suo aspectu speciosissimo attrahebant; unde ex hac VVanda, id est Hamus, extitit nominata; hec prudentissime thori spernens pontificia, regnum Polonie iuxta vota populi saluberrime gubernabat, donec ad quandam regem Almanorum, cuius de eius pulchritudine corporis fama pervenisset & ipsam nec donariis, nec precibus ad suum consortium acclinare potuisset, minis hostilibus & exercituum suorum insultibus ipsam ad sua vota flecti cupiens atque sperans, congregatis nimis exercitibus, terris Lechitarum appropinquans, easdem hostiliter invadere conabatur; cuius potencie Wanda regina Lechitarum predicta, cum suis occurrebat ac minime formidavit; quam rex prefatus cum suis turmis ferocissimis cernens aduenisse, in tantum amore vel indignatione consternatus ait: Wanda mari, Wanda terræ, Wanda aeris imperet, diisque immortalibus pro suis victimet, & ego pro vobis omnibus o proceres sollempnem hostiam in sacris devoveo ut tam vestra, quam vestrorum successorum perpetuitas sub femine senescat imperio; & mox iniunxus gladio vitam finivit. Wanda vero dextris Almanorum fidelitatis & omagii receptis, ad propria rediens se ipsam pro tam magnifica gloria & prosperis successibus Diis victimans in Wislam fluvium sponte saliens humane nature debitum persolvit, ad inferorum limina descendens, unde fluvius Wisla a Wanda Regina Wandalus nomen accepit; a quo Polonie & ceteræ Slavonice gentes eorundem dicioni adherentes non Lechite, sed VVandalite sunt appellati.

CRACUS

Cracoviam
condit:CRACI præ-
genies:Forma WAN-
DÆ:Victoria
VVANDÆ:Mors VVAN-
DÆ:
Fluvius VVan-
dalus:*De primo Lestkone.*

Post decessum igitur VVande Regine multis annis Lechitæ rege carebant; sed tum VVoyewodam & duodecem gubernatores eligeant, usque ad tempora Regis Alexandri. Cuius tempore quendam virum fortissimum aurifabri artificio qui arte & industria plusquam fortitudine, potencie Alexandri resistens, ipsum absque omni gloria de terris Lechitarum, non sine confusione exire coegit. Ob hoc Lechite sibi nomen Lestkim ponentes ipsam in regem elegerunt. Dicitur namque Lesck quasi dolosus; quia dolo & arte superavit invictissimum Regem Alexandrum, qui tandem sine prole decessit.

Quomodo
LESCK ad Im-
perium perve-
nerit:*De secundo Lestkone.*

Mortuo vero Lestkone inter regnicolas Lechitarum multa disturbia fuerant suscitata; quod tam proceres, quam communitas in unum diffinierunt locum convenire, de electione principis tractaturi; ubi convenientes quorundam ambiciosorum sententia extitit diffinitum, ut quicumque in equo maculas habente prior ad statuum percurreret, hic Rex ab omnibus haberetur. Vnus autem ad regni gubernacula improvide ambiens, campi latitudinem, per quem ad statuum perveniri debebat, ferreis exigonis caute replevit, una tamen semita, per quam solus incederet, vacuam dimissa. Duo iuvenes tenuis conditionis pedestri cursu ad statuum currere se obligarunt, ut victus precursorem semper Regem nominaret; cumque ad palmam currere vellent, statim subsistunt ab eculeis, quos doli artifex in campo strauerat, in pedum foliis lesi: Adveniente itaque die, quo equestres currere disponebant, ille dolosus semitam, quam designauerat, temptat, qui etiam calces equi sui bene munierat, quod ab eculeis ferreis, quos sparserat ledi minime potuisset. Equestribus autem ad statuum currentibus,

Quomodo LE-
STVS II. ad
Imperium per-
venit:

alter illorum duorum iuuenum pedestrium minus lesus, & iam sanitati pristinae restitutus, cursu transuerso, non sine populi ridiculo, vehementi rapitur per anfractus campi mere cautus appropinquat, quem ille doli artifex iam precurrebat, unde & Rex ab omnibus nominatur. Hii autem, quorum equi ab exigonis lesi fuerant, considerantes equum precurrentem, ferrimenta in calcibus habere, dolum eiusdem cognoverunt quem Lestkonem, id est dolosum appellarunt, & tandem sententia super ipsum lata membratim disceperitur, & pedestri loco sui per proceres regni & vniuersitatem populi in Regem assumitur & Rex ab omnibus salutar, ac Lestko secundus, nomine Lestkonis supplicio traditi ab omnibus appellatur. Verum, cum in Throno Regio collocari vestibus quoque Regalibus indui deberet, paupertatis vestimentum in dextra parte solii collocavit, in hoc condicionis sue & humilitatis virtutem ostendens etiam posteris cupiens relinquere, quod Regem plus humilitas, quam purpura reddit conspicuum ac decorum. Fuit autem magne libertatis: ita quod ex virtute prius sibi in defectum euenire voluit, quam ex tenacitate habundanciam. Fuit etiam prudentissimus & semper sobrius, multisque clarens virtutibus, relicto filio unico, nomine Lestkone feliciter in Domino obdormiuit.

De tercio Lestkone.

Fabula de Julio
Cesare in Le-
chitis cum Ex-
ercitu profecto.

Tempore autem huius Lestkonis Julius Cesar Slavorum regna Romanorum imperio subicere contendens, etiam fines Lechitarum invasit. Cui Lestko praefatus, cum suis Lechitis fortissimis pro viribus resistens ter conflixit cum eodem, stragem permaximam de populo Julii Cesaris faciendo. Hic etiam quendam Tirannum Crassum nomine, qui Partis preerat in Persia, devicit prelio commisso & aurum quoque liquefactum in os eius fecit infundi, dicens: Aurum sisti, aurum bibe. Huic Lestkoni Julius Cesar in Slawonie partibus existens, sororem suam coniugio sociavit, terram Bawarie loco doris sibi assignando; Que Julia duo castra fortissima de voluntate sui mariti construxerant, quorum uni nomen fratris Julius, quod nunc Lubus; aliud vero Julin, quod nunc Welin dicitur appellavit. Hec cum filium cum viro suo procreasset & fratri suo Cesari nunciasset, Julius Cesar, cum adhuc in Slawonie partibus moram faceret, de ortu Nepotis letus effectus Pompilius nomen imposuit eidem. Verum cum Julius Romanorum ad propria reditum, Romani sibi multum molesti extiterunt, pro eo quod Bavariam ditioni Lechitarum subdidisset, donationem de Bawaria per ipsum factam revocavit; propter quod Julia Soror sua a Lestkone, rege Lechitarum repudium fuit passa, parvulo suo Pompilione de quo predictum est, apud Lestkonem relicto. Ille Lestko de aliis uxoribus, Julia uxore sua repudiata, ex concubinis viginti filios procreavit; quibus Terras maritimas Ducatus & provincias assignavit, quorum nomina sunt hec que sequuntur. Boleslaus, Kazimirus, Wladislaus, Wrocislaus, Odo Barnim, Przibislaus, Przemislaus, Jaxa, Semianus, Sobeslaus, Zemomislus, Bogdalis, Spicigutus, Spicimirus, Sbigneus, Sobeslaus, Wissymirus, Czeslasmus & Wislaus. Ex his aliqui Castra & Civitates quas fundarunt suis nominibus appellarunt, quibus pater juxta mare septemriorale & usque ad Westwalam Saxoniam Bawariam Duringiam singulis singulos Principatus assignavit, Pompilium vero veluti primogenitum in Regem omnium statuit atque coronari iussit. Tempore autem huius Lestkonis Christus de Virgine natus esse estimatur. Imperante autem Nerone Romanorum Principe Lestko felicissimus auctor Regni Lechitarum debitum Carnis in senectute exsolvit.

De primo Pompilione.

Quomodo
POMPILIUS I.
ad Imperium
pervenit.

Successe igitur huic Lestkoni Pompilius filius eius senior, quem fratres sui superius nominati promptissimis obsequiis fidelissime fuerunt prosecuti in tantum quod amore fraterno sauciati cognoscentes ipsum languescere, festino cursu ad eum visitandum Cruschwiciam tandem pervenerunt, ubi ipsum mortuum inveniunt filium suum juvenem Pompilium in Regem extulerunt. Quo in Regem coronato & aliquamdiu cum eodem commorantes fideliter homagia preparantes ad propria feliciter remearunt.

De secundo Pompilione.

Vituperium
Pompili II.

Ille Pompilius flagitiosissimus fuit. Nam plus coreas virginum, quam bella attemptabat, & impudentissimo luxurie fluxu & ignavia dissolutus, primus in fuga, postremus in bello, in omnibus flagitiosis conatibus exercitissimus. Hic tyrannide suorum fidelissima obsequia repensavit. Nam ad suggestionem sue Uxoris impudice Patruis suis

fuis odio gratiam, infidiis amicitiam, crudelitate pietatem immaniter demonstravit. Qui se languidum & morti appropinquantem simulans patruos conuocat, quos affatibus mellifluis in lecto simulate egritudinis quiescendo demulcens, seque vivere non posse pronucians, ut de Rege, qui sibi succederet, pertractent, horratur atque deposcit. Quos postremo in potu valedictionis, eis per suam vxorem propinato, crudelissime mortificauit. Quorum corpora tyrannus potius quam Rex inhumata, veluti diuinitus percussa, iussit permanere. Iste Pompilius pessimus cognominabatur Chosizko, ex eo, quia paucos pilos & paucos oblongos in capite habebat, Chosizko enim scopa dicitur; unde Chosizko diminutiuum, quasi scopula parua fuerat appellatus. Nec scelus in patruos commissum inultum remansit, quia putredine per cadauera patruorum suorum per ipsum intoxicatorum, quos inhumatos permanere iusserat, mures insolite magnitudinis procreati prefatum Pompilium inuaserunt. Ita quod nec igne, nec ferro seu fustibus poterant prohiberi, quin ipsum insistentes momordebant. Qui tandem ad quandam altissimam Turrin in Castro Cruszuiciensi sitam fugiens, cum Vxore & duobus filiis, per mures comestus, diem clausit extremum.

Scelus Ejus in
Patruos com-
missum:

A muribus de-
voratur:

De Electione Regis nomine Pasch.

Stirpe itaque Pompilii, dicti Chosizkonis, radicitus euulsa, proceres Regni ad urbem Cruszuiciensem predictam, que preterea inter vrbes Lechitarum maior & fortior habebatur, conuenientes; ceperunt de futuri principis electione tractatum habere. Et quamuis aliquem de filiis intoxicatorum principum eligere disposuissent; tamen diuersis in diuersos sua vota dirigentibus in vnum ex ipsis non poterant concordare, proprium plus quam commune bonum preferendo. Decreuerunt itaque aliquem infime & modice cognacionis eligere, quam ingenuum; tamen non ex Lechitarum propagine procreatum. Fuit namque quidam pauper agricola, nomine Pasch, & nomen coniugis eius Rzepicza in vrbe Cruszuiciensi morantes predicta, qui alias tempore Pompilii seu Chosizkonis duos hospites, qui creduntur fuisse angeli, seu secundum quosdam Johannes & Paulus maritres, Quos Yanitores prefati Chosizkonis Principis, a ianua eiusdem ipsis ingressum prohibentes, repulerant, receperat hospicio. Ad cuius hospiciu tempore electionis duo hospites prefati redeuntes, prefatum Pasch, hospitem eorum, miraculose in Regem eligi fecerunt. Nam cum tante multitudini inopinata ad electionem principis congregatorum potus cereuicie defecisset, & Pasch in sua domicula modicum mellis, pro se & sua familia braxauerat, & in tantum liquor mellis, qui medo polonice dicitur, habundauit, qui toti populo habundantissime de eodem medone dare quantum cui placuit tollere, ministrarunt. Quo miraculo viso & diuina disponente clemencia memoratum Pasch in suum regem vnanimiter elegerunt. Hic ob hoc dictus Pasch est, quia fuit statura brevis, sed robustus corpore & decorus aspectu.

Quomodo PI-
ASTUS ad Im-
perium perue-
nerit:

Miraculum
quod in Comi-
tibus contigit:

De Primo Semouito.

Pasch igitur regalibus insigniis decoratus, ac Regni gubernacula prudenter disposens, ex Rzepczica, coniuge sua, filium vnicum suscepit, quem post annos puericie Semouit appellat. Qui quatuordecim annos sue etatis habens Patri in Regno successit, & ob hoc Semouit tam a patre, quam ab aliis fuerat appellatus. Semouit enim dicitur iam loquens, quia annum quartum decimum sue etatis ante mortem patris conscenderat. Iste Semouitus plura per Gofzischonem deperdita recuperauerat, & in omnibus strenuus & felicissimus habebatur, in cunctis agens prospere & semper de hostibus triumphans. Non tamen illorum principum toxico nepharie interemptorum filios & nepotes ad sui obedienciam bellicolis insultibus, minis seu donariis flectere potuit, quin semper sibi & suis successoribus usque ad tempora illius Magni Boleslai pro posse resistebant. Duplicem etenim suo patri Pasch & sibi obedienciam denegabant. Prima fuit hoc inhumanissimum scelus in patribus & avis eorum per Chosizkonem crudelissime commissum, qui veneno fraudulenter fuerant interempti; Secunda, quia ipsis obmissis Pasch infimus genere in Regem fuerat assumptus. Terre autem predictorum Principum fuerunt hec: Boleslai Pomerania inferior, Kazimiri Castubia, Vladislai Pars Vngarie, que inter fluuios Czissam, Danubium & Morawam consistit. Jaxa Sorabia, VVraczislai Rama, Przibislai & Odonis Drowina, Przemislai Szgorzeczia, que nunc Brandenburg appellatur. Et ceteri Terras Albeam, Odram, Pyanam, Dolosam, VVtram, Bekniczam, Warnam, Hawlam, Sprowam, Hylam, Sudam, Meczam, Trawniam & circa alias perpetuo dominio possederunt. Quorum duo Wislaus Castrum dictum

Defuncto PI-
ASTO succe-
dit SEMOVI-
TUS F.

Facies Sarmatice SEMOVI-
TO imperante:

dictum Medziboze, quod nunc Meydeburg dicitur, & Sobeslaus aliud castrum, Dalen dictum, quod Daliburg Theutonici appellant, Czeszmirus autem partem Drewine, quod nunc Olsacia dicitur versus Slesuik, & Wiffimirus castrum in ripa maris Septemtrionalis, ubi nunc ciuitas nomine suo Wiffimiria sita est, fundauit. Fuerunt etiam castra principaliora principum predictorum versus occidentem & mare septemtrionale, Bremen dictum de pondere, quia pondus inimicorum, ut puta Westwalium & Frislonum & aliarum nacionum sepius ipsos invadendo, eisque resistendo sufferebat. Item castrum Luna, quod nunc Lunborg appellatur. Dicitur namque luna, quia petra latissima in medio camporum erupit: unde sicuti salun splendorem lune in nocte lucentis lumina appellant: Sic castrum predictum in camporum planicie splendentem lunam appellarunt. Fuit etiam ibi prope ciuitas magna, que Barduika nominatur. Consuetudinis enim est Slauorum ciuitates vicos appellare. Vicus enim in Slawonico proprie ciuitas, in qua forum exercetur. Nunc aliquando dicunt: transeamus ad ciuitatem, sed vadamus ad Wik, & sic Barduik a fluuio, qui ibi fluit, & a vico nomen compositum accepit. Sic & Szleszwik a Szlesz, qui Slawonice Allec dicitur. Item castrum Buccoweg, ubi nunc Monasterium fratrum predicatorum in Lubek constructum cernitur. Slaui vero inibi morantes Lubiezensem ciuitatem non Lubek, sed Buccoweg appellant. Item Bathibor castrum; item castrum Swerin, quod castrum quidam Imperator deuictis Rege Slauorum, nomine Mikkol cuidam nobili viro de Dalewo, alias de Dalemberg fertur donasse, ipsum in Comitem Swerinensem imperialem, quam idem Imperator ibidem fundauerat a filiis Miklonis protegi deberet. Iste etenim Mykel castrum quoddam in palude circa villam, que Lubow nominatur, prope Wiffimiriam edificauit, quod castrum Slaui olim Lubow nomine ville, Theutunici vero ab ipso Miklone Mykelborg nominabant. Unde usque ad presens princeps illius loci Mykelborg appellatur, latine vero a camporum magnitudine magnusplan nuncupatur, quasi ex latino & Slawonico compositum quia in Slawonico Pole campus dicitur. Item Castrum Gylow a transitu dicitur. Item Rotloky a dissolucione aquarum. Item Castrum Bela a crudelitate. Item Swanowo a nomine proprio. Swan enim dicitur quasi vocatus. Item Ostrow ab insula. Item Thofzin Marlow Bolck Trzebofzow. Demum Wlogosch Kaszam Walmieg, quod alias Iulm dicebatur. Tamen hec castra circa mare septemtrionale sita fuisse scribuntur. Alia vero castra Duces Saxonie, Marchiones Brandenburgenses, Duces Stenineses possident; quedam tamen ex ipsis nouis nominibus antiquis mutata, quedam vero iuxta priorem impolicionem nominantur.

Quomodo LE-
SCVS IV. ad
Imperii Guber-
nacula accessi-
rit:

De Quarto Leskone.

Semomito itaque breui annorum curriculo regnante natus fuit filius, cui nomen Lescko imposuit, qui Patris vestigia sequens in omnibus virtutibus existens, liberalis in statu adolescencie, filium procreauit, cui nomen Zemomisl imposuit, quod interpretatur, terras precogitans. Nati cum eodem filio terras dominio suo subiectas in pace gubernauit, quod a nullo vicinorum regnorum molestias aliquas capiebat; Sed pace tranquilla omnes nationes dicioni sue subdite letare gaudebant. Sequitur de Primo Meszkone.

De Primo Meszkone.

MIESKO I. na-
scitur:

Unde; nomen
habuerit:

Sarmatia
CHRISTIA-
NAM fide re-
cipit:

Semomisl autem de vxore sua genuit filium; qui cecus natus, per septem annos cecus educatur. Quod Poloni cernentes & quod alium filium infra septem annos Rex Semomisl non procreasset turbati dicebant: Ecce iterum Myeska in Regno. Myeska, id est, confusio, seu turbatio aut commocio dicitur. Sciebant enim quod post decessum Choszficonis, quem mures deuorauerunt, multe commociones in Regno Polonie fuerant exorte, quas iterum euenire formidabant. Et ob hoc filium Regis cecum Meszkam nominauerunt. Semomisl vero anno Domini DCCCCXIII. prout Annales Polonorum narrant hystorie, patri suo Leskoni quarto in Regno successit Polono etatis sue diuinitus lumen oculorum accepit. Et tandem DCCCCLXV. anno Dantem Lechitarum seu Polonica Vxore suadente ac diuina gracia inspirante sacrum baptis-
ma suscepit, de qua vxore Anno DCCCCLXVII. filium generauit; Cui nomen Boles-
laus in sacro baptisinate imponi fecit. Anno vero DCCCCLXVIII. Iordanum in Episco-
pum Polonie ordinauit.

De Primo Boleslao.

Boleslaus Primus, magnus dictus, & animosus, qui in Polonico Chabri nuncupatur, terminos Lechitarum ab aliis deperditos strenue recuperauerat, & sex Cathedralis Ecclesias, videlicet Poznanensem, quam primo fundauerat; In cuius medio Ecclesie tumulatus quiescit; Gnezensem, post Mazouensem, que nunc Ploccensis dicitur, Cracouiensem, Wratislauiensem, & Lubucensem. Cuyauensem vero filius eius post eum Mefzko nomine, que Vladislauensis nuncupatur, fundauit. Et multa Monasteria fundauit, dotaui, reconstituit, de cuius miris actibus non videtur necesse scribere, quum in Cronica Vincenciana de Magnifica suarum probitate virtutum satis ample scriptum reperitur. Ipse tamen quoddam tributum in Polonia, quod Strofza dicitur, fertur statuisse. Ita quod quilibet de aratro siue vuae vnam mensurarum sili-ginis & aliam anone ad Regis granarium annis singulis presentabat, pro republica militibus duntaxat exceptis, hoc tributum frumentorum ideo Strofza dictum est, quia hominibus in castrorum custodia degentibus, precipue in extremitate Regni consistentibus, ad usum ducebatur. Nam Rex presatus Boleslaus cum metas Polonie in Kyow, quod est Russie Metropolis, & Czissowa ac Dambino fluuios Hungarie ac Corincie & Zalawam fluuium versus partes Diringie ac mare Septentrionale statuisset, viriliter recuperando, per suos progenitores deperditas, edificat castra plurima in extremitate Regni sui, pro conseruatione Regnotum suorum & resistencia inimicorum suorum; & precipue in rippis fluuiorum Zalawa & Albea, ultra quam Albeam versus Vestualiam edificauit quoddam Castrum dictum Bremo, cui de hoc nomen imposuit, quia omne Terrarum suarum onus ferebat, inimicos compescendo & a suis Iniuriis propulsando. Bremo enim onus siue pondus dicitur in vulgari. Huic etiam dicitur per angelum gladius fuisse datus, in quo omnes suos aduersarios cum DEI iuuamine vincebat. Nam gladius usque ad presens in Armario Cracouiensis Ecclesie conseruatur, quem Reges Polonie ad bella euntes deferre & semper cum eo triumphare de hostibus consueuerunt. Obiit autem anno Domini Millesimo XXV. in Castro Poznanensi, ibique in medio Ecclesie maioris tumulatus quiescit. Huius tempore Otto Imperator tercius, dictus Rufus, gratia visitandi Sancti Ilimina Adalberti, quem in vita valde dilexerat, Poloniam intrauit; quem Boleslaus honorifice suscepit & magnifice pertractauit. Ipseque vicem in bono rependens, Boleslaum consortem Imperii ordinauit, sibi que dyadema Regium imposuit, ad filio suo Mefzkoni forem suam uterinam in vxorem desponsauit & pro munere lanceam beati Mauricii & clauum domini Boleslao donauit. Boleslaus autem Ottoni brachium Sti Adalberti martiris in signum dileccionis mutue & ob reuerenciam Imperialis dignitatis inter cetera dona redonauit, & hoc anno Domini millesimo primo; Appellaturque gladius Regis Boleslai, de quo premissum est, sibi datus per angelum Sezirz beg pro eo, quia ad amonicionem angeli Russiam veniens Portam auream, qua castrum Kyow in Russia claudebatur, cum eodem prius percussit; ex qua percussione gladius lesuram modicam suscepit, que lesura in Polonico Sezirz vina dicitur, & ideo Sezirz beg appellatur.

BOLES LAI I.
Merita in Re-
gnum Poloniz

De Tributo
quod Strofza
dicitur;

Gladius Regi-
bus Poloniz ab
Angelo datus;

OTTO III.
IMP. S. ADAL-
BERTI gratia
in Poloniam
proficiscens
BOLES LA-
VM I. RE-
GEM appellat

De Secundo Mefzkone.

Mortuo itaque magno Boleslao, filius eius Mefzko secundus eidem in Regno suc- cessit, qui solum sibi & non reipublice vacabat. Tempore etenim suo extere naciones ab obediencia sua recesserunt & desidiarum suam considerantes tributa patri suo consueta dari, soluere denegarunt. Ymo castra fortissima per Boleslaum patrem suum, ut pre- dictum est, in extremitatibus Regni & precipue in Albea constructa prefecit eorum- dem vsurpauerunt, sibi & suis posteris ipsi perpetuo relinquentes. Iste Mefzko de so- rore Ottonis Imperatoris genuit duos filios, videlicet Boleslaum & Kazimirum. Quo Anno Domini millesimo XXXIII. mortuo Boleslao filius eius primogenitus eidem successit, qui priusquam in Regem coronatus fuisset, matri sue multa obprobria inferebat. Cu- ius nequiciam mater sua Nobilissima ferre non valens, recepto filio suo Kazimiro par- uulo, Saxoniam versus Bruniszwig ad suum patrimonium remeauit; ibique puerum li- teris imbuendum disponens monasterium quoddam sanctimonialium dicitur intrauiffe. Boleslaus autem propter seueritatem & inhumanitatem scelerum, quam exercebat, dya- demate Regio insignitus minime, vitam male terminauit, nec in numero Regum & Prin- cipum Polonie propter suam nequiciam reperitur; post cuius obitum multe commo- ciones & bella plus intestina, quam extranea in Regio Polonie sunt exorta. Dum au- tem iam Regnum Polonie fere ad nichilum fuisset per bella redactum, continuum pro- cederet

BOLES LAO
I. defuncto
MESKO II.
F. succedit;

hoc post Inter-
regnum

CASIMIRUS
ex Monacho
REK. fedus
provia P. R.
Disposicione

Virtus CASI-
MIRI REGIS
pro amplifica-
dis Finibus:

Mazovia CA-
SIMIRO re-
bellis: sed
Ejus Virtu-
te ad obsequi-
um redire co-
acta:

CASIMIRO
defuncto BO-
LESŁAVS
F. natu major
succedit:

Qui Russia de-
victa Hunga-
riam adiit:

ceres Regni versus Saxoniam, ad dominam suam Reginam, pro suo domino Kazimiro iter assumpserunt, a qua cum didicissent, qualiter ipsum versus Parisios, ratione arcium liberalium, destinasset, in quo stans & desudans, ordinem Sancti Benedicti in Monasterio Clunacensi assumpsisset. Ad quem festine properantes invenerunt eum in Diaconum ordinatum; consilio autem Abbatris habito non repatriantes Romam iuerunt, & Domino Benedicto Pape nono obnixè supplicarunt, ut eis principem eorum restitui mandaret, cum eodem misericorditer dispensando, ut uxorem posset ducere, ne Regnum Polonie herede careret, calamitates Polonie, profanacionem Christiane fidei & effusionem sanguinis per Thartaros & alias nationes paganicas circumquaque positas affidue effundi & inferri consuetas. Quorum dicto Apostolicus vir paterno affectu compaciens & genti Polonice carenti principe ducem Kazimirum, qui in Saxoniam non Kazimirus, sed Karolus, & in Monasterio Lampertus fuerat nominatus, ad renendum Regni gubernacula exire de Monasterio concessit, & ut uxorem posset ducere, misericorditer dispensavit. Racionem huius dispensacionis dux Kazimirus cum gente Polonica pro luminariis Sti Petri, & fabrica Ecclesie eiusdem denarium de quolibet capite se soluturos perpetue submiserunt. De Cluniacensi Monasterio Saxoniam ad dilectam genitricem suam, & ad Duces Saxonie, auunculos suos veniens, fuit cum ingente gaudio receptus; qui sibi non modicam armatam miliciam associantes, Ipsum in Regnum Polonie non sine bellorum gerendis certaminibus deduxerunt. Hic Kazimirus multe probitatis audacia viriliter assumpta, hostibus hinc inde fugatis Regnum Polonie possedit in pace, dictusque est restaurator, pro eo quia quamplurima tempore patris sui Meszkonis deposita strenue recuperavit, & ad solum reducta feliciter restauravit, Terrisque Polonorum per ipsum sic mirifice pacificatis duxit uxorem filiam Romani principis Russie, filii Odonis, nomine Dobronegam, alias dictam Mariam. Ex qua genuit quatuor filios Boleslaum Efferum, Largum seu Bellicosum, interfectorem Sancti Stanislai, Wladislaum pyum, Meszkonem tercium & Odonem primum. Iste Odo & Metzko sine prole decesserunt. Huic Kazimiro licet tota gens Polonica ac quedam Slauonica gratabundo assurgens animo ipsum in suum Regem acclamassent, sola Mazouia resistere non expauit. Nam quidam de infimo genere; strenuus tamen ac robustus animo, ferox ac bellorum exercitacione consuetus, Meczslaus nomine, Mazouiensem prouinciam occupauerat, procures prouincie illius quosdam muneribus, quosdam tyrannide ad sui obedienciam attraxit. Ducesque Gothos seu Pruthenos & Ruthenos sibi in auxilium contra Kazimirum inuocauit; quorum adiutus presidio bellum campestre Kazimiro inducere presumpsit. In quo deuictus & de finibus Mazonie cum sibi adherentibus fugatus, ad Pruthenos fugam iniit, ibi sperans salutem sibi conseruare. Sed Prutheni nece suorum plurimum sauciati, sibi culpam inferunt suam & suorum cedem & iniuriam satagentes; sicque eundem Meczslau capientes, & diuersis penis afflictum tandem altissimo patibulo affigunt, dicentes: Alciora tu quesiuisti, alta teneas. Vnde poeta: Turpe viris non esse viros, seruos trabeari, Turpe teriluteo candida colla iugo. Item versus: Nec pete, quos natura vetat, transcendere fines; Nec pete, quod iusto pondere non trutines. Prouincia itaque Mazouie ad unitatem Regni Polonie reducta & totius Regni Finibus in tranquillitate pacis rite ordinatis Anno Domini millesimo quinquagesimo vnto in domino felicit er obdormiuit.

De Boleslao Effer.

Post decessum itaque Regis Kazimiri Monachi, seu Restauratoris, predictus Boleslaus Largus & Efferus, filius eius senior primogenitus eidem in Regno successit. Hic fuit liberalissimus, nullam hominis reputans maiorem virtutem quam liberalitatis excellentiam; Dyademate uero regio insignitus, cogitare cepit magni Boleslai, Regis Polonie, sui proau, audaciam velle inducere, & pro recuperandis terris Polonorum, quas prefatus Rex Boleslaus stauerat, & Successores Reges Polonie usque ad sua tempora amiserant, vires exponere bellicas, labores preferens commodo & quieti; sicque Terras Russie potenter ingressus, ad castrum Kyow multis preliis cum Principibus Russie commissis, plurimisque ex ipsis prostratis, usque peruenit. Qui Kazimirus, quamuis aliquo tempore rebellassent, tamen ultimis resistere non valentes, se gracie ipsius committere decreverunt; quibus & graciā & fidelitatem ab ipsis gratiose receptis, ad alios fines Russie se transtulit; ibique per plures annos castra Ruthenorum potenter expugnans ac imperiose utriusque Russie partibus peragratis; ipsam tamen pro sua & sui exercitus necessitate maxime in victualibus spoliando; tandem sopita rebellione post victoriam, quam in Rege Ruthenorum habuerat, quem in campis pestri

pestri prelio victum occiderat, quendam ex suis nobilibus, qui Russie preesset principibus statuit. Post hoc Hungariam adiit, volens metas Regni Polonie in Danubio & Trissawa fluuijs rehabere. Cui Salomon, Rex Hungarorum, cum suo exercitu in montanis Russie & Hungarie ad suum Regnum volens prohibere ingressum, occurrit; Sed plurimis de suo exercitu in primo progressu prostratis, ad Castra confugit, se in eisdem concludendo, & cerneus, sibi & sue genti imminere periculum, pacem precatur, centum milia auri talenta offerens Boleslao, ut ab impugnatione sui desistat. Cui Rex Boleslaus respondit: Polonos, inquit, aurum habere non delectat, habentibus imperare. Turpius enim, ait, vinci precio, quam prelio. Victum itaque Rex Salomon se cognoscens tam bello, quam parte sui Regni, inter fluuios predictos consistente, cessit, felicem se reputans, in alia parte Regni ultra Danubium posse manere. Interea vero * Leo, Rex Bohemorum, cum Morauis & Australibus finibus Polonie invadens, ipsos crudelissime deuastabat. Quod Rex Boleslaus intelligens, ad ipsum festino cursu properat; quem licet inopinare a tergo invadere potuisset, noluit dicens: titulos victorie ascribi non debere insidias more latrocinii faciendo. Nunciauit igitur Leoni, ut se promptificet cum Boleslao in campo prelium commissurus. Leo vero Leonina feracitate deposita, astuciam induit vulpinam, & Regi Boleslao intimat, indignum se asserens cum tam paucis tam magnifico Regi velle resistere, sed obnix deprecans, ut sua obsequia recipere dignaretur, cum eius tributis. Sed hac intimans fugam nocte inivit, nusquam in vno loco Regem Boleslaum prestolari presumens. Quem Rex Boleslaus per Morauie fines insequitur, & non parens etati, vel sexui, omnes aut morte trucidat, aut vinculis constringit. Tempore autem, quo in Terris Bohemorum & Australium Rex Boleslaus intraret, eorum terras hostiliter deuastando Prutheni & alie nationes paganice, de reditu Boleslai dubitantes, Pomeraniam hostiliter inuadunt. Quod cum ad noticiam Boleslai peruenisset, Bohemorum & Australium impugnatione obmissa ad propria conuolat, & hostes in Pomerania reperiens inuadit; quos fugientes in Sarum fluuium insecutus, ibique non pauci de suis, non ab hostibus, sed armorum pondere pressi in profundum demerguntur. Ob hoc Poloni in antea plenis armis nolebant; Hostibus itaque sic fugatis, eorundem hostium & aliorum dominia decreuerant impugnare. Sed quia septimus annus ab exitu sui ad prelia iam finem dabit; in quibus septem annis tam ipse quam proceres Regni illius Polonie vxores & pueros non viderant; veluti qui bellicis tumultibus insudantes, extra domicilia morabantur, extraneas nationes subiugantes; interim vxores ac filias eorum serui seu famuli ad sua vota flectunt, quasdam diuturna expectatione confessas, quasdam uero magna desperatione deceptas, nonnullos oppressione ad suos amplexus petrahentes domicilia muniunt & domos occupant dominorum. Comperta igitur fama tantæ prodicionis ac nefarii sceleris perpetrati, nobiles, qui cum Rege in castris predicto tempore fuerant demorantes, zelo nimio excitati, eciam Rege prohibente ad propria sunt reuersi, seruisque de suis domiciliis que firmissime muniunt, tandem cum magno labore repulerunt, expugnatibus ipsis, prout eorum demerita exposcebant supplicia addiderunt; vxores autem suas, veluti prevaricatrices & adulteras penis diuersis crudeliter extinxerunt.

Salomonem
Regem vincit;

inde Bohemorum
Ducem fugat;

& Pruthenos
finibus Polonie
expellit;

De Senicia Boleslai.

Rex uero Boleslaus de recessu suorum procerum turbatus nimium, & contra eosdem zelo iracundie concitatus, beluina se uicinia induens ad propria rediit & suis proceribus bellum infixit, dicens: Viros luxuriosos deleri debere, quibus plus causa feminea placet, quam Principis obsequela. Conqueriturque non tam apud hostes derelictum, quam hostibus studiose expositum; propter quod primos Polonorum, qui ab eo discesserant, capitis obruncatione dampnat; alios quos perimere non ualeat, insidias latenter parare non cessat; mulieres quoque, quibus mariti humana ducti mansuetudine scelus indulerant, persequitur, ac earum infantulis abiectis catulos non perhorruit applicare; in tantumque cultum detestabatur femineum, quod loco vxoris purpura iumentum & bisso decoratum ad omne iter, quo ibat, secum duci faciebat. Aiunt quoque quidam, quod versus in sensum reprobum abutebatur eodem. Quedam autem scripture, quibus standum est verius, asserunt, quod non: Sed in derestacionem sceleris per mulieres nobiles in suorum maritorum absencia perpetrati hoc se facere demonstrabat. Verum cum nimia efferitate in suos deieure non cessaret;

* Wratislaus: Dux Bohemix: vid. Dlugoffus lib. III. ad An. 1062.

Domum rediit
Seviciae Spec-
mina varia e-
dit:

monitus a Stra-
nislao Episco-
po Cracoviensi
irascitur:

Exul inde in
Hungaria de-
cessit:

Succedit
WLADIS-
LAUS I.
princeps lau-
de dignissimus
qui Precibus S.
Egidii Sterili-
tatem Conjugis
de pellit.

pet; & hoc ideo, quia propositum sui negotii, quod pro recuperandis metis Polo-
nicis in animo conceperat, nec redire, donec easdem recuperasset, mente firmasset,
ad finem debitum propter suorum Nobilium ad propria regressum, minime perduxit.
Sanctus Stanislaus, Episcopus Cracoviensis, cernens Boleslaum, quasi beluam
seuientem in oues delinire, & gladio tyrannico sanguinem innocentem effundi, Ju-
raqueque thori violari DEI timore postposito homines non vereri ac honore Regio
oblitos iusticiam opprimi, ipsum paterna monitione aggreditur, & post hoc Ecclesie
denegat ingressum. Ipse uero paternam correccionem despiciens, ac malis accumu-
lare priora proponens Stum virum in Capella Sti Michaelis in Rupella missam cele-
brantem manu truculenta gladio suo extinxit; ipsumque de Capella extrahens dimembra-
uit. Cuius gesta vite & miracula in vita ipsius beati martiris plenius continentur. Pas-
sus est autem anno Dni millesimo septuagesimo nono. Post hoc autem videns Boleslaus,
quod sui Terrigene, tam procures, quam populares se a sua familiaritate abstrahebant
ad Wladislaum, quem in Regno Ungarie in Regem prefecerat, secessit. Qui Wla-
dislaus humilem reuerentiam exhibere exposcens pedestri veneratione occurrit. Boles-
laus vero Rex, tamquam superbus & elatus, manum sibi porrigere ac osculum dare
contempsit, inquires: opifici non competere, ut suam veneretur creaturam. Nec
decere virum fortem & potentem exilio pressum miserabiliorem esse, vel casu fortui-
to deiectionem debere videri. Wladislaus vero Rex hoc patienter sustinens, ipsum
benignissime amplectitur, omnem ei humilitatis exhibens affectum. Apud quem
non multo tempore, tactus pessimo ulcere, in amenciam cecidit, sicque miserabi-
liter vitam finiuit. Filius quoque eius unicus, Mieszko nomine, post hoc ad propria
per patres reuocatus, priusquam uxorem duxisset, & florem pubertatis atti-
gisset, vita functus de hoc seculo transiit ad patres; Reuelatumque est quibusdam
viris religiosi sanctam vitam ducentibus; quod sicut Boleslaus Stum Stanisla-
um in partes minutas seccauisset, & in lacum dispersisset; sic Deus Regnum
Polonie deinceps scindens plures Principes in eo dominari fecit. Nihilominus vero,
prout corpus viri sancti reintegratum extitit: sic in futuro tempore, cum Deo placuerit,
in statum pristinum & ad unitatem vnius principis reducetur.

De Primo Wladisla.

Wladislaus itaque, dictus Pyus, fratri suo Boleslao Effero in Regno successit;
cuius fratres iuniores Mieszko & Odo sine prole decesserunt; Et ipse similiter cum prole
careret, & de ipsa nimium anxius existeret; tandem de consilio Lamperti, Episco-
pi Cracoviensis, ymaginem auream artificiose ad instar pueri fieri fecit, quam deuoci-
one ductus & voto astrictus ad Monasterium sancti Aegidii, quod in provincia Pro-
uincie consistit, ad honorem eiusdem sancti per sollempnes nuncios cum ornamen-
tis Ecclesiasticis Abbati & fratribus in dicto Monasterio degentibus destinat; cum epistola
infra scripta: Patribus venerabilibus beati Aegidii Abbati cum vniuersitate cenabii Wla-
dislaus Dei gracia, Rex Polonorum, & coniux ipsius deuotiones omnimodas cum re-
uerencia filiali. Et si vlla posset esse humana felicitas; perfecta tamen esse non potest.
Nemo enim tam felix est, quin aliqua sue felicitatis parte rixetur. Et nos quidem
de nostri generositate sanguinis, de corporis & animi elegancia, de culmine Regie
dignitatis, de fame & omnimoda gloria & copia rerum gloriari non oportet, nec
expedit quidem; sed humilime lacrimari cohuenit, quod inter florentissimos rerum
successus, datus est nobis stimulus, qui nos colaphizat infecunda sterilitate sobolis; que
non solum paternum pellit solacium, sed & graue quoddam ingerit obprobrium orb-
tatis. Proinde coram vobis, Patres sanctissimi, nostra prosternitur deuotio, ut vestro-
rum meritorum sterilitatis infortunium pyus oracionum tollat interuentus. Non enim
est impossibile apud Deum ullum verbum. Intellecta itaque Regis & Regine deuoci-
one sacer ille conuentus, triduanum oracionibus continuat ieiunium cum psalmo die
instanciore vigilancia atque precum. Sed priusquam legati ad propria redierunt, Re-
gine secunditas predicatur; nasciturque tercius Boleslaus. In cuius partu mater sua
nobilis dolore rapta nimio diem clausit extremum. Sicque Wladislaus gaudium dolo-
re miscetur, & meror gaudio temperatur. Et quia Regem tam Illustrissimum, cui
nil de humana existimatur felicitate defuisse, absque uxore non decuit esse; ideo soror
Imperatoris Henrici tercii, relicta Salomonis, Regis Hungarorum sibi matrimoniali-
ter copulatur. De qua tres filias procreauit. Et quamuis iam corpore esset grande-
wus, noluit tamen ignauia dei neri; sed hostibus rebellantibus crebrius, militarem
industriam

industriam exercebat. Quum vero plerique consulerent, ut sue etati parceret, respondebat: Licet detrimenta sentiam in corpore; animi antiquitate probari virtutes, augeri non minui, omniumque rerum exercitamina virtutis esse, non etatis. Verum quia maritime provincie prefectos, quos eisdem Rex piissimus Wladislaus prefecerat, contumeliis appositis iniuriose eiecerant; ex qua re ipse animosior effectus, robustorum suorum manu in vnam recollecta maritimas provincias potens inuadit, fortissima municipia eorum dirupit pariter & comburit, colla indomita domat, quosdam ex ipsorum capitibus priuat, quosdam captiuos ad propria remittit; sicque maritimis provinciis subactis, & prefectis propriis constitutis ad propria reuertitur cum honore, in nullo sue sentiens grauedinem senectutis.

De Sbigneo, filio suo Naturali.

Habuit itaque Boleslaus, Rex piissimus, filium, nomine Sbigneum, ex concubina procreatum, quem propter infidias nouercales sub cura prefecti Szlesziani, cui nomen erat Magnus, in finibus Bohemorum fecit delicatissime educare; qui ob hoc dictus est Sbigneus, qui latine interpretatur: Euasit iram; quia mortua Regina Nouerca eiusdem, ipse de latibulis, in quibus fouebatur, ad patris amplexum fuit reuocatus. Nam quamdiu Nouerca eius vivebat, eius iram metuens, Patris provinciam adire non presumpsit. Hunc postmodum pater piissimus plus dolo, quam consilio Przeczslao, Principi Bohemorum, de quo Wladislaus, Rex decrepitu, plurimum confidebat, ut tueretur Regni Lechitarum gubernacula, ac Patris vices gereret, improvide prefecit. Huic quidam Szezech seu Szehegius nomine, Princeps milicie Polonorum, qui rempublicam inconfuse & iniuste expensabat, non quod rectum vel virtus exposcebat, sed quod pecunia, dona & affectus carnalis iubeat, non quod quis meruit, sed quantum dare potuit, inspexit. Cum prefecto Szlesiane provincie, nomine Magno, de quo premissum est, contra pyum Regem Boleslaum conspirant, ac Sbigneum prefatum Wratislaue ac Szlesiane provincie principem constituere presumunt. Wladislaus vero Rex mellicus licet hoc graue in animo gereret; non tamen ad vindictam preceps esse voluit. Sed Szezegius Princeps milicie & prefectus Szlesiane provincie predicti Wladislai Regis & Regine indignationem in se feruere considerantes, & periculum ex facto, quod presumerant, sibi euenire presumens, Wladislaum, Regem Hungarie & Przeczslau, Principem Bohemie, donis ac promissionibus ad partem Sbignei flectunt, & ne Regi Wladislao contra Sbigneum prestent auxilium inducunt. Infancis itaque Wladislai, Hungarie Regis & Przeczslai, Principis Bohemorum, coactus est Wladislaus, Rex Lechitarum cum Sbigneo, filio suo prefato fedus pacis inire; quem Pater pyus pristine restitutum gratie ut experiretur & languore simulato filium Sbigneum prefatum ad se venire iubet; qui non submissa facie, sed hilari animo, cum tympanis, fistulis & symphonie choris aulam Regis pompaticè ingreditur, non compacientem, sed de Patris languore magis gaudentem se ostendens, iuxta dictum Poeticum: Filios ante diem patrios suspirat in annos. Quamuis igitur agnouisset; paterno amore ignoscit, illumque excusans dixit in rebus iocundissimis ex industria ad Patris solacium aduenisse, cum flammis nec meror merore temperatur, sed eger exhilaritate medici hilarescit. Verum tamen ut tumorem filii superbiendi, perdomaret, illius fiducialisima presidia caute dissoluere cogitauit, & Primates Slesinorum quosdam viribus, quosdam arte donove ab ipso retraxit; propter quod Sbigneus in precipitem furorem excandescens Wratislaviam secessit, & deinde Cruszuiciam, robustorum manu collecta, festine properat, ibique Cruszuicie sex acies instruxit, ac Pomoranorum non modico iutus presidio patri bellum campestre inducere presumpsit. In cuius congressu succumbit, & captus in patris custodia carceri mancipatur. Fuit quoque in congressu tanta multitudo hostium prostrata, ut urbis Cruszuiciensis campestris & lacuum profunditas cadauerum & cruore repleta fetoribus horrorem habitatoribus induceret, & esum piscium totaliter prohiberet. Et quantumcunque Sbigneus Patre atrocior extiterat; tanto pater ei fuit prestancior pietate: ita quod non solum illum a carcere absolui iuberet; sed etiam illi partium Regni in Castellania, Sira dictam, ab herede legitimo secernit. Iste Wladislaus, piissimus Princeps, ad honorem Sti Wenceslai martiris olim ducis Bohemie, in Castro Cracouiensi Cathedrali Ecclesiam Primus fundauit. In qua XXIII. Canonicos instituit, quibus prebendas magnificencie Regali donauit. Nam primitus non Canonici; sed Clerus Episcopum Cracouiensis dioeceseos eligebat. Hic Anno Dni millesimo CIIIdo decessit. Cui Boleslaus dictus Krziwousti, filius suus legitimus, in Regno successit.

Fata Filii Eius
Naturalis Sbig-
nei:

WLADIS-
LAUS Poloniz
Dux moritur;
succedit
BOLESLAUS
Fil. legitimus;

De Boleslao Krzywousti.

Boleslaus itaque sicut meritis sancti Aegidii Abbatis successor patris & heres legitimus, adeo impetratus; ita morum gratissima venustate & virtutum felicibus studiis ceteros principes antecellit. Quod cernens Szezech, princeps milicie, de quo premissum est, prodiciones, quas Sbigneo, illegitimo Wladislai filio improvide apponens commiserat, in animo rememorans formidare cepit, ne Boleslaus patris iniurias in eo vindicaret. Sbigneum itaque, ut fratri sedicionem moueat, & aduersus eum concitat, & diuersa machinamenta flectere non obmittit. Boleslaus vero, quamuis adolescentulus, tamen prudentia & circumspicione sufficienter dotatus, illorum machinamenta intercipit, & Szezechonem, veluti malorum comentatorem, perpetuo exilio proferibit. Iste Boleslaus ob insignem Patris dileccionem nomen patris sui, Wladislaus in lamina aurea fecit exculpi, quam in collo appensam ante pectus assidue deferabat. Sicque omnia fando & agendo faciebat, ac si Pater presens adesset, vicia cauens & virtutibus se ornans, nunquam turpia aut inhonesta proferendo; Turpe existimans, si presente Patre turpe aliquid dicere, seu agi videretur. Fertur etiam in veste lugubri quinquennio patrem luxisse. Et licet Sbigneum fratrem suum illegitimum sibi insidiari nouisset: nihilominus tamen, quidquid reuerencie Patri debuerat, in Sbigneum, fratrem suum predictum, caro affectu conuertit.

Ejus amor in
Patrem defun-
ctum.

De Construcone Fortalicii ante Santok.

Pomeranorum
in Poloniam
Excursioncs:

Bohemi Silesiam
dilacerant:

Wladislaus
Dux Silesie
nascitur:

Pomorani vero fines Polonie aggredientes Fortalitium quoddam prope Santok extruxerunt; Quod Sbigneus, qui in ducatu Poznaniensi plura municipia ex donacione patris habens expugnare contendit. Sed Pomorani ipsum confuse ad propria redire compellunt. Quod audiens Boleslaus Rex festine accelerat, & non solum fortalitium predictum prosternit; sed etiam Medzyecz ceperat, & plurima alia castra Pomoranorum dirumpit, & manu forti euincit. Demum Sbigneo muliebriter ocio vacante, iterum Pomorani fines Polonie inuadunt, predam capiunt, captamque abducere conantur. Quos Boleslaus animose insequitur, debellat ac prosternit, & predones in prede predam conuertit. Quod Sbigneo erga Boleslaum maioris inuidie fomitem generauit: Nam cum Boleslaus ipsum ut suis interesset nuptiis per sollempnes nuncios rogare fecisset, ipse locum & tempus, ubi & quando festiuitas nuptiarum celebrari deberet, inquirens, Bohemos incitat swadet & animat, ut Boleslao festis nuptialibus insistente, fines Slesianos invadant. Bohemi itaque suasionibus dicti Sbignei, Boleslao nuptiarum conuiuiis occupato, Slesianam provinciam hostiliter invadunt, prosternunt, quos reperiunt, predam in simul recolligunt, moram protrahunt, securati a Sbigneo, quod Boleslaus conuiuias suos letificat, suis minime presidia ferre curaret. Sed cum rumor de hostium insultu auribus Boleslai sonitum fecisset, conuiuantibus valesfactis, hostes insequitur, debellat & prosternit, predamque captam non solum recuperat, sed auget, & post modicum tres electorum turmas, ut Morauiam inuadant, igneque appposito devastent, ac more hostili desolare curent, mittit; ubi capta tam hominum, quam animalium preda multiplici, incendioque & gladio Morauiensibus finibus turbatis ad propria redeunt. Quos festinans Swanthopelk, Dux Morauie, insequitur, animose invadit. Fit itaque utrimque confictus non sine virorumque lesione discursus, in quo Princeps milicie Regis Boleslai Zeslaus nomine, manu mutilatur. Sed Boleslaus ob insignem virtutis audaciam illi auream donauit. Iste Boleslaus duxit uxorem, de cuius nuptiarum sollempnitate premissum est, filiam Regis Halicie vnicam; de qua genuit Wladislaum secundum & vnam filiam. Demum cernens Sbigneus, quod tantus amor belli gerendi inesset Boleslao, ut grauiorem putaret oculi torpedinem, quam morbi languorem simulato amore concepto. In suspecto tamen nocendi desiderio amicitiam simulat, & affectat, ut Iusiurandi obsecratione se invicem obstringant; ut neuter sine altero de pace vel hostilitate cum quocunque pertractet, & se mutuis presidiiis fidelissime promoto animo iuuare paciscatur. Quibus peractis, Boleslaus fratriam credulus exponit, quomodo maritimas provincias, quarum quidam prefecti, obediencie fidelitate ablata, tributa, Boleslao dare consueta, reddere contumaciter recusant, ad sui obedienciam eorum improbitatem proponens reuocare. Sbigneo itaque hoc annuente tempus educendos exercitus eligunt, & locum conveniendi statuunt. Sed mox a colloquio recedentes, maritimis presidibus nunciat, & amicissimos Boleslai, promptissimos quoque obsequiales ab ipso falsa suasionem abstrahit, eosque ut Boleslao arma moueant

ueant, inducere non expauit. Cuius suafu maritimum exercitus valida manu fines Polonie infiliunt, prædia coneremant, predas capiunt. Quos Boleslaus veloci cursu infectatus, suorum cum octingentis viris pugnatorum animose tria ipsorum milia aggreditur, fitque hostibus hostis infestior, cuneos hostium penetrare non desinens, donec deterius intestinis effusis procubuit. Nec cessat pedester accedere hostium turmas, nec declinat a loco certaminis; sed virtute indefessa instat pugne forcius. Nam & quidam miles strenuissimus princeps milicie Scarbimitz dextro oculo orbatus non instat segnius, tanto atrocior, quanto cruentior, sui quoque per omnia cedunt hostes & sternunt. Quorum quidam non victi, sed vincendo fatigati inter stratorum hostium carheruas dormiunt & quiescunt; quod enim paterne suscipitur, amor est non furor, virtus est non temeritas: dileccio enim fortis ut mors dicitur esse, que quanto est meticulosior, tanto audacior. Nihil namque animosius ciues ad arma prouocat, quam ciuilis timor discriminis; iuxta sententiam Salomonis, qui Atheniensibus scribens ait: Non minus vos timidos esse velim, quam audaces; quia timor circumspicionem suggerit; circumspicio vero parit confidenciam & audaciam gignit; quia homo se ipso fit animosior. Non est ergo alienum a virtute publica animo veluti proprio, presertim ubi etiam de suo agitur, pro viribus insudare. Rumore tandem prelii per ampla municipia Polonie diffuso, fit ex omni parte ad principem fidelium concursus, iam turmis hostium in diuersa dispersis, ex quibus quidam Regem Boleslaum presumeret arguere, cur tantam particulam se minus consule subire attemptus sit; ipso respondente, cotem esse debere principem, qui suos exacuet, non obtundat. Cumque Pomoranos insequi proponeret, ecce Bohemorum acies in finibus Polonorum nunciant, quos Sbigneus ex concepta nequicia in fratris excidium sollicitus incitauit. Verum Boleslaus Rex animosissimus hostem fugitium, an nouiter aduenienti resistere debeat, a suis proceribus percunctatur. Illi autem hoc inquirunt, & rucius illud honestius; ad vtriusque tamen operam dare vir industrius festinat. In duas itaque partes exercitum diuidit. Cuius partem cum Scarbimiro, comite seu Principe milicie, hostes fugitivos iubet insequi, ut de Pomorani victoriam referat & ipse Bohemorum acies reprimat; sicque iniuriam propulsat & patriam in pace conseruat.

De Exustione Castri Cozle.

Interim autem Castrum Cozle in ducatu Oppoliensi, Moraue finibus vicinum, per desidium presidis proprio incendio fuit exustum. Quod Rex Boleslaus ne per Morauos occupatum muniretur, festinus ad reedificandum accelerat, fratrique Sbigneo, quasi non sui egeret auxilio, sed ut fiduciam & sponsonem alias vtrunque habitam experiri possit, supplicat, ut ipsum in reedificando castro iuuare festinet; subique talia per solito nuncios inire studet. Nimis delicatus est, qui honorem appetit sui euenire. Nam etsi honesta sit principandi solercia, honesta tamen videtur esse & utilis. Et nos quidem eiusdem orti carpinus delicias, sed modo dispar ortum excolimus; cum tamen ratio exigit, ut quem vtilitas & preesse delectat, laboris difficultas non terreat. Decet enim eum principari debere, qui primogeniture preeminet dignitate; quod si laboris sarcinam potius declinare eligis, meorum saltem ac meis confave laboribus, & tuorum presidia michi non deneges impertiri. Penes te itaque sit iubendi potestas; penes me maneat obsequendi promptitudo. Turpe enim est luctare cum onere, quod semel susceperis. Sbigneus vero non solum fratri subsidia prebere cotempnit; sed legatos capifaciens in vincula retrudit, ac Bohemorum, Moraue & Almanie duces & principes in fratris excidium suscitatur, ipsumque a Regno propulsat. Maritimos quoque presides non tam ab obediencia fratris sui Boleslai dolosis suasionibus retrahit; sed ut in fratrem insurgant, flectere presumit. Horret hys auditis Boleslaus, & hesitat, quibus hostibus se primitus opponat; tamen prout erat animi prudens & in bellicis actibus exercitissimus, diuine se gracie committens, quibusdam hostibus pacatis, quibusdam deuictis, Sbigneum fratrem suum insequitur, castra & municipia eiusdem alia igne deuastans, alia retinens; sicque omnibus municipiis Sbignei interceptis, ipsum persequi non cessat; donec veniens Mazouiam, ubi Sbigneus graciavite conseruande confugerat, ipso Sbigneo humillime ad pedes Boleslai provoluto vix optimatum tandem interuentu benigne suscipiens, ut miles saltim fratris, non Regni coheres estimetur. Pierato Regia, qua erat preditus, concessit sibi quasdam possessiones in castellania Siradiensi largiendo hoc pacto, quod nec noua erigere, nec vetera alias demolita fortalicia reparare presumat.

Viras Scarbimiri: Ducis Exercitus

Boleslai Regis & Sbignei Ducordia:

Qualiter Sbigneus perpetuo exilio dampnatur.

Boleslaq igitur in Maritima prouincia constituto, Sbigneus a consueta prodicio-
ne, in fratrem ex inuidia concepta, non cessans, cuiusdam Maricime prouincie pre-
fecto insultus in exercitum Boleslai tempore nocturno, suasu Sbignei, fortuna fauen-
te, volente annis mutatis Sbigneus prefatus hostes accedit, ipsosque confortatos prece-
dens castra fratris cum hostibus aggreditur & hostiliter invadit, gregarium militem
se simulat, quibus noctu exploratis cum hostibus impetum facit. Erat interim Boles-
laus extra castra suorum diligenter explorans excubias. A tergo igitur hostes inva-
dit, quibus dispersis hinc inde Sbigneus doli artifex casu deiecta galea deprehenditur
coram primis proceribus presentatur. Lechitarum & filitur de crimine lese maiestatis
accusatur; qualiter cum hostibus castra fratris, pro quibus mortem subire debuerat, in-
vadere presumpsit. Non diffiteor, quod hostes imperum ferentes precessi, eorum im-
petum vobis cupiens nunciare. Cumque rei & facti peruersitatem totus superet ex-
ercitus, & Sbigneus verba vix finiisset; omnis vero exercitus in Sbigneum arma tol-
lunt dicentes: Non tam ensibus & hastis, seu alio ferri instrumento confodi; sed eciam
dentibus discerpi dignum fore acclamantes. Quorum tumultu vix sedato princeps
militie Regni, Boleslao proximus, in medium protulit: Indignum esse & Iuri contra-
rium, quod pena sententiam precedat; & nos in quempiam ferre sententiam non pos-
sumus, nec debemus; nisi aut in Iudicio confessus fuerit, aut per fide dignorum
testimonium convincatur: presertim iuxta dictum Poeticum: Sit piger ad penam Prin-
ceps, ad premia velox. Mane igitur Magistratui placuit, ut notorius patrie emulus
ac insidiator manifestus exilio perpetuo proscribatur. Sicque Sbigneus, sicuti merue-
rar, perpetuo proscribitur exilio; unde sic peccant, qui se prodesse faterentur & obsunt.
Disceat in auctorem pena redire suum. Cuius calamitati & plus uxori & liberorum
defectibus post tempus non longum benigne compaciens sibi quasdam hereditates vi-
frundas concessit. Post enim igitur sedicione excussa, hoste Patrie perfugato, Sere-
nissimi Boleslai sidus rutilationes virtutum radios expendit pro amplissimis Pomorano-
rum municipiis, hys in fauillam redactis, illis ultro se subdentibus, soli Albenfes, qui
Balgradenses in vulgo appellantur, resistere contendunt; quos urbis famosissime, que
est Pomeranie, Boleslaus sagacissimus inclusor, obsidione cingit, & obsessis duo secura
ostentans, vnum rubeum, alterum album; quod, inquit, istorum eligitis? At illi al-
bum, quia in se pacis blanditur candorem. Illud, quia terribilem cruoris minatur ap-
spectum, quis est ille sane. Si ergo album, vultis esse nostra sub ditione, candidetur;
sin autem novum clipeum eligitis, illi cruor nomen inscribat, vt non alba vrbs; sed
cruenta nuncupetur. Perinaciori illi audent respondere contumacia; ymmo & alba
vocetur & cruenta, ut albam predicere nostre successus victorie: cruenta vero tuorum
preconetur occisio. Ad hec Boleslaus: heu proceres, videntur isti, vernacula eciam
probris contendere. Respondeo quod talpa linceum tigridem, quod aquilam in con-
suetum provocat scarabeus. Sed armis viro, non verbis, opere opus est, non querela: pro-
inde manus omnis euolat vallum aggeris impetu transilire precipiti. Inauditam audi viri au-
daciam: non hostium multitud, non tantus armorum fragor, non ulla vis telorum tenet il-
lum, non saxorum moles obsterit, primus valuas hostium perransit, primus urbem ingeditur,
tot milium cohortes hos cedit, illos passim fugere coegit, omnes denique velut
cuiusdam terrore maiestatis percussi armis abiectis proni in terram procidunt. Igno-
sce postulant: illorum non suam necem deprecantur. Aiunt sese crucibus magis, quam
venia dignissimos esse. Cumque nec erati, nec sexui fore indulgendum precipuorum
iuberet finem, Indulgentissima tamen Principis clementia omnibus ignoscit. Iustio-
rem enim esse censuit pietati humanitatis indulgentiam, quam seuerissimam iusticie vlei-
onem; que res non modicum illi opus peperisse edocuit. Sua etenim sponte tot So-
librigensium, quam Cantinensium, Vealmeusium, Cosomensium & aliarum multitu-
dinarum urbium presides non ceruicose, ut pridem presumpserant, sed obnixis concurrunt
ceruicibus & illius sese obsequiose humillime prosternunt.

Nemo misericors tamen, nisi iustus; nemo iustus, nisi misericors. Nam Justitia
sine misericordia crudelitas est. Et misericordia sine Justitia furcra. Multibus est
nitris capris Leo, tigris asper. Sed permira huius leonis animositas, qui leones i-
psos non solum in capreas, sed in miculos os verde lepulos. Nec secus ut Alex-
ander, qui Ambrorum & Sicambrorum LXXX milia peditem, LX milia equitum conse-
cit. Qui urbis muros primus conscendit & vacuum estimans sibi, in illic, hostibus
ambitur solus contra tot milia preliatur, dictum incredibile, ut solus tot legionum tur-

Sbigneus exilio
dampnatur:

Boleslai de Po-
meranis repor-
tata Victoria:

mas ceciderit & fugaret. Hic ubi se obrui multitudine videt, & trunco prope murum se stanti applicat; cuius suspendio innixus tam diu turmas irruentes sustinuit, donec periculo cognito amici ad eum defiliunt; tandem abjectis muris omnibus exercitus subvenit; tunc sagitta sub mammam traiectus cum sanguinis fluxu deficeret, genu flexo tamdiu preliatus est, donec vulneris auctorem occidit. Et quanto vincendis asperior: tanto victis fuit clemencior.

Quomodo Henricus Quartus Imperator pugnauerit.

Hys itaque peractis, Henricus Imperator, Romanorum quartus, per crebras suggestiones B. Ducis Bohemorum inductus ad deustandum Regnum Pannoniorum, multa milicie comitiua stipatus studiose processit. Quod vero Pannoniorum Rex certis rumoribus ad se delatis intelligens, & se Imperialis potencie disparem existimans, Regis Boleslai implorauit auxilium, scribens in hec verba: Illustissimo Polonorum ac Maritimorum Monarcho Colomannus, Hungarorum Rex, quicquid amicissimorum intimo poterit reuerencie & honoris. Racio suadet, honestas postulat, ut communi communiter occurratur incendio. Juxta versum: nam tua res agitur, paries dum proximus ardet. Et neglecta solent incendia sumere vires. Nec enim ob aliud Almanorum locuste ad nos usque irrepere, quam ut nostris, quod absit, depastis vineis, vestris insiliant facilius oliuetis. Boleslaus itaque comperto, quod Imperator iam fines Pannoniorum depopulandos potenter fuisset aggressus; Bohemiam cum suo valido exercitu ingrediens, vrbes capit, subuertit & ad solum prosternit municipia, queque dirripit & depopulatur. Et tandem vias occupat, per quas imperator cum exercitu fuerat reuersus, insidias tendit, cum redeuntibus configit, & viriliter triumphat. Sicque nece graui in gente Imperatoris & delecione vrbium Bohemie non modice facta, quorum dolo & suggestionem cognouerat Imperatorem Pannoniis seu Hungaris bella mouisse, ad propria reuertitur cum triumpho.

Henricus IV.
Imp. cum Ex-
ercitu Hunga-
riam ingredi-
tur:

De Gnewomiro, preside maritime prouincie.

Porro Gnewomirus, cuius vitam alias Boleslai Regis pietas in excidione Balgar-
denfi, seu Albensium reservauerat, de sacraque leauerat donis Regalibus extulerat, par-
tis quoque maritime regionis presidem prefecerat, mendaciter confingens Boleslaum
in Bohemorum prouincia per Imperatorem Henricum esse devictum captum & vin-
culis constrictum, in remotas quoque Almanorum partes perpetue captiuitati mancipa-
tum, Pomoranis premissa suggerens, plures de Boleslai Regis obediencia retrahens ad
sui vota induxit; prefectos Regios, quos ab obediencia Regis Boleslai minis & pro-
missionibus auertere non potuit, per potenciam hostilem a prefecturis remouit & eiecit.
Qui cum Boleslao Regi rem huiusmodi nequissime presumpam patefecissent.
Et licet Rex zelo iusticie accensus in vindictam confurgere festinuo voluisset: Ad se
tamen rediens animi sui modum studuit temperare. Juber nichilominus, ut sui pro-
ceres arma preparent. Sicque morose progrediens Pomoraniam ingreditur. Cuius
adventum qui primi & natu maiores prescientes sibi festine occurrerunt, proni
adorant, colla submitunt deprecantes; & Gnewomiri nequiciam, qua se sefellisse asse-
runt detegentes, quibus Rex pyssimus veniam largiens omnia indulget. Castra tamen
& queque municipia destruit & ad solum redigit. Solo Gnewomiro, qui sibi male con-
scius de venia desperauerat, in rebellionem permanente. Hunc Rex Boleslaus cum suis
agminibus fortissimis in castro Welomenfi, ad quod confugerat, obsedit & impugnat.
Qui, cum procures veniam obtinere, ut se gracie Regie subderet, renuit asserens; pro-
dicionem maioris nequicie esse suam, quam venie indultum. Sicque Castro Welom-
enfi discriminose & difficulter per vim obtento, ceteris gladio necatis, Gnewomirus fuste
capitalem sententiam excepit.

Gnewomirus
rebellis suppli-
cio ultimo af-
fectus:

Pomorani Archiepiscopum Gneznensem inuadunt captiuandum.

Huius Boleslai tempore erat Sancte Gneznenfis Ecclesie Archi-Episcopus, nomi-
ne Martinus; cuius industria & consilio res publica in regno Polonie salubriter regeba-
tur. Sed quia Pomoranosa ritu paganico, quod ydolatriam sapiebat, retrahere nite-
batur. Ad prestacionem quoque decimarum & primiciarum iam prius monicionibus,
iam censura Ecclesiastica coarcebat, ipsi fomentum discipline renuentes dolosa nequi-
cie machinamenta componunt, ipsum sacrum antistitem occidere aut captiuare dispo-
nentes. Boleslao itaque extra Regnum suum cum suis exercitantibus diucius demo-
nante; Pomorani tandem de loco mansionis sacri pontificis per nuncium informati de
castro

Pomorani
Archi-Episcopo
Gneznenfi il-
late Injurie:

castro Nakel exeuntes festine properant & quodam mane Spiczmirz aduenientes Archiepiscopum Oracionibus cum suo Clero in Oratorio Spiczmirzenfi insistentem impinate vallant, comprehendere gestientes. Clamor ergo attollitur, impetus hostium in ipsis foribus nunciatur. Quo quo fugiendum dum scindens mucro in hostiis corru- scari videtur. Verumtamen prout erat contemplacione suspensus, sic cum iuuamine suorum per quandam scalam sursum ascendens inter laquearia resedit iuxta versum: sic senio vires, pedibus timor addit. Alias Pomorani autem sacris non parcentes, Archidiaconum circa aram prostratum conspiciunt; & Archiepiscopum putantes fore ipsum leri comprehendunt, thesauros & omnem suppellectilem Curie Archiepiscopalis ac ipsum predium Spiczmirz deuastantes ad sua redeunt festinanter. Jubent itaque Archidiacono, quem Presulem estimant, ut decimis & primiciis renunciet, ipsisque ritus consuetos celebrare permittat ac pecunie innumerabilem quantitatem exsoluat. Ipse uero dum sic vita ipsius precio taxaretur, nichil horum annuit, sed fiduciam habens in domino, & de sui Antistitis consiliis suffragiis, Deo setotum commisit. Presul autem post hostium recessum per triduum oracionibus & lacrimis ac vigiliis insistens in ipso oratorio continuo permansit, rem sacrilegam luctuose deplangens. Sed DEUS omnipotens sui devoti Presulis iniuriam inultam esse non sinens, quadam peste repentina invalores sacrilegos, coniuges & liberos ipsorum subito percussit; sic ut scilicet velut vesani invicem nunc ferro nunc laxis appeterent, & suos quosque legitimos tanquam incognitos & hostes a suis domiciliis expulserent. Dumque alios attingere non possent se ipsos dentibus & unguibus discerptarunt. Ex qua peste nonnulli ex ipsis vitam miserabiliter terminarunt. Tamque diu sic vexati fuerant, donec caussa supplicii & vesanie ipsorum intellecta omnia rapta pontifici ibidem remittunt, fidemque Catholicam recognoscunt, ydololatriam penitus abnegant, Archidiaconum cum reverencia abire permittunt, primicias & decimas perpetuo se prestaturos fide data promittentes.

De Expugnatione Castri Nakel.

Post hoc Rege Boleslao ad propria redeunte, Regnicole sibi occurrentes nunciant, qualiter Pomorani rem nephariam presumentes, contra venerabilem Antistitem attemplassent. Quod Rex preclarissimus intelligens, licet graue suscepisset; tamen motum animi sui prudenter temperans, ulcionem ad tempus suspendit. Sed modico tempbris intervallo morose progrediens ad urbem Cruszuiciensem cum suis agminibus fortissimis, ulterius versus Pomoraniam procedere cupiens peruenit. Quod Pomorani prescientes urbem nobilem, quam ex commissione Regis Wladisli & ad nuntum ipsius tenebant, tam gente armata, quam expensis sufficientibus copiose onustarent, hac intencione, ut non tam Regi rebellionem demonstrarent; sed ipso in Terris Pomoranie demorante ipsi Terras Hungarie & Polonie liberius possint crebris invasionibus perturbantes deuastare. Rege itaque Boleslao de urbe Cruszuiciensi ad propositum suum peragendum proficisci volente apparuit in pinaculo oratorii Sancti Viti, quod in urbe Cruszuiciensi consistit, quidam inestimabilis forme adolescens, cuius splendor mirabilis non solum per ipsam urbem, sed etiam ipsius urbis campestriam miro splendore perlustrabat. Hunc cunctis cernentibus & stupore nimio concussis, de pinaculo oratorii saliens exercitum versus Nakel recto tramite ducens, precessit, donec ad urbem Nakel veniens pilum aureum, quod in manu tenebat, quasi umbrans in urbem iaciens disparuit. Hac ergo fiducia animatus Rex urbem Nakensem obsidione includit, machinis impetit & aliorum generum instrumentis, veluti inimicam & temere sibi rebellem feruenter impugnat. Quod obsessi cernentes, dum virtute resistere nequeunt, dolo vincere proponunt. Treugas itaque humili prece petunt, & impetrant, quo usque primos Pomoranorum procures consulant & requirant. Interea Pomorani infidias parant, ut incautos Boleslaides occupent & prosternant. Sed cum Boleslaides circa Ecclesiam Beati Laurentii & in nocte eiusdem secure quiescerent, nichil doli de Pomoranis suspicantes, subito ad morem locustarum in vineam editam agmina omnia urbis Nakensis operientes, Regi Boleslao aduenisse nunciantur. Prouiderant enim Pomorani, ne strepitu seu hinc equorum insidie proderentur. Vnde equis suis sub tuitione relictis pedestres preliari elegerunt. Quod Boleslaus illico aduertens ait ad suos, uideo, inquit, o procures nostris inuisos leuiculis. Et hoc dicto ipse primus hostes aggreditur. Quem Princeps milicie, nomine Scarbimirz leone animosior animose sequitur, hostes prosternunt, fugant, sicque Boleslaus cum suis viriliter pugnat & animose triumphat; tantaque tunc multitudo Pomoranorum occisa fuit, quod numerum occi-

Castrium Nakel
mira BOLES-
LAI Virtute
expugnatum;

occisorum nemo scire poterat. Huius enim stragis usque ad presens aggeres ad instar moncium ex humatis ossibus accervati fidem indubiam adstruere videntur. Multa etiam milia ex ipsis in captivitatē Boleslai sunt deducta, qui vitam precio beneficio redimere sunt letati. Et extunc Nakel & alie vrbes, quas Pomorani ex largitate Boleslai regebant, decretum fuerat nunquam per ipsos regi & tueri debere.

Quando Henricus Imperator Poloniam impugnabat.

Hys itaque peractis, priusquam Lechitarum vulnere lior detumuerat, antequam cruor aspergens siccareretur: Henricus Imperator, non immemor susceptę iniurię sibi in metis Hungarorum a Boleslao illate, cum innumerosa armatorum multitudine Poloniam vastandam aggreditur. Castrum magnum Lubusz impugnat, quod ad capiendum facile estimans ulterius ad Bithonienſe municipium festinat, illudque multis conatibus capere attemptat. Sed quum tam itinere, quam situ tutum pene inaccessibile. Eo similiter relicto ad Glogouienſem urbem sua castra applicat, ibique ciues improuis obsidionibus cingit, & nisi infra dies constitutos liberentur obsides a ciuib; extorquet; obsidionis igitur Boleslao Regi angustias & obsides datos non tam subdendi animo, quam differendi remedio. Quibus renunciauit Boleslaus: Tucius, inquit, est paucorum saluti non parcere, quam pusillanimitatis ignauia plurimos in discrimina adducere: vnde salubrius obsidibus, quam libertate carendum. Huius mandati Glogouienſes informati fiducialibus vires colligunt, urbem muniunt, minas reformant. Sed & Cesaris castra inde ciues illuc Boleslaides continuis molestant incurſibus. Quorum rebellionem cernens Imperator filios ipsorum datos in obsides iam machinis alligari, iam tormentorum diuerſorum generibus affigi cominatur & precipit; ut saltem parentes paterna pietate moti filiorum quoque excidio, Boleslaw Boleslaw clamore atrolente miserti imperiali subderentur obsequio. Sed nec hostium illos terret impetus, nec laboris frangit asperitas, nec filiorum pietas evertit, Tucius inquit, aiunt, patres prole carere, quam patria ciues orbari: quia honestius libertati, quam labori consuli debere. Interim Szlesiani, Mazouite & alie Lechitarum prouincie ad Boleslai sui Regis incliti confluunt presidia, exercitumque Imperatoris ab omni parte crebris vicibus invadunt & infestant, nunquam pause moram indulgendo; sed continuis aggressibus hostium castra seu stationes perturbantes. Intelligens autem Bohemorum Dux Szlesianos a suis finibus egressos in subsidium Boleslai advenisse, Imperatori suggerit, ut partem sui exercitus ad capiendam urbem Wratislauienſem transmittat. Quod Boleslaus Rex concipiens ipsos insequitur & antequam Wratislauiam attingant, ipsos occupat, debellat & proſternit; ibique victor existens uerus, ad castrum Imperatoris festinus accedit. Quem Szlesiani orant, ne prelium differat, egre ferentes tantum hostem suis incubare prouinciis & continuis depredacionibus subiaccere; unde aiunt Sanctius esse semel cadere, quam semper pendere. Boleslaus itaque Imperatori nunciat: tributum exigis cruentum, in crastinum prestolare tributum. Nam quid a quo exigere debeas nobis cras redonante condices, ut ergo altero die primum dies illuſceſcat, Caſtro-rum Boleslai acies ordinatissime prodeunt, & quantum exercitum Imperatoris auget innumerositas, tantum Polonos reddit audacior animositas: ut ergo erant prime Bohemorum acies: sic in primo congressu succumbunt; deinde Almanorum gigantee legiones, hec a Boleslao, hec a Szlesianis & Mazouitis corruunt, alii cursu dubio inter pugnancium acies, incerti, quid agant, vel quibus ferant auxilium, catheruati huc il-lucque reputantur nonnulli toxicatis sagittis depereunt. Ceteri in pedestre coguntur descendere certamen, quorum equi pre toxico vulneris ceciderunt. Sicque exiles & confractas reliquias Almanorum flens eiulans recollegit Almania, que vitam Cesaris pro munere & fugam coluere pro triumpho. Tanta enim ad locum certaminis canum confluxit innumerositas, que cadaverum esu in quandam feritatem prorumpens nulli hominum per multos dies tutus transitus pateret. Ideoque locus prelii ad presens caninus campus nuncupatur.

De Expulsione Ducis Bohemorum.

Porro Boleslaus Tercius ducem Bohemie indilato impetu persequens, a Regno Bohemie exterminat. Quem quodam tempore a suis expulsū benignissime suscepit & humanitatis solacia ituduerat impendere pia compassione ductus. Ipsum quoque principem Olomucensem, & deinde ducem constituerat Pragitis. Cuius tamen beneficii Dux Bohemie prefatus immemor & ingratus Imperatoriam hostilitatem in Boleslaum

HENRICVS
V. Imp. Polo-
niam invadit:

A Boleslao ve-
ro subitis In-
curſionibus
maxim opera
vexatur:

Prelium ad
Wratislaviam
An. 1109. ge-
ſitum:

Loco Prelii no-
men Canini
Campi indi-
tum:

Turbę in Bo-
hemia exorta:

leslaum excitare presumpfit. Quem tandem quidam ex suis, prout meruerat, gladio crudeliter interfecit & extinxit; loco cuius Boleslaus Rex quendam virum nobilem, Budziwoyum nomine, Bohemis in ducem prefecit. Quem frater invidie zelo concitatus etiam similiter non post multum temporis spacium interfecit. Iterum quoque Boleslaus Bohemiam ingressus, nepharium fratricidam expulit, & fratrem eius iuniorum principatu insigniuit: propter quod primi aule Imperialis nimium indignati & zelo inimicie concitati dicebant: Boleslaum quadam nepharia presumptione iura Imperialia vendicare, in eo quod non solum sacro Imperio bella inducere presumpisset: sed etiam Regna Romano subiecta Imperio proprio arbitrio, quibus mallet, excellenter sublimando donaret.

De Pyotrcone de Dania.

BOLESLAI
Expediit in
Daniam su-
scpta:

Thesaurus Re-
gis Daniz ab-
latus:

Liberi REGIS
BOLESLAI:

Hys autem peractis, quidam Nobilis adolescens de Regno Dacie adueniens, Petrus nomine, per Boleslaum consideratione Magnifici Principis, Rege Danaorum pro eo supplicante, in familiarem fuit receptus. Hic adolescentem in armis bellicis, quam morum virtutibus strenuo & miro pollebat ingenio; sicque se cunctis morum venustate reddebat placabilem & conuersatione preclarum; qui tam a Rege, quam ab uniuersis proceribus nimio prosequeretur fauoroso affectu. Inter hec Rege Danaorum per fratrem nepharie interempto, Nobilis Pater Petri antedicti Adolescentis thesaurum multum Regis Danaorum iam defuncti, quem in sua habebat custodia, caute reseruans, filio nunciat, quod ad se festinus redeat & de thesauro Regio disponat; cum iam se senio contractum conspiceret, & vite breuitas finem inducere properaret. Adolescentem itaque visitato opportunitatem asportandi thesaurum non reperiens, Boleslaus Regi & suis proceribus suggerit, ut exercitum moueant, & ad Regnum Danaorum suo & sui Patris industrioso iuuamine obiciendum accelerare non tardent. Sicque Boleslaus, prout erat in subiugandis Regnis animositate consuetus, Anno Dni millesimo CXXIV. mare transiens Regnum Danaorum obtinuit, & potius in eo propriis profectionibus ad propria reuertitur, cum nimia gloria honoris & triumpho. In cuius comitatu Petrus Thesaurum Regium, patre suo sibi dante, Poloniam secum asportauit; cum quo multas possessiones sibi & suis liberis comparauit, & nonnullas hereditates ex largitione Regis Boleslai & suorum filiorum successiue sibi donatas fuerat in diuersis provinciis Regni Polonie consecutus. Iste Petrus posthac dictus Pyotrco Magnus; cuiusdam Principis Ruthinorum filiam, vxoris Boleslai consanguineam, Rege Boleslao ordinante, duxit in vxorem. Nam Rex Boleslaus Nobilioris Principis Ruthenorum filiam primo habebat in vxorem, de qua Wladislaum secundum & vnica filiam procreauit. Post cuius decessum Henrici Quarti Imperatoris Romanorum sororem sibi in coniugium sociauit; de qua quatuor filios, videlicet Boleslaum Crispum, Myeszkonem Senem, Henricum Primum & Kazimirum iuniorum suscepit. Iste Boleslaus filiam suam, de Ruthena genitam Colmanno, Regis Hungarorum filio, matrimonialiter copulauit. Qui nomine dotis Castellaniam de Spisz, quoad viueret, possidendam assignauit. Quem Colmannum vna cum Rege Hungarorum Haliciensibus in Regem prefecerunt, ipsum coronari facientes. Cuius coronacionem Rex Boleslaus, prout erat credulus, per Regem Hungarie dolose circumuentus Castellaniam de Spisz & loco eiusdem Castellaniam Przemisliensem nomine dotalicii filie sue recepit. Hec autem dolofiras fuit origo dissensionum inter Polonos & Hungaros; prout in sequentibus patebit. Et sic Castellania de Spisz a Polonis alienata per Hungaros usque ad presens fraudulentet detenta occupatur.

De Captiuitate cuiusdam Principis Russe.

Boleslaus itaque circa alias regiones diuersis negociis occupato; Princeps quidam Russe Lodorius, fortune Boleslai inuidens, Ruthenorum Principes conuocat, uniuersos sollicitat, singulos ingenuitatis se meminisse hortatur, docens quante infamie sit titulus, quante derisionis in populis cauceri genus seruitutis asserens; minus miserum esse nasci, quam fieri suum: Cum nasci sit clemencia nature; ferre vero naufragium ignaue, cui faciliter quis inuoluitur, sed non sine difficultate emergit. Vnde honestius esse mortis compendium, quam contagiose vite dispendio subiacere. Omnes itaque Principes a Boleslai obediencia recedere disposuerunt; omnes contra illum con-

* Hos ex Salomea: Comitibus Henrici Senioris a Begen F. susceptos fuisse, Annales Zwifalten-
ses testantur, quos sequimur Tom. I. pag. 301.

spirant. Quod Boleslaus Rex intelligens senatum conuocat, quomodo huic malo occurrendum sit viribus ingenii industria seiscitura. Quidam vero alti sanguinis vir princeps milicie & regni dignitate proximus tam magnanimitate strenuus, quam industriis Comes Petrus Wlastides de Kfsauft inter cetera consultorum responsa ait, quod stante stipite frustra in ramusculis rescandis quis occupatur; sed ad radicem securis primitus est ponenda. Melius est itaque succensus, quam virtutibus experimenta deesse. Perinde quorundam sibi fidelium comitatu assumpto Russiam ingreditur, exulem se simulat Regis Boleslai, se uicem se ferre non posse asserens a Laodorio Principe Ladimirie suscipi & foueri poposcit. Graulatur Princeps Russie de tanti viri aduentu, gratulantur & sui de tanti Commilitonis consorcio. Et quamuis crebro caussas exilii a suis perquirentibus agittaretur; nulli tamen Petrus rem de suis detegit, ducens non esse utile, si consilium ante tempus prodeat in publicum: iuxta versum: Non bene, non tute teneris auis euolat alis. Opportuno itaque tempore mandat suis Petrus, ut equos promptificent, arma capiant, ipsumque sequantur & extemplo domum Laodorii ingrediens a mensa epulante abstraxit, humo prosternit, prostratum coniecit vinculis, vinctum asportat & Boleslao Regi pro insigni munere presentat, sic sue salutis dispendio honorem patrie mercatur & Regem tranquillitati conciliat. Denique huius Laodori filius paterno vulnere faucibus peramplissime compaciens calamitatem eiusdem indefinenter reuoluit in animo, qualiter Patris mortem possit vindicare. Et consideremus, quod aperta uisione in hoste multum dispari remediari non possit. Dolori dolum comiserit, & omnes Patris sui thesauros, quos in sileo paterno reperit, in patris ulcionem appendere decrevit, preponderare estimans diuiciis honestatem; & sic in patris vindicta prodigalitem, & in se ipso parcitatem ostendens, quendam siquidem de Pannonia tam sanguine, quam dignitate insignem muneribus allicit, auro corrumpit, ut quali dolo posset Boleslaum decipiat atque fallat. Iste igitur Pannonius auri lucrum insigni nobilitate cupide preferens ad gremium Boleslai confugit, exulem se dolose Regis Pannonicorum fore mentitur, causas sui exulatus callide exponit, asserens hanc esse precipuam, reipublice Lechitarum seu Polonorum amantissimum studuerit aut studiose docuerit declinare. Quamobrem astruit calumpniam, suorum preualuisse emulorum & in se capitis sententiam fuisse promulgatam. Malle igitur se male declinare immeritum, quam innoxium caput submittere indebite noxe, spondens Pannoniam subiicere pristinae dicioni.

Elogium Petri
Wlastidis Co-
mitis de
Kfsauft b:

De Proditione Urbis Wisliciensis.

Erat enim temporibus illis Vrbs famosissima in Regno Lechitarum, murorum altitudine circumsepta, nomine Wislicia, cuius olim Princeps tempore Paganismi fuerat Wislaus decorus, qui & ipse de stirpe Regis Popeli duxerat originem. Hunc quidam Comes, etiam stirpis eiusdem, ut fertur, fortis viribus, nomine Walterus robustus, qui in Polonico vocabatur: Wdaly Walgerz: Huius castrum Tynege prope Cracouiam, ubi nunc Abbatia Sti. Benedicti per Kazimirum Monachum, Regem Polonorum seu Lechitarum, fundata consistit, in quodam sedicioso conflictu captiuauerat, captumque in vincula coniecit, ac in profundo Turris Tingrensis mire custodie deputauerat tenendum. Hic quendam Nobilem, nomine Helgundam, sponsam cuiusdam Regis Francorum filiam habuit in uxorem, quam, ut aiunt, clam versus Poloniam non sine magnis corporis sui periculis Walterus abduxit. Et cuiusdam Almanie Regis filius in curia Regis Francorum, Patris Helgunde predictae fouetur gracia morum capeffendorum. Et Walterus, prout erat animo perspicax ac industriolus, considerans filiam Regis Helgundam in Regis Almanie filium amoris affectum convertisse, quadam nocte menia Castri ascendens vigilem Castri precio conuenit, ne ipsum quouis modo detinere presumat; sic dulci melodia perstrepuat, quod ad huius dulcem vocis sonitum Regis filia a sompno excitata, delecto saliens, cum ceteris coeuis puellabus, sompni quietis oblita nutui dulcissimo intenta manebat; donec cantor vocibus sonoroſe operam dabat. Mane autem facto Helgundis vigilem iubet accersiri, perquirens diligenter, quisnam fuisset ille, qui tam dulciter nocte preterita resonasset, qui se omni modo ignorare asseuerans Walterum prodere non presumpsit. Sed cum duabus noctibus sequentibus Walterus adolescens similia caute peregisset; Helgundis dissimulare amplius non valens, vigilem ut cantorem prodat, minis & terroribus compellit. Qui cum prodere nollet ipsum capitali sententia plecti iubet. Vigil itaque cum Walterum cantasse nominasset, ipsa in eius amore feruide ardescens ad eius vota se totaliter acclinauit, filium Almanie Regis respiciens, Cernens itaque Almanie Regis filius se pudorose ab Helgunda abiectum &

Historia deComite Walthero & Helgunda:

VValterum in amoris alucolum esse subrogatum, nimio zelo contra VValterum accensum, ad patriam rediens omnia Naula Reni fluminis occupat. At ne aliquis cum virgine nisi marcam auri pro nauigio exsoluat, custodiri sollicitè committit. Tracto igitur temporis spacio, VValterus cum Helgunda opportunitatem fugiendi capiant, captatamque inueniunt. Et adueniente die optata aufugiunt: sed postquam ripam Reni fluminis optatam perueniunt, naute marcam auri pro nauigio exposcunt, receptamque quousque filius Regis adueniat, transmeare contradicunt. Ille autem sentiens ex mora periculum, mox Bucephalum conscendit & Helgundam retro se conscendere iubet, & flumen insiliens sagitta velocius pertransit; & dum aliquantis per a fluuio Reni viam peregisset, audit clamorem post terga Almani ipsum insequentis in voce preconica dicentis: O perfide cum filia Regis clam aufugisti & pedagio non soluto Renum transieisti. Siste gradum, siste ut iniam singulare certamen, & qui victor extiterit, victor existens equum & arma ac Helgundam retinebit. Cuius clamoribus VValterus intrepide respondens, ait, filiam quid loqueris. Nam marcam auri tribui & filiam Regis non vi receptam, sed vltronee me sequi volentem michi sociatui. Et dictis hys alterum alter lanceis animose impellit, quibus contractis, ensium ictibus pugnant & viriliter vires exaprant. Et quia Almano Helgundam ex opposito positam reputabat aspectus: ideo eius aspectibus hilariter contractus VValterum retroire coegit, quousque retroiens Helgundam conspexit. Quam conspiciens tam pudorose incredibili persistit, quam eius amore nimio succensus, viribus resumpris Almanum fortiter impetit & ipsum protinus occidit. Cuius equo & armis receptis itinere cepto ad propria remeat leti honoris triumpho dupliciter trabeatus. Qui ad castrum Thincienſe veniens prosperis itineris successibus feliciter peractis aliquanto tempore medicandi gracia quieti indulgit, vbi ex querelis suorum intelligens VVislaum decorum, principem VVislicienſem in sui absentia suis quasdam iniurias irrogasse. Quas grave ad animum revocans, causa vleiscendi contra VVislaum insurgit & tandem cum eo configit, vincit, victumque ut premissum est, in profundo Turris caſtri Thincienſis custodie carcerali deputat mancipatum. Post aliquam uero temporis reuolucionem, ad exercendos actus bellicos, more militancium peragendos, remotas peragrat regiones, & cum duorum annorum eius absentie circulus iam reuoluisset, Helgundis de mariti absentia nimium anxiosa, cuidam puelle sibi secretarie uultu submisso referre fit compulsa, asserens nec viduam nec maritatum esse, reputans illas que uiris strenuis & bellorum certamina indagantibus matrimonialiter commiscerentur. Secretaria uero domine sue luctuosam inopiam pro qualitate temporis perpessam pudore prodicionali protinus abiecto cupiens reuelare, Wislaum principem Wislicie forme elegantissime & corpore venustum, in aspectu decorum, in turri nunciat mancipatum, suadetque misera, ut ipsum de turri noctis sub silencio extrahi iubeat, & uotuis amplexibus debrata ad yma turris iterum caute remittat. Fauet illa suasionibus secretarie, & periculosis euentibus angustiata vitam & famam honoris exponere non metuens, Wislaum de ymo carceris extrahi precipit, & eius viso decoris aspectu, nimium admirans efficitur letabunda. Nec ipsum amodo ad yma turris mittere; sed cum ipso potius sodalicioſo federe sociata, & indissolubili amoris vinculo compaginata, ad urbem Wislicienſem fugam inire elegit, proprii viri thoro prorsus derelicto. Sic Wislaus ad propria remeat, duplicem se sperans habere triumphum; qui tamen in euentu dubio utriusque necis applicat interitum. Nam post reuolucionem breui temporis VValterus ad propria rediens a castrenſibus ſciſcitatur; cur Helgundis ſiltem ad valuas Caſtri ſibi non occurrat, in ſuo iucunda aduentu; a quibus cum didiciſſet, qualiter Wislaus de ymo turris cuſtodum fretus auxilio Helgundam ſecum aſportaret; repente nimio zelo furoris repletus verſus VVisliciam feſtine properat, caſibus fortuitis ſe & ſua exponere non pauſcens; urbemque VVislicienſem inſperate ingreditur, VVislao pro tunc extra urbem venacioni inſiſtente: Quem Helgundis in urbe conſpiciens, feſtine occurrat & prona cadens in terram, de VVislao, quod ipſam violenter rapuerit, lamentabiliter querulatur, ſuadens VValtero ut ad ſecreciora habitaculi eius aſcendat, ſpondens VVislaum eiudem nutui ſubito tenendum putare. Credit ille deceptrici deceptiuis ſuaſionibus, circumſeptus habitaculum firmum ingreditur, in quo VVislao per deceptricem putatur fallacem captus preſentatur. Gaudet itaque VVislaus & Helgundis iocoſis plauiſibus operam dantes de ſucceſſu proſpero feliciter triplicato gaudiſi extrema minime perpendentes, quos frequenter luctus mortis occupare conſueuit. Hunc ergo non carcerali cuſtodia tenere voluit; ſed plus quam

quam carceris squaloribus coangustari decreuit. Fecit namque illum ad parietem cenaculi vinctum bogis ferreis extensis manibus collo & pedibus fortiter erectum alligari. In quo cenaculo stratum sibi parari iussit, ubi estiuo tempore cum Helgunda infra meridiem delectaciones venereas exercentes quiescebant. Habebat etiam VVislaus quandam sororem Germanam, quam ob despectabilitatem ipsius nemo cupiebat in vxorem, cuius custodie VVislaus pre ceteris custodibus VValterum plus confidebat. Hec VValteri afflictionibus nimium compaciens, ipsum pudore puellari prorsus semoto, a VValtero percunctatur, se ipsam habere velit vxorem: Sic sue calamitati subueniret; ipsum a vinculis liberando. Spondet ille & iuramento confirmat, quod eam maritali affectione, quoad vixerit, pertractet & contra VVislaum fratrem eiusdem gladio suo, ut eadem optauerat, nunquam dimicabit. Hortaturque eam, ut enssem suum a fratris cubiculo subtrahat, & ipsum apportet, ut cum ipso vincula dirumpat. Que mox ensē apportato clauem cuiuslibet boge seu ferree ligature in parte extrema, ut VValterus iusserat, de ensē precipit, ensēque inter dorsum VValteri & parietem repositum, ut temporis opportunitate captata securius abscedere possit. Qui usque in crastinum hora meridiē expectata, cum VVislaus cum Helgunda iocosis amplexibus in lecto cenaculi uterentur, VValterus contra morem eos alloquitur dicens: qualiter ne vobis videatur, si ego solutus a vinculis ensē meum stridentem in manibus gestans ante lectulum vestrum conspicerer, vindictam de commissis inferre minando. Ad cuius dictum Helgundis cor concubuit & tremebunda VVislao dixit: ve Domine ensē suum hodie in cubiculo nostro non reperi, & tuis affatibus intenta oblita sum reuelare. Ad quam VVislaus, etiam si decem ensibus fulciretur, propter bogas ferreas, quas rumpere absque fabrorum industria non valeret. Iplis vero inter se sic confabulantibus, VValterus liber a vinculis saliens, ensē vibrato ante lectulum stare conspicitur, & mox datis imperiis manum cum ensē in altum erigens, ipsius ensē in ambos cadere permittit, qui cadens vtrosque per medium scidit. Sic vtique eorum derestabilem vitam miserabiliore fine concludit. Huius itaque Helgunde sepulcrum in castro VVislicienſi omnibus cernere cupientibus in petra excisum est. Sepulcrum Helgunde: que ad presens demonstratur. Huic ergo vrbi munitissime Boleslaus Rex illum Pannonium, putatiuum exulem, quem non ut profugum, sed ut proprie alumnum benigne susceperat, & caritativo modo pertractans, prefectiuo officio generosissime insigniuit. Principis ergo Boleslai Pannonius ille noctua absencia, qui ad interiora Regni descendens Regalia negocia dispositurus moram faciebat, Laodoridem principem Rusſie festine accelerare iubet, absenciam diuturnam nunciens Boleslai. Hostes itaque VVislicie appropinquant & appropinquasse nunciantur. Imperator denique proditor ille, ut omnes belligeri & cuiusvis status homines sexus vtiusque ad urbem tuendam confluant, ac se ac sua in ea conferuent, ne ut rei criminis lese maiestatis noventur, & bona basilica & mobiliare regio fisco ascribantur. Omnibus vero populis tam salutis conferuande, quam vrbis gracia tenende in vrbe conclusis, proditor perfidus hostibus valuas apperit, populum exanimum Barbarice nationi ferendum exponens anno MCXXXV. sexto Idus Februarii VVislicia destruitur. In cuius populi effusione cruoris Laodarida inhumaniter debriatus sic impie seuit; qui eius crudeli seucia plus humano sanguine irrigata, quam saciata rabie existens ad propria reuertitur sine omni lesione. Illum autem Pannonium perfide prodicionis filium, utroque lumine priuat lingua precisa & eneruat, ne de radice colubri & de perfido perfidum quid pestilencius propagetur. Quo audito Boleslaus, prout erat iniuriarum vltor atrocissimus, mox Rusſie fines attingens, Rusſiam ingreditur, Leodoridam perquirere iubet. Sed ille sibi male confectus repente, ut Capra siluestris, lustra nemorum penetrat & inter saltus & lucos ferarum more delireſcit. Boleslaide vero leonibus truculenciores, in populum Ruthenorum grauiter defeuiunt; non bogis, non vrbibus, non municipiis parcunt, nec ulli sexus etati aut sanguinis generosi sublimitati patrocinia conferre putant, quin omnem, qui reperitur vivere, inhumaniter absorpsit. Sic Boleslaus in Leodorida ulcione centuplata ad propria reuertitur cum honore.

Amor per medios ire satellites & perumpere amat Saxa potentior ictu fulmineo:

Sepulcrum Helgunde:

Vrbs VVislicia destruitur:

De Expulsione. C. Regis Hallicienſis. Post huiusmodi seriam Boleslai ulcionem Ruthenis, ut premissum est, asperime inflictam, Ruthenorum Principi alie Rusſie, & aliarum provinciarum circa adiacentium principum conuocato consilio & eorum freti consilio, cum aliter ipsis possibilitas adesse minime videretur potencie Boleslai resistere posse. Qui Hallicienſem Regem,

* Iacolum Dngosius appellat lib. IV. ad an. 1137.

Regem, Principis Boleslai generum a Regno eiciunt; qui ad Regnum Boleslai sociari
 BOLEZLAVS sui confugiens apud ipsum cum vxore aliquandiu fuerat commoratus. Ruthenorum
 in Russiam ve- ergo princeps invasionem Boleslai, quem ut fulguris impetum abhorrebant, terribi-
 nit ibique a Russis lites formidantes, dolum credulo intermiscunt, ut quem armis vincere non possunt,
 circumventus sola saltem credulitate vincant. Omnium ergo Principum sibi adherentium ac barba-
 fortiter cum rice gentis multitudinem armatorum studiose primitus recollecta; primum primos
 suis pugnat, ex parte totius Regni Halliciensis procerum ac vniuersitatis ad Boleslai presentiam in
 dit; legacione dirigunt; offerentes se ipsos cum natis ipsorum & omne Regnum deuotis
 obsequiis ad Boleslai scabellum prouolui, qui Regem ipsorum fraterno colligit am-
 plexu. Pannonii quoque Hallicensi Regno contigui & de Ruthenorum astucia non
 ignari, querelas calidissima astucia comentatas deplangunt subsidiari deprecantes, ut
 Regem propulsatum Regno restituat, suasque illi copias armatorum subsidio pari re-
 mittant; vtramque tamen maiestatem flagrantissimis suspirijs exoptant. Talibus igitur
 persuasionebus deceptus Princeps Boleslaus nepharie deceptus Hallicensem pro-
 uinciam cum paruo exercitu ingreditur. Cui quedam Pannoniorum catherue & De-
 cem Ruthenorum cunei innumera numerositate conferti alternatim succrescunt, Re-
 gem exulem humili voce suscipiunt & Boleslaum consulunt. Omnestamen succes-
 siue in postremas acies relabuntur. Boleslaus itaque rem tacitus considerat; quam
 Principi milicie VVseborio apperire festinat. Suspicas, inquit, VVsebori, quod
 suspicor? Qui respondit: Quid suspicaris? Qui ait: Cernisne omnes hos pene in
 caudam relabi, quorum causa hic agitur? Quid ergo non est mora libera nobis?
 Turpe viris non esse viros. At ille: tam subito subitos non competit esse peritos.
 Difficiles aditus quisque subit subitos. Dum hoc inuicem altercarentur; ecce innu-
 meras Ruthenorum & Barbarie turmas eminus venire prospiciunt. Sic itaque con-
 currunt acies & pila imminencia pilis. Geminus Boleslai exercitus vrget hostis, vnus
 a tergo, alter a sinistrali fortiter impugnans. Clamat igitur Boleslaus eya viri, eya
 pugnare vobis conuenit non segniter a prelio diuertere; iuxta versus: Vt bene pugnetur
 bene pugnans efficit hostis. Quidam autem vir Boleslaides, magnus genere, sed
 degener animo & primus fugam de prelio iniit. Cuius ignominiosa fuga non tam vi-
 ctoria victorioso Boleslao ademit, quam titulum victoriae quasi quadam nube obdu-
 xit, aut ut verius dicam, sole illustrauit. Nam usque ad hunc diem etiam crebro Bo-
 leslai virtus, tum inestimabilis audita, fuit, non tamen Pannoniis credita & Ruthe-
 norum virtutibus notabiliter manifesta extitit. Cuius equus tam labore, quam vul-
 nere dum fatigatus succumbit, Boleslaus pedester cum hostibus configit, dimicat &
 prostermit. Quem quidam origendius de proprio equo prolapsus illum conscendere
 fecit. Et tandem Boleslaide non victi, sed vincendo fatigati; quidam autem ex ipsis
 a prelio diuertunt; quosdam autem prelii labore fessos hostes capiunt & ad propria
 non Boleslai lamenta abducunt. Tot enim & tanti ex gente Lechitarum fuere capti,
 quot gens Lechitica, licet omnem thesaurum in auro & argento, & diuersis ele-
 mentis etiam, qui a tempore Boleslai M. ex tributis diuersarum nationum in Regno
 Polonico habitus & reconditus habebatur, in captiuorum redemptionem posuit fue-
 rit; non tamen redemptioni singulorum suppetebat, quin plures non mediocri sa-
 guinis viri in miserabilem seruitutem genti Paganice venditi vitam infamem & mi-
 serabilem terminarunt. Frustra igitur Pannonie pars ignominioso gloriatur trium-
 pho, nec victa nomen victicis vsurpet, quam potius pudeat sue fraudis iugu-
 lum meminisse. Boleslaus itaque de suorum captiuitate quamuis satis anxius;
 ad propria tamen incolumis rediens, illum fuge militem tribus donariis premiandum
 fore attollit, colo videlicet penso & leporis pellicio; in quibus colum feminam pen-
 sum vero versatum, lepus meticulosum designabat. Quibus donariis ille vir animo
 ignobilis sic pudorose receptis, & quid designassent, intelligens se ipsum ad loramen-
 tum campanae oratorii proprii suspendit; miserum se ipsum exalando; cuius exitus
 etiam in colo patibulum, in penso laqueum & in lepore fugam ipsius poterit designa-
 re. Originarium autem illum insigne libertatis gracia seruituti emancipat, emancipa-
 tum locupletat, locupletatum nobilitat; iuxta id propheticum: Et de stercore erigens
 pauperem, ut sedeat cum principibus & solum glorie teneat. Huic autem Serenif-
 sumo Boleslao nichil virtutis aut industrie defuit; si tamen habenas crudelitatis parcaus
 etiam in Szezechow per quendam nobilem nomine Szezechowecz, aliquibus bonis
 cenobio Szezechouiensi adiunctis ordinis Sancti Benedicti in honorem sancte Trini-
 tatis & beate virginis deuore fundauit. Hic cum conspiceret vite terminum, plus la-
 bore

bore preliorum contractus, quam senio contractus appropinquasse & fatale Munus a se iam exigi sentiret; quatuor filiis Regnum Polonie diuidit, testamentales codicillos conferibi iubendo. Wladislao vero primogenito Cracouiensem, Siradiensem, Lancziciensem, Szlesiam & Pomoriam & principandi auctoritatem legat: Boleslao Crispo Mazoviam, Dobriniam, Cuyauiam & Culmensem Castellaniam. Mefzconi vero Gnezniam, Poznaniam & Kalis cum earum appendiis. Henrico primo Sendomiriensem & Lublensem prouincias similiter atque ducatus deputat atque legat; prout ab olim prouincie predictae terminis fuerant circumdate. Suggestur illi de quinto filio adhuc infantulo, nomine Kazimiro, cur illi nullam nominauerit porcionem. Quibus ille iam, inquit, dudum nominaui & legau. Stupentibus illis, quenam esset, quintam dixit. Non cernitis quatuor tetrarchis quadrigam retrarchie esse fabricam. Sic isti paruulo quinte rore in quadriga legatur successio. Cessit ergo procures inofficiosi querela testamenti. Aequum etenim partes pupillares tutoribus debere committi, non pupillis. Salutari ergo sumpto antidoto felicem functus est diem Princeps Boleslaus felicissimus Anno Domini MCXXXVIII. etatis sue LVI. vnde de hoc extant versus.

BOLESLAI
mors, Testa-
mentum & Li-
beri:

De Wladislao Secundo.

Succedit autem Patri Wladislao tam Primogeniture priuilegio, quam per patrem Regni successione insignitus. Erat itaque Princeps in se humanissimus; sed vxoris atrocitate ab humanitatis ingenio desistere fuit asuetus. Qui eo imperare seuius fluit, quo arcus vxoris amplexibus indultit. Non enim de vxore facile triumphatur, que si semel triumphasse permittitur, nec victoris animositas eciam vicisse sit contenta. Nisi queque inuictissimorum colla suis suppeditare curet imperiis. Fuit etenim secundum quosdam consanguinea imperatoris * Henrici, Regis Pragitarum propinqua, vestem & calciamenta & mores Polonorum Nobilium detestando deridebat, virum suum semiprincipem nominat. Quem parta Regni particula derisue contentum affirmabat; viri autem animum femineo amore inclinat, vt fraterna pietate exurus hostilem animum induat. Et fratres pubertatis etate gaudentes, porcionibus priuet & eorum vrbibus occupatis penitus abhereditare contendat, inualionis occasionem palliata nequicia contra fratres habeat. A subditis eorum incolis tributa requirit. Iuuenes itaque ad vxorem Wladislai concurrunt, prona supplicatione prostrati, munimine eiusdem plus lacrimis quam lingue beneficiis exorabiliter, vt fratris seuiam placare dignaretur, implorant. Sed facilius leonis mansuescere rabies, quam huius femine truculencia solius. Est enim iuxta dictum cuiusdam sapientis: Atrox femina omni feroci bestia truculencior, & mansuetudo feminea omni serenitate serenior. Iuxta vetus: Femina rara bona, sed que bona, digna corona. Sic fratres iuuenes hostem suscipiunt, a quo patrocinium sperare debebant.

Succedit Filius
primogenitus
WLADIS-
LAUS II.
Dux SILE-
SIAE & CRA-
COVIAE.

Aduerfa Ducis
WLADISLAI
II. Fata:

De Pyotrcone de Dania.

Interim Pyotrcono magnus vir ille, qui Wladislai amicam habebat vxorem, Wladislao suadet ipsumque horratur, vt a persecucione fratrum desistens ipsos pocius fraterno amore, presertim tenere etati eorumdem compaciens, prosequatur. Qui ob hoc Pyotrconi Comiti quamuis nimium molestus fuerit, metuens, ne fratribus suis apponens sibi bellum infligere presumat; tamen caute dissimulans vindictam inferre obmittit. Sed cum Pyotrcono comes prefatus nupcias filie sue, quam laxa, duci Sorabie desponsauerat in vxorem, in vrbe Wratislauensi celebraret sollempniter, Wladislaus missis clientibus ipsum capi & lingua precisa exoculari fecit; Cui diuinitus tam loquela, quam visus fuerant restituta. Assumpserat enim in crudelitatis sue regumen quedam futicina, vt aiunt, per ipsummet confecta, qualiter quodam tempore dum venacioni insistens in nemore solus cum Petro memorato errabundi pernoctarent, eidem Petro iocose dixisset, quod vxor sua cum quodam sacerdote Curie eiusdem mollius quiescerent, & quod Petrus Wladislao de vxore sua similia perorasset, ipsam cuidam militi apponendo asserens, propter hoc non solum lingua & oculis, sed eciam vita ipsum priuari debuisse. Isti enim Pyotrconi Penitenciarum domini Pape cum Romam iuisset, & de thesauro Regis Danaorum mortui alportato confessus fuisset, pro penitencia iniunxit, vt septem monasteria erigeret & conuenienter dotaret. Qui rediens in suburbio Wratislauensi in honorem Beate virginis Marie Abbaciam, Canonicorum regularium in arena & aliam in honorem Sti Vincencii extra vrbem eandem fundauit, & habunde dotauit. Item Abbaciam in Czirwensko, Monasterium

Aduerfa Petri
Dania Fata:

Templum B.M.
V. in Arena
Wratislauie
fundatum:
iteo Templum
in Honorem
S. Vincencii:

F

Sancti-

* Soror Imp, HENRICI V. Vid. no. 2. Tab. Genealog. I. Tomo nostro I.

Sanctimonialium in Strzelna, preposituram ad Stum Laurencium prope Kalis, Abbaciam in Suleow, preposituram in Mstow similiter erexit & dotauit, & alias LXX. Ecclesias ex lapide pulato & cortis lateribus fertur construxisse; quarum quasdam imperfectas reliquit morte preuentus; quas filius C. iussu Patris post mortem eiusdem dicitur perfecisse. Hunc enim in Comitem de Skizin ereauerat largitas magnifica Boleslai. Sed nunc iterum ad Wladislai discriminosam seuiciem redeamus. Pythreonis gesta, que per se scripta habentur, obmittentes. Wladislaus itaque non motus fratrum lacrimis, nec Polonie procerum precibus instantissimis, exercitum fortem tam de Russia & circumvicinis partibus congregat. Et primo Henricum de Sandomiriensi; deinde Boleslaum de Mazouienfi ac de aliis terris fugam inire compellit, ut eorum dominis pene omnibus improbe occupatis ipsos omnimode exhereditare proponit. Cum quo Wlzeborius, princeps milicie, vice pupillorum sepius non improspere confluit. Cuius freti confidencia principes paruuli lacrimas obmittunt & armorum studiis animosius insistant. Proinde Wladislaus de suis minime confidens, extraneorum turmas attrahit nacionum, quas in fratrum iubet grassari excidium; qui tandem de villa virtutis potencia amplius presumptum ad Poznaniensem urbem, que sola iam restabat presidio cum fratre Meszcone confixerunt. Circa quam Wladislaus omne robur sui exercitus explicuit & obsidionis ingenium animose gessit, tanto securior, quanto milicie copiosior existens. Et dum aliquanto tempore Wladislaus in obsidione castri Poznaniensis moram facit, terris Polonie per barbaricam gentem sui exercitus necem crudelissime inferendo, Iacobus primus, Archiepiscopus Gneznenfis ad staciones exercituum accedens, papilionem seu tentorium Wladislai in suo curru paruulo residens introit, ipsumque sub attestacione diuine dicte obiurgando monuit, ut a fratrum persecucione & super effusionem christiani sanguinis, stupratione virginum ac violacione matronarum, que incessantur, Barbarica gens sui exercitus in sua gente, de qua & ipse oriundus extiterit, nefarie exercebat, clementer compaciens ad propria placatis fratribus studeat declinare. Quod dum more Pharaonis corde indurato sacri Prefulis monicionibus parere contempnit; ipsum Archi-presul veluti contemptorem & christiane fidei inimicum ibidem mox anathematis vinculo innodauit. Quo facto currum de papilione exire faciens, statuum papilionis seu tentorii casu inopinato vector eius cum curru confregit, que cadens cum parte tentorii Wladislaum fere oppressit, presagium futuri mali Wladislao demonstrans. Nec ob hoc Archiepiscopo fuerat indignatus: Sed casum huiusmodi fortuitum sustinuit pacienter; propter quod dubium non est prolem suam partem Regni Polonie post ipsius decessum possedisse; quam etiam usque in presenciarum tempore cernitur possidere. Denique Sandomirite, Mazouire, Cuyauire & Poloni dominos suos pupillos feruentissimo affectu infecuti, frequenter Wladislai exercitui parant insidias, incautos trucidant, capiunt & in vincula coniciunt. Et tandem cum pupillis industriose deliberantes, castra seu staciones Wladislai caute inuadere deliberant. Ita signo de turre Castri extrinsecus dato latentibus in staciones Wladislai vno momento & hij de castro & hij de latibulis irruere non pauescunt. Interea quidam Pupillorum miles strenuus quosdam de castris Wladislai occupat atque capit, & quidnam in castris agatur, fateri iubet. Agnoscunt illi nil de pupillari resistencia suspicari: sed inter epulas lasciuia securitate torpere. Tempore igitur meridiei dum Wladislaus & sui exercitus epulari cepissent, castrensem de Turri Poznaniensi retro Ecclesiam Sancti Nicolai situate clipeum rubeum ter in altum erigunt & submitunt. Quem Princeps Rurhenus Wladislao propinquus erigi & submitti considerans, a Wladislao percunctari cepit, quidnam erectus clipeus designabat. Ad quem Wladislaus, fratres mei gratie mee se submittere ostendunt. Cui ille fratres ut gratie pristine restituat, exhortatur; sed Wladislaus timore superbie inflatus respondit: non esse locum reconciliandi, cum eorum exterminium iam discriminosae fuisset. Inter quas confabulaciones pupilli de castro Poznaniensi cum paucis quidem, sed armorum exercitatissimis in hostes morose procedunt; alique de latibulis prodeunt, castra Wladislai repente inuadunt, contra epulantes ieiunium infiliunt, catheruas hostium arduissime penetrant & fortissime ensibus mactant, trucidant & occidunt; sic ut duo ciui Czubina & Glowna, iuxta que certamen belli gerebatur, ex cruore occisorum inundati warcham fluium rippis alcius repleuisse perhibentur. Verum Wladislaus, qui de multitudine sui exercitus confidens paternam monicionem Archiepiscopi obstinata mente & anathematis nuncionem contempserat, confusus circa Poznaniam Anno Domini MCXLII. Cracouiam rediit mestus & totaliter corde desolatus. Quem Boleslaus Crispus, Meszko & Henricus non ut pupilli; sed ut Principum Serenissimi suorum fidelium manu forcium copiose recollecta, aliquanto tempore post bellorum

Anathemate
Dux Wladis-
laus II, per-
cussus;

Clades VVla-
dislai II. ad
Poznaniam:
an. 1142.

cerra-

certamina quieti indulto animose infecuntur. Quorum aduentum Wladislaus prestolari non audens, versus Hungariam fugam iniit & demum ad curiam Conradi Imperatoris, cuius * fororem habebat in vxorem, se transfudit subsidiari poposcens. Vxor autem illa ferocissimas ygas eiusdem per Boleslaum & Mefzconem de vrbe Cracouiensi versus Almanniam, cum duobus filiis Boleslo & Mefzcone virum sequi compellitur. Et sic eandem perniciem, quam pupillis euenire optauerat, fortuna variante meritorum ordine in ipsam re torfit, iuxta versum: Discat in auctorem pena redire suum.

De Boleslao Quarto cognomine Crispo.

Boleslaus igitur, cognomine Crispus, tamquam secunde vxoris Boleslai primogenitus ex Wladislao secundo natus eidem in Regno succedit. Qui omnes cupiditatum causas prudenter abiiciens, tamen sue dignitatis mores exerceat, non ea solum fratribus deferens, que ordo successionis & Juris non poposcit; sed ad impertinentes quoque prouincias caro affectu collocans eisdem Mefzcone videlicet & Henrico. Nam Kazimirum utpote adolescentulum quasi filium educari committit, non ut illi gradum participii prorsus abneget; sed ne tenellum vitis palmitem vento leuitatis exponat; quia quod flamen oleum, hoc solet adolescenti exhibere libertas. Wladislaus itaque suimet immemor, munitissime tamen residens vrbi Rathiboriensi, Imperatorie culmen concitat maiestatis, vxoris & filiorum allegans sanguinis proxime rationem. Bohemorum quoque & Ruffie principes sollicitat, propinquitatis annexe lure assignans, ut sue calamitati dignanter subeunire, intendant. Imperator itaque tantis allegacionibus persuasus, sororisque & nepotum motus lacrimis, Boleslaum crebris legatorum interpellat monicionibus, ut fratrem saltim patrimonii parte, non Regno sublimatum restituat. Sed Boleslaus quanto pertinacius monitis eius parere detrectat, tanto acius animositatem Imperatoris in se prouocat. Omne itaque robur Imperii in Boleslaum conspirat. Firmitur manus omnium contra Boleslaum & manus Boleslai contra omnes. Bina quoque illi electio proponitur, ut videlicet Regno cedat, aut belli conflictum non declinet. Sed vir industrius vtraque dissimulans, amputat hostibus vbique pabulancia subsidia. Illud robur inuictissimum legionum peste fama contabuit. Boleslaus sine bello cum hoste configit & sine prelio industrie triumphat. Denique Wladislaus crudeliter tercio anno exilii sui mortua vxore sua & in ** Aldemborg sepulta, vocatus per fratres suos ad colloquium in Plogk, ubi in eodem colloquio grauius infirmatus moritur, & in Ecclesia Cathedrali, ante altare maius, primus Ducum Polonie ibidem sepellitur. Quo defuncto Conradus Imperator Boleslao non armis, sed precio instat, ut orphanis Wladislai misereri dignaretur, ipsos aliquali porciuncula terrarum fratris consolando. Boleslaus itaque, qui per Imperatorem vinci non poterat, mature non dedignatur obedire Imperio, & gratuito amplexu fraternos filios ab exilio reuocat in humanitatis solacia, impendens ipsis Silesianam prouinciam donat, Oppoliensem ducatum adiungens. Quorum primogenitus Boleslaus Altus vocabatur, secundus Mefzco loripes, tercius Conradus Primus; & hi tres tractu temporis inter se terras diuiserunt in hunc modum; videlicet Boleslaus Altus ratione primogeniture urbem Wratislauensem pro se retinuit cum suis appendiciis vniuersis; Mefzconi Loripedi Oppoliensem urbem cum suis adiacenciis assignando, & ob hoc, videlicet propter inequalitatem diuisionis inter Mefzconem & Boleslaum plurimis annis viguerunt. Conradum vero Iuniorem Imperator Conradus, avus eiusdem, ut quidam referunt, Abbati Wlad commiserat nutriendum. Hys itaque peractis, Boleslaus Crispus ad depopulandas terrarum Prussorum prouincias animum suum bellicose conuertit. Quos non solum hominibus, sed etiam animabus Christianorum constat esse infestos; quorum quibusdam post bellorum multorum discrimina tandem animose subactis hoc edictum promulgavit, ut qui Christiane religionis caractere insigniri elegisset, absoluta gauderet libertate; illiusque in rebus paretur dispendium; qui autem gentilitatis ritum destruere contempnisset, rebus confiscatis ultimo capitis plecteretur supplicio. Sed eorum assumpta religio tanto fuit breuior, quanto coacior videbatur. Mox etenim Boleslao ad propria redeunte, in Apostasie gurgitem resiliunt, culturam ydolatrie resumentes. Nuncios itaque ad Boleslaum destinant, obnix supplicantes, ut tributorum dacionibus & obsequiorum prestacionibus contentus ipsos a ritu tradicionis paterne recedere non arceat, sed

Boleslaus Crispus ad Gubernacula Regni Polonie accessit:

Eius de Wladislao II, Fratris Triumphus:

Mors Wladislai II.

Silesia Wladislai II, Libris restituta:

de qua ratione inter ipsos diuisa:

Boleslai Crispi Expeditio in Borussia:

* ADELHEYDEN: Wladislai II, Ducis Coniugem, Imp. Henrici V. Sororem fuisse ad Tab. I. Genealog. no. 2. Tom. I. curatius exposui,

** vid. Tab. nostrae Genealog. I. Tom. I. n. 1. & 2.

sed hunc colere permittat. Sufficere siquidem sibi arbitratus est Boleslaus, sic quod principis est, deferatur principi, licet, quod Dei est, Deo denegetur. Non enim vlla exigeretur vlcio Apostatici contagii, dummodo salua sit Regalium pensio-
 num. Ob hanc causam Deo permittente non solum deinceps denegant, sed contigua Regni occupant, occupata diripiunt, direpta ad instar luporum abducunt; sic-
 que factum est, ut Boleslaum, quem zelus Dei ad augmentum Christiane religionis non mouit, durior saltem tribulacionis ictus stragem excitauit. Tandem Boleslaus congre-
 gata exercitissimorum innumera multitudine Polonorum prouincias Getharum feroci animo aggreditur, hostes non tam propulsans, sed animo delere intendens, quorum prouincie nulla prorsus arte munire sed nature situ inaccessibiles extant. Est autem lo-
 cus transmeatus de vestibulo densatis diluuiorum undique confertus paludine, in quo li-
 mosi bituminis abissus sub quadam graminum virencia degliscit. Per hec autem loca quidem Gothe seu Prussi Boleslai familiarissimi, sed proditores nequissimi Prutheno-
 rum denariis corrupti, turbas electissime gentis Lechitarum ducere affirmant securis-
 sime, transitum planum & securum prostantes, in quo turbarum prime ruunt acies, per angustum semite limitem. Videntes nam ex insidiis hostes ebulliunt, spicula iactant &
 quasi cuiusdam torcularis impressos absque prelio conculcant; Lechitis vltra aprorum more in cuspides irruentibus; nonnullos armorum pondere pressos abissi profundum absorbit; quorum casum miserabilem diuturno tempore diuersimode Polonia lugu-
 briter deplangit. Et ex tunc Boleslaum bellici defuere triumphi, ut non multo tem-
 pore post hoc etate matura decessit Anno Domini MCXL. Lestkoni filio suo ducatum Cuiuie derelinquens, taliter, quod si ipsum sine prole decedere contingat, extunc Ka-
 zimirus frater eiusdem Boleslai, nullam adhuc habens terrarum particulam, eidem in du-
 caribus Cuiatie & Mazouie succedat.

Boleslaus III.
 Pol. Dux an.
 1140. defun-
 ctus:

De Conrado Imperatore.

CONRADI
 IMP. Iter in
 Terram San-
 ctam:

Anno itaque Domini MCXLVII. Conradus Imperator Poloniam intrauit & cum multis principibus Ierusalem pergit pro recuperacione dominici sepulcri pugnaturus; quem Boleslaus Crispus honorifice & magnifice suscepit &c.

De Mestkone, filio Boleslai Crzywousli.

Laudes Mie-
 eslai Senis:

Post decessum itaque Boleslai Crispi Mestko, frater eius tercius, qui sicut erat fra-
 tri Boleslao natu proximus, sic & in Regni successionem propinquus, in Regno successit
 eidem. Auscultabant illi omnes adherentes prouincie, affluebant obsequio, affatu vn-
 dique principum remotissimorum sublimitas ardebat, omnis dignitatum gloria applau-
 debat eidem in prosperis successibus omnis fortune elegancia, non illi bellorum defue-
 re triumphi, & super omnia vota votorum transcendens numerosa prolis in vtroque
 sexu felix comitabatur successio. Mascula proles omnibus intuentibus veneranda, fe-
 minea vero cunctis graciosa. Nichil enim prorsus humane felicitatis defuisse; quamuis
 nemo tam felix sit, quin cum aliqua felicitatis parte rixeretur. Iste Mestko ob grauitatem
 morum senex est appellatus. Hic anno Domini MCXLV. abbaciam Laudensem or-
 dinis Cisterciensis fundauit, adhuc in iuuenili etate eximius & suis bonis sufficienter do-
 tauit. In Kalis vero Ecclesiam in honorem Sancti Pauli de lapidibus dolatis fundauit
 & construxit, in qua prepositum & aliquot prebendas instituit & dotauit. Ecclesie ve-
 ro Gneznenis partem extremam de plumbo regere fecit. Habuit namque quinque fi-
 lios, quorum duos videlicet Odonem & Stephanum ex filia Regis Hungarie, reliquos
 vero tres ex consanguinea Fredrici Imperatoris, Regis Romanorum suscepit. Ho-
 rum itaque & filiarum affinitatibus plurimos diuersarum prouinciarum principes sibi at-
 traxit in amicos. Princeps enim Bohemorum Boleslaus, Dux Saxonie gener eius, Prin-
 ceptus Russie socer filie vnus, Princeps Rugie socer alterius. Nam Stephanus, Bo-
 leslaus & Mestko inconiugati decesserunt. Sed quid super hec? Sepe enim summa pro-
 blimior est, eo procliuor ad lapsum existit. Nam Mestko, tot privilegiorum prero-
 gatiua subuentus cuiusdam, pro dolor! securitatis insolencia deuictus in quendam tor-
 pore repente dilabatur; non aduertens, quod vlla sit in summo tranquillitas, que in
 sui securitate non vnquam proximum prenunciat naufragium tempestatis. Illam ete-
 nim asperitatem Roboam, filius Salomonis assumens optimatibus Regnum dicere pre-
 sumpsit, qualiter minimus digitus eius grassior esset patris sui. Addens: quod si pa-
 ter meus virga vos cedebat, ego cedere faciam vos scorpionibus. Ob quam causam
 scissum

qui tamen inde
 in deterius ruit.

scissum est Regnum Israel & ablatum est ab eo usque in sempiternum. Propter quod Gethko Episcopus Cracouiensis ipsum crebris exhortacionibus mouere studuit, ut animi feritatem erga Regnicolas deponens, terram suam velut matrem filius, non ut primogenitus nouercam, fauoribus gratuitis amplexetur. Preuignali enim hostilitate induitur, qui calamitati matris minime miseretur. Hortatur insuper, ut officiales rapidos compescat, qui sua iussione nodis discipline penitus dissolutis in populum Regni feruent, defecuiant, nec aliud sitire videntur, quam ut lacerato grege gregis cruore debrientur. Sed ex hoc princeps maioris odii causas in presulem confert afferens, eum talia non zelo pietatis, sed inuidie oblatrasse. Nec enim dolore seu prurigine caret cuiuslibet leuissimus appostematis tactus: vnde tam de presule, quam quibusdam proceribus terre Cracoui nati maioribus vlcisci concepit. Episcopo quidem proscripticonis occulte meditatur exilium; aliis vero capitum mutilationis dispendium. Sed conceptus principis antistitem non latuit, qui industriose illius machinamenta declinat & alios deuitare docet. Proceres igitur prouincie Cracouiensis cum Gethka, eorum antistite secreta secum deliberacione pertractant. Turpe, inquit, est ingenuitatem ancillari & importabile tot calamitatibus premi. Inter quos vir quidam insignis sui consilii responsa proferens, Non vos latere arbitror, que & quanta Kazimiri ducis Sandomiriensis est fama virtutum, cuius odora menta licet omnibus sint notissima, cunctis tamen incognita habentur. Sub huius itaque umbra auram quietis nos captare conuenit & eius salubri oleo nostri tumor doloris leniter fomentatus detumescat. Huius namque persuasionibus tam Presul, quam proceres vno animo inclinati Kazimirum caute aduunt, orant & sollicitant; vt si culmen Regni dignitatis non ambyt, nec regnare appetit; Supplicationi eorum tamen benigne annuens misereri non contempnit. Ad quos ille antiqua inquit & antiquata penes vos est huius temptationis indagacio, nec tam subito a vestra poterat euelli memoria, qualiter primi principum Jaxa videlicet & Suanthoslaus & cuncti pene proceres me licet nitentem ad idem Regnum pertraherant, ut propulsato Strenuissimo Principe, fratre meo, duce Boleslao securus imperassem. Sed fraterne pietatis amplexu cum Imperio perferre malui, & quia tunc pure innocentie studio laui pedes meos, quomodo nunc in fraterno sanguine inquinabor. O quam detestabiles ad principatum illi gradus, per quos in se homicidium, in fratre fratricidium, in fratricidio patricidii presumpta temeritas consistit. Quo namque modo, quo pacto, in cuius exterminium confugiam, qui me plus quam paterna fouit pietate: quem etiam plus quam filiali semper dileccione colui & venerari non desui. Periniquum quippe & exemplo perniciosissimum prorsus est iniquis quemquam prosperari comercis. Sed illi plane iniquunt, Princeps Serenissime parcendum erit pietati, quia tunc nulla necessitas honestatis causam intercesserat; sed tantum solo facionis impetu contra illum perstreptente. Hic autem alia ratio pactum reformat, ubi omnes extrema vrget necessitas, quibus nisi tua festina succurrat clemencia, suffocari necesse est, cum nulla sit transmigrandi facultas. Vix itaque tam crebris Episcopi Gothge ac procerum instantiis importunis, quam amicissimorum impulsus consiliis Cracouiam cum paucis adyt, ne violenta occupacio plus videatur illius, quam vltro nea procerum electio & communis. Occurrunt ei inedicibiles exercitus, innumerosae catheruatim vndique turbe confluunt, & Miecislauum Cracouia pelant: gratulantur & exultant, omnes saluatorem aduenisse proclamant. Omnis illum Cracouitarum amplectitur condicio, omnis etas & dignitas venerat. Omnes illi Iuris iurandi religionem constringunt, omnique tempore morituros pro illo constanter spondent. Sed Meczcone omnes eius carissimi dilabuntur & Kazimiro animo firmiter adherent. Inter quos Odo, dux Polonianensis eius primogenitus hostis atrocissimus eidem efficitur, prope radicem stirpis eradicare intendens, & hoc ideo ut nouerce filios, quibus pater post se regni successione sponderat, arceret a Regno. Igitur princeps Meczko plus suorum persecutione & perfidia, quam fratris eliditur armis, qui anno Domini MCLXXVII. pene ab omnibus desertus patrie simul cedit & Regno cum vxore & tribus filiis Rathiboriensi contentus oppidulo. Circumdant illum infortuniorum agmina. Nam gener eius Boleslaus, Bohemorum Princeps a Regno similiter manet profugatus, alter gener & alter Saxonie & Bawarie duces ab hostibus undique impetuntur; & sic a quibus subsidiari sperabat, necessitatibus propriis adeo vrgentur, quod sibi in nullo poterant suffragari. Omnes quoque maritumorum prefides & prefecti non solum obsequie renunciant eiusdem; sed hostilitatis arma in eum capeffunt; omnes Kazimiri imperio subesse gaudent. Cui dum omnes vrbes, omnium provinciarum & municipia gratuita pateferent, sine bello solus Meczko, Wladislai exulis primogenitus,

quare Casimirus Ducem Sandomiriensem Proceres ad Gubernacula vocant:

& Miecislauum Cracouia pelant:

Discordia inter Casimirum Pol. & Silesie Duces: quarrationem sopita, tus, Boleslao fratre germano expulso visus est cum Silesiana provincia rebellare. Quem Kazimirus non minis & armis, sed pietatum studiis ad sua vota discrete pertrahens, Boleslao Wratislaviam cum suis appendiis restituens, præfatum Meszconem propter Strenuitatem eiusdem largicione quorundam opidorum insignit; fratrem quoque ipsorum Conradum, qui in Aldemborg Saxonie ad matrem vsque ad hoc tempus fouebatur, Glogouensem Marchionem creat. Nam hys tribus fratribus Wladislai exulis filius, post mortem eiusdem Boleslaus Crispus, ut premissum est de fratrum suorum, Meszconis videlicet, Henrici & Kazimiri assensu votiuo prouinciam assignauerat Silesianam Jure hereditario possidendam. Inter quos, ut puta inter Meszhecum & Boleslaum propter diuisionem prouincie predictæ dissensio exortit; in qua Meszco fratrem suum Boleslaum in fugam de Wratislavia vrbe cogit. Sed Kazimirus princeps Serenissimus ad vnitatem concordie, ut premissum est ipsos, reuocavit, Meszconis, fratris sui exulis primogenito Oppolientem, Boleslao Wratislaviensem, Conrado Glogouientem ducatus assignando. Meszconi autem Duci Oppolienti & ducatu ipsius præfato dum sibi filium de sacro fonte leuasset, quem nomine suo Kazimirus appellauit Bithonientem & Ofwanzientem cum eorum pertinenciis & appendiis vniuersis hilariter adiunxit. Lestkonis vero Juueni filio Boleslai Crispi fratris sui cuidam Nobili, Syra nomine, viro omnium virtutum donis predito, tutelam commisit, Mazouientem & Cuyauientem prouincias comittens gubernandas; Samborumque nepotem Syronis præfati Pomoraniæ superiorem, cuius vrbs capitalis Gdansk nominatur, prefecti officio instituit. Quendam vero Boguslaum de stirpe Grifsonum Pomeranie inferiori ducem instituit; Gnezensem autem prouinciam, que est omnium Lechitarum Metropolis & prouinciarum origo, cum nonnullis Russie provinciis, scilicet Premisliensem, Wladimirientem, Brescensem, Drohicziensem, cum castris municipiis & opidis ac eorum appendiis suo imperio annectit. Sic itaque Kazimirus fit Monarchus totius Lechie: Sic quatuor fratres Wladislai exulis, Boleslai Crispi, Meszconis senis & Henrici Primi principatus in solum Kazimirum prospero successu confluerunt; prout pater Boleslai Crziwousti longe ante predixerat in lecto egritudinis constitutus. Iste etiam Kazimirus seruitutis loramentum dirumpere cepit, exactoria iuga dissipat, tributa dissoluit, vectigalia relaxat, omne onus non aleuiat, sed penitus exonerat, angarias & perangarias expirare proclamans.

Casimirus II.
Monarcha totius
Poloniæ.

De quibusdam Constitutionibus Regni Poloniæ.

Fuit autem in Regno Poloniæ quoddam Jus Consuetudinis antiquæ approbatum, ut quisque potentum quodeunque pompatice vrgens, pauperum annonam, horeis & granariis violenter contractis, diriperet, equorum pabulis depascendam. Erat & aliud simile temeritatis industria antiquatum, ut quotiescunque principum nuncii legaciones referrent heredum ac in prediis eorundem degencium equos in itinere cepto capiebant, in quibus parui temporis momento infinita stadiorum milia cursu citatissimo transcurrebant. Que res, scilicet Pothwoda multimode multis erat periculose dampnosa; sicut quorundam equis incurabiliter eneruatis, quibusdam penitus extinctis, nonnullis, cum probati fuissent, irreuocabiliter abductis. Erat & aliud pessime consuetudinis piaculum, ut bona decedencium pontificum fisco principum accedebant. Ne igitur de cetero talia fierent, iubet Kazimirus, equitatis princeps, Archi-Episcopo Gneznenfi ut suorum Suffraganeorum conuocata Synodo sub Anathematis mucrone curet prohiberi.

restituit Rempublicam Poloniæ ac Abusus quosdam abrogat:

Hic Jura Polonica excommunicantur.

Synodus Gneznae habita:

Sdzislaus itaque Sanctæ Gneznenfis Ecclesiæ Archi-Episcopus, conuocata Synodo cum prouincialium Episcoporum sue dioeceseos vniuersa, induti Pontificalibus, Kazimiro parante, primo vnanimi voce & consensu mutuo pronunciant, ut omnes qui pauperi annonas vi aut ingenio quocunque violento seu inuasue modo rapuerit, acceperit aut accipi & rapi iusserit, Anathema sit; excepto casu quando hostes alicuius prouincie imminere nunciantur; nulla enim videtur esse iniuria, si tunc cum iactura alicuius salutis patrie consulatur. Rursus qui defuncti presulis bona inuasit siue rapuerit, seu inuadi aut rapi iusserit, siue priaceps sit, siue quilibet persona Illustris aut quiuus Officialium minister, siue omnium personarum exceptio, quis quis talium quid attemptare presumpserit, anathema sit. Simile puto Judicium de militibus Jus patronatus obtinentibus. Qui mortuo sacerdote per ipsum presentato derelicta presumunt diripere. Item qui taliter spoliatum susceperit Episcopatum absque sublatorum integra restitutione

cione conficientes fuerint, Anathematis sententia similiter innodentur. Approbant vniuersi & cuncti, gratissimas afferunt tam sacrarum institutionum sanctiones, que postmodum per Pappam Alexandrum Tercium fuerant perhenniter roborata.

Qualiter Mészko Kazimiro supplicat, ut eum ad patriam reuocare dignetur &c.

Dux igitur Mészko exilii tedio affectus Kazimiro humili prece, qua poterat, supplicauit, ut ipsum non principatui, sed tamen ad patriam restituere dignaretur, inquit, minus miserum esse domestico teneri iugo, quam exilii calamitate constringi. Tunc quoque & magis honestati contentaneum ipsum suorum obsequiis fulciri nepotum, quam proditorum stipari insidiis. Proponit insuper illius oculis senectutis tremule defectus, luctuosum nurus sue eiulatum, funebria nepotum lamenta, crebros eorundem singultus, quibus honestius esset occisis gladio, quam angustiis inrerimi faspas: me. Meminisse illum rogat, quanta teneritudinis dulcedine apud ipsum eius fota sit adolescencia, quo studio, quo pie clemencie amplexu educata iuuentus. Quibus auditis Kazimirus & lacrimas continere non valens, ait ad proceres: fateor inquit, ac semper fateri velim, me fratris mei & auris mee in mortalibus ac a mente non recessimus, nec in obliuionem deductis obnoxium beneficiis fuisse & esse debere. Nec iniusta est eius postulacio, que non nisi patrimonii restitutionem debitam cernitur continere. Suboritur exinde murmur inter proceres & sedicionis non parue tumultus. Ayunt enim: Ey, quod verebamur, accidit. Raro enim coruus coruum exoculat; Raro frater frater stirpitus exterminat. Nostrium hic discrimen euidentissime agitur. Mészkonis enim restitucio nostrum est exterminium; quia non differet, cum tempus acceperit, atrocissime in nobis vlcionem. Quid ergo o viri, eodem certe scarpulo amputare conuenit eiusdem stercutis propaginem. Frustra enim extirpatur cardus, radice interius manente. Kazimirus autem intelligens tam discriminosum sedicionis euentum ad se deuolui conuocatis proceribus asserit: hec a se dicta non animo fratrem restituendi, sed studio eorum animos experiendi. Acceptissimam esse ipsorum constanciam erga se firmiter teneri. At uero Mészko cernens beneficium restitutionis in fratre non esse, ad Fredricum Imperatorem conuertitur subsidia petiturus. Sed cum & ibi nil prorsus perficeret, ad quendam Boleslaum olim per maritimam prouinciam questorem, quem iam Kazimirus in ducem Pomeranie inferioris creauerat, se conuertit. Cuius filius filiam suam matrimonio copulauit, cum ope maritime gentis non obsequiam quidem, sed fauorem inimicicam assequitur. Mészko igitur taciturne Anno Dni MCLXXXImo fretus auxilio occulte Gueznam nocte adiit, & diuulo subintrat & occupat, omnesque patrimoniales municiones repente recuperat, Kazimiro fratre suo occultiozem illi facultatem recuperandi prebente. Quia vero nuncicorum accessu spes spei conceipitur maioris, proponit ille in fratre recuperare principatum, diuque inter se iam uerbis, iam armis, sed Mészko longe inferior viribus plus ingenio & arte contendit ac dolo.

Mieszko Polonia iterum maiorem occupat.

Hic est casus.

Quomodo Kazimirus dicit Ruthenos.

Contigit itaque, quod vrbs Brestensis Russie ab obediencia Kazimiri recedens, consueta tributa eidem dare denegat, & ad resistendum Kazimiro arma preparat. Quamquam & eius principem Kazimirus manu forcium recollecta anno Dni MCLXXXII. precessit, ipsamque viriliter subito impugnat & acquirit; vrbeque predicta sic repente acquisita & prefecto proprio in ea posito versus Haliciam castra mouens iter arripuit filium sororis sue alias cum patre eiectionem ad Regnum Haliciensem restituere proponit. Qui Swseboldus dux Bosie cum principibus Ladmirensibus & Alliciensibus primatibus ac electorum Trbianorum & Partorum innumerabilibus turmis accurrens bellum campestre non inducere quidem, sed inchoare presumens, ipsum animose aggredditur, plus de multitudine copiosa quam de strenuitate suorum presumens. Quorum primas acies Kazimirus impetuose ad instar fulminis strenuissime transuerberat, ensibus dissecat, hostes, quasi agri fenum humo prostermit. Res igitur non minus fidei, quam stuporis plena, quod illum & suos in tot robustorum milibus non impetus hostium obruit, non tot mucronum acies transuerberat, non densa telorum spicula configunt; quin hostes robustissime obruit & transuolat ense fulmineo. Et tandem non vincendo fatigati feruentes in se hostium luctus excipiunt, quos admodum scopuli obterunt & obrundunt. Sic quasi omne robur hostium coliquescit, iuxta verbum: Vincit conflictu lapis, olla suo cadit ictu. Petra stat inuicta fouens fert olla quasi

Kazimirus II. Monarcha Poloniae Brestensem urbem occupat.

& Russos ma-
gno Prælio vin-
cit:

quasi icta. Que cum impegerit prelia teste perit. Hostes namque viso victoris a-
le signo tanto minus confluunt, quanto victoriosius principem Kazimirum conspi-
unt triumphasse. Sic ut tot milibus ex ipsis hostibus prostratis, vix quidam princi-
pes eorum evaserunt, agilitate pedum: residuos autem satur gladius absorbit, aut fu-
gientes vnda torrens inuoluit aut vinculis victor mancipavit. Igitur Kazimirus glo-
riosus victor de Ruthenis existens sororis sue primogenitum, alias ut premisum est,
de Regno eiectionem principem, Hallicienfibus restituit. Qui post recessum Kazimiri
avunculi sui veneno a suis sibi propinato fuit extinctus. Qui in Regno Hallicienfi Lo-
dimirus frater eius per matrem, Kazimiri sororem successit. Fertur namque, & in
quibusdam Cronicis scriptum reperitur sororem Kazimiri predictam filiam Boleslai Crzi-
wousti primo filium Regis Pannoniorum virum habuisse, de quo hunc principem re-
stitutum genuerat, antequam vir eius de Regno fuisset eiectionem. Mortuo autem filio
Regis Pannoniorum, viro eiusdem, Boleslaus Crispus ipsam euidam principi Russie
dederat in uxorem, de qua plures filios procreauerat in Allicienfi principatu agens;
& cum primogenitus eiusdem Nepos Pannoniorum Regis Regnum Hallicienfe a fra-
tribus & a vitrico restitui veluti primogenitus & ad ipsum ex successione paterna spe-
ratam mater eius ad iussum viri, ut creditur, negabat ipsum filium suum esse, asse-
rens suppositum viro suo primo gracia complacendi. Et ob hoc successio sibi in Regno
Hallicienfi negabatur; Kazimirus avunculus eius sororis dictis incredulus nepotem
Regno restitui curavit; propter quod bellum predictum dicitur fuisse commissum.

Kazimirus Ladimiro fugato Romanum instituit.

Fata Regni Ha-
licienfis:

Kazimirus itaque potenter Russiam ingrediens Ladimirum de Regno Allicienfi
fugam mire coegit. Quo fugato Romanum, sororis sue filium, de secundo viro ge-
nitum Hallicienfibus principem instituit, & pacata Russia ad propria feliciter remeavit.
Ladimirus vero a Rege Pannoniorum restitutionis implorat auxilium. Rex autem
Pannoniorum minime compaciens; sed potius Regnum Hallicienfe ambiens Romanum
elecit, Regnum Hallicienfe occupat & proprium filium instituit in eodem. Exulem
vero, ne filio suo noceat vinctum ergastulo includit. Qui tandem carceris squalore angus-
tatus nimium & custodibus carceris munera promittens, captiuitatem euadit. Hic postmo-
dum in partibus Russie existens cum patrimonialibus bonis contentus, quadam temeritatis
audacia assumpta limites Regni Polonie cum quibusdam latunculis invadens raptas illu-
strum feminas & nece sacrilega in Christianorum populo in die assumptionis Beate Virginis
crudeliter comissa intrans ultimas barbarorum transtulit regiones. Quamobrem prefatus
secleris auctor per Kazimirum de omnibus patrimonialibus bonis fuit in exilium relegatus.

Ladimirus Kazimiri gratiam & veniam impetravit.

II. annis
-1171
-1172

Quamvis autem eius seniore indignationem formidare debuit, cuius maiesta-
tem ausu temerario offendere presumpsit; quia tamen ad piissimi Kazimiri munimen
confugit, desperate venie successus illi nunc defuere. Non solum enim temeritatis
presumptio veniam impetrat; sed etiam apud sacrorum principis oraculum gratiam
assequitur ampliorem. Nam quod seueritate Nicolaus ille famosissimus sacri principis
pallacii destinatus filium Regis Hungarie, qui cunctis orientalium regionum Polonie
videbatur cum omnibus Pannoniorum pompis ac paratibus potenter trucidat & ex-
pellit; exulemque Ladimirum in Regnum Hallicienfe restituit. Sic manus huius ea-
dem vulnus opemque tulit, vnde montium Regna tantus terror concussit, ut omnes
ad Kazimiri nuncium plus quam tremule folium tremescerent. Huius autem Kazi-
miri tempore per Agidium, Episcopum Muchinensem, ossa sancti Floriani Cracoui-
am apportantur; & per Episcopum Gothcam suscipiuntur reuerenter & deuote. Qui
Gothca Episcopus Anno sequenti diem clausit extremum. Cui Fulco per Canonicam
electionem in Episcopatu Cracouiensi successit. Lestko iterum dux Mazouie & Cra-
couie filius quondam Boleslai Crispi anno sequenti videlicet migravit ad CHRISTUM:
In cuius dominio Kazimirus, Cracouiensis Dux eidem successit.

Gedeoni Epi-
scopo Cracov.
succedit Fulco:

Cracouie Kazimiro derelicto Mesconem senem in dominum suscipiunt.

Bellum Polo-
nie intesti-
num:

Ladimiro igitur Regno Halicie, ut premisum est, feliciter restituto proceres Cra-
couie aduersus Kazimirum magno furore indignantur, pro eo scilicet, quod tantum
nephas & flagitium, quod idem Ladimirus ipsis inferre presumpserat, in ipso non fuit
vltum, sed potius miro nimio munere premiatus; quem decebat magis patibulo affi-
gi,

gi, quam Regno sublimari; assensus quoque Regis Panoniorum soluto federe securitatem Regni Lechitarum prorsus expirare. Vnde quod viribus nequeunt, dolo parare disponunt. Kazimiro denique in Russie partibus constituto diuturno tempore negotia disponente, singunt necis artifices Kazimirum toxico interemptum; pro duce quoque Mefzkone transmittunt; eumque ut festine Cracouiam properare non desinat, hortantur. Quo subito veniente ciuitas Cracouiensis in Castris & municipiis eidem apperte traditur; solo Fulcone Cracouiensi Episcopo pro viribus resistente, sed minime perficiente. At ubi proditoris nephas ad aures Kazimiri rumor detulisset, Kazimirus intrepidus cum Romano, Wladimiro & Wstheboldo Belsie principibus suis nepotibus Cracouiam aggreditur. Cuius aduentum Mefzko frater prestolari non audens: sed Boleslaum filium suum cum gente copiosa in Castris derelinquens ad propria festine rediit; Kazimirus uero obsidionibus Cracouiam circumdat ac breui diei intervallo recuperat, omnesque munitiones & municipia redduntur eidem, Boleslao nepote cum gente sua in captiuitate sponte se prebente. Sed Kazimirus Regno informato nepotem suum cum omnibus captiuis additis muneribus a captiuitate absolvens ad Mefzconem fratrem suum generose remittit. Que res Mefzconis animum tanto amore deuicit, ut omnium iniuriarum totaliter oblitus amplexibus gratulabatur fraternis. Huius autem facti & concordie fuit auctor Ille insignis industrie vir Petrus Archiepiscopus Gneznenfis. Quem vidit Vincentius Kadlubkoms, Episcopus Cracouiensis, qui scripsit hec; & scimus, quia verum est testimonium eius. Regis quoque Pannoniorum federa Nicolaus, princeps palatii cum Fulcone Episcopo Cracouiensi ad statum pristinum reintegrare cupiens Reges Hungarie & Polonie ad certum locum comportare studuit; & iuxta sanctorum instituta, videlicet Sanctissimi Polonorum Patroni Adalberti & Beati Stephani, olim Vngarie Regis spondet vterque communiter coli Regni debere amicitias concorditer alterutrum hostiliter insectari, communesque prosperitatum successus indifferenter assidue futuris temporibus obtinere.

Pax inter Hungariam & Poloniam facta;

Qualiter Kazimirus Pollexianos subiugauit.

Kazimirus itaque prefatus ex omni parte amicorum tutela stirpatus Prusorum terminos aggreditur, quorum continuis per prelia invasionibus creberrimos nimium afflicti, & vix tandem non sine graui bellorum certamine subactis Pollexianorum terras subintrat, quorum ceruicofam feritatem nondum quisquam bello vel insultu hostili atriuerat. Sunt autem Pollexiani genus Getharum seu Prusorum gens atrocissima, omnium ferarum immanitate truculencior, inhabitatrixque vastissime solitudinis, ad quam propter concretissimas nemorum densitates & biruminata locorum palustria via parebat inaccessibilis. Horum habitacula Kazimirus flammis facibus deformauit, cuspidum acensum ictibus percidit; donec flagrata pene tota prouincia Pollexianorum primi proceres ad Kazimiri pedes obrentis dextris pronis seruiis prosternuntur, tam suam, quam reliquiarum patrie salutem deprecantes. Ad cuius calamitatem Serenissimi principis pietas mox compassionem animi inclinatur, ydoneaque & sufficienti obsequio ac prestacione tributorum caucione applexionis suscepta, cum nimio triumpho ad propria feliciter remeauit, ubi non sui victus corpore, sed suorum persuasus lassitudine aliquatisper ocio indulget.

Kazimirus II. Pol. Monarcha cum Exercitu Borussiae ingreditur:

De Morte Kazimiri.

Fuit autem victoriosissimo Kazimiro deuote consuetudinis sollempnia sanctorum deuotissime venerari; vnde cum beati Floriani diem in diuinis officiis in oracionibus & gracionum accionibus totum Deo peregisset, sollempnes hostias effundendo; & in crastino principibus & primis proceribus Regni ac Episcopis epularum conuiuia preparare iussisset. Qui inter epulas multa leticia ex hilarati plurima inuicem conferunt. Et primo de hostium prosperis ubique triumphis; secundo post tanta laborum discrimina principibus incolumitas; tercio tam propria, quam patrie secura tranquillitas; quarto rerum & corporum festinior amenitas. Adheret etiam omnibus deliciis suauior Serenissimi Kazimiri principis alacritas; que omnium exultandi animos resultandi cordi hilariter perfundebat. Et cum etiam vox exultacionis alcius resonaret tante glorie serenitas & leticie iubilis repentina subito tempestate obruitur, & non extrema luctus occupat pro dolor, sed media gaudii. Sicque conuersa est in luctum cythara Lechitarum, dum enim quasdam de salute anime questionibus pontificibus Kazimirus proponeret, modillo hausto poculo mox prosternitur morbo, incertum an ex-

CASIMIRI II. Pol. Monarche Mors & Elogium:

unctus veneno. Sicque vnicum illud sydus patrie Kazimirus occubuit. Tante igitur tristitiarum tenebre opprueverunt populos, ut omnes meror ingens omnimode occuparet, ad quos tanti infortunii calamitas poterat pervenire. Mortuo itaque felicissimo Kazimiro Anno Dni MCXCIII. ortum est quoddam chaos & personarum confusio de tam inopinato euentu, quibusdam supra se stupentibus, aliis extra se raptis, plurimis vero velut quodam fulminis ictu prostratis. Vidisses enim plurimas magnatam ymagines velut prorsus exanimas, nonnullos vberibus lacrimarum ymbribus perfusos. Vultus Matronarum illustrium ac virginum, quibusdam fulcis vnguium crebra cruoris proscindi flumina; quosdam vero allisos ad statuas propriis penes ictibus excerebratos, omnium illo moriente vna & eadem commoriendi voluntas. Non desunt tamen in eodem hore puncto quedam plurima ducentes suspiria, qualiter primates ad sua vota inducerent aut vacantem principatum occupent, sed in suis cogitationibus tandem evanescent.

De Albo Lestkone filio Kazimiri.

Comitia in
quibus LESZ-
KO Fil. eligi-
tur:

-n. H. H. H.
-n. H. H. H.
-n. H. H. H.

Il. H. H. H.
-n. H. H. H.
-n. H. H. H.

Il. H. H. H.
-n. H. H. H.
-n. H. H. H.

Exequiis igitur funeralibus sollempniter peractis Wenerabilis Ille Cracouiensis Episcopus, primo cum primatibus de Regni successore tractatu habito, omnes ad colloquium conuocat, & vix tandem strepitu sopito ait illis: Pyus o proceres dolor est, sed impia doloris atrocitas: pie quidem princeps defunctus dolet, defuncto alius substitui non negligatur. Ob quam causam queso examen apum sepe defluit & prorsus deperit, nisi quia in locum principis mortui alium substituere negligit uel ignorat? Unde quedam reptilia, que steriliorem habent principem eo vix defuncto mox illum in eius locum assumunt, qui primus de morte principis lacrimas emittat. Et quamuis Kazimirus mortuus videatur; in suis tamen facile mori non potuit; in quibus adhuc viuere videtur & futuris temporibus viuet in gloria. Nec vitis dicitur succisa, quam vini palmites viuere protestantur. Due namque vites & duo supersunt luminaria, duo filii Kazimiri, Lestko & Conradus, licet in pupillari etate constituti. Dignum uero est maiorem etate dignitate paterna insigniri. Ad quod quidam vir insignis respondens ait: Sane, inquit, presul Wenerande omnibus est amplexanda vestri salubritas consilii, maxime in his que dilacionem non capiunt. Periculosa est enim mora, ubi in se trahit pericula: ideo in eligendo principe nulla debet committi negligencia: sed tamen de persona Principis omnium experienda cunctatio & diligens vigilacio exhibenda. Non enim decens est, ut cano vertici impubertas dominetur. Immo valde puerile est ut imprudentibus viris puerilis imperet imprudencia, cum uerbum sit Sapientis: Ve terre, cuius princeps puer est; presertim cum principem discretum, strenuum, cautum & industrem esse in omnibus ad omnia conueniat. Hoc autem dicebat, ut Meschco senex princeps maioris Polonie vel nepos eius Meszco, dux Oppoliensis, de quo premissum est, substitueretur princeps. Ad hec vir zelo iusticie plenus, Pfulco antistes respondit. Hec a te, utpote viro prudente, non elegantur sunt allegata: sed presenti articulo prorsus locum habere non videntur; que tunc demum vera esse poterunt, cum de eligendo principe, non de vite successionis disceptatur. Prorsus enim aliud Juris habet Eleccio, aliud Jus successorium; in illo circa legitimam etatem relegantur; ab illo nec infantuli nec postremi excluduntur; que etiam omni sollempnitate Juris vallatum rumpunt testamentum. Sed illud, quod de regimine Reipublice tetigisti, paruulis istis non officit. Nam si Respublica Juris testimonio instar haberetur pupilli; constat idem esse Juris in utroque; Quia ubi eadem ratio, eadem est Juris censura. Nec ergo pupillis omnem tutelam auferas; ac etiam reipublice tutores non negabis. Nec enim per se Principes rempublicam administrant, sed per administratas potestates. Ideoque promptum per impium & iniquum dissimulare, nedum impedire ratio doceat, quod poscit utilitas, quod iubet honestas, quod suadet pietas, quod Juris utrique imperat & cogit necessitas. Non est igitur hoc, quod consensus & fauorem procerum per vota omnium & affectum populi, ac per te possit remoueri. Proinde vnanimis omnium vox celareus & hilaris alacritas attollitur; viuatur Princeps, Rexque in eternum; omnesque tanta serenitas leticie quadam sollempnitate perfudit, quod quasi preteriti meroris nullam meminerunt angustiam; tanta illis dulcedo, tantus amor & tanta omnibus amoris affectio erga pupillos; ut non fauor nec odium, non tribulacio, non gladius, non questus, nec vlla penitus occasionis necessitas ipsos ab ipsorum latere, ab obsequio posset aliquo modo disiungere. Post autem Primus ille Comes Nicolaus princeps milicie omnibus summe negociatus, omnes

omnes de constancia & forma fidelitatis ammonet & informat eosque, ne cuiquam in contrarium suam possint mutare voluntatem, Jusiurandi religione constringit. No- uerat enim vir prudens volatile semper esse mentis humane vehetrum ac in lubrico glaciali positos animi affectus.

Meszczo Senex sublimacionem Nepotis dolens plangit.

Hys auditis Meszczo senex maioris Polonie princeps contristatus & indignacionis dolore repletus lectulo prostrernitur, iniquiens non suum apud illos dolorem contem- ptum, non tam Jure primogeniture confuso, quam super excellentem tante dignita- tis maiestatem securi ludibrio prostratam, que etiam sine ridiculo dissimulare non potest. Infantum est cum infantibus ludere parumper equitare in arundine longa. Doloris quoque non dispar est ratio, quia cum in fratre meo Kazimiro huius Regni corona ceciderit, eam non subleuare, sed in-sceno & in quodam lacu miserie suppri- mere, remque publicam hostibus exponere studuerunt. Infantem quoque principem creant, ut eo pre-textu ipsi principibus suis principentur, ut stirpe regia prorsus era- dicata liberiori tandem potiantur imperio, & pro vno capite tot ex ipsis succrescant Reges, quot capita. Vestri nempe, o proceres, misereor vestri, vestra me mouet calamitas, vestrum omnium hic agitur discrimen, vos eis obsequiari oportet, quos vobis obsequi decuerat, eisque verbis & eadem verborum acrimonia Boleslaum lon- gum Szlesie & fratrem eius Meszconem loripedem Oppoliensem duces filios olim Wla- dislai exulis fratris sui crebro sollicitat & ad suum votum inclinat; aliorumque pro- cerum tam huius Regni, quam extraneorum vndique conquirunt subsidia, de quorum subsidio presumens, Cracouiensis provincie magnatibus scribit, precipit & mandat, ut a Lestkone relinquant, ipsumque principatui excedere iubeant, nec arundineo ba- culo innitentur; sed sese principem recognoscant, ac gratiam gratuito mereantur ob- sequio, ne feruorem prelii experiri cogantur.

Dolor Mieslai
Senis ob LES-
CUM album
electum:

Turbæ exort:

De Prelio inter Meszconem senem & Cracouitas commissio.

Anno itaque Domini MCXCV. Cracouienses primates vnus voluntatis effecti, Meszconi remandant, gratuitum dici non posse, quod minatio strepitu extorquetur. Promptus ergo esto, si desistere nolis; promptos nos ad resistendum inuenies: iuxta versum: Pondus inest verbis & vocem fati secuntur. Proinde Meszczo senex manu forcium recollecta, Cracouiensem prouinciam appropinquat; qui Cracouienses cum Romano, duce Wladimirienfi, non cum parua suorum & Ruthenorum armorum innumerofitate accurrunt. Meminerat namque Dux Romanus beneficia per Kazimi- rum, avunculum suum, sibi impensa, apud quem pene a cunabulis extitit educatus, eodem quo fungebatur, principatu Wladimirienfi a Kazimiro fuerat institutus. Scie- bat etiam Lestcone & Cunrado excussis suo capiti securim imminere: Hinc a Lestco- ne sene si vicisset, illic a principe de Kyow, cuius filiam dato libello repudii a se re- mouerat. Est autem in Cracouiensi provincia locus a nomine fluminis Meszgawa dictus ab Andrzejowienfi cenobio non longe distans; in huius loci pinetis siue rubetis vter- que exercitus conueniens acies instruxit. Non filiatio paternitati reuerenciam exhi- buit, non filiacioni paternitas ignoscebat; non fraternitatem fraternitas, non affinita- tem affinitas, nec vlla sancta spiritualis cognacio agnoscebat; sed omnes invicem sine omni delicto promissa cede sese interimunt. Tunc Meszconis filius Boleslaus Cri- spus expirat. Sic quoque inclitorum gloria prostrernitur; & Meszconem senem qui- dam miles Gregorius letaliter vulnerat; quem cum occidere nititur; ille deiecta galea se esse principem exclamat. Quo miles cognito veniam precatur, eum ab aliorum impetu conseruans prelium declinare facit. Sed & dux Romanus grauib; in se su- sceptis vulneribus, non sine magna cede suorum a prelio diuertere cogitur. Nam in principio congressus pars suorum maxima Ruthenorum terga fuge dederat, quod Cra- couitis victorie ademit triumphum. Quorum plurimi non prelio intenti, sed Ruthen- os fugientes quidam audacitate prede, quidam indignacionis animositate fuerant inse- ctati; postquam autem fuisset dilapsus populus a prelio; affuit iterum in Meszconis se- nis subsidium Meszko loripes, dux Oppolienfis predictus, cum nepote suo Jeroslao, Boleslai ducis Szlesie filio; qui in loco pugne nemine penitus reperto, cum iam vtraque pars ab invicem diuerterat, gratulantur & exultant, quasi victorioso campum certami- nis obtinuissent, signa victorie extollentes: quos Comes Goworicus adesse intelligens, licet in pauca manu virorum forcium aggreditur & ad instar fulminis impetum faciens

Prelio Mies-
ko Senex cum
Cracouiensi-
bus gesto vi-
ctus & vulne-
ratus:

viriliter configit atque pugnāt. Sed dispari hostium numerositate agiratus tandem succumbit, capitur, captus abducitur, & diu tentus vix demum amicorum interuentu a captiuitate liberatur. Porro Ffulco presul, sepe dictus, inter spem & timorem anxius oracioni propensius intendit, belli exitum in loco semoto prestolatur. Qui cum quendam de prelio venientem vidisset, ait, prosperene nobiscum agitur; qui respondit nostros nunquam deserat hostis hodierna die nostra prosperitas; cedit enim Romanus & primorum primi prostrati, quidam capti, nonnulli diffuge dilapsi, totusque populus nostri exercitus emarcuit. Et illud cercius certo habe, senem Meszconem cum triumpho spoliis honustum Cracouiam proficisci. Vix hic finierat & ecce alius, itemque aliud aliud superest proferens mendacii comentum, vnde presul, aut ergo cuilibet eorum credamus aut nulli, cum dicta eorum dissona videntur. Superest igitur, ut aliquis nostrorum rem diligentius exploret. Cui quidam presto ego sum; ait illi presul, tria verba tene impiger, diligens, cautus. Est angelus domini tecum. Igitur ille clericali habitu imutato pedestri cursu ad locum prelii veniens rem diligentius explorat, nunc ab eis, quos semivivos reperit, nunc ab hys, qui predocimiis erant occupati. Qui cum omnia exploratissime didicisset, quanto citius reuertitur, & cuncta per ordinem pontifici pandit. Seneni Meszconem sub duplici onere gemenrem ad propria remeasse; sub onere meroris pro morte filii, & sub onere doloris pro vulneribus in se susceptis. Romanum quoque vulneratum, non tamen letaliter nunciat. Quem Pontifex nocte proxima insequitur, insecutumque obnixè reuocare studet; ne Meszco senex ira incandescens & viribus resumptis per se vel Wladislaum filium suum Cracouiam occupet. Cui Romanus, gemina me pater carissime ut vides compedit debilitas, vna in me ipso, corporis ob vulnera; altera in meis ob milicie carenciam, que partim prelio corruit, partim fuga disparuit. Ad quem Presul: quid ergo consilis. Cui ille: Tuam non latet prudenciam. Nam prudencia serpentis est in custodia. Caput igitur custodiri iube, donec nostrorum vulnere tumor detumescat. Romano itaque ad propria remeante, primi procerum Cracouie, ut primum crastina dies illuxit cum paucorum quidem, sed exercitatissimorum manu hostes querunt vndique. Quibus non inventis, an senem Meszconem insequi debeant, an Meszconem loripedem a presule sciscitantur. Sed presulis consilio neutrum facere iubentur. Jubet ergo pontifex & consilii, ut ad sedem Regni properent, custodiamque diligentem adhibeant, ne quasi vacantem quisquam occupet. Nam pifcium genus facilius deprehenditur in gurgite turbido. Cracouiam itaque festine adueniunt, & sollempnius quam ab initio sollempnitates instituit principes instaurant. Itaque mater puerorum tam in consiliorum industria, quam prudencia rerum mulier supra muliebrem sexum prudentissima, legitimam in se tutelam pupillorum suscipit, donec maior filius adolescat. Ad cuius nutum pro meritis singulorum distribuuntur dignitates Castellanie quoque & potestates. Tanta erga illam & pueros omnibus fuit reuerencia, ut proceres quasi obliti status sui dignitates mulieri mallent obsequi, quam pueros deserere. Presul vero Ffulco & Nicolaus Comes Palatinus curam reipublice suscipiunt; cuius administracionem ydoneis & fidelissimis primatibus distribuunt, siluitque aliquamdiu terra & pacis aliquantisper facta est tranquillitas.

Cracovia ad-
versus Hostes
muniuntur:

Lestko Albus in Hallicia Romanum instituit.

Porro dux Lestko etate proficiebat & industria, utpote adolescens studiis sese ad iuvenile robur exercens; iamque in hys exercitior ad armorum vltius aspirabat, qui necdum tyro, necdum miles gloriose tamen in se milicie premonstrabat insignia. Ex quibus illud solum culmen glorie suscipit, quod super omnes Russie principes, licet adhuc adolescentulus quasi quidam sol emicuit. Eo nempe tempore Wladimirus, frater Romani germanus & Lestconis amicalis dux Allicie, nullo herede legitimo relicto debitum nature persoluit. Vnde Russie principes quidam munere, quidam arte, nonnulli merito ut quoque vacantem student rapere principatum. Inter quos dux Romanus quanto pereximior, tanto ambiciosior solercior, cum se aliis principibus disparerem cerneret, duci Lestconi obnixè supplicat, ut eum perpetuo famulatu sibi obliget, & ipsum non principem Hallicie, sed procuratorem suum sibi constituat; alioquin indubitarum hostem sibi iminere non ambigat, si aliquis principum Russie illius principatus sedem ceperit. Sed friuola visa est quibusdam eius peticio, tum quia non est tutum patrie principem creare de famulo & extraneo; tum quia res magna, res utilis longe utilius ut per se possideatur, quam alteri committatur. Ad hoc quidem inquit,

Wladimiro
Hallicensi Du-
ce defuncto
Romanus suc-
cedit Princeps
Wladimirica-
lis:

qua

qua ratione extraneus dici potest, cum quo princeps noster Lestko secundus consanguinitatis gradu fore reperitur? Quo pacto obsecro de Romano ambigi potest, qui nostre reipublice coadiutor fidelissimus & quasi quidam pedagogus extiterit. Cuius examinatissima fidei constancia & diligens obsequiorum studia in foribus clarescunt, qui ob nostram necessitatem, suscepta adhuc in se cruda gestat vulnera. Horrendum certe nefas esset, aut in consanguineo pietate destitui, vel in proximo mutui debitum non reddi. Sicque parantur cohortes & versus Haliciam castra mouenda deliberant. Interim vero sanctius principem Lestconem domi iocis indulgere quam intempestius laborare itineris sudoribus. Sed adolescens pene illacrimans proch pudor, inquit, o proceres, me feminam estimatis non principem. Parum enim distat a femina, qui semper cetus colit femineos; & fama est quosdam sepe sine Rege prostratos, quo tamen in cunis tandem in prelio peracto de hostibus triumphasse. Non ergo ut princeps, sed ut signum principis vestra castra non deseram: alioquin vel solo comite sociatus vestra sequar vestigia. Gratulantur omnes tanti animi habere principem, adolescencie flore rutilantem. Mirantur singuli in tam tenella spica tante maturitatis gradum, stupet inuicem nondum testa vestitum soliditate matura nuclei preferre saporem. Russe igitur limites Lestko animosius aggreditur. Cui primi Halicie primates pronis illi ceruicibus occurrunt, omne obsequium, omnem clientelam suam, suorumque subiectionem ac fidelitatis perpetuare cum dacione Tributorum pollicentur. Ipsum Regem ac sue salutis presidium eligunt & optant. Eligere, inquit, dignetur vestre serenitatis dignacio animum vestri persona nobis imperare velitis, seu in substituta. Nichil enim aliud querimus, nisi ut vestri nominis gloria super vos inuocetur. Hec illi licet in dolo, ut quasi securis caucius occuparet. Nam dolum subesse mox rei euentus declarauit. Prima siquidem ipsorum opida & fortalicia Lestconi contumaciter resistunt & rebellant. Quibus tandem contritus & subactis Haliciam properat vallare & impugnare proponens. Sed ad instar arene hostium innumeritas conglobonata reperitur. Quibus dux Lestko per suos mandat & imperat, ut mox a finibus Halicie recedant aut campestre bellum prestolentur. Qui pro reuersione prelium vociferabatur in instanti! Sed cum Polonorum effulserunt acies, fere omnis illius multitudinis animositas penitus contabuit, nec vlla prelii apud illos resistencia sed fuga in instanti: belli tamen dilacionem pretextu pacis obtinende postulant & impetrant. Quibus deliberacione suspensis; Halicienſes pronius quam prius ad stabulum ducis Lestkonis prosternuntur. Nec iam ficto, sed summo affectu principem sibi creari propolcunt; quia suorum principum vires, in quorum confinitate fiduciam fixerant, emarcuisse conspiciunt. Romanum igitur ducem, quem quasi fulgur horrerunt, coguntur suscipere; cuius ingeniosam tyrannidem & atrocitatem astutissime ambitionem impetuosae in suis exercere consuetam iam bene experti nouerant. Angustie igitur illis vndique: nam rebellandi nulla spes: preces ergo precibus accumulante, argenti auri talenta innumera, gemmas preciosas, vasa & vestes generis exquisitissimi, omne sericorum genus rerum prestantissimarum duci Lestconi offerunt, & singulis annis ad thesauros principis similia illaruros pollicentur. Cuiuslibet etiam condicionis obsequium, tributorumque donacionem repromittunt, ne Romani iugo subesse compellantur; sed eius declinent imperium. Sed hys non obstantibus omnium Lechitarum in Romanum principem resedit sententia. Omnibus itaque Ruthenorum primis ac precipuis renitentibus Romanus princeps Halicie instituit per ducem Lestconem. Quod beneficium Romanus postmodum Polonis male rependere studuit, ut infra patebit. Nam formam fidelitatis erga omnes pari coluit perfidia in suos maxime crudelis ac truculentus.

De Truculencia Ducis Romani.

Ducem igitur Lestcone ad propria remeante, Romanus crudeli tyrannide inductus, fatrapas Halicienſes florentissimos incautos occupat & trucidat: quosdam viuos ferro infodit, quosdam inebriatos disceperit, alios excoriat, multos quasi signum ad sagittam figit, nonnullos exenterat & interimit, omne genus supplicii in suis experiens, grassancior ciuibz hostis efficitur quam hostibus. Nam quos palam apprehendere nequirit, ut puta ad alias prouincias metu dispersos dictis blandimentis & dolosis ingeniis reuocatis amplectitur, honorat & sublimat; & mox tandem precipitat, & inexcogitatis iubet interire tormentis. Ad hoc ut fugitiui terrorem incuciat, & potencioribus de medio sublatis securius imperet. Vnde ille erat quasi sollempne prouerbum: Melle apum securius uti non posse, nisi examine penitus oppresso. Aliorum ergo infelicitate

Romanus in
Halicienſes
Tyrannidem
exercet:

re oppresso tempore creuit in immensum. Ita vt in omnibus fere Russe principibus ac prouinciis potentissime imperaret.

Mieszko senex tercio Cracouiam dolo adipiscitur.

Miecislauus Senex Helenae persuadet vt sibi de Monarchia Poloniae cedat:

Hys itaque peractis Mieszko senex ambiens principatum Cracouiensem, qualiter ipsum assequi possit, industria & doli beneficio rem aggredi meditatur, se viribus potencie nepotum impari esse recognoscens; ideoque maiorum natu animos prius quadam benignitate pertemptat, conciliat & ad suum votum inclinat. Sed quia omnes amor adolescentum adeo demulserat, vt omnium animi ex animo matris ipsorum pendere videantur, Matrem igitur ipsorum tam scriptis, quam nunciis nonnunquam muneris importunitate sollicitat, ayens quod non principandi gloria, sed pro Regni tranquillitate & filiorum eius tranquilliori statu esset sollicitus. Nec aliud se optare ad presens, quam vt omni discordiarum fomite prorsus extincto, nullum imposterum occasionis oriatur incendium. Astruens illud aliter fieri non posse, quam hoc pacto. Cedat michi filius tuus Lestko principatu, quod ego eum in filium adoptem, eique consequenter milicie cingulo a me insignito principatum restituam, & Cracouiensis dignitas ymo totius Poloniae principatus in tua stirpe perpetua successione solidetur. Quare perpetuum nequit esse, nichilque perpetui habere, quod vulgi strepitu conclamatur, nisi princeps constituat, & eius auctoritate roboretur. Exeute igitur de filii capite coronam luteam, ymo ridiculum illud gestamen capitis arte figulorum impositum. Aureum enim decet, non fictile principes dyadema gestare, quod tuo filio ad presens & imposterum eius liberis nostre decreuit dulcedinis liberalitas imponi. Et quam credula est mulierum facilitas & facilis ad credendum leniri sui mater Lestconis inebriata promissionibus, suadet filio & consentit, vt ad tempus cedat principatu; tunc quoque existimans patris loco patrum venerari, quam hostem perpetue sustinere; fanciusque parui regnare munere & auctoritate in Regno roborari, quam in vulgi semper pendere arbitrio. Conueniunt itaque loco & tempore statutis, vt mater Lestconis cum filio. Iusiurandum proponitur in medio. Iurat senex, iurant vtriusque partis proceres in violatissime tenendam formam prescripte pactionis; quam qui violare presumpserit vel consulere aut quouis modo consentire violationi temptauerit per Metropolitanum & omnes prouincie pontifices anathemate innodetur. Ita Mieszko senex principatus dignitatem assequitur dolose: & anno Dni MCXCVI. Cracouiam subintrat. Qui tandem Cracouia potius, nec iusiurandi nec pacti visus est meminisse. Si quando tamen nepotis mansuetudine & monicione deuictus meminit, aut vbi potest dissimulat, & vbi dissimulare nequit, procrastinando frustratur Lestconis affectum. Rogat igitur & sollicitat a patruo milicie insigniis insigniri & pacti ratam habere sponsonem. Seque Cracouie heredem vice versa institui. Sed ad id Mieszko respondit, quod pactis priuatis lus publicum conuelli non deberet. Conuellitur autem si reipublice conditio deterior fieret, quod fieri quis non dubitet, si regni regimen adolescentis impericie committatur. Decencius enim adolescentia obsequi debeat, quam imperare permittatur. Sed quia Mieszko opibus & facultatibus aliorum insidiari ceperat, vt eas sibi quocunque quesito colore applicaret in paciencia procerum Cracouie, de Cracouia expellitur, & dux Lestko iterum reuocatur. Sic ergo tam pacti quam iusiurandi penam quadam confusus depreffione promeruit.

Mieszko Senex denuo Cracouia expulsus:

Mieszko quarto Cracouiam recuperat.

Mieszko etenim sue experitissime artis non immemor, versus Cracouiam eadem arte, qua prius additis astuciis recuperare nititur, & ad matrem adolescentum Lestconis & Conradi eiusdem ingenii passibus recurrit, suspicionemque perfidie extenuare & amouere studet, & a se pacta & iusiurandum summa religione custoditum affirmat, sed ab emulis impeditum fuisse ac preuentum. Nec sua fuisse responsa, que sua fore dicebantur; sed eorundem emulorum inuidia & dolosa astucia conficta. Nunc ergo nurus dilecta vester duntaxat non desit fauor: fides eciam apud me non deerit promissa. Nam non solum Cracouiam vestris filiis hereditandam proestor & conscribam; sed eciam Cuyauiam restituere prouinciam permitto; occupauerat enim idem Mieszko senex Cuyauiam, quamuis ad se minime dependisset. Vnum tamen peropro, vt hostis omnium communis omnibus exilio relegatur, ne de principibus animo ludibria faciat, quando vult princeps creans & quum vult & precipitans. Hoc autem de Comite Nicolao significabat Palatino Cracouiensi, quem nouerat matri puerorum tunc temporis exosum

Nicolaus Palatinus Cracou. in Exilium abire iussus:

exosum valde, quamvis alias utpote virum discretum ac strenuum non modicum pre ceteris amplius dilexerat; cuius etiam in consilio in quibusvis negotiis ipsa & eius pueri prouide regnabant, donec inuidorum dolo fabricante causas odii contra illum congesserat; & ideo more femineo ad vota Senis Mefzconis omnium procerum Cracouie sensum inclinat, vt vir innocens exilii perpetuitate dampnetur. Rursus igitur paciscuntur, vt Mefzco senex in Cuyauiam instanti restituatur; & in Cracouia ad finem vite vt princeps regnet, duce Lestcone ex illius constitucione successuro. Sciens autem Comes Nicolaus exilii sibi iminere periculum gratiam sepe ac sepius ducis Lestconis ac matris ipsius multis modis implorat. Qua humilime quesita nec inuenta non sine graui labore cum plurima amicorum societate ad senem Mefzconem transmigrauit; de quorum aduentu senex Mefzco alacrior effectus Cracouie principatum ingreditur. Cuius nactus possessionem tam pacta fidei, quam sacramenti religione penitus oblitus, nec Lestconem Cracouienfi principatui heredem instituere, vt sponderat, nec Cracouiam restituere curauit; ymo Wisliciam & alia tria castra Lestconis & Conradi, asserens illa esse, Cracouienfis provincie violenter occupauit. Que tandem magnis Maiorum Sandomirie & Mazouie consiliis ac studiis cum Cuyauienfi protincia restituta & recuperata fuere. Sic Mefzco senex Cracouia potitus regnauit potenter. Sed in breui factus est in pace locus eius. Obiit autem in Kalis Anno Domini MCCII. & sepultus in Ecclesia Sancti Pauli per ipsum fundata in sepulcro filii sui Mefzconis.

Miesko senex
Cracouiam re-
cuperat:

sed paulo post
moritur: an.
1202.

Lestko Albus respuit Cracouiensem Principatum.

Cracouienfium autem primi optimates & natu maiores cum Ffulcone Episcopo, ad Lestconem Album ducem Sandomirienfem nuncios mittunt, fidelissima illi obsequia & principatum Cracouienfem offerentes. Sed quedam inhelerat fermenti massa, que totum studuit corrumpere pactum. Erat quidam vir prosapia generosus, moribus insignitus, consiliis prouidus, armorum vsitacione strenuus, omniumque virtutum venustate perspicuus, nomine Goworcus, qui tunc apud Ducem Lestconem palatini dignitate fungebatur; cuius arbitrio omnium dignitatum ipsius Lestconis cardo vertebatur. Inter hunc igitur & Comitem Nicolaum Palatinum Cracouienfem quoddam infortunium inexcrescibilis iacerat discordias, susurrionum forsitan ingenio fabricatas. Non aliter ergo Nicolaus Comes in ducem Lestconem suum velit accommodare assensum, nisi comitem Goworcium a se reiciat & omnino expellat. Ait enim: nec fidelitati, nec obsequii locum esse inter discordias. Nec rem publicam tranquillitatis pace inter rixantes posse gaudere. Hesitat enim dux Lestko, hesitant & sui: ac in hoc dubio quid eligant, ignorant; Cracouia careant, an Virum vtilem sine demeritis expellant. Sed primum dampnosum, secundum criminofum. Quibus inter dubia percunctanter reuoluentibus, Indignum est, inquit, Comes Goworcus, in re tam perspicua vestram discrecionem pendere. Nam quis ambigit multorum commoda modicillo mercari dispendio? Quis nesciat, cuiuslibet persona potius carendum esse, quam vniuersitate. Quis ignorat minus malum maiori preterendum, presertim cum publica utilitas praeterenda sit priuata. Quando ergo is vitam exponat pro amico, qui exilium horret pro domino, nisi exilium dixerim cum quis licet exul nec amicos deserit, nec periculorum se euentibus exponit. Felix ille exulatus, quem prosequitur gratia, non odium sectatur. Ad hoc Dux Lestko, hoc ita te comprobo proposuisse, ac si mei animi sit, quocunque pacto fatum ambicionis complere. Sed absit a principe omne negociacionum genus; inhonesta procul absint honestorum & precipue principum commercia. Quid enim illi offerunt, qui innocentissimi precium querunt, cuius luctuosi euentus sit plena dignitatum venalitas, & liberi capitis nulla sit estimacio. Alium ergo, quam ducem Lestconem, sibi querant Cracouite, qui condicionibus ipsorum conueniens sit & moribus. Cracouienfes igitur intellecto ad Wladislaum, ducem Gneznenfem, filium Mefzconis senis, ac si adhuc de eligendo principe tractatum habuissent, legatos transmittunt, asserentes patri fidelitatem promissam filio se debere: ideoque in ipso electionis locum non esse, quem ad paternam successionem vocat. Iuris ratio postulat & requirit. Quibus primo regracians Wladislaus, graciosius sibi ait tante fidelitatis obsequia, quam gubernacula Regni. Sola enim fides est, que claudit & aperit, propagat & arat, firmat & conseruat imperia. Hec sola non solum regit, sed & ipsos Reges eam regere, quam regi decet. Equidem rem aggredimini satis arduam, arduis egentem amicorum consiliis. Si ergo placet, fratri nostro Lestconi, duci Sandomirienfi, vestrum pandam propositum, quatenus non sine effectu vestra circa nos laboret intentio.

Turbæ inter
Cracouienfes:

intencio. Ipse namque solus & impedimentum esse potest & prefectus. Nam frater eius dux Conradus eius per omnia sequitur arbitrium. Sed & VVladislaides Meszconem & Boleslaum eius nutum sequi non ambigo. Quorum etiam magnum non sit habere fauorem; operosum est tamen non habere inuidiam. Proinde legatos ad Lestconem transmittit, per quos sibi ordine rem exponat, & dirigit Epistolam infra scriptam:

Plus quam anime sue fratri dilecto duci Lestconi, dux VVladislaus vite utriusque salutem. Status Racionis non patitur studium sane mentis a se diffidere, vel in semet ipso coruscare, desideriam vix admittit ydemptitas amicorum. Porro & perpetuitatem dileccionis concathenauit, que res parem in nobis gignere gliscit voluntatem, & consonum in omnibus reddere debeat consensum. Et cum Cracouiensem vos respuisse certo cercius cognouimus principatum, omnium in nos vota procerum super eo noueritis incurrisse. Quorum propositum tanto confidentius aggredimur, quanto minus de vestra dulcedine dubitamus, non ut illo perpetue potiamur, sed ut promocior ad illum nobis ex nostro arbitrio paretur facultas. Hoc igitur in facto non est solum nostra promocio, sed vestri profectus honoris. Dux igitur Lestco mente huius intellecta Epistole, quidquid in se vel in suis visus est habere promocionis & studii, fraternis desideriis accommodat; condescendens contra pontificum & primatum consilia ac prudentum. Gemebant enim successione filiorum ducis Kazimiri in illa dignitate, in hoc facto deinceps ex pirare; cernentes ipsum Lestconem contra suum commodum & profectum laborare. Vnde frater eius, dux Conradus, vix tandem & quasi coactus eorum voluntati superficietenus visus est consentire. Itaque sub totius Polonie conspectu satraporum a coligato milite usque ad supremum, consensu omnium accedente, dux VVladislaus, Meszconis senis filius, constituitur Cracouiæ princeps. Qui tam accessibilem, tam fauorabilem, tam benignum, dulcem & suauem omnibus se prebuit, ne aliorum crederetur affectus contemnere: ymmo ne de propriis virtutibus arrogancior videretur, sese offerebat cunctis affabilem, etiam dona largisue effundendo. Quo non obstantè subito principatui Cracouiensi cedere fit coactus, ut infra patebit.

Wladislaus
Dux Poznani-
ensis Monar-
chiam Polonie
fortitur:

Lestco dux perpetuus efficitur Craconie Possessor.

Mortuo itaque Nicalo Castellano, Comite Cracouiensi, qui iuxta votum duces amouebat & alios subrogabat, potiores Terre Cracouiensis cum Ffulcone Episcopo ipsorum, duci VVladislao fidelitatis obsequia denegant, & expresse ipsum pro duce habere recusant; & mox pro Lestcone versus Sandomiriam transmittunt ipsum deprecantes, ut principatum Cracouiensem suscipere non recuset; qui veniens Cracouiam per vniuersitatem Nobilium in Cracouiensem principem fuit honorifice susceptus, VVladislao de Terra Cracouiensi reiecto & penitus profugato: &c.

a Wladislao
Duce Monar-
chia redit ad
Lestconem:

De Diuisione Terrarum inter Lestconem & Conradum.

Lestco namque primogenitus Cracouiæ, Sandomirie, Syradie, Laucicie & Pomeranie dux & dominus efficitur; Conradus vero iunior totam Mazouiam & Cuyauiam plenissime consequitur & possidet ac semen suum diuino munere possidebit in eternum. Post hac Lestco Albus accepit uxorem Nobilem de Russia, nomine Grzimislawcam, de qua genuit ducem Boleslaum pudicum & felicem Salomeam.

Lestko & Con-
radus Terras
suas diuidunt:

Lestko & Conradus Romanum Principem Russie vicerunt.

Illo quoque in tempore Romanus potentissimus Princeps Ruthenorum sepe dictus duci Lestconi tributa denegat, audaciterque suo imperio se opponit, ac congregato magne numerositatis exercitu manu potenti metas Polonie aggreditur insperate. Quod dum auribus Lestconis perstrepuit, illico paucorum armatorum congregacione facta in Zawichost sibi occurrit, in eumque irruit, occupat & prostermit. Quod Rutheni cernentes, qui primo pompaticè venerant, vulnerati & occisi quam plurimi cum duce suo Romano mortui ceciderunt; reliqui fuge presidium inire; in qua fuga multi in Wisla fluitio vitam miserabiliter terminarunt. Sic Romanus, qui oblitus beneficiis per Kazimirum & Lestconem filium eius sibi quampluries impensis, fratres suos impugnare presumpsit, a gladio corruens in loco certaminis expirat. Et hoc Anno Dni MCCVto.

Turbæ in Rus-
sia:

Lestko Pome-
raniz Res ordi-
nat:

Lestco per Pomeranos in Dominum suscipitur & honorifice tractatur.

Post hec Lestco Albus Pomeraniam intrat, ibique ab omnibus maritumorum pro-

proceribus, tamquam eorum legitimus Princeps & dominus honorifice est susceptus & magnifice pertractatus. Negociis quoque rite & provide ordinariis statuit loco sui Capitaneum, Swanthopelkonem nomine, virum potentem & strenuum; sed domino suo minime fidelem, ad sedem Regni sui revertitur feliciter prosperatus.

Qui Principes in quibus provinciis principantur.

Vt autem quilibet lector Historiarum Polonie actus & gesta ac progressum principum Polonorum, que sequentur, plenius possit capere & lucidius nominare, Restat videre qui principes, qui Tetrarchiis hiis temporibus presuerunt. Lestcone itaque & Conrado filiis Kazimiri in Cracovia & Mazovia, ut premittitur, regnantibus, Henricus cum barba in Slesia, Wladislaus Kazimiri in Oppol, Wladislaus magnus, dictus Lasconogi, Mesconis senis filius in Gnezna, Wlad Plwacz filius Odonis, filii Mesconis senis in Poznania similiter principantur & regnant. Obmissis namque Slesie & Oppolie principibus, aliqua tamen de ipsis incidenter inferere non obmittam; de ceteris tamen scribere intendo. — Siluitque aliquot annis Regnum Polonie, vtens tranquillitate pacis peroptate.

Quot rum Polonia Principes habuerit

Wladislaus Odonis de Terra fugatur.

Wladislaus igitur, filius Odonis, sub cura Wladislai magni, dicti Lasconogi, ducis Gneznenfis, patris sui existens, cum ducatum suum Poznanensem & Kalisziensem habere voluisset; & castrum Kalis ignorante patruo subintrasset, Wladislaus patruus suus congregato exercitu, ipsum de Castro Kalis fugientem usque ad Vngariam profugavit. Et hoc Anno Dni MCCXVII^{mo} qui post aliquot annos rediens Vizeze castrum, Swanthopelkone, capite Pomoranie sibi auxilium prebente, anno Dni M. CCXXXIII. subintrat, ipso die Sti Dionisii & sociorum eius &c.

Variz in Polonia Turbz:

De prelio ante Castrum Vizeze commissio.

Anno itaque MCCXXVII^{mo} Wladislaus Magnus totali sue gentis potencia & magnitudine recollecta, Vizeze Castrum vallauit; in cuius structiones Wladislaus Odonis ipso die diuisionis Apostolorum de Castro repente exiliens, exercitum patrii debellauit; palatis quoque ipsius cum multis Nobilibus & gente innumera prostratus occiditur. Sic Wladislaus magnus castrum impugnare desistens, ab ipso confusus absecessit; quem Vlad. Odonis post modici temporis interuallum animose insequitur & Poznaniam, Kalis & alia castra domini sui recuperat, Patruo suo invito.

De Morte ducis Lestconis Craconie.

Tempore quoque eodem & Anno Swantopelcus, Pomeranie superioris Capitaneus, de quo superius premissum est, rememorans, qualiter Kazimirus Lestconis pater, quendam virum strenuum de cognacione Griffonum, Cracum Boleslaum nomine Capituli Cassubitarum in ducem paceis Pomorie & Cassubitarum creasset, sibi tamen & suis successoribus obsequialem seruans, anhelabat & ipse importunis instantiis Lestconi supplicando, ut ipsum similiter in ducem Pomoranie superioris creare dignaretur. Quodque Lestco facere differebat, Swantopelcus sibi fidelitatis obsequia & tributa debitis temporibus reddere negligebat. Quod Lestco perpendens, inito consilio cum Henrico Barbaro, duce Slesie, Odonis expugnare prefatum Swantopelconem Capitaneum & ceterarum Terrarum suarum Capitaneos evocari precipit, iubens ut in Gansawam prope Zuvinam predicti Monasterii Trzemenfis certa die conuenirent, super bono cum ipso reipublice tractaturi. Volens etiam Castrum Naklanense sub duce Wladislao, ubi Swantopelcus veniens domino suo duci Lestconi bellum mouere presumpsit; a quo bello dum dux Lestco diuertisset ad villam Marczincova fugiens, Swanthopelcus proditor ipsum fugientem nefarie occidit, & magna strages in populo committitur vtroque. Henricus vero dux predictus ibidem in balneo grauiter vulneratur. Sicque dux Lestco de loco necis in Cracouiam ducitur, ibique in maiori Ecclesia honorifice Anno Dni MCCXVII. sepellitur. Cui Boleslaus pudicus, filius vnicus in Regno successit; dux vero Henricus versus Slesiam similiter reductus est cum nimio dolore. De cuius virtutibus infra patebit. Et extunc Swanthopelcus proditor nequissimus sibi in Pomorania ducatum usurpauit. Fertur namque quod mors huius pijsimi ducis, ut quidam aiunt, Wladislaus Odonis per patruum suum, ut premissum est, de terra fugatus & tempore sui exilii sororem Swanthopelci prefati

Swantopelcus Pomeranie Prefectus Lestconem Al- bum interfecit

cui Boleslaus Pudicus F. succedit;

duxerat in vxorem, & ad finem, ut eiusdem Svanthopelei auxiliis fortificatus terras suas a patruo recuperare potuisset. Quibus recuperatis eciam Svanthopeleus consiliis & auxiliis assistebat.

Conradus Dux Mazonie Boleslai pudici tutor efficitur.

Conradus Dux
Mazonie Bo-
leslai Cra-
couiensem cum
Matre captiuat:

Denique post mortem Lestconis, preclari Principis, Conradus frater eius, Mazouie dux, nepotem suum, Boleslaum pudicum, nondum pubertatis annos habentem, cum suis ducibus Cracouiensi & Sandomiriensi & aliis terris in sui curam suscepit. Sed postquam Boleslaus annos pubertatis attingens cum sua genitrice dominia sua a patruo suo Conrado, tutelam suam respuens, habere voluisset, Conradus ipsum cum matre captiuat & in Castro Szezechow arre custodie vincitum deputauit. Qui tandem post aliquod tempus sollicitudine Abbatis Szezechouiensis captiuitatem euadens, Zanichosth & Sandomirie castris vltro se sibi, veluti Domino suo naturali tradentibus obtinuit reuerenter. Quibus habitis Henricum cum barba, ducem Slesie, Boleslai alti filium, fratrem suum patrualem in subsidium contra patrem suum euocauit. Qui Henricus fratri suo Boleslao in subsidium festine veniens, cum Cunrado patruo suo multa prelia, non sine desolacione Terrarum Cracouiensis & Sandomirie commiserunt, priusquam ipsum de Terris Cracouiensi & Sandomiria eicere potuissent. Quo tandem eiecto, Henricus cum Barba, dux Slesie predictus, Cracouiensem ducatum & partem Terre Sandomirie eciam consensiente Boleslao pro se vsurpauit. Iste namque Henricus Monasterium Oppathonienſe, cuius Monasterii Abbas & Ruthenorum Episcopus pro Catholicis ibi degentibus de nouo fuerat creatus, ad Ecclesiam Lubucensem tranſtulit omnia bona Episcopatus Rusſie olim ad Monasterium Oppathonienſe pertinecia incorporando Ecclesie Lubucensi predictae, licet de facto. Huius eciam Henrici tempore mos ille nepharius inoleuit, quod Ecclesie incaſtellabantur. Nam monasterium Andreeonienſe, Ecclesia in Prandoezin, Ecclesia Sancti Andree sub Castro Cracouiensi, Scarminiensi incaſtellabatur; & vicissim expugnate prophanabantur.

Expedicio Con-
radi Ducis Ma-
sonie in Pru-
ſiam:

Cunradus paganos contra Nepotes educebat.
Cunradus igitur dominia nepotis ambiens, & eieccionem sibi fore pudorosaſt estimans Iaczwezanzitas Scoweas Pruthenos Lithuanos Szanmiras precio conuentas ad deuastandas Terras Sandomirienses Nepotis sui, frequenter educebat. Qui furtim aliquas Terras inuadentes ipsis rapinis desolabant; Belciam quoque, Episcopi opidum & villas plurimas eidem opido adiacentes deuastarunt. Cui Cracouite & Sandomirite fortissime resistebant, ipsius gentem paganicam & exchristianam pluries debellantes, prout in annalibus hystoriis continetur. Huius Cunradi tempore gens paganica ad euocationem eiusdem, vt premititur, Regnum Polonie primitus cepit deuastare. Congregauerat enim Cunradus predictus magnum thesaurum ad suggestionem vxoris sue, pagani sibi auxiliantibus largissime effundendum. Sed impunitus non remansit, prout suo loco deferibetur.

De Captiuitate Wladislai Odonis.

Wladislaus
Odonis captus:

Anno vero Dni MCCXXVIII. Wladislaus magnus cum Wladislao Odonis nepote suo congressi campeſtri bello inuicem bellauerunt. In quo congressu Wladislaus magnus victor existens nepotem suum ducem Wladislaum Odonis incaptiuauit. Qui captiuitatem euadens patruum suum Wladislaum magnum seu Laseonogy dictum, anno sequenti de terris Polonie fugauit, &c.

Dux Wladislaus magnus Gneznam impugnat.

Wladislaus
Laskonogi fru-
stra Gneſnam
impugnat:
& paulo post
moritur:

Demum Anno Dni MCCXXXI. dux Wladislaus magnus veniens de Racziborz castrum Gnezne vallauit & aliquanto tempore in expugnatione eiusdem mora facta, expugnare non valens tristis abſceſſit, & eodem anno in exilio existens diem clauſit extremum. Sic Wladislaus Odonis in totius Polonie Dominio principatur.

Quare dux Wladislaus Odonis de terris expellitur.

Fata Wladislai
Odonis:
Ducis Maioris
Poloniae:

Sequenti igitur anno, videlicet MCCXXXII. dux Wladislaus Odonis totius maioris Polonie princeps effectus, volens de sublimacione sua Deo vices rependere, qui iam duos filios de vxore legitima procreauerat, videlicet Przemislaum primum & Boleslaum pium, & tactus deuocione, quam ad Ecclesiam Poznanienſem pietatis motu gere-

gerebat, in qua pater suus Odo & magnus Boleslaus & alii sui progenitores tumulati requiescunt, libertates ipsi Ecclesiae ducales concessit, absolvens omnes hereditates Ecclesiae predictae, quas pro tunc Episcopus & Capitulum Poznanienſe possidebant, ac imposterum iusto modo acquirere possent; & incolas eorundem ab omnibus Angariis, parangariis, a Stofza, a poradieu, a przewodis, a Podwodis, a Sepii, a Stani, ab expeditione & ab omni Iurisdictione Palatinorum, Castellanorum & omnium Iudicum & Subiudicum; ita quod coram nullo eorundem homines seu Ecclesiae citati comparere seu respondere tenentur; sed tamen coram suis dominis Episcopo, Prelatis & Canonicis deceant respondere, propter tres causas, propter quas homines Ecclesiae Dominis eorum praesentibus, per ducalem Iudicem seu Regalem iudicari debebunt; nec tunc penas pecuniales, si ad ipsas condemnarentur, Iudex ducalis tollere debeat; sed Ecclesiasticus, cuius homo fuerit, ipsas tollat. Prima autem harum causa est: Si homo Ecclesiae inimicos ducis ad Terram suam devastandam eduxerit, & si in mortem ducis machinatus fuerit; & ex hoc quidem multa capitis vel effusio sanguinis sequeretur: Ob hoc non vir Ecclesiasticus, sed Iudex ducalis seu Regalis sentenciare debeat. Concessit etiam praefatus dux in eodem privilegio Paulo, Episcopo Poznanienſi & suis successoribus monetam eudere in opido Crobia, dans eidem villam, quae dicitur Sulcowacroba, & quod possit venari in quolibet loco Episcopatus sui, propter quarum libertatum donationes primates Polonorum sequenti Anno volebant ducem Wladislaum occidere; inducentes & assumptes in dominum Henricum cum barba Slesie & Cracovie ducem. Contra cuius aduentum Wladislaus Odonis eremavit castrum Buyn & Castrum Gnezne reedificavit. Alia autem causa eiectionis eiusdem ducis fuit haec, quia Henricus cum barba rememorans vulnera alias in Gansowa suscepta, sibi quae per machinationem Wladislai predicti illata, Terras Pomeranienſes, Kalishienſes, Pisdienſes & Sredienſes ac castrum Bechow de Comineta & ad evagationem Poloniam subintravit. Castraque Buyn & Srem reedificavit, ac expensis & hominibus munivit decenter, locavitque in Srem filium sororis suae Handleidis, Marchionis Pomoranorum, quam post mortem Dyppoldi, Marchionis Moraue, Rex Bohemie monoculus de terris Moraue cum quatuor filiis eiecerat, qui apud fratrem debebat pro tunc. Sed Poloni post aliquod tempus Castrum Sremenſe clam intrantes ipsum occiderunt. Alter vero postmodum Boleslaus a paganis occiditur; tertius Przemislaus moriens in Trebnicz tumulatur; quartus Dyppoldus Canonicus Magdeburgensis ibidem decedens sepellitur. Et sic idem Henricus cum filio suo Henrico duces Slesie, Polonie & Cracovie terrarum Domini sunt effecti.

Monarchia Poloniarum ad Silesiae Duces tanquam lineam Ducum Poloniarum principem translata:

Qualiter Hospitalarii Sancte MARIE de domo Theutonica Culmensis Terram introierunt.

Conradus namque Mazovie dux supra dictus, qui multas infestationes a Pruthenis & a Pollexianis in Terra Culmensi sustinebat, ad Consilium Guntheri Episcopi, barbatus nigra cruce signatus Hospitalariis Sancte Marie Ierosolymitane de domo Theutonica concessit Terram Culmensis viginti annis, ut resisterent Pruthenis & Pollexianis cum ipsis preliando eius iuvamine mediante. Infra quos annos cum Prutheni & alie gentes Paganice Terris Mazovie ducis Conradi predicti nimium fuissent infesti, predictus Cunradus Henricum cum barba nepotem suum ducem Slesie praefatum in sui adiutorium evocavit, cuius fretus auxilio & cruce signatorum predictorum in Pruthenis & in aliis gentibus paganis magnam stragem commisit, ipsos fortiter debellando. Post cuius victoriae famosum triumphum, Henricus dux, sepe dictus, Cunradum patrum suum peciit, ut cruce signatis Terram predictam Culmensis perpetuo ascribere dignaretur. Ad cuius preces idem Cunradus Terram predictam infra Oslam, Wislam, & Drwanczam fluviis Hospitalariis predictis gracie donando * perpetue ascripsit.

Terra Culmensis Hospitalariis S. MARIE de Domo Theutonica oblata:

De morte Ducis Henrici cum barba.

Anno igitur Dni MCCXXXVIII. Henricus cum barba dux Slesie, Polonie & Cracovie, diem clausit extremum; Henricum filium suum unicum, quem de Sancta Hedwigi procreaverat relinquens heredem. Et sequenti Anno, videlicet Anno MCCXXXIX. Wladislaus filius Odonis, Dux Polonie exul existens & in modica parte Polonie principatum,

Mors HENRICI BARBATI Ducis Slesiae an. 1238.

H 2

* Cumulatius hoc negotium, & Diplomatum quidem fide Celeberr. Autor Bibliothecae Polonicae nuper Spec. IV. no. I. exposuit.

Item an. 1229. rum, videlicet Vſzeze, Nakel, Szim cum eorum appendiis obrinens, migravit ad Chri-
 Wladislaw O- ſtum & in Ecclesia Poznanienſi tumulatus quieſcit. Eodem quoque Anno Archi-Epi-
 doris: Ducis ſum & in Ecclesia Poznanienſi tumulatus quieſcit. Eodem quoque Anno Archi-Epi-
 Majoris Polo- ſcopus Magburgenſis Lubucenſe Caſtrum obſedit, aſſerens illud per Henricum Impe-
 niz. ratorem tempore Boleslai expugnatum fuiſſe & Eccleſie ſue Magburgenſi donatum. Sed
 magna multitudine hominum ſui exercitus deperdita & per Polonos deuicta meſtus diſ-
 ceſſit. Eodem quoque Anno, videlicet MCCXXXVIII. Thartari Vngariam deuasta-
 Irrupio Tarra- uerunt & cremauerunt & ſpoliis receptis ſecundo anno ad propria redierunt. Sequitur
 rorum: de nuptiis Boleslai pudici, ducis Cracouie.

Boleslaus pudicus, dux Cracouie, Kyngam duxit in vxorem.

Anno igitur, quo ſupra Boleslaus pudicus, filius olim Leſconis ducis Cracouie
 Nuptiz Boles- Kyngam filiam Boleslai Regis Vngarie ſibi copulauit in Vxorem. Que, vt aiunt, ſta-
 lai Pudici: tim, vt nata fuerat, contra morem infantum in vocem prorupit dicens: Aue Regina ce-
 lorum; quo loqui deſit uſque ad tempus a natura preſinitum. Hec cum viro ſuo ce-
 libam vitam ducentes continenter ad finem uſque dum vixerunt & feliciter animas Deo
 reddiderunt.

*Qualiter Caſtrum Lowicz cum diſtrictu ad Eccleſiam Gneznenſem
 peruenit.*

Demum Anno ſupra dicto Cunradus Mazouie dux veſania indutus, Magiſtrum
 Johannem Cappleus Scolasticum Plocenſem comprehendere iuſſit & plagis appoſitis
 nimium afflicto vt furem ſuſpendere precepit. Quem iterum iam mortuum a pati-
 bulo ſublato, & ad Eccleſiam Sancti Benedicti in rippa Wiſle contra faciem Eccleſie
 Farum Schola- Plocenſis deterrui & ſuſpendi iuſſit. Et hoc ideo, quia cum Kazimirus filius Conradi
 ſici Plocenſis: predicti filiam Henrici ducis Slefie neprem ducis Henrici cum barba & Sancte Hedwi-
 gis quinto gradu conſanguineatis a ſe diſtanti duxiſſet in vxorem. Et preſatus Sco-
 laſticus Kazimiri Magiſter & Pedagogus exiſteret; idemque Kazimirus dux circa vx-
 orem in domo ſoceri ſui preter Patris voluntatem plus debito tempore moram faciebat.
 Impoſuit culpam dux Conradus Magiſtro Johanni, qui ipſius conſenſu & conſilio dux
 Kazimirus in contemptum patris hoc facere preſumebat; & ob hoc in eius necem pro-
 rupit. Loco cuius maleficii dux Conradus ſepe dictus Caſtrum Lowicz cum ſuo di-
 ſtrictu Archiepiſcopo & Eccleſie Gneznenſi in ſatiſfactionem perpetuo donauit.

De Concilio per Gregorium IX. Rome celebrato.

Denique Anno MCCXL. Papa Gregorius nonus iuſſit omnes Archiepiſcopos
 Archi-Epiſco- Romam conuenire; Epifcopi vero & Capitula eorum qui nollent ſeu non poſſent ex
 pi Romam vo- aliqua cauſa rationabili per nuncios comparerent. Ad hoc vt de conſilio eorundem
 caci: Fredricum Imperatorem, quem iam in anno proxime preterito excommunicarent pro
 eo, quod quosdam Epifcopos de ſedibus ſuis eiecerat, & quosdam Cardinales capri-
 uauerat, ab Imperio remoueret, quia per annum & amplius in excommunicatione per-
 durans reconciliari contempſit. Sed ipſius Imperatoris aſtucia & dolo precluſe fue-
 rant vie Romam venire tendentibus: ſicque venire minime vocati valuerunt &c.

De primis Thartaris, qui Poloniam & Vngariam intrarunt.

Anno vero MCCXLI. Bathi Rex Thartarorum cum ſuis Thartarorum exerciti-
 bus gentis ſeu & innumere tranſiens per Ruſſiam volens intrare Vngariam. Sed pri-
 usquam fines Vngarorum attingiſſet, partem ſui exercitus contra Poloniam deſtinauit.
 Qui die Cincrum Ciuitatem & Terram Sandomirienſem vaſtauerunt nulli ſexui vel eta-
 ti parcentes. Et poſtmodum per Wiſliciam Cracouiam peruenerunt vaſtantes. Qui-
 bus prope Oppol Boleslaus Oppolienſis & Wladislaus Sandomirienſis duces occurre-
 runt & preliari ceperunt. Sed terga vertentes fugerunt multitudini & voluntati reſiſte-
 re non valentes. Et ſic decima pars exercitus Thartarorum deinceps Syradiam, Lau-
 ciciam & Cuyaiam vaſtantes uſque ad Slefiam peruenerunt. Quibus Henricus filius
 HENRICVS PIVS Dux Sile- ſie & Polonie
 ſie & Polonie a Tartaris pro-
 pe Lignicium occiſus: Henrici cum barba Slefie, Polonie & Cracouie dux cum multis milibus armatorum in
 campo Caſtri de Legnicz potenter occurrit & animoſe ſpem in DEI auxilio & fiduci-
 am obtinens cum ipſis congreditur. Sed permittente DEO, qui ſuos aliquando pro-
 pter ſcelera flagellari permittit, Nobiliſſimus dux Henricus pretatus multis milibus ho-
 minum deperditis, ipſe cecidit interfectus. Cum quo quidam dux Boleslaus, dictus
 Szepowa, ſuit ſimiliter interfectus. Bathi vero Rex Thartarorum, cum intraſſet Vn-
 gariam, occurrerunt & Bela & Culmannus, fratres germani Reges Vngarorum; Qui
 tandem

tandem maiori parte exercitus sui in prelio amissa terga verterunt. Et sic Bathy Vngariam vastans & homines a maiori ad minimum crudeliter interficiens nec parens ulli sexui vel etati eciam Danubium fluuium pertransit. In quo Regno per annum & amplius fuit commoratus, crudelem stragem in populo & desolacionem urbium nephariam comittendo.

Boleslaus filius Henrici occisi de Polonia eiicitur.

Boleslaus namque primogenitus Henrici, quem Thartari occiderunt, mansuetudine patris exutus & seueria beluina indutus, qui patri suo Henrico cum fratribus suis, Henrico videlicet, Wladislao, Conrado & Mefzconi in ducatibus successerat, cepit se vivere in Polonos & insolenciam nimiam exercens Theutonicos Polonis preferendo & ipsis predia large tribuendo. Propter quod Poloni sibi fidelitatis omagia facere recu-
Boleslaus Calvus Dux Silesie Terras majoris Polonie amittit

farunt, ab ipsius dominio sponte recedentes, adheferuntque dominis suis naturalibus Przemislao & Boleslao filiis Conradi ducis Wladislai Odonis. Quo facto mox terrigenae Poloni Castrum Przemianth sub Boleslao duce Slesie, a quo recefferant, ceperunt & dominis suis Przemislao & Boleslao assignauerunt.

Swanhopeleus proditor, dux Pomeranie Pruthenos contra Christianos insurgere fecit.

Swanhopeleus itaque proditor, qui se ipsum pudorose & nepharie in ducem Poloniam creauerat, Pruthenos baptizatos sub ditione barbarorum constitutos ab eorum fidelitate suo prauo consilio subtrahens, sibi que coadunatos in eosdem insurgere fecit. Qui inopinata irruentes in Theutonicos nulli etati vel sexui parentes multos de Theutonicis peremerunt. In cuius facti vlcionem barbari cruce signati cum ducibus Polonie coadunati castra predicti Swanhopelei Wissegrad & Zartawnzam expugnaverunt. Castrum quoque Nakel, quod idem Swanhopeleus sub Przemislao & Boleslao iuuenibus fraudulenter paulo ante occupauerat, de eius potestate capientes, duci Przemislao & suo fratri reddiderunt. Et hoc Anno Domini MCCLIII. quo tempore Przemisl dux Polonie predictus edificauit Castrum Czwanzsin.

Cunradus dux Mazonie bona Ecclesie Cracouiensis spoliavit.

Eodem quoque anno Cunradus dux Mazonie, diocesim Cracouiensem intrauit, Ecclesie villas spoliavit & curias Episcopi exussit & multis dampnis Ecclesie illatis ad propria rediit illesus. Et ob hoc Prandotha Episcopus Cracouiensis, qui Anno proximo precedenti in Episcopum fuerat electus & consecratus, ipsum ducem excommunicauit. Cuius sententiam dominus Fulco Archiepiscopus Gneznenfis confirmauit. Et eodem tempore Swanhopele, Pomorie dux, filium suum Miecznyonem barbaris cruce signatis ex pacto obsidem dedit. Et quia cum Pruthenis statim post hoc pacti & fidei promissae obliuio sedicionem in Terra Prussie mouere presumpsit; filius eius predictus in Theutuniam est deductus. Anno quoque supra dicto Cunradus Mazonie dux sepe dictus cum suis Mazouiensibus iterum Terram Sandomiriensem potenter intrauit. Cum quo Boleslaus nepos eiusdem sepe dictus in Suchdol congressus prelium commisit & multos Mazouitarum prosterbens Cunradum patrum suum de terra fugauit.

De Exustione Ciuitatis Culmensis.

Anno igitur sequenti, videlicet MCCXLIII. Swanhopele dux & proditor memoratus Zarthaniam Culmensem ciuitatem dolo quorundam pecunia corruptorum succendi fecit. Et post modicum temporis interuallum, coadunata sibi multitudine Pruthenorum Cuyauiam intrauit & multos christianos nepharie peremit & alios captiuos abduxit; terram quoque Cuyauie incendio hostiliter deuastauit, & duos fratres de ordine minorum exercitus interemit.

Qualiter dux Przemisl Castrum Kalis recuperauit.

Post modici namque temporis interuallum anni predicti Przemisl Polonie dux, duxit Hedwigem filiam Cunradi Henrici ducis Slesie, quem Thartari occiderunt in uxorem quarto & quinto gradu consanguinitatis a se distantem. Post nuptiarum autem sollempnitatem Milites Poloni castrum Kalis ceperunt & duci suo Przemislao pre-

H 3

sen-

* Ita Codex Manuscriptus Errore manifesto, Elisabethen enim HENRICI III: Ducis Silesie Filiam an. 1245. Przemisl dux Polonienfis duxit: vid. Dlugosius VII. ad an. 1265.

sentarunt. Tenuerat enim Boleslaus dux Slesie castrum Kalisiense usque ad tempus predictum Przemislio & Boleslao reddere recusans.

De recuperatione Castri Santhok.

item Castrum
Santhok: Eodem vero tempore & anno Pomorani, qui longo tempore in antiquo Castro Santhok Slesie duci Henrico & filio eius Boleslao seruierant: ipsum Castrum duci Przemislio spote tradiderunt.

Poloni insurrexerunt contra Ecclesiam Poznaniensem.

Privilegia Ec-
clesie Poznani-
ensis Barones
Polonie tollere
contendunt:
Ducibus eo
magis has ipsas
libertates con-
firmantibus:

Anno itaque & tempore prefatis, omnes procures Polonie contra Ecclesiam Poznaniensem unanimiter conspiracionem fecerunt, libertatem quam ei Dux Wladislaus filius Odonis, de qua premissum est, concesserat & privilegio suo confirmauerat, infringere volentes. Quorum vesanie dominus Boguphalus Episcopus cum suo Capitulo cessarunt ad tempus. Sed anno sequenti videlicet MCCXLV. Przemislius & Boleslaus fratres duces prefati ad instantiam dicti Domini Bogusfali Episcopi & sui Capituli privilegium patris ipsorum libertates prefatas reexempcionis continens prouide confirmauerunt, & in foris, ut sub pena seruentur, proclamare fecerunt. Et post hoc in crastino beati Adalberti Przemislius dux fratrem suum Boleslaum gladio cinxit militari, & hoc in Ecclesia Gneznenfi Domino Fulcone Archiepiscopo missam celebrante.

Qualiter Castra quedam Boleslao duci Zlesie acceperint.

Concordia in-
ter Duces Sile-
sie & Polonie:

Anno quoque MCCXLVII. Boleslaus dux Slesie sepe dictus veniens Poloniam Castrum Copaniczam super fluuium Odram edificauit; cui occurrentes Przemislius & Boleslaus fratres cum suis exercitibus ante congressum belli facta compositione amabili tria castra Santhok Mycdzneg & Cwanzin sibi gratuite pro bono pacis contulerunt.

De prelio in Zarziszow commisso.

Irruptio Lithu-
anorum insti-
gante Conrado
Masouie:

Conradus namque dux Mazouie pretitulatus moleste gerens, qui per nepotem alias in Suchdol fuisset debellatus & non sinens tanti pudoris obprobrium inultum pertransire, elegit magis maculata consciencia Deum offendere, quam obmittere vindictam. Et congregata Lithuanorum multitudine Terram nepotis sui inuasit depredando. Cui Boleslaus in Zarziszow occurrens prelium inuicem grande comiserunt. Sed Boleslao proch dolor fugato, Lithwani & Mazouite Sandomiritas & Cracouitas quamplurimos occiderunt, multos ex eisdem captiuando.

De diuisione Terre inter Przemislium & Boleslaum Duces.

Polonia Major
inter duos Fra-
tres diuisa:

Demum Anno Domini MCCXLVII. Przemislius & Boleslaus fratres memorati Terram Polonie diuiserunt in hunc modum. Quia duci Boleslao cessit castrum Kalisiense cum suis appendiis, & rota terra, que protenditur a fluuiio Przozna vsque ad Przemanth, & ipsum castrum Przemanth cum suis adiacenciis vniuersis, versus vero septentrionem vsque ad Wartham fluuium & vsque in Manszmani & ad paludem, qui Sepno nominatur, & inde Lanka, demum Obra fluuii terminantur. Residuum vero Terre Gneznenfis & Poznaniensis cum suis appendiis cessit in dominium duci Przemislio. Jurat vterque quod huiusmodi dominium numquam alter eorum violabit. Episcopus quoque Bogusfalus Poznaniensis instantibus ducibus predictis tulit excommunicacionis sententiam in illum, qui contra Juramentum aliquid de terra fratris presumeret vendicare. Sed nec Juramentum nec excommunicacio obfuit, quin diuisio huiusmodi fuit violata, vt infra patebit.

Castrum San-
thok Barnym
Dux Slavorum
frustra obsidet:
& Boleslaus
Calvus Dux Si-
lesie Przemis-
lao duci Polonia-
nensis reddit:

De impugnatione Castri Santhok.

Prefatis igitur anno & tempore Barnyn dux Slavorum seu Caschubarum obsedit castrum Santhok. Ad cuius resistenciam Przemisl dux Polonie festinus accessit; cui Boleslaus Slesie dux, cuius erat Castrum, in subsidium properauit. Quos cernens Barnyn aduenisse, ab obsidione Castri nocte absecessit. Dux vero Boleslaus considerata Przemislonis strenuitate & sollicitudine defendendi Terras sibi mox castrum Santhok gratuita voluntate restituit.

De recuperatione Castri Landensis.

Post paucorum namque dierum reuolucionem anni predicti Boleslaus dux Kalisiensis, frater Przemislonis recuperauit Castrum Landense, quod Kazimirus dux Cuyauienfis

uiensis & Laucienſis filius Cunradi ducis Mazouie ſub Monachis Landenſibus firmauerat, & firmatum detinuit occupando. Poſt quod factum Cunradus dux Mazouie, Conradus Dux
Mazouie mori-
tur. pater Semouiti & Kazimiri predicti de hoc ſeculo migravit, Semouito filio ſuo ducatum Mazouie relinquens. Frater autem ipſius Kazimirus patre ſepulto Lanciciam Spiczmirz & Roſprzam ex improuiſo occupauit; dum frater eius Semouitus cum matre ipſorum in paternis exequiis morarentur.

De Synodo in Wratiſlauiā per legatū Pape celebrato.

Anno itaque MCCXLVIII. Jacobus Archidiaconus Leodnenſis, domini Pape Capellanus, & in Polonia, Pruſſia & Pomoria nuncius eiſdem celebrauit Synodum in Wratiſlauiā; cui interfuert Ffulco, Archiepiſcopus Gneznenſis, Thomas Wratiſlauienſis, Boguphalus Poznanienſis, Praudotha Cracouienſis, Michael Wladisl. Petrus Ploceſis, Nankerus Lubuizenſis & Henricus Culmienſis primus ordinis Cisterciienſis, qui de Abbate eiſdem loci de nouo in Episcopum fuit creatus. In qua Synodo idem Jacobus de conſilio & conſenſu Episcoporum indulſit Poloniis; uti carnibus libere a Septuageſima uſque ad XLmam. * Conſueuerant enim Poloni dicto tempore more primitiue Eccleſie ab eſu carnum abſtinere. Et quia plurimi frequenter Jejunium Qua-
dragimaſimale a
Die Cinerum
incipit: violabant & ob hoc excommunicabantur; & eueniebant ex hoc pericula animarum. Et ideo indulgentia huiusmodi ipſis fuerat conceſſa.

De Subſidio per Clerum prouincię polonicaſium Pape.

Denique Anno preſato Ffulco Archiepiſcopus cum Episcopis & Clero ſue prouincię, quintam partem reddituum Eccleſiaſticorum pro tribus annis ſimul & ſemel recollerunt; & per fratrem Gothfredum primarium domini Pape pro ſubſidio Eccleſie Romane tranſmiſerunt. Nam preſato tempore Innocencius quartus in concilio Lugdunenſi Fredricum Imperatorem ab Imperio depoſuit & contra ipſum brachium ſeculare inuocauit, &c. Fredricus II.
Rom. Imp. in
Conſilio Lug-
dunenſi ex-
communica-
tus:

Qualiter villa Cozſlovo Eccleſie Poznanienſi acceſſit.

Anno quoque ſupra dicto Boguphalus, Episcopus Poznanienſis villam Cozſlovo a Semouito ducę Mazouie pro XC. marcis argenti recepit: quas idem dux pro debitis paternis ſoluere tenebatur. Et eodem anno & tempore Przemisl dux Polonie Thomam Caſtellanum Poznanienſem & Thomiſlaum ac Sandiwogium filium eius pincernam de cognacione Nalanecz captiuaui & uinculis ferreis conſtrictos in Gneznenſi caſtro carcerali cuſtodie deputauit. Volebant enim preſati milites cum ſuis confortibus in Terram Polonie Boleslaum ducem Slefie inducere, Przemislio & fratre ſuo profugatis. Sed eorum conſilia quamuis occulta & malicie conceptus preſencia ducum fuerunt propallata. Turbo in Po-
lonia:

De diuiſione Terrarum Polonie iterum facta.

Deinde Anno Dni MCCXLIX. dux Przemisl Polonie reedificauit Caſtrum & ciuitatem Poznanienſem circa Eccleſiam maiorem & fratri ſuo duci Boleslao dedit Gneznam, Binya, Gredez ſeu Gedez, Bechow, Oſtrow, Nakel, Vlzge, Czamcaw & Szim. Boleslaus uero Przemisloni duci redonauit partem ſuam Caſtri & Terre Kalifzienſis ipſum contingentem. Nova Majoris
Polonie diui-
ſio:

De Alienacione Caſtri Lubuſib.

Tempore quoque & Anno predictis, Boleslaus dux Slefie predictus, volens de fratre ſuo Henrico ducę Wratiſlauienſi, qui ipſum paulo ante propter ſuas infolencias captiuaauerat & uinctum in Turri Lowicz arte cuſtodie deputauerat, ſummere vindictam, Caſtrum Lubuſi nobile & firmum fratris ſui Melzconis, qui ibidem in Eccleſia Sti Petri ſub Caſto tumultus quieſcit, Archi-Episcopopo Mathburienſi, ut ſibi contra Henricum ducem preſatum ferret auxilium minus conſultorum donauit. Cuius Teutones in
Poloniam & Si-
leſiam alleſti: fretus auxilio nitebatur fratrem ſuum Henricum preſatum ducem de Terris penitus profugare. Iſte enim Boleslaus cepit primo Theutunos Poloniam inducere, & ipſis predia & caſtra tribuebat, ut contra fratres ſuos germanos, quos ſine ceſſacione impugnabat, ſibi auxilium preberent; Sythauiam quoque & Gorliciam & alias plures vrbes & caſtra a ducatu Slefie alienauit conſuſe.

Qua-

* add. uicerentur.

Qualiter dux Przemisl rehabuit Castrum Rudense.

Necessitudo
quæ Silesiæ
cum Masoviz
Ducibus inter-
cessit:

Fata Castr
Rudensis:

Visio Bogu-
phali Episcopi-
Poznanienſis :

Post modici igitur temporis revolutionem predicti anni, Wladislaus dux de Oppol, filius quondam Kazimiri ducis Oppolienſis, qui Caſtrum Rudenſe cum ſuo diſtrictu ſub Wladislao Odonis & ſuis filiis tempore exilii eorundem occupauerat, nitrebatu dictum Caſtrum Kazimiro duci Cuyaui filio Cunradi olim ducis Mazouie pro quingentis marcis obligare. Duxerat enim Meſzco Wladislai ducis Oppolienſis Frater, Sororem Kazimiri ducis predicti. Cui assignauerat ratione donationis propter nupcias, ſummam argenti predictam, quam poſtmodum in Teſtamento decedens per fratrem ſuum Wladislaum commiſerat vxori ſue exoluendam. Sed dum nuncii Kazimiri ad recipiendum Caſtrum predictum Rudenſe tardarent, Przemisl dux Polonie fugatis nunciis ducum predictorum, Caſtrum Rudenſe predictum accedens iplum per Caſtrenſes ſibi preſentatum occupauit. Eodem tempore in prima nocte poſt diem Beati Johannis Baptiſte, *Ego Boguphalus, Episcopus Poznanienſis audini licet peccator*, per viſum quendam Religioſum mihi dicere: Infra XXV. annos tota Polonia conſumabitur, & dum a loquente interpretationem diligenter inquirerem, vtrum in bono, an in malo deberet conſummarī, non michi reſpondit, (*dixit tamen, quod & papa deberet conſumari.*) &c.

& papa deberet consumari. &c. *Poljebo wrogom moim Haciejowskiemu.*
In sacra sacra locum. Amen. Dux Przemisl edificauit Castrum Bytom.

Conradus II.
Dux Glogovi-
ensis Salomeam
Sororem Prze-
misłai Ducis
Poznańiensis
ducit:

qui Castrum
Bythom extru-
it :

Transacto vero eiusdem anni modico tempore Cunradus dux Slesie, filius Henrici ducis occisi a Thartaris, metu fratris sui Boleslai sepe dicti, qui ipsum non solum captivare, sed etiam occidere nitebatur, partem Terre sibi dare denegando secessit in Poloniam ad Przemislonem generum suum; qui ipsum benigne suscepit & honorifice pertractavit. Et tandem Przemisl dux ante dictus collecto exercitu suo & sui fratris Boleslai Gneznensis, edificavit Castrum Bythom prope Glogouiam super Odram, & tradidit illud duci Cunrado predicto. Medio autem tempore, quo Castrum predictum munebatur, dux Przemisl Boleslaum, ducem Silesie sepedictum captivat & in vincula coniecit; & rediens Poznaniam sororem suam Salomeam Cunrado duci prefato dedit in uxorem. Quorum nuptiis intererat Ffulco, Archiepiscopus Gneznensis, & Boguphalus Episcopus Poznanienfis. In hac etiam sollempnitate nuptiarum Thomas Castellanus Poznanienfis & filii eius a captivitate per manus fideiussorum liberantur; sicque bona fide & absque fraude & dolo duci Przemisloni & suo fratri perpetuo servitio se obligarunt. Denique Anno Domini MCCLmo in Kalendis Januarii Heduigis, mater Przemislonis & Boleslai ducum diem clausit extremum.

De Captiuitate Boleslai Ducis Gneznensis.

Bolezlaus Dux
Gnesnensis ca-
ptus :

Eodem uero anno XIII. Kalendas Junii dux Przemisl fratrem suum Boleslaum captiuit & omnes munitiones illius, uidelicet Gnesnam, Nakel, Vseze, Czarncow, Szim, Obedz, Bechow &c. occupauit, tradentibus se eidem spontanea uoluntate &c. Sequitur de captiuitate ducis Henrici.

De Captiuitate Henrici Ducis Wratislaviensis.

Henricus III.
Dux Wratis-
laviensis a
Conrado II.
Duce Glogov.
Fratre captus:

Tempore quoque eodem Cunradus dux Slesie de Bythom predictus fratrem suum germanum, Henricum ducem Wratislaviensem captivat pro eo, quod sibi promiserat & iuramento firmaverat, adhuc Boleslao fratre ipsorum sepe dicto partem ducatus Slesie repetere, quod non fecit. Ipse autem dux Henricus datis pro se obsidibus liberatus est promittens Cunrado a Boleslao partem Terre repetere, aut de sua sibi certam partem assignare.

Croznenses Terrigene duci Conrado adbeferunt.

Conradus II.
Dux Glogovi-
ensis Tertiam
Grosnensem
occupat :

Anno igitur MCCLImo Boleslaus dux Slesie prefatus Hymkonem filium Muzonis, Castellani Crosznensem, quem pre ceteris singulari favore prosequi videbatur, captivum tenuit & Theutonicis custodiendum presentavit, volens ab ipso pecunias exigere, cum quibus Theutonicis in auxilium conveniret. Quod cernentes Poloni & de ipso penitus fratri ipsius duci Cunrado adheferunt, Croznam urbem & alias munitiones eidem presentantes.

Wladislaus dux de Oppol Ensennam duxit in uxorem

Nuptiz Wla-
dislai I. Ducis
Opoliensis:

Eodem namque tempore Przemisl dux Polonie Sororem suam * Eniennam Wladislaw

* Diploma Spec. C. D. CIV. an. 1258. Coenobio Raudenti concessum ZUSANNAM vocat: Quare una eademque Dlugoffi EUPHEMIA ad an. 1251. a hac ENSENNA sive ZUSANNA: adde Tab. nostræ VI. Genealog. Tom. I. no. 8.

dislao duci de Oppol copulauit in vxorem, quinto & quarto gradu consanguineitatis sibi coniunctam &c.

De occupatione Castrî Dzbanzîn.

Tempore quoque predicto quidam Latrunculi de Castro Lubusz exeuntes venerunt ad campestria Castrî Dzbanzîn, & predam caperent. Quibus peccora capere volentibus, quidam Pastor ait, ut quid pro modica preda maiora spernitis? Ecce enim Castrum Dzbanzîn tam acerbis viris custoditur expectantibus ceteros, qui debent ad custodiam Castrî venire. Quod audientes latrunculi & ad custodiam Castrî euntes eo dolo castrum intraverunt, ipsumque occuparunt. Sed cum mane ad ducem Przemislaum rumor facti huiusmodi peruenisset, festinus ad Castrî obsedicionem proponit Edictum emittens, ut omnes Nobiles & populares ipsum festine insequerentur, & veniens latrunculos in Castrî existentes obsedit. Latrunculi uero se in mortis articulo positos cernentes, clemenciam principis inuocarunt. Qui ipsos benigne suscipiens & vitam tribuens Castrî rehabito ipsos abire liberos ad propria permisit. &c.

Fata Castrî
Dzbanzîn:

Dux Przemisl ducem Conradum cinxit gladio militari.

Anno itaque MCCXII. in die Sti Stephani, martyris gloriosi, Nobilis Przemisl dux Polonie Illustris Conradum ducem Glogouensem generum suum, Boguphalo Episcopo Poznanienfi missam celebrante in sua Ecclesia Poznanienfi insigniuit baltheo & gladio militari. Eodem quoque Anno Barnya, dux Pomorie, Castrum Drdzen sub quodam dolo fraudulenter occupauit. Sed priusquam Mensis occupationis predicto expirasset, Przemisl dux Polonie per potenciam ipsum recuperauit viceuersa &c.

Conradus II.
Dux Glogou-
ensis Baltheo
militari cin-
ctus:

De obitu Boguphælis, Episcopi Poznanienfis.

Anno igitur Dēmini MCCLIII. V. Idibus Februarii Boguphalus Episcopus Poznanienfis in predio Ecclesie sue Solecz, diem suum clausit extremum. Delectabatur autem nocte dieque legendo in libris sacre scripture; quorum copiam non modicam habebat & plus quam aliquem Thesaurum feruentissime diligebat. Quos omnes post obitum suum Ecclesie Poznanienfi reliquit. Iste felix Episcopus secundo Anno Episcopatus sui chorum Ecclesie Poznanienfis propter quasdam scissuras fundamentaliter, seu funditus destruxit & de nouo construxit. Vixit autem in Episcopatu suo decem annis & XXVI. septimanis. Post cuius decessum Capitulum Poznaniense ad electionem futuri pontificis conuenientes processerunt per formam compromissi elegerunt Petrum Decanum Poznaniensem, virum pyum & deuotum. Sed quia Hugo Cardinalis, Apostolice Sedis legatus, Archiepiscopo Gneznenfi inhibuerat, ne electos confirmaret, ideo ad predictum legatum nuncios Capitulum Poznaniense destinat; qui nuncii a predicto legato licencia confirmandi Electum suum per Archiepiscopum predictum Gneznensem freuda benigne obtenta. Cum ad Fulconem Archiepiscopum rediissent, & ipse confirmandi certum terminum in Slawno eisdem assignasset: In quo termino Johannes Archidiaconus Poznanienfis & Theophilus Archidiaconus Gneznenfis, Canonicus Poznanienfis in electionem prefati Decani se opposuerunt, dicentes se esse contemptos, quia ad electionem non fuissent vocati; & ob hoc pecierunt ipsam electionem magis infirmari, quam confirmari. Sicque dilacione confirmationis pendente, Opylo Abbas de Meszano, protunc Apostolice sedis legatus, utrosque versus Wratisluiam ad se venire coegit; quos ad concordiam salubriter reuocans & inducens tandem concordauit; sic quod prefati Archidiaconi in electionem decani predicti consenserunt. Cuius electionem prefatus Abbas Auctoritate Apostolica confirmauit, decernens per Archiepiscopum Gneznensem munus confirmationis sibi impendi. &c.

Mors & Elogi-
um BOGU-
PHALI Episc.
Poznanienfis:

cui PETRUS
Decanus succo-
dit:

De Canonisatione Sancti Stanislai.

Anno denique prefato gloriosissimus Martir Sanctus Stanislaus fuit per Dominum Innocentium Papam nostrum canonisatus, in Ecclesia Sancti Francisci, Papa predicto missam celebrante; ubi inter cetera miracula miraculum infra scriptum. Quod cum nobilis quidam defunctus ad memoratam Ecclesiam, ubi Papa missam celebrabat, elatus fuisset, propinquis ipsius stentibus & magnum lamentum facientibus, papa prostratus ante altare beati Francisci flens orauit in hec verba: O beate Francisce, si sunt nec omnia vera de Sancto Stanislao, Polonorum Prothomartyre, sicut audiuius, suscita hodie hospitem nouo signo: quo signo statim, qui mortuus fuerat, resurrexit. Benedictus DEVS.

Canonisatio
S. STANIS-
LAI:

& in ea Cano-
nisatione mor-
tuus resuscita
tus est:

De Diuisione Polonie iterum facta.

Poloniae Ma-
ioris inter duos
Fratres Diui-
so:

Anno quoque eodem in festo Paschatis dux Przemisl fratrem suum Boleslaum a captiuitate absoluit; & post hoc conuenientes in Castro Gedz Domino Ffulcone, Archiepiscopo Gneznenfi & ceteris Nobilibus Polonie presentibus Gneznam Metropolin, Kalis, Rudam, Pysdii, Srodam, Byna, Bechow, Gedcz, Robyecziskam & Cleczsto eidem fratri suo Boleslao pro sua porcione assignauit.

De Tempore pluuiiali.

Inundacio
aquarum:

Eodem itaque Anno a festo Paschatis vsque ad festum Sancti Iacobi tempore messis, nocte dieque pluit incessanter; & tanta fuit inundacio aquarum facta, quod per agros & vias homines nauigabant, & cum segetes merebantur, querebantur moniculi ad fruges reponendas. Inueniebantur etiam pisces per agros, insule in gulguistris pendebantur. Et ex tunc Terra Wiszinensis tum ex infestatione paganorum, tum multitudine ymbrium fuit desolata. Et posthac in festo omnium Sanctorum post missam Petro electo Poznanienfi Episcopo cum suo Capitulo consedente audita sunt sexies tonitrua magna.

De Edificatione Ciuitatis Poznanienfis.

Przemislava
Dux nouam
Ciuitatem eri-
git: & Eccle-
siae Poznanien-
si adscribit:

Eodem vero tempore Przemisl dux prefatus ciues de Szroda prope Ecclesiam maiorem ad predium Ecclesie ultra Wartham ad instanciam cuiusdam Ciuis de Enbyn transfudit, ubi iam primitus per dictum ducem ciuitas erat locata, quam iam fossatis circumfodi & blancis muniri procurauit. Szrodam predictam loco predii in quo ciuitatem, vt premissum est, situauit, Ecclesie Poznanienfi perpetuo assignauit.

De Consecratione Electi Poznanienfis.

Consecratio
PETRI Epi-
scopi Pozna-
nienfis:

Anno vero predicto Petrus Electus Poznanienfis & frater Vitus de ordine Predicatorum, Lythwanorum primus Episcopus per Wenerandum Ffulconem Archiepiscopum Gneznensem in Episcopos fuerant consecrati.

De Interdicto in Terram Przemislonis prolato.

Varia Bella
inter Duces Po-
loniae:

Anno igitur MCCLIIII. Oppiso Abbas de Messano, Sedis Apostolice legatus, in ducem Przemislone excommunicationis sententiam promulgauit, & Terram ipsius Ecclesiastico supposuit Interdicto. Et hoc ideo, quia ipso legato in Terra Slezie exstante, Przemisl dux Oleszniczam Opidum cum suo districtu Henrici ducis Wratislaviensis miserat spoliari, propter quingentas marcas argenti, quas Henricus dux Slezie prefatus Przemisloni duci pro captiuitate cuiusdam Theutunici soluere tenebatur; durauitque huiusmodi Interdictum a Sexta feria post Reminiscere ad diem terciam post dominicam Iudica & tunc fuit dux absolurus & Interdictum relaxatum.

De Obitu Petri Episcopi Plocensis.

Petrus Episc.
Plocensis obiit:

Eodem vero Anno Petrus Episcopus Plocensis viam carnis est ingressus: Et Andreas Prepositus Ecclesiae eiusdem cognomine Golek fuit Electus in Episcopum & Anno predicto consecratus.

De Eleuatione ossium Sancti Stanislai.

Corpus Sancti
Stanislai ex-
humatum &
Ossa pro Reli-
quiis in Vene-
ratione habentur:

Anno igitur predicto VIII. Idus Maii Canonisacio Sancti Stanislai martiris fuit in Ecclesia Cracouiensi sollempniter publicata, & ossa eius benedicta, quae a die passionis sue vsque ad eleuacionem ipsius in terra iacuerant Centum LXXXIIII. annis, minus medio fuerant honorifice eleuata seu sublimata & pars eorum per Ecclesias icunde distributa. Alia vero in predicta Ecclesia cum capite gloriose recondita conseruantur. Huius autem publicationi canonisacionis & sacrorum ossium eleuacioni interuenti III. Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis, Prandorha Cracouiensis, Thomas Wratislaviensis, Walimirus Wladislaviensis, Andreas Plocensis, Vitus primus Lithonienfium ordinis Predicatorum, Gothardus primus Russie Ordinis Cisterciensis, quondam Abbas de Oppatowo, Episcopi, & preclari principes Kazimirus Cuyauie & Laucicie dux Przemisl dux Plocensis Polonie, Semouirus dux Mazouie, Boleslaus dux Cracouie & Sandomirie. Petrus autem Episcopus Poznanienfis huic sollempnitati non interfuit, quia paralisi morbo VIII. Kal. Maii laborabat & V. Idus Maii diem clausit extremum.

PETRUS E-
pisc. Pozna-
nienfis obiit:

Cui

Cui successit Boguphalus de Crecznelm. Cuius electionem Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis in Curzelow confirmavit &c. succedit Boguphalus III.

De Deuastacione Terre Oppauie.

Eodem quoque Anno Illustres principes Boleslaus Cracouiensis & Wladislaus Oppolienfis duces cum suis exercitibus eciam Ruthenis terram Oppauie, quam Przemislius, qui cognominabatur oculakarus Rex Bohemie occupauerat, incendio & gladio vastauerunt. Ducatus Regie Bohemie Oppolienfis per vastatus:

De Deuastacione Terre Slesie.

Anno eodem Przemisl & Boleslaus Polonie & Cunradus Glogouie duces cum suis exercitibus vastauerunt terram circa Trzebniczam Widauam & ultra Odram Leszniczam Henrici ducis Wladislauiensis Ecclesiarum villas in nullo molestantes. item Ducatus VVratislauensis a Ducibus Poloniarum:

De Captiuitate Semouiti ducis Mazouie.

Eodem vero anno Kazimirus quondam Cunradi filius Cuyaue, Laucieie, Sira die dux, Semouitum ducem Mazouie fratrem suum germanum & vxorem eius captiuauit & captiuos denituit. Semouitus Dux Mazouiae a Fratre Calmiero captus:

De Consecratione Boguphali Episcopi Poznanienfis.

Anno itaque Dni MCCLV. in dominica Reminiscere in Ecclesia Laudensi Boguphalus de Cireznelm fuit per Wenerabilem patrem dominum Ffulconem Archiepiscopum Gneznensem in Episcopum consecratus. Cui consecrationi astiterunt Wenerabiles patres Thomas VVratislauienfis, VValimirus VVladislauiensis, Andreas Poznanienfis & Culmenfis, ordinis Predicatorum Episcopi. Boguphalus III. Episc. Poznan. consecratus:

De Absolucione ducis Semouiti a captiuitate.

Eodem itaque Anno Kazimirus Cuyaue dux pretitulus fratrem suum Semouitum ducem Mazouie a captiuitate liberum dimittens cum ipso fraternaliter concordauit &c. Semouitus Dux Mazouiae a Carcere liberatus:

De prodicione Castris Nakel.

Eodem igitur anno dux Msczyng, filius Swanthopelci, ducis Pomorie, proditoris nequissimi, in nocte beati Michaelis Archangeli per tradicionem cuiusdam Boleslarii Castrum Nakel sub duce Przemislio occupauit. Przemislius vero collecto exercitu suo & fratri sui Boleslai vna cum Kazimiro duce Cuyaue, Castrum predictum vndique vallauerunt. Quibus pudicus Boleslaus dux Cracouie mille & Semouitus Cunradi Mazouie dux octingentos viros armatos in subsidium sibi destinarunt. Przemisl vero & Kazimirus cernentes firmitatem Castris & quod non possit de facili expugnari, edificauerunt aliud castrum ex opposito Castris antiqui versus occasum solis & positis in eo viris fortissimis & audacibus, qui illud custodierunt; ac ingressum & regressum facientibus de antiquo Castro pro posse prohibuerunt, ad propria redierunt. Castrenses vero Castris vtriusque sepiissime inter se congressi conflictum habebant, & in quodam congressu Pacoslaus Strzedrici & Hermannus milites robustissimi de parte ducis Przemislonis fuerant occisi; multi eciam de Pomoranis pro tunc & alias sunt prostrati. &c. Pomerani Castrum Nakel subira & inopinata irruptione capiunt:

De Expugnacione Castris Racians Pomoranie.

Anno itaque Domini MCCLVI. dux Przemisl cum fratre suo Boleslai & suis exercitibus & cum duce Kazimiro Cuyaue conuenerunt circa Nakel & inito consilio iuerunt ad expugnacionem Castris Racians, ad quod multi homines de Castellania eadem confluerant, vite & rerum gracia conseruandarum. Ad quod venientes duces predicti igne apposito ex omni parte ipsum impugnare ceperunt. Quibus castrensi flamma in altum crescente resistere non valentes, & mortis incendium vitare volentes ad staciones hostium, qui poterant exire, intrauerunt & se vltronee captiuitati subdiderunt, vite beneficium affectantes. Multi tamen exire non valuerunt & hii cum Castro & rebus in eodem existentibus per ignem occupati, crudeliter sunt exusti. Przemislaus Dux Poznanienfis castrum Racianse Pomoranie capit & comburit:

De Impugnacione noui Castris Nakel.

Eodem quoque anno in XLma Swanthopelcus dux Pomorie proditor predictus cum fratre & filiis suis collecto exercitu expensas deduxit in Nakel. Quibus deduc- & Swanthopulcus Dux Pomoranie gaudebit

nam castrum
prope Nakel
non potest ex-
pugnare:

etis & in Castrum Nakel illatis, castellum nouum ducis Przemislonis expugnare tempta-
vit; mandauitque hominibus sui exercitus ligna sicca de pino afferre, & in fossatum
iactare volens ipsum Castellum ignis incendio expugnare. Sed cum homines sui li-
gna portassent, & in fossatum iactassent & pro aliis plurimis rediissent. Illi de Castro
exeuntes ligna de fossato recollegerunt ipsi ligna succedentes. Quibus per ignem
consumptis Pomorani amplius ligna afferre desistentes ipsum Castellum clipeis prote-
cti ardentibus & aliis instrumentis impugnare ceperunt. Fundibularii vero lapides &
eciam de paruis machinis intus iacentibus iacentes. Sicque ab hora sexta & circa &
vsque ad horam completorii Pomorani viri tamquam fortissimi & propter exustio-
nem castris Rakzans & hominum in eodem peremptorum nimium prouocati predictum
Castellum impugnaverunt. Quibus castrenses, quos dei clemencia tamquam iustos
& pro patria sua iuste pugnantes miraculose contra proditoris nequissimi infestationes
protegebat, viriliter resistebant; & XX. Pomoris occisis & LX. vulneratis, ipsos a Ca-
stalli impugnatione desistere & recedere coegerunt. Sic dux Svanthopelcus proditor
prefatus cum iactura suorum ad propria rediit confusus.

De dolosis insidiis Svanthopelci prefati.

Insidiae à Svan-
topulco militi
praesidio no-
vi Castris prope
Nakel situ-
atae:

Anno quoque eodem in Dominica Rogacionum Svanthopelcus, Pomorie dux,
factis insidiis & in latibulis prope Castellum nouum Nakel caute ordinatis iussit suos de
antiquo Nakel, ut egredientes de Castro Nakel eos, qui in Castello nouo morabantur,
ad certamen prouocarent. Quod cum egressi fecissent ipsi retrocedentes, quasi ad
Castrum suum fugere volentes aduersarios se insequentes a Castello nouo remotius
abducebant. Svanthopelcus vero dux considerans ipsos Castellum de facili intrare
non posse, mox de latibulis saliens ducis Przemislonis homines, sue gentis multitudine
vndique circumseptos prostermit, occidit, vulnerat & captiuat. Nec tamen pro tunc
victoria licet dolose obtenta predictum castellum poterant expugnare &c.

De Concordia inter Przemisl & Svanthopelcum duces facta.

tandem per
Popponem
Cruciferum
Pax sancta:

Eodem quoque anno in vigilia beati Iacobi Apostoli dux Przemisl cum suis Ba-
ronibus venit ad villam suam Kezhaz cum Svanthopelcone super recuperatione Ca-
stri Nakel tractaturus. Aderat eciam quidam frater Poppo crucifer de domo Theu-
unica, qui duci Przemislioni quarto gradu consanguineitatis per matrem suam attine-
bat. Hic nota quod mater ducis Przemislonis, ut fertur, si fuit soror Svanthopelci
prefati & vxor Vladislai Odonis, extunc sequitur, quod Svanthopelcus fratri Poppo-
ni prefato tercio gradu consanguineitatis fuisset coniunctus: vnde necesse videtur, quod
sicut premissum est, sic aut quod Vladislaus Odonis dux Polonie & Svanthopelcus
duas sorores germanas in vxores habuissent. Quia Meczyng, dux Pomeranie filius
Svanthopelci prefati Przemislone & Boleslaum filios Vladislai, fratres suos amita-
les appellat & Przemisljo secundo ducis Polonie filio Przemislji ducatum Pomorie re-
signauit. Poterat eciam esse, quod Svanthopelcus prefatus sororem Vladislai duxisset
in vxorem; & ex hoc fratres amitales haberentur. Quid autem certi sit, non inuenio.
Poppo autem de quo genere fuit apud nos non habetur. Interposuit tamen partes
suas, ut ipsos tamquam sibi coniunctos ad concordiam reuocaret. Custodierat nam-
que Svanthopelcus sepe dictus, quod castrum Nakel fraudulenter obtentum commo-
de retinere non posset ex eo, quia de castello nouo sibi frequenter molestie & infestacio-
nes fiebant; petiitque pro expensis factis a Przemisljo duce certam pecunie quantita-
tem per restitutionem Castris eiusdem. Sic vterque eorum compromiserat in fratrem
Popponem predictum promittentes bona fide se firmiter seruatuos, quidquid per
ipsum tam super restitutione Castris, quam super obseruancia pacis fuisset diffinitum;
pronunciauitque frater prefatus Poppo, quod firmam pacem & tranquillam inter se
seruare deberent, castrum Nakel Svanthopelcone duci Przemisljo restituerent. Cui
dux Przemisl memoratus quingentas marcas argenti viceuersa in certis terminis soluere
deberet; & demum inter Castrum vetus & nouum conuenientes inermes oscula
sibi inuicem prebuerunt: maxime autem in die Sti Iacobi dux Przemisl Castrum anti-
quum Nakel, duce Svanthopelcone ipsum inducente cum suis intrauit. Dux Svan-
thopelcus benigne suscipiens & Castrum Nakel resignat. Dux vero Przemisl sibi pro
quingentis marcis argenti predictis nouem osides, donec pecuniam solueret, tenendos
assignauit; & sic pace firmata ad propria redierunt.

* Poppo, crucifer, frater Theunice, cum his consanguineis suis, castrum Nakel in possessionem suam restituit, & dux Przemisl sibi pro quingentis marcis argenti predictis nouem osides assignauit, & sic pace firmata ad propria redierunt.

De

De captiuitate Thome, Episcopi Wratislaviensis.

Demum anno prefato infra octauas Sancti Michaelis, cum dominus Thomas E-Boleslaus Cal-
 piscopus Wratislaviensis tempore illo totius Cleri Polonie speculum in Gorka predio
 Abbatis Sancte Marie in Arena, Ecclesiam de nouo constructam dedicare volens de
 nocte quiesceret Boleslaus seuus dux Slesie, filius quondam Henrici, quem Thartari
 occiderunt, inductus vesania diabolica & suasu Theutunicorum, quorum regebatur
 consilio, Episcopum in lecto quiescentem, veluti fur & latro, & non ut princeps fra-
 cto hostio captiuare ac rebus omnibus spoliare, ipsumque vestibus denudare cepit, ^{pit:}
 causas friuolas contra eundem pretendens; quarum tamen hec maior fuerat, vt ab ipso
 pecunias extorqueret, Theutunicis erogandas. Scientes autem Theutunici ipsum equi-
 ratur vsum non habere, vt puta, qui iam grauedine corporis tenebatur; eum tamen
 equum tractantem equitare coegerunt, in sola camisia & femoralibus, ceteris vestimen-
 tis penitus denudatum. Cuius miseris quidam latrunculus, virgulatam satis vilem pro-
 pter auri discrepantiam & ocreas vetustas ipsum indui fecit. Capti quoque fuerant
 cum eo Boguphalus Prepositus & Hocardus Canonicus Wratislaviensis, & vna cum
 eo ducti ad Castrum Vlaus ducis Boleslai predicti & dati custodie carcerali. Prefatus
 autem prepositus & Canonicus in vincula coniecit, vt ab ipsis eo citius pecunias extor-
 queret, prout & fecit. Episcopum de Castro ad Castrum ludibriosè deferre precipiens.
 Tandem ad Turrim Loduicz tenendum proiecit. Episcopus autem cernens, quod sine
 pecunia euadere non posset; ipsum de duobus milibus marcarum argenti placauit, ipsas
 soluere promittendo, pannis Sarlatieis, quos sibi Hecardus canonicus pro alienacio-
 ne seu alleuacione sui martirii assignauerat, duntaxat exceptis. Dominus vero Archi-
 Episcopus Gneznenfis auditis huiusmodi factis nephariis & consternatus animo; com-
 municatoque consilio & consensu fratrum suorum Episcoporum sue prouincie in ducem
 prefatum excommunicationis sententiam promulgauit, mandans suffraganeis suis, vt
 in omnibus sollempnitatibus, dominicisque diebus & festiuis, tam in Cathedralibus,
 quam Parochialibus Ecclesiis candelis accensis & tympanis pulsatis excommunicatum
 publice denunciare iuberent; statuitque dictus Archiepiscopus post concionem cantan-
 do super genua psalmum: Deus laudem meam tacueris cum pater noster & versiculo:
 Exurgat Deus, & oracionem, que sequitur: Exaudi quæso domine ecclesiam tuam
 non solum paganorum percussionebus attritam; Sed etiam Christianorum prauitate
 afflictam, & concede propicius, vt qui diuine subdi recusant potestati, dextera tue
 maiestatis cito deiiciantur inimici per &c. Et cum psalmus legebatur, campana contra
 modum in vnâ partem pulsabatur. Boleslaus vero dux prefatus in sua pertinacia ex-
 tans seu persistens, Episcopum & suos dimittere noluit, donec sibi pecunia esset perso-
 luta; quam plus quam salutem & honoris sui statum affectabat. Episcopus autem re-
 dio in captiuitate affectus & suorum afflictioni nimium compaciens, partem pecunie
 prefato duci persoluit; & pro residuitate positâ obsidibus in die Pasce domini a capti-
 uitate extitit liberatus. Boleslaus itaque nequiciam suam palliare volens, Henricum
 Wratislaviensem & Cunradum Glogouiensem duces, fratres suos vterinos & quosdam
 eorum proceres de seclere captiuitatis Episcopi accusabat; cuius assercioni tamquam
 viri perfidi, qualis ipse fuerat, non fuit fides adhibenda.

Interdictio Ec-
 clesiastico ideo
 subiectus:

De Captiuitate Boleslai ducis predicti.

Anno itaque Domini MCCLVII. Boleslaus seuus dux de Legnicz sepe dictus, vo-
 lens fratrem suum Cunradum, ducem Glogouie, dolo circumuentum captiuare, ipsum
 peciit, vt ad Castrum Legnicz gracia conuiuendi veniret; dux autem Cunradus modum
 tradicionis per quendam Virum relatum veraciter intelligens, & certitudinaliter expe-
 riri cupiens, accepto secum sufficienti armatorum virorum comitatu, arma secrete de-
 ferencium. Et cum castro Legnicz appropinquasset, reliquit quosdam ex suis in la-
 tibulis, iubens vt iussa sua ibidem caute expectarent. Ipse vero cum ceteris, licet paucis
 Castrum Legniczense intrauit. Quem Boleslaus benigne, vt apparebat, suscepit: sed
 intus latebat frus & dolus. Cunradus dux considerans Theutunicos turris menia
 ascendisse castri, & alios in latibulo abscondos latitare: Statim in fratrem Boleslaum pro-
 rumpens ipsum captiuat; & cum ipso citissime, priusquam Theutunici de latibulis
 egresfi ipsum inuaderent, de castro exiliens ad suos properauit, Boleslaum in Glogouiam
 deducens arcte Custodie deputauit.

Ipse vero Bo-
 leslaus Calvus
 a Conrado II.
 Duce Glogoui-
 ensi captus po-
 sita;

Mors & Elogium Przemislai Ducis Majoris Polonie:

Eodem quoque Anno pridie Nonas Junii Nobilissimus Vir dominus Przemisl, dei gracia dux Polonorum, filius quondam Wladislai Junioris, qui fuerat filius Odonis, de hoc seculo ad Christum migravit; cuius vitam sub breuitate transcurrens actus & mores eius in parte aliqua possent imitari. Fuerat autem dum quidem dux minorennis etate, vix habens XXXVI. annos; sed maturus moribus, vita & conuersatione magnam dei gratiam in multis habebat & mirabilem. Homo fuit inter Religiosos & seculares pudicissimus. Nunquam aliquis audiuit de ore eius turpe verbum vel verecundofum. Irascei minime sciuit; & si aliquando per aliquem ducebatur ad iracundiam, nunquam aliquis in ipso notare, si irasceretur, poterat propter hilaritatem vultus eius, quem cuiuslibet ostendebat, semper paratus fuit magno & paruo, diuiti & pauperi aurem suam inclinare, & affectuose sibi loquentem audiuit, & honeste dum potuit, necessitates hominum expediuit. Inter principes Polonie tunc temporis mitissimus fuit, disciplinatus & humilis, pacificus & mansuetus & pyus, seruens in caritate, non ficta contra Deum & homines, cum nullo discordiam voluit, nisi forte aliquis terram eius inuaderet, tunc se defendebat, prout poterat. Terram suam tempore vite sue ex omnibus partibus pace vallauerat, condunando sibi principes vicinos in amicos non per gladium, sed per sapientiam, quam ei JESUS CHRISTUS dederat, & quam semper libenter sequebatur. Nullius principis terminos occupare voluit; sed potius cum omnibus hominibus pacem cupiuit. Deuotissimus fuit: numquam carere voluit, cum potuit, diuino officio. In cantu pulcro delectabatur, horas de Domina gloriosa, cum potuit, expleuit, & ipsam in maximo honore veneratus est. Et mirabile fuit de eo, cum deponebat se ad lectum horanocturna, & aliquantulum sompno recreabatur, cum nocte tota credebatur ab aliis dormire, ipse surgebat aliquando media nocte, aliquando ante, sedens sub conopedio suo cum candela tenens psalterium legebat aliquos psalmos; sorores quas sciebat, superbiam despexit, ebrietatem prorsus vitabat. Numquam eum aliquis ebrium vidit. Temperatim comedit; Medonem multis, annis non bibit; sed ceruisiam vel vinum. Illud ita fuit temperatum, quod vix saporem vini habuit. Balneo - - quatuor annis ante mortem non fuit usus. Qualibet XLma, ut dicebatur, cilicio utebatur sub vestibus aliis & hoc secrete quidem. Cilicium ego *Basto*, Custos Poznanienfis post mortem ipsius vidi ferre quendam sacerdotem; & erat satis spissum. Deum multum dilexit & sanctam Ecclesiam honorificauit seu honorauit, & defendit totum Clerum, & omnes alios viros religiosos in magna reuerencia habuit, & eos in sua Curia sepius honorifice pertractauit. Et si in aliquo magno festo circa Ecclesiam Gnezensem vel Poznaniensem fuit, Canonicos illorum Ecclesiarum & Vicarios in prandio habebat; & omnibus aduenientibus clericis & laicis mensa eius paruit. Feria quinta magna ubicunque fuit, pauperes occulte adduci in nocte precepit & pedes eorum lauit, extergens linteo & oscularus est eosdem, & recreans corpora eorum de potu, dans eis etiam aliquos panes ad tuniculas. Nunquam de aliquo quantocumque quis male vixerit, male sciuit loqui. Et quid dicam homo inter principes & alios in Polonia non fuit ei similis inventus, qui recordans eternorum bonorum consolacionem in celo, id testamento suo reliquit Deo & Ecclesie Beati Adalberti in Gnezna villam Czirnelm & aliam Beati Petri in Poznaniam Buk cum ciuitate, cum moneta, cum Theloneo, cum Tabernis, cum omnibus hominibus & vtilitatibus & cum omni Jure & dominio in custodiam eiusdem Ecclesie, rogans & statuens, vt pro anima sua ad eius sepulcrum nocte & die in perpetuum habeatur lumen; & de eisdem vtilitatibus misse pro ipso & pro ceteris, qualibet die, si fieri poreft, vel ad minus qualibet feria sexta vel alio die, qui comode obseruari in septimana poterit, celebrarentur. In exequiis eius tantus fletus fuit, qui nunquam in alicuius principis Polonie est auditus. Fleuerunt enim Clerus, quia socialis ei fuit; fleuerunt milites, quia benignus eis fuit; fleuerunt religiosi, quia viscera minime contra eos habuit. Nulla etas, nullus sexus, qui in exequiis fuerat, vel eum mortuum audierat, a fletu continere poterant. Collocet DEVS animam eius in Regno celorum.

De Natiuitate Secundi Przemislonis.

Przemislus II. Posthumus natus.

Anno namque eodem natus est Przemislonis ducis boni Polonie in Poznaniam, infra matutinas die dominico in festo Sancti Kalixti Martyris; & cum cantarentur matutine per Canonicos Poznanienfes & vicarios, venit nuncius circa finem noue lectionis & significauit de natiuitate Pueri; & statim ceperunt alta voce cantare: Te DEUM laudamus; tam pro matunis, quam pro gaudio nati pueri ad laudem DEI; qui digna-

designatus fuit tanto munere Polonos consolari. Boguphalus vero Episcopus Poznaniensis, qui vocabatur de Cuznelni, puerum de fonte sacro seuauis baptismatis cum Bafstone, Custode Poznaniensi; Impositumque fuit ei nomen patris Przemislaus ad memoriam boni patris.

De Synodo in Lancicia celebrata.

Anno quoque & die beati Kalixti predictis, Dnus Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis, Prandotha Cracouiensis, Thomas Wratislauensis, Boguphalus Poznaniensis, Wolimirus Wladislauensis, Andreas Plocentis & Wilhelmus Lubucensis, Episcopi ac multi Abbates, Prelati & Canonici Ecclesiarum in Lancicia Sinodum celebrarunt. In qua Sinodo Archiepiscopus predictus cum suis suffraganeis contra Boleslaum Ducem Slesie per Alexandrum Papam datam crucem predicarunt, & eiusdem auctoritate domini Pape predicare iusserunt, pro eo, quod idem dux per annum & ultra sententiam excommunicationis propter captiuitatem Episcopi Wratislauensis in eum perlatam sustinuit, animo induratus, & normam Ecclesiastice discipline contempnens. Multe etiam constitutiones in eadem Sinodo fuerunt ordinate, que in Ecclesiis cathedralibus recondite referuantur. &c.

Synodus Lancienfis contra Boleslaum Caluicum Ducem Slesie Legationem

Boleslaus Dux Kalis uxorem accepit.

Demum Anno MCCLVIIIuo Boleslaus, Polonie Dux, frater Przemislonis iam defuncti, Helenam, Bele Regis Vngarie filiam, de sorore Sancte Hedwigis procreatam, quam anno vno ante obitum Przemislonis, fratris sui, apud Boleslaum Ducem Cracouiie sibi copulauerat in uxorem, in Terram suam de Terra Cracouiensi abduxit cum sollempnitate Regali; de qua postmodum Tres filias generauit; quarum vnam Wladislaum, filio Kazimiri Ducis Cuyauensis, cum qua sibi Poloniam aut MCC. marcas argenti, & aliam Henrico filio Ducis Boleslai pessimi Slesie Legnicensis sepe dicti, cum similiter MCC. marcis argenti aut terram Velunensem seu Rudensem Castellaniam nomine dotalicii assignando copulauit prouide in uxores; Terciam ad Monasterium Ste Clare per ipsum fundatum Gnezne & sufficienter dotatam tradidit diuino seruitio mancipando.

Boleslaus Dux Calificensis Nuptias & haberi

De Discordia inter Boleslaum & Kazimirum Cuyauie.

Anno vero eodem Boleslaus dux Polonie cepit a Kazimiro Castrum Laudense cum suo districtu, quod idem Kazimirus tempore sue iuuentutis & fratris sui occupauerat, repetere, & cum eodem pro ipso gwarare; & cum Terra vtriusque ex Guerarrarum vicissitudine forrter vastaretur; Boleslaus collecto totali suo exercitu Polonie totius, Terram Cuyauie potenter intrauit & Wladislauiam iuuenem accedens, & stationes circa ipsam faciens, ipsam viriliter impugnat. Cui Warcislaus Boguphali dux Pomorie cum sexcentis armatorum in adiutorium aduenit; quorum potencie Kazimirus obuiare non valens, mediam partem Castellanie Laudensis restituit, Castrum Laudense, quod edificauerat, comburendo.

Discordia inter Ducem Poloniam

De Obitu Ffulconis, Archiepiscopi Gneznenfis.

Eodem vero Anno Ffulco, Archiepiscopus Gneznenfis, qui Pelka nomen proprium habebat, in Lancicia diem clausit extremum. Vir in moribus compositus, liberratus & honeste vite. Sub cuius regimine Ecclesia Polonica in omnibus feliciter triumphabat.

Fulco: Archiep. Gneznae, moritur:

De Eleccione Janussi Archiepiscopi Gneznenfis.

Eodem quoque Anno electus fuit Janussius, prepositus Gneznenfis de communis voluntate eligentium in Archiepiscopum Ecclesie predictae. Post cuius electionem misit nuncios ad Curiam Romanam, Henricum decanum Poznaniensem, Aegidium Archidiaconum Lanciensem & Przibislaum Canonicos Gneznenfes ad petendum munus consecrationis seu confirmationis sibi impendi, & pallium destinari. Qui venientes Curiam Romanam, inuenerunt constitutionem Alexandri Pape, qua cauebatur, quod quilibet electus in Archiepiscopum principaliter Domino Pape debeat se presentare & exhibere. Quod cum domino nuncii predicti Electo nunciassent, statim iter arripiens feria sexta proxima ante Inuocauit Curiam Romanam intrauit Anno Domini MCCLIX. & se presencie Domini Pape exhibuit. Quo Dominus Papa viso & per Card

succedit Janussius Prepositus Gneznenfis

Cardinales examinato ipsius electionem confirmavit; & proximo die Dominico Inuocauit ipsum in Archiepiscopum consecrari precepit. Henricus vero Decanus Poznanienfis & Przibislaus Canonicus supra dicti ad propria redeuntes in partibus Lambert die obierunt.

Swanthopelcus, Pomorie dux, Staciones Wartislai deuicit.

Bellum inter
Pomeraniz &
Castuborum
Duces:

Eodem itaque Anno Warcislaus, Dux Castuborum cum exercitu Polonorum, quem Dux Boleslaus in subsidium destinauerat, & cum Episcopo Caminenfi contra Swanthopelcum, ducem Pomorie, processit & veniens circa Slopxi, qui alio nomine Scolp nominatur, dimisso Episcopo & exercitu eius & quibusdam suis militibus non paucis, in Stacionibus, ut res suas & Polonorum ac clientelam ibidem dimissam custodiuerunt propugnantes, Solus cum exercitu magno terram Swanthopelconis animose vastauit. Sed Swanthopelcus potencie sue resistere non valens, in Staciones irruit & Episcopum cum suo exercitu deuictum fugat, plurimos militum & seruiens armorum occidit & quosdam captiuat, & acceptis multis spoliis & captiuis secessit illesus.

Dux Kazimirus Terram Kalis deuastauit.

Boleslai Ducis
Calissienfis a
Casimiro Duce
Cujaviz repor-
tata insignis
Victoria:

Item Anno eodem, videlicet MCCLIX. Kazimirus Cuyauie, Laucicie & Syraci die Dux congregato suo exercitu usque ad duo milia virorum pugnancium ipso die Ciriaci martiris Terram Kalis intrauit occulte, quam hostiliter invadens absque mora spoliavit. Sed cum rumor huiusmodi ad Boleslaum Ducem Polonie peruenisset, qui iam eundo Poznaniam fuerat constitutus, festine ad Castrum Kalis rediit; sed nec in via, nec in Castro miliciam poterat colligere tam repente preter XXX. milites, qui aduenerunt, cum quibus Cuyauiensibus suis adiunctis & DEO se totaliter committens, in quo semper confidebat, exercitum Kazimiri insecutus, ipsum inter Clomam & Oppataw villam Archiepiscopi in quadam Borra, que dicitur Salecz animose inuasit. Cui DEUS & sue genti tantam virtutem, licet paucis, miraculose contulit, quod Kazimirus Ducem prefatum cum sue gentis multitudine in fugam conuertit, & multis occisis, vulneratis & captis & recuperata preda, quam ceperat, equos CCCos ipsorum, quibus insiderent, acquisiuit. Palatinum quoque Cuyauie grauiter seu lethalliter vulneratum captiuauerunt. Fertur namque quod quando Boleslaus Kazimirus & suum exercitum inuasit, tantus timor corda eorum concussit, quod omnes arbores homines exercitus Boleslai esse putabant. Et ex hoc perterriti fugam pro presidio elegerunt; in qua fuga miraculose deuicti, donum victoriae DEO & Justicie Boleslai tribuebant. Nec dubium erat, quod auxilium Dei omnipotentis desuperius sibi missum fuerat, qui non deserit sperantes in se; quod tantam multitudinem cum paucis victoriosissime debellauit.

De Captiuitate Nobilium fraudulenta.

Proceres Polo-
niae a Casimiro
Duce Cujaviz
capti:

Item eodem Anno Kazimirus, dux pretilatus Herkiboldum Palatinum Gzenensem, Simonem fratrem suum Castellatum loci eiusdem & Nicolaum Kalisensem Palatinum & multos alios Nobiles in quodam colloquio per iussum fraudulenter celebrato captiuauit.

De Edificatione Castri Patoszez.

Castrum Pa-
toszez in Pre-
iudicium Bo-
leslai Ducis
Calissienfis ex-
structum:

Eodem vero Anno Kazimirus dux predictus cum adiutorio ducis Swanthopelconis proditoris edificauit Castrum in dominio Boleslai ducis Polonie & in preiudicium eiusdem.

De Vastatione Terre Lancienfis.

Lancienfis
Terra perualta-
ta:

Item anno eodem infra octauas Sti Michaelis Boleslaus Polonie, Boleslaus pudicus Craeouiensis & Sandomiriensis & Semouitus Mazouie & Romanus filius Danielis Regis Russie, qui venerat in auxilium Semouito duci predicto contra Kazimirus ducem fratrem ipsius vterinum convenientes in Terra Lancienfi, ipsam totaliter spoliis & incendio deuastarunt; edificaruntque Castrum Terra in eadem, & edificatum Semouito duci Mazouie predicto assignauerunt. Cernens autem dux Kazimirus malum sibi imminere, & tot principibus resistere non posse, petiit treugas usque ad festum Sti Andree sibi dari & colloquium in eodem festo celebrari: in quo se omnibus illis obtulit satisfacere, quorum metas vel terras aut Castra minus iuste detineret occupata.

Tarthari secundario Terram Sandomiriensem vastauerunt.

Anno, quo supra, ante festum Sti Andree, periculis Christianorum introiuerant Tarthari cum Pruthenis, Ruthenis, Comanis & aliis gentibus Terram Sandomiriensem; ipsam rapinis, inflammationibus, hominum occisionibus enormiter spoliantes. Et iacentes magnam multitudinem hominum cum suis rebus ad Castrum Sandomiriense confluxisse, ipsum vallauerunt sine cessacione impugnantes. Duces vero Russe Wassylo, frater Danielis Regis Russe; Leo quoque & Romanus filii predicti, cernentes moram fieri in expugnacione Castri predicti, concuperunt Castrenses circumuenire dolo fraudulento & accepta securitate cum Castrensis conuenerunt, suadentes eis, ut dexteris seruitutis a Thartaris pererent; & ipsis Castrum & bona, que in ipso habent, presenterent, ut vitam ipsis Tarthari largirentur. Qui vitam Castro & bonis preferentes, & sic, ut premissum est, vitam obtinere sperantes, predictorum ducum decepti consilio, & ut liberi & securi de vita & suis vxoribus & natis abire possent, a Thartaris & a predictis ducibus fidei promissa recipientes, Castrum apperuerunt, & rebus in eo omnibus dimissis inermes de Castro exierunt. Quos cernentes Tarthari in eos tanquam lupi in oues irruerunt sanguinem nimium innocentium hominum effundentes: Ita quod riuus sanguinis in Wislam decurrentes, ipsam inundare fecerunt. Et cum in eorum occisione grassati & lassati fuissent, reliquos viros, tanquam gregem pecorum ad Wislam fluuium impellentes submerferunt. Mulieres vero iuenculas & speciosas virgines, ac adolescentes masculos secum captiuos abduxerunt: & tunc multa milia hominum tam diuturnitate captiuitatis, quam in occisione gladii perierunt. Tarthari vero rebus de Castro Sandomiriensi & ciuitatis eductis, ipsum exusserunt, plurimis diebus in Cracouiensi & Sandomiriensi Terris existentes multa mala & enormia prope dolor commiserunt &c.

Tarthari Poloniam depopulantur & Sandomiriem occupant:

De Desponsacione filie Przemislonis.

Anno itaque Domini MCCLX. Polonie dux predictus Constanciam, olim Przemislonis ducis Polonie fratris sui filiam Cunrado filio Marchionis de Barnthborg, alias de Scorzelicz fecit copulari in vxorem & sollempnitatem nupciarum in Castro Santhok cum eisdem celebrauit: qui Castellaniam Santhoczensem pro dote eiusdem obligat, sed non ipsum Castrum. Per hoc autem ipsa Castellania a Regno Polonie est alienata vsque in presentem diem.

Castellania Santhoczenis a Regno Polonie & qua occasione alienata:

Mendolphus Rex Prussie a fide Christiana recessit.

Anno vero eodem Prutheni baptisati cum suo Rege Mandolpho propter multa grauamina, que ipsis inferebantur per cruciferos, fidem Christianam, quam assumpserant, deserentes, ad Lithuanos cum aliquibus fratribus ordinis Cruciferorum abiierunt, ipsis fortissime adherentes. &c.

Mendolphus REX BORUS. SLE a fide CHRISTIANA recessit:

De Vastacione Terre Plocensis.

Item Anno eodem Mendolfus predictus suorum Pruthenorum, Lithuanorum, & aliarum gentium infidelium ad triginta milia virorum pugnancium multitudine re-collecta, Terram Mazouie intrauit, vbi primo Plocensem ciuitatem, & deinde opida & villas totius Terre Plocensis crudeliter gladio & incendiis, spoliisque & rapinis totaliter deuastat. Et deinde Prussiam invadens vrbes subuertit, villas & fere totam terram Prussie destruxit, magnam stragem in populo Christiano per suos Pruthenos baptisatos committendo &c.

& Ducatum Mazouie dilacerat:

De Vastacione Terrarum Paganicarum a Christianis.

Anno itaque Domini MCCLXI. tertia Septimana post diem Epyphanie, multitudo Christianorum Theutunicorum & Polonorum & aliarum gentium fidelium in vnum re-collecta, Terras Lithuanorum & aliorum Paganorum intrauerunt, ipsas impugnare & delere cupiens. Et cum Christiani per terram Paganorum fuissent dispersi, pagani in vnum re-collecti reliquum exercitum, qui ad sarcinolas Christianorum remanserant, repente inuaserunt, multos ex ipsis gladio perimendo; ibique reditum Christianorum expectarunt. Sed in sua potencia confidentes cum Christiani auditis rumoribus de prostracione suorum ad sarcinolas festine remearunt, vbi venientes exercitum paganorum inuenerunt copiosum; cum quibus animose congressi viriliter pugnare ceperunt; & quamuis multos ex paganis occidissent; pagani tamen Deo permittente, & peccatis Christianorum exigentibus, victoria obtenta Christianos fugam inire coegerunt.

De

De Secta Flagellatorum Vesanica.

Flagellatorum
Secta in Polo-
nia:

Item eodem anno insurrexit quedam secta rusticorum; ita quod alius alium nudatus tum lintheo ad umbilicum precinctus sequebatur, se ipsum quilibet flagellando ad dorsum verberando, quos duo cum vexillis & duabus candelis precedebant, quandam cantilenam precinentes, & hoc his in die, videlicet hora prima & hora nona faciebant. Ianussius vero Archiepiscopus Gneznenis cum suis suffraganeis in sua provincia sub excommunicationis pena decetero talia fieri prohibens, principes Polonie peciit, ut sectatores huiusmodi per penas carceris & distractionem rerum a predicto errore compescere deberent. Quod & fecerunt. Nam rustici hoc audientes Archiepiscopi & principum edicta a predicto errore desierunt. Eodem quoque anno Episcopus Plocensis, qui cognominabatur Golek post octauas Pasche migravit ad Christum; cui Petrus successit.

Petrus Episc.
Plocensis:

De occupatione Lauciciensis & Syradiensis Castrorum.

Turbæ in Lan-
ciciensi & Syra-
diensi Terrâ
exortæ:

Eodem quoque anno & Szemomisl fratres filii Kazimiri ducis Cuyauie obiecta causa contra nouercam suam, que ipsos toxico perimere voluisset, & recedentes a patre occupauerunt Lauciciam & Syradiam cum suis appendiis vniuersis; quibus Terrigene spreto patre eorum fortiter adhererunt.

Boleslaus Pyus reuoluit Castellaniam Landensem.

Castellania
Landensis Ducis
Boleslao Pio
restituto:

Demum anno predicto Boleslaus Pyus, Wladislaus Polonie dux circa festum Sancti Bartholomei collegit exercitum fortem, ut terras Cuyauie Kazimiri ducis inuaderet incendio & spoliis destruendas, propter hoc quod medietatem Castellanie Landensis predictus Kazimirus contra promissa Boleslao reddere non curabar. Sed Kazimirus cernens se disparem potencie Boleslai immediate Wolimiro Wladisl. Episcopo medietatem Castellanie Landensis, residuam vero Boleslao resignauit cum Castello quod construxerat in eodem.

De occisione Semouiti Mazouie Ducis.

Lithuani cum
Ruthenis Ma-
souiam iterum
ingressi Semo-
uitum Ducem
interficiunt:

Anno Domini MCCLXII. XXII. Mensis Iunii Rutheni cum Lithuanis venientes caute in terram Czirnensem Mazouie ipsam totaliter igne & gladio deuastarunt, ubi inopinato quandam villam Ialsdensem nomine intrantes inuenerant Semouitum cum suo filio Cunrado, Mazouie duces; quos capientes inhoneste tractauerunt. Swanno autem filius sororis Danielis Regis Rusie Semouitum ducem presatum sic captum manu propria decollauit & Cunradum filium eius secum abduxit captiuum. Eodem anno Mazouie in quodam predio Dlogoszedle cum Pruthenis congressi pugnaverunt nono Augusti; Sed Prutheni victores effecti ad propria hilares redierunt.

De Edificatione Castri Plocensis.

Castrum Plo-
cense à Boles-
lao Pio Duce
Polonie re-
aedificatum:

Transacto igitur anni predicti modico tempore circa festum sancti Michaelis Boleslaus dux Polonie pretitulatus ad petitionem relicte Semouiti Ducis Mazouie premortui, congregato exercitu iuit in Terram Mazouie & reedificauit Castrum Plocense, quod fuerat per paganos exustum, & reedificatum ac bene munitum presentauit relicte predictæ domine & filiis eiusdem Boleslao & Cunrado, & nisi reedificasset Castrum predictum residuum Terre Mazouie per paganos totaliter fuisset deletum.

De Vastatione Terre Louicensis.

Pruthenotum
Incuriones
repetitæ:

Anno vero MCCLXIII. Idus Ianuarii Castellaniam Lowicensem & alias multas villas in circuitu eiusdem Prutheni & alie gentes paganice gladio & incendio & aliis armis emormiter vastauerunt.

De Fundatione Parochie in Ciuitate Poznaniensi.

Eodem quoque anno fundata est Ecclesia Parochialis in ciuitate Poznaniensi, nomine Capituli Poznaniensis; sic quod dominicis diebus nec processionem, neque scolæ circa ipsam habere debebant: Sed omnes viri Ecclesiastici tam ciuitatis, quam suburbani ad maioris Ecclesie processionem & perinde scolæ circa eandem constitutas frequentare deberent. &c.

De Fundatione Hospitalis in Poznania.

Beneficiū in Ci-
uitatem Pozna-

Eodem quoque anno videlicet Anno Domini MCCLXIII. fundatum est Hospitalis

tale infirmorum in honorem sancti Stephani foris ciuitatem Poznaniensem per Bogu-
phalum Episcopum loci eiusdem; cuius hospitalis prepositus ex institutione Episcopi
eiusdem habet Stallum in Choro & vocem in Capitulo Ecclesie Poznanienfis antedictae:

De obitu Elizabeth matris Przemislonis.

Anno igitur Domini MCCLXV. Nobilis Dna Elizabeth vxor quondam Prze-
mislonis ducis Polonie & Henrici occisi per Tartaros ducis Slesie filia feria sexta pro-
xima post octauas Epiphanie Domini in villa sua Modersz migravit ad Christum: &
eodem Anno Dominus Thomas Episcopus Wratislauensis debitum humane nature
persoluens feliciter in Domino obdormiuit.

De obitu Boguphalis Episcopi Poznanienfis.

Eodem vero Anno nocte inter feriam terciam & quatuor quartam post diem
beate Lucie Boguphalus Episcopus Poznanienfis in Czirzina villa Ecclesie sue migra-
vit ad Christum. Cuius virtutes & mores describere nolui, quia quas habebat, ipsis
nequaquam vti volebat. &c.

De Eleccione Petrziconis in Episcopum.

Anno itaque Domini MCCLXV. Capitulum Poznanienſe conuenit in conuer-
ſione Sancti Pauli in ſuo Capitulo & inuocata Spiritus Sancti gracia inceperunt tracta-
re de Eleccione Paſtoris. Tandem habito tractatu elegerunt Petrzicum prepoſitum
filium militis Dogroslai de Seorow in Episcopum & Paſtorem, & poſt eleccionem ſa-
ctam, ſicuti eſt moris, proceſſit dictus Electus cum quibuſdam fratribus de capitulo ad
Dominum Ianuſſium Archiepiſcopum Gneznenſem Metropolitanum pro ſua confir-
macione. Et cum veniſſet in Zueynam, vbi alter Episcopuſ erat, intellexit a quibuſ-
dam, quod debebat caſſari, propterea quod ſimplicis literature erat & Iura ignorabat,
licet reuera quod in Diuino officio regere Eccleſiam Dei poterat. Et hoc totum fa-
ciebat Dominuſ Archiepiſcopuſ pro voluntate Domini Ducis Boleslai, qui tunc terram
regebat, & pro vxore dicti ducis, Domina Helena filia Regis Vngarice, vt igitur Falan-
tam decanuſ Gneznenſem intruderet in Episcopatuſ Poznanienſem; de cuiuſ con-
dicionem & natalibus tota Polonia ignorat, quia ipſorum compater fuerat, ſicut poſtea
patuit, videns Dominuſ Iohanneſ Decanuſ, filiuſ Veſzconis militis Iuriſperituſ & ma-
giſter nominatuſ, a Domino vero Archiepiſcopo appellat Eleccionem volens Eccleſie
ſue a Papa confirmare. Sed cum idem Petrzicuſ Electuſ deberet ſue Electioni ſtare,
quam fecerat Dominuſ Ioanneſ decanuſ, habito conſilio prauorum hominuſ & maxi-
me ſui proximi acceſſit ad Dominuſ Fallantam, vt faciliuſ eum Dominuſ in Archie-
piſcopatuſ intruderet, videns Capituluſ a ſuo Iure recedere & ex hoc Eccleſiam gra-
uari, habito conſilio cepit tractare de alia electione vt abſtrueret viam intrudendi ſepe
dictuſ Fallantam, elegerunt Dominuſ Iohanneſ Archidiaconuſ, literatuſ hominuſ,
bone vite & ſancte conuerſacioniſ. Et cum ipſuſ preſentarent eidem Archiepiſco-
po in Gnezna noluit eum conſecrare, pretendens cauſam contra Capituluſ, quod ha-
bet aliuſ Electuſ, & hoc totuſ in fraudem faciebat, vt Fallantam intruderet; con-
ſiderans Dominuſ Iohanneſ decanuſ, quod Archiepiſcopuſ malignatur Eccleſie Pozna-
nienſi eodem die prorupit in appellacionem a preſato Domino Archiepiſcopo ad Do-
minuſ Papam, & facta Appellacione in Gnezna in quatuor temporibuſ hoc eſt, intret,
premiſit Dominuſ dictuſ Iohanneſ Archidiaconuſ Electuſ, cum Domino Petro
Scolatiſtico & cum Mirolao Canonico ad Curiam Romanam. Et cum ibi proceſſi-
ſent curiam dictuſ iam Archiepiſcopuſ intruſit ſepe nominatuſ Fallantam in Episco-
patuſ Poznanienſem; & cum vellet conſecrare eum in Episcopuſ in Piſdri Capitu-
luſ miſit quendam Vicariuſ nomine Benedicuſ, qui cognominabatur Kolka, ad ap-
pellanduſ, ne ipſuſ in Episcopuſ conſecraret. Dictuſ vero Archiepiſcopuſ pro
nichilo reputans appellacionem factam ad Papam, fecit trahi & male tractari dictuſ
Vicariuſ & ſacerdotem. Et ſic contempta Appellacione & irregularitate ligata ipſuſ
conſecrauit in Episcopuſ, quem credo male eſſe tractatuſ. Iohanneſ decanuſ no-
lens ſuſtinere iniuriuſ Eccleſie ſue ſecutuſ fuit preſatuſ Iohanneſ Archidiaconuſ
Electuſ. Ad curiam venienteſ coram Domino Papa Clemente Quarto coram ipſo
propoluſerunt de negocio per intruſionem predicti Fallante, quod fecerat Archiepiſco-
puſ contra Iura & contra conſtitucionem Domini Alexandri Pape quarti, nec habebat
Iuſ prouidendi alicuiuſ Eccleſie niſi in ſolo caſu negligencie, dedit eiſ literaſ ad domi-

num Thomam Episcopum Wratislaviensem citatorem contra Falantham intrusum. Et cum redissent de Curia cum literis predictis Iohannes Decanus dictus Scolasticus Petrus & Miroslaus Canonicus ipsum citauerunt ad curiam. Sed quia dictus Miroslaus, qui debebat citacionem factam per Dominum Episcopum Wratislaviensem deferre Domino Pape, per quosdam Polonos milites fuit occisus; & sic negocium Ecclesie negligebatur. Sed Dominus Iohannes Decanus & Petrus Scolasticus & alii fratres Canonici habito consilio miserunt me, *Glodslau Custodem eiusdem Ecclesie Basileonem cognomine*, cum literis Domini Pape, & Episcopi Wratislaviensis ad Curiam: & cum venissem ad curiam, venit etiam post me & dictus Falantha; & cum essemus in presencia Domini Pape prefatus Falantha exhibuit literas sue prouisionis; sed Dominus Papa visis & perlectis ipsius literis inuenit ipsum male tenere Episcopatum Poznaniensem: Ipse sicut iustus Iudex ad instantiam dicti Iohannis Archidiaconi & Electi, tam ad instantiam meam & etiam iure ab Episcopatu Poznanienfi amouit prefatum Falantham; videns etiam Dominus Iohannes Archidiaconus & Electus, quod differebatur negocium sue confirmationis & ex hoc grauabatur non modicum Ecclesie periculum, Ius quodcumque habebat in sua electione Domino Pape renunciat. Dominus vero Papa cum Ius conferendi habebat, Magistro Nicolao Capellano suo, qui tunc erat pro Canonisatione Beate Hedwigis per Poloniam missus, Episcopatum Poznaniensem contulit & ipsum in Witerbio in Episcopum consecrauit Poznaniensem.

eadem NICO-
LAUS Capel-
lanus P.R. Epi-
scopatum Poz-
naniensem ob-
tinet:

De occupatione Castri Santhok fraudulenta.

Concordia in-
ter March.
Brandenb. &
Ducem Maio-
ris Poloniarum:

Post modici temporis eiusdem anni interuallum, quidam Saxones latrunculi clam castrum Santhok subintrantes ipsum occupauerunt & occupatum Marchioni Brandenburgensi presentarunt. Sed Boleslaus dux Polonie cum collecto exercitu predictum castrum expugnare voluisset, Marchiones conuenientes cum ipso ordinauerunt amicaliter seu amicali ordinatione, quod Boleslaus Drzen & ipsum Santhok cremare deberent, quod & fecerunt.

De obitu Danielis Regis Russe.

Regis Rex
Rusie moritur:
item Svanto-
pulus: Dux
Pomeranie:

Anno vero Domini MCCLXVI Daniel Rex Russe, Leonis & Romani Pater debitu nature persoluens migravit ad Christum de hoc mundo. Et eodem Anno Swanthopelcus proditor dux Pomoranie, qui nomen ducale sibi prodicionaliter & nepharie usurpauerat. Nam transiit viam carnis vniuerse.

De vastatione Terre Plocensis.

Prutheni Ter-
ram Plocensem
peruastant:

Eodem namque Anno Prutheni cum aliis gentibus paganis Terram Plocensem intrantes Residuam Terram eiusdem totaliter deuastarunt.

De vastatione Terre Russe.

Prandotha Ep.
Cracouiensis
moritur: suc-
cedit PAVLVS
de Przemokow:

Eodem quoque Anno Boleslai Pudici ducis Cracouiensis exercitus terram Russe subintrantes ducatum Swarnonis enormiter deuastant; cum quo exercitu Swarno dux prefatus ipso die Geruassii & Prothassii sanctorum congressum faciens viriliter pugnavit. Sed Poloni victores effecti multis milibus ex Ruthenis occisis & Ruthenorum preda sufficienter didati ad propria redierunt cum honore; siluitque Terra aliquo tempore in habundancia pacis optate. Anno vero eodem Prandotha Episcopus Cracouiensis de hoc seculo migravit ad Christum, cui Paulus de Przemokowo successit.

De reedificatione Castri Santhok.

Nouum Ca-
strum Santok
combustum:

Post decursum itaque dierum anni predicti Boleslaus Pius dux Polonie, collecto exercitu reedificauit minus Castrum Santhok. Erant enim ibi duo castra, minus in quo dux residere consueuerat; & maius in quo milites, Castrenses se peculium habentes cum popularibus & mechanitis morabantur. Sed cum dux Boleslaus edificatio Castro ad propria redisset, Marchiones predictum castrum vallauerunt. Timensque dux Boleslaus de Lesione suorum hominum in castro extrancium iuxta ordinationem, cum Marchionibus predictum Castrum comburi mandauit.

De consecratione Pauli Episcopi Cracouiensis.

Paulus Episcopus
Cracov.
consecratur:

Anno igitur Domini MCCLXVII. Venerabilis pater Paulus de Przemancow Episcopus Cracouiensis per Archiepiscopum Gneznensem & alios Episcopos in Episcopum Cracouiensem consecratur. &c.

De occisione Petri Pomorani, Canonici Poznanienfis.

Item Anno Domini MCCLVIII. cum Petrus Pomoranus Canonicus Poznanienfis, Ecclesie a Dobrogostio de Nagrodomecz coram Nicolao, Episcopo Poznanienfi decimam predialem repereret, & terminus ad audiendam sententiam deffinitiuam fuisset assignatus, Sulislaus Dubrogastij filius presatum Canonicum in cimiterio Ecclesie in Czirnolino in processione, transeuntem nepharie occidit. Et ob hoc presatus Dobrogostius & sua progenies ad prestacionem decime more rusticano fuerunt perpetuo contempnati.

Sulislaus Petrum: Canonicum Poznaniensem trucidat,

De Edificacione Castri in Szulencz.

Anno vero Domini MCCLXIX. Otto filius Ottonis Marchionis Brandenburgensis siue de Sgorzelicz post obitum Patris sui Ottonis edificauit Castrum Szulencz inter Lublitz & Medzirzecz tolerante Boleslao Polonie duce &c.

castrum Szulencz ab Ottonis: Marchione Brand. edificatum:

De Obitu felicissime Salomee virginis.

Demum Anno Domini MCCLXVIII. in vigilia beati Martini, Salomea virgo generosa Sanctimonialium Ordinis Sancte Clare soror Boleslai pudici ducis Cracouie prefati in Scola Monasterii, qui locus dicebatur lapis Sancte Marie, celebre nomen virginis retinens, feliciter migravit ad Christum. Ob cuius virginis amorem mater ipsius deuota cum filio suo Boleslao duce predicto, Cenobium Sancte Clare in Janichosth fundauerunt, quod postmodum in Scolam ad locum propter insultaneas Lithwanorum transfulerunt ac demum versus Cracouiam ad Sanctum Andream fuerat translatum, de qua narratur hoc miraculum. Quod dum quinque diebus in choro sororum ibidem in Scola inhumata iacisset, nullum tamen secretum in horrorem corpus eius pudicissimis sororibus ingerebat; immo quodam suauissimo odore de ipsius corpore sacro prodeunte refici videbatur. Postquam autem corpus eius nobilissimum in Idus Nouembris Ecclesiastice fuit traditum sepulture, & demum kalendas Iulii exhumatum versus Cracouiam humandum denuo cum magna reuerencia portaretur. Nil tamen foetoris, licet Sarcophagum fuisset appertum, de ipsius sacro corpore exalabat. Audiui etiam ab alia religiosissima virgine Martha sanctimoniali Cenobii predicti, quod de ipsius corpore oleum mire suauitatis & fragrantie distillabat, cuius stillicidio multi infirmi digitis capientes & se exinde linientes, a quacunque detinebantur infirmitate, illico sanabantur.

Salomea moritur: & inter Sanctos refertur.

De prodicione Castri Bidgostiensis.

Anno quoque eodem quidam Theodricus Pruthenus baptisatus Bidgostiam, Castrum Semomislii tradidit Boleslao pio duci Polonie & memorans se huiusmodi prodicionem commississe peccatum suum seu proprium, ut ipsum decollaret; qui recepto gladio ipsum protinus decollat.

Castri Bydgosti proditor suum gladio occidit.

Cuyauite suo duci obedienciam recusarunt.

Anno denique predicto primates Terre Cuyauie, cernentes quod Semomisli dux eorum ipsis spretis, fratrum barbarorum interim consiliis vtebatur eorum in omnibus sequens fauores, adheferunt duci Boleslao Polonie. Semomisli vero seram confusum delictum prospiciens Boleslao duci Polonie nobile Castrum Cruschuiciense dono assignauit, ut ipsius indutia fauori milicie Cuyauie reconciliatus ipsos ad sue obediencie gremium reuocaret.

Turbas in Cuyauia.

De vastacione Vrbis Medzirzeczensis.

Demum Anno eodem circa festum Sancti Michaelis, Boleslaus pyus, dux Polonie, muniuit ciuitatem suam Myedzirzecz de blancis; & priusquam fuisset circumdata fossatis, Ottonis Marchionis predicti filius ex improviso veniens ipsam expugnauit; & castrum expugnare non valens ipsum exussit, & preda ciuitatis magnifice ditatus ad propria rediit letabundus.

urbis Medzirzecz ab Ottonis Marchione Brand. capta;

De Expugnacione Castri Sulencz.

Anno itaque presato in vigilia beate Lucie Boleslaus Pyus, dux Polonie sepefatus Castellaniam Landensem potenter subintrauit, ipsam incendio & rapinis totaliter deuastauit, & in Craftino ad Castrum Sulencz rediens ipsum viriliter impugnauit. Ad quod sui milites animose aggredientes igne appposito idem Castrum succenderunt; in quo Castellani nomine Sabel cum sua gente captiui; & sic armis, equis & preda nimia sufficienter sunt ditati, Deo gratias agentes leti ad propria redierunt.

Castrum Sulencz a Boleslao Pio: Duce Pol. captum;

De Edificatione Castris Santhok.

Fata Castris
Santhok:

Anno denique Domini MCCLXX. Otto Ottonis Marchio Brandenburgensis circa purificationem beate Marie virginis reedificauit Castrum Santhok circa Ecclesiam Sancti Andree absente Boleslao duce Polonie, qui tunc temporis ad partes Cracouie pro quibusdam negociis peragendis se transtulit. Erat namque Castrum Santhok olim valde magnum, in quo multi milites & populares morabantur; & etiam in eodem castro prepositum Sancti Andree cuius Ecclesie prepositus in omnibus Ecclesiis infra Odram, Drawam, Wartham & Notelz omnem Jurisdictionem in clero & populo exercebat. De praepositura huiusmodi Episcopus Poznanienfis, qui pro tempore erat, providebat. Habebat etiam dictus Prepositus villam Kyow ad suam praeposituram spectantem, quam nunc Castrensem de Santhok aliqui occupant & aliqui castrenses de Myedzirzecz vsurpare contendunt. Nam postquam Marchiones Brandenburgenses occiso Rege Polonorum Przemislao Castellani & Castrum Santhoczenfe occupassent praeposituram Santhoczensem deleuerunt & Capitulo Solduensi omnem Jurisdictionem praepositurae Santhonienfis addere procurarunt: per quod factum magna pars Dioeceseos Poznanienfis in praefata castellania ab Ecclesia Poznanienfi per negligenciam Temporis est euulsa; quam licet quidam Episcopi, vt puta Andreas Symonowicz & Dominicus in Curia Romana repetere cepissent. Johannes tamen Lodza Episcopus Poznanienfis successor eorundem immediatus negligenter prosequi non curauit. Eodem quoque Anno circa festum Sancti Gregorii Boleslaus dux Plocensis reedificauit castrum Drdzen in nocumentum Castris Santhok eiusdem.

De Obitu Wladislaw Ducis Wratislauenfis & Episcopi
Salczburgensis.Wladislaus
Dux Silesiae
Archi-Episcopus
Salzburgensis
moritur:

De Anno eodem Wenerabilis pater Episcopus Salczburgensis Wladislaus dux Wratislauenfis, olim Henrici Ducis Sletie occisi per Tartaros filius, in suo Episcopatu de hoc seculo circa festum Sancti Adalberti ad Christum migravit per suos Slesianos nepharie, vt aiunt, toxico interemptus: & hoc ideo, quia ducatum Wratislauensem, cuius partem habebat dimidiam, post mortem fratris sui Henrici gubernabat; quam in suo decessu Henrico IVto licet paruulo fratris sui Henrici tertii filio Jure hereditario reliquit, veluti legitimo successori. Sic Henricus Quartus tam in patris sui, quam patruus porcionem successit.

Boleslaus Dux Polonie Castellaniam Santhoczensem vastat.

Boleslai Pii
Ducis Pol. vi-
toria de
March. Brand.
reportata:

Denique de Anno Domini MCCLXXI. Boleslaus Pyus dux Polonie collecto non paruo exercitu Castellaniam Santhoczensem subintrat, in qua Otto Marchio predictus ciuitates & villas Jure Theurunico locauerat, ipsam incendiis & spoliacionibus horribiliter per triduum deuastauit: ciuitatem quoque Soldin bene munitam & alias vrbes & Castra potenter subuertens vsque ad solum redegit & funditus euertit & magna praedatus ad propria feliciter remeauit &c.

De Discordia inter Msczigionem & Warcislaum Pomoranie ducem.

Turbas in Po-
merania:

Eodem anno Warcislaus dux Pomoranie fratrem suum Msczigionem captiuauit & in vincula coniecit & tandem eo dimisso cum sibi Gdansk Castrum firmissimum & ciuitatem reddidisset, ipse turbatus animo de fratre vleisci cupiens nobile Castrum predictum Cunrado Marchioni, filio quondam Johannis Marchionis de Brandenburg, tradidit, vt sibi contra fratrem suum Warcislaum auxilia preberet optata, proponens Warcislaum de terra Pomeranie profugare penitus. Warcislaus vero cum Pomeranis sibi adherentibus est adeptus Castrum Gdanczk & alia castra potencia &c.

III. ANONYMI ARCHI-DIAconi GNEZNENSIS BREVIOR
CHRONICA CRACOVIE.

Incipit Cracouie breuior Chronica: Secundum B. Hieronymum Versus:

Bis decies deni centum quinquages anni

A Patre primeuo fuit ad CHRISTUM minus uno:

BEatus Hieronymus in Cronica, quam propriis manibus contexuit, commemorat ita: quod ab Adam usque ad Diluuium Anni duo millia: ducenti & XLII. A diluuiio

luuio vsque ad Abraham DCCCC. & XLII. Ab Abraham vsque ad Moysen CCV. A Moysen vsque ad edificationem templi DCCCLXXX. Ab edificatione templi vsque ad natiuitatem Christi MXXX. Collige ergo ab origine mundi vsque ad natiuitatem Christi & inuenies quinque milia CC. & XCIX. annos. Orosius ab Adam vsque ad passionem Domini V. milia DXXV. annos commemorat.

Recapitulatur breuius Cronica Polonorum.

Anno Domini DCCCCLXV. Dambrowca venit ad ducem Mefzkonem. DCCCCLXVI. Mefzko baptifatur, & fides Catholica in Polonia recipitur. *Res gestæ Polonorum:* DCCCCLXXXII. Sanctus Adalbertus in Episcopum Pragensem consecratur. DCCCCLXXXI. coecus Adalbertus factus est Monachus Rome apud sanctum Alexium. DCCCXC. professio Sancti Adalberti cum fratre Gaudencio. DCCCXCII. Sanctus Adalbertus Gneznam veniens fidem Catholicam in Polonia roborauit. DCCCXCVII. sanctus Adalbertus martirifatus est in Prussia. MI. Otto Imperator Romam rediens uisitat sepulcrum Sancti Adalberti in Polonia. Et eodem anno Poloni receperunt Pragam & ducem Boleslaum in eadem cecauerunt. Item MIII. Heremite in Polonia martirifati sunt. MXVIII. primus Boleslaus superauit Ruthenos & terram eorum vastauit. MXXV. primus Boleslaus efficitur Rex magnus. MXXXV. Mefzko Rex Polonorum obiit. MXXXVIII. Sanctus Adalbertus translatus est. MLIX. Aron Abbas Thincienfis a sede Apostolica postulatus in Cracouiensem Episcopum Rome consecratur. MLXI. Ordinatio Lamperti in Episcopum Cracouiensem, qui Sula vocabatur. MLXX. Mefzko dux obiit. MLXXI. Lampertus obiit, cui Sanctus Stanislaus successit in Episcopatum. MLXXVIII. Boleslaus Secundus coronatus est, qui occidit Sanctum Stanislaum. MLXXIX. Beatus Stanislaus martirifatus est; cui successit in Episcopatum Lambartus non nisi quarto anno. MLXXXI. Rex Boleslaus Secundus obiit occisor Sancti Stanislai.

MLXXXII. Lambartus in Episcopum Cracouiensem ordinatur. MLXXXVIII. Sacrum corpus Beati Stanislai Lambartus Episcopus & Canonici Cracouienses transtulerunt ad Ecclesiam maiorem cum debita reuerencia de Rupella & de Ecclesia protunc Sancti Michaelis.

MLXXXVI. Mefzko dux de Vngaria rediit; & Boleslaus tercius natus est, & Judith marer sua obiit. MLXXXVIII. Mefzko dux uxorem duxit. MCII. Wladislaus cognominatus Hermannus diem clausit extremum. MCXI. Boleslaus dux Cracouie deuicit Bohemos & Terram eorum vastauit.

MCXXV. Cracow combustum est. MCXXXIII. Bohemi vastant Poloniam. MCXXXV. Wislicia cede destruitur V. Idus Februarii. Item VI. Idus Februarii Przemislaus dux Polonie occisus est in Roga sua sub Anno Domini MCCXCVI.

Anno Domini MCCCXXIII. VI. Idus Januarii Dominus Michael consecratur in Episcopum Wladislauiensem per Wenerabilem patrem dominum Petrum Episcopum Prenestensem Cardinalem. Item XIX. Kalendas Februarias eligitur Dominus Jaroslaus, Archidiaconus Cracouiensis in Archi-Episcopum Gneznensem Anno Domini MCCCXLII.

Item Quinto Kalendas Februarias consecratur Dominus Albertus Paluca in Episcopum Poznaniensem Anno Domini MCCCXLVIII. Item XVI. Kalendas Marcii obiit reuerendus Pater Dominus Johannes Doliua Episcopus Poznanienfis, qui bene uiuendo largus fuit, Anno Domini MCCCXXXV. Item IV. Idus Marcii obiit Domina Anastasia ducissa Lancienfis & quondam Dobrinensis, relicta Domini Ducis Semouiti fratris Domini Wladislai Regis Polonie, sub Anno Domini MCCCXXXV.

Item IV. nonis Marcii abiit inclitus Princeps Dominus Wladislaus Rex Polonie in Castro Cracouiensi Anno Domini MCCCXXXIII. Item Dominus Michael Episcopus Wladislauiensis vixit XL. annis, Dominus Wolimirus XXIII. annis, Dominus Albertus XIII. annis, Dominus Wislaus XVI. annis, Dominus Geruardus XXIII. annis.

Item IX. Kalendas Maii crematur Ecclesia Wladislauiensis Cathedralis simul cum domibus Canonicorum & Prelatorum in Ciuitate predicta antiqua per fratrem Bersterum & alios fratres de domo Theutonica, qui tunc temporis manu armata exiuerant de Castro Dobrinensi ad spoliandam & impugnandam Terram Cuyauie Anno Domini MCCCXXIX. tempore domini Mathie Episcopi Wladislauiensis, cui erat per Dominum Johannem Papam XXII. in ipsa Ecclesia de Episcopatu prouisum, ipso domino Mathia in Auinione existente.

Item Anno Domini MCCCXLI. Idus Marcii Dominus Traydenus dux Mazouie

vie obiit. Item Anno & Idus predictis obiit, Dominus Nankerus Episcopus Wratislauiensis. Item Anno Domini MCCCXXII. III. Idus Aprilis vallatur ciuitas Brestensis per fratrem Ortonem de Lutheburg & fratres ipsius de domo Theutonica & homines ipsorum fortes & armatos. Item VII. Kalendas Maii expugnatur ciuitas predicta Brestensis per duos superscriptos sub Anno Domini MCCCXXII. & tunc temporis erat dies Pasche.

Item VIII. Kalend. Maii coronatur inclitus Princeps Dominus Kazimirus filius domini Wladislai Regis Polonie in Regem Polonie Cracouiensi in Ecclesia per venerabiles Patres Dominos Jaroslaum Archi-Episcopum Gneznensem Johannem Episcopum Cracouiensem & alium Johannem Episcopum Poznaniensem Anno Domini MCCCXXXIII.

Item Anno Domini MCCCXII. Kalendas Maii natus est Kazimirus filius Wladislai Regis Polonie.

Item Anno Domini MCCCXXVI. II. Nonas Maii obiit Bernardus dux Slesie gener domini Wladislai Regis Polonie.

Item pridie Kalendas Junii obiit Dominus Paluca Episcopus Poznanienensis in Solecz villa Anno Domini MCCCCLVto.

Item VII. Kalendas Junii obiit Domina Anna Regina Polonie in Castro Cracouiensi filia Gedimini Ducis Lithwanorum. Anno Domini MCCCXXXIX.

Item X. Kalendas Junii Annis Millesis trecentenis sine senis a Prussis tum populus, cadit & Kazimirus.

Item V. Kalendas Junii Dominus Arnestus Archi-Episcopus Pragensis obiit etiam constitutus obtinuit reliquias Sancti Stanislai & in honorem ipsius capellam construxit in Ecclesia sua Cathedrali Pragensi Anno Domini MCCCXLIII.

Item II. Idus Junii recedit Dominus Mathias Episcopus Wladislauiensis de Curia Auinonenfi, qui etiam constitutus obtulit reliquias Sancti Stanislai & in honorem ipsius capellam construxit in Ecclesia sub Anno Domini MCCCXXXIII.

Item III. Nonas Julii expugnatur Paczans Castrum cum machinis multis & alii quam plurimis Instrumentis per fratres supra dictos; in quo multi thesauri hominum diuerforum arma & Baliste quam plurime sunt accepta per ipsos & homines plures interfecti & captiuati, quos dominus Episcopus redemit, videlicet pro CCCctis Marcis, numeri & monete Polonialis.

Item Nonas Julii crematur Castrum Padzcowiense per eosdem Anno supra dicto. VII. Idus Julii crematur Castrum Nakel. Item Octobris XVIII. Kalendas recessit Domina Anna siue Anastasia Regina Polonie vxor incliti principis Domini Kazymiri Regis Polonie cum Patre suo domino Margrabio sine licencia sui mariti Regis predicti Anno Domini MCCCCLVto.

Item Quinto Kalendas Octobris committitur bellum inter homines dominorum Wladislai Regis Polonie & Luderii Magistri generalis ac fratres ipsius de domo Theutonica, in quo quam plurimi homines ex utraque parte sunt occisi. Sed multo plures fratres & homines de domo predicta circa villam Plowcze prope Padzcow Anno Domini MCCCXXXI.

Ipsa die omnium Sanctorum obiit Dominus Bernhardus Episcopus Wladislauiensis fautor & promotor corone Polonice gentis, Avinione in Curia Romana ibidem existens Anno Domini MCCCXXII.

Pridie Nonas Nouembris providetur Domino Sbilutho per Papam de Episcopatu Wladislauensi Anno Domini MCCCCLXVto.

Item die Sancte Barbare obiit venerabilis in Christo pater dominus Janislaus Archi-Episcopus Gneznenfis, Anno Domini MCCCCLXI. in Lancicia in domo sua circa Ecclesiam.

Item III. Idus Decembris prouidetur Domino Matthie Decano Wladislauensi de Episcopatu Wladislauensi Anno Domini MCCCXXIII.

Anno Domini MCCCCLI. obiit dux Boleslaus Plocensis amicus Ecclesie. Anno Domini MCCCCLIII. cecidit nix magna vsque ad genua in vigilia Penthecostis.

Anno Domini MCCCXLV. Johannes Rex Bohemie cum Bohemis venit ante Cracouiā & cum Vngaris ante Lwow, defendente se Wladislao Rege Polonie pugnaverunt & Bohemi superati ad propria cum confusione sunt reuersi. Anno Domini MCCCCLIX. pestilencia magna fuit & homines se affligebant seu flagellabant.

Anno Domini MCCCXLVI. Johannes Lodza Episcopus Poznanienfis obiit, qui dum vixit, multas profas, vnam videlicet de Assumptione Beate Marie: Salve salutis ianua; aliam de purificatione benedicta; aliam de sancto Alberto in laudem sacro presuli, quilibet versus incipit per literas sui nominis, Johannes Presul Poznanienfis; item de Sancto Petro; Tu es Petrus & super hanc; item aliam de Sancto Paulo; vna que cantatur post Ymnum in Ecclesia Poznanienfi: Lux clarescit in via. Hic erat iocundus cytharam in domo sua causa leticie percuciebat: Sed lubricum carnis ardentius agebat, bene literatus erat & bene natus.

Przemislaus & Ottakar Rex Bohemorum cum potencia sui exercitus venit in Thorum contra Pruthenos cupiens Martis miliciam exercere; qui propter aduersitatem temporis & hyemis immanis etiam temperiem non adepto voto fraudati desiderio expensis & laboribus inutiliter consumptis, dampnis & rapinis & aliis iniuriis Terre Domini Boleslai Ducis Polonie grauiter illatis retro domum vnde venerant sunt reuersi; vnde ipse dux cum ipso Rege discordauit.

Anno Domini DCCCCLV. Dambrowca de Bohemia nubuit Mefzko Duci Polonie, qui Mefzko secundo anno baptisatus est.

Item Anno Domini DCCCCLXV. Jordan primus Episcopus in Polonia ordinatus est & obiit DCCCCLXXXIII.

Item Anno &c. XCIX. Dux Mefzko primus Christianus in Polonia obiit: Item Anno DCCCXCIV. sanctus Adalbertus passus est, Sanctus Episcopus Gaudencius ordinatus est, iuxta versus Anno milleno centeno trinaque deno, nec non octauo Dux Polonie Boleslaus Luce Nouembris obiit speculante Kalendas. Vixit in hoc mundo sex annis plus Iubileo.

Item MCXLII. Wladislaus filius Boleslai dicti Crziwousti circa Poznamiam a fratribus fugit Vngariam confusus. Anno MXXV. Boleslaus Magnus obiit. Item MXXXIII. Mefzko Rex Polonie filius eiusdem Boleslai obiit.

Item MCLXXIX. Mefzko senex fugatur. Item Anno MCLXXXI. rehat Gneznam. Item MCLXXXIII. Mefzko filius eiusdem Mefzkonis senis obiit. Item eodem anno Kazimirus magnus Dux Cracouie obiit, & Odo filius Mefzkonis eodem Anno obiit.

Item Anno Domini MCLXXXV. Mefzko per Cracouitas vulneratur, & Boleslaus filius eius occiditur. Item MCCII. Mefzko magnus obiit. Item MCCXXIX. Lestco Dux Cracouie & Pomoranie in Bauffzowa occiditur.

Item MCCXXII. Wladislaus Mefzeonis fugatur & exilio moritur. Item MCCLXXIX. Boleslaus Dux Polonie dictus Crispus, & eodem anno alter Boleslaus Cracouie Dux pudicus nominatus obierunt.

Anno Domini MCCXLVII. Dux Boleslaus filius cuiusdam Wladislai, qui dicebatur Odonicz, qui tunc Kalis tenebat, recuperavit Laudense Castrum, quod Dux Kazimirus filius quondam Cunradi Dux Cuyauie detinuerat occupatum; Eodem Anno Dux Conradus pater Kazimiri & Semouiti obiit, Semouito filio suo ducatum suum relinquens; frater tamen ipsius sepulcro patre Kazimirus scilicet, Lanciciam, Spiczmirz, Syracz & Polprzam ex improuiso occupauit, dum frater eius Semouitus & mater eius in exequiis paternis morabantur.

Anno Domini MCCXLVIII. Przemisl Dux Polonie Comitem Thomam Castellani Poznaniensem & Thomislaum filium suum siue suum subpincernam captiuauit & vinculis in Suezden detinuit & arte custodie mancipatos depurauit. Eodem anno Dux Kazimirus Laudam Castrum recuperavit. Eodem Anno Episcopus Poznanienfis Boguphalus Theotonicis de Medzyrzecz indulgit decimam infra duos annos, scilicet de eodem anno & sequenti.

Eodem Anno Boguphalus Episcopus Poznanienfis recepit villam Sozlowo a Duce Semouito pro nonaginta marcis argenti, quas idem dux tenebatur soluere, pro debitis paternis eidem Episcopo.

Eodem anno Jacobus Archidiaconus Leodiensis Domini Pape Capellanus & eiusdem in Prussia & Pomorania vices gerens celebravit Sinodum in Wratislauiam, cui interfuerunt Fulco Archiepiscopus Gneznensis, Thomas Wratislauiensis, Michael Wladisl. Prandorha Cracouienfis, Boguphalus Poznanienfis; Petrus Plocensis, Nanker Lubuczenfis, Culmenfis primus, Episcopi. In qua Sinodo idem Jacobus de consilio Episcoporum absoluit Polonos de voto, quo astricti fuerant de abstinentia carnum. Consueuerant enim ab antiquo Poloni dimittere carnes in dominica: Cir-

cumdederunt me: Sed quidam immutabant & propter hoc sepius excommunicabantur & videbatur ex hoc periculum animarum grauari. Idem Jacobus cum suis Episcopis constituerunt, ut Poloni & alii terram eandem inhabitantes habeant in suo libero arbitrio, ut si alicui placeret in bona voluntate abstinere se a predicta Dominica a carnibus & si placeret habere usum vsque ad Dominicam Esto michi.

Eodem Anno Dominus Ffulco Archiepiscopus & Episcopi Polonie Quintam partem prouentuum & reddituum Ecclesiasticorum de tribus Annis persoluerunt per fratrem Godefredum predicatorem & Primum Domini Pape pro subuencione Ecclesie Romane, cum Idem Papa Fredricum Imperatorem deposuit de Imperio in Concilio Lugdunensi & inuocabat contra ipsum brachium seculare. Eodem Anno Luduicus Rex Francie transfretauit se pro sepulcro Domini nostri Jesu Christi pugnaturus & Terra sancta &c.

Item Anno MCXLII. Padost obiit Robertus successit. Item MCXLVII. Conradus Imperator Poloniam intrauit & cum regibus Hierosolymam pergit. MCXLVIII. Robertus Episcopus obiit, cui Mathes Episcopus successit. MCLXVI. Gethco in Episcopum consecratur. MCLXX. Sanctus Thomas Cantuariensis Archiepiscopus martirisatus est. &c.

Item MCLXXI. Kazimirus dux Cuyaue vicit Ruthenos MCLXXXIV. per Egidium Episcopum Mathinensem. Sanctus Florianus Cracouiam apportatur & per Gethconem Cracouie deuotissime suscipitur. MCLXXXV. Gethco Episcopus obiit, cui Ffulco successit. MCLXXXVI. Lestco dux obiit & Kazimirus obtinet dignitatem eius &c.

Item Anno MLXXXVII. Ffulco ab Urbano Papa in Episcopum Cracouiensem consecratur. MCXCV. inter Mefzconem filium Kazimiri facta est magna cedes in Mefzcone, sic quod Mefzco vicitur & dux Boleslaus filius eius interficitur. Item MCXCIII. Dux Kazimirus obiit frater ducis Mefzconis. MCXCVI. Dux Mefzko in Cracouia succedit. MCXCVII. Petrus Secundus Cardinalis venit in Poloniam, qui matrimonium in facie Ecclesie instituit contrahi & sacerdotibus vxores habere abstraxit. Item MCXCVII. Dux Mefzco frater Kazimiri obiit, & Dux Lestko eiusdem Kazimiri in Cracouiam succedit.

Item MCCV. Romanus fortissimus princeps Ruthenorum cum exercitibus suis a Lestcone & Cunrado fratribus suis, filiis Kazimiri in Zanichost est interemptus. MCCVII. Ffulco Episcopus Cracouiensis obiit. Anno Domini MCCVIII. Vincentius Canonice electus ab Innocencio Papa confirmatur, & per Henricum Archiepiscopum in Episcopum Cracouiensem consecratur. Anno Domini MCCXIX. Henricus Archiepiscopus obiit. MCCXXI. in Prandnik hospitale per Hywonem Episcopum de consensu Capituli Spiritus Sancti construitur &c.

Anno Domini MCCXXII. per eundem Episcopum ad sanctam Trinitatem Ordo Predicatorum & in Calicz ordo Cisterciensis statuitur. Item MCCXXV. Monasterium de Calicz transfertur in Mogilam, que clara Tumba cognominabatur, & ibidem Cœnobium fundatur Griseorum. MCCXXVII. Lestco Dux Cracouie interfecit in colloquio a filio Ducis Odonis sub fraude. MCCXXVIII. Dux Wladislaus Odonis captus est a Sene Wladislaw in bello. Item MCCXXIX. Iwo Episcopus Cracouiensis obiit. MCCXXX. Ecclesia Cracouiensis combusta est. MCCXXXI. cense dictus Barbatus & Dux Cracouie obiit, cui Henricus in vtroque dominio successit filius ipsius, is est Henricus, quem Thartari occiderunt in prelio. Sequitur de Inroitu Thartarorum in Terram Cracouiensem &c.

Item MCCXLI. Thartari Cracouiam intrantes Ecclesias succenderunt & populum infinitum abduxerunt. Anno Domini MCCXLII. Wislaus Episcopus obiit, cui Prandotha successit.

Anno Domini MCCXLIII. Prutheni per diuersos in suburbio Lublin vastant & succendunt. Item MCCXLVII. Ecclesia Sancti Wenceslai de plumbo tegitur, preter tres, que sunt ante Thartaros teste. Item MCCLIII. Magister Jacobus & Magister Nicolaus Canonici Cracouienses ad Curiam Romanam mittuntur pro Canonisatione Sancti Stanislai, qui per Dominum Innocencium Papam est canonisatus, eodem Anno nuncii predicti redierunt.

Boleslaus Dux Cracouie & Wladislaus Oppoliensis cum exercitibus suis etiam Ruthenis Terram Oppaue vastauerunt. MCCLIX. Thartari subiugatis Belarebenis, Lithwanis, Ruthenis & aliis gentibus, Sandomirz Castrum capiunt & multis Christianis

Nianis occisis alios abducent. Similiter autem Cracouiam venientes occiderunt plurimos & seruitutis compede reliquos ad sua vehentes manciparunt. MCCLXII. Semouitus Dux Mazouie per Lithuanos in Jazonseo occupatus occiditur & filius Conradus capitur. MCCLXVI. Boleslaus Dux Cracouie misit exercitum suum in Russiam & vicit Swannonem Ducem Russie & terram vastauit, & filuit Terra in habundancia optate pacis tempore sue vite.

Anno Domini MCCLXV. Castrum edificatur super montem eorum cum lignorum structura. MCCLXVIII. Paulus in Episcopum Cracouiensem consecratur. MCCLXVIII. Rex Bohemie Prussiam intrat & Christianos non paganos deuastat. MCCLXXIII. Boleslaus Dux Cracouie obiit, qui fuit filius Lestconis, qui priuilegiis & graciis Ecclesiam Cracouiensem decorauit & Clero libertatem dedit & tempore suo magna & bona pax fuit. Cui Lestco Dux Siradiensis in Cracouiam successit. Item Anno Domini MCCLXXXII. fames horrenda fuit. Nam mensura filliginis solue XIII. scotis argenti. Item Anno Domini MCCLXXXII. Dux Lestco congregiensium Lithuanis in Rorone deuicit eos & plurimos ex eis occidit.

Anno Domini nongentesimo nonagesimo quarto Polonia fidem recepit Catholicam. Anno Domini MXC XII. incepit ordo Cluniacensis. Anno vero MLXXXIII. Ordo Orcasienfis. Item MYCVIII. Ordo Cisterciensis. Item Anno Domini Millesimo Nonagesimo, septimo Sancte Trinitatis. Anno Domini MCXX. ordo Premonstratensis. Anno Domini MCC. Ordo Predicatorum. Anno MCCX. Ordo fratrum minorum. Anno Domini MCCXXIII. Ordo Templariorum. Anno Domini MCCLXI. obiit beata Hedwigis. Item Anno eodem missi fuerunt flagellatores destruendo fidem Christianam.

Anno Domini MLXXII. Sanctus Stanislaus in Episcopum Cracouiensem ordinatus est. In MLXXX. occiditur, & canonisatur in MCCLIII. Item Anno Domini MCCXCIII. circa festum Sancti Martini captus est Dux Henricus quintus per Luthconem. Item Anno Domini MCCXCVI. die Cinerum Dominus Przemisl Dux Polonie & Dux Pomoranie captus est in Rogo sua & occisus in via &c.

Anno Domini MCCXLIX. Dux Przemisl Polonie edificauit Poznaniam & fratri suo Boleslao dedit Gneznam Metropolin & alia Castra Nakel, Vizeze, Czernkow, Zuy, Ostrow, Buyn, Gdecz, Byechow. Boleslaus vero dicto fratri suo Przemislano duci donauit partem suam Terre Kalisiensis & ipsius Castri Kalis, que ipsum contingebat iure hereditario extra diuisionem in perpetuum possidendam ratione primogeniture.

Eodem Anno Dux Slesie Boleslaus filius quondam Henrici dedit Lubusz Castrum nobile & firmum Archiepiscopo Magdeburgensi, ut ferret ei auxilium contra fratrem ipsum vterinum Henricum Ducem Wratislauensem, contra quem pugnabat, pro eo, quod Idem Henricus fratrem suum Boleslaum captiuauerat, vnde nitebatur Idem Boleslaus fratrem suum Henricum de Terra penitus profugare.

Eodem Anno Dux Oppolienfis Wladislaus filius quondam Kazimiri Ducis eum detineret Rudam occupatam donauit eam Kazimiro filio quondam Cunradi Ducis Cuyanie pro quingentis marcis argenti, quas tenebatur soluere relicte fratris sui Mefzconis. Reliquerat enim in Testamento Idem Mefzko dictam summam pecunie vxori sue, sorori videlicet Kazimiri, quam Idem Wladislaus eidem Mefzconi iure hereditario succedens debebat. Verum quia iustus Dominus & Iusticias diligens nunquam obliuiscens misereri, dum nuncius missus Rudam Castrum tradere & nuncii Kazimiri ad recipiendum missi tardarent aliquantulum Przemisl Dux Polonie collecto exercitu suo predictorum ducum nunciis profugatis idem Castrum occupatum possedit, Cui hereditario iure a progenitoribus competebar.

Eodem Anno in prima nocte post diem beati Johannis Baptiste Bogufalus Peccator, Episcopus Poznanienfis, vidit per visum & audiuit quendam Religiosum dicere: Infra XXV. annos tota Polonia consumabitur, & dum a loquente diligenter inquireret, vtrum in bono an in malo deberet consumari; non illi respondit, dixit tamen, quod & Papa deberet consumari, quod adeo in bonum conuertri postulauit. Hoc ipsum quibusdam suis capellanis reuelauit expurgans de sompno.

Eodem Anno in Terra de Czarnik inter Rodicowo villam Episcopi Poznanienfis & inter Ornesowo villam Domanicii limitationes seu termini facti sunt a flumine VVisle vsque ad rippam fluminis Pyleze auctoritate & mandato Ducis Semouiri consencientibus ad hoc Boguphalo Episcopo & dicto Domanicio & presentibus eisdem. Assuit

eciam

eciam ibidem prepositus Dominarum de Kazimirz ex parte cuius & conuentus ipsius eandem villam tenebat dictus Domanicz. Termini autem sunt alicubi congestione terre in modum monticulorum, alicubi in scissione arborum, que granicie vulgariter nuncupantur.

Eodem Anno Cunradus filius quondam Henrici Ducis Slesie, qui fuit occisus a Thartaris, timore fratris Boleslai secessit in Poloniam ad Przemislonem Ducem Polonie generum suum, qui eum benigne suscepit & honorifice pertractauit. Tandem collecto exercitu suo Dux Przemisl & eciam fratris sui Boleslai Ducis Gneznenfis edificauit & muniuit Castrum Bythom & tradidit dicto sororio suo Cunrado. Cum autem idem edificaretur Dux Przemisl sororium suum Ducem Boleslaum captiuauit in vincula coniecit eo, quod fratri suo Cunrado partem Terre denegabat, ymo eundem eciam fraudulenter occidere nitebatur.

Eodem anno Millesimo ducentesimo LIII. Kalendas Januarias homines Episcopales, decimi & censini condemnati fuerunt auctoritate Ducis Przemislonis Domino Boguphalo Episcopo Poznanienfi ducere ligna ad coquinam ipsius & ad pystrinum & ad braxatorium potus. Idem declaratum fuit, quod quilibet hominum eorundem tres magnos curus, quos ducunt gemini & seni soluere tenentur, quod fenum ipsi falcare tenentur & vectura propria ad stabulum Episcopi deducere.

Eodem Anno Rex Dacie fuit occisus ab Abel fratre suo verino, qui eidem successit. Item eodem anno decimi Episcopales de Poznania Iudicio Ducis Przemislonis fuerunt condemnati ducere ligna ad coquinam Episcopi ad pystrinum & ad braxatorium. Item ibidem fuit declaratum, quod si pater cum filio vel duo fratres hominum Episcopaliu diuidant inter se substantiam suam & separatim denegant, quilibet eorum solutiones, prestationes & seruicia ex integro prestabunt Episcopo Domino suo.

Fredericus II.
Rom. Imp. mo-
ritur:

Anno Domini MCCL. Fredricus quondam Imperator, quem Innocencius Papa quartus ab Imperio deposuit; ideo precipue, quia cum esset per Gregorium Papam nonum sollempniter anathematizatus infra aliquot annos contempnens Claues Ecclesie in Anathemate perdurauit in die beate Lucie diem clausit extremum. Excommunicatus autem fuerat, propterea quia quosdam Cardinales sedis Apostolice legatos ad ipsum destinatos derinuerat in captiuitate. Episcopos vero & Abbates quosdam submerferat, quos DEI timore postposito interfici iusserat, quos diuersis penis in contemptum Cleri & in preiudicium Ecclesiastice libertatis.

Nuptie Wladislai II. Ducis
Opolienfis
cum Effeya;
Poznanienfis
Ducis Przemisl
ai Sorore:

Anno Domini MCCL I. Przemislaus Dux Polonie sororem Effeyam Wladislao Duci Oppolie dedit in vxorem, licet eundem Wladislaum, quarto contingeret gradu consanguineitatis. Eodem anno contigit, quod cum quidam latrunculi exissent delubris & predas agerent de villis & opidis Polonicis latenter & furtiue. Venerunt vsque ad campestria Czwanzin: & cum animalia inibi pascencia vellent abigere more predonum, quidam de pastoribus dixit ad ipsos: Quare pro modica preda maiorem negligitis? Ecce enim Castrum Czwanzin non nisi a tribus hominibus custoditur expectantibus dominos suos, qui debent ad custodiam castri venire. Quod audientes latroneuli sinxerunt se quasi ad custodiam Castri venire & sub ea doloitate castrum captum occuparunt. Verum cum ad nobilem Przemislonem ducem Polonie rumor huius facti peruenisset & cum tamquam ex alto volnus pertulisset in nullo consternatus, sed tamquam vir animosus licet cum paucis militibus, qui de sua curia extiterant, castrum predictum latronibus intus existentibus viriliter obsedit, dans cunctis Baronibus Polonie & omni populo in mandatis firmiter, ut ad tante propulsiorem iniurie ad ipsum quantocius properarent. Quod autem nobiles & populares audientes, ut mandatum fuerat sine mora perfecerunt castrum predictum magna multitudine debellantes. Cum autem latrunculi, qui castrum obsederunt, se in mortis articulo cernerent constitutos, dextras sibi dari postularunt. Dux vero Przemisl secundum sibi innatam clemenciam inimicis capitalem pacem tribuens vitam condonauit, licet ipsos in sua cerneret potestate, latrunculi vero vitam pro lucro reputantes ad propria redierunt. Gloriosus autem Dux Przemisl plurimum de suorum Nobilium gaudens fospitate Castrum occupauit & sedit cum pace.

Przemislaus
Dux Maj. Pol.
Castrum
Czwanzin oc-
cupat:

Merita Boguphalo II. Episc.
Poznanienfis:

Eodem anno frater Gerrandus de ordine Predicatorum missus a fratre Hugone Predatore presbytero Cardinali Apostolice sedis legato venit in Poznaniam & conuocato Boguphalo Episcopo. Poznanienfi & Clero ciuitatis & dioecesis totius, ipsius auctoritate legati predicti omnes concubenarios manifestos publice excommunicauit. Ad cuius eciam mandatum dicti legati procuracionibus dictus

ctus Episcopus cum Clero suo LXXV. marcas argenti examinati & in pondere Calonicensi exfoluerunt.

Eodem anno Michel Episcopus Cuyauie in die beati Ciriaci diem vite clausit extremum. Eodem anno dux Pomoranie Barnyn Drdzen occupauit; & eodem mense occupationis Przemisl dux Polonie idem Castrum recuperauit. Eodem Anno Boguphalus Episcopus Poznanienfis Gosczimironem cum filiis & cum filiis quondam Czechoslai fratris ipsius Gosczimiri, videlicet & Vezadone nomine Ecclesie Poznanienfis a duce Kazimiro recuperauit & eos duci Przemisloni restituit.

Anno Domini MCCLIII. Idus Februarii Frater Gerrandus de ordine Predicatorum secunda vice in Poloniam rediens, ex parte Hugonis Cardinalis & legati exegit ab Ecclesia Poznanienfi expensas eidem legato octoginta marcas argenti de graui argento in pondere Poznanienfi in Ecclesia sua ad celebrandam electionem. In qua taliter appromiserunt, totum negotium in tres personas, videlicet in Petrum prepositum, Petrum Decanum & Gerrandum Scolasticum, ut quemcunque illi tres eligerent, dicti Canonici ratum haberent; qui inuocata Spiritus Sancti gracia elegerunt Dominum Petrum Decanum virum deuotum & pyum: sed quia inhibitu fuerat, quod Archiepiscopus Metropolitano Polonie Electos Polonie sine scitu & mandato Hugonis Cardinalis & legati confirmaret: ideo Dominum Petrum quondam Domini Boguphali Episcopi pro Confirmatione Electi Poznanienfis ad dictum Hugonem Cardinalem miserunt. Qui cum esset in via constitutus, a quibusdam fuit captus, spoliatus & tentus & ita infecto negocio redijt. Dicti vero Canonici alios nuncios ad eundem destinauerunt, qui ad ipsum venientes confirmationem & literas confirmationis obtinuerunt, & alias literas Metropolitano Archiepiscopo apportauerunt, per quas inhibicio eiusdem legati fuit reuocata. Prefati vero Canonici cum haberent literas confirmationis arripuerunt iter ad Dominum Ffulconem Archiepiscopum, qui eidem obuauerunt circa fluuium Pydam. Et cum comparuissent dicti Canonici cum suo Electro coram eodem Domino Archiepiscopo, opposuit se eorum electioni Dominus Iohannes Canonicus eiusdem Ecclesie dicens se fuisse contemptum in eadem electione; & petebat ipsam plus infirmari, quam confirmari. Et cum multa inter se verba tractarent, & non possent ibi aliqualem Sentencie habere confirmationem, pecierunt alium sibi tercium dari. Dominus autem Archiepiscopus assignauit eis alium tercium in Slawna. Et cum iterum venissent ad tercium destinatum & locum, Dominus Theophilus Archidiaconus de Cirzusk Canonicus Poznanienfis etiam se opposuit dicte Electioni, dicens: Quia ad vos libera electio redijt, & me ad ipsam non vocastis, cum tamen venire poteram, si vocatus fuisset, ideo repuro me esse contemptum. Et ita nec tunc dicti Canonici aliquem finem de confirmatione Electionis obtinere potuerunt. Audiens hoc Dominus Oppiso Abbas de Messano, qui tunc legatus fuerat in Polonia, quod tanta discordia esset inter Canonicos predictos, eosdem mandat ad se venire: & venerunt vsque in Wratislauiam, & cum essent constituti in presencia eiusdem legati, monebat ipsos venire ad concordiam: ytraeque autem partes videntes saniori consilio coram eodem legato consenserunt in prefatum Dominum Petrum Decanum. Videns hoc prefatus legatus, quod vnanimis facti sint super sua electione, ipsam auctoritate Domini Pape confirmauit.

Discordia de
Electione Epi-
scopi Pozna-
nienfis.

Eodem Anno Illustris Princeps Przemisl ad instanciam cuiusdam ciuis de Gubin mouit Ciues suos de Ciuitate, que erat sita in arena, que vocatur Szrothca circa Ecclesiam sancte Margarethe & transtulit eos ex alia parte Warthe prope Ecclesiam Sancti Martini, vbi fuerat alia ciuitas primitus locata, quam idem Dux fecit de blancis & fossatis firmis muniri, & est munita ad mandatum suum.

Elogium Ducis
Przemislai
Mai. Pol.

Eodem Anno Nobiles viri duces Polonie, videlicet Przemisl & Boleslaus conuenerunt in Castellaniam de Gedez & habuerunt inter se tractatum de diuisione Terre sue. Ad quem tractatum Dominus Ffulco Archiepiscopus Gneznenfis & multi Nobiles Polonie conuenerunt. Et cum multum inter se tractarent super eodem negotio, dictus dux Przemisl fratri suo Domino Boleslao dedit Gneznam Metropolim Kalis, Rudam, Gedez, Buyn, Bechow.

Diuisio Maioris
Poloniae.

Eodem Anno Domina Elizabeth vxor ducis Przemislonis simul geminas filias peperit. Eodem Anno in mense Septembri Nobiles viri Przemisl & Boleslaus duces Polonie fratres vterini, cum Domino Cunrado, duce Glogouie cum filio quondam Ducis Henrici Slesie, collectis exercitibus suis venerunt vsque ad fluuium, qui vocatus vulgariter Widawa a Wratislauia miliare paruulum. Et mittentes exercitum suum

deua-

Sileſia à Polo-
nis peruaſata :

deuaſtarunt Terram ducis Henrici fratris predicti ducis Conradi; qui vaſtauerunt cir-
ca Trebniciam & circa Cerquiciam & circa omnia montana, ymmo etiam quidam
exercitus vadauit per Odram & vaſtauit circa Leſniciam propter villas omnium Eccleſia-
rum, quas fecerunt idem principes ab omni vaſtatione eſſe immunes. Item Anno Domini
MCCL. Domorathus miles magnus Iudex Polonie poſt octauas Paſche facto prandio
ſanus bene depoſuit ſe ad lectum volens dormire & ſtatim ibidem ſubitanea morte
fuit mortuus &c.

Clades Swanto-
pulci : Ducis
Pomeranię :

Anno Domini MCCXL. Dux Swanthopelcus cum filiis ſuis & cum fratre ſuo,
collecto aliquantulo exercitu pro conducenda ſua ad antiquum Nakel expenſa; &
cum eſſet ante Caſtellum Nouum attempraui, ſi forte potuiſſet per aliquem modum
expugnare. Idem Caſtellanus licet multos cuſtodes haberet, tamen habens inter ſe
conſilia fecit exercitum ligna de pyno ſeccare, inde faces adaptari, vt poſſet predictum
Caſtellum ſuccendere. Et cum ligna parata Pomorani in foſſatis ponerent, & videre-
tur quod ad ſufficienciam non haberent, oportebat eos pro lignis redire, vt de maio-
ri quantitate replerent foſſatas. Poloni autem ſicut viri diſcreti & in multis experti,
cum Pomoranos viderunt redire pro lignis, & illa ligna, que iam erant proiecta, ſed
nondum ſuccenſa, armati exiuerunt de Caſtello & aliquantulum remouentes cum in-
ſtrumentis ad hoc paratis eadem ligna ſuccenderunt, & per ignem conſumpſerunt. Vi-
dentes autem Pomorani tantam aſtuciam & diſcrecionem Polonorum vltius deſierunt
ligna proicere: ſed vt viri fortiſſimi armati cum clypeis ſuis & cum ratibus acceſſe-
runt & cum fundis lapidibus impoſitis & etiam cum machinis, ceperunt dictum Ca-
ſtellum expugnare. Sed miſericors Dominus & iuſtus non deſerens Polonos, qui
iuſte hereditatem defendebant Polonie, quam Pomorani duci Polonie per vim niteban-
tur auferre, vbi nulla firmitas & parua ſpes de vita, ipſe Dominus dignatus eſt ſeiſpſum
pro Polonie ſuauamine ponere preſtando eis auxilium de celo, dans eis vires & conſtan-
ciam repugnandi inimicis ſuis, cum tamen ſatis deſperarent de vita, & per auxilium
DEI tunc repulerunt inimicos a Caſtello. Et dicebatur, quod tunc fuerunt Pomorani
ſub caſtello XX. occiſi vſque ad mortem & quadraginta vulnerati fere quidam ad
mortem. Pugna autem eorum cepit eſſe illo die ante meridiem vſque ad horam
completorii. Ita dux Swanthopelcus perditis aliquantulum hominibus receſſit con-
fuſus.

Praelium ad
Caſtrum Na-
kel :

Item eodem anno poſt Rogaciones contigit, quod Pomorani, qui tenebant anti-
quum Caſtrum Nakel, exiuerunt & prouocarunt Polonos de nouo Caſtro, quod Dux
Przemisl conſtruxerat. Poloni vero ſicut probi homines & audaces milites videntes
eos exiuiſſe, contra eos irruerunt & ceperunt contra eos viriliter pugnare. Dux au-
tem Swanthopelcus ſicut vir dolofus & fraudulentus cum magna cautela fecerat Pomo-
ranos, quod prouocarent Polonos, & ipſe circa montana, que ſunt circa caſtrum,
cum exercitu morabatur. Sed cum Poloni contra eos, qui illos prouocauerant, vi-
ctoriam obtinerent, Swanthopelcus improuidus repente de montanis exiliens preſatos
Polonos ex omnibus partibus circumdedit, ita quod nullam viam eſſugendi haberent.
Poloni vero credentes ſe in mortis periculo, ceperunt pro poſſe multitudini reſiſtere:
Sed cum non poſſent ſe deſenſare pro nimia paucitate ipſos Pomorani occiderunt,
quosdam vulnerauerunt & receperunt & in terram ſuam abduxerunt. Inter quos ce-
perant quendam militem Mſeziſlaum & quosdam alios, quorum nomina propter pro-
lixitatem hic non notamus &c.

Lacus quidam
cum flumine
Eccleſie Poz-
nanienſi vin-
dicatur :

Item eodem anno videlicet MCCLVI. Comes Bogutha egit contra Dominum
Boguphalum, Episcopum Poznanienſem, qui dicebatur de Cirznelm & contra Eccle-
ſiam ſuam pro quodam lacu, qui vocatur Synce, aſſerens ſibi ipſum de iure pertinere.
Episcopus autem predictus cum Canonicis ſuis, qui in poſſeſſione fuerant ab antiquo,
cuius etiam memoria minime habebatur, defendebat partem ſuam coram principe
Przemislone, dicens ſibi & Eccleſie ſue ab antiquo pertinere, non tamen totum, ſed
dimidium cum medio flumine, quod Odra dicitur, quod per eundem lacum currit.
Dux vero preſatus pro forma Iudicii precepit Episcopo & Canonicis, vt ſecundum
priuilegium eorum & etiam antiquam conſuetudinem ibi deſcenderent, & vnus, qui
ibi melius ſciret, pro eodem dimidio lacu & flumine iuraret. Episcopus autem pre-
tactus cum ſuis Canonitis ſatisfaciens Comiti Boguthę, licet hoc non deberet facere,
propterea quia Poznanienſis Eccleſia erat multo tempore in pacifica poſſeſſione. Ta-
men miſerunt tres ex Canonice ad iurandum, videlicet Dominum Gerandum Deca-
num, Dominum Bodſlaum & qui Baſto dicitur, cuſtodem, Dominum Vincencium Cano-

Canonicum filium Masli militis; qui eodem anno ibidem in die beati Viti venientes orto sole ceperunt rogare per Comitem Boznonem Castellatum de Medzirezec, vt ipsos Comes Bogutha non cogeret iurare. Predictus vero miles nullo modo assentire voluit. Illi vero admissi fuerant, vt iurarent pro eodem dimidio lacu & medio flumine, qualitercunque currat. Iurauerunt omnes tres quilibet sub stola super missale, & eciam super crucem, qui ibi in missali per sacerdotem Petrum filium Michaelis Capellanum de Pezow tenebatur. Audierunt eciam illi Iurantes, quod Dominus Paulus Episcopus Poznanienfis pro eodem lacu & medio flumine iurauerat, & propterea ipsi salua consciencia iurauerunt, quod eciam ab antiquo & fide dignis didicerunt esse verum. Et ita per eorum iuramentum tunc predictum lacum medium cum flumine Episcopus cum Canonicis suis obtinuit.

Eodem Anno, videlicet MCCLVI. in Pomorania Comes Baran iunior egit contra Dominum Custodem Poznaniensem Basconem coram duce Przemislone, quod sibi abstulisset rethe piscium theutunicali, qui constitutus ibidem in iudicio idem custos cognouit se fecisse, pretendens causam legitimam, dicens eundem Baranum contra DEVM & iustitiam vsurpasse vtramque rippam fluminis Warthe, que de iure competeat Sanctuariis Ecclesie Sancti Petri Apostoli. Dux vero Przemisl precepit in forma iudicii, vt idem Custos cum aliquibus Canonicis secundum eciam antiquam consuetudinem descenderent & vnus ibidem iuraret, qui melius de hoc sciret. Descenderant autem Petrus Prepositus, Iohannes Scolasticus, Bodslaus & qui Basco dicitur Custos, Marcus Canonicus parati iurare secundum diffinitionem ducis Przemislis. Prefatus vero miles Baran videns, quod ipsi ad hoc venerant, quod iurarent, ipsos non admisit ad iuramentum, sed per compositionem cum eis conuenit. Et talis cum eis compositio facta fuit, quod deberet Dominus Custos & Sanctuarii vtramque rippam trahere. Similiter & Comes Baranus cum hominibus suis & si alter non posset, nihil negligere piscari. Ille qui traheret partem aliquam, daret alteri, & hoc talem, qualem ipse daret, talem alter ab alio reciperet. Et si vterque eorum simul conuenirent ad capturam cum retibus suis & amborum homines piscarentur, per medium diuiderent inter ipsos.

Anno itaque eodem in vigilia beati Iacobi Apostoli conuenerunt Nobilis Vir dux Przemisl cum suis Baronibus in villam suam Kezyne tractaturus de recuperacione Castri sui Nakel, quod tenebat tunc Swanthopelcus dux Pomoranie. Ad quem venit vir honestus frater Poppo crucifer de domo Theutonica, qui eidem duci attinebat in quarto gradu consanguinitatis de Matre Domini Przemislonis. Venerat id circo idem frater Poppo, vt posset inter Dominum Przemislone & inter ducem Swanthopelcam medium ponere de pace facienda & de Castri recuperacione. Dux vero prefatus Swanthopelcus qui Castrum Nakel per vim detinebat pro eo, quod non poterat commodum tenere propter Castellum, quod construxerat, dux Przemisl eidem fratri Poppe pro parte sua. Idem Dux Swanthopelcus commisit totum negocium suum rariū habiturus, quidquid diffiniretur. Frater vero supra dictus Poppa accedens ad ducem Przemislone significauit ei, quod dux Swanthopelcus pro recuperacione Castri Nakel vellet habere quingentas marcas argenti & super omnia firmam pacem tenere cum eo & prorsus promisit abdicare data fide, quod de cetero nollit sibi aliquid vsurpare de terra eius, nec aliquem respectum habere ad idem Castrum: Sed secundum quod pater suus terram cum eodem castro suo possedit Przemisl, in pace possideret. Nobilis autem dux Przemisl habito consilio prudentum virorum, licet non multum per hoc terra sua destrueretur, quod Nakel per Pomoranos detinebatur propter Castellum, quod construxerat idem dux: tamen timens de improvisis futuris periculis, nesciens, quid ex hoc poterat postmodum euenire, per eundem fratrem Poppam fide data promisit firmam pacem tenere, & quingentas marcas grossorum soluere. Et diffinito hoc negocio, mediante fratre predicto Poppe, conuenerunt in Nakel, videlicet Przemisl & Swanthopelk dicti duces inter Castrum antiquum & nouum & cum paucissimis hominibus sine gladiis & totaliter inermes & visis ad inuicem osculabantur mutuo vnus alium & infidentibus equis tractauerunt inter se negocia sua. Dux autem Przemisl rediit ad suas staciones & dux Swanthopelk ad Castrum antiquum Nakel firmata pace. In crastino vero hoc est ipso die beati Iacobi Apostoli descendit dux Przemisl cum suis militibus in castrum antiquum Nakel, quem benigne suscipiens in Castris dux Swanthopelk inter se per Iuratorium caucionem firmauerunt pacem & castrum Nakel duci Przemisl fuit restitutum. Prefatus autem dux Swanthopelk ne

Alia Contro-
uersia Ecclesie
Poznanienfis
cum Comite
Baran iuniora

Pax sancta in-
ter Przemislone
duces Polono-
rie & Swantho-
pelicum: Po-
moranie Duce-
ces;

de

de tanta pecunia esset defraudatus, petijt sibi obfides dari: Dux autem Przemisl sicut vir fidem habens, qui satisfaciens in hoc eidem duci, ne super hoc aliquid dubitaret, de filiis nobilium suorum tradidit & nouem obfides, quorum hec sunt nomina: Dirszicraius, Dobrogostius, filii Vincencii, VVladimirus, filius Prandorthe, Jacobus filius Episcopi Boguphali Poznanienfis de Czirnelin, Janussius Dobstincz de puero Sampson Gnewomirowicz, Dzirisko Jaranczeuicz, Mroczek Przecz, Slawicz, Sandzirey, Sbiluthowicz.

Item anno vno ante mortem Przemislonis Domini Ducis Polonie Sanctuarii Ecclesie Poznanienfis de Golroton emerunt ad eundem ducem villam sibi anexam suorum kykonis, videlicet & fratrum suorum pro septem marcis argenti. Hec autem eorum sunt nomina; Censicus Ceuturio cum Janussio fratre suo Poscisius, sub forma emerunt, quod nulli Sanctuariorum preter ipsos & posteros eorum habeant ad eandem villam respectum in perpetuum.

Item Anno Domini MCCLX. quarta feria ad Noctem post Dominicam Letare in Glowno Ecclesiam omnium Sanctorum cum domo Domini Episcopi & cum Camera, in qua multocius studuerat est exusta. Item Anno Domini MCCLXII. in die beati Petri frater Vitus de ordine Predicatorum, Episcopus quondam Lituonienfis, ad petitionem Domini Boguphali, Episcopi Poznanienfis consecrauit in summa Ecclesia Chorum, qui de nouo fuerat paratus. In quo die de cetero totius Ecclesie memoria celebrabitur consecracionis. Cui consecracioni etiam interfuit Dominus Wilhelmus Episcopus Lubuczenfis; Dominus vero Episcopus Boguphalus in anniuersario consecracionis instituit vnum annum Indulgentie; & frater Vitus alium Annum & Episcopus Lubuczenfis LXXX. dies indulgentiarum instituit & concessit.

Ecclesia in
Glowna in hono-
rem omni-
um Sanctorum
& S. Laurentii
Martyris:

Item Anno Domini MCCLXIII. XII. Kalendas Maii, Wenerabilis Pater frater Ordinis Predicatorum Dominus Vitus Episcopus Lituonienfis consecrauit Ecclesiam in Glowna in honorem omnium sanctorum & Sancti Laurentii martyris, vbi fuerunt depositae in Altari sanctorum istorum Reliquie, Timothei Apostoli, Johannis Baptiste, Laurentii martyris, Fabiani & Sebastiani martyrum, Floriani & Christophori martyrum, Alexii Confessoris & aliorum sanctorum & constituta ibidem indulgentia ter in anno in anniuersario eiusdem Ecclesie in die omnium sanctorum in die Laurentii martyris.

Clemens IV.
P. R. moritur:

Item Anno Domini MCCLXVI. cum persequerent Marchiones quod Castrum Santhok esset per dominum Boleslaum, ducem Polonie, occupatum, venerunt cum suo exercitu & vallauerunt idem Castrum cum militibus dicti Boleslai. Timens dux Boleslaus, ne milites sui per alienum modum occuparentur & occiderentur in Castro facta pace predicta, tradidit predictum castrum ad destruendum, quod mox est destructum. Item Anno Domini MCCLXVII. circa festum Sancti Michaelis sanctissimus in Christo pater Dominus Clemens Papa quartus transiit ad Christum de hoc mundo & clausit diem extremum. Item eodem anno Ecclesia Poznanienfis summa miserabiliter fuit consumpta per ignem, sed per gratiam DEI non habuit dampnum nisi in solis gloriosis campanis, quales non credomundum habuisse. &c.

Item eodem Anno Dominus dux Boleslaus edificauit Castrum Dupin in villa comitis cuiusdam Sodria. Item sub Anno M. &c. septimo idem dux aliud castrum edificauit Neslus in villa Gnewomiri, filii Trzebaslai. Item sub Anno Domini MCCLXVIII. idem dux edificauit Castrum in Terra Rudensi Prosfam & imposuit sibi nomen Boleslawiecz.

Casimirus Dux
Cuyauie mori-
tur:

Przemislaus
Rex Polonie
Sacro Oleo
unctus:

Item Anno, quo noster Serenissimus Princeps & Dominus Dominus Kazimirus dux Cuyauie & Laucicie decessit; Item eodem Anno Petrus Prepositus obiit infra festum Pasche; item MCCXCV. in festo Sanctorum martyrum Johannis & Pauli dominus Jacobus secundus martyr Episcopus Regem Przemisl sacro vnxit oleo & coronauit vna cum Regina vxore sua in Ecclesia Gneznenfi Metropolitana & dimidium octauum mensis vixit post hoc & in festo sancte Dorothee est occisus in Rogo suo. De morte autem Petri Pomorani, Canonici Poznanienfis, est supra dictum.

Item Anno Domini MCCXIX. Otto filius Othonis Marchionis de Brandenburg post obitum patris sui edificauit sibi Castrum in metis Polonie inter Lubusz & Medzyrzecz in Tulencz tolerante inclito Domino Boleslao duce Polonie &c.

Item Anno prenotato dux Boleslaus pyus circa festum Sancti Michaelis muniuit de blancis ciuitatem suam Medzyrzecz &c. iam est supra descriptum plene; Item Anno domini MCCLXX. circa purificationem beate Marie Virginis Otto filius Othonis Marchionis circa Ecclesiam Sancti Andree Apostoli edificauit Castrum Santhok cum fra-

fratribus suis. Iuerat enim dux Boleslaus in Terra Cracouie tunc temporis & sic fuit abiens. Item Anno eodem dux Boleslaus circa festum Sancti Gregorii edificauit Castrum suum Drdzen. Item eodem Anno dux VVladislaus filius quondam Henrici Ducis Silecie, qui fuit occisus per Thartaros, existens Archi-Episcopus Saltzburgenfis in crastino beati Adalberti in suo Archi-Episcopatu ex hoc mundo migravit ad Christum. Item eodem Anno ante Natalem Domini octo diebus occupauerunt Theutunici Castrum Drdzen satis optimum.

VVladislaus
Dux Silecie Archi-
Episcopus.
Saltzburg. moritur:

Item Anno Domini MCCLXXI. dux Boleslaus collecto maximo exercitu, tum de sua terra & de vna parte Cuyauie, quam tunc regebat, intrauit terram de Castellania Santhok, quam tenebat Ottonis Marchionis filius, locatam iure Theutonico, ipsam horribiliter destruxit spoliando, comburendo, annihilando, ciuitates expugnando. In qua terra secure tribus pernoctauit noctibus, & cum magna preda sanus & illesus ad propria remeauit. Item Anno predicto Castrum Chruschuicia comburitur de voluntate Domini Boleslai ducis Polonie.

Anno itaque Domini MCCLXXI. discordantibus gloriosis principibus & ducibus Pomoranie Rehabito a fratre suo VVarcislao castro nobilissimo & firmissimo, ymo inexpugnabili secundum opinionem omnium hominum, quod dicitur Gdansk & ciuitate ibidem fundata & plantata, atque firmissimis fossatis vallata, turbato animo suo pro ea, quod frater suus VVarcislao ipsum Mscziconem tenebat captiuum captum, & traditum ei per suos Barones idem castrum Gdansk tradidit Marchioni Domino Cunrado, filio quondam Johannis Marchionis de Brandenburg, vt sibi preberet auxilium, ne frater suus Dominus VVladislaus dominaretur in Terra Pomoranie. Prenominatus vero VVarcislao dux cum suis Pomoranis, qui sibi adheferant, volens attemperare & inquirere Gdansk, vel alia castra Terre sue, intrauit castrum VVisthegrad, ibi cadens inegritudinem mortuus est & sepultus est in Juniori VVladislaui apud fratres Juniores. Videns hoc Mscziw, quod erat orbatus fratre suo Domino VVarcislao, & sperabat se iam pacifice & secure regnare in Terra Pomoranie, voluit intrare Castrum suum & ciuitatem Gdansk, & non fuit permixsus per Theutunicos, qui custodiebant idem Castrum & nomine Marchionis Cunradi ciuitatem. Considerans prefatus Mscziw dux tantam iniuriam & perfidiam Theutunicorum qui non permittebant eum regnare & dominari in propria hereditate, conuocata Terra sua tota vallauit diligenti custodia dictum Castrum & ciuitatem, ne plures Theutunici intrarent ad custodiendum & defendendum predictas munitiones. Sed cum eas occupare non possent Pomorani dederunt consilium duci Mscziw, quod se committeret Boleslao duci Polonie fratri suo amicitio, qui tunc regebatur sapientia militiaque potenti, qui veniens ad ipsum impetrauit consilium & auxilium a fratre suo contra eosdem Theutunicos, qui suas munitiones detinebant. Eciam magis cupiens, quod dictus Dominus Boleslaus possideret Terram Pomoranie, quam Theutunici ipsam occuparent violenter; maxime cum predictus dux Mscziw prolem non haberet. Dux vero Boleslaus sicut dux modestus homo compaciens ac pius fratri suo de tanta iniuria compaciebatur illata a Theutunicis, licet offenderit eum aliquid; tamen motus carnali pietate victa malicia in bonitate promisit sibi prebere auxilium.

VVarcislao
Dux Pomoranie moritur:

Item sub Anno Domini MCCLXXII. Dominus Boleslaus dux strenuus & potens in militia nobili & potenti, filius quondam ducis Wladislai, filii quondam ducis Odonis collecto aliquantulo exercitu non ea multitudine, qua consuevit ad alias terras adducere, quia sciebat, quod cum exercitu, quem conuocarat, secure poterat intrare Terram Pomoranie. Quam intrans inter Epyfaniam & purificationem Virginis gloriose accelerat & circumdedit cum suis Polonis & Pomoranis nullis instrumentis adhibitis, nisi clipeis & cratibus & aliquibus paruulis ac paruulis Instrumentis ad munimen, aptis contra Theutunicos, qui erant in Gdansk appolito forti igne, ipsos contra omnium hominum opinionem occupauit & castrum expugnauit & Theutunicos fere omnes, qui ibidem erant, occidit, preter paucos, qui confugerant in quandam turrin, qui sibi vitam optinuerant, tamen in captiuitatem redacti sunt & tenti per dominum Mscziwio-

Victoria Boleslai.

Et sic Domino adiuuante Dominus dux Boleslaus cum triumpho & honore sanus, paucis militibus perditis & vulneratis ad propria est reuersus & non fuit opus, nisi DEI omnipotentis, qui semper dignatus est munire dictum Dominum Boleslaum ducem Polonie & semper muniuit, cum vbique pugnat pro Iustitia &c.

Item Anno premisso Sexto Kalendas Junii Nobilis puer Dominicellus Przemisl idem Castrum Drdzen caput:

mini Boleslai ducis Polonie, patris sui, qui tunc totam Poloniam regebat, collecta militia Polonie cum Comite Przethpelcone Palatino Polonie & Comite Jancone Castellano Kalisiensi, qui tunc maiores & seniores in illa militia erant, intrauit manu armata Terram ultra Drdzen, quam pater suus Przemisl tradiderat Marchioni Domino Cunrado filio Marchionis Johannis Brandenburgensis seu de Brandenburg pro dote filie sue: sed cum vellet spoliare dictam Terram, appropinquauit cuidam Castello, quod fabricauerat Idem Cunradus in predicta Terra in quadam villa, que Strzelzce dicitur; milites sui sicut probi & audaces sine omni instrumento ad idem Castrum acceperunt cum igne impetuoso, & in breui idem Castrum acquisiuerunt, & fere quotquot fuerunt, gladio occiderunt, preter paucos, quos captiuos a predicto Dominicello cum difficultate milites optinuerunt. Et cum redirent ad propria & iam esset in castro Bolem, datum est sibi scire, quod pauci essent Drdzen Theutunici, quod tenebatur occupatum per violenciam. Jam enim eiusdem Castri aditus porte erat occupatus per quosdam Cassubitas, qui seruiebant Domino Boleslao, qui ad idem Castrum nauigio venerant & vnani portam succenderant. Cum idem Dominicellus tales rumores perciperet & conciperet, mandauit revocare milites, qui iam a vico recesserant, & alii cum eo adhuc erant, accessit ad idem Castrum. Et cum idem milites & populus inciperent aptare instrumenta, Theutunici nimium propter hoc timentes, ne eisdem idem contingeret, quod de aliis contigit in Strzelcz dextris pecierunt, & obtentis dextris idem Castrum sine omni labore & effusione sanguinis eidem Dominicello tercia feria in die Rogacionum tradiderunt prefatum Castrum & pacta bona custodia in eodem Castro ad propria remeavit cum honore & triumpho.

Przemislai Regis Pol. Nuptia cum LUC. GARDI:

Item sub Anno Domini MCCLXXIII. Nobilis Dominicellus Przemisl filius quondam ducis Przemislai intrauit in Terram Perlawie ducis Barnime, vt videret Dominicellam filiam cuiusdam ducis Barnimi. Et ob hoc idem dux ipsam tenebat penes se, quia sibi attinebat. Et cum eam videret, complacuit sibi persona & ibidem sibi in Terra prefati ducis Barnime in ciuitate Sezczin ipsam copulauit in vxorem: & hoc actum fuit, cum sibi terminabatur sextus decimus Annus natiuitatis sue &c.

Item Anno Domini MCCLXXIII. in Mense Julio Nobilis vir Dominus Boleslaus cum Nobili Domina Helena vxore sua & Reuerendo patre Domino Nicolao Episcopo & cum Baronibus suis & cum eodem Dominicello Przemislone occurrerunt eidem Domine Lucarche vsque ad Drdzen & ibi ipsam cum honore receperunt & vsque in Poznaniam duxerunt; & per dictum Episcopum & Canonicos eiusdem Ecclesie secundum consuetudinem ab antiquo obseruatam cum processione sollempni ipsam in Ecclesiam susceperunt.

Item Anno Domini MCCXCV. Przemisl secundus dux maioris Polonie fuit tinctus & coronatus in Regem per Venerabiles patres Dominos Jacobum Gneznensem Archi-Episcopum, Johannem Gerbiz Poznanensem, Wislaum VLadislaiensem, Johannem Muscata Cracouiensem Ecclesie in Ecclesia Gneznensi die dominica proxima post diem beati Johannis Baptiste, in qua fuit sollempnitas beatorum Johannis & Pauli &c.

Przemislaus Rex a March. Brandenb. interfectus:

Item Anno Domini MCCXCVI. cum idem Rex festum Carnispruii in Rogo suo Cantate celebraret, Theutunici zelo inuidie inducti, quod regale sceptrum, idem Rex adeptus fuerat, videlicet Marchio Longus Otto, cum alio Ortone, cum Marchione Johanne Nepote dicti Regis miserunt non paucos homines ipsum ad capiendum furruie; qui introeuntes eandem ciuitatem summo mane in die Cinerum grauissimis vulneribus illatis ipsum ceperunt, quibus non sufficiens eius tam grauius captiuitas ipsum cum deducere in Terram suam comode non valuerunt, seu non valerent, grauioribus plagis illatis crudeli morte extinxerunt. Quo sepulto in Ecclesia beati Petri Apostoli Poznanie per Dominum Johannem eiusdem Ecclesie Episcopum, Wladislaus Dux Cuyauie per milites in Terra Cuyauie & Polonie est ad regendum Principatum euocatus, iuxta versus: Anno milleno tercento minus vno Delfet Theutunicos Poznaniam secundos.

Poloniz Regnum ad VENCESLAVM BOH. REGEM translatum:

Item sub Anno Domini MCCC. Poloni videntes inconstanciam Ducis Wladislai predicti, vocauerunt Wenceslaum Regem Bohemie & in Dominum sibi receperunt, fugato Wladislao de omnibus terris eciam propriis, sub quo Rege Wenceslao maxima pax & iustitia viguit in Polonia, tamquam temporibus ipsorum heredum. Idem Rex accepit sibi in vxorem Dominam Richzam, filiam Regis Polonie Przemislonis, mortuus vero est Anno Domini MCCC. Cui successit filius suus IV. Sed modico tempore regnauit, vno anno & dimidio & interfectus est a quo-

a quodam de familia sua in Olmutz ciuitate sua in domo Decani infra dormicionem in meridie; hic etiam inconstans fuit & proprie voluntatis.

Item Anno Domini MCCXCIX. cum temporibus Ducis Wladislai Ecclesia mul-
tas iniurias pateretur tam a praedicto Duce, quam a suis militibus per violaciones
Cimiteriorum & oppressiones pauperum; viduarum & orphanorum omnium bono-
rum Ecclesiarum, Ecclesie ad annihilacionem & alia, quae loqui horrendum est, An-
dreas Dei gracia Episcopus Ecclesie Poznanienfis in tota Diocesi sua generale posuit
Interdictum, prohibens diuina celebrare officia.

Interdictum, prohibens diuina celebrare officia.

Item Anno Domini MCCCVI. post mortem huius Henricus Dux Slesie & Dominus Glogouie totam terram Polonie obtinuit & possedit quere, hic fuit rigidus valde furibus & predonibus ac violentis. Sed solus fuit maximus exactor, nec perfectus amicus Polonorum. Sed temporibus suis pax maxima fuit in Polonia & in omnibus terris eius, &c.

HENRICVS III. Dux Glogouie Maximem Pol. occupat: Lithuanorum

Item Anno quo supra Gentiles Lithwani vastarunt circa Kalis & Strawismo ciui-
rates & maximam multitudinem populi abduxerunt in Lithwaniam, innumerabilibus
interfectis & crudeliter occisis per eosdem.

interfectis & crudeliter occisis per eosdem.

Item Anno Domini MCCCIX. obiit idem Dux * Henricus dimissis quinque filiis, videlicet: Henrico, Cunrado, Johanne, Boleslao & Przemislone, hos qui iuvenes erant & tenelli tenuerunt & alligauerunt confiliis Theutunici. Ita quod nichil aliud poterant facere, nisi quod placeret Theutunicis, & multas ab eis terras & ciuitates extors'erunt pro modica pecunie quantitate, & dederunt eis confilium, ut totam gentem Polonicam exterminarent, tam Ecclesiasticas personas quam seculares milites, maxima tamen stetit pax tempore ipsorum aliquali, non tamen perfecta duobus annis.

HENRICI III.
Ducis Glogo-
uensis Mors &
Libert.

Item Anno Domini MCXCII. Mészko Dux de Kalis obiit. Item Anno Domini MCXCIV. Res gestae Po-
lorum: Item Anno Domini MCXCVII.

Item Anno Domini MCXCII. Mefzko Dux de Kalis obiit. Item Anno Domini MCXCIV. Hilie Castellanus obiit & terram Lubus Pomorani debellarunt. Item Anno MCXCVII. Boleslaus Dux interfectus est. Item eodem anno Wladislaus obtinuit Kalis & filium Odonis fugavit in Ungariam. Item Anno Domini MCCXXIII. filius Odonis Vizeze intrauit ipso die Sancti Dionisii. Item Anno Domini MCCXX. Turris Ecclesie Gnezenfis Cathedralis ruit. Item Anno Domini MCCXXIII. Langrauius Lubus obtinuit. Item Anno Domini MCCXXVII. Dux Wladislaus magnus filius Meszeonis in diuisione Apostolorum ante Vscze confusus est & Palatinus cum aliis multis interfectus est. Item Anno Domini MCCXXXI. Wladislaus filius Meszeonis a filio Odonis de terra eiicitur & eodem anno in exilio moritur. Item Anno Domini MCCXXXII. Episcopus Paulo venari per Episcopatum &

terra eiciatur & eodem anno in exilio moritur. Item Anno Domini MCCXXXII. Wladislaus Dux filius Odonis concessit Episcopo Paulo venari per Episcopatum & monetam liberam in Crobya & villam Fulconis iuxta Croba. Item Anno MCCXXXIII. milites Poloni volebant interficere Dominum suum Wladislaum filium Odonis inducentes Ducem Henricum cum filio suo in Poloniam. Eodem anno Wladislaus firmavit castrum suum Dnyn. Item MCCXXXIII. predictus Dux cum filio suo edificavit Gneznesse castrum & destruxit Dnyn. Item MCCXXXVIII. Henricus Dux Slesie diem clausit extremum. Eodem anno Theutunici Santhok castrum occuparunt. Item Anno Domini MCCXXXIX. Wladislaus filius Odonis Dux Polonie obiit.

Item Anno Domini supra scripto Gregorius Papa nonus Fridricum Imperatorem excommunicavit, quia quosdam Episcopos de Episcopatibus suis sine causa & sine iudicio eiecit. Item Mandeburgensis Episcopus Lubusch obsedit, & magna multitudine hominum exercitus sui perdit ibidem confusus recessit. Item anno predicto Dux Lancicie Cunradus magistrum Johannem Scolasticum Ploccensem comprehendit, & plagis affectum suspensum eculeo interemit, quem iterum sic mortuum ad Ecclesiam Sancti Benedicti in ripa fluminis Wandali contra faciem Ecclesie Ploccensis elecit suspendi. Eodem anno Dux Cuyavie Ridgostiam recuperavit. Item anno prefato Swanthopeus Dux Pomoranie Cuyaviam vastavit, predauit & exussit Ecclesiam in Wladislauiam iuveni, & ipsam civitatem. Item Dux Kazimirus, filius Cunradi accepit filiam Henrici sibi in uxorem quinto gradu consanguinitatis a se distantem.

Item Anno Domini MCCCXL. Dominus Gregorius Papa nonus mandavit omnes
Archiepiscopos Romam venire, Episcopis vero & Capitulis precepit, ut per nuncios
M 2 ydoneos

* Optime & secundum Diplomatum Fidem, solus hic ex omnibus Polonicarum Rerum Scriptoribus, quos adhuc videre contigit, HENRICO III. Duci Glogouensi filios quinque tribuit, adde Tabulam nostram Genealog. II. Tom. I.

ydones ibidem comparerent, ita quod secundum ipsorum consilium Imperatorem absolueret & secundum compositionem ab omnibus approbatam, vel ipsum ab Imperio remoueret ut Hereticum, quia ultra annum in excommunicatione perdurans & amplius Ecclesie satisfacere contempsit. Sed astucia & malicia Imperatoris clausa fuerunt vie, ita quod ad mandatum Pape, qui vocati fuerant, venire non valuerunt.

Item Anno Domini MCCXLI. Tharsis Rex intrauit Vngariam cum multis exercitibus, cui occurrit Bela Rex Vngarie & Colomannus filius eius in prelio, quiambo multis exercitibus amissis terga verterunt. Rex vero Tharsis Vngariam vastans & homines interficiens a maximo usque ad minimum, non parcens ulli etati aut sexui usque ad Danubium pertransiuit. Quando vero fuit in introitu Vngarie, partem exercitus sui contra Poloniam destinauit, qui die Cinerum Sandomiriam vastarunt, & postmodum per Cracouiam & Vvisliciam transientes venerunt VVratislariam, quibus Dux Henricus omni sua cum potencia obuiauit, qui tunc temporis principatum tenebat in Slesia, Cracouia & Polonia & multis hominibus perditis in prelio solus ab ipsis Thartaris est interfectus.

Tartari in Hungariam irruunt:
imo in Slesiam & HENRICUM PRIMUM Ducem Slesiae & Cracouiae interficiunt:
Polonia Maior ab HENRICO PRIMO Ducis Libertas deficit:

Item Anno quo supra Poloni, qui Duci Henrico adhaeserant, per quod idem Dux principatum obtrinebat in Polonia, filio suo Boleslao propter insolentiam ipsius derelicto, ei seruicium suum resignantes, manifeste adhaeserunt filii quondam Wladislai filii quondam Odonis, Przemislo videlicet & Boleslao, qui veri heredes Polonie fuerunt, postmodum statim ceperunt castrum Przemauth.

Vislaus Cracouienfis Episcopus moritur:

Item Anno Domini MCCXLII. Dominus Wislaus Episcopus Cracouienfis defunctus est, cui successit Dominus Praudotha in Episcopatum. Electio autem fuit, ut credimus, per inspirationem diuinam celebrata, quia, quod raro contingit, omnes unanimiter in eum vota sua dirigentes, ipsum nullo contradicente concorditer elegerunt, ad quos de iure electio pertinebat.

Svanthopelci Ducis Pomeraniae in Theutonibus perfidia:

Item Anno Domini MCCXLIII. Dux Polonie Przemisl cum suis Polonis edificauit castrum Oswanszim & anno eodem Dux Swanthopelcus Ruthenos sub ditione Teutonicorum constitutos ab eorum fidelitate suo consilio subtrahens sibi coadunatos in eosdem fecit insurgere, qui ex inopinato irruentes in Theutonicos nulli etati vel sexui parentes multos de Theutonicis, perimerunt. In cuius facti uleionem cruce signati de domo Theutonica cum ducibus Polonie coadunati castra predicti ducis Swanthopelci, videlicet Wissegrad & Zattarkamezam occuparunt. Item eodem anno Dux Cunradus Diocesanos Cracouienfis interius Ecclesie villas spoliavit & curiam Episcopi combussit, & in multis aliis Ecclesiam aggrauauit ipsius; Vnde Praudotha Episcopus dictum ducem excommunicauit, cuius sententiam Dominus Fulco Archi-Episcopus Polonie confirmauit.

Theodericus Cantor VVratislavi, interfectus:

Item Anno Domini MCCXLIII. cruce signati cum predictis ducibus Polonie castrum Naticum de eius iurisdictione capientes duci Przemisloni vero heredi restituerunt. Item Theodericus Cantor Wratislauensis in domo sua in Wratislauia a quibusdam Polonis est interemptus. Item eodem anno Dux Kazimirus nouum castellum ante Santhok edificauit.

Libertas & Iura Ecclesiae Poznanienfis:

Item Anno Domini MCCXLIV. Boguphalus Episcopus Poznanienfis tres personas uno die in Ecclesia sua instituit, Gerandum Scolasticum, Johannem Archi-Diaconum, Helingum custodem. Item eodem anno omnes milites Polonie contra Ecclesiam Poznaniensem conspirantes volebant infringere libertatem, quam eis dux Wladislaus filius Odonis priuilegio suo confirmauerat, scilicet quod homines in villis Ecclesie degentes essent immunes a solutione Poradlue, Podrodue & Stroza & Apowos. Et quod iidem homines coram nullo Capitulo Castellorum in causa citati responderant, cui libertati omnes Poloni grauiter contradixerunt exempto solo Podrorowe & Stroza, quibus Dominus Boguphalus Episcopus cessit ad tempus. Anno Domini MCCXLV. Dux Przemisl cum fratre Boleslao ad instantiam praefati Domini Episcopi priuilegium patris & eandem libertatem, quam pater ipsorum predictae Ecclesie contulerat, confirmauerunt & in foro proclamare fecerunt.

Item Anno quo supra homines de Stroza voluerunt obtinere, quod usus fructuum de Plamut auctoritate Ducis possiderent, tam in pastu pecudum quam in aliis utilitatibus exinde prouenientibus, quibus Dominus Boguphalus Episcopus cum capitulo suo se opponens in iudicio obtinuit taliter quod Dominus prepositus Scolasticus custos & alii tres Canonici iurauerunt. Idem Plamut ad Ecclesiam pleno iure pertinere, sub eodem iuramento & merces assignauerunt, quae tales sunt: Ab oriente a pon-

refecundo, qui est in via, que ducit ad Ecclesiam Sancte Margarethe directe protenduntur versus meridiem ultra cibinam usque ad montem ville, que dicitur villa Colorum & sic versus Occidentem iuxta montem protenduntur, usque ad flumen VVartham. Ita quod Chartawo in eisdem terminis continetur & in Ecclesie possessione.

Item anno eodem Dominus Ffulco Archi-Episcopus cum Suffraganeis suis per Dominum Papam Innocencium quartum ad Concilium sunt euocati Pontificatus eiusdem Domini Pape anno secundo. Item anno eodem Petrus cum tribus filiis confessus est, se esse hominem Ecclesie Beati Petri & de seruicio prepositi Poznaniensis.

Item anno Domini MCCXLVI. Legatus Domini Pape, & vices eius gerens per totam Poloniam, Pomoraniam & Prussiam veniens, in Polonia Ducem Swanhopelcum ab excommunicatione absoluit & cum omnibus filiis Clericorum dispensauit, denarios per aliquot annos Beati Petri collectos a Domino Boguphalo Episcopo Poznaniensis Ecclesie suscepit. Item anno eodem Dux Melsko de Oppol obijt, &c.

Miesco Dux
Oppolienfis
mortuus

Item Anno Domini MCCLXXXVIII. obiit Boleslaus Dux maioris Polonie. Item Lancicia per Lithuanos vastatur & eciam grauissime crematur Anno Domini MCCCIII. die Penthecostes. Eodem anno quinta feria proxima post festum Penthecostes fit bellum cum Lithuanis in Tarnow & occiditur Dux Kazimirus cum exercitu suo ex mala custodia. Item Anno Domini MCCCXII. sexto Idus Marci obiit Dux Kazimirus Bithoniensis. Item MCCCXIII. Boleslaus Dux totius Mazouie obiit.

Boleslaus Dux
Maj. Pol. mor-
tuitur

Kazimirus Dux
Bithoniensis
obiit:
item Boleslaus
Dux Mazouiae

Item Anno Domini MCCCXIII. mortuo domino Jacobo in die Marci & sepulto in castro S. Georgii Archi-Episcopus Gneznenfis Dominus Borzislus, Archi-Diaconus Ecclesie Poznaniensis & Canonicus Gneznenfis in Vmicowin die beatorum Philippi & Jacobi Apostolorum per formam compromissi in arbitros celebrata eleccione concorditer est electus, qui eodem anno facta eleccione, ut iuris est, pro confirmatione obtinenda ad Romanam curiam iter arripuit infra mensem. Sed antequam idem Borzislus electus fuisset, obiit Papa Clemens, post cuius obitum Sedes Romana vacauit fere tribus annis & sic eius confirmacio fuit prolongata. Tandem Domino Johanne XXII. in Apostolicum electo prefatus Borzislus sufficienter examinatus & ibidem in Auinione ubi curia Domini Pape residebat in Archi-Episcopum est consecratus. Sed heu proch dolor! cum propter aliqua negocia gentis & Ecclesie sue peragenda traxisset moram in Romana Curia ad propria redire tardasset, A. Domini MCCCXVII. ibidem diem clausit extremum & sepultus est in Ecclesia fratrum predicatorum. Et sic Archi-Episcopatus Gneznenfis deuolutus fuit ad Domini Pape prouisionem.

Borzislus Ar-
chi-Ep. Gnez-
nenfis Romae
mortuus

Item eodem anno Dominus Johannes Papa prefatus prouidit de eodem Archi-Episcopatu Domino Janislao Archi-Diacono Gneznenfi in die Beati Willebordi. Anno Domini MCCCXLI. tercio Calendas Nouembris idem Dominus Janislus sacratissimus Gneznenfis Ecclesie Archi-Episcopus migravit ab hoc seculo ad Christum in vigilia vigilie. Item Anno Domini MCCCXV. fuit caristia magna, quod mensura filliginis soluebat mediam marcam & mediam sexagenam. Anno Domini MCCCXXV. magnus ventus fuit

succedit Janis-
laus: qui an.
1341. mortuus

Crastina lux Symonis prostravit turbine lucos.

A. Domini MCCCXLII. fuit caristia magna & mensura filliginis soluit mediam sexagenam. Et anno sequentitunc elapso ventus exsufflabat grana de calamis & sic fecit caristiam eandem. Item anno Domini MCCCXXXIII. nix magna fuit in Polonia circa festum S. Adalberti & durauit quinque diebus. Item anno Domini MCCCXXVII. multi duces Polonorum ad regem Bohemie Johannem venerunt, eique fidem sub forma Omagii ultro-nei prestiterunt. Versus: Anno milleno tercenteno bis quoque deno Transierunt anni Lithuani quinque tyranni Saxonie natos traxerunt fune legatos.

Silesiae & Po-
loniae Duces
quidam se Re-
gno Bohemiae
Vasallus subi-
ciunt:

Item Anno Domini MCCCXXIII. Lithuani Terram Dobrinensem deuastarunt & ciuitatem Dobrzin cremauerunt in conuersione S. Pauli. Item in Anno Domini MCCCXLI. Lithuani sexaginta militum ante diem Beati Gregorii tertia die terram Frankfurt deuastarunt. Item Anno Domini MCCCXIII. occiditur Benjamin Palatinus Polonie a Mazkane ibidem eciam Palatino & a Sanduogio & a Scora. Item Anno Domini MCCCXXXII. Semouitus Dux Mazouie Cuyauiam obtinuit. Item Anno Domini MCCCXXXIII. Tardus Stregoniensis & Sigismundus vadunt Mazouiam & magna dampna faciunt.

Res gestae Li-
thuanorum:

Item Anno Domini MCCLXX. Ludouicus Rex Vngarie Nepos Regis Kazimiri cum voluntate Regnicolarum in Regem suscipitur & per Iaroslauum Archi-Episcopum & suos suffraganeos in Ecclesia Cracouiensi in die sancte Elizabeth coronatur. Quamvis autem Rex Loduigus, quantum in eo fuit, Iusticiam cuiuslibet faceret & eam facere manda-

LYDOVICVS
REX HVN-
GARIAE ad
Regni Poloniae
Gubernacula
accedit:

mandaret, & vnumquemque in suo iure seruaret, propter ipsius tamen absenciam & venie facilitatem, que viam prebet delinquenti, ac difficilem aditum pauperum ad ipsum, in Regno Polonie inenarrabilia mala emerferunt, videlicet, viarum depredaciones, furta, homicidia, violenta incendia, diuerseque pauperum oppressiones. Tempore etenim noctis pauperes Knehtones sacerdotes, & aliqui genere non fortuna nobiles capiuntur, igne cremantur extorquendo pecunias. Que omnia potiores Regni Polonie, quibus pro tunc fortuna arrisit, scientes pretereunt aure surda & oculis excecatis nil magis nisi sua suorumque lucra sectantes, proch dolor vt dicitur sectantes, proch dolor vt dicitur talem pacem in Regno Polonie asserentes coram Domino Loduigo Rege, vt fuit tempore Regis Kazimiri. Sed heu non sic, non sic. Ad iudicia enim veniunt cum multitudine armatorum concitantes lites & contenciones & iustum iudicium & iusticiam supprimunt, & iusticia pauperum & pax in Regno Polonie pro nunc omnino deficit. Heu, heu, nunc primo inflat fletus & meror, luctus & inenarrabilis clamor de morte Regis Kazimiri, cuius temporibus nunquam talia fuerunt propter tales & tantas iniquitates & iniusticias diuina permissione. Anno Domini MCCCCLXXVI. Lithwani omnes inopinate terram Sandomiriensem intrantes quarto Kalendas Nouembris multas villas populosas igne cremarunt, populumque Christianum inenarrabilem, sacerdotes & nobiles cum vxoribus & pueris alios occiderunt alios in seruitutem suam redigerunt & deduxerunt. Rex autem Loduigus Regni sui iniuriam vindicans sequenti anno cum inuicta armatorum multitudine terram Rusie intrauit & castra Georgii, qui sceleris autor fuit, potenter acquisiuit, videlicet Grabowecz, Chelm, Kelz, Dodeo, Selwilcz. Lubordus vero considerans ipsius potenciam cum omnibus castris se sue gracie & seruituti subdidit & triburis, &c.

Excursiones
Lithuanorum:

Rex gestae
Francorum ab
an. 750. ad
an. 961.

Anno Domini DCCXXX. Beda Presbyter obiit. Item DCCL. Pipinus miles a Zacharia papa per vnccionem S. Bonifacii Episcopi Rex appellatur. Item DCCLIV. Bonifacius martirisatur & Pipinus Italiam intrat. Item DCCLV. Organum primum in Franciam venit & sequenti anno Pipinus Rex Saxoniam ingreditur. Item DCCLXVI. Selaui victi sunt a Francis. Item DCCLXVIII. Pipinus Rex obiit. DCCLXXXIII. Italia capta est a Francis & Karolus Romam venit. DCCLXXXVIII. Karolus contra Saxones pugnauit. DCCLXXXIX. Karolus in Saxoniam venit. DCCLXXXI. Saxonia capta est. DCCLXXXII. Karolus Romam venit, ibique baptisatus est filius eius Korlomannus, quem Adrianus nomine Pipinum vocauit. DCCLXXXVI. Karolus Romam venit iterum & sanguis de celo fluxit. Item DCCLXXXVII. Karolus per Almanniam venit ad fines Dauorie. DCCLXXXVIII. Dauoria capta est. DCCLXXXIX. Karolus peruenit in Selaui, & qui dicuntur mulciei subegit. DCCLXXXX. Karolus in Pannoniam venit. Item DCCLXXXII. Karolus regnum Hunnorum vastat. Item DCCC. Carolus a Romanis *Augustus* appellatus est. DCCCXVI. statutum est, vt omnes monachi cursum beati Benedicti cantarent. Item DCCCXIII. Karolus Imperator obiit, Loduicus successit. DCCCXXX. Loduicus obiit, cui Lutharius successit. DCCCXLII. Diuisio regni. DCCCXLIII. Judith regina obiit. DCCCXLV. Lotharius Imperator obiit. DCCCXCV. De miseria famis ac mortalitatis Christiani homines alter alterius carnem comedit & comederunt. DCCCXCVII. Vngari in Italiam ingressi sunt; Arnulfus obiit. Loduicus filius eius in regem eleuatur. DCCCXCVII. Vngari in Saxoniam venerunt. DCCCXXXI. S. Ambrosius Mediolanensis Episcopus obiit. DCCCXXXIII. Vngarorum exercitus ab Henrico interfectus est. DCCCXXX. Henricus Danos subegit. DCCCXXXVII. Henricus Rex Germanie obiit, Otto filius eius successit. DCCCXLI. Yems valida, comete vise sunt & mortalitas iumentorum. DCCCCLI. Otto primus Rex Italiam subegit. DCCCCLIII. Magnancia ab Ottone abscissit. DCCCCLIII. cruce apparuerunt in vestibus. DCCCCLXI. Otto in Regem eleuatur. Ecclipsis solis fit. DCCCCLXI. Ortho Imperator appellatur.

Res gestae Po-
lonorum:

Item Anno DCCCCLXV. Dambrowea ad Meszconem venit. DCCCCLXVI. Meszko Dux Polonie baptisatur. DCCCCLXVIII. Iunior Otto cum patre suo per Leonem papam coronatur. MII. Otto Imperator obiit. Henricus successit. MII. Heremite in Poloni martirisati sunt. MIX. Bruno Episcopus martirisatus est. MXXXIII. Meszko Rex Polonie obiit. MCLXXXVIII. Ichlin capitur a paganis. Item MCLXXXIX. Iohannes Cardinalis cognominatus malabruca in Poloniam venit. MCXC. Fridricus Imperator obiit. Eodem anno Cracouia deuastata est a Meszcone. MCCII. Lestco filius Kazimiri Cracouiam obtinuit, qui Romanum ducem Ruthenorum

thenorum magnumque populum eius in Zanichost occidit. Hic Anno MCCXXVIII. interfectus in colloquio sub fraude. Item Anno MCCXXXIX. Boleslaus filius Lestconis filiam Bele Regis Vngarie duxit in uxorem. Hic Anno Domini MCCLXXVIII. militum exercitum in Russiam & vicit Albarnonem & multos de Ruthenis occidit, non tamen propria virtute sed orationibus Ecclesie & superno auxilio adiuvante, nec hec victoria est humanis viribus, sed potius diuine potencie ascribenda. Terram autem idem exercitus ipsius Swarnensem deuastauit. Huius temporibus beatus Stanislaus fuit Episcopus Cracouiensis. MCCLX. canonizatus est. Hic Princeps inclitus in diebus suis diuersis libertatibus & priuilegiis gloriosus ad honorem DEI omnipotentis & beati martiris Stanislai gloriosi Ecclesiam & Clerum Dioeceseos Cracouiensis mirifice ditauit.

Anno Domini MCCLXXIX. iubente DEO migrante a seculo Boleslao Pudico Dux **De LESKONE**
Lestco filius Kazimiri ducis Cuiuie per voluntatem DEI & electionem terrigenarum **Nigro Duce**
adeptus est Cracouiæ & Sandomirie ducatus, quos Conradus Dux Cirmenensis pro eodem **Poloniae:**
ducatu Cracouiensi hostiliter cepit pugnare cum consensu & adiutorio quorundam militum, quem Dux Lestco in Doguczicze iuxta Rawam flumen in prelio publico viriliter vincens superauit, deinceps pacifice predictos Cracouiæ & Sandomirie possedit ducatus, ciuitates circumfodi iussit & cum lignis blancari, sine prole decessit.

Anno Domini MCCLXXXIX. defuncto Lestkone Terrigene Cracouienses & Sandomirienses assumpserunt Boleslaum ducem Mazouie in principem sibi, & eundem ducatum suscipiens Castrum Cracouiæ, quod adhuc structuris ligneis erat firmatum, comisit Sulconi militi de Medzireza custodiendum & regendum, quod ipse cum ciuibus Cracouiæ & ciuitatem ipsam tradiderunt Henrico duci Wratislauiæ, qui tantum dominium cum gaudio suscipiens cum terrigenis omnibus sibi adherentibus ad placitum suum in Terra Cracouiensi dispositis dum Wratislauiam redit, Boleslao Mazouienfi & Wladislao Cuiuiensi Ducibus cum gente sua a tergo sequentibus, & cum exercitu ipsius Henrici in Szewior tandem in prelium congregantes duces de parte Henrici ducis & plurimos milites suos acutis ensibus & gladiis perimentes, nonnullos viuos in captiuitatem suam deduxerunt. Post hoc idem dux nunquam Cracouiæ visitaui. Nichilominus ciuitas & castrum suo nomine tenebantur. Cum in Wratislauiam languens diucius ad portas mortis appropinquasset, Ducatum Cracouiensem quasi in testamento legauit Przemislao duci Poznanienfi, cuius filiam iam pridem copulauerat sibi, Henrici * filius, nomine Wenceslaus secundus Rex Bohemie, qui tandem ad se Pragam eodem sacro inuitato ipsum precio circumueniens & precibus ab eo Ducatum Cracouiensem tamquam & dolosus sapiens sibi dari & assignari procurauit, eiusque nanciscens possessionem plenam domini cum exercitu valido & forti Poloniam intrauit & Cuiuiam ingressus, ducem Wladislaum cognomine Lokethk de Cuiuiensi & Siradiensi terris potenter expellens, seipsum in Regem Poloniæ in Gnezna per Iacobum Archiepiscopum coronari demandauit. Iste Rex Wenceslaus ciuitatem Cracouiensem ex integro murauit faciendo permutacionem cum Iohanne dicto Muscata Episcopo Cracouiensi dando sibi & Ecclesie Cracouiensi castrum Byecz cum villis adiacentibus ville Episcopali ab antiquo. In campo eiusdem ville locauit dictus Rex ciuitatem, que nuncupatur Sandecz nowa, prefato Episcopo Iohanni pro se & suis successoribus ius patronatus vtriusque Ecclesie Sancti Adalberti & Sancte Margarethe spiritualiter referuante, sicut patet in litteris dicti Regis Wenceslai, que sunt in Thesaurio Episcopi Cracouiensis. Eiusdemque tempore Regis & grossi parui argentei erant portati Cracotiā, ubi prius cum nigro argento & pelliculis de capribus aspergelinis grauer forisabant. Denique eodem Rege Wenceslao Anno Domini MCCC. tercio Idus **fed an. 1305.**
May nature debitum persolvente prefatus Dux ** Wladislaus sequenti anno in die sancti Egidii a Terrigenis, Episcopo & ciuibus vnanimiter susceptus Cracouiensem & Sandomiriensem Ducatus obrinuit & successit, Syradie & Lancicie, Cuiuiæ & Polonie terras recuperauit. Reuolutis autem annis Albertus aduocatus & ciues Cracouienses iterum se dicto duci opposcentes clausa ciuitate Boleslaum Ducem Oppolie sibi in **domi-**

cui Boleslaus:
Mazouiae Dux
succedit:

Henricus IV.
Dux Silesiae
V Wratislauiensis
Maiores
Poloniam occupat:

Rex Bohemiae
quo Iure Poloniam
Regnum
obtinuerit:

Wenceslaus
Rex Cracouiensem
muro cingit:

Episcopatum
Cracouiensem
multa liberalitate
adornat:

fed an. 1305.
monitur:

succedit in Poloniam
Regno
Vladislaus
Lodici Dux
Cuiuiæ:

* Ita Codex MSus, sed perperam omnino: nisi id Stylo Curiae acceptum velis, quo Rex Junior Henrico Duce, hunc Patrem, is vero illum filium appellauerit.

** Non statim Wladislaus Lodici Dux Cuiuiæ: sed WENCESLAUS Junior Boh. Rex ad Gubernacula Regni Poloniæ accessit, sed eodem fere ac occupauerat Poloniam anno Olomucii occisus est Rex WENCESLAUS an. 1306. d. 3. Augusti.

cui aduersarius
Boleslaus Dux
Oppolienfis:

dominum & defenforem vocauerunt, quem venientem cum magno gaudio fufcipientes, & clauis omnium portarum ciuitatis fibi tradiderunt. Sed Castrum Cracouiense per ducem Wladislaum & suos fideles milites tenebatur, qui tandem cum exercitu valido ante Cracouiam veniens ipsam ciuitatem & Ducem Oppoliensem in ea existentem circumuallauit. At ille potenciori resistere non valens, eandem ciuitatem Duci Wladislao aperuit, & solus Alberto aduocato recepto ad propria remeauit & pro huiusmodi crimine lese maiestatis impio Dux Wladislaus eundem Albertum aduocatam & suos filios aduocaria Cracouiensi priuauit & omnibus hereditariis redditibus & fructibus ad eandem pertinentibus, ciues autem quosdam, qui culpabiliores huius criminis erant equis trahi & extra ciuitatem suspendi precepit. Denum castris omnibus in terra Cracouiensi & Sandomirienfi potenter expugnatis & ordinata pace cum Regibus & Principibus tam fidelibus quam infidelibus disponente DEO, per quem Reges regnant & Principes dominantur, de licencia Iohannis Pape in Regem Polonie & Cracouie per Ianislaum Archiepiscopum Gnezensem & eius Suffraganeos coronatus est, &c.

De Liberis Regis
VVladislai
Lothici:

Anno Domini MCCCXX. eodem quoque anno filiam suam nomine Elizabeth die Dominica infra octauas Petri & Pauli Karolo regi Vngarie matrimonialiter copulabat in vxorem, volensque populum suum ab insultibus infidelium Lithuanorum liberare, in Lublinensi, Sandomirienfi terris regentem Gedunani Ducis Lithuanorum filiam nomine Annam sanctissimo sacri fontis baptismate reuocatam filio suo Kazimiro matrimonio copulauit. Quo facto eiusdem terre gentes nemoribus distirpatis, dulcedine pacis fruentes peroptime locate fuerunt, predicta Domina Anna etiam mortua, donec omnium seminator malorum inimicicias iterum inter Polonos & Lithuanos suscitauit, sicut plene inferius dicitur. Denique Dominus Rex Wladislaus volens patrimonium suum scilicet Thorunensem, Michalonienfem & Ducatum Pomoranie de manibus Cruciferorum ordinis sancte Marie domus Theutonicorum recuperare, cum eisdem guerare cepit. Et Anno Domini MCCCXXIX. terram Thorunensem cum exercitu ingrediens ipsam potenter vastauit, quo Cracouiam redeunte ipsi Cruciferi Castrum Dobrinienfem occuparunt. Sed Anno sequente mense Nouembri predictus Rex Wladislaus iterum cum exercitu valido eandem terram Thorunensem subintrans ipsam novem diebus continuis cum viginti vastauit. Et acceptis treugis sub spe pacis ordinate ad propria remeauit. Ipsi vero fraudulentem & dolose agentes conuocatis quampluribus sibi de Almania in auxilium stipendiariis, Poloniam, Siradiam, Cuiuiam aliquoties vastarunt. Tandem Anno Domini MCCCXXXI. mense Septembri in die S. Stanislaui maruatis, cum iam vastatis & crematis terris eisdem versus Thorun redire voluissent, Illustris Rex Wladislaus cum suis tantum regnicolis in terra Cuiuiensi in villa, que Polococzze vocatur, cum dictis Cruciferis congressum magnum commisit, ab ortu solis ad horam nonam. In quo quidem prelio vix XII. milibus Polonis occisis, de exercitu vero Cruciferorum plusquam XL. milia armatorum certo numero milirum ceciderunt, aliis multis captiuatis. Et sequenti anno mense Aprilis Cruciferi Brestensem ciuitatem vallantes ipsam & Wladu potenter expugnarunt, totam terram Cuiuiam tenuerunt ipsi Cruciferi cum omnibus iuribus & vilitatibus proquientibus in eisdem pluribus annis.

Cuiuiam Cruciferi occupant:

De morte Wladislai Longetk Regis Polonie.

Wladislaus
Lothicus Rex
Polonie moritur:

suocedit CASI
MIRVS Filius.

Anno Domini MCCCXXXIII. quarto Idus Marcii obiit Inclitus Dominus Wladislaus Rex Polonie in Castro Cracouiensi & ibidem in Ecclesia Cracouiensi Cathedrali in sinistra parte Chori ex opposito altaris maioris tumulatus requiescit. Vnicum habuit filium nomine Kazimirum, de cuius miris actibus magnificentia & probitate infra scribetur, heredem regni & successorem derelinquens. Qui Kazimirus Wladislao patre suo adhuc viuentem & hoc pro bono pacis Regni Polonie ordinando magnifici Principis Domini Gedmuni magni ducis Lithuanorum filiam nomine Annam in vxorem duxerat, quam cum propolisset, vna secum coronari velle & mater sua domina Illustrissima filia olim Boleslai ducis Kalis filii quondam Wladislai filii Odonis, id dixerat fieri de iure non debere, pro eo, quod ipsa vera Regina coronata existeret, & ideo ipsa viuentem, aliam coronari super eodem regno non debere, que tandem precibus filii sui, quem tenerrime diligebat, consenciens benigne contulit se in monasterium sancte Clare in antiqua Sandocz, ibique sub regula sancti Francisci professsa sub Regulari habitu cum fororibus ibidem degentibus quoad vixit, dante DEO humiliter famulauit.

De Coronacione Kazimiri Regis Polonie.

Anno igitur eodem Kalendas octauo Maji per venerabiles in Christo patres Dominos Jaroslauum Gneznensem Archi-Episcopum, Johannem Cracouiensem, Johannem Poznaniensem, Michaëlem Cuyaiensem, Stephanum Lubnizensem Episcopos in Ecclesia Cracouiensi multis principibus, ducibus, baronibus & nobilibus Polonie presentibus in Regem Polonie honorifice coronatur Kazimirus; Hic post coronacionem suam in omnibus fuit felicissimus, quoad augendam dilatacionem Regni Polonie. Nam Terra Cuyauie, quam barbari nigram cruce[m] in albo pallio deferentes occupauerant, sine bello & gladio ab eisdem recuperavit, & post non multo tempore mortuo magnifico principe Kazimiro dicto Georgio totius Regni Rusie duce Troydem Dux Mazouie, qui Regnum Rusie occupavit: awunculo suo in ducatu Rusie successerat, veneno per Ruthenos intoxicatus interierat, Kazimirus Rex Polonie prelibatus cum magna potencia gentis sue Regnum Rusie potenter ingressus, de nece consanguinei sui vindictam sumere volens. Cuius potencie Ruthenorum primi barones, Comites ac ceteri nobiles resistere non valentes vltroque voluntate Domino Kazimiro se & sua commiserunt, ipsum in suum dominum fideliter suscipientes, sibi fidelitatis omnia iurantem firmanes. Hys autem peractis Rege Kazimiro ad propria redeunte & in Regno Polonie moram trahente quidam pessimus baro Darto nomine Castrum Przemisl habens cum quodam Daniele de Ostrowdam eciam aliis nobilibus id ignorantibus Imperatori Tartarorum intimarunt, asserentes Regem Kazimirum Polonie inuasisse & occupasse, tributaque per Ruthenos Thartarorum duci consueta prohibuisse. Ad quorum delacionem Imperator Thartarorum maximum exercitum versus Russiam destinavit, eisdem mandans ut cum Ruthenis Poloniam hostiliter inuadant, & crudeliter deuastarent. Quibus ad Wislam flumen venientibus Kazimirus Rex prefatus cum suis exercitibus occurrens eisdem viriliter resistit, eosdem flumen predictum transire non permisit, vno milite strenuissimo Gelego nomine Palatino Sandomiriensi perduto, qui telo Thartarorum percussus ibidem expirauit, Tartari autem redeuntes Castrum Lublin, quod tunc tantummodo de lignis fuerat constructum expugnare nitentur. Quibus castrenses pro posse suo resistentes eosdem ab impugnatione sui potencialiter amouerunt.

Elogium Regis
CASIMIRI
III.

qui Regnum
Rusie occupa-
uit:

& de Tartaris
Victoriam re-
portavit:

Quomodo regebat Regnum & populum.

Regio itaque Dyademate insignitus Regnum populumque sibi a Deo traditum viriliter & vtiliter gubernabat. Nam secundum prophetam pacem & veritatem atque iusticiam dilexit. Erat enim bonorum & iustorum piissimus tutor & defensor, malorum vero predonum, violentorum, calumpniatorum seuissimus persecutor. Nam quicumque latrocinia siue furta faciebant, quantumcumque fuerant nobiles, ipsos faciebat decollari, submergi & fame mortificari, cum fratribus & cognatis eorum comedens & bibens pariter & dormiens; Deum habens adiutorem, non timebat, quid faciat sibi homo. Calumpniatores vero quos reperit, ipsos ferro ignito in facie aduri mandabat. Ipsi temporibus nullus nobilis pauperi audebat facere violentiam, sed in statera equitatis omnia dirigebantur. Et cum in Regno Polonie iudicia Polonica ab antiquis temporibus secundum quasdam consuetudines ymmo potius corruptelas iudicabantur, hic Rex que diuersi diuersimode variantes multas calumpnias ac iniurias interebant; Hic Rex Zelo iusticie acciosus conuocatis totius Regni sui prelati ac nobilibus baronibus omnes consuetudines iuri & rationi consonas, iudiciaque iuri & rationi consona, per que vnicuique iusticia equanimitate reddatur equiter, de quorum consensu prelatorum & baronum in scriptis redegit perpetuis temporibus obseruanda. Et secundum Psalmistam dicentem, decorum domus Domini toto nisu dilexit. Chorum namque Cracouiensis Cathedralis Ecclesie cum plumbo texit, ipsiusque chori testudinem stellis deauratis decorauit. In eadem eciam Ecclesia Capellam assumptionis Beate Marie Virginis, aliam apud fratres predicatorum & plures Ecclesias, videlicet in Sandomiria in Wislicia sancti Michaelis & sancti Georgii in Castro Cracouiensi, hospitale inter Cracouiam & Kazimiriam in Rupella in Napolomicze, in Corczin, in Carkow, in Sidkowo, in Stobnitza, in Soletz, in Oppagno, in Pyothrocow, claustris in Laucicia, claustris, muris, decoris sculpturis, picturis ac tectis mirificis construxit & ornauit. Quam plures eciam dictarum Ecclesiarum ornatibus preciosis, calicibus deauratis, multis quoque libris dotauit.

Virtutes &
Munificentia
REGIS opti-
mi:

Et licet in seipso lubricus fuerit, utpote vir eleganter natus & naturalibus optime

me institutus, Clericos tamen quos sciebat esse castos & bone conuersationis nimium diligebat, eisque prelaturas, prebendas ac beneficia in suis Ecclesiis, cuiuscunque conditionis fuissent, ultra nobiles & seruitores suos conferebat, Prelatos eciam & Canonicos omnium Ecclesiarum, vt in suis Ecclesiis manerent, hortabatur. Hic igitur Rex vltra omnes principes Polonie rem publicam gubernabat. Nam velut alter Salomoni magnificauit opera sua, ciuitates, castra, domos murauit. Inprimis Castrum Cracouiense mirificis domibus, turribus, sculpturis, picturis, tectis nimium decoris ornauit. Ex opposito eciam Castri Cracouiensis vltra Wislam circa Ecclesiam, que dicitur Rupella ciuitatem murauit, quam ex suo nomine Kazimiriam vocauit, plures eciam alias ciuitates, videlicet Weligram & Scaionam, Langrorawam, Castrum Heleus, Bandzen, Lelow, Ciuitatem & Castrum Cznesten, Castrum Napolomicze, Castrum Orzet, Castrum Erzepicze, Castrum in terra Sandomiria & ipsam Ciuitatem Sandomiriam, Wisliciam, Sudlow, Radam, Opoczno, Lbiwelincea, Ciuitatem, Lublin ciuitatem & Castrum Stzechchaw, Solecz in Zamchoft in noua ciuitate dicta Corczin castrum, in Polonia Kalisch, Pisdri, Starosfin ciuitates, Conyn ciuitatem & castrum in Nakel, in Welin, Medzirzecz, Ostrosow castra, Welin ciuitatem, Boleslawecz castrum: In terra Cuyauie Cruschnicza, Slathoria, Przedece, Bidgosza. In terra Syradie ibidem firmum castrum Pyothreow ciuitatem, in Brzonsicza castrum. In terra Lanciciensi ipsam ciuitatem & castrum, in Imorolocz ciuitatem & castrum. In Mazouia ciuitatem Ploczsko, castrumque, quod prius erat denuo circumdatum muro, secundo circumdedit muro. In terra Russie Lamburgam ciuitatem & duo castra, Przemisl castrum, Sanak ciuitatem, Lubaczow, Trebewta, Halicz, Custaa castra. Has omnes ciuitates & castra muris fortissimis domibus & turribus, altis, fossatis profundissimis aliisque propugnaculis circumdedit in decorem genti, regniue Polonie refugium & tutelam. Huius eciam Regis tempore in siluis, nemoribus, meritis, rubetis tot ville & opida loca te sunt, ne fere quot fuerunt alias in Regno Polonie. Regnum suum viriliter defendebat; Cruciferi namque considerata ipsius potencia & industria terras Cuyauie & Dobriue, quas tempore patris sui occupauerat, sibi restituerunt, pacem perpetuam cum ipso firmantes. Et quum Dux de Zagan quoddam territorium Regni Polonie cum ciuitate dicta Wschowa & temporibus multis occupatum tenebat, Kazimirus Rex prius dictus Anno Domini MCCCXLIII. congregata multitudine armatorum predictam ciuitatem acquisiuit multosque captiuos ibidem cepit, terramque eiusdem principis in cinerem & fauillam redigens, castrum muratum dictum Cenawa muris disruptis acquisiuit. Tandem eiusdem principis placatus precibus ac promissis per literas predicti principis firmatis quod predictum Territorium nunquam vellet pro se vsurpare de terra sua ad propria rediit.

Fata Russie:

Post hoc prefata Domina Anna Regina Anno Domini MCCCXXXIX. defuncta & sequenti anno Boleslaw filio Troyden ducis Mazouie, quem Rutheni vnanimiter sibi in ducem & dominum susceperunt per toxicum interempto, qui legem & fidem ipsorum immutare nitebatur, Lubardus filius Gednuni Ducis Lithwanorum eundem Ducatum Russie possidebat, quem Rex Kazimirus Anno Domini MCCCXLIX. cum exercitu forti ingrediens obtinuit ex integro cum omnibus ciuitatibus & castris, Lubardo solummodo ciuitatem Lutsko cum Territorio suo ad placitum bone voluntatis sue concedendo.

Fortuna RE.
GIS aduersa:

Postquam autem Cracouiam cum prosperitatis triumpho fuisset ingressus, vbi per Clerum & populum fuit gloriose susceptus, tandem Diabolo suggerente quidam Martinus dictus Barizka Vicarius Ecclesie Cracouiensis apud Regem false accusatus per satellites eius in die Luce capitur & nocte sequenti in flumine Wisle submergitur innocens sine causa. Heu deinceps tota prosperitas ab ipso Rege discessit, qui prius contra hostes feliciter triumphabat, quod deinceps duces Lithwanorum pluries ducatum Russie ingredientes Wladimiriam & Lwoy ciuitates, opida, villas vastarunt, redigentes in cinerem & fauillam, castraque forciora, scilicet Wladimiriam, Byetz, Bresce & alia minora potenter ex toto expugnarunt, atque Luthoniensem, Sandomiriensem Radomiensem terras in magna parte vastantes innumerabilem populum Christianum in seruitutem abduxerunt; Et quociens prope dolor Lithvani cum Polonis in aliquod prelium particulare conuenerunt, semper Poloni Deo permittente vincebantur, & post plurimas strages & vastaciones Dominus Kazimirus Rex videns se eisdem Lithwanis resistere non valere posse, quia cum ipso nunquam in prelium publicum conuenire voluerunt, sed tanquam lupi rapaces terras suas lurtive vastantes raptis prediis fugebant, cum

ipsis

ipsis Lithuanis taliter concordauit, quod dimissa eis ciuitate & terra Wladimirienſi ſibi terram Lamburgenſem cum omnibus caſtris, opidis & villis iure dominii reſerua-
vit, &c.

Tandem tam magni ſceleris dictus Rex multum dolens ac penitens Romanam Cu-
riam nuncios miſit & abſolucionem ſibi impetrauit, penitenciamque ſibi iniunctam hu-
militer compleuit. Et quum inter omnes Reges magnificus habebatur volens Regni
ſui gloriam oſtendere, Anno Domini MCCCLXIII. Conuiuium maximum in ciui-
tate Cracouiienſi fecit, cui quidem conuiuium Karolus Romanorum Imperator & Rex Bo-
hemie cum ſuis principibus, Rex Vngarie cum ſuis principibus, Rex Cyprienſis, Rex ^{Convivium}
Dacie, omnes principes Polonie diuerſarumque terrarum milites interfuerunt. Hoc ^{magnum Cra-}
conuiuium quanta leticia, magnificencia, gloria & habundancia fuit, deſcribi non po-
teſt, niſi quia dabatur omnibus plus quam volebant. Hy igitur Reges & principes po-
mittentes ac firmantes inter ſe mutuam amiciciam a Kazimiro Rege Polonie donis re-
galibus multum preciſis remunerati ad propria redierunt. Anno autem Domini
MCCCLXVI. Kazimirus Rex congregata exercitus ſui multitudine Ruſſiam potenter
intrauit, cuius ſeruitio Dux Georgius de Belz ſe ſubdidit ſub fraude, vt poſtea paruit
manifeſte. Rex autem terram Wladimirienſem, quam Lubardus tenebat, cum omni-
bus caſtris terre eiſdem potenter acquirens, duci Alexandro filio Holgerii & Keyſtu-
tonis fideliffimo principi totam dedit preter caſtrum Chlem, quod dedit Duci Geor-
gio. Idem autem dux Alexander uſque ad mortem Regis tenuit fideliter ſibi ſer-
uendo.

Anno Domini MCCCLXVIII. Keyſtud Dux Lithuanorum cum aliis ſuis Lith-
uanis depredatus eſt Poltoroſk, caſtrum ibidem cum multis hominibus exuſſit, quos
captiuare non ualuit, & homines in perpetuam captiuitatem abduxit.

De Morte Regis Kazimiri Polonie.

Igitur Anno Domini MCCCLXX. menſis Septembris die octaua, que fuit natiui-
tatis *Beate Marie Virginis* Kazimiro Rege Illuſtriſſimo iam pluries nominato in curia ^{CASIMIRUS}
Przerhorzs per ipſum opido & curia de nouo fundatis & pulcerrime ac ſumptuoſiſſime ^{III. REX PO-}
conſtructis reſidente & eadem die, prout conſuetudinis fuerat ad venacionem cerwo-
rum ire uolentem, cuius iam curruſ ſuus Regalis aptus fuerat & ipſe eundem aſcendere
uoluſſet, quidam ex ſuis fidelibus ſibi ſuaſerunt, vt illo die ire ad venacionem poſtponeret,
quorum ſuaſioni conſcenciens licet manere propoſitum habuiſſet, tamen quodam nequam
homine de actu uenereo uerius vt creditur ſibi modicum ſuſurrante, conſilium pruden-
tum non aduertens, curru conſcendens ad nemus gracia uenandi feſtiue properauit,
ubi in craſtino cerwum inſequens, Gradario labente de ipſo cecidit, vulnus non modi-
cum in tybia ſiniſtra ſuſcepit. Ex qua collifione mox eundem arripuit febris, que ta-
men in breui tempore ipſum dimiſit, ſed quia intemperate cibus diuerſis & gulofe preci-
pue fructu nowo nucum tam auellanarum quam aliarum & buletorum contra prohi-
bicionem medicorum balnei, quod ſibi per magiſtrum Henricum de Colonia, medi-
cum curie ſue uirum conſcenciouſiſſimum in ciuitate Sandomiriienſi prohibitum fue-
rat, vitare noluit, idcirco eodem die, quo de balneo exiuit, grauiffimam febrim, pro-
ut per preſarum magiſtrum Henricum predictum fuerat, incurrit, & mane facto Cra-
couiam tranſiens & vnum miliare a Sandomiria exiens, aquam frigidam calore nimis
accenſus fortiter bibit, poſt cuius ſumpcionem magis accenſus calore intenſo torqueba-
tur, ſicque ad quoddam predium Domini Grothonis militis Caſtellani Lublinenſis, qui
dictum Regem cum ſua curia inuitauerat, deductus, ibidem quieuit, grauiffima pe-
na febris illo die ipſum torquente; Ita quod tam medicus quam omnes Curienſes eius
de uita ipſius deſperarent omnino. Altera autem die, poſtquam febris medico conſu-
lente inflaciones ſuas mitigaffet, Curienſes ſibi fideliffimi ſue debilitati compacientes
nimium, in quodam vehiculo uſque ad monaſterium Coprzilbnicza fratrum Ciftercien-
ſium equorum more pedefres trahentes leniter ipſum deduxerunt, in quo monaſte-
rio per octo dies continuos iacens quieuit, ubi Deo & ſancto Sigismundo votum vo-
uit ruinas Templi Plocenſis, in quo ad Sigismundi Regis & marturis predicti honori-
fice conſeruatur, volens reformare & vicariis quartas vt puta quolibet die medium groſ-
ſum temporibus perpetuis ad honorem cunctipotentis & Beate Virginis Marie & ſan-
cti Sigismundi Regis assignare, poſt quod votum, prout me accerſito michi & aliis
audientibus ſtatim ſe ſenſit aliquialiter a febre releuatur, mandans michi vt ad Plocen-
ſem ciuitatem mitterem, ut ruine Eccleſie conſpicerentur & vicariorum numerus ſibi
dice-

diceretur, quod mox ut imperatum fuerat adimpleui, virum nobilem Johannem de Skerzin Capellanum Curie Regalis in prefato negotio celeriter destinando, demum cum ad quoddam predium suum, quod Osszek dicitur, deductus fuisset, & quidam medicus suus magister Matheus contra magistri Henrici & omnium iram, prohibitionem & voluntatem domino Regi medonem indulsit bibere, a quo plus accensus reciduaui. Posthac tamen dum ad nouam ciuitatem peruenisset, ibi in curia sua solemnissime edificata per medicos suos fuit clysterisatus & vires pulcerime resumpserat & sine iuuamine curram conscendens in Oppathowecz descendit. Ibi pluribus diebus commoratus multum bene conualuerat. Sed magistro Matthia medico prefato instigante Cracouiam processit, in cuius itinere primo nocturno febris eum arripuit ex motu ut videbatur, que fuit antea non vna sed triplex, nam paciebatur quotidianam, tercianam & quartanam, que omnes satis leues videbantur; Sed cum simul vna die concreuerunt, tunc ipsum nimium illo die affligebant, vnde de die in diem, donec Cracouiam deductus fuerat, dolor non mitigabatur, sed augendo ipsum cruciabat. Penultima itaque die mensis Octobris Cracouiense castrum fuerat inductus, vbi prima die mensis Nouembris per me a medicis ante lectum suum stantibus, vtrum in Cracouia iam esset inquiri fecit; Quos cum inquisiuissem, vtrum Dominus Rex in Cracouia esset, magister Matthias prefatus dixit: Nunquid delirat, an amens factus sit, quod querit, vtrum in Cracouia sit Rex, dixi ad eum: Scit quidem esse se in * medicamenta leuia ordinare, que in via existentes habere meministi: Nunc autem sibi videtur, quod nullam operam adhuc datis. Qui magister Matthias, quasi attonitus dixit, se velle cum suis sociis apponere meliorem diligenciam, prout sciret, moxque ab eisdem fecit inquiri, vtrum aliqua signa mortis essent in eo, quod sibi causa Dei reuelarent, ut saluti sue & domui disponere posset, qui sibi longam vitam more medicorum predixerunt. Ipse tamen de recuperanda sanitate dubius tercia die mensis, predicti mane circa ortum solis testamentum condidit in quo tam Ecclesiis quam pauperibus ac seruatoribus multa bona ac hereditates legauit. Quorum quibusdam videlicet Sbigneo, Przethorio & Pacossio fratribus Domini Sbigneowiz opidum Wladislaw dictum cum suis adiacenciis legauit. Item filiis naturalibus Nemyerze & Boguczicze, Cataropirznicz, Drugam & alias villas legauit. Pastom, Sladzen, Nyetlam secundum Johannii Castrum Myedzircacze & Aduocaciam in Janichoff, Sobotan & alias plures legauit. Jasszkom, Zorawskin, Podgage & pluribus aliis legaueret multa; Que postmodum per dominum Regem Loduigum Vngarie & Polonie Regem in parte fuerunt recitata & per Elizabeth genitricem dicti Regis Kazimiri sororem. Item dilecte olim filie sue Elizabeth vxoris Boguslai Ducis Sczetinenfis & Cassuborum, domino filio Kazimiro nomine, nepoti suo Dobrinenfis, Cuyaiensem, Siradiensem & Lauciciensem Ducatus cum Castris Crasinenfis, Bidgostrenfis, Kaluthow & Welyn legauit. Item crucem auream preciosissimam plusquam decem milia florenorum valentem Ecclesie Cracouiensi, Brachium sancti Cosme in Cyborio Sollempni deaurato Ecclesie Poznaniensi, item quandam monstranciam cum reliquiis quibusdam & Bibliam decoram Ecclesie Gneznenfis legauit. Item duabus filiabus suis omnia ornamenta lectorum cortinas & velamenta bisso, purpura, gemmis preciosis, margaritis & lapidibus preciosis sumptuose preparata, nec non scutellas de puro auro fabricatas multa milia marcarum argenti valencia donauit, & omnium vasorum argenteorum & poculium diuersi generis medietatem, & residuam medietatem vxori sue Elizabeth Henrici Ducis Glagouie filie similiter legauit. Hys itaque & aliis sic per ipsum decenter & legaliter dispositis feria tercia proxima, que fuit dies quinta mensis Nouembris mane circa ortum solis multis viris nobilibus & Ecclesiasticis presentibus ad Christum feliciter migravit. Aderat autem eo tempore Illustris princeps Wladislaus Dux Oppolie ex filia sororis prefati Regis natus, qui & ipse per memoratum Regem Vngarie Illustrum ad compaciendum infirmitati Regie fuerat destinatus; Post eius obitum exequiis sollempniter celebratis feria quinta proxima, que fuit dies septima mensis predicti in dextra parte Chori Ecclesie Cracouiensis per fideles suos extitit tumulatus, Jaroslao sancte Gneznenfis Ecclesie Archi-Episcopo, Floriano Cracouiensi, Petro Lubnizenfi Episcopis tunc presentibus. Quantus enim clamor, quantus fletus, quanta vociferatio procerum & nobilium, Prelatorum, Canonicorum & Ecclesiasticorum virorum atque popularium in sua deposicione extitit, lingua humana non facile posset explicare & enarrare.

De

* Hic quedam deesse videntur.

De Loduici Regis Vngarie in Cracouiam Aduentu & eius suscepcione sollempniter facta.

Anno igitur & mense die in predictis Loduigo Rege Vngarie prefato Cracouiam veniente primo procères terre & natu Polonie maiores in Sandaz & ultra occurrerunt, ipsum honorifice susceptum versus Cracouiam deduxerunt. Qui cum Cracouiam intraret, Ciues Cracouienfes cum vexillis purpureis extra ciuitatem ad montem Lassate obuiam venerunt, obuiauerunt eciam communitas Consulum vexillum, in quo dona ciuitatis & clauēs fuerunt designata, & unaqueque mechanicorum congregata in sua turma sua vexilla signis propriis & clenodiis designata portabant, eaque omnes Regi ad manus offerebant, sicque ipsum cum magno honore processionibus Cleri precedentibus usque ad Ecclesiam maiorem Castri deduxerunt, &c.

LVDOVICVS
M. REX HVB-
GARIAE in Re-
gnum Polonias
succedit.

Quare prefatus Loduicus Rex Vngarie & non aliquis Dux Polonie in Regem fuerat assumptus.

Temporibus igitur Karoli patris Loduici Regis predicti Kazimirus Illustrissimus Rex Polonie cupiens Regnum suum Polonie, quod tempore annorum suorum, utpote post expulsionem Regis Wladislai patris sui fuerat per Cruciferos de domo Theutonica & Marchiones Brandeburgenses & alios vicinos principes occupatum ad sui integritatem reducere, & ut hoc celerius & facilius sine suorum nimia fatiga & expositione dampnorum ad finem posset perducere optatum, cogitauit Karoli prefati, qui suam sororem in vxorem habuerat, auxilium postulare. Quod cum fecisset per sollempnes nuncios ab eodem Karolo gentem armatam postulando Rex Karolus prefatus natione Gallicus & sapientissimus Roperti Regis Sicilie filiaſter priusquam gentem armatam sibi in subsidium dare permetteret, requisit, quid muneris aut premii exinde sperare deberet. Rex Kazimirus ut credebatur suorum fidelium consilio circumuentus obrulit Karolo Regi predicto, quod in casu ubi consilium non haberet iam duas filias ex vxore sua Lithwana primogenito filio suo Loduigo nomine Regnum suum Polonie veluti nepoti suo karissimo assignare vellet. Habebat enim Karolus Rex prefatus tunc tres filios, Loduigum, Andream & Stephanum, conceperatque in animo, quod Loduigum in Polonia, Andream in Sicilia & Stephanum in Vngaria preficeret Reges. Quod quasi fuit impletum, licet euentus non fuit bonus effectus. Nam ipſo ordinante Johannam Sicilie Regis Roperti filiam Andree fecit desponsare, que ipsum tercio gradu consanguineitatis attingebat, quem Johanna vxor sua prefata turpiter iugulari ordinauit, & per fenestram de cubiculo precipitari permisit, & hoc de Anno Domini MCCCXLV. Stephanus vero unicam filiam Loduici Ducis Bouarie sibi copulans migravit ad Dominum, solo Loduigo remanente, sicque Karolus spe promisse mercedis exarratus sumptis consiliariis ipsius Kazimiri Regis videlicet Sbisconi preposito & Spithconi Castellano Cracouienſibus, quorum consilio Kazimirus Rex pro tunc iuuenis regebatur donaria multa extulit castra & possessiones concessit & singulis annis certa stipendia ministravit, ut Regi Kazimiro suaderent ne a cepto negotio desisteret, sed Loduigum filium suum sibi in successorem Regni deputaret. Ut autem ad hoc faciendum ipsum facilius inclinaret, promittebat Karolus, quod filius suus Loduigus omnia spectancia ad regnum Polonie, per quoscunque fuerint occupata & precipue Pomoraniā a Cruciferis vellet recuperare & euincere propriis sumptibus & expensis. Rex autem Kazimirus tam suorum consiliariorum suasionibus quam Regis prefati & sue sororis suasionibus & promissionibus animum acclinans prefatum Loduigum sibi in successorem elegit atque constituit heredem certis pactionibus iuramento & litteris roboratis, in quibus pactis tres condiciones precipue inter ceteras habebantur, primo promisit Loduigus Rex Vngarie omnes metas regni Polonie seu terminos & precipue Pomoraniā velle solus cum sua gente dampnis & expensis propriis se recuperare astrinxit. Item si Dominus Rex Kazimirus Polonie prelibatus sine prole masculina decederet & Dominus Loduicus Rex Vngarie sibi succederet in eodem Regno nullum alienigenam ad officium Capitaneatus preficeret, sed tantum aliquem ex Polonis. Item nullas talias seu exactiones & collectas imponeret & quod iura, priuilegium, libertates Regnicolis inuiolabiliter obseruari & iniuste ablatas tam viris monasticis, quam secularibus nulla contrarietate offensa, sibi que viceuersa procères & nobiles totius regni Polonie & suis tantummodo filiis, quas si haberet promiserunt si & in quantum ipsis per eundem Dominum premissa seruarentur.

Fata Familias
Regias:

De his, que ante Coronacionem Domini Loduici Regis Vngarie acciderunt, sequitur.

De Testamento
& Legatis do-
functi Regis
KASIMIRI
Quaestio.

Nobili igitur Loduigo Rege Vngarie sepe dicto in Cracouiensi castro residente altera die aduentus sui Cracouiam venerabilis vir Dominus Ianuffius dictus Suehiwilk Decanus & Cancellarius Cracouiensis Testamenti per Dominum Kazimirum felicitis memorie Regem facti legitimus Executor omnia prefata priuilegia donacionis per prefatum Dominum Kazimirum Regem Polonie in sua vltima voluntate facte, de mandato magnifici principis Domini Wladislai Ducis Oppolie vsque ad aduentum ipsius Domini Regis referuata, coram eodem Domino Rege produxit, requirens eum, vtrum ea iuxta disposicionem sui auunculi distribuere deberet, qui graciosè respondit, ea distribui debere & omnia per Dominum Kazimirum Regem legata & disposita mandans adimplere, mox tamen quibusdam inuidis & dolose ipsi Domino Regi dissuadentibus mandauit eadem priuilegia ad Dominos Archiepiscopum Gnezensem & Florianum Cracouiensem Episcopum & ad nobiles Regni, qui partim aderant reportari, eorum arbitrio & diffinicioni committens, ad quosdam tamen cum huiusmodi priuilegijs peruenissemus, ipsi omnia approbantes iusserunt distribuere, preter priuilegia Illustrissimi Kazimiri Nepotis Domini Regis Kazimiri iam defuncti super Ducatibus Syradiensis Castri & terris Lanciensi & Dobrinienfi Cruthnicie, Ridgoscie, Zlothane & Veltz de Nemerzo & Iohanni filiis felicitis memorie Kazimiri olim Regis naturalibus super quibusdam Castris & villis datis & assignatis, que priuilegia vsque ad pleniorē deliberacionem missa fuerant representari. Et tandem conuenientes ad domum Domini Iacobi Archiepiscopi Gnezensis donacionem duobus filiis naturalibus predictis factam anichilare volentes priuilegia per Camerarios Oszcionem Sandomiriensem & Iohannem Cracouiensem precipere mandarunt, que tamen sic precisa fuerunt & sunt referuata. In crastino autem mane Archi-Episcopo & Episcopis ac nobilibus dignitatis maioribus simul congregatis, Dominus Loduigus Rex suafu quorundam felicitati aliorum inuidencium misit Wladislaum ducem Oppolie Illustrē ad eosdem, inquirens, vtrum Dominus Rex premortuus in morte sua propinquis irrequisitis aliquas terras castra & villas & alia legare potuisset & quid iuris esset sibi responderent. Et quamuis Archi-Episcopus & Episcopi super hoc nullum dabant responsum & inter ceteros altricacio fieret, nil potuit & non potuit quibusdam asserentibus & bene quod testamentum morte testatoris confirmatur & vltima voluntas est ex debito implenda. Tandem quidam prudentes exonerare se volentes dixerunt, quod Iudices hanc quaestionem decidere iure deberent. Tandem Pelkazambr Iudex Sandomiriensis & Wilczko de Naborow Sub-Iudex Cracouiensis potius ad relacionem quam de iure Polonico neminem in morte a suis propinquis aliqua posse seu potuisse relegare, quam pronunciacionem Dominus Rex ex relatu Ducis prefati audiens licet derisisset, tamen ratam habens misit ducem eundem ad Archi-Episcopum & ad nobiles memoratas, peciit sibi literas super ipsa pronunciacione fieri, ipsamque sigillis Archi-Episcopi & Episcopi ac Nobilium tunc presentium roborari, quod Archi-Episcopus & ceteri Nobiles audientes aliqualiter contristati ceperunt interloqui & interlocucione habita considerarunt, quod hec pronunciacio in preiudicium Kazimiri Ducis Stettinensis fieri debebat, dixeruntque pronunciacionem quoad Terrigenas fecisse, non autem quoad ducem, cum iura ducalia quoad hoc essent eis penitus ignota, sicque in eodem negotio sibi met proch dolor contrarie sunt inuenti. Nam primo pronunciarunt omnes donaciones per Dominum Regem esse validas, & altera die, vt premissum est, dixerunt complacere cupientes, minime valuisse, huiusmodi autem pronunciacione non obstante, omnes donaciones preterquam filiis Regis naturalibus factas fuerunt sortite effectum. Et quod Duci Kazimiro terre Syradiensis Lanciensi fuerunt abstracte, Dobrinensis autem Ducatus, Bidgostia Welatowo ciuitates & castra fuerunt sibi per Dominum Regem Vngarie in dominium assignata; Et hec fuit prima variacio in nobilitate eiusdem Regis Loduici quantum inuitus variasse creditur. Nam quidam magnates & quasi primi in consilio Regis mortui parti Vngarorum multum fauentes estimabant Ducem Kazimirum de terra Syradiensi, Lanciensi & Dobrinensi ac castrum prenomina tum in iu-uamine Karoli generi sui Romanorum Imperatoris ac Boguslai patris sui Ducis Seetinenensis ad Regni Polonie gubernacula tamquam heres & successor legitimus aui sui olim Kazimiri Regis Polonie posse peruenisse, & hoc pertimescentes suaserunt Domino Regi Loduico vt ipsum Kazimirum in terris Syradiensi, Lanciensi, in quibus ipsum Kazimirus vt suum filium adoptans conseruare & hys maiora promiserat dare mallatenus pareretur,

retur, offerebat tamen sibi de consilio consiliariorum predictorum locorum Siradie & Lancicie Ducatum priusquam eos ducatus sibi assignauit, ducatum Gnewconiensem, quem dux Kazimirus de consilio quorundam sibi ratione consilii innotorum recipere recusauit, & hoc duplici de causa, primo ex eo quia Dominus Rex ipsum circa easdem terras conferuare, ut premissum est, & plura adhuc addere promiserat. Secundo quia ducatus Gnewconienfis naturalem Dominum uidelicet Wladislaum Ducem album Kazimiri filium, licet monachum ordinis sancti Benedicti uiuum haberet, quem ducatum Gnewconiensem etiam Dominus Rex Kazimirus felicitis memorie alienere noluit ab eodem, postremo tamen cum dictus Loduigus Rex memoratus in Regem Polonie coronari deberet, uoluit, ut Kazimirus iuuenis antedictus de ducatu Dobrinienfi, Bidgostienfi, Welatowyo & VVeletz contentaretur illa vice, promittens sibi de aliis in posterum prouidere. Considerans uero Kazimirus aliter facere non posse consensit & in coronacione Domini Regis ducatum Dobriniensem cum Castris predictis a Domino Rege & a corona Regni Polonie suscepit.

De prodicione Castri Santhok.

Fama igitur mortem Kazimiri Regis felicissimi ad circumuicinas prouincias deferente, quidam miles Hasslo de Huchtenhain, Hasslonis filius de VVedel Ortonis Marchionis Brandenburgensis filii Loduici quondam Imperatoris Romanorum Capitaneus seu Aduocatus mox ut Regem iam mortuum percepisset, quosdam tres Saxones in castro Santhociensi pecuniis & promissionibus attraxit, ut eorum iuuamine castrum Santhok posset obtinere, qui Saxones uidentes, quod Castrenses victualibus deficerent aliquantulum & paritatem in eodem hominum conspicerent, qui inimicis resistere non possent, & prefectum castri Sandziwagium de VVirh Castellanus Bnyniensem non adeste, Hassloni militi prefato per unum ex ipsis hoc significare curarunt, qui Hasslo satis cum paucis hominibus idem Castrum obsedit sine mora, cui Castrenses & precipue quidam Sandziwagices de Slessino iuuenis pro posse resistebant, illis tribus exceptis, qui nullam operam in defensione dare uidebantur. Et quamuis Dominus Przemislaus de Golutowyo Palatinus Kalisienfis protunc Capitaneus Polonie ad defensionem castri predicti expeditionem proclamauerat & omnis Terra Polonie iam processerat, tamen quia morose & non festiue procedebat, priusquam illuc peruenirent, Castrum Hassloni prefato exitit presentatum. Habebat enim Capitaneus Polonie prefatus Hasslonis litteras & quorundam nobilium de marchionatu Brandenburgensi & ipse Hasslo Capitanei & aliorum nobilium Polonie litteras viceuersa, in quibus & per quas Treuge pacis hinc inde fuerant violate. Itaque Poloni Saxones super violacione pacis monebant, & Saxones Castrum obtinentes ipsorum monita deridebant, &c.

Castrum Santhok perditum

De perdicione Castri Wladimiriensis Russe.

Eodem uero tempore Kyeystud Dux Lithwanie de Troky validissimus Christianorum impugnator, Olgerdi magni Ducis Lithwanorum frater ueritius, ut compertit, quod Kazimirus Rex Polonie obiisset cum Lubardo Duce de Luesko nobilissimum castrum Wladimirz circumuallentes obsederunt, quod castrum, antiquo castro ligneo in suo statu remanente Rex Kazimirus prefatus in monte alterius Castri Regalis, in quo Ecclesia Cathedralis in honore Marie Virginis de coctis lateribus est fundata de muro fortissimo infra duos annos non plenos ante mortem suam edificauerat. Sed morte preuentus imperfectum dereliquit, fuit tamen adeo forrificatum, quod homines in eo manentes hostibus impugnantibus bene resistere possunt. Sed Duce Alexandro filio Michaelis alias Coliathi, filiastro Olgerdi & Ducum Lithwanie predictorum, qui castra & terram Wladimirensem Rege Kazimiro comendata acceperat in Cracouia existente quidam Petraffius Thuroky Lancieita, prefectus Castri predicti metu ductus nobilissimum Castrum Wladimirienfe predictum nulla plaga accepta nec aliquibus penuriis defectuosis depressus Lithwanorum principibus predictis pudorose presentauit, Lithwanorum uero principes de antiquo Castro quamuis ligneo contenti, castrum muratum de nouo factum muris fossis ad terram prostrarunt, lapidem super lapide minime relinquentes. In edificacione autem huius Castri tricenti viri singulis diebus & multa iuga bouum & equorum cimentum, lapides, & ligna fere per duos annos continuos & in edificacione eius plus quam tria milia marcarum Regio de Thefauro, & quarta ante mortem suam die sexcentas marcas per Wenceslaum de Taczin presbyterum, qui preerat operi demandauerat deportandas, qui priusquam de Cracouia

Castrum Wladimirienfe Dux Lithuanie occupat

couia cum pecunia recessisset Rex felix terminauit vitam, que pecunia ad Thesaurum regium iterum erat reportata, &c.

De Coronacione Loduici Regis Vngarie in Cracouia.

LODVICVS
HVNGARIE
REX Cracouie
Diadema Polo-
nia suscipit:

Post ingressum Domini Loduici Regis Vngarie Cracouiam volens idem Rex coronari in Regem Polonie, Reuerendum in Christo patrem Dominum Jaroslaum Archi-Episcopum Gnezensem cum instantia debita requisivit, ut ipsum in Regem Polonie coronaret. Et quamuis prefatus Dominus Jaroslaus, Archi-Episcopus & quidam Nobiles de Polonia tamquam nuncii Communitatis Polonie maioris Dominum Regem non in Cracouia sed in Gnezensi Ecclesia coronandum esse dicebant, petentes ne in preiudicium Polonie maioris alibi quam in Gnezensi Ecclesia se promitteret coronari, tamen prefatus Rex, ne ex mora dilacionis aliqua nocumenta euenirent, pecti in Cracouiensi Ecclesia dyadema Regium sibi imponi, promittens, quod in Ecclesia Gnezensi Regalibus insignibus decoratus veller apparere, ibique insignia Regalia videlicet Coronam, Sceptrum, Globum veller relinquere Ecclesia in eadem; quod postea Gneznam veniens disuadentibus Cracouitis minime adimpleuit. Sed inde festiue recedens Poznaniam, Lanciciam & Terram Syradie, Cracouiam properauit, & ibi iter nocturnum faciens versus Vngariam properauit, matre sua Domina Elizabeth Regina Vngarie Cracouie permanente. Proximo autem die Dominico post festum sancti Martini, que fuit dies decima mensis Nouembris Loduicus Rex prefatus per Reuerendissimos patres Jaroslaum Archi-Episcopum Gnezensem, Florianum Cracouiensem, Petrum Lubnicensem Episcopos in Ecclesia Cracouiensi paucis Nobilibus presentibus in Regem Polonie cum solempnitate decenti exitit coronatus duobus tantum ducibus presentibus, videlicet Ladislao Oppolienfi & Kazimiro Stetinensi & Dobrinienfi, quorum vterque quosdam ducatus seu dominia in coronacione ipsius in feudum ab ipso receperunt, Ladislaus videlicet Welutiensem, Boleslauiensem, Brzeniczensem, Crzepicze, Olstin, Bobolice ciuitates & castra fortissima sibi per Dominum Loduigum Regem predictum tempore eodem data cum suis districtibus, que ciuitates & castra per Kazimirum Regem felicis memorie fuerant destructa & sumptuose edificata. Kazimirus vero ducatum Dobriniensem cum Castris Bidgosia, Wye-larowo & Walcz. Hec autem infeudacio aliis Polonorum ducibus erat penitus inconsumata. Nam omnes duces Polonie consueuerant sibi esse equales, nec alter ab altero quicquam dominii recognoscebat, sed vnusquisque suo dominio gaudebat, & hinc ideo, quia de vna stirpe processerant, vnde vno & eodem iure gaudebant seu gaudere volebant, donec per Johannem, Henrici Comitis de Luezenborg post hoc Romanorum Imperatoris filium Regem Polonie, qui Johannes tam ex donacione Imperatoris patris predicti, quam post uxorem filiam secundi Wenceslai Regis Bohemie vnicam Regnum Bohemie fuerat adeptus quidam Duces Slezie plus muneribus & suasionibus falsis suorum ac promissionibus dolose circumuenti ac bellorum insultibus deuicti ab eodem Johanne Rege Bohemie ducatum Slezie liberum ac dominia sua, que nulli in aliquo astricta fuerant, sed ipsi Duces ipsam a nemine recognoscentes libere possidebant in feudum receperunt corone Bohemice se & sua in obprobrium & confusionem regni Polonie sponte submittentes. Hec autem scissio eisdem ducibus confusionem perpetuam generauit, ita quod quamdiu Homagiales Corone Bohemorum existunt, nullus eorum in Regem Polonie Regno vacante propter hoc eligitur, statimque duces prefati & eorum successores in mercede assidua veluti Bohemorum dominio subiecti, a successione regni Polonie sunt penitus elongati, &c.

De Exequiis Domino Kazimiro celebratis.

Coronato autem Domino Loduigo Rege Vngarorum predicto feria tertia proxima post hoc Domino Kazimiro felicis memorie Regi ante dicto exequie per omnes Ecclesias Cracouie Domino Regi Luduico Episcopis, ducibus ac nobilibus quampluribus presentibus fuerunt celebrare. In quibus exequiis sic fuit ordinatum, nempe primo currus quatuor & in quouis quatuor equi solempnes & omnes tam aurige quam equi quam etiam currus nigro panno erant cooperti & vestiti. Post hos sequebantur quadraginta milites armati in dextrariis pannis purpureis coopertis vndecim vexilla vndecim ducatum & duodecimum Regni Polonie singulis clipeis signis seu armis singulorum ducatum insignia deferentes. Quos sequebatur miles Regia veste deaurata indutus in ambulatore Regio optimo purpura cooperto ipsius Regis mortui personam repre-

Prærogatiua
Ducum Polo-
nia:

Iuxta REGI
CASIMIRO
III, soluta:

representans. Post hoc ibant Ceroferarii lumina accensa magna bini & bini deferentes, que lumina duo quelibet devno lapide Cere facta fuere, demum ibant Religiosi & viri Ecclesiastici omnes in vrbe & suburbiis existentes, feretrum, quod erat aureis & sericeis pannis & aliis preciosis per Ecclesias ac Religiosa loca distribuendis honoratum precedentes, cum cantu lugubri. Demum Dominus Loduigus Rex predictus, Archiepiscopus, Episcopi, duces, barones, & alia multitudo populi sexus viriusque sequebantur, inter quos & feretrum incedebant familiares Regis defuncti plusquam quadringenti omnes nigra veste induti planctum & vluatum maximum facientes & quamcunque Ecclesiam cum feretro videlicet minorum Beate Virginis Marie fratrum & predicatorum intraverunt. Ibi due purpuree auree & due pecie panni Bruselensis diuersi coloris XVI. vlnarum ac oblationes in pecuniis maximas & plura lumina offerebant, vnus autem feretrum precedens grossos pauperibus & quibusuis recipere volentibus largissime spargebat, vt via transeuntibus liberius pateret, & etiam vt pro anima Regis defuncti DEUM deuocius exorarent. Portabant enim quidam saccos grossis repletos, quibus pelues argenteae, que per duos honestos ad hoc deputatos ferebantur, de iisdem grossis subito post euacuacionem replebantur, de quibus peluibz quilibet offerre volens recipere potuit, quantum volebat, sicque cum huiusmodi apparatu ac processione ad Ecclesiam Cathedrali usque peruenerunt, in qua Ecclesia Reuerendus pater Dominus Florianus Episcopus Cracouiensis missam celebrauit, infra quam missam infra scripte oblationes facte fuerunt in hunc modum vt sequitur:

De oblationibus in Exequiis Domini Regis factis.

Ordinatum itaque fuerat, quod circa omnia altaria, que sunt in Ecclesia Cracouiensi Cathedrali stabant sacerdotes ad missam aptati, ita quod offerentes, quotquot erant, oblationem dabant, primo ad altare in quo Episcopus celebrabat, debebant quidem ad omnia altaria oblationes offerre, sed quia propter pressuram nimiam multitudinis populi, qui feruenti desiderio exequiis Regalibus deuote intererant altaria cum oblationibus non poterant circuire, ideo vnus ex nobis, cui hoc pro tunc fuerat iniunctum, pelui argentea grossis repleta clientulis Regalibus ante & retro circumdatus, & quibusdam ex ipsis sibi viam facientibus, bina vice circuiens singulis presbiteris missam celebrantibus, quantum in pelui de grossis manu comprehendere poterat, offerebat. Ideo quoque ad altare maius primo duas purpuras preciosas & secundario duas pecias panni preciosis obtulit, prout in aliis Ecclesiis vt premissum est offerebat. Subsequenter vero Regis mortui officiales vnusquisque iuxta ministerium suum, vasa quibus ministrabat ad altare detulit offerendo, & primo Camerarius Swanthoslaus & Vicethesaurarius pelues argenteas cum manuternis & mensalibus ad altare processerunt. Deinde Przethbarius Dapifer cum subdapifero quatuor scutellas argenteas magnas. Item pincerna cum Subpincerna cantra & generaliter cuppas argenteas. Item Sub-Camerarius seu Marschaleus dextrarium Domini Regis meliorem. Item Subagazo militem armatum veste Regali vestitum in ambulatore Regio Domino Regi magis dilecto & meliori vexilliferis vexilla ferentibus & ipsum militem ipsius Regis personam representantem precedentibus ad altare obtulerunt. Post quorum oblationem cum vexilla, vt moris est in talibus obseruari frangerentur, tantus clamor lacrimosus, tantus vlulatus & lamentum omnium hominum sexus viriusque in Ecclesia Cracouiensi existens extitit, quod vix a fletu & lamento persone graues & infime senes & iuuenes cessare voluerunt, & non mirum, quod illam pacis tranquillitatem, quam in vita Regis haberent, per mortem ipsius ruptam esse formidabant. Illam quoque delectabilem allocucionem & oppressorum consolacionem, quam ab ipso audiebant & recipere consueuerant, ab aliquo alio circumsequi non sperabant. Illam etiam ineuitabilem Regni ruinam, que post mortem incliti Przemisli Regis Polonie aui sui Regno acciderat absque prole masculina defuncti euenire metuebant, & super omnia reformatio Regni per eundem facta, & magna quam gesit humilitas, suos regnicolas ad lamentum nimium pertrahabant. Nam inter ceteros pegores euentus, istud euenire formidabant, ne priusquam de stirpe Regum Polonie Rex in Polonia DEO fauente ordinaretur, alienigena in Regem sublimatus, qui mores sue nationis sequi cupit, Polonorum mores & consuetudines immutare anhelabat, ignotos suos patriotas Regnicolis preponere contendit, sicque iura & libertates Polonorum ad nichilum redigere conabatur, ex quibus contra se odia & rixas Regnicolarum concitabat, hyque qui regno fuerant propinqui successores suis progenitoribus succedere conabantur. Ex quibus & aliis relictis excidium Regni euenire procul dubio poterit, quod solus DEUS per sui clemenciam auertere dignetur.

Vexilla in Funere Regis fracta:

De transfu Loduici Regis Vngarie & Polonie in maiorem Poloniam facto.

Damma Regno
Polonie sub
LVDOVICO
Rege illata:

Exequiis igitur, sicut premissum est, sollempniter celebratis Serenissimus princeps iam Polonie, Vngarie & Dalmacie, &c. Rex versus Poloniam maiorem properauit, cui Polonorum innumerosa multitudo in Kalis & vltra occurrens ipsum honorifice suscepit, sibi veluti suo Regi obedienciam debitam exhibendo, cum quibus Gneznam veniens duobus diebus moram fecit, & quamuis in Ecclesia Gneznensi Regale solium aureis pannis ornatum fuisset adaptatum, vt ibi Regalibus indumentis vestitum cum corona & scepro vsu regio aptatis prout alias ante coronacionem suam in Cracouia condicionatum extitit, apparens resideret, tamen suafu quorundam Cracouitarum facere obmisit, dicens: hoc in delubrium suum fieri debere, & sic Regnum Polonie in nullo stabiliens, ad propria remeauit, vt premissum est; Hoc vero fiebat, quod Vngari sui per villas eundem sequentes fugebant domos habitantium & res eorum violenter rapientes secum asportarunt, nulli autem pauperi ad Regem predictum iniuriam passo Vngaris prohibentibus aditus patebat, in ipsiusque absencia dilecta genitrix sua nomine Elizabeth Vngarie Regina regnum Polonie gubernante, peyora fiebant, quam antea, quia nulla stabilitas siue constancia in ipso regno vixit seu viger ad presens. Nam cum ad matrem recursus haberetur, remisit ad filium & filius ad matrem viceuersa, sicque nullus finis in negociis nisi in sibi beneplacitis haberi potuit seu potest. Hoc enim primum inconstancie principium monstrauit, quod omnes consiliarios principales quorum consilio mediante Kazimirus Rex felicissimus super Regno predicto iam defunctus omnia Regni negocia salubriter disponendo dirigebat, a se successiue non cum festinatione alienabat, alios vero apud fratrem suum predictum nullius reputationis in consilio habuit, in suos consiliarios assumendo, qui non vt communis Regni exposcebat vtilitas, sed prout eorum demencie exposcebat cupiditas eidem consulebant. Seniorum consiliariorum consiliis, que dare honestissime consueuerant atque dabant in eorum absencia susurrando impudicissime detrahebant, de eorum prauorum consilio tam officiales curie Regalis quam prouinciarum Capitanei sepiissime cum grauissima terrogenarum iactura imitabantur, &c.

De diuisione Thesauri dicti Kazimiri felicitis memorie Regis Polonie facta.

Thesaurus Kazimiri Regis qua ratione diuisus:

Postquam autem Dominus Loduigus Rex Polonie & Vngarie prefatus maiorem Poloniam vt premissum est transfisset, Illustris Domina Elizabeth genitrix ipsius consensit & voluit, ut Thesaurus Regis Kazimiri bone memorie fratris sui, inter Hedwigem relictam Regis prefati & suas natas Annam & Hedwigem iuxta disposicionem & voluntatem vltimam Regis memorati diuidi deberet, qui Thesaurus solum in vasis argenteis in tres partes fuit diuisus, cesseruntque cuilibet ipsarum CCCXXXIII. marce cum dimidia argenti graui pondere preter octo scutellas grandes de puro auro fabricatas & triginta sex cornua auro & argento miro modo decorata, nec non flosculis, lagnunculis iaspinis, cristallinis, anulis & lapidibus preciosis, nec non cortenis purpureis in quibus aquile & alia arma Regalia de gemmis seu margaritis ac auro & lapidibus preciosis erant miro modo & sumptuose confuta & ceteris exeniis & diuersi generis localibus, que diuisa non fuerunt, sed pro duabus filiabus Regis fuerunt reservata. Hunc igitur thesaurum duarum filiarum Regis, qui omnibus inestimabilis videbatur, Domina Elizabeth Regina cum duabus filiabus Regis versus Vngariam secum abduxit. Relicte fratris sui porcionem superius expressatam & mille marcas grossorum pro dote assignatis tantummodo relinquendo, que postmodum Ropperto, Wenceslai olim Ducis Legnicensis filio matrimonialiter extitit copulata.

De mutatione Przetslai Capitanei maioris Polonie.

Moneta in Polonia mutatio:

Ordinantibus itaque Consiliariis superius dictis Dominum Przetslaum de Goluthowo militem Palatinum de Capitaneatu Polonie prefatus Rex amouit, cuius tempore monetha quadratariorum optima, quam Dominus Kazimirus Rex tempore sui regiminis cudere iusserat fuit immutata taliter quod quatuor quadrantes, quorum duo grossum Bohemicalem valebant postmodum pro grosso Bohemicali dari deberet, ex qua posthoc quinque habuit. Nonnulli etiam quatuor quadrantes pro grosso ementes magna

gna lucra reportarunt, quadranſes eosdem cremare facientes & exinde argentum purum reducentes. Huic autem Przeczſlao circa Carnisprimum Anno Domini milleſimo tricenteſimo ſeptuageſimo primo amoto nobilem virum Dominum Otthonem de Pileza militem circumſpectum ac liberaliſſimum & potentem in Capitaneum Polonie ſurrogauit, quem aliqui nobiles de Polima pro tunc in Cracouia circa Dominam Reginam exiſtentes in Capitaneum dudum recuſarunt recipere, aſſerentes ipſum tamquam non terrigenam eorum contra priuilegia ipſorum eis preponi non debere. Ipſe vero aliquibus ex ipſis Caſtra Regalia in Capitaneatu eodem conſiſtencia dare gubernanda promiſit, quod & fecit, nam licet communitas Polonorum eundem Ottonem in ſuum Capitaneum recipere renuiſſet, tamen Reuerendo patre Domino Iohanne Epifcopo Poznanienſi cum ſua parentela Dolgua & quibusdam aliis ipſum ſuſcipientibus, ipſum poſtmodum in Capitaneum ſuſceperunt. Tempore autem ipſius Ottonis predicti multi profugi & diuerſi in furticibus erant, multasque predas & ſpolia in regno Polonie commiſerunt, qui Otto Capitaneus predictus conſiderans quod ſine luamine terrigenarum profugas & fures in rapinis & furtraniis compeſcere non poſſet, & Terrigene adhuc ut profugi compeſcerentur, nullam operam dare voluiſſent, ipſe poſtmodum Capitaneatum reſignauit, cui Dominus Sandziwogius de Subiuo in Capitaneatum ſuccceſſit Polonie & ipſum tenuit, &c.

De Peſtilencia magna in Polonia.

Anno itaque Domini MCCCXXI. in Dominica, qua in Eccleſia DEI decantatur: Iudica me &c. vertex dextre Turris Eccleſie Poznaniensis per Thonitru fuit concuſſa & extremitas anguli eiſdem turris diſrupta; quedam foramina per teſtudinem Capelle Regalis impetum faciens ymagines Regis Przemiſlai & Regine in parietibus eleuatas & depictas concuſſit, ſicque eodem anno & ſequenti multe predaciones & ſpolia nemine prohibente fiebant. Tamen eiſdem duobus annis, prout & in morte Regis fuerat, in Polonia erat magna peſtilencia, ſed immediate anno ſequenti de menſe Septembri cepit eſſe maior peſtilencia in Polonia & precipue iuuenum virorum & mulierum ac virginum, & durauit fere vſque ad menſem Septembrem, infra quod tempus multa milia proci dolor hominum deceſſerunt.

De Iaroslai Archi-Epiſcopi Gneznenſis Cecitate.

Anno igitur Domini milleſimo tricenteſimo ſeptuageſimo ſecundo Reuerendus pater Dominus Iaroslauſ Eccleſie Gneznenſis Archi-Epiſcopus cum feria ſexta proxima ante natiuitatem Chriſti & alii in Sneya Scaccos luſimus & mane ſabbato in Vigilia beati Thome Apoſtoli ego Gneznam ad recipiendum quadraginta marcas groſſorum, quas michi mutauerat ipſo adhuc clare vidente recediſſem & ulterius Poznaniam miſiſſem & expeditis quibusdam negociis in vigilia vigilie hora prandii Zneynam veni & ibi cum aliquibus audiuiſſem eundem patrem excecatum fuiſſe, non credidi, donec tamen eodem die Zneynam veniſſem & ad eum cum aliis dominis ut cum eo cenam facerem intraſſem. Ipſe intelligens meum aduentum & aliorum dixit: Archi-Diacone Eccleſie, nihil video, de cuius tam ſubita excecacione ſibi & plus Eccleſie & nobis omnibus compaciebamur, plurimum condolentes. Poſtquam autem ex nimia ſenectute iam naturali calore in eo penitus deficiente cecus effectus fuiſſet Nicolaus de Caſturiwo conſanguineus eius prepoſitus Gneznenſis per quosdam amicos Dominum Archi-Epiſcopum induxit, ut ſibi de ſede Archi-Epiſcopali cederet, qui tandem conſcenciens procuratorium cedendi & litteras oportunas ſibi dedit. Ille autem nec Domini Regis nec Capituli conſenſu habito ſe fortune exponens Curiam Romanam arripuit, quod Ianuſſius Paſkonis Cantor Gneznenſis precipiens aliquos Dominos ex prelatiſ & Canonicis Gneznenſibus ad Capitulum conuocauit, cum quibus feria tertia proxima poſt Dominicam Letare tractatu prehabito litteras Capituli ad impediendum promotionem predicti Nicolai prepoſiti Curiam Romanam ordinauit, quibus habitis & procuratorio ipſius in perſona ſcripto, octauo die poſthoc curiam Romanam proceſſit, ibique poſt feſtum paſche veniens promotionem dicti prepoſiti totaliter impediuit, ubi nichilominus per annum fere ambo permanſerunt, ſed tandem prepoſito ad propria redeunte Cantor prefatus a peſte inquinaria, que pro tunc aliqualiſter vigeſcit in curia migravit ad Chriſtum Anno Domini MCCCXXIII. die menſis Auguſti. Dominus vero Iaroslauſ predictus, cum anno prefato & antecedenti per quosdam Mazovitas & precipue per Petraſſum filium Criſtini Palatini Plocenſis de conuiuentia Se-

mouiti Ducis Mazouie vt dicebat in districtu Lancienſi multas moleſtias depredationes & rapinas fuiſſet perpeſſus, nec ipſum ducem precibus adhuc ſectere potuiſſet, vt ſuas terrigenas a rapinis huiusmodi compeſcere voluiſſet, ipſe in tota terra Mazouie generale poſuit interdictum, donec dux & terrigene anxiiati de hoc nimium ſibi & Eccleſie Gneznenſi quasdam villas A. & B. ratione dampnatorum illatorum per ipſam Eccleſiam poſſidendas perpetuo aſſignauerunt & ſufficienter priuilegiis roborarunt. Hoc eodem anno prefatus pater de Archi-Epiſcopatu cupiens cedere venerabili viro Ianuſſio Decretorum Doctori, Decani Cracouienſi & Canonico Gneznenſi condeſcendere decreuit. Decanus vero predictus a Domino Iaroslao Archi-Epiſcopo mandato ceden- di recepto, Dominum Domarath militem & Iarandum Canonicum Gneznenſem cum procuratorio & litteris Vngarie & Polonie Regis promotoriis ad Dominum Gregorium papam vndecimum deſtinauit, qui illuc venientes nichil perfecerunt, & hoc ideo, quia Dominus Rex Loduigus voluntate mutata litteras Domino pape contrarias deſtinans negocium impediuit, & eciam quia conſenſum Capituli Gneznenſis non habebat. Quibus vacuis redeuntibus, memoratus Dominus Decanus iterum litteris Domini Regis ac Regine & Caroli Imperatoris Romanorum & Regis Bohemie & Capituli Gneznenſis obrentis Anno Domini MCCCLXXXIII. circa diem Epifanie domini iuit Romanam Curiam propria in perſona. Cui Dominus papa Gregorius predictus Gilhelino Cardinali amicali fratre pape predicti negocium promouente de Archi-Epiſcopatu prouidit, ipſum in dominica Miſericordia Domini in Archiepiſcopum conſecrari mandauit, qui poſt conſecrationem ſuam ſtatim domum tendens de curia proceſſit, & hoc propter peſtilenciam que tunc in Auinionenſi ciuitate magna erat, venitque ad ciuitatem Gneznenſem feria tertia die menſis Iulii & in craſtino miſſam celebrauit, cui Reuerendus pater Epiſcopus Poznanienſis & multi alii nobiles interfu-erunt, quo die & aliis diebus vsque ad feriam quartam pluebat inceſſanter. Dominus autem Iaroslauſ olim Archi-Epiſcopus omnes Redditus in Pomeranenſi & Caſtris Oppatow cum villis adiacentibus & decimas in districtu Kalienſi reſeruabat ſua pro Suſtentacione, quarum reſeruacionem ſedes Apoſtolica confirmauit ſibi de iisdem redditibus prouidendo, qui poſtmodum ad monaſterium Landenſe ſe tranſtulit, in quo monaſterio habitum cum ſua familia non aſſumendo nec profeſſionem manſit fere per duos annos.

De Duce albo Wladislaw.

Turbas in Po-
lonia Dux
Vladizlaus
Albus Gnie-
kouiſis exci-
tat:

Anno quoque Domini MCCCLXXXIII. ipſo die natiuitatis Virginis Marie, Wladislaus albus, dux Gnewconienſis Gneznam veniens, in domo Hanconis proconſulis incognitus tamen hoſpitatus manſit & facto prandio poſtquam per hoſpitum fuiſſet cognitus & vno accipitre remuneratus ſtatim receſſit, & in craſtino Wladislauiam veniens ſolummet quartus Caſtrum nullo prohibente intrauit & ciuibus conuocatis ab iisdem fidelitatis omagium recepit, poſitaque in caſtro cuſtodia mox in Gnelbeoniam properauit, quo caſtro ſimiliter obtento iuit vltius ad quandam villam Remlikonis, eundem Remliconem prefectum caſtri Slothorie captiuauit, artans eundem, vt ſibi Caſtrum Slothorie preſentaret, & cum ad caſtrum Zlothoriam perueniſſent, Caſtrenſes, qui ibidem manebant, ducem videntes, & conſiderantes, quod prefectum eorum, ſibi niſi Caſtrum preſentaretur, decollare nitebatur, Caſtrum ſibi ſubito preſentarunt, ſicque eodum die dux memoratus Wladislauiam, Gnewconiam & Zlothoriam obtinuit ſine armis, & in craſtino mane, que fuit dies ſabbati, congregacione aliquali cum Wladislauienſibus & Gnewconienſibus facta ad caſtrum Sarkey inexpugnabile acceſſit, cui Caſtrenſes eadem die aliqualiſer reſiſtentes mane facto die dominico ſibi Caſtrum aſſignarunt, ſicque feria ſexta ſabbato & dominico die Wladislauiam, Gnewconiam, Zlothoriam & Sarkey ciuitates & caſtra ſine omni leſione ſuorum obtinuit reuerenter, preter vnum ſolum nomine Thiroch, qui ducem precedens Caſtrum Sarkey intrare voluit, quem caſtrenſes ibidem in valua caſtri occiderunt. Cum autem Sandziwagius de Subino Polonie & dictorum Caſtrorum & ciuitatum Capitaneus percepſſet, ingemuit, & anxius nimium de tam turpi perdicionem Caſtrorum nobilium, conſilio vſus ſuorum miſit nuncios & conuocauit exercitum ſatis grandem & Wladislauiam ciuitatem primo obſedit, mandatumque fuit per Dominum Loduigum Regem Vngarie & Polonie omnibus Nobilibus tam Polonie, quam Cuiauie & aliarum terrarum Regnicolis, vt prefato Sandiuogio, quo ad expedicionem caſtrorum predictorum preberent auxilia opportuna ſub priuacione honoris & bonorum, quorum plus Cuiauite, qui iam prefato Duci Albo adheſerant, decretum & mandatum audientes Regis ſui ab

eo se subtraxerunt, quod cernens dux memoratus & potencie Regie resistere non valens & etiam per quosdam aliquantulum circumuentus cogitauit se graciae Domini Regis committere, quod & fecit. Nam postquam Wladislaui per exercitum Domini Regis fuisset afflicta nimium & iuuamen nullum a duce sperabat habere, se Domini Regis graciae commiserunt ad manus Domini Sandziwogii facientes fidem, post hoc dum Wladislauiensis Dux sepe dictus per quosdam circumuentus licet in Castro Sarkey & Zlothoria homines & expensas sufficientes iam habuisset, qui per annum & ultra bene aduersariis resistere potuisset, dicta castra fere inexpugnabilia prefato Sandiuogio ad graciae Domini Regis cum omni apparatu presentauit, qui cum a Domino Rege nullam gratiam reportasset, magna paupertate grauatus fere per annum in castro Ordzin moram traxit. Anno Domini MCCCCLXXV. item in castro Beate Marie Virginis Castrum Zlothoriam per quosdam exploratores cepit, in quo exploratores predicti nobilem virum Cristinum de Skrzypowo militem, prefectum Castri predicti in loco dormientem captiuarunt & duci Wladislawo presentarunt. Dux vero prefatus predictum Cristinum iam grande etatis militem in odium Domini Sandziwogii cuius sororem predictus miles habuit in uxorem, in vincula coniecit, ipsum in artificio carceris recludendo, donec pro quingentis sexagenis ab eodem duce se redemit, & quamuis predictus miles Cristinus Sandiuogii Subino Capitanei gener esset, eum noluit eximere Sandiuogius predictus, & hoc ideo, quia, cum iam circa festum beati Iacobi Apostoli de hoc rumor haberetur per Poloniam, quod vnum ex Castris Cuyauie & precipue Zlothoria pro ipso duce albo furtim capi diceretur, sepe dictus Sandziwogius a Cristino Castrum Zlothoriam sibi reddi petiit, timens per ipsius desidiam, prout factum fuerat, quod perderetur. Ipse autem Cristinus respondit, sibi hoc valde pudorofum, si in eo tempore cum rumor esset de perdicione castri resignaret, certificans Sandiuogium prefatum, & asscurans se tam bene Castrum predictum sollicite seruare velle, quam de perdicione eius nullum timorem haberet, sed exploratores ducis quosdam piscatores conuenerunt, qui aliquot vaseula vino repleta Cristino prefato nomine muneris detulerunt, & cum ipso in castro sedentes biberunt, cumque vasa fuissent exhausta iterum versus Thorum pro alio vino miserunt, de quo Cristinus bene potatus illa nocte fortius dormiuit, donec exploratores per scalas Castri muros transcendent, ipsum & Castrum, ut premissum est, ceperunt, sicque Wladislauiensis Dux possessor Castri est effectus videlicet Zlothorie. Ad quem multi vagi & inopes, fortes tamen & strenui corpore confluxerunt. Quidam tamen miles mox ut Castrum predictum per dictum duce[m] fuerat obtentum Vlricus de Osterin nomine filius Badcze de Brdzem cum quibusdam Saxonibus prefato duci in subsidium venit. His quadam die Raczens Castrum Episcopale accessit & Campanice Ecclesie & Stubam sollempnem per Dominum Sbiluthum Episcopum Wladislauiensem in foribus Castri edificatam ascendens Castrum ceperunt fortiter impugnare, quibus viriliter Castrenses repugnantes, ipsos sine spe obtinendi Castri Raczens ad proprium Castrum redire coegerunt. Sed post paucos dies Vlricus prefatus cum suis complicitibus Gnewcouiam veniens Castrum ibidem impugnarunt. Cui licet Gernacius de Slamowo cum suis fortiter repugnasset, tamen ciuib[us] Gnewcouiensibus Vlrico iuuamen prebentibus Castrum Gnewcouiense succederunt. Gernandus veromet vicessimus quintus, inter quos fratrem & duas filias habebat cum equis & armis ac aliis rebus quas in Castro secum habebant, in captiuitatem Vlrici se dederunt. Qui Gernandus cum filiis suis & aliis complicitibus per Sandiuogium prefatum a Duce albo fuit magnis pecuniis redemptus, quo facto Vlricus post hoc ad mandatum fratrum suorum Dobrogostii & Arnoldi ad propria remeavit &c.

De Conflictu inter Ducem album & homines Domini Loduici Regis Polonie commissio.

Eodem tempore cum Dominus Jascheo Kmitha miles strenuus & omni virtute repletus Capitaneus Syradiensis iuuenem Wladislauiam in subsidium Domino Sandiuogio venisset & currus cum suo thesauro ipsum sequeretur, homines Ducis Albi eundem Thesaurum cum hominibus in via receperunt, & Duci ex ista parte Wisle circa Gnelbecouiam constituto presentarunt, qui Dux in castro congregacione suorum hominum & Kmithonum de terra Gnewcouiensi facta ad iuuenem Wladislauiam procedebat, sperans ipsam posse expugnare. Sed Dominus Jascheo Kmitha prefatus cum Domino Barthoffio de Weisborg milite, Capitaneo Brescensi prope Gnelbeconiam sibi occurrentibus bellum inter ipsos fuit exortum, & tandem subito homines ducis fugam inierunt. Dux vero Albus per deuia queque versus Naslauiam seu

Bellum Polonie intestinum:

Nesaluiam festius cucurrit & equis dimissis met quartus nauem intrauit & ad aliam partem Wisle cum detrimento suorum peruenit. Sui vero homines usque ad nauigia Thorunensia inuestigati aliqui occidebantur & aliqui capiebantur. Ob hoc tamen impugnare Cuyauiam non omisit, sed suburbia iuuenis Wladislaue & extremas portas ciuitatis eiusdem & multas villas in Cuyauia cremare fecit, magnas predas & homines captos versus Slothoriam deducendo. Ad cuius resistenciam turris Jaroslai in Sluzewo per Dominum Sandiugium fuit fortificata & in ea & aliis locis homines armati repositi fuerunt, qui quotidie cum hominibus ducis albi disceptabant, tenuitque Dominus Dux Albus prefatus Castrum Zlothorie a prefato tempore vsque ad festum Penthecostes, multa incendia eciam nocturno tempore, depredaciones & captiuitates tam in Polonia, quam in Cuyauia per suas homines committendo. Et tandem Anno Domini MCCCCLXXVI. strenui milites Sandiwogius de Schubino & Barthossius de Weysemborg ac Barthossius de Socolowo Cuyauie Capitanei cum Polonitis & Cuyauitis prefatum Castrum obsederunt, quibus Kazimirus dux Dobrinienfis & Stetinensis in subsidium ueniens, dictum Castrum cum machina & instrumentis aliis fortiter impugnarunt, dux vero prefatus in castro secum multos homines habebat aduersariis fortiter resistendo, ipsos per naues in fluuio Wisle eciam nimium impugnando. Inter quos erant duo in Castro, vnus qui vocabatur Hanco molendinator Brescensis, multum subtilis in arte Architectoria, & alter, qui Castrum Zlothoria explorando ceperunt & duci predicto presentarunt, quorum primus in prima vice, quum dux Castra ducatus Gnewcouiensis ceperat, fuit captus & super bone fidei promisso dimissus. Hunc ergo Dominus dux per litteras monuit, ut iuxta promissum se captiuitati presenteret, qui cum litteras Barthossio Capitaneo Brescensi ostendisset, requirendo, quid facere deberet, cui Dominus Barthossius respondit, se nichil sibi consulere posse, ipsemet scire deberet, quid facturus esset, & tandem vna noceum uenientes homines ducis armati cum curru suo ipsum de molendino ante Brescze receperunt & secum Zlothoriam adduxerunt, ad hoc ut ipsis machinas & alia instrumenta pro Castro necessaria prepararet.

De Interfectione Frederici de Wedeli in Castro Zlothorie.

Obsidentibus itaque Nobilibus Castrum Zlothorie predictum Hanco molendinator Brescensis considerans Ducem Album potencie Regia resistere non posse, timensque ne molendinum propter hoc perdere, quod in Castro existens machinas & alia instrumenta exercitui Regis in obsidione sui Castri posito obuiancia preparasset, Domino Sandiwogio Capitaneo Polonie intimauit, quod sibi clauas, quas de quadam ianua Castri habebat, per quam, cum hominibus intrans, Castrum possit obtinere, dare vellet, Dux vero cum suspectum eum haberet captiuari eum fecit, qui dum candelis accensis ligatum super mensam cremari iussisset, ipse eam prodicionem quam exercere cogitauit, publicauit, dux vero generum predicti Hankonis ex nomine eiusdem ad Sandiugium destinat fecitque cum eodem tempus & horam sibi condicere clauas de huiusmodi ianua presentando. Sandiugius itaque alacer effectus huiusmodi negocium duci Barthossio noluit indicare confidens ut solus triumphum de recepcione Castri obtineret, elegitque viros nobiles ac strenuos, qui secum Castrum intrare deberent, & cum ad huiusmodi ianuam venissent, qui primi processerunt intrauerunt. Et cum viginti sex eorum intrassent, mox custodes Castri per ducem ad hoc deputati Crathem, que super ianuam ad hoc pendeat, ad quam Crathem duos lapides appendi iusserat, ut eo velocius descensum pateretur, cadere dimiserunt, que cadens opprestit, hyque qui Castrum intrauerant fortiter lapidibus iactabantur, donec se captiuos duci prefato reddiderunt. Sicque Sandiugius confusus ad staciones suas rediit de perdicione suorum nimium anxius existens. Mane autem facto totus exercitus mouens se, Castrum cum impetu adiit ipsumque per totam diem impugnare non cessauit, & tandem paucis ex vtraque parte occisis & pluribus vulneratis ad staciones suas redierunt. Inter quos Dux Kazimirus fortiter cum lapide fuit proiectus, de quo vero Albus Hankonem molendinatorem prefatum cum genero suo eadem die cum Castrum impugnabatur iussit cremare, illis eciam, qui Castrum sub Crastino prefatauerant equalem mercedem tribuendo. Post huiusmodi vero insultum considerans dux prefatus, quod exercitus sui in obsidione vellet persistere, nam aliquantulum

in expensis deficeret, ordinationem quandam cum Capitaneo fecit, & Barthossio Castrum presentauit, gratie Domini Regis se totaliter committendo. Et cum de Castro exiret, petiit Barthossium prefatum, ut sibi cum hasta sua occurrere deberet, quod & fecit. Nam prefatus dux cum hasta sua contra Barthossium & Barthossius contra ducem veloci cursu equorum agitantes alter alterum fortiter impeciit. Sed Dux a Barthossio in brachio dextro satis graue Vulnus recepit, & demum Dux Albus ad Loduigum Regem Vngarie & Polonie Vngariam properauit, cui Barthossius cum fratre suo Barthossio expensas sufficientes in via ministrarunt, vbi inter ceteras cum Domino Rege altricaciones terram suam Gnewconiensis prefato Domino Regi pro decem milibus florenorum vendidit, quandam Abbaciam in Pannonia ordinis sancti Benedicti accipiens, ibi manet vsque ad presens, post cuius recessum multi nobiles & milites in Cuyauia, qui sibi adheferant, capti ob hoc exactionati per Capitaneos diuturne subiacerant paupertati, nec aliquod subsidium nec releuamen a predicto duce fuerant consecuti, & merito iuxta dictum propheticum: Nolite confidere in principibus in quibus non est salus &c.

Ducatum
Gnewkouien-
sem REX LV.
DOVICVS
emiss

De Origine Ducis huius Albi Wladislauensis.

Wladislaus Dux Albus fuit filius Kazimiri filii Zemomislii Ducis Cuyauie, Lancicie, Syradie & Dobrinie terrarum. Iste Zemomisle Dux Gnewcouiensis habuit tres filios Przemislium, Lestconem & Kazimirum. Inter se diuidentibus post mortem patris Przemislio cessit Bidgostia, Lestconi iuuenis Wladislaui, Kazimiro Gnewcouia cum Castellania in Slonsk. Przemislius & Lestko sine prole decesserunt; Kazimirus licet plures filios habuisset & filias, vnus tamen Wladislaus Dux predictus cum vna filia, que per Dominam Elizabetham Reginam Vngarie amitam suam cuidam duci de Bosznia data fuit in vxorem, remanserant. Iste itaque Dux VVladislaus Dux Gnewkouiensis tantummodo filiam Albrici Ducis de Strzeleze vnicam duxit in vxorem, que sine prole ad Christum migravit; Priusquam autem vxor sua decessisset, Kazimirus Rex Polonie Illustris filius VVladislai, qui Zemomisli frater erat vterinus, duci VVladislao albo iuuenem VVladislauiam dedit in feodum, sed cum Stanislaus Kywala Dux Cuyauie cum Duce Albo pro limitatione quarundam hereditatum coram Domino Kazimiro Rege altricacionem habuissent, & dux, ut iudici querulanti responderet captus fuisset, ipse prouocatus ciuitatem predictam Regi resignauit, quam licet libenter rehauiisset, ipsam tamen Rege viuente non potuit rehabere. Post mortem vero vxoris sue predictae, quam nimium diligebat, attediatus aliam ducere noluit, sed dimisso ducatu suo in manibus Domini Regis Polonie, & mille florenis ab eodem receptis, quibusdam nobilibus associatus ad sepulchrum Christi fuit peregre profectus, & inde veniens Prage in curia Domini Imperatoris & in aliis terris aliquo tempore moram fecit. Et post hoc Anno Domini MCCCLXXVI. per Cuyauiam transiens, Prussiam veniens cum exercitu Cruciferorum ciuitatumque ipsorum contra Lithuanos iuit. In Quadragesima reuersus per Cuyauiam ad nullum Castrum ex suis descendens versus Bohemiam properauit, & post festum Paschatis de mense May Auiniensem Ciuitatem, ubi tunc Dominus Urbanus Papa sextus cum Curia sua residebat, intrauit, vbi nullo ex nobis Polonis sciente, qui inuicem in suo & in nostris hospitiis per quatuordecim dies & ultra conuersabamur de Curia recedens inuit Cistercium & ibi monachus effectus ordinem eorum est professus, & ibi aliquamdiu commoratus, cum sibi aliqua displicuissent se ad monachum sancti Remigii in deuotionem ordinis sancti Benedicti se transtulit, habitumque Griseorum & nigrorum mutauit, & ibi usque ad LXXIII. annum permansit, cui Dominus Rex Polonie & iunior Regina Vngarie pecunias interdum destinabat, demum cum mors Domini Kazimiri Regis Polonie sibi fuisset nunciata, ipse statim deinde recedens inuit curiam Romanam, quibusdam ex Polonis significans, ut in Basilica ipsum expectare deberent, quos cum ibidem & in ciuitate Argentinensi reperisset & precipue Przethpelconem de Stanschowo militem, Stephanum de Trbang, Wissomtam de Curnik & quosdam alios, qui propriis expensis ipsum perquirendum venerant, cum eisdem in eorum expensis versus Vngariam ad Dominum Regem transiunt. In cuius Regis Curia licet non gratuite susceptus suos socios ad propria remittens permansit, vbi Dominus Rex Loduigus importunis instantiis vxoris sue neptis ducis prefati, ducem prefatum ad Dominum Gregorium Papam vndecimum cum quibusdam suis nunciis destinauit, supplicans ut Dominus Papa, cum eo quintus vxorem duceret, & ducatum suum tenere posset, dispensaret. Cum quo

Origo & Stem-
ma Ducis VVla-
dislai Albi
Gnewskoui-
ensis:

Fata Eiusdem
Ducis:

Do-

Dominus papa cum causa dispensandi non subesset, dispensare recusauit, ipse autem ad temporalia anhelans, clam Poloniam subintrans suum dominium Gnelbconienſe, vt supra descriptum est, ceperat, &c.

De Exactione Tributi Poradlue per Loduigum.

Eodem itaque anno cum Dominus Loduigus Rex predictus ab incolis regni Polonie tam Ecclesiarum quam Nobilium tributum quoddam, quod Poradlue dicitur, petebat, exigere volens Archi-Episcopus vero & Episcopi ac viri Ecclesiastici sibi denegabant, ac etiam Nobiles, dicentes, se a quibusuis talibus exactionibus & tributis per suas litteras penitus absolutos. Ipse nichilominus in signum domini tributum aliquod inquirebat, & quia in litteris suis si quos quam nobiles Polonie solum Loduigo Regi & filiis suis si quos haberet se fecisse fidelitatem affirmabant, qui carens filiis voluit vt filiabus suis, quas habebat, eandem fidelitatem facere deberent. Idcirco non valens aliter ab eis litteras suas eripere, omnes Regnicolas a tributis quibusuis per nouas litteras absoluit, solum duos grossos, de quolibet manso singulis annis ad Thesaurum suum soluendos pro se & suis successoribus referuauit, sicque litteris prioribus fractis nonne fuerunt concessisse, in quibus Poloni fidelitatis omagium fidelibus Regis satis pudorose seminas sibi regnare preſtiterunt, promittentes, Kmethones suos duorum grossorum de quolibet manso, vt preſertur perpetuis temporibus solucionem submittentes, Archi-Episcopus tamen & suffraganei sui & Ecclesiarum quarumlibet huiusmodi solucionem submittere recusarunt, a priuilegiis libertatem Ecclesiasticorum bonorum continentibus recedere noluerunt, propter quod ad solucionem huiusmodi tributi pro tempore Domini Regis licet fuissent moniti, quod tamen tributum per suos Kmethones nullatenus dare promiserunt, preter pauperes Religiosas, quorum rustici non ad duos grossos, sed ad viginti quatuor infra spaciū vnius anni soluendos pro thesauro Regio sunt compulsi, quibus Domini Episcopi per Statuta prouincialia, que hec tributa omnino dampnabant, dissimulauerunt & dissimulant subuenire, &c.

Exactio Tributi per Poloniam;

De Morte Nicolai prepositi Gneznenſis.

Anno itaque eodem in die Cecilie Virginis Glorioſe Nicolaus de Cassuth nepos Jaroslai olim Archi-Episcopi Gneznenſis prepositus in villa Gosdowo Capituli Gneznenſis pluribus septimanis graui febre correptus diem clauſit extremum. De cuius prepositura Dominus Johannes Archi-Episcopus Przeyldo plebano de Zneyna, conſanguineo suo carnalitatis potius ostendens affectum, quam iudicium rationis prouidit, omnes Prelatos & Canonicos Gneznenſes, quorum aliqui in seruicio ipsius Ecclesie & sui predeceſſoris vtiliter & fideliter defenderunt, negligenter obmittendo, de qua prepositura Dominus Gregorius papa XXVI. die mensis Ianuarii Nicolao Strosberg Cantori Poznanienſi in Regno Polonie sedis apostolice pro tunc collectori tamquam collacioni sedis apostolice referuata similiter prouidit anno sequenti, &c.

Nicolao de Cassuth Preposito Gneznenſi Nicolaus Strosberg succedit;

De Statutis Johannis Archi-Episcopi Gneznenſis cum Capitulo.

Synodus Gneznenſis;

Demum Anno Domini MCCCCLXXV. mensis Septembris die decima, Reuerendus pater Dominus Johannes Archi-Episcopus Gneznenſis cum suo capitulo circa Ecclesiam Gneznenſem predictam Generale Capitulum celebrauit, in quo Capitulo sollempni tractatu pluries cum suis fratribus prehabito statuit & prouide ordinauit, quod redditus omnium villarum Capituli Gneznenſis cedere deberent in vsus communes prelatorum & Canonicorum residenciam faciencium circa dictam Ecclesiam personalem. Item statuit, quod quilibet prelatus & Canonicus vicissim missas circa maius altare debeat celebrare, alioquin non celebrans Canonico pro ipso celebranti missam soluere debeat mediam marcam grossorum. Item statuit, quod omnes prelati & Canonici bis quolibet anno, videlicet ad diem sancti Adalberti & ad translacionem eiusdem Gnezniam debeant conuenire & per octo dies circa Ecclesiam Cathedralem stantes Capitulum generale celebrare. Aliter prelatus non veniens tres marcas, Canonicus duas marcas presentibus soluere tenentur; premissa statuta & alia in litteris desuper confectis contenta sigillis & iuramentis predicti Archi-Episcopi & Capitulum firmauerunt.

De Creacione Episcopatum in Russia.

Russia in Episcopatus diuisa;

Circa annum Domini millesimum tricentesimum septuagesimum octauum aut sextum cooperante Rege Loduigo Polonie & Vngarie, Dominus Gregorius papa XI. crexit

erexit & creauit tres Episcopatus in Russia videlicet, Przemisliensem, Chelmensem & Wladimirensem alias Lodomiriensem & Archi-Episcopatum Hallicensem &c.

De Morte Johannis Episcopi Poznaniensis.

Eodem anno die XIII. mensis Februarii Reuerendus pater Dominus Johannes Episcopus Poznaniensis cognatione Dolywa pius ac liberalissimus ac omnium oppressorum clementissimus releuator in Mazovia predio sue Ecclesie dicto Schwicow ydropisi tactus migravit ad Christum, qui tempore sui Regiminis ciuitatem fundauit in Dolsko, multasque villas in districtibus Crobya, Buk & alibi consistentes ad Ecclesiam Poznaniensem spectantes locauit & bona Ecclesie sue tam in locacione quam in emptione villarum meliorauit. Hic adductus Poznam in die sancti Petri in Kathedra ante altare Beate Virginis extitit honorifice tumulatus, cuius anima nunc & semper feliciter in Domino requiescit.

De Electione Nicolai Episcopi Poznaniensis per Capitulum.

Ipso autem die sepulture huius Reuerendi Episcopi Nicolaus de Curnik prepositus sancte Marie in Cracouia & Canonicus Poznaniensis Doctor decretorum, cum Dithko Decanus Poznaniensis abesset Troyanum prepositum & alios prelatos & Canonicos minime requirens per vnumquemque ipsorum, qui circa Ecclesiam fuerant Notarium suum cum vno presbitero ire precepit, intimans, quod quisquis eorum crastina die electioni futuri Pontificis interesset. Nam tertia die circa sepulturam Episcopi defuncti preposito & aliis prelati & Canonici circa Ecclesiam presentibus non vocatis administrationes ad voluntatem suam ordinauerat, ita disponens, quod si non totum Capitulum, saltem pars, de qua presumebat, ipsum eligeret, ex tunc administratores pro sua parte haberet, contigit itaque cum inuocata gracia spiritus sancti ad electionem futuri Episcopi processissent, fere totum Capitulum in Troyanum prepositum eorum & eundem Nicolaum coueniret, placuit ut per formam compromissi ad electionem alterius ex ipsis duobus procederetur, quod & factum fuit, nam septem Compromissarii ad partem assumpti secedentes quatuor in ipsum Domium Nicolaum de Curnik & tres in Troyanum predictos vota sua direxerunt, sicque Nicolaum veluti a maiori parte electum alii tres consenserunt, cuius electionem Dominus Johannes Archi-Episcopus propter quasdam displicencias, quas inter se habuerant, noluit confirmare. Ipse etiam Polonie ac Vngarie Rege irrequisito iuit versus Curiam Romanam, ubi quamuis per litteras Domini Regis predicti ac per alios impedimenta sue promocioni fierent, nichilominus tamen per Dominum Gregorium papam prefatum sibi fuit de Episcopatu Poznaniensi in Auiniensi prouisum, qui consecratione recepta ad suam Ecclesiam circa festum sancti Martini prospere reuenit, &c.

De Morte Petri Episcopi Vratislauenensis.

Anno itaque predicto, circa medium quadragesime Reuerendus pater Dominus Pretslaus Vratislauenensis Episcopus dictus Pagorzala in bona senectute plenus bonis operibus debitum nature persoluit. Ipse Przelaus, mortuo Nankero Episcopo Vratislauenensi peruenitum cooperante Johanne ceco Rege Bohemie nequiter interempto, qui Nankeris prius Episcopus Cracouiensis per Johannem papam XXII. de Cracouiensi ad Vratislauenensem Ecclesiam fuerat translatus & Johannes Grothonis in Episcopum Cracouiensem fuit promotus in studio Bononiensi existens per Capitulum Vratislauenense in Episcopum Vratislauenensem fuit electus, Anno Domini MCCCXLI. quinta mensis Maji. Hic emit pro Ecclesia Vratislauenensi a Boleslao duce Legnicensi & Bregonensi ciuitatem cum castro Grothcow cum suo districtu & plura castra edificauit & muris firmis muniuit, Ecclesiam etiam Vratislauenensem perfecit & multis ornatus & vasis aureis & argenteis decorauit, post cuius felicem discessum Canonici Vratislauenenses spretis Polonis elegerunt quendam Theodricum Bohemum, Decanum Vratislauenensem, qui decanus sicut viciosum ingressum habuit ad decanatum ita etiam in electionis negotio non profecit. Nam mortuo magistro Stankone Decano Vratislauenensi Anno gracie videlicet MCCCL. Johannes Sturzin dictus Archi-Diaconus Glogouie natione Oppoliensis vir nobilis & discretus vigore gracie per Dominum Clementem papam sextum de dignitate in Ecclesia Vratislauenensi sibi facte Decanatum Vratislauenensem tamquam sibi factum debiter acceperat & per executores suos sibi de eodem fecit prouideri, de quo Decanatu Dominus Clemens papa predictus eodem anno

quo defuncto
orientur Tur-
bae:

ramquam suae collationi reservato magistro Alberto plebano de Boemia Cancellario Dobriniensi pro tunc Domini Kazimiri Regis Poloniae apud sedem Apostolicam nuncio graciosè providit. Dominus autem Iohannes Starzik predictus, cum erat ad Curiam Romanam citatus cum memorato magistro Alberto sex annis & ultra litigavit pro eodem, & tandem victus succubuit, & nichilominus excommunicationis sententias in sua senectute non curans vsque ad mortem suam in Decanatu permansit, quo mortuo & extra cimiterium sepulto, Dominus Karolus Romanorum Imperator & Bohemiarum Rex Bohemum predictum Coquine suae Notarium contra magistrum Albertum ad Decanatum Wratislaviensem intrusit, & hoc ideo, quia quum Imperator predictus Duces Slezie & Episcopatum Wratislaviensem Regno Bohemiarum & Archi-Episcopo Pragensi vniri & subdi peciisset, quasdam litteras Kazimiri Regis Poloniae ostendens, idem quoque Albertus dicens litteras falsas coram Domino papa & Cardinalibus petitionem huiusmodi impediuit, propter quod tam Imperator quam Bohemi contra magistrum predictum sinistram gerebant voluntatem. Sicque de Anno Domini MCCCCLX. de mense Augusto memoratus magister in Cracovia tempore mortalitatis diem clausit extremum Bohemo intruso Decanatum obtinente, & quia vnum beneficium sibi ymmo potius se intrudi procurauerunt, item ad Episcopatum sibi ex electione Canonica debitum non valuit promoueri, impediente enim Imperatore prefato Dominus papa Gregorius in ciuitate Auieniensi cum Curia sua residens eidem electo providere distulit, mandans quod ad propria rediret, quia donec Romam veniret de Episcopatu Wratislaviensi disponere noller, misitque Dominum Nicolaum Episcopum Mazouensem de ordine fratrum predicatorum, vt se de Episcopatu Wratislaviensi gubernando intromitteret, & de relicto Domini Przetslai Episcopi mortui pro Camera Apostolica postularer. Qui Wratislaviam veniens cum litteris Apostolicis cum ipsas executioni debite veller mandare, Capitulum Wratislaviense sicut viri providi & discreti noluerunt admittere, quod Episcopatum Wratislaviensem gubernaret, perditionem castrorum & anichilacionem bonorum Ecclesie Wratislaviensis euenire formidantes, fecerant tamen paccionem cum eodem, vt singulis annis, quam diu dicta Ecclesia pastore caret, Camere Apostolice VIII. milia florenorum auri presentarent & pro derelictis Episcopi triginta milia florenorum ac duo milia pro procuratorio biennali per eundem Dominum Episcopum imposito, vt vnum mille pro reportacione huiusmodi pecunie soluere deberet, quod & factum fuit. Solueruntque Wratislavienses simul & semel XXXIII. milia florenorum Camere Apostolice, demum electus Wratislaviensis per Capitulum Wratislaviense versus Romam anno immediate sequenti fuit destinatus, cui papa Gregorius distulit providere. Papa vero Gregorio Anno Domini MCCCCLXXVIII. in Dominica Letare de mundo sublato, Cardinales in conclavi, vt moris est existentes tum propter metum Romanorum, qui Romanum eligere postulabant, tum propter discordiam, quam inter se habebant, cum ex seipsis nullum eligere voluissent, Reuerendum Dominum patrem Nicolaum Episcopum Bacensem, qui pro tunc vicecancellarium regebat nomine Domini Petri Cardinalis Pampolensis vicecancellarii sedis Apostolice in papam concorditer elegerunt, & quia Romanorum populus a minimo vsque ad maximum collectus palladium pape cum armis irruens clamabat, vt eligeretur Dominus Franciscus Cardinalis sancti Petri in papam, alioquin tam Cardinales quam forenses mori deberent. Ad ipsum Senator quidam Cardinalibus rerulit, quod populus aliter sedari non posset, nisi Romanus eligeretur in papam, Cardinales itaque in mortis angustia se positos esse considerantes, quomodo euadere possent mortis periculum ignorabant. Sed Dominus Robertus tituli sancti - - Cardinalis Gebonensis arrepto familiaris sui capucio morti se exponens de Conclavi exiit & clamare cepit: Viuat, Viuat Dominus papa Franciscus Cardinalis sancti Petri, quod populus audiens, prefatum Franciscum Cardinalem sancti Petri arripiens, ipsum in papam eligi credens super altare sancti Petri posuerunt sollempniter, & demum in Kathedra papali locarunt, populo autem mitigato, dum vnusquisque ad domum suam redisset, ipse Dominus Franciscus quamuis sciret se non esse electum, & tamen vt populi tumultum sedaret, passus est vsque in crastinum pro papa haberi. Postquam autem tumultus populi fuisset sedatus Cardinales & Barones Episcopo in Apostolicum facto publicarunt, ipsum in die Resurreccionis Domini in papam vt moris est coronarunt, & ad sanctum Iohannem in Laterano cum eodem Romanis magnam sollempnitatem celebrantibus ipsosque processionem precedentibus equitavit, vbi mora vnus hore facta ad sanctum Petrum redeun-

redeuntes vsque ad pallacium pape deduxerunt. Cum vero Dominus Vrbanus papa sic electus auariciam Cardinalium reprehenderet & pluralitatem beneficiorum, quam tenebant, restringere decreuisset, contra quos & Clerum Curie Romane in Dominica Qualimodogeniti sermonem maxime de Symonia & mammona faciens fecisset, ipsi in consuetam arguicionem detestantes, circa festum sancte Trinitatis vnus post alium ad Sundensem ciuitatem transmiserunt prefectum Castris angeli & camerarium & ceteros officiales Domini pape ad se allicientes cum totali familia sua transtulerunt tribus Cardinalibus videlicet Mediolanensi, de Vrfinis, & Florentinensi Rome manentibus circa papam & alii tres Cardinales cum pro sedanda discordia inter Dominum Papam ei Cardinales ad Sundensem ciuitatem iuissent, circumuenti per ipsos ad dominum papam non fuerunt reuersi, sed ibi omnes remanserunt. Senciens autem Dominus papa, quod Cardinales alium vellent eligere misit ad eos nuncios sollempnes, hortans eos & affectans, vt non procederent ad electionem alterius, sed quod conuocaretur Concilium generale, & si concilium omnium Episcoporum in Concilio consistencium ipsum dicerent non bene esse electum, extrunc electioni ad se facte renunciare promittebat, & ipsi ad electionem alterius cuiusuis digne procedere possent. Cardinales vero hoc facere recusarunt, asserentes ipsum coloratim elegisse, vt manus Romanorum possent euadere, volentes, vt Dominus papa Vrbanus omnino papatui cedere deberet; Quod cum facere noluisse, ipsi ad electionem alterius procedentes, Robertum Cardinalem Gebenensem dictum in papam elegerunt & ipsum Clementem octauum appellarunt. Post hoc Rome & circa Romam multa mala sunt commissa. Nam prefectus Castris angeli in eodem Castro machinis erectis tam pallacium pape quam etiam Romam fortiter, serio & sine intermissione impugnabat, taliter quod papa Vrbanus de suo pallacio exiens ad sanctam Mariam trans Tyberim se transtulit. Ibi fere per annum habitauit, Romani autem Castrum obsidentes in circuitu de eodem seu ad eos ingredi permiserunt, que etiam societas Britonum pro Clemente in papam secundo electo, in adiutorium vocata quendam pontem fractis seris & inuitis custodibus pontis per Tyberim transtulit versus Sundensem ciuitatem properando, quod cum perceperissent Romani contra eosdem processerunt ad punnam, in qua pugna Romani plus quam quingenti dicuntur prostrati. Romanorum autem populus ex hoc nimium concitatus omnes forenses & precipue Francigenas occidere volebant. Sicque Francigene Ingrossatores, abreuatores & ceteri officiales fugam pro presidio capientes vnusquisque clandestine prout poterat ad propria remeavit, Romanis nihilominus clamantibus: Moriantur ferro forenses, donec edictum pape & senatorum exiit, prohibens, quod sub pena capitis & mille florenorum nullus aliquem ex forensibus occidere presumeret, francigenis exceptis, quibus nulla securitas prebebatur. Hunc itaque Clementem Electum Wratislauiensis fuit secutus, per quem sibi de Episcopatu Wratislauiensi fuit prouisum, ipsumque in Episcopum Wratislauiensem idem Clemens fecit consecrari. Quod percipiens papa Vrbanus Decanatum Wratislauiensem Wladislao duci Legnicensi & alia beneficia aliis contulit, eundem & alios Cardinales in Vngaria, Polonie & Bohemie & aliis Regnis priuando eosdem. Bohemus vero ille sperans se in Episcopum Wratislauiensem per Capitulum recipi, receptis litteris eiusdem Clementis prouisionis & ordinationis sue & aliis, in quibus predictus Clemens papa sibi dabat potestatem priuandi omnes beneficia, qui eundem Clementem pro papa nollet habere & aliis eadem beneficia conferendi. Sed cum clam ad quoddam predium Capituli Wratislauiensis in Austria venisset, premisit cum suis literis quendam Nicolaum de Wolouia Canonieum Poznanensem, qui occulte Wratislauiam intrans seu veniens, cum percepisset, quod Clerus & populus pape Urbano firmiter adhereret, apparere non presumpsit & sic vacuus ad Dominum suum Episcopum Wratislauiensem licet putarium rediit, Clemens vero prefatus pape Urbano & potencie Romanorum resistere non valens, & cum per nuncios tam apud Regem Romanorum quam apud Regem Vngarie & principes Almanie minime profecisset, Anno Domini MCCCCLXXIX. Iohanna Regina Apalie & Comite Sundenfi ipsum iuuantibus cum suis Cardinalibus versus Auiniensem properauit, ibique stans Regibus Francie & Nouarie & Comite Sawadie ac tota prouincia sibi adherentibus se pro papa vniuersali tenuit, quem Vrbanus papa & suos Cardinales ac Sundensem Comitem & omnes fautores & sibi adherentes veluti scismaticos & hereticos per Vngarie, Polonie, Bohemie, Almanie, Italie Regna & prouincias & terras publice denunciari precepit, ipsos dignitatibus, honoribus & quibusuis officiis tam Ecclesiasticis quam secularibus priuando, &c.

Tandem
WLADIS-
LAUS Dux
Legnicensis
Episcopatum
obtinuit:

De Morte Domini Iaroslai Archi-Episcopi Gneznenfis.

Anno itaque Domini MCCCLXXVI. Nicolaus Episcopus Magorienfis Wratislaviam veniens ut premissum est, petiit a Clero provincie Gneznenfis procuracionem biennalem Episcopis visitantibus dare debitum pro Camera Apostolica iuxta constitutionem pape Benedicti, que incipit: vas electionis: propter cuius procuracionis impositionem Dominus Iohannes Archi-Episcopus Gneznenfis Episcopos sue provincie ad ciuitatem Vncouensem conuocauit, ad quam conuocationem Domini Sbiluthus Wladislauensis, Dobeslaus Plocensis, Andreas Ceretenfis personaliter venerunt, Cracouiensis vero, Lubnizensis, Poznanienfis & Capitulum Wratislauenfe sollempnes nuncios miserunt, ubi in vigilia natiuitatis Beate Marie Virginis conuenientes & in die sollempniter officium peragentes in Castro super huiusmodi negocio & aliis diuersis tractatum inter se maturum habuerunt, ubi inter cetera fuit diffinitum, quod statuta provincialia quilibet Episcoporum in sua diocesi & maxime contra raptores & inualiores bonorum Ecclesiasticorum deberent firmiter obseruare, prefatumque Dominum Magoriensem quilibet ipsorum iuxta facultatem sui Cleri placatum haberent, cum quo nomine Cleri diocesim Gneznensem de sexcentis viginti florenis & pro Clero Wladislauensis diocesis de centum viginti florenis in ciuitate Wratislauenfi infra octauas Marie Virginis natiuitatis ordinacionem fecit, pro quibus florenis soluendis Clerus de qualibet marca sui beneficii iuxta taxam decime soluere duos grossos debuerunt. Eodem quoque tempore videlicet ipso die beati Lamparti, que fuit dies XVII. mensis Septembris Reuerendus pater Iaroslauis olim Archi-Episcopus Gneznenfis in Curia Archi-Episcopali Kalis plenus bonis operibus centum annorum vite sue habens & ultimo completis feliciter migrauit ad Christum. Hic fuit semper felicissimus, & in omnibus prospere agens, magnus consilio, valde liberalissimus. Iste quodam tempore existens in studio Bononiensi, dum quidam studens de Anglia per ciues Bononienses propter quoddam adulterium quod cum quadam ciuissa marito suo etiam consciente ratione pecunie commiserat, fuisset decapitatus, tandem Rector uniuersitatis studium iuris Canonici ad aliam ciuitatem transtulit, nec restituere permisit, donec Iohanne papa XXII. iubente ciues honorabiles ob remedium anime anglici decollati capellam fundarunt, & ipsam sufficienter dotauerunt, & aliam satisfaccionem congruam studentibus impenderunt. Posthoc cum fuisset in Archi-Episcopum Gneznensem electus & de anno Domini MCCCXLI. XIII. die mensis Ianuarii & eodem anno per Dominum Clementem papam sextum in ciuitate Auiniensi in Archi-Episcopum confirmatus & consecratus statim a papa rediens ad propria Ecclesiam Gneznensem a fundamentis edificare cepit ipsam imperfectam morte preuentus reliquit. Item castrum Lowicz, Vncow, Oppatow & Camyen de nouo muris fortissimis prout hactenus cernuntur edificauit. Item in Vncow, in Cuzelów, in Oppatow & in Kalis sancte Marie Ecclesias, in Lancicia vero, in Cracouia, in Welin, in Kalis, in Gnezna, curias atque domos de muro fortissime construxit, Ecclesiisque predictis libros & alia ornamenta plurima comparauit. Item ciuitatem Cumen in metis Pomeranensibus de nouo fundauit & locauit & Zweynam plantauit, & multas curias & habitationes per ciuitates & villas sue Ecclesie construxit. Hic in districtu Lowiciensi solum marcam grossorum in omnibus redditibus reperit, quum in Archi-Episcopatu fuit sublimatus, in quo districtu villas populosas multas locauit, augens censum in eisdem ad octingentas marcas grossorum, preter censum frumentorum. Vixit autem in Archi-Episcopatu XXX. annis, postquam cessisset de Archi-Episcopatu III. annis. Nunquam enim voluit sine prelati & Canonicis Ecclesiarum suarum in curia sua manere, sed ipsos ad se alliciens secum manere faciebat, ipsis Conuiuia laute faciens ministrare, sine ipsorum consilio & consensu nulla negocia Ecclesie disponens. Hunc Reges, duces & procures Polonie Vngarie, atque Bohemie Regnorum tamquam patrem & virum clementissimum venerabantur & paterno prosequabantur affectu, pauperum etiam & oppressorum fuit validissimus releuator, de aliis suis virtutibus nimium esset enarrare prolixum. Sepultus est autem in Ecclesia Gneznenfi in Capella sua per ipsum dotata & fundata ipso die beati Matthei Apostoli & Euangeliste.

Iaroslauis Archi-Episcopus Gneznenfis centenarius moritur;

Eius Elogium:

De vastatione Vngarorum in Terra Sandomiriensi.

Anno itaque eodem Elizabeth mater Domini Loduici Regis Vngarie, que anno precedenti Regnum Polonie gubernandum filio suo Regi Vngarie dimiserat, propter disturbia, que in eodem sepius fiebant, gubernantibus & regentibus quibusdam nobilibus

billibus Cracouiensibus, qui ipsam Reginam ad multa instabilia suis prauis consiliis deducebant gracia lucri quod ex hoc habebant, Regnum Polonie a filio suo Vngarie Rege sibi resignauit, cum instantia petebat, redditus multorum milium sibi in Regno Dalmacie per filium loco redditum Regni Polonie sibi assignatorum parui pendens. Et quia Dominus Rex Loduigus prefatus eiusdem voluntati subito acquiescere distulit, ipsa nimium prouocata filio suo serenissimo quedam impetuosa obprobria dicere non expauit, sicque Rex prudentissimus, qui parentibus honorem iuxta preceptum diuinum affectuose impendere studebat, matri Regnum Polonie denuo commisit. Que cum magno comitatu Vngarorum mente elata, quamuis octuageneria esset, versus Cracouiam proficiscens, nobilibus Cracouie & Sandomirie per nuncios litteras transmissit, mandans, ut cum vxoribus suis in Sandecz & ultra occurrere deberent, ipsam honorifice & letabunde suscipere deberent, quod & fecerunt. Postquam autem Bochnyam peruenissent, venientes quidam Sandomirite ei detulerunt, se rumoribus deferentibus didicisse, Lithwanos congregacionem nimiam habere & terram Sandomiriensem invadere velle; Ipsa vero non credens sed de potencia filii presumens, dixit, filium suum manum fortissimam & longam habere, cuius potencie fortitudinem Lithwani formidantes nichil contra ipsum presumpserunt. Sed tunc sic Sandomirienses tali spe decepti custodiam nullam habuerunt, donec Keystud de Troky, Olgerdi magni ducis Lithwanorum cum suo fratre Lubardo de Luczko & Georgio de Belcz filiastro eorum duces, clam fluuium Say ultra Zanichost mense Nouembri inuadentes villas plurimas circa Wislam vsque ad ciuitatem Tarnow inopinate vastarunt, non erati non sexui parcentes, & quos abducere non poterant, continuo cruciabant. Sicque multitudo numerosa populi sexus vtriusque in seruitutem miserabiliter fuit abducta, sacerdotes quamplurimi Ecclesiis crematis interfecti & alii in seruitutem deducti. Desert ergo gens Lechitica, se in malediccione propheticam incidisse: Femina Regni gubernacula capiens sibi dominatur. Certo itaque relatu stragem huiusmodi perniciosam auribus Domine Regine multante licet animo contristata fuisset, non tamen in publicum voluit molestiam sui animi proflire, sed vultu hilari consolabatur mestos, filium suum Dominum Regem in vindictam procedere contra Lithwanorum principes debere, nisi ablata siue abducta redderent, cum satisfactione preditorum studiosè curarent. Est autem in ripa Wisle quedam villa nomine Baranowo Petrasie militis filii Cztani, fratris Janussii Archi-Episcopi Gneznenis ad quam gens Lithwanica cum venisset, predictus miles equum ascendens & puerum nondum baptisatum & vxorem super eundem equum apprehendens per quandam lacum & per Wislam fluuium transnabat. Quem Lithwani insequentes iacula iacentes lacum & flumen natare non presumpserunt. Quedam autem domina vxoris militis prefati loca, Lithwanorum manus fugiens dominam sequi cupiens lacum intrauit. Que ibidem Lithwanis ipsam capere volentibus fuit submersa. Relicta vero Domini Michaelis de Tarnowo Castellani Wislicensis eodem die cum magno apparatu ad preteritiam Domine Regine Cracouiam veniebat, & cum familiares eiusdem impetum Lithwanorum sensissent, vix cum dicta domina, cum apparatu vicissimo, cum curribus & equis dimissis ad nauigium Wisle venientes manus Lithwanorum euaserunt.

Discordia inter
Reginam Ma-
trem Regemque
LVDOVI-
CVM Filium:

Lithuanorum
Expedicio in
Ducatum San-
domiriensem:

De occisione Vngarorum & morte Kmyte Cracouiensis.

Eodem quoque tempore, dominico die, in crastino sancti Nicolai prefata Domina Regina cum sua familia in Cracouiensi Castro residens & coreas ac tripudia & alia Humanitatis solacia coram se fieri iubente, Vngarorum famuli currus feni, qui Nobili viro Domino Przetborio de villa sua Brzeze ad domum suam circa Waluam Bohnensem ducebantur, vi rapientes ad sua hospicia trahebant, quod videntes familiares Domini Przetborii Vngaros prefatos prohibebant a feno predicto eosdem repellentes, sicque clamore invicem facto Vngari Vngaris, Poloni Polonis in iuuamen occurrebant, dumque rumor huiusmodi contencionis ad Reginam peruenisset, iussit Nobilem virum Dominum Kmytham Capitaneum Castri & alios Nobiles festine descendere, ut tumultum contencionis prefate sedarent. Qui cum ad locum contencionis peruenissent litigantes sedare predictos volentes, quidam Vngarus, ut dicitur, quis tamen sit ignoratur, sagittam emittens, vtrum voluntarie vel non nescitur, Dominum Jaschkonem Kmytham militem, Strenniensem Capitaneum predictum ad collum ipsa sagitta sagittauit. Qui mox cadens ex equo exalauit. Cernentes Poloni qui aderebant, tam Nobilem virum & multum decoratum, sic nequiter interempta, nimia

Tumultus in-
ter Vngaros &
Polonos exci-
tatus:

indignacione contra Vngaros concitati, insultu moxque in Vngaros ipsos & eorum quoslibet, quos capere poterant, sexui vel conditioni non parcentes sine dilacione occiderunt. Inter quos Nobilis quidam de Vngaris Slaus tamen nacione & miles nomine Michaël dictus Pogau in quodam cellario hospicii sui inuentus & ipse educus fuit miserabiliter in platea interfectus, duaeque iuuenes Domine Regine familiarissimi & dilecti ad domum domini Przethborii prefati gracia conseruande vite aufugerunt, quos Dominus Przethborius in quadam camera sua conseruari iussit & feris obfirmans prohibens famulis, ne cuiquam ipsos presumerent indicare. Postquam autem Dominus Przethborius Castrum ascendisset, Domine Regine eorundem iuuenum conseruationem indicauit, pro quo sibi Domina Regina multas grates referebat. Sed famuli eiusdem Domini Przethborii ipso domino Przethborio in Castro illa nocte pernoctante, fractis feris prefatos iuuenes crudeliter perimerunt, eosque cingulis argenteis & vestimentis spoliatos per fenestras extra muros proiecerunt, fueruntque Domini Jaschkonis bone memorie amici tam fortiter accensi, vt Vngaros per scalas, quas Domine & Dominicelle per fenestras Castri eiecerunt Castrum pre fuga ascendentibus ipsos sagittis insequerantur & iaculis. Sic illo die & nocte plus quam centum sexaginta interfecti sunt. Domina quoque Regina de suorum nece dolens Vngarorum tripudiorum oblita iubilacionibus surgens de solio gemens & tristis se in cineribus collocauit, valuas Castri turres & menia custodiri faciens, ne residuas Vngarorum etiam periret formidans. Mora itaque paucorum dierum in Cracouia facta, Vngariam rediens filio suo Domino Regi Loduigo Regnum Polonie iterum gubernandam resignauit, sicque superbia mentis & gaudiorum vsitacio fuit future superuenientis mesticie presagium & nuncia iuxta dictum sapientis: Risus dolori miscebitur & extrema gaudii luctus occupet. Volens autem Domina Regina pro tam nobilis viri morte propinquis satisfacere filium suum Petrum nomine licet iuuenem terre Lanciciensi in Capitaneum prefecit.

Regina Mater
in Vngariam
redit:

De mutacione nonnullorum Capitaneorum Polonie.

Item eodem anno priusquam de Cracouia Domina Regina anno proxime preterito Vngariam processit, exposuit terram Cuyauiensem, ut puta Brzescze, Radzewo, Crusehwizam, Przedeck, Przypust cum attinentiis suis Domino Petrassio dicto Malocha de Malochowo militi, nacione Sandomiriensi pro duobus milibus marcarum singulis annis ad thesaurum Regium soluendis. Quam terram strennui milites veraces & probi, virilesque terre defensores pacis & tranquillitatis Zelatores, predonum atque furum persecutores hostiles Barthossius de Sacolowo & Barthossius de Wesembergi auunculus atque nepos, solum octingentas marcas ad thesaurum Regium presentantes per tres annos feliciter rexerunt. Cuius terre regimen in principio quadagesime anni presentis prefati Domini Barthossiones memorato Petrassio resignarunt, Dominumque Sandiuogium de Subino Capitaneum Polonie Dominus Rex Loduigus Vngarie & Polonie de Capitaneatu predicto amouit, & terre Cracouiensi in Capitaneum prefecit, mille marcas grossorum & quedam molendina & villas cum suis allodiis sibi pro expensis assignando. Dominum vero Domarathum de Pirzehow in Capitaneatu Polonie prefato Domino Sandiuogio surrogauit, prout hoc Domina Regina voluit & optauit, pro eo quod Dominus Domaratus tempore quo Vngari in Cracouia occidebantur, circa Dominam Reginam existens, Vngari ne occiderentur, quantum poterat liberabat. Iste Dominus Domaratus a Rege Poloniam rediens litteras ad Dominum Archi-Episcopum Gnezensem, Cracouiensem, Poznanensem, Wladislauensem, Lubnizensem Episcopos & ad Capitula eorum apportabat, in quibus Dominus Rex scribebat eisdem, se contra infideles Lithuanos cum tota sua potencia mouere velle, pro eo quod nuper terras suas inuasisse presumplissent, petens eosdem, vt sibi aliquos homines armatos in subsidium destinarent. Capitaneus vero non homines armatos, quos Episcopi & Capitula minime habebant, sed pecuniam a Kmetonibus Ecclesiarum videlicet per octo scotos exigere, si per octo grossos denegarent sententias excommunicacionis & interdicti, ob hoc in eos velle ferendum. Vnde Dominus Archi-Episcopus, Episcopique collectas Kmetonibus imponentes & pecunias recolligentes, Dominus Archi-Episcopus cum suo Capitulo in castro Sandomiriensi constitutus, cum suo exercitu versus Terras Ruffie Dominum Regem tendentem ducentis marcis grossorum honorauit.

Sandiuogium
de Subino:
Capitaneum
Polonie de
Capitaneatu
hoc amouet
Rex LVDO-
VICVS:

De expugnacione Castri Belz.

Eodem quoque anno serenissimus princeps Dominus Loduicus Rex prefatus cum suis

fuis Vngaris Castrum Belz circumuallauit, Cracouite vero, Sandomirite, Syradite Castrum Ohelin similiter obsederunt. Quo expugnato & capto ad Dominum Regem Georgius Dux de Belz Castrum de Belz Regi LVDO. VICO tradit: versus Belz perrexerunt, ibique Castrentes licet sit firmissimum & inexpugnabile tamen spe defensionis frustrati Keystuto de Troky duce Lithwanorum mediante, Georgius dux de Belz gratie Domini Regis se submittens, Castrum Belz eidem Domino Loduigo Regi presentaue, a quo tamen aliud Castrum Lobaczovv & centum marcas reddituum in Zuppa Bochnenli de benignitate Regia liberaliter accepit.

De morte Ducis Kaskonis & deuolutione Castrorum & dominiorum suorum ad Coronam Polonicam.

Anno itaque Domini MCCCLXXVII. Kazimirus Dux Kasko princeps preclarus Dobrinienfis, Bidgoscienfis, Pomoranienfis, Cassubye ac Stetinenfis dux & Boguslai filius ducis Stetinenfis ac Cassaborum ex illustri Domina Elizabeth filia Regis Polonie Kazimiri genitus die secunda mensis Januarii in Castro suo Bidgoscieza diem clausit extremum, nulla ex filia Semouiti prole procreata. Post cuius obitum ducatus Dobrinienfis, Bidgoscieza eciam Belz castra ad coronam Regni Polonie sunt deuoluta. Huius ducis corpus in Bissowienfi monasterio ordinis Cisterciensis conditum requiescit. Iste Kazimirus fuit multum liberalis in tantum, quod fere villis ad mensam suam spectantibus suis seruatoribus & aliis improuide datis & distributis solus de quo victum ducalem duceret non haberet, donec mortuo duce Boguslao patre suo in terris eius successisset, cui eciam soror sua vterina Elizabeth Imperatrix Romanorum & Bohemie Regina multa vasa argentea & promptis pecuniis mittens necessitatem suam subleuabat; Que tamen donaria non diu conseruabat, sed mox eciam contra prohibitionem sororis donando distribuebat. Hic primo filiam Keystuti Ducis Lithwanorum & postremo Semouiti ducis Mazouie filiam primo mortuam habuit in vxorem. Educatu autem fuit per Dominum Kazimirum Regem Polonie auum suum a puericia sua & in curiis Karoli Imperatoris Romanorum, Generi sui & Loduici Regis Vngarie auunculi sui aliquot annis fuit commoratus debilis corpore & licet instabilis & vehemens foret, tamen satis exiit animosus & ad queuis negocia de facili se trahi permittebat.

De Restitutione terre Ruffie Domino Loduigo Regi Vngarie & Polonie per Wladislaum Naderpsam Ducem Oppoliensem.

Anno itaque prefato Inclitus princeps Wladislaus, filius Boleslai de Oppol, totius Ruffie Dux & Dominus pacis sectator, eiusdem indefessus persecutor, cernens, quod mobile dominium Ruffie propter insultus Lithwanorum pacifice teneri non possit, ipsum Domino Loduigo Regi Vngarie & Polonie pro terris & ducatus videlicet Dobrinienfi, Gnelbconienfi & Bidgostienfi resignauit, & eodem tempore utputa in festo natiuitatis Christi possessionem ducatus Gnelbconienfis accepit, nam ducatus Dobrinienfis relicte ducis Kaskonis in octo milibus marcarum fuit obligatus, de quo ducatu eidem domina cedere noluit, donec virum duceret & octo milia marcarum sibi deinde soluerentur, &c.

De impositione byennalis Decime & subsidii septime partis reddituum pro Camera Apostolica.

Demum Anno Domini MCCCLXXVIII. Reuerendus pater Dominus Nicolaus Episcopus Poznanienfis & Nicolaus Strosberg auctore sanctissimi in Christo patris Domini Gregorii Pape XI. imposuerunt Clero prouincie Poznanienfis collectam pro subsidio Romane Ecclesie septimam partem reddituum & decimam byennalem, a qua impositione per Dominum Johannem, Archi-Episcopum Gneznensem, Sbilutum Wladislaum, Florianum Cracouiensem, Boleslaum Plocensem, Wenzeslaum Lubnizensem Episcopos Clerum eorum extitit ad sedem Apostolicam appellatum; Dominus vero Episcopus Poznanienfis prefatus Clero suo decimam huius anni simul dandam imposuit & exegit. Anno igitur predicto in Dominica Letare Dominus Gregorius Papa predictus ad sanctum Petrum in curia sua residens debitum nature persoluit, post cuius obitum magnum scisma in Ecclesia DEI est exortum, prout sepius in tractatu de Electo Wraclauensi est expressum. Electus autem fuit Nicolaus Archi-Episcopus Barenfis, qui statim post electionem suam & coronacionem ostendens se rigidum Cardinalibus & Clero curie Romae Cardinales ipsi ab eodem recedentes alium elegerunt, ex cuius electione multa scandala in Christianitate sunt exorta; eodem quo-

Georgius Dux
de Belz Ca-
strum de Belz
Regi LVDO.
VICO tradit:

Casimirus Cas-
subitarum de
Dobrzienensis
Dux moritur

Ruffia ad Polo-
niam redit:

Collecta pro
subsidio Ca-
mere Aposto-
lice:

quoque anno cum Papa Urbanus primo in Papam fuisset electus, mandata super subsidio & decima byennali alias per predecessorem suum emissa Poznaniensi Episcopo & preposito Gneznenfi data & commissa rata habens precepit eisdem exigere subsidium & decimas predictas, pro quibus obuiandis Reuerendus pater Dominus Johannes Archi-Episcopus Gneznenfis Episcopos sue prouincie conuocauit, quorum quidam ut puta Sbibus Wladislauiensis, Wenceslaus Lubnicensis & alii Episcopi per nuncios suos in Kalis ad feriam secundam festi Penthecostis cum Domino Archi-Episcopo prefato conuenerunt. In qua conuencione ordinatum fuit, quod nuncii ad Curiam Romanam debuerint destinari.

Qualiter Wladislaus Dux Oppoliensis predictus ad gubernandum Regnum Polonie fuit datus.

Vladislaus
Duci Oppolien-
Cura Regni Po-
lonie commisit
sicur.

Quia Domina Elizabeth Regina Vngarie & Polonie senior Illustris propter stragem Vngarorum in Cracouia commissam Regnum Polonie visitare non curauit, ipsumque Regnum filio suo Domino Loduigo Vngarie & Polonie Regi iam tercio commiserat gubernandum: Ipse quoque Dominus Rex similiter ad terras Polonorum venire recusat, asserens, se auram Polonie pati non posse. Idcirco Duci Wladislaui sepe dicto Regnum Polonie eodem anno commiserat gubernandum, de quo communis pauperum fuit non modicum letabunda, quem cum proceres maioris Polonie, habita conuencione, die Dominica Letare in ciuitate Gneznenfi suscipere recusarunt, & ad Dominum Regem & Reginam seniore duos milites transmiserunt, supplicantes, ut nullum ducem in prefectum eorum preficere deberet, de quo Dux prefatus satis male fuit contentus; promiserat etenim Dominus Rex Polonis nullum ducem preficere eis in Capitaneatu & litteris suis firmauerat, prout & fecit ipsos super eo in antea minime impetendo &c. Sequitur de Exactione tributi in bonis Ecclesiarum:

De Exactione Tributi in bonis Ecclesiarum.

Difficultas de
Exactione Tri-
buti a Clero
Regni Polonie
pro Rege LV.
DQVICO:

Eodem quoque anno Loduigus Vngarie Polonie & Dalmacie Rex per Capitaneos suos certi sui tenoris litteras ad Dominum Archi-Episcopum Gneznensem & Episcopos sue prouincie monet & requirit, ipsis nichilominus precipiendo mandat ut non prohibeant neque se opponant, quum officiales & exactores tributorum Regalium tributum quoddam, quod Poradeue dicitur, in bonis Ecclesiasticis per sex grossos de quolibet manso & per mensuram auene & tres choras filiginis possint exigere ad horrea Regalia deputare minas apponendo, qui si exactioni huiusmodi nollent voluntarie acquiescere ipsis & Clero iniuris maius tributum, per Capitaneos & eorum ministros exigi deberet, Reuerendus pater vero Dominus Johannes sancte Gneznenfis Ecclesie Archi-Episcopus Swehuojk cum suo venerabili Capitulo & quorundam Episcoporum nunciis consilio prehabito Johannem Archi-Diaconum & Dzirstonem de Gibouo subdapi-ferum Kalisiensem ad Serenissimum principem Dominum Wladislaum Boleslai quondam ducis Oppoliensis filium, Dobrinensem, Gnewoouiensem, Welinensem & Oppolie ducem magnificum versus Welim destinarunt, supplicantes eidem, ut Capitaneos prohibere dignaretur, ne a Kmetonibus Ecclesie tributum impositum exigent, seu rapinis pignorum eosdem propter non solutionem tributi aliquantulum molestarent, donec prefatus Archi-Episcopus & Episcopi prouincie ac Clerus vniuersus ad Dominum Regem versus Vngariam nuncios destinauerant, ad petendum ut Ecclesias in iuribus suis & priuilegiis dignaretur conseruare, quod prefatus Dominus Dux, quem nuncii prefati in castro suo Crzepicze feria sexta proxima ante dominicam Ramis palmarum inuenerant, graciosè annuit, Capitaneos per sui certi tenoris litteras prohibens, ne bona Ecclesiasticarum personarum impedire seu in aliquo perturbare presumant vsque ad festum beati Jacobi Apostoli anni predicti. Ipso quoque die ibidem in Crzepicze castro ante dicto strenuus miles Dominus Barthossius filius peregrini de Charel Castrum Odolanow habens in districtu Kalisiensi ex liberalitate Loduici Regis Vngarie prefati, memorato Domino Wladislaui duce hoc graciosius ordinante sibi graciosè donatum de treugis pacis cum prefato Domino duce, cum quo in eodem anno discordauerat ac terram Domini ducis prefati circa Olesnam oppidum ad predandum inuaserat, spolia non modica tollendo in eadem nunciis sepe dictis presentibus mediantibus quibusdam militibus pertraxit, ordinateque fuerunt treuge prefate inter ducem & Barthossium prefatos & eis adherentes vsque ad diem sancte Trinitatis; Taliter quod in festo Penthecostes super omnibus iniuriis dampnis & displicenciis vniuersis in ciuitatem Kalisiensem,

sem, quilibet eorum compromittere in certos arbitros per quemlibet eorum protunc eligendos debebant, quod & fecerunt. Causa autem conuencionis Episcoporum in Kalis habende, de qua premissum fuit non solum pro expedicione nunciorum ad Curiam Romanam, que minor videbatur esse, sed etiam pro missione legatorum versus Vngariam ad Dominum Loduicum Regem predictum, ne in clero inuito tributa a bonis Ecclesie exigere mandaret, sed potius Ecclesiam Polonie circa priuilegia sua & suorum antecessorum conseruaret, ad quem ex eadem conuencione Dominus Florianus Episcopus Cracouiensis cum suo Dobrogostio Decano de Cracouia antedicto fuerunt per vniuersitatem Cleri destinati. Quorum Rex magnificus visa presencia & Cerei prouincie Gneznenfis precibus placatus tributa exigere postposuit. Non tamen in totum a solucione homines eorundem absoluit affectans, vt de aliqua certa quota secum conueniant fisco Regio annis singulis de quolibet manso Ecclesie persoluenda, &c.

De Exustione municipii Welez sequitur.

Anno itaque prefato Sabbato in vigilia Pasche, quodam pastore in Welez panem pistante Ignis de domo sua inopinare profluit & totum illud municipium cum blancis & Ecclesiam totaliter exussit, solo castro duntaxat excepto quod in integritate illesum permansit, sicque pauperes ciues loci illius propter gwerras, quas sepius dicto municipio Pomerani Nobiles, qui dicuntur Borkowye, mouebant, frequentes insultus contra eundem facientes reedificare domos suas minime presumentes, in eodem ad diuersa loca alia se transfulerunt. Dominus vero Domaratus Capitaneus Polonie congregato exercitu terras predictorum nobilium subintrans multa incendia villarum ac fortalicionum ac depredaciones commisit vicibus iteratis, &c.

Incendium
municipii
Welez:

De Expugnacione secundi municipii Czopla.

Denum anno predicto Swanthoborius Dux de antiqua Stetin cum Stargardentibus & aliis ciuibus multorum robustorum manu collecta cum equitibus & curribus ad Czoplem municipium veniens illud manu forti impugnauit, taliter quod ab hora terciarum vsque ad horam vesperorum illud expugnando impugnare non cessauit. Nam quia fossata municipii predicti siccata fuerunt, ideo ficeo pede & nullo prohibente illa numerosa armatorum multitudo vsque ad portas municipii peruenit, portas securibus & aliis instrumentis scindere & rumpere viriliter attemptantes, sed homines municipii quamuis pauci qui fuerunt intrinsecus se pro viribus fortiter opposcentes, ipsorum herede videlicet Johanne & Sandiuogio de Czarukowo Iudice Poznanienfi ipsos ad repugnandum & resistendum exhortante, predictos hostes tam potenter ictibus lapidum & emissionibus sagittarum emittebant quod secedere cum non modica strage & lesione suorum sunt coacti, sicque prefatus Dux grauem lesionem in suis conspicatus treugas pacis vsque mane mediante Sulissio de Wedel fieri ordinauit. Mane autem facto, cum treuge pacis expirassent, exercitum suum in duas partes diuidens villas in districtu Czoplenfi consistentes iussit exuri & abscissit, necem suorum dolorose deplangens. Causa autem huius impugnacionis fuit hec: quod quidam Nobilis Sandiuogius de Wir Castellanus Bninenfis tempore quodam Kazimiro duci Stetinenfi fratri Germano Swanthoborii antedicti contra Ottonem Marchionem Brandenburgensem auxilia prebuerat per ipsum inuitatus. Cui Sandiuogio Kazimirus Dux prenotatus propter festine mortis precipicium dampna habita & stipendia non refarcierat. Que etiam Dux Swanthoborius fratri Kazimiro duci soluere protrahebat, vnde ex hoc Johannes Iudex preactus veluti pro paterno suo & precipue quia homines Ducis Swanthoborii cum aliis villam quandam Baloserbe dictam inuaserant, ipsam totaliter depredantes prefato Swanthoborio duci guerrum mouerant, ipsius terras assiduis molestiis infestando. Qui dux de suorum potencia & multitudine confusus & credens, prout eidem erat suggestum municipium Czoplenfe faciliter expugnare, quod expugnandum fuit egressus, quod se non attemptare maluisset. Nam multa dampna in equis & captiuis & plura in occisis extitit perpeffus. Post hoc tamen treugis pacis ordinatis prelibatis militibus tam pro dampnis quam pro debitis satisfecit.

Incarfiones
Swanthoborii
Ducis Stetinenfis:

De obitu inuictissimi principis Karoli Romanorum Imperatoris & Bohemie Regis.

Anno itaque eodem Karolus Imperator Romanorum & Bohemie Rex preclarus

in

Mors & Elo- in vigilia sancti Andree Apostoli, tertia hora Noctis in Castro suo Pragensi plenus bonis operibus feliciter in domino obdormiuit. Iste Karolus habuit successiue quatuor uxores. * Prima fuit filia Regis Francie, de qua procreauerat vnicam filiam, quam

GIS BOH. Loduigo Regi Vngarie moderno desponsauerat in uxorem, que prole non habita migravit ad Christum. Secundo duxit filiam Ducis Bauarie vnicam patris sui & cum dactis pecuniis habuit terras & castra versus Bauariam a metis Bohemie, que filia Bohemicalis nuncupatur, incipiendo a municipio, quod Bernow dicitur vsque in Sulezbach & de Sulezbach vsque ad Luphe prope Nuremborg inclusiue regno Bohemie terras & castra vniendo, de qua filiam procreauit, quam filio Ducis Austrie in uxorem dedit, qua mortua iterum terciam, filiam Henrici Ducis Swidnicensis post mortem eiusdem Ducis per Dominam Elizabeth Reginam Vngarie seniore in Vngaria nutritam & per eandem ac eiusdem puelle patrum Boleslaum Ducem Swidnicensem sibi desponsatam duxit in uxorem, de qua genuit Venceslaum nunc Romanorum & Bohemorum Regem, & filiam, quam Duci Austrie iuniori dedit in uxorem. Ista similiter debitum nature soluens transiit ad patres: Demum quartam Elizabeth filiam Boguslai Ducis Pomeranie, Castubie & Sterinensis ac principis Rugianorum de Elizabeth filia Kazimiri Illustrissimi Polonie Regis genitam & per eandem thoro maritali sociatam sibi copulauit, cum qua vixit XVII. annis & tres filios & vnam filiam ex ea procreauit. Ipsam quoque in Aquisgrani in Reginam Almanie, deinde in Medislano ac demum Rome in Imperatricem Anno Domini MCCCLXVIII. per Dominum Vrbanum sancte memorie papam quintum fecit coronari. Et quia de isto Karolo Imperatore & Rege cepit esse tractatus, videndum est, de qua stirpe processit. Est enim quidam locus prope Ciuitatem Metensem, in cuius loci ciuitas & Castrum Luczelborg appellatur; Qui Comitatus existit, cuius loci Comes nomine Henricus vacante Romanorum Imperio per mortem Albrici olim Ducis Austrie Imperatoris Romanorum per Electores Imperii propter strenuitatem & morum eleganciam ad apicem Imperialem fuit sublimatus. Qui

De Origine
AVGVSTÆ
GENTIS LV-
CEMBVRGI-
CÆ;

Turbz in Bo-
hemia exorta:

Qua ratione
JOHANNES
Pater IMP. CA-
ROLI IV. BO-
HEMIE RE-
GNVM acce-
perit:

Henricus Regnum Bohemie, quod de prouisione Imperatorum extitit, filio suo Johanni filia Venceslai secundi ex filia Przemislis Regis Polonie procreata in uxorem primis copulata tam iure deuoluto quam ratione vxoris donauit, ipsumque in Regem Bohemie coronare fecit, & ex tunc post mortem Henrici Imperatoris eiusdem, qui per monachum fratrem ordinis predicatorum Florenciam obsidens in calice fuit toxico interemptus & in Pysana Ciuitate sepultus, multa mala in Regno Bohemie fuerunt suscitata. Nam res ita erat, quod Rex iuuenis prefatus non tam animosus quam dolosus Ryenses & Swewos Bohemis preferebat & ex hoc & aliis grauaminibus Bohemi contra Regem concitati ipsum de Regno eiecerunt. Quod, cernens Regina Bohemie relicta Venceslai secundi quendam nobilem de Rosenberg in suum duxit consortem, ut eius aduirta presidio iniurias sue filie ac Regnicolarum forcius possit propulsare. Rex vero Johannes prefatus uxorem suam Reginam Bohemie iuniorum per sententias papales ad se in Luczelborg venire coegit, quam licet Bohemi multo tempore Sententias excommunicationis & interdicti sustinentes recedere de regno tamquam heredem & dominam non permisissent, tamen postea Clericis fracti & factionibus Reginam ad virum suum ire non sine molestia & metu indusserunt. Que cum Almanorum comitatu iter eundem ad virum cepisset, & in Pilsnam peruenisset Bohemi nimio dolore de recessu sue Domine contristati Almanos inscuntur, quos ultra Pilsnam prope Thacho insistentes Thetuniceis fugatis cum domina sua ad urbem pragensem alacres redierunt, malentes Sententias excommunicationis quaslibet & impugnationes quasvis pati, quam se herede suo priuari. Et tandem post multa tempora Johannes Rex prefatus sub certis pactionibus iuramentorum apposis & literarum munimine roboratis Almanis a se amoris & Bohemis ad sua officia assumptis & sibi fauorose reconciliatis Regnum Bohemie viceversa suscepit. Non tamen doli machinamenta Bohemis inferre neglexit, fertur namque qualiter in quodam prato amenissimo fecit quendam circulum muro satis alto circumcingi & duas turres altas in portis sibi ex opposito construi & in altum sublimare, proponens infra ambitum muri predicti torneamentorum ludos per nobiles regni Bohemie gracia exercitacionis & solacii exercere. Sed in turribus prefatis ordinaret Theutonicos armatos & multo plures torneamenta exercencium se velle locare, ad hoc, ut cum nobiliores Regni infra moenia murorum intrassent, illico armati de turribus omnes existentes

* Curatius de Vxoribus & Liberis IMP. CAROLI IV. egi Tom. I. p. 167. & 168. sed erratum Typographicum Litt. n. Lector amicus corrigat. quando Margaretham LUDOVICI M. Regis Vngarie & Polonie, non Bohemie, Coniugem dixi.

flentes gladio necarent, quod Regina iuuenis vxor eiusdem prescians Bohemis nunciare festinauit. Primi itaque Bohemorum de tam grandi nequicia stupefacti congregatione prehabita muros prefatos cum turribus ad solum prostrarunt, Regi fidem quam fecerant seruare recusantes, dictum sequentes poeticum, qui dicit: Cur miser te habeam in principem, cum tu me non habeas vt senatorem. Sicque Rex predictus de Regno Bohemie iterum in Luczluorg secessit confusus, iste Rex tres filios habuit, quorum scilicet Karolo Moraue Marchionatum pro sua porcione assignauerat,* alteri Comitatum Luczelborgensem, qui pro tunc Ducatum Brabancie ex prouisione Karoli fratris sui prenominati est affectus,** tercius Karolus predictus post mortem patris Marchionatum Moraue dedit & suis filiis possidendum. Fuit namque Iohannes inde & SILESIAM: Rex prefatus valde strenuus & liberalis sed fallax & mendacium non ignorans. Hic per mendacia dolum & pecunias primo Glotsko municipium fortissimum in Slezia meritis & Bohemie a fatuo Bolkone duce Slezie fratre Bernhardi Ducis Swidnizensis & Domino Zambiciensi fuit affectus, de quo multas depredaciones, molestias & spolia ducibus Slezie in terris eorundem Rex intulit & inferri assidue per suos non cessauit, in tantum, quod Boleslaum filium quondam Henrici Ducis Wratislauenensis pecunia & promissionibus corruptum induxit, vt fratri suo Henrico Duci Wratislauenensi tedia, plurima dampna & grauamina facere deberet. Qui Henricus oppressiones, quas a fratre crebris capiebat vicibus, sustinere non valens Wladislao Regi Polonie Illustri Ducatum Wratislauenensem resignauit. Sed Wladislaus suorum prauo consilio circumuentus, licet Wratislauiam suscepisset, ipsam tamen prefato Henrico reddidit viceuersa, qui Henricus ad Iohannem predictum Bohemie Regem se conuertens, sibi Ducatum Wratislauenensem duos fratres germanos habens, Boleslaum Legnicensem & Wladislaum Diacenum, titulo possessionis perpetuo priuauit, fratribus predictis tamquam demeritis & sibi ingratissimis penitus obmissis. Sicque per Bohemos Wratislavia regitur & possidetur, cetera autem de hoc Rege Iohanne superius sunt descripta in locis suis, &c.

De desolatione villarum Episcopatus Kaminensis.

Anno quoque eodem diuersis temporibus terre Marchionum Brandenburgensem, de quibus premissum est, nec non Swanthoborii Ducis Scetinenensis & Wedlenensis & Pomeranie ditioni & Episcopatus Kaminensis inuicem duces & nobiles prefati in insaniam versi se mutuo depredantes & per incendia frequentissime commissa desolantes in tantum fuerunt & sunt desolate, quod nunquam aliquis meminerit, vel a senioribus audierit similem terre desolationem fuisse factam, ita quod castris & opidis munitis tantummodo exceptis nulla villa remanserat, que non fuisset exusta, Sequitur de deuastacione terre Scetinenensis.

De vastacione terre Swanthoborii Ducis Scetinenensis.

Item Anno eodem circa diem sancti Nicolai, quidam Equestris Ianussius de Wedel, cui municipium Czlopiense per Iohannem Iudicem Poznaniensem & Vincentium fratres obligatum, congregato exercitu pedestrium de Thuczenfi & Czlopiensi districtibus inuaserunt terram Swanthoborii ducis Scetinenensis circa Pyrzicz & ipsam duobus diebus & duobus noctibus deuastarunt. Et cum tercia die cum preda & spoliis ad propria redirent, dux Swanthoborius prefatus cum hominibus patris sui Warcislai Ducis Nouescetinenensis & Ciuitatensibus de Stargrod & aliorum presidio suffultus ipsos fuerat infecutus. Czlopiensis vero & Thuczenensis licet fugere potuissent preda dimissa, tamen cupiditate prede nouam Capiti aciem instruentes, aggressum Ducis Swanthoborii intrepide prestolarunt. Sed prefatus Dux multo forciori & armato exercitu stipatus cum ipsis congreditur, ipsosque ultra trecentos quinquaginta debellat & proffernit, quorum centum aut citra in quodam stagno circa locum certaminis sito sunt per se ipsos necati, &c.

De solucione Tributi pro terra Gnewconiensi Wladislao Duci Albo per Loduicum Vngarie & Polonie Regem.

Eodem namque anno circa festum omnium sanctorum Dominus Loduigus Vngarie & Polonie Rex sepedictus Domino Wladislao Duci Albo per Petrassium militem Capitanum Cuyauie & per Symonem Vicecancellarium Polonie in Ciuitate Gdansk

Q 2

* Wenceslao: qui † 1384. d. 8. Dec. sep. in Aurea Valle.

** Iohanni Henrico: qui † 1375. 12. Nov. sep. in Templo S. Thomae sub Castro Spilberg.

Ducatum
Gniewkowiensis
sem REX emit:

vigesima die mensis Octobris residuam pecuniam quam sibi pro terra Gniewconiensis debebat totaliter exsoluit. Hec autem pecunia fuit in bonis Ecclesie, ut premissum est, exacta. Dominus autem Dux Albus prefatus pecunia huiusmodi recepta Quittacionem seu recognicionis literas dare denegavit. Sic quoque pecunia recepta cum pauca familia iuit versus Lubek, que ciuitas in Slawonico Bucowiecz appellatur, ibique moram faciens, quid pretendat ignoratur, &c.

De morte Elizabeth Regine senioris Polonie & Vngarie matris Ludouici Regis Polonie.

ELIZABETH
Senior Hungariae
Regina
moritur:

Status POLONIAE
percur-
batus:

Anno itaque Domini MCCCLXXXI in die beati Thome Archi-Episcopi Cantuariensis, que fuit * XXI, dies mensis Decembris Domina Elizabeth filia Wladislai & soror Kazimiri premortui Regum Polonie, Regina Vngarie diem suum clausit extremum. Tempore cuius multe depredaciones spolia & rapine in regno Polonie. Nam prelati Ecclesiarum in suis domibus commorantes tempore nocturno equis libris rebus latrocinialiter spoliabantur, mercatores & negociatores diuersarum parcium Poloniam negociantes spoliabantur, iumenta nobilium indomita precipue in maiori Polonia fur-tiue extra terram per Latrones pellebantur, inter que etiam iumenta Ecclesie Gnez-nensis, cum iumentis per Regem Kazimirum olim Regem Polonie in testamento legatis per fures Dobrogostii Arnoldi Vnici fratrum de Drdzen subtracta versus Marchiam sunt depulsa & hinc inde distracta, propter quod Archi-Episcopus Gneznenfis eosdem fratres excommunicauit, & in locis Rogozno & Drdzen Ecclesiasticum interdictum tulerat. Sed posthac nulla satisfactione habita, ne grauiora dampna in bonis Ecclesie parrentur, predictos fratres absoluit, interdictum Ecclesiasticum relaxando. Nemo etiam restitutionem hereditatum iniuste ablatarum, vel negociorum grauium discus-sionem ab ipsa Domina Regina potuit habere. Nam ea, que differre voluit ad filium suum Dominum Loduicum Regem remisit & Dominus Rex viceuersa ad matrem remittebat. Sicque homines talibus dilacionibus attediati a monicionibus desistebant, sua negocia DEI ordinationi committentes. Accusantium dilacionibus occultis au-rem suam facilius acclinabat & credula eorum suasionibus plurimis iustis & suo filio fidelissimis mala inferebat, & ex hoc inter nobiles Regni Polonie odia & dissensiones sa-pis multum exuenerant, que solius DEI clemencia in melius poterat commutare.

De Conuentione in Budzyn per Nobiles Regni Polonie in medio Quadragesime facta.

LVDOVICVS
REX Conuen-
tum Polonis
indicit prope
Budam:

vbi Zauisium
Episcopum Cra-
couensem:
Dobeslaum:
Castellanum
Cracouensem
& Sandiuogium
de Subyno Vice-
rios Regni Po-
loniae creat:

Post mortem autem huius Nobilissime Regine, Dominus Loduicus Vngarie & Polonie Rex Clarissimus prelatos & Nobiles Regni Polonie ad se Budam iussis conuenire ipsis terminum in medio Quadragesime proxime tunc sequentis prefigendo, asserens se cum eorum salubri consilio dispositionem status Regni Polonie velle ordinare; in qua conuentione non de Nobilium omnium consilio, sed quorundam suasionibus inductus dispositionem negociorum Regni Zanissio Episcopo Cracouensi, Dobeslao patri dicti Episcopi Castellano Cracouensi & Sandiuogio de Subyno Palatino Kalishensi ordinandam commisit, ipsos versus Poloniam ad hoc faciendum destinando. Nul-lus autem ex nobilibus in conuentione predicta quidquam de suis negociis poterat ordinare, Domino Rege ipsis respondente, quod omnium negociorum dispositionem tritum predictorum commisisset ordinationi, & sic quamplurimi magnis pecuniis consumptis & in negociis suis minime proficientes ad propria redierunt, Episcopo & suis Collegis ipsis in festo Penthecostes tunc proxime venturo & deinceps in aliis locister-minos generales audiendi hereditates iniuste ablatas restituendi, & queuis negocia dis-ponendi seu ordinandi prefigendo, &c.

De Concordia inter Dominos Ladislaum Ducem Oppoliensem & Gniewconensem & Episcopum Plocensem.

Ladislaus Dux
Oppolienfis ab
Episcopo Plo-
censi excom-
municatus:

Anno itaque predicto magnificus princeps Ladislaus, Boleslai Filius Oppolienfis, Welinienfis, Dobrinienfis, Gniewconiensis dux & Dominus, quia in bonis Ecclesie Plo-genfis in Ducatu suo Dobrinienfi consistentibus Collectam grauem ab hominibus eius-dem Ecclesie videlicet per mediam Marcam grossorum imposuit & exegit, quos etiam homines Capitaneus ducis prefati diuersis rapinis affligens plurimum dampnificauerat, propter

* Dlugossus lib. X, ad an. 1381. diem habet 29. Decembr. noster vero coaeuus est.

propter quod Episcopus prefatus tam ducem, quam Capitaneum & eorum complices excommunicatos vigore statutorum prouincialium & sedis Apostolice legatorum publice nunciari mandauit, interdictum in terram Dobrinensem tam ab hoc, quam non solutionem decimarum campestrium proferendo. Verum cum Confessor dicti Ducis sibi Communionem Dominici Corporis in festo Pasche proxime preterito veluti excommunicato denegasset, ipse ad cor rediens ad Dominum Johannem Archiepiscopum Gnezuentem festiue properauit, reatum suum in eo, quod Domino Loduigo Vngarie & Polonie Regi consilium dederat, confitendo, ut Collectam ab hominibus Ecclesie exigere deberet, offerens eidem Domino Archiepiscopo satisfactionem & sibi supplicans humiliter indulgeri & absolutionis beneficium impetiri. Dominus enim Archiepiscopus antedictus sui Capituli consilii munimine requirit, nulla satisfactione habita ipsum Ducem absoluit & absolutum publice nunciari mandauit; Qui dux statim post hoc videlicet XIII. die mensis Maii in Castro Zlothoria cum Dobeslao Episcopo Plocensi convenientes Domino Sbilutho, Episcopo Wladislauiensi & multis Nobilibus Cuyauie & Dobrinie ac nonnullis Gneznenlibus, Cruschwiciensibus, Wladislauiensibus & Plocensibus prelati & Canonicis presentibus ipso die nullatenus ad concordiam poterant peruenire, & tandem in crastino ibidem iterum conuenientes, cum Dominus Dux post nonnullos tractatus iam circa occasum solis stabilitatem Episcopi considerasset & quod absque satisfactione dampnorum & restitutione pecuniarum exactarum habere non promisit absolutionem, bona fide merquarta manu videlicet Johanne Archidiacono Gneznenfi, Jarando Cantore Cruschwiciensi & Petrasio milite Capitaneo Breitenfi tam pecunias exactas hominibus reddere quam dampna illata iuxta iuramenta dampna passorum in certis terminis in litteris eorundem designatis plenarie rescire & sic meruit beneficium absolutionis obtinere.

Damna tandem dara rescirens absoluitur:

De morte Semouiti Ducis Mazonie.

Anno itaque eodem mensis Junii die XVI. Illustris princeps Semouitus dux totius Mazouie filius quondam Traydeni Ducis Mazouie in Castro suo Ploczsko migravit ad Christum. Hic primo habuit uxorem * filiam Niclassii Ducis Oppauie, de qua genuit duos filios Janussium & Semouitum & duas filias, quarum vnā Ladislao Duci Oppolienfi, de quo superius in proximo Capitulo, & aliam primo Kasimiro Scetiniensi & Dobrinienfi Duci & post mortem eius Henrico Loduici filio duci Bregenfi desponsauit; Mortua vero prima vxore prefata duxit aliam filiam Wladislai Ducis Zabiezensis de Curia Karoli Romanorum Imperatoris facie preclaram & corpore venustissimam, de qua tres filios procreauit, que licet quibusdam terrigenis de adulterio fuisset suspecta, nullus tamen eorum indicare duci presumpsit, quia ipsam idem Dux tenerrimo & omni affectu diligebat, ipsius in omnibus desideriis placens voluntate, donec quidam ex ipsis sorori Domine ducis prefate Duce Theffinenfi & filio eiusdem duci Przemislao in Theffin hoc suggererunt, qui dux post hoc ad propria rediens ipsam in Castro Rawensi custodiri fecit, donec veritatem plenius indagaret, & quamuis puelle, que eius secretarie fuerant, diuersis suppliciis afflicte fuissent, nil tamen mali de ipsa aliuere volebant, & quia prefata nobilis Ducissa pregnant fuit, idcirco quousque pareret vitam eius conseruauit, que tandem postquam filium peperisset & aliquot septimanis vixisset, fuit per quosdam satellites de mandato ipsius Domini Ducis prauorum consilio seducti iugulata, de quo tamen facto nephario dux multum doluit, & penitere quoad vixit non cessauit. Vnum autem de adulterio huiusmodi delatum & in terra Prussie captum fecit idem Dux equis trahi & deinde suspendi. Puer vero tam nobilis matris in captiuitate genitus & per quandam pauperulam Dominam prope Rawam nutritus, tandem tercio anno natiuitatis sue, venientes duo equestres tempore noctis missi per Nobilem Dominam filiam ducis Semouiti prefati uxorem Domini ** Kasikonis Ducis Dobrinienfis ipsum puerum de cunabulis nutrice inuita & ipsum ipsa inscia, quo eundem fecerunt secum asportarunt. Quem soror sua Domina Ducissa prefata more ducali educari procurauit. Quem pater post hoc, cuius formam expresserat, magno amore dilexit, & ipsum ad litteras promouens eum in prepositum Plocensem prefecit Nomine cuius pro nunc vigore Gracie, per sedem Apostolicam sibi facte prepositura Lanciciensi per obitum Johannis Watham fuit accepta-

Semouiti Ducis Mazouie
Mors:
Coniuges &
Liberi:

Q 3

* Euphemiam nomine: vid. Tab. VII. Genealog. Tom. I. no. 9.

** f. Kasimiri.

ceptata, de qua prepositura Johannes Archiepiscopus Gneznenfis Peleze de Grabowo suo procuratori & prefecto Vncowienfis castri eodem tempore prouiderat, cuius Peleze filii & familiares eiusdem inuenientes quosdam homines eiusdem ducis Mazouie prefati in dote prepositure Lancienfis predictæ, ipsos plagis & verbis contumeliosis appositis equis & omnibus spoliaverunt, cum confusione dorem exire iubentes, pro quo facto tamen presumpto dux paulo ante mortem suam iussit mouere exercitum suum & terram Lowiczensem Archiepiscopalem inuadere, & castrum Lowicz impugmare, cuius exercitus ueniens ad quandam villam Archiepiscopalem in eadem statione fecit ipsam totaliter desolando. Alius vero exercitus eiusdem Ducis villas prepositure Lancienfis occupauit & tenuit vsque ad mortem prefati Domini Ducis occupatas. Iste dux in etate iuuenili magnis priuilegiis & libertatibus Ecclesias Gneznensem, Poznaniensem, & Plocensem decorauit, quas tamen libertates vsque ad mortem toto nisu infringere licet per indirectum conabatur, magnam tyrannidem contra Ecclesias quantum potuit exercendo, & ob hoc aliquando Ecclesiastica interdicta per Episcopos in suis dominiis ponebantur, pacem tamen maximam cum Lithwanis tenuit, ita tamen, quod tempore regiminis sui Lithwani nulla dampna infra eius terminos visi sunt inferre. Sed in suos terrigenas erat maxime feruens, maximas Collectas inauditas & fere importabiles tam a Nobilibus, quam popularibus frequenter exigendo, magnus expensor & largus fuerat & liberalis munerum alienigenis exhibitor. Appositus est autem ad patres suos in Ecclesia Plocensi, tres filios scilicet Janussium & Semouitum de prima vxore & Henricum nomine de secunda, ut premissum est, suffocata, Plocensem & Lanciensem preposituras tenentem genitos in Ducatu Mazouie heredes & successores post se relinquens &c.

De vastatione Bonorum Ecclesiasticorum Episcopatus Wratislauensis per Wenceslaum Regem Bohemie.

Anno quoque eodem princeps magnificus Wenceslaus quartus Bohemie Rex ueniens Wratislauiam quarta die post festum sancti Johannis Baptiste cogebar Clerum Wratislauensem, ut diuina resumerent, ob sui aduentus reuerentiam. Sed quia facere recusarunt scelus prophanationis incurrere formidantes, ipse prouocatus sequenti nocte ciuitatem Wratislauensem exiens, villas Capituli & Episcopi Wratislauensis ac monachorum quorumlibet deuastauit, predam infinitam sequenti mare ad ciuitatem Wratislauensem depellendo. Tanta enim preda fuit Wratislauiam conductæ, quod ducentæ oues pro tribus mediantibus exhibebantur venales, Boues uero pro fertone. Bohemi uero non habentes emptores prede, predam huiusmodi uersus Bohemiam pepulerunt. Rex autem prefatus Abbatem sancte Marie in arena, quia prophanare noluit, illo die Petri & Pauli Apostolorum mane captiuauit, & in pretorio Wratislauensi per octo dies & amplius captiuum seruari fecit. Sed frater Marcus Abbas S. Vincencii Regis predicti furiam mitigans dixit, se uelle etiam insulatum celebrare, & illa nocte cum quibusdam fratribus clam fugam inuit & se in quibusdam locis Polonie occultauit. Similiter prelati & Canonici Wratislauenses subito eodem die beati Petri & Pauli Apostolorum quidam pedestres, quidam in equis fugierunt, victualibus quibusuis & rebus suis in eorum domibus derelictis. Cernens autem Rex eorum constanciam pariter & timorem, mandauit Bohemis, ut tam monasteria, quam Curias Episcopi & Capituli occuparent, sicque factum est, quod Bohemi quidam ad sanctam Mariam, quidam ad sanctum Vincencium, quidam in Curia Episcopi & Canoniorum intrantes, omnia que rapuerunt, asportarunt, thesauros magnos in Clenodiis & pecuniis auri & argenti & uasis preciosis fractis seris etiam in locis occultatis transtulerunt, Rege prefato presente & partem thesaurorum tollente. Et hys non contentus Rex memoratus iussit omnes villas Capituli & monasteriorum ad suam obedientiam compelli, eas uero que suis prefectis obedientiam recusarent, omnibus bonis eorum spoliarent; Manserunt itaque Bohemi multo tempore in Curia Episcopi & Capituli & monasteriis & Allodiis circumquaque positis queque victu alia consummientes & pauperes more tyrannico plurimum opprimentes. Solus quoque Rex in monasteriis sancte Marie & sancti Vincencii, iussit sibi de bonis eorundem monasteriorum profugatis monachis conuiuia preparari. Sed non est miuium, quia auus suus Johannes de Luceborg Rex Bohemie fere similem grannidem uerum tamen non tam crudellem contra Ecclesiam Wratislauensem exereuisse memoratur. Nam cum castrum Milicz Capituli Wratislauensis expugnasset & reddere tunc reculasset, Reuerendus pater

Bona Ecclesia
Wratislauensis
VVENCESLAUS
LAVS REX
occupat:

Abbatem S.
MARIE in
arena in Car-
cerem detra-
dit & Abba-
tem S. Vincen-
tii ad fines Po-
lonie expellit:

pater Nankerus olim Episcopus Wratislaviensis indutus Pontificalibus cum suis prelati-
tis & Canonicis eundem Regem ad faciem excommunicavit & interdictum Ecclesia-
sticum in tota Diocesi Wratislaviensi promulgavit. Et ob hoc Rex prefatus Clerum
que sue appellacioni adherere rennuit de ciuitate Wratislaviensi exire coegit, prout
hec & alia de ipso superius sunt plenius descripta. Causa autem huius persecucionis
presentis fuit hec: Quod quidam Vicarii Ecclesie maioris & sancte Crucis consueve-
rant cereuisiam Suidnicensem in domibus suis habere, ipsamque pro pecunia quibus-
uis propinare, quod Consulibus & communitati ciuium Wratislaviensium satis displicuit,
& quia hoc prohibere non poterant, emisere edictum, quod ipsi Clero nul-
lus cereuisiam adducere auderet, graui pena vallata in contrarium facientibus. Con-
tingit autem tandem, quod ad festum Natiuitatis Christi Illustri principi H. filio Wen-
ceslai Ducis Legnicensis Decano Wratislaviensi frater eiusdem Ropertus Dux Legni-
censis aliquot visa cereuisie eiusdem Wratislaviam destinauit, cuius vector cereuisie
ueniens ad Consules ipsos requisit ex parte Ducis modo dicti, ut sic dictam cereuisiam
ad suum dominum deducere posset. Consules vero hoc consentire nolentes, sed
etiam vectorem captiuarunt & receperunt, propter quod Capitulum Wratislaviense
cum administratore suo Wenceslao duce Legnicensi Episcopo Lubnizensi interdicta in
ipsa Ecclesia ciuitati Wratislaviensi posuerunt, post hoc se versus Nissam transferentes.
Gracia autem sedande huiusmodi discordie Wratislaviam Rex prefatus ueniens, pe-
cuniit Capitulum Wratislaviense, ut in suo iocundo aduentu diuina celebrarent, pro-
mittens satisfactionem plenissimam impendere in quantum ciues culpabiles inuenisset
libertates Ecclesie infringentes. Et quia nisi satisfaccio precederet se facere non posse
dixerunt, ideo Rex furore succensus premissa non expauit attemptare, &c.

Causa huius
Persecucionis:

*De aduentu Palatinorum per Loduicum Regem Polonie & Vngarie pro iusticia facienda de
iniuriis missorum.*

Eodem quoque anno tercia die ante festum sancti Johannis Baptiste, uenerunt
Cuyauiam Noiles viri Boleslaus Castellanus Cracouiensis, Sanduoguis de Subyno
Palatinus Kalisensis & Magister Johannes de Nadliczcie, Archi-Diaconus & Can-
cellarius Cracouiensis fingentes se habere auctoritatem a Domino Loduico Rege Po-
lonie restituendi hereditates dudum iniuste ablatas ac querulantibus de Capitaneis ius-
ticiam exhibere. Iusserunt in Crasino beati Johannis Baptiste in terminis generalibus
in Brzeszcze proclamari, ut omnes, qui hereditates sibi ablatas reppererent, priuilegia
coram ipsis & querelas offerrent. Priuilegiorum vero habitis copiis & querelis in-
erant feria sexta posthac proxima in Cruszuicam in Szreliam Sabbato, die dominico
in Trzemeszuan, feria secunda in Maggiam, feria tercia in Gneznam & feria quin-
ta Poznaniam intrarunt, ibique usque ad feriam terciam permanserunt, ad quos tam
viri Ecclesiastici quam Seculares iniuriam passi & restitutionem hereditatum ablata-
rum perquirentes confluebant, ipsosque usque ad Kalis secuti usque in crastinum san-
cte Margarethe sequebantur, qui tandem pro sua excusacione astuebant, Zauissium
Episcopum Cracouiensem ad festum sancti Jacobi Apostoli debere venire, sine quo
restitutio hereditatum ac ceterorum negotiorum disposicio fuisset ipsis per litteras Re-
gis totaliter interdicta. Sicque omnes, qui de restitutione hereditatum ac iniuria-
rum relacione Juridica spem habebant, se delusos concernentes ad propria male con-
tenti euacuatis maribus redierunt. Illi autem Terras gyrautes hinc inde graues ex-
pensas facientes primo post festum sancti Jacobi Cracouiam redierunt.

De Expeditione contra Barthossium in Odolanow.

Reuoluto itaque huiusmodi anni modico tempore circa festum Natiuitatis Beate
Marie Virginis omnes Capitanei totius Regni Polonie mouerunt exercitum fortem ni-
mis contra Dominum Barthossium militem, Castrum suum Odolanow ad mandatum
Domini Regis expugnare proponentes. Sicque conuencionibus in die sanctorum
Prothii & Jacincti marturum in diuersis villis Ecclesiarum & precipue Gneznensis &
Lubnizensis habitis & magnis dampnis & depredacionibus seu depopulacionibus factis
& illatis uenerunt in villam Scarbimiczcie prepositure Gneznensis, ibique stantes se-
cerant quandam concordiam amicabilem cum eodem Barthossio milite strenuo tali-
ter, uidelicet, quod quatuor milites ex vtraque parte electi Castrum Odolanow & omnes
hereditates predicti Domini Barthossii in Regno Polonie consistentes taxare debeant
per Dominum Regem Polonie & Vngarie dicto Domino Barthossio persoluendum
decem

Concordia cum
Barthossio Mi-
lite facta:

decem & octo milibus florenorum, in quibus Dominus Barthossius antedicto Gallico alias ut premissum est, depauctauerat primitus & falcatis. Sic postmodum in certis terminis reliduitate pecunie Domino Barthossio persoluta, Castrum Odolanow & hereditates eiusdem Regali mensē manebant applicate. Concordiam autem predictam estimatione quorundam sapientum non est credibile ad finem debitum posse venire, immo dicitur Regi valde displicuisse concordia predicta, nec ipsam assercione quorundam voluit tenere tamquam contemptibilem Regie maiestati atque despectam.

De Occupatione Castri Vncowiensis.

Pelka Prepositus
Kucelowski

Anno itaque eodem in octaua sancti Martini quidam Petrasius prefectus Lancienensis Pelkam prepositum Kucelowskem procuratorem & gubernatorem Castri Vncowiensis, de quo premissum est, propter quedam dispendia ad predium Regale, quod Dambge dicitur, iuitauit. Ad quos cum casu veniens N. Castellanus Lancienensis per predictum Petrasium fuit similiter inuitatus, ubi circa epulas prefatus Petrasius cum Pelka predicto preposito ad verba contenciosa propter quasdam venaciones, quas idem Pelka exercebat, insurrexit, & postquam familiares predicti prepositi sedata contencione ad equos exiissent, memoratus Castellanus cum suo castello memorato preposito vulnus letale intulit, a quo mox cadens expirauit. Idem quoque Castellanus castello suo reiecto ad hospicium suum ire festinauit, quem familiares & propinqui dicti prepositi audita morte festiue insequentes cum multis plagis leralibus sibi impositis animose occiderunt. Post quorum mortem Bernardus de Carbowo Sandomirita frater dicti prepositi germanus Castrum Vncowin quo ipsum frater relinquerat contra fidei promissa occupauit & Thesaurum Archi-Episcopali effracto ad sexcenta marcarum grossorum in florenis & grossis sustulit, & omnia peccora, porcos, Strophas ac pecudes mactari & ad Castrum deportari precepit, tenuitque Castrum fere duabus septimanis, donec Domini Domarath Polonie, Petrasius Cuyauie Capitanei, Dzirezo Gneznenensis, Grzimala Castrenensis Castellani cum eodem & suis circa pacta iussent ipsis nonnulla promissa litteris roboratis & ab omnibus ab ipsis & per ipsos tam in Castro, quam extra Castrum sublati nomine Archi-Episcopi & Gneznenensis Ecclesie penitus absoluerent certas paciones de ulterius non petendum facientes.

De obitu Domini Dobeslai Sowka Episcopi Plocensis.

Boleslaus Sowka
Episcopus Plocensis
d. 1. Dec.
1381. mortuus

Eodem quoque anno die videlicet prima mensis Decembris Reuerendus pater dominus Dobeslaus dictus Sowka Episcopus Plocensis virilis defensor bonorum & liberiorum deperditorum & desolatorum ad mensam Episcopalem spectantium hora mensē in quadam villa cuiusdam nobilis prope Gorzno eundo de Poltrowsko feliciter in Domino obdormiuit. Post cuius obitum, ipsius corpore nondum debito modo sepulture dato, Capitulum Plocense senioribus de Capitulo minime vocatis ad mandatum ducum Mazouie Stryborem Archi-Diaconum Plocensem in suum Episcopum festiue elegerunt, cuius electionem Reuerendus pater dominus Johannes sancte Gneznenensis Ecclesie Archi-Episcopus feria quarta decima octaua die mensis Decembris in Sneyna confirmauit. Dominus autem Semouitus Dux Mazouie suum nuncium ad Curiam Romanam ad pretendam sacram Electo prefato in partibus impendendam pro quo nuncio ut idem Electus asseruit, sexcentas sexagenas grossorum a Judeis in Cracouia dicitur recepisse per ipsum Electum & Ecclesiam Plocensem etiam cum viuarum acrefcentia persoluendum. Idem quoque Electus Interdictum in Terris Dobrinienfibus per suum predecessorem propter non solutionem decimarum & occasione quorundam iniuriarum rite prolarum improuide relaxauit in vigilia beati Thome Apostoli. Anno eodem Dominus Thomas Episcopus Lucerinus sedis Apostolice nuncius Nicolaum Srosberg prepositum Gneznensem, collectorem regni Polonie pecuniarum Camere Apostolice in Ciuitate Wratislauensi recepta ratione ab ipso captiuauit, ipsum ad perpetuos Carceres tamquam furem, falsarium, mendacem condemnando, & hoc ideo quia cum primo circa festum sancti Michaelis ab ipso rationem accepisset, inuenit eum in mille quingentis florenis Cameram decepisse, propter quod tunc ipsum detinuerat, donec sibi de mille quingentis florenis cautionem prestaret, & satisfecit; Ex quibus ipsum suspectum reperiens mandauit omnibus auctoritate Apostolica Subcollectoribus Regni Polonie quittaciones suas producere, ex quorum quittacionibus & compontibus repperit, ipsum Regestra sua mutasse & in duodecim milibus florenorum Cameram

*De Consensu Johannis Archi-Episcopi Gneznenfis & Poznanienfis Episcoporum
ad solutionem tributi Poradluc.*

De Tributo Re-
gi in bonis Ec-
clesiasticis
competente
Disceptatio

Anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo secundo: XII. mensis Janua-
rii Zauiffa filius Dobeslai Episcopus Cracouiensis plenus malis operibus & virtutibus
omnibus penitus exutus debitum humane nature exsoluit; & quia sagax humanitas ge-
sta bonorum scripture testimonio memorie commendare adiuuet, adhuc vt eorum
commendabilis virtutum gloria eis laudem tribuat, & ceteris imitandis eorum exempla-
ria prebeat, malorumque gesta similiter necessario memorie hominum commendan-
tur, vt boni actus eorum perniciosos vitent, & reprobi a prauis operibus ignominio-
so ridiculo confusi desistant, proinde vitam detestabilem Episcopi prefati & conuersa-
tionem culpabilem & Nicolai de Curnik eius confortis duxi describendam. Iste enim
Episcopus primo per Dominum Podzautham Episcopum Cracouiensem contra quen-
dam impetrantem Dominum Johannem de Buisco qui Archi-Diaconatum Cracoui-
ensem acceperat & eius possessionem ceperat per Dominum Podzautham Episcopum pre-
dictum & per amicos suos fuit intrusus, coactusque dictus Dominus Johannes Buisca
per Dobeslaum patrem eiusdem Episcopi & suos consanguineos dicto Archidiaconatu
cessit, & demum inorto felicissimo Rege Kazimiro de quo paulo superius premititur,
prefatus Zauiffa cum Nicolao Curnik predicto quendam mendacia falsissima confingen-
tes de statu prospero & duci Elizabeth Regine seniori Vngarie matri Ludouici Regis
multum grato & accepto Jankonis cuiusdam Archi-Diaconi Gneznenfis Vicecancellar-
rii olim Regis Kazimiri premortui mauciose inuidentes ipsum Archi-Diaconum & Vi-
cecancelarium Regni prefate Domine Regine accularunt. Que Domina Regina licet
audiuisset eos, & cum delectatione accepit, ipsis tamen pro tunc fidem non adhibuit,
sed prefati Vicecancellarii dicta & testimonia audiens ipsum iustificauit de premis-
sis, quod cernentes delatores prefati & sibi in officio & seruiciis succedere am-
biciose anhelantes Dobeslaum Palatinum patrem Zauiffi predicti & quosdam
suos consanguineos & affines induxerunt in tantum seducetes, quod contra prefa-
tum Vicecancelarium conspirare non expauerunt. Qua conspiratione per ipsos
facta institerunt Domine Regine instantiis opportunis multa praua & falsa de di-
cto Vicecancellario suggerentes se & eorum seruicia ad vota Domine Regine exhiben-
tes, importune petentes, vt ipsum ab officio Vicecancellariatus Regni Polonie amoue-
ret, & de predicto officio Vicecancellariatus Zauiffio provideret. Quorum importu-
nitatem dicta Regina vitare non valens sigillum suum prefato Zauiffio tradidit, ipse vi-
ces Cancellarie sue committendo, de quo facto tam Nobiles quam Ciuitatenses prela-
ti Ecclesiarum nec non Communitates & nonnulli principes Terrarum multum dolen-
tes & Domino Archi-Diacono veluti iusto caritatiue condolentes, cum aliquando
de prefato Domino Archi-Diacono coram ipsa Domina Regina memoriam facientes
laudabilium operum testimonia ferebant, & quod ab officio sine culpa fuisset amotus. Ista
aiebat, quod ipsum ab officio suo minime amouisset, sed tantum sigillum suum Zauiffio
tradidisset. Cernentes autem Zauiffus & Nicolaus de Curnik affectum Terrigenarum,
& instantias, quas Domino Lodouigo Regi Vngarie & Domine Regine prefate frequen-
ter pro ipso Archi-Diacono faciebant, attraxerunt quosdam Vngaros Regine pre ce-
teris acceptos muneribus & promissis, vt ipsi iterum de nouo eundem Archi-Diaco-
num Domine Regine nouis delacionibus mendaciter per ipsos ad inuentus per ipsos de-
ferrent.

Mors & Vitu-
perium Zavissim
Episcopi Cra-
coviensis.

qua ratione ad
Episcopatum
perveneris :

ferrent. Quorum dictis Regina nimium credula prefatum Archidiaconum ipsum pro tunc in Curia Reuerendissimi in *Christo* patris Domini Johannis Archi-Episcopi Gneznenfis in Vncow manentem per predictum Zauissium & Janussium de Castro Salomonis militem suggestores prefatos arrestare fecit, asserens ipsum multas pecunias & Clenodia de The-sauro Regio post mortem ipsius furtiue asportasse. Archi-Diaconus vero predictus contra consilium & voluntatem Domini Archi-Episcopi memorati cum prefatis emulis suis de sua iusticia multum presummens & ut suam innocenciam ostenderet ad Curiam prefate Domine Regine versus Cracouiam festiue properauit. Ad cuius Curiam cum venisset, ipsa iuxta consilium eorundem & Nicolai de Curnik ipsum altera die in Myechouia circa prandium ad mensam cum quibusdam viris Nobilibus sedentem per quendam Spitkonem Curie sue captiuari fecit. Sed ibidem eisdem Nobilibus pro ipso promittentibus cum eisdem permansit, & eodem vespere quosdam ex suis familiaribus similiter captiuari fecit & separatim detineri, ad inquirendum de asportacione The-sauri. Altera autem die facto prandio ipsum versus Cracouiam destinari fecit & in Castro Cracouiensi captiuum detineri, miseratque nuncios ad Dominum Fflorianum Episcopum Cracouiensem petens & volens ut predictum Archi-Diaconum ad perpetuos Carceres deputaret. Qui indignatus respondit, ipsum iustum hominem esse & falsè delatum indebite detineri, nec se de ipso quoad suum malum aliquammodo intromitti velle, cum sibi de ipsius innocencia bene constaret. Sicque Domina Regina prefata confiderans, se per prefatos suggestores esse deceptam, & rem iniustam attemptasse, dixit nimium indignata suggestoribus predictis, ut se contra ipsum parati facerent si vellent, alioquin ipsum dimittere iuberet. Ipsi autem iterum ad Dominum Fflorianum Episcopum Cracouiensem & ad suum officialem recursum habuerunt, ut contra ipsum per modum inquisitionis procederet, quod Dominus Episcopus recusauit, dicens ipse de suo foro non esse, nec infamatum de re super qua deberet fieri inquisicio, propter quod Domina Regina ipsum a captiuitate relaxare iussit ad examen Archi-Episcopi Gneznenfis cum suis delatoribus dimitrendum remittendo. Sicque anxietatum suspiriis suos emulos prementibus ipse cum honore dimittitur & honorifice per Nobiles & proceres Regni, qui pro tunc Cracouie in festo sancti Stanislai in autumno conuenerant, presentatur, ibique nouem diebus iocunde peractis ad Curiam Domini Archi-Episcopi predicti in Vncow remeavit. A quo citacionem recipiens omnes in genere & in specie ipsum super delacione huiusmodi falsa accusare volentes per edictum in nonnullis Ecclesiis publice citare procurauit. Sed licet veniente termino Nicolaus de Curnik adinuenitor mendacii predicti Zneyham veniens comparuisset, petens nomine Domine Regine prefate contra ipsum per inquisitionem procedi, tamen dicto Archi-Diacono replicante, quod contra ipsum inquisicio fieri non deberet, ex eo quod super huiusmodi re non fuisset infamatus super qua fieri deberet inquisicio, & si qua infamia esset de ipso, illam a predicto Nicolao suo inimico ortam fuisse asserbat, offerens se cum eodem Nicolao velle inscribere ad penam talionis, si accusationi ipsius insistere vellet, qui tamen recusauit. Idecirco Dominus Archi-Episcopus equitate Archi-Diaconi pensata ipsum ad instanciam tam Domine Regine quam eiusdem Nicolai absoluit & aliorum quorumcunque superne predicta deferencium. Archi-Diaconus vero predictus volens innocenciam suam lucidius declarare cum debita instancia petiit, ut se Canonici purgare posset. Ad quam purgacionem etiam contra voluntatem Archi-Episcopi faciendam per trine Citacionis edictum omnes impugnare eandem volentes fecit euocare, & in tercio termino met sexta manu prelatorum Ecclesiasticorum de termino sibi imposito se canonicè purgauit, videlicet per venerabiles viros A b e d e. Super qua purgacione canonica memorati litteras Domini Archi-Episcopi per Jarandum Notarium publicum Curie sue cum narratione facti totius sigillo suo communis cum recepisset versus Curiam Romanam ire proponens & delatoribus suis causam iniuriarum mouere intendens, ipsi videlicet Nicolaus de Curnik, Zauissa & Janussius delatores memorati hoc comperto Dominam Reginam prefatam suis & suorum complicum instanciis & prauis suggestionibus in tantum seduxerunt, ipsam stabilem & firmam ad malum Archidiaconi predicti erigentes. Quod prefata Domina Regina etiam omnibus proceribus Regni Polonie reclamantibus eundem Archidiaconum de regno bannire fecit, ipsum tam bonis paternis quam Ecclesiasticis spoliare iubendo. Hoc enim ad hunc finem delatores prefati fieri procurarunt, ut molestatus a redditibus a prosecucione in Curia Romana mouenda cessaret. Sed voluntas Domine Regine & delatorum eo iussa non fuerunt adimpleta. Nam Archi-diacon-

diaconus predictus de DEI protectione & sua iusticia totaliter confidens & ipsius Regine metum minime formidans de regno nullatenus exire voluit, sed motus quorundam procerum consiliis ut ipsius Regine furiam facilius per ipsos placare posset, versus Wratislauiam se transtulit, ubi aliquamdiu commoratus versus Pragam iuit & de Praga venit Lubus ubi ipsum Reuerendus pater Dominus Petrus Episcopus Lubucensis caritative suscepit & affectuose per sex septimanas & ultra pertractauit. Post hoc ad propria rediit & usque ad mortem eiusdem Regine in beneficiis suis DEO seruiens permansit, ipsius Regine indignationem minime aduertens sententiis excommunicationis ipsam involuendo. Ipse vero fingens se Collectorem sedis Apostolice Episcopum viceuersa excommunicatum nunciari mandabat, & interdictum propter quasdam rapinas in Ciuitate Cracouiensi prolatum violauit. Nicolaus de Curnik vero predictus preposituram sancto Marie in ciuitate Cracouiensi pro tunc habens fuit deputatus Collector per Dominum Fflorianum Episcopum Cracouiensem ad colligendam quandam procuracionem biennalem per Dominum Gregorium papam vndecimum pro necessitatibus suis supportandam impositam. Qua procuracione in diocesi Cracouiensi recollecta ipsam consumpsit & in vltus suos conuertit in parte maiori & minima cuius summa ad decem milia florenorum se extendit ut creditur. Et cum rationem Episcopo facere debuisset, quitaciones Clero per Episcopum factas negauit, propter quod inter ipsum & Episcopum lis & contencio non modice fuerunt exorte, ita quod Episcopus ipsum captiuare querebat, cuius indignacionem metuens Poloniam aufugit, ibique aliquo tempore permansit. Et quamuis ad Romanam Curiam ad prosequendas Appellaciones suas processerat, tamen audita morte piissimi patris Domini Iohannis Episcopi Poznanienfis, Poznaniam processit ibique Troyano preposito & quibusdam aliis Canonici minime requisitis administratorem sibi ad placitum ordinauit, volens absque aliorum, velle in Episcopum eligi etiam per duas aut tres voces, aliorum electionem minime aduertendo. Et cum in Crastino sepulture defuncti Episcopi Sede vacante ad electionem processissent, cernentes quidam qui occulte partem suam tenebant, ut puta Andreas de Choynieza Archidiaconus & Damianus de Lancz molendinator Cancellarius Poznanienfis, quod maior pars Troyanum in Episcopum eligere cupiebat, finxerunt se dolo venenoso intermixto etiam fouere partem Troyani prepositi mitissimi viri in tantum quod Andreas Archidiaconus cum P. Archidiacono Gneznenfi fuisset tamquam senior de Capitulo quem vellet eligere requisitus, respondit prepositum eligere velle, cui Archidiaconus Gneznenfis dixit: si tibi hoc sit cordi certifies me, & ne me decipias, quia & ego prepositum eligere propono. Ille autem cum iuramento promittebat, quod in eligendo preposito ipsum decipere nollit, dicens, quod ex quo tu ipsum eligere proponis & ego ipsum tibi eligere promitto & manum meam fidei tibi trado. Post sermonem vero Cancellarius prefatus assurgens inter medios fratres deceptiue ipsos allocutus est, dicens: Reuerendissimi Domini: Ecce videmus Reuerendum virum inter nos Dominum Troyanum prepositum nostrum, supplicemus sibi ut onus pastorale vacantis Ecclesie nostre suscipere dignaretur. Et cum omnes fere subito assensissent Nicolaus de Curnik reclamauit quamvis indignatus existendo, asserens hoc voluntatis sue non esse. Sicque Archidiaconum Gneznensem qui cum ceteris sequacibus prius prepositum eligere proponebat peciit procedi per formam compromissi, elegit Archidiaconum & Cancellarium predictos estimans in eis fidem quam fecerunt inuenire, nec non Iohannem Custodem Poznaniensem, Kelczonem Scolasticum Gneznensem. Nicolaus vero de Curnik iuxta quinque predictis fratrem suum Albertum de Bandlow Archidiaconum Cirensem & Michaellem de Messcowo Canonicos Poznanienfes. Sicque septem descenderunt ad Dominum Iohannem Custodem Poznaniensem pro tunc in pedibus infirmantem, qui & ipse prepositi partem tenebat. Idemque prepositus tamquam vir prudens & litteratus & consciencie bone vna cum Archidiacono & Scolastico Gneznenfi nominauerunt Troyanum prepositum. Andreas vero Archidiaconus & Damianus Cancellarius DEI timore & rubore postpositis adheferunt Alberto & Michaeli predictis qui partem Nicolai de Curnik fouebant, & nominarunt Nicolaum de Curnik in Episcopum & Pastorem, sicque tali captiuitate & dolo vir sceleratissimus & omni immundicia plenus, qui nullis pollebat virtutibus, sed sola sciencia eminebat, quam semper ad peyus laborabat, in Episcopum Poznaniensem permissione diuina potius quam electione canonica fuit assumptus, completumque tunc fuit dictum beati Gregorii dicentis super illud Osee: Ffecerunt sibi Regem & non per me principem

Nicolaus de
Kurnick eligi-
tur Episcopus
Poznanienfis

& non cogniti, ubi dicit: Ex se namque & non ex arbitrio summi Rectoris regnant, qui nequaquam diuinitas vocari sed sua cupidine accensi culmen regiminis rapuerunt potius quam assecuntur, quos tamen internus iudex & prouehit & cognoscit, quia quos permittendo tollerat profecto per iudicium reprobacionis ignorat. Hic licet apud Regem Loduicum Polonie & Vngarie impedimenta & reclamatoria Archiepiscopi Gneznenfis & Episcopi Poznanienfis habuisset, nichilominus tamen in promociōe profecit, de cuius promociōe papa Gregorius vndecimus impostum asseritur nimium doluisse. Nam veniens de Curia ad propria semper litibus & discordiis vsque ad mortem cum Iohanne Archiepiscopo Gneznenfi & Florianio Episcopo Cracouiensi insudabat, Semouitum ducem Mazouie & filios eius contra Archiepiscopum & Ecclesiam Gneznensem ac Dobeslaum Plocensem & suam Ecclesiam excitabat, consilia prebens contra libertates Ecclesie quas tam apud Regem quam apud principes Polonie infringere pro viribus anhelabat & primus bona Ecclesie Poznanienfis vna cum Zauissa Episcopo Cracouiensi predicto tribus annis subdiderunt, litteras eorum concedendo & a priuilegiis & libertatibus olim per pyos principes concessis penitus recedentes. Dissensiones quoque inter Nobiles Polonie & populares plurimas faciebat, ex quibus Ecclesie Poznanienfis bona incendiis dampna infinita sustinuerunt, que multis futuris temporibus ad statum pristinum minime potuerunt restaurari. Et quid plura de vitiis eiusdem & factis nephariis nimium esset narrare, ut puta quod in nullo vicio defuerunt. Et sicut duobus membris illicita inuerecunde perpetrabat, ita in eisdem fuit vsque ad mortem miserabiliter vlcione diuina punitus ut infra patebit. Nam partim tactus fornicatorum & precipue defloraciones virginum non vitabat, ideo morbo cancri fuit tactus, & quia pronus & loquax in proleccione illicitorum extitit, idcirco in lingua in gutture vlcerações fuit passus in tantum prout dicitur, quod ante mortem suam vix loqui aut potum deglutire potuit, & os claudere poterat & post mortem aperto ore permansit, tam diu languit ut ideo melius penitere poterat, latus quoque eius dextrum per scissuras penitus dicitur fuisse ruptum, & sic XVIII. die mensis Martii de hoc seculo migravit. Iste Episcopus impudicus potius quam Reuerendus Curiam sollempnem in Czassini & in situ optimo situatam per suos predecessores fundatam & constructam vineis & pomeriis & aquarum decursibus sollempniter decoratam in alium locum seditum pene contra hominum omnium consilium transferre ceperat, in qua prout DEO placuit, vitam finivit, domum tamen in Glowno muro in parte reparauit, quam suus predecessor ceperat reformare, Ecclesiam quoque Poznaniensem que suo tempore corruit reedificare & ciuitatem suam Slupzam murare inchoauit. Episcopalia autem bona que multum infortmata & ditata repperit e contra totaliter depauperata reliquit. Zauissus quoque postquam Ianussius Suchiwilk Decanus Ecclesie Cracouiensis & Cancellarius Regni Polonie in Archiepiscopum Gneznensem fuisse promotus, Cancellariam Cracouiensem patris & amicorum iuuamine mediante assecutus, in tantam presumptionem fuit electus, quod Curiam Domine Regine senioris assidue sequens neminem nagocia sua nisi per Episcopum expedire permittebat penes eandem. Quem, ut dicitur, ipsa sepiissime arguebat de factis instabilibus, que in Curia eadem exercebat. Quem licet eadem Regina de Curia sua euadere cupiebat, tamen quia quasdam litteras per filium suum Dominum Loduicum Regem Vngarie & Polonie Regnicolis Polonie datas re habere affectabat, idcirco ipsum tolerauit, etiam ad maiorem gradum promouere promittens ad finem ut ipsius patris & amicorum suorum consilio & assensu easdem litteras facilius infringere posset. Dederat namque Rex prefatus tempore Kazimiri Regis premortui litteras Regnicolis Polonie super libertatibus diuersis ita quod nullas exactiones seu tributa ab hominibus Ecclesiasticis seu Nobilibus aliquammodo exigeret seu imponere posset, & presertim cautum fuit litteris in eisdem, quod Regnicole Regni tantum Loduico Regi prefato & filio suo si ipsum haberet fuerunt obligati, & quia filio caruit & filias procreauerat, idcirco laborabat litteras priores infringere & contractum nouum super omaggio filie primogenite a Regnicolis prestando & tributo exigendo exhibendo. Et ut premissa ad finem deduceret iuxta votum prefato Zauissio cum patre & suis propinquis instante prefatus Dominus Rex cum sua genitrice super primo Episcopatu quem vacare in Polonia contingeret, sibi donando litteras eorum appensis sigillis communitatis concessit. Aliis vero proceribus Regni pecunias iuxta magnificenciam Regiam fuit elargitus. Tempore enim istius Domini Regis mos iste pessimus & iuri Canonico contrarius inoleuit quod Clericus ambicio-

qui d. 18. Martii
an. 1381. mori-
tur:

lus non solum super beneficiis Ecclesiasticis vacaturis ad presentationem Domini Regis spectantibus sed etiam super Episcopatibus recipiebant minus disere. Et hoc modo Layci Nobiles super dignitatibus temporalibus similiter litteras impetrabant propter quod iurgia & displicencie tam in Clero quam inter nobiles sepius insurgabant, factumque est, quod proceres Regni sanguine, pecunia & promissionibus diuersis attracti ad confractionem priorum litterarum consenserunt. Tributa duorum grossorum bona quoque predialia de quolibet manso submitrentes, ac primogenite Regine omagium facientes, solo Clero totius prouincie reclamante & penitus consentire nolente. Post mortem itaque filie primogenite Domini Loduici Regis, iterum Dominus Rex conuocatione in Coszicze facta & habita peciit a proceribus Regni Polonie filie sue secundo nate homagium prestari ipsamque in Reginam Polonie assummi. Sed cum maiores natu de magna Polonia una cum Ianussio Archiepiscopo Gneznenfi id facere noluisent, Cracouitis precipue Ianussii patre Palatino & suis consanguineis consencientibus Dominus Rex fecit portas ciuitatis claudi. Quod Poloni cernentes se in angusto positos homagium fidelitatis prestiterunt, ipsius Regis filiam in Reginam suam assummentes. Hys itaque Domini Regis voluntatibus adimpleris & Florianus Episcopo Cracouiensi de quo premissum est viam vniuersae carnis ingresso feliciter, Domino Rege & genitrice sua volentibus & ordinantibus Zauissa prefatus per Capitulum Cracouiense per formam Compromissi circa Dominicam Letare in Episcopum fuit electus Cracouiensem & in festo pasche per Dominum Iohannem Archiepiscopum Gneznensem in Kalis fuit consecratus. Qui Cracouiam veniens in solempnitate prime misse expensas maximas pompatice fecit & posthoc lubricitatis morem libidinose ab olim conceptam impudice sectando in tantum habenas laxauerat quod fornicatorum opus in Episcopis detestabile absque pudore minus caute exercebat, vestimentorum quoque & equorum pro suo tantum corpore & sella modum excessivum gerebat. Nam dicitur, ipsum vltra LXX. equos & toridem vestimentorum mutatoria habuisse curruumque diuersi apparatus & equorum inconsumetum numerum habuisse quadrigas trahentium habere solebat, mortuaeque Regina seniore patri suo Dobeslao Palatino Cracouiensi Castellaniam Cracouiensem per mortem Iaschkonis Castellani Cracouiensis vacantem a Domino Rege impetrauit, & se ad gubernandum Regnum Polonie vice Domini Regis ab eodem deputari procurauit se vicarium Regni scribere presumendo. Cuius ineptam demenciam & facta sceleratissima Omnipotens diutius nollens tollerare, ipsum post festum paschatis anno post electionem suam vix reuoluo graui infirmitate percussit. Ferrur namque in quadam villa Ecclesie sue percipiens cuiusdam pauperis filiam specie decoratam ipsam concupiuit, sed cum pauper pater eius & honestus nephario operi dissentiret & receptionem filie metuens acerum frugum cum filia clam ascendens, Episcopus in nocte illuc veniens scala apposita acerum ascendit, quem rusticus ibi latitans cum filia eum cum scala deiecit, ex qua collisione infirmitatem dicitur incurrisse. Nec a modo vsque ad diem obitus sui poterat curari, obitque anno & die superius prenotatis. Cuius exequie sepulture non Episcopali non Ducali non Regali nec Imperiali more sed excessiue fuerant per fratrem suum Crzesslaum Castellani Sandzensem in apparatu Curruum & equorum consuetudine Laycali & detractiuo ordini Clericali fuerant celebrate, contigitque prima nocte post sepulturam ipsius quoddam memorabile, quod sanctuarii, qui in armario Ecclesie thesaurum ipsius Ecclesie custodientes vigilabant, audiuerunt strepitum equorum per pauimentum Ecclesie huc & illuc discurrantium & voce dicentium alter ad alterum: Poyedzum na ops, id est veniamus ad onisandum. Et quibus sonitu & strepitu vocum & equorum in tantum fuerant territi prefati sanctuarii, quod nec clamare nec loqui potuerunt & deinceps graui infirmitate quasi attoniti remanserunt nec vsque ad presens de vita ipsorum spes habetur.

De Morte Nicolai Episcopi Poznaniensis.

Anno itaque eodem mensis Martii die XVIII. Nicolaus dictus Curnik Episcopus Poznaniensis satis graui infirmitate & longo tempore cruciatus diem clausit extremum. Paciebatur enim ante duos annos mortis sue & circa morbum cancri in genitalibus & virga, ob hoc tamen contubernium virginum non vitabat & prohibiciones medicorum non aduertebat, donec febris quartana superueniens ipsum quassare cepit nec a quassatione cessauit. Accidit enim quodam tempore sexta die ante penultimam mensis Iulii prefato Domino Episcopo pro tunc in Glownya existente cum iam bene potatus fuisset fortiter bibendo, Archidiaconus Gneznenfis ad eum veniens per ipsum fuit

Zauissus Episcopus Cracov. Polonos eo commouit, vt Regis filiam, REGINAM vocarent.

Episcopus Cracov. Polonos eo commouit, vt Regis filiam, REGINAM vocarent.

richi terris de Archi-Episcopatu Gneznenſi & filio Boleslai Ducis predicti de Episcopatatu Poznanienſi predicto nona die mensis Junii in disſenſum gentis Polonice & in malum statum ac deſolacionem Regni, nisi DEUS aliter ordinaret, festine prouidit. Ex qua Cleri prouisione mala que imposterum euenire formidantur, per posteros scribi poterit si placebit. Aliud quoque quod etiam sub silencio pretermitti non debet. Ipſo Archi-Episcopo moriente ipſo ſorte ſic volente & diſponente Eccleſie multum dampnoſum accidit, quia Petrus Caſtrum Vncow & Nicolaus frater eius Caſtrum Oppatow Czechoni fratris Archi-Episcopi premortui, quibus Archi-Episcopus paruus eorum Caſtra predicta ante mortem ſuam ſine Capituli ſcitu ad tenendum dederat, ipſa caſtra quumuis poſt mortem ipſius Archi-Episcopi fide preſtita promiſerant, reddere recuſarunt, multa dampna & iniurias inferentes pauperibus Eccleſie in diſtrictibus eorundem caſtrorum conſiſtentibus, propter quam occupacionem & inuacionem Johannes Archi-Diaconus & Bronislaus Cancellarius adminiſtratores in ſpiritualibus & temporalibus Archi-Episcopatus predicti ipſos excommunicatos publice vigore ſtatutorum prouincialium denunciarunt, Eccleſiaſtica interdictione in locis occupatis ſeruari mandantes, preſatumque Dominum Bronislaum Cancellarium & Johannem de Trlang Archi-Diaconum Cruſchuicentem ad Dominum Regem verſus Vngariam cum querelis contra occupatores preſatos ad excuſandum ipſum electum ipſorum ac ſeipſos a quibusdam accuſacionibus, in quibus per quosdam ipſorum emulos ipſi Domino Regi fuerant falſe delati, Capitulum Gneznenſe deſtinauit. Relatum namque fuit coram Domino Rege & dictis aſſeruiſſe firmatum, quod Dobrogostius ad hoc vt eligeretur Semouitus Dux Mazouie a Caſtro dicebant eum reſeſſiſſe gaudio repletum & hoc ideo quia moriente Rege, ipſe vt Archi-Episcopus ducem eundem in Regem Polonie coronare deberet, ſwaſumque fuit Domino Regi vt preſatum electum videlicet Dobrogostium ne Romam veniret impedimentis in via afficeret. Sicque fecit etiam in Taruſio detinere iubendo, nil tamen de rebus ſuis ſiue comitiæ ſue ſibi fecit auſſerre, qui tandem poſt aliquot ſeptimanas captiuitatem ſeu arreſtam euadens ad feſtum aſſumpcionis Beate Marie Virginis Lowicz Caſtrum intrauit, eſtimans quod Capitulum ipſum in Caſtro iuxta prouiſum manere permitteret. Sed cum coactus fuiſſet de Caſtro exire & Capitulum nec aliquæ perſone de Capitulo ad ipſum venire voluiſſent, venit tandem Gneznam & petiit a Capitulo, vt ſibi pro conſeruacione Caſtrum Lowicz ſeu Camen fuiſſet aſſignatum. Sed obtinere nequiuit, quia rem impoſſibilem affectabat. Nota itaque quod a prima die mensis Decembris proxime precedentis vsque ad quintam diem mensis Aprilis quatuor Sedes Episcopales per mortem pontificum vacauerunt videlicet Gneznenſis, Poznanienſis, Cracouienſis & Plocenſis, & Wratſlauienſis iam in ſeptimum annum vacauit, &c.

De Strage Ducum Lithuanorum inter ſe facta.

Anno itaque eodem videlicet MCCCCLXXXII Jagelko filius olim Holgerdi, maior princeps Lithuanorum qui ante annum & circa per Keyſtutum paruum ſuum cum matre fuerat captiuatus & in quodam Caſtro albe Ruſſie Poloczko dicto vinculis mancipatus circa feſtum Pentecoſtes captiuitatem euadens cepit Caſtrum cum fauore procerum Lithuanie Wilno dictum & mox Caſtro eodem capto miſit ad Windricum magiſtrum ordinis Theuruniſcorum de Pruſſia, aſſectans ſubſidiu contra partium ſuum preberi. Qui magiſter ſtatim miſſo exercitu cum preſato principe Lithuanorum obſedit Caſtrum principale Troky dictum, in quo preſati Keyſtutaniſ totus theſaurus & omnis glorie eius apparatus reconditus ſeruabatur. Hunc itaque abſque leſione gentis ſue, Caſtrenſibus timore ductis ipſum eiſdem preſentantibus ceperunt, omni theſauro ſupelleſtili ſublatis Caſtrum predictum cremauerunt. Quibus recedentibus Keyſtud preſatus congregato exercitu circumuallauit valum Caſtri expugnare proponens, quod cum Skerdenko frater Jagelkons magni principis preſati cum ſuo exercitu licet paruo exercitu Keyſtutaniſ appropinquaffet & Keyſtud vexillum ſuum erectum vidiffet, mox fugere cepit. Cuius exercitum Skerdenko fugientem inſecutus tantam multitudinem ex ipſis proſtrauit, quod nunquam tanta ſtrages in populo Lithuanico dicitur fuiſſe commiſſa. Keyſtud ſic ad quoddam fortalicium conſugit, quem ex eodem modicum tempus ſeipſum in preſatis vinculis dicitur iugulaſſe. Sicque gloria ipſius & ſrenuitas in Chriſtianos ſeuens crudeliſſime propter ambitionem in nichilum eſt redacta. Et gloria tota domus eius & filiorum eius cecidit in ſauillam, duobus filiis

Bellum Lithuanicū
inter Ducum in-
teſtinum :

duntaxat exceptis, qui de captiuitate fugientes ad duces Mazouie peruenerunt, quorum vnus Witalodus nomine sacrum baptisma recipiens Cunradus est vocatus, cui Duces Mazouie videlicet Ianussius, qui sororem eiusdem germanam in vxorem habuit & Semouitus frater Germanus ipsius quoddam fortalicium cum aliquot villis in possessionem sunt largiti: Duces vero Mazouie predicti cognoscentes intestina bella Lithwanorum intrauerunt terram Russie & ceperunt Drogyczin Castrum & Melnyck & magna preda ibidem facta & circa Brzeleze recepta feliciter ad propria redierunt &c.

De prouisione Ecclesie Wratislauensis.

Eodem quoque anno die mensis - - Dominus papa Urbanus VI. Nobili viro Wladislaw fratri Ducis Legnicensis Episcopo Lubucensi de Episcopatu Wratislauensi qui iam septem annis vacauerat ad postulacionem seu supplicacionem Capituli Wratislauensis concordem graciosè prouidit, ipsum de Lubucensi Ecclesia ad Ecclesiam Wratislauensem transferendo, propter quod Wenceslaus Rex Bohemie indignatus, quia ipso inuito & contradicente fuerat sibi de dicto Episcopatu prouisum, ipsum admittere noluit, sibi ciuitates & Castra ne assignarentur eidem prohibendo. Et licet aliqui Canonici de Capitulo Wratislauensi Regi predicto adhesissent & ab ipsa prouisione appellassent Regi adherentes, tamen maior pars Capituli & senior tam prohibiciones Regias quem appellaciones confratrum suorum friuolas minime aduertentes Episcopo suo prefato ciuitates & Castra Episcopalia presenterunt, durauitque displicencia huiusmodi inter Regem & Episcopum prefatos per aliquod tempus, donec cum dampno Ecclesie Wratislauensis fuit sedata. Concesserat enim Capitulum Wratislauense Karolo Imperatori Romanorum quinque milia marcarum patri dicti Wenceslai, de quibus ipsum Regem Episcopus antedictus solum dimisit, omnia dampna alias Ecclesie per ipsum Regem illata eidem dimittendo, & adhuc certas summas pecuniarum in paratis ipsi Regi assignando. Translato itaque Episcopo Dominus Apostolicus euidam Canonico Lubucensi de Episcopatu eodem Lubucensi prouidit & de Decanatu Wratislauensi germano Ducis Legnicensis & Episcopi Wratislauensis predictorum prouidit &c.

VVenceslaus
Dux Silesie
Legnicensis
Episcopus
VVratislauensis

De Morte Lodouici Vngarie & Polonie Regis.

Post modicam igitur reuolucionem huius anni Lodouicus Polonie & Vngarie Rex omnes Capitaneos Regni Polonie ad sui presenciam euocauit, ipsis terminum in Zolyn Curia sue venacionis presigendo. Qui cum ad sui presenciam venissent, iussit eisdem vt Sigismundo genero suo omagium fidelitatis prestarent, quod & fecerunt, ipsumque cum eisdem Capitaneis & Bodzautha Archiepiscopo Gnezneni ad capiendum possessionem Ciuitatum & Castrorum & ad expugnandum Castrum Bartholfii Odolanow destinauit. Qui Marchio puer XIII. annorum existens congregato exercitu Polonorum primo Kosmin Ciuitate & Castro expugnatis Castrum Odolanow statim post festum Marie obsedit, prius duobus fortaliis videlicet Nabisszice & Cosminecz similiter expugnatis. Ipsi autem in obsidione Castri moram facientibus, Lodouicus Rex prefatus die XIII. mensis Septembris feliciter in Domino obdormiuit, cuius morte idem Marchio & sui Consilarii videlicet Archiepiscopus & Sandiuogius Cracouiensis & Dommaratus Polonie Capitanei veraciter intellecta & antequam fuisset diuulgata fecerunt pactum cum Bartholfio sepius nominato certos arbitros in partem vtramque eligentes, qui tam Castrum Odolanow quam villas eidem adiacentes taxare deberent ad certam pecunie summam dicto Bartholfio persoluendam. Quanta autem dampna per exercitum & Bartholfium sunt & fuerunt illata, estimari non possunt & prefertim in bonis seu villis bonorum Ecclesiasticorum ac dampnorum finis non est inferendum, quamdiu Castrum predictum ad possessionem Regiam non redibat. Huius tamen Regis tempore nulla stabilitas, nulla iusticia in Regno Polonie habebatur. Nam per Capitaneos & Burgrauios ipsorum rapine continue in bonis pauperum fiebant, & cum aliqui bonis suis obligatis versus Vngariam iussent Regi querelas deponentes Rex ipsos cum literis suis pro quibus magnas pecunias in Cancellaria dare cgebantur ad propria remittebat. Sed ipsas Capitanei minime aduertentes, ipsos vt in antea maioribus grauaminibus affligebant, depredacionesque mercatorum in stratis publicis & aliorum transeunium & furta committebantur incessanter. Nec Capitanei rapinas seu furta cohibebant seu cohibere volebant, sed tantum propriis comodis & vilitatibus inhiabant. Post mortem vero eiusdem Castra fortissima in Russia per Kazimirum felicis

Virtus SIGIS-
MVNDI Ioue-
nis: Marchio-
nis Branden-
burgici:

Mors LVDO-
VICI M. RE-
GIS Hungarie
& Polonie:

memorie olim Regem Polonie non sine magnis laboribus & expensis ac effusione sanguinis acquisita & ditioni sue subiecta prodicionaliter perdidit, videlicet Crzemenecz, Olesco, Przemisl, Grodlo, Lopatin, Snatin & alia pecuniis receptis Lubardo Lithwano duci de Kiczsko presentabant, propter quod Elizabeth Regina quendam militem Vngarum, Capitaneum Ruffie & multum earum viro suo premortuo captiuitum vinculauit. Quid autem de eo facere voluerit sequens euentus declarabit &c.

De diffensione Polonorum inter se facta.

Discordia inter
SIGISMVN-
DVM Marchi-
onem & Polo-
niae Proceres:

Postquam autem exercitus Polonorum a Castro Odolanow vna cum Marchione diuertisset ad propria remeando, marchio prefatus a Ciuitatensibus & Opidanis fidelitatis omnia sibi fieri postulauit, cui quamuis Ciuitatum & opidanorum Consules homagium prestassent, Nobiles tamen maioris Polonie ipso Marchione in Poznaniam existente, homagium prestare recusarunt. Nam vnanimitate de Ciuitate exeuntes ad Ecclesiam Cathedralem, miserunt ad prefatum Marchionem in Poznaniam, vt Domaratum Capitaneum Polonie a capitaneatu remoueret, quem propter diuersas oppressiones & iniurias pauperum, quas faceret, nullatenus pro Capitaneo habere volebant. Ipsum vero Marchionem cum Maria coniuge eiusdem dummodo inter ipsos manere velleret, pro Domino eorum & Rege minime habere recusabant. Qui Marchio dum eorum voluntati condescendere noluisset, sed Domaratum in Capitaneatu Polonie conseruare velle dixisset, ipsi Nobiles consensu mutuo ab ea discesserunt.

De Receptione Bodzanthæ Archiepiscopi Gneznenfis.

Exequiæ LV-
DOVICORE-
GI celebratæ:

Eodem quoque tempore videlicet in Crastino sancti Mathei Apostoli & Euangeliste Badzaucha Archiepiscopus veniens Gneznam fuit per Capitulum & Clerum Gneznensem receptus, vbi duobus diebus moram faciens iuit versus Zneynam. Sed Dominico die videlicet ipso die sancti Wenceslai Marchione prefato Gneznam veniente Dominus Bodzantha Archiepiscopus preueniens ipsum cum Clero & plebe & vexillis reuerenter suscepit & in Ecclesiam Gneznensem introduxit, & tandem in crastino exequiis Domino Loduigo Regi mortuo in eadem Ecclesia celebratis, prefatus marchio super amocione Domarathi iterum negatiua data Polonis, sequenti die versus Cuyauiam Domino Archiepiscopo, Domaratho & Sanduogio de Subino Palatino Kalisienfi ipsum comitantibus processit. Poloni namque iteratis vicibus ad ipsum nuncios in Brzeszcze proceres destinarunt, vt Domaratum a Capitaneatu remoueret. Qui cum facere recusasset, minas de quibusdam de Consilio apponendo, ipsi congregatione in Miloslauiia & colloquio prehabitis ad primates Cracouitarum nuncios miserunt, cum quibus conventionem generalem omnium terrarum Regni Polonie in Radomske super statu communi pertractando ipso die sancte Catharine proximo nunc sequenti celebrare statuerunt &c.

De Colloquio in Radomske habito.

Quæstio de
Nouo Rege Po-
loniae creando:

SIGISMVN-
DVM vero
Marchionem
recusant:

Adueniente itaque die sancte Catherine conuenit vniuersa multitudo procerum & primatum Regni Polonie in Radomske opido terre Siradiensis, vbi mature de statu suo & Polonie Regni salubriter pertractantes vnanimi voluntate conglobati & mutuo sedere vniti fide prestita, promiserunt sibi inuicem auxiliari, fidemque factam & omagium prestitum duabus filiabus Marie & Heduigi Loduici Regis premortui firmiter tenere & obseruare, dummodo earum altera cum viro suo in Regno Polonie in Regem & Reginam coronati residenciam facerent personalem, ipsis & Regno Polonie provide presidentes, iuxta litteras & ordinationem alias inter Dominum Loduigum Regem premortuum & Regnicolas Regni Polonie factas & firmatas, quorum tractatui & diffinitioni Dominus Bodzauth Archiepiscopus & Domaratus Castellanus Poznanienfis & Capitaneus Polonie, qui & ipsi conuencioni pro tunc intererant, assentire noluerunt, asserentes marchioni prefato fidelitatis promissa fecisse, cui etiam castra & ciuitates Domaratus predictus Regales se astrinxit velle presentare. Terrigene vero confederationem mutuam quam facerent, litteris & sigillis eorum roborarunt, & nuncios versus Wisliciam ad aliud colloquium, quod ibidem per Cracouitas & Sandomiritas ac nuncios vniuersarum terrarum regni Polonie in die sancti Nicolai celebrare debebant, prout & celebratum fuerat destinantes, in quo colloquio Sigismundo Marchione, Archiepiscopo & Domaratho predictis presentibus nuncii sollempnes Elizabeth Regine Vngarie videlicet - - - Episcopus & - - - regratiati fuerunt terrigenis. Quorum promissa

qui in Hunga-
riam abiit;

De Inuasionē Castri Kalis per Barthossium.

Bartholomaeus Calistinus frustra tentat, dolum praesentientis Pistoris:

Qualiter Vincencius Palatinus Poznaniensis cum Terrigenis Polonie Ciuitates Regales expugnabant.

Bellum Polono-
rum intesti-
num :

repugnabant, sed propter carenciam victualium & presertim aque & pabuliequorum diucius subsistere non valentes, pactis initis Castrum Terrigenis presentarunt, & soli cum equis & armis libere asceſſerunt. Contigit autem priusquam ciuitas Terrigenis fuisset tradita artificem Barthossii ereo de pixide in valuum ciuitatis iecisse, qui lapis duas scissuras value per vehemenciam transiens Dominum Nicolaum plebanum de Bychouia in platea ciuitatis ex opposito value aspicientem contigit, qui cadens mox exphrauit. Terrigene vero ciuitate & Castro Pisdrenſibus habitis, vt prefertur, in crastino videlicet Prisce virginis staciones suas mouerunt, versus Kalis ciuitatem velocius properarunt, Sandiuogium Swidwam Castellatum Naklensem cum quinquaginta hastis ad ciuitatem Poznanienſem destinantes, iam enim ciues dictarum ciuitatum & aliarum Vincencio Palatino & ceteris Terrigenis predictis, ipsis adhuc circa Pesdri morantibus per nuncios intimauerant, quod Domarathum similiter pro Capitaneo suo habere nollent, sed ipsis Terrigenis assistere vellent vniti. Cogebant enim ciues Poznanienſes presatum Domaratum de ciuitate Poznanienſi Przetelbelconi de Stanſewo Castellano Medzirzenſi. Castrum vero Kalisense cuidam Johanni de Lankosino Castellano Lancienſi comisit tenendum &c.

Qualiter Kalis per Vincencium Palatinum Poznanienſem impugnatur.

Conradus Dux
Olsnensis Pol-
onie arma in-
fert.

Eodem itaque tempore in die sanctorum Fabiani & Sebastiani marturum Vincencius de Campa Palatinus Poznanienſis ciuitatem Kalis ingressus cum Terrigenis Castrum Kalis impugnare ceperunt, quod homines Domarati Capitanei Polonie nomine Marie filie Regis Vngarie tenebant & viriliter defensabant. Quibus sic altricantibus & villas Ecclesie tam Archi-Episcopales quam Religioſorum in circuitu ciuitatis Kalis confitentium fortiter deuastantes, superuenit Cunradus Dux Slezie & Olsnensis cum tracentis lanceis armatorum per Dzirkonem de Girowo Castellatum Gneznenſem fratrem Domarati sepius dicti euocatus & eductus volens Castrum Kalis subintrare. Sed cum aditus castrum intrandi Kalisense sibi preclusus fuisset, nec intentum, ad quod exiuit, acquirere poterat, per Vincencium Palatinum predictum amotus & redargutus ad propria male contentus rediit, predicto Castellano Gneznenſi maledicens.

Quid egerit Swidua Castellanus Naklensis ciuitatem Poznanienſem ingressus.

Bona Ecclesie
Poznanienſis
peruastata :

Die quoque & tempore predictis Swidua presatus ciuitatem Poznanienſem ingressus subam magnam ligneam sub Castro Poznanienſi scala apposita per fenestram intrans Custodiam armatorum hominum in ea deputauit, ne de Castro exiens quisquam Ciuitatenſibus molestiam inferret. Castrenſibus tamen prohibere nequiuit, quin per portas Castrenſes extra Castrum ad campos exeuntes victualia eis adducta ad Castrum inferrent. Nec aliquid dictis Castrenſibus sic per ipsum & ciues obsessis dampni seu molestie inferebat sed tantum villas Ecclesie Poznanienſis & precipue Capituli deuastabat. Inter quas etiam duas meas quas a Capitulo possidebam, Jancowo videlicet & Milochowo inhumaniter deuastauit. Postremo vero cum iam per nonnullos fuisset redargutus, quod tam hostiliter ad bonorum Ecclesie desolacionem persisteret & aduersariorum bona tangere formidabat, a molestacione bonorum Ecclesie desistendo Purzchno & Camolice villas Domarati Capitanei prefati & quasdam alias eidem Capitaneo adherentes inuasit, spoliacionibus continuis desolando. Sed Domaratus predictus de Medzichot de Wyellen de Medzirzecz de Subdzanſino de Keplow, Grzimala vero de Olesnieza Coslrinenſis Andreas de Swczeraadowo Caminenſis Castellani & Wirzbauta de Smogulecz, Theodricus de Morgonino viceuerſa de Naklensi Castro, quod Domaratus eis commiserat tenendum. Nec non quidam alii de Labischino Alberti Palatini Cuyauienſis & Hectoris olim Iudicis Cuyauienſis de Pacosiecz terras Polonie circa Gneznam & Cleczo, Swanowo & Zneynam ac Kystowo hostiliter affidis spoliacionibus deuastabant, homines captiuando, Dominas vxores Nobilium & pauperum indumentis spoliantes. Similia circa Wroniek, Samotuli, Buk & Grodzisko etiam exercentes, vno quoque die videlicet tertia feria X. die mensis Marcii Goenute de Nakel Nicolao de Chomanſza Iudice Kalisensi sex villas circa Zneynam situatas veluti hostes extranei & non indigene deuastarunt, & non solum equos & pecora sed etiam omnia alia animalia & domorum omnem supellestem currus rusticorum spoliatorum onerantes secum deduxerunt & abducebant foribus pecorum & pecudum tantummodo relictis, quos

quos tamen absque alimento vberum oportebat mori. Alii autem terrigene tempore nocturno depredaciones multas comittebant, & sic nemo dampna & rapinas huiusmodi poterat euitare. Nam qui terrigenis adherebant per Grzimalitas & eorum complices ex castris superius nominatis depredabantur. Illi vero qui Domarato apponebant per Naklenses molestabantur. Ceteri per furta & rapinas nocturnales desolabantur. Depredaciones quoque in stratis publicis publice committebantur. Accidit autem die nona mensis Februarii in crastino Inuocauit, quod quidam mercatores de diuersis partibus venientes de Thorun, & cum de Gnezna mane feria secunda die predicta exiissent, Poznaniam transeuntes, quidam nequam Johannes Galaniska congregacione facta ipsos circa villam Woliokii in strata publica inuasit, qui se sibi opposcentes viriliter repugnabant. Sed quia de quinque curribus, quas secum habebant, stricto circuitu se munierant, idcirco liberam resistenciam habere non poterant. Actamen duos raptos, quorum vnus cognominabatur Zalatala occiderunt. Duo quoque mercatores rerum corporumque suorum strenui similiter per raptos fuerunt interfecti, & apud fratres minores in Zneyna sepulti. Quibus sic nepharie deuictis equis eorum & pecuniis quas capere poterant etiam rebus receptis fugam inierunt, & hoc ideo quia Kmerones de Wosnykii in subsidium mercatoribus venire conspexerunt. Octaua autem die post hoc in Crastino Reminiscere quidam raptos de Labischino & Pacofez & alunde congregacione facta quosdam currus de diuersis ciuitatibus Polonie circa Powicz inuasit, ipsos depredare cupientes. Quibus in primo congressu raptos aliquos equos violenter abstraxerunt, sed mercatores viribus resumptis in secundo congressu raptoribus viriliter resistentes eorum plures letaliter vulnerarunt, & filium Boguslai de Pylatowo protinus occiderunt Caballumque suum XXX. marcas valentem & alios quindecim multo suis meliores reinuerunt & ad propria letantes redierunt &c.

De Consilio inter Domaratum & Terrigenas habito.

Elapsis itaque paucis diebus Domaratus Capitaneus sepe dictus veniens cum Pomoranis, Cassubitis & Saxonibus primo Wronky opidum & villas plurimas in circuitu eiusdem opidi deuastauit. Et deinde transiens terram fortiter deuastando venit ad quoddam predium S. Castellani Naklensis, quod Pyochronicze vulgariter dicitur prope Samotuli opidum Castellani eiusdem in quo predio suas fixit staciones prefatum opidum totaliter deuastando. Cuius aduentus S. Castellani & Terrigenas minime latebat. Nam Sandiuogius intelligens congregacionem & hostilem inuasionem Domarati predicti, miserat occulte versus Kalis & Pyser pro Dominis Barthoffio de Odolanow & - - - Castellano Srzemeni vt festine sibi in auxilium venirent, seceriori tamen modo quam possent. Qui sabbato ante Reminiscere Poznaniam venientes eadem nocte subito bene cum CCC. lanceis pugnaturi contra prefatum Domaratum processerunt, & quamuis circa medium noctis Domaratho fuisset nunciatum, quod hostes sui prefati appropinquarent, ipsum in stacionibus suis invadere cupientes, ipse tamen B. & Sremenis Castellani aduentum ignorans non credebat, sciens Swidwam adeo non fuisse potentem quod ipsum invadere presumpisset, sed mane Dominico die Reminiscere que fuit XV. mensis Februarii exploratores Domarati reuenientes ad staciones narrarunt Domaratho hostes acceleracionem pugnæ arma induere non valens ita inermes cum parte armatorum hostibus prope staciones suas nocturnales occurrerunt, ibique congressi fortiter inuicem pungarunt. Sed Pomorani & Saxones inermes mox post congressum terga vertentes fugierunt. Quos Castellanus Naklensis cum suis vltra VVronek duo miliaria insecutus est plurimos ex ipsis captiuauit. Saniori autem discricione vsus fuisset si in loco certaminis cum Barthoffio tamquam victor permanisset. Sed DEUS hunc honorem sibi propter inuisiones & rapinas, quas in bonis Ecclesie comiserat, ut premissum est, dare procul dubio denegauit, ymmo eodem die ipsum & suos graui iactura, ne tumor superbie ipsius alcius exerescat, pudorose concussit. Alii autem Terrigene ipsum Domaratum & suos homines per agros confuse dispersos animose debellantes plurimos ex ipsis captiuarunt, ipsorum equis receptis & armis exutis aliquot cumulos ad instar moncium ex ipsis armis comportatis conegerunt. Nondum VVirzbautha de Smogulecz cum centum lanceis & quingentis pedestribus appropinquauerat ad pugnæ viam qui circa Obrzisko vltra fluuium VVartham pernoctauerat, nil penitus de prelii euentu suspicatus. In hoc autem prelio quidam nobilis adolescens nomine Troyanus Thamislai de Golancza olim Iudicis Kalisensis filius omnium virtu-

tum donis mirabiliter insignitus cecidit letaliter vulneratus & feria tertia proxima in die Mathie Apostoli in Poznaniam debitum nature exsoluit. Grzinko etiam de Czemno vir nobilis & bonus & plures alii tam nobiles quam plebei proch dolor fuerunt occisi in bello eodem.

De secundo Conflictu inter eosdem facto.

Postquam autem rumor belli ad Wirzbautam de Smogulecz & ad suos peruenisset, illico mouens castra sui exercitus ad locum certaminis properauit. Ad quem veniens terrigenas quos ibidem nondum captos repperit, captiuauit, & non solum equos & arma eorum sustulit, sed etiam equos & arma Domarati per terrigenas primitus captiuatos obtinuit & in loco certaminis tamquam victor honorifice permansit. Ad quem Domaratus frater suus Mhroczo iam capti & armis exuti cum aliis genibus suis tam captis quam per agros passim dispersis confluxerunt, & de victoria huiusmodi exhilarati vires animose resumentes reditum hostium suorum qui Saxones insequabantur in loco prelii expectabant. Et quamuis Castellano Naklensi fuisset nunciatum a cede aduersariorum redeunti, quod Wirzbautha cum Domarato in loco prelii expectarent eius aduentum, ipse tamen estimans se potenciam Domarati totaliter prostrauisse, appropinquabat ad eosdem. Sed cum prope appropinquans ipsorum exercitum conspexit, & se longe viribus disparem sensisset, territus & corde tabefactus fugam iniit, malens fuge vi presidio licet confuse quam exercicio insistere belli. In cuius fuga multas terrigenas per exercitum Domarati & Wirzbautae prostrauit & etiam captiuauit. Et tandem Sanduogius Castellanus Naklensis ad quoddam fortalitium Derskonis Grochole Castellani Santhocenensis nomine Ostrorog vix cum paucis aufugit se in eodem hostibus suis opponere proponens; In cuius fortalicii predio siue villa Nobiles multi & diuiores de Polonia qui ad fortalitium perungere nequiuierant, quasi inermes & in illo se hostibus opposcentes fuerant captiuati ibidem in Ostrorog partem diei predicti residuum in expungnatione fortalicii predicti ad quod Swidwa predictus cum suis confuse fugerat deducetes & nocte eadem usque mane. Mane vero facto alterius diei fere per totam diem fortalitium impugnabant memoratum. Sed expugnare tam subito non valentes & aduentum terrigenarum, quos in Poznaniam fore estimabant, formidantes sequenti nocte opidum Obornikin triumphum victorie reportantes leti achilares intrarunt, de quo opido exercitus Domarati a feria tertia, que fuit Dies XVII. mensis Februarii vsque ad octauam diem mensis Marcii depredaciones incendia & rapinas assidue hostiliter committebant; totam terram inter Poznamiam, Duk, Wronky ac fluium Warthe deuastantes. Similiter & alii auxiliares Domini Domarati de Castris & fortaliciis superius expressatis desolacioni totius terre Polonie fortiter insistebant, ipsam ad nichilum per suas depredaciones, quas frequenter faciebant, redigere conantes. In conflictu autem prehabito vterque exercitus vnus Domini acclamatione utebatur. Nam terrigene nomine Marie filie Loduici Regis premortui & vxoris Sigismundi Marchionis Brandenburgensis acclamabant. Que ergo causa huiusmodi pugne exitit, cum vnum dominum omnes colebant & eius nomine pungebant, & videtur quod nulla alia vt in veritate consistit, nisi raucor pungnancium ab olim conceptus & zelus odii & inuidie ad ligandum confortans. Ex his itaque quidam terrigenarum Domaratum pro Capitaneo habere nolebant, & hoc ideo, quia Eleccionem Dobrogostii in Archiepiscopum Gnezensem & Nicolaum in Episcopum Poznanensem de quibus premissum est, astruebant, Domaratum inuidie zelo infecisse & ob hoc plus quam propter iniurias quas ipsum dicebant crebre terrigenis fecisse, ipsum pro Capitaneo habere nolebant, & ipse eorum voluntati in hoc propter pudorem acquiescere noluit, propter quod solum terra Polonie irrecuperabili fere desolacioni proch dolor visa est subiacere.

De Conuentione per Nobiles Regni in Syradia habita ante Letare feriam quinta.

ELIZABETH
Hungariz Regina Polono-
rum Precibus
mota Filiam
junioem
HEDWIGEM
sele misuram
promittit:

Interea vero die videlicet penultima mensis Februarii maiores natu Regni Polonie in Syradia colloquium celebrarunt, ad quod colloquium Elizabeth Regina Vngarie Loduici Regis predicti Relicta cum Maria filia ipsius, Nicolaum Episcopum Wespriensem & quosdam Vngaros destinauit cum nunciis Polonorum, qui ad ipsas missi fuerant, sediciones & scismata, que in Regno Polonie periculose fiebant, nunciare. Et vt ipsi Mariam filiam ipsius cum viro suo gracia sedande disensionis destinasset supplicantes, Alioquin ipsos aliter de remedio precipue vt Regem haberent providere oportebat.

portebat. In quo Colloquio Episcopus & Vngari memorati Regnicolas Polonie ab omnibus promissionibus & fidei pactionibus, quas Marie filie Regis predictæ fecerant, absolutos penitus eiusdem Marie & sui mariti dimiserunt, promittentes quod Regina Elizabeth Regis mortui filiam iuniorem, iam alias Leopoldo Duci Austrie desponsatam ad ipsos Poloniam post nunc instans festum Pascha destinaret in Regnam Polonie coronandam. Ita tamen quod procures Regni Polonie primitus iuramentis suis atque litteris firmiter promitterent, quod ipsam statim post coronacionem versus Vngariam ad suam genitricem triennio ibidem educandam redire nullatenus recusarent, super quo Regnicole Polonie vsque in sabbatum in altis deliberare decreuerunt responsionis dande prefatis nunciis die sabbati predicta statuentes &c.

Quomodo Castrum Kalisense Terrigenis fuerat presentatum.

De Conuencione autem Syradiensi predicta prima die mensis Marcii in Dominica Letare venientes Spithco Cracouiensis, Sanduogius Kalisensis Palatini Nicolaus de Boguria Castellanus Zanichostenis & Crzeczslaus Szekoczskii in Kalis cum litteris Regine predictæ ordinarunt cum Castrensis, qui per Terrigenas obsidebantur in Castro Kalisensi predicto, quorum Castrum eidem Dominis nomine Regine redderent. Similiter de omnibus Castris & Ciuitatibus Polonie prefati Palatini & eorum consortes se intromittere volebant, sed Terrigenæ ipsos ad hoc nullatenus admiserunt. Et tandem post aliquam diffensionem hinc inde habitam vtrique pars Johanni Kalisensi Castellano Castrum Kalisense & Ciuitatem & terram gubernandam committentes. Concordia inter
Polonos
sancta: Palatini vero predicti versus Vngariam ad Regnam festine processerunt, Nicolaum Zanichostum & Crzeczslauum versus Poznaniam ad faciendum treugas pacis inter Domaratum Capitaneum sepe dictum & Terrigenas destinarunt, qui Dominica die Iudica VIII. mensis predicti in Starezinow villa Capitanei Poznanienfis & Radzin fluuiio intermedio vsque ad festum sancti Johannis baptiste anni presentis sub certis pactionibus treugas pacis ordinarunt, Domino Domarato Castrum Poznanienfe & non ciuitatem & cetera Castra Regalia ac opida & municipia nichilominus retinente. Gaudeat igitur infelix inuidie condicio, que Domaratum a Capitaneatu eiicere cupiens desolationem Terre more aspidis cum sua iactura nequiter parturiuit. Nec mirum si in laqueum, quem aliis odiose recenderant, soli inciderunt.

De Strage inter Grodziszczes & Kęplowo facta.

Interim itaque die Veneris VI. mensis predicti A. & M. fratres heredes de Plaszcowo, quibus Domaratus sepedictus Castrum Kyeblow pro ipsorum conseruacione ac gubernacione tenendum commiserat, Congregatione cum Castrensis de Dzbaneczina facta, quasdam villas circa Grodziszczes depredandas sunt aggressi. Quibus depredatis cum redirent ad propria habitatores Grodziszczes cum Kmetonibus circum vicinis ipsos insecuti, omnem predam quam ceperant hostibus in fugam conuersis abstulerunt; De cuius prede ereptione non contenti hostes insequabantur, ipsos prostrare cupientes. Sed hostes cernentes se in arto positos, subito nuncios ad Castra predicta destinarunt auxilium Castrensis postulantes. Quibus Castrenses festine in auxilium properauerunt. Quorum aduentum habitatores Grodziszczes cum viderent, mox in fugam fuerunt conuersi. Quos hostes insecuti inhumaniter multos ex ipsis fugientibus prostrauerunt, sic quod ultra quam centum sexaginta occiderunt, exceptis captiuis & vulneratis, quorum plurimi post breue tempus vitam ex fulneribus finiuerunt.

De Expugnacione Castri Dragyezcin.

Eodem quoque tempore Lithwanorum principes cum magno exercitu venientes Castrum Draghezcin, quod paulo ante Duces Mazouie sub ipsis acquisierant, circumvallarunt obsidione firmantes. Quod Castrum pro tunc quidam nomine Salszin Ducis Mazouie Marschaleus tenebat, qui sciens, paucam gentem esse in Castro veniens cum XXX. lanceis & aliquot balistariis veloci cursu per media Castra Lithwanorum viriliter transiens, vsque peruenit. Quem sui de Castro agnoscetes, festine Castrum appuerunt, ipsum ingredi facientes. Cumque defensionem Castri aliquot dies fortiter insisteret, quidam Rutheni in Castro existentes igne appposito Castrum succenderunt & per menia Castri salientes ad exercitus Lithwanorum fugam inierunt. Marschaleus vero cum aliquot ex suis Castrum exeuntes, tamdiu cum hostibus pun-
uerunt,

uerunt, donec ad captiuitatem principis Lithwanorum sunt redacti, ceteri vero quam plurimi igne & gladio heu sunt consumpti &c.

De Colloquio in Syradia per Terrigenas facto.

In Conuentu
Siradiensi
omnium Voto
Masouie Dux
eligitur REX
POLONIE:
sed obstante
Jaschkone de
Tenczyn:
Castellano
V Voiniciensi:
poscunt iteratis
Votis HED-
V VIGEM
LVDOVICI:
REGIS defuncti
filium su-
periore REGI-
NAM:

Adueniente quoque sabbato in albis XXVIII. die mensis Marcii conuenerunt regni procures in Syradia super responsione a Regina Vngarie, ut premissum est, habenda & eidem viceuersa danda. In quo Colloquio multi procures Regni sperabant tunc Semouitum Ducem Mazouie in Regem Polonie prout affectabat communiter assu-
mendum. Sed cum Dominus Bodzautha Archiepiscopus Gneznenfis in Ecclesia Syra-
diensi astante nobilium multitudine voce sonorosa requisisset, an Semouitum ducem,
Regem Polonie habere affectarent, & multi astantes clamantes clamassent, volumus,
volumus & perimus, vt per vos Dominum Archiepiscopum in Regem Polonie coro-
naretur, subito quidam nobilis Jaschco de Tanczin, Castellanus Woyniciensis filius
Andree olim Palatini Cracouiensis de Thanczin facto silencio dixit: O Nobiles & fra-
tres, non decet nos sic ad Eleccionem accelerare festine, debiti enim sumus fidelitatis
promissa Hedugi Loduici Vngarie Regis filie tenere. Idcirco si ad festum Penteco-
stes proximum adducetur, nobiscum quoque cum suo viro manere voluit & regnare
ut domina; prestolemur eius aduentum; Alioquin nos ex tunc de principe provide-
bimus, prout alias inter Regem Loduigum premorum & nos conditatum, & pac-
cionibusque certis & literis roboratum. Cuius dictum fere omnes vnanimiter appro-
barunt, Responsa certa Vngarorum nunciis Episcopo Wesperienfi & N. militi dantes
& legaciones imponentes que secuntur. Quod si Domina Regina Vngarie prenomi-
nata filiam suam Hedugem iuniorem ad festum Penthecostes proximum non adduxe-
rit seu non destinauerit Cracouiam in Regno Polonie quoad vixerit regnaturam, ex-
tunc decreuerunt a promissis esse liberi & soluti, & quod eadem Regina Terram Rus-
sie Regno Polonie reunit, ac Ducatus Dobrinensem, Cuyaniensem, Weliniensem
& Castra cum opidis Ostrzessow, Boleslawecz, Crzepicze, Clobuczsko, Czaniostcho-
wam Holstin & Bubolicze, que vir eius Dominus Loduigus Vngarie & Polonie Rex
prefatus illustri principi Domino Wladislao Duci Oppolienfi donando alienauerat, qui
& tunc Conuencioni predictae intererat. In qua pro eo quia Eleccioni Semouiti Du-
cis Mazouie cuius sororem germanam in uxorem habebat consentire noluit, capi de-
bebat, Regno Polonie & Corone ipsius Regni reordinari in statum pristinum reinte-
grando, alias deliberatis animis ad Regis eleccionem procedere vellent non obstanti-
bus paccionibus in contrarium editis quibuscunque &c.

De Conuentione Regnicolarum in Sandecz habita.

Die itaque festi Penthecostis decima mensis Maii anni eiusdem, Seniores Regni
Polonie conuenerunt in Sandecz aduentum Regine & filie ipsius Hedugis, prout per
earum nuncios, de quibus premissum est, venire promiserat prestolantes, ad quos
Sandiuogius Palatinus Kalisensis sepedictus cum quibusdam militibus Vngarorum ve-
niens, ipsos nomine Regine peciit, vt ad ipsam in Coszize descendere dignarentur,
asserens ipsam Reginam cum filiabus propter inundacionem aquarum versus Cracoui-
am, quo per Terrigenas conduci debebat, venire non posse. Et nichilominus si eius
petitioni condescendere nollent, extunc ipsa cum filia sua periculosis euentibus se ex-
ponens Cracouiam veniret licet invita. Terrigenae autem donaria plurima ab ipsa
Regina se consequi estimantes tractatibus prioribus & quibusuis paccionibus penitus
minime seruatis, securitatis transitu ac reditu accepto venerunt in Coszicze vbi dona-
riis licet modicis & promissorum magnitudine circumuenti noua pacta cum predicta
Domina Regina inierunt, taliter, quod Hedugis in festo sancti Martini proxime se-
quenti, quam tunc in Reginam erexerant debeat absque tractu lugubri longiori pre-
vixor Marchionis de quo superius est premissum in Regno Polonie & Vngarie succe-
dere deberet, & viceuersa Hedugis predicta si soror eius Maria Regina Vngarie sine
prole decesserit, succedere debeat in Vngarie Regno, volentes quod hec duo Regna
debeant esse vnita, donec prefate Domine aut earum altera filios procrearent, quo-
rum vnus in vno, alter in altero succederent regno. Hanc igitur ordinacionem con-
nienfis & Sandiuogius de Subyno Kalisensis Spithco de Chazewo Cracouiensis Palati-
ni, Dobeslaus de Curoswank, Cracouiensis, Jaschko de Tarnow, Sandomiriensis &
Doma-

de Coniunctio-
ne Regnorum
Vngarie & Po-
lonie cogita-
tum:

Domaratus Poznanienſis Caſtellani cum ceteris Nobilibus fecerunt litteris & ſigillis eorum roborantes contradiccionem ceterorum Nobilium tunc preſentium totaliter non obſtante, que ordinacio quantum incommodi & deſolacionis Regno Polonie attulit, inſira patebit.

De Aduentu Semouiti Ducis Mazouie & Bodzautha Archiepiſcopi Gneznenſis Cracouiam occultato.

Eodem quoque tempore die XVII. menſis & anni predictorum in vigilia ſancti Stanislai aduenit Cracouiam Dominus Bodzautha Archiepiſcopus Gneznenſis habens Semouitum ducem Mazouie in ſuo comitatu, quem tamen gens ſua Mazouie & Barthoſſius prenominatus publicabant. Et quia Dominus Archiepiſcopus, qui & ipſe conuencionem Sandecenſi intereſſe debebat, ducis predicti fere quingentos armatos cum lanceis ſecum adduxerat, ideoque ciuitas Cracouie portas ciuitatis obfirmans ipſos ciuitatem ingredi non permittit. Qui duabus noctibus in Curia preſati prepoſiti ſancti Efloriani, quam idem Archiepiſcopus prepoſitus exiſtens ſatis ſumptuoſe ſtruxerat, fuerant hoſpitati. Sed quidam Terrigena & ciues predicti, comperto, quod Dux Semouitus in Statione Archiepiſcopi ſe occultaret, mandauerunt per nuncios Archiepiſcopo & genti predicta ut feſtine a ciuitate recederent, alioquin cum ipſis quicquid pretenderent vellent experiri. Sicque nocte feſti Penthecoſtis omnis gens illa armis aſſumptis & equis aſcenſis pre foribus Curie preſate, ne contra Ducem & Archiepiſcopum inſultus fieret, diligentem cuſtodiam apponentes vigilabant, & facto mane iuerunt in Proſſzenicze opidum & deinde in Corczin, vbi duabus noctibus ſepulcrum & citra moram traxerunt &c.

Quare Semouitus Cracouiam veniens ſe occultaffeſt.

Cauſa vero aduentus Cracouiam ducis preſati & latitacionis eiſdem fuit hec, quia conſiderans, quod quidam Regnicole quaſi potiores a filia Lodouici Regis in quantum eis pacta ſeruarentur recedere nollent, ipſam pro Regina habere volentes & ideo conceperat quorundam terrigenarum ſibi fauencium auxilio preſatam Dominicellam Hedvigem filiam Regis, quin verſus Cracouiam ad coronandam duceretur, vi rapere & ſe a modo in Regem & ipſam in Reginam Polonie facere coronari. Sed conceptus ipſius quamuis occultus non ſolum de prope ſed etiam de longe poſitis fuerat lucide diuulgatus, vnde propter Ducis huiusmodi inſidias an ex alia cauſa coronacio preſate Dominicelle prout premiſſum eſt, fuerat prorogata incertum exiſtit &c.

Inſidia Regine
HEDVIGI
ſtruxit

De producione Terre Cuyaniienſis.

Dux vero Semouitus poſtquam intellexiſſet prorogacionem coronacionis filie Regis & aduentum eiſdem, & Striborius Moſczeczkois miles per Reginam Vngarie, Capitaneus Cuyauie fuiſſet effectus, iretque de Vngaria ad capiendam poſſeſſionem Capitaneatus predicti, premiſit verſus Cuyauiam Cezeczſlaus militem filium Dobeslai de Coſezol Caſtellani Cruſchwicienſis cum Abraham Socha Palatino Floceſi ad capiendum Caſtrum Brzeleze de ſauore Petri Malocha Capitanei Cuyauienſis & proditorum nequiſſimi terre predicta, qui iam Duci preſato adheſerat, beneficiorum a regnicolis premortuis receptorum & honoris ſui penitus immemor caſtrumque Breſcenſe tradendum promiſerat eidem. Sicque dictus Cezeczſlaus per Dzierzkonem Dolemini Jaroslai olim Archiepiſcopi Gneznenſis filiaſtrum generum Petri Malosze predicti pro tunc preſectum Caſtri eiſdem ad Caſtrum Breſcenſe fuit intromiſſus & hoc in Craſtino Corporis Chriſti die XXII. menſis Maii & Abraham Palatini, Cowale opidum cum fortalicio ſuo occupauit.

Qualiter Striborius Ciuitatem Breſcenſem intraſſet.

Eodem vero tempore Striborius veniens de Vngaria XXVI. die menſis predicti cum quibusdam Terrigenis Duci Mazouie adherere recuſantibus congregacione habita Breſcenſem Ciuitatem intrauit, quem ciues, qui ducem tamquam fulgur abhorrebant, leti ſuſceperunt, manſitque in ciuitate Dominus Striborius aliquot diebus, donec exercitus Ducis cum Abraham Palatino predicto ad ipſam ciuitatem ſtaciones fixiſſent, cum quo Palatino quadam ordinacione habita de ciuitate receſſit. Poſt cuius exitum Petrus Malocha Capitaneus Cuyauie & proditor per Caſtrum Ciuitatem

Bresensem cum quibusdam Mazouitis ingressus ciues potiores captiuauit, ipsos rebus eorum nefarie spoliando &c.

De prodicione Castri Cruschuiciensis.

Post paucos itaque dies Castro & Ciuitate Bresensi sic prodicionaliter ut sequitur seu presertur; obtentis, Abraham Palatinus predictus cum exercitu Ducis antedicti vallauit Cruschuiciense Castrum & hoc sub dolo. Nam in Quadragesima precedenti Dobeslaus Castellanus Cruschuiciensis, supra de quo fuit mencio & sit, cum Terrigenis impugnabat Castrum predictum, fueratque inter Terrigenas & Petrassium Capitaneum proditorem presatum taliter pactatum, quod Terrigene Castrum Cruschuiciense nomine filie Regis tenendum susceperunt, & ulterius Woytkoni filio dicti Castellani Cruschuiciensis Castellano Bresensi & Jacussio Culig de Pyrweezerzino comiserant ad gubernandum, prohibentes ne cuiquam nisi Domaratho, Domine Regine aut filie eius seu Terrigenis dictum Castrum presumerent presertare, promiseratque Woytko Castellanus Bresensis antedictus Domino Stiborio militi de mandato ipsius Domine Regine speciali ipso Castellano etiam in conuencione in Coszicze tunc existente Castrum Cruschuiciense absque omni dilacione presertare. Sed priusquam dictus Castellanus Bresensis Cuyauiam redierat, Castrum predictum fuit per Mazouitas obsessum, ut presertur. Traxerat enim presatus Castellanus moram in via diutius quam debebat, ne prodicione Castri predicti notaretur. Sed heu male dolum fraudis nepharie tegere poterat, quem precedencia & in propinquo sequencia lucidissime detegebant. Pater etenim ipsius & frater Germanus Crzeslaus sepedictus cum quibusdam terrigenis Jacussio Culig iusserunt, ut Duci Mazouie Castrum Cruschuiciense presertaret & semper Duci presato adherentes cum ciuitate Bresensi manebant. Sicque Dux Mazouie Cuyauientem terram cum pudore nimio Cuyauitarum etiam in posteros succedente tempore confuse relicto absque omni prelio & resistencia fuerat aliqua assecutus &c.

Dux Masouie
Cuyauiam occupat;

De Conuencione Ducis Semouiti & Archiepiscopi cum quibusdam Regnicolis in Syradia.

Denique Dux memoratus per Lafforam de Stanisszino Dapiferum Kalisensem & P. & N. iussit omnes Nobiles regni Polonie versus Syradiam ad diem sancti Viri XVI. mensis Junii ad colloquium euocari, beneficia plurima venientibus & in ipsum ut Regni Polonie gubernacula assequatur consencientibus, se daturum promittendo, non venientibus vero & eleccioni sue dissencientibus minas incendii & desolucionis terribiliter imponendo. Sed maior pars & senior Regnicolarum premissa minime aduerentes conuencioni huiusmodi interesse contempserunt, ipsum in Regem nullatenus ducem in Ecclesia fratrum predicatorum conuenientes, eundem in altum erexerunt Regem acclamantes, & nisi quidam ex ipsis disualissent, debebat tunc per predictum Archiepiscopum Gnezensem & Stiborium Plocensem ac N. Kyouientem ordinis predicatorum Episcopos in Regem Polonie coronari.

Turbæ in Regno Polonie
per Ducem Masouie excitata;

De obsidione Ciuitatis Kalisensis.

Die vero XIX. mensis & anni predictorum Dux & Barthossius sepe dicti Kalisensem Ciuitatem obsederunt & post paucos dies propugnaculum foras Ciuitatem inaggere versus Konyk exurentes expugnarunt, repugnantibus ciuibus viriliter, sed resistere tandem nequientibus ad captiuitatem presati Ducis sunt redacti vno adolescente in pugna predicta interfecto. Cunradus autem Dux Slezie & Olesnicensis Dominus CCC. lanceas habens in suo comitatu veniens staciones suas ante ciuitatem predictam ex alia parte fixit in subsidium Ducis Mazouie predicti. Cui Barthossius Castrum Odo-lanow sub quodam pacto iam duxerat assignandum.

De depredacione Gambicze opido Regali.

Interim vero Grzimala de Olesznicza, Woytheo de Sweradowo Caminenses Castellani & Wirzbauta de Sinagulecz prefecti Castri Naklensis congregacione facta venerunt prope Zneynam Brzescorziw monasterii Trzemefensis die dominico XXI. mensis eiusdem, ubi staciones suas figentes miserunt ad ciues Zneynenses affectantes, ut ciuitatem suam potestati eorum presertent, Domino eorum se subdentes, alioquin ipsorum aliodius conerematis ciuitatem ipsam vellent impugnare, affirmantes coram eis-

dem,

dem, quod Archiepiscopus Duci Mazouie ciuitatem predictam & alia castra Ecclesie vt de ipsis Regnum impugnet accommodare promississet, & ne Gens prefati Ducis Regnicolis de predicta ciuitate molestias inferat, ipsam sibi assignare petebant. Sed cum ciues inconsulto Domino Archiepiscopo hoc facere aliquantulum non posse se assererent, ipsi vsque ad feriam quintam tunc proxime venturam inducias dictis Consulibus concesserunt, & illa nocte exercitum suum mittentes mane feria secunda Gambicze opidum Regale, quod iam Mazouie tenebant, totaliter depredare iusserunt. Cuius opidi preda & queque spolia versus Nakel per ipsos sunt iocunde deducta.

De Expunctione Castri Camyen.

Quinta igitur feria XXV. mensis predicti Sandzimir de Radzice cum gente exercitus predicti de Nakel recepto Nicolao Sampolborgensi, Iaszcone Czodlinsky de Waldo-wo, Nicolao de Sabdus cum suis hominibus sibi assistentibus venit in Camen, quem ciues, qui potiores seducti ciuitatem intrare permisissent, existimantes Dominum Archiepiscopum de Archiepiscopatu suo per Reginam fuisse penitus profugatum prout per predictum S. & alios fuerant licet false informati. Sicque ciuitatem ingressi vsque ad diem sabbati Castrum fortiter impugnarunt, & tandem Castrenses propter defectum defendiculorum prefato S. sub quodam pacto Castrum tradiderunt se & sua liberantes.

De pacto inter Archiepiscopum cum Grzimala & Wirzbanta.

Interea autem Dominus Bodzautha Archiepiscopus Zneynam die Dominico XXVIII. mensis eiusdem festine intrauit, & tandem cum Grzimala & Wirzbanta conuentione habita de XLV. marcis grossorum ipsos remunerans omnes decimas in Terra Palucensi ad mensam suam pertinentes vt bona Ecclesie tueri deberent ipsis pro illo anno assignauit &c.

De uastatione Owecziszewo.

Eodem quoque tempore ipso die Kyliani VIII. mensis Iulii Michael de Curowo cum filio suo Michael & eorum complices venientes de Crusuicia Owecziszewo opidum & villam Grzeszow, equis pecoribus pecudibus & rebus omnibus nil pauperibus penitus dimittentes totaliter spoliarunt & versus Crusuiciam deduxerunt, & ex post Slawecz vexillifer Mazouie prefectus Castri Cruszno, Zlothcowo & Ostronite villas Capituli Gneznenfis similiter spoliarunt. Abraham vero Palatinus Plocensis tunc Capitaneus Crusuiciensis existens, villas Capituli Gneznenfis uidelicet Parlino maius, Parlino minus, Nyesfronuo & Belky vna die similiter spoliavit & versus Crusuiciam deduxit &c.

Qualiter Domaratus Zneynam sub dolo obtinuit.

Mensis itaque Iulii die X. Domaratus Castellanus Poznanienfis de Vngaria rediens venit Zneynam ad Badzautham Archiepiscopum sepe dictum cum socero suo Alberto Palatino Cuyauensi Grzimala, Wirzbanta & aliis suis sequacibus multis. Coram quo in secreto & post in aperto alitrixit ipsum Dominum Archiepiscopum coram Regina Vngarie & ipsius genero Marchione Brandenburgenfi veraciter fuisse delatum, qualiter ipse duci Mazouie omnia Castra Ecclesie & ciuitatem Zneynam aperire ipsumque ducem in Regem coronari permisisset, propter quod Regina & Marchio talibus creduli ad papam nuncios contra ipsum cum querelis destinassent, supplicantes, vt eum tamquam proditorem Regni ac crimine lese maiestatis & periurii notatum ab Archiepiscopatu remoueret. Et vt hec delatio & Regine indignatio suspicionis facilius tolli & mitigari possit, petiit Zneynam nomine Regine & eius filie sibi assignari, alioquin ipsum Archiepiscopum & eius bona & presertim Zneynensem districtum & eius opidum vellet impugnare. Archiepiscopus autem licet iuramento firmante assereret, se promissa duci predicto Mazouie nunquam fecisse, Domaratus tamen Zneyna carere nolebat. Cui Archiepiscopus respondit, Domarate, si eo respectu, vt a me sinistra suspicio tollatur, Zneynam tibi assignaui, per hostes tuos deuastabitur districtus eiusdem; sin autem non fecero quod cupis turpe, cum tuis deuastabis eundem. Vnde carius video, quod occasione tui deuastatio huiusmodi subsequatur, quam suspicionis mee ob respectum. Et tandem deliberatione vsque in crastinum habita, deliberauit cum aliquibus de Capitulo Grzimalam Castellatum Castrinensem in procuratorem Zneynensem ordinari, ad finem ne suspectus haberetur quod gentem Ducis Mazouie in opidum Zneynensem intromittat. Quod cum mane Domarato & Grzimala predictis ipse Archie-

piscopus retulisset, Grzimala predictus absque Wirzbanta de Smogulecz procuratorem predicti opidi suscipere reculauit, & sic vtrique eorum Zneyne & eius districtus gubernacio fieret commissa, tali pacto, quod nullam guerram de ipsa ciuitate alicui mouere sed solum feros pro posse reprimere deberent, nec aliqua dampna seu expensas Ecclesie computarent, ipsam aliquantulum de repetendo. Sed qua intencione Zneynam apperebant euentus sequens declarabit &c.

De Conuencione Ducis & Archiepiscopi cum Cracouitis ibidem.

Denique primates Cracouie & Sandomiriensis terrarum cernentes, quod exercitus Semouiti Ducis Mazouie & Cunradi Slezie circa Kalis existentes & alie gentes eorundem de Castris diuersis Regni Polonie assiduis de solabant depredacionibus, nulla resistencia penitus patientes, miserunt litteras ad Semouitum Ducem Mazouie & Bodzantam Archiepiscopum Gnezensem petentes eosdem vt litteris securitatis & obsidibus receptis Cracouiam ad crastinum sancti Iacobi venirent cum ipsis de dispositione Regni & pace habenda tractatum. Ad quam conuencionem Archiepiscopus de Zneyna Grzimala predicto ibidem dimisso XX. die mensis Iulii processit, vbi conuenientes fecerunt inter se treugas pacis vsque ad festum sancti Michaelis tunc proxime venturum certis fideiussoribus & litteris roborantes, per quas treugas pacis Dux Mazouie sepe dictus fuit satis dampnose fallaciter circumuentus. Nam prius quam Dux Mazouie exercitum ab obsidione ciuitatis Kalisiensis die mensis Augusti XIII. abire iussisset, Vngarorum fere XII. milia armis & arcubus accincti cum Sigismundo Marchione Brandenburgensi prenotato fines Cracouie attingentes in antiqua Sandecz staciones suas cum graui natura hominum in ibidem degencium pompaticè extenderunt, & hoc X. die mensis Augusti. Sed Dux Semouitus eorum aduentum ignorans tertia die posthoc in vigilia assumptionis virginis Marie exercitum suum de Kalis amouit, propter aduentum Vngarorum inter Cracouitas & Sandeczitas dissensio satis grauis fuerat exorta, quibusdam afferentibus treugas firmatas & pacta cum duce iniuncta seruari debere, aliis contrario dicentibus ducem treugas violasse. Manserat enim Barthoffius cum exercitu ducis in obsidione ciuitatis predictæ VIII. diebus & ultra contra preceptum ducis, treugas seruari recusans, & terram infra pacis treugas fortiter deuastans, donec dux veniens ipsum abinde amouisset, & ideo asseruebant Ducem treugas non seruasse, precipue quia de Castris Cruszuiciensi, Brescensi, Przedeccensi & aliis Gnezensis & Wladislauiensis Ecclesiarum bona & aliorum Regnicolarum infra paucos dies predictos per homines Ducis predicti nimium fuerant spoliata &c. Sequitur

De obitu Sbiluti Episcopi Wladislauiensis.

Mors & Elogium Sbiluti Episcopi Wladislauiensis

Die namque Veneris vltima mensis Iulii venerabilis pater Dominus Sbilutus de cognacione Paluczensis, Episcopus Wladislauiensis in Castro suo Raczens paralisi morbo in manu & pede parte sui corporis sinistra aliquot annis non tamen nimium acrelaborans feliciter in Domino obdormiuit. Iste etenim felix Episcopus Ecclesie sue bona structuris satis sumptuosis mirifice decorauit. Thesaurus quoque in vasis argenteis tam pro Ornatu Ecclesie quam mense Episcopalis, ac ornatum pro cultu diuino pertinentem libros & pecunias satis habunde & pre omnibus suis antecessoribus in manibus sui Capituli prouide reliquit. Nam Castrum in antiqua Wladislauia, domos & curias in Sobcow & in Gora ante Gdansk de coctis lateribus de nouo construxit. Castrum etiam Raczens domo ibidem reformata cum muro cingere ceperat, sed morte preuentus imperfecte reliquit. Post cuius mortem fratres cognacionis sue multa dampna Ecclesie intulerunt. Hic super omnes Episcopos in quibusuis conuencionibus Episcoporum & principum secularium tam in familia quam in apparatu expensarum modum magnifici status decencie tenendo hilariter & largissime excedebat. Cuius anima requiescat in pace.

De impugnatione Fortalicii Loffow.

Igitur die Iouis penultima mensis Iulii Dominus Domaratus Castellanus Poznaniensis cum Andrea de Sweradowo Caminensi, Grzimala de Olesznica Costrinensi Castellani & Wirzanta de Smogulecz cum sibi adherentibus congregatione hominum Naklensis & Zneynensis districtum habita obsederunt fortalitium Loffow per Arnoldum de Waldowuo nouiter constructum & firmatum, vbi per VIII. dies morantes in nullo profecerunt. Sed Iankonis corpus Przelslai de Margouino olim Iudicis Poznaniensis

nienſis filii ibidem de Caſtro per ſagittam interempto ſecum deferentes in Nakel meſti redierunt, opido Marcuffii de Pamperzino quod dicitur Wanſowna penitus deuſtato & igne conſumpto &c.

De Eleccione Theodrici in Episcopum Wladislauienſem.

Demum die Mercurii XI. menſis Auguſti Capitulum Wladislauienſe in Caſtro Racans conuenientes in vnum, quamuis aliam diem Eleccionem ſtatuiffent, tamen impreſſionem per Semouitum Ducem Mazouie, qui iam terram Cuyauienſem vt premiſſum eſt fuerat adeptus, fieri formidantes ipſam anticipare maluerunt, vbi tractatu maturo inter ſe ſepius repetito compromiſerunt in tres videlicet in Theodricum Wladislauienſem, Troyanum Poznanienſem prepoſitos & Johannem Archi-Diaconum Gneznenſem Canonicos VVladislauienſes, qui ſedentes ad partem elegerunt Troyanum prepoſitum memoratum. Cuius eleccionem Dominus Badzauta Archi-Epiſcopus Gneznenſis ipſo die aſſumpcionis beate Marie virginis in Caſtro ſuo Vncow auctoritate Metropolitica confirmauit. Sed munus conſecracionis impendere reſuſcitauit.

Qualiter Drogoſſius Capitaneus Syradie Woyborz occupauit.

Defuncto itaque felici Epiſcopo predicto Sbilutho, Drogoſſius Capitaneus Syradienſis de cognacione Polucenſium ambiens vt frater ſuus Nicolaus Chroberz Cantor VVladislauienſis qui a puerili etate per Sbilutum & ſuos antecelſores Epiſcopos VVladislauienſes fuerat educatus & beneficiis Eccleſiaſticis perampliſſime dotatus, fuiſſet per Capitulum in Epiſcopum electus, Caſtellaniam VVoyborcenſem fraudulenter occupauit. Nam quidam Jacuſſius Guetzkowsky familiaris eiufdem veniens in VVoyborz per Henricum procuratorem Caſtellanie predictę & Canonicum VVladislauienſem fuit familiariter ſuſceptus & ipſis circa mentem epulantibus familiares Jacuſſii predicti fortalicium Curie ibidem prefato Canonico conſciente & permittente intrarunt & ingreſſi exire nolebant. Et quamuis familiares prefati Henrici & Ciues VVoyborcenſes memoratum Jacuſſium & ſuos de predicta curia & fortalicio etiam vi eiicere voluiſſent & potuiſſent, ipſe tamen Henricus ipſos prohibuit, ne occupatoribus predictis in aliquo preſumerent eſſe moleſti. Vnde & ipſe ex hoc de fraude huiusmodi ſuſpectus haberetur. Memoratus vero Drogoſſius per Jacuſſium ſepe dictum non ſolum cenſum ab incolis dicti diſtrictus exegit, ſed tallis diuerſis & angariis nimium afflixit, collectas intolerabiles pauperibus imponendo. Pecora quoque & pecudes & queque animalia animanciade allodiis Epiſcopalibus diſtraxit & vſibus ſuis in conſuſionem honoris ſui timore DEI & honore proprio procul abiectis &c.

Qualiter peregrinus Capitaneus Polonie bona Eccleſie deuſtauit.

Interea vero Peregrinus miles de VVangleſzino Pſſorian olim Epiſcopi Cracoui-enſis fratris filius Capitaneum Polonie adeptus, cum non inueniret, de quo crapuloſe vt conſueuerat, viuere poſſet, fecit proclamari, vt omnes terrigene ad quasdam villas Epiſcopi Poznanienſis circa Miſoſlaum conuenirent, ulterius verſus Kalis ad repel-lendos ab obſidione Ducem Cuoradam & Barthoſſium ituri. Sed cum pauci veniſſent, ipſe aliquot villis deuſtatis cum centum haſtis & vltra iuit ad villas monaſterii de Luben, aſſerens ſe velle reſiſtere Glogouitis qui pro tunc terram VViſchouenſem deuſtabant. Sed minime proficiſcens rediit Poznamiam bonis Eccleſie deuſtatis.

Qualiter Dux Cunradus obtinuit Ponecz.

Eodem quoque tempore Dux Cunradus venit cum pauca gente ante Ponecz, cum quo Thomiſlaus VViſchota prefectus in Ponecz pacto occulto palam habito ſibi Caſtrum ſubito preſentauit, nullam penitus reſiſtentiam faciendo, propter quod dictus Thomiſlaus cum fratre ſuo per Capitaneum Polonie fuerant captiuati &c.

Qualiter Capitaneus Polonie recuperauit Ponecz.

Modico igitur dierum intervallo precedente Thomiſlai VViſchote prefati nutriti & conſilio, Capitaneus Peregrinus predictus exercitu congregato proſectus in Ponecz villas Eccleſiarum fortiter deuſtando. Sed priuſquam Ponecz perueniſſet, homines ducis in Caſtro Ponecz manentes licet reſiſtere potuiſſent, tamen exercitu non expectato Caſtrum ſuccenderunt & leri ad propria redierunt, Capitaneus vero circa reformacio-

macionem dicti Castri insistens, omnes fere villas Episcopi Poznaniensis circa Grobya & Dolsko ac Custodie Gneznenfis Slup & Pampawo inhumaniter deuastauit &c.

Qualiter Barthossius exercitum Polonorum in Vineo monte perturbat:

Alteram autem vice mensis Augusti die Peregrinus Capitaneus prefatus iussit in vineo monte villa Episcopi Poznaniensis exercitum Polonorum conuenire, Ducem Cunradum & Barthossium ab impugnatione Kalis repellere pretendens; Sed Barthossius die conuencionis predictae comperto ad ipsum venire festinauit, clam non vocatus, ubi quos reperit captiuauit, & multos equos, arma & suppellectilia queque sustulit & absque molestacione suorum ad staciones suas rediit feliciter prosperatus.

De vastacione Thurek & Grzegorzewo.

His vero temporibus Stziborius miles, olim filius Moscuzonis de Stziborze Cuyauita & Johannes Oswaldi de Plomicowo ac Cristinus de Cozeglowi Capitaneus in Colo milites de Castro eodem exeuntes, diebus diuersis Thurek & Grzegorzewo cum suis adiacenciis enormiter spoliarunt, Domino Archi-Episcopo Bodzaontha Gneznenfi in Castro suo Vncow tunc existente, sed resistenciam, licet potuisset, facere nolente &c. Sequitur

De vastacione districtus Zneynensis.

Domarathone itaque in obsidione Loslow cum suis commorante Arnoldus de VValdowo cum Palucensibus & aliis adiutoribus gregem Zneynensem & aliarum villarum inopinate sustulit & Golanczam innocuus abduxit. Et hoc ideo, quia homines districtus Zneynensis iussu Grzymale fortalicum Loslow impugnabant. Post hoc copia armatorum sibi in odium Domarati assistencium terram Naklensem multimode predando spoliavit, &c.

De exussione opidi Leknensis.

Grzymala itaque cum VVoythcone Castellano Cuyauienfi iuniore tetendentes infidias ante opidum Leknense equos predocinaliter capere iusserunt. Quos cum opidani cum quibusdam armigeris fuissent insecuti, ipsi ex insidiis prodientes opidanos insequabantur in opidum fugientes, & sic opido obrento ipsum totaliter exusserunt &c.

De impugnatione opidi Zneynensis.

Vngarorum, Cracouitarum, & Sandomiritarum exercitibus denique in partibus quorundam Mazouie moram hostilem facientibus B. Plocensis Capitaneus, iussu quorundam Archi-Episcopi Gneznenfis hostium, cum VVincencio Palatino Poznaniensi Dzirsichcone & Ostrorogone Santhocensi, Sandziogio Swidwa Naklensi Castellano, Arnolde de VValdowo, & Palucensi ac ceteris Terre Terrigenis forti satis exercitu congregato, die dominica VI. mensis Septembris mane veniens ante Zneynam ipsam impugnauit, villas Archi-Episcopi in circuitu fortiter deuastando. Et mane alodiis crematis Ciuitatensium ex utraque parte Ciuitatis consistentibus preda nimia oneratus in Biscupicze villa Archi-Episcopi pernoctauit. Et sic altera die in natiuitate Beate Virginis ac in crastino ceteras villas Archi-Episcopi & Capituli & Grzimalitarum eundo Gneznam miserabiliter deuastauit. Et veniens Gneznam in Curia Archi-Episcopi & Canonicorum hospicia ceperunt, in quibus dampna non modica intulerunt.

De impugnatione urbis Brescensis per Vngaros.

Exercitus itaque Vngarorum, Cracouitarum & Sandomiritarum prenotatus desolatis Terris Mazouie circa Radam Sochaezow Lowicz, Gambyno & Gosinino ac miserabiliter igne exustis, die Veneris mensis Septembris XXV. urbem Brescensem Cuyauie obsidione vallarunt. Circa quam XI. diebus moram facientibus, terram Cuyauie crudeliter vastarunt. Et tandem mediante Duce VVladislao Oppolienfi & Cuyauienfi Duce treugas pacis vsque ad festum paschatis tunc sequentis cum Semouito Duce Mazouie & sibi assistentibus certis paccionibus firmauerunt; Quibus firmatis Vngari paucis ex se amissis sed plurimis maliter in Regno Polonie nepharie commissis, ad propria retenta malediccione eterna, predaque nimia ditati cum confusione Polonorum graui incolumes redierunt. Nam seuissima gens omnes Ecclesias ad quas pertingere poterat violare non expauit, sacramenta Dominici corporis & reliquias sanctorum minime deferendo. Atterantur ergo confusio scabie tempore eterno, quorum studio

hec

hec gens indomita ad simulate proteccionis iuamina fuerat euocata, quam plus dolo inuidie quam gracia subsidii constat fuisse eductam &c.

Qualiter exercitus Domarati fuit debellatus.

Domaratus namque volens coram Marchione & Vngaris sui status magnificenciam ultra vires extendere ostensuam Pomoranos & Saxones quam plurimos precio & precibus conuentos eduxit. Quorum C. cum lanceis & vltra & alias gentes armatas in Zneyna opido Archi-Episcopali vt de ipso terras Cuyauie & Polonie deuastaret, collocuit, donec Marchio cum Vngaris ingrederetur Cuyauiam prestolantem. Hy namque de Zneyna opido multas depredaciones vicissim comitebant. Et tandem die & mense predictis Exercitus Domarati predicti cum deuastatis quibusdam villis circa Crusuiciam versus Zneynam properaret pars exercitus eiusdem vt puta XLV. cum lanceis secedens iuit in Pyasky predium Ecclesie Crusuicenses ipsumque predium cum aliis circumvicinis depredando spoliavit. Dum vero cum preda redirent & circa iuuenem VVladislauum iter facerent, VVladislaus Dux prenotatus misit ad eos, prohibens, ne per terram suam predam deducerent. Cuius prohibita minime aduertentes, sed de se ipsis prelium presumentes circa ipsam ciuitatem in ducis despectum transibant, predam quam ceperant conducentes, quos Dux animatus iussit festine insequi. Qui videntes homines Ducis preda dimissa fugam inierunt. In qua fuga aliqui vulnerati sed plures multo fuerant captiuati, captiuatos huiusmodi autem Dux predictus receptis fidei sponsonibus cum equis & armis altera die liberos abire permisit.

De Receptione Zneyne de manibus Grzimala per Archi-Episcopum.

Hys itaque triste vulneratis volentibus venerabilis pater B. Archi-Episcopus prenotatus auditis querelis tam a duce quam a Cuyauitis propter deuastacionem villarum de se lictis misit nuncios ad Grzimalam & VVirzbantam prefectos Zneynenses & affectans, vt eiectionis Saxonibus & Pomoranis Zneynam ipsam sibi restituere curarent, qui tam promissa quam requisiciones minime aduertentes neque restitutionem opidi neque eieccionem gentium quibusdam occasionibus videntes explere curarunt. Et tandem Dominus Archi-Episcopus visitato in stacionibus ante Brzezse Marchione prenotato & a falsa accusacione honesta expurgacione facta, intelligens Dominum Domaratum & VVirzbantam sepedictos cum XLV. lanceis de Zneyna ad Marchionem processisse collocacione cum proconsule & ciuibus Zneynensibus prehabita ipso die Dionisii & sociorum eius Zneynam inopinate intrauit, Grzimala & eius confortibus penitus ignorantibus. De cuius ingressu Grzimala & sui confortes male contenti fuisse videbantur. Vbi veniens omnia alodia sua reperit deserta. Consumpserant enim tam frumenta quam pecora & pecudes nil penitus relinquentes. Et quia nil de grano fuerat in alodiis seminarum, tandem Saxonum vadia L. marcis grossorum cum redemisset, ipsos euadere affectans. Ipsi tamen exire differebant donec minis apposis ipsos quinta die post introitum suum etiam inuitos de Zneyna exire coegit. Post quorum exitum Zneynam cum suo districtu Domino Jarando Decano Gneznenli gubernandam commisit, &c.

De Captiuitate Sanduogii de Subino in Vngaria.

Modico igitur post hoc temporis intervallo Dominus Sanduogius de Subino prelatatus associatis sibi quorundam procerum Cracouiensium & Sandomiriensium filiis iuit Vngariam ad supplicandum Regine ut Hedvigim filiam suam versus Poloniam in Reginam Polonie coronandam destinaret, offerens in obsoles iuuenes predictos, quod ipsam Vngariam remitteret coronatam. Sed cum inprospere de Zadra ad propria redire vellet, non fuit permittus cum sua comitiua totali ad hunc finem vt Cracouiam & alia Castra Vngaris presentaret. Miserat enim Regina Jascheonem de Tarnow Castellatum Sandomiriensem vt se intramitteret de castro Cracouiensi ipsumque mox Vngaris presentaret. Sed ipse hoc prescians misit nuncium Cracouiam Cracouiensibus precipiens ne Castrum Cracouiense Vngaris presentaretur, etiam si intelligerent, quod ignis incendio esset deputatus. Et tandem equis ad certa loca premisis occulte fugam iniit & sexaginta miliaria vno die & nocte transcurrit. Quo dolo Poloni animati ac priores dolos etiam ad memoriam reuocantes, colloquium generale, quod fieri statuerant celebrare distulerunt, aliud in octaua Cinerum in Radomiske celebrandum statuerunt &c.

De expugnatione Castrî Troky Lithvanie per Cruciferos.

In eadem vero anni reuolucione Magister generalis Cruciferorum de Prussia gentis sue multitudine recollecta & terras Lithvanorum potenter ingrediens Castrum Troky magnum & muris altis circumseptum suis hominibus potentissimis obsedit. Quod cum aliquot septimanis instrumentis expugnatoriis expugnasset, Lithvani intus existentes pactis initis ipsum Castrum Magistro Prefato presentarunt; Quod Castrum Magister predictus fere quingentis hominibus cum expensis sufficientibus satis provide muniens cum ad propria rediisset, Lithvani ipsum viceuersa vallarunt, machinarumque & pixidum proiectionibus fortiter impugnarunt & tandem gentes Magistri in Castro consistentes considerantes murum castrî tam per Magistri quam Lithvanorum adeo debilem fuisse, quod subsistere non valens casum peteret premissis certis pactionibus predictum Castrum Lithvanis iterum reddiderunt, cum suis rebus salui ad propria remeantes &c.

Anno quoque eodem Rome in tota fere Ytalia ac circa mare mediterraneum in terris, que Mórauie nuncupantur, & in Pomorania inferiori ac in partibus Sandomiriensibus, Cracouiensibus, Bohemie, Slezie & Polonie per loca diuersa magna pestilencia seuiebat, in qua multi prelati & Canonici Poloni Rome & extra abierunt.

De Receptione Iohannis Episcopi Wladislauensis Eropidlo dicti.

Anno itaque Domini MCCCLXXXIII. Iohannes Olich, Boleslai Ducis Oppoliensis filius, Episcopus Wladislauensis de Ecclesia Poznanienfi ad Ecclesiam Wladislauensem ut premittitur translatus & per Theodricum prepositum & electum Wladislauensem admissus per Capitulum XL die mensis Februarii in Episcopum Wladislauensem est receptus, & tandem die eodem tercia die sequenti Wladislauia & Raczaus Castra fuerunt sibi presentata &c.

De Colloquio in Radomske habito.

Denique feria quarta post Inuocauit mensis Marcii die secunda maiores natu Polonorum & Bodzanti Archi-Episcopus Gneznensis conuenientes in Radamske ordinarunt vnanimi voluntate & consensu pro Hedwigie felicitis Regis premortui filia mittendum, petentes vt mitteretur Poloniam regnatura. Alioquin si venire differret ad principis electionem extunc procedere vellent, firmantes & inuicem sibi met prohibentes, quod nullus ex ipsis deinceps sub obtentu honoris Vngariam mitti deberet, intimantes Regine quodammodo pro filia ipsius nunquam mittere vellent.

Qualiter Sigismundus Marchio fuit prohibitus Poloniam intrare.

Suggerentibus vero quibusdam Polonis, Regina Vngarie, Sigismundum Marchionem generum suum ad gubernandum Regnum Polonie versus Poloniam destinauit. Quid Cracouite prescientes iuerunt in Sandecz sibi ingressum prohibere volentes, destinatisque nunciis ad eundem pecierunt per eosdem vt ab ipsorum impetitione cessaret; Cum ipsum nec in principem nec in gubernatorem elegissent, alias sibi armata manu occurrere vellent. Qui legacionibus huiusmodi acceptis, peciit vt saltem aliqui cum ipso conuenirent, ad quem Sandiuogius de Subino Palatinus Kalisiensis cum quibusdam aliis versus Lubocolum fuerant destinati. Qui Marchionis promissionibus seducti Poloniam redeuntes tam Archiepiscopum quam ceteros Nobiles Polonie induxerunt, quod aduentum Dominicelle prefate ultra terminum prefixum videlicet a die sancti Stanislai vsque ad festum Penthecostis expectarent, asserentes ipsam procul dubio esse venturam. Promiserat enim Marchio Domino Sandiuogio Palatino prefato apud Dominam Reginam efficere vt Maczkonem Subcamerarium Kalisiensem & quosdam alios eiusdem nepotes, quos post fugam Domini Sandiuogii, de qua premissum est, captiuauerat, a captiuitate dimitteret absolutos, quod tamen minime adimpleuit.

Qualiter Nobiles se inuicem captiuabant.

Tempore quoque eiusdem Quadragesime Przeczslao Jacussii de Goluthovvo cum Anastasia matre sua in quodam predio ipsorum, quod Velina dicitur moram facientibus, homines Dobeslai & fratrum suorum de Golaucza, partem Castrî Vszcze tenentes ipsos inuaserunt & ipsos in domo expugnare non valentes domum succendorunt, sicque Przeczslau cum suis salientem captiuarunt, equis quoque & rebus ipsorum recepit

receptis ipsos secum abduxerunt ad mille quingentas marcas depactantes &c. Post modici temporis intervalla die vltima mensis Februarii Przibco de Przefoka, Iohannes Galanska & eorum complices Ianussum de Skoky de monasterio Leknensi venientem de infidiis quas tenderant exientes inuaserunt & in capite grauiter vulneratum cum ceteris consanguineis & familiaribus suis captiuarunt.

Post paucos itaque dies eiusdem Quadragesime Ieracz iuuenis de Sedleze cum Iankone filio Dobrogostii de Samotuli Martinum de Swonowo de Poznania versus Swonowo transeuntem letali vulnere lancea sibi dato captiuarunt. Et hoc ideo quia Sandiugius Svvidvva frater Martini predicti Nicolaum de Iastrovve fratrem Iankonis & Dobeslaus de Golancza consors litis eorundem Przeczslau fratrem Ieracz captiuaueat, vt est premissum.

De occisione Ianusii aduocati de Obornyky.

Die namque XXVI. mensis Aprilis in crastino Marci Euangeliste Ianusio aduocato de Obornyky cum genero suo B. de Brzesze & avunculis suis Iaszcone Stephano dictis Scory & ceteris ad numerum XVIII. personarum in quodam predio nomine Przeczslawe Ieraczonis de Mroczkovvo, qui Mroczko predictus ipsos sepulturam Ianusie vxoris prefati que in crastino sancti Adalberti pridie in Obornyky fuit ecclesiastice tradita sepulture inuitauerat, vt meroris luctum in gaudii solacium saltem in parte conuerteret eorundem conuiuantibus & confedentibus, S. Svvidvva congregatione equitum & pedestrium facta de fortalicio suo Galovvo exiens ipsis adhuc dormientibus iuit & irruit in eosdem, ibique Ianusio aduocato predicto se viriliter opponente nepharie occiso ceteros captiuaui, nobiles feminas, vxores ipsorum vestimentis lectisterniis & earum clenodiis nequiter spoliando. Post quod factum temere presumptum tanta commocio inter Polonos excreuit, quantam nulla vnquam meminerat etas fuisse exortam, prout infra aliquantulum describetur, cum nimium esset omnia ac singula silo scripture commendare.

De Conuencione Nobilium iterum in Sandecz habita.

Die vero sancti Stanislai mensis May VIII. conuenerunt in Sandecz primates Cracouie & Sandomirie, vbi inter cetera decreuerunt ex superhabundanti & vltimam pro Heduigi filia Regis Vngarie esse mittendum, miseruntque Spithconem de Tarnow Palatinum Cracouiensem & Petrum Szczekoczsky Castellatum Lublensem ad Dominicellam prefatam petentes vt ad diem Penthecostis proxime nunc venturum Cracouiam veniret in Regno Polonie regnatura, alioquin votis mutuo se astrinxerunt certis pacificationibus firmantes, quod a feria quinta festi Penthecostis nullus eorum sub tecto quiesceret donec principem eligerent in Regno Polonie regnaturum, quod & fecissent, si instabilitas eorum annuisset. Intelligens autem Przeczslaus Wanvvelsky miles, quod S. Palatinus & P. prefati ad eundem pro filia Regis fuissent deputati, proficiens in medium dixit, Domini & fratres, nuper de vltimo colloquio ad Dominam Reginam me destinastis petentes, vt filiam suam vobis destinaret, alioquin in antea nullos nuncios mittere velletis pro eadem. Nunc autem iterum pro ipsa mittere decreuistis me mendacem reddere cupientes, peccique ne aliquos mitterent, quia ex eorum missione non solum ipse sed & ipsi crimine mendacii notarentur. Post hoc maiores natu premisso tractatu missionem nunciorum detraxerunt, prohibentes ne aliquis Vngariam presumeret visitare. Contra quorum prohibitionem S. Palatinus prefatus versus Vngariam ire presumpsit. Nichilominus Nobiles terre ex post deliberarunt colloquium generale in die Natiuitatis Beate Marie in Siradia celebrare, quod postea fuit immutatum. Nam Cracouie fuit statutum, in quod Terrigene maioris Polonie non consenserunt, sed ad duas septimanas post Natiuitatem Virginis Marie in Siradia conuencionem fecerunt finalem de eligendo ibidem Rege &c. Sequitur

De exussione Terre circa Wronky & de impugnatione Bytyn.

Paucis itaque diebus elapsis Peregrinus Capiteanus Polonie S. Castellanus Naklenfis & ceteri vallarunt fortaliciu Bythyn Nicolai de Lodza cum machina Ciuium Poznaniensium iactu iacentes in idem & susceptis sagittarum vlneracionibus deuastatisque villis eiusdem rapinis & incendio discesserunt, fortalicio predicto nullo nocumento penitus illato. Fecerunt ramen treugas pacis inter se Peregrinus, Domaratus cum Vincencio Palatino, S. Swidwa Castellano Naklenfi & Wyszata de Curnik duntaxat exceptis qui treugas pacis cum Domarato tenere rennuerunt, ipsum vilem & debilem penitus

nitus estimantes. Sed mox Domaratus Castellanus Poznanienſis cum ſuo exercitu irruit in opida Kazimircz & Samoruli, ipſamque cum villis & molendinis ac ceteras villas complicum ſeu adherencium S. Svvidve Caſtellano Naklenſi ſepe dicto deſpolians crudeliter exuſſit. Svvidva autem Golovvo fortalitium ſuum cum Peregrino Capitano quem ad prandium inuitauerat exiſtente ſed prohibere ipſam nolente.

De Coronatione Hedvigis filie Loduici Regis Vngarie.

HEDWIGIS:
REGINA PO-
LONIE coro-
natur:

Anno Domini MCCCLXXXIII. dominico die Hedvigis Regis Loduici Polonie & Vngarie filia in Eccleſia Cracouienſi per Dominum Bodzantam Archiepiſcopum Gneznenſem preſentibus Demetrio Cardinali Strigoniienſi, Iohanne Cracouienſi, Iohanne Ceradinenſi Episcopis eſt in Regem Polonie coronata ob defectum ſexus maſculini diſti Regis Loduici Vngarie &c.

De aduentu Ducum Lithvanie & poſtulatione Hedvigis Regine predictæ Iegelloni magno Duci Lithvanie in uxorem.

quæ IAGTEL-
LEONI: MA-
GNO DUCI
LITHUANIE
nubuit ad Ro-
mano-Catholi-
cam Fidem
prius conuerſo:

Anno Domini MCCCLXXXV. Sgergalo Elgemoth & Berizo Duces Lithvanie cum multo comitatu Cracouiam intrantes Hedvigis Regine Polonie in Regem coronate munera non modica obtulerunt, & a nobilibus Regni Polonie ipſam Hedvigem Iegelloni magno Duci Lithvanorum in uxorem poſtularunt, fidem Chriſti aſſumere cum eorum ſubditis promittentes, antequam huiusmodi contractus celebraretur. Sed Nobiles Terre Polonie ad Vngariam pro conſenſu & voluntate matris ſue Domine Elizabeth Legatos eius & nuncios proprios cum nunciis Lithvanorum remiſerunt &c. Sequitur:

Qualiter Iagello Dux magnus Lithvanorum Craconie ſuſcipitur.

Anno Domini MCCCLXXXVI. die XII. menſis Februarii Iagello Dux magnus Lithvanorum in ciuitate Cracouienſi cum multa ſollemnitate ſuſcipitur, cum quo Widokduſ Strigallo Georgiuſ Parrifo & alii quam plures Duces Lithvanorum intrarunt.

Quomodo Iagello baptiſatur & cum Hedvige matrimonium contrahit.

& cognomen
VVLADIZ-
LAI adepto:

Item Anno Domini MCCCLXXXVI. in Craſtino Sancti Valentini, die Iouis, XIII. menſis Februarii predictus Dominus Iagello cum fratre vterino Wigalth per Dominum Badzantam Archiepiſcopum in Eccleſia Cracouienſi ſunt baptiſati. Iegelloni Wladislaus & Wigantho Wiganthi nomina imponuntur.

Item Anno menſe predictis die ſolis XVII. menſis antedicti cum Domina Hedvigis Regina Polonie predictus dux Wladislaus matrimonio cum multa ſollemnitate ſunt copulati, & licet predicta Hedvigis, vt aſſerebat, in annis puerilibus Wilhelmo de Austria Duci fuiſſet per parentes deſponſata, tamen tunc exiſtens in annis maturitatis in Eccleſia predicta publice ipſa ſpontalia, ſi qua fuerunt, irritauit & reuocauit.

Item Anno Domini MCCCXC. Cruciferi cum Duce Witoldo & - - Terre Lithvanie die ſancti Auguſtini Wilnam circumuallarunt Krziuigrod cremarunt & multis ibidem militibus necatis eciam igne ſuffocatis & Kazimiro alias Konigel interfecto.

MARIA RE-
GINA VNGA-
RIÆ obiit:

Item Anno Domini MCCCXCV. die lune XVII. menſis May Maria Regina Vngarie vxor Sigismundi Regis obiit in Vngaria.

Item Anno Domini MCCCXC. gentes Domini Regis Wladislai circumuallarunt Caſtrum Bobrownikus, inter quos erat principalis Criſtinus de Oſtroſ & tenuerunt ſe Caſtrenſes circumueniendo dictam gentem a die vſque ad octauam ſanctæ Mariæ. Et in octaua predicta de mane gentes Cruciferorum congregata in Golub tempore frigido nimium & niues - - & eis victis & valuis exſecratis Caſtrum predictum intrauerunt & totam illam Caſtellaniam occuparunt dicto Criſtino tunc fugiente ſimulante ſe ad Cuſtodiam exiſſe & lauit ad duomiliaria in quadam borra.

Item anno reuoluto gentes Cruciferorum in vigilia ſancti Nicolai circumuallarunt ciuitatem Dobrzin & Caſtrum ibidem, quod tenebant a Domino Rege dicti Coſzysko & tandem tertia die tradiderunt Caſtrum & iſtam totam terram dicti Cruciferi obrinuerunt. Rex vero dicto Coſzysko assignauit Grzegorzewo cum quinque villis Eccleſie Gneznenſis.

Recentior * Manus hæc in Cod. MSto additur:
Anno Domini MCCCCLXXXIII. Illustriss. Princeps Dominus Kazimirus: secun-
do genitus Serenissimi Principis ac Domini Domini Kazimiri DEI gracia Regis Polo-
niæ: Magni Ducis Lithuaniz: &c. feria quinta proxima ante Dominicam Inuocauit in
Lithuania in Grodno defunctus est, qui existens plenus moribus discretis & sanctis ac pijs
operibus erga subditos suos: honorifice in Wilna humi funus datum.

Anno Domini MCCCCLXXXII. Serenissimus Princeps Dominus Kazimirus: Rex Polonie & Magnus Dux Lithuanie in Grodno mortuus est: 7. Junii: qui fuit Fau-
tor Spiritualium summus: Orate pro Eo!

IV. VITA THOMAE I. EPISCOPI WRATISLAVIENSIS
EX VARIIS TESTIMONIIS
EPISCOPI: CAPITVLI ET ABBATIS S. VINCENTII CONGESTA.

ANDREAS DEI gratia Episcopus Wratislaviensis: Superioris & Inferioris Sileſiæ ^{Andreas Episcopi} supremus Capitaneus. Omnibus & ſingulis cuſcuſque gradus dignitatis aut præminentię fuerint, in quorum manus hæc ſcriptura perveniet, ſalutem in Domino. Sereniſſimi ac Parentiſſimi Principis ac Domini Domini Maximiliani, Electi Poloniæ Regis, Archiducis Aultriæ, Stirię, Carinthiæ, Comitſ Tirolis, Habsburgi, ordinis Teutonicſ in Germania & Italia ſupremi Magiſtri &c. Conſiliarius & Secretarius, Nobilis** Andreas Hannivvald de Eckersdorf, Pillicz & Roſſſſſen petiit a nobis, ut hiſtoriã vel vitam Thomæ Primi quondam Epſcopi Wratſlavienſis deſcriptam concedere dignaremur. Nos igitur cum hoc ab Hannivvaldo hiſtoriarum amore ac ſtudio fieri intelligereimus, ejus deſiderio benigne locum dedimus, & in antiquis ac authentiſ Epſcopatus Archivis diligenter curavimus inquiri, ac diverſis in locis ea quæ ſequuntur, reperimus. ^{Cauſa ſcripturæ}

THOMAS PRINCEPS.

Quindecima mensis Augusti die adveniente, quam Capitulares Wratislavenses novum pontificem ordinaturi, pro Comitibus dixerant, Capitulares scrutiniū via procedendo Thomam Canonicum Wratislaviensem, paucis aliorum divertentibus eligunt. Hic genere nobilis erat de stirpe & familia Baronum Poloniae, qui tres hastas transverfas in campo rubro deferunt pro insigni, & caput hirci in galca, & habent proclamā Kozłove Rogicz. Qui non solum propter nobilitatem generis, sed etiam propter scientiā & prudentiā, atque facunditatis raras quibus fulgebat dotes opinione & fama apud proprios & vicinos celebris habebatur. Huic & Henricus cum Barba Wratislaviensis Dux cum favisset, a Vincentio primo Archiepiscopo Gnesnensi Electio sua Gnesna fuit confirmata, & ipse in pontificalem ordinem benedictus, qui in pontificalem arcem conscendens, nihil sibi antiquius agendum duxit, quam ut Clerum Wratislaviensem, incontinentiæ vitio fere coinquinatum, ab illa labe purgaret. Itaque plures Sacerdotes concubinis assuetos, aut carcere, aut exilio multavit, ceteris se emendantibus fuit elementior. Videns insuper mensam suam episcopalem Wratislaviensem per donationes parum providas dominorum suorum prædecessorum Cypriani & Laurentii mediatorum Monasteriis Lubensi & Trebnicensi factas, graviter castratam & lasam fore, quoram notabiles uterque decimas manipulares præstatis Monasteriis donatione perpetua contulerant, ipsas rescidit, & irritavit, ac mense februario reunit, non sine maximo indignationis nubilo Henrici cum Barba & Filiorum Ejus HENRICI & BOLESŁAI, ad quorum intercessionem donationes illæ fiebant, ut qui Monasteria ipsa a se fundata & quorundam spoliari tam crassa dote, quasi a se largita iniquo animo ferebant, nec taciti quidem queriebantur coacervabanturque assidue odia contra illum, tam principum quam Baronum, multisque persecutionibus & adversitatibus, quas fortiter tolerabat animo conquassabatur. Fortis deinde & valida sibi manus injecta est, a Bolesław Legnicensi Duce filio Henrici cum Barba de annuentia aliorum Principum, cum Boguslao Prapposito & Heicardo Canonico Wratislaviense apud Gorkam Villagium Abbatis S. Marie in Ar-

THOMAS I.
Ep. VVratislaviensis perScrutinium eligitur:
Nobilis Polonus:
Vireutes Ejus:
Clericorum Censor:
Factas Luben- & Trebnicen-
Monasterio donationes revocat:
A Boleslaw Legnicensi Duc capitur:

U 2

n3,

THOMAS L.
Ep. VVratista-
viensis per Sern-
tinum eligi-
tur:

Nobilis Polo-
nus :
Virtutes Ejus :

Clericorum
Censor:

Factas Lubent
& Trebnicen
Monasterio do-
nationes revo-
cat:

ce A Boleslao Li-
& gnicensi Duca
capitur:

U 2

* Quæ tamen omnino Seculi XV. Litteras præ se fert: Possessoris forte Codicis istius MSi.

** Ita legitur in MSto, sed verum Praenomen est Simon, ut patet ex his quae supra.

Nec dimittitur
nisi dato pro-
misso de Deci-
mis manipulari-
bus in maldras
tas & fertona-
les permutan-
dis.

Obitus
an. 1267.

Idem breviter.
Thomas I.
Ep. VVrat.
Donationes
revocat:
Decimas cogi-
tur permutare:
Obitus Ejus
an. 1267.

Tartari Sile-
siam invadunt.

Thomas I.
Ep. VVrat.
Per Scrutinium
eligitur:
Nobilis Polo-
nus:

Donationes
revocat:

Capituli

na, cujus ecclesiam dedicaturus advenerat, sexta octobris captus est & carceratus, compede vinculatus. Et quamvis Archiepiscopus Gnesnensis tulisset ob ejus captivitatem & in captivorem ejus Ducem Legnicensem Boleslaum sententias execrabiles interdicti: Quamvis insuper Innocentius Papa Quartus, sollicitantibus illum Fulcone Archiepiscopo Gnesnensi & universis Polonicae Ecclesiae Episcopis, per literas & nuncios Crucem & generale passagium contra Boleslaum ducem per Bullam quam ego originaliter vidi promulgaverit, tot tamen & tantis flagellis ferreum Boleslai Ducis cymoliri non potuit pectus, donec Thomas ipse Capitulo reclamante VVratislaviensi decimas manipulares universi grani, quas pia veterum Regum & Principum Poloniae religio & devotio instituerat, Ducibus & Baronibus exigentibus, nec aliter in suam solutionem assentiri volentibus, sed suos census augere, Ecclesiam diminuere nitentibus, in maldratas & fertones decimales verti pro se & universo Clero VVratislaviensi impie & miserabiliter, cum sacius sibi omnem mortem appetere debuerat, pro Ecclesiae libertate consensit, & tam beneficia Dioecesis VVratislaviensis in majori dimidietate suorum introitorum illo consensu execrabili mutilavit. Fuitque illud primum Schisma, quo se Duces & Barones Silesiae a corpore Regni Poloniae non sine DEI & ecclesiae gravi & enormi offensa scindere, decretisque veteribus per vim abrogatis, scita sua instituere ceperunt. Quid mirum igitur si Divinitas ab illis irritata indignationem suam iustissime in illis assidue infundit, dum & illos Regni Poloniae privavit successione & hereditate, & Regibus externis haeretica labe fundatis in servitutem subiecit. Exactis igitur Thomas Episcopus in pontificatu annis triginta quinque sub quibus bona Episcopatus sui notabiliter auxit, Anno Domini Millesimo Ducentesimo Sexagesimo Septimo tertio Calend. Junii in aetate grandaeva confiteas moritur & in Ecclesia VVratislaviensi sepelitur.

Ex alio Libro.

Thomas primus Ecclesiam non mediocriter ampliavit, vir ad omnia agenda natus Cleri incontinentiam rursus pullulantem rigide repressit, inofficiosas Laurentii & Cypriani decimarum donationes revocatas mensae suae rursus incorporavit. Contracto igitur odio Boleslai Ducis Legnicensis filio Henrici de Barba, captivatus compellitur maldratas in fertones argenti reclamante Capitulo, convertere, inde perpetuam toti Clero calamitatem invexit. Sedit annis triginta quinque. Obiit inglorius Anno Domini Millesimo Ducentesimo Sexagesimo Septimo. Interea Tartari e sedibus suis erumpentes, Hungariam, Russiam, Poloniam & Silesiam saeva clade affecerunt: Henricum filium S. Hedwigis praelio victum interfecerunt. Concilium Lugdunense Innocentius quartus pro terrae sanctae recuperatione celebrat. Fridericus secundus Imperator Papas maxima clade afficit. Albertus Magnus Parisiis floret & S. Bonaventura clarus habetur; miserabilis lues in totum orbem desevit.

Item alibi.

Thomas primus defuncto Laurentio VVratislaviensi Episcopo Praelati & Canonici Capitulares VVratislavienses die 15. Augusti pro Comitibus instituta, via scrutinii procedendo Thomam Canonicum VVratislaviensem paucis aliorum divertentibus eligunt. Genere hic Nobilis. Stirpe & familia Baronum Poloniae, qui tres hastas transversaliter in campo rubeo deferunt pro insigni, & caput hirci in galea. Huic & Henricus cum Barba VVratislaviensis dux cum favisset, a Vincentio primo Gnesnensi Archiepiscopo, Electio sua Gnesnae fuit confirmata & ipse in Pontificalem ordinem Benedictus. Hic videns mensam Episcopalem VVratislaviensem per donationes praedecessorum suorum Cypriani & Laurentii immediatorum Monasteriis Lubensi & Trebnicensi in manipularibus decimis satis improvide factas, nimium fore laesam & castratam ipsis resecidit, & irritavit & mensae suae episcopali reunivit. Quod Henricus cum Barba cum Henrico & Boleslao filiis suis agre ferens, ad quorum intercessionem illae donationes fiebant, & assidue ipsum persequabantur, & tandem Boleslaus Legnicensis Dux filius Henrici cum Barba ipsum in Gorka Villagio S. Mariae Abbatis in Arena cum Annuntia aliorum Principum cum Boguslao Praeposito & Heicardo Canonico VVratislaviensi cujus Ecclesiam dedicaturus advenerat, sexta octobris capiebat & carcerali compede vinculatum tenebat. Ob cujus captivitatem Fulco Gnesnensis Archiepiscopus sententias execrabiles interdicti contra captivatorem in universa Gnesnensi Provincia tulit & insuper Innocentius Papa quartus per literas ac nuncios, crucem & generale passagi-

um contra Boleslaum Ducem Legnicensem prædictum promulgavit, tamen ferreum Boleslai pectus tantis flagellis emolliri non potuit, nec ipsum Episcopum dimissurus Thomam, donec Thomas ipse capitulo reclamante, omnes decimas manipulares universi grani in augmentum censuum Ducum & Baronum Poloniae & Ecclesiasticorum maximam diminutionem pro se & universo Clero in maldratas & fertionales verti & mutari consensit. Et tam Episcopatum quam omnia monasteria, Ecclesias & beneficia suæ Diocesis in majori dimidietate illo consensu execrabili mutilavit: Sedit autem in sede VVratislaviensi annis triginta quinque & anno millesimo, ducentesimo, sexagesimo septimo tertio Calendas Junij moritur & in Ecclesia Cathedrali VVratislaviensi sepelitur. In cuius rei fidem & testimonium sigillum nostrum appendi curavimus. Datum Nissæ VII. die mensis Julij. Anno Domini Millesimo Quingentesimo octuagesimo octavo.

Andreas Eps. VVratislaviensis. mpp.

Nos capitulum Ecclesiæ Cathedralis VVratislaviensis. Omnibus & singulis cuiuscunque gradus, dignitatis aut præminentiae fuerint, in quorum manus hæc scriptura perveniet. Salutem in Domino Sacratissimi ac Invictissimi Imperatoris, ac Domini Domini Rudolphi Secundi, semper Augusti &c. Hungariæ & Bohemiæ Regis Serenissimi Domini nostri Clementissimi &c. Nec non Reverendissimi in Christo Principis ac Domini Domini Andreæ Episcopi VVratislaviensis. Supremi per utramque Silesiam Capitanei. Confiliarius Magnificus Generosus & Nobilis Dominus Simon Hanniwaldus de Eckersdorf, Pilsitz & Rotfirben petiit a nobis ut historiam vel vitam Thomæ primi quondam Episcopi VVratislaviensis descriptam eidem concedere dignaremur. Nos igitur Domini Haniwaldi petitioni honeste locum dedimus & in antiquis ac authenticis Capituli nostri Archivis diligenter curavimus inquiri, ac ea quæ sequuntur reperimus, quorum tenor ut sequitur est talis.

THOMAS PRIMVS.

Quindecima Mensis Augusti die adueniente, quam capitulares VVratislavienses novum Pontificem ordinaturi, pro Comitibus dixerant, Capitulares Scrutiniis via procedendo, Thomam Canonicum VVratislaviensem, paucis aliorum divertentibus eligunt. Hic genere Nobilis erat de stirpe & familia Baronum Poloniae, qui tres hastas transversalites in campo rubro deferunt pro insigni & caput hirci in Galea, & habet proclama Koslowe Rogy, qui non solum propter nobilitatem generis, sed etiam propter scientiæ & prudentiæ, ac facunditatis raras quibus fulgebat dotes, opinione & fama apud proprios & vicinos celebris habebatur. Huic & Henricus cum Barba VVratislaviensis Dux cum favisset, a Vincentio primo Archiepiscopo Gnesnensi Electio sua Gnesnæ fuit confirmata, & ipse in pontificalem ordinem benedictus. Qui in Pontificalem Arcem conscendens, nihil sibi antiquius agendum duxit, quam ut Clerum VVratislaviensem incontinentiæ vitio fere coinquinatum, ab illa habe purgaret. Itaque plures Sacerdotes concubinis assuetos, aut carcere aut exilio multavit. Cæteris se emendantibus fuit clementior. Videns insuper mensam suam Episcopalem VVratislaviensem per donationes parum providas Dominorum suorum prædecessorum Cypriani & Laurentii immediatorum Monasteriis Lubensi & Trebnicensi factas, graviter castratam & locum fore, quorum notabiles uterque decimas manipulares præfatis monasteriis donatione perpetua contulerant, ipsas rescidit & irritavit, ac mensæ suæ reunit, non sine maxima indignationis nubilo Henrici cum Barba & Filiorum ejus Henrici & Boleslai, ad quorum intercessionem donationes illæ fiebant, ut qui monasteria ipsa a se fundata & dotata, spoliari tam crassa dote, quasi a se largita iniquo animo ferebant, nec taciti quidem querebantur, coacervabanturque assidue odia contra illum, tam principum quam Baronum, multisque persecutionibus & adversitatibus, quas fortiter tolerabat animo, conquassabatur. Fortis deinde & valida sibi manus injecta est, a Boleslao Legnicensi Duce filio Henrici cum Barba de annuentia aliorum principum Boguslao Præposito & Heicardo Canonico VVratislaviensi apud Gorkam Villagium cum Boguslao Præposito & Heicardo Canonico VVratislaviensi apud Gorkam Villagium Abbas S. Mariæ in Arena, cujus Ecclesiam dedicaturus advenerat, sexta Octobris captus est, & carceratus, compede vincularum. Et quamvis Archiepiscopus Gnesnensis tulisset ob ejus captivitatem & in captivorem ejus Ducem Legnicensem Boleslaum sententias execrabiles interdicti: Quamvis insuper Innocentius Papa Quartus, sollicitantibus illum Fulcone Archiepiscopo Gnesnensi & universis Poloniæ Ecclesiæ Episcopis, per literas & nuncios, Crucem & generale passagium contra Boleslaum

dimittitur.

Obitus Ejus.

Ducem per Bullam quam ego originaliter vidi promulgaverit, tot tamen & tantis flagellis ferreum Boleslai Ducis emolliri non potuit pectus, donec Thomas ipse capitulo reclamante Wratlaviense decimas manipulares universi grani, quos pia veterum Regum & Principum Poloniae religio & devotio instituerat, Ducibus & Baronibus exigentibus, nec aliter in suam solutionem assentiri volentibus, sed suos census augere, Ecclesiam diminuire nitentibus, in maldratas & fertones decimales verti pro se & universo Clero Wratlaviense impie & miserabiliter, cum sacius sibi omnem mortem appetere debuerat pro Ecclesiae libertate, consensit & tam beneficia Diocesis Wratlaviensis in majori dimiditate suorum introitorum, illo consensu execrabili mutilavit. Fuitque illud primarium Schisma, quo se Duces & Barones Silesiae, a corpore regni Poloniae, non sine DEI & Ecclesiae gravi & enormi offensa scindere, decretisque veteribus per vim abrogatis, scita sua instituere coeperunt. Quid mirum igitur si Divinitas ab illis irritata indignationem suam iustissime in illis assidue infundit, dum & illos Regni Poloniae privavit successione & hereditate, & Regibus externis haeretica labe fundatis in servitutem subiecit. Exactis igitur Thomas Episcopus in Pontificatu annis triginta quinque sub quibus bona Episcopatus sui notabiliter auxit, Anno Domini Millesimo, Ducentesimo, Sexagesimo Septimo: Tercio Calend. Junij, in aetate grandeva consistens moritur, & in Ecclesia Wratlaviensi sepelitur. In cuius rei fidem & evidens testimonium Sigillum nostrum Capitulare appendi volumus. Datum Wratlaviae 23. Julij Anno Domini Millesimo Quingentesimo octuagesimo octavo.

* * *

Abbas ad S.
Vincentium
Testimonium.

D. RUDOLPHI ROM. IMPERATORIS semper Augusti Hungariae & Boemiae Regis Sacratissimi &c. Consiliarius Joannes divina providentia Abbas ad S. Vincentium Wratlaviae &c. Omnibus & singulis cujuscunque gradus, dignitatis aut praeminentiae fuerint in quorum manus haec scriptura pervenerit. Salutem in Domino, orationes & officia. Ejusdem Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis, nec non Reverendissimi in Christo Principis ac Domini Domini Andreae Episcopi Wratlaviensis supremi per utramque Silesiam Capitanei Consiliarius &c. Magnificus & Nobilis D. Simon Haniwaldt de Eckersdorf, Pilsitz & Rotsirben, petit a nobis, ut historiam vel vitam Thomae primi quondam Episcopi Wratlaviensis descriptam concedere dignemur. Nos igitur D. Haniwaldi petitioni & desiderio locum dedimus & in vetustissimis ac authenticis monasterii nostri Archivis diligenter curavimus inquiri, ac ea, quae sequuntur reperimus. Quartus decimus Episcopus Wratlaviensis, Thomas primus ecclesiam non mediocriter ampliavit, Vir ad omnia agenda natus, Cleri incontinentiam rursus pullulantem rigide repressit, Inofficiosas Laurentii & Cypriani decimarum donationes revocatas mensae suae rursus incorporavit. Contracto igitur odio Boleslai Ducis Legnicensis filii Henrici captivatus, compellitur maldratas in fertones argenti reclamante Capitulo convertere, inde perpetuam toti Clero calamitatem innoxit. Sedit annis triginta quinque Obiit inglorius: Anno Domini Millesimo Ducentesimo Sexagesimo septimo. Interea Tartari e sedibus suis erumpentes Hungariam, Russiam, Poloniam & Silesiam seva clade affecerunt, Henricum filium S. Hedwigis interfecerunt, Consilium Lugdunense Innocentius quartus pro terrae sanctae recuperatione celebrat. Fridericus secundus Imperator Papam maxima clade afficit. Albertus Magnus Parisiis floret & S. Bonaventura clarus habetur. Miserabilis lues in totum orbem desavit. In cuius rei fidem & testimonium Sigillum nostrum appendi curavimus & propria manu subscripsimus. Datum Wratlaviae ex Monasterio nostro S. Vincentii Decimo quinto Calend. Augusti Anno Domini Millesimo Quingentesimo octuagesimo octavo.

Joannes Abbas manu sua.

V. JOHANNIS LONINI: CANONICI CRACOVENSIS: EPISCOPORVM SMOGORZOVENSIS: ET PITZINENSIS, QVAE NUNC WRATISLAVIENSIS, ECCLESiarUM HISTORIAE ET ACTA:

Praefatio.

Tempore Primi Polonorum Principis & Monarchae Catholici Mierzlai, & filii ejus Boleslai Primi, Poloniae Regis, Anno Domini Noningentesimo Sexagesimo sexto fundatae sunt simul & eodem tempore novem Ecclesiae Cathedrales inter quas una Me-

Metropolitana videlicet Gnesnensis, Reliquæ Cathedrales: Cracoviensis, Wratislaviensis, Wladislaviensis quæquondam Crufwicensis, Pofnaniensis, Plocensis, Lublincensis, Culmiensis, Camineensis.

Novem Ecclesiæ Cathedrales fundatæ in Polonia,

GODFREDUS PRIMUS.

Godfredus Primus Smogorzoviensis Ecclesiæ Episcopus, genere nobilis, natione ac prosapia Romanus: Anno Domini Noningentesimo sexagesimo sexto provifus & datus est, per Stephanum Romanum Pontificem, qui summe curabat, ut rudes Carnalesque & agrestes ac semi barbaros suæ diocesis homines in duodecim articulis fidei orthodoxæ, moribus & honestis disciplinis instrueret ac mores optimos & ritus Catholicos planteret. Sedit autem in Ecclesia Smogorzoviense annis decem septem & in Ecclesia Smogorzoviensi sepultus.

Primus Episcopus Smogorzoviensis Patria Romanus

Ejus Obitus an. 283.

URBANUS PRIMUS.

Urbanus Primus, secundus Smogorzoviensis Episcopus ob petitionem Boleslai antedicti Poloniæ Regis per Johannem Papam duodecimum, Anno Domini Noningentesimo octuagesimo tertio fuit provifus & datus. Hic modestus genere nobilis natione Romanus & Canonicus sanctæ Mariæ majoris de urbe fuit. Qui provisione & consecratione Romæ accepta nonnullos viros spirituales & sacerdotes, libros quoque ecclesiasticis officiis deservientes secum ex Italia detulit, per quos diocesis Smogorzoviensis (quæ jam aliquomodo ecclesiarum parochialium fundatione creverat) facilius administraretur. Hic primus curam adhibuit, ut pueri & adolescentes in literis latinis erudirentur, Scholamque ob id in Smogorzaw constituit & tam Doctorem Scholarum quam Scholares ipsos de mensâ sua liberaliter reficiebat & providebat. Sedit autem in sede Smogorzoviensi annis viginti duobus. Sepelitur moriens in Ecclesia Smogorzoviensi Anno Domini Millesimo quinto.

Urbanus I. II. Episcopus Smogorzoviensis Roma ac. certus: Sacerdotes & libros affert:

Prima Schola Silesiæ: Obitus an. 1005.

CLEMENS PRIMUS.

Clemens primus, Smogorzoviensis Ecclesiæ pontifex tertius, a Clero & populo Smogorzoviensi, electus Italici sanguinis & Lingwagii homo genere nobilis per intercessionem Boleslai Chrobry Poloniæ Regis a Benedicto Papa septimo confirmatus & a Gnesnensi Archiepiscopo Hypolito consecratus: Unus ex ecclesiasticis viris quos antecessor Urbanus secum ex Italia adduxerat. Qui præcipue operam dabat ut a sua diocesi ritus gentiles quos Poloni neophitici nondum ex integro deposuerant depelleret. Cum autem annis duodecim in sede Episcopali Smogorzoviensi sedisset, febrem gravem incidens Anno Domini Millesimo vicesimo septimo obiit, & in Ecclesia Smogorzoviensi sepelitur.

Clemens I. III. Episcopus Smogorzoviensis Electus Smogoroviæ: Urbani Comes.

Obitus an. 1027.

LUCILIUS PRIMUS.

Defuncte Clemente, Smogorzoviensi Episcopo, Lucilius unus ex Smogorzoviensibus Canonicis per ceteros Prelatos & Canonicos adhibito Clero Smogorzoviensi ad Cathedram electus & suffectus est, vir Italicus genere & lingua cujus electionem Romanus Pontifex, Sylvester Papa secundus, ad instantes Mierzlai Poloniæ Regis preces Anno Domini Millesimo vicesimo confirmavit, cui postea Bosucha Gnesnensis Archiepiscopus ex commissione ejusdem summi pontificis in Gnesnensi ecclesia munus benedictionis & consecrationis impendit. Erat vir studiosus & literatus divinis & humanis doctrinis die noctuque operam dans. Cui rei plures sibi ex Italia libros coacervabat: A clero præsertim incontinenti abhorrens & illum vario pœnarum genere multans, quia solus, rite, pudice & nitide clarebat, Clericos autem quos noverat castos & pudicos singulari prosequatur benevolentia & charitate. Qui cum annis novem in sede Smogorzoviensi sedisset podagra ægritudine aliquandiu quasiatus omnibus libris quos coemerat Smogorzoviensi Ecclesiæ appropriatis, sumpto viatico salutari Anno Domini Millesimo Tricentesimo sexto moritur & in Ecclesia Smogorzoviensi sepelitur.

Lucilius I. Ep. IV. Smogorzoviensis: Electus Smogoroviæ: Italus: Mierzlai Comendatione: Ejus studia: Libros comparat: Censor morum: Libros Ecclesiæ legat: Obitus an. 1030.

LEONARDUS PRIMUS.

Dum post mortem Clementis, Smogorzoviensis Episcopi successor idoneus queritur, Leonardus ejusdem ecclesiæ Decanus a capitularibus per viam Scrutini eligitur, vir genere & lingua Italus ex stirpe nobili ortum ducens, cujus electionem summus Pontifex, Benedictus Papa octavus per intercessionem Reginæ Richsæ, Mierzlai relictæ, Nobilis Italus.

Leonardus I. Ep. V. VVra. slaviensis: Electus per Scrutinium: relictæ, Nobilis Italus.

Mores Eius:

Ecclesiam trans-
tulit Rytzi-
nam:
Obitus an.
1045.

lictæ, ac procerum Poloniae ac Capitularium Smogorzoviensium confirmavit facillime & per Stephanum Archiepiscopum Gnesnensem in Gnesnensi ecclesia ordinatur & consecratur. Hic singulari gratia DEI, ut etiam in conspectu hominum gratiosus habebatur, Verax in sermone & iustus in iudicio, in agendisque suis adeo efficax ut ejus providentia & diligentia Episcopatus Smogorzoviensis non parum creverit. Qui etiam Episcopatus propter siccitatem & ariditatem loci de consensu Casimiri Primi Poloniae Regis, atque Benedicti Papæ octavi, anno sui pontificatus quinto, videlicet Millesimo quadagesimo primo de Smogorzaw in oppidum vicinum & propinquum magis quam celebrem videlicet Ritzinam translulit. Et ab eo tempore non Smogorzoviensis sed Ritzinensis Episcopatus nuncupabatur. Sedit annis novem & quartanam febriem incurrens. Anno Domini Millesimo quadagesimo quinto moritur & in Ritzinensi ecclesia sepelitur.

THIMOTHEUS PRIMUS.

Sub TIMO-
THEO I.
Ep. VI.
Bona Episco-
parus crevit
Electio:

Nobilis Italus:

Virtutes:

Brzetislai irru-
prio in Silesi-
am:Obitus an.
1051.

Creverant autem providentia & cura superiorum Episcoporum bona tempora- lia Episcopatus Ritzinensis & reditus illius propter decimas manipulares, quos milites & agrestes de campetribus frugibus universis pendebant & reddebant, multiplicabantur, ut etiam a plerisque episcopatus ipse amplius desideraretur. Prima itaque die mensis Martii ad eligendum constituta, Thimotheus praepositus Ritzinensis ad pontificatum praefatum paucis aliorum tendentibus est electus & per Stephanum Archiepiscopum Gnesnensem Anno Domini Millesimo quadagesimo quinto, die duodecima mensis Martii sicut & alii sui praedecessores est confirmatus & per eundem Stephanum in Gnesnensi ecclesia in Episcopum Ritzinensem consecratus & ordinatus, natione Italus nobilibus parentibus prognatus. In Pontificali doctrina insigniter imbutus, vir pudice vitae castitatem magnopere in se & aliis diligenter observans: Sub diebus sui Pontificatus Poloniae regnum bellis propter ejectionem Casimiri in spem regni progeniti & genitricis suae Richsae Reginae laborabat. Et praesertim a Duce Bohemiae Brzetislao, qui nulla injuria offensus, Regnum Poloniae hostiliter ingressus, in quo diocesis Ritzinensis consistebat vehementius vastando destruxit. Episcopus tamen omnibus desolatis & afflictis de suis liberaliter subveniebat facultatibus. Qui cum annis sex in sede Ritzinensi sedisset, Anno Domini Millesimo quinquagesimo primo moritur & in ecclesia Ritzinensi sepelitur.

HIERONIMUS PRIMUS.

Hieronymus I.
Ep. VII.
per Scrutinium
eligitur:Nobilis Italus:
Casimirus I.
Poloniae Rex
factus:Ecclesiam
transfert V. Vratislaviam:Obitus an.
1061.Casimirus do-
tat Ecclesiam
unde fundator
dictus,
B. Vincentij
Caput Roma
allatum,

Post mortem autem Timothei Episcopi Ritzinensis Calend. Julij Jeronimus Ritzinensis ecclesiae cantor & Canonicus, juris pontificalis peritus a Capitularibus per viam scrutinij uniformiter eligitur & a Stephano Archiepiscopo Gnesnensi anno Domini Millesimo quinquagesimo primo confirmatur, ac in Ritzinensem Episcopum consecratur, vir Italus, ex curia Romana nobilem ortum ducens: sub cujus temporibus Casimirus primus Poloniae Rex per Benedictum Papam nonum ex Gallis ex Monasterio Cluniacensi, cujus religioni sese adjunxerat & diaconatus ordinem susceperat ad gubernationem Regni Poloniae vocatur & pro legitime herede instituitur. Hic multis causis motus sedem Ritzinensem consensu & auctoritate summi pontificis anno Domini Millesimo quinquagesimo secundo in civitatem Wratislaviensem circa Oderam sitam translulit. Ab eo tempore ecclesia ipsa tertium locum, tertiamque sedem sortita, Wratislaviensis coepit vocitari ecclesia. Et ipse Jeronimus Episcopus qui post translationem a Casimiro Poloniae Rege a Ritzina in Wratislaviam factam primus in ecclesia Wratislaviensi ex ligno fabrefacta Baculum pontificiale gessit. Sex numero habuit, Septimus ipse cehendus, praedecessores. Hic cum annis undecim ecclesiae Wratislaviensi praefuisset dysenteriae morbo vexatus Anno Domini Millesimo Sexagesimo secundo defunctus est, & in ecclesia Wratislaviensi sepelitur. Postquam Casimirus Rex Poloniae in translatione hujusmodi munificum se praebens, ampliorem domum ecclesiae Wratislaviensi quam fuerat a proavo suo Miezslao aut avo suo Boleslao in fundatione addita conferreret, factum est ut a multis fundator ecclesiae verius quam translator nominetur. Hic etiam Jeronimus fertur Sacratum Beati Vincentii Martyris caput ex Urbe, Wratislaviam ubi hodie colitur attulisse.

JOHANNES PRIMUS.

JOHANNES I.
Fo. VVratia.
127. VIII.

In locum Jeronimi Wratislaviensis Episcopi, jam pridem defuncti, Canonici & Capitulares Wratislavienses tam Itali quam Poloni qui tunc ratione electionis aliquo- modo

modo differentes fuere, ob interventum Boleslai Poloniæ Regis, Johannem Canonicum Wratislaviensem unanimiter eligunt, Virum Generosum ex familia Accipitrum, Nobilis Polonus, qui pro insigni babaturn cruce in medio posita in campo celestino gestant ducens Stirpem, qui per Petrum primum Gnesnensem archiepiscopum auctoritate metropolitana confirmatur, & in præsentia Casimiri Poloniæ Regis prædicti in Gnesnensi ecclesia ab eodem Petro consecratur. Cujus electionem confirmationem & consecrationem Alexander Papa Secundus feliciter approbavit. Hic Johannes natione Polonus primus in Wratislaviensi ecclesia pontificalem promeruit obtinere dignitatem qui etiam primo summopere conatus est tantummodo in locum obeuntium Prælatorum & Canonicorum dignas compatrialis linguæ gnaras substituere & promovere personas qui cum annis decem Wratislaviensem rexisset ecclesiam, calculi morbum incidit, & anno Domini Millesimo Septuagesimo secundo moritur & in Wratislaviensi ecclesia sepelitur. 1072.

PETRUS PRIMUS.

Post mortem vero Johannis Episcopi Wratislaviensis Prælati & Canonici Capitulares interventu Boleslai Secundi Poloniæ Regis, Petrum Scholasticum VVratislaviensem concorditer eligunt in pastorem. Genus inter Polonos ducens nobili ex familia vulpium, geminatam crucem, sagitta cruci apposita in campo rubeo deferente pro insigni. Ad cujus electionem cum Poloniæ Rex Boleslaus consensisset, a Petro primo Gnesnensi Archiepiscopo anno Domini Millesimo septuagesimo secundo in sua electione confirmatus & in Gnesnensi ecclesia ad ordinem pontificalem consecratus est. Coætaneus hic vero *Sancto Stanislao Cracoviensi Episcopo* & singulari illi familiaritate conjunctus fuit. Altero anno ordinationem Beati Stanislai securo in VVratislaviensem Episcopum, ut præmittitur, per Archiepiscopum Gnesnensem in ecclesia Gnesnensi & Beatum Stanislau Cracoviensem Episcopum consecratorem alterum ordinatus. Coëmit hic aliquot villas in sortem VVratislaviensis ecclesiæ, & Numerum Canonicorum & Vicariorum VVratislaviensium notabiliter auxit, dans illis de mensa sua episcopali in decimis manipularibus dorem. Eo etiam tempore Beatus Stanislaus martyrio feliciter occubuit, ob cujus mortem interdictum ecclesiasticum a Petro Gnesnensi Archiepiscopo in universa Poloniæ ecclesiæ provincia quam primum feliciter fuerat a Boleslao Poloniæ Rege consummatus martyrio positum, scrupulose studuit conferre. Sedit itaque annos uno de triginta & in senectute bona defunctus est: Anno Domini Millesimo nonagesimo primo: in Wratislaviensi ecclesia, capitularibus iuxta suo funeri solventibus sepultus requiescit.

PETRUS I. Ep.
VVratislaviensis IV.
Boleslai II.
Commendatione eligitur:
Nobilis Polonus:

Beato Stanislao coævus:

Numerum Canonicorum gessit:

Obitus an. 1091.

ZIROSLAUS PRIMUS.

Defuncto Petro Wratislaviensi Episcopo, Prælati & Canonici Capitulares, die Sancti Martini confessoris per electionem instituta, Ziroslaus prapositum Wratislaviensem per viam scrutinij eligunt in VVratislaviensem Episcopum & Pastorem. Genere hic nobilis erat de domo & familia Rosarum, Rosam albam in campo rubeo deferente ex provincia Cujavix ortus, fuitque Ziroslai Canonica Electio de consensu dicti Boleslai Krzivousti Domini & Monarchæ Regni Poloniæ, filii Vladislai Hermannii & germani Boleslai secundi Poloniæ Regum, a Martino primo Gnesnensi Archiepiscopo, anno Domini Millesimo Centesimo confirmata & ipse Ziroslaus ab eodem Archiepiscopo Martino apud Calisch in Episcopum Wratislaviensem fuit consecratus. Hic primo ad Cracoviensem ecclesiam Rubricam animum appulit velut ordinationem & eam in ecclesiam Wratislaviensem, prius & usque ad tempus sui pontificatus in cantu & rubrica diffusam induxit, vigeat in super eodem tempore inter prælatos & Canonicos VVratislavienses & Cracovienses ecclesiarum tam ardens favor ut pauci ex VVratislaviensibus prælatis & Canonicis existerent, qui in Cracoviensi ecclesia præbendas & beneficia & e contra non obtinerent. Hic cum annis Octo & viginti in ecclesia VVratislaviensi sedisset & illam in ecclesiastica succellestili ampliasset in ægritudine decidit & sacramentis procuratus Anno Domini 1120. obiit, & in ecclesia VVratislaviensi tumulatus.

ZIROSLAUS.
I. Episcopus
VVratisl. X.
Per Scrutinium
eligitur:
Nobilis Polonus:

Officiæ Cracoviensis Ecclesiæ introducit:

Obitus an. 1120.

IMISLAUS PRIMUS ALIAS HEIMO.

Prima die mensis Novembris pro electione instituta, Capitulares VVratislavienses Imislaum alias Heimo nuncupatum, per viam scrutinij pro majori parte designatum electum pronunciant. Genere hic Polonus erat, nobilem stirpem ex domo & familia Leschitarum, acervum pro insigni deferentium ducens. Vir literaturæ simplicis, sed vixit.

IMISLAUS I.
Episcopus.
VVratisl. VI.
Per Scrutinium
eligitur:
Nobilis Polonus:

Virtutes ejus: vitæ pudicæ & virtuosæ, osor avaritiæ & castam vitam ecclesiasticorum ducentium benignus fautor & amator. Fuit autem electio sua per Jacobum primum, Gnesnensem Archiepiscopum, annuente Boleslao totius Regni Poloniae Principe & monarcha licet difficulter, apud Zneinam confirmata & ipse Imislaus ibidem in VVratislaviensem Episcopum consecratus & ordinatus. Hic cum annos prope sex in VVratislaviensi ecclesia sedisset, & regimen suum actibus virtuosis concordasset Anno Domini 1126. moritur & in Ecclesia VVratislaviensi iusto honore sepelitur.

ROBERTUS SIVE RUBERTUS PRIMUS.

RUPERTUS I.
EPISCOP.
VV RATISLA-
VIENSIS XII.
per Scrutinium
eligitur:

Cracoviensis
Episcopus fa-
ctus:

Obitus an.
1143.

Praelati & Canonici VVratislavienses in locum defuncti Imislai Episcopi VVratislaviensis Rupertum custodem VVratislaviensem scrutinio iterum servato, die quarta decima mensis Augusti unanimiter eligunt. Cujus electionem Jacobus primus Gnesnensis Archiepiscopus de voluntate Boleslai principis & monarchæ totius regni Poloniae qui victoriosus & Krziwoufii, id est curuatum os habens appellatus est, propter curvitatem oris, in Oppatovv villagio existens sive se continens facilliter confirmat. Munus deinde consecrationis in Calischienfi ecclesia suscepit. Natione Polonus de domo & familia militum * Poloniae qui Galeram sive magnam navem marinam pro insigni deferunt, ducens ortum. Hic cum annis decem septem ecclesiam VVratislaviensem provide gubernasset, post mortem Radischkonis sive secundum alios Gaudentii apud Kaltze oppidum anno Domini 1141. decima nona mensis Januarii defuncti ordinante Boleslao Duce regni Poloniae & Monarcha in cujus principatu VVratislaviensis & Cracoviensis consistebant civitates, per Innocentium Papam secundum eodem anno Capitulo Cracoviensi per postulationem illum deponente ad Cracoviensem translatus est ecclesiam, qui cum apud ecclesiam Cracoviensem annis duobus sedisset anno Domini 1143. duodecima die mensis Aprilis moritur & in ecclesia Cracoviensi sepelitur.

MAGNUS PRIMUS.

MAGNUS
EPISCOPVS
VV RATISLA-
VIENSIS XIII.
A Papa consti-
tuitur:

Boleslai Can-
cellarius:

Nobilis Polo-
nus:

Mores:

Obitus ann.
1146.

Post translationem itaque Ruperti VVratislaviensis Episcopi visum est omnibus ab electione & postulatione qualibet abstinere, cum Ecclesia tunc non ex morte sui pontificis vacaret, sed in Cracoviensem Ecclesiam translatione Ruperti facta in solius summi pontificis provisionem ecclesia VVratislaviensis recideret. Romanus itaque Pontifex Innocentius secundus, literis & petitionibus Boleslai ducis Poloniae & Capituli VVratislaviensis & Cracoviensis Canonico & Gnesnensis ecclesiarum custodi atque ejusdem Boleslai ducis ducali Cancellario anno domini Millesimo centesimo quadagesimo primo de VVratislaviensi providit ecclesia, & Jacobus primus Gnesnensis Archiepiscopus de summi pontificis consensu illum in ecclesia Gnesnensi consecrat. Hic natione Polonus ex terra Calischienfi ortum ducens, Nobilis de domo & familia, quæ se appellat Zarem-ba. Vir in literis divinis & humanis eruditus ad iram proclivis, in cognatos atque nepotes lascivior, quorum aliquos parum dignos in honores & dignitates ecclesiæ promovebat, qui cum annis quinque & dimidio in ecclesia VVratislaviensi sedisset, in febri quartanam incidit & anno Domini 1146. moritur & in ecclesia VVratislaviensi sepelitur.

JOHANNES SECUNDUS.

JOHANNES
II. EPISCOP.
VV RATISLA-
VIENSIS XIV.
per Scrutinium
eligitur:
Commendatio-
ne Boleslai
Crispi:

Nobilis Polo-
nus:

Cenobium
Andreovienfe
condit:

Magno VVratislaviensi episcopo absumto, praelati & Canonici Capitulares, scrutinii via tanquam modestiori probata, Joannem de Brzesnitza, qui & Janik alias Janislaus vocabatur prappositum VVratislaviensem & Canonicum Gnesnensem & Cracoviensem ob intercessionem Boleslai Crispi ducis & monarchæ Poloniae conformiter eligunt successorem, qui electionem & consensum principis nactus a Jacobo primo Gnesnensi Archiepiscopo facile suæ electionis confirmationem consecutus est & ordinis Episcopalis benedictionem. Hic ex terra Sandomiriensi & Broszneta ortum ducens nobilis de domo & familia Griffonum, Griffem album in campo rubeo pro insigni deferentium ex patre Clemente & matre Anna genitus vir devotus & religiosus. Hic anno domini Millesimo centesimo quinquagesimo quarto, pontificatus sui Archiepiscopatus Gnesnensis anno quarto, cum germano suo Clemente Cenobium Cisterciensium Andrzejow nuncupatum fundavit, in villa & fundo Patrimonii sui Brzesznitza Cracoviensis diocesis, & primos monachos ex monasterio Burgundiae Morimondensi accepit.

* Nobilium Familia Korabitarum; uti lib. IV. Historiæ Poloniæ idem Dlugosius tradit.

pit, propter quod locus ejusdem monasterii Andrzeowienſis Morimundus nomen accepit. In tantum autem prefatum monasterium facta converſatione perluxit, ut Beatus Bernhardus Abbas Clarevallensis ordinis Cisterciensis in humanis adhuc existens, ad videndum monasterium prefatum ex Britannijs processit & apud Spiram civitatem Rheni gravi ægritudine correptus suum propositum consummare nequivit. Qui cum apud Vratislaviensem ecclesiam annis duobus sedisset, Gnesnenſi Archiepiscopo primo Jacobo abſumto fatiſ, per Eugenium papam tertium ſuffragante & conſentiente Polonorum duce & monarcha Boleslao de Vratislaviensi in Gnesnenſem translatus est ecclesiam, in qua cum annis 17. sedisset, Anno Domini Milleſimo Centeſimo ſexageſimo quinto, apud Znenam moritur & ad Gnesnam relatus in Gnesnenſi ecclesia tumulatus.

WALTHERUS PRIMUS.

Translato Johanne ſecundo, Vratislaviensi Episcopo ad Gnesnam, VValtherus Scholaſticus Cracoviensis & Canonicus Vratislaviensis, ducis Boleslao alii Cancellarius per Eugenium papam tertium ad petitionem & interceſſionem prefati Boleslao alii ducis Poloniæ ad Vratislaviensem ecclesiam anno domini milleſimo centeſimo quadragelimo octavo ſuffectus & proviſus eſt, & a Gnesnenſi Archiepiscopo Johanne in Episcopum Vratislaviensem conſecratus. Hic primo ecclesiam Vratislaviensem usque ad tempus ſui pontificatus ligneam lapidibus & lateribus ex contributione cleri totius diœceſis per omne tempus pontificatus ſui, annis, videlicet viginti duobus ædificat & cultum obſervantias, ritus, ceremonias, cantum & habitum ex Galliis eccleſiæ Lugdunenſis introduxit. Qui cum annis viginti duobus in ſede Vratislaviensi ſediſſet, morbo colicæ vexatus, Anno Domini Milleſimo Centeſimo Septuageſimo Sexto moritur & in eccleſia Vratislaviensi ſepelitur.

ZIROSLAUS SECUNDUS.

Suffecturi ſibi & Eccleſiæ Vratislaviensi novum pontificem Prælati & Canonici Capitulares Vratislaviensis die duodecima menſis Martij per viam compromiſſi conveniunt. Et facta in tres Canonicos compromiſſo, Zirolaus Canonicum Vratislaviensem compromiſſarii electum pronunciant, omneſque illum concorditer in Episcopum ſuum aſſumunt. Electus ipſe Zirolaus Archiepiscopum ſuum Gnesnenſem Petrum ſecundum apud Opatow perſonaliter acceſſit & ſuam electionem Canonicam & uniformem fuiſſe monſtrans, confirmari etiam illam obtinuit. A quo in eccleſia Caliciſienſi munus conſecrationis ſibi impentum ſuſcepit. Nobilis genere de domo & familia Roſæ, Albam deferentium Roſam ſtirpem ducens. Hic pro eo a Boleslao Vratislaviensi & Legnicenſi duce & Abbate monaſterij Lubenſis ad idem monaſterium Lubenſe novis tunc ædificatum muris invitatus fuerat, omneſ decimas uti in privilegio foundationis monaſterij Lubenſis continetur & expreſſum eſt manipulares in territorio & diſtrictu Legnicenſi ad menſam ſuam episcopalem de jure & conſuetudine provincie pertinentes monaſterio prefato Lubenſi de conſenſu capituli Vratislaviensis donatione perpetua & inferibit ſatiſ improvide maxime mutilans menſam Episcopii ſua prodigalitate. Sedit annis undecim & anno domini 1181. tertio nonas Aprilis moritur & in eccleſia Vratislaviensi accepit ſepulturam.

FRANTZKO PRIMUS SIVE FRANCISCUS.

Majj die prima menſis Prælati & Canonici Vratislavienses Capitulares ad petitionem Boleslao alii Vratislaviensis & Legnicenſis ducis, Francem Canonicum Vratislaviensem & Cancellarium ejusdem Boleslao ducis qui alio nomine Swantko vocabatur per viam ſerutinij in locum noviter deſuncti Zirolao Episcopii Vratislaviensis uniformiter eligunt. Quoniam præter favorem & gratiam principis plura habebat adminicula quæ ut eligeretur illi ſuffragabantur. Natione ſi quidem Sileſia erat genere nobilis de domo & familia Prawditarum qui Leonem ex muro coctili prædominium pro inſigni deferent ducens ſtirpem. Cujus electionem Petrus ſecundus Gnesnenſis Archiepiscopus confirmavit, & in eccleſia Gnesnenſi affidente ſibi Arnolſo Poſnaniensi Episcopo in ordinem episcopatus benedixit. Sedit autem Franko ipſe in ſella episcopali annis decem ſeptem & Phthiſeos paſſione frequentius vexatus, tandem Anno Domini Milleſimo Centeſimo nonageſimo octavo moritur, & in eccleſia Vratislaviensi ſepelitur.

X 2

JAROS-

* Oberaſſe hoc loco Długoſſum & an. adhuc 1178. WALTHERUM fuiſſe ſuperſtitem Diſponatis Auctoritate Tom. J. ad Rolitium pag. 65. in notis litt. K. probamus.

JAROSLAUS PRIMUS.

JAROSLAUS
I. EPISC.
VVRATISL.
XVIII. DVX
SILESIE:
alibi Boleslai
filius:

Terram Nissen-
sem Episcopa-
tus donat:

Patrem & No-
vercam in Exi-
tium pellit:

Obiit an. 1101.

Vacante ecclesia VVratislaviensi ex morte Frankonis Episcopi sui ultimi, insti-
gante Boleslao alto VVratislaviensi & Legnicensi duce, Jaroslaus Canonicus VVra-
tislaviensis, Ejusdem Boleslai alii filius nullo audente discrepare aut contrahere per
Capitulares VVratislavienses conformiter eligitur in Episcopum & successorem, a Zdzis-
lao primo Gnesneni Archiepiscopo confirmationem adeptus & consecrationem, ac
primo sua promotionis Anno, VVratislaviensem Episcopatum magnificaturus pater-
no consensu obtento oppidum & terram Nissensem cum omnibus villis oppidis ac for-
talicijis ac omni Jure Ducali ecclesie VVratislaviensi donatione perpetua donavit. Abs-
tulit & Lubensi monasterio decimarum manipularium in districtu Legnicensi quam
antecessor suus fecerat Ziroslaus secundus donationem, & illam penitus irritavit. Con-
jugium insuper Patris sui Boleslai alii, qui matre sua VVenteslava mortua * Chris-
tinam sororem Imperatricis Conradi Imperatoris superduxerat & duos filios videlicet
Heinricum cum Barba & Conradum & Alendam filiam susceperat ex ea, propter
multiplicationem prolis quam sibi videbat a patre præferri prorsus ipsum cum suffragio
Mierzslai alias Mieskonis ducis Cracoviensis & Monarchæ de suis principibus expul-
sit, novercam quoque Christinam quamvis gravidam & almanam secedere coegit.
Tandem regimento triennali ecclesie VVratislaviensis expleto anno Domini Mille-
mo ducentesimo primo decimo Calendas Februarij moritur & in ecclesia VVratislavi-
ensi sepelitur.

CIPRIANUS PRIMUS.

CIPRIANVS
I. EP. VVRA-
TISLAV.
XIX.
Canonici me-
tuunt Boleslai
Indignatio-
nem:
Postulant Cy-
prianum, Epi-
scopum Lubu-
ensem, Boles-
lao consenti-
ente:
Obitus an.
1207.

Obeunte Jaroslao VVratislaviensi Episcopo, Prælati & Capitulares ob certas ple-
rasque rationabiles causas, maxime propter metum Boleslai principis, qui in Cano-
nicos grandi ferebatur ira quasi eorum consilio & opera ipse & uxor sua Christina a
filio Jaroslao Episcopo fuissent exulati, electione omissa ad postulationem sese conver-
tunt & Ciprianum Episcopum Lubucensem fratrem ordinis Præmonstratensis olim Ab-
batem Sancti Vincentii extra muros VVratislavienses in Episcopum unanimiter postu-
lant. Quam postulationem præfatus Boleslaus minus cunctanter admittit. Et ipse Ci-
prianus Episcopus nullum habens impedimentum aut obstaculum, ab Innocentio papa
tertio propter postulationem concordem de Lubucensi in VVratislaviensem fuit trans-
latus ecclesiam, qui cum annis sex in sede VVratislaviensi sedisset a Paralytico morbo
invalis Anno Domini Millesimo Ducentesimo septimo: sexto Calend. Decembrium
moritur & in monasterio Lubensi secundum quod vivens ordinaverat sepultus.

LAURENTIUS PRIMUS.

LAURENTI-
US I. EPISC.
VVRAT. XX.
Per scrutinium
eligitur.

Rosarum odo-
re perit an.
1233.

Monasterium
Heinrichien-
se & Cameni-
ense excita-
tur:

THOMAS I.
EPISC.
VVRATIS-
LAV. XXI.

Post mortem Cipriani Episcopi Wratislaviensis secunda die mensis februarii, pro
eligendo novo pontifice instituta, Capitulares Wratislavienses via scrutinii servata Lau-
rentium Canonicum Wratislaviensem unanimiter paucis renitentibus eligunt in Episco-
pum & pastorem, qui tempore Henrici cum Barba ab Henrico primo Gnesneni Ar-
chiepiscopo confirmatus est & in cænobio sanctimonialium ordinis Sancti Benedicti in
Olobok in Episcopum ab ipso Heinricho Archiepiscopo consecratus. Hic Episcopa-
tum Wratislaviensem notabiliter auxit. Qui cum in sede VVratislaviensi viginti quin-
que sedisset annis & sibi longam in episcopatu polliceretur vitam, corpus habens sa-
num & nullis hæcenus languoribus interpellatus, in media pace tempestas subita & in-
esperata exorta est. Et ipse in curia & villa sua episcopali Prichow constitutus, dum ni-
mium odore rosarum indulgeret in morbum Rhevmaticum, a quo studio Physicorum
liberari non poterat incidit & mortem non vulgarem Septimo Idus Junij anno Domi-
ni 1233. subiit & in monasterio Lubensi sepelitur. Sub hujus Pontificatu monasteria
Heinrichau ab Henrico notario Heinrichi cum Barba de ordine Cisterciensi, item in Ka-
mienietz monte editiori etiam ordinis Cisterciensis fundata sunt. In quo dum olim
VVratisslaus Dux Bohemie capellam in decus Beati Procopij erexisset & locum illum
Canonici sancti Augustini Regulares de monasterio Sanctæ Mariæ in Arena VVratista-
viensi in suam deditionem perduxissent ordo Cisterciensis Canonicis Regularibus locum
deserentibus introductus est, qui & in hanc diem illic perseverat.

THOMAS PRIMUS.

Defuncto Laurentio VVratislaviensi Episcopo Prælati & Canonici Capitulares VVra-
tista-

* ADELHEYDEN: Berengarii Comitis Sulzbacensis Filiam altera vice Boleslaum Altum:
Silesie Ducem: Vxorem duxisse Tab. Genealog. I. no. 5. probamus. Tom. I. pag. 306.

tislavienſes die quinta decima menſis Auguſti pro comitiis inſtituta, via ſcrutiniſ pro-
cedentes Thomam Canonicum VVratiſlavienſem paucis aliorum divertentibus eligunt. *Per ſcrutinium
eligitur:
Nobilis Polo-
nus:*
Genere hic nobilis de ſtirpe & familia Baronum Poloniae, qui tres haſtas tranſverſali-
ter in campo rubeo deferunt pro inſigni & caput hirci in galea. Huic & Henricus
cum Barba VVratiſlaviensis dux cum faſiſſet a Vincentio primo Gneſnenſi Archiepi-
ſcopo electio ſua Gneſna fuit confirmata & ipſe in pontificalem ordinem benedictus.
Hic videns menſam Episcopalem VVratiſlaviensem per donationes prædeceſſorum ſuo-
rum Cipriani & Laurentii Monasteriis Lubenſi & Trebnicenſi in decimis manipularibus
ſatis improvide factas nimium fore læſam & caſtrata, ipſas reſcidit & irritavit & men-
ſa ſua episcopali reunivit. Quod Henricus cum Barba cum Heinricho & Boleslao fi-
liis ſuis agre ferens, ad quorum interceſſiones illæ donationes fiebant & affidue ipſum
perſequebantur, & tandem Boleslaus Legnicenſis Dux filius Heinrichi cum Barba ipſum
in Gorka villagio Abbatis Sanctæ Mariæ virginis in Arena, cum annuentia aliorum prin-
cipum cum Boguſlao præpoſito & Heikardo Canonico VVratiſlaviensis cujus eccleſiam
dedicaturus advenerat ſexta Octobris, * capiebat & carcerali compede vinculaſum tene-
bat. Ob cujus captivationem Fulko Gneſnenſis Archiepiſcopus ſententias execrabiles
interdicti contra captivatorem in univerſa Gneſnenſi Provincia tulit. Et inſuper Inno-
centius Papa quartus per literas & nuntios crucem & generale paſſagium contra Bo-
leslaum ducem Legnicenſem prædictum promulgavit, tamen ferreum Boleslai pectus
tantis flagellis emolliri non potuit, nec ipſum Episcopum Thomam dimiſſurus, do-
nec Thomas ipſe capitulo reclamante, omnes decimas manipulares univerſi grani in
augmentum cenſuum Ducum & Baronum Poloniae, & eccleſiaſticorum maximam di-
minutionem, pro ſe & univerſo clero in maldratas & ferreales verti & mutari con-
ſenſit. Et tam episcopatum quam omnia monasteria, eccleſias & beneficia ſua diœ-
ceſis in maiore dimidietate illo conſenſu execrabili mutilavit. Sedit autem in ſede Wra-
tiſlaviensis annis triginta quinque & anno Domini Milieſimo ducentefimo ſexageſimo
octavo: tertio Calendas Junij moritur & in eccleſia Cathedrali VVratiſlaviensis ſepelitur. *A Boleslao ca-
pitur:
factas Lubenſi
& Trebnicenſi
Monasterio
donationes re-
vocat:
Obitus an.
1261.*

THOMAS SECUNDUS.

In locum Thomæ primi VVratiſlaviensis Episcopii defuncti nepos ſuus etiam Tho-
mas nuncupatus a Capitularibus VVratiſlaviensibus unanimiter prima die menſis Au-
guſti eligitur. Impedita autem fuit ejusdem Thomæ quamvis conformiter electi con-
firmatio circa annis tribus per VVladislaum VVratiſlaviensem ducem & Saltzburgen-
ſem Archiepiſcopum, filium Heinrichi a Tartaris occiſi, qui per multas interceſſiones
& inſtantias a Clemente Papa quarto episcopatum tunc vacantem cum uſu & perceptio-
ne omnium ſuorum fructuum in commendam ad Sexemium (ut vero nonnullis pla-
cet ad vitæ ſuæ tempora) obtinuit conferri. Sed vix triennio fructus ex illo percipiens
Thomæ ſecundo pacificam illius reliquit poſſeſſionem. Hic Thomas quam notabilem
ſummam pecuniarum quoniam Henricus Dux VVratiſlaviensis qui probus dicebatur
ab eo & Clero ſuo expetebat dare recuſavit, ab eodem Henrico omnibus caſtris civi-
tatibus villis & decimis ſpoliatus & exutus eſt. Tandem propter interdictum quod Ja-
cobus Stympla Archiepiſcopus Gneſnenſis in eum tulerat & ducatum ſuum, a Duce
Heinrico & civitate Wratſlaviensis cum omni Clero Wratſlaviensis in exilium coactus eſt,
præter fratres minores monasterii Sancti Jacobi qui divina omnia prophanando caneant.
Thomas autem Episcopos injuriam hujusmodi vindicaturus ad concilium Lugdunenſe ivit,
ad quod Henricus dux etiam miſſis ſuis procuratoribus abſolutionem obtinuit nulla ſatis-
factione Episcopo impenſa quapropter nulla deſenſione a concilio conſecuta in Polonia
reſiit in Rathibor divertit. Qui cum luſtro uno apud Rathiboriam per Caſimirum ducem
Opolienſem collectus ſine clero ſuo ſtaret, ab Henrico dum ſamem & obſidionem op-
pidum tolerare non poſſet proceſſionaliter exiit, & cum Tyranno remiſſis omnibus
damnis reconciliationem in æde Sancti Nicolai fecit. Sedit annis viginti duobus &
anno Domini 1292. idus Martij obiit & apud eccleſiam VVratiſlaviensem ſepultus.
Hic beneficii & hoſpitalitatis a Kazimiro duce Opolienſe ſibi & clero ſuo tempore exi-
lii præſtitorum memor eccleſiam collegiatam ſub titulo: *Beate Mariæ Virginis* in caſtro
Rathibor fundavit, eamque decimis menſa ſua Episcopalis dotavit quæ ſucceſſu tem-
poris ex arce in oppidum translata eſt. *THOMAS II.
EP. VVRA-
TISL. XXII.
Electus poſt
tres annos de-
mum confir-
matur, VVla-
diſlao reſiſtus
obtinente.
Ab Henrico
Duce Wratſl.
Exilium pelli-
tur,
& Rathiboria
obſiderit: ſed
Duci reconci-
liatur:
Obitus an.
1292.
Collegiatam
Rathiborienſem
fundat:*

* Vide Thomæ I. vitam no. IV. antecedentem.

JOHANNES TERTIUS DICTUS ROMKA.

JOHANNES
III. EPISC.
VVRATIS.
LAV. XXIII.
Per Compromissum electus:

Nobilis Polonus:

Obitus an.
1301.

Morte Thoma secundi VVratislaviensis Episcopi secuta, Capitulares VVratislavienses via scrutinij omissa viam compromissi sectari constituunt & in Decanum, Cantorem & custodem compromittunt qui auctoritate eis contributa Johannem Komka Canonicum VVratislaviensem eligunt in pastorem. Et quamvis aliqui de Capitularibus Conradum ducem Silesiae & Dominum Sagani, praepositum VVratislaviensem, filium Conradi ducis Glogoviensis primi, magno studio licet casto eligi deposcebant; Ipse tamen Johannes ad Jacobum Stimpka Archiepiscopum Gnesnensem se personaliter contulit & electionem suam confirmari & munus benedictionis sibi obtinuit impendi. Hic natione Polonus genere nobilis de domo & familia Sulunicarum, qui mediam aquilam nigram & tres lapides in campo rubeo deferunt, patronymicum cognomen a patre sortitus qui cum annis novem in sede VVratislaviensi sedisset Anno Domini 1301. moritur 13. Kalend. Decembris, & in ecclesia VVratislaviensi justo honore sepelitur.

HEINRICUS PRIMUS.

HENRICVS
I. EP. WRAT.
XXIV.
Per scrutinium eligitur:
Origines:
Mores:
Henrici V.
Aliorum tutor:

Obitus an.
1319.

Capitulo generali ad secundam diem februarii pro eligendo futuro pontifice congregato Praelati & Canonici VVratislavienses Capitulares via scrutinij procedendo Heinrichum de Wirbna uniformiter eligunt in pastorem. Hic de vico Wirbna ducens ortum ab Archiepiscopo Gnesnensi Jacobo Stimpka confirmatus in electione & benedictus in ordine, vir competens literaturae, in gulam & lasciviam proclivis: Qui post mortem Boleslai, Sweidnicensis ducis, filiorum Heinrichi quinti VVratislaviensis & Legnicensis ducis qui nondum maturitatis annos attigerant, Baronum & militum VVratislaviensium & Legnicensium concordii consensu gubernationem & tutoria accepit mandata. At ille ducalem fasces assumens, sumptusque profusos faciens, thesaurum puerorum a Boleslao Sweidnicensi duce conditum ad Sexaginta millia marcas se extendentem pro majori parte consumpsit. Pro quo temporis processu a Ducibus VVratislaviensibus annos pubertatis attingentibus, & a Baronibus plures anxietates pertulit & persecutiones. Sedit autem in sede VVratislaviensi annis decem octo & anno domini 1319. Calend. octobris moritur & in ecclesia VVratislaviensi sepelitur. Cui etiam defuissent funebria, nisi illa Capitulares ex publico suffecissent.

VITUS PRIMUS.

VITVS L.
EPISC.
VVRAT.
XXV.
Electio gemina
Viti Germani
& Lutholdi
Poloni:

Post septem
annos Vitus
vincit:
Obitus an.
1320.

Vicesima quinta die mensis Decembris Capitulo generali VVratislaviensi ad eligendum futurum principem congregato, cum nonnulli ex Praelatis & Canonicis Schisma abhorrentes suaderent unitatem viamque compromissi laudarent, nullatenus illis assensum est, sed via scrutinij electa. Cum vota eligentium variassent bivaria electio subsequuta est. Quidam enim Vitum natione Teutonicum Canonicum VVratislaviensem de nobilitate & familia Habdanek, quidam vero Lutoldum etiam VVratislaviensem Canonicum natione Polonum genere nobilem de domo & familia Wirsonum eligunt. Sicque discordia pestifera tam inter electos quam eligentes exitiosa amulatione & damno, ad summi pontificis Johannis vicesimi secundi tribunal dilata est. Ubi tanta pertinacia ab utraque parte litigatum est, ut annis prope septem causa ipsa pronaheretur. Et licet post multas altercationes & lites septennio continuato Vito cessisset victoria, octo tamen tantummodo diebus post relatum de Lutoldo triumphum supervivens, morte immatura substractus est Anno Domini 1326.

NANKERUS PRIMUS.

NANKERVVS
EPISC.
VVRAT.
XXVI.
Postulat an.
rea Episcopus
Cracoviensis:
A Vladislao
Lutisco alapa
percussus:
Johannes Rex
Bohemiae Ca-
strum Miliich
occupat:

Praelati & Canonici VVratislavienses ex electione Viti & Lutoldi cautiore facti scrutinij sive compromissi via postposita ad postulationem sese divertunt, & explorata mente Nankeri Episcopi Cracoviensis postulationem de eo faciunt uniformem, qui in Pontificatu Cracoviensi annos sex cum dimidio federat. Ideoque minus cunctanter postulationi de se ad ecclesiam VVratislaviensem factae consensit, quod graviter & indignatione iustitiae & defensione Jurium ecclesiae constanter viriliterque se opponens irrogatam. Translatus per Joannem Papam Vicesimum secundum anno domini 1326. vocatus coecus, castrum ecclesiae VVratislaviensis Melitseh per vim occupasset, apud VVratislaviam constitutus, ipsum Tyrannum processionaliter adiit & inventum in faciem

ciem ejus anathematizavit non regem nominans sed regulum qui in regno suo nullum haberet metropolitanum, sed pro munere coronationis sibi impendendo cogeretur extraneorum Archiepiscoporum solatia mendicare, posito autem ob praesentiam Regis Johannis & ob occupationem castri Melitsch in civitate Vratislaviensi & universa ejus dioecesi ecclesiastico interdicto, quod tamen fratres minores de Sancto Jacobo publice agendo divinam rem prophanebant. Rex autem Bohemiae Johannes prophanatus clerum civitatis Vratislaviensis suae appellationi adherere recusantem turpiter ejecit & expulit. Dum enim Nanckerus ipse apud Nissam agens decima mensis Aprilis quae tunc in die veneris parasceves cadebat pontificali officio solenniter expleto, cum omnes ecclesias illius oppidi nudis pedibus visitasset, in domum rediens devotissime moriens spiritum exhalavit Anno Domini 1341. dum in sede Vratislaviensi prope annis quindecim sedisset. In ipsa autem animae suae e corpore egressionis articulo suavissimus cantus a quadam devota foemina auditus est quem cum admirans ad sonum ejus confisteret revelatum est illi animam Nenkeri Episcopi Vratislaviensis ab angelis in caelum deferri, corpus ex Nissa in Vratislaviam relatum in ecclesia majori conditum est.

PRECZLAUS PRIMUS.

Nankero Vratislaviensi Episcopo defuncto, Capitulares Vratislavienses scrutiniis via assumpta Pretzlaum de Pogorzeli Canonicum Vratislaviensem in studio Bononiensi tunc existentem, die quinta mensis Maji, die videlicet Beati Gothardi concorditer eligunt. Cujus electionem jam Jaroslaus Guesnensis Archiepiscopus a Capitularibus Vratislaviensibus rogatus, Casimiro Secundo Poloniae Rege, qui aliquem ex suis Polonis Canonicis Vratislaviensibus aestuabat promovere, impediende cunctabatur confirmare. Ad Benedictum Papam tertium ex Bonania transit & tam confirmari se obtrinit quam consecrari ab eodem. Eodem revoluti anno qua electus fuerat, quinta mensis Maji die in qua etiam illum ferunt natum fuisse & genetrici suae revelatum extitisse, ut beatum Gothardum puer ex ea tunc natus in speciali haberet cultu & veneratione, multa bona ejus patrocinio consecutus. Hic a Boleslao Legnicensi & Bregensi duce castrum & oppidum Grotkaw cum suo districtu in sortem Vratislaviensis ecclesiae pro certa summa pecuniarum coemit. Item collegium mansionariorum in Vratislaviensi ecclesia cum eorum capella in fronte ecclesiae sita. Item duodecim pauperum Laiensium ecclesiam cum eorum capella in fronte ecclesiae sita. Item duodecim pauperum Laiensium stipem singulis diebus, & amictum annuum sumentium, conventum Panioth nuncupatum in oppido ecclesiae Nissa erexit, fundat & dotavit. Ecclesiam insuper Vratislaviensem murorum fabricis, piscinarum structuris, villarum locationibus & coemptionibus, vasis aureis & argenteis ornamentisque decoris variae suppellectilis adeo ornavit, extulit & magnificavit, ut vulgari fama vocitatione & nomine aureus appellaretur episcopatus. Cum autem triginta annis in sede Vratislaviensi sedisset Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo sexto, octavo Calendas Aprilis, febris infirmatus apud Othmachaw moritur & in Vratislaviensi ecclesia capellae mansionariorum medio, in sepulchro albi marmoris iusto honore sepelitur Beatum etiam Gothardum genetricis suae jussu obediens singulari colens devotione festum ejus sub duplici in Vratislaviensi ecclesia agi, & tam Praelatis & Canonicis quam Vicariis speciales distributiones illo die dari ordinavit & fundavit.

THEODORICUS PRIMUS.

Post mortem Pretzlai Vratislaviensis Episcopi, Praelati & Canonici Capitulares, Polonis viris idoneis de suo gremio contentis Theodoricum Bohemum Decanum Vratislaviensem qui de decanatu praefato Albertum cancellarium Kazimiri Poloniae Regis apud sedem apostolicam nuncium & oratorem, cui tanquam de beneficio refofofofo de illo provisum fuerat, perperam Caroli Imperatoris Romanorum & Regis Bohemiae, cujus coquina erat expeditor & notarius spoliaverat, in Episcopum eligunt & confirmationem, Papa introitus ecclesiae (quam fama auream & pontificem ejus mortuorum Pretzlaum magnam auri quantitatem reliquisset, quae electionem Theodorici Decani multipliciter impugnabat) sumpta occasione electionem ipsius confirmare disferens respondit: Non prius se de ecclesia Vratislaviensi velle disponere, donec ex Avinione Romam transmearet. Interim vero ad Vratislaviensem ecclesiam mittit fratrem Nicolaum ordinis Praedicatorum Episcopum Majoricensem, ut ecclesiae Vratislaviensis fructus & redditus velut ejus jurata & gubernata percipiat & omnia per Pretzlaum

Episcopus cum
anathemate fe-
riens in Exili-
um pellitur:

PRECISLAUS:
EP. VVRA-
TISL. XXVII.

Eligitur ab
sens:

A Pontifice
Romano con-
secratus:

Castrum & Op-
pidum Grotkaw
emit:
& alia funda-
vit:

Episcopatum
aureum facit:

Obitus an.
1376.

B. Gothardum
colit.

THEODERI-
GUS EP.
VRATISL.
XXVIII.
Bohemus:

A Papa Confir-
mationem pe-
tit:

quae disfertur:

Pontifex inte-
rim redditibus
potitur:

laum

Nuncius Apo-
stolicus mitti-
tur, cui Cano-
nici Pecuniam
solvunt:

laum derelicta camera apostolica reddi ad plenum imperet & procuret. Qui VVratislaviam deveniens, publicato apostolico mandato, VVratislaviense requirebat capitulum quatenus illius exequerentur contenta. Verum capitulum VVratislaviense per plures dies re digesta, cum intelligerent per alienigenam & forensē gubernationem varia pericula & dispendia VVratislaviensi ecclesie proventura, cum nuncio apostolico Nicolao Episcopo Majoricensi his pactis conveniunt, ut singulis annis quo VVratislaviensem ecclesiam vacare contigerit, octo millia florenorum Apostolica sedi reddant Camera. Pro derelictis Pretzlai Episcopi triginta millia, pro collecta & contributione biennali ecclesie Polonicae imposita pro sorte ecclesiam VVratislaviensem contingente duo millia, & pro expensa & fatiga in pecunia hujusmodi urbem ferenda subeundis unum mille reddere teneantur. Eo itaque pacto inito VVratislaviense capitulum nuncio Apostolico Nicolao Episcopo Majoricensi triginta millia florenorum sub uno die & tempore persolvit. Et propterea Gregorius presentis pecunie summa manibus sui nuncii consignata & futura quantitate illectus Theodorico VVratislaviensi electo etiam Romae illum de sua confirmatione frequentius sollicitante providere distulit. Sed ecclesiam VVratislaviensem, a tempore suae vacationis & Pretzlai morte plusquam biennio fructus percipiens, ex illa vacare permisit. Anno vero Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo octavo, morte Gregorii Papae undecimi secuta cum permissione divina horrendum scisma in ecclesia, quod annis quadraginta duravit & quod non nisi concilium Constantiense extinxit, fuisset exortum & Romae Urbanus in sua obedientia nominatus Papa sextus, in Avinione vero Clemens in sua obedientia nominatus Papa septimus praesiderent, Theodoricus Electus VVratislaviensis Urbano Sexto neglecto Clementem septimum qui sibi jus potius in papatu habere videbatur in Avinione Roma deserta personaliter secutus electionis suae confirmationem & tandem consecrationem facile ab eo in Avinione obtinuit & dum spe & exultatione plenus in Poloniam rediret in itinere constitutus intellexerit Poloniae Regnum & Gnesnensem provinciam cui VVratislaviensis ecclesia jure metropolitico subiecta est & non in obedientia Clementis septimi sed Urbani Sexti fore, itaque ea denunciatione concussus sumptus suos tot annorum & temporum pessundatim recidere videns, non se de cetero electum & aut confirmatum VVratislaviensis ecclesiae gerere praesumpsit, talique errore involuta annis septem vacavit ecclesia.

Schisma or-
tum in Ecclesia:
eligitur Ponti-
fex Maximus
Romanus & A-
venionensis:
Theodoricus
adit Avinio-
nensem, a quo
confirmatur,
sed VVratisla-
via non recipitur.

VVENCES-
LAUS: EPISC.
VV RATIS-
LAV. XXIX.
Dux Lignicen-
sis Episcopus
Lubusensis:

VVenceslaus
Bohemiae Rex
electionem im-
probat, & re-
ceptionem pro-
hibet frustra:

Turbae orta so-
piuntur:

Privilegium Ec-
clesiae VVratista-
viensis:

Obitus an-
ticipatus in
manibus Papae
relinquitur.

WENCESLAUS PRIMUS.

Septennali VVratislaviensis ecclesiae vacatione expleta, Urbanus sextus Papa praefatus, Anno Domini Millesimo trecentesimo octuagesimo secundo, Wenceslaus, filio VVentzeslai ducis Legnicensis, Lubucensi Episcopo & ecclesiae VVratislaviensis administratore, ob petitionem & instigationem Praelatorum & Canonicorum VVratislaviensium de ecclesia VVratislaviensi providit, & ipsum de Lubucensi in VVratislaviam transtulit ecclesiam substituens in Lubucensi Adam de Kitlitz Canonicum Lubucensem, quam quidem provisionem VVenceslaus Bohemus Rex, quod absque sua voluntate & consensu procurata fuerat plurimum odians & pro ea restituenda multiplices impendebat conatus inhibens Praelatos & Canonicos VVratislavienses atque interdicens sub gravissimis poenis ne praefato VVenceslao Episcopo Castrorum & civitatum ecclesiae VVratislaviensis possessio quomodolibet traderetur. Plerisque autem Praelatis & Canonicis VVratislaviensibus jussionem Regis implentibus ac contra provisionem & censuras VVenceslai Episcopi se appellatione tuentibus, a parte tamen majori & saniori pro legitimo pontifice habitus possessionem castrorum & civitatum ecclesiae VVratislaviensis, ne quicquam rege interveniente accepit. Scismate autem assidue per partium studia gliscente & discordia crescente, tandem sub iniquis est sedata conditionibus per quas omnia damna VVratislaviensis ecclesiae per VVenceslaum Regem irrogata & quinque millium marcarum Carolo Patri suo per capitulum VVratislaviensem mutuatarum debita remissa sunt, & quantitas novae pecuniae quae iratum placaret regem adjecta. Id tunc unum Privilegium ecclesiae VVratislaviensis pro sui doloris lenimine obtinuit, & eo se solatur quod praedictis conditionibus sanctum est quod Consules VVratislavienses de novo creandi, ex praetorii loco creatione celebrata domos proprias non introeant, nisi primum in ecclesia VVratislaviensi sive domo Capitulari singulis annis de manutenuendis & defendendis juribus & libertatibus ecclesiae VVratislaviensis corporale in manibus Capitularium praestiterint juramentum. Sedit autem Wenceslaus praefatus in sede VVratislaviensi annis 35. Et Anno Domini 1417. grandaevis senio in manibus Martini Papae quinti illam spontanee resignavit.

CONRADUS PRIMUS DICTUS SENIOR.

Pontificali honore VVenceslao VVratislaviensi Episcopo in manibus Papæ Mar-
 tini quinti cedente, ad instantes petitiones & litteras, tam Sigismundi Romanorum & EP. VVRAT.
 Hungariæ Regis & qui etiam se tunc Bohemiæ Regem gerebat, quam Prælatorum & XXX.
 Canonicorum VVratislaviensium personam Conradi senioris Olsnicensis ducis (qui eo Dux Olsnicensis
 quod duos fratres Conradum nigrum & Conradum album germanos haberet natu mi-
 nores, Senior ad differentiam eorum nominabatur filius Conradi ducis Olsnicensis)
 promoventium & commendantium eidem Conrado, Anno Domini Millesimo quadrin-
 gesimo decimo septimo providit de episcopatu VVratislaviensi. Qui provisionis
 litteras nactus in ecclesia collegiata in Othmuchaw in die Sancti Vincentii fuit consecra-
 tus, vir integer & clericus, parvæ literaturæ, staturæ parum iustæ, mero, crapulæ & Character uni-
 ventri deditus, in fœminas male temperatus, prodigus expensor, crassi corporis, ocu-
 los habens lippientes, sermone mutilato & balbutiente utebatur. Ad prolas & canti-
 ca de novo componendas ingeniosus & suapte natura ad id productus. Faciles ad se
 dabat aditus, fastu & arrogantia carens, ad lenitates proclivus, Maluatico & Italico ac
 quolibet svavi & peregrino vino non secus quam cerevisia utebatur. In consuetudi-
 nem quoque & observantiam traxerat, non se aliter alicui provisionem de beneficio ali-
 quem valorem habente impendere, nisi ille Barille vini malvatice aut Italice propinasset
 pro honorantia & jam pro consuetudine introducta continue observabatur. Conditor
 instante VVratislaviensi Capitulo statuti quod a Concilio Basilienfi obtinuit confirmari, Statutum a Ba-
 ne cui liceret præbendam aut dignitatem in ecclesia VVratislaviensi nisi diœcesano aut
 Doctore Theologiæ Juris aut Medicinæ obtinere. Cum autem Conradus ipse, annis
 prope triginta sedisset & bona ecclesiæ voluptuose vivendo partim obligasset partim di-
 straxisset aut alienasset, Suum quoque & ipse regimen sub quo totam videbat ecclesiam
 corruisse prorsus & quadam pœnitundine ductus, cesserat ante mortem annis tribus E-
 piscopus honoris & oneri. Sed a fratribus carnalibus argutus, cessionem retractat & Episcopatum
 tam dignitatem quam possessionem, quam Capitulum eo resignante tenebat, repetiit.
 Recusavit Albertum Zastrabietz Archiepiscopum Gnesnensem cum totam provinciam
 de mandato speciali Martini Papæ quinti visitasset, se quoque visitare vellet suscipere, ti-
 mens de enormitate vitæ pariter & regiminis reprehendi. Elapso autem anno justo
 DEI iudicio & in sua diœcesi, a Bohemis hereticis Hussitis magna eade visitatus & cla-
 dibus amisit a castrum Othmuchawa familiari suo Nicolao de Alzenaw milite interceptum
 quod ægre auro redemit. Sub quo tempore ecclesia Othmuchoviensis diruta est & to-
 ta diœcesis misere devastata. Anno autem Domini Millesimo quadringentesimo quadra-
 gesimo * sexto nona Augusti nulla re memorabili gesta VVratislaviæ moritur & in eccle-
 sia VVratislaviensi sepelitur.

PETRUS SECUNDUS APPELLATUS NOWAK.

PETRUS II.
 EP. VVRAT.
 XXXL

Morte Conradi Episcopi VVratislaviensis secuta, Prælati & Canonici VVratislavi-
 enses adeunt Laurentium Zaremba Castellatum Siradiensem & Capitaneum VVielu-
 nensem nobilem, ut illis filium suum Johannem det in Episcopum ut & solvat æsec-
 clesiæ contractum mittunt Canonicum sui gremij Johannem Lautschloer ad Theodori-
 cum VVeinrich in Cracovia Presbyterum. Hic senex erat ex Cracovia ortus sed cen-
 tum millium florenorum & amplius Dominus, qui antequam in sacerdotium promo-
 veretur mercando variis mercibus quæsierat parentes ut Episcopatum VVratislaviensem
 susceperet. Sed cum tam hi duo, quam nonnulli alij pari studio & respectu rogati de-
 dignarentur non tam Episcopatum quam molem debitorum suscipere, Capitulares
 VVratislavienses feria tertia ante nativitatē Mariæ pro die electionis constituta, per
 viam scrutinij procedendo Petrum dicti Nowak decretorum doctorem Præpositum &
 Canonicum VVratislaviensem tunc officialem generalem eligunt uniformiter in Episco-
 pum & pastorem. Fuit hic ortus ex plebe humili de villa VVratislaviensi prope Nis-
 tam dicta Nowak & ab inde sortitus fuit cognomen Nowak. Vir frugi humilis pru-
 dens modestus industrius doctus & magnæ experientiæ. Electionem autem suam
 Vincentius Rock Archiepiscopus Gnesnensis tanquam metropolitanus spectabilibus &
 notabilibus nunciis suis videlicet Andrea Skoda & Jaroslao Cankolowski Canonicis VVra-
 tislaviensibus humili loco-
 narus,

* Rositius cœvus annum habet 1447.

islavienſibus rogatus apud Gneſnam confirmat & Johannem Episcopum Naturienſem fratrem ordinis minorum ſuffraganeum ſuum Gneſnenſem cum eiſdem nunciis VVratſlaviam mittit, qui eidem Petro Nowagk electo & confirmato benedictionis pontificalis munus, die ſolis viceſima ſecunda Octobris in eccleſia VVratſlavienſi vice & nomine preſati Archiepiſcopi Gneſnenſis impendit & continue bona epiſcopatus ſui per prædeceſſorem ſuum Conradum diſtracta, obligata & alienata cœpit redimere & adjuſ, proprietatemque eccleſiæ VVratſlavienſis reducere, tanto ſtudio ut ſub brevi temporis intervallo ſua moeſtia & induſtria pro majori parte eccleſia VVratſlavienſis ære alieno ſolveretur. Qui cum annis novem in eccleſia VVratſlavienſi ſediſſet & illam notabiliter reſtauraſſet, Anno Domini Milleſimo Quadringentimo quinquageſimo ſexto, ſexta menſis Februarii poſt noctis medium, in caſtro Othmuchaw, domo ſua diſpoſita & ſacramentis viaticatus moritur & in VVratſlaviam ſunus ejus deducitur. Et nona ejusdem menſis Februarii in eccleſia VVratſlavienſi juſto honore juxta ſummum altare ſepelitur.

JODOCUS PRIMUS.

JODOCUS
L. B. a RO-
SEMBERG.
EP. VVRAT.
XXXII.
Commendatio-
ne Ladislai Re-
gis eligitur.
Dignitates:

Character &
Stemma:

Præpoſitum
Vrat. Capitu-
lum tenet:

Virorum do-
ctorum pro-
motor & Geor-
gii Podbradli
fautor, poſtea
hoſtis:

Obitus: an.
1461.

Omnibus Capitularibus VVratſlavienſibus morte Petri Episcopii ſecuta, diuturnam Vacationem eccleſiæ periculofam (ut erat) cenſentes, octavam diem pro eligendo futuro pontifice conſtituunt. Qua adveniente cum nonnulli ex Prælatiſ pontificalem ſellam aut ſperarent aut ambirent, Cæpulares quoque unum de gremio ſuo eligere cenſuiſſent, Nuncii & literæ Ladislai Hungariæ & Bohemiæ Regis ſuperveniunt, & ut Jodocus de Roſenberg, frater, ordinis Sancti Johannis Jeruſolimitani cum cruce Prior, præpoſitus Pragenſis ordinis ejusdem eligeretur intercedentes. Capitulares itaque VVratſlavienſes propriis Prælatiſ & Canonicis ſui collegii neglectis, veriti ſuam futuram electionem ſi contra voluntatem regiam illam celebrarent recidere in irritum, præſatum Jodocum præpoſitum ordinis præſati quamvis ætatis defectum quantum ad pontificalem ordinem patientem eligunt concorditer in Episcopum electionem autem ſuam Calixtus Papa tertius nona menſis Junii die anni præſati Romæ confirmat & præpoſituram Pragenſem diſpenſans ſuper minorennitate tempore vitæ ſuæ dar in commendam. Vir erat hic ſtaturæ altæ, caput, oculos & oſſa grandia habens, corpore craſſus, in eloquentia, literatura atque prudentia ſingularis. Nobilis de domo & familia Roſenbergium ex Bohemia, rubeam roſam in campo albo deferentium. Ad crapulam proclivus, adeo ut quoque ſua cibaria ſumptuoſe condiret Zukaro, animi magni & liberaliſ qui Johannem Deuſter præpoſitum VVratſlavienſem ſuo inſidiantem & adverſantem VVratſlavie cepit & vinctum in caſtro Kaldenſtein uſque ad diem mortis ſuæ captum tenuit, non ante dimiſſurus ſi vixiſſet niſi juxta pactum cum eo factum præpoſituram VVratſlavienſem dimiſſet & dimiſſam jure jurando in miſſa ab eodem præpoſito celebrata, corpore Chriſti tacto nunquam repetere ſe firmaviſſet. Cum craſſitudine corporis creſcente ſtare propter pedum tumorem nequiret ſedendo tamen in ſella rem divinam fere ſingulis diebus in privata camera peragebat. Vitæ continentiſ & nictidæ virorum doctorum aut virtuoſorum ſpecialis promotor & Zelator, nec alios quam hujuscemodi viros ad Prælaturas & beneficia promovere conſuevit. Georgii Podziebradzki in Regem Bohemiæ aſſumpti, antequam ſe hereticum declaraviſſet, fautor, licet noſſet patrem ſuum illi in ſectum, expoſt vero notorius hoſtis, ſub quo & caſtrum Edelſtein Niſſæ imminens expugnari & eccleſiæ VVratſlavienſi ejus bona adiunxit. Qui dum in pontificatu annis decem, menſes ſex exegiſſet in oppido ſuo Niſſa & curia ſplendide per ipſum ædificata religioſe & devote omnibus ſacramentis rite procuratus vocatiſque ex VVratſlavia ad ſe Canonicis quibus civitatem Niſſam & caſtra eccleſiæ commendaverat, Anno Domini Milleſimo quadringentimo ſexageſimo ſeptimo, die maris, quinta decima Decembris in aurora ex crapula & calculo moritur. Cujus corpori etſi communitas VVratſlavienſis donec Præpoſitus Johannes ſolveretur negaviſſet ingreſſum, interim tamen a Baronibus Bohemiæ, qui ad dietam convenerant illum comitan-tes, ad civitatem inductum, Baronibus Poloniæ & Bohemiæ Prælatiſque & Canonicis VVratſlavienſibus juxta ſuo funeri ſolventibus in eccleſia majori in choro ſepultum eſt, tumulo eminentiori.

RUDOLPHUS PRIMUS.

RUDOL-
PHUS: EP.
VVRAT.
XXXIII.

Ad eligendum futurum pontificem VVratſlavienſem æſtimabant ſe capitulares VVratſlavienſes nunquam majori libertate poſitos potiendosque eſſe, quoniam & Geor-

Georgius Podziebratzki per Paulum papam secundum regni Bohemiarum honore ut hereticus privatus erat & nondum alius successerat. Itaque vicefima Januarii die pro Comitibus constituto Przemislaus ducem Opaviam, Cantorem sanctae Crucis & Canonicum Wratislaviensem eligere animis aestuabant. Interim oratores Kazimiri Regis Poloniae, videlicet Stanislaus de Ostrorok Calischienfis palatinus, Jacobus de Damno Regis Poloniae Vice thesaurarius, & Johannes Dlugosch senior Canonicus Cracoviensis qui ad dietam Wratislaviam venerant, memores puritatis quam Rudolphus Episcopus Lavantinus Legatus apud Silesiam pacem Prutenicam conficiendo monstraverat, junctis sibi Baronibus Bohemiarum Catholicis quorum Stanegk de Sternbergk Principalis erat, Capitulares Wratislavienses adeunt & persona praefati Rudolphi Episcopi & legati excellenter commendata petunt illum eligi ad sedem Wratislaviensem. Verum etsi intercessio hac nonnullis Capitularibus molesta erat, qui proprium judicabant ecclesiae Wratislaviensis utiliore fore quam forensi. Schisma tamen vitaturi & veriti ne summus Pontifex jure suo in providendo Baronum Bohemiarum accedendo & interveniendo supplicatione ipsis etiam invitis uteretur praefatum Rudolphum viginti votis Anno Domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo octavo postularunt in pastorem via scrutinij procedendo. Cujus postulationem & Baronum Bohemiarum intercessionem Papa Paulus Secundus perpendens ipsum Romae vicefima quinta Aprilis de Laventina transtulit ecclesiae & Vratislaviensi praefecit in pastorem. Annatam insuper plenarie indulgit, gratissimum quod nuncii ab eo in pacificationes provinciarum missi in pontifices eligerentur & deposcerentur. Vir mansueti & religiosi ingenii, fuscus & niger, staturae decentis, decretorum doctor, ex oppido Rudisheim Moguntinensis diocesis, ex patre Henrico & matre Catharina ortus, cujus genitor Henricus inter suos concives celebris habebatur. In anno vicefimo quinto aetatis, auditor rotae, brevi post Camerae auditor factus, duorum summorum pontificum Pii videlicet Secundi & Pauli referendarius, deinde Episcopus Lavantinus, pro superiori parte clipei medietatem stellae septicornutam in celestino, in medio planiciem & barram candidam in rubeo, in inferiori vero parte rosam semissam etiam rubeis campis pro insigni & armis deferrebat, Polonici idiomatis ignarus, causas subditorum non nisi per interpretes expediebat.

Post electum
Premislaus
Oppaviam ducem
commendatione Orato-
rum Regis Po-
loniae Rudol-
phus postula-
tur.

Quae Postulatio
Papae grata

Mores:

Ortus:

Dignitates:

Insignia:

JOHANNES QUARTUS.

Johannes quartus, Rudolpho Episcopo in Wratislaviensi ut ante hac in Laventina ecclesia successit, initio Ladislai Hungariae & Bohemiae Regis a secretis, mox Friderici tertii Imperatoris consiliarius ac Rerum Germanicarum moderator. Caesaris insuper protectionis in Urbem ad Paulum secundum pontificem maximum comes, Vir cum singulari doctrina atque facundia, tum maximarum rerum usu praestantissimus, ut qui praeter aulica negotia lectioni & sapientiae studiis tota vita vacaverit, insigni praeditus bibliotheca, quam omnis generis optimorum librorum magnis sumptibus sibi paraverat. Adolescens, juri pontificio Patavii, humanioribus autem Litteris & eloquentiae Romae sub Laurentio Valla, maximo illius aetatis viro operam dedit. Caesaris inde nomine tam ad Venetos, quam ad alios Christiani nominis principes, legationes frequentes feliciter obivit. Ut autem primum ad Wratislaviensem ecclesiam est translatus, deformes quasdam Clerici ac populi consuetudines sustulit, Cantum figuratum ut indecorum atque prophanum in ecclesiis interdixit, Villas Episcopales plerasque jam olim oppignoratas proprio statim aere redemit, Piscinasque admodum uberes & hospitales alias commoditates in eis constituit. Arcem Othmuchaw & curias alias magnis sumptibus instauravit, ampliterque ornavit. Optimus plane Pontifex, & quo a Przeceslao tempore nemo plura in ecclesiam contulerit. Quique multo plura conferre paratus foret, nisi factione quorundam capitularium (ut plerumque fit) vexatus animum revocasset. Quo factum est, ut extrema jam aetate Coadjutorem (infelici prorsus & sibi pernicioso exemplo) adoptaverit. Quae res & obitum illi maturavit, & ecclesiae plurimorum malorum fuit causa. Moritur desideratus omnibus pater, 1506. mense Januarii in choro mansionariorum juxta Przeceslao tumulum, cujus virtutes amulabatur sepultus. Tempore eo in Peloponneso Venetis per Turcas Metona adempta est & Johannes Albertus Poloniae Rex cruento prelio a Walachis victus.

JOHANNES
IV. EPISC.
WRATISL.
XXXIV. AN.
Dignitates:
Studia:

Legationes, va-
rias obites:

Abrogata:

Reparata:

Coadjutorem
adoptavit:
Obitus an.
1506.

JOHANNES QUINTUS.

JOHANNES Johannes quintus e * Thurzonum genere, prædecefforis adoptione Episcopatum V. EP. VVRA- Wratislaviensem affecutus, Eundem religionis obfervatione atque civilitate morum TISL. XXXV. haud incommode adminiftravit, fingulari in loquendo oris gratia & in demerendo doctos & induftrios homines humanitate, eruditionis infuper & facundia fplendore præditus, Curias epifcopales nonnullis in locis ftructuris ornavit. Et demolito caftro Kaldenstein Arcem St. Johannis (cui nomen ipfe indidit) in loco diruti veteris quondam caftri extruere cœpit. Obiit Phthifi 2. Augufti 1520. ætatis autem fuæ fexto & quinquagefimo quum anteriori anno a morte Maximiliani Cæfaris Imperium Romanum *Carolo quinto* deferretur, & eodem ferme tempore Alba grata præcipuum Hungariæ munimentum, mox Rhodos a Turcis interciperetur. Ejus infuper tempore in Germania cœpit omnibus anterioribus nocentior herefibus Luthero monacho autore, quæ hætenus horrendis incrementis in fâctam religionem graffata, bonam orbis Chriftiani partem nefanda impietate implevit.

Arcem S. Johannis ftruit: Obitus an. 1520.

Externa:

VI. ANNALES WRATISLAVIENSES.

Corâ Senatûs VVratisl. confervandæ Hæritz Patriæ:

PROMOVENDA Respublica Pofteritæque confplendum eft. Placuit itaque Magiftratui Annales quantum ex vetuſtiſſimis Libris Civitatis hujus & aliis colligi poterit deferibi ut viſis antiquis Hiftoriis Viciffitudinibusque rerum perſpectis, & Reipublicæ & privatis negotiis fructuoſius incumbere poſſit Magiftratus: Ideoque hic Codex exorditur Anno Domini M. D. XIII.

Eccleſia S. Vincentii dotata:

Anno Domini M. C. XLIX. confecrata eſt Eccleſia & dotata S. Vincentii in Wratislavia, a Boeſlao Rege Poloniæ cum Foro in Atrio Monafterii pro feſto S. Vincentii per octo Dies continuos.

Anno Domini 1214. per Henricum Ducem Slefiz forum in Atrio S. Vincentii commutatum pro novo Foro in Wratislav. Olsnic & Domſlaw: Anno Domini 1232. iterum roboratum.

Henricus I. Barbatus: Dux Slefiz moritur:

Anno Domini 1238. obiit Illuſtris Dux Henricus I. dictus cum Barba, Maritus S. Hedwigis XIV. Kalend. Aprilis: ſepultus in Monafterio Trebnicenſi.

Anna: Ducifſa Slefiz moritur:

Anno Domini M. CC. XLI. ſecund. non Decembr. obiit Domina ** Anna Ducifſa Slefiz.

HENRICUS II. Pius Dux Slefiz a Tartariſ occiſus:

Anno Domini M. CC. XLI. occiſus eſt a Tartariſ Dux Henricus II. qui devaſtarunt totam Slefiam & Poloniam: & Dominus *** Poppo Generalis Magiſter Ordinis Prutenorum: ſepultus in Wratislav. in Eccleſia S. Jacobi.

S. HEDWIGIS obiit:

Anno Domini M. CC. XLVII. X. Kal. Nov. obiit **** S. HEDWIGIS coruſcans pluribus miraculis.

Canonifatio S. STANISLAI:

Anno Domini M. CC. LIIII. canonifatus eſt S. Stanislaus Martyr & Epifcopus Cracoviensis.

Anno

* De quo curatius egi ad Henelii annales Toſno hoc II. & quidem ad an. 1503.

** Anno demum 1265. in nocte S. JOHANNIS BAPTISTÆ denatam teſtatur Inſcriptio Tumuli: vid. Tab. I. Genealog. n. 22. Tom. I. p. 317.

*** Errant annales, cum aliis, inſcriptiqne recentiore ad Henrici Pii Tumulum in æde S. Vincentii decepti, anno enim 1253. Poppo ab Oſterna Magiſter Marianorum Militum demum Electus, & an. 1265. defunctus eſt.

**** Tabula ænea, Ejus ad Tumulum affixa, & pag. 313. Tom. I. a nobis allata an. 1243. VII. Id. Octobr. pie deceſſiſſe B. HEDWIGIN teſtatur.

Anno Domini M. CC. LVI. VI. non. Octobr. Thomas Episcopus Wrat. per Ducem Boleslaum filium Ducis Henrici II. & nepotem S. Hedwigis captus est & detentus usque ad festum Pasce. Thomas I. Episc. VVratislav. captus:

Anno Domini M. CC. LIX. fuit Terre motus magnus: & erat II. Kalend. Febr. Terræ Motus

Anno Domini M. CC. LX. vastaverunt Tartari Sandomiriam & Cracoviam aliasque Provincias adjacentes, plurima millia hominum abducentes & occidentes. Tartarorum Incurio:

Anno Domini M. CC. LXI. egerunt Homines Pœnitentiam enormem contra Institutionem Sancte Matris Ecclesie.

Anno Dni M. CC. LXIII. visa est Cometa V. Kalend. Augusti & stetit ad VI. non. Octobr. presagium magne famis, effusionem Sanguinis, necis Animalium ac Principum. Tanta etenim fames erat in Almania, ut multi relictis agris & possessionibus suis irent in Poloniam. Ex morte Animalium etiam homines noluerunt carnes bovinas comedere, neque emere, timebant temporis malum. Cometa apparuit:

Anno Dni M. CC. LXIII. Reconciliata est Ecclesia S. Mariæ in Wratislavia per Dnum Anshelmum Episcopum, Apostol. Legatum Id. Decembr. Ecclesia S. MARIE:

Anno Dni M. CC. LXV. Carolus occidit Manfredum qui patrius vocabatur. Manfredus occisus:

Anno Dni M. CC. LXVI. obiit dux Henricus III. frater Wladislai: Nepos S. Hedwigis: III. Non. Decembr. HENRICVS III. Dux VVrat. moritur:

Anno Dni M. CC. LXVII. eadem S. Hedwigis per Clementem IV. Papam est canonizata. Canonizatio S. HEDVIGIS:

Anno Dni M. CC. LXVIII. in Vigilia S. Bartholomæi Apostoli devictus est Conradus, filius Conradi, filii Fridrici Imp. ab illustrissimo Rege Sicilie Carolo & Vinculis tenus capiteque plexus. Adversa CONRADINI Fata:

Anno Dni M. CC. LXIX. sequ. die S. Bartholomæi fuit exaltatio S. HEDVIGIS. Exaltatio S. HEDVIGIS:

Anno Dni M. CC. LXXXVIII. in occisus est Dux * Bulko de Stinavia in Sivor. Przidicko: Dux Stinavia: occisus:

Anno Dni M. CC. LXXXVIII. RUDOLPHUS Rex Romanorum occidit in bello Ottokarum Regem Bohemie in crastino S. Bartholomæi. Ottokarus Rex Bohemie occisus:

Anno Dni M. CC. LXXXX. obiit Dux Henricus Dux Slezie Dnus Wrat. Cracovien. & Sandomiriam. HENRICVS IV. Dux VVrat. moritur:

Anno Dni M. CCC. III. fuit hyems remissa, ut frigus juxta Qualitatem Temporis non sentiretur. Hyems remissa:

Anno Dni M. CC. LXXXVII. IV. fer. in crastino S. Georgii Dux Henricus habuit conflictum cum Duce ** Boleslao & filio suo. Bellum Silesie intestinum:

Anno Dni M. CC. LXXXVI. in die S. Marci Evangeliste combusta est Wratislavia per totum. Incendium Wratislavia:

Anno Domini M. CC. XCI. in crastino S. Mauricii natus est Boleslaus filius Henrici V. Ducis Slezie & Dni Wratislav. BOLESLAVS III. Silesie Lignicensis natus:

Anno Dni M. CC. XC. Ducatus Wratislaviensis per D. RUDOLPHUM REGEM ROMANORUM Comitem in Habspurck Corone Bohemie incorporatur: actum *** Erfordie VI. Kal. Octobr. Ducatus VVratislaviensis Incorporatio Regno Bohemie facta:

* Non Bolconis, sed Przemkonis nomen, Duci Stinaviae an. 1290. in praelio prope Szewior: d. 27. Febr. occiso fuisse diximus ad no. 5. Tab. II. Genealog. Tom. I. p. 347.

** Cogn. Calvo: Duce Lignicensi.

*** vid. Diplom. CXXII. & CXXIII. Spec. C. nostri D. Tomo I.

HENRICUS
VI. Dux VVra-
tislav. nascitur:

Anno Dni M. CC. XC. IV. in crastino Gertrudis Virginis natus fuit Henricus, filius Henrici V. Ducis Slesie existente Patre suo in captivitate Ducis Glogovie.

Concordia in-
ter VVratsla-
viensem & Glo-
goviensem Du-
cem:

Anno Dni M. CC. XC. IV. * concordati sunt Illustrissimi Dn. Duces occasione captivitatis facte in VVratislavia, Henricus VVrat. ac Legnicenf. Dnus & Henricus, Glogoviensis Dnus.

VVLADIZ-
LAUS: Dux
Lignicenfis na-
scitur:

Anno Dni M. CC. XC. VI. in crastino S. Bonifacii natus fuit Wladislaus, filius Henrici V. Ducis Slezie mortuo Patre suo.

BOLCOI.
Dux Svidnic.
moriatur:

Anno Dni M. CCC. I. in Vigilia ** S. Martini Episcopi obiit Bulcko Dux Slezie.

ELIZABETH
Ducissa VVra-
tislav. moritur:

Anno Dni M. CCC. IV. in Vigilia S. Michaelis obiit Dna Elizabeth Ducissa Slezie Mater filiorum Henrici V.

Anno Dni M. CCC. VIII. ante Carnisprivium obiit Hermannus Sacharie Civis Wratislav. & Peregrinus de Luban dictus Civis Gorlicenfis.

ALBERTUS I.
ROM. IMP.
occiditur:

Anno Dni M. CCC. VIII. in die Philippi & Jacobi occisus est Albertus Rex Romanorum per Johannem, filium fratris sui.

Ducatus VVra-
tislav. fit Feo-
dom RegniBo-
hemie:

Anno Dni M. CCC. XXVII. tempore Regis Bohemie Johannis, *** Ducatus Wratislav. & Noviforen. devoluti sunt realiter & cum effectu ad Regnum Bohemie.

Clades Prute-
norum:

Anno Dni M. CCCC. X. fuit bellum magnum Prutenorum & Polonorum ubi Pruteni miserabiliter prostrati in bello succubuerunt.

Pestis horren-
da:

Anno Dni M. CCCC. XIII. fuit Pestis generalis per totum orbem.

Tumultus
VVratislaviz:

Anno Dni M. CCCC. XVIII. in die Arnolphi facta est seditio & Tumultus in Wratislavia.

Adventus SI-
GISMUNDI
IMP. AUG.

Anno Dni M. CCCC. XX. in Vigilia trium Regum venit in Wratislaviam SIGISMUNDUS IMP. Rex Hungariae & Bohemiae.

Ruina Pontis,
inter Summum
& Arenam
VVratislav.

Anno Dni M. CCCC. XXIII. cecidit Pons inter Summum, & Arenam sub Populo qui Processionem sequebatur de Ecclesia B. M. V. & mox postquam Praesul transiisset Pontem, decidit Pons.

Hussitarum fu-
ror:

Anno Dni M. CCCC. XXVII. Bohemi qui sectam Wiclevisticam defendere & CHRISTI fideles expellere conabantur, vulgo Husseni nuncupati, Oppidum Lubanum prope Görlitz, & aliud ultra Görlitz nomine Lobau vi ceperunt & homines necantes Spolia abduxerunt.

Anno Dni M. CCCC. XXVIII. Wratislavienfes & alij Silesij a Bohemis, Hussenis vulgo nuncupatis, prostrati in bello succubere dolenter atque misere.

JOHANNES I.
Dux Monster-
bergenfis occi-
ditur:

Anno Dni M. CCCC. XXIX. in die Johannis Evangelistae Dnus JOHANNES: Dux Monsterbergenfis occubuit circa Natalem CHRISTI.

Arcis Ottmu-
choviensis
Fata:

Anno Dni M. CCCC. XXX. quidam miles auratus nomine Nicolaus Altzenaw, Capitaneus Arcis Ottmuchaw, Bohemis undique vicinos armis vastantibus, vulgo Hussen appellatis, Arcem prefatam tradidit, hinc Ecclesie ac Civitati Wratislavienfi maxima Incommoda intulere, usque dum per VVratislavienfes obsessa, & vicissim Bohemi expulsi fuerunt.

Anno

* Vid. Dipl. CXXIV, l. c.

** Adde quae ad no. 1. Tab. Genealog. IV. Tom. I. dixi.

*** Vid. Dipl. CXXVI, l. antea c.

Anno Dni M. CCCC. XXXV. in die ante festum Divisionis Apostolorum fuerunt impressiones Aëris & fulgura inaudita.

Anno Dni M. CCCC. XXXVI. sabbatho ante Philippi & Jacobi obiit mortem **LUDOVICUS** Dux **LUDOVICUS** Lignicensis.

Anno Dni M. CCCC. XXXVIII. in Vigilia S. Elizabethæ venit **ALBERTUS REX** Hungariæ & Bohemiæ in VVratislaviam.

Anno eodem fuit generalis Pestis per Silesiam.

Anno Dni M. CCCC. XLIII. in die S. Bonifacii fuit in VVratislavia Terræ motus.

Anno Dni M. CCCC. L. fuit Turbatio in hac Provincia propter mutationem denariorum factam per Svidnicenses & Lignicenses Civitates.

Eodem anno fuit celebratus Jubileus.

Anno Dni M. CCCC. LIII. in Carnisprivio venit Venerabilis Pater **JOHANNES CAPISTRANUS** VVratislaviæ.

Eodem anno in die S. Philippi & Jacobi capti sunt Judæi ob blasphemias factas **DEO** in Sacramento Evcharistiæ, & Igne judicati sunt.

Anno Dni M. CCCC. LIV. in die S. Nicolai venit **REX LADISLAUS** Hungariæ & Bohemiæ &c. &c. in VVratislaviam, & moratus est ibidem ad octo Hebdomadas.

Anno Dni M. CCCC. LVII. in die Clementis **LADISLAUS REX** Hungariæ & Bohemiæ: misere occubuit Pragæ: dum altera die bene sanus fuisset Tempore Georgij de Podiebrad, uti in * in majore libro, in quo tota Historia dicti Georgij Podiebradi conscripta est.

Anno Dni M. CCCC. LIX. in die Perpetue & Felicitatis fuit VVratislaviæ maxima Tempestas ex Vento validissimo, Prælagium futuri mali.

Eodem anno Georgius de Podiebrad: **REX BOHEMIÆ** factus, Civitatem VVratislaviæ, suffragio Dominorum Ducum & Incolarum Silesiæ, exceptis folis Namslaviensibus, armata manu invasit, volens eandem manu capere & castigare.

Anno Dni MCCCC LX. fuit magna Mortalitas in Silesia.

Anno Dni M CCCC LXVI. fuit **GEORGIUS REX BOHEMIÆ** per sedem Apostolicam Hereticus declaratus, anathematus & depositus, quare Dn. Duces: Barones & Civitates Silesiæ, qui sibi Homagium presterant, ab Obedientia absoluti, Bella movebant prefato Regi.

Anno Dni MCCCC LXXIII. fuit magnus Calor & ariditas, ita quod Sylva, nemora & montana incenderentur, ex Voragine Ignis pro magna Parte absumpta.

Anno Dni MCCCC LXXX. die 24. mensis Novembr. Laurentius Charwolsky, hæres in Czulawff, dum in Jure Civitatis contra quendam Civem actiones instituisset, & salvo conductui quem a Civitate obtinisset, omnino renunciasset, finito Termino Juris captus & Vinculis traditus est, confessus posthac de rapina, Capite plexus in sede, finem suum finivit. Cui duo erant filij qui etiam mala morte interierunt.

Anno

* Hic M. Petri Eschenloëri: Norimbergensis: Secretarij Reipubl. Wrat. Chronicon Wrat. Chronicon de Rebus sui Temporis Mstrum indigitari opinor, ab an. 1440. ad annum usque 1478. summo studio non nisi Diplomatum fide confectum, Res sub **GEORGIO REGE** ac hunc insequentibus Temporibus in Silesia gestas exponens.

RVDOL.
PHVS EPISC.
VVRATISL.
XXXIII. mo-
ritur:

Anno Dni 1481. in die S. Anthonij Confessoris, hora 12, extrema clausit Pius Pater & bonus Pastor RUDOLPHUS: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: natione Renensis: qui Legatus a Latere missus erat in Silesiam in Causis Girczikonis, depositi Regis Bohemorum. Iste Præsul in concordandis Partibus divino fretus Ingenio, ubi persuasionibus Concordiam efficere nequibat, fulmine suo partem temerariam domuit, & sic in Concordiam adduxit.

FRIDRICVS
I, Dux Ligni-
censis moritur:

Anno Dni 1488. Obiit Illustriss. Dns FRIDRICUS: Lignicensis atque Bregensis Dux, qui ex filia Gerczikonis tres genuit Filios: JOHANNEM videlicet: FRIDERICUM & GEORGIUM. Johanne vero mortuo in teneris annis: superstites fuere Dns FRIDRICUS & Dns GEORGIUS. Qui dum uno pabulo vivere nollent, bona paterna inter se diuiserunt: Ubi Dux FRIDRICUS Lignitz, Hainoviam & Arimontem Oppida cum suis Districtibus obtinuit: sed Dux GEORGIUS Bregam; Strelen: Nymptsch: Olaviam: Biciniam & Creutzburg obtinuit.

Johannis Bel-
lum Ducis Sa-
ganensis cum
Marchione
Brandenbur-
gensis JOHAN-
NE ob Duca-
tus Crosnensis
Possessionem:

Anno Dni 1490. Illustris Dux JOHANNES Saganensis, post mortem Ducis HENRICI Glogovienfis sine harede defuncti Glogoviam, Freistath, Sprottaviam, Swebussin, Grüneberg Jure hereditario successionem sibi usurpavit. Cui Marchio Brandenburgensis Johannes hortatu Patris sui ALBERTI: Electoris Imperij, propter Dorem relicte Ducis HENRICI, fororis sue bella movit. MATHIAS vero REX Hungariæ & Bohemiæ &c. suppetias huic JOHANNI Duci Saganensi præstitit. Sequēbatur hinc Concordia, qua relicta Crosnam, Czüllich, Boberslyn, Sommerfeldt, oppida in Districtibus suis obtinuit. Et Dux Saganensis quietus permansit usque ducatum Regi MATHIÆ alienare contendit, & septem primarios Cives Glogovienfes in Turre arcis Glogovienfis fame interire fecit. Ab eodem Mathia de omnibus Dominiis prefatis expulsus erat, & exul permansit. Sed propter Confoederationem cum Duce * HENRICO VVolaviam obtinuit, & Conjux sua Stinaviam & Rauden ex Dote solvit & possedit.

MATHIAS
Corvinus REX
HUNG. &
BOH. mori-
tur:

Anno Dni 1490. feria post Dominicam Rami Palmarum: Vienne ultimam diem repenti morte clausit MATHIAS prefatus, de cujus vita egregiusque facinoribus conscripti sunt plures annales.

succedit
VVLADIZ-
LAUS PRIN-
CEPS POLO-
NIE:

Anno Dni 1491. successit Regi MATHIÆ in omnibus Regnis & Dominiis REX VVLADIZLAUS BOHEMIAE: primogenitus Regis Poloniae Kazimiri. Et nisi MATHIAS morte preventus fuisset, expulisset tam Patrem de Polonia & filios suos, quam etiam ipsum VVLADIZLAUM de Bohemia. Complures facinoris habens Duces: Barones: Castrenses atque ipsos Pragenfes. Quos DEUS OMNIPOTENS omnino mutavit juxta verba Prophetæ: Et incidit in Foveam, quam fecit.

* Monsterbergensi.

RVDOL-
PHVS. EF-
VVRATO
XXXIII. o-
ritur:

FRIDRIC
I, Dux Lig-
centis mor

Johannis B
lum Ducis
ganensis cu
Marchione
Brandenbu
genſ JOH/
NE ob D
tus Croſni
Poſſeſſione

MATHIAS
Corvinus R
HUNG. &
BOH. mori-
tur:
ſuccedit
VVLADIS
LAUS: PR
CEPS POI
NIE:

VII. ANONYMI VITÆ EPISCOPORVM ECCLESIAE, QVÆ OLIM SMOGROVIENSIS DEINDE RYTZINENSIS, MUTATO LOCO ET NOMINE WRATISLAVIENSIS APPELLATUR.

I. GODOFRETUS.

Fundatis & dotatis in Polonia Regno a Primo Polonorum Rege, Principe & Monarcha Catholico Mieczeslao & Filio ejus Boleslao, Primo Polonorum Rege, novem Cathedralibus Ecclesiis & per oppida fluvios & loca limitatis, Smogroviensis Ecclesia, quæ hæcenus transmutato loco & nomine Wratislaviensis appellatur, una erat ex illis notabilis & famosa, quæ primo apud oppidum Smogrow locata, sedem suam illic aliquanto tempore habuit. Sub ea enim tempestate Smogrow oppidum insignis adeo erat, ut caput ejus oræ, quæ nunc Silesia dicitur, haberetur, non procul oppidum Szezow alias Wartenberg situm, in quo velut inter cætera excellentiori optimum visum fuit, piis & religiosi Principibus Poloniae jam dictis Mieczeslao & Boleslao, primis Christianæ Religionis, & Cathedralium Ecclesiarum in Polonia fundatoribus, Cathedrali fundare ecclesiam cæteris proximis & vicinioribus Ecclesiis, & Diocæsis, ex æquo magis & directo confirmandam, quæ fines & terminos Regni Poloniae versus Moraviam Bohemiam & Saxoniam testando non sineret confundi impostero ac abrogari. Ad cujus Regimen cum per præfatos Principes Mieczeslaum & Boleslaum Pontifex peteretur, Godofredus genere nobilis, natione & prosapia Romanus, Anno Domini 966. provifus & datus est. Vir doctus & eruditus & exemplaris, divinæ legis & Religionis maximus Zelator, qui promotus & Romæ jussu Stephani Papæ, ordinatus & consecratus, Poloniam adveniens & cum gratia, benevolentiaque Principum, in sellam rudem Smogroviensem se locans nil sibi antiquius agendum providendumque duxit, quam ut rudes adhuc carnalesque agrestes & pene semi Barbaros suæ diocæsis homines in 12. articulis fidei Orthodoxæ, moribus & virtutibus Christianis instrueret, & cognitionem unius DEI, & illius amorem in pectoribus Polonorum sordes Idolorum adhuc reddentibus formaret. Per se itaque & Presbyteros, quos secum ex Italia traduxerat, fermenta expurgabat Idololatriæ, & mores optimos atque ritus Catholicos plantabat. In locis ab Ecclesia Cathedrali distantioribus fundans & instituens inprimis Parochiales Ecclesias & Presbyteros ad eorum curam undecunque requirens & conquiens. Sedit autem in Ecclesia Smogroviensi annis decem & septem & Anno Domini 983. mortuus, in Ecclesia Smogroviensi sepultus.

Smogrow prima Silesiarum Ecclesia:

Ejus fundator:

Godofredus primus Episcopus:

Ejus Laus:

Parochiales Ecclesias fundat: Obitus: an. 983.

II. URBANUS PRIMUS.

VRBANVS: EP. VVRA-TISL. II.

Secundus Ecclesiæ Smogroviensis Pontifex Urbanus fuit, qui morte Godofredi Episcopi primi Smogroviensis secuta, ad ecclesiam Smogroviensem petente Boleslao Poloniae Rege, per Johannem Papam XII. Anno Domini 983. fuit provifus. Vir frugi & modestus, genere nobilis, natione Romanus, in doctrinis divinis & humanis apprime eruditus, Canonicus S. Mariæ majoris de Urbe, qui provifione & consecratione accepta Romæ, sciens Poloniam & suam diocæsim Smogrow Viris Ecclesiasticis & libris defectuosam esse & indignam, nonnullos viros spirituales & Sacerdotes, libros quoque Ecclesiasticis officiis deservientes secum ex Italia detulit, per quos diocæsis Smogroviensis, quæ jam incrementum aliquale, & in plebibus, & in Parochialium Ecclesiarum foundationibus acceperat, posset facilius & curari & administrari. In Poloniam autem veniens, Smogrow deductus est, ibique processionis honore a Clero & populo Smogrow susceptus est, in sella autem pontificali primam curam habuit, ut ex Polonorum natione pueri & adolescenter in latinis litteris erudirentur, scolarum quoque ob id in Smogrow constituit, & tam doctorem Scolarum, quam scolares ipsos de mensa sua providebat, alliciens ipsos & ceteros eorum exemplo ad Studia litterarum, quatenus ex illis legi possent, qui & populo Smogroviensi Evangelicam annuntiarent doctrinam & Sacramenta Ecclesiastica administrarent. Hinc quoque factum est, ut ex

Roma accessit:

Sacerdotes & libros secum ex Italia afferet:

Scholarum instituit:

providenti sua ordinatione plures ex Polonis in litteris eruditi ad Clericatum & per consequens ad Ecclesias Parochiales, quarum fundatio assidue crescebat, promoverentur. Sedit autem Urbanus in sede Smogroviensi annis 22. & Anno Domini 1005. moriens, in Smogroviensi Ecclesia sepelitur.

CLEMENS I.
III. EPISC.
VVRATIS-
LAVI.
Lleus Smo-
grovia:

III. CLEMENS PRIMUS.

Smogroviensis Ecclesia tertius Episcopus Clemens, a Clero & populo Smogroviensi morte Urbani Episcopi secuta electus, Italici sanguinis & linguagij homo, genere nobilis, Poloniae Rege Boleslao Chrobrij illum litteris suis & nuntiis promovente, per summum Pontificem Benedictum Papam septimum confirmatus, & per Gnesnensem Archiepiscopum Hippolitum consecratus est. Et hic Clemens erat unus ex Cleris & Ecclesiasticis viris quos secum praedecessor ipsius Urbanus ex Italia conduxerat, qui in Polonia pluribus annis demoratus, linguam Polonicam pro magna parte & sonare, & intelligere didicerat, maxime idoneus visus est, qui ad pontificatum Smogroviensem & propter linguam notitiam & morum praestantiam assumeretur, ne Polonis fastidiosum foret, proprium per interpretem alloqui Pontificem. Erat hic vir suavium morum, blandus & benignus, & qui humanos sciret perferre defectus, qui in curam praecipuam id sibi assumpserat, ut ex sua diocesi ritus sacrilegos gentilium, quos nondum Poloni neophyti ex integro reliquerant, eliminaret. Circumibat itaque cum viris timoratis & exemplaribus, suae diocesis Parochias, & spurcicias quaslibet barbaricas pia & benigna admonitione arguendo, increpando, obsecrando rescindebat. Praedicabat & populis Poloniae Verbum DEI, & propria declamatione rudes adhuc Poloniae Populos ad ritus Catholicos inclinabat, afficiebat autem illi unice Populus Polonicus Agrex ad tam gratiosi pastoris mores, vitam & doctrinam respiciens, facile ad sui imitationem movebatur. Dum autem jam 12. annis in sede Pontificali Smogrow sedisset, febrem gravem incidens Anno Domini 1027. obiit & in Ecclesia Smogroviensi exstitit humatus.

LUCILLIUS:
IV. EP. VVRA-
TISL.
Electus Smo-
grovia:
Italus:

IV. LUCILLIUS PRIMUS.

Defuncto Clemente Smogroviensis Episcopus Lucillius unus ex Smogroviensibus Canonicis, per ceteros Praelatos & Canonicos Smogrovienses adhibito Clero Smogroviensi ad Cathedram illam electus & suffectus est. Vir Italicus genere & lingua, sed qui linguam Polonicam edidit non integre, corrupte tamen formare & intelligere sciebat. Quippe qui ex Italia accitus, & in Polonia aliquandiu conversatus, Idioma Polonorum mores & conversationem apprehenderat. Cujus electionem Romanus Pontifex Sylvester Papa secundus litteris & nuntiis Miecslai Poloniae Regis rogatus confirmavit Anno Domini 1027. & cui postea Roszucha Archiepiscopus Gnesnensis iussus a summo Pontifice, munus consecrationis & benedictionis in Gnesnensi Ecclesia impendit. Erat autem Lucillius ipse vir studiosus & literatus, studiis & doctrinis divinis & humanis nocte & inter diu dans operam, cui rei plures libros ex Italia sibi coaccervabat. Non ob id tamen curam dimisit suae diocesis, sed in procuranda & dirigenda suorum salute peruihil excubabat. Cleri & Populi suae diocesis corrigens & succindens vitia, in Clero praesertim incontinentiam abhorrens & illam vario poenarum genere mulctans. Erat enim solus vitae pudicae & nitidae & quoslibet alios sacerdotes & maxime ad sui imitationem & factis & verbis formabat, docens in cleri sui auribus corpus universum tenebrosum existere, si pudicitiae virtute non fuerit lucidatum. Clericos autem quos noverat castos & pudicos singulari prosequeretur benevolentia & charitate ipsosque de facultatibus sui Episcopatus providebat, neque aliquem quacunque alia virtute praeditum sacerdotio fungi iudicabat dignum, qui fulgore castimoniae caruisset. Qui cum annis 9. in sede Smogroviensi sedisset, podagrae aegritudine aliquandiu quassatus omnibus libris, quos quaesierat, Ecclesiae Smogroviensi legatis, sumpto salutaris viatico Anno Domini 1036. moritur & in Smogroviensi Ecclesia sepelitur.

LEONHARDUS I. V.
EPISC.
VVRAT.
Electus per
Scrutinium:
Nobilis Italus:

V. LEONHARDUS PRIMUS.

Dum post mortem Lucillii Smogroviensis Episcopi successor idoneus ad praesidendum in Ecclesia Smogroviensi quaereretur, Leonhardus ejusdem ecclesiae Decanus a Praelatis & Canonicis Capitularibus praefatae Ecclesiae via Scrutinij uniformiter electus est. Vir generis Italici & linguae, ex nobili stirpe ducens genus, doctrina divina & humana insigniter imbutus, in Idiomate quoque Polonico competenter instructus, ita ut absque aliquo interprete posset & alloqui & responsa per se ipsum postulantibus dare.

Cul-

Cultus in moribus, affabilis & humanus, in cholera tamen proclivis, vitæ castæ & More
mundæ, cujus electionem facile probavit summus Pontifex Benedictus Papa octavus,
promoventibus illum & Regina Rixa Micczelai relicta & proceribus Poloniæ, & Ca-
pitularibus Smogroviensibus. Ipse Leonhardus per Stephanum Archiepiscopum
Gnesnensem in Ecclesia Gnesnensi ordinatur consecraturque. Hic etiam fuerit, ut præ-
misimus, forensis & extraneus, Poloniæ tamen regulis & satrapis, atque propriis sub-
ditis & civibus tam gratus juxta atque propriis moribus. Patriæ gnarus, rebus Eccle-
siasticis tractandis promovendis & ampliandis idoneus, singulari gratia DEI perfusus et-
iam in conspectu hominum graciosus habebatur. Verax in sermone, justus in Judi-
cio, in opere constans, & in omnibus agendis administrandisque efficax, adeo, ut ejus
providentia, diligentia & factivitate Episcopatus Smogroviensis, tam in spiritualibus
quam temporalibus notabile incrementum acceperit, quem videns situm habe-
re aridum humilem & infrequentem, petio & obrento Casimiri primi Poloniæ Regis
consensu, Episcopatum & sedem ejus de licentia Benedicti Papæ octavi, Anno sui Pon-
tificatus quinto videlicet 1041. in oppidum propinquum & vicinum, magis tum cele-
bre transfudit, quatenus loci celebritas Pontificatui quoque celebritatem adjiceret. Ca-
putque ab eo tempore non voluit Smogroviensis, sed Ryzinenfis Episcopatus nuncu-
pari & quamvis magno studio curam & officia erga temporales proventus & introitus
ecclesiæ suæ, & dispositioni rerum & negotiorum exteriorum intenderat, tamen no-
vit per omnia cujuslibet temporalitati commodo & usui præponere curam animarum,
sciens se ob id sellam Pontificalem assumpsisse. Sedit annis novem & febrim
quartanam incurrens Anno Domini 1045. moritur & in Ecclesia Ryzinenfi se-
peliatur.

Gratus Silesiæ

Virtutes

Sedem transfu-
dit Ryzinam.Obitus an.
1045.

VI. THIMOTHEUS PRIMUS.

TIMOTHEUS
I. VI. EPISC.
VVRAT.
Concertatio
CanonicorumElectio spe me-
lior:

Nobilis Italus:

Virtutes:

Breslavi Irre-
ptio in Sile-
am:Obitus an.
1051.HIERONT.
MUS I. VII.
EPISCOP.
VVRAT.
Electus per
Scrutinium:

Grandi concertatione post mortem Leonhardi Ryzinenfis Episcopi inter Præla-
tos & Canonicos Ryzinenfes, quis in Cathedra Ryzinenfi sublevandus esset exorta,
comitia etiam Episcopalia Comitatus agebantur, creverant enim providentia & cura
superiorum Episcoporum bona temporalia Episcopatus Ryzinenfis, & assidue reddi-
tus illius propter decimas manipulares quas & milites & agrestes de campestribus fru-
gibus universis reddebant, multiplicabantur. Prima itaque die mensis Martij ad eligen-
dum constituta, etsi studiis partium monstrosa electio timebatur fieri, præter tamen
spem & metum omnium Timotheus Præpositus Ryzinenfis ad Pontificatum præfatum
paucis aliorum tendentibus est electus, & electio sua Anno Domini 1045. d. 12. Martij
per Stephanum Archiepiscopum Gnesnensem, sicut & aliorum prædecessorum suo-
rum fuit confirmata, & ipse Timotheus in Gnesnensi Ecclesia per eundem Stephanum
Archiepiscopum fuit & ordinatus & consecratus in Episcopum Ryzinensem. Nationis
hic Italica erat, de nobilibus Parentibus ducens genus, in Pontificali doctrina insigni-
ter eruditus, verum ætatis valetudinaria & confecta, intestinorum passione illum fre-
quentius agitante, Idiomatis magna ex parte Polonici gnarus, quod tamen melius
scivit intelligere, quam sonare. Ad pietatis studia magno studio intentus, viduarum,
orphanorum & egenorum intentius curam gerens, vir vitæ pudicæ, castitatem ma-
gnopere in se & aliis diligens, & observans, sub diebus sui Pontificatus Poloniæ re-
gnare in se & aliis diligens, & observans, sub diebus sui Pontificatus Poloniæ re-
gnum bellis externis, propter ejectionem Casimiri in spem regni geniti, & genitri-
cis suæ Rixæ Reginæ laborabat, & præsertim a Duce Bohemiæ Przerislao, qui re-
gnum Poloniæ intelligens absque rectore & principe esse, illud nulla injuria of-
fensus, hostiliter ingressus eam Poloniæ oram, in qua diocesis Ryzinenfis consi-
stebat, vehementius vastando destruxerat. Episcopus tamen mira patientia virum
se constantem & Heroicum monstrabat, subveniens de facultatibus suis omnibus de-
solatis & afflictis, qui cum annis sex in sede Ryzinenfi sedisset, ævo confectus, &
ægritudine extenuatus, Anno Domini 1051. moritur, & in Ecclesia Ryzinenfi tu-
mulari.

VII. HIERONTMUS PRIMUS.

Magno studio & cura, morte Thimothei Episcopi Ryzinenfis secuta, a Capitu-
laribus Ryzinenfibus dignus & legitimus quærebatur illi successor, Canonicis Capitu-
laribus ad Calendas Julias dictis, dum omnium vota via scrutinij procedendo per-
quisita fuissent, Ryzinenfis Ecclesiæ Cantor & Canonicus Juris Pontificalis petitus,
con-

conformiter electus est, & nullum habens impeditorem a Stephano I. Gnesnensi Archiepiscopo confirmatus Anno Domini 1051. & in Ryzinensem creatus Episcopum, Nobilis Italus: Vir Italicus, ex Romana urbe nobilem ducens progeniem, pollens prudentia singularem. Sub cuius temporibus Casimirus I. Poloniae Rex a Primoribus regni Poloniae ex Galliis & ex Monasterio Cluniacensi, in quo iam professionem fecerat, & diaconatus gradum susceperat, mandante Benedicto Papa IX. ad gubernandum Regnum Poloniae iusto & legitimo destitutum haerede, revocatus. Inter alia suae probitatis & industriae insignia, VVratislaviense oppidum ad flumen Oderam situm honorificatus sedem Ryzinensem consensu & auctoritate summi Pontificis VVratislaviam Anno Domini 1052. transfudit, & ejus Pontificem Hieronymum, habens in suo conspectu gratiosum, prope arcem VVratislaviensem locum pulcherrimum & spatiosum, non solum pro Cathedrali Ecclesia honori S. Johannis Baptista dicanda, verum & pro domibus Episcopi, Praelatorum & Canonicorum areas & loca liberaliter assignavit. Ab eo quoque tempore Ecclesia ipsa tertium locum tertiamque sedem sortita, *Wratislaviensis* cepit vocitari. Hinc quoque geminatus error subortus est, quasi Casimirus I. Rex Poloniae, qui & Instaurator appellatus est, primarius Ecclesiae VVratislaviensis fundator & dator extiterit, & Hieronymus antecessoribus, qui in Smogroviensibus & Ryzinensibus pontificatum exegerant, suppressis, primus Episcopus putaretur, cum dotatio & fundatio omnium novem Poloniae Ecclesiarum Cathedralium sub uno & eodem tempore, & distinctio diocesum coeperit, & Hieronymus Episcopus qui post translationem a Casimiro Poloniae Rege a Ryzina in VVratislaviam factam, primus in Ecclesia VVratislaviensi ex ligno fabrefacta baculum Pontificiale gessit, sex numero habuit, septimus ipse censendus, praedecessores. Hic cum annis undecim Ecclesiae VVratislaviensi praefuisset dysenteriae morbo vexatus Anno Domini 1062. defunctus est & in Ecclesia VVratislaviensi sepultus est. Neque enim Poloniae Pontifices hic praesertim, sub quorum diocesibus VVratislaviensis fundabatur Ecclesia diffusam diocesim habentem creari & suas dioceses cassari & usum perceptionemque decimarum manipularium, omnium generum frugum, in quibus Ecclesia ipsa, quemadmodum Ecclesiae Poloniae sunt, adnumerari passi fuerint. Poterat alia causa erroris esse postquam Casimirus Poloniae Rex in translatione huiusmodi munificum se praebens crassioris dotem Ecclesiae VVratislaviensi, quam fuerat a Proavo suo Miecslao & avo suo Boleslao in fundatione tributa contulerit, & propter quod a plerisque habitus, creditusque est fundator ipsius verius quam translator. Hic etiam fertur sacrum D. Vincentii caput ex Urbe VVratislaviam, ubi hodie colitur, adduxisse, de quo creditur Praelatos & Canonicos morituros commonefacere.

JOHANNES
I. EP. VVRATISL. VIII.

VIII. JOHANNES PRIMUS.

In locum Hieronymi VVratislaviensis Episcopi, novum Praefulem Praelati & Canonici Capitulares substituturi, primum diem mensis dicunt Augusti, ad quem, cum pene singuli Capitulares convenissent, longa concertatio inter eos orta, & eligentes, & Comitibus in tempus diutius extrahentes. Italicorum enim genus, quorum non pauci adhuc superstitibus Praelaturis & praebeis VVratislaviae obtinebant, ut aliquis ex eorum natione, Polonis in adversum, qui pauciores numero erant, adniventibus eligeretur, instabant. Praevaluisset quidem numero & ingenio, si Boleslaus Rex Poloniae fomente discordiae intellecto venire VVratislaviam personaliter maturasset. Quo adventante doctus in Ecclesia Poloniae a suis praedecessoribus fundata & dotata, a suo vero patre translata, & gratis, Privilegiis, & libertatibus, ceterisque prerogativis & donationibus communita, Polonum, cum plures praesertim inter illos non secus quam inter Italos excent idonei, eligi oportere, sufficere, dillerens Italis, si per annos plus quam centum successio VVratislaviensis Ecclesiae apud illos fuisset continuata, Indignum & dedecorolum ratus forentes propriis & indigenis anteferris. His & aliis pluribus rationibus conatus Italicorum Rex elidens pervicit, ut Johannes Canonicus VVratislaviensis non solum a Polonis, verum & ab Italis uniformi voto eligeretur. Erat enim vir maturus, senior & avo, nobilis genere, stirpem generosam de domo ac familia accipitum, qui pro insigni gebatam cruce in medio posita, in campo caelestino gestans, ducens. Pollet at quoque ingenio, industria, & factivitate, favorem insuper Boleslai promoverat sua humana civitate.

Ele-

Electiois itaque opinio, jure & favore Regis & principum coeterisque id genus prærogatis factus, Petrus primus Gnesnensis Archiepiscopus, sua sibi præsentata apud Gnesnam electione, ipsum facile autoritate metropolitana, sicut solitum erat, confirmat, munus benedictionis & consecrationis in Gnesnensi Ecclesia Casimiro Rege Poloniæ præsentate illi impendit. Ejus quoque confirmationem & consecrationem Alexander Papa secundus, facile probavit, fuitque ipse Johannes, tam nomine, quam inter Polonos natione primus, qui in Wratislaviensi Ecclesia Pontificalem Cathedram tenuit. Ab eo tempore Italarum natione abrogata successio Pontificum Wratislaviæ in natione & lingua Polonorum continuata fuit multis annis, & in prælaturas, præbendasque VVratislavienses non nisi providebantur succedebantque Poloni in loca forensium demortuorum. Studium autem fuit Johannis VVratislaviensis Episcopi, maturitatem & præstantiam Pontificalem gerere & in locum obeuntium Prælatorum & Canonicorum dignas, compatrialis linguæ gnaras, personas promovere. Qui cum annis decem VVratislaviensem Ecclesiam rexisset calculi morbum incidit, a quo gravius quam ætas ferebat vexatus Anno Domini 1072. VVratislaviæ, sumptu salutari Viatico obiit & in VVratislaviensi Ecclesia sepultus. Hujus tempore Mathildis nobilissima Comitissa, Bohemici quidem sanguinis, in Thuscia late potens Apostolicæ sedi urbes, possessiones, terras, adeoque totam suam substantiam donavit, quæ omnia Patrimonium S. Petri appellavit. Fames præterea immensa, & pestis sævissima in toto orbe grassabatur.

Canonicos & populos eligi:

Obitus an. 1072.

Mathildis Legata:

IX. PETRUS PRIMUS.

Pontificalibus comitiis, quæ pro die nativitatibus *Domina nostra Virginis Mariæ* a Capitularibus Wratislaviensibus constituta erant, advenientibus Prælatis & Canonicis Wratislaviensibus apud Wratislaviam congregari, etsi per viam scrutinii procedendo in vota varia scissi fuerint, Boleslai tamen secundi Regis Poloniæ & nunciis & literis admoniti, quatenus sibi & Ecclesiæ a monstrosa caverent divisione, se Authores divisionis non secus quam hostes habituros, nec in Regno suo toleraturos, timore Regio constructi, & Schisma nefarium perosi, sedatis privatis passionibus uniformem electionem celebrant, & Petrum Wratislaviensem Scolasticum concorditer eligunt in pastorem, viridem ætatem agentem, & qui tunc vix annos Pontificali congruos gradui attigerat. Præstabat enim virtute & humanitate coetæros, literaturæ insuper competentis erat. Genus inter Polonos ducens nobili ex familia vulpium, geminatam crucem sagitta cruci apposita in campo rubeo deferente pro insigni. Ad cujus electionem cum Boleslaus quoque Poloniæ Rex a Capitularibus Wratislaviensibus rogatus, consensum suum Regium præstitisset, fuit ille Petrus eodem suæ electionis anno videlicet 1072. a Gnesnensi Archiepiscopo Petro primo & in sua confirmatus electione & in Ecclesia Gnesnensi ad ordinem Pontificalem consecratus. Coætaneus hic vero Beato Stanislao Cracoviensi Episcopo, & singulari illi familiaritate conjunctus fuit. Altero anno ordinationem Beati Stanislai secuto in VVratislaviensem Episcopum, quemadmodum præmissimus per Petrum Archiepiscopum Gnesnensem in Ecclesia Gnesnensi & beatum Stanislaum Cracoviensem Episcopum Consecratorem alterum ordinatus. Coemit hic aliquot villas in perpetuam sortem & hereditatem VVratislaviensis ecclesiæ. Verustos quoque ejus introitus provida gubernatione ampliavit, numerum insuper Canonicorum VVratislaviæ auxit, atque etiam vicariorum, dans eis de mensa Episcopali in decimis manipularibus dotem. A correctione Boleslai Poloniæ Regis, jam tunc pestiferos & enormes excessus in DEUM & homines evomentis, licet id sedulo literis Beati Stanislai Cracoviensis Episcopi admoneretur, metu Tyrannidis Regiæ, se continuit. Interdictum tamen Ecclesiasticum, ob necem Beati Stanislai a Petro Gnesnensi Archiepiscopo in universa Poloniæ Ecclesiæ provincia, quam primum felici fuerat a Boleslao consummatus Martyrio, postquam serupulose studuit observare. Sedit annis 19. & in senectute bona defunctus Anno Domini 1091. in Ecclesia Wratislaviensi Capitularibus juxta suo funeri solventibus, sepultus requiescit.

PETRUS I. EPISC. VVRATISL. IX.

Boleslai II. commendatione eligitur:

Laus:

Nobilis Polonus:

Coætaneus B. Stanislao:

Numerum Canonicorum æger:

Obitus an. 1091.

X. ZYROS LAUS PRIMUS.

Corpore Petri primi Wratislaviensis Episcopi sepulturæ mandato, justisque per omnia illi solutis, Prælatis & Canonicis Wratislaviensibus ad eligendum futurum novum Pontificem Diem Beati Martini constituunt, qua appetente, quum per dies aliquot ceca ambitione & aviditate improba nonnulli eorum ad Pontificiam dignitatem variis modis & ingeniis se ingererent, & ut eligerentur invicem instarent, post varias tamen alter-

ZYROS LAUS I. EP. VVRATISL. X.

Post hunc Canonicorum præscrutinium eligitur:

cationes

cationes & disceptationes in hac re continuatas, reiectis universis ambitiosis Zyroslaus Wratislaviensem præpositum per viam scrutinij eligunt in Wratislaviensem Episcopum & Pastorem. Genere hic nobilis erat de domo & familia rosarum, rosam albam in campo rubeo deferentium. Erat præterea jam vir fractæ ætatis, maturus moribus & ævo scientiæ competentis, ex provincia Cujaviæ ortus. Ad cujus electionem Boleslaus dictus Krzywousky, Dominus & Monarcha Regni Poloniæ filius Wladislai Hermannii & Germanus Boleslai secundi Poloniæ Regum, a Capitulo Wratislaviensi, & ab ipso Zyros-lao electo exoratus benevolum præbuit assensum, fuitque ipsius Zyros-lai Canonica electio a Martino primo Gnesnensi Archiepiscopo Anno Domini 1100. confirmata, & ipse Zyroslaus ab eodem Archiepiscopo Martino in Episcopum Wratislaviensem apud Calissium consecratus, qui Ecclesiam Wratislaviensem stabili rubrica in officiis divinis, & cantu regulaturus, cum usque ad tempus sui Pontificii in incerto vagaretur, examinatis coeterarum ecclesiarum Cathedralium Poloniæ rubricis & officiis, ad Cracoviensis Ecclesiæ rubricam, animum appulit, velut ordinatorem, & illam in Ecclesiam Wratislaviensem introduxit. Ab illo quoque tempore utraq; Ecclesiæ Cracoviensis videlicet & Wratislaviensis erant unanimes & conformes in officiorum divinarum & rubricarum observatione, licet processu temporis, nonnullæ disceptationes introductæ fuissent. Erant insuper sibi, quam alias magis fororæ & familiares, vigeat insuper inter Prælatos & Canonicos eorum utrinque singularis charitatis & communionis fraternæ vicissitudo, ac tam ardens favor & benevolentia, ut pauci ex VVratislaviensibus Prælati & Canonicis existerent, qui in Cracoviensi Ecclesia præbendas & beneficia non haberent, & e contra non obtinerent. Hic cum annis octo in Ecclesia VVratislaviensi sedisset, & illam in Ecclesiastica suppellectili, & in bonis Ecclesiasticis ampliasset in ægritudinem Obiit an. 1110. decidit, & sacramentis procuratus diem Anno Domini 1110. clausit.

IMISLAUS I.
EPISC. VVRA-
TISL. XI.

XI. IMISLAUS PRIMUS ALIAS HEYMO.

Prælati & Canonici Capitulares VVratislavienses novum Episcopum ad sedem VVratislaviensem ex morte Zyros-lai Episcopi vacantem substituturi, ad primum diem Novembris, quam pro electione dixerant, conveniunt, & Scrutinio mero servato Imis-laum, qui & Heymo appellatur a majori parte designatum pronuntiant. Genere hic Polonus erat, nobilem stirpem ex domo & familia Leschitarum acervum pro insigni deferentium, ducens, vir litteraturæ simplicis, sed vitæ pudicæ & virtuosæ, quæ Capitulares commovit, ad ejus electionem conficiendam. Erat enim Imislaus ipse ad largiendum egenis, viduis, orphanis & quibuslibet miserabilibus pauperum ducentium benignus fautor & amator. Cujus electioni etsi Boleslaus totius Regni Princeps adversatus fuisset volens aliquem de suis Aulicis VVratislaviensi Ecclesiæ præficere, processu tamen temporis & a Capitularibus VVratislaviensibus, & a Nuntiis præfati Imislai exoratus, & emollitus electioni suæ præbuit consensum. Fuit autem electio ipsius per Jacobum primum Archiepiscopum Gnesnensem apud Zneinam confirmata, & ipse Imislaus ibidem Zneinæ per præfatum Jacobum consecratus, & benedictus. In Pontificatum autem euectus, opera pietatis & elemosynarum affluentius exercebat, effundens sui Episcopatus proventus in Ecclesiæ suæ VVratislaviensis, & miserabilium personarum necessitates. Hic cum annis sex in Ecclesia VVratislaviensi sedisset, & Regimen suum actibus virtuosis condecorasset, in quartanam incidit febrem, & anno fere uno ab illa vexatus, naturali vigore deficiente ordinata domo sua Anno Domini 1126. VVratislaviæ moritur, & ibidem iusto honore in Cathedrali sepelitur. Hic Glogoviæ majoris Collegium fundavit, cui duces ibidem quasdam præbendas adjecerunt.

ROBERTVS I.
EPISC. VVRA-
TISL. XII.

XII. ROBERTVS SIVE RUBERTVS PRIMUS.

Futurum Pontificem VVratislaviensem in demortui Imislai locum Capitulares VVratislavienses electuri comitia pro die decimo Augusti constituunt, quibus advenientibus dum per dies aliquot irritò conatu sudassent, & propter studia partium de uno concordare non possent, quarto tandem die passionibus compressis Robertum eundem VVratislaviensem per viam Scrutinij eligunt, qui ad Boleslaum Principem, & Monarcham totius Regni Poloniæ, qui & victoriosus, & Krzywousky, curatum os habens appellatus est, personaliter se conferens, & per se & per necessarios illum deprecans, & alloquens, electionis suæ ab illo plenarium obtinuit consensum. Quo obtento ad Jacobum primum Archiepiscopum Gnesnensem in Oppotau Villagio se continentem,

inentem, & electionis suæ confirmationem impetravit, munus deinde consecrationis in Ecclesia Callisiensi suscepit. Nazione hic Polonus erat, genus ducens ex domo & familia militum Poloniæ qui Galeram sive navem magnam marinam deferunt pro insigni, quam Poloni suo vulgari Koriab appellant, geminæ scientiæ pollens. Solers enim Regi misericordiæ spiritualia administrabat, & in temporalibus providum & animosum se exhibuit defensorem. Comis & frugi erga omnes, & a spiritu arrogantiae abhorrens qui cum annis 17. Ecclesiam VVratislaviensem provide gubernasset Cracoviense Episcopo Cratoftone, qui etiam a nonnullis Gaudentius intulatur, ex scabiosa ægitudine apud Releze oppidum Anno 1141. 19. mensis Januarii obeunte, Robertus præfatus, seu secundum alios Rupertus ordinante duce Regni Poloniæ Boleslao in cuius Principatu & dominio Wratislaviensis & Cracoviensis civitas consistebat, de Wratislaviensi in Cracoviensem Anno videlicet 1141. per Innocentium Papam translatus est, Capitulo Cracoviensi illum per postulationem illuc deponente. Qui cum apud ecclesiam Cracoviensem a præfato duce Boleslao novo & ampliori saxo, demolito veteri de novo fabricatam & a se, dedicatam, Biennio tantummodo sedisset, Anno Domini 1143. d. 12. die mensis Aprilis moritur, & in Ecclesia Cracoviensi sepelitur, & vel maxime, si coeterra deessent insignia, quod hunc Cracoviensis Ecclesia pro suo Regimine maluit deponere, quam de suis aliquem eligere.

Nobilis Polonus

Virtutes

Cracoviensis Episcopus factus

Obitus an. 1143.

XIII. MAGNUS ZAREMBA PRIMUS.

MAGNUS: EPISCOP. VVRAT. XIII.

Boleslao Cancellarius, cuius Commendatione eligitur

Nobilis Polonus: Mores:

Obitus an. 1146.

JOHANNES II. EP. VVRAT. PISL. XIV.

Eligitur per Scrutinium: commendatione Boleslao Crispi:

Nobilis Polonus:

Mores:

gionem

XIV. JOHANNES SECUNDUS.

Absumpto Magno VVratislaviensi Episcopo, octava dies Septembris pro eligendo futuro Episcopo VVratislaviensi a Capicularibus diem cum appetiisset, & frequens Capitularium numerus electionem celebraturus convenisset, Scrutinij via tanquam modestiori probata Johannem de Brzeszniza, qui & Janek alias Janislaum præpositum VVratislaviensem Canonicum Gnesnensem, & Cracoviensem, pro quo & Boleslaus Crispus Dux & Monarcha Poloniæ nuntiis & litteris suis, ut eligeretur rogabat, conformiter eligunt. Qui electionem conformem simul & consensum Principis nactus a Jacobo primo Gnesnensi Archiepiscopo faciliem suæ electionis confirmationem consecutus est, & ordinis Episcopalis benedictionem. Hic ex terra Sandomiriensi, & ex vico ut præscriptimus Brzeszniza ortum ducens, parentes habuit secundum carnem nobiles, de domo & familia Gryffonum, Gryffen album in campo rubeo deferentium, ex patre Clemente & Matre Anna genitus, vir devotus religiosus, comis & humanus, cholera aliquantulum indulgens, ad augendas res divinas plurimum intentus, qui ad Religionem

Coenobium
Andreevianse
condit:

B. Bernhardus
illud visurus
valitudine im-
peditur:

factus Archie-
piscopus Gnes-
nensis:

Obitus an.
1165.

gionem Cisterciensium in qua tum temporis Beatus Bernhardus Abbas Clarevallensis florebat, singularem gerebat devotionem, in villa & fundo patri-
monii sui Brzeszniza Cracoviensis dioecesis Anno Archiepiscopatus sui Gnesnen-
sis quarto, videlicet Anno Domini 1154. cum Germano suo Clemente Coenobium
Cisterciensibus, quod nunc ab oppido Andrzejow juxta illud ex post locato Andrzej-
wienſe appellatur, fundavit, dotans illud prædiis & villis, item & decimis manipulari-
bus mensæ Archiepiscopalis sufficienter, primosque Monachos ex Monasterio Burgun-
diæ Morimundensi accepit, propter quod & locus Coenobii Andrzejwienſis propter
primævam generationem suam Morimundus nomen accepit. In tantum autem in
principiis suæ foundationis monasterium præfatum Andrzejwienſe per viros illos Mori-
mundo adductos, sancta conversatione perluxit, ut Beatus Bernhardus in corpore ad-
huc tunc positus fama celebri ejus illectus ad videndum & visitandum ex Britannijs pro-
cessit, sed apud Spiram Civitatem Rheni gravi agitudine infaustus sanctum & primum pro-
positum suum confirmare, molestia ob id singulari refectus non valuit. Qui cum apud
Wratislaviensem Ecclesiam sedisset annis duobus & illam spiritualibus & temporalibus
celebriter administrasset, Gnesnensi Archiepiscopo Jacobo primo, viro grandævio ab-
sumto a Capitulo Gnesnensi conformiter postulatus ad Gnesnensem Ecclesiam per Eu-
genium Papam tertium suffragante & consentiente Boleslao Poloniae duce translatus
est, in qua cum annis 17. sedisset & proventus illius ampliasset, passione Colica vexa-
tus, apud Znam sacramentis perceptis, & domo sua disposita Anno Domini 1165.
ad Gnesnam relatus, ibidem in Ecclesia tumulatur.

XV. WALTERUS PRIMUS.

WALTERUS
I. EP. WRA-
TISL. XV.
Boleslai Alti
Cancellarius:

Virtutes:

Ecclesiam Ca-
thedralem an-
tea ligneam,
struxit lapide-
am:

Ritus Ecclesie
Lugdunensis
imitatur:

Obitus an.
1176.

Translato Johanne secundo Wratislaviensi Episcopo ad Gnesnensem Walterus
scolasticus Cracoviensis, & Canonicus Wratislaviensis, Ducis Boleslai Alti Cancellarius,
per Eugenium Papam tertium ad petitionem & intercessionem præfati Boleslai Alti du-
cis Poloniae ad Wratislaviensem Ecclesiam Anno Domini 1148. suffectus & provectus est,
& a Gnesnensi Archiepiscopo Johanne in Episcopum Wratislaviensem consecratus.
Vir maturus & pluribus relucens virtutibus, celibem vitam ducens, & ad decorem
& ornatum domus DEI, & sponsæ Wratislaviensis Ecclesie animam assidue gerens,
studiosum & intentum in Prælatos, Canonicos, & quoslibet Clericos suæ dioecesis,
per incontinentiæ campos incedentes, severus & rigidus ultor, & tam perseverans
constansque, ut primum ille a Clero Wratislaviensi pluribus temporibus, radicatum,
invereratamque lasciviam primus & resciderit & repulerit. Quam primum enim sa-
cris Episcopalibus initiatus est, suam & Ecclesie suæ VVratislaviensis imo totius Regni
Poloniae absterfus opprobrium, & quasi lethale abditur Chirographum, lineam
in id tempus VVratislaviensem Ecclesiam, facile igne, aut vento, aut undis corrupti-
bilem, & situ suo nimie angustam & coarctatam, quasi commune dedecus, de Ec-
clesia nova Lapide quadro & latere fabricanda animum intendit. Nec sumptibus tan-
tis solus ipse cum Capitulo suffecturus Clero contributionem sub omni tempore, quo
fabrica continuaretur Ecclesie imposuit, & Ecclesiam VVratislaviensem a primis fun-
damenti opere firmo, solido, amplo & extenso incipiens, fundamentaque omnia ja-
ciens, per omne tempus Pontificatus sui annos videlicet 22. illam summo studio sum-
moque conatu & diligentia nihil sinens ad opus deesse usque quo consummarer, inintel-
ecam quoque ejus & spiritualement fabricam non neglexit, sed Ecclesie Lugdunensis ex Galliis
cultum, observantias, ritus, caeremonias, cantum & habitum, quem, quos, & quas dum ibi
haberet statam, & sacris apud Parisienses imbueretur litteris condidicerat, probante suo ca-
pitulo, quibus etiam in diem hanc VVratislaviensis utitur, & Regularum Ecclesie introdu-
xit. Qui cum annis duobus & viginti in sede VVratislaviensi sedisset, morbo Colica vexa-
tus * Anno Domini 1176. Calendas Februarij moritur & in Ecclesia VVratislaviensi iusto ho-
nore sepelitur.

XVI. ZTOSLAUS SECUNDUS.

ZTOSLAUS
II. EPISC.
VVratisl. XVI.
Electus per
Compromis-
sum:

Suffecturi sibi & Ecclesie VVratislaviensi novum Pontificem Prælati & Canonici
Capitulares VVratislavienses ad 12. Martij pro Comitibus Episcopalibus institutam con-
veniunt, & facto in tres Canonicos compromisso, Ztoslaum Canonicum VVratisla-
vien-

* Dlugossum & hic uti supra aberrare, Diplomatis Auctoritate Tom. I. ad Rolitium pag.
65, in notis litt. K. probamus: quod an, adhuc 1178. Waltherum superstitem fuisse re-
statatur.

viensem compromissarii electum pronunciant, omnesque illum concorditer in suum Episcopum assumunt. Electus ipse Ziroslaus Archiepiscopum & Metropolitanum suum Gnesnensem Petrum secundum apud Oppotaw personaliter accessit, & suam electionem Canonicam & uniformem fuisse monstrans, confirmari illam etiam obtinuit, a quo in Ecclesia Callisienti munus consecrationis sibi impensum suscepit. Nobilis genere de domo & familia Rosa, albam rosam deferentium stirpem ducens, vir Religione, pudicitia, nitoreque castitatis pollens, animo & actione liberalis & animosus in egenos, viduas, servos DEI coeterosque indigentes munificus. Ad monasterium in Leubes speciali ducebatur devotione, unde eo a Duce VVratislaviensi & Lignicensi Boleslao Cognomento Alto & ab Abbate & conventu Lubensi invitatus, & Lubense monasterium muris fabricatum novis, personaliter accessit & Ecclesiam ejus dedicavit, cui & grande munus & munificentia opus adiecit & tam ducis Boleslai Alti, quam servorum DEI, Abbatis & Monachorum Lubensium petitione permotus de consensu Capituli VVratislaviensis donatione perpetua donat & perpetuo inscribit, omnes videlicet decimas, in territorio Lignicensi manipulares & ejusdem districtu in cruda radice surgentes & confurrectiones ad mensam suam Episcopalem de jure & consuetudine provincia & Ecclesie Gnesnensis pertinentes, parum providus, quam magnam mutilationem & alienationem donatio ipsa in gleba praefertim ubere, licet tunc infrequenter & tenuiter culta, secum mensa Episcopalis latura foret. Sedit annos duos & post hoc in febrim tertianam incidens non suffragantibus quae ingerebantur antidotis. Anno 1181. d. 3. Nonas Aprilis obiit & in Ecclesia VVratislaviensi accepit sepulturam.

Nobilis Polonus:

Mores:

Monasterio Lubensi donas Decimas Lignicenses:

Obitus 1181.

XVII. FRANCO sive FRANCISCUS.

Maji Mensis prima dies pro comitiis die a Praelatis & Canonicis Capitularibus VVratislaviensibus ad electionem futuri Episcopi praefinita cum advenisset, & plures numero inter Capitulares exstarent, qui aut ambirent, aut sperarent, se ad sedem VVratislaviensem extolli, timereturque electio monstrosa, propter studia partium, aut spem suam promovementium, aut ambitus rerum. Advenit Boleslaus Altus VVratislaviensis & Lignicensis dux & frequentibus precibus, & suffragiis, ac exquisitis studiis, privatim & publice Capitulares VVratislavienses sollicitare coepit, ut Franconem Canonicum VVratislaviensem Cancellarium suum, qui alio nomine Swancko appellabatur, in Episcopum elegerent, itaque ducalibus intercessionibus fracti, coeteris omnibus neglectis Franconem Cancellarium praefatum ducalem, per viam Scrutinij eligunt, electione conformi, quoniam praeter favorem & gratiam Principis plura habebat adminicula, quae eligendo ut plurimum suffragabantur. Natione liquidem Slesivici erat, linguae Alemanicae peritus, & scientia quoque Juris Pontificii insigniter doctus, genere nobilis de domo & familia Praditarum, & qui Leonem ex muro coctili prodeuntem pro insigni deferunt, ducens stirpem, gravis in moribus facetus & humanus. Cujus electionem Petrus secundus Gnesnensis Archiepiscopus tanto confirmavit facilius, quanto majori unanimitate & gratia Capitularium ad illam sedem vocatum illum intellexit, cui & in Ecclesia Gnesnensi, assistenti sibi Arnoldo Pofnaniensi Episcopo in ordinem Episcopalem benedixit. Sedit autem Franco in sede VVratislaviensi annis 17. & passione phtholica frequentius vexatus, tandem Anno Domini 1198. moritur & in Ecclesia VVratislaviensi sepelitur. Hic duas villas quas Episcopatus VVratislaviensis in Cracoviensi dioecesi habuit, videlicet Groswitz & Szdunow & pro praedictarum villarum, quae & ad Episcopum VVratislaviensem pertinebant, duabus decimis manipularibus cum Monasterio Mechoviensi commutavit pro villis & decimis etiam duabus.

FRANCISCUS EPISC. VVRAT. XVII.

Commendatio- ne Boleslai Alti eligitur; ejus Cancellarius fuit:

per viam Scrutinij

Nobilis Silesivici:

Obitus 1198.

XVIII. JAROSLAUS PRIMUS.

Dux VVratislaviensis & Lignicensis. Vacante Ecclesia VVratislaviensi ex morte Franconis Episcopi sui ultimi sponsi & pastoris, Capitulares VVratislavienses provisuri de successore primam diem Junij Comitibus dixerant, & aliquem virum dignum & meritum sui gremii eligere cogitabant. Sed solito suo more Boleslaus Altus VVratislaviensis & Lignicensis dux superveniens, ne alius quam filius suus Jaroslaus Canonicus VVratislaviensis, quem dilexerat, eligeretur multiplici instantia, nunc singulis, nunc universos obeundo Capitulares instanti rogabat, & precabatur. Itaque votis & necessitate in virtutem conversa, Jaroslaus praefatus nullo audente discrepare aut contrahiscere, conformiter electus est, & a Jarislao primo Gnesnensi Archiepiscopo

JAROSLAUS DUX SILESIE: EPISC. VVRAT. XVIII. Boleslai Alti filius: cujus Commendatione eligitur:

scopo confirmationem & consecrationem adeptus, qui primo promotionis suæ anno VVratislaviensem Episcopatum magnificaturus paterno consensu obtento, oppidum Terram Nissen- & terram Nissensem cum omnibus villis oppidis, fortalitiis & omni jure ducali Eccle-
 sui donat: siæ VVratislaviensi donatione perpetua donat & inscribit. Ab illo quoque tempore VVratislaviensis Ecclesia oppidi & terræ illius habet plenum & pacificum dominium, ita ut frequentius proprio titulo omisso, Nissenensis Episcopatus vocitetur. Abstulit & Leubenibus Decimas eri-
 pic: Leubenii monasterio decimarum manipularium in districtu Lignicensi, quam antecessor ipsius fecerat Zyroslaus secundus, donationem, & illam penitus irritavit, ratus uteratur, per illam mensam Episcopalem fuisse enormiter lasam. Conjugium insuper Patris sui Boleslai, qui matre sua VVeneczlava mortua, * Christinam, sororem Imperatoris Conradi coniugis, superduxerat, ex qua duos filios videlicet Henricum cum Barba, Conradum & Adelheidam filiam susceperat, Episcopus propter multiplicationem pro-
 lis, quam sibi videbat a patre præferri, perosus, ipsum cum suffragio Myceslai alias Miesconis ducis Craeoviensis de suis Principibus expulit. Novercam quoque Chri-
 stinam quamvis gravidam in Alamaniam secedere coegit. Tandem cum Patre de Ex-
 peditione Lombardica reverso per communes Barones reconciliatus, 10. Calendas Fe-
 bruarii Anno Domini 1201. moritur & in Ecclesia VVratislaviensi sepelitur, quam circa triennium rexerat, tantummodo brevis avi fragmenta ob id unum creditus, quod mandato DEI pravariato parentem suum probro & expulsionem cæterisque id genus contumeliis affecerat.

XIX. CYPRIANUS PRIMUS.

CYPRIANUS I. EPISC. Obeunte Jaroslao VVratislaviensi Episcopo, etsi per Prælatos & Canonicos VVra-
 VVRAT. XIX. tislavienses pro prima die mensis Martij Electio futuri Pontificis fuisset instituta, & fre-
 Canonicis me- quens Capitularium numerus ad illam convenisset, cunctatio tamen longa apud eli-
 gunt Boleslai gentes habita est, quemnam deberent mortuo substituere, propter metum & odium
 Alti Indigna- Boleslai Alti ducis VVratislaviensis diffusum, qui in Prælatos & Canonicos VVratis-
 tionem: lavienses grandi ferebatur ira, quasi eorum consilio & opera ipse & uxor sua Christi-
 na, a filio Jarislao Episcopo fuissent exulati, ob id singulorum promotionem execra-
 batur, non secus quam infesti hostis illam si sequeretur aversurus. itaque Capitula-
 res huic pestifero morbo proinde consulturi, electione neglecta, ne ad irritum reci-
 deret, ad postulationem se convertunt & Cyprianum Episcopum Lubussensem & fra-
 trem ordinis Præmonstratensem, olim Abbatem S. Vincentij, extra muros VVratis-
 lavienses, cujus vitæ Sanctimoniam, conversationem laudabilem dudum noverant,
 in Episcopum unanimiter postulant, rati hunc ducem Boleslaum Altum, non abnu-
 titurum, nec illos fefellerit opinio. Minus cunctanter enim dux Boleslaus admisit. Et
 ipse Cyprianus Episcopus nullum habens æmulum, aut competitorum concurrentem,
 aut obstaculum, ab Innocentio Papa tertio fuit propter postulationem concordem de
 Lubussensi in Wratislaviensem sedem transatus. Fuit autem vir grandævus & Reli-
 giosus, in divinis libris eruditus, in lagitionibus & sumptibus profusus, religioso-
 rum amator, in egenos, viduas & orphanos liberalis, qui cum annis sex in sede
 Wratislaviensi sedisset, a Paralytico morbo invasus aliquantum temporis vexatus est.
 Tandem intelligens sibi instare mortis diem, domui suæ disposuit, omnibus sacra-
 mentis devore perceptis, in monasterio Lubensi sepulturam elegit & 6. Calendas De-
 cembriis Anno Domini 1207. demum spiritum exhalavit. In monasterio Lubensi se-
 cundum quod vivens disposuerat & ordinaverat sepultus.

XX. LAURENTIUS PRIMUS.

LAUREN- Secunda dies mensis Februarii pro eligendo futuro Wratislaviensi Episcopo a Præ-
 TIUS I. EPISC. latis & Canonicis Wratislaviensibus indicta cum appeterisset, & frequens Capitularium
 VVRATISL. XX. numerus confluxisset, tractatu aliquorum dierum solenni præmissio satagebant, sicut
 Per Scrutinium eligitur: semper consueverant, sibi virum dignum, ad Pontificatus arcem eligere, placuitque
 in eligendo viam Scrutinij fervare. Erat pro ea tempestate inter Capitulares vir nota-
 bilis Laurentius Canonicus Wratislaviensis, pollens intelligentia & festivitate singula-
 ri. Qui etsi non haberet profundam doctrinam, in rebus tamen temporalibus coe-
 teros anteibat, iræ aliquantulum & crapulæ indulgens. Ad hunc cum major pars ani-
 mum inflexisset, ipsum paucis renitentibus eligunt in Episcopum & pastorem, qui
 tempore Heinrich cum Barba a Gnesnensi Archiepiscopo Henrico primo confirmatus,
 & in coenobio Sanctimonialium ordinis S. Benedicti in Olopok in Episcopum conse-
 cratus

* Adelheyden: Berengarii Senioris Com. Sulczbacensis Filiam.

cratus est. Episcopatum Wratislaviensem notabiliter auxit, & in cruda radice plures villas locavit, nonnullas quoque aut earum fortes coemit, & Episcopali adjecit men-
 ex. Erat tamen præter modum familiaris studiosus, nepotes consanguineosque suos be-
 neficiis ac bonis temporalibus, unde viverent extollere sæpebat, quod revera & ratione &
 jure reprehensione obnoxium est, nisi tales idonei sint & digni. Qui cum per annos 25. in se-
 de Wratislaviensi sedisset & corpus habens sanum & vegetum, longam sibi in Episcopatu
 polliceretur vitam, nonnullis hæcenus languoribus interpellatus, in media pace tempestas
 subita & insperata exorta est. In curia enim sua & villa Breychow constitutus, dum nimium
 odori Rosarum indulgeret, in morbum Rheumaticum, a quo studio Physicorum liberari
 non poterat, incidit, & mortem non vulgarem 7. Id. Junij Anno Domini 1232. moritur, &
 in monasterio Lubensi (ita enim vivens mandaverat) sepelitur. Ut ostenderet Dominus in
 viris præsertim Ecclesiasticis Apostolicum locum tenentibus, etiam odoris & deliciarum
 usum esse perniciosum. Sub hujus Pontificatu monasterium in Heinrichow, ab Henrico no-
 tario Henrici cum Barba de ordine Cisterciensi fundatum est, & decimis Episcopali-
 bus do-
 tarum in quo olim Wratislaus Dux Bohemiarum Capellam in honorem B. Procopij ere-
 xisset & locum illum Canonici S. Augustini Capitulares de monasterio S. Mariz Wrat-
 slaviensis in suam deditionem perduxissent, Ordo Cisterciensis, Canonicis prædictis locum
 deferentibus introductus est, qui & in hanc diem illic perseverat.

Episcopatum
 augeat villis
 Consanguineis
 beneficiis

Rosarum odo-
 re perit

Monasterium
 Heinrichovien-
 se excitatur

XXI. THOMAS PRIMUS.

Quindecima mensis Augusti adveniente quam Capitulares Wratislavienses novum
 Pontificem ordinaturi pro Comitibus dixerant, Scrutiniij itaque via procedendo Thomam
 Canonicum Wratislaviensem, paucis aliorum divertentibus, eligunt, genere nobilem, de
 domo & familia felitorum Baronum Poloniarum, qui tres hastas transversales in campo rubeo
 deferunt pro insigni & caput hirci in galea & habent Proclama Kozleroghi, qui non solum
 propter nobilitatem generis, sed etiam propter scientiam & prudentiam, atque facunditatem ra-
 ras quibus fulgebat dotes, opinione & fama apud proprios & vicinos celebris habebatur.
 Huic & Henricus cum Barba Wratislaviensis dux cum favisset, a Vincentio primo Archie-
 piscopo Gnesnensi sua electio Gnesnæ fuit confirmata, & ipse in pontificalem ordinem be-
 nedictus. Qui pontificalem ordinem & arcem conscendens, nihil sibi antiquius agendum
 duxit, quam ut Clerum VVratislaviensem incontinentie vicio fere inquinatum, ab illa labe
 purgaret, itaque plures sacerdotes concubinis asuetos, aut carcere aut exilio multavit, coe-
 teris se emendantibus fuit clementior. Videns etiam mensam suam Episcopalem per dona-
 tiones parum providas Dominorum suorum prædecessorum, Cypriani & Laurentij Mona-
 steriis Lubensi & Trebnicensi factas, graviter castratam & locum esse, quorum uterque de-
 cimas manipulares notabiliter præfatis monasteriis donatione perpetua contulerant, ipsas
 rescidit & irritavit, & mensæ suæ reunivit, non sine maximo indignationis nubilo, Henrici
 cum Barba & filiorum ejus, Henrici & Boleslai, ad quorum intercessionem donationes illæ
 fiebant, & qui monasteria ipsa a se fundata & dotata spoliari tam crassa dote, quasi a se largita
 iniquo animo, nec tacite quidem querebantur. Coacervabantur autem assidue contra illum
 odia tam principum, quam Baronum, multisque persecutionibus & adversitatibus, quas for-
 ti tolerabat animo, conquassabatur. Fortis deinde & valida sibi injecta est manus a Boleslao
 duce Legnicensi filio Henrici cum Barba, de annuentia aliorum Principum, cum Bugopha-
 lo præposito, & Heickardo Canonico Wratislaviensi apud Gorkam Villagium Abbatis S.
 Mariz de Arena cujus ecclesiam dedicaturus venerat & 6. Octobris capitur, & carcerali
 compede vinculatur. Et quamvis Archiepiscopus Gnesnensis Fuleko in universam Provin-
 ciam Gnesnensem tulisset ob ejus captivitatem, & in captivorem ejus ducem Legnicen-
 sem Boleslaum sententias execrabiles interdicti, quamvis insuper Innocentius Papa tertius
 sollicitantibus illum Archiepiscopo Fulekone, & universis Poloniarum ecclesiis Episcopis per
 litteras & nuncios, crucem & generale passagium contra Boleslaum per bullas promulga-
 set, tot tamen et tantis flagellis ferreum ducis Boleslai pectus emolliri non potuit, donec
 Thomas ipso capitulo reclamante VVratislaviensi, decimas manipulares universi grani, quas
 pia veterum Regum et Principum Poloniae religio et devotio instituerat, Ducibus et Baro-
 nibus Silesiæ exigentibus, nec aliter in suam solutionem assentire volentibus suos
 census augere, ecclesiis minuire nitentibus, in maldratas et fertionales verri, pro
 se et universis Clero VVratislaviensi, impie et miserabiliter, cum sacius sibi omnem
 mortem appetere pro ecclesiæ libertate debuérat, consentit, et tam episcopatum
 suum, quam omnia monasteria, ecclesias et beneficia dioecesis VVratislaviensis, in
 majori diminutione suorum introituum, illo consensu execrabili mutilavit. Fuit au-
 tem

THOMAS I.

EPISCOPUS

VVRAT. XXI.

Per Scrutinium

eligitur

Nobilis Polo-

nus

Virtutes

Clericorum

Censor

factas Lubensi

& Trebnicensi

Monasterio

donationes re-

vocat

A Boleslao Li-

gnicensi Duce

capitur

Nec dimittitur,

nisi dato pro-

missio de Deci-

mis manipula-

ribus in mal-

dratas & ferro-

nales permul-

tandis

tem primum Schisma, quo se Duces & Barones Silesia a Corpore regni Poloniarum non sine DEI & Ecclesie gravi & enormi offensa scindere, decretisque veteribus per vim abrogatis, sancita sua instituere coeperunt. Quid mirum igitur, si divinitas ab illis irritata, indignationem suam iustissime in illos assidue infundit, dum illos & regni Poloniarum privavit successione & hereditate, & regibus externis haretica labe infectis in servitutem subiecit. Exactis autem Thomas Episcopus in Pontificatu annis 35. sub quibus bona episcopatus sui notabiliter auxit, Anno Domini 1267. 3. Calendas Junii in ætate grandæva consistens moritur & in ecclesia Vratislaviensi sepelitur.

Obitus no.
1167.

THOMAS II.
EP. VVRA-
TISL. XXII.

XXII. THOMAS SECUNDUS.

Nobilis Polo-
nus:

Post tres annos
demum confir-
matus:
Wladislaw Du-
ce Vrat. & Ar-
chiep. Salzbur-
genſi Redi-
tus Episcopus
obitantes:

Ab Henrico
Duce Vrat. in
Exilium peli-
tur;

& Ratiboriz
obſidetur;
tandem Duci
reconciliatur:

Obitus an.
1291.

Collegiata Ra-
tiborienſis ab
Episcopo fun-
datur.

Non secus ac juvenis Thomas primus Episcopus Vratislaviensis, quamvis ætate bona & matura disceſſiſſet a populo & Clero Vratislaviensi, desideratus est, cujus ea erat apud Prælatos & Canonicos Vratislavienses reminiscencia & charitas, ut nepotem suum secundum carnem ex ſore, prima Augusti ad eligendum instituta, qui & ipse de nobili prosopia militum Poloniarum, qui se Zaremibas appellant, & Leonem cum quatuor Lapidibus pro insigni deferunt, genus ducebat, eligerent. Rati illum avunculo, quemadmodum loco, sic merito virtutibus ſuſceſſurum, impedita autem fuit ejusdem Thomæ, quamvis conformiter electi, confirmatio annis citra tribus. Wladislaus enim Vratislaviensis dux, & Archiepiscopus Salzburgenſis, filius Henrici a Tartaris occiſi, per multas interceſſiones & instantias a Clemente quarto, vacantem tunc per mortem Thomæ primi Episcopatum Vratislaviensem, cum usu & perceptione omnium fructuum in commendam ad ſexenium, vel ut nonnullis placeat, ad vitæ tempora obtinuit, ſed vix triennio (divinitate non ferente) fructus percipiens ſato conceſſit, & huic Thomæ ſecundo pacificam illius reliquit poſſeſſionem. Sed & hic Thomas ſecundus juxta atque in episcopatum ſic & in perſecutiones prædeceſſori, & avunculo ſuo Thomæ ſuſceſſit. A duce enim Vratislaviensi Henrico, qui probus dicebatur, quoniam notabilem ſummam, quam ab eo & Clero ſuo expetebat, dare recuſavit, omnibus caſtris, civitatibus, villis & decimis ſpoliatus & exutus eſt, & tandem propter interdictum, quod Jacobus Swineka Archiepiscopus Gneſnenſis in eum & ducatum ſuum contulerat, a Duce Henrico, & civitate Vratislaviensi in exilium actus, præter fratres minores, qui divina omnia prophanando caneant. Thomas autem injuriam ſuam & Cleri ſui perſecutus, ad Concilium Lugdunenſe ivit, ad quod & Henricus dux miſſis procuratoribus abſolutionem obtinuit, nulla ſatiſfactione de damnis & malis, quorum non erat numerus, Episcopo impenſa. Quapropter Episcopus nullam deſenſionem in concilio conſecutus in Poloniam rediit, & Ratiboriam diverſit, ſed & cum luſtro uno apud Ratiboriam per Caſimirum ducem Oppolienſem collectus cum Clero ſuo ſtare, ab Henrici obſidione dum famem & obſidionem oppidum tolerare non poſſet, proceſſionaliter exiit, & cum Tyranno remiſſis omnibus damnis, reconciliationem in æde S. Nicolai fecit. Sedit annis 22. Anno Domini 1292. Idus Martii obiit, apud Eccleſiam Vratislaviensem tumulatus. Hic beneficii & hoſpitalitatis, a Caſimiro Duce Oppolienſi exiliationis tempore, ſibi & Clero ſuo præſtorum memor Eccleſiam collegiatam ſub titulo B. M. V. in caſtro Ratiborienſi a Duce Caſimiro Oppolienſi rogatus fundat, eamque decimis menſæ ſuæ Episcopalis dotat, quæ proceſſu tempore ex arce translata eſt, & plures præbendæ largitione ducum Ratiborienſium in ea fundatæ & adauctæ fuerunt.

JOHANNES
III. EP. VVRA-
TISL. XXIII.

XXIII. JOHANNES TERTIUS DICTUS ROMCKA.

Per Compromiſſum eligi-
tur:

Principes Sile-
ſie maluiſſent

Ad 24. menſis Aprilis diem pro electione futuri Episcopi Vratislaviensis inſtitutam, Capitulares Vratislavienses cum conveniſſent, & de futuri pontificis electione tractatus communes agerent, animadverterunt ſe in vota varia & monſtroſa ſi per viam Scrutinij procederent ſcindendos fore, itaque via Scrutinij omiſſa, execrabile Schisma utatur, viam compromiſſi ſectari conſtituunt & in Decanum Cantorem, & Custodem compromittunt, qui auctoritate eis attributa poſt alicujus temporis deliberationem Johannem Romcka Canonicum Vratislaviensem in Episcopum eligunt & electum publicant, & quamvis plures Canonicos & Capitulares magna interceſſiſſet poenitudo, quod in viam compromiſſi ſe trahi conſenſiſſent, intelligentes tamen rem retractum iri non poſſe, electum ſuſcipiunt. Qui cum Principum Sileſie, videlicet Boleslai Svidnicensis, & aliorum agre conſenſum obtinuiffent, quippe & ipſi ejus electionem parum

rum gratiam habentes, Conradum Ducem & Dominum Sagani præpositum Wratislaviensem, filium Conradi ducis Glogowienſis primi magno studio licet caſſo eligi de-
poſcebant. Ad Johannem Swinck Archiepiſcopum Gneſnenſem ſe perſonaliter con-
tulit, & apud Znenam offenſum, primo electionem ſuam confirmari deinde apud Gneſ-
nenſem Eccleſiam munus benedictionis ſibi ab eodem impendi, obtinuit. Hic natio-
ne Polonus, genere nobilis, de domo & familia Szulmatarum, quæ mediam aquilam nigram
& tres lapides in campo rubeo deferunt, Patronymicum cognomen Romka ex patre forti-
tus. Vir ingenii ſingularis, ſcientiæ pontificalis gnarus, in bilem & iram proclivis, pietatis
operibus deditus, in egenos & pauperes liberalis, qui cum annis 9. in ſede Wratis-
lavienſi ſediſſet, in morbum Epidimæ incidit & 13. Calendas Decembris Anno Domini 1301. Obitus an.
moritur & in Eccleſia Wratislavienſi juſto honore ſepelitur. Hic anno pontificatus ſui quar-
to, videlicet anno 1296. 17. Calendas Novembris de Eccleſia Parochiali ſuæ Collationis in
Gniezmo collegiatam fundat & præpoſituram, & tres præbendas ſeu Canonias in ea in-
ſtituit, certas decimas, redditus & proventus eiſdem de menſa Episcopali conſignat.
Hujus tempore monaſterium Grifſovienſe a Boleslao ſive Bolkone duce Swidnicenſi
fundatur. Collegiatam in Gniezmo fundat: Monasterium Grifſovienſe conditur:

XXIV. HENRICUS DE WIRBNA.

HENRICUS I.

EPISCOP.

VRATISL.

XXIV.

Per Scrutinium

eligitur:

Nobilis:

Mores:

Tutor filiorum

Henrici V. Du-

cis Vrat.

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

vitas:

Obitus an.

1319.

Nati-

nacia a parte utraque litigatum est, ut annis prope septem Causa extenderetur & grandes sumptus inutiliter emuncti. Licet enim post multas altercationes & lites septennio continuatas Vito cessisset victoria, octo tamen diebus tantummodo post relatum de Lutholdo triumphum superveniens, damnante DEO & Victoris & victi ambitionem morte immatura substractus est. Anno Domini 1326.

NANKERUS:
EP. VVRA-
TISL. XXVI.

XXVI. NANKERUS PRIMUS.

Longa concertatione in Comitibus, pro die S. Johannis Baptistæ inter Prælatos & Canonicos Capitulares VVratislavienses tractatum & deliberatum est, qualem & quem Episcopum deberent substituere, & quam viam deberent tenere in electione: superiores enim omnes, quoniam secus cesserat, quam sperarant, damnavant, perpendentes multiplicia damna quibus per septennium, litigio duorum, alio vero & livore multorum vexata & exinanita fuerat ecclesia, exhaustum ararium, vasa & clenodia nonnulla Ecclesiæ, sed & villagia, aut obligata, aut venditata, æs alienum grande contractum, tandem itaque plenæ burse emunctæ, bona Ecclesiæ distracta, fecerunt Prælatos & Canonicos cautiore. Itaque omnibus de gremio suo reprobatis, verentes ne nova lite Ecclesiam involverent, ad postulationem Nankerum Episcopum Cracoviensem spectare cæperunt, quem bene noverrant virum magnæ maturitatis, justitiæ & religionis, civilem, politicum & humanum fore. Explorata igitur sua mente, postulationem faciunt de eo uniformem, credentes ipsius sagacitate & providentia Ecclesiam VVratislaviensem a suis oppressionibus damnis & debitis relevari. Erat hic provincia Oppoliensis Silesiæ ex villa Ramgen, de nobilibus parentibus & familia. Oxa seu Brodazcicka, Asciam in campo rubeo pro insigni deferente ortus, & in Pontificatu Cracoviensi annos sex cum dimidio federat, & novam Ecclesiam Cracoviensem opere pulcherrimam ex petra quadrata, latitudinem, ejusque longitudinem, quantum spatia loci extendens initiaverat, qui ideo minus cunctanter postulationi de se ad ecclesiam VVratislaviensem factæ consensit, quod graviter & indigne tulit alapam sibi a Vladislao secundo Poloniae rege cognominato Loktek pro Executione Justitiæ ac defensione Jurium Ecclesiæ constanter viriliterque se opponenti, irrogatam. Translatus per Johannem Papam 22. Anno Domini 1326. de Cracoviensi Ecclesia in VVratislaviensem, tanta autem charitate & affectione ferebatur in Ecclesiam Cracoviensem & ejus ministros, ut singulis annis quoad viveret in VVratislaviensi Episcopatu certam & notabilem quantitatem pecuniarum, Vicariis Ecclesiæ Cracoviensis, quam Cracoviæ solitus erat dare, pro munere columbationis transmitteret. Sed nec VVratislaviæ agens, domino illum dignificante persecutione adversitateque caruit. Nam cum Johannes Bohemiæ Rex vocatus cæcus, castrum Ecclesiæ VVratislaviensis Mieliz per vim occupasset, ipsum VVratislaviæ constitutum, omnibus fere Capitularibus præter duos aut tres deferentibus illum metu, Tyrannum adiit personaliter, & inventum in faciem anathematizavit, non regem sed regulum nominans illum, qui in regno suo nullum haberet metropolitanum, sed pro munere coronationis sibi impendenda cogeretur extraneorum Archiepiscoporum solatia mendicare. Posito autem ob præsentiam Regis Johannis & ob occupationem castri Milicz in civitate VVratislaviensi & in universo ejus diocesi Ecclesiastico interdicto, quod tamen fratres minores de S. Jacobo publice agendo rem divinam prophanabant, VVratislavia Nissam egressus est. Rex autem Johannes omnem Clerum Civitatis VVratislaviensis prophanare & suæ appellationi adharere recusantem turpiter ejecit & exclusit. Qua contumelia Johannes cæcus Rex Bohemiæ perculsus, veneno illum clam propinato fertur sustulisse. Dum enim Nissæ agens ac terrores ac persecutiones Regis Bohemiæ aliquando tempore tolerans consisteret, 10. mensis Aprilis, quæ tunc in diem pasche cadebat pontificali officio solenniter expleto, omnes Ecclesias illius oppidi nudis pedibus visitasset, domum reversus devotissime moriens, spiritum exhalavit Anno Domini 1341. cum in Ecclesia VVratislaviensi prope annis 15. sedisset. In ipso autem animæ suæ egressu, suavissimus cantus a quadam devota femina auditus est, quem cum admirans ad sonum ejus consisteret revelatum est illi animam Nankeri Episcopi VVratislaviensis ab angelis in cælum deferri. Miræ devotionis sanctæque simplicitatis & magnæ abstinentiæ, corpus jejuniis & vigiliis nocte atque interdiu affligentem constat fuisse, & hac inter alias conditione celebrem, ut omnes missas quot quot in Ecclesia, in qua aderat, legi poterant, audiret, & ad quamlibet earum specialem oblationem offeret. Corpus Nissæ VVra-

Postulatur:

antea Episcopus Cracoviensis:

Nobilis Silesiæ:

Vladislaus Lotharius ei alapam impingit:

quotannis donum Cracoviæ mittit:

Johannes Rex Bohemiæ Castrum Mielicz occupat:

Episcopus cum anathemate fœvens in Exiliū pellitur:

Obitus an. 1341.

Mores:

VVratislaviam relatum in Ecclesia majori conditum est. Fortunatus & insignis Pontifex, cui in Cracoviensi alapam, in VVratislaviensi mortem pro iustitia contigit appetere.

XXVII. PRECESLAUS PRIMUS.

Prima die mensis May electionis dies instituta, cum frequens numerus Prælatorum & Canonicorum Capitularium VVratislaviam convenisset, via Scrutiniij post multos tractatus assumpta Preceslaum de Pogorzeltz, Canonicum VVratislaviensem Silesitam natione, ex nobilibus parentibus, tres turres in campo rubeo deferentium pro insigni ortum ducentem, licet tunc absentem & in studio Bononiensi agentem 5. mensis May videlicet B. Gothardi concorditer eligunt. Cujus electionem cum Jaroslaus Gnesnensis Archiepiscopus a Capitularibus rogatus Casimiro secundo Poloniarum Rege, qui aliquem ex suis Canonicis Polonicis VVratislaviam aestuabat promotum, impediende cunctabatur confirmare, Preceslaus Bononia ad Benedictum Papam tertium transit, & se tam confirmari, quam consecrari ab eodem impetravit. Eodem revoluto anno quo electus fuerat 5. mensis May die (qua etiam illum ferunt natum, & genitrici suæ revelatum B. Gothardum speciali habiturum cultu, & veneratione, multa quoque bona ejus patrocinio consecuturum) ex Italia reversus, cui Clerus universus obviam factus, eum obvijs ulnis cum gaudio suscepit. Hic a Boleslao Lignicensi & Brigenfi duce castrum & oppidum Grotkaw cum districtu in formam VVratislaviensis Ecclesiæ pro certa summa pecuniarum coemittit. Item Collegium mansionariorum in prædicta VVratislaviensi Ecclesiâ cum eorum capella in fronte Ecclesiæ sita, item duodecim pauperum Laicorum spem singulis diebus & amictum annuum sustentium conventum Panyoch in oppido Ecclesiæ Nistræ erexit, fundavit & dotavit. Ecclesiâ VVratislaviensem murorum fabricis, piscinarum structuris, villarum locationibus & coemptionibus, vasibus aureis & argenteis ornamentisque decoris varii suppellectilibus adeo ornavit, extulit & magnificavit, ut vulgari fama vocitatione & nominatione aureus Episcopus vocaretur. Cum autem 8. annis in sede VVratislaviensi sedisset, octavo Calendas Aprilis 1376. ex febribus in ætate, apud Ottmuchaw moritur, in Ecclesiâ VVratislaviensi capellæ mansionariorum medio, albi marmoris sepulchro iusto honore sepelitur. B. Gothardus genitrici suæ visioni obediens, singulari coluit devotione, ideoque festum eius sub duplici officio in Ecclesiâ VVratislaviensi teneri, & tam Prælatis, quam Canonicis, ac Vicarijs speciales distributiones illo die dari ordinavit & fundavit. Mansionariorum item Collegium, quod ipse de novo erexit, pro horis B. M. V. decanandis sufficientem dotem de mensa episcopali largitus, jura ducalia superiora villis Episcopalibus violenter introducta in libertatem vindicavit, & aliquot altaria in Ecclesiâ VVratislaviensi fundavit & dotavit.

XXVIII. THEODORICUS PRIMUS.

Cum Prælati & Canonici & Wratislavienses ad 27. mensis Aprilis pro futuri Pontificis electione convenissent, Polonis viris idoneis & virtuosis de suo gremio contemptis, Theodoricum Bohemum Decanum Wratislaviensem, qui de decanatu præfato Albericum Plebanum Rochnensem & Dobrezinensem Cancellarium Regis Poloniæ Casimiri apud sedem apostolicam oratorem & nuncium, cui tanquam de beneficio reservato, de illo provisum erat perperam, & Caroli quarti Imperatoris Romanorum, & regis Bohemiæ, cuius coquina erat expeditor & notarius spoliaverat, in Episcopum eligunt. Quo electionis suæ apud Gregorium undecimum Avinione petente confirmationem Papa introitus & proventus Ecclesiæ (quam fama plus iusto auream, & pontificum ejus Preceslaum mortuum, magnam auri quantitatem reliquisse vulgaverat) amittens, occasione sumpta ex litteris Caroli Imperatoris & Regis Bohemiæ electionem Theodorici decani confirmare differens, respondit, non prius de Ecclesiâ Wratislaviensi se velle disponere, donec Avinione Romam transmigaret. Interim ad Wratislaviensem Ecclesiâ mittit fratrem Nicolaum ordinis prædicatorum Episcopum Majoricenfem, ut Ecclesiâ Wratislaviensem fructus & redditus, velut ejus jurata & gubernata percipiat, & omnia per Preceslaum derelicta Cameræ Apostolicæ reddi ad plenum impetret & procuret. Qui Wratislaviam adveniens publicato apostolico mandato, requirebat capitulum, quarentis illius exequerentur contenta. Verum Capitulum Wratislaviense per plures dies re digesta, cum intelligeret, per alienigenæ & forensis gubernationem varia pericula & dispendia Ecclesiæ proventura, cum Nuncio Apostolico his pactis conveniunt, ut singulis annis quibus Ecclesiâ Wratislaviensem vacare contigerit

PRECISLAUS
EPISC. WRA-
TISL. XXVII.
Per Scrutinium
eligitur:
obfens:
Nobilis Sil-
sius:

A Pontifice Ro-
mano consecra-
tus:

Castrum & Op-
pidum Grotkaw
emittit:

Alia fundat:

Episcopatum
locupletat:
unde Aureus
dictus:

Obitus an. 1376.

B. Gothardum
peculiariter col-
lit:

Mansionario-
rum Collegium
erigit:

THEODORI-
CUS I. EPISC.
VV RATISL.
XXVIII.

Bohemus:

Apud Grego-
rium XI. Ave-
nionem Confir-
mationem pe-
dit:

quæ differtur:
Pontifex inter-
rim redditibus
potitur:

Nuncius Apo-
stolicus mitti-
tur: cui Cano-
nici pecuniam
solvunt:

ric 8000. florenorum Apostolica Camera reddant, pro derelictis Preceszlai Episcopi 30000, pro collecta & contributione bienniali Ecclesie Polonica imposita, pro sorte Ecclesiam VVratislaviensem contingente 2000, & pro expensa & fatiga pecunie huiusmodi Romam deferenda, subeundis unum mille reddere teneantur, & itaque pacto inito VVratislaviense Capitulum Nuncio Apostolico 33000. florenorum uno die & tempore persolvit. Et Papa Gregorius presentis pecunie summa manibus nunci con- signata, & futura quantitate illectus, Theodorico VVratislaviensi electo, etiam Romae de sua confirmatione frequentius sollicitanti providere distulit, sed Ecclesia VVratislaviensis a tempore suae vacationis, & Preceszlai morte plus quam biennio fructus percipiens, illam vacare permittit. Anno Domini vero 1378. morte Gregorii undecimi secuta, cum permissione divina horrendum Schisma in Ecclesia DEI, quod annis 40. duravit & vix Concilium Constantiense extinxit, fuisset ortum, ac Roma Urbanus Sextus, Avinione vero Clemens sextus praesiderent, Theodoricus electus VVratislaviensis Urbano sexto neglecto Clementem Episcopum qui sibi ius potius in Papatu habere videbatur Avinionem Roma deerta personaliter profectus electionis suae confirmationem & tandem consecrationem facile a Clemente impetravit & obtinuit, & dum spe & exultatione plenus in Poloniam rediret, in itinere constitutus intellexit Poloniam Regnum & Gnesnensem provinciam, cui VVratislaviensis Ecclesia iure metropolitico subiecta est, non in obedientia Clementis septimi, sed Urbani sexti stare. Itaque ea denunciatione contusus, sumptus suos & fatigas tot annorum & temporum pessum iri videns, non se de cetero aut electum, aut confirmatum VVratislaviensis Ecclesiae gerere praesumpsit, iusto DEI iudicio a Pontificatu VVratislaviensi exclusus, qui oratorem & nuntium Albertum Regium brachio seculari de decanatu VVratislaviensi perperam excluserat, talique errore involuta annis 7. VVratislaviensis vacavit Ecclesia.

VVENCESLAUS
LAUSI EPISC.
VVrATISL.
XXIX.
Dux Lignicen-
sis Lubuffensis
Episcopus:
A Pontifice Ro-
mano impetra-
tur:

VVenceslaus
Bohemie Rex
improbat &
receptionem
frustra probi-
bet:

Turbæ ortu so-
piuntur:

Privilegium Ec-
clesiae VVratisla-
viensis:

Obitus an-
1420.
Episcopus in
maius Papae so-
signatur:

XXIX. WENCESLAUS PRIMUS, DUX LEGNICENSIS.

Septennali vacatione VVratislaviensis Ecclesiae, Praelati & Canonici VVratislavienses coangustati & afflicti, sub quibus ejus administratio VVenceslao Lubensi, filio VVenceslao ducis Legnicensis fuit demandata, impetrant ad Urbem sextum Romanum speciales nuncios, petentes sibi de Episcopo provideri. Nunciis autem Capitularibus personam praefari VVenceslao Episcopi Lubensis essentibus, & ipsum de vita conversatione moribus & genere commendantibus, Ecclesiaeque VVratislaviensi illius pro Pontifice dari obsecrantibus, Urbanus Papa sextus, Anno Domini 1382. praefato VVenceslao Lubuffensi Episcopo Ecclesiae VVratislaviensis administratori de Ecclesia VVratislaviensi providet, & ipsum de Lubensi in VVratislaviensem transfert, substituens Lubuffensi Adamum de Kitz. Canonicum ibidem. Quam quidem provisionem VVenceslaus Bohemiae Rex quod absque sua voluntate, & consensu procurata fuerat contemptum se querens & dolens, plurimum execratus, pro ea rescindenda multiplices intendebat conatus, inhibens Praelatis & Canonicis VVratislaviensibus atque interdicens sub gravissimis poenis, ne praefato VVenceslao Episcopo Castrorum Civitatumque Ecclesiae VVratislaviensis possessio quomodolibet traderetur. Praelatis autem plerisque & Canonicis VVratislaviensibus iussionem Regis implentibus, & contra provisionem & censuram VVenceslao Episcopi se appellatione tuentibus, a parte tamen majori & saniori pro legitimo pontifice est habitus, possessionem civitatum & castrorum VVratislaviensis Ecclesiae nequicquam Rege interminante accepit. Schismate autem assidue per partium studia gliscente, & ex temporis diuturnitate sumentum sumentem, discordia tandem sub iniquis conditionibus sedata est, quibus omnia damna Ecclesiae VVratislaviensis per VVenceslaum Regem irrogata & quinque milliam marcarum Carolo patri suo per Capitulum VVratislaviensem mutuatorum debitum, remissa sunt, & quantitas novarum pecuniarum, quae iratum placaret Regem adjecta. Id tamen unum Privilegium Ecclesiae VVratislaviensis pro sui doloris lenimine retulit, & eo se solatur, quod praedictis conditionibus sancitum est: Quod Consules VVratislavienses de novo creandi ex praxorii loco creatione celebrata domos proprias non introeant, nisi primum in Ecclesia VVratislaviensi sive in domo Capitulari singulis annis de manutenuendis & defendendis iuribus & libertatibus Ecclesiae VVratislaviensis corporale in manibus Capitularium fecerint iuramentum. Sedit autem VVenceslaus praefatus in sede VVratislaviensi annis 35. & Anno Domini 1417. senio grandævus & ævo, in manibus Martini Papae quinti illam spontanea resignavit.

XXX. CONRADUS PRIMUS DICTUS SENIOR.

CONRADUS
EPISC. WRA-
TISLAV. XXX.

Dux Olsnensis.

Character ani-
mi:Confusio
offerendi vi-
num:Statutum a Ba-
siliensi Con-
cilio obtentum:Episcopatum
deponit & re-
cipit:Archiepisco-
pum Gnesen-
sem visitantem
Ecclesiam ad-
mittere noluit:Obitus an.
1447.PETRUS II.
EPISC. WRA-
TISL. XXXI.Post aliquos
frustra compul-
satus:per Scrutinium
eligitur:humili loco
natus:

Pontificali honore in manibus Papæ Martini quinti cedente & onere cum Wratislaviensis Ecclesiæ proviso in eo casu a solo summo Pontifice dependeret, nec Capitulares possent ad alterius electionem & substitutionem procedere, ad instantes petitiones tam Sigismundi Romanorum & Hungariæ Regis & qui etiam tunc Bohemiæ rex salutaris, quam Prælatorum & Canonicorum Wratislaviensium personam Conradi Senioris Oleschnicensis, alias ducis Olsnensis, qui eo, quod duos fratres Conradum nigrum & Conradum album, germanos haberet natu minores, senior ad differentiam eorum nominabatur, filius Conradi ducis Olsnensis, promoventium & commendantium; eidem Conrado Anno Domini 1417. de Episcopatu provisum est, qui provisionis litteras nactus in Ecclesia Collegiata Otmuchaw in die S. Vincentij fuit consecratus, Vir niger & cholericus, exiguae litteraturæ, naturæ parum justæ, mero crapulæ deditus, in feminas male temperatus, prodigus expensor, crassi corporis, oculos habens lippientes, sermone mutilato & balbutiente utebatur. Ad prosas & cantus de novo componendos ingeniosus & suapte natura ad id perdoctus, plures edidit cantus, quos suo tempore voluit in Ecclesia Wratislaviensi cantari, faciles ad se dabat aditus, fastu & arrogantia carens, ad levitates proclivis. In consuetudinem quoque & observantiam traxerat, non se aliter alicui provisionem de beneficio aliquem valorem habente, impendere, nisi illi varile vini Malvarici aut Italici propinasset, pro honorantia, & jam pro consuetudine introducta continuo observatur. Conditor instante Capitulo Wratislaviensi iniqui statuti, quod a Basiliensi concilio obtinuit: Ne cui liceret præbendam aut dignitatem in Ecclesia Wratislaviensi, nisi diocesano aut Doctori Theologiæ, Juris aut Medicinæ obtinere, solis Polonis hoc statuto ad Ecclesiam Wratislaviensem præcludens aditum, qui soli tanquam illius Ecclesiæ filii, doctores & alumni justiores quam quæcunque aliz gentes digni sunt habere ingressum. Et qui nec hac injuria moti omnes Silesiæ & Wratislaviensis diocesis filios, dummodo sint nobiles, ad omnes Regni Poloniæ Cathedrales Ecclesias, etiam ad Pontificatus, & quæcunque beneficia passim promovent & admittunt, & non secus quam propriis favent, digni etiam qui tam profunda charitate & affluentia rerum potiantur. Cum autem ipse Conradus annis prope 30. sedisset, & bona Ecclesiæ voluptuose vivendo, partim obligasset, partim distraxisset, & alienasset, ære quoque alieno se & Ecclesiam multipliciter involuisset, suum quoque & ipse regimen sub totam videret Ecclesiam corruisse, perosus & quadam poenitudine ductus cessavit ante mortem annis tribus Episcopatus honori & oneri, sed a fratribus carnalibus argutus cessionem retraxavit, & tam dignitatem, quam possessionem, quam Capitulum eo resignante tenebat reperiit. Recusavit Albertum Jastrabiecz Archiepiscopum Gnesensem cum totam Provinciam de mandato speciali Martini quinti Papæ visitasset, se quoque visitare vellet, suscipere, timens de enormitate vitæ pariter & regiminis reprehendi, elapso autem anno, iusto DEI iudice & in sua diocesi a Bohemis hæreticis & Hussitis cordibus visitatus. Amisit Castrum Otmuchaw a familiari suo Nicolao de Alcenaw milite interceptum, quod ægre auro redemit, sub eo tempore Ecclesia Otmuchensis diruta est & tota diocesis misere vastata. Anno Domini 1447. 9. Augusti nulla re memorabili gesta moritur Wratislaviæ & ibidem in Ecclesia sepelitur.

XXXI. PETRUS SECUNDUS NOWACK DICTUS.

Exquisito studio Prælati & Canonici Wratislavienses & in vita & morte Conradi Episcopi Wratislaviensis laborabant, & variis admirebantur ingeniis, talem dare Conrado successorem, qui opibus perpollens Wratislaviensem Ecclesiam, debitorum nexibus quam maxime irretitam, solveret. Adeunt itaque Laurentium de Zarembo de Colmova, Castellani Syradensem & Capitanum Vielunensem, nobilem de armis Zarembo, ut illis filium suum Johannem det in Episcopum & solvat æs Ecclesiæ contractum. Mittunt & Canonicum sui gremij Johannem Lautschloer ad Theodoricum Weinrich, Cracoviam. Præbiter hic erat simplex & Cracovia ortus, sed centum millium florenorum dominus & amplius, quos antequam in sacerdotium promoveretur mercando variis modis quæsierat, petentes ut Episcopatum susciperet, sed cum tam hi duo quam nonnulli alij pari studio & respectu rogati, designarentur, non tam Episcopatum quam molem debitorum suscipere, die feria tertia ante nativitatem B. M. V. festum pro electione constituta, Capitulares Wratislavienses per viam Scrutinij procedendo Petrum dictum Nowack decretorum Doctorem Præpositum & Canonicum Wratislaviensem, tunc officialem generalem eligunt unanimitè in Episcopum & pastorem. Fuit hic ortus ex plebe humili, de villa Ecclesiæ Wratislaviensis prope Nissam dicta Nowack & ab inde

Ius viritres: sortitus fuit cognomen Nowagk. Vir frugi, humilis, prudens, industrius, doctus & magna experientia. Electionem autem suam Vincentius Rok Archiepiscopus Gnesnensis tanquam metropolitanus specialibus nuncijs suis Andrea Schoda & Jaroslao Canonicis VVratislaviensibus rogatus Gnesnæ confirmat, & Johannem Episcopum Naturiensem fratrem ordinis minorum suffraganeum suum Gnesnensem cum iisdem nuncijs VVratislaviam mittit, qui eidem Petro electo benedictionis pontificalis munus die solis 22. Octobris in Ecclesia VVratislaviensi impendit. Et continuo bona Episcopatus sui per prædecessorem Conradum distracta, obligata & alienata coepit redimere, & ad ejus Ecclesiæque proprietatem reducere, tanto studio ut sub brevi temporis intervallo sua modestia & industria pro majori parte Ecclesiæ VVratislaviensis ære alieno solveretur. Et quamvis, ut præmissimus, origine ruris fuerit, Rosam tamen albam in campo rubeo pro insigni ferebat. Qui cum annis 9. in Ecclesia VVratislaviensi sedit, & illam notabiliter instaurasset, Anno Domini 1456. 6. mensi Februarii post noctis medium in Castro Ottmuhaw domo sua disposita & sacramentis viaticatus moritur, & VVratislaviam funus ejus deducitur, 9. ejusdem mensis ibidem in Ecclesia Cathedrali justo honore juxta summum altare sepelitur.

XXXII. JODOCUS PRIMUS A ROSENBERG.

JODOCUS:
EPISCOPUS
VVRATISL.
XXXII.
Commenda-
tione Ladislai
Regis eligitur:
Dignitates:

Mici de Ro-
senberg laus:

Papa dispensat
super etate:

Character &
Stemma:

Præpositum
VVrat. capti-
um tenet:

Virorum do-
ctorum pro-
motor: & Ge-
orgii Pobibra-
dis fautor: &
postea hostis:
Portam Nissæ
ædificavit:

Obitus an.
1467.

Omnibus Capitularibus VVratislaviensibus morte Petri Episcopi secuta diurnam vacationem Ecclesiæ periculosam, ut erat, censentibus, octavam diem pro eligendo futuro Pontifice constituunt. Qua adveniente cum nonnulli ex Prælatibus Pontificalem sellam aut sperarent aut ambirent, Capitulares quoque unum de gremio suo eligere censuissent, nunciij & litteræ Ladislai Hungariæ & Bohemiæ Regis superveniunt, ut Jodocus a Rosenberg frater ordinis S. Johannis Hierosolymitani cum cruce prior, Præpositus Pragensis ordinis ejusdem eligeretur intercedentes. Itaque Capitulares VVratislavienses propriis Prælatibus & Canonicis neglectis sui collegii, veriti suam futuram electionem, si contra voluntatem Regiam fieret, fore irritam, prælatum Jodocum præpositum ordinis præfati, quamvis quoad ordinem Pontificalem ætatis defectum patientem, in Episcopum concedit eligunt, Ulricus de Rosenberg Regni Bohemiæ principalis Baro, coeteris Baronibus Bohemis in hæresim VViclefistarum prolapsis, catholicam puritatem cum filiis & subditis suis tenuit, & in fidelitate religionis orthodoxæ, & devotione Romana Ecclesiæ semper uniformis permansit, adde quod frater ejus senior Henricus de Rosenberg totius Silesiæ Capitaneatus teneret, & illi potenter intenderet. Quo etiam respectu Calixtus Papa tertius permotus electionem suam nona mensis Junij die, anni præfati Romæ confirmat, & præposituram Pragensis dispensans super minorennitate, tempore vitæ suæ, ac Præposituram Pragensis dat in commendam. Vir erat hic stature altæ, caput, oculos, ossa habens grandia, corpore crassus, eloquentia, literatura atque prudentia singularis, nobilis de domo & familia Rosenbergensium ex Bohemia rubram Rosam in campo albo deferentium. Ad crapulam proclivis, adeo ut quæque sua cibaria sumptuosa condiret saccharo, animi magni & liberalis. Qui Johannem Duthier Præpositum VVratislaviensem suo insidiantem & adversantem calcaneo VVratislaviæ coepit & vinctum in castro Kaldenstein, usque ad diem mortis suæ captivum tenuit, non autem dimissurus si vixisset, nisi juxta pactum cum eo factum Præposituram VVratislaviensem dimisisset, & dimissam jure jurando in Missa ab eo Præposito celebrata, corpore Christi tacto nunquam repetere firmasset. Cum crassitudine crescente stare propter pedum tumorem nequiret, sedendo tamen in sella rem divinam fere singulis diebus in privata camera peragebat. Vitæ continentis & nitidæ, virorum doctorum ac virtuosorum specialis promotor, ac Zelator, nec alios quam hujusmodi viros ad Prælatûs & beneficia promovere consuevit. Georgii Podzebratij in Regem Bohemiæ assumpti, antequam hæreticum se declarasset, fautor, licet patrem illi infestum nosset. Postea vero notorius hostis, sub quo & castrum Edelstein, alias Zukmantel Nissæ propinquum expugnavit, & Ecclesiæ VVratislaviensi ejus bona adjunxit. Portam etiam Nissæ frementibus civibus, nec immutare audentibus, qua pro libitu ex curia Episcopali haberet ingressum & regressum, dirupit muro civili ædificavit, quæ tamen post mortem ejus a civibus Nissenfibus demolita hyemali tempore clausa servata est. Qui cum in Pontificatu annis decem, menses sex exegisset, in oppido suo Nissa, & in Curia splendide a se ædificata religiose ac devote omnibus Sacramentis rite procuratus, vocatisque VVratislavia Canonicis, quibus civitatem Nissam & castra Ecclesiæ commendaverat, Anno Domini 1467. die Martis 15. Decembris in aurora ex crapula & calculo moritur. Cujus corpori etiam communitas VVratislaviensis, donec Præpositus Johannes solveretur, negasset ingressum, interventu tamen Baronum & procerum Bohemiæ atque Poloniæ funus concomitantium, illud civitati intromissum, Prælatibus Canonicisque iusta solventibus, in Choro Ecclesiæ Cathedralis tumulo eminentiori est sepultum.

XXXIII. RUDOLPHUS PRIMUS.

RUDOLPHUS: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS. XXXIII. Post electum Premislaum Oppaviz Ducem: Commendatione Oratorum Regis Polonie: postulatur:

Ad eligendum futurum Wratislaviensem Pontificem existimabant se Capitulares Wratislavienses nunquam majori libertate potitos potiendosque esse, quandoquidem & Georgius Podebrazky per Paulum secundum Regni Bohemiarum honore ut hereticus privatus erat & nondum alius successerat. Itaque 22. Januarij die, Comitijs constituta Premislaum Ducem Oppaviz Cantorem S. Crucis, & Canonicum Wratislaviensem eligere animis destitabant. Interim oratores Casimiri Regis Polonie, videlicet Stanislaus de Ostrook Calyffienfis Palatinus, Jacobus de Dambrow, Regis Polonie vice Thesaurarius & Johannes Dlugosch, Senior, Canonicus Cracoviensis, qui ad diem Wratislaviam venerant, memores puritatis, quam Rudolphus Episcopus Laventinus Apostolicus Legatus apud Silesiam, pacem Prutenicam conficiendo, monstraverat, junctis sibi Baronibus Bohemiarum Catholicis, quorum Sdenko de Sternberg: Johannes de Hasenberg: & Vlricus de Hasenberg: fratres germani: Bohulius de Cowrad: Johannes de Swanberg: Georgius de Tenczyn: Principales erant: Capitulares Wratislavienses adeunt, & persona prætati RUDOLPHI excellenter commendata petunt illum eligi ad sedem Wratislaviensem, assistentiam illis pro Juribus & libertatibus Ecclesiæ defendendis promittentes. Verum etsi hæc Intercessio nonnullis Capitularibus molesta erat, qui proprium judicabant Ecclesiæ utiliore fore, quam forensem: Schisma tamen vitaturi prætatum RUDOLPHUM votis XX. anno Domini 1486. postularunt in Pastorem, via Serutinij procedendo. Cujus Postulationem & Baronum Bohemiarum Intercessionem Paulus II. Papa perpendens, ipsam Romæ d. 25. Aprilis de Laventina Ecclesia transtulit & Wratislaviensi præfecit in Pastorem: Annatam insuper plenarie indulsit, gratissimum habens quod nuncij ab eo in Pacificationem Provinciarum missi in Pontifices deposcerentur: Vir mansueti, periti & religiosi Ingenij, fuscus, staturæ decentis, decretorum doctor, ex Oppido Rudesheim, Moguntinensis Diocesis ex Patre Henrico & matre Catherina ortus, cujus Genitor Henricus inter Cives celebris habebatur, anno XXV. ætatis auditor Roræ, paulo post Cameræ auditor factus est, duorum summorum Pontificum Pii II. videlicet & Pauli II. Referendarius, deinde Episcopus Laventinus, qui medietatem stellæ septem cornutæ in caelestino, in medio Planiciem & Barram candidam in rubeo, in inferiori autem Parte semissam etiam rubeis campis pro insigni & armis deserebat. Polonici Idiomatis ignarus Causas subditorum Polonorum non nisi per Interpretes expediebat, multas Legationes Regis MATHIÆ ad Regnum Bohemiarum, etiam Neapolim usque pro adducenda Ejus sponsa obivit. Succedere sibi vivus procuravit, coassumpro sibi Coadjutore JOHANNNE Episcopo, qui in Laventinensi Ecclesia Eius Coadjutor: successit. Moritur gloriosus Pontifex an. 1482. die S. Antonij: Wratislaviæ sepultus penes Ciborium: Is transtulit Ecclesiam Ottmuchaw in antiquam Nissam ad Ecclesiam SS. Joannis & Nicolaj Anno Domini 1477.

XXXIV. JOHANNES IV. ROTH.

Norimbergicus: Fridrici III. olim Imp. Cancellarius & Decanus Wratislaviensis, vir optime doctus & sapiens, feliciter administravit Ecclesiam. Curiam Wratislaviæ funditus lateritiam extruxit, & egregijs Picturis exornavit, vixit pie, nullum de se præbens Scandalum. Moritur an. 1506. die Agnetis: Wratislaviæ in Choro mansionariorum sepultus. Hic sibi substituere vivens adhuc voluit an. 1501. Fridricum: Filium Ducis Casimiri Tessenensis, sed contra eum Capitulum Wratislaviense quasitum iri Budam WLADIZLAO REGI mittit, qui factum non admisit: communi tandem Consensu Anno 1502. JOHANNES THURZO: Decanus Wratislaviensis, in Coadjutorem & Episcopum Wratislaviensem futurum eligitur: Sub hujus Regimine celebratus est Conventus Ducum Silesiæ, Nissæ, cui etiam Dux Nicolaus Opoliensis interfuit, qui cum ob varia Scelera ab Episcopo & Duce Thessinensi tunc Temporis Silesiæ Capiteano reprehenderetur, arripso Pugione eos confodere nitebatur: sed DEO prohibente per Ereptionem Pugionis Conatus Ejus impediti sunt: Quod ut sensit, protinus in Ecclesiam S. Jacobi profugit, inde jussu Episcopi extractus, & in Turrim fratrum deductus, altero die post, ante Pratorium decollatus & tertia die Opolium deductus & sepultus est, Anno 1497. feria tertia, d. 26. Junij die SS. Johannis & Pauli Martyrum. Hujus item Temporibus Glogovia Major a Johanne Duce Saganensi obsessa, post tres Menses Civitas tradita, Senatus a Crudelissimo Duce fame necatus est Anno 1488.

XXXV. JOHANNES V. THURZO.

Ex præclarissima Thurzonum Familia, Coadjutor JOHANNIS IV. & Decanus Wratislaviensis summus Fautor & Mæcenas Doctorum, summa humanitate & liberalitate clarus, Ecclesiam mirum in modum ad pristinum nitorem reduxit, magnis Sumptibus libros Ecclesiasticos imprimi curavit. Hujus Tempore Anno 1517. Martinus Lutherus, Augustiniani Instituti Monachus, virulentam suam hæresin produxit, qua Germaniam ac pene omnia vicina

JOHANNES IV. EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS. XXXIV. Ejus Dignitates & Laus: Curiam Episcopalem ædificavit. Obitus an. 1506. Coadjutor: JOHANNES THURZO: Nicolaus: Dux Opoliensis Capite plebs: Joannis Ducis Saganensis Tyrannis:

JOHANNES V. EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS. XXXV. Ejus Laudes:

Cina Regna & Provincias Reipublicæ Christianæ in aono cum Detrimẽto infecit. Hujus item Tempore extincta sunt omnia latrocinia, Arcibus hinc inde dirutis, & funditus everfis, in quas hæcenus raptores sese receperant, unde insignis Arx Neuhaus dicta An. 1509. in die Elisabeth expugnata: octo ipsorum capti: quorum duo in Vigilia Conceptionis B.M.V. suspensi: Johannes Vnward ante Prætorium Capite plexus: Henricus Røge suspensus: Kornblume fame enecatus. Moritur pius Pontifex A. 1520. d. 2. Aug. Wratislaviæ sepultus.

XXXVI. JACOBUS A SALCZA.

Obitus an.
1520.

JACOBUS
EPISCOPUS
VVRATISL.
XXXVI.

Character ani-
mi:
Incendium
Nissenf:
Franciscus I.
Gallie Rex
captus:

Ludovicus
Hung. & Boh.
Rex ad Moha-
tium occisus:
Vienna a Tur-
cis obfessa:
Protestantium
origo:

Fata Ducatus
Lignicensis:

Episc. moritur
an. 1539.

Vir magnæ Auctoritatis, summa Prudentia Episcopatum administravit. Ejus Tempo-
re deterrimæ Hæreses in Ecclesiam DEI irrepserant, Status Ecclesiasticus & tota vita
Clericorum coepit esse despectui: Fuit Vir longæ Staturæ, & obesus, secularibus re-
bus plus quam spiritualibus invigilans, Aulicos majore quam Clericos Benevolentia
complectens: licet etiam acriter in Anabaptistas animadverterit. Suo Tempore Da-
minum incomparabile Aulæ Nissenf per Ignem Anno 1525. illatum est, quam de no-
vo Episcopus Jacobus erexit. Eodem anno in festo D. Mathiæ natali CAROLI V.
IMP. Franciscus Valesius: Galliarum Rex ab Exercitu Imperatoris Carolo Borbonio
Duce Ticini captus est, sævit etiam furor agrestium in Germania: unde Versus: Cap-
tus erat Gallus Coevnt CUM rVre Cohortes. Anno 1526. Ludovicus Hungariæ
Rex ad Mohatz in festo Johannis Decollationis misere obiit: Turca demum etiam an.
1529. Viennam gravi Obsidione cinxit, re tamen infecta ad suos tandem inglorius re-
vertitur. Monasterium S. Vincentij extra Muros VVratislavienses olim erectum præ-
textu metus Turcarum dirimitur. Anno 1530. CAROLUS V. a Clemente V. Bono-
niæ inauguratur. Eo in Germaniam ad Comititia Augustam reverso Lutherani Profes-
sionem toti Principum Conventui offerunt. Anno 1531. FERDINANDUS 5. Januarii
Colonie Rex Romanorum declaratur, protestante Saxone cum complicitibus suis hære-
ticis: hinc Lutherani Protestantes dicti. Hinc porro Episcopus Conatus adventitij
cujusdam Minckwitzii egregie eluse, qui spe prædandæ & diripiendæ Urbis ingressus
est anno 1535. Anno 1538. Erasmus Roterodamus moritur. Hujus item Temporibus
Religionis magna mutatio in Silesia facta est. Fratres minores VVratislavia pulsi 1522.
Ecclesiæ omnes Ducatus Lignicensis & Bregensis aureis & argenteis Ornamentis & Cam-
panis spoliata: Jussu Fridrici III. Ducis Lignicensis hæretica labe plane infecti. Obiit
autem Magnanimus Pontifex anno 1539. Corpus Parochiali Ecclesiæ Nissæ magna pom-
pa illatum & conditum est, Aula vero Episcopalis a suis familiaribus non secus ac in
Bello depradata est.

XXXVII. BALTHASAR.

BALTHA-
SAR EPISC.
VVRAT.
XXXVII.
Ejus Laudes:

Obitus an.
1561.

Ex Clarissima PROMNITZIORUM Familia Domus Lessendorff: Ducatus Glo-
govienfis: Vir singularis Ingenii, magni Consilij & raræ Eloquentiæ, in rebus agen-
dis strenuus & vigilantissimus, Prudentia ornatissimus & labescentis Religionis Prote-
ctor: Concordiæ & Pacis amantissimus. Flagrante Bello intestino sub CAROLO V.
IMP. anno 1546. in quo sequenti Dominica Misericordias Domini Elector Saxonie &
paulo post Landgravius Hassiæ, Capita Seditionis capti, Silesiam singulari Industria a
seditione inter ignobile Vulgus jam gliscente liberavit, officio Capitaneatus a REGE
FERDINANDO tum commissio, cui & contra Bohemos dum filias suas in Arce Pra-
genfi obsiderent & captivas tenerent, in propria Persona auxilio fuit, cujus Gratiam
sibi conciliavit, ut Ejus intercessione Wratislavienses, eo quod Smalcaldiæ Factioni
consenserant, magnum Periculum evaserint, unde etiam ut Patrem semper colue-
runt, in summa Principibus & Heroibus ob miram Comitatem pergratus, in Reli-
giosos & pauperes liberalis, quibus 3000. Vallenges Nissæ legavit, aliquot etiam 1000.
Wratislaviensibus Vicariis, Consanguineorum quoque non immemor. Aliis enim
Ducatum Saganensem a FERDINANDO sibi impignoratam cum Dominio Soravi-
ensi & Tribelensi: aliis Baronatum Plessensem reliquit, in quibus Catholica Religio
exulare jussa. Erga familiares benignus, subditorum Parens, & Episcopatus hujus
fiductor, cui Oppidum Freivalde a Fuccerianis coemptum adjecit: Eligitur an. 1539. d. 17.
Septembr. fuit in Gubernatione Annis 22. moritur placide ingenti piorum omnium lu-
ctu, correptus febricula quarana Nissæ d. 20. Januarij: Anno Domini 1561. ibidem in
Sacello Parochialis Ecclesiæ a suis exornato sepultus: Ætatis suæ LXXIV. annorum.
Hujus Temporibus tum irrecoverabilia a seditionis Principibus perpeffa est Ger-
mania, tandem etiam Pax restituta.
Obierunt Clarissimi Principes: CAROLUS V. IMP. & Franciscus: Galliarum Rex:
alter anno 1558. alter anno 1547.

Turca fere totam Hungariam occupat. Jesuitarum Ordo coepit an. 1540.

VIII.

NICOLAI HENELII AB HENNENFELD

SACRÆ CÆSARÆ REGIÆQUE MAIESTATIS

NEC NON

ILLUSTRISSIMI DUCIS LIGNICENSIS

CONSILIARII:

DUCATUS MONSTERBERGICI PRO-CANCELLARII:

INCLYTÆQUE REIPUBLICÆ VVRATISLAVIENSIS

OLIM SYNDICI:

ANNALES SILESIAE:

AB ORIGINE GENTIS

AD

OBITUM USQUE D. IMPER. RUDOLPHI II.

Ex Codice ipsius Autoris Manu Scripto editi: & Observationibus Necessariis instructi.

Ens Polonica a multis Seculis sic dicta, Origine Heneta aut Slavica, Sarmatiam Europæam veterem incoluit, sed ad Occidentem Vistulæ Fluvii progressa, Partem veteris Germaniæ occupavit, ipsamque adeo Patriam nostram, SLESIAM vel SILESIAM peculiari Nomine posterius indigitatam comprehendit. Dux & Auctor fuisse creditur LECHUS, idque notantibus Scriptoribus Polonis circa Annum Æræ CHRISTIANÆ 10 L. sive ut alii, circa Mauricii aut Phocæ Imperatoris Tempora. Gnesiam is, ut ferunt, condidit, & a Gniasso, quod Nidum Patria Lingua significat, appellavit: quo & in Loco aquilarium Nidum reperisset: unde Principibus Polonis Alba Aquila expansis Alis insignis hodieque manet.

Slavi Silesiam occupant:

Lechus Gnesiam condit:

Quamdiu regnaverit, quid preclari Pace Belloque gesserit, quosve Liberos post se reliquerit, magnum Historiæ Deliquium & Silentium est. Posteritatem Ejus per Annos plus minus CL. ad annum scilicet CHRISTI DCC. Vapovius memorat.

Origo Palatinorum:

Eo sublato, Principis Unitis Imperium pertassa Gens, duodecim Viros ex omni Procerum Numero sibi Duces seu Palatinos, Vojevodas vernacula Lingua dictos creavit: quibus & summam Universæ Reipublicæ, divisa in totidem Regiones Polonia, commisit Administrationem. Et recte quidem illi è Reipublicæ initio initum Magistratum gessere, legesque paucissimas & simplicissimas non tam in Libris aut Tabulis quam in Animis Hominum atque in Usu perinde ac Lycurgus apud Lacedæmonios quondam, exaravere: sed post aliquanto ad Ambitionem versi sunt, quum ex suo quisque nutu omnia gerere vellet, & rem privatam Potentiamque suam augere auderet. Unde tandem Contentiones Simulatae & Factiones è mediis Partium sunt exorta, quæ Rem publicam funditus evertere cœperunt.

Dux Cracus Cracoviam condit:

Pertasi igitur Malorum Poloni quæ sub Duodenarchia illa ipsis incubuerant, ad Unius Principatum respexere, Potestate delata CRACO: Cracovia quam Regni Caput relicta Gnesia fecit, Conditori, Viro belli & Pacis Artibus prædito, qui que hostes Regni alios fœderibus sibi adjunxit, alios Armis feliciter repressit.

Venda res getiz:

Cracum LECHUS II. Filius excepit, & hunc Principatu, quod Cracum Fratrem occulte interemisset VENDA Soror, quæ per aliquot Annos egregie & strenue Rempubl. gubernavit, haut aliter quam Penthesilea illa Orithiaque Virago utique vere *εισιδασγυα* quomodo maculas illas & Viris exaquandas fœminas non male Homerus nuncupat. Rithigero Germano Principi, qui Vi habere ipsam in Uxorem volebat, cum expeditis Copiis ad Fines Regni occurrit: ubi Teutones idcirco cum VENDA Fœderibus Poloniæ finibus decesserunt. Quo successu lætata præcipitem se de Ponte ne quis adversus Casus Ejus Felicitatem contaminaret in Vistulam dedit, sicque Aquis obruta interit: Ita nimium peccari solum, ubi verus DEUS ignoratur.

Lescus I. Rei publicæ gubernacula suscepit:

Post mortem Vendæ cum nemo Stirpis Regiæ superesset, Palatini rursus Rempubl. gesserunt: donec Præmislaus sive LESCO I. homo plebejus sed astuto Ingenio & Virtute supra natales, cum feliciter Rem adversus Hungaros Poloniam Vicinam adortos gessisset anno 10 CC LX. vel ut quidam volunt 10 CC LXX. omnium suffragiis Rex creatus fuit.

Bellum Germanorum cum Slavici an. 805.

Secuti sunt LESCO II. & LESCO III. Pater & Filius: quibus bellum cum CAROLO M. novi Auctore Imperii qui id a Græcis ad Francos Germanosque transfudit, intercessisse * legitur: quo si cum Hungaris adversus Germanos Poloni conjunxissent, sic quidem ab illo territi, ut ad Pacis Petitionem fuerint adacti, quum Aquisgrani per Legatos ea conditione impetrarunt, ut Imperatori solverent Tributum.

Memos

* Regino Prumiensis ad an. 805. „Eodem Tempore misit Exercitum cum Filio suo CAROLO Imperator super Selavos, qui vocantur Boëmi, qui omnem Terram eorum depopulantes, Ducem eorum qui appellabatur LESZO occiderunt.“ Eadem Sigebertus Gemblacensis & alii: sed omnes non Polonum sed Bohemum vocant Lescum illum Prælio superatum, accedit ergo nec male tot tantisque Testimoniis Celeberr. AUTOR Bibliothecæ Politicæ Specimine VI, p. 29. quem L. B. evolvat.

De Popieli
tre & Pluo:

Memorantur inde duo POPIELI: Pater quidem Princeps ignavus, actimidus, qui cum nili preclari prestisset, Regiam tantum & Domicilium suum Cracovia Gnesnam retulit, indeque non multo post Crusviciam: filius autem Patri per omnia similis ac plane sceleratus, qui cum amari a suis non meretur, & merui mallet, veritus ne Regno excuteretur, simulato morbo Patruos omnes quorum auctoritatem maximopere reformidabat accersit, & invaliditatem exaggerans, quasi jam moriturus, eorum Fidei Uxorem ac liberos commendat: tum Singulos blande appellando, in Signum Amoris Poculum cui astu Regina Venenum erat mixtum, cumularum præbire se finxit, quod tamen ne extremis quidem attigerat Labiis. Ex eo igitur cum Patruj Ordine bibissent, indeque salutato Principe abirent, statim vi Veneri in Furorem versi, & ingentibus tandem Cruciatibus exanimati sunt, quos deinde Popieli Conjux quasi Mariti sui Viri Infidiatores, iustaque DEI Vindicta percussos, subito periisse divulgat ac sepultura indignos in lacum boplum projici mandat. Cæleste autem & Justum Numen hanc atrocitatem non permisit inultam: nam ex Cadaveribus interemtorum putrefactis enati Murres inusitate Magnitudinis impium Parricidam cum scelerata Uxore atque liberis fugientem quaquā versus per aquam Flammamque prosequuntur: nihil claustris, nihil abigentium Satellitum Auxiliis impendentibus, postremoque diffugientibus omnibus domesticis, absumptis prius Filiis Lecho & Popielo ac uxore etiam, ille ultimus lenta Morte a Muribus in Arce Crusvicia corrolus ac depastus est: Eventu docente in Fatis Filii & Nepotum fuisse Votum Popieli Patris subinde sibi impetrari soliti: O utinam a muribus corroderet!

Eundem vero Murium Carnificinam divinitus immisam passi olim fuisse traduntur alius Polonus Mieczislaus Dux Cujavia qui Inopum Pupillorum ac Viduarum bona injuste diripuerat: & in Germania Hatto II. Archiepiscopus Moguatinus, qui pauperes spe frumentorum accipiendorum facta in horreo quodam vocatos, admotis Ignibus nefarie combusserat; atque Wilaleroius Argentinenfis Episcopus qui cum S. Attarz Reliquias apud S. Stephanum intervertere vellet nec posset, tum in ipsas Moniales Ira conversa quasdam expulerat, donaque & bona quæ placebant, in suam Domum transfulerat. Quamquam non sum nescius quod de Hattone & Wilderolsio Scriptores quidam tradunt, id ipsum Viros doctos anilibus meris ac pudendis Fabulis adscribere.

Extincto ceu dictum cum Univerſa ſua Progenie, nefario Popielo, poſt breve Interregnum, PIASTUS Crufvicenſis Civis & agri cultor, homo probus ac juſtus, beneficin egenos atque hoſpitalis pro modo ſuarum facultatum conſcientibus Procerum omnium Voris non ſine miraculo Princeps designatus eſt: ex cujus deinde Sanguine Duces Regesque Polonorum per toros quingentos Annos ad Ludovicum Hungarum usque Genus deduxerunt: ſuntque etiam * nunc in Sileſia ſuperſtites Illuſtriſſimi Lignicenſium ac Bregenſium Duces, qui paterni Sanguinis Originem a PIASTO familia Exarcho continuis & nunquam interruptis derivant Caputū ſuccceſſionibus: Et ſane Arbor PIASTEA a radice pullulans in tor effloruit frondes tot Ramos tam longe lateque expansos tam decore ac ſplendore diſſoſos, ut nullam pene ſas ſit inter ſpectatiſſimas nominare familiam quæ huic illuſtri non fuerit aliqua Propinquitate juncta. Cæſares, Reges, ARCHIDUCES, Electores, Principes, Comites, Archiepiſcopi, Epſcopi, Barones neceſſitudinis Vinculo & adſinitatis huic ſtirpi adjungi felicitatis Partem putarunt. De cætero fuit PIASTUS Princeps optimus & laudatiſſimus, ſub quo inteſtina odia, Cædes & Latrocinia conquieverunt: reverentia magis boni & Vigilantis Principis, quam Armis & Severitate, præſertim, quod Eum Diis curæ eſſe & ipſorum numine in illa Reip. Specula collocatum certo ſibi perſuaderent. His Præſidiis ille & bonis charus & malis verendus & finitimis terribilis cum Domicilium ſuum in priſci Lechi Regiam Gneſnam tranſtuliffet, Annis permultis ſapienter ac elementer regnaſſet Senex admodum annum agens C. & XXmum, humanis exceſſit circa A. C. Io CCC LV. vel ut alii volunt Io CCCL.

PIASTO ſuccedit Filius unicus ex Rzepicza Conjuge cujus Probitas non minus quam mariti ſui prædicatur: SEMOVITUS vel ZIEMOVITUS Princeps ob egregias Virtutes præcipueque bellicam, ſumme ſuis charus, & in Gubernatione felix: inciditque ea in Arnolphi Imp. qui circa Annum Incarnac. DOMINICÆ Io CCCLXXXIIX. Moravos domuit deſurbato illorum Rege Suatubogio, tempora: ut & Initium CHRISTIANISMI

ZIEMOVITUS F. ſuccedit: 338.

* An. vero 1675. d. 21. Nov. Georgius Wilhelmus Dux Lygio-Brigenſis, ſimulque Regia Gens PIASTEA occidit.

STIANISMI in Boemia vicina cujus Dux Borzivojus Hostiviti F. una cum XXX. Palatinis Bohemis in Oppido Moravia VVellehrado, quod recentiores Olonuccium vocant, non. Kal. Julii Anno Salutis Io CCC LXXXIV. baptizatus fuit: nec Uxori modo suæ Ludomillæ ac Filiis Zpithineo & VVratislao, sed & promiscuæ Multitudini ut abnegata Gentilitate contemptisque quos ante coluerunt Diis Patriis Aqua saluari se tingerent, Auctor fuit: in constituendis Ecclesiis Cyrilli Archiepiscopi VVellehradenfis potissimum Opera usus: qui una cum Metodio Moravorum Apostolo Synergo ac Parastata in Slavorum Conversione fidelissimo A. C. Io CCCC. a Benedicto IV. P. R. in Vernacula Slavorum lingua Religionis Exercitium citato ad id Psalmi Versu: Omnis Spiritus laudet DOMINUM & omnis lingua confiteatur eidem, impetravit.

A. C. 905.

inde LESCO
IV. & ZEMO-
MISLUS:

Zemovitum in Polonia secutus LESCO IV. Filius Princeps quietis & Otii quam bellicæ gloriæ amantior: suo contentus, nemini molestus: eumque ZEMOMISLUS princeps & ipse probus: lenis munificus & hospitipalis: quietisque exemplo Patris amans: quo regnante HENRICUS IMP. gloriosissimus non modo Ungaros, Gentilium deorum cultores, longe lateque Germaniam depopulantes ad Mersburgum tam ingenti Clade (cæsis quippe eorum XLM. reliquis autem fugatis domitiisque) adfecit: ut ab eotempore genus Hunorum quod olim totius Europæ Terror erat, interiorem Germaniam invadere amplius non ausum fuerit: sed & Henetos ac Sorabos edomuit, diversasque contra ipsos Marchias constituit: Bojemiam insuper Gentem quam tributum a CAROLO M. primum sustinuisse annuatim CXX. electos boves & D. Marcas, singulas CC. numerum pensitando Cosmas Pragensis Decanus in Chronicis testatur, bello attrivit, ac tributariam iterum reddidit, ac Imperii legibus subiecit. Et mansit illa quidem DUCE VVENCESLAO Viro Pio & SANCTO in fide Imperatoris, donec Boleslaus interfecto per summum Scelus Fratre dominatum invasit, & OTTONI I. Cæs. Henrici F. semel atque iterum rebellavit.

cujus F. MIE-
CISLAUS
CHRISTO
nomen dedit:

Zemomyslo filius fuit Principatus Hæres MICISLAUS qui variatis litterarum modis & Mieczislaus & Mieslaus: Polonis blandius Miesco: Germanis scriptoribus Miesco dictus: cum cæcus natus esset nec nisi septimo ætatis Anno præter omnem spem visum receperat, Imperium Poloniæ adeptus universam lucem suam illustravit: ducta enim Coniuge Dambrouca (Dobravam appellat Ditmarus ita quasi Bonam dictam) Ducis Bojemorum filia, quæ familia recens ad CHRISTUM conversâ orta, neptris quippe S. VVENCESLAI ex fratre Boleslao Crudeli suo interfectore: pronepris autem Borzivoii qui primus apud Bojemos CHRISTIANUS fuit tot illustrium Reginarum Exemplo marito suavit & persuasit, ut & ipse abdicata Superstitione Pagana ac *polytheia* per Sacrum Baptisma CHRISTO initiaretur. Et ab hoc quidem MICISLAO nobis quoque rerum Silesiacarum narrationem brevem, secundum Annorum Seriem complexuris, Initium sumendum: propterea, quod de Vetustioribus Gentis nostræ Temporibus vix quidquam exploratum habemus.

MICISLAUS POLONIÆ PRINCEPS.

CHRISTI

Anno

CÆSARIS

Io CCCCLXV.

OTTONIS M.

XXX.

SILESTIA
CHRISTIA-
NAM Fidem
recipit:

SILESTIA Patria nostra dulcissima cum reliqua Polonia sub hunc quem notavimus Annum post JESUM nempe CHRISTUM: DEI FILIUM: DEUM IPSUM: EX MARIA VIRGINE NATUM 965. Imperii autem OTTONIS I. IMP. qui propter singularem Virtutem & in Rebus agendis felicitatem MAGNI cognomen meruit, & Ecclesias CHRISTI apud Henetos, Danos & vicinos populos pia Cura & liberalitate constituit, trigessimum, relicto & ipsâ tandem paganorum Cultu ac moribus CHRISTIANAM doctrinam agnoscere cepit, ipso Gentis Duce præeunte: qui ut religionis pietatem atque impensum studium re atque opera demonstraret, idolis Ethnicis templa repurgari, exoletæque religionis atque inanum deorum statuas magnis adfixas Perticis per Vicos gestari & in Ventum tandem projici atque comburi curavit, constitutis ad id peragendum ipsis Nonis Martiis, quæ in Dominicam CHRISTI pascentis suum cætum miraculose in viridi gramine circa festum Pascharos, quartam puta Quadragesimæ Latere communiter dictam incidisse dicuntur, sed quod nonnisi post annos XXXVII. factum fuisse rerum Mathematicarum periti tradunt. Ejus rei memoria quotannis deinceps

inceps ritu publico quasi communia essent encenia celebrata fuit: manentque ejus moris etiamnum vestigia in Silesia & vicinis locis: ubi Dominica illa, quam Mortis vocant, solent Pueri repræsentantes istam Idolorum Confractiorem & deturbationem circumgestare Imagines Mortis & sonare Carmina de Ejectione Diaboli: Hæc Initia Christianismi in Silesia: cui magis magisque promovendo Micislaus Basilicas diversis locis, Supellectili omnis Generis necessaria ornatas & Censibus atque possessionibus locupletatas & in his quidem Silesiæ etiam Cathedram Smogroviensem quæ hodieque Smogra dicitur: & in Parte aquilonari ostenditur Viatori, milliaribus fere decem distans Wratislavia exadificavit: Episcopisque institutis decimas omnis generis frugum de suis juxta ac nobilitatis plebisque agris, edicto perpetuo (uti Polonorum Annales tradunt) adscripsit. His autem rebus perficiendis Ægidius Cardinalis Episcopus, Tusculanus Joannis XIII. P. R. qui per illud ipsum Tempus Leoni VIII. successerat, Legatus præfuit.

Micislaus Episcopatus Silesiæ Smogro instituit:

Principis exemplum plerique optimates & populares nobiles ignobilesque promiscue secuti sic avidè CHRISTI præceptionibus imbuti fuerunt: ut emori potius quam deferere cuperent. In cuius rei fidem mos ille apud Polonos per ea Tempora inolevit: ut homines Equestris Ordinis Templum ingressi, dum Sacerdos apud Altare pronunciat ex quo Evangelista recitaturus sit Evangelium gladium medicæ stringerent, choro autem respondente: Gloria TIBI DOMINE: rursus reconderent: hæc nimirum Solemnitate quasi testatum facientes pro Religione CHRISTIANA se extrema quoque facturos & pulsaros ac prius vitam bonaque omnia quam Evangelii professionem relicturos esse.

CHRISTI

966.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS M. 31.

Primus in Silesia Episcopus Smogoræ constitutus & ab Cardinale quem diximus confirmatus GODOFREDUS fuit, Civis ut ajunt Romanus, sed quem Genere Germanum fuisse ex nomine quis haud inepte forte an conjicere posset. Is rudes & barbaros populorum animos Mysteriis CHRISTIANIS diligenter informando non exiguum pietatis Incrementum fecit. Templum ipsum Smogoræ constructum memoriz D. JOHANNIS BAPTISTÆ quem a nascendi in his Terris CHRISTIANISMO Gens nostra venerata fuit, adeo quidem ut Principes etiam in suis Titulis nomen S. JOHANNIS præferberent, dictum fuit, cætera vile & abjectum. Nec vero universi hujus Episcopatus is aut splendor aut reditus ut cum Wratislaviensi qualis postea fuit aut etiam nunc est ullam partem conferri possit.

cujus primus Annus GODOFREDUS Romanus:

CHRISTI

967.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS M. 32.

Hæc Tempestate Romanus Præsul diplomate publico Slavica sive Henetæ linguæ usum id Temporis in sacris Ecclesiasticis more Bulgaricarum Ecclesiarum inhibuit ac latina lingua concipi Liturgiam precesque iussit.

Linguæ Slavicae Exercitium in Sacris Ecclesiasticis interdum:

Sub eadem Tempora (annum enim Dicmarus lib. II. non addit, quam ejus negligentiam in plerisque aliis narrationibus observare est) Udo Marchio & Sigfridus Comes Saxonie adhuc Juvenis in Miseconem Polonum, Imperatoris Clientem ac Vestigalem proficiscitur: prælioque cum hoste inito die qui JOHANNI BAPTISTÆ sacer, cum principio ab Udone Victoria stare videretur, ab irruente cum Copiis novis Ciduburo Miseconis fratre ita profligantur: ut plerisque suorum interfectis in loco qui Ciduburo dictus, vix ipsi fuga sunt elapsi. Conciliatur autem Pax rursus Ottonis Cæsaris qui Romæ tunc erat Edicto.

Victoria MISELAI a Germanis reportata:

CHRISTI

971.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS M. 36.

Micislaus Princeps Sororem suam * Adelheyden Geisæ Hungarorum Principi in

cujus Soror ADELHETDIS Geisæ Hungarorum Principi nubet:

* Eadem Dlugossius lib. II.

matrimonium collocat: a qua persuasus Geisla & ipse cum Hungaris suis CHRISTIANAM Religionem suscepit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

973.

OTTONIS M. postremo.

Ipsa vero
Quedlinburg.
gum ad Impera-
torem profici-
eiscitur:

qui Nonis Maji
obiit.

OTTO I. IMP. Quedlinburgum profectus ad Diem Pasch. de More celebrandum qui tunc erat X. Kalend. apr. Conveniunt ibi agere Procerum Imperii, in quo ipsum adierunt plurimorum Legati, utpote Græcorum, Beneventanorum, Romanorum, reliqua item Italia: nec non Ungarorum, Danorum, Slavorum, Bulgarorum, Russorum, præterea Polonia & Boemia Duces Micislaus sive Misico & Boleslaus præsentés ipsi erant, cum comitatu insigni. Compositis inter eos multis Controversiis cum honore & muneribus ambo dimissi sunt. Nec ita multo post optimus Imperator quo post CAROLUM M. Germania vix habuit præstantiorem, cum festum ascensionis CHRISTI Mersburgi celebrasset in Cœnobium Memlebenianum ad ripam Unstrutæ ut festum ibidem perageret Pentecostes profectus * Nonis Maji, inter Manus filii Ottonis & Uxoris vitam placide clausit: Successorem nactus eundem Filium Ottonem, cui Initia Imperii exitere difficillima, quippe cum Henricus Dux Boemia, Henrici Filius, Ottonis ipsius Patruelis sua cupiditate & reges & Principes vicinos concitaret, consilio ipsius Abrahami Præfultis Frisingensis, qui ipsi Henrico potius Imperium deberi contendebat, & ad partes suas Augustanum Moguntinum & Magdeburgicum pertraxerat: conspirantibus simul Haraldo Dania Rege, Mescione Polonia, Boleslao Boemia nec non Henrico Carinthia Ducibus, verum Otto quod potentia antecelleret, & benevolentia ac studio subditorum Henricum ad causam dicendam accersitum pacem petere, deposito Imperii Titulo coegit, eumque propter hanc molitionem exilio multavit, & inde in Danum, Polonum ac Bojemum arma vertit: sed qui statim armis positis cum Imperatore in gratiam redierunt.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

983.

OTTONIS II. II.

Godofredo E-
piscopo Wra-
tislaviensi de-
functo succedit
URBANUS:
familia Roma-
nus.

Godofredo Episcopo Silesia defuncto URBANUS è nobili ** Romanorum Familia S. MARIE MAIORIS in urbe Canonicus jussu Benedicti VI P. R. Godofredo datus: qui Viris quibusdam literatis ex Italia secum una cum Supellestiliæ librorum utilium adductis, Scholam recentis teneræque Ecclesiæ nutriculum in Provincia apperuit, & latinum doceri Sermonem CHRISTIANÆQUE Pietatis studia curavit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

984.

OTTONIS III. I.

Micislaus Pol.
Dux, Henrico
Duci Bavarie
contra IMP.
OTTONEN
III. accedit:

Ottone II. Imp. defuncto Henricus Bavarus ab exilio reversus abductis in suas Partes Episcopis aliquor & Imperii Principibus ac per Vim tracto ad se sub tutela prætextu Ottone Puero educando Imperium denuo adfectat, festumque Paschatos Quedlinburgi celebrat. Huc Misico, ait Ditmarus lib. IV. & Misico & Bolislaus Duces Polonorum nempe, Obotritorum & Bojemorum cum cæteris ineffabilibus confluebant, auxilium sibi deinceps ut Regi & Domino cum Juramentis affirmantes. At enim vicit eorum Sententia qui ab Henrico Ottonem reposebant, & huic ut legitimo heredi, Imperium deferrebant.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

986.

OTTONIS III. 3.

sed facti poeni-
tens OTTO-
NI III IMP.
sele submittit.

In Conventu Francofurtano Henrici Bavarici Causa transigitur cumque Judiciis prudentiorum sese Cæsari subiceret, Ducatus illi Bavarie confirmatur, Otto autem rursus animis consentientibus Imperator declaratur. Quedlinburgum hinc profectus Pascha isthic celebrat & Comitria, quibus inter cæteros interfuere Henricus Bavarie Dux Imperii

* Lambertus Schafnaburgensis: Wittechindus: Ditmarus II. Marianus Scorus: Chronographus Saxo & alii.

** Illustrissima Columnensium Gente oriundum fuisse Insignia ad Cod. MStum Dlugossi de vitis Episcoporum Wratislaviensium addita testantur.

perit Dapifer, Conradus Sveviae Dux Camerarius, Hezilo Comes Palatinus Rheni Pincerna, Beruo five Bernhardus Dux Saxoniae & Luneburgi Marescallus, Officiis illis variantibus adhuc & temporariis solemniter tunc defuncti. Venerunt eodem cum Muneribus amplis Bolislaus & Mifeco qui in diebus illis (verba sunt Ditmari) semet ipsum Regi dedit, & cum * Muneribus aliis camelum ei praesentavit & duas Expeditiones cum eo fecit.

Anno

CHRISTI

991.

CÆSARIS

OTTONIS III. 8.

Incidit in hunc annum bellum Mifeconis Poloni & Boleslai Bojemi: quorum hic paternos Socios atque amicos Luticios, qui post Lufari dicti auxilio habuit: ille contra Saxoniae Comites & praecipue Auctoritatis Gisleherum Antistitem Magdeburgium ad suas Partes attraxit: Aviam praeterea Ottonis Theophaniam Augustam & ipsum Ottonem habens suo beneficio sibi conjunctissimos. Exercitus utriusque inter se spatio disjuncti parvo erant: & prope Selpolim pagum juxta lacum quendam qui ponte longo transmittebatur Saxones Castra fixerant. Nec quicquam tamen ab his memorabile gestum: nisi quod Pacis conficienda Arbitrium susceperunt. Quae cum convenire non posset, Boleslaus loca quadam Oderae vicina depradatur, & aedificia incendit, indeque retrocedens Urbem quandam (Nemizam Fabritius vocat) vi occupat: ac loci Praefectum Luticiis capite dat puniendum. Ita jam tunc inter cognatas Gentes Polonicam & Bojemicam bellorum factum est Initium, quibus subinde postea recrudescere solitis acriter haec Poloniae Pars quae SILESIA posterius dicta, ut quae propter Vicinitatem primis Periculis exposita, concussa fuit.

Bellum inter
Bohemos &
Polonos.

Anno

CHRISTI

996.

CÆSARIS

OTTONIS III. 13.

ADALBERTUS Episcopus Pragensis secundus, Patre Slavico Libicensi Comite ac Strezyslava Matre natus, patrioque antea Sermone Woitechus dictus, cum non Hungariam modo in fide CHRISTIANA confirmasset, sed & vicinam Poloniam agnatarumque Bojemis suis Gentem salutaribus praeceptis copiosius instruxisset ac tribus annis Gnesnensem ** Archiepiscopatum tenuisset, Religionis CHRISTIANAE propagandae causa in Borussia profectus die 23. Aprilis prope Fishaulum Sinus Venedici oppidum a Prutenis demonum Cultoribus occisus Martyrii Corona cingitur. Corpus ejus disiectum nonnulli ab Hospite ad quem non ita pridem diverterat cophino collectum & trans Annem delatum, alii autem a Boleslao Poloniae Duce dilata in commodius Tempus Vltione, Auro & quidem minimo eo quod appensum in statera Corpus perexiguum ponderaret, cum barbari tantum Argenti five Auripacti fuissent, quantum Corporis pondus adaequaret, redemptum fuisse, primumque in Tresmesnensi Monasterio collocatum, nec multo post ad Gnesnensem Basilicam honorifice translatum memoriae produnt. Dies Mortis toti Poloniae festus est, praecipue vero Gnesnensibus, ubi tunc celebres exercentur Nundinae.

ADALBERTUS a Prutenis
occisus.

Miecislavus Primus Gentis Poloniae Princeps CHRISTIANUS cum piis & quietis Consiliis fere annis XXXV. Imperium tenuisset, a Pontifice autem Romano Diadema Regium frustra petiisset, hoc ipso anno secundum Annales Polonorum (Ditmarus enim 992. annum adsignat, Regni Ottonis III. Imp. octavum) inter vivos esse defuit, Postea honorifice funeratus: relictis ex Dambona quam dixi, filio unico Boleslao: ex Oda autem Moniali quam ex Coenobio Calva rapuerat, Filia Theoderici Marchionis (ita Ditmarus) Miescone: Svantopulco: & Bolislao: qui una cum matre Regno sunt ejecti a Boleslao Principatus paterni haerede, quem ille summa Polonorum omnium Voluntate suscepit, ac clarissimis Rebus gestis vehementer illustravit: militarem Disciplinam auxit, Regni fines longe lateque propagavit, Religionem stabilivit & augustiorem reddidit: denique feros & agrestes Homines ad civiliore aliquanto Vitae Cultum

Miecislavus
obit: quem
BOLEZLAUS
F. excipit:

Cc 2

tum

* Eadem habent Annales Hildesheimenses & Chronographus Saxo.

** Archiepiscopatum Gnesnensem OTTO III. IMP. Chronographo Saxone ad an. 996. Teste demum in Honorem S. Adalberti fundavit, accedit Ditmarus coevus: hinc Archiepiscopum Gnesnensem Adalbertum fuisse nescit Chronogr. Sax. add. Celeber. Dn. Auctoris Bibliothecae Polonicae Specimen VI. pag. 44.

tum redegit. Sed & filiam Miecislao Ditmarus tribuit Svenonis Danorum Regis Conjugem, Haraldi & Canuti Matrem.

BOLESLAUS I. REX POLONIÆ.

OTTO III. Imp. Voti damnatus ad vivendas ADALBERTI MARTYRIS Miraculis clari quem vivus amaverat & quo cum aliquando conversatus fuerat Reliquias religionis ergo, sequentibus cum Gislero Magdeburgico & Eckardo Marchione, Gnesnam proficiscitur ubi a Boleslao Principe magnifice dapuliterque exceptus REGEM illum POLONIÆ, cum antea Principes Poloniæ Duces tantum vel quidvis potius quam Reges nuncuparentur, creavit, sed tributarium ut Scriptores Germanici referunt: Id quod Poloni constanter negant, a Tributo & omni Jurisdictione Imperatorum immunem factum adferentes. Ditmarus Ottonis III. & *αὐτοκράτωρ* & agnatus, qui rem tam memorabilem quam est Regia Dignitas, nec ignorare potuit, nec cognitam præterire Silentio debuit, cum præsertim in rebus etiam minimis maneat sæpe disertus atque diligens sit, heic plane elinguis, nec de Coronatione quicquam nec de Tributo scribit, quamvis protectionem ipsam ejusque causam minime sileat: nec alibi etiam Clientellam qua Polonorum Principes devincti imperio essent dissimulet, quin imo post etiam Ottonis Anno, ut Baronius docet 1008. Boleslaum non Regem sed Ducem appellat his Verbis: Dux Russorum Vlodimirus tres habens Filios uni eorum, Boleslavi Ducis Polonorum nostrique Persecutoris Filiam in matrimonium duxit.

Eundem Boleslaum Ducem non Regem vocat Marianus Scotus Boleslai Temporibus proximus quippe qui Chronicon suum ultra annum 1083. non perduxit. Is igitur ad an. 1004. ita scribit: Henricus Rex Romanorum ex Duce Bavarie factus Italiam, Bohemiam & Boleslaum Ducem Polonorum cum omni Slavorum Gente subjugavit. Mariano antiquior Hermannus Contractus (nec enim ultra annum 1054. scripsit) clarius idem eodem anno 1004. docet his Verbis: Henricus Rex in Slavos Arma convertit, Boëmanisque ad pristinam Servitutem tributumque redactis Boleslaum etiam Ducem Slavorum Polanorum cum tota Gente sua subjugavit, & in Saxoniam Victor rediit. Gregorius VII. anno 1075. litteras ad Polonorum Ducem dedit cum istoc Exordio: Gregorius Servus Servorum DEI Bolizlao Polonorum Duci Salutem & Apostolicam Benedictionem: non omisurus Regium Titulum si Rex Polonis fuisset. Accedit Testimonium Lamberti Schaffnaburgensis ad an. 1077. Adjunxisse Coronam dicitur Imperator hospitale Munus, unum de clavis quibus CHRISTUS DOMINUS Cruci fuerit affixus, & Lanceam D. Mauritij, Scriptoribus plurimum celebratam, quæ omnia in Basilica Cracoviensi ubi sedes est Episcopi adhuc videri Cromerus & Fullsteinius testantur.

Nec dissentit ab his Albertus Kranzius III. Vandal. 36. cujus ea de Re hæc sunt Verba: Regium tibi nomen damus & honorem Amicumque Casareæ Majestatis ex hoc die adscribimus. Et hæc dicens Coronam Capiti Ejus imposuit, deditque Imperator Boleslao Regi pro regalibus Insigniis lanceam B. Mauritij & clavum DOMINI. Hæc autem regalia Insignia, Corona scilicet & Sceptrum & lancea ad multa Tempora in Armario Cracoviensis Ecclesiæ ad memoriam posterorum conservantur. Ita Albertus, sed Errorem manifestum errans, cum hæc Ottoni II. tribuat, sub cujus Imperio Adalbertus nec dum Martyrio coronatus fuit, tantum abest, ut ad Tumulum Martyris Imperator ille Peregrinationem suscipere potuerit. De Lancea tamen Mauriana quod dicitur non immerito quis miretur, cum Viterbiensis qui diu post hæc Tempora vixit Lanceam S. Mauritij Ottoni M. Ottonis III. Avo a Bosone Rege Arelensi traditam, inter Imperialia Monumenta tunc usitata & usurpata numeret & describat, nisi forte aut plures fuerunt S. Mauritij Lanceæ sive Hastæ: aut pars de Lancea tanquam Sacrum *Αἰσχροῦ* lanceæ factæ inclusa, Mauricianæ Nomen acceperit. Nec ingratus vicissim novus Rex, præter insignem Abacum ex Auro, Argentoque & Aulæ Vestesque marinas preciosas, ADALBERTI MARTYRIS mantus Auro inclusis ut Baronius & Gordonius, sive ut Polonorum Annales habent, Brachium Imperatori donavit, quod ipse postea Romæ in Insula Tiberina in Ecclesia ibidem a se extructa ut & Corpus S. Bartholomæi condi fecit. Quin ut firmior esset Concordia tunc inita, Otto Imp. neptem suam ex Sorore Mathilde, Ezonis ut Ditmarus nominat, sive ut alii Erenfridi Comitæ Palatini ad Rhenum Filiam Richsam, Boleslai filio Miecislao XII. annorum Puero despondit: quæ paulo post in Poloniam missa est ibique educata. In illo porro religioso Itinere Otto Imperator ex Episcopo Gnesnensi creavit Archiepiscopum: quod tamen eum non legitime fecisse Annales Saxonicæ testantur. Nam nec Antistitem

Magde-

Magdeburgium audierat, cui ab Ottone I. omnes Ecclesie Polonicæ subjectæ erant, nec Posnaniensem Magdeburgii Vicarium in Consilium ahibuerat. Subiecit autem Gnesnano, ut Ditmarus Auctor est, Episcopum Reinbornum Cholbergiensem, Popponem Cracuensem, Joannem Wiotislensem. Ubi nescio an recte legerit Fabricius Wratislaviensem: Joannes enim Wratislaviensis longo post Ottonem Tempore vixit. Posnaniensis autem cum de Jure suo pugnaret, sub Ditione Magdeburgica tunc permanfit, & ei per Poloniam Ingenuitatis concessa privilegia. Vid. Fabricius II. origin. Saxonicarum a quo longe alia refert Cromerus de Rebus Polonorum l. III.

Anno

CHRISTI

1002.

CÆSARIS

HENRICI II. 1.

Otto III. Imp. gloriosissimus idemque non de Germania duntaxat in qua Senaturn ^{Mors OTTO-} Electorum aut primus instituisse aut saltem meliorem in Formam ordinemque redege- ^{NIS III. Imp.} se creditur, Germanis certe sua Constitutione proprium & perpetuum fecit Imperium ejusque potiundi Spem Italis Gallis aliisque finitimis Nationibus ademit, sed de Polonia etiam cujus Principes ad Regium Culmen evexit præclare meritis die 28. Januarii apud Paternum sine liberis decessit: cui in Imperio succenturiatus HENRICUS II. qui Claudus item Sanctus dictus est.

Anno

CHRISTI

1003.

CÆSARIS

HENRICI II. 2.

Eccardo Marchione Misniæ & Thuringiæ, qui Eckersbergam condidit & fidi co- ^{Boleslaus Po-} gnomen in gente sua meruit, cum Imperium adfectaret Polledæ casu ac Jenæ ad Salam ^{lonus Lusatia} honorifice condito, Boleslaus Polonus magna coacta manu Geronis Lusatia Marchio- ^{Misniamque} nis Ditionem omnem pervagatus, Urbem illi præcipuam Budissinam eripit: nec conten- ^{pervallat:} tus eo successu arma ultra Albim transfert, Strelam Urbem invadit, indeque Misnam versus Exercitu ducto oppidanos pretio corrumpit, qui ob id seditiose contra Herman- num, Eccardi Filium Temporis opportunitate arreptum, quod præsidii Pars Magna pa- bulatum exiisset, tumultuari ceperunt, Ductoremque præbente se Guncelino Herman- ni Patruo (erat enim inter agnatos Odium valde asperum, ut fieri fere solet inter pa- truos & fratrum filios, cum in hos illi semper sint severi, ut Ditmari habet *yyvayun*) portam Arcis Orientalem occuparunt, casoque in amicis Herimanni Breccione ad Ob- fidionem Ejus aggressi, Ozerum Præfectum sibi ad necem dedi magno Clamore postu- larunt. Id cum ille per Ditmarum Dignitatis Equestris Virum & apud Cives antea gratiosum deprecaretur, ac multitudinem, patris huic exprobrando beneficia, ut arma deponeret, aut discedendi sibi potestatem faceret, hortaretur, postremum solum obtinuit, & Urbs Polono tradita fuit: qui successu rerum elatus regionem illam omnem ad Ely- strum usque fluvium occupavit ac Præsidia munivit: Misnam autem Guncelino custo- diendam tradidit. Cæterum Saxones id fieri videntes non sine suorum incommodo Copias suas Polono objiciunt: sed qui legato iis obviam misso, ut placari discederent, facile persuasit. Fabricius I. III. Orig. Saxon. Boleslao Bojemo hæc tribuit, sed quem falsum fuisse vel ex eo apparet, quod Ditmarus Boleslaum hunc Misseconis Filium fa- cit, eumque a Bojemorum Duce Boleslao Ruffo disertis Verbis plus vice simplici ac tunc imprimis discernit, quum finita hujus Expeditionis a Boleslao Misseconis Filio hi- storia sic porro de Bojemo *омавнѣмъ* scribit: Alter autem Boleslaus Bojemorum Provisor, cognomento Ruffus, & Impietatis Auctor immensa, antiquo more jam paululum re- frenato Duci aspiravit Henrico &c.

Anno

CHRISTI

1004.

CÆSARIS

HENRICI II. 3.

Boleslaus Polonus in bello Henrici Marchionis Austriæ, cui erat confederatus, ^{Boleslai Cla-} Misnam sibi a Guncelino restitui postulat, qui formidine novi ab Henrico II. Cæsare ^{des:} Periculi, cujus interea Militem præsidarium receperat, id detrectat. Quapropter Bo- leslaus eum bello oppugnavit, eumque exercitum ad Strelam suæ filia oppidum Va- do per Albim monstrato traduxisset, Lomaciam sive Dalemiciam pagum optime tunc

Cc 3

excul-

excultum (tractus is inter Albim & fluvium Chemnitz) ferro, Igne, rapinis devastavit: cumque Mogellanam obsessam eundem in suam Potestatem redactus esse videretur, callido Mogellanorum Commento, deditione quippe simulata, se Socios fore Polonorum pollicentium, ceterum Moræ Prætextu invento, sumptis confestim Armis ante Solis Ortum in Polonos fessos & dormientes irruentium, aversus, nec sine multo suorum damno discedere coactus fuit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1005.

HENRICI II. 4.

HENRICUS
CÆSAR Bo-
leslao Polono
fugato Jaromi-
rum Bohemiarum
Ducem consti-
tuit:

Henricus Cæsar in Milcienorum Gentis Slayicæ, quos ad repugnandum Boleslaus Polonus credebatur excivisse, fines progressus, aquarum exundatione, cum Ventus Glaciem & nivem intra duas noctes resolvisset, impeditus fuit, majusque damnum ipse accepit quam hosti intulit. In Italiam inde cum se recepisset, reversus ex ea, eidem Boleslao Polono, qui sive Cupidine latius dominandi, sive accepta Contumelia per crebras Bojemorum in extremam hanc Poloniæ Oram ad Montes Sudetes excursions stimulat, militem & cum eo stragem in Bojemiam duxerat, Oppidaque & Arces non paucas partim Vi expugnaverat, partim in deditionem acceperat, ipsamque adeo Regni Metropolim sui Juris fecerat (quanquam hoc biennio post demum factum Poloni Scriptores tradant, ac Boleslaus tunc Moravos quoque Imperio suo tributarios fecisse scribant) bellum movit: cujus is fuit exitus, ut præfidiis Polonicis deturbatis, Henricus felici Auspicio Jarimirum Bojemum restitueret, & cum eo Pragam adiens in Majorum Solio collocaret. Boleslaus in angustias magnas imperato coniectus, per Pontem Multavicum, quem tunc Zobislaus D. ADALBERTI Antistitis frater custodiebat, cognitaque Boleslai fuga satellites suos arma sumere iussit, sed in ipso tumultu trucidatus fuit, e Manibus Hostium, etiam Manu sua fortiter usus evasit, & ad Milcienos fugit, in quos statim iterata Expeditio decreta, & Budissina obsessa fuit, ad quam Urbem Copias adduxit Guncelinus Marchio antequam Cæsar veniret, qui interesse illi Obsidioni voluit: quanquam non sine Periculo. Cum enim ad Vallum perlustrandum propius accessisset, intenta Hostis in eum Machina est. Quod cum Satelles quidam vidisset, ipsum inelamans monuit, ac Corpus suum pro Salute Domini objecit: Urbs tamen paulo post, cum ne flammis absumeretur Guncelinus provido Consilio impedivisset, Boleslao ipso, qui suppetias ferre tempore difficillimo non poterat, permittente dedita est: exindeque firmiter Præsidium accepit.

Urbano defun-
cto CLE-
MENS: Epi-
scopus III.
Smogrovienfis
succedit:

URBANO Silesiæ Episcopo defuncto, Clemens nobilis Italus, Urbani ex Urbe Comes, Cathedram obtinuit: isque non Cleri tantum sed populi etiam Votis & suffragio electus secundum Praxim nempe ac Consuetudinem veteris Ecclesiæ. Qua abolita hodie a solis Canonicis Electio Episcoporum peragitur: licet Reges ac Principes plerumque suam interponant Auctoritatem.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1006.

HENRICI II. 5.

HENRICI
CÆSARIS in
Boleslaum Po-
lonum suscepta
Expeditio:

Nova hoc anno in BOLESLAUM suscepta Expeditio, in quam præter alios Principes JAROMIRUS quaque Bojemus nomen dedit. Locus quo convenire debebat Exercitus, dictus erat Kirchana & Dobraluca, de quo certior redditus Polonus Occasionem conveniendi impedit, suumque ipse Exercitum Kirchanam versus adduxit, Præfectis Bojemicis, uti creditum, Pecunia corruptis, qui per Sylvas & Paludes Agmen ducentes militem fatigabant, cum nullum usquam Hostem conspicerent: Superatis tandem Viarum Difficultatibus in Provincia Nisana cum Imperatoris Exercitu conjunguntur, & ad Spream Fluvium Castra ponunt, a quo haud longo Intervallo hostis aberat. Thirbernus miles egregius facinus aliquod edere memorabile ac cum selectis Sociis in castra hostilia Impetum facere decrevit: sed Conatus ejus oprato Successu caruit. A Sagittariis namque Polonis interceptus, & cum Sociis quos inter Bernhardus, Ihs & Bereno Arnulfi Præfultis Satellites fuere, obrutus interiit, non sine dolore & Imperatoris, qui Viros fortes amiserat, & Boleslai, qui captos fuisse viventes malebat. Factum id VIII. Idus Septembris. Auxiliares inde Copias Lutici quoque quorum profana tunc Religio, Imperatori adducunt: atque ita inæqualium Populorum, inæqualium etiam Ducum inæquales Turmæ, in hanc ipsam Silesiam, sed posterius sic dictam, ad Oderam usque

usque Fluvium progressæ, juxta Boberam Annem (quæ Vox Latinis Castorem sonat) castra figunt: sed ab ejus Transitu a Boleslao qui in ripa adversa cum ingenti exercita Crosnæ se continebat vi prohibentur. Parantur Navigia & Pontes ad trajiciendum, quod dum magno negotio per septem Dies ageretur, vadum interim per Exploratores repertum est, suntque sub crepusculum Equitum Casarianorum Turmæ sex furtim transductæ. Quæ de re aliis atque aliis nunciis Boleslaus certior factus, ac subito Terrore percussus, Machinis, Commeatu & Impedimentis relictis in fugam se dedit & hostis Oculis sese subduxit. In flumine transeundo tardiores Luitici fuerunt. At Saxones frustra Polonorum Celeritatem insecuti, ne in aliquas Insidias præcipirarent, statim ad Castra revertuntur. Luitici interea Castra Polonica deserta spoliabant, qui si ad arma quam ad Rapinam prius se vertissent, multos adhuc hostium in Castris oppressissent. HENRICUS IMP. victoria elatus in Cœnobium Mesericiam divertit, ibidemque diem Martyrum Agannensium qui de Legione Thebæa sub Maximiniano Imp. una cum Duce suo generosissimo Mauritio pro CHRISTI nomine maximo numero, copiosaque multitudine Sanguinem effuderunt, ac pro vulgari Corona militari cœlestem & æternam adepti sunt, solemniter celebravit, ac ne qua (Monachis metu dilapsis,) aut ædificiis aut bonis Cœnobii Injuria fieret, Edicto prohibuit. Sacris ejus diei peractis Boleslaum porro insequitur: ferroque & Incendio in Solo Polonico grassatur: cumque duobus a Posnania milliariis abesset, a Proceribus rogatus isthic substitit. Milites in Commeatu convehendo & legendis Spoliis incautus palantes multi occiduntur. At Boleslaus cum imparem se Casari videret sollicitudine anxius gratiam Ejus per Legatos implorat, Obsidibus statim una missis, ut sine mora Conditiones scribi & consignari possent, quas Taymo Antistes Magdeburgius recta cum aliis in Poloni Castra ingressus tulit, & hujus mentem Imperatori reulit. Novo inter ipsos fœdere firmato Saxones cum auxiliariis suis ab armis discedunt, ac domum redeunt. Nec multo post Imperator in Turbarores quosdam Pacis publicæ animadvertit, ac Merseburgi quidem Brunonem militem egregium: Savorum autem præcipuos Borisen & Nefemuschlen (quæ nomina a familiarum nobilium quæ adhuc superstites sunt Wurissen & Nifemeushel, appellatione non abhorrent) suspendio adfecit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

HENRICI II. 7.

HENRICUS IMP. Paschalem Solemnitatem Ratisbonæ celebravit, quo venientes Luticiorum, magnæque ut Ditmarus appellat Civitatis Luibni (Lauben nonnulli interpretantur, Meibomius Lubenitz, indeque dictum pagum Lubenizi sive Lubomizi qui fuerit tractus circa urbem Wurtzen) nec non Jaromiri Bojemorum Ducis Legati de hostilibus cum molitionibus Boleslai non exulis Bojemi ut pèrperam scribit Fabricius sed Poloni, qui eos Populos ad defectionem trahere, suamque in Societatem pecunia conducere conaretur, monuerunt. Itaque communi Principum Consilio Hermannus Marchio Misniæ Comes Rochlicius, familiariter cum Polono sæpe congressus, Gernerque adeo illius factus, fecialis ad bellum focero denunciandum ablegatur. Quam ob causam minus benigne Socer illum habuit, testationeque interposita se ad id quod facturus deinceps sit invitum cogi, ac quæ bellum semel motum consequantur mala, in Casaris Caput recasura esse, dimisit. Exercitum autem niox collecto in Germaniam penetravit, ac Pagum Morezinum juxta Magdeburgum vastavit, nulla omnino fraternitatis Spiritualis quam cum Parthenopolitanis contraxerat, habita ratione. Inde Servestam adortus Cives qua metu qua præmissis h. Anna secum conjungerent adduxit. Quo comperito Saxones, quorum primicerius erat Taymo Archiepiscopus coacto tumultuante milite ad impediendum Hostem in Trebocam eunt: sed Viribus diffisi suis animos hostem invadendi statim abjiciunt ac retrocedunt. Polonus nemine obstante pagum Luzici (tractus hic fuit circa Dobrelucam ad Eliftrum fl.) Zoram sive Soraviam, nec non Selpolim (tractum inter Albim & Oderam) occupat: ac quanta potest Celeritate ad Budissinam contendit Guncelini Milite & Hermannii Præsidio tunc munitam. Ad muros inopinato veniens deditionem postulat, cumque crudeliter aut injuste agere videri noller, dies ad deliberandum septem concedit. Cives de suo Discrimine Hermannum certiore reddunt & auxilium ab eo flagitant, sed qui fociorum causam ad Vicinos Principes, imprimisque Waltardum Præpositum Magdeburgici Antistitis vicarium

carium desert. Iis vero moram nimium trahentibus, cum Budissini & Spe suppetiarum & Annona destituti graviolem indies atque asperiolem oppugnationem experirentur, ac proditionem insuper multis Civibus in hostilem Partem inclinantibus pertimescerent, ne cum Urbe Vitam simul amitterent hac Conditione deditionem annuntiant, ut Corporibus, Armis, Sarcinisque quas quisque dorso bajulare posset, salvis discedere liceat. Quod cum Boleslaus facturum se recepisset, atque adeo fecisset, urbem in suam Potestatem redegit: ad quam statim Cives aliqui qui dimissi erant, ut vel Agellum vel Aediculam reciperent, redierunt, & Victoris stipendio militarunt.

Bellum quoque Polonos inter & Russos exortum:

Reverunt & ad hunc Annum Scriptores Poloni bellum Russicum, Stoppelco Rufforum Duce Arma Polonica provocante, quibus frater Jaroslaus a quo pulsus erat, vinceretur: in hunc ergo Boleslaus ivit, eoque fuso Russiarum viscera Victor percurrens, etiam Kiovia insigni tunc Urbe, ubi Polonorum olim Patria, potitus est, sed quam intactam, Thesaurum duntaxat Principis in donativum Militem & in sumptus belli abito, Stoppelco exuli restituit. Discedentem jam collecto Exercitu inscutus a Tergo Jaroslaus nova sed iterum infelici Pugna excepit, tanta suorum strage ut Bogus sanguine castrorum rubuisse dicatur. Reverfus in Regnum Boleslaus proceres ac Milites eos, quorum Virtus maxime praelaro aliquo facto perspecta erat, pro meritis collaudatos, honoribus & premiis affecit: pacisque ad artes conversus Rempubicam ordinare coepit, corrupta corrigere, inveterata mala sensim tollere: non minus Domi lenis Rex quam Victor foris acer: quod quidem Cognomentum (id enim Chrobry sonat) propter spectatam in eo bello excellentem Virtutem & animi magnitudinem ab ipsis Russis tributum accepit.

Anno

CHRISTI

1012.

CÆSARIS

HENRICI II. II.

Boleslai Virtus qua fines Imperii prorogat:

Revocant ad hunc annum Scriptores Poloni Initium belli Saxonici quod ultra quinquennium duraverit. Volunt autem Scriptores Poloni Boleslaum sine obstaculo (Henrico quippe Imp. tunc bellis Italicis implicito) pervagatum esse universam Germaniam Septentrionalem ad ipsam usque Cimbricam Cheronesum & ad Ripam Salæ Trophæa & Limites fixisse. Quod tamen veri Speciem vix habere Curatus putet: Lusaticam tamen & Misniam cum Exercitu percussisse, quin gentem Vandalicam quæ a ripa Albis ad Salam usque habitabat aliquot annis conjunctam cum regno Poloniæ retinuisse concedit: At enim non tunc primum sed multis retro annis Boleslaum in Saxoniam irrupisse ex Ditmaro apparet: cui eo certior fides & auctoritas, quod pleraque non audita sed visa etiam & quorum ipse Pars fuit commemoret.

obfessamque Glogoviam servavit:

Quin imo huic anno adsignanda videtur Expeditio nova ab Henrico Imperatore in Conventu Belegorensi (oppidum id fuit Marchionis Geronis sic dictum, quasi Mons pulcher) adversus Polonum decreta, sed cuius major fuit apparatus quam Gloria. Cum enim Imperator ipse & Taymo Ancistes ei intimus in adversam incidissent Valentudinem Duces bello lecti qui Silensi & Diedessii pagos (quorum ille tractus Silesia circa Montem Sabothum, hic vel in Marchia Uccerana vel in ipsa etiam Silesia fuit uti conicit Georgius Gallus, qui Ditmarum Germanice loqui fecit) devastarent. Ii vero fuerunt: Jaromirus Bojemus: Arnulfus & Meinwertus Episcopi: Gero Marchio Lusaticæ & Hermannus Misnensis. Qui junctis Copiis viribusque regionem omnem a Budissina ad flumen usque Oderam depulati, Glogoviam inde Urbem in qua copias suas Boleslaus collegerat, adorti sunt. Milites Poloni inflare hostem & jam Urbi aciem imminere de muris cernentes erumpendi sibi & arcendi ne ignavi & timidi haberentur, potestatem fieri avidis quisque Votis exoptabant. At Boleslaus non modo feliciter se cum fortuna pacisci si urbem in tam ancepiti Discrimine servaret, verum etiam frangi hostem aut lassari mora posse, si propugnantium pertinacia duraret moeniaque insisterent ratus, blando Alloquio Animos suorum repressit, & intra præsidium ipse se continuit: neve quis pugnandi Aviditate porta egrederetur, interdixit. Nec male cecidit Consilium. Tamen enim non sine terrore primus esset Cæsarianorum Incursus, tantam tamen capere fiduciam non potuerunt, ut primo eventu fortunæ crederent: cunctari coeperunt, ac mox tanquam Impetu consumpto lenti & circa opidorum munitorum, agrorum & villarum spoliaciones occupati elanguerunt: tandemque relicta ejus Urbis obsidione in qua summum erat Victoriæ momentum, non sine dedecore, etsi haut minimo tamen Incolarum detrimento domum redierunt.

Anno

CHRISTI

1013.

Anno

CÆSARIS

HENRICI II. 12.

Boleslaus Polonus occasionem rei bene gerendæ cui semper imminēbat, oblatam sibi ratus, Henrico quippe Cæsare tunc absente & apud Mediomatrices hærente, Walrardo autem novo Antistite Magdeburgio inopinato defuncto, ad antiquam usque sedem inde Libusiam recens ab Imperatore restauratam Urbem Libusiam (Romanorum Coloniam fuisse Dirmarus tradit, Initia ejus Julio Cæsari adscribens quod tamen in dubium alii non immerito fortassis vocant, cum constet vel ex ipsius Cæsaris Commentariis eum vix Cis Rhenanæ, nedum Svevi vel Oderæ Ripam attigisse, non negantes interim, dandam esse Veniam venerandæ antiquitati, quod plerumque Initia Urbium ingentium augustiora facit) exercitum suum traduxit: cumque major esset Urbis Ambitus quam pro Copia Præsidij quod intus erat, aut ipsorum etiam Incolarum, quibus tunc minus adhuc frequens, nec Saxones propter Albæ fluminumque aliorum Inundationem ac propter accessum Poloni nulli plane ne cogitatione quidem aut suspitione provisum explicato agmine & ostentata oblatione terruit, ut portis apertis ultro se imperata facturos pollicerentur: cum præsertim sperarent, si neminem ex adversariis telo aut gladio læsissent, se quoque a Victore melius habitum iri. At ille sine pavore atque discrimine in omnes grassatus cæde & Sanguine cuncta implevit, & duravit accensa rabies donec nec essent qui occiderentur & in Cineres recta concidissent. Magna tamen Pars capti: in quibus Urbis Præfectus Schich (quem in Urbium Defensione non tam suamet ipsius Culpa quam facti quodam usque adeo infelicem Dirmarus scribit ut quotquot tuendos acceperit, amiserit) graviter vulneratus: Guncelinus item de Wisso: alique complures ad Ostentationem Victoriæ atque Triumphi in Vinculis abducti: Præda inter militem flammamque divisa: quicquid rapi non potuit Incendium hausit; Incidit ea Urbis Calamitas in XIV. Kalend. Septembris: cujus fama ad Augustam quæ Mersburgi tunc erat delata, Copias Marito absente conferri & ad flumen Muldam convenire iussit: ut si hostis Albim transiret, ejus Conatus impediretur: sed qui victoria lætus magna cum omnis Generis Præda suos reduxit. In Boemia circa hæc Tempora insignis facta Mutatio Jaromiro Duce a fratre Udalrico patria pulso: qui cum ad Boleslaum quem hostem hæcenus habuerat initio confugisset, Imperatori Mersburgum reverso supplex factus, quod ingentem Bavarorum multitudinem occidisset, pro Gratia indignationem, pro restitutione carcerem meruit, Ethelboldo Præfule in Custodiam datus. Udalricus autem Mersburgum accitus Ducatum quem sibi injuste usurparat, benevolentia & auctoritate Imperatoris gratuito accepit.

Turbæ inter
Frates, Boe-
mia Duces ex-
ortæ:

Anno

CHRISTI

1014.

CÆSARIS

HENRICI II. 13.

Imperatorem Alsteri Epiphaniæ agentem Boleslai Poloni Legati adierunt, cum Venia & obliteratione præteritorum reconciliationem & Amicitiam petentes. Responsum legatis ex Sententia: qui cum Imperatoris animum propensum & facilem Misericordie Boleslai F. renunciassent, statim ille iter ingressus ac Magdeburgum quo Imperator ipse Kalendis Februarij venerat, ut Diem oblationis CHRISTI ibidem Solemnem ageret cum insigni Comitatu profectus, quæ a Legatis dicta ac promissa fuerant rata habuit, oblati novis Donis & muneribus Clientem se Imperatoris professus est, ac fidei Juramento firmavit. Nec multo post Boleslaus quoque Mersburgum venit, ipsodem Juramento firmavit. Insignia Equestris accepit, & auratus Templum adiens se in Imperatoris Auctoritate futurum concepito Juramento juravit. Amicitia sanctius firmata obsides Boleslai redditi, cumque munera Imperatori & suo & Uxoris nomine obtulisset, multo majoribus ipse cumulatus discessit: & ad bellum Ruthenicum Germanorum etiam Auxiliis instructus rediit. Promisit & tunc Boleslaus sese socium Henrico futurum in Italiam quod tamen non præstitit. vid. Dirmarus & Joh. Georg. Herwarti Mantiss. contra Bzovium.

Pax demum fir-
mior CÆSA-
REM inter &
Boleslaum
sanctita:

Anno

CHRISTI

1015.

CÆSARIS

HENRICI II. 14.

Hermannus Marchio Misnæ Boleslaum Socerum pace rupta evocantem visit, ac

Dd

pacem

Ea tamen ite-
raro infracta,
cum Turbis in
Boecia exortis
sele immiseret
Boleslaus:

pacem illi denuo suadens Legatum Ejus Sbigneum ad Casarem ea de Causa missum deducit: sed ut operari illam frustra infumserit, quia Boleslaus interea Bojemus ad defectionem sollicitarat, misso ad Udalricum Ducem qui festum Paschatos cum Casare Mersburgi celebrabat, filio Mifecone, ut bellum ei Viribus communibus adversus Casarem gerendum persuaderet. At vero Udalricus colloqui secretioris specie in agrum deductum comprehendit: socios illius interfecit: ipsumque victum in Bojemiam trahens in Carcerem conjicit. Factum hoc Udalrici male Imperatorem habuit, qui misso ad illum Theoderico Ditmari Mersburgensis Episcopi nepote violentiam ei ac Cadem contra Jus Gentium perpetratam exprobat, ac ne captum Injuria aliquaindigniore afficiat, sed ipsum ut qui unus ex aula sua familiaribus esset in suam Potestatem quamprimum tradat monet. Id Bojemus minime faciendum ratus, in hanc sententiam Imperatori rescribit: nihil quidem optatius sibi quam Imperatoris mandata quavis exequi posse, sed ereptum se nuper DEI beneficio ex Ore Leonis, ejusque Catulum sibi insidiantem in suam Potestatem redactum: quem si liberum dimitteret, hostes habiturum pro uno binos Patrem & filium: fin vero in Custodia detineret, non parum inde sperare Utilitatis, neque eo minus tamen, quidquid Casar censuerit, cum suo etiam incommodo sese facturum. Lecta Epistola Imperator alium mox Legatum ire jubet, qui Duci nunciet, ut omni sollicitudine deposta Mifecone ad se transmittat, Curam sibi fore, ut fida & firma Pax iniri queat.

Udalricus ergo Mifecone quamquam invitus dedit: cujus rei fama cognita Boleslaus Imperatori quod filium captivum liberarit gratias agit, eundemque sibi remitti enixe petit. Id vero cum Imperator facturum se nisi Principibus Imperii consentientibus negaret, diemque illi Mersburgum indiceret, ubi praesens audiret Principum sententiam de qua facturum se aiebat, quae essent ex dignitate futura: Boleslaus ira inflammatus nihil non quo filium liberaret attentavit, cumque Mersburgum accedere nec sibi honestum nec satis tutum judicaret, Principibus tandem & Praefulis nonnullis, sed auro ut creditum fuit corruptis, suam & filii salutem commisit. Ad conditum ut Casar venit locum, in frequenti Principum Consilio singulorum Sententias, quidnam hac in re opus facto esset, exquisivit. E quibus cum Sententiam primus dicere iussus esset, Gero Archiepiscopus Magdeburgius, cum occasio inquit, esset amicitiam Boleslai retinendi, idque vestro cum honore fieri potuisset, ut captum ei Filium restitueretis, minore dolore & offensione Patris, tum mea vobis displicuit oratio: nunc illo a nobis alienato, vereor equidem, si absque Obsidibus & fide publica filium reddatis, num in Officio mansurus sit, vel Pater contemptus, vel Filius in Injuria latus & carcere dehonestatus: Ceterum huic Geronis Consilio acerrime & validissime repugnabant qui aurum Poloni acceperant, nullam omnino obsidum mentionem faciendam contendentes. Quorum & Sententia denique obtinuit, & captivus Adolescens, monitus ut beneficij, quod jam accipiebat, meminisset, cum honesto Comitatu in Poloniam redactus est. At enim vero Mifeco cum primum in Patriam rediit, a patre Boleslao instigatus ad inferendum Germanis bellum se convertit. Quod Mifeconis coeptum cum Casarem non falleret, quod facta dictaque ejus multa, quae non nisi ab Inimico & irato proficisci possent, emanassent, nihil moratus Parthenopolin concilium indixit, cumque visum esset officium a Polonis armis & metu repetere ipse collecto exercitu ad Oderam eum adduxit, & in Marchionis Geronis Provincia circa Francofurtum depopulanda militum libertati pluseulum indulxit. Progressus inde Exercitus ad Crosnam opidum confedit: ubi cum in castra Imperator advenisset, de communi Sententia ad Mifecone qui in propinquo Castra posuerat, legari decreti, noti illi olim homines, qui accepti ab Imp. beneficij tum Sacramenti & religionis placide admonitum ad officium revocarent. Hi cum venissent primum agre sunt admissi: demum cum eis Potestas adeundi & colloquendi data esset, nihil pro sano responsum fuit: cum diceret Mifeco; recordari se quidem meritorum & fidei, ac gratiam Germanis debere: verum se patriae Potestati nunc subjectum aliud facere haud posse, quum quod & mandatum Patris & militum Voluntas exigat: lares patrios qui peterentur defensurum se: donec aliud Pater praecipiat: qui si in castra venturus sit ad gubernandum bellum se de gratia Imperatoris recuperanda cum ipso Verba facturum. Hae & alia postquam Casari renunciata, haud parum equidem animo sollicitus esse coepit: nec eo minus tamen generosa Oratione ad Fortitudinem suos hortatus bellum Polono decretum persequi statuit. In Odera transmittendo valde laboratum fuit: sed effectum tandem a

Saxonibus vadum in loco non vadoso, flumenque adeo eo in loco, quo Poloni minime ^{quare HENRI-} suspicati fuerant, superatum. ^{CUS CAESAR} Contra Poloni strepitu excitati armis correptis ad vi- ^{cum Exercitu} pam procurrunt, eos qui traiecerant, invadunt, reliquos prohibere exitu sed frustra ni- ^{SILESIA} tuntur. Fit praelium atrox dubio aliquandiu Marte, sed victoria tandem postunius ho- ^{ingreditur} ra Certamen Germanis cessit. Desiderati in ea pugna Equites Poloni DC. vel ut ex ^{eamque perva-} Chronico Quedlinburgico Fabricius refert, nongenti, maxima omnis Generis Præda ^{stat:} victoribus relicta: reliqui fuga sibi consuluerunt, & vix castra missilibus defenderunt. E Germanis ceciderunt multo pauciores, & in his Hodo sive Udo Vir nobilis: qui cum suspectus fuisset hætenus, quasi cum Boleslao colluderet, eo die in prima acie fortissime dimicans factis refellit Calumniam, cumque hostem fugientem longius inscurot esset primum Sagitta emissâ Oculum amisit: cum obrutus multitudine & lassatus dolore Vulneris inter Cuneos hostiles occubuit. Ejus Corpus ubi Misco, cui a Cura Corporis in Germania fuerat, ac præ cæteris Saxonibus familiaris agnovit, lenem animum respectus vicissitudinis humanæ ac miseratio subit, eumque amare & largiter flevisset, honeste habitum in castra Imperatoris ad sepeliendum misit. Imperator hac Victoria quæ III. Non. Augusti consigit, latus, liberum deinde forum in Provinciam trans Oderam effudit, ac Misco Impetum non sustinente agros & indefensa quæque prædia, ferro, flamma, longe lateque vastavit. Boleslaus Miscoonis Pater eis Oderam se continebat, qui infelici suorum Pugna intellecta, cum imparem se nondum confirmatis Viribus animadverteret, aperto Marte Victorem lacessere ausus non fuit: sed adversam fluminis ripam legis temporum locorumque occasionem caprabat, si qua ulcisci si aut intercludere Caesarem daretur. Cujus Consilii Imperator non ignarus Oderam alio in loco conscensa nave transmittit, ac totum Exercitum die uno traducit: statimque agros populationibus & incendiis adortus ad hostem contendit, sed qui cedendo Salutem petere, quam certamen conferere maluit. Dum autem hæc in ea Polonia Parte quæ Silesia hodie dicitur, aguntur: Udalricus Bojemus alia Parte Polonorum Prædia aggressus Urbem magnam Bulinam diripit: capisque hominibus plus mille exceptis Uxoribus & liberis eandem incendit. Quin & Henricus Marchio, cum Polonorum Manum in Marchia Orientali prædas agere cognovisset, obviam iis progressus secundam Prælii fortunam expertus est: octingentis hostibus licet fortiter repugnantibus caesis, hominumque ac jumentorum Præda iis extorta. Cæterum Caesar in his Partibus aliquandiu commoratus in Regionem sive Pagum qui Didesili vocabatur, Exercitum reduxit, & angusto loco castra fixit. Quo intellecto Boleslaus loca quædam juxta Oderam prædiis manit, peditumque manum ad eum locum ubi Imperatoris Exercitus consedit, præmittit, eisque mandat, ut nocendi hostibus occasionem nullam præmitterent. Quin & ad vulpinas Artes conversus Abbatem quendam Cunonem, linguæ utriusque peritum & ad omnem Simulationem peropportunum in castra ablegat cum mandatis, ut Vires Imperatoris & locum castrorum per Comites suos investigaret, ipse vero, ne astus deprehenderetur, de Pace cum Caesare ageret. At ille de Pace verba faciens minime auditus, tantisperque dum exercitus Paludem que intercedebat, pontibus superasset, derentus fuit. Dimissus inde & ad Polonum redux, invadendi Imperatoris occasionem minime deesse narrat, nihil quippe tale metuens ab hoste ut videbatur supplice. Et Imperator quidem Poloni Vires satis fractas ratus cum parte Copiarum se incolumis in Germaniam recepit: reliquam autem exercitus partem Geroni Antistiti Magdeburgio, Geroni Marchioni & Burchardo Comiti Palatino attribuit, edoctusque præteriti Temporis experientia facultatem & Vires Polono deesse posse, Voluntatem animumque ulciscendi supersuturum, ut caverent sibi ac providerent ne quid detrimenti caperent Provincie Saxonice præcepit: Sed qui monitis hæc insuper habitis, hostiumque adeo Consiliis minime exploratis, nec qui vias præspecularentur missis profecti in paratas Insidias cum Pudore & clade sua præcipitarunt. Polonus enim ubi Imperatorem discessisse rescivit, haud imprudenter speculari neminem facilius opprimi, quam qui nihil timet, copias suas juxta locum plane inivium in Sylva quadam vasta, qua Exercitus Caesaris transiturus erat, abscondit. Germani, quod hostem viderent nullum, periculorum securi quin imo præda Victoriaque alacres jactare se & convicia in Polonum spargere. Interea cincti undiquaque Vias arboribus incisis oclusas reperiunt, ac Strepitum è longinquo audiunt: ideoque territi non prius Periculum imminere credunt, quam e Latebris hostes erumpentes vident. Ii vero magnis sublaris Clamoribus, ac trucibus & horribilibus ulularibus in Germanos agmine facto irruere occupant & missilibus lacessunt, statimque fugam simulan-

mulantes violentius recurrunt, ut militem Cæsareum tali Pugnae Generi non adfuetum fatigarent; cadebant ex utraque parte plurimi, alteris celeriter insilientibus, alteris viriliter resistentibus: sed exitus Prælii tandem secundum Polonos stetit, qui cum Tempestatis instar sese agglomerantes Summa Vi Impressionem facerent, ac sagittarii præsertim rem præclare cominus agerent, acies Calarianorum turbati adeo & inclinari cœpit: ut pugna omiſſa effuſiſſima fuga secuta magnaque illorum strages sit edita. Cecidere tunc bis mille milites egregii præda simul & vita spoliati, & in iis Viri aliquot honorati, ac præsertim Gero Marchio Lusatiae bellandi Virtute inter primos illius Aevi. Palatinus vulneratus cum Antistite Gerone vix evasit: a quibus Imperator de clade suorum edoctus ad locum pugnae redire ac Viros fortissimos ad sepulcrum petere voluit: sed cum plerique id ei dissuaderent, mutato Consilio Legatum suo nomine misit Idonem Præfulem Misnensem ut ab Hostibus Humanitatis admonitis Cæſorum Corpora ad honorem extremum repeteret. Id quod ille a Boleslao facile imperavit. Multi igitur nobiles ad corpora suorum repetenda Ministros mittunt, reliquis Terram ipse Præsul injicit, Geronis autem Marchionis Corpus Misnam deportandum curat. Inde in Cœnobium Munchenburghum a Patre ipsius Ditmario nec non Patruo Gerone Archiepiscopo Coloniensi, quem exdori correptum a Successore Warino vivum fuisse sepultum Scriptores tradunt, conditum in ditione Bernburgica defertur, persequenſibus funus Gerone Archiepiscopo Magdeburgio, ac tribus Marchionibus Misnensibus Hermannus: Günthero & Eccardo. Cæterum Miseco & ipse Ulcionem ausus infestis animis Signisque, si in hostico ulcisci posset, inſequēbatur: validaque manu Germaniam, quam potuit uberrime, ingressus ad Urbem Misnam recte contendit, eique Exercitum in quo septem Polonicorum Equitum Turma Idibus Septembris admovit, cum Marchiones Misnenses Guntherus & Eccardus II. abessent in Castris Imperatoris, Hermannus autem eorum Frater ab eodem properare jussus illo ipso die Urbem intrasset, quo Miseco suburbia cremavit. Oppugnatio acriter cœpta in Vico Wasserburgo & injectus in tabulata duarum Turrium Ignis est: sed hydromelia mulieribus, propter aquarum Inopiam restinctus. Miseco qui suos sterni ac cives fortiter pugnare de Colle propinquo prospiciebat, suos revocat: eumque Socii qui ad Ganam usque Flumen prædatum excurrerant, & ipsi fessi revertissent, largius cœnare mandat, ut Oppugnatio die altero conjunctis ac summis Viribus possit repeti. Ea nocte spissa hic more subitaneo nubes vehementem cœpere aquarum Vim effundere, terramque velut imbribus flagellare: cumque Albis nimia colluvione tumidus Incrementum caperet, veriti Poloni ne Sarcinas, ultra ripam amitterent & Iter illis auctu Fluminis intercluderetur, re infecta discedunt: in agris quidquid inveniunt vastant aut rapiunt, indeque quod in vicinia esse audirent Imperatoris Præsidia, in loca tutiora se recipiunt: quorum quidem tunc Regnum finibus remotioribus, quam nunc Germaniam versus terminabatur.

Anno

CHRISTI

1017.

CÆSARIS

HENRICI II. 16.

Novi de Pace
Tractatus:

Erccenbaldus Moguntinus & Gero Magdeburgius Archiepiscopi: Arnulphus Antistes Halberstadius: Sigefridus item & Bernhardus Comites, Arbitri ab Imperatore electi Pacis cum Boleslao ineunda ac firmanda frustra omnino fuerunt: cum enim ad Muldam usque Fluvium progressi ad Colloquium eum vocassent, Boleslaus his modo, modo aliis utens excusationibus, venire superſedit, & quatuordecim eos dies moratus fuit, mox alio prope Albim loco constitutis venturum se propter metum hostium Inſidiarumque diserte negavit, cumque Internuncii ex eo quæſiſſent, quid ergo facturus sit, si ad Elistrum usque nigrum (fluvius hic Lusatiae ita dictus ad differentiam fluminis Osterlandiae cognominis) Arbitri veniant, nec ultra pontem hunc, ait, prætereire volo, arcis suæ Pontem sublicium demonstrans. Cognito Ejus animo a Pace abhorrente qui missi erant arbitri Imperatori Merseburgi tunc agenti id renunciant. At vero ille non parum indignatus, de Bello Polonico statim Consultationem iniit, ac severe edixit: ne quis porro nuncius ad Polonum mitteretur: neve ullus ab eo missus audiretur, addita decreto poena, ut si quis aut Societatis cum eo aut colloctionis ullus reus deprehendatur, perduellis sit: tum clandestinis etiam exploratoribus eam ad rem cognoscendam designatis. Similes Deliberationes in Conventu Goslariensi atque alibi etiam sunt habitæ: moxque Imperator se ad bellum accingere copias cogere, arma & cætera omnia ei incepto necessaria comparare: Boleslaus interea Expeditionis contra se decretæ non ignarus Bavaricum Præsidium quod ei oppositum erat, milite

Sed insidi:

Mo-

Moravico aggreditur: quod cum secure ageret in otio, sic oppressum Infidiis fuit, ut vix ullus Salutem fugareperiret. Nec multo post Miseco, Boleslai Filius, Bojemorum fines ingressus totam Provinciam ingenti Terrore concussit: cumque absente tunc Udalrico ac Cæsari Operam dante nemo qui prohiberet obviam progrediretur, præda per biduum late circumacta domum regressus est. Cujus rei Fama ad Imperatorem delata, Polonorum conatibus obviam eundem ratus, numerosoque Exercitu per Germaniam collecto nec non Bojemorum & Luiticorum Auxiliis fretus, nulla amplius interposita mora in Boleslaum ducit ac obviam quoque depopulatus V. Eid. Augusti ad Urbem Gloguam sive Glogoviam venit. Quo cum Boleslaus & ipse non contemnendum Exercitum ad primum expeditionis contra se susceptæ nuncium adduxisset, pugnae avidus ulro Cæsarem lacessivit: sed qui eam detrectans, quod in totius Rei discrimen descendere noller, selectam de Milicibus conscriptis manum ad Nemiciam magni momenti Urbem & situ opportuno ac munitionibus bello gerendo aptam sed justo tunc Præsidio destitutam, præmisit, ut si quæ forte Boleslaus submitteret Auxilia præveniret. Nonien Urbi inditum a Conditoribus Germanis (quos Sclavorum lingua Nemizos vocat, Nemetum nomine qui nulli populorum Germanorum vetustate & Potentia concessere omnibus in universum Germaniæ nationibus tributo) Ditmarus scribit: eamque sitam in Pago Silensi sic dicto a Monte quodam præalto, in quo Incolæ Regionis, antequam CHRISTIANÆ Religionis pietatem profiterentur, Sacra sua gentilia frequenti multitudine peragere soliti: Zaborhus vulgo ac lingua vernacula der Zottenberg hodie dicitur. Cæterum vix posita ad Urbem castra: cum nuncius adfertur, venire ab hoste Militem Subsidiarium, quem ut maxime repellere Cæsariani conarentur, prohibere tamen non potuere, quin minus ille & tenebrarum noctis & pluviarum subortarum beneficio paucis quibusdam in fugam coniectis in Urbem evaderet. Triduo post cum universo Exercitu subsequens Imperator, Urbem undique tanquam Indagine claudi, ut nulla parte aditus patreretur, iussit, consilio quidem minime vituperando, sed quod insequiorem Eventum militum negligentia detorsit: qui cum omnia lente ac tumultuarie agerent factum est ut per ipsas etiam stationes & Excubias novus Miles Polonus, noctis præsertim silentio adjutus, penetraret & intra moenia reciperetur. Non deerant Cæsari Machinæ omne Genus obsidionales, quas expedire suos iussit, sed quibus contrariæ ab obsessis adhibebantur, extrema potius perpeti quam deditionem facere paratis. Ex ea Parte, qua Lutici Castra habebant, homines a Religione nostra alieni, Vexillum erectum erat, CRUCIS CHRISTI Insigne habens, idque in Opprobrium Imperatoris qui tali milite uteretur, & in Terrorem hostis, quem in hoc Signo victum iri obsessi sperabant. Si quid prospere accidisset tacite & in Sinu quod dicitur gaudebant, si quid adversi, ita dissimulabant, ut nulla Tristitiæ Vox ad Cæsarem perveniret: omniaque adeo quæcunque ad defendendum Usui parabant nec minus prudenter quam strenue rem agebant, ab ipso etiam Ditmaro hoc Elogium consecuti, quod nunquam audiverit aliquos, Verba sunt Ditmari, qui meliori Patientia ac prudentiori Consilio se unquam defendere niterentur. Inter hæc Miles Moravicus qui Boleslai Stipendia merebat, Bojemiam ingressus Urbem quandam expugnavit, trahens secum & convasans, quæcunque poterat. Id vero cum primum Henricus Marchio rescivit, discedentes inscucus cum equitatu suo, mille ex iis interfecit, ac ceteros in fuga dispergit. Sed & alia ex Parte Manus prædatrix in Misniam missa, quæ trajecto Albi oppidum Belgera XVIII. Kal. Septembr. aggressa, cum Cives suos Penates fortiter tuerentur, nihil in Ejus Oppugnatione perfecit, sed cum Clade rejecta fuit. Contra Luticii qui domi remanserant, Boleslai quandam Urbem tentarunt: in Cujus oppugnatione cum ultra Socios centum amisissent, vastato circum quaque agro domum redierunt. Neque vero ad Nemiciam Imperatori Res secundiores: qui licet Oppugnationem urgeret, jamque tres hebdomadas obsidio tenuisset, nihil tamen memorabile aut laude dignum (tanta Polonorum in propugnando Virtus fuit & audacia) gestum: quin imo machinæ a milite Germano muris admotæ, injecto ab oppidanis Igne concrematæ sunt. Udalricus Bojemus absque ullo mora pretio Tempus teri ægre ferens, sibi suisque Urbem oppugnadam desumpsit: sed irritò plane molimine successerunt illi Luticii per vim irrumperere conati, sed qui & ipsi, Telis undique ingruentibus mœnibus depulsi cesserunt: nec inde quicquam præter suum dedecus retulerunt. Id fieri videns Imperator, ac præter opinionem adeo in longum rem trahi, quam primo statim Impetu se perfecturum speraverat, potiundæ impræsentiarum

HENRICUS
IMP. iterum
Silesiam ingre-
ditur:

Nemicia ab
IMP. frustra
obsessit

Urbis Spe abjecta Obsidionem solvit, Exercituque dimisso in Bojemiam cum Udalrico indeque muneribus ab eodem honestatus in Germaniam sine mora rediit. Boleslaus qui WRATISLAVIÆ (Worczlavam Ditmarus appellat) eventum rei expectans subliterat, nuncio de hostium discessu accepto præ lætitia exiliit, & Equites mox DC. in Bojemiam misit, ut prædas ex hostico agerent: sed qui non pro Voto felices, quæ inferre voluere damna experti, maximamque partem interfecti sunt. Feliciores qui Boleslai iussu Mispam ex improvise invaserunt. Hi enim ad 13. Octobr. inter Albim & Muldam fluvios ultra mille homines cum alia præda coeperunt: agrisque vastatis & ædificiis incensis incolumes Domum redierunt. Lucii discedentes de Hermannio Marchione, quod is Vexillum quoddam, in quo Dea ipsorum fuerat depicta, iactu Lapidis discidisset, graviter sunt conquesti, causaque communi ad Imperatorem delata Vindictam illatæ sibi ignominia cum Vociferationibus petierunt. Imperator ut impios ferosque homines a se dimittet placatos, XII. Talenta Argenti multam Hermannio dixit, & in Lucios divisit, qui cum Muldam fluvium prope Wurcenam oppidum festinanter transire pararent, alteram etiam deam cum quinquaginta militibus amiserunt: Ea re malæ scævæ loco ab iis habita, nec defuerunt qui suaderent, ut se a Germanorum Amicitia sejungerent, & ad pristinam Libertatem aspirarent: sed qui longius providebant, & Temporum priorum repetebant memoriam, plebem nutantem a proposito abduxerunt, servitutem ferendam suadentes, donec sua numina haberent magis præsentia. Cæterum Boleslaus majorem belli molem metuens, ob idque utilius esse ratus, fœdere quam ferro pacisci, Legatum ad Imperatorem Mersburgum mittit, qui & captivos reddi rogaret, idemque se facturum, imprimisque Ludolphum Virum Nobilitatis præcipuæ absque Precio dimissurum polliceretur, & una eademque Opera exploraret, an de Reconciliatione fieri Sermones commode possent. Cæsar audientia Legato commodata, habitaque cum suis deliberatione Spem pacis Boleslao bonam facit, Urbem Budissinam designans in qua de illa utrinque ageretur.

Anno

CHRISTI

1018.

CÆSARIS

HENRICI 17.

HENRICUS
IMP. Boleslao
Pacem dat:

Sub anni exordium delecti ab Imperatore ad Pacis Negotiationem V. Viri: Gerv. Archiepiscopus Magdeburgius: Arnulphus: Episcopus Halberstadius: Hermannus & Dietericus Comites & Fridricus quidam Imperatori a Cubiculo Budissinam locum Colloquio destinatum veniunt: cumque Imperatoris mentem Boleslao exposuissent & vicissim Boleslai Voluntatem cognovissent, æquo fœdere post pugnata bella per tot annos pacem cum eo & Amicitiam jungunt. Boleslaus Obsides dat, & Odam Marchiones Misniæ filiam se ducturum promittit: quæ cum a Cubiculario Imperatori nunciata essent, conditiones firmas & ratas habuit. Publicata Pacis Capita & Juramento firmata: III. Kalend. Febr. Oda autem paucis interjectis diebus Cizam Misniæ Urbem propter Terræ Uber aut Urbis formam sic appellatam (Thelinam aut Mammillariam dicere liceat) deducta & honorifice suscepta, mox nuptiis solemniter celebratis in Thalamum Boleslai concessit.

qui Bellum in-
de RUSSIS in-
fert;

Pacificacionem Germanicam excepit bellum Russicum: idque prospere a Boleslao gestum & insigni Victoria finitum: sed cujus Circumstantias aliter Poloni Scriptores recensent, aliter Ditmarus Episcopus Mersburgensis, qui tunc Temporis vixit, & isto ipso Anno Kalendis Decembr. in humanis agere desit.

Anno

CHRISTI

1025.

CÆSARIS

CONRADI II. 2.

sed an, 1025,
III. Non. Apr.
diem suum
obit;

BOLESLAUS I. cognomento ut dictum Chrobri vel Acer: Rex Poloniæ primus: cum annos XXV. regnasset, vixisset autem LVIII. proximo anno post mortem Henrici II. Imp. (qui cum propter singularem Pietatem & Munificentiam in Scholas & Ecclesias, tum quia una cum Uxore CUNEGUNDE votum Castitatis quod semel conceperat, bona fide exolvit, & decus perpetuæ Virginitatis ad mortem usque servavit SANCTI cognomen meruit, Claudus idem in historiis dictus, quod Papiæ captus a Civibus cum in fugam se daturus e Curia desiliret, laxato fœmore claudicare cœpisset) III. Non. Aprilis diem suum obiit Posnaniz sepultus. Scriptores Germani illius avi Ducem duntaxat nominant, ut Orho Frisingens. VI. 28. In primordio regni ejus (CONRADI) Boles-

Boleslaus Polonorum Dux qui ab antecessore suo Henrico pariter subiectus fuerat, ab regno Teutonico dividi Rexque per se vocari molitur. Qui non multo post Majorem Misiconem sive Micislaum filium suum successorem reliquit. Princeps erat ingentis Animi, manu strenuus, Ingenio vafro & Ulyssi Homérico genuinus ac cognatus: ita pellem vulpinam eo scite adsuere poterat, quo leonina non pertingebat. Bella diuturna cum Saxonibus, cum Bojemis, cum Russis, cum Prutenis denique, ancipiti & alternanti fortuna gessit, interdum victus, sæpius Victor. Togatas Ejus Virtutes pluribus complexi sunt Scriptores Poloni: quarum præcipuæ quod XII. utens Consiliariis quos e tota Polonia probatissimos & Annis Judicioque graves delegerat, judicia exercebat, tenuiores dum litis finem expectabant, sumpta mensaque sua sustentaret, egenis subveniret undique, pauperibus causam suam agere nescientibus causidicum de suo data Mercede attribueret, Sacerdotes & ipse coleret & ab omnibus coli vellet, arces & Præfecturas atque omne Regnum crebro obiret, dicere subinde solitus: malle se vel unico Gallinæ Pullo vescerentem æquale Croeso & Iro Jus dicere, suorumque salutem & Tranquillitatem tueri: quam inter lautissima Apiciæ Gulæ Ferula ad Scelera & Libidinem Magnatum connivere: pecuniam insuper contemneret, omniaque ad decus Religionis, ad Salutem Reipublicæ atque ad Præmia bene merentium de Republica conferret: ut mirum non sit, si eo mortuo universa Polonia optime de se merito Regi veroque suæ Gentis Augusto orbatæ, totum annum in tanto luctu & squallore fuisse legatur: adeo quidem nec convivia ulla aut Choreæ celebrarentur, vel cultioribus vestibus virorum quisquam nobilium aut foeminarum sese exornaret. Uxores illi fuere, quantum ex Ditmaro colligere licet quatuor: quarum prima Riddagi Comitissæ Mersburgensis, Marchionis Misniæ cogn. Divitis Filia: Caroli Soror ab ipso incertum qua de causa repudiata, altera Juditha filia Geisæ Regis Hungariæ, Stephani Soror, filium Bosperii nomine (ita Ditmarus) enixa, sed pariter ab eo expulsa & res sibi suas habere iussa: Tertia Connildis, Dobremiri Filia, e qua liberos tulit, Micislaum sive Misiconem, Dobremirum, filiam Abbatis, uxorem filii Ulodimiri Russorum Regis, nec non Conjugem Hermannii Marchionis Misniæ, Comitissæ Rochlicij qui filius Eccardi primi & frater secundi fuit. Quarta denique Oda Eccardi secundi filia, quam multum ambitam eo Tempore duxit, quopace cum Henrico II. Cæsare facta ad bellum Russicum sese præparavit. Successorem nactus est filium quem dixi Micislaum qui curato Patris funere XXXV. annos natus, destinatum jam prius Regnum adiit ac Gnesinæ una cum Uxore Rixa Diademate regio ea die quæ CHRISTIANIS Pentecoste dicitur, ab Hippolyto Archiepiscopo solemniter coronatus fuit.

Ejus Elogium.

Conjuges & Liberi:

succedit MICISLAUS II. F.

MICISLAUS II. REX POLONIÆ.

Anno

CHRISTI

1027.

CÆSARIS

CONRADI II. 4.

De eo sic Otto Frisingensis VI. c. 28. Is cum Patrem imitari cogitaret, insuperque fratrem suum Ottonem expulisset, Rex Conradus tam profugum in Patriam reducturus, quam de contumace Misicone Regni Teutonici Injuriam vindicaturus in Poloniam procinctum mover. Misico Regis Imperium ferre non valens, fractis quibusdam Regni Insignibus ad Ulricum Boemiensem Ducem, qui & ipse tunc Temporis hostis Teutonici Regni fuerat, fugit. Otto vero frater Misiconis libere ducatu Poloniæ potitus Diadema, quod Pater ejus ad Ignominiam Regni Teutonici cujus tributarius erat Dux Poloniæ illicite fecerat, Regi Conrado misit, seque per omnia Dittoni ejus subiecit. Ipse vero Otto non multo post fraude armigeri sui vita privatus est. At Misico ab Rege Conrado exul factus ad ipsum supplex venit, interveniente Regina divisa in tres Partes Provincia tertiam Partem ipse obtinuit. Exin Provincia illa Poloniæ Regibus nostris Teutonicis sub Tributo servire cogitur. Hæc & alia Otto Frisingensis.

CLEMENS EPISCOPUS cum XXII. annis Ecclesiam vixisset, naturæ debuit solvit, in Smogroviensi Templo Terræ demandatus, successit Lucilius nobilis item Italus, severus inhonestorum Sacerdotij sui morum Castigator.

Anno

CHRISTI

1030.

CÆSARIS

CONRADI II. 7.

Slavi & Poloni a fide data desectentes rursus tumultuantur & Misicone Rege instigan-

Clemens Episc.
Smogroviensis
obit:
succedit LUCI-
LUS Italus:

MIECISLAI
II. Regis Pol.
Res gestæ

stigante omnia inter Salam & Albim Fluvios depopulantur, novem millibus & sexaginta quinque casis, pagisque compluribus exultis: sed quos tamen Conradus II. Silesicus Imp. Saxonum auxiliis imprimisque Ludolphi Privigni sui (cujus Pater Bruno Marchio Saxonie, quo defuncto Gisela Uxor in Ernesti Sveviae Ducis qui Leopoldi Filius, indeque in Conradi Imp. Matrimonio vixit) fudit & superavit, Misseonem autem ipsum eo adegit, ut Pacis firmandæ Gratia Goslarium, ubi Conventus eo animo indictus erat se sisteret, & Tributum antea sibi ab Imperatoribus Germanis impostum penderet, ac se in fide permaniturum promitteret. Ita Georg. Fabricius rerum memorabilium Saxonie universæ lib. II. & alii rerum Germanicarum Scriptores: a quibus dissentit Martinus Cromerus, negans Conrado tantum fuisse Otij ut bello prosequi Polonos potuerit, nimio ut videtur in populares ac Patriam Studio. Miecislauus sane, ut cetera Patri multum dissimilis, ita & bellator fuit minus felix: quod vel Moravia docet, quæ cum in Polonorum ditione aliquamdiu fuisset, a Bojemis tunc recepta fuit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1034.

CONRADI II. II.

& Obitus:

relinquit CA-
SIMIRUM F.
impuberem:

qui in Galliam
abiit:

inde in Clunia-
cense Coeno-
bium se recipit:

Miecislauus Rex amencia correptus, cum annis regnasset fere novem, vixisset quatuor ac quadraginta, die 15. Martij Posnaniae moritur, relicto Filio unico impubere Casimiro. Ejus Aetas cum nondum Imperio matura esset, Sententia universi Conventus, qui Gnesnam ea de re convocatus erat, novi Regis Coronatio differtur, relicta interim penes Richsam Reginam Pueri Matrem Regni Administratione, quæ quod Regnum perverse administraret, Teutonibusque suis addicta esset, sive potius quod Boleslai Socii exemplo nimiam nobilitatis licentiam cõcereret, Polonorum Odia provocavit, quæ fuga denique ad Cæsarem Conradum cognatione sibi inde usque ab OTTONE I. IMP. (cujus Proneptis ipsa, Conradus autem abnepos fuit) junctum vitavit, ablata secum Corona Regni omnique Gaza & filio hærede innocuo, mox in Saxoniæ am securo. Is vero in Exilio isto animum ad litterarum studia appulit, & ob id Luteriam Parisiorum, ut Ingenium honestis disciplinis excoleret, missus fuit. Illinc in Italiam porro devenit, & denique Pietate impulsus in Cluniacensi Coenobio Benedictinum Monachum professus DEO totum se vovit & sacravit. Interregnum igitur heic fuit annorum plurium: in qua *ἀναρχία* Regnum Poloniae non externis modo bellis sed & intestinis seditionibus pene funditus perditum fuit: quippe cum Cædibus multis omnia miscerentur: latrocinii viæ publicæ infestarentur, pagi arque oppida incenderentur: collatis Signis inter Cives & Procures concurreretur: & ut quisque audacissimus esset, ita graviora quoque non vereretur patrare flagitia, & nec ministris sacrorum nec Templis ipsis parceretur.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1036.

CONRADI II. 13.

Lucilio Episc.
Smogroviensi
defuncto LE-
ONHARDVS
succedit:

LUCILIUS EPISCOPUS vitam exiit & Smogrovii Sepulturam accepit, anno Episcopatus nono: bibliotheca Ecclesiae Smogroviensi Testamento relicta: Suffectus illi a Collegio Sacerdotum LEONHARDVS: nobilis item prosapiae Italus, qui post aliquot annos Sedem Episcopalem Consensu & approbatione Pontificis & Casimiri Regis Smogrovia Bicinam (alii Riczinum) oppidum districtus Brigenis transiit & Episcopatus nomen immutavit, ut Bicinenis non Smogroviensis deinceps appellaretur.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1038.

CONRADI II. 15.

Bohemii WRA-
TISLAVIAM
regnavit:

Bretislaus sive Brodislaus Boemiae Dux qui Udahico superiori anno defuncto successerat, cum valido Exercitu, ferro & Igne Silesiam quæ posterius sic dicta est & majorem Poloniam quam longissime depopulatus est: Wratislaviam: Posnaniam: Cracoviam, aliaque oppida occupavit & ingentem Prædā egit: gravioribus utique incommodis affecturus Poloniam nisi metus belli domestici a Conrado quidem Imp. qui anno sequenti decessit intentati, ab Henrico autem Filio & Successore Ejus illati eum repressisset.

CASI-

CASIMIRUS I.

Anno

CHRISTI

1041.

CÆSARIS

HENRICI III. 2.

Poloni multis annis hærede legitimo cum ingenti Reipublicæ damno orbat cum de intestinis Odiis non nihil remississent ac condonassent sibi mutuo privatas offensas, oculis atque animis Casimirum suum requirunt, decretumque publice, ut missa Legatione, ubi ubi Terrarum esset requireretur. Ad Reginam primo ventum, ab ea Cluniacum: & non jam Casimirum sed Carolum (nam & nomen mutaverat) eundemque Sacramenti Religione sed & Diaconatus Vinculo obstrictum inveniunt, cumque apud eum & praterita excussissent & Patriæ Discrimina atque Calamitates proposuissent, & unicum Præsidium & Subsidium, Principem depolcunt. Quod cum ipse fortiter recusaret, alienæ jam se Potestatis ostendens, nec quidquam sibi cum mundanis Rebus esse Commereij, illi omnia sibi tentanda existimantes Abbatem Coenobij adierunt & muneribus animum ejus mollire sunt conati: sed frustra, ad Pontificem quippe ab eo reiecti. Itaque Romam profecti, magna diligentia, importunisque Precibus tandem impetrarunt, ut laxatis Sacramenti ac Sacerdotii Vinculis Casimirus ad Regnum Majorum suorum rediret, Uxorem duceret, liberos procrearet, hac tamen lege ut in monumentum hujus Beneficii Sedis Apostolicæ Poloni caput deinceps in coronam tonderent Ritu monachali: tunc festis solemnibus dum sacra peraguntur singuli Equites fasciam, lineam candidam in modum stolæ, qua in sacris utuntur Sacerdotes atque Diaconi e Collo ferrent suspensam: itemque ut de singulis Capitis exceptis nobilibus & qui sacris addicti sunt, quotannis obulum unum in luminaria & Cereos D. PETRI Romam conferrent, qui etiam nunc S. Petri Nummus dicitur. Tamen Dlugossus regnante apud Polonos Wladislaw Loctico ad hanc rationem velit redactam esse pensionem illam, cum prius tres oboli & Crisbrum avenæ de unaquaque familia pensari solerent. Ita cucullo exuto Casimirus Richsam matrem & Henricum Imperatorem in itinere salutavit, qui & diademata, quæ Richsa e Polonia sublata Conrado Imp. donaverat, illi restituit, & sexcentorum Equitum præsidium deducendo addidit: & de Bojemo cum quo bellum tunc gerebat, curæ sibi fore promisit. Poloniæ Fines cum attigisset, effusa obviam hominum omnis Generis Etatis atque Sexus ingens multitudo læta & tripudians Regem suum excepit: qui Gnesnam inde honorificentissime deductus communi omnium Applausu ac solemnî ritu coronam Regni accepit, statimque Animum ad curanda Reipublicæ Vulnera adjecit. Cæterum Bojemici de quo dixi belli is fuit exitus: ut afflictus graviter Bretislaus, solutis Tributis pristino se Jugo subdere coactus fuerit. Tributum tunc auctum fuisse scribitur propter adjectam Moraviam: ita ut quingentas marcas argenti (quæ sunt ducentæ ac quinquaginta libræ) ac centum & viginti boves Dux Bojemus deinceps Romanorum Imperatori quotannis penderet. Addit Cromerus: quod Henricus Bojemum jurejurando in sua Verba adactum, quas de Polonis ceperat, vel ipse in finibus Poloniæ munerat munitiones Casimiro reddere coegerit. Polonis sane ad Casimirum præsentem certatim defeiscentibus, paucas adhuc retentas in Silesia a Bojemorum Præsidio Arces Dubravius scribit, & ex Urbibus solam WRATISLAVIAM quam ut rursus assequeretur Casimirus ne stipendiarij quidem & vectigalis Principis Conditionem sustinere gravatum fuisse: ea Conditione, ut Bretislao ejusque successoribus in singulos annos auri XXX. argenti vero C. libras penderet. Cosmas Pragensis marcas habet D. argenti & XXX. auri.

Poloni CASIMIRUM ex Cluniacensi Coenobio vocant.

qui Regnam impetrata a P. R. venia occupat.

WRATISLAVIA ad Poloniam redie:

Anno

CHRISTI

1045.

CÆSARIS

HENRICI III. 6.

Mortalitatem explevit LEONHARDUS EPISCOPUS febris quartana cum sedisset annis IX. extinctus: cujus locum antea sperum crescente cum opibus ambitione plures appetierunt & mutata tunc Forma Electionis. Electus autem fuit a Collegio TIMOTHEUS & ipse Italus, peritus Legum Pontificiarum, vitæ laudatæ a Stephano Archiepiscopo Gnesnensi die 13. Martij confirmatus.

Leonhardo Episc. Bicer. nensi defuncto succedit TIMOTHEUS.

E

Anno

CHRISTI

Anno

CÆSARIS

1051.

HENRICI III. 12.

Timotheo
mortuo HIE-
RONYMUS:
Italus:

TIMOTHEO EPISCOPO cum VI. annis Ecclesiam rexisset successor datur Kal. Julii HIERONYMUS urbis Romana nobilis: qui D. Vincentii Martyris Caput ex Urbe WRATISLAVIAM ubi hodie colitur, adduxisse fertur. Fuit is Vincentius Cæsar-augustinus, licet aliqui Oseæ natum volunt, Diocletiani & Maximiniani Temporibus sub Diacono Præsidente Alula Martyrio affectus. Clare enim Prudentius & ipse Cæsaraugustinus eum pro Cive agnosce in hymno quo Martyres innumerales sub eodem Præsidente pro CHRISTO obruncatos putavit celebrandos:

Noster est quamvis procul hinc in Urbe

Passus ignota, dederit Sepulchri

Gloriam victor prope litus alma

Forte Sagunti.

Corpus ex Sacro promontorio quod hodie Capo de S. Vincenzo allatum Olyssipone in Cathedrali Templo summa cum Reverentia asservari testatur Ludovicus Nonius in Hispania. Memoria Ejus tanquam Patroni Silesiæ cum triplici Solemnitate Wratislaviæ celebratur die 22. Januarii.

CHRISTI

Anno

CÆSARIS

1052.

HENRICI III. 13.

CASIMIRUS
REX Episco-
patum Silesiæ
in Insulam S.
JOHANNIS
prope WRA-
TISLAVIAM
transfert:

CASIMIRVS POLONIÆ REX Sedem & Collegium Episcopi Silesii quod prius Smogroviz ac postea Bicinz fuerat Wratislaviam in Insulam Urbi vicinam transfert, largioribusque donat Vestigialibus. Ex hoc Tempore Urbs WRATISLAVIA, quam interregni quod præcessit Tempore nomen acceperat non est abimile, licet prius a Micislao I. instaurari coepta, & jam tunc inter Polonicas Urbes frequenti Populo & foro insignis esset, caput suum supra ceteras altius exerere coepit, omnique civilium Ornamentorum Genere paulatim aucta & exculta illud laudis & Gloriæ Decus adepta est: ut non immerito Urbium Silesiæ Ocellus dici possit. Deductæ sunt & in Poloniam sub hæc Tempora ut gratus Rex esset suis nutritiis coloniæ quædam Ordinis S. Benedicti, Monachorum Archi-Strategi, e quibus Sodalicium unum LEUBUSIUM in Silesiam ad Viadri Ripam, ubi celebrem olim Idoli Ethnici Cultum fuisse Curæ attestatur collocatum fuit, compluribus illi Pagis & Proventibus aliis attributis.

Quoniam hæc Translatio inconsulto Imperatore ad Cujus Supremæ Majestatis Jura seu reservata spectat Episcopatum tam Institutio quam Translatio a Casimiro Rege facta fuerat, HENRICVS IV. IMP. eam in Comitibus Moguntinis an. 1086. actis irritam pronunciavit, Silesia cum Districtu Cracoviensi in Dioccesin Pragensin transumpta, ut habet Diploma Cæsaris revindicatorium, in quo hæc Verba leguntur: Inde ad Orientem hos fluvijs (Marchia Pragensis) habet Terminos, Buio scilicet & Ztir cum Krakova Civitate, provinciaque cui Wag nomen est, cum omnibus Regionibus ad prædictam Urbem pertinentibus, quæ Krakova est. Inde Ungarorum limitibus additis usque ad Montes quibus est nomen Tuitri, dilatata procedit: Add. Cosm. Pragens. lib. II. ad An. 1085.

Anno

CHRISTI

1055.

Obiit * Bretislaus I. Dux Bohemiz.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1058.

HENRICI IV. 2.

MORS REGIS
CASIMIRI:

IV. Kalend. Decembr. extremum vitæ diem clausit ** Casimirus Poloniæ Rex optimus: idemque a Re ipsa Instauratoris Pacifici cognomentum sortitus: magno omnium

* Neplacho: Abbas Opatovicensis in Chron. Bohemiæ ad an. 1055. „Anno Dni MLV. Mortuo Breislao Dux XII. Spligineus dilatator Ecclesiæ Pragensis successit.

** Eadem Dlugoffus lib. III. ad an. 1058.

in mœrore Posnaniæ sepultus. Mortem Ejus Cometes portendit. Liberos porro reliquit ex Coniuge MARIA Jaroslai Rufforum Principis Sorore, Wladimiri ex Matre ANNA, cui Pater Romanus Junior Imperator Constantinopolitanus filia, quam Dobro- ANNA, cui Pater Romanus Junior Imperator Constantinopolitanus filia, quam Dobro- LAUS II. E. gnevam mutato nomine Poloni dixerunt, filios quatuor, Boleslaum qui summa omnium Voluntate Patri Successor datus, Micislaum qui octennio post Patrem nullis relictis Liberis obiit, Ottopem qui puerilibus annis ante Patrem desiderari cœpit, & Wladislaum: Filiam autem unicam Svatocham sive Sverochnam (Svatavam adpellat Dubravius) quæ Wratislao Bojemix Duci nupta fuit.

BOLESLAUS II. cogn. Audax

Anno

CHRISTI

1059.

CÆSARIS

HENRICI IV. 3.

Sub hæc Tempora tres illustres Exules ad Boleslaum confugerunt: Iroslaus Princeps Kioviensium, Jaroslai Dobrognæ Reginx fratris filius: Bela Dux Hungariæ Andree Regis Frater: & Jaromirus, Bredislai Bojemorum Principis filius, quos omnes Boleslaus auxiliis juvit. Wratislao itaque Bojemus permoleste ferens receptum ex fuga fratri suo Jaromiro in Polonia patere, veriusque ne quid ille contra se novi Polonorum favore & auxiliis fretus, moliretur: cum infesto Exercitu in Fines Poloniæ ingressus est, sed occurrentem sibi cum exercitu Boleslaum animadvertens, neque dimicare cum Polonis (quorum vires nosset) tutum sibi existimans, fugæ consilium cœpit. Metuens autem hostiles Vires (nam Boleslaus illum fugientem non affecutus fines ejus Ditionis depopulatus est, & in sequentem annum majus bellum parabat) pacem per communes amicos petiit & impetravit, accepta in Coniugem Sverochna Boleslai Sorore. Secuta inde expeditio adversus Borussos rebelles, quorum Exercitum Boleslaus transmissis Ossa fluvio cum nihil tale suspicaretur, hostem abiisse ratus oppressit, & ingenti strage concisum in Potestatem suam redegit.

Anno

CHRISTI

1061.

CÆSARIS

HENRICI IV. 5.

Andreas Hungariæ Rex videns Belam Fratrem suum Regnum adfectare & Hungaros paulatim ad eum deficere Uxorem suam & Filium Salomonem: cui Imperator Henricus III. filiam suam parvulo parvulam desponsarat, cum multis opibus ad Cæsarem misit petens, ut sibi misso Exercitu subveniretur. Contra Boleslaus Poloniæ Rex Bela Precibus fatigatus, tribus agminibus Hungariam ingreditur, quibus venientibus se complures Hungari jungunt, ita ut quartum ex ipsis agmen conficeretur. Acie instructa aliquot horis dubio Marte pugnatum: ad extremum tamen Victoria potius Boleslaus magnas Andree Copias ex Hungaria Germania & Boemia contractas fudit, ac Belam Albæ Regiæ in sede Regia collocavit. Post hunc conflictum * Andreas longius fugiens, comprehensus ab Hungaris & male tractatus in Sylva Boconienfi Regni & Vitæ finem fecit.

Anno

CHRISTI

1062.

CÆSARIS

HENRICI IV. 6.

HIERONYMUS EPISCOPUS SILESIÆ cum XI. annis sedisset dysenteria moritur Wratislavia, ubi & funus ejus curatum. Successit in cathedra JOHANNES I. nobilis Polonus ex familia Accipitrorum qui ad Dignitates Sacras populares suos maximopere promovit. Ex eoque Tempore Itali in Silesia eminere desierunt, qui Episcopatu annis ferme Centum præfuerant.

Anno

CHRISTI

1065.

CÆSARIS

HENRICI IV. 9.

Boleslaus Poloniæ Rex Iroslaum exulem cognatum suum in Principatum Russiæ BOLESLAUS RESTI- REX

Ee 2

* Equo forte excussus, pugnantiumque Pedibus conculcatus Lambertus Schaffnaburgensis tradit ad an. 1061.

Jaroslau ex-
lem in Princi-
patum Russiæ
restituit:

restituit Vilesiao ejecto Duce: ipseque distributo in æstiva ac deinde in hyberna Exercitu cum delectis æstatem atque hiemem Kioviæ peregit, Amœnitatem loci ac deliciis Urbis captus. Exacta hyeme in Præmisliensem Tractum movit: ac minoribus quidem oppidis primo adventu potitus: Præmisliam graviter obfessam tandem quoque in Potestatem suam redegit.

Anno

CHRISTI

1069.

CÆSARIS

HENRICI IV. 13.

Turbæ in Hun-
garia sopitæ:

Belæ defuncti filios in Polonia Exules Boleslaus in Partem regni Hungariæ restituit: ita ut Belæ filii Regium honorent cum duabus Paribus Regni Salomoni Andræ Filio, qui ab Henrico IV. Imp. affini suo post Belam mortuum in Hungariam reducebatur, permitterent: ipsi tertia, Ducumque nomine contenti essent.

Anno

CHRISTI

1070.

CÆSARIS

HENRICI IV. 14.

Kiovia Boles-
laus Campaniæ:

Ejectum Principatu Kioviensi Iroslaum Boleslaus denuo restituit, valido Russorum Exercitu ad Kioviæ devicto, ipsoque Duce Wuslevolodo in fugam coniecto, plenæ sed non incruenta Victoria potitus. Kiovia per deditiōem capta, culpam deprecantibus obfessis, Regis benignitatem sensit: qui in Portam Urbis ingrediens Gladium vibravit & oppidanorum facultates atque Corpora Capitali Edicto contra Vim Militum tutatus est: donaque ingentia ultro ab oppidanis oblata in suos Milites pro meritis cuiusque distribuit. Cæterum quo magis Imperium suum in Russia stabiliret, ac notis jam sibi Kioviæ deliciis ac Voluptatibus perfueretur, hiberna isthic collocavit. Ibi Victor totius devictæ Urbis Lascivia & Libidinibus victus est, non minus, atque Hannibalem Campaniæ Luxuriis immorantem Provincia deliciosa quondam superavit. Exemplum Regis secuti sunt cæteri: ut qui milites e Polonia venerant, jam scemina viderentur facti deliciis dediti, quæ quidem res plurimorum maximorumque malorum causa extitit. Uxores enim domi relictæ, quod non ferrent tam diuturnam Virorum Absentiam (jam enim septimum fere annum in Russia & Hungaria militantes aberant) Injuriis adhuc irritatæ, par pari Viris suis referre: eoque in hiberna renunciato fremere multi, ad quos hæc pertinebant & indignari: commeatumque domus visendi a Rege petere: sed cum id Rex non permetteret, clam pauci primum se subduxere, deinde plures discesserunt. Quos Rex cum iis qui remanserunt consecutus, ubi Cracoviam venit non modo in castrorum desertores severius animadvertit, a quibus Initium Fugæ erat ortum, capitali supplicio affectis, cæteris autem bonorum confiscatione aut diuturno Carcere multatis: verum etiam in mulieres quibus misericordia & Indulgentia Virorum pepercerat sævit & quidem inaudito modo. Abstractis enim & abjectis Infantibus, quos e Stupris & Adulteriis enixæ erant, catulos ad earum Ubera admovisse dicitur: acclatus præterea, quod vulgus gravibus & novis exactionibus presserit, Jus non dixerit, nec Injurias tenuiorum vindicavit, consuetis Voluptatibus impeditus, de quibus usque adeo nihil remanserit, ut habenas etiam omnes Ingenio suo & cupidini laxaret, Christinaque nobili femina a Miecislao marito abducta, ad obsecnam scdamque usuram stupri palam abuteretur. Quam trucem & atrocem Rerum scenam cum intueri Stanislaus Cracoviensis Episcopus anquireret, aliquoties Regem graviter objurgavit, & ad sanioerem mentem pœnitentiamque hortatus est, sed quæ Res Præfui vita tandem constitit, insigni profecto Exemplo quam facile depraventur & a veteri Via & Vita stant Principes.

Anno

CHRISTI

1071.

CÆSARIS

HENRICI IV. 15.

Concordia in-
ter Poloniæ Re-
gem & Bohe-
miæ Ducem
Misniæ sancti
181

Henricus IV. Imperator conventu Misniæ indicto Boleslaum & Wratistaum, illum Poloniæ Regem, hunc Bojemæ Ducem dissentientes a mutuo Odio & maleficio jubet desistere, eique se socium contra alterum fore profiteretur, qui primus Arma sumpturus esset. Ejus compositionis forma publice in Templo Misnensi recitata est, præsentibus Imperatoris Consiliariis, Vlzalone Antistite Magdeburgio: Annone Colonien- si: Alberto Bremensi Præfulis: Burchardo Halberstadio: Eppone Citiensi: Werbero Mersburgio: Ducibus Ottone Bavariz: Magno: Saxoniz: Marchionibus: Eberto Thuria-

Thuringia. Dedone Misnia: Udone Lusatia: Comitibus Gerone & Thrimone Winitinis: Burchardo Misnensi Præposito: Ejusque filiis Evone & Burchardo, * Schaffnaburg. & Fabr. in Annal. Urb. Misn.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1072.

HENRICI IV. 16.

JOHANNES I. EPISCOPO Calculi Doloribus extincto a Collegio Canonicorum Boleslao Rege adfensum præbente sufficitur Petrus I. Genus inter Polonos ducens ex nobili Familia Vulpina.

Johanni I. Episcopo. VVratisl. PETRUS I. Succedit:

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1074.

HENRICI IV. 18.

Ad hunc annum refertur Miraculum a Stanislao Episcopo perpetratum: qui quod graviter Boleslaum arguisset, non modo Convitiis & maledictis sed & calumniis impetitus fuit, subornatis Petrici cujusdam cognatis, qui de interversa Hereditate Stanislai in Jus vocarent. Episcopus citatus a Rege, cum non posset Emprionem Pagi aliter probare, venditorem suum, Petricum ut ajunt, qui ante triennium mortuus erat, resuscitatum ad Tribunal Regium sistit: qui vendidisse se Pagum & Precium omne accepisse falsus regem & ipse, quod innocenti Negotium Episcopo faceffatur, objurgat. Ita ingratis & inviro Rege vincit Causam Stanislaus, a quo rogatus Petricus an optaret per aliquot annoseffe superstes, respondisse dicitur: malle se ut precibus Stanislai poenæ Purgatorii quæ alioquin futuræ essent longæ ipsi mitigarentur, ut paulo post in Cælum posset migrare: Atque ita exanimis in Sepulcrum relatus est.

Miraculum a Stanislao Episcopo. Cra. 07. editum:

Circa hæc Tempora Sacerdotum matrimonia Gregorius VII. (Hildebrandus antea dictus) Concilio cum suis in Italia habito inibuit, missis ad Germaniæ Episcopos plenis minarum litteris quæ honore Sacerdotii eos privarent, qui decreto Concilii præterito conjugati esse pergerent. Antistes igitur Mogunciacensis Synodo Heresfordiæ convocato, cum litteras Papæ vel invitus prælegisset, orassetque summi Pontificis Edicto audientes esse: quæque Concilio placuissent recipere vellent, repente tanta in eo Confessu seditio exorta est, ut parum abfuerit, quin Præsul ipse de Cathedra deturbatus, subitoque Tumultu contrucidatus fuisset.

Matrimonia Sacerdotum abrogata:

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1076.

HENRICI IV. 20.

Ortum hoc Anno Schisma inter Hildebrandum sive Gregorium VII. Pontificem & Henricum IV. Imperatorem, quo Romana Ecclesia totaque Respublica misere vastata est, Gregorio Anathema Henrico denunciante, & in Imperio Rudolphum ei surrogante. Incredibile dictu quantum unus hic Hildebrandus doctrinam illam quæ de Principibus statuendi potestatem Pontifici promittit, promoverit, ut Jure liceat Hildebrandinam eam appellare: quæ est primum Auctorem Hildebrandum non habuit, sic tamen ab eo primo est exculsa & quoad Theoriam & quoad Praxin ut nulla temere scientia ab homine uno majora acceperit Incrementa, quam hæc accepit ab Hildebrando.

Minæ Gregorii VII. P. R. in HENRICUM IV. IMP.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1077.

HENRICI IV. 21.

Ad hunc annum videndus omnino ** Lambertus Schaffnaburgensis ubi de Polonorum Duce, Contra leges & Jura Germanorum Regium nomen affectante.

DUX POLONORUM in REGEM consecratus:

Ee 3

Anno

* Lamberti Schaffnaburgensis hæc sunt Verba: „Inter Ducem Polonorum & Ducem Behemorum infestissima dissensio erat, propter quod eos Rex in Civitatem Misene autumnali Tempore evocatos durius corripuit & ut deinceps suis singuli Terminis contenti essent, nec se vicissim temerariis Incurfionibus lacefferent, sub obtentu Regiæ Majestatis precepit, alioquin se Hostem & Vindicem experturus foret, qui prior alteri arma intulisset.

** Lamberti Schaffnaburgensis hæc sunt verba: „Dux Polonorum qui permultos jam annos, Regibus Teuthonicis tributarius fuerat, cujusque regnum jam olim Teuthonicorum Virtute

Anno

CHRISTI

1079.

CÆSARIS

HENRICI IV. 23.

Geatius Episcopus Cracoviensis occiditur a Boleslao;

STANISLAUS EPISCOPVS cum minime resipiscere Boleslaum animadverteret, anathemate eum percutit, totaque Urbe Sacra fieri vetat: imitatus forte Exemplum D. Ambrosii qui Theodosium Imperatorem ob eandem Thessalonicensem a Limine Templi reiecit, sacrisque arcuit. At vero iratus & fremens Boleslaus, cum per Satellites frustra Stanislaum aggressus fuisset, ipse stricto Ense in Ædem D. Michaelis extra Urbem in Ripa sitam, ubi tunc cum paucis Sacerdotibus sacris operabatur, irrumpit, lethaliq; Ictu Episcopum in Verticem ferit ita ut cadens animam protenus exhalaret. Cadaver a Satellitibus in Partes dissectum canibus & volucris obiectum est: quod a quatuor tamen aquilis quæ alioqui in Polonia raro conspiciuntur, defensum mirandum in modum coaluisse dicitur. Fuit hæc Boleslai Saxonia sane quam iniusta, et si & modum excedere Zelus Episcopi potuit, qui quidem ob Vitæ morumque Sanctitatem & quæ ab eo edita dicuntur miracula centesimo demum & quinto ac septuagesimo post mortem Anno, scilicet Boleslao V. & Episcopo Cracoviensi Prebenda ab Innocentio IV. divorum numero adscriptus Polonis hodieque Patronus & Tutela colitur. Memoria Ejus celebratur die 8. Maji.

Anno

CHRISTI

1081.

CÆSARIS

HENRICI IV. 25.

Boleslaus Pol. Rex in Exilium abiit:

Boleslaus Poloniae Rex ob S. Stanislaum eandem a Gregorio VII. fulmine percussus dignitate Regia exiit: atque ita de quo omnia bona sperata & videri coepta in omnia mala desinit, ipseque infelix & invidus omnibus Hungariam fugit ubi Conscientiæ Doloribus laceratum misere periisse scribunt. Sunt tamen qui volunt, eum clam ab omnibus errabundum inter Alpes ad Monasterium quoddam sive id ad Onipontem sive ad Villacum situm sit (utrumque enim memoratur) pervenisse: ibique latentem quisnam esset post multos labores in coquina ministerio ultro & poenitentia commissi Parricidii susceptos & exhaustos Vitam finivisse. Regnavit annos XXII. Conjugemque habuit Wifeslavam Russorum Principis Filiam, quæ Patrem eum fecit filii unici Miecislai qui XII. annorum Puer in Exilium cum Patre profectus, indeque a Patre in Poloniam revocatus sine liberis obiit. Regi exaugurato successit frater Wladislaus quem Hermannum etiam vocarunt, sed sine corona: Princeps tantum Poloniae: Cujus Gubernationis Initium in annum sequentem incidit.

Ejus Obitus:

VLADISLAUS Frater successit:

WLADISLAUS I.

Anno

CHRISTI

1086.

CÆSARIS

HENRICI IV. 30.

WRATISLAUS Princeps Bohemie in REGEM consecratus:

Wratislaus, Primus Bohemiarum Principum ab Henrico IV. Imp. in Regem * Bohemiarum Comitibus Moguntia celebratis a. d. 16. Junii evehitur, non Moravorum duntaxat regione, sed & Lusatia superiore in Bohemiam translata, quam Misnia Marchionibus quod Saxones juvissent, cum inde usque ab eo Tempore quo Marchia ab Henrico Aducepe constituta fuit in Werinensis Familia live Wirtekindi posterorum Ditione fuisset, recens Imperator ademerat. Silesiam quoque & Poloniam illi tributam tam Hungari quam Germani Annales perhibent, quod verosimile ob exaugurationem Regis Boleslai. Diademate Regio cinctum una cum Uxore Zvatava ab Egilberro Trevirensi Archiepiscopo XVII. Kal. Jul. acclamantibus

„tute subactum atque in Provinciam redactum fuerat, repente in Superbiam elatus, propter
„ea quod Principes Teuthonicos cerneret domesticis seditionibus occupatos, nequaquam ad
„inferenda exteris Gentibus arma vacare, Regiam Dignitatem, Regiumque nomen sibi usurpa-
„vit, Diadema imposuit, atque ipso Die Natalis Domini a XV. Episcopis in Regem est conse-
„cratus. Quæ brevi post comperta, Principes Teuthonicos, quibus Reip. Dignitas Curæ fuit,
„graviter affecere, sibi que invicem successebant, quod dum intestinis in se atque in sua Viscera
„Odiis ferverent, & digladiarentur, potentiam opesque barbarorum in tantum aluissent, ut jam
„tertio Dux Boemicus Regnum Teuthonicum Ferro & Igne populabundus peragrasset, & nunc
„Dux Polonorum in Ignominiam Regni Teuthonici contra leges ac Jura Majorum Regium
„Nomen Regiumque Diadema impudens affectasset.

* Neplacho Abbas Opatovicensis ad an. Dni 1086. „Jubente Imperatore HENRICO magna Synodus in Moguntia fuit celebrata, in qua Imperator consentientibus omnibus mandat Egilberro Trevirensi Archiepiscopo, ut WRATISLAUM, primum Regem Poloniae & Bohemiarum, in Civitate Pragensi consecret & inungat.

tribus Cleris & Sarrapis universis WRATISLAO REGI quam Bojemico tam Polonico, Magnifico & Pacifico a DEO coronato Vita, Laus & Victoria, testatur Cosmas Pragensis.

Anno

CHRISTI

1091.

Wladislaus Poloniæ Dux Prussos ac Pomeranos rebellantes fortiter repressit iudic- Polonorum a
que, Arenua Secechi Palatini Cracoviensis & Magistri militiæ opera usus. Pugna Borussis re-
& Victoriæ Dies fuit qui Assumptionem B. Virginis anniversaria Celebritate repræ- portata victo-
sentabat. ria:

PETRUS I. EPISCOPUS VVRATISLAVIENSIS qui reditus Ecclesiæ & nume- In Petri I. E-
rum Canonicorum auxisse scribitur, ultimum hunc vitæ annum habuit, postquam pisc. VVratiz-
electus esset decimum nonum: eique substitutus est ZYROS LAUS Rosarum familia lavj defuncti
nobilis Polonus qui in Templis insituit Ceremonias Ecclesiæ Cracoviensis locum ZT-
ROSLAUS
ROSA eligi-
tur:

Anno

CHRISTI

1093.

CÆSARIS

HENRICI IV. 37.

XIX. Kal. Febr. febr. extinctus WRATISLAUS I. REX BOIEMIÆ cogn. Ju- Obitus VVRA-
stus, celebrique funeris Pompa & magno Populi luctu elatus atque sepultus Wissegra- TISLAVI. RE-
da in Templo D. Petri quod ipse fundavit & liberaliter donavit. Dux præfuit Boje- GIS BOHE-
miæ XV. Rex vero factus XVI. ann. Scribit Curæus WRATISLAVIAM ab hoc Vvatis- MLE:
lao Rege nomen habuisse, annoque W. 30. sua primordia cepisse. Successit Wra-
tislao Regi Conradus frater.

Bretislaus Dux Bojemix Wratislai Regis defuncti Frater Silesiam Incendiis & Po- Silesia a Boh-
pulatione vexat: quæ de re Cosmam Pragensem audire operæ Pretium lib. III. Chron. mis pervasata:
Bojem. sic scribentem: Hic quotiescunque in Poloniam invasit, semper cum magno
Triumpho remeavit. Quam utique anno DOMINI 1093. sui vero Ducatus primo,
ita crebris Incurfionibus demolitus est, ut ex ista Parte fluminis Odræ a Castro Ricen
usque ad Urbem Glogou præter solum Nemci oppidum nullus habitaret hominum: nec
tamen cessavit ab ea vastatione donec Princeps Poloniæ Wladislaus cum magna suppli-
catione, præteriti & præsentis Anni Tributum usque ad unum solveret obulum, Cujus
Census hæc fuit summa: M. Marcæ argenti: & LX. auri. Qui etiam Dux in circo
Civitates quæ pertinent ad Provinciam Kladzko dictam tradens filio suo Boleslao, amit-
tite eum per manus traditionem & fidei Sponfionem Duci Bretislao, quatenus obse-
quendo suo Avunculo a Patre sibi creditam cum Pace possideret Provinciam. Ipse
autem Dux VVladislaus dat Sacramentum, quod Tributum olim Duce Bretislao
constitutum D. Marcas Argenti & XXX. auri annuatim sibi pro concessa Pace
solveret determinato Tempore.

Anno

CHRISTI

1094.

CÆSARIS

HENRICI IV. 38.

Vladislaus Poloniæ Ethnarcha bellum Bojemix infert, Secechi Palatini Cracovi- Moravia a Po-
ensis eo quod ipse adversa Valerudine ab hac expeditione prohibebatur, utens opera- lonis pervasata:
Mandata cum dabat Sececho proficiscendi Vladislaus, aderat forte filius Boleslaus, no-
num tunc agens Annum, attentoque animo omnia hauriebat: & in leonini caruli mo-
rem qui teneris etiam Unguibus laniatu tamen jam gaudet, generosum pueri pectus
belli gloriæque cupiditate impendio exardescerebat: neque diutius animo conceptam
flammam ferens, genua Patris amplexus & collo Ejus implicatus, vix magnis Precibus
osculis & blanditiis eum exoravit, ut cum Sececho ad id bellum mittatur: Sececho
itaque Pueri Cura mandatur, ut vero ad Exercitum ventum est, puer sine gula quæ
fiebant, curiosius observare, versari inter ordines, omnibus arridere, æstum Imbrem-
que pati, vigilare, humi cubare, vigiliis cum Sececho obsequitare, aliaque multa præ-
ter Ætatem facere, & ita ferre, ut Indoles illa studiumque Pueri futuram ejus magnitu-
dinem

* Jam an. 1017. Dirmaro Merseburgensi Civitas audit WRATISLAVIA, quam Wroclavam
appellat: & tanta quidem, ut in eam Boleslaus Pol. Rex sese recipere atque eventum Ob-
sidionis Nemetzenfis expectare tutus potuerit, imo ad an. 1038. Dlugoffus, Curæo anti-
quior, Gnesæ & Posnanæ parem facit, taceo plura argumenta, quæ uberrime common-
strant, ante Wratislavum Bohemix Regem, Urbem Silesiæ WRATISLAVIAM existisse.

dinem non obscure portenderet. Vastata autem Igne ferroque Moravia in unius Principis ditionem cum Bojemis redacta, & paucis hostium turmis, quæ sese tulerant obvias, aliquot Præliis profligatis, reduxit cum Boleslao Copias Secechus præda onustus. Nec ita multo post translato in Pomeraniam bello Medireciam Arcem a Pomeranis quibusdam captam recepit.

Anno

CHRISTIO

CÆSARIS

1097.

HENRICI IV. 41.

Vladislao Polonia Principi Filius nothus erat Sbigneus, magni quidem sed turbulentumque ambrosi Animi, quem ob id Pater Litteris a Pueris utcumque imbutum in Saxoniam relegarat, & vitæ monastica addixerat. Interea in Aula ex Successu Militiæ Secechus, de quo diximus, creverat: ita ut ex ejus fere nutu Respublica Omnis & Princeps ipse pendere videretur. Quæ res magnam ipsi apud nobilitatem Invidiam, majus ipse sibi indies Odium intolerabili fastu & immoderato Dominatu conflabat: Itaque complures ab eo bonis exuti, proscripti, aut aliqua insigni Contumelia adfecti, multi item Potentiam & Importunitatem ejus reformidantes Solum verterant.

Qui tandem instigati a Bohemis apud quos tutus illis receptus erat, Sbigneum è Monasterio extractum Ducem sibi adfiscunt, ac WRATISLAVIAM cum eo & cum Bojemorum Auxiliis & voluntariis Saxonibus contendunt. Cumque a Præfecto Urbis Magno: Coniite Illustri & Spectata Virtutis in Urbem recipi se peterent, nolle se Patri bellum facere dicentes, sed ut Secechi Conatus & Potentiam frangerent, qui sese & totum Regnum per Vim opprimeret, haud difficulter obtinuerunt, Sbigneusque in arcem honorifice receptus est. Id autem ubi Vladislao Princeps recevit majorem in modum commotus, certos Homines misit qui Magnum & WRATISLAVIENSES suis Verbis objurgarent, & ut Sbigneum ejicerent severe mandavit. Responsum a Wratislaviensibus: se non hostem sed Filium Principis recepisse, nec a fide Principis unquam recessisse, orare tantum ut Exules, Homines honestos, Clementia sua redituque in Patriam dignetur: nec ita crudeliter opprimi patiatur. Vladislao diutius non cunctandum ratus cum Exercitu ad Urbem accedit: Ibi cum Populus universus ZYROSLAO EPISCOPO præeunte obviam ei prodisset, ac peccatum passus, nec quidquam quod imperaretur directans se suæque Principi permisisset, Vladislao quanquam jure irasci poterat, poenitentia sibi satisfieri passus, Veniam dedit, cæterum Magnum a Præfectura amovit, & pro eo Voislao Boleslai Filii Præceptorem, illis præfecit. Sbigneus autem metuens Iram Patris, pridie antequam is adveniret in Pomeraniam profugerat, ubi tandem prælio victus, vivus in Patris Potestatem venit: qui Procerum & Episcoporum precibus tandem exoratus non modo Culpam Sbigneo remisit, sed & cum Boleslao legitimo filio, pessimo Exemplo & magno Reipublicæ malo, honore exæquavit, & quibus finibus uterque post se principatum obtineret, designavit. Nec ita multo post Secechus, utroque Principis Filio adnente, exulatum abire in Russiam coactus est, ac quamvis longo post Tempore placato Boleslao ab exilio redierit, nunquam tamen ad primum Dignitatis & Potentia Gradum pervenit.

Bretislaus Bojemorum Dux Silesiam cum Exercitu ingreditur.

Cæterum interea dum Sbigneum Pater prosequitur, Bretislaus Bojemorum Dux cum tumultuaria suorum manu in eam Poloniæ Oram, quæ ad Nissam Fluvium est, prædabundus Excursionem fecit: Bardum arcem defensoribus vacuum cepit & exussit: aliam ipse in Rupe quadam prærupta celeriter construxit, & aliquanto ibi Præsidio relicto Cameneciam adpellavit: sed quam tamen paucis annis post Boleslao Nepoti suo ex Sorore restituit.

Anno

CHRISTIO

CÆSARIS

1099.

HENRICI IV. 43.

Dux Bretislaus in nativitate DOMINI Boleslao per sororem sibi propinquum invitat ad Convivium quod erat in Urbe Satec dispositum ubi in ipso festo consentientibus omnibus Comitibus Bojemis factus est Boleslaus Ensiser Avunculi sui: quem post festum Dux remittens ad propria, dona dat ei & constituit, quatenus ensiseræ Dignitatis pro Ministerio ex Tributo, quod Pater suus Vladislao solvebat semper annuatim C. Marcas argenti & X. auri Talentis habeat. Verba sunt Cosmæ Pragensis lib. III. Chron.

Anno

CHRISTI

1100.

ZYROSLAUS novem Annorum Episcopus Wratislaviensis diem clausit, ad Antecessorum Cineres Wratislaviæ repositus. Successorem habuit Imislaum five HAYMONEM antiquæ Lestitarum Stirpis Polonum nobilem in cujus Electionem Boleslaus ægre tandem consensit.

In locum Zyrosłai Episcopi Wratislaviensis defuncti succedit IMISLAUS:

Anno

CÆSARIS

HENRICI IV. 44.

CHRISTI

1102.

Wladislaus Poloniæ Princeps laudabilis morbo & angore confectus prid. Non. Junii cum XX. regnasset annos, vixisset propemodum LIX. obiit, in Basilica Plocensi Solemni Pompa funeratus. Uxores is habuit duas, quarum prior JUDITHA Wratislavi Bojemiar Regis filia, Bretislai Soror, cum filium illi peperisset, Boleslaum die 20. Aug. anno S. clō LXXXIV. partus doloribus adeo debilitata fuit, ut prid. Natalis CHRISTI expiravit: altera * SOPHIA Henrici III. Imp. Filia: Henrici IV. Soror: Salomonis Hungariæ Regis vidua, cum qua nuptias Cracoviæ magno cum Apparatu celebravit anno clō LXXXIIX. filiasque genuit tres, quarum nomina ignorantur. Ex Concubina autem natus ipsi Sbigneus, cui Cujavia atque Masovia & Lenciciensi Tractu concessis, Boleslaus cætera atque adeo etiam Silesiam cum summo Imperio obrinuit: Crivou-
stus h. e. distortus vulgo cognominatus, quod Carbunculus ei ab ineunte adolescentia Os distorterant.

Obitus & Liberi VVLADIZLAI Principis Poloniæ

Succedit BOLESLAUS III. Crivoustus

BOLESLAUS III. CRIVOUSTUS.

Anno

CHRISTI

1103.

Boleslaus Crivoustus exacto luctu annuo, orante Senatu Uxorem duxit Sbislavam Svantopolci five Stopolci Michaelis ** Kioviensium Principis Filiam, non sine Indulgentia tamen Pontif. Romani, ne propter intercedentem cognationem incestus essent ex Nuptiæ.

Cul Sbislava, Michaelis Kiovi. Princip. Filia nubis

Quæ sequentibus annis gesta, confuse a Scriptoribus traduntur: ut annorum ratio non constet. Moravos quidem ditionem suam Sbignei Consilio & opera invadentes; Duce Zulislao feliciter fudit: ac ei pro amissa in prælio manu, auream donavit. Ipse quoque in Moraviam incursionem fecit: exustusque plurimis Vicis atque Pagis non parvam etiam Prædam in Poloniam revexit. Pomeranos adhuc aliquoties vicit, eorumque Urbem imprimis divitem & populosam Bialogrodam tum & Colbergam, Camenum, Velinam, Cosminum aliaque oppida in Potestatem suam redegit. In cujus quidem belli Historia primam fieri Glogoviæ Mentionem Curaus purat: cum narret Dlugossus, Boleslaum ut Pomeranos deluderet, collegisse exercitum Glogoviæ, præ se ferentem Expeditionem Bojemicam, sed inde subito movisse in Pomeraniam. Verum hoc aversus: quippe cum centum retro annis Gloguam Urbem memoret Ditmarus Episcopus Mersburgensis antiquissimus Misniæ & Saxoniarum Historicus.

Virtus Boleslai Regis Poloniæ

Anno

* Ebbo in Vita S. Ottonis Ep. Bambergensis in actis SS. Antverp. T. I. Julii p. 426. „Accidit forte illis diebus, ut germana Soror HENRICI IV. Imperatoris, Juditha nomine, in Matrimonio jungeretur Boleslao (Wladizlao) Polonorum Duci. Add. Nobiliss. Dn. Jo. Dav. Kæleri P. P. Altorfini Dissertatio Genealogica de Familia Augusta Franconica, p. 58. & 59.

** Dlugossus lib. IV. ad an. 1103. „Boleslaus Polonorum Monarcha uxorem Principis Majoris Russiæ Filiam Svantopelkonis Ducis Kioviensis nomine Zbislavam, Virginem formæ & moribus illustrem (quamvis alter alterum quarto consanguinitatis gradu æque contineret) accepit. Nuptiarum celebritatem Cracoviæ 16. die Novembris acturus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

HENRICI V. 2.

HENRICUS

V. CÆSAR

Bellum Hunga-

rie infert:

Henricus V. Cæsar a Svatopolco Bojemo adjutus Colomanno Hungarorum Re-
gi qui Almu fratrem regno eiecerat * bellum parat, sed nullo conatu. Auxilia
Colomanno misit Boleslaus Polonus, ac dum in castris Cæsaris esset Bojemix Princeps
ipse interea Bojemiam depraedatus est. Post hoc bellum Boleslaus Sbigneum fratrem
propter Proditionem sapius tentatam, cum omnes capite plectendum censerent, exilio
multat: ipseque ad Henricum Imperatorem se recepit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

HENRICI V. 3.

1109.

Inde Silesia
sed Eventu si-
nitro:

Glogovia mira
Civium Virtus
se servata:

Henricus V. Imperator adjutos a Polonis Hungaros, & vexatos Bojemos indigne
ferens, sollicitatus insuper a Sbigneo exule magnis coactis Copiis Poloniam Svatopul-
co Bojemo & Sbigneo Sociis tendit. Libusioque oppido limitaneo & Riceno captis,
Bithomia autem arce frustra oppugnata exercitum ad Glogoviam ducit: cumque va-
do invento non procul ab Urbe in alteram Viadri ripam traduxisset, multos ex Agmi-
nibus Boleslai incautos oppressit. Hinc magna vi Urbs oppugnari cœpta, frequens
quidem ea Tempestate sed non munitissima. Oppidani veriti, ne capta per Vim urbe
extrema quoque ab irato Hoste paterentur, quinque dierum Inducias petunt: quibus
nisi succursum sibi esset, deditionem promittunt, obsidesque dant primorum Civi-
um liberos. Ad Boleslaum itaque mittunt, quanto in Discrimine sint, ac quid
cum hoste constituerint exponunt, orant ut illis opem celeriter ferat. Collaudavisse
eorum Consilium, mature se affuturum pollicetur, quod ni affuerit sustinere hostilem Im-
petum jubet, ni faciant, deleturum se eos post Discessum Cæsaris jurat. Valuit apud
Glogovienses plus fides & auctoritas Principis, quam privata Pietas: Itaque biduo quod
de Induciis erat reliquum, ad sustinendam Vim Hostium omni ope se comparant. Ad-
veniente ergo quinta Die promissam deditionem Cæsar poscit, ubi vero mutatos op-
pidanorum Animos videt, corona Urbem oppugnat, obsidesque machinis allegari &
ad mœnia obverti jubet: ut dum suis oppidanorum misericordia parcat, facilis & libe-
rius mœnia subeant. Sed nihilominus oppidani omne Telorum Genus in suos jux-
ta ac in Hostes congerunt, ac omni ratione Vim hostium depellunt. Cæsar illorum
Constantiam admiratus, & suorum pericula ac vulnera miseratus, receptui canere jus-
sit, & in Castra suos reduxit, amissis multis Viris fortibus; Boleslaus interea expectata
Auxilia acceperat, validasque de suo milite copias habebat, itaque propius Hostem acced-
it, ne tamen pugnandi Copiam, quamvis flagitantibus suis faciebat sed è latebris & In-
sidiis hostilem Exercitum petebat, populatores excipiebat, subitisque IncurSIONIBUS nec
oppugnandi Urbem nec reficiendi se nec quiescendi Spatium hosti dabat. Angebatur au-
tem ancipiti malo Cæsar obsessio quam obsidenti similior, præsertim Svatopulcus Bojemus
adacto per Tergum Telo jussu Virovicensium exitum occisus fuit. Cæterum Boleslaus
Cæsarem non satis auspici Belli jam pertasum simul quod hyems instabat faciliorem
placidioremque fore, legatos ad eum de armis pace commutandis misit: quibus Cæsar
has Conditiones dixit: ut Sbigneus in Principatum suum restitueretur, & ut Poloni Tri-
butum penderent, quod deberent Imperio. Duræ videbantur legatis Conditiones: ne-
que existimabant principem eas acceperum esse. Ibi Cæsar ut legatos terreret, thesauris
suis apertis Vim maximam Auri & Argenti iisdem demonstravit: Hisce inquit Præsi-
diis Polonos subjugabo. Cui Legatorum Princeps Scarbicus Comes subridens intrepido
ac prorsus heroico Animo detractum quem digito gestabat Annulum ad reliquum Cumu-
lum adjecit, his Verbis additis: Aurum Auro jungatur. Secumina intellectum Cæsar gra-
tias agendo elusit, lingua Germanica habet Danck dicens: quod est: Gratias ago: indeque
postea universæ Familix nobile nomen mansit ut Habdanckii adpellarentur, ex quibus
ortæ creduntur in Silesia nobiles Posedoroskiorum & Jencovitiorum Gentes honora-
rissimæ. Reversi ad Boleslaum Legati mandata Cæsaris referunt: At is Conditionum Ini-
quitatem accusatus, Cæsarem vexare pergit, qui tot malis fatigatus majoraque metuens
alio

* Pisonium obsidione cinctum, sed non expugnatum referunt Chronicon Claustro Neoburgen-
se Tom. I. Script. Rer. Austriac. R. P. Dn. Hieronymi Pez: & Chronicon Monasterii Mel-
licensis Tom. eodem. inde Tom. II. p. 183. Chronicon Monasterii Admontensis.

alio transferre bellum statuit: ideoque soluta Glogoviz obsidione ad interiora Poloniz & Wratislaviam Urbem instructa acie contendit. Jamque uno duntaxat ab Urbe milliario aberat: cum Boleslaus infesto Agmine a Tergo subsecutus, aperto illum Marte laceffit. Fit ergo Prælium, auspicio ipso atrox, & primo Poloni gravi Germanorum Armatura cum strage rejecti sunt. At Boleslaus non deficiens Animo cum generosa Oratione suos fortes esse jussisset, acriori in Germanos Impetu conversus, pugnam instaurat, nec ante finem facit, quam turbata & dissipata undique Cæsariana Acies succumberet. Cecidere eo Prælio utrinque permulti, ac Cæsar ipse ægre se discrimini per fugam subtrahit. Campus ubi pugnatum plenus Cadaverum, acerbum & miserabile Spectaculum exhibuit. Ac Poloni quidem conquisti sunt ac sepulti, Germani autem insepulti Canibus & Volucris Esca jacuere. Inde autem, cum eo tanta Vis Canum convenisset, ut præberet difficilem transitum Iter facientibus, locus ille Caninus Campus dici cæpit: quod nomen etiamnum utraque lingua qui ibi est Vicus, retinet. Eæ hæc quidem in Polonorum Annalibus sic memorantur: Cæterum Scriptor Bojemus rem aliter gestam recenset, aliter item Germani: Peucerus Cæsarem juncto Svatopoleo socio tentasse Polonos, tributa Imperio ex pacto & obligatione debita solvere detrectantes, sed quod dilapsis ob Cadem clandestinam sui Ducis Bojemis, reliquis Copiis diffideret, abduxisse Exercitum ab obsidione urbis Glogoviz Consilio Viperti Comitibus Groicensis, & cum Polonis transgressisse: illius autem magnæ Cladis ab Henrico Cæsare ad Wratislaviam acceptæ mentionem nullam facit.

Prælio ad
VRATIS-
LAVIAM ge-
ro victus IM-
PERATOR.

Cosmas Pragænsis Decanus lib. III. Chron. sic de his Rebus scribit: Mense Septembris intrat (Henricus) Silesiam & circa primū ejus oppidum Glogou disposita Obsidione, devastat eam ex utraque Parte fluminis Odra a prædicto oppido usque ad Castrum Riecen, & iterum cum magna præda reversus est ad castra: Ibi cum jam disposuisset ut in crastinum Ducem Zvatopluc & ejus dimitteret Exercitum, totam in regalibus negotiis usque ad noctem duxerunt Diem. Affuit interim in castris quidam miles audacissimus audacior & missus a Joanne filio Cista de Gente Warlovici qui in utrumque paratus aut partem magnis Ausibus acquirere famam, aut cum morte ducis simul amittere hanc vitam, stetit sub patula sagæ juxta Viam qua itur ad regalem Curiam, observans reditum Ducis, dum rediret de Curie Regis. Quem ut vidit primo jam noctis in crepusculo stipatum ingente Caterva Militem obsequentium insiluit in Equum, & paulisper se immiscuit Agmini in medium, & toto annisu Virium inter Scapulos Ducis vibrans Jaculum, intima fatifero rupit præcordia ferro. Qui citius quam tangeret Humum exhalavit spiritum, scilicet XI. Octobr. mens. Kalendis.

Pegavienfis Monachus in Historia de Viperto Groicensi, ejus Proemio advocat omnium eos testes qui videre arque audire, denique etiam interfuere, & quorum ipse aliquot superstitēs norit, expeditionem istam ad annum cło CXI. refert, ejus de illa hæc leguntur Verba: Deinde in Poloniam Expeditionem suis indixit, & Wigberto simul proficisceretur imperavit. Qui sumtis duobus millibus profectus est, cum ergo propter Borvi regem haberet intentum, Zuetipoleus cum Rege plurima de Wigberto clam tractabat Consilia, quod illius non diu latuit Industria: Sæpius vero Zuetipoleo media noctis Tempore ab hujusmodi Consiliis ante Wigberti Tentoria ad sua redeunte, tandem cum suo egit milite quodam, ut transeuntem sicut heri & nudius tertius improvisum clam perimeret. Cujus Transitum idem diligenter explorans, cuspide in eum vibrata inter Scapulas Cutem transfixit. Illoque ruente ad castra Wigberti Miles aufugit. Exorto deinde clamore Bojemorum, ubi eis Interitus Ducis innotuit, nil morati, præcipientes aufugerunt, & Regem positum in grandi Anxietate relinquunt. Vocatus dehinc a Rege VVigbertus affuit, quem Rex ut se cum suis a Polonia deduceret, obnixè petit: Quod se facturum grater pollicetur, si Borvi per eum in Paternum Principatum restitueretur. Cujus petitioni refragari tandem non valens, utpote necessitate ductus annuit, & ut illum in paternam sedem reduceret imperavit. Rex itaque festinus VVigberto præduce, Polonia decessit: sed VVigbertus Juvenis, filius VVigberti, patre jubente Borvin in Principatus sedem Pragam reduxit.

Interitus Ducis
Bojemorum:

Curzus verosimilem esse credit narrationem vetustorum Annalium MStorum ubi traditur, Cæsarem ad Glogoviam accessisse, eamque irritò Conatu oppugnasse: movisse etiam ad VVratislaviam sed exercitum a quotidianis Excursionibus Boleslai ita afflictum, ut Cæsar stecti se passus sit ad Pacem, propositis Conditionibus longe æquioribus quam Initio belli tulerat.

Sunt qui scribunt an. 1109. Henricum V. Imperatorem SILESIAM Boleslao Poloniz Duci ob feloniam abdicasse, & in Jus ditionemque Imperii Germanici asseruisse, sed postea in Comitibus Bambergensibus eandem Boleslao sub annuo Tributo restituisse. Lehm. I. V. Chron. Spir. c. 42. Curæus in Annal. Sil. Negat vero Michov. in Chron. Reg. Polon. I. III. c. 10.

CHRISTI

1110.

Anno

CÆSARIS

HENRICI V. 4.

Pax inter IM-
PERATO.
REM & Polo-
nia Regem
sanctificata:

Boleslaus Polonus ab Amicis persuasus, ut animum suum vinceret, ipse ad Casarem Bambergam splendido Apparatu & Comitatu proficiscitur, qui adveniens comiter & honorifice acceptus Cæsari reconciliatur, pace etiam per novam adfinitatem sancta & stabilita. Boleslaus enim Henrici Sororem Adelheyden duxit, & filio suo WLADISLAO impuberi adhuc Christinam ejusdem Cæsaris * Filiam parvulam despondit. Peractis autem magna celebritate & summa omnium læticia nuptiis, datis & acceptis ultro citroque magnis muneribus, Boleslaus in Poloniam revertit, ac Glogoviam aliquamdiu commoratus, Urbem priori bello quassatam restituit & ornavit.

Anno

CHRISTI

1112.

CÆSARIS

HENRICI V. 6.

Excursionem
Sbignei in Sile-
siam:

Boleslao ad Bellum Prufficum profecto, agmen interea quoddam prædabundum a Sbigneo emissum Silesiam afflixit, quod tamen Virtute Incolarum deletum est.

Anno

CHRISTI

1113.

CÆSARIS

HENRICI V. 7.

Boleslaus Rex
Poloniz Bohe-
miam cum Ex-
ercitu ingredi-
tur:

Boleslaus Poloniz Princeps Sobeslaum exulem Vladislai Bojemorum Ducis fratrem restitutus Bojemiam cum infesto exercitu ingreditur, ac obvius quibusque vastatis cum Vladislai Copiis congressus, ipse hostem qui ante alios Pugnam ciebat, manu sua perimit. Huic proximus Derslaus Pocillator. Quo exemplo incensus ardor cæterorum militum ** hostem referre pedem coëgit, repetitaque e vestigio in Bohemiam excursionem incolumes cum ingenti Præda in Poloniam reverterunt. Ex Prussia vastata Rustici in Poloniam ducti ac per diversa loca distributi. Sbigneus autem reliqua Spe quam habebat Bojemorum & Pomeranorum Armis penitus abjecta, fratris Clementiam supplici Legatione tentabat, obsequentem se semper fore pollicitus. Emollice hac Legatio Boleslai animum, suapte natura ad misericordiam pronum, revocatur Sbigneus, nequiquam reclamantibus Proceribus. Veniens autem nihil de fastu & vanitate sua remisit quæ res illi mortem acceleravit.

Anno

CHRISTI

1115.

CÆSARIS

HENRICI V. 9.

Pax sanctificata in-
ter BOHEMI-
AM & Poloni-
am:

Julio Mense Vladislai Bojemiz Princeps ejusque fratres Otho & Sobeslaus nec non Polonorum Princeps Boleslaus cum suo quisque comitatu in apertis campis ad Odissam Annem convenerunt, novumque invicem foedus istum jurejurando confirmarunt: sequenti autem die datis & acceptis ultro citroque muneribus ad sua quisque discesserunt. Cosmas. Prag.

Anno

CHRISTI

1116.

CÆSARIS

HENRICI V. 10.

Sbignei Inter-
dictus:

Boleslaus Princeps Sbignei fratris insanabile Ingenium videns poenitentia duci quod

* Henrici V. Imp. Sororem, nomine ADELHEYDEN Vladislao II. Silesiz Duci, Boleslao III. REGIS POLONIZ Filio primogenito Conjugem fuisse, Diplomatis & Annalium MStorum fide ad no. 2. Tab. I. Genealogica Tom. I. Scriptorum nostrorum abunde probavimus: Boleslao vero Patri duæ erant uxores: 1. Zbislava: Michaelis Russiz Ducis Filia, an. 1103. ducta, Mater Vladislai II. quod Dlugossius & 2. Salomea: Henrici Senioris, Comitissæ a Bergen F. quod Annales Zvisfaltenses testantur, quæ uti verba sunt annalium, „VI. Kal. Augusti, anni 1144. post Regiam Domum quinque prolibus feliciter auctam ad superos abiit.
** Dubravius lib. XI. Boleslaum viduum fuisse, & Sobeslaum vulneratum memorat.

quod revocasset illum coepit, quem Igniculum in Pectore Boleslai cum magis alerent infensi Sbigneo proceres, eo mitissimum Principem impulerunt, ut fratrem interficiendum curaverit. * Alii tamen non morte mulctatum, sed luminibus privatum ex consilii Sententia fuisse, nec ita multo post cum dolore decessisse scribunt. Ipsum quidem Boleslaum admissi facinoris & contaminatæ illa labe existimationis suæ adeo poenituit, ut propitiando Numini assiduam postea operam navaverit, multisque lacrymis, Eleemosynis & Laboribus peregrinationum in Galliam Narbonensem ad D. Ægidij tutelaris sui, in Hungariam ad D. Stephani Sepulchra, Gnesnam ad D. Adalberti Reliquias ultro susceptarum Scelus eluere conatus sit.

CHRISTI

1120.

Anno

CÆSARIS

HENRICI V. 14.

Collegium Sacerdotum primariorum quos Prælatos & Canonicos vocant, juxta Collegium Glogoviz majore fundatum ac vicariorum in majore Glogovia fundatum & institutum a Boleslao Principe Polonorum, adjuvante Haymone Episcopo Wratislaviensi.

CHRISTI

1121.

Anno

CÆSARIS

HENRICI V. 15.

Boleslaus Princeps nuptias Filio Vladislao cum ** Christina Henrici Imperatoris filia, qui tum demum ambo puberes facti fuerant, maximo apparatu celebrat, quibus Stephanus Rex Hungariæ ac Rufforum Bojemorumque Duces interfuere.

Nuptiæ
VLADISLAI
DUCIS
cum IMP.
Filiæ

CHRISTI

1122.

Anno

CÆSARIS

HENRICI V. 16.

Adelheidis Boleslai uxor post decem annorum sterilitatem filium *** Cazimirum paruit, sed qui decem annorum Puer turbato mortalitatis Ordine ante Patrem obiit.

F. Cazimirus
BOLESLAO
natus;

CHRISTI

1124.

Anno

CÆSARIS

HENRICI V. 18.

Expeditio in Danos hoc anno a Boleslao suscepta, auctore Petro **** Duvino, qui clara & illustri apud Danos ortus familia, cum se juvenis in aulam Boleslai contulisset, magna Ingenii Dexteritate & Suavitate morum cito se in Gratiam & amicitiam ejus se insinuavit, ita ut postea multis magnisque Possessionibus & imprimis Comitatu Scrinienfi & uxore illustri e Genere Ducum Ruffiæ quæ Sbislavam priorem Boleslai Conjugem cognatione attingebat, ab eo cohonestaretur. Pater hujus Petri Guiljelmus facile princeps erat Procerum Daniæ, quem cum ingenti Thesauo omnique ejus cognatione secum avexit, secundaque navigatione ulus post rem bene confectam in Poloniam tediit.

Expeditio in
Danos;

Boleslaus Ducis Boëmiæ Frater mittit ad Poloniæ Principem Stephanum Comitem, qui cum transiret Sylvam quæ est inter Saxoniam & Poloniam, incidit in armatas Latronum manus, fortiterque cum suis pugnans opprimitur tamen: solus Presbyter (inquit Cosmas) evadit & nunciavit in Urbe Glogou quod factam fuerat; Præfectus autem illius urbis nomine Voydan cum multis accelerans tunc armatis, invenit Stephanum.

Legatus Poloniæ in Silesia occisus;

Pf 3

* Eadem Dlugossus lib. IV. ad an. 1116.

** ADELHEYDE: Henrici IV. Imp. F. vid. Tab. I. Genealogica: no. 2. Tom. I. Scriptorum Rerum Silesiacarum.

*** Erravit Henelius hoc loco cum Dlugosso: nempe Salomeam Henrici Senioris Com. a Bergen F. alteram BOLESLAI III. REGIS Conjugem fuisse Annales Zvvifaltenfes testantur, vide quæ ad an. 1110. in notis diximus: ex hac reliqua Boleslai Progenies, excepto WLADISLAI II. Duce Silesiæ, Filio primogenito, quem Zbislava: Ruffiæ Principis Filiæ peperit. Eandem nobiscum Sententiam fovet Nobiliss. Auctor Bibliothecæ Polonicæ Specim. VII. p. 861. n. 215.

**** Fabulam redolere expeditionem hanc Idem Nobiliss. auctor Bibliothecæ Polonicæ l. c. affirmat: quare a vide Petri Dani sive Dunini Anastasin expectamus. quam Dn. Joh. Godofredus Baron: I. V. D. luci publicæ promissit.

phanum semivivum in media Aqua **Bober** super frutices harentem: nam barbari ut viderent multos de suis interfectos & alios vulneratos irati valde præcipitaverunt eum in prædictum fluvium. Quem præfatus Præfectus suscipiens & ejus Socios adhuc semivivos, tulit in Castrum suum, ibique Stephanus III. Kal. Junii Dominica Die moritur. Vixit eo ipso Tempore Cosmas Pragensis qui quidem ad annum 1125. Octogenerium se tunc fuisse scribit.

Anno

CHRISTI

1125.

CÆSARIS

LOTHARII I.

Haymon
Episc. VVra-
tislav. defun-
cto RUPER-
TUS succedit:

HAYMO EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS cum annis XXVI. sedisset, mortalitatem explevit, cui iuxta Wratislavia in Templo Cathedrali perfoluta sunt. Successit ei Rupertus nobilis Polonus: Præful providus.

LOTHARII
infelix cum
Bohemis Pa-
gus:

Lotharius Imp. expeditionem suscipit ut Othonem Marchionem Moravia Svatopluci fratrem Regem Bohemia constituat: ad Chlumecium usque Vicum progressus ac cum Bojemis congressus XII. Kal. Mart. infelici Marte pugnat amissis quingentis & quadraginta militaribus Viris, & Othone Marchione Moravia Regnum injuste appetente: Hartvingo Comite Holstenio & Gebhardo Comitem Quesurdio Patruo Imp. in acie * casis: captis autem inter alios Alberto Marchione & Ludovico Comite Lario. Sunt qui annotant XII. Martij Diem: preliumque initum cum Udalrico, cum scribendum fuisset Vladislao, ut habent Annales Boemorum. Lupacius ex MS. in tanto bello tres tantum Slavos sive Boemos paruisse norat. De Hacta S. WENCESLAI: Ducis quondam Bohemia: item Vexillo S. ADALBERTI Præfulis in eodem conflictu erectis ad Exercitu Bojemico sane mira narrat Cosmas, illaque ipsa & Hagecius prosequitur. Videndi præterea Cranz. lib. VI. c. 2. Sax. Fabr. I. II. rer. memor. Sax. universæ.

Anno

CHRISTI

1131.

CÆSARIS

LOTHARII 6.

Gorlicium re-
bauatum:

Sobieslaus Princeps Bojemorum qui Lusatia Partem magnam occupaverat, celebrem Urbem GORLICIVM juxta fluvium Nissam instauravit, & munivit quod sæpe prius fuerat vastata. Cur.

Procop. Lupac. in Ephem. Rer. Bojem. ad XIII. Febr. Sobieslaum Gorlicii primum Conditorem facit, dictionemque nunc corruptam seu intercisam esse scribit, cum antea integra Voce Horezelec sive Zhorezelec (quasi locus incendio vastatus & consumptus) appellaretur: antiquitus etiam Drewnow (a Lignorum sive Sylvarum ut Etymon indicare videtur Copia) vocaretur.

Boleslaus Rex
Poloniae se Im-
peratoris sub-
mittit:

LOTHARIUS IMP. coronatus an. 1131. & ab Urbe rediens Germaniam ingreditur, & Polonorum Ducem cum multis Muneribus obviam habuit: quem tamen non ante dignatus est suo Conspectui presentari, quam Tributum XII. annorum h. e. 500. libras ad singulos annos persolveret, & de Pomeranis & Rugis Homagium sibi faceret, subjectionesque perpetuo Sacramento confirmaret. ** Frisingens.

Anno

CHRISTI

1133.

CÆSARIS

LOTHARII II. 8.

Silesia Boje-
mis: Moravia
& Polonia va-
stata:

Silesiam depopulantur Bojemi ac tractum Wratislaviensem Ferro & Igne vastant: contra quos dum Boleslaus omisso Hungarico Bello contendit, ipsi cum præda domum se recipiunt. Aestate sequenti, Boleslaus iterum in Hungariam profecto, Bojemi majore vi Silesiam rursus crudeliter divexant. Itaque Boleslaus ab Hungaris digressus magnam Moravia Partem, ut par passim referrer, depopulatus est vastatisque agris & ingenti abacta Præda in Poloniam rediit.

Anno

* Vid. Otto Frisingensis de gestis FRIDRICI lib. I. c. XX. XXI. Dodechinus. Annales Hildesheimenses. Alb. Stadenfis. Chron. M. Sereni. Cont. Lamberti ad an. 1126. Albericus ad an. 1126. 1127. Rob. de Monte ad an. 1127. & Dubravius Hist. Bohem. XI.

** Otto Frisingensis VII. c. 19. addit: „Regemque Dacie in Signum Subjectionis ad Decorem Imperialis Reverentiae, gladium sibi sub corona deferre fecit: ac ab Ungarorum Rege Terrore percussus multa & magnifica munera suscepit.

CHRISTI

1135.

Anno

CÆSARIS

LOTHARII II. 10.

Majestas a LO-
THARIO Im-
perii IMP. af-
fecta:

Lotharius Imp. cum Bojemis Hungaris Polonis Slavis Danis potentissimis Popu-
lis Convenit habere Magdeburgi: in quo postquam ab armis recessum de foederibus
& Pace actum fuit, suntque ibi decennales Induciae institutae. Factum id VIII. Kal.
Martii. Trithem. Fabric. Sunt & qui impetrasse Polonum scribant auxiliares ab Impe-
ratore Copias contra Moscovitas & Russos, nec non factas illi cum Bojemo trium an-
norum Inducias, quae priusquam finitae sunt, Pax solida & perpetua inter Polonos &
Bojemos firmata fuerit. Henr. Mutius Memoriae prodidit: Lotharium in Polonos bel-
lum comparasse propter Tributum Romanorum Imperatori a XII. annis non solum,
Polonos autem bellum timentes Ducem suum cum magnis muneribus obviam Impe-
ratori misisse atque eum in Saxonia occurrentem ad Lotharium missum non esse, nisi
prius tributa debita solveret, & jusjurandum daret, se Romano Imperatori deinceps
dicto audientem fore. Id utrumque cum ille fecisset, magnaue insuper dona dedis-
set, pacem ei datam esse. Sed hanc Mutii Narrationem ridet Cromerus l. V. de rebus
Polonorum.

CHRISTI

1139.

Anno

CÆSARIS

CONRADI III. 2.

BOLESLAI
III. Regis Po-
loniae Obitus:
Conjuges &
Liberi:

Boleslaus Crivoustus Princeps Poloniae, magni sane animi, justus & aequus obser-
vans, ad beneficentiam & liberalitatem promptus, pacis Artium minime expers, sed
belli studiis praestantior, Miles quippe strenuus & audax, Dux providus, solers & fe-
lix, ultimum si excepias Haliciense Praelium in quo vix evasit, pudoreque ac dolore
stimulantibus, conspectum deinceps Hominum & Colloquia vitavit, toto anno lecto
affixus & debilitatus in mortem tandem concessit cum vixisset annos LIII. regnasset
post Patrem XXVI. collatis Signis cum hoste quadragies septies conflixisset semper Vi-
ctor, Lotharius autem Imperator uno eum anno anteverisset. Filios superstites reli-
quit quinque: e quibus WLADISLAW natu maximo, penes quem Principatum &
Summam rerum moriens constituit, Kracovientem, Siradiensem & Lancitensem di-
tiones itemque SILESIA adsignavit: BOLESLAW cogn. CRISPO Maloviam &
Cujaviam cum vicinis Oris: MICISLAW Guelmensem Polniam, Calisientem,
& Pomeraniam: HENRICO Sendomirientem atque Lublinensem. CASIMIRUM Infan-
tem, qui superiori Anno natus erat praeteriit. Causam rogatus respondit: jam illi
quoque Portionem suam esse designatam. Admirantibus cunctis: non animadvertitis,
inquit, in Curru inter quatuor rotas quintam eam esse Partem Curru, cui Homines
insident, & Onera imponunt, quae quidem in rotis sustentantur atque portantur. Eum
igitur locum inter quatuor Fratres quintus obtinebit, illisque suo Tempore succedet.
Caterum praeter hos Liberos & Casimirum alterum in Pueritia defunctum, filias quo-
que Boleslao fuisse lego SVENTOSLAAM Anno S. d. CVI. natam: JUDITHAM
Stephano Colomanni Hungariae Regis, cui nomen Lurgardi in Germania impositum,
filio denuptam, nec non DOBROGNEVAM Dieterici III. Marchionis Lusaciae &
Landsbergae, Fundatoris Monasterii Doberlucensis Herois magnanimi Conjugem pri-
mam, Laurerburgi ad Latus Mariti sepultam. Monumenta Foundationis Monasterii
Vincentini in Suburbiiis Wratislaviensibus a Petro Duvino Praemonstratensis Ordinis
Monachis, qui Tunica Alba cum linea toga sub candido Pallio amictuntur, conditi
hoc anno, edita sub nomine filiorum Boleslai cum Pater recens decessisset. Neque
alia extare verustiora in nostra hac Regione putat Curzus.

Monasterium
S. Vincentii
Wratislaviae
fundatum:

WLADISLAUS II. PRINCEPS POLONIAE.

Anno

CHRISTI

1140.

CÆSARIS

CONRADI III. 3.

Partitione Regni secundum Descriptionem Patris facta ad suas quisque ditiones Bohemi Bello
& quasi Sacrapias discessere: ita tamen ut Wladislaum (a quo & Casimirus infans ex-
sors curandus atque educandus susceptus est) Principem agnoscerent, ejusque Maje-
statem comiter conservarent. Initio autem statim Sobislaus Bojemorum Dux Pacto-
rum

rum immemor, Silesiam infesto Exercitu longe lateque populatus est, majora etiam Damna illaturus, nisi valida febre correptus incepto desistere & in Bohemiam unde venerat, pedem referre coactus nec multo post invalescente Morbo Pragæ * extinctus fuisset. Procopius tamen Lupacius in Pago Chwogno: Goszeni vel Gostini, vico in Polonia febre correptum a.d. XIII. Febr. obiisse scribit, indeque Corpus exanime Pragæ deportatum, & honorifico funere elatum ac sepultum fuisse Wyssegradæ in Basilica D. Petri prope Patrem Wratislaum. Luxit omnis Boemia multo Tempore, cui præfuisse scribitur annis XV. Poloniam & Silesiam mire afflixit: Lothario autem Imperatore perquam amico usus est, eique vicissim præclaram in militia navavit operam. Reliquit filios Udalricum & Wenceslaum: Successorem in Principatu nactus Wladislaum, Wladislai Filium, Wratislai Nepotem.

CHRISTI

1141.

Anno

CÆSARIS

CONRADI III. 4.

Diffidium inter
Frates Du-
ces Poloniæ:

RUPERTO EPISCOPO ad Ecclesiam Cracoviensem translato MAGNUS Zarembarum Generis Polonici nobilis, Boleslai Principis Cancellarius, Successor a Pontifice datur. ** Diffidium intestinum inter Fratres coepit, Wladislao Portionem reliquorum adfectante, cui faces addidit Christina Conjunx Henrici Imp. Filia de cujus Superbia multa Scriptores Poloni: cum interim nobilitatis Poloniæ flagitiosam Contumaciam alto Silentio regant. Questum ajunt Wladislaum in Senatu idque ex Consilio Christina perniciosam esse & exitialem Reipublicæ partitionem Principatus: nec diu quietam esse posse ab intestinis discordiis eam Rempublicam quæ a pluribus exaquo Dominatu non certis Legibus sed arbitrio ejusque gubernatur: neque verodiu Majestatem unius cujuscumque ab iis conservari solere qui non modo Genere sed viribus etiam & Potentia uni illi pares esse se sentirent. Quocirca vellent juberent penes unum se quem Primogenituræ Jus fratribus prætulisset, vere esse Regnum: attributurum se illis aut definitos e Fisco Reditus aut Agros nonnullos & Territoria, in quibus vitam honeste sustentare queant. Sententias rogatos Senatores, orasse, monuisse Wladislaum, ne Patris Voluntatem ultimam irritam faceret, ne Poloniæ universæ Consensum alpernaretur, neve leges naturæ labefaceret. Verum Uxoris Persuasionibus & Blanditiis eo usque præcipitem actum fuisse, quo minus sanis suorum Consiliis obtemperaret. Itaque Pecuniam *** primum Fratribus imperasse: mox etiam aperte Ditiores illorum invasisse: Quam rem secuta multorum Procerum a Wladislao abalienatio: Imprimis vero Petrus Duninus, Danus, Comes Svinnenis, qui jam Boleslai Tempore auctoritate & Potentia in Regno creverat, liberas emittebat voces & monendo oburgandoque ab Instituto Principem avocare conabatur: quæ res ipsi cum jam ante Reginæ propter Jocum quandam invisus esset calamitosa plane exitit. Historia talis: Venationi Petrus hic cum Principe suo totum diem dederat, & uterque sub Vesperam defatigati in Tuguriolum quoddam diverterant, ubi cum parcissime coenati & humi stratis penulis cubituri essent, tum Wladislaus: O quam tua Uxor, inquit, hac nocte longe mollius cubat cum Abbate Scrinensi. Petrus contra, ut jocum joco retunderet: Fortasse inquit Domine & tua cum Dobello. Erat autem Nobellus juvenis ex Equestri Ordine non inelegans, sed Polonis exosus, & alioqui suspectus tanquam familiarior Reginæ, ita ut massitaretur vulgo, eum cum illa clam consuevisse. Terigit id dictum Principis Animum, & domum reversus Uxori blandienti rem detexit. Christina Vindictæ cupida, cum per commodam ejus occasionem fortuna ipsi attulisset in eo, quod cupiditati Principis Petrus aperte adversabatur, marito tandem persuasit, ut WRATISLAVIÆ illum filiz suæ quam Jaxæ Serborum sive Vindorum Duci in Matrimonium collocabat, insigni Pompa nuptias apparantem capere curaret, cui deinde Linguam præcidi atque oculos effodi jussit: tanti mordax jocus quo Principem suum petierat Dano constitit. Aulicis omnibus Exemplo, ut abstineant ab asperis facetiis, quæ ubi mul-

Fara Petri Da-
ni sive Dunini:

* Neplachio Abbas Opatoviensis in Chron. Bohemiæ ad an. 1140. „Mortuo Duce Sobieslao, Dux XX. & Rex II. WLADISLAUS: fundator Monasterij Strahovienensis successit.

** Ejus Causa curatius explicavi ad Tab. I. Geneslog. no. 1. Tom. I. Scriptorum nostrorum Rerum Silesiacarum.

*** Et merito Pecuniam fratribus imperavit, is cui Reipublicæ Cura commissæ soli, cui Bellum cum Bohemis gerendum, a quo frater natu minimus educandus.

multum ex vero traxere, acrem sui apud præpotentes memoriam relinquunt. Factum hoc est anno cto C XLIV. vixitque post eam Calamitatem Petrus in exilio quidem Annis duobus, bonis autem & honoribus a fratribus Wladislai restitutus quinque.

CHRISTI

1145.

Anno

CÆSARIS

CONRADI III. 8.

Nobilitas Polonica Petri Calamitate irritata lites inter fratres serere non desit, do- ^{Bellum inter}
nec res in manifestum bellum erupit. Ac Wladislaus quidem auxiliis Russicis fretus, ^{Frates Duces}
fratres suos in Urbe Posnanienſi obſedit: quem Archiepiſcopus Gneſnenſis ex Urbe in ^{Polonicæ:}
Caſtra ſacro habitu proſectus graviter objurgavit, ſolemneque in ipſum Sacrorum ^{Wladislai}
Interdicto notatum, deteſtationem expreſſit: abiens etiam carpento ſuo Tentorium ^{Clades & Fugæ}
Principis forte fortuna ſolo proſtravit, quæ res mali Ominis loco habita fuit. Patienter
tamen omnia Princeps tulit, nec acerbius quicquam in Epiſcopum aut fecit aut dixit.
Tandem cum ſui ſecurius quam Caſtrorum poſtularer Ratio, agerent, omniaque circa
ipſum plena eſſent prodicionum & Inſidiarum, obſeſſi eruperunt, exercituque Wladis-
lai partim Interneſione deſeto partim in fugam conſecto memorabilem Victoriæ re-
portarunt. Ipſe Wladislaus cum Ruſſis Ducibus & paucis quibuſdam evadens Craco-
viam contendit, cumque magna ſtatim fieret Polonorum ab ipſo Deſectio, (ut ſolet
quo Fortuna eodem etiam hominum inclinare favor) æſtate ſequenti ab omnibus ſuis
deſertus, fratrumque miſericordia deſperata, Conradi Imperatoris Adfinis ſui Opem
imploretur per Sileſiam in Germaniam profugit, Cracoviæ Uxore & tribus Filiis re-
lictis: ſed qui & ipſi mutare ſolum & maritum ac Patrem ſequi juſſi, Principatus au-
tem & ſumma rerum ac quæcunque in ditione Wladislai fuerunt ad Boleslaum cogn.
Criſpum, qui Wladislao natu proximus erat, delata ſunt.

BOLESLAUS IV. cogn. CRISPUS

Anno

CHRISTI

1146.

CÆSARIS

CONRADI III. 9.

MAGNO EPISCOPO WRATISLAVIENSI febre extincto ſuccedit ^{Magno Epiſco-}
JOHANNES II. quem Janicum & Janiſlaum nonnulli adpellant, equeſtri Gryphum ^{po V Vratila-}
ſive Griſſonum ut vulgo vocant, familia ortus: Vir devotus & placidus Ordiniſque ^{viſi deſuncto}
Ciſterciendiſum qui auſpice D. BERNHARDO Abbate Clarevalleſi, prolapsus in luxum ^{ſuccedit JO-}
& Otia Benedicteſis, Religionem pene fugientem ſiſtere quodammodo videbatur, ^{HANNES II.}
Amator, ipſique adeo Bernhardo percarus. ^{Grypho:}

Anno

CHRISTI

1147.

CÆSARIS

CONRADI III. 10.

Conradus Cæſar Expeditionem in Aſiam pro CHRISTIANIS adverſus Arabes ^{Expediſio cru-}
Perſasque parans * per Poloniam Iter fecit: ut Wladislaum de cujus reſtitutione cre- ^{ciata:}
bris legationibus egerat, cum Boleslao caterisque fratribus reconciliaret. Et acceptus
eſt quidem Cæſar perhonorifice, verum nihil tunc impetravit, niſi quod pollicitus eſt
Boleslaus ſe cum reverſus fuiſſet a bello Sacro Cæſar, pariturum Juri & quæ is vellet
ſacturum eſſe.

Anno

CHRISTI

1148.

CÆSARIS

CONRADI III. 11.

JOHANNES II. Epiſcopus Wratſlaviendiſ ad Gneſnenſem Archiepiſcopatum ^{Res geſtæ}
Boleslai maxime Principis beneficio evocatus Succeſſorem accepit WALTHERUM ^{VVALTHERI}
equeſtri Zadoreorum ortum familia: qui Baſilicam Wratſlaviendiſem Ligneam ad id Tem- ^{Epiſc. V Vratila-}
pus muro exadificavit, Ordinemque Ceremoniarum, Cantus & Veſtitus ex Lugdunenſi ^{viſiendiſ:}
omnium Galliarum nobiliſſima & antiquiſſima cum Liliorum Inſignibus in eam induxit.

Gg

Anno

* Non per Poloniam, ſed per Pannoniam Iter in Terram Sanctam ſuſcepſiſſe Otto Friſingenſis Teſtis
eſt lib. I. c. XLIII. quod & obſervavit Nobiliſſ. Autor Bibliothecæ Polonicæ Specim. VII. no. 142.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1149.

CONRADI III. 12.

CONRADI
IMP. expeditio
in Polonos:

Boleslao ejusque fratribus Vladislaum exulem restituere tergiverfantibus Conradus Imperator ex Asiatica Expeditione reversus bellum Polonis intulit: sed quod inter ipsa fere Initia fuit restinctum: cum Boleslaus ad Casarem in Castra quæ ad Oderam cujus Aquæ valde tunc excreverant, habebat, cum fratribus venisset, ac novis factis pollicitationibus, ut recederet ille atque exercitum dimitteret, impetrasset.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1151.

CONRADI III. 14.

Obitus Petri
Dani sive Dani:
mini:

Ad X. Kal. Martii infelix ille Petrus Danus, LXXV. ut ferunt, templorum ac duorum Monasteriorum *Wladyslaw* ac Conditor Vita decessit, in æde Vicentina sepultus. Lapidi fuere inscripti Versus duo, quos etsi rudes sunt, inseram tamen:

Hic situs est Petrus Maria Coniuge fretus,
Marmore splendente Patre Wilhelmo peragente.
Calvariam Petri adhuc conspectam cum Cœnobium everteretur, Curæus testatur.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1152.

FRIDRICI I. Barbarossæ 1.

VVLADISLAI
II. Ducis exu-
lis excurio in
Silesiam:

Vladislaus exul exiguis Equitum peditumque copiis a Conrado Imp. paulo ante mortem ipsius impetratis Vratislaviensem tractum & viciniam illam omnem crebris excursionibus infestat, extructis etiam in confinio duabus Arcibus Nemcia & Grothecia: quæ etsi præsidio militum erant munitæ, non difficulter tamen a Polonis sunt occupatæ.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1154.

FRIDRICI I. Barbarossæ 3.

Bulla ADRI-
ANI IV. P. R.
pro Episcopatu
V Vratisla-
viensi:

Bulla Adrianus IV. P. R. recipit sub protectionem SS. Petri & Pauli & Sedis Apostolicæ Ecclesiam Vratislaviensem & singula bona ipsius, oppida, villasque nominatim expresse, cum propriæ Manus subscriptione & approbatione & subscriptione propriâ Cardinalium

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1157.

FRIDRICI I. 6.

FRIDRICI I.
IMP. expeditio
in Poloniam
suscepta:

Fridricus Barbarossa Imperator cum Poloni per Legatos sapius moniti nec Vladislaum recipere vellent, nec, ut Güntheri Verbis utar, jurare fidem, nec prisco more Tributa Annua, quingentas curarent pendere marcas, cum ab ipso Vladislao suppliciter rogatus, tam a proceribus Imperii, quibus violenta Polonorum Superbia invisa erat, plurimum instigatus, * Augusto Mense cum maximis Germanorum & Bojemorum copiis Poloniam ingreditur, Oderamque fluvium, nemine prohibente, vado transivit, Poloni tanto ac tam valido exercitui impares sese fore rati, ut hosti pabuli & comœatus, præsidiorumque parandorum facultatem præciderent, ultra Oderam partim Villas & oppida ipsi comburunt, partim munitiones dejiciunt, quo quidem incendio Glogovia etiam & Bythomia conflagraisse dicuntur. Tamen vero in Exercitu Imp. intestinorum Dolore laborari vulgo coeprum, eoque morbo multi mortales absumerentur, Princeps tamen heroicus de ardore suo nihil remisit, eoque tandem Boleslaum adegit, ut suis ac fratrum provinciis metuens, impetrata per Bojemum adeundi Casarem potestate, veniam ab eo & pacem peteret, quam his illi Conditionibus concessam Scriptores Rerum Polonicarum narrant, ut Vladislaus ad Silesiæ modo Dominarum restitueretur, cæteris se abstineat, & ut Boleslaus una cum fratribus CCC. cataphractos equites Fridrico in Auxilium ad Mediolanensem sive Longobardicum bellum mittat. At aliter Rade-

* Vid. Vita FRIDRICI I. Barbarossæ Imp. quam ex monumentis fide dignissimis Studio incomparabili EXCELLENTISSIMUS Dn. a Bünau: an. 1722. edidit: pag. 69.

Radevicus qui tunc vixit, his nimirum conditionibus veniam Polonorum Duci (sic eum vocat non Regem) datam: ut auxilia ad bellum Italicum: Duo millia marcarum Imperatori, Principibus mille, Imperatrici viginti marcas auri, comitatu aulico ducentas marcas Argenti daret ob eam negligentiam, quod ad Curiam non venerat, nec de Terra debitam fecerat fidelitatem, tum iurejurando se purgaret, non ad Contumeliam Romani Imperii fratrem a se suisque pulsum, fratrem denique restitueret, & ob Injuriam ipsi illatam Juri se sisteret Magdeburgi in urbe Saxonie celeberrima. Güntherus in Ligurino lib VI. sequentibus Versibus expressit:

ut duo Regi
Millia marcarum, bis centum vero Ministris
Penderet argenti marcas bis mille probati:
Mille alias Proceres studiorum Præmia ferrent,
Bis centum sacra daret officialibus aula:
At tibi quæ rutilo fulgebas digna Metallo
Corporis ad cultum generosi Germinis Aurum
Viginti magnas daret, Uxor Regia, Marcas,
Juraretque fidem Regi dignumque favorem,
Nec se de Solio Fratrem pepulisse paterno
Dedecus ob Regni jurando Jure probaret:
Denique virginem se præstaret ad Urbem
Statutus fratri summo sub Judice Regni,
Signaque trans Alpes devotus regia miles
Prævaricatricem Ligurum sequeretur ad Urbem.

Tributum a Boleslao Imperatori persolutum Poloni constanter negant: qui nec alio-
qui ut Polonia Duces antiquitus Imperio Romano fuisse obnoxios adeoque & fide-
ritatem Cæsaribus jurasse vassallorum in morem credant, adduci possunt, contra Otto
Frisingensis Antistes: Fridrici Imp. Patruus: Historicus, ut illa ferebat Aetas bonus &
diligens, lib. VII. Chron. cap. XIX. diserte scribit: non ante Polonum fuisse admissum,
quam Tributum annorum duodecim hoc est: D. libras ad singulos annos ipsi solvis-
set, ac de Pomeranis & Rugis homagium fecisset, subjectionemque perpetuam Sacra-
mento confirmasset; Cæterum ut firmior Pax illa esset, Adelheidis Imperatoris ex So-
rore Neptis, Mieslao Boleslai Fratri, qui haut ita multo ante Uxorem secundam, quæ
fuit Hungara, susceptis ex ea duobus Filiis Ottone & Stephano amiserat, desponsa-
ta fuit. Polonorum Historiographi hæc in sequentem annum conferunt, sed Rade-
vicus hunc ipsum designat, quem nos posuimus.

Anno

CHRISTI

1158.

CÆSARIS

FRIDRICI I. 7.

Cum quidam militum Mediolanensium vasto & immani Corpore tanquam Go-
liath a Cæsaris Exercitu, fortissimum quemlibet provocaret, atque ad Monorchiam
deposceret, Boleslaus impavido Animo cum eo congressus, fortiterque configans vi-
ctum interfecit.

Boleslai Silesia
Ducis Virtus:

Cum Wratislai Bohemæ Regis Successores Regio nomine huc usque abstinu-
issent Ducali contenti, tanquam Regni Decus non Provinciæ sed homini datum fuisset,
proindeque cum persona extinctum, Fridricus Barbarossa in celeberrimo Principum
conventu Ratisbonæ, quo se Magdeburgo, frustra isthic expectatis Polonis fratribus
contulerat, intermissam LX. annorum spacio dignitatem denuo in Vladislaum Boemo-
rum Principem ob navatam in bello Polonico fidelem operam, contulit, leone rubeo
bisurcatae caudæ in Clypeo albi coloris pro Insigni Regio concessit: Aeneas Sylvius Hi-
stor. Bojemicae Cap. XXIV. idcirco ipsum Regiam Dignitatem accepisse scribit, quod
in expugnatione Mediolanensi egregiam operam Imperatori navasset. At nos Gün-
therum secuti, cujus de ea Re sequentes leguntur Versus:

Dignitas RE-
GIA Bohemæ
vindicta:

Hoc quoque conventu Procerum Dux ille Boemus
Fama Lobeslaum quem nominat, ob sua gesta
Fortiter, & bello nuper spectata Polono
Ex Duce Rex fieri meruit, gessitque potenti
Sceptra manu, cinxitque novo Diademate Crines.
Protinus ad patrias Vestigia Rex novus Urbes
Rettulit, Italico pactus sua Robora bello.

Gg 2

De

De ea dignitate Regia publicæ extant apud Pulkavam atque Hagecium Donacionis *
Tabula.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1159.

FRIDRICI I. 8.

Obiit VVLA-
DIZLAI II.
DUCIS SILE-
SIÆ

Vladislaus Polonia Princeps cum post XIII. annorum exilium, reditum in Patriam beneficio Imperatoris Fridrici impetratum, moliens, in ipso apparatu seu morbo seu veneno, ut nonnullis creditum, exstinguitur, cum vixisset LV. præfuisset Polonis non rotos VI. annos. ** Aldenburgi in Holsatia (quæ urbs a Slavis condita alio nomine Stargardum dicitur) sepultus, ubi & Christina Polonis omnibus invisa in exilio consensuisse, diemque ultimum clausisse perhibetur: quanquam non desunt, qui in Monasterio Portæ vicino Urbi Naumburgensi sepultam scribant, ubi & nepos ipsius Johannes Boleslai F. inhumatus.

SILESIA IN PRINCIPATUS DIVISA:

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1163.

FRIDRICI I. 12.

VVLADIZ-
LAI II. DUCIS
Filiis Silesiam
recuperant at-
que inter se di-
vidunt:

Fridricus I. Imp. cum capto eversoque Mediolano ab Italica Expeditione, in qua præclarum virtutis suæ specimen Boleslaus Vladislai filiorum natu maximus ediderat reddisset, Principibus Poloniae serio mandavit, ut filiis Vladislai, qui absente Imperatore principatum ex fœdere Patri promissum non ausi fuerant repetere, Patrimonium suum secundum Pacta redderent. Quamquam vero Fridricus Barbarossa, pro ea qua in Imperii Auctoritate tuenda erat Industria, Polonicam Gentem vel armis adhibitis datam fidem servare docuisset, tamen quia a Pontifice Romano aliis gravissimis implicabatur bellis: Vladislai filii omni Spe de Cæsaris Auxilio abjecta cum Patruis suis ita transigerunt, ut omnia Polonia minore, regionem omnem Silesiæ nomine censitam ac Sylvis continentibus a reliqua Polonia diremptram ad Bojemorum usque Saxonumque fines in ditionem suam acciperent. Hoc igitur anno SILESIA nostra proprios accepit Duces seu Principes, inter tres illos Vladislai Filios velut in mentes ita sectata ut BOLES-LAO qui Procerus sive ALTUS cognominatus est, VVRATISLAVIENSIS REGIO cum ea vicinia quæ ferme est Umbilicus SILESIAE: MIECISLAO pars SILESIAE SUPERIOR versus Moraviam & Cracoviam, nempe Oppolienfis, Ratiborienfis, Oppavienfis & Teschnensis Ducatus, CONRADO vero Glogovienfis, Crosnensis & Saganensis tractus obtingerent.

Atque hæc Origo Principum Silesiæ, quorum *** etiamnum aliqui superstites, ipsaque Provincia miserrime antea bellicis tumultibus & assiduis IncurSIONibus vexationibusque afflictæ ac propemodum exhausta, respirare non nihil ab eo Tempore & coli cepit. Adduxerunt autem tres isti Principes, qui è Germana Matre procreati, ipsi in Germania dein versati fuerant, magnam secum Germanorum multitudinem, qui Principibus suis Germanico Imperio, omnem fere quæ restabat felicitatem acceptam ferentibus, grati fuerunt & accepti. Concessum illis Agros colere, pagos exstruere, Urbes condere & instaurare, nec minus Legibus Germanorum vivere, ad quorum nomen Principes ipsi barbaris Polonorum Moribus una cum Lingua (in maxima quidem Silesiæ Parte) tandem abjectis & exterminatis, Respublicas non minore prudentia quam diligentia constituerunt. Referunt quidam Scriptores (neque vero improbabiler) non multo ante hanc Ætatem fuisse natum nomen Silesiæ, sic dictos lingua Polonica Slesios

* Diploma IV. apud Balbinum Volum. I. P. I. Litterarum Publicarum Bohemiæ Regnum concernentium testatur, An. 1158. FRIDRICUM I. IMP. Vladizko Circuli: scil. aurei usum concessisse, unde Regem tum creatum plures existimant, quod mox secuturæ Regiæ Dignitatis Omen erat accipiendum, Otto nempe de S. Blasio in append. ad Ottonem Frisingensem cap. 28. Dolæ prope Bisuntium an. demum 1162. hunc Ducem Corona Regia ornatum fuisse memorat.

** Arce Franconia prope Bambergam, non Aldenburgi in Holsatia, vid. no. I. Tab. nostræ Genealog. I. Tom. I. Script. Rer. Silesiæ.

*** Ultimus Gentis Piasæ Silesiæ Dux Georgius Wilhelmus: Dux Lygio-Bregensis: an. 1675. d. 21. Novembr. obiit.

fios rati; quasi Silesiacos, h. e. convenas, quod nimirum a Sbigneo notho primum, deinde ab his Principibus magna Germanorum Multitudo ex diversis nationibus in hanc Provinciam ducta fuerit. Quam nominis originationem licet multi a nostratibus improbent, meliorem tamen ipsi excogitare vix possunt. Nam quod plerique Silesios esse putant eosdem, qui quondam Elysi, nuda imo vana est conjectura, de qua alibi dixisse memini.

Anno

CHRISTI

1167.

CÆSARIS

FRIDRICI I. 16.

Silesii conjuncti cum Polonis expeditionem in Borussos faciunt, qui a fide Principum Poloniae & a Religione CHRISTIANA desciverant. Sed exitus belli minus felix. Hoc enim anno flos roboris Polonici a Borussis trucidatus est, ipso etiam Duce HENRICO Sendomiriensi atque Lublinensi, Boleslai Fratre, dum inter primos pugnat fortiter, interfecto. Principatus ipsius attributus est Casimiro, minimo de filiis Boleslai Crivousti, qui ad eam usque diem exors patrimonii fuerat, parte tamen Boleslao Crispo concessa quoad viveret, quo commodius onera Imperii sustinere posset. Quæ Res Silesiæ Principes Vladislai Filios male habuit, qui partem Sendomiriensis Ditionis post Patruum mortem Agnationis Jure ad se pertinere existimabant. Cumque jam ante alienioribus essent a Patruo animis, quod is munitiones quasdam in Silesia, cum eam ipsis traderet, in Potestate sua retinisset: ut ibi opus esset eos in officio continere posset, maneret quin etiam alta mente repositus exilii dolor, ereptæque Injuria Cracoviensis Ditionis, summique adeo Principatus: quæ utraque hæreditario Jure secundum Patrem sibi vindicabant, jamque aperte de Boleslao querebatur, & arma ac bellum civile evocatis à Germania Auxiliis & mercenariis Militibus non dissimulanter parabant. Quod ut Boleslaus qui nobilitati & populo odiosus esse cœpit, averteret, Arbitris proceribus filiorum fratris postulata modeste refutavit, quod Cracoviensem Ditionem cum summo Principatu totius Poloniae Consensu conjunctam esse diceret: Principatum autem juste cjecto Patre eorum summa omnium Voluntate ad se delatum, & alioqui illo è vivis sublato ad se qui illi esset natu proximus non immerito attingere. Porro Sendomiriensem Ditionem recte fratri Casimiro datam, quem non oporteret exhæredem esse: Eam Patris fuisse mentem, ut is cæteris fratribus atque liberis decedentibus succederet, de illa nonnihil se ejus voluntate detraxisse, quo rectius Onera ac Dignitatem Principatus sustineret. Idem se fecisse in Silesia cum fratribus cæteris, tum universo Senatu assentiente: Sed tamen liberaliter se eis remittere & condonare, quæ ad eum diem in Silesia retinisset, quo majorem in se Patruum Dignitatem agnoscerent: quo juniores ibi essent, hoc impensius se qui & senior & Usu rerum peritior sit, rebus eorum consulere æquum esse, ne temeritate sua aut pravis aliorum consiliis seducti ruant præcipites. Ita deliniri Principes Silesiæ conqueverunt, & nascens etiam dum periculosum bellum suppressum est. Nec multo post nobilitas Cracoviensis conspiratione facta, cujus Capita fuere Jaxa & Sventoslaus, potentes & factiosi Homines, conata est Boleslaum Crispum Principem deturbare ex Imperio & Dignitatem transferre in Casimirum, cujus tamen ea fuit moderatio & sapientia, ut conspirationi illorum noller consentire, quod negaret suum esse fratri majori & optime de se merito Principatum eripere, quem omni ope defensum & adjutum iri deberet. Illos quoque non æquum facere, qui tot annos clementi & moderato illius Imperio usi usque ad extremum quasi vetulum Canem cum expellere velint, & quidem bene merentem, & æquitate animi prudentiaque sua potius quam armis exorientia bella amolientem. Cladem Prussicam qua tantopere offenderentur, non tam temeritate ejus quam divino permissu acceptam esse: neminem usque tam felicem esse, neque tam omnibus horis sapere, quin offendar aliquando. Perturbari interdum etiam divinitus Confilia Principum beneque consulta male cadere propter peccata Populi, quod si deterius etiam aliquanto Principatum administrasset, frui tamen eum conveniret, propter Patris Boleslai Memoriam, & quæ alia in hanc Sententiam dicta sunt, atque ita rursus gliscens civile diffidium a Casimiri gravitate & constantia sopitum.

Anno

CHRISTI

1170.

CÆSARIS

FRIDERICI I. 19.

Walthero I. Episcopo Wratislaviensi viam universæ carnis ingresso & Vratislaviæ

Gg 3

Walthero I.
Ep. V. rati-
con- lav, defuncto

ZYROS LAUS condito sufficitur ZYROS LAUS II. qui plurimum alias ab Religione, Vitæ munditia & liberalitate commendatus hoc uno collegium graviter offendit, quod Lubense monasterium a Boleslao Alto restitutum e Spoliis Ecclesiæ Wratislav. ditavit, attributis ipsi decimis manipularibus in Lignicensi Ducatu ad Episcopale Jus pertinentibus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1173.

FRIDRICI I. 22.

De Miecislao
Sene Duce Po-
loniæ:

BOLES LAUS CRISPUS hoc anno vita excessit, cum Principatum Poloniæ annos XXVII. tenuisset, vixisset sex & quadraginta: relicto unico filio Lesco: cujus Tutelam Casimiro Fratri moriens commendavit, eumque hæredem filio substituit. Funeribus Exequiis Boleslai Cracoviæ peractis, Conventus a fratribus ejus fratrisque Vladislai filiis & proceribus cunctis de novo Principe creando institutus: in quo tametsi multorum jam studia in Casimirum inclinarent, vicit tamen eorum Sententia, qui Miecislauum utpote natu majorem eligendum esse censebant, sed qui cum puer ob morum gravitatem & Prudentiam Senis cognomen adeptus fuisset, suscepto Principatu adulta jam Ætate Spes Hominum fefellit, asperoque & avaro Dominatu, Consiliorum Aulicorum Directore usus Henrico Kidicio (Zedlitium nonnulli vocant) voluntates graviter offendit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1175.

FRIDRICI I. 24.

Leubusinum in
Silesia mona-
stium Ordini
Cisterciensis
dicatum:

BOLES LAUS ALTUS in excolenda & ornanda Silesia assiduus in monasterium Leubusiense ad Oderam annem novis tunc exadificatum muris post Monachos nigros Benedictinos a Rigore Regulæ suæ desectentes ex Cœnobio Portensi amore procul dubio Christiænæ Matris quæ ibi sepulta, Colonias deduxit * Ordinis Cisterciensis, qui id Temporis Sanctitate vitæ ac quotidianis religiosæ Pietatis Exercitiis præ aliis commendabatur: Bernhardinus idem a D. Bernhardo primum Cisterciensi deinde Clarendallensi Abbate adpellatus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1177.

FRIDRICI I. 26.

Fata Miecislai
Senis:

Miecislauus Senex non multum supra quatuor annos impotenter dominatus absens ** Principatu dejicitur, in ejusque locum Casimirus Frater quamvis reluctans a Polonis recipitur. Cumque filius Miecislai natu maximus Otho, majorem quoque Poloniam patri eripuisset, omni suo dominatu exclusus Ratiboriam cum Uxore & liberis se recepit, ubi cum aliquamdiu vixisset, post biennium Pomeranorum ope reconciliato sibi Othone Filio ditionem omnem a Patre sibi attributam recuperavit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1179.

FRIDRICI I. 28.

Obitus Conra-
di: Ducis Glo-
govienfis.

CONRADUS: Wladislai Filius: Dux Glogoviensis nulla sobole relicta, vitam hoc anno finit: cujus ditiones, quas in prima Silesiæ partitione consecutus fuerat, gubernandas accepit frater natu major BOLES LAUS ALTUS: Dux Wratislaviensis.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1180.

FRIDRICI I. 29.

Abusus Polo-
niæ abrogati:

Cum apud Polonos plures vigerent consuetudines, iniquæ & barbaræ, quarum potissimæ tres istæ erant, quod nobilibus Iter facientibus rusticorum prædia promiscua præberent diversoria, in quibus ita indulgebant Ventri male morato, ut non ante abirent, quam prodigalitati, summam manum imposuissent: quod necessitatis publicæ vel privatz prætextu agrestium Equos abreptos & in propinqua Spatia terrarum usurpatos vel

* Adde Diploma CXXVII. Spec. C. Silesiæ Diplomatici: Tom. I. Scriptor. Rer. Silesiacarum.

** Cumulatus hæc Dlugossus exhibuit lib. VI. ad an. 1177.

vel enervarent, vel omnino destruerent, quod denique in Res Episcoporum aliorum-
ve Clericorum defunctorum manus injicerent, eos occuparent ac distraherent, Casi-
mirus Polonorum Rex easdem in publicis Comitibus Lancitæ hoc anno celebratis sub
pœna Anathematis abrogavit, impetrato eam in Rem Pontif. Romani Confirmatione.
Adfuisse huic Concilio Præsules octo: Gnesnensem: Cracoviensem: Wratislaviensem:
Cujaviensem: Poshnaniensem: Plocensem: Camencensem: Lubucensem: tres Princi-
pes: Ottonem Poshnaniensem: BOLES LAUM WRATISLAVIENSEM: Lesconem
Masoviæ: Baronum quoque & militarium multitudinem copiosam, Auctor Dlugossus.

CHRISTI

1181.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI I. 30.

ZYROSLAO II. Episcopo Wratislav. III. Non. Apr. cum annis præfuisset XI. Zyros'ao II.
defuncto ad id honoris & oneris culmen è Canonico Wratislav. & Boleslai Alti Can-
cellario vocatus est FRANCISCUS: Silesius nobili Prawditarum, qui leonem ex Ep. VVratis-
muro costili prodeuntem pro insigni deferunt, oriundus: Vir gravis humanus & Ju-
ris peritus.

CHRISTI

1182.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI I. 31.

Miecislavus Oppoliensium & Ratiboriensium Dux Sorte sua non contentus, fratri-
que Boleslao quod Conradi mortui Principatum ad se traduxisset, iratus, Wratislaviam
ex improvise occupavit. Verum Casimirus Boloniæ Princeps pacem inter eos hoc an-
no fecit: & Boleslao quidem Wratislaviam restituit, Miecislao vero ut æquiore ani-
mo acquiesceret, Olvencimense Territorium* de suo largitus est, filiumque tunc ei
è Sacro fonte suscepit, ac de suo nomine Casimirum appellavit. Addit Dlugossus et-
iam Bythomiense Territorium: sed quod jam inde ab Initio Miecislavum indeptum
fuisse scribit Cromerus.

CHRISTI

1185.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI I. 34.

Miecislavus senex Imperium recuperare conatus, Polonis etiam qui bello cum Hun-
garis gesto offensi, absente Casimiro eum revocantibus. Verum hic coactis, quantis
copiis potuit reversus novam arcem Cracoviæ a Miecislao ex ædificatam haud difficul-
ter Russorum maxime auxilio expugnavit: fratrisque filio ac plerisque omnibus adver-
sæ partis militibus (præter Kiclicum qui quod Culpam illius belli solus sustineret, cum
fugam pararet in turba agnitus & comprehensus, Romano Russorum Duci traditus est
in Exilium deportandus) non vitam modo & libertatem concessit sed & munera lar-
gitus est. Qua quidem Indulgentia & Clementia ita sibi cum omnium tum imprimis
Miecislai fratris animum devinxit, ut nunquam is deinceps de repetendo a fratre Prin-
cipatu cogitavit.

CHRISTI

1188.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI I. 37.

Hierosolyma a Saracenis capta Pontifex de recuperanda ea Urbe sollicitus Polo-
niæ quoque totius Ecclesiis & Sacerdotibus decimam missio ad id legato imperavit.

CHRISTI

1190.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI I. 39.

Fridricus I. cogn. Barbarossa Imperator: Princeps æterna memoria dignissimus, Obitus FRID.
idemque de Silesia quoque præclare meritis, in Seita fluvio Ciliciæ demersus perit, tam-
etsi sunt qui hepate male affecto ideoque oppressum morbo tradunt.

Anno

*Non de suo largitus est, quod jam ab an. 1157. cum universo Ducatu Cracoviensi & aliis Ter-
ris WLADIZLAO II. Duci: FRIDRICI I. IMP. auctoritate restituto, debebatur: addo
Tab. nostre Genealog. I. no. 3. Tom. I. Scriptor. nostrorum Rerum Silesiacarum.

Anno

CHRISTI

1192.

CÆSARIS

HENRICI VI. 3.

Expedicio Po-
lonorum in
Borussos:

Principes Silesiæ una cum Casimiro ad bellum iverunt Prutenicum ac rem felici-
ter gesserunt, Prussi enim multis Polonorum Incenditis atque cadibus afflicti, pacem sup-
plices periverunt, superiorum annorum tributa persolverunt: imperata omnia in poste-
rum se facturos sancte promiserunt.

Anno

CHRISTI

1194.

CÆSARIS

HENRICI VI. 5.

Obitus CASI-
MIRI Ducis
POLONIÆ:
succedit LESZ-
KO Filius:

CASIMIRUS POL. PRINCEPS omni laude dignissimus vita subito defungi-
tur non sine suspitione Veneni dum XVII. regnaret annum. Comitibus de novo Principe
creando institutis cum quorundam studia in Miecislauum Senem, aliorum in Micislaum
Oppolensem & Ratiboriensem Ducem quod is & vicinus esset, & armis prudentiaque
multum valeret, inclinarent, Fulco Episcopus Cracoviensis vehementer obstitit, sua-
que oratione apud Procures tantum effecit, ut nulla vel Miecislai Senis vel Silesiæ Princi-
pum habita ratione LESCUM Casimiri I. Filium Principem renunciarent, interimque dum
is adolefceret, penes Matrem Helenam Imperium omne & Summi Principis Auctori-
tatem esse juberent: ea tamen Conditione, ne quod sine Consilio Episcopi & Palatini
Cracoviensium, qui Curatores Pueri & Gubernatores Principatusdant, faceret. Qua
præteritionis Injuria cognita Micislaus arma confestim paravit: quibus cum Silesii sua
quoque quod ad creandum communem Principem, quem communi totius Poloniæ
Judicio eligi & creari oporteret, neque vocati neque expectati essent, conjunxerunt.
Quibus tamen ille non expectatis cum Lesco Ductoribus haud procul Cracovia ad Mos-
gavam Fluvium infelicitè conflavit. Pugnatum utrinque magno Ardore, visumque
mirabile Spectaculum amicorum, affinium, gentilium, propinquorum, & fratrum, di-
ro odio nullaque misericordia aut respectu pietatis inter se concurrentium. Ceciderunt
ex utraque parte multi, cum nemo referret Pedem, & magis ferè graviusque hostem
quam declinare ictum studeret, Boleslaus Miecislai Filius in Patris conspectu hasta tra-
jectus occubuit, Romanus Vladomiriensium Dux qui non parvam Russorum manum
in Auxilium Lesco adduxerat, Russis suis partim caesis partim disiectis, pluribus vulneri-
bus exceptis, semianimis Prælio excessit. Miecislauus ipse sauciatus vix fuga consule-
re sibi potuit: Re jam perdita supervenere Silesiorum auxiliares Copiæ ductoribus Mi-
cislao Oppolensi & JAROSLAO Boleslai Alti Filio. Ii Prælium instaurant, ac Po-
lonos pellunt: neque longius tamen progressi, cum a Micislao Sene & suis deferri se
viderent, trophæis erectis & abductis captivis non paucis ex nobilitate Domum re-
vertuntur.

Anno

CHRISTI

1197.

CÆSARIS

HENRICI VI. 8.

Adventus Le-
gati R. P.

A Cœlestino III. P. R. Legatus in Poloniam missus Petrus Cardinalis cogn. Capua-
nus, Sacerdotibus imperavit, ut Concubinas & uxores quibus tunc libere adhuc uteban-
tur, a se abdicarent. Quod ut a Polonis quibusdam impetravit, ita in Bojemia pa-
rum absuit quin idem Edictum promulgaturus exorto Tumultu trucidatus fuisset.

Anno

CHRISTI 1198.

Francisco E-
pila Wratisl.
JAROSLAUS
DUX SILE-
SIÆ succedit:

FRANCISCUS EPISCOPUS VVRATISLAVIENSIS pulmonaria Tabè
extinctus * JAROSLAUS Boleslai Alti Silesiæ Principis filium qui Nissam urbem a
Patre sibi datam cum oppidis Arcibus & Villis omnibus primo gubernationis suæ an-
no, hoc scilicet pietatis intuitu, ne in manus fratris consanguinei Henrici Barbatii ve-
niret, Episcopatu Wratislaviensi jure sempiterno adjunxit & addixit, ac præterea Zy-
roselai donationem Leubensi factam monasterio rescidit. In Patrem Boleslaum impi-
us quem Principatu deturbare conatus, novercam gravidam è Provincia ejecit: quæ
in

* Res gestas JAROSLAI ad no. 9. Tab. I. Genealog. Tom. I. Scriptorum nostrorum cumula-
tus explicavi.

In Parentes *asopyla* non immerito vitam ei cum triennium tantum præfuisse præsci-
disse creditur.

CHRISTI

1200.

Anno

CÆSARIS

OTHONIS IV. 2.

WRATISLAVIA tota fortuito Incendio in Cineres redacta, privilegiaque tabularia
& monumenta Reipublicæ edacibus flammis absumpta.

Wratistavia
Ravennis ab-
sumpta:

Anno

CHRISTI

1201.

CÆSARIS

OTHONIS IV. 3.

In JAROSLAI EPISCOPI locum ad Cathedram Wratislaviensem postularus CY-
PRIANUS ex abbate D. Vincentii in Suburbanis Wratislav. Episcopus Lebusiensis: Vir
laudatæ Eruditionis ac Viræ. *

Jaroslas de-
functio Cypria-
nus Ep. V Vra-
tis. succedit:

Die 6. Decembr. BOLESLAUS PROCERUS sive ALTUS: Vladislai F. Dux Si-
lesia: Vir bellicosus & justus: amissis intra breve spacium Temporis 4. filiis, soloque
HENRICO BARBATO Hærede relicto mortem oppetit, sepultus in monasterio Leu-
beni: ubi Tumulo ejus inscripti tales leguntur Versiculi:

Obitus BO-
LESLAI Alti:
Ducis Silesie
Dni V Vratia-
laviensis:

Dux Boleslaus, honor patriæ, Virtute deinceps

Cui par nullus erit per Regna Polonica Princeps,

Conditur hoc loculo, locus a quo conditus iste

Dæmonis Arapius: Tua transit in atria CHRISTE.

Uxores habuit duas: Wenceslavam Ruthenam & Adelheyden Sororem Conradi Svevi
II. Imp. ut Poloni narrant secundum alios Christinam sororem conjugis Conradi, Be-
rengarii I. Comitis Sulezbacensis filiam. Ex priore nati Boleslaus & Jaroslaus ante Pa-
trem denati non Alga sive Ortilia Virgo impubes mortua: ex altera vero procreati præ-
ter HENRICUM BARBATUM patris hæredem, ** Conradus & Johannes in pri-
ma Etate defuncti: Addunt plerique uxorem Dipoldi Marchionis Moravia: Adel-
heyden: matrem Boleslai & Brunonis, sed quam tamen Boleslai neptem, HENRICI
BARBATI filiam fuisse fere est, ut Cromero scribenti accedam. Nam & Fabricius
lib. V. Origin. Saxonie. Henrici Barbari filiam Diaboldo sive Theobaldo Stirpis Boje-
micæ Principum juveni Premislai Ottocari amulo circa annum CHRISTI cl. CCV.
nuptum collocaram fuisse testatur: & consentiunt cum eo Dubravius ac Borecius Hist.
Bojemica: Scriptores.

Ejus Conjuges
& Liberi:

Anno

CHRISTI

1202.

CÆSARIS

OTHONIS IV. 4.

Miecislav Senex dictus Principatu Polonia aliquoties dejectus & restitutus ex-
tremum diem clausit, cum jam LXXIII. vitæ annum ageret: sepultusque est *** Calisi,
post quem annuente Lesco Imperium suscepit Vladislav Lasconogus Micislai Filius,
Princeps magnis commendatus Virtutibus.

Miecislav Sa-
nex obiit:

Anno

CHRISTI

1203.

CÆSARIS

OTHONIS IV. 5.

HENRICUS BARBATUS parentum & majorum suorum piam in religione pro-
movenda ambitionem æmulari volens, instigante ad hæc HEDWIGE Uxore: Merania:
Carinthia: & Istria Ducis Bertholdi Filia ex CAROLI M. posteritate oriunda, religiosa ac
pia Fœmina in signe Monasterium TREBNICENSE loco amenissimo & commodissimo
ad tertium a Silesia Metropoli lapidem sito. maximis sumptibus construere aggressus est, &
ae Honorem DEI DEIPARÆQUE VIRGINIS: ac D. BARTHOLOMÆI **** fun-
datum

Monasterium
Silesia: celeberrimum
Trebni-
cii fundatum:

* Plura de BOESLAO Alto l. c. ad no. 3. Tab. I. Geneslog. dixi.

** CONRADUM: Boleslai Alti II. Episcopum Bambergensem, ordine XIV. fuisse l. c. ad
Tab. I. Geneslog. no. 14. probavi.

*** In Ecclesia Collegiata S. Pauli. Teste Dlugosso lib. VI. ad an. 1202.

**** Extant Litteræ Fundationis Tom. I. Scriptor. nostrorum in Spec. C. Siles. Diplomatici.

datum puellis Cisterciensis Ordinis e Coenobio Bambergensi huc translatis attribuit: ipsamque Trebniciam municipii Jure, cum pagus tunc esset, donatam, cum omnibus pertinentiis aliisque pradiis & latifundiis compluribus liberaliter illi assignavit, nec non omnia Coenobii bona Privilegiis munivit & a vectigalibus, exactionibus & angariis (quorum adpellatione in veteribus Diplom. præcipue comprehenduntur Powoz: Przewod: Narzas: Lissne, cujusmodi sunt castrorum ædificatio aut refectio, excubiz, stationes Ducum, nutritio aut præstatio Equorum, Canum, Falconum, Aucupum, Venatorum &c.) immunita esse voluit, ita quidem ut in mille hominum alimenta redditus ejus suffecturi esse viderentur. Templo extruendo cæterisque Domiciliis copiosa Familiaz necessarii sedecim anni sunt consumti: impensaque in ædificationem XXX. circiter marcarum millia, quæ summa tunc pergrandis.

CHRISTI

1206.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS IV. 8.

Victoria Vladislai Lafconogus Poloniz Princeps, Vir modestus & quietis amans, Patrie-
li suo Lesco Albo qui tantam e Russica Victoria Virtutis & felicitatis opinionem apud
suos & externos consecutus erat, ut summo Procerum consensu ad Principatum revo-
cetur, haud difficulter cedit, Cracoviaque relicta Posnaniam se recipit.

S. Franciscus Ordinem suum instituit: & an. 1204. S. Dominicus idem fecit.

CHRISTI

1207.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS IV. 9.

Cyprianus Episc. Wratislav. defuncto Lau-
rentius succe-
dit.

Cyprianus Episc. Wratis. VI. Kal. Dec. paralyti extinctus est, in ejusque locum electus Laurentius Canonicus Wratisl. qui ab Henrico Archiepiscopo Gnesnensi confirmatus, XXV. annis præfuit & opes Episcopatus non parum auxit.

CHRISTI

1208.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS IV. 10.

Inter Henricum Ducem Silesiz & Episcopum Laurentium commutatio quorundam bonorum facta in qua cesserunt Episcopatus Ejirchvis: Stolna: & Pilsne.

CHRISTI

1211.

Anno

CÆSARIS

OTTONIS IV. 13.

Obitus MIC-
CISLAI Ducis
Siles. Opol.
& Ratiborien-
sis:

Ex hac Vita migravit Miecislav Vladislai Filius: Dux Oppolienfis & Ratiborienfis qui Ribnicense Monasterium Præmonstratensis Ordinis Puellis condidit ac dotavit, quod postea filius ejus CASIMIRUS Czarnovansum transfudit.

CHRISTI

1212.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI II. 1.

Goldberge
coenobium ex-
truitur:

Goldbergenfè Coenobium quod Avorum memoria melioribus Auspiciis in Scholam illustrem est commutatum, ab HEDWIGE: Henrici Barbatæ Conjugæ conditum & extructum.

CHRISTI

1213.

Anno

CÆSARIS

FRIDRICI II. 2.

Dum HENRICUS & HEDWIGIS in excolenda & ornanda Silesia occupati, graves Calamitates domesticæ eos opprefferunt. Hoc quippe anno GERTRUDIS Hungaria Regina: HEDWIGIS Soror: S. ELISABETHÆ Ludovici Landgravi Halliz Conjugis Mater miserabiliter interfecta est. Historiam sic narrat Lipsius: Andreas Hungaria Rex in Terram Sanctam ivit cum copiis Religione impulsus, & curam eum sancta, non apud hunc fuit. Nam cum frater Gertrudis, Adolescens lascivus & petulans, absente Rege visum ad Sororem venisset: illa Juveni gratificatura Uxorem Banchani pudicam ad id formosamque foeminam, fraudibus & pellacis ei substernit. Quæ

Quæ post Facinus Poenitentia ducta, rem omnem Marito exponit, & simul Reginae fraudes & iram a se in illam vertit. Quæ iustissima Bancbanus accensus, ut erat doloris recens, Reginam adit, exprobrat factum & gladio ulciscitur. * Cæde parata Byzantium abiit, Andræ Regi occursurus, illuc in Syria tendenti, quem mox reperit & rem aperit: illum unum Iudicem & si meruit Vindicem poscit. Rex differt in suum reditum & vultu atque animo composito, Tu vero, inquit, abi, & in Regnum redi vicem meam, ut ante functurus. Nam reduci mihi si DEUS annuit, stat hanc causam cognoscere & decidere, si innocens es tunc libens absolvero: Sin autem nocens, ne nunc quidem damnatum volo, nec expeditionem hanc in hostes fidei sumptam CHRISTIANO sanguine auspicio & perfundo. Uterque abiit: ille in Asiam, hic in Ungariam: & cum redisset, causa serio inquisita & cognita pronunciat: Uxorem suam iuste causam videri. Hæc Lipsius & alii; quæ si fidem merentur, multa sane in hoc facto Insignia, quod nihil sacra Expeditioni Rex anteposuerit, quod suspectum, si non convictum, iterum Regno præposuerit: quod denique amorem Conjugalem Iustitiæ postposuerit.

GERTRUDIS
Regina Hungarica occisa

Sunt tamen qui hoc Reginae abiectionem Facinus Bancbanum commentum fuisse scribant, veramque causam Odium fuisse, quod Bancbanus & affecta Regina opera fieri intelligerent, ut præcipuum in Aula Locum Germani obtinerent, Videatur Caspar Ens lib. II. Hist. Hungaricæ, nec non in Annalibus Patriæ Curæ: qui & hoc addit: Gertrudum Ecclesiæ Wratislaviensi donasse auream Coronam, quæ ipsa fuerat ornata: eam vero Collegium constasse & fieri inde Curasse Calicem ad Uliu sacros ex quo Populus Vinum hauriebat in S. Coena: quales passim in Germania ante Synodum Constantiensem in Usu fuerunt, & sunt illa Etate nominati Ministeriales.

Exortum est eodem anno bellum intestinum inter HENRICI Filios, idque hæc occasione: Habebat HENRICUS BARBATUS filios tres: Boleslaum: Conradum & Henricum quos inter Dominatum suum exercitiis Religionis vacaturus Uxoris interfectu sic est partitus, ut HENRICO qui Matri carior erat, maiorem Silesiæ Partem cum Wratislavia assignaret, in qua partitione cum Conradus non acquiesceret, bellum fratri indixit, & auxilia e Polonia conduxit, parentibus nequicquam dissuadentibus ac Lacrymis placare eum conantibus. Nec HENRICUS sibi defuit, sed coactio & ipse tumultuario Exercitu obviam fratri prodiit: Pugnatum est acriter inter Ligniciu & Golabergam ad Studniciam pagumque qui Ecclesiæ Russiæ dicitur: sed Germanis superantibus HENRICUS victor evasit. Conradus cum se ex fuga Glogoviam, quo Pater recesserat, recepisset Salutem consecutus est: Verum non ita multo post in Silvas Bithomientes prope pagum Tarnaw venatum egressus cum feram sibi oblatam strenue ageretur, & ob id Equum calcitrantibus incitatum ad cursum admitteret, cum eo labente lapsus, inibi Cervicibus fractis extinctus est, miserandumque suis in tam tristi exitu Spectaculum præbuit, ab AGNETE Sorore sua quæ tenerrime fratrem amabat, Trebniensi sepultus. Fertur autem HEDWIGIS divinitus filii Interitum præservisse: cæterum Pater hoc Vulneri domestico accepto Onera Gubernationis rursum subire coepit.

Ballum Silesiæ
intestinum inter
HENRICI
Barbati Ducis
Filios:

CHRISTI

1217.

Henricus Archiepiscopus Gnesnensis hoc demum Tempore multos Sacerdotes ex Decretis Synodi a se convocata, uxores suas quas retinebant adhuc plerique post Legati Pontificij Edictum ante annos XX. promulgatum abdicare coegit, iurejurando etiam ab eis exacto.

Synodus ab
Archiep. Gnes-
nensi convo-
cata:

Coenobium Augustinianorum (qui se Canonicos Regulares vocant ad Canonico- rum Secularium differentiam, quod nimirum triplici sese adstringant Voto, idque conformiter ad Augustini Regulam, quem non minus ac Eremitæ Augustiniani Caput & Auctorem Ordinis sui laudant, a quo etiam in vestem acceperint tunicam candidam, cum linea Toga sub nigro Pallio, & Tegumentum a Scapulis impositum, Cervicem totumque contegens caput præterquam a fronte, in Oppido Silesiæ Naumburg ab HENRICO BARBATO Ejusque Coniuge Principibus pientissimis institutum & redditibus dotatum est: unde post LXVII. annos Collegium illud in vicinam Urbem Saganum translatus est.

Coenobium
Augustiniano-
rum Naumbur-
gi Silesiæ Oppi-
do fundatum:

H h 2

Anno

* Vid. Bonfin. Dec. II. lib. VII. & Ritus de Reg. Ungar. lib. II. Chronica Augustensis ad an. 1223. a Camite quodam Petro cruciatam fuisse tradit, sed eundem nocte sequenti in ultionem Scelesis cum aliis jugulatum fuisse.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1220.

FRIDRICI II. 9.

Monasterium
S. MARIE
Svidnicij ex-
structum;

Stephanus: Andreas & Franciscus: nobiles Fratres Comites de VVrbna (ex qua familia non modo illustres in Silesia Barones VVirbenæ, qui Freudenthalæ, Engelsberga atque alibi imperitant, oriundi, sed & in Polonia majore nobiles Domini de Rissina superflites esse putantur) insigne & locuples Monasterium crexerunt Suidnicæ quod nominatum est S. MARIE.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1221.

FRIDRICI II. 10.

Aquarum In-
undationes:
Fames & Pestis:

Aquarum Inundationes ingentes quæ per totam Æstatem has Regiones vehementer affligere, secuta est hyems acris & aspera: inde fames & Pestis, postea totum Triennium favientes, maximam Vim jumentorum atque hominum absumere.

Henrichovien-
se Coenobium
in Ducatu
Monsterber-
genfi funda-
tum:

Sub hæc Tempora Nicolaus Vir nobilis & locuples, Canonicus VVratislaviensis, HENRICO BARBATO a secretis, Religione tactus Cisterciensibus Monachis adfuerit Principe suo omne patrimonium transcripsit, extructo eis in agro sive Territorio Monsterbergenfi Monasterio, quod de nomine Principis Henrichovium dici voluit. Inscriptio quæ legitur in Coenobio fundationem Ejus refert in annum c l o c c x x v i i. ipsumque Principem Fundatorem laudat, sed ex Testamento Nicolai.

Tradunt eundem extruxisse Monasterium quoque Camenienfem in Francofteinensi Ditione situm de quo nihil certi dicere habeo. In Slesia magna Joannis Hessi (libellus is manuscriptus) legere memini, conditum hoc Monasterium Canonicis Regularibus e Coenobio VVratislaviensi BEATAE VIRGINIS huc translatis, quibus postea sive locum vendentibus sive deferentibus sive alia de causa migrantibus substituti fuerunt ordinis Cisterciensis Sodales, idque factum VII. Eid. Januar. viventibus tunc Innocentio IV. P. R. Thomaque II. Ep. VVrat. qui & decimas quasdam Episcopales Monasterio donaverit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1222.

FRIDRICI II. 11.

Expedicio cru-
ciata contra
Prussos:

Cruce signati milites in Auxilium contra Prutenos undique evocati, quos inter facile Principes fuere: HENRICUS Dux Slesia: VVratislaviensisque & Lebusiensis Episcopi: multique e nobilitate Polonica ac Silesiaca. Nec tamen perdomari ab eo Exercitu Pruteni potuerunt: adversus quos etiam Sodales sive fratres Militiam CHRISTI professi, qui rubri Ensis Imaginem cum Cruce in Pallio insutam gestant, e Livonia frustra tunc evocati fuere.

Extant de hoc anno Casimiri Ducis Opolienfis Litteræ super Vyast per Laurentium Ep. VVratislaviens.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1225.

FRIDRICI II. 14.

Inducie HEN-
RICUM inter
Silesia & Le-
scum Album:
Pol. Princ.

Johannes Gryphus Clementis Filius alique nonnulli equestris Ordinis homines contra Lescum Album Polonia Principem, Boleslai Crispi Filium conspirant, ac per Marcum Palatinum ad invadendum Principatum HENRICUM BARBATUM ad quem alioquin Jure optimo tanquam natu maximo in familia Boleslai Crivousti ea Dignitas pertineret, concitant. Is Spem oblaram cupido animo secutus, frustra dissuadente Uxore HEDVVIGE, valida de suis coacta manu Cracoviam properat. Verum cum de apparatu & exercitu Lesci majore quam suo cognovisset, & quæ sperabat Præfidiis minime repertis magnas adipiscendi Principatus Difficultates sibi objectas videret, non suarum Virium hanc esse concertationem ratus belli Consilium cito abiecit, factaque cum Lescio Pace, Cracoviam ab eo invitatus, octo dies splendide & honorifice acceptus atque habitus: qui Hostis venerat Amicus discessit.

Anno

Anno

CHRISTI
1226.CÆSARIS
FRIDRICI II. 15.

Circa hæc Tempora (de anno enim Scriptores variant) * Conradus Masovia Dux Teutonicos Equites a Saracenis ejecto Henrico nobili a Salczo Magistro adversus Borussos rebelles excivit certis conditionibus. Ex quo illi Borussiam subjugare coeperunt, debellatis partim atque ab Idolorum Cultu abductis, partim deletis Incolis, novisque e Germania Colonis paulatim cæterorum Principum ope introductis, & Regione passim culta atque exornata, ædificiis frequentibus Germanico ritu, Frederico Imperatore quicquid de provincia illa occupassent, tanquam armis Germanicis partum Imperio asserente, & ut Germania conjunctum esset, adserente. Quæ res gravissimas postea lites variasque concertationes & ipsius tandem ordinis in Borussia Abolitionem peperit.

Extant binæ litteræ ab Episcopo Laurentio hoc anno editæ, collocationem & permutationem Monasterii S. Adalberti spectantes.

Anno

CHRISTI
1227.CÆSARIS
FRIDRICI II. 16.

Suentopuleus Pomeranorum Praefectus: Vladislai Ducis Poloniae majoris Socer magnis opibus & facultatibus terra marique partis & gratia populari tenens a Lescio Principe, ut se Ducis Pomeraniae nomine dignaretur, ac sempiternum id sibi posterisque suis esse juberet, enixe postulavit. Quod cum ipsi Lescus negasset, repulsa irritatus Suentopuleus ad defectionem spectare coepit, neque pensionem annuam de more Lescio militi, qui re cum HENRICO BARBATO, Silesiae Principe deliberata, Gansavam quæ villa est majoris Poloniae comitatus totius Regni ad III. Eid. Novembr. indixit, quasi de Republica cum Ordinibus consulturus, revera autem ut Suentopuleum prætextu Comitiorum evocatum, tanquam seditiosum sine armis opprimeret. Convenit ad præstitutum diem magnus Principum, Episcoporum & Procerum Numerus: Suentopuleus qui quod agebatur subolfecerat, solus necessebat mores, cumque ultro in Principem una cum Vladislao Genero ad Spem summi Principatus adipiscendi incitato Infidias intenderet, missis subinde per Speciem excusanda sua moræ hominibus statum omnem Comitiorum cognoscebat, & Occasionem peragendi cogitavit. Facinoris captabat. Quarta dies Comitiorum curanda Corporibus data erat: ad balneum se & Lescus & Henricus Barbatas contulere. Ecce ergo Suentopuleus cum expedita suorum manu (prope enim delituerat & opportunitatem rei peragenda didicerat) ibi adest, & in diversoria ac Tentoria proxima irrumpens, obvios quosque rei novitate attonitos, facile aut removerat, aut obruncat, & ad balneum ubi Lescum esse acceperat contendit: Interim exaudito Tumultu certior factus Lescus de hostili adventu exilit, & equum nactus cum paucis fugere coepit: Sed Suentopuleus cum plerisque suis fugientem persequitur. Ubi vero effugere Lescus prementium se manus non potuit, converso Equo & revocatis fugæ Comitibus, cum aliquandiu multis & bene armatis nudus pene cum paucis restitisset, fortiter dimicans apud Marcincovum Pagum occubuit. At qui ad perseverandum in balneo Principem descenderant, in HENRICUM, qui Ætate gravis fugam desperaverat, Impetum faciunt, sed eum aliquot Vulneribus debilitatum prostratumque Germanus quidam, Peregrinus Weissenburgius, quous de aulico ipsius Comitatu, certus mori potius quam ducem deferere, jacentem, clarissimo herculeæ fidei exemplo sui corporis objectu textit, confossusque & concisus deficiente Vita super Domini sui Corpus se projecit. Percursores vero rati utrumque exanimem discefferunt, ac recolligendi sui spacium Henrico concesserunt: qui quidem clam lectica Wratislaviæ delatus a suis, & haud multo post sanitati pristinae restitutus Weissenburgium liberatorem suum in memoria & laude habuit, posterosque Ejus ad magnas Opes & Honores exexit. Ex eo Tempore Sventopuleus pro Duce ac Domino Pomeraniae se gerere coepit.

Hh 3

Anno

* CONRADUS Dux Masoviae & Cujaviae, dedit & contulit Hospitali S. MARIE Domus Teutonica & fratribus Ejusdem Domus totum & ex integro Culmense Territorium cum omnibus suis pertinentiis in veram ac perpetuam proprietatem, sunt Verba Diplomatis Donationis editi in Crusvitz ante Pontes ab anno Incarnationis Dominicæ M. CC. XXX. mensis Junii: Extat p. 336. Spec. IV. Biblioth. Polonica.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1228.

FRIDRICI II. 17.

Bellum civile
Poloniae inter
HENRICUM
Barbatum Sile-
siae & Conra-
dum Masoviae
Ducem :

Henrico victo
& in Captivita-
tem abducto :
sed HEDWIGI-
SIS precibus
liberato :

Boleslao Pudico, Lesci, ut dictum, interfecti filio impubere adhuc neque admi-
nistrationis suscipiendae capace, Grimislava Boleslai mater & plerique procerum, Con-
radi Masovii qui patruus Pueri, mores perosi atque Savitiam reformidantes, ad HEN-
RICUM BARBATUM Tutelam Boleslai & administrationem Principatus deferunt,
quod cum agre Conradus ferret, bellum inter hunc & HENRICUM civile exortum,
in quo Conradus bis ab HENRICO victus & amisso filio Primislao domum reversus,
tertium nihilominus cum expedita manu improvisus in Poloniam rediit & HENRI-
CUM, qui dimisso, quasi debellatum jam esset, Exercitu sine ullo metu in Cracoviensi
Tractu versabatur, Divinae Rei Vacantem in Spicoviensi villa cepit, atque in Masoviani
asportavit. Id ubi cognovit HENRICI filius cognominis, quas potuit raptim colle-
git copias ad patrem liberandum, sed HEDWIGIS quae Consilium Viri non probave-
rat, expeditionem filii antevertens ipsa in Masoviam ad Conradum excurrit, eumque
Precibus suis & suasu eo usque placavit, ut pace facta HENRICUM & captivos omnes
dimitteret. Et HENRICUS quidem Tutelam Boleslai ac Principatus Gubernationi
jurejurando renunciavit: ceterum ut eo firmior Pax esset, duae neptes HENRICI ex
HENRICO Filio duobus filiis Conradi, Casimiro & Boleslao sunt desponsae.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1231.

FRIDRICI II. 20.

Obitus Vladis-
lai Lascionogi :

Vladislaus Lascionogus, Miecislai Senis Filius Ducatu Gnesnensi, quem Lesco Albo
principatum Poloniae sponte cedente sibi retinuerat a fratris filio Vladislao Sputatore
ejectus, cum in Silesiam fugisset, merore & agritudine Animi in Exilio decessit, in Lu-
beni Monasterio, vel secundum alios Ratiborae sepultus, Vir propter mores faedos ac
libidinosos suis exosus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1232.

FRIDRICI II. 21.

Laurentio Epi-
scopo VVratia-
lav. succedit
Thomas :

Odor Rosarum Laurentio Episcopo Wratislaviensi lethalis: qui contracto inde
morbo rheumatico, a quo Medicorum Studio liberari non potuit, VII. Id. Junii mortem
haud vulgarem in praedio suo Preichaw oppetit. Lix illi fuisse legitur de Jure *negotiorum*
five Loci dignitate cum Luone Episcopo Cracoviensi, qui Laurentio in publico Con-
fessu cedere nolente Romam ipse profectus est, ut impetraret a Pontifice Diploma quo
sua Ecclesia Wratislaviensi & reliquis praeponeretur. Exanime Laurentii Corpus pro-
pe Antecessorem in Monasterio Leubensi Terrae mandatum est. Successit autem in
Episcopatu THOMAS I. nobilis Polonus honesta Jelitarum familia natus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1233.

FRIDRICI II. 22.

HENRICUS
Barbatus Ter-
ras Majoris Po-
loniae occupat :

Poloniae Majoris Proceres Wladislaum Sputatorem qui Vladislao Lascionogo suc-
cesserat, ob superbum & injustum dominatum cunctis exosum conjurant, & HENRI-
CO BARBATO accito, se Dominatumque omnem dedunt. Cui valido cum exerci-
tu venienti sese opponere minime ausus Vladislaus, Brino & Sremo arcibus incensis,
Gnesna vero firmo Praesidio munita ad Suatopulcum Socerum in Pomeraniam confu-
git: HENRICUS vero totam fere Poloniam in suam Potestatem redegit, cumque Bri-
num & Sremum refecisset, ac Praesidia opportunis locis imposuisset, Brunonem suum ex
Adelheide five Sorore ut Curax scribit, five ut alii, filia Ditholdo seu Theobaldo Mar-
chioni Moraviae, Premislai Ottocari amulo nupta Nepotem (Borivojum Cromerus
adpellat) Poloniae praefecit, ipse reliquas copias domum reduxit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1234.

FRIDRICI II. 23.

Ivo Episcopus Cracoviensis five Henrici Voluntate five sua sponte, & metu Odio-
que

que Conradi Masovia Ducis cui adversatus erat sedulo, Romam profectus, a Pontif. Gregorio IX. cum quo Adolefcens in Academia Parisiensi conjuncte & familiariter vixerat, relaxationem per vim exacti jurisjurandi Henrico impetravit: in quem Boleslaus jam pubertate proximus & a Conrado Patruo alienus prono studio ferebatur. Quod ubi non obscuris Indiciis Conradus intellexit, Boleslaus una cum matre Grimis-
lava per speciem colloqui evocatum cepit, ac in Secechoviensi Monasterio (quod in Tractu Sendomiriensi supra Vistulam situm est) asservari jussit: sed qui non ita multo post Conrado ad bellum Prussicum profecto, Abbatis Nicolai Franci opera partim inebriatis & sopitis Custodibus intempesta noctis Silentio, dispositis clam Equis effugit: Zavichostoque & Sendomiria potius, non ausus est tamen in sua ditione usquam consistere (propterea quod principis arcibus Masovios suos Conradus praefecerat) sed in Silesiam ad HENRICUM BARBATUM profectus est. Venientem ergo Boleslaus humanissime, ut par erat, HENRICUS accepit ac consolatus est, comparavitque exercitum quo eum reduceret, Conradum vero ejiceret; Postquam autem cum valido Exercitu Boleslaus secum ducens HENRICUS venit, decedentibus metu Masoviis magno ordinum Consensu atque alacritate susceptus est & Cracoviensem Sendomiriensem atque Lublinensem Oram omnem facile in suam redegit Potestatem: & quoniam permagnos Sumptus fecerat, Cracoviensem Ditionem omnem una cum Principatu summo, permittente Boleslao sibi retinuit, Sendomiriensem vero atque Lublinensem ei concessit, eum autem is non satis tuto se in vicinia Conradi esse existimaret, Scalam Preginensem arcem cum suo Territorio, in Cracoviensi Tractu ab HENRICO, ubi cum matre vitam degeret, & impetravit, & quinquennium ferme ibi usque ad Henrici Obitum exegit.

& Boleslaus in Sendomiriensem & Lublinensem Ducatum restituit

Idem HENRICUS hoc anno Episcopo Lebusiensi seu Lubuffensi castrum Borcum, Grossburg: in media Silesia situm, & in majore Polonia postea complures Pagos liberaliter donavit: unde cum hodie Episcopatus ille (Lebus) pertineat ad Illustrissimos Marchiones Brandenburgenses, possessores Castri Borci tam quoad Leges Silesiae quam quoad Contributiones sese Patrum memoria voluerunt eximere: sed Conatu plane irrito

Castrium Borcum Episcopo Lebusiensi ab HENRICO Barbato Silesiae Duce concessum;

Anno

CHRISTI

1236.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 25.

Nuptiae celebratae inter Constantiam HENRICI PII F. & Casimirum Filium Conradi Ducis Masoviae.

Bruno Nepos HENRICI BARBATI Praefectus majoris Poloniae a Vladislao Spuratore qui Pomeranorum Auxilio adjutus Provinciam illam deprædatus est, per Proditionem necatur.

Vita quoque hoc anno excessit * CASIMIRUS DUX OPOLIENSIS & RATIBORIENSIS Miecislai Filius, hæredibus relictis, quos ex Wenceslava Uxore suscepit, Miecislao atque Vladislao: Quorum ille postea cum Juditham Conradi Masoviæ Filiam Uxorem duxisset, sine liberis decedens, fratrem habuit Successorem, sepultus in Monasterio Czarnovans, quod Ribnicio illuc transfulerat.

Nuptiae inter CONSTANTIAM HENRICI PII Silesiae Ducis F. & CASIMIRUM Ducem Masoviae Bruno Praef. Majoris Poloniae occisus: CASIMIRUS Dux Opoliensis moritur;

Anno

CHRISTI

1237.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 26.

Boleslaus, Conradi Masoviae Ducis Filius Wratislaviae nuptias celebrat, cum GERTRUDE filia HENRICI PII, ad quos HEDWIGIS Sponsa Avia, etsi erat in vicinia non accessit. HENRICUS autem BARBATUS cum esset Princeps Poloniae, multa utiliter circa hoc Tempus constituit, leges improbas & pestilentes sustulit, meliores nonnullas sanxit: Ecclesiarum Immunitates firmavit & auxit, Magistratus bonis & industriis Viris mandavit, in maleficos & calumniatores severe animadvertit.

Nuptiae Boleslai Ducis Masoviae cum Gertrude filia HENRICI PII: Ducis Silesiae;

Anno

CHRISTI

1238.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 27.

HENRICUS BARBATUS expeditione in majorem Poloniam suscepta, Gnesnam

HENRICUS Barbarus moritur;

* Vid. Tom. I. Scriptor. nostrorum Rerum Silesiacarum: Tab. Genealogic. VI. n. 3. 4. 5. 6. 7.

nam quæ Vladislai Sputatoris præsidio tenebatur, oppugnat. Cæterum variis Incommodis ut Obsidionem solveret, permotus & ad res Silesiacæ suæ Ditionis componendas Crosnam profectus in itinere graviter cœpit agrotare, ac post paucos dies diem* clausit a. d. 19. Martii: Princeps multis magnisque Virtutibus insignis, quique in Silesia conditis Legibus, Urbibus ac Templis excolenda Patris Pietatem imitatus est. Ejus Corpus ad Trebnicensē Monasterium ab HENRICO Filio Successore qui PH cognomen meruit relatum, atque decenter & honorifice sepultum est. HEDWIGIS in Trebnicensi Monasterio id Temporis degens, licet ardentissime maritum dilexisset, nec agrotum visitavit, nec mortui funus duxit, aut obviam ei processit, nec denique cæteris viris denique ac mulieribus plangentibus & lamentantibus Maritum flevit, impium esse significatione Luctus divinæ Voluntati adversari dictitans. Quin nec viventem quidem illum saepe adiit, nisi forte ut pro calamitosi & Injuria adfectis deprecaretur, cum enim post susceptam Sobolem septenam (præter HENRICUM nempe: Boleslaum & Crispum qui ante Patrem cœlibes obierunt, ADELHEIDEN live Adledam Dipoldi Marchionis Moraviæ Uxorem, Brunonis matrem, GERTRUDIM Ottoni Wittelsbachio qui Philippum Regem Romanorum A. C. c. cc. ix. Bambergæ occidit, & auxilio fratrum HEDWIGIS tunc evasit, promissam, sed Abbatissam postea Trebnicensem, quippe cum Cæsaricidam Generum HEDWIGIS recusat, nec alteri tamen filiam elocare vellet, Agnetem denique & Sophiam, quæ & ipsæ Virgines decesserunt,) Votum Castitatis & Continentiæ perpetuæ, quo majore Religione & absque Impedimentis Secularium Curarum CHRISTO servire posset, Marito suavisset & persuasisset, toros fere XXX. annos mutuo consensu disjuncti vivere. Ex quo Tempore HENRICUS barbam promisit atque inde BARBATI cognomentum adeptus est. Quot annos vivendo compleverit: certo non habemus dicere, hoc scimus de multis Judiciis ad Senectutem bonam pervenisse nec a LXX. Aet. anno procul absuisse.

Anno

CHRISTI

1239.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 28.

HENRICUS II.
PIUS Dux Si-
lesiae & Poloniae.
Patri succedit:

HENRICUS II. PIUS omnium Patris Ditionum in Silesia & Polonia Majorē (de Lusacia enim quod nonnulli tradunt, temere adfirmare nolim) Haerēs, Poloniam suæ Juris facit: nec multo post Vladislaus contracto ex mœrore & animi Aegritudine gravi morbo, cum apud Socerum esset in Pomerania Vita excessit. Corpus tamen HENRICO permittente, Posnaniam relatum & in Basilica sepultum est. Reliquit superstites filios duos: Primislaum & Boleslaum, qui postea PIUS dictus est: qui post Patris Mortem Naclensē tantum & Uscensē Territorium cum Arcibus illorum in Potestate sua retinuerunt.

Nuptiæ Boles-
lai Pudici Ducis
Cracov. & Sen-
domiriensis:

Conradus Masoviae Dux HENRICI BARBATI morte rursus in Spem Boleslai Pudici opprimendi erectus Terram Sendomiriensem, clandestinis primum Latrocinii, mox apertis Excursionibus vexare cœpit. Contra quem ut Boleslaus se muniret, fœdus & Adfinitatem cum Bela Hungarorum Rege contrahit, ducta ipsius filia Kinga, quæ & Cunegundis dicta est, Puella moribus & Sanctimonia Vitæ nobili: cujus Avia paterna fuerat Gertrudis D. HEDWIGIS Soror, amita vero D. ELISABETHA Ludovico Thuringiæ & Hassiæ Landgravio nupta. Dos fuit quadraginta millium marcarum. Tali autem conjuge beatus Boleslaus, tamen primis nuptiarum diebus eam non attingit, inde confirmata postea mutuo consensu Religione ipsi quoque perpetuam vovēre continentiam. Atque hinc Boleslai Pudici Cognomen inditum.

Anno

CHRISTI

1240.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 29.

Tartari Polo-
niam ingre-
diuntur:

Tartari: Gens cultu fœda & barbara, fera atque immanis, supra suam unde orta est Scythiam progressi Regionem occuparunt eis Tanaim & Mœotidem, Russiæque hoc anno pervasata, magno Imperu Poloniam invaserunt, & arcibus quibusdam exustis ad Vistulam usque depopulari sunt, indeque in Russiam reversi, deposita tuto loco omnis generis praeda, curriculo Poloniam repetierunt, ac Tempus anni ad furta belli peridoneum nacli (cum hyems aspera Vistulam Gelu durasset) transmissio Flumine ferme ad ipsam

* vid. Tab. I. Genealog. Tom. I. no. 1. & seqq.

ipsam usque Cracoviam late quaque versus vagati sunt, in homines & tecta, Igni, ferro, manu, scizientes, ingentemque captivorum utriusque Sexus multitudinem locis adstrictam in pecudum morem præ se agentes. Continebat se Boleslaus Princeps Cracoviæ, sed minime ausus tantæ hostium multitudini se opponere. Cæterum Vlodimirus Palatinus Cracoviensis, exacta aliquanta manu, abeuntes infecutus, & ex improvviso adortus, magnam in perturbatis initio stragem edidit. Verum postea Tatarum animadversa Polonorum paucitate in fugam eos verterunt, post raptim & tumultuario sese recipientes, & saucios ac ægrotos abicientes, prope Secechovum in magna quadam Sylva aliquot diebus detinere, inde postea in Russiam rediere.

Anno

CHRISTI

1241.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 30.

Luctuosus hic annus Silesiæ fuit ab Hoste barbaro, non tam ad Dominatum, quam ad rapinam, eadem, stragem hominum Urbiumque nato. Tatarum & illi erant, qui Poloniam Superiori anno latrociniis oberrasse ac sædum in modum devastasse, non contenti, cum auctis majorem in modum copiis (nam ad quinquies centena millium fuisse narrant) instar cuiusdam cataclysmi seu diluvii atque torrentis & Poloniæ & Hungariæ finibus diviso exercitu sese intulissent, castrisque ad Chmelicium Pagum Proceribus & Equitibus Polonis, victoria ea efferati librum in agros furorem effudissent, ipsamque adeo Regni sedem non modo a Rege, qui ingruenti Tempestati instar fugere maluit quam discrimen obire, desertam, sed & aliis defensoribus vacuum incendissent: mox etiam provoluto velut armorum Turbine in nostram Silesiam irruerunt, cumque disiectos Viadri pontes reperissent, qua navigando qua natando flumen ad Ratiboriam superarunt, frustra prohibere auso Miecislao Ratiboriensium Duce. Placuit barbaris primo Impetu WRATISLAVIAM petere, quippe hac una Urbe domitia aliarum Vires videbantur brevi bello frangi posse, frenum capiti injici, membra sequi. At Wratislavienses nunico accepto, & Urbis minus tunc munitæ defensione desperata, suppellectilem ac commeatum omnem in arcem editiori Insulæ loco qui S. Crucis olim, nunc D. Martini Mons adpellatur, sitam comportarunt: militibus autem qui in Præsidio erant, ne hostibus prædæ vel receptaculo esset, incendendam Urbem reliquerunt. Indignati ergo Tartari arcem obsidione gravi sed frustra cinxerunt, divino ut compertum est ostento (flammis quippe de cælo cadentibus & late inter Ordines ipsorum discurrentibus) ita perterriti: ut nihil cunctati Obsidionem solverint, fugientibusque similes abierint. Datum id fuisse precibus CESLAI qui unus de comitibus Ivonis Episcopi Cracoviensis Romæ D. Dominici vitæ institutum professus conventui Wratislaviensi apud D. Adalberti præerat, & cum cæteris sodalibus in arcem confugerat, Scriptores Poloni commemorant: nos non hujus modo sed aliorum etiam priorum hominum supplicationibus ac Lacrymis non immerito acceptum referimus. Nec vero exiguum terrorem subitus ille impetus nostris incusserat, & ferocia omni barbarie gravior. Quare tanquam graviores imminerent plagæ, quam Seculis omnibus acceptæ erant, ad commune malum arcendum, sub signa undique concurrere, ducem secuti HENRICUM Principem animorum plenum, qui coactis quam maximis potuit copiis (XXX. M. fuisse Curæus norat) Lignicii confedit, ita quidem animatus, ut aut speciosam de Hoste Victoriam reportaret, aut fortiter pro aris atque focis & pro populo suo dimicans, honeste occumberet, matre HEDWIGE non modo non deterrente, sed etiam hortante. Nec mora: suas & ipsi copias Tartari eo deduxerunt, quibus Lignicio proximantibus cum HENRICUS obviam progrediretur, Ædem D. VIRGINIS prætereunti Saxum ingens subito lapsu ante Pedes decidit, nulla propalam causâ adparente, cur de solido integroque muro avulsus ille unus Lapis caderet. Id quod malæ scævæ loco habitum fuit, neque deerant qui terro eundum, illoque die pugna abstinendam censebant. Sed nihil ille hoc casu territus iter coeptum continuat, unoque a Lignicio militari Aciem per Tempus disponit, in quinque agmina universo Exercitu diviso. Primum constabat ex milicibus voluntariis, qui pro ejus Ætatis more ex Germania hinc inde collecti & Cruce signati erant, quibus adjuncti Fossiores ex Metallis Goldbergensibus Ductore Boleslao: Dipoldi Marchionis Moraviæ Filio: Henrici Amitino. Secundum ex Polonis constatum majoribus & Cracoviensibus nonnullis, quos ducebat Sulislaus Vlodimiri Palatini Cracoviensis Frater: In tertio erat MIECISLAUS DUX OPOLIENSIS ET RATIBORIENSIS cum suis Copiis. Quartum tenebat Pompo, Fracrum

Inde Silesiam

Igne caelesti
ab Obsidione
WRATISLAVIÆ
repulsi:sed Prælio ad
Ligniciam ge-
sto Victores:

Fratrum sive Sodalium Teutonicorum piam contra barbaros militiam sub Titulo S. MARIE professorum in Borussia * Magister cum suis cruceigeris. Ultimo loco con-
stiterat HENRICUS cum flore militiæ Silesiacæ & Polonicæ, nec non militibus Ger-
manicis stipendio conductis. Totidem acies Tartari instruxerant, sed ita, ut unus il-
lorum Globus major esset, quam HENRICI totus fere Exercitus. Pugna a Cruceige-
rulis & Metallicidis (nam hoc ab HENRICO postulaverant) coepta: nec difficulter
ab iis primi barbarorum præcursores fusi. Sed cum temere & incaute a suis longius
avellerentur, præcipitis Consilii sera quæ solet pœnitentia fuit, hostiumque multitudine
circumdati & Sagittarum ac Telorum Copia, quæ Grandinis Ritu densa cadebant, omnes
pene (erant enim magna ex parte nudi) obruti sunt: ibique Boleslaus etiam inter pri-
mos pugnans cecidit. Succedunt e Vestigio duo illa Agmina quibus Micislaus & Su-
lislaus præerant, factaque in hostes eade primorum exultantes, impressione magnam
stragem edunt, cum balistarii eorum contra Sagittarios constitissent. Quod ubi anim-
adverterunt Tartari, duo item Agmina laborantibus suis submittunt, neque tamen segnius
nostri rem agere visi, donec quispiam de exercitu Tartarorum Eques ab latere nostris
ex improvviso adparens & Polonica lingua: Fugite, fugite, identidem inclamans adeo
eos turbavit, ut inita pugna omnia, effusa passim fuga secuta sit, Principum ejus facien-
te Micislaeo. Quæ tamen res HENRICUM adeo non fregit, ut generosa Ira erectus
& connixus, ac Popponem Magistrum, ut omne infra Virtutum Discrimen haberet,
cohortatus, cum reliquis duobus agminibus, nobilique illa & solerti ultima fiducia ma-
nu, qua stipatus erat, impetum in Hostem faceret, ac Prælium instauraret. In quo no-
strorum ea Virtus atque opera enituit, ut validam illam Tartarorum aciem Imperium
non sustinentium ad fugam minime simulatam compellerent, sed qui & ipsi in medio
ardore pugne sive panico quodam Terrore sive diabolicis præstigiis & incantationibus,
quibus illa Gens dedita, plane perturbati, fluctuare paulatim ac cedere cœperunt. In-
stabatur a Tartaris Vexillum: cujus pictura X. litteræ figuram præ se ferebat, & in
Cuspide Hastæ Imago erat terra nigraque capitis humani barbati.

Id ergo Vexillum cum vehementius concuteret Signifer, fumum atque nebu-
lam densissimam & fœdissimam exhalabat: quæ non adspectum modo barbarorum
nostris adimebat, verum etiam terribilissimo odore eos exanimabat, totumque adeo exer-
citum miraculo rei stupefactum perturbabat. Tunc vero Tartari, ut nostrorum ani-
mos pavore & stupore perstrictos senserunt, cohortati sese invicem, in eos Agmine
facto irruunt, turbataque & inclinata nostrorum acie immensam stragem edunt, quæ
& Pompo Magister cum fortissimis quibusque suorum occubuit. HENRICUS
qui fugere ignominiosum ratus aut vincere aut perire decreverat, cum paucis suorum
in media hostium acie præliabatur: tandem rebus plane desperatis, ut sese reciperet,
a suis sibi persuaderi passus est. Erant ad latus ipsius quatuor Comites, Sulislaus de
quo diximus, Clemens Præfectus Glogoviensis, Conradus Conradi & Johannes Ivani
filii, nobiles & fortissimi Viri, qui omni Ope Principem suum eripere sunt conati,
& cum Equus ipsum labore fatiscens destitueret, tandemque Vulneribus confossus &
provolutus effunderet, in recentem Equam imposuerunt. Anteibat Johannes ferro
per medios hostes Viam sibi atque Duci patefaciens, eum cum animosè Princeps se-
queretur, & in prementem se maxime Tartarum sub lato Brachio Gladium vibraret,
ab alio quodam hasta sub aëilla ictus moribundus de Equo defluxit, quem Tartari
ad alterum Balistæ Jactum deductum capite plectunt, & cadaver nudum, detractis
armis & vestimentis, relinquunt. Solus Johannes sed acceptis duodecim Vulneri-
bus saucius & virtutis Indicia ipso Sanguine ostendens, cum duobus Ministris vix di-
scerimini se subduxit. Quem cum persequerentur novem Tartari, ille nactus in fuga sa-
gientes pariter tres alios CHRISTIANOS, eorum ope frenis, octo de persequentibus
se peremit, novum autem captivum abduxit. Hic Exitus prælii V. Eid. Aprilis nostris in-
ter ac Tartaros eo in loco commissi quo Wahlstadt exinde ex re ipsa diei cepit. Solemne
namque fuit locis ubi prælia atrocissima & ingentes strages edite ejusmodi nomi-
na indere, quomodo loci cujusdam in Aquitania, cui nomen fuerit, Mors Gothorum, in-
cipit Amonius. Et simili ratione campum caninum dictum ad annum 1109. nobis notatum.

In quo HEN-
RICUS P. IIS
Silesiæ & Polo-
niæ Dux occi-
sus.

* Nondum ea Tempestate Magister, nec eo prælio occisus, quippe an. demum 1253. ele-
ctus & an. 1265. defunctus: add. Tab. Genealog. I. Tom. I. Scriptor. nostror. Rerum
Siles. no. 16.

magna cum
Christianorum
Clade.

Atque quis cladem illius Soli quis funera fando explicet? quis clamorem, horrorem & morientium gemitu calamitatem tristiore? sanguine madebant campi, vix primo adhuc colore Veris vestiti: & strata, atque congesta Cadavera Savitiam quoque Barbarorum retardabant. CHRISTIANORVM sane exorū tantus fuisse numerus scivitur: ut singulis singula auricula a Tartaris præcisa novem ingentes Saccos expleant: stragis edita argumento, ut olim post pugnam Cannensem Annibal ad Victoriam fidem Carthaginem mitteret aureos annulos a Digitis occisorum Romanorum detractos, quos Magus a Vestibulo Curiz iussit effundi, eorumque tantus acervus fuit, ut intuentibus dimidium super tres modios explevisse visum fuerit, ultimumque tamen dignitas Equestris taxata sit Mensura. Inter occisos præter jam dictos Stephanum quoque VVirbenium cum Andrea filio, Clementem Pelcinicum, Thomam Piotricovicium, & Petrum Kuzam claros imprimis Polonos fuisse Iohannes Herburtus de Fuestyn prodidit. Atque hæc tamen Victoria Tartaris minime incruenta magno quippe suorum desiderato Numero, sic fractis atque attenuatis, ut in Germania, quam terrore concusserant universam, interiora penetrare non fuerint ausi. Itaque vestigia relegentes Ratiborian versus, quacunque transissent vastata & deserta, ne scilicet crudelius venisse quam recessisse viderentur, reliquerunt omnia: & ubi divitias aliamve prædam haud potuere, homines rapuerunt, non ætati, non sexui paritum: sub vinculis ibant Viri & feminae, Senes ac juvenes, sub barbaro Iugo perpetuam Servitutem servituri: In Moraviam inde progressi, hanc quoque nemine prohibente, & VVenceslao Rege in Boemia delitescere paulo amplius quam menstruo Spatio ad usque Austria & Boemiae fines crudeliter divexarunt, ac post ad Barthi Exercitum in Hungaria commorantem sese receperunt. Inde opulentissimis Spoliis opulti Regiones ad Tanaim & Paludes Atorides Patriæ primæ propiores repetiverunt. Atque ita: & fortitudine & clade Silesiorum reliqua Germania tunc defensa, ceu quondam Græcia a recentis Lacedæmonis in bello Xerxis, ferocissimæ Gentis immanitatem non est experta. Cadaver HENRICI quem mors invicta nobilitavit inter exorū corpora repertum & cum Caput a Tartaris esset abscissum ab Vxore ANNA OTTOCARI REGIS BOIEMIAE FILIA ex sexto sinistri pedis digito agnitum, VVratislavia in cœnobio Minoritarum Franciscanorum quod tunc D. Iacobo dicatum, postque Præmonstratensibus Canonis cœffice S. Vincentio dicatum, inhumatum fuit: ubi & Poppo Magister cum pluribus Ejusdem Ordinis Sodalibus sepultus, testante id ipsum Inscriptione quæ in Cœnobio illo legitur hujusmodi:

Anno D. 1240. fundatum est Monasterium S. Jacobi per inclitum Ducem Slesia D. Henricum II. Filium S. Hedwigis: tandem Ejus post Obitum per Conjugem ipsius

Dnam Annam consummatum. Qui etiam sequenti anno pro defensione CHRISTI fidelium bellans cum Tartaris, ab iisdem est occisus & hic cum filiis duobus & una filia sepultus. In eodem bello interfectus est Poppo Magister Generalis Ordinis fratrum Hospitalis BEATÆ VIRGINIS MARIAE de Domo Teutonica cum pluribus fratribus Ejusdem ordinis hic sepultus.

Cæterum HEDWIGIS mater quæ Monasterii Trebnicensis Munitioni diffusa Crosnam una cum Grege Sanctimonialium & Anna nuru sub aduentu barbarorum se receperat, nuncio Cladis & interfecti Filii nihil omnino commota est. Quin Sanctimoniales & nuntum lamentantes & pectora plangentes comiter consolata, minime dejecto Vultu Gratiâ egit DEO quod Ejus munere talem peperisset Filium ejus ipsa viventi Pietatem summam in se experta semper esset, quique ad extremum pro Religione CHRISTIANA & populo suo vitam alacriter projecisset. Liberi HENRICO ex Anna Bojemica fuere plures: filii quidem BOLESLAUS CALVUS: HENRICVS III. CONRADUS & WLADISLAVS: res: filii quidem BOLESLAUS CALVUS: HENRICVS III. CONRADUS & WLADISLAVS: sequioris autem Sexus: AGNES quæ in Cœnobio Trebnicensi vixit: in quo & principem Conventus sui locum obtinuit: HEDWIGIS Abbatisa Wratislaviensis Cœnobii ad D. Clara: CONSTANTIA: vxor Casimiri Ducis Masovia: ELISABETHA, Premislai Ducis Polnaniensis Coniunx: GERTRUDIS denique Masovia Duci Boleslao nupta.

BOLESLAO PVDICO post mortem HENRICI PII nusquam comparente, ut perisse crederetur, a nobilitate Cracoviensi & Sendomiriensi ad Principatum vocatus est BOLESLAUS CALVUS: HENRICI PII filius natu maximus: sed quem Conradus Dux Masovia haud difficulter excussit. Dum autem illi litigant Tartari ex Hungaria per Scepusientem Tractum excursionem facta Cracoviam inexpectati advolarunt, direptaque Vrbe & maiore quam prius eade hominum facta cum ingenti Præda in Hungariam per Osvencimentem Territorium citi sunt reversi. Nec diu tamen Principatum

De Coniuge
& Libris HEN-
RICI PII.
DVCIS SILE-
SIE & PO-
LONIE.

Conradus Dux
Masovia Cra-
coviensem Du-
catum occupa-
vit.

patum Conradus tenuit: cum enim sævus moribus & superbus graviter Populum affligeret, hominum ob id odia meritis, Poloni Boleslao una cum Vxore revocato, novum dixerunt Jusjurandum: quem licet Conradus oppugnaret, accitis etiam in Auxilium Præmisłao Põsnanienſi, & Miecislao Opolienſi Ducibus, Lithuanisque imo & Jazygibus, validus tamen ejus Exercitus parva manu oppreſſus eſt & res Conradi a deſperationem lapſa.

Anno

CHRISTI

1242.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 31.

Major Polonia
a Boleslao
Calvo:
Duce Sileſiæ:
HENRICI PII
Filio natu
maximo defi-
cit:

Polonia Majoris nobilitas aſperiori dominatu & in Teutones propenſione a BOLESŁAO Calvo qui Patri HENRICO PIO ſucceſſerat, abalienata, Præmiſłao & Bolesłao Vladislai Sputatoris Exulis filios, bonæ Indolis juvenes, revocarunt: abdicatione Bolesłao Duces eos ſibi conſtituerunt, ac venientibus Arceſ & munitiones tradiderunt. Quam tamen Injuriam non iniquiſſimo animo BOLESŁAUS tuliffe ſcribitur, ſuadente Avia HEDWIGE quæ & antea Maritum ac poſterius Filium ab eo Dominatu fruſtra avocaverat, & tunc Nepoti, ne juſtis Hæreditibus ereptum rēneret, aut repeteret Principatum, perſuaſit. Quin is etiam poſteriori Tempore adſinitatem cum Primiſłao contraxit.

Anno

CHRISTI

1243.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 32.

Mors ſecuta
HEDWIGIS
Duciſſæ Sileſiæ:
ſua:

HEDWIGIS * Henrici Barbatæ Conjux, Henrici Pii Māter a. d. 15. Octobr. ſatis conceſſit, ſepulta Trebniſciæ, ubi cum poſthabitis terrenis DEO ſe totam conſecraſſet, votis & Precibus continuis addicta Corpus uſque adeo dure habuit, uti lumbos horrente Setis Veſte fringeret: Summa hyeme, cunctis Gelu rigentibus, nuda pedes per nives incederet, Vigiliis & Inedia graviffime ſe affligeret, Dieque adeo Dominico, tertio & quinto Piſcibus & lactariis tantum, ſabbatho & feria ſecunda aridis duntaxat leguminibus, quarto & ſexto die Aqua & Pane ſolo veſceretur: Cibum autem guſtaret nunquam, niſi prius eundem egentibus, quos XIII. ad exemplum CHRISTI & Apoſtolorum ubique ſecum habuit, flexo poplite miniſtraſſet, Sanctitatis ob id ad Miraculum uſque clara & XXIII. anno poſt mortem a Clemente IV. P. R. divarum reliquiarum numero adſcripta, ad cujus ob id Sepulchrum maximus undique conſueſus. Vita illius ſuſius ab aliis eſt deſcripta.

Anno

CHRISTI

1244.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 33.

Sileſia inferior
inter Fratres
HENRICI PII
libens diviſa:

Bolesłao Calvus & Henricus Fratres ex Annæ Matris & Conſilii Sententia paternum in Sileſia Dominatum inter ſe partiuntur: ita ut Bolesłao Wratſlaviensis: Henrico vero Legnicenſis & Glogoviensis ditio Sorte obringeret, ac ne duo fratres minimi, qui ab HEDWIGE avia Sacerdotio deſtinati, ſtudioſum cauſa peregrinabantur, Conradus nempe & Vladislao (quorum illi Bambergensis Cathedra, huic vero Juvavienſis ſive Salisburgenſis Archiepiſcopa promiſſa erat) omnino ex hæredes eſſent, Conradum quidem Henricus, Vladislao vero Bolesłao in hæreditate conſortem haberet. Verum paulo poſt Bolesłao Diviſionis fidem primus labefactans, portionemque quæ fratri obrigerat, potiorem judicans, repudiato Wratſlaviensi Legnicenſem Dominatum poſtulavit: & quamvis injuſtum injuſte peteret, matris tamen viduæ, quæ Paci ſtudebat opera, quod voluit impetravit.

Extant de h. a. Bolesłai Ducis litteræ ſuper libertate coquendi lateres & aliis ad Structuram Eccleſiæ Wratſlav. in Summo.

Anno

CHRISTI

1245.

CÆSARIS

FRIDRICI II. 34.

Conradus reſutato Bambergensi Sacerdotio, quod ab Avia invitum illi ſe additum diceret, hæreditatem ſuam a Bolesłao Fratre reperiit: Vladislao autem Archiepiſcopus integram ſuam portionem in Wratſlaviensi Ditioe Henrico reliquit. Hic ſomes civilis inter fratres belli fuit diuturni & admodum Sileſiæ infeſti: Adeo verum nimis

* Plura de HEDWIGE dixi ad n. 12. Tab. I. Genealog. Tom. I. Scriptorum noſtrorum Rerum Sileſiacarum.

nimis est ipsa naturæ Vincula dominandi & habendi perversa Cupiditate dissolvi. Hostes facti qui fratres erant, nihilque profuit, eodem Sanguine concretos esse, in iisdem Visceribus priusquam nascerentur, velut Domo habitasse, in iisdem deinde laribus educatos. Cæterum Auctor Dissidii Boleslaus: qui cum ad VVratislaviensem quem prius contemserat dominatum redeundi cupidus, Henricum Lignicum migrare, ac fratri Conrado satisfacere juberet, negante id Henrico Exercitum coëgit, e Germania mercenarium militem accivit, HENRICI ditionem omni malorum genere exercuit, Noro foro oppido cum Templo & 500. hominibus incessis VVratislaviam contendit. Novis tunc illa Moenibus cingebatur, & Jure Teutonico Civibus e Germania passim confluentibus instruebatur. Et tamen trimestrem eamque gravem Boleslai Obfidionem (quod jam tum efflorescentis post Tataricam Cladem vrbis Indiciu habeo) sustinuit: eumque re infecta discedere coegit: cum HENRICUS impar fraternis Viribus pralio cum fratre decertare non auderet. Domum reversus Boleslaus, cum non haberet, unde Stipendia debita militibus mercenariis dissolveret, totam Provinciam Latronibus complevit, qui eam graviter affligerunt. Unde suorum Odia meritis, ac quod mente capus videretur, aliquamdiu custoditus, tandemque cum resipuisse crederetur, dimissus ne sic tamen quievit. Nam cum in Lusacia Sittaviam & Gorliciam oppida suis quibusdam hominibus oppignorasset, Wratislaviam infestus rediit, ejusque oppugnatione frustra tentata, agris & indefensis, quibusque locis longe lateque vastatis, sed vitatis fere munitis in quibus Henrici Præsidia disposita erant, reduxit Exercitum tristior: quod duabus Expeditionibus sumtuosis nullum tantis Impensis dignum operæ precium fecisset. Quin paulo post cum inops egensque ac suis exosus nec satis compos mentis oberraret, ab Henrici Militibus exceptus & Wratislaviam adductus, fratris benignitate & Misericordia statim dimissus est, qua tamen lenitate fraterna cupiditas & feritas Boleslai minime victa fuit.

Bellum inter
Fratres intesti-
um;

Anno

CHRISTI

1248.

Legatus ab Innocentio IV. P. R. missus Jacobus Leodicensis Archidiaconus, cum ad Res Polonicas componendas, tum vel maxime ut contra Fridricum II. Imp. quem quoad Dignitatem & Majestatem Imperii per Papam Romanum prope conculcatam adferere & vindicare niteretur, Pontifex crudeliter persequeretur, Anathematis etiam & Abdicacionis Sententia in Concilio Lugdunensi in illum lata Auxilia peteret. Itaque convocata Wratislaviæ Synodo Episcoporum impetravit, ut quinta Pars reddituum Ecclesiasticorum ex universa Polonia in triennium ei decerneretur. Relaxavit autem tunc Polonis & Silesiis Partem Jejunii Ejus quod est solemne ante Pascha. Nam cum id toris novem hebdomadis a Dominica, quam Ecclesia nominat Septuagesimæ, ex ritu Græcorum vulgo fervarent, indulgit ut serius more Romano deinceps perageretur, essetque adeo hebdomadarum sex & dimidia.

Adventus Le-
gati P. R.
WRATISLA-
VIAM.

Boleslaus Calvus Homo vasto animo & violento nova adversus Fratres Consilia agitans, ut nervos belli corraderet, cum alia Patrimonii sui loca, tum Lebusiense Territorium Brandenburgicis Marchionibus Joanni & Ottoni oppignoravit vel vendidit, & Wratislaviensem Oram tertium repetita discurfione divexavit. Paulo post alienatis ab ipso omnium animis Crosnense Territorium & Arx cum aliis finitimis oppidis ad Conradum defecit. Sed cum is a fratre Boleslao Insidias sibi parari, in Henrico vero parum Spei aut Præsidii esse cerneret, ad Premislaumi Principem Posnaniensem & Callisiensem cui Soror Elisabetha nupta erat, confugit. Qui benigne Conrado accepto beneque sperare jussu Sororem suam Salomeam nuptum collocavit, cumque missa ad Silesiæ Principes legatione nihil æqui a Boleslao, Conradum Sacris initiatum Jure omni Patrimonii repetendi excidisse dicente, impetraret, cum suo fratrisque Boleslai Exercitu Lignicensem tractum ingreditur, Conradum secum ducens, & magna celeritate Arcem Pridomiam non procul a Glogovia excitavit, turribus, aggeribus, fossisque munit, tum turmas aliquot & Cohortes Conrado attribuit, cum quibus ille finitimas oras Boleslao Calvo subiectas tandem vexaret, quoad Jus suum ab ipso consequeretur. Er paucis quidem diebus debellatum erat, si ad extremum fortuna Conradi coeptis respondisset. Boleslaus enim Calvus dum incautius forte adversariorum copias ac novam munitionem speculatur, comprehensus ab adversariis in statione excubias agentibus, & in custodia a Conrado habitis, ad conditiones quamvis iniquas adduci potuisset, nisi corruptis custodibus evasisset.

Boleslai Calvi
Ducis Silesiæ
Fata:

Li 3

Anno

Anno

CHRISTI 1250.

FRIDRICUS
II, IMP. obiit

Fridricus II. Imp. partim hausto Veneno partim a Manfredi notho cum convalescere jam viderent, injecto in Os pulvinari * suffocatus interit in Arce Florentina Apulia, Panormi Sepulcro Porphyretice conditus. Tandem per annos XXII. fere sine Capite Imperium fuit, eoque res in Germania rediit, effera & insolita nobilitatis licentia, ut a latronibus omnes obsiderentur. Via praesertim qua Mercatoribus eundum, & innumera fere Prædonum receptacula editoribus in locis excitarentur: ut nihil de contemptu legum & vel obsolescentium iheritu, nihil aliis de malis quæ fruticari solent, si exulare cæperit Justitia, dicamus.

Anno

CHRISTI 1252.

Bohemie Rex
AUSTRIAM
occupat:
& in Silesia
Oppaviam:

Post Fridricum Austriæ Ducem ex Baleenbergenfi Gente ultimum ante sexennium ex Vulnere in Pugna cum ** Hungaris commissa accepto mortuum, Præmislus sive Ottocarus Boemiarum Rex Austriam hoc anno invasit, ac sui Juris fecit, quod eo facilius fuit factum, quod Imperium in Germania tunc vacabat. Nec ita multo ante idem Ottocarus post Miecislai Ratiboricensium & Oppolensium Ducis mortem, cum is nullos liberos reliquisset, Oppaviam occupat, quam deinceps Nicolao filio suo notho tradidit. Cæterum cum Bela Rex Hungariæ bellum facere Ottokaro vellet, & Boleslaus Generum Principem Poloniæ in Auxilium evocaret: Boleslaus ut in Gratiâ Socerum manum Bojemorum destineret Oppaviamque eis rursus eriperet, in Oppaviensem Oram & in Moraviam cum Exercitu ingressus ferro & Incendiis longe lateque vastavit, magnamque Prædam abegit: nec tamen Oppavia poritus est.

Extant de hoc anno Henrici Ducis Litteræ, in quibus dat Episcopo licentiam locandi Czirckwitz jure Teutonico & erigendi forum sicut in Wanfen.

Anno

CHRISTI 1253.

Monasterium
Silesiæ Rauden-
fundatum:

Sub hunc ipsum annum Vladislavus Casimiri F. Dux de Opol cum Coniuge sua Euphemia Ordini Cisterciensi condidit in suo illo Ducatu Monasterium quod nunc Rauden a sublabente fluvio dicitur: ipse autem suo nomine vocitatus Clausum Vladislavitz. Cujus exhi Soboles id in Chmólnick seu ut jam profertur Jemelnick. Quibus coeva fere sunt illa ejusdem Cisterciensis Regulæ in finibus Silesiæ aliis Paradisus & Noda Cella. Locatur hoc anno Wratislaviæ amplissimum Templum dedicatum S. Elisabethæ.

Anno

CHRISTI 1254.

Bellum Silesios
inter & Polo-
nos:

Conradus ex arce Pridomiensi ditiones fratrum armis infestat, quem adjuvans Premislus Socer Dux majoris Poloniæ in Wratislaviensem Regionem duxit exercitum, & omnem eam Oram quæ est circa Olsnam, Syroviam, Trebniciam & Cerequiciam oppida ad usque Veidam fluvium uno a Wratislavia milliario deinde & ultra Oderam vadato flumine depopulatus est, propterea quod Henricus Dux Wratislaviensis neque ipsi Partem Patrimonii Conrado redderet, neque ad repetendam eam a Boleslao fratre opem ei ferebat. Adhuc non solvebat Premislao L. marcas argenti de quibus pro redemptione cujusdam captivi Germani fidejusserat. Templis tamen & monasteriis ac possessionibus eorum atque hominibus Ecclesiasticis omnino manus abstinere milites Edicto Premislai. Erat tunc Wratislaviæ Opiso Legatus Pontificius qui Contumeliâ Sedi Apostolicæ fieri existimans quod se præsentem ac pene inspectantem Wratislaviensem Oram

Primis-

* Chron. Augustense ad an. 1250. „in die S. Lucie Virginis: & Pandolphus Collobutius in Hist. Neapolitana d. 13. Decembr. in Florentino Apuliæ Castro Imperatorem Fato suum testatur: sepultus est Panormi, sic enim verba Testamenti se habent: Item Sepulturam meam eligo apud Panormum, ubi jacuit Rex Wilhelmus.

** Chronicon Monasterii Mellicensis ad an. 1246. „FRIDRICUS Illustris Dux Austriæ collecto Exercitu contra Regem Ungariæ juxta fluvium qui dicitur Litta, contrito atque fugato Regis Exercitu atque potius victoria nescio quo casu miserabiliter occiditur.

Chronicon Salisburgense ad an. 1246. „Occurrens Regi Hungariæ Dux Fridricus juxta Leitam Fl. cum eo acriter dimicavit: ubi pluribus ex acie Regis Ungariæ interfecit & multis captivatis ipse Dux Austriæ vel a suis vel ab Hostibus (sicut dubitatur) fuit interemptus: „Exercitus tamen ipsius accepta victoria ad propria est reversus. „Præterea Chronicon Claustro-Neoburgense & alii Rerum Austriacarum Scriptores a R. D. P. Hier. Pez editi.

Przemislaus infestaret, Sacris ipsi & omnibus qui sub Ditione Ejus erant interdixit, sed mox postulante Premislao, Interdictum illud abrogavit, veritus ne fines Legacionis transgresso periculum sibi apud Pontificem crearetur.

Anno

CHRISTI 1255.

Conventus Principum Silesiæ Glogoviæ habitus, in quo Pax & Concordia inter fratres diffidentes Episcopi Wratislaviensis & aliorum Procerum interventu composita: & Glogoviensis Dominatus, in quo Glogovia, Saganum, Sprotta, Crofna & vicina Oppida, Conrado a Boleslao Calvo quanquam reluctantè concessus est: Conradus obfides & captivos dimisit: aliis item qui prius ex Parte dimissi erant, Aestimaciones Capitum remisit.

Anno

CHRISTI 1256.

Boleslaus Calvus multorum annorum bellis exhaustus ac grandi Aere alieno obrutus Thomam Episcopum Wratislaviensem oraverat, ut pateretur decimas, quas ipsi ex veteri Instituto solvebat, in summam pecuniæ commutari, ac promitteret illi in annos singulos decies mille marcas. Quod cum Episcopus negaret ac Jus suum defenderet, Boleslaus irritatus eum in Gorcensi Abbatis Wratislaviensis in Arena Pago una cum Boguslao, Præposito, & Eccardo Canonico cepit, ac vestitus exutum in carcerem abduxit. Ex re cognita Archiepiscopus Gnesnensis Fulco, coacto Episcoporum concentu, Boleslaum diris devovit, iisque a Boleslao neglectis, ad Pontif. Alexandrum IV. querelam detulit, quid porro fieri oporteret, rogans. Respondit ille Archiepiscopo ut Poloniæ omnem ad arma contra Boleslaum sumenda, Crucis Militia promulgata, una cum cæteris Episcopis concitaret, in eandemque Sententiam Archiepiscopo quoque Magdeburgensi de concitandis Germanis scripsit. Sed interim Thomas vinculorum impatiencia & dolore bis ille marcarum *lütgen* nec non decimarum manipularium in Maderatas & fertones Episcopales (*Maldrat Zins und Bischoffs Bierding*) commutatione se ac comites suos redemit, non infens aut invitis, uti creditum est, Henrico & Conrado Boleslai Fratribus quod in illorum quoque commodum illud de decimis commutandis pactum cederet. Quod autem tunc ab Episcopo per Vim expressum, mordicus tam ipsi Principes quam posterius ipsorum retinuerunt: quamvis Episcopus proximo anno post in Synodo Provinciali testaretur nihil se eorum servaturum quæ cum Boleslao esset pactus.

Anno

CHRISTI 1257.

Obiit Cracoviæ Jacintus sive Hiacintus D. Dominici in sui Ordinis Primordiis Socius, qui Wratislaviæ Monasterium D. Adalberti fundavit, & CIESLAUM arque Godaldum in id collocavit: nostræ demum Aetate, Anno nempe Salutis clb Io XCIV. Sanctitatis & miraculorum ergo, quæ mortalis edidisset, quæque ad ejus Tumulum facta memorantur, per Clementem VIII. P. R. factis divalibus additis, indicto ejus Memoria festo die 15. Sextilis.

Jaciathum eodem anno Prid. Non. Junii immatura morte extinctus præcessit Premislaus Dux majoris Poloniæ, XXXVI. Annos tantum natus, Princeps sui Temporis mitissimus, pius ac religiosus & supra Aetatem prudens: Justitia autem & animi moderatione in judicando tanta, ut ejus Judicium victus atque Victor ex æquo probarent: ea denique continentia & Temperantia ut ebrius aut iratus a nemine visus fuisse scribatur. Reliquit autem ex ELISABETHA Henrici Pii Siles. Ducis filia * quatuor filias & filium posthumum post quartum mensem natum, cui paternum nomen inditum est.

Sub id Tempus male inter fratres facta Gratia tanquam ruptis compagibus iterum diffiliit,

* Dlugossus VII. ad an. 1257. Quatuor ex Conforte sua ELISABETH Filias, videlicet Constantiam, Veronicam, Ophlem & Euphrosinam reliquit. Ea tamen conforte sua Elisabeth dum in morte Viri gravida esset, filium posthumum in die S. Calixti omnibus subditis de virili Prole magna Jucunditate ovantibus effudit. Cui in Patris Charitatem & memoriam, paternum in Baptismo nomen PRZEMISLAUS Boguphalus Posnaniensis Episcopus indiderat. Hunc Principem Baszko Custos Posnaniensis in suis scriptis & annalibus plurimè laude celebrat.

& Premislaus
Ducis Mag. Po-
loniæ:

Boleslaus Calvus a Fratre captus :

discessit, Boleslaus Calvo Conradum quoque fratrem Primislai defuncti Auxiliis destitutum per fraudem capere & bonis dudum datis exuere adorto. At vero Res aliter cecidit. Certior enim factus Conradus de Infidiis Fratris, cum Lignicum ab eo dolose invitaretur, cum expedita manu illuc profectus est, & reliquis in Silvam vicinam absconditis, cum paucis expeditoribus ipse veniens ad Fratrem porrexit: quem cum in Porta obvium habuisset, fratris meditarum facinus avertit, caprumque eum, metu percussis omnibus Glogoviam asportavit, & carceri aliquandiu mancipatum, sed leniter in eo intraque facinoris Magnitudinem habitus atque ea quam ab Episcopo Vratislaviensi extorserat Pecunia multatum postea dimisit. Ita temerarium & atrox Boleslai Consilium quod in fratrem intenderat, in Caput ipsius recidit, verumque adeo esse, quod Poëta inquit, didicit: Circumvertit enim Vis atque Injuria quemque atque unde exorta est in eum plerumque revertit.

Anno

CHRISTI 1258.

Terræ Motus :

Terræ motus vehemens Poloniam concussit & animos hominum propter Raritatem Rei non metu tantum verum etiam Religione implevit, velut malorum imminetium Prodigium.

Bellum inter Reges Ungariæ ac Bohemiæ :

Hoc Anno * Belæ IV. Hungar. infelix Bellum cum Ottocaro Bojemo desideratis suorum 12000. nec ita multo post Ottocarus Conjugem suam Margaretam non solum sterilitatis infimulavit, verum etiam probatione hujus rei ita institit, ut locus novo Matrimonio inveniretur.

Anno

CHRISTI 1260.

Tartarorum excursio in Poloniam :

Tartari Nogaio & Celebuga Ducibus in Poloniam sese per Russiam, Russis ipsi Adjutoribus atque ductoribus effuderunt, & universam fere Regionem per trimestre Spatium crudeliter depopulari sunt, Cracoviamque & multis aliis Oppidis captis & exustis Cadibus Incendiis & Rapinis ad Bythomiam usque in Opoliensi Tractu impune proVecti post tertium mensem præda onusti in Russiam reverterunt.

Cœnobium D. Claræ VVrat. dicatum : & Hospitale D. Mathiæ :

Cœnobium Vratislaviense sacris Virginibus Ordinis D. Claræ sub Abbatissâ Disciplina viventibus dicatum sub hæc Tempora cœpit, ab Anna Henrici Pii uxore constructum ac necessariis quoque fundis & Opibus instructum: quæ & isthic in D. Hedwigis Sacello Tumulum nacta Miraculis claruisse dicitur. Condidit eadem vicinum huic Monasterio opulentum Hospitale D. Mathiæ Crucigerorum cum rubea Stella, Cujus Antistes ejus Ordinis a devotissima Virgine Agnete, Przemislai Bojemorum Regis & Constantiæ, Sororis Andrea Regis Hungarorum Filia (quæ Ordinem S. Damiani & Regulam S. Claræ amplexa in monasterio totis annis XL. cum X. Virginibus ad mortem usque vixit) primum inventa Gregorio autem IX. P. R. confirmati nec longo Temporis Intervallo ex Bojemia in vicinas provincias diffusi, per Poloniam & Silesiam Magister Supremus.

Archiepiscopus Gnesnensis edid. Ratihabitionem Compositionis & Satisfactionis a Duce Boleslao cujus literæ insertæ, datæ ratione Captivitatis qua Dux Episcopum Thomam & quendam Canonicum vexarat.

Extat de hoc anno Vladislai Ducis Opol. Privilegium amplissimum super Yast & Scinavia itemque pluri villis adjacentibus.

Anno

CHRISTI 1264.

Cometes apparuit :

Post Cometæ trimestrem apparitionem Pestis acerbâ in pecudes & pecora in Polonia grassata est: istoque ipso anno ab Urbano IV. P. R. Circumgestationi Consecrati Ponis peculiare Festum dedicatum instinctu Thomæ Aquinatis.

Anno

* Chron. Salisburgense Tom. I. Script. Rer. Austriac. R. P. D. Hieronym. Pez ad an. 1260. „Reges Boëmiz & Ungariæ dissidentes collecto maximo Exercitu alterutrum Terras suas vastant, tandem ad Campos procedentes, prima vice a Comitibus de Platin & a quibusdam Ministerialibus AUSTRIÆ dimicatum est, qui omnes occisi sunt & captivi ab Exercitu Ungarorum. Sed altera vice Rex Boëmiz producens Exercitum suum, gloriose triumphavit & Ungaros fugavit, tandem in Concordiam redierunt Reges tali Pacto, ut tota Terra Styriæ & omnes munitiones Regi Boëmiz redderentur. Quod & factum est.

Anno

CHRISTI 1265.

Primo Pontificatus Clementis IV. anno Archiepiscopus Salisburgensis designatus
* VVLADISLAUS: DUX VVRATISLAV, Pataviensis autem Petrus Canonici
Wratislavienfis.

VVLADIS-
LAUS Dux
Silesie: Archi-
Ep. Salisbur-
genfis:

Anno

CHRISTI 1266.

Guido Cardinalis Clementis IV. P. R. Legatus convocata Wratislaviam Episcopo-
rum Polonie Synodo non modo Crucem Sacre Militie signum adversus Saracenos edi-
cit, promissa euntibus remissione Peccatorum, sed & ad belli sumptus pro recuperan-
da Terra Sancta contributionem petit. Quam ob Causam in præcipuis Templis Ar-
cula collocata, in quas votiva Piorum Hominum Pecunia colligeretur.

Adventus Le-
gati P. R.
V Vratislavi-
am:

HENRICUS III. DUX VVRATISLAV. ** Princeps bonus ac laudabilis, qui uni-
ce suos amabat subditos, iisque secundum Leges moderatissime imperabat, Salutem Ci-
vium Metam & finem officii sui esse ratus, Veneno, ut creditum est sive potius ut Cu-
ræ videtur, febri maligna extinctus a. d. 5. Decembri. vivendi Finem fecit, in D. Clara
Monasterio Wratislavia sepultus. Coniuges is habuit duas: quarum prior JUDITHA:
Conradi Masovia Ducis Filia, Miecislai Ducis Opolensis Vidua, HENRICUM illi &
HEDVVIGIM qui Patri superstitis sed adhuc impubes, aliosque præterea in puerilibus
annis mortuos peperit: altera Saxonia Ducis Filia sed improlis, quæ postea nupsit Burggra-
vio Norimbergensi. Filii Tutelam Vladislaus Patruus, Archiepiscopus Salisburgensis, paucis
annis quibus superstitis, gessit. HEDVVIGIS vero ubi nubilus facta, sedus maritale iniecit cum
Henrico Alberti Filio, Marchione Misnie, juxta quem & post mortem in Cella sepulta
fuit, quanquam sint qui defuncto marito nupsisse scribant Ottoni Pingui Anhaltino.

HENRICUS
III. Dux V Vra-
tislavienfis
moritur:

Anno

CHRISTI 1267.

THOMAS EPISC. WRAT. III. Kal. Junii fato functus, Successorem habuit
Nepotem & Sorore cognominem THOMAM II. Stirpis Zarembarum, Polonum nobi-
lem, ipsis Kalendis Augusti a Capitularibus electum, sed cujus confirmatio tribus cir-
citer annis impedita fuit per Vladislaum Archiepiscopum, cui Episcopatus tunc vacans
a Clemente IV. P. R. cum Usu & perceptione fructuum ac reddituum ad Sexennium,
ut vero nonnullis placet, ad Vitæ Tempora in Commendam datus fuit. Sed vix triennio
Vladislaus superstitis Episcopatus Possessionem Thomæ reliquit.

Thome I. Ep.
Wratislav. de-
functo Thoma
II. succed-
it:

Anno

CHRISTI 1268.

Thomas Ep. Wrat. concedit Capitulo plenam Jurisdictionem de more aliorum
Capitulorum Regni Polonie.

Anno

CHRISTI 1270.

Multa hoc anno Portenta & Prodigia extiterunt. In Cracoviensi Regione honesta
quadam matrona Margarita Virboslai Comitis Uxor. 36. pueros vivos uno partu edi-
dit, 20. die mensis Januarii: Califfia vero intra octavam Diem Natalis CHRISTI natus
Vitulus cum duobus caninis Capribus atque dentibus, & septem Pedibus vitulinis:
Capitum autem majus antrorsum in loco suo, minus vero retrorsum ad caudam situm
erat. Ab ejus Cadavere Canes & Volucres abhorruere.
In Silesia apud Michalovum pagum & inter Oderam ac Nissam fluvios triduo plu-
visse Sanguine dicitur.

Varia Prodi-
gia:

VVLADISLAUS *** Archiepiscopus Salisburgensis, HENRICI Wratislavienfis
Tutor, Princeps omnibus gratissimus, ex haustu Veneni obiit a. d. 24. Apr. Corpus
Wratislavia Salisburgum translatus & in summo Templo ante aram DEIPARÆ VIR-
GINIS conditus. Curæ Auctor, habuisse exinde Principum Adolescentem, Cura-
tores

VVLADIZ-
LAUS Archi-
Ep. Salzbur-
genfis moritur:

* Plura de eo ad no. 31. Tab. I. Genealog. Tom. I. Scriptor, nostrorum Rerum Silesiacarum.

** vid. quæ l. c. ad no. VI. dixi.

*** Vid. de eo. Tab. I. Genealogic. l. c. no. 31.

tores aliquot ex præcipuis Civibus, qui bene gubernarint ditionem ac Principi magnam Pecuniæ Vim collegerint.

Glogovia Le-
ges & Jura Ger-
manicæ recipit:

Sub hæc Tempora Sacerdotum Collegium ex Urbe Glogovia in Insulam Suburbanam translatum, in Templum vero urbanum Sacerdotum collocatos Monachos instituti S. Dominici: arcem item in Urbe, relicta Pridomia, a Conrado conditam: ipsam denique Urbem egregie excultam ac Legibus & Juribus Germanicis donatam fuisse, gubernante hæc omnia Salome Ducissa Fœmina non sapiente minus quam pia, Curæ tradit.

Extrat & de hoc anno HENRICI DUCIS VVRATISL. confirmatio donationis Allodii, Villæ sive Curie ad Crucem (Creuz sive Creuzhoffs) Capitulo factæ.

Anno

CHRISTI 1271.

Nuptiæ Conra-
di Ducis Glo-
gov, cum Bri-
gitta Misnensis:

CONRADUS Dux Glogoviensis Salome Conjuge defuncta, & apud Domini-
canos, quos ipsa in Urbem vocaverat, funerata, ad secundas Nuptias eodem anno
convolat, ducta Brigitta Dieterici sive Theoderici Marchionis Osterlandiæ & Landsber-
gi Filia, quæ cum Conradino ultimo Ducum Sveviæ, Imperatoriæ & Regiæ Stirpis Ju-
vene, Conradi quippe Neapolis ac Siciliæ Regis Filio, Fridrici II. Imperatoris Nepote,
Caroli Andegavenlis jussu Neapoli Securi percusso, quam Caroli Crudelitatem ultra sunt
Vesperæ Siculæ, prius nupta fuerat, Dorem Conrado attulit aureorum decies mille: cujus
nomine Crostnam, Greiffensteinium, & quasdam alias arcas oppignoravit. Non multo
post nuptias parum absuit, quin a Boleslao Calvo fratre Boleslaviæ caperetur. Sed
evasit tamen, de hostili fratris adventu, in ipso articulo factus certior, Boleslaus autem
oppido potius est.

Anno

CHRISTI 1272.

que post an-
num absolu-
tum unum
obijt:

Brigitta hoc anno mortua, cum dotem Conradus non redderet, Pater Brigittæ
bonorum sibi oppigneratorum possessionem adiit, & Magdeburgensi Archiepiscopo
ea decem millibus marcarum vendidit, ad quæ Henricus Probus suis nummis redemit.
Notanda autem heic Reineccii & aliorum avis opinio, qui Brigittam Conrado supervixisse,
se, eoque defuncto Conrado I. Marchioni & Electori Brandenburgico nupsisse scribunt.

Anno

CHRISTI 1273.

RUDOLPHUS
Habsburgi Co-
mes eligitur
ROM. IMP.

Postquam Imperium Romanum per annos pene XXIII. certo ac stabili Curatore
caruerat, quæ res impuni licentia in hac parte ita induxerat rerum omnium perturbatio-
nem, ut Regnum Nobilissimum a magno Latrocinio parum abesse videretur: Electo-
res tandem Imperii Francofurti concordēs ipso Michaelis sacro Imperatorem eligerunt
RUDOLPHUM: HABSPURGI COMITEM: ALSATIÆ LANDGRAVIUM: fru-
stra supremum illud honoris & gloriæ fastigium ambiens Ottocaro Bojemiarum Rege qui
quidem Marchionis potissimum Brandenburgici opera consiliis, Lusatiæ superioris con-
cessione suffragium sibi illius velut mercede comparare non dubitavit.

Erat RUDOLPHUS: Princeps prudens, armis & bello strenuus, & qualem turba-
ta Respublica deposcebat. Cum a Satellitio suo submoveri Homines quosdam videret,
ad se affluentes, non sine stomacho edixit: Per DEUM (ipsius verba sunt) sinite
homines ad me venire, non enim ideo ad Imperium sum vocatus ut in arcula in-
cludar.

Turbæ in Po-
lonia caussæ:

Conradus Dux Glogov. litteris multa promittit & inter alia 800. marcas in recom-
pensationem damnorum Ecclesiæ illatorum & subijcit se excommunicationi Episcopali si in po-
sterum tentaverit Episcopum aut Ecclesiasticos.

Boleslaus Pudicus Oppaviam hoc anno profectus cum Premislao sive Ottokaro
Bojemorum Rege de Oppavia transigere volente conventum agit. At sub idem Tem-
pus Poloni minores contra Principem suum conjurantes, quod Lescum Nigrum se in-
scitis nec de Conventus Sententia heredem nuncupatum indigne ferrent, ad hæc de Ju-
diciorum Pravitate & corruptela, nec non Nobilitatis Oneribus graviter conquererentur,
Conventiculo habito ad Vladislauum Opoliensem Ducem mittunt, Principatumque ei
deferunt. Non refutat ille oblatum principatum, sed tamen conventum illum omnem
Opoliam ad se venire jubet, ut ibi ea res jurejurando & litterarum monumentis con-
firmare-

firmaretur. Quod dum illi faciunt ac frequentes Oppoliam proficiscuntur, re cognita Boleslaus Conventum Oppaviensem; Re infecta & Induciis tantum in XX. annos cum Bojemo factis solvit, & proficiscentes Opoliam adversarios incompósitos & inopinantes, cum aulico suo procerumque quos secum habebat Comitatu, apud Bogacinum pagum, altero die mensis Junii adoritur. Nec illis animus ad defendendum sese dedit. Comittitur atrox pugna, nemine referente Pedem, ad extremum Boleslao cessit Victoria sed non incruenta, plurimi quippe mortales, exceptis fere adverso Pectore Vulneribus, utrinque cecidere, sed multo plures tamen ex adversariis Boleslai: pauci fuga ad Opoliensem Ducem evasere. Bona castrorum & profugorum partim confiscata, partim inter Victores distributa sunt. Nec multo post Boleslaus irarum plenus, quod Vladislaus Dux, suis novas res molientibus, favisset, exercitu conscripto Opoliensem & Ratiboriensem Oram omnem infesto exercitu depopulatus est, ita ut suburbana quoque primorum opidorum exureret. Nec elicere tamen ad Pugnam Vladislaum potuit, sed carpsit is tamen ex Insidiis Hostes palantes & pradas agentes, nec parvis adfecit incommodis. Tandem Boleslai Calissiensis Ducis opera in gratiam rediere.

Anno

CHRISTI

1275.

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 2.

Nuptias Boleslaus Dux Lignicensis cum Adelhede: Ducissa Pomerania contrahit:

Boleslaus Lignicensis conjuge priore quæ fuit HEDVVIGIS: filia Henrici Anhaltini humanis exemit, alteram statim ducit Adleyden Samborii Pomerania Ducis filiam sed quæ vagis mariti libidinibus offensâ Pedes paternam domum reperit.

In Polonia inter alia portenta hoc anno Puer semestris iu Urbe Cracoviensi prolocutus: Tartaros adventuros & Polonorum capita præcisuros esse, prædixit: Rogatusque, divinitus id se scire & sibi quoque eandem calamitatem imminere respondit. Quod post duodecimum annum evenit.

Anno

CHRISTI

1276.

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 3.

HENRICUS Probus Wratislaviensis pecunia quæ eo impubere a curatoribus ex ampliore dominatu collecta erat, territoria a Conrado Glogoviensi oppignorata redemit. Quæ res invidiam ipsi apud Conradum & Boleslaum Patruos obaratos ambo, conflavit: acerbior tamen erat Boleslaus. Cumque Henricum circumvenire statuisset, RICI Probi Ducis Wratislaviensis, invadens eum in Captivitate abripit. Wratislavienses quibus carus erat HENRICUS ob Probritatem a qua cognomen adeptus est, de hac Injuria apud vicinos Principes graviter conquesti, liberando Domino Auxilia petunt. Illi calamitatis indignitate moti sequenti anno bellum Boleslao inducunt, cum alii, tum etiam Primislaus Poseniensis, natus ex Sorore Boleslai, & Conrados Glogoviensis. Verum Boleslaus explorato Wratislaviensium apparatu, magna celeritate ex Germania milites ad se mercede conducit, ac prior in Wratislaviensem Oram imperum facit. Educunt & Wratislavienses suas & auxiliares Copias, obviamque Boleslao prodeunt. Congressu Exercitus die S. Georgii inter Stolcium & Procianum prope Francosteinum, ubi ingentibus aliquamdiu animis dubio Marte utrimque pugnatum: tandem Boleslaus Calvus conspecta fuorum strage ac Copiarum hostilium multitudinem uno tantum stipatus milite clam se ex acie subduxit. At Filius ejus Henricus de tribus natus maximus, majore animo non modo rebus jam inclinatis pugnam restituit, sed & Victor magnam in hostibus stragem edidit. Captus in eo Prælio Primislaus Poseniensis. Wratislavienses clade perculsi Ottocari Bojemie Regis cujus tunc magna Potentia erat opem implorant, cumque antehac Crostense Territorium Johanni Brandenburgico Marchioni hypothecæ nomine pro aureis quatermille ea conditione, ne ipse sese cum Boleslao conjungeret tradidissent, tunc porro Glocensem ditionem Ottokaro ad Tempora Vitæ concedunt, ut is afflictis Henrici Rebus succurrat,

Kk 2

eum-

ex qua gravissi-
mis demoni
Conditionibus
liberatur:

cumque vel armis vel autoritate sua ex Boleslai nepotis sui ex Sorore Manibus liberet. Caterum quum Ottokarus aliis bellis distineretur, pacem Henricus cum Boleslao iniit longe durissimis Conditionibus, magna quippe ditionis suae Parte multatus, Striga, Novosoro, Stroza, Greiffenberg, Prino & Gesvindidorfo opidis Jure semipiterno Boleslao concessis. Hunc in modum captivi Principes Henricus Probus & Primislaus dimissi sunt. Cum autem Henricus evasisset, Crosnam a Marchione numeratis ei 6000. aureorum (nam duo millia is Henrici causa expensa referebat) recuperavit, tum ex equestri ordine nonnullos qui cum Boleslao dicerentur sensisse, cepit, & in carcerem conjecit, Wratislaviensium alioquin summam in se fidem & Constantiam expertus.

Anno

CHRISTI

1278.

CAESARIS

RUDOLPHI I. 5.

BOLESLAUS
Calvus mori-
tur:

Quas Conju-
ges: quos li-
beros habuerit:

Boleslaus Legnicensium Dux cogn. * Calvus & Rothgarka, homo asper, impotens & iracundus e vivis excessit, cum liberos ex priore Marita Anhaltina suscepisset, HENRICUM Lignicensium ac tandem Wratislaviensem quoque Principem: BOLES-LAUM Principem Suidnicensem quo Scipis Auctore Suidnicensem, Javoriensem, & Monsterbergensium Duces gloriantur: BERNHARDUM cogn. Agilem qui biennio post patrem absque liberis obiit: ANNA M monialem & Abbatissam Trebnicensem: AGNETEM: Ulrici Comitis VVurtembergici Conjugem, Eberhardi Matrem qui Tempore Interregni Sveviae Ducibus extinctis, Opibus & Potentia crevit, atque sub Imp. quinque: RUDOLPHO: ADOLPHO: ALBERTO: HENRICO: LUDOVICO: bellicosum & industrium, sicut a matre ejus moriente praedictum fuerat, sese praestitit: HEDVVIGEM nupram Conrado Semoviti Masovia Ducis Filio: nec non CATHARINAM in puerilibus annis mortuam. Tumulum nactus est Lignicij in Templo Praedicatorum ad D. CRUCIS a se antea extracto.

OTTOKA-
RUS Boh. Rex
praelio ab RU-
DOLPHO
IMP. victus ac
in eo occisus:

Cunegunda Otrocari Regis Bohemorum Conjux cum ille coram RUDOLPHO I. IMP. in genus provolutus Regnum suum quasi Imperii beneficium accepisset, ipsum cotidianis obtundebat querelis, impetebat Convitiis & assiduus vexabat maculis, quod Rex tantis coram suo quondam Curia Magistro procubuisse, nec stomachandi & latrandi finem fecit, donec Rex Ottokarus qui hanc Intemperiem muliebrem instar Samsonis ferre non poterat, ductus arma caperet, accitis in Auxilium Hungaris & Tartaris Comanis, & a RUDOLPHO ** victus regnum simul & Vitam amitteret, cujus in rebellionis memoriam Versus leonini:

O Rex Ottokare quondam pugnantis honeste

Nunc stas in Pannis depictus cum Tatarannis.

Pax inter Vi-
ctorem & Ju-
venem Bohe-
miae Regem
sanctata:

RUDOLPHUS IMP. Ottokaro Bojemiae Rege victo & occiso, VVenceslaus Eius Filium in Patrocinium suum Iglavia suscipit, totaque Pax stabilita pactis pridem inter VVenceslaum tunc octavum agentem annum & Guttam Caesaris Filiam, Rudolphum item Filium Caesaris & Agnetem Bojemam matrimonii cum certa successione Spe, si VVenceslaus prole mascula non suscepta decederet confirmatis. Tutela VVenceslai & Regni Bojemiae Administratio Ottoni Longo Brandenburgico Marchioni, Ottokari ex Sorore Nepoti quoad Rex adolefceret, committitur. Sub hac ergo Tempora HENRICUS quoque Probus VVratislaviensis Glocensem ditionem Jure suo recepit, qui & Uxorem duxit Mechildem Eiusdem Ottonis Brandenburgici Filiam.

Anno

CHRISTI

1279.

CAESARIS

RUDOLPHI I. 6.

Synodus VVra-
tislaviae Dio-
cesana:

Synodus Dioecessana VVratislaviae in Insula S. JOHANNIS celebratur, in qua Constitutionem THOMAS Episcop. edidit, quam vide inter Statuta Synodalia antiqua p. 20.

Boleslao Pio defuncto succedit Lesco Niger Princeps laudabilis videlicet Polonis.

Anno

* Vid. Tab. nostrae Genealogicae I. no. 23. & seqq.

** Praelium VII. Kal. Septembr. gestum testantur Histor. Australis plenior & Henr. Stero in Annalibus.

CHRISTI

1280.

Civibus Nissenfibus qui Thomam Episcopum furiosum vocassent, poena imposta 200. marcarum quam quidem persolvendam per litteras se obligarunt, datis cum multis fidejussoribus sub alia poena 1000. marcarum.

Anno

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 7.

Poena Civibus
Nissenfibus an-
iuncta:

CHRISTI

1281.

HENRICUS Probus Dux VVratislaviensis, minime tunc ut multis visum, probus, Principes agnatos Henricum Lignicensem, Boleslai Calvi F. Henricum Glogoviensem Conradi F. & Primislaum Pofnaniensem simulatione amicitie Bariciam qui pagus in ditione ejus erat, ad se accitos in Vincula conjecit ac VVratislaviam deportavit. Quamvis vero ob id Lescus Niger, Princeps Cracoviensis, qui Boleslao Pudico defuncto successerat, bellum inferret Henrico VVratislaviensi, omnemque oram VVratislaviensem ad ipsa usque Urbis moenia devastaret, captivi tamen, nisi graviter mulctari durisque Conditionibus obstructi minime dimissi. Ac Primislaus quidem Agram Rudensem sive Velunensem in Polonia Henrico Probo concessit, reliqui duo se vocatos quocunque Tempore eidem Henrico cum XXX. hastatis militaturos dato jurjurando receperunt, obsidibusque caverunt.

HENRICUS
Probus in
fibrillat
tus Dux
Agatoris
privatam
adripi:

Kunegundis * Regina, Ottokari Vidua, Brandenburgici Antistitis, quem puerro Rege in suam ditionem secum abducto Otho Longus suam vicem substituerat, Gubernationem petraffa Oppaviam primum, ad Nicolaum Ottokari ex Pellice Filium Loeci Dominum perfugit, mox vero Znoymam se contulit, ubi cum Zavissio Roseni perquam familiariter agens, peperit tandem, & vix puerperio egressa, inconsultis omnibus nuptias cum eo contraxit.

Vidua Regina
Bohemiz
Zavissio Roseni
nubie:

Anno

CHRISTI

1282.

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 9.

In Comitibus ** Augustæ Vindelicorum RUDOLPHI IMP. F. ALBERTUS: non magis Auctoritate Patris aut Principum beneficio, quam ipsis locorum proceribus magno id petentibus Opere DUX ac Dominus AUSTRIÆ: STIRIÆ: CARNIOLÆ: VINDONUMQUE designatur. Digna sane hoc generoso fureulo non alio renasci STIRPEM AUSTRIACAM quæ in Fridrico haut ita pridem exspiraverat. Verum & Regimen AUSTRIÆ a S. LEPOLDO in partem. Generorum masculam propagatum est ad Henricum scilicet de Medlinga, ab hoc deinde per Filiam Gertrudem (Heuterus Agneten Meinhardi Conjugem facit) huiusque ex filia Agnete & Udalrico Carinthiæ Duce neptem Elisabetham ad HABSPURGICOS devenit. Hæc enim ALBERTO: RUDOLPHI I. IMP. F. nupta jus idem in AUSTRIAM aliis legitimis deficientibus contulisse videtur, ideoque eadem illi in Augustanis Comitibus a Patre confirmata potius est quam tradita.

ALBERTUS:
RUDOLPHI
IMP. F. AU-
STRIÆ Dux-
tum adipisci-
tur:

Vindicaverat sibi hanc Ottokarus Boh. Rex ob materteram suam & annis aliquot sub feudi petitione retinuerat, inde a RUDOLPHO vi adductus, feudum Bohemiam & Moraviam accepit, ac Terras has cis Danubianas retinuit, illas Alberto cessit, ab Uxore verum secunda excitatus bellum movit ac in eo occisus est.

Anno

CHRISTI

1284.

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 11.

Primislaus Dux Sprottaviensis Conradi Glogoviensis F. transtulit Coenobium Canoniorum Regularium ab Henrico primum Barbato fundatum ex Oppido Naumburgo

Coenobii
Naumburgen-
sis Translatio:

* Vid. Dubravius lib. XVIII. Zavissium vero, defuncta Regina Capite plexum fuisse corvus Auctor Neplacho: Abbas Opatovicensis in Chron. Bohemiz huc Verbis ad ann. 1289. tradit: „Anno Dmni 1289. Zavissius decollatur: & Dominus Czenko frater Ejus.

** Eadem Thomas Ehendorferus de Haselbach Lib. III. Chron. Austriaci: Chron. Salisburgense ad ann. 1281. Chronicon Clauistro-Neoburgense ad an. 1283. Anonymi Leobienfis Chron. lib. II. Cap. VI. Mathai vel Gregorij Hageti Germanicum AUSTRIÆ Chronicon: & Vici Arenspecki Chronicon Austriacum. Tom. I. & II. Scriptor Rerum Austriacarum quos R. D. P. Hieronymus Pez edidit.

Castrum Kalif-
sienſe HENRI-
CQ Probo
Wratislavi-
ſum Duci tra-
didit:

burgo in oppidum Sagam, ubi Abbatia hodie eſt, eximiis ab illo Reditibus dotata. Henricus VVratislaviſium Dux, Caſiſienſem arcem (oppidum enim paulo ante ſortuito Incendio conflagravit) proditione Praefecti Sandivogij Primislao Poſnaniſi eripit. Quam cum hic ſtraſtra vi & armis recuperare conatus eſſet, pacem cum Henrico fecit ea conditione, ut pro Caſiſienſi arce Olobocenſe Territorium Henrico daret, & arcem in eo ſuis ſumtibus exaedificaret, quam arcem tertio poſt anno vi expugnatam in Primislai Potestate redegerunt. Caterum cum bellum id videretur futurum longius, Henricus Probus Thomas II. Epifcopo & univerſo Ordini Eccleſiaſtico Dioceſeos illius magnam Pecunia Vim imperaverat. Quod cum recuſaret Epifcopus, Henricus eum Otumuchovia arce, Niſſa, ceterisque oppidis ac bonis ſpoliavit, mox & decimas omnes uſurpavit. Torſit in Henricum Ejuſque Socios & fautores ob hoc facinus fulmen excommunicationis Jacobus Svinea Archiepiſcopus Gneſienſis, VVratislavia vero & omnibus locis quae in ditione Henrici erant, ſacris interdixit. Cui decreto cum Sacerdotes reliqui parerent, Templisque clauſis omnes conticeſcerent, ſoli Franciſcani in Monasterio D. Jacobi ſpecto Interdicto canebant. Ea cauſa fuit, ut Henricus ſacrum Ordinem gravius adfligeret, Epifcopumque & Sacerdotes omnes ditione ſua eijceret. Epifcopus moriens Ratiboriam ſe contulit, ubi a Caſimiro Duce VVladislai filio perbenigne & honorifice acceptus atque habitus eſt.

Anno

CHRISTI

1288.

CAESARIS

RUDOLPHI I. 15.

Henricus Probus cum Caſimiro Opolienſi Litteris & Legationibus, quod Epifcopo inimico ſuo receptum praeberet, expoſtulaverat, minis etiam, niſi pelleret, adjeſtis. Eos vero cum Caſimirus contemneret, Exercitum Henricus coegit, & Ratiboriam obſidione cinxit. Quae cum aliquot dies duraret, murmurare contra Epifcopum & ceteros Sacerdotes exules plebs a victu imparata coepit, quae re cognita Epifcopus collocutus cum ſuis, indignumque ratus ut ſua & paucorum exulum cauſa bene de ſe merita Civitas Periculum ſubiret, aut ullo adſciceretur incommodo, Sacras & Epifcopales Veſtes induit nonnullosque de Sacerdotibus, quemadmodum ad ſacra peragenda ſolent indui jubet. Ita ille cum coetu ſuo ſpectabilis Urbe egreſſus ad hoſilia caſtra proceſſit, Venientes igitur a longe conſpicuus Henricus quaſi numine adſtans aliquo, Epifcopo Culpam ſupplex deprecatur, Epifcopus vero benigne eum humo levatum non ſine lacrymis exolculatus veniam, ſi cum factorum poeniteret, pollicetur. In proximam deinde Aediculam D. Nicolao dedicatam ingrediuntur, ibique ſemotis arbitris inter ſe (magna & Exercitus & omnium aliorum Admiratione) in gratiam redeunt: cum Henricus adderet, quaeunque Epifcopo, Eccleſiis & univerſo Ordini Sacro ademerat. Ut autem reſerret Gratiā pro Hoſpitalitate Caſimiro Thomas Epifcopus, Eccleſiam collegiatam ſub Titulo: B. MARIAE VIRGINIS: in arce Ratiborienſi fundavit, eamque decimis menſura Epifcopalis dotavit, quae Succeſſu Temporis in Oppidum ex Arce translata eſt. Henricus vero Templum S. Crucis in Inſula Wratislaviſi e Regione Baſilica condidit & Collegium Sacerdotum datis de ſuo laculentis Reditibus inſtauravit: quin & Wratislaviā ipſam cum Territorio Eccleſiae & Epifcopo Wratislaviſi obuſiſſe dicitur, ſed quam ille donationem, Principum odia veritus reſutavit.

HENRICUS
Probus Dux
Wratislavi-
ſis Templum S.
CRUCIS fun-
dat:

Bellum Polo-
niae interſtium:

In minore Polonia Leſum Nigrum Proceres omnium deſerunt Perfidia, evocaro Conrado Maſovia Duce in cujus Verba quoque jurarunt, ſolis Cracoviſibus illam Conſpirationem deteſtantibus, ſed Leſus qui in Hungariam profugerat, cum non contemnenda Ungarorum & Cumanorum Auxilia a Ladislao Rege impetraſſet, arma ducit in rebelles, pugnat & vincit, Victoriaque utitur ſic moderate, ut captivos dimiſerit omnes, Proceribus culpam deprecantibus veniam dederit, Cracoviſibus autem pro Conſtantia & fide gratias egerit: cujus Urbis Regimen Germanis ſolis, quorum fide in rebus dubiis praeclare eſſet erectus, deinceps attribuit proprium, etiam habitu cultuque corporis ſui ad eorum formulam confirmato, ut quanti Germanos faceret vel ſic offenderet.

Anno

CHRISTI
1289.

Anno

CÆSARIS
RUDOLPHI I. 16.

Casimirus Dux Opoliensis Dominus in Bithorn: Vladislai Filius: Boleslai & Vlg-Casimirus Dux
dislai Pater, Bojemix Regno cui tunc præerat Wenceslaus Ottokari Filius, * sese Opoliensis sese
subdidit. Quod Henricum quoque Wratislaviensem aliquanto prius, nempe Ottoka- REGIS BO-
ro Rege vivente fecisse, Cromerus scribit, quanquam hic cum nullos liberos reli- HEMIAE VA-
quisset, non Bojemum sed agnatum hæredem habuit. In Archivo Carlsteinensi Di- Gallum profite-
ploma exstat CAROLI IV. IMP. editum an. dlo ccc XLIX. quo proficitur CAROLUS tur:
Ducem Wratislaviensem se subiecisse Wenceslao Bojemix Regi, idque RUDOLPHO
Romanorum Rege adprobante. Hoc ergo modo paulatim Bojemi Pedem in hac Re-
gione posuerunt, cum nulla tunc esset Principum Poloniae Coniunctio & Auctoritas.

Lefco Nigro Cracoviensi sine liberis ultima die Septembris vita functo, Vladis- HENRICUS
laus Locticus Lefci Nigri Frater dominatum Siradiensem occupavit: Cracoviensis au- Probus Dux
tem & Sendomiriensis Conventus Proceres Boleslaum Ducem Plocensem Conradi Fra- VVratislavi-
trem Principem creavere, posthabito Conrado, cui se bis antea vivente Lefco subiece- sis Cracoviam
occupat:
rant. Accitus igitur Boleslaus possessionem Principatus adit, Cracoviamque solemnī
Pompa deducitur. Nec multo post HENRICUS DUX VVRATISLAVIENSIS
a Cracoviensibus Civibus accessit, cum iusto Exercitu advenit, quem & Urbs, uti
convenerat, Portis apertis cupide recipit, & Boleslao Principatum deferente atque ex
Arce Cracoviensi fugiente Proceres capto ex Tempore & re præsentī Consilio, Prin-
cipem renunciarunt.

Anno

CHRISTI

1290.

CÆSARIS

RUDOLPHI I. 17.

Hoc anno Dux Henricus ** concessit libertatem Ecclesiæ Wratislaviensi super Liberras & Ju-
Terra Nissen: Ottmuchoviensi: omnibusque aliis bonis Ecclesiæ renunciatis omni- ra Ecclesiæ
Juri Ducali: id postea a Nicolao IV. P.R. confirmatum. VVratislavi-
ensis:

Archiepiscopus Gnesnensis cum suis Suffraganeis firmat donationem factam a
Duce Henrico pro Ecclesiâ Wratisl. & Violatores istarum libertatum a Duce donatarum
dicit fore excommunicatos.

Plocensis Abbas cum aliis Prælati Litteras testimoniales edit super Privilegio Du-
cis Henrici super libertatibus per ipsum Ducem donatis Ecclesiæ Wratislav. ad Sum-
mum Pontificem.

Notificatio facta Curie Romanæ per quosdam Prælatos & Seculares de Libertate
Ecclesiæ concessa per Ducem Henricum cuius Litteræ & inferæ.

Nicolai IV. P.R. confirmatio donationis Terræ Nissen: & Ottmuchoviensis facta
Episcopo per Ducem Henricum cum infimo & supremo Jure, ac indulto eudenda mo-
neræ, itemque restitutione Prandlowitz per eundem Ducem facta cum toto districtu
quem vi occuparat, simul ipsius Ducis Litteræ inferæ.

Vladislaus Locticus jam Siradiensis Dux indignum ducens alienum fratri suo Le- Bellum VVla-
feo Successorem quæsitum esse, a Casimiro fratre Duce Lanciensi aliisque adjutus, dislai Loctici
bello se accingit, primoque Vere maximum & apparatusimum Exercitum ducit ad der- Ducis Siradien-
ficiendum Henrici Præsidium quod in Silesiam revertisse reliquerat. Factus ea- sis cum HEN-
de re Henricus certior, cum ipse negotaret, Henricum Lignicentem: Premislaum RICO IV. Pro-
Sprottaviensem: & Boleslaum Oppolensem cum expeditis Copiis Cracoviam mittit. bo: Duce
Occurrit his IV. Kal. Mart. ad Severum oppidum Vladislaus & commisso Prælio, mul- VVratisl. &
tis utrinque cadentibus, cum Silesii superarentur multitudine & occubisset in Acie Cracoviensi:
Premislaus Sprottaviensis Adolescens fortissime dimicans, nec non Boleslaus Opolien-
sis saucius in hostium Potestatem venisset, ad extremum Vladislao cessit Victoria. Cra-
coviam itaque Victor ingressus (ut cum fortuna statque caditque fides) omnium con-
sensu & acclamatione Princeps renunciatus est, sed nec is diu Principatus possessionem
obtinit. Henricus enim non defectus Clade priore rursus novum Exercitum Craco-
viam mittit: qui cum nocte intempesta Cracoviam accessisset, in Urbem ab iis qui
Henri-

* IV. Id. Jan. Pragæ in Castro Palatioque Regio: vid. Spec. nostri C. D. Diploma CVII.

** vid. Dipl. VI. Spec. nostri C. D. quod HENRICUS IV. Probus: Dux Wratislav. Morti
proximus edidit.

HENRICUS
IV. Probus
moritur

Henrico favebant, recipitur. Clamore igitur a Silesiis sublato, tota Urbe tumultuatum, Locticus ad Fratres Franciscanos se recepit, ubi vero suos passim per Vicos & Plateos cædi & se queri didicit, sumptu Monachi habitu de muro a Franciscanis dimissus evasit, post vero casorum malis adacti ceteri certatim omnes in Potestatem Henrici redierunt, sed quæ tamen felicitas minime illi diuturna. Dum enim per Lignicensem, Cracoviæ Rempubliam constituit, ipse interea domi sive ex * veneno, ut Polonici Scriptores & veteres Annales tradunt, sive ex lenta Tabe uti Curæo visum, a. d. 23. Junii mortales artus exiit: Wratislaviæ ad D. Crucis conditus ubi hujusmodi legitur Inscriptio:

Hen, quartus mille tria C. minus X. obiit ille

Egregiis annis Sle. Cra. San. Dux nocte JOHANNIS.

Quia vero Polonis uti dictum creditur Veneno perisse hoc etiam de ipso distichon recitat Schickensius:

Quem non Mars potuit, furtivi hunc flamma Veneni

Vicit, & æthereas jussit adire Domos.

Henricus
V. Dux
Lignicensis
succedit:

Celebrabat tunc comitia Erfordiæ RUDOLPHUS IMP. qui precibus instante Wenceslao Bojemix Rege non modo pactum successorium inter ipsum ac Henricum Ducem de Ducatu Wratislaviæ ac Silesiæ aliquando initum confirmavit, sed & super omnibus feudis sibi & Imperio per mortem Henrici apertis prædictum Wenceslaum Regem investivit. Quæ quidem re confecta sunt secreta ** Diplomata, in quibus præcipue ea notanda veniunt Verba, quæ Silesiam ac imprimis Ducatum Wratislav. Imperii Romani feuda fuisse clare testantur. At Henricus nulla ejus Pacti Ratione habita Elogio supremo condito hæredem sibi in Ducatu Wratislaviensi Conradum Patrum Glogoviensem Ducem destinavit, Premislao autem Posnanienfem Cracoviensem & Sandomiriensem in Polonia Ditionem legavit. Verum Wratislavienses Conrado ut homine turbulento repudiato, in ejus Vicem Henricum Lignicensem acciverunt, qui cum Urbe arceque ac Dominatu denique omni, procerum nobilium ac civium favore facile potiretur, Conradus per fugam elapsus fremens domum rediit. Quam quidem Wratislaviensium erga se fidem Henricus ipse in Diplomate quodam quo Decessorum suorum Privilegia Wratislaviensibus indulta confirmat, Verbis, quæ alibi posuimus, testatam ad posteros reliquit.

Synodus quoque Wratislaviæ hoc anno celebrata.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1291.

RUDOLPHI I. 18.

Inter quem &
Conradum Du-
cem Glogovien-
sem bellum ea
causa subor-
tum:

Conradus Dux Glogoviensis bellum contra Henricum Lignicensem ob interversum Wratislaviensem Dominatum animo versans, cum imparem se illi esse Viribus intelligeret, clandestinis nocturnisque incursionibus & Latrociniiis ditiones Ejus affligit, fratremque Henrici germanum Boleslaum Svidnicensem Ducem fratris fortunæ invidentem in belli Societatem adsciscit. Videns autem Henricus bellum contra se magno studio parari: ad eundem fratrem, pactorum quæ cum Conrado pepigisset nescius mittit oratum, ut arma secum adversus Conradum conjugat; Is facultatum suarum Tenuitatem Initio caussatus, mox Javoriensi & Strigoviensi territoriis ab Henrico acceptis, se ipsi non defuturum pollicetur. At ubi Tempus Expeditionis advenit, pacti admonitus Boleslaus, morasnectere, ac modo hoc modo illud causari. Dat ei rursus Henricus tria oppida: Francosteinum: Reichenbachium & Strelam. Nihilominus ille magis Auxilia fratri mittit: porro cum Conradus & ipse animadvertit, non bona fide secum agi, nec bellum illi satis prospere procederet, ad artes Sinonias & dolos se convertit, de quibus mox dicetur.

Nicolaus Dux Oppaviensis Wenceslao Bojemix Regi de Ducatu suo fidem atque Obsequia hoc anno promississe scribitur.

RUDOLPHUS
IMP. obiit:

Fatalis idem Annus *** RUDOLPHO IMP. qui Primus AUGUSTISSIMAM illam

* Vide Tab. nostram Genealogicam I. no. 37.

** Extant in Spec. C. nostri Dipl. no. CXXII. CXXIII. & CXXIV.

*** Henr. Stero ad an. 1291. „XVIII. Kalend. Augusti mortuus est RUDOLPHUS Romanorum Rex sine Benedictione Imperiali & apud Spiram Alsatix Civitatem sepultus fuit, regnavit annis XVII. Iisdem Verbis utitur Chronicon Salisburgense Tom. I. Script. Rer. Austriac. R. P. D. Hier. Pezii,

illam Dignitatem familiæ suæ intulit & gentem Sceptris Regnisque dignam propagavit, Princeps sane multis magnisque Virtutibus insignis sive Animi sive Corporis Dotes inspicias. Res Ejus gestas grandiore Carminum Sono JOACHIMUS MEISTERUS, tanto Cæsare dignus Poëta, Patrum Ætate cecinit, nostra autem insigni Panegyrico illustravit Vir Clarissimus Caspar Dornavius.

Cum ad Coronam Imperialem accipiendam Romam vocaretur, minime sibi comparandum esse duxit, publice quidem novas Imperatorias Occupationes causatus, apud amicos vero minime dissimulans ideo ab hoc itinere se deterreri, quod Cæsarum in Italiam vestigia lata, magnifica, bonæ Spei plena: ex Italia vero redeuntia, tristitia, misera, luctuosa essent, ad notam a Leone in Speluncam invitæ Vulpis Apologum alludens.

CHRISTI

1292.

Anno

CÆSARIS

ADOLPHI I.

Francfordiæ ad Moenum acti Electorum & Principum aliorumque Ordinum Imperii Conventus. Wenceslaus II. Rex Boemiæ cum tanquam unus Electorum evocaretur, nec per Valetudinem ipse interesse iis Comitibus posset, * Legationem suo nomine illuc instituit, cujus primarii erant: Bernhardus Præpositus Misnensis: Hermannus a Lippe: supremus Regni Boemiæ Camerarius: Albertus a Zebraco: Burggravius Kadanensis: & Tobias a Bechina: Burggravius Traumburgensis. Per eos suum Romanum Imperatoris suffragium ADOLPHO: Comiti Nassovio dedit, cujus deinceps filio Ruperto filiam suam despondit.

Succedit in Imperio ADOLPHUS PIUS Nassovius:

THOMAS II. Antistes Wrat. sedem morte vacuam JOHANNI III. reliquit familiæ Szulimitarum nobili Polono, per Viam compromissi a Collegii Sodalibus electo: qui quod Conrado Gibbofo Glogoviensi Principi Prælatus esset, aulis ob id minus gratus fuit.

Thomæ II. Ep. VVrat. defuncto JOHANNES III. succedit:

CHRISTI

1293.

Anno

CÆSARIS

ADOLPHI 2.

Henricus V. Wratislaviensis Dux non exploratis Conradi Glogoviensis Consiliis in paratas Insidias incidit. Erat illi in intimis familiaribus & Consiliariis Luticus quidam gente Habdankus (Leuconem nonnulli adpellant) magnis a Principe beneficiis adfectus: sed cujus Pater Pacoslaus gratia & favore Principis insolescens, quod homicidii reus Crimen frustra dissuadente ipso Judice furibundus fateretur, capite plexus erat. Quæ res male initio filium Luticum habuit, sed leniit postea Ejus dolorem Henricus, collocatis in illum plurimis & magnis beneficiis. Et ille jure Patrem casum professus jurejurando dato persuaserat Henrico, ne eam ob rem de sua fide dubitare in animum induceret. Hæc non ignota Conrado erant. Itaque cum facies Lutici animo subderet, ac male curatum Vulnus refricaret, donis & promissis hominem induxit, ut plus apud eum valeret vetus dolor quam tot recentia beneficia. Forte in balneo flumentaneo haud longe ab Arce Wratislaviensi corpus curabat Henricus, advolat eo Luticus cum armatis, ac Principem nihil tale suspicantem nudum e balneo extraxit, vilique palliolo rectum atque Equo impositum continuato nocte dieque cursu Sandvoithum, inde Glogoviam Conrado adducit. Is vero Henricum non humaniter ut Patruus, sed ut barbarus Tyrannus dirissime habuit, novoque in illum Crudelitatis Genere favit. Ineludit enim ipsum in caveam ferream, angustam, humilem & brevem, cujus duo duntaxat erant orificia, unum pro porrigendis Alimentis, alterum pro ejiciendis Excrementis. In eo Vase sex rotas Menses, integrum ferme semestre, corpore convolutus, neque enim vel sedere rectus potuit vel jacere, Henricus delituit, ad extremum eo redactus, ut jam tabescente Corpore, Sanies & Vermes de Scapulis & se moribus ejus scaturirent. Quibus malis victus tandem XXX. millium marcarum sive aureorum λύτρα persoluto & cessione insuper Namslaviensis: Bernstadiensis: Cunstadiensis: Ofsnensis: Crucibergensis: Bicinensis: Rosembergensis: Hanoviensis ac Boleslaviensis Territoriorum libertatem redemit.

Henricus V. Dux VVrat. & Lign. in captivitatem Conradus Ducis Glogoviensis incidit:

quæ non nisi gravissimis Conditionibus liberatur:

Fata Hungaricæ

Historia Austriacæ Gerardi de Rôo ad hunc annum mentionem facit Arnoldi cuiusdam Silefii Trigaviensis Comitibus, qui Andream Venetum, Andreæ II. filium ad Hungariæ

* Adde Dipl. XLI, XLII, & XLIII, Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

garia Regnum adspirantem, cum Ladislaus Rex ob Vita incontinentiam & Adulteria Hungaris invisus atque a Pontif. Rom. Sacris prohibitus esset, in Itinere cepit, & ad Albertum Viennam duxit, ubi ad aliquot dies Andreas in libera Custodia habitus, cum iurejurando pacem se culturum, & Agnorem Alberi Filiam ducturum adfirmasset, in Regnum missus, & biennio post Ladislao a Cumanis interfecto in Regem electus fuit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1194.

ADOLPHI 3.

Monasterium
Franciscano-
rum Sagan-
i conditum:

Woldemarus Marchio Brandenburgensis cum Saganum hereditario Jure teneret, Monasterium istheic Franciscanorum hoc anno condidit & fundavit. Caterum defuncto Woldemaro Henricus IV. Conradi Glogovienfis Nepos anno demum 1326. Saganum recuperavit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1295.

ADOLPHI 4.

PRZEMIS-
LAUS Dux
Posnanicasis in
REGEM PO-
LONIA inun-
gitur:

Premislaus Majoris Poloniae & Cracoviensis Dux Regium Nomen (215. annis post Cadem Martyris Stanislai intermissum) etfi Poloniae Partem Wenceslaus Rex Boemiarum a Lesci Vidua invitatus teneret, ambit Gnesna 26. die Junii ab Jacobo Svinca Archiepiscopo Gnesnenfi solemniter inunctus atque coronatus. Polonici * Scriptores hunc primum legitimum Regem faciunt a Morte S. Stanislai.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1296.

ADOLPHI 5.

HENRICUS V.
Dux VVrat. &
Lign. moritur:
Ejus Conjunct
& Liberi:

Henricus V. cogn. Pinguis: Wratislav. & Lignic. cum post captivitatem nunquam amplius convalesceret, lento morbo consumptus ** VIII. Kal. Martii vita excedit, Wratislavique ad D. Clara sepelitur. Matrimonio sibi junctam habuit Elisabetham Boleslai Ducis Califfiensis in Majore Polonia filiam: ex qua liberi nati utriusque sexus: BOLESLAUS: HENRICUS VI. & VLADISLAUS, Patris Successores, sed quorum tunc impuberum adhuc Tutelam Boleslaus Patruus, Svidnicensium Dux non prius orante Patre suscipere voluit, quam Arx Zottenberga sibi data esset. Schrammii addit: Ut majore Diligentia & fide Tutelam administraret, aliquot Oppida Præmii loco ei attribuit, Jauraviam, Strigoviam, Franckenstein, Reichenbach & Zopten. HEDVVIGIS: uxor Marchionis Brandenburgici, quo defuncto intravit Ordinem D. Clarae Wratislavie: EUPHEMIA Orthoni Marchioni Carinthiae nupta: ANNA, & ELISABETHA ejusdem Ordinis moniales ac denique HELENA quæ in Gnesnenfi Civitate aviam suam Jolentham ad Claustrum præfati Ordinis secuta est.

Przemislaus
Rex Pol. inter-
ficitur: succe-
dit VLADIZ-
LAUS Locti-
cus: cui Bel-
lum cum Sile-
sis:

Przemislaus Poloniae Rex octavo Regni suscepti mense a Marchionibus Brandenburgensibus, quibuscum lites illi finales erant, quique Wenceslaus magis, tanquam veriori Regi favebant, die S. Dorothæa trucidatus Vladislao Loctico ab insigni Statu Brevitate (quasi cubitalem dicas) ita appellato, locum cessit, qui etiam non adfuerantibus Silesiae Principibus qui illius Regni membra erant & hæredes, Coronationis Ritu dilato non Regis Nomen sed hæredis Regni Poloniae usurpavit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1297.

ADOLPHI 6.

Vladislaus Locticus præcipuus diffidii Polonos inter & Silesios auctor, bellum his, quod ferme Bojemis faverent, ac se Regem aspernarentur, facit, provinciamque omnem versus Oderam ac Territorium imprimis VVratlaviense depopulatus, opulentam Prædam, nemine prohibente avexit, eo quod dissiderent ipsi etiam inter se Silesiae Principes. Boleslaus enim Svidnicensium Dux liberorum Henrici fratris Tutor bellum Conrado Patruo minabatur, quod fratrem Henricum tam foedo terroque Carcere ad mortem adactum magna ditionis Parte per vim multasset. Verum gliscens bellum sub ipsa Initia inter agnatos, veritos ne idem sibi acci-

* Dlugoff. pr. lib. VII. Math. de Michovia lib. IV. cap. 1. & Mart. Cromerus pr. lib. XI.

** Vid. Tab. nostr. I. Genealog. no. 43.

accideret, quod quoque Etopico de communibus herbis cum Cervo depugnanti: ne-
ve adeo, inter se belligantes cerdo in pradam cederent, ipsum enim eum redderet.
Boleslaus Conradus duo Territoria Boleslaviensis & Hainovienfis, quorum Hainovienfis
quidem Cuzena live Cozona, la arce militum pupillis suis attribuit, Boleslaviensem vero
sibi retinuit, & ut studiosus erat municienda Provincia, Atque in eo Chizdortiam con-
didit. Idemque cum divitiis abundavit Bregam, Grotcoviam & Nimeium oppida per
hæc tempora munivit. Vratislavienses Imperium suum tanquam Tutoris detestam-
tes, offensata Obfisione eo adiegit, ut moentium Urbis Altitudinem ad quatuor cur-
bitus demoverentur. Wenceslaus quoque Boemiarum Regem bellum sibi parantem ad
Landshutiam inrepede cum Exercitu obviant progressus ita retraxit, ut subito in Bohe-
miam regrederetur.

CHRISTI

CÆSARIS

1298.

ADOLPHI 7.

Conradus * Glogovienfis ferme septuagenarius vita functus filios duos, quippe Conradus Dux
cum Primislaus octennio ante Patrem in Prælio occubuisse, Henricum & Conradum Glogovienfis
reliquit, quorum ille quidem in Ducatu Glogovienfi Patri successit, hic vero Sina-
& vicinorum oppidorum in Ripa Viadri dominium accepit, cumque gibbosus & ad
negotia publica minus aptus esset, Collegio Sacra Vratislaviae adscriptus, Suedos
primarius qui Præpositus nominatur, renunciatus fuit: vulgo Herzog Robertus
cupatus. Filias Conradus tribuit, ANNAM, Uxorem secundam Ludovici H.
superioris Bojorum Ducis; Comitum Palatinum Rheni: quæ cum filium peperisset Patri
cognominem obiit V. Kal. Junii A. C. 1275. EUPHEMIAM nupram Comiti Go-
ricæ, nec non HEDVIGEN monialem & Abbatissam Ordinis S. Clare. Ad-
dunt nonnulli AGNETEN, Ottonis Hungaricæ Regis, Comitum Palatinum Rheni &
Bojorum Ducis conjugem, item secundam, quam progenito filio, Henrico Juniore
dicto de Naterberg anno demum 1361, defunctam in Genealogia Bojorum Ducum no-
tat Christophorus Gwoldus JCtus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1300.

ALBERTI 2.

Vladislaus Lothico ob Ienaviam dejecto Rerum habenas, in Poloniam suscepit
WENCESLAUS REX BOEMIE: qui Gnesia a Jacobo Archiepiscopo
de more, inunctus, ac Regio Diademate cinctus, quo magis Regnum suum apud Polo-
nos stabiliret, Elisabethen (quæ & Rixa dicta est) Primi sui Regis defuncti filiam Uxo-
rem duxit. Constitutis vero rebus suis in Polonia, relictisque præfectis, penes quos
rerum summa esset, in minore quidem Polonia Nicolao Duce Oppaviensi, in maiore
vero Frigio Silesio: in Bojemiam rediit nec post id Tempus Poloniam unquam ad-
spexit.

Jubilæum Centesimo quoque anno, Secularis instar, celebrandum, plena omnium
Peccatorum, expiatione us promissa qui Beatorum PETRI & PAULI Limina acces-
serint, Bonifacius IIX. Pontifex insinuit, Dominumque id appellat temporalium æquo
ac Spiritualium in Univerfo Orbe.

Hæc ipsa Tempestare ex Septem illis Satrapiis in quas Turcæ Asiam suam mino-
rem dividerant, unus Princeps OTTOMANNUS, cui obvenerat forte Bithynia,
ceteras sibi subiecit magna ex Parte, & ab hoc CHRISTI anno Initium Regni po-
tuisse dicitur.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1301.

ALBERTI 3.

Boleslaus Dux Svidnicensis Princeps & Sapiens & Locuples, cum Pupillis suis præ-
clare præfuisse diem suum ** obiit: ex Beatrice March. Brandenburgici Ottonis Longi Fi-
lia relictis Filiis BERNHARDO Svidnicenhum: HENRICO Javorienhum & BOLESLAO
Mon-

* vid. Tab. Genealogicæ no. 1.-9. Tom. I. Scriptor. nostrorum Rerum Silesicarum.

** vid. Tab. IV. Genealog. I. c. no. 1.-8.

Monsterbergenſium Ducibus. Inter filias reperio CONSTANTIAM Johannis Glogoviciſis & Stinaviſis Uxorem; nec non Juditham (Henric. Stero Alrahenſ. JEUTAM nominat filiam Polokoniſ Ducis Polonia) Stephano Comiti Palatino Rheni: Bojarie Duoi conjunctam. Addunt quidam BEATRICEM monialem Strelenſem in Cenobio D. Clara. Condidit hic Bulco amplis Cenſibus additis Monafterium Grifſovienſe Ord. Ciſtercenſis, ubi & Exequia apli redditæ: Subditis ſuis & Henrici Fratris Filiorum inſtitutas ante eundem Diem ſed minime tamen iniquas Exactiones primus impoſuiſſe ſcribitur: Cum enim prius omnes virum militarent, ipſe nobilitatem ex cenſu pro magnitudinis poſſeſſionum & redituum deſcripto militare iuſſit, quæ quidem ratio per totam fere Sileſiam deinceps recepta fuit.

Filiorum impuberum Tutelam ſuſcepit Avunculus Hermannus Longus Marchio Brandenburgēſis, dives & potens Princeps, cui Avunculus Poppo Comes Hennebergēſis 22. ætates in Franconia dicavir, quas Brigittæ filia in dorem curi Hennebergēſi Bertholdo nuberet, reddidit. Atque hinc eſt, quod Dominum Hennebergēſem ac Tutorem Sileſiæ in Diplomacibus nonnullis, quæ vidimus, indigitant: Bella geſſit contra Henetos & Bohemos: obiit an. 1308. Lenini ſepultus, cum ex Coniuge Anna, Alberti I. Imp. F. unum filium Johannem V. Illuſtrem cognomine, ſed qui an. æt. 16. ætatis obiit, filias vero ſuſcepſiſſet quatuor, Agneren: VVoldemari Elect. Brandenb. Coniugem: Mechuldem, Henrico V. Ferreo Saganenſi elocatum: Brigittam: Bertholdi Comitis Henneberg. Uxorem: & Annam Ottonis Hennebergiei Coniugem.

Johanni III.
Ep. VVratiſla-
vienſi HEN-
RICUS de
VVRBNA
ſuccedit:

Fatalis idem annus Joanni III. Epifcopo VVratiſlaviēſi, poſtquam diœceſim adminiſtravit annis novem. Succesor ei datus HENRICUS ex familia Dominorum de VVrbena: qui Henrici VVratiſlaviēſium Ducis filius Tutor datus, Luxuriæ ſuorum mancipavit, & ſuorum ipſius redituum & Theſauri quem Boleslaus ad LX. millia marcarum pupillis ſuis collegerat, decoctor. Quapropter a Ducibus pubertatis annos egreſſus, quorum major natu XV. annorum adoleſcens de communi nobilitatis ſuæ Conſilio Margaretham Wenceslai Bojemie Regis Filiam uxorem duxit & in aula ſoceri, quamdiu vixit, ille permansiſit, multis poſtea Incommodis adfectus fuit.

VVENCES-
LAUS F.
VVENCES-
LAI Regis
Boh. & Pol.
Rex Hungarie
cingitur:

Wenceslaus Bojemie & Polonia Rex ad Regnum Hungariæ poſt Andream Regis exceſſum invitatus, miſſis Budalegatis gratias egit, duorum ſe regnorum Adminiſtratione diſſentum dicens, nihil ultra ambire, filium illis, ſi velit ſibi cognominem Regem daturum. Is igitur in Hungariam deductus regno inauguratur annum agens decimum tertium. Qua Re non Pontifex modo qui Carolo Martello favebat, ſed & Albertus Caſar qui a Patre Wenceslao ob fortunæ ſeſcitatem & regnorum acceſſionem elatiore, parvi ſe fieri putabat, offeſſus fuit.

Anno
CHRISTI
CÆSARIS

ALBERTUS
IMP. Bellum
Bohemie in-
ſecr:

1302. ALBERTI 4.
Albertus Imperator a Wenceslao Bojemorum Rege decimas metallorum tanquam Regale Imperatorium per Legatos exigit, quod Bojemie Regem pari jure cum cæteris Imperii Principibus teneri diceret. Rex vero Legatis reſpondit: non ſolum Reges ſed etiam ante illos Principes Bojemie ſic a Germanis Caſaribus in amicitiam & fidem receptos, ut præter honorem, quem Maieſtati Caſareæ deberent, cætera immunes & liberi eſſent. Hanc adeo Libertatem majores ſuos ſequæ in hodiernum diem uſurpaſſe: eandem velle inviolatam poſteris quoque ſuis tradere: adjectis etiam dictis quibusdam in Alberti Aerarium non ſatis inſtructum; Caſar igitur Exercitum in Svevia ipſe conſcribit, cum quo in Bojemie fines ingreſſus, Rudolphum Filium cum Auſtriacis & iis qui ex Caroli Factione aderant, Hungariſ per Moraviam ad ſe venire mandavit, quem poſitis ad Budevirium caſtris, exſpectat. Rudolphus interim Moravia agrum depopulatur, & Germani aliquot Cuthnam uſque prædatum excurrentes a Bojemis montanis poſſoribus magna Clade aſſiciuntur: Scoria enim & aliis purgamentis in aquas conſectis, quotquot ex iis biberunt, magnis Infeſtinorum Tormentis eneſti ſunt. Caſar vero affiduis Imbris & magna cœli Intemperie coactus è Bojemia diſcedere ad Rheni Oram ſe contulit.

Anno

Anno

CHRISTI

1303

CÆSARIS

ALBERTI 5.

Conradus Dux Sclaviensis annuente fratre renunciatus est Archiepiscopo Salisburgensis. Is ubi Viennam pervenit ac descenderet Cerevisia Sclaviensis, neque similem ibidem inveniret, scilicet de Salisburgo, ut intellexit ibi Vina bibi Italica, neque Cerevisiam Usum esse, palam prae se tulit, malle Episcopum deferere, quam patriam Cerevisiam, atque ita statim ad Dolia paterna renavigavit. Quam Contadi Rusticiam cum egre terret Henricus frater, tanquam hominem parum sana mentis in Turrim quandam arcis Glogoviensis includit, ubi aliquandiu adstrictus, nobilitatis autem suae ex Agris Sclaviensis & Rudensis, opae atque opera tandem liberatus, bona sua recuperavit, ac nobilitatem illam egregiis Privilegiis, atque Immunitatibus ornavit, non paucis etiam ad luculentas opes evectis, quos inter nobili a Dohna, Kobenz opiduli possessionem donavit. Ipse anno proximo Mense Octobr. ex morbo decessit in Monasterio Leubensis sepultus. Atque ita Dominus Glogoviensis in unius iterum Jura concessit. Michov. Cur.

Conradus Dux Sclaviensis moritur.

Richsa, alto nomine Elisabetha, Wenceslavi Boemiarum & Poloniae Regis conjux secunda, Pragensis Regis Poloniae Filia, die 26. Maji, Sacra Pentecoste insigni, Praga in D. Viri Basilica per Henricum Episcopum Vratislaviensem, sed assensum praebentibus Moguntino & Gneslensi Archi-Episcopis in Reginam inauguratur, ungitur & coronatur.

RIXA: REGINA POLO-
NA POLO-
NA, Pragensis
RATOR REGINA
BOHEMIAE

Anno

CHRISTI

1304

CÆSARIS

ALBERTI 6.

VVenceslaus Boemiarum & Poloniae Rex in maximo discrimine filium in Hungaria propter Caroli Martelli factionem versari intelligens, ingenio comparato. Exercitu Budam duxit, ac filium Regem una cum Regni Corona, qua Hungaris SACRA habetur, ad se evocatum in Boemiam abducit. Quo profectus Bavariae Dux Otto qui adversus Martellum a proceribus quibusdam evocatus erat, pice & pretio effecit, ut Corona sibi & quicquid in Regno Hungariae VVenceslaus filius juris habebat, traderetur: ac sequenti Anno in Regnum profectus, cum coronam ostendisset, ab Hungaribus coronatus est.

VVENCESLAUS REX BOH. & POLON. A filio VVENCESLAUS REX BOH. & POLON. A filio VVENCESLAUS REX BOH. & POLON. A filio

Anno

CHRISTI

1305

CÆSARIS

ALBERTI 7.

VVenceslaus Rex Boemiarum & Poloniae, Princeps laudatissimus, morbo correptus vel veneno, ut existimant, est, appetitus, lenitate Praga moritur IX. Kalend. Julii. Relictis filio cognomine VVenceslao, qui Indolis atque praeclarae atque literatus etiam, ac praeter Boemicam quae illi fuit nativa & latinae Germanicaeque Hungaricae Linguarum gnarus, sed Vino & Voluptatibus in Hungaria nuper delibatus, in Socordiam delabi coepit: nec Poloniae Regnum, ut illud in fidem reciperet, aut secundum Patrias Leges coronam acciperet, adiit. Quam cupiditatibus suis fenestram apertam ratus Vladislaus Locticius antea pulsus, Hungarorum & agrestium fere Auxilio in Regnum rediit.

VVENCESLAUS BOH. & POL. REX moritur.

Albertus I. Imp. VVenceslaum III. Regem Bohemiae a Panno Imperiali, quo Pater ejus VVenceslaus II. involutus erat in Comitibus Norimbergenfibus absolvit. Diplomate in eam Rem peculiari edito, in cuius §. 4. legitur: Promittimus insuper super terris, hominibus, bonis & Juribus Terrae Vratislaviensis, stare dictis & Ordinationi spectabilium Virorum Bertoldi Comitis de Hennenberg & Burckhardi Burgravii de Magdeburg per nos & praedictum VVenceslaum Bohemiae & Poloniae Regem Avunculum nostrum ad hoc concorditer electum.

Successit Filius VVENCESLAUS BOH. & POL. REX

Synodus hoc anno Diocesana Vratislavia celebratur.

Anno

* Goldastus in Append. Documentorum Dipl. XXVI.

Anno

CHRISTIANI

CÆSARIS

1306.

ALBERTI 3.

Venceslaus Boemiarum Rex novus Mense Februarii Annam Sororem suam natam maiorem puellam Virginem in Matrimonium collocavit Henrico Duci Carinthie & Tyrolis, post & Regi Boemiarum supra magno sumptu & apparatu in Aree Pragensi celebravit. Ipse Venceslaus cum ageret annum ætatis XVIII. eodem hoc anno Uxorem duxit Violam Ducis Teschenensis Filiam. At hæc nuptialis copula & verbis in Italum MS. loquitur Procl. Lepactis in principio Latini, in Arab. & Persicis, in fine vero habuit conclusionem huius non bonam. Peractis a principibus & nobilibus ut regi paterni repetenda causa in Poloniam susciperet expedirent, & Vladislai filii consiliis obviavit, Olomucium Moravia Oppidum, & ibi a milite quodam aditus Dei hacula Henrico Carinthia Duce sororis pervenit, ubi a milite quodam aditus Dei eam ubi diverterat, obambulans, ex insidiis percussus fuit. Non Augusti primis & vi horatius in annis interduci perit. Conatus quidam Thuringus de Porelsteino (ut ex Siffrido Fabricius) cum gladio cruentato deprehensus, antequam aut facinus sui facinoris causam edoce posset, ab Anticis disceptus est. Aliaque eam in Poloniam Nuncio plerorumque Consensu in Comitibus Cracoviae habitis Vladislai & Olesius, prateritis totum Silesia Ducibus Rex creatum, quæ quidem Res Silesiarum ad Boemos defectionem haur parum promovisse creditur. Poloniamque & Galliciaque in Polonia Majore a cætera Polonia quod abhorrent ab Imperio Vladislai, pristinum flagitiorum & Injuriarum memores, ac ne is gravius in se animadverteret, quod eum prius eiecissent, reverentur, & segregati, Henrico Duci Glogoviensi, Comiti Filio qui e Sorore Primislai natus erat, sese subdiderunt, qui & rota illa Regione aliquandiu potitus est, seque Hæredem Polonia, Ducem Silesia, Dominum Glogoviae & Posnanie nuncupavit. Fecit ob id bellum Henrico Vladislai filio, cum ille principum præfidiis munisset, nec hosti pugnandi copiam foret, Vladislai vastatis per eam ætatem adversariorum agris in Pomeraniam descendit.

In Boemia extincta in Venceslao Regum familia Virilis Seminis, quæ cum honore & flore inde a Premislao usque Sæpulis Conditor per 120 annos duravit annos, cum de novo creando Rege Comitibus habere assuit. Venceslao Sorores Anna Henrici Carinthia Principis Conjux, & Elisabetha quæ postea Johanni Luxemburgensi in Matrimonium collocata est, sui in electione rationem haberi petunt. Itaque Henricus Annæ maritus in Regem eligitur: contra Cæsar Albertus convocatis Norimbergam Principibus pactum, quod Austriacis cum Venceslao, post occisum Ejus Patrem Otrokorum interceserat, commemorat, Electione non accedente Imperii Auctoritate factam nullius momenti esse dicit, Henricum proferit & RUDOLPHUM filium suum declarat Regem. Pater ergo & filio cum geminis Exercitibus in Boemiam profectis, antequam Pragam advenirent, Henricus viribus imparem se videns, per Bavariam, cum uxore in Noricum & Tyrolensem Agrum abiit. RUDOLPHUS Pragam ingressus, nemine obmetum intercedente, ab his qui aderant, in Regem electus, & a Mogunino coronatus est: uxoremque duxit, quæ magis Procerum animos sibi devinciret, ELISABETHAM Venceslao Majori relictam Viduam. Annales AUSTRIÆ MS. antiquissimi addunt, Boemorum cum Proceres iussu paucis litteris firmasse, ac Cæsari obtulisse, quod si filius sine fructu decederet, non alium quempiam nisi unum filiorum suorum sive sui Germinis Regem constituerent, quoquo modo.

Eodem anno 8. die Maji Basilica Cracoviensis, & Arx tota, quæ lignea erat, conflagravit, in eam quæ nunc obtinet formam & amplitudinem postquam decimum annum reedificata a Nankero Episcopo: nobili Silesio: gente Oxid.

* Neplacho Abbas Opatovicensis in Chron. Bohemiarum ad an. 1307. occisum Regis Venceslao juvenis refert: Chronicon vero Aulae Regiæ, ubi & sepultus est an. habet 1306. cui accedit Thomas Ebendorfferus de Haselbach lib. V. Chron. Austriaci: Christoph. Hoffmannus: Benedictinus Sancti Emmeranensis Cap. LXIII. Chron. Bohemiarum: Vitus Arenpeck in Chron. Austriac. aliique Scriptores egregii, quos Juris publici R. P. D. Hieronymus PEZ fecit.

Anno

CHRISTI

Anno

1307.

CÆSARIS

ALBERTI 9.

Rudolpho Bojemix Rege cum annum in Regni Gubernatione haud dum ex-
gisset five Veneno five Dysenteria sublato Regnum iterum occupavit Henricus Carin-
thia Dux, sed cui diuturna * possessio haudquaquam fuit; ita vero spatio quatuor an-
norum præter dictum Henricum quatuor diversos Reges Bohemia habuisse videtur.

RUDOLPHO
defuncto
HENRICUS
DUX CARIN-
THIÆ re-
gnum occupat

CHRISTI

Anno

1308.

CÆSARIS

ALBERTI 10.

Albertus Cæsar belli gloria Triumphatoris cognomen meritus, & quitor bellis a
potentissimis hostibus invictum se præstiterat, nefario Johannis e fratre Nepotis patri-
cidio perimitur, Kalendis Maji Spiræ prope Patrem sepultus, relicto inter alios Fridrico
Filio. Initium hoc anno Helveticæ confederationis.

ALBERTUS
IMP. occidi-
tur

Henricus Ep. Wratisl. litteris dat donat & concedit Capitulo plenam Jurisdictio-
nem in villis ab Episcopi mensa acceptis & accipiendis.

Accedit Legati Apostolici Ratihabito Gratiæ ab Henrico Episcopo Capitularibus
factæ, quod nempe in Villis ab Episcopi Mensa acceptis eadem Jurisdictione uti debeant
qua in aliis Villis Capitulares utuntur.

CHRISTI

Anno

1309.

CÆSARIS

HENRICI VII. 2.

Cum Poloni Majores Sacerdotibus maxime auctoribus adisse Henricum Glogovi-
ensem cœpissent, habito Gnesæ conventu in Wladislai potestatem reverterunt. Quo
cognito Henricus Johannem Bibersteinium cum exercitu revocandis ad officium Po-
lonis misit, sed qui rem infeliceiter gessit. Nec ita multo post Henricus domi a Boles-
lao Duce Wratislaviensi Henrici V. Filio paternam captivitatem ulturo, bello laceffi-
tus ac profligatus ex mœore animi cum in morbum incidisset V. Eid. Decembr. **
expiravit, Princeps alioqui bonus ac Justitiæ ulgor eximius. Filios reliquit e Mech-
tilde Ducissa Brunsvicensi *** quatuor, qui sic inter se sunt partiti Patrimonium ut
HENRICO Saganensis; CONRADO Olsnensis; JOHANNI Strinaviensis; Palmisla-
vero natu maximo Glogoviensis Dominatus cederet. Fuere & illi aliquot Filii in
quæis Beatrix Ludovici IV. Imp. conjux. Ad majorem vero Poloniam nunquam in-
spirarunt.

HENRICUS
DUX GLO-
GOVIENSIS
obit

CHRISTI

Anno

1310.

CÆSARIS

HENRICI VII. 3.

Bojemix Proceribus quorum odium Henricus nondum suscepta corona malis
Consiliis usus incurerat, & pecuniam ex Cuthnæ argentariis confectam Domum mise-
rat de alio eligendo Rege, cui ELISABETHA nuberet consilia inter se agitantibus Hen-
ricus id veritus Aniconem de Quereu maritum Puella, Regiis nuptiis longe imparem
neque ob id ipsum ad Regnum adspiraturum obtrudere parabat. Ea re intellecta Eli-
sabeth, a Proceribus adjuta in locum tutum fuga elabatur, & Bojemi missis occulte
Francofurtum ad Cæsarem Henricum nunciis JOHANNI ejus Filio Regnum & Regiæ
Puella nuptiis paciscuntur, mox etiam Puella, quam occultissimo potuit itinere Spi-
ram destinatum prius locum deducitur: ubi celebratis Nuptiis JOHANNES Regni
Insignibus a Patre Cæsare acceptis in Regno confirmatur, & cum valido Germanorum
Exercitu Bojemiam ingressus a Pragensibus noctu introimitur, deque omnium Ord-
inum

JOHANNES
Comes Lucem-
burgensis BO-
HEMIÆ RE-
GNO potitur;

* Epitaphium Königsfeldense

Anno DMNI M. CCC. VII. III. Non. JULII
OBIT DMNUS RUDOLPHUS REX BOHEMIÆ;
FILIUS DNI ALBERTI REGIS ROMANORUM.

** Vid. Tab. Genealog. II. Tom. II. no. 6. 10. seqq.

*** Filios reliquit quinque, uti & diplomatum Auctoritate probamus: HENRICUM IV. JO-
HANNEM, Præmickonem: CONRADUM & BOLCONEM.

num Consensu die 4. Februarii sequentis anni coronatur, sacros Ritus peragente Moguntino qui cum eo advenerat. Henricus in Patriam se recepit, ubi quieti vivens abjecta Regni Spe Regis Titulum, quoad vixit, usurpare non destitit.

Lusatia Regno
Bohemiz ac-
cessit:

Sustulit & sub hac Tempora Henricus Imperator bella Misnica his Legibus, ut Fridericus cogn. Fortis Turingia & Misnia Possessione integra contentus Lusatiam superiorem Bojemis relinqueret, qui in belli Societatem ab ALBERTO AUSTRIACO IMP. acciti jam ante eam abripuerant. Ita Lusatia superioris accessione Bojemiz Regnum crevit, nec ita multo post inferiorem etiam Lusatiam defuncto nempe Wolde-
maro Marchione recuperavit.

Boleslai Ducis Silesia Dni Wratislav. in Ligniz & Oppavia extat Donatio Partis Areæ in summo qui sulctum vocabatur, cum omni Jure nulla penitus re excepta pro Ecclesia S. JOHANNIS. item:

Henrici Ildi Hæredis Polonia Ducis Glogov. confirmatio libertatum datarum per Progenitores suos Ecclesia Wratisl.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1311.

HENRICI VII. 4.

Terra Opavi-
ensis Ducibus
Wratislavi-
ensibus obligatur:

Johannes Bohemiz Rex civitatem totamque Terram Oppaviensem, BOLEZLAO: HENRICO & VLADISLAO Silesia Ducibus, Dominisque Wratislavia & Ligniz nomine pignoris * obligavit pro octo millibus marcarum. Testes ejus rei litteræ in archivis Regum Bohemiz extant, ut proinde Dubravius hoc in loco sit corrigendus, dum scribit: Johannem Bohemiz Regem in Moravia subsistentem, ut compelleret Mathæi Comitis Trencinensis Moraviam populantis Ferociam, a Boleslao Duce Wratislavia aditum de Opavia quam tenebat pactione quæsiuisse, denaque adeo aureum nummorum millia adnumerata, ut de Jure suo cederet.

Extat Homagium Civitatis Oppaviensis: Loobschuzensis & Jägerndorfensis præstitum Johanni Regi, nec non Boleslao, Henrico & Vladislao Silesia Ducibus.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

1313.

HENRICI VII. 6.

Boleslaus Dux
Opolienfis
Cracoviam oc-
cupat:

Cracoviensis Civitas Boleslao Opoliensium Duci se subiecit, accitumque in Urbem recepit, Arx vero cum defenderetur nec expugnari posset, Advocati domum in ipsis mœnibus Urbis prope Portam, quæ a D. Nicolao nomen habet, eminentem pro arce Boleslaus cum suis occupavit. Qua de re certior factus Vladislaus Legatos ad Boleslaum præmisit, qui ut sua sponte excedere quam arma experiri mallet, monerent. Paruit monitis Vladislai Boleslaus, cum non ignoraret eum magnis instructum copiis subsequi, deductoque domo Advocati Præsidio urbe excessit, quem cives nonnulli defectionis Autores quorum caput Albertus advocatus securi in Silesia deinceps & Boemia exularunt. Profugorum bona Vladislaus in Fiscum redegit, advocatiz redditus per amplios ademit, primarios quosdam Cives diris Suppliciis adfecit, Civitati Jus omne creandi Senatus abstulit & in Palatinum transulit. Infimulatus est Johannes quoque Mulcata Episcopus Cracoviensis defectionis illius fuisse conscius: quod eo facilius creditum, quod esset Silesius: ac propterea Biecentæ Territorium ademit illi Vladislaus.

HENRICUS
VII. IMP. obiit:

Henricus VII. Imp. ** Veneno in S. Eucharistico Pane a Monacho quodam ne-
farie necatur.

Anno

CHRISTI 1314.

succedit LU-
DOVICUS
BAVARUS:

Ludovicus Bavarus plurium Suffragiis in Imperatorem electus, cui æmulus objectus FRIDRICUS III. Alberti F.

Anno

* Vid. Dipl. LIX. & LX. Spec. C. nostri D.

** Nihil de accepto Veneno illorum Temporum Scriptor Maffius: accedit ipsius JOHANNIS BOH. REGIS Diploma an. 1346. editum, quod Baluzius Tom. I. Miscellan. ex veteri membrana authentica, quam Fratres Prædicatores Virdunenses servant, exhibuit, & fratrem Bernardum de Montepeluciano: Dominicanum: ab omni Culpa liberat.

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 2.

1315. Sub hæc Tempora, cum Boleslaus Henrici V. Wratislav. Filius, Princeps prodigus & turbulentus paterna bona dilapidaret, fratres cum ipso de hereditaria hereditate egerunt, remque eo deduxerunt, ut tres partes hereditatis pro numero fratrum fierent, Wratislaviensis: Lignicensis: & Bregensis. Quæ cum inæquales essent, hæc inita Ratio ut Bregensi, cuius Territorium minoris erat pretii, Vladislaviensis octo & quadraginta millia marcarum: (sic enim Cromerus & alii cum Curzus octodecim tantum aureorum millia habeat) Lignicensis vero viginti duo millia numeraret. Boleslaus ad se ducentis Comitibus, pecuniæ cupidus Bregensem ultro accepit non tentata Sortitione: Henrico Wratislaviensis: Vladislao vero qui iam hypodaconus erat, Lignicensis sorte venit. Qui uterque cum præfenti Pecuniâ destituerentur, Henricus quidem a suis hominibus summam, quam fratri ex pacto debebat, mutuam accepit & exsolvit, Vladislao autem Boleslao Hypothecæ nomine magnam Lignicensis Territorii Partem concessit. Sed minime diuturna fuit fratrum concordia, Vladislao Fratri, cum tenui admodum esset fortuna, gravis erat, qui quod id malo usus consilio Boleslao ditionem latrocinii & populatorem inestavit, ut eum ad remittendam sibi pecuniam, reddendumque Ligniciam adigeret. Sed viribus ille superior cum fratre conatus aliquoties repressisset, ad extremum cum cepit & in Vincula coniecit, hac cum ipso conditione tandem pacificatus, ut quingentas et marcas quotannis ex omni ditione Lignicensi pro victu penderet: Sed nec his pactis, licet firma rarique habiturum iurejurando interveniente pollicitus esset, uli fere Vladislao: verum Latrocinii vexare rursus fratris ditionem cepit: dumque incautus in Bregensi Territorio pradas agit, a rusticis cum XX. Sociis interceptus & ad Boleslaum ductus, denique ab eo in carcerem terrum inclusus est: in quo integrum fere annum adservatus in Maniam incidit, dimissusque postea fratris Misericordia, egens vagusque, nec mentis sat compos, vixit ut plurimum inter agrestes vixit: tandemque in Maloviam profectus cum Muliere Anni, Boleslao Ejus oræ Ducis Filia, sed nonnihil dotis habente nuptias contraxit.

HENRICI V. Ducis Wratislav. Filius Ducatus inter se partivimus

Vol. Fili Ducatus inter se partivimus

Vol. Fili Ducatus inter se partivimus

Fines omni bello atrocior

CAROLUS IV. IMP. nascitur

VIOLA uxor Petri a Rosenbergo obiit

Abbatissarum ad S. Claraum Wratislaviae obitus

Nico-

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 3.

1316. Præd. Eid. Maji hora prima (ut ipse Carolus IV. in Vita sua seu Diata a se scripta annotatum reliquit, & consentiunt Chronica plurima) Wenceslaus: JOHANNIS Regis primogenitus post adpellatus KAROLUS IV. Rom. Imp. Boemiaeque Rex Matris Elisabethæ (Boemicorum Ducum asque Regum perverusta stirpe oriunda alvo egressus, lucem adspexit, in Urbe Praga, Regum Regia, Civitatumque Boemicarum Metropoli.

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 4.

1317. XI. Kal. Octobris e vita excessit * Viola, alias Elisabetha, Ducissa Teschenensis, Uxor Petri Rosenbergi.

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 5.

1318. V. Eid. Junii obiit tertia Abbatisa Monasterij S. Clarae: * * Conradi Ducis Glogoviensis Filia. Non. Sept. obiit Jutha: Premislai Poloniae Ducis F. quarta Abbatisa Monasterij S. Clarae.

Nico-

* Vid. Tab. VI. Genealog. Tom. I. Scriptorum nostrorum no. 34.

* * HEDVVIGIS dicta: vid. l. c. Tab. Genealog. II. no. 9.

Nicolaus II.
Dux Opavien-
sis Vasallus Re-
gni BOHE-
MIE

Nicolaus: Nicolai F. Przemusli Ottokari quondam Regis Boemiarum ex concubina
Nepos, Ducatum Opaviensem quo Pater exciderat, a JOHANNES BOIEMIÆ REGE
in feudum a imperio Bohemorum conditione ut si absque heredibus iustis moreretur, Du-
catum Boemiarum Regi selemortuo cederet. Littera Reversales a Nicolao secuta V.
Non. Julii 1318.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 6.

Boleslaus Dux
Brigensis Con-
rado Duci Ols-
nensi Bellum
infert:

Boleslaus Brigensis in Conradum Olsnicensem, qui ea ferme opida tenebat, qua-
vienti iniquis pactionibus extorserat, bellum movet, cumque Oream Olsnicensem
omnem deperadatus esset, eo adegit Conradum, ut is icto foedere Namislaviam, Bern-
stadium, Cruciburgum, Bicnam & Cunstadium oppida sibi traderet, vicissim ipse,
miserus Egellatis Contracti, Wolaviam ei & Lubenam donavit. Sed cum omniarum
quam in domum aliquod rimolum caderent, & perforato animo hauriret & transmi-
teret, homo prodigus ac sumtuosus eum in modum paulo post decoxit, ut Haino-
viam & Goldbergam Wratislaviensibus Civibus (jam tum enim Wratislavia dicesce-
bat) pro quinque marcarum millibus, Nimcense vero Territorium Bernhardi Suid-
nicensium Duci oppignoraret.

Henricus L.
Episc. Wratisla-
viorum:

Ultimum hunc Vite annum habuit, Episcopatus decimum octavum, Henricus L.
Apustles Wratislaviensis, in tanta Rerum omnium Inopia mortuus, ut publicis Col-
legii Sumibus eum funerari oportuerit. In cuius locum cum a discordibus Ecclesie
Primoribus duo essent electi, Vitus Silesius & Lutholdus Polonus, ille ex Haddan-
ckiorum, hic ex Wirsionum Familia, septennio propterea Romæ litigatum est. Et
pro Vito quidem solemnè Iudicio pronunciavit Pontifex: ac Vitus victor octo diebus
post a morte victus vitam reliquit. Causam cur Episcopatum obtinuerit Silesius con-
tra Polonum, quæ quidem in veteribus Monumentis consignata sit, non aliam reperi-
re est, quam quod omni Jure receptum, ut in adipiscendis beneficiis exteri cedant
Indigenis, utique si inter eos fiat Concursum.

Familia An-
haltina Mar-
chionum Bran-
denburgico-
rum extincta:

Woldemaro II. & Johanne IV. (quorum ille quatuordecim modo diebus ante
hunc obiit) ultimis ex Anhaltina Familia Marchionibus Brandenburgicis, postquam
annos 170. continua Successione penes Alberti Urbi posteros ea Dignitas fuerat, nulla
superfite Prole aut agnato penes quem succedendi Jussoret, hoc anno juxta ** Alber-
tum Argentinensem mortuis LUDOVICUS IMPERATOR Marchiam Imperio vind-
icavit: & in ea filium natu maximum sibi cognominem, Jure ut vult Herwartus,
Imperiali, quo cuilibet Principum illam dare poterat, collocavit. Lusacia superior a
Marchionatu tunc divulsa Regno Boemiarum subiecta fuit, ea parte qua Gorliciam & Lau-
banum excepta. Hanc enim Henricus Dux Silesie Furstembergensis & Javoriensis sui
Juris fecit, qui & anno sequenti Monasterium isthic Virginum condidit & dotavit.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 9.

1322.

Prelum atrox
inter LUDO-
VICUM BAVAR-
IUM & FRID-
RICUM AUSTRI-
ACUM:

Pugna atrox ad Mühlbergum in Bojaria duos inter Cæsares LUDOVICUM
BAVARUM, cui JOHANNES BOIEMIÆ REX, Bernhardus Dux Sile-
sie, alique Principes prelo erant, & FRIDRICUM AUSTRIACUM die qui me-
morie B. VVENCESLAI Martyris sacer est, commissa fuit. Leopoldus Fridrici
Frater, magnum Exercitum ex Svevis, Helvetiis & Rhætis fratribus adducebat: qui ali-
quandiu in devastanda ditione Guilielmi Comitis a Monteforti, Bavaro adherentis,
tardans, praelio interesse non potuit. Bavarus post XII. horarum pugnam Victoriam
obtinuit: Fridrico Competitore & fratre ejus Henrico capris, quorum ille in Arce
quadam, Trausnitz dicta, prope Napurgum in agro Norico adlervatus; hic autem
Joan-

* vid. Dipl. LXI. Spec. C. nostri D.

** Alberti Argentinenfis hæc sunt Verba: „Anno M. CCC. XIX. mense Julio obiit Woldemar-
us: Marchio Brandenburgensis absque liberis, Marchionatus Dispositione ad Imperium
devoluta: fuitque cum magna lamentatione manifeste sepultus, quem postea ad 28. an-
nos vivere dixerunt: De quo Marchionatu Ludovicus Princeps post a Ludovico Filio suo
primogenito providit.

Joanni Bojemix Regi traditus, intercessu deinde Gallix & Hungariæ Regum libertatem recuperavit, Opidis aliquot & Arcibus in Moravia (znoymam opidum castro, quod Austriaci Doris nomine acceptum habuerant, cum XXX. marcærum argenti millibus traditum esse narrat Dubravius) nec non Privilegiis quibusdam resignatis. Proceres namque & Nobilitas Regni Bojemix Alberto Casari sub Sigillis suis caverant, se Regem sibi non nisi ex familia Austriaca electuros. Sed hæc pacta & Diplomata Austriacis tunc extorta: ut testatur Chron. Aula Regia, de Johanne Rege Cap. XII. idemque Hagecius & alii Bojemorum Historiographi referunt. Nec diffitentur id ipsam Annales AUSTRIÆ Msti: quorum Verba, prout ab Illustri quodam Viro citantur, hæc adponere Operæ Pretium: Rex Bohemorum ad BEATAM VIRGINEM profectus peregre in Civitate, quæ Rupis Sancti Amatoris dicitur, venit ad Regem Franciæ, fortunam belli & quod Henricum captivum abduxerit, exponit. Qui persuasit cum dimitrendum, quod & factum est, in Regis Reversione, talibus interjectis, conditionibus: ut DUCES AUSTRIÆ redderent Munitiones & oppida ad Regnum Bohemiæ spectantia, ab olim AUSTRIÆ DUCIBUS obligata insuper & Instrumenta illa, quæ Rex Albertus extorsisse dicitur a Bohemis, ut nullum nisi de Linea sui Generis in sua Terræ & Regni Principem acceptarent. Quibus omnibus ad Regis Bohemiæ desiderium explicitis, Henricus liber & omnino solutus in AUSTRIAM est reversus.

BOLES LAUS Dux Silesiæ Lignicensis idemque Regni Bohemiæ Camerarius, MARGARETHA: Boleslai Ducis Lignicensis Coniux obiit:
Conjugem hoc anno amisit piam & honestam, Margaretham Wenceslai Regis Filiam, Partis doloribus extinctam VI. Eid. April. unaque cum filio, Nicolai in Aula Regia sepultam: in cuius Monasterii Chronico versus inveni Epitaphios, quos uti rudes hæc inseram tamen:

Virtutum merum jubar & Speculum mulierum,

Laudari digna, pia mitis rota benigna,

Et mente grata, Regum raris generata,

Hæc Margareta, quasi Margarita repleta,

Ludis fulgore, juvenili mortua flore:

Non habuit plenos annos sex atque vicanos,

Ejus cum Prole jacet hic hæc condita mole,

Silesia submissa laus est Tibi quando Ducissa

Hæc Tua sic moritur, digne clauistro sepelitur,

Quod Pater extruxit, sibi perpes cum Patre Lux sit,

Anno milleno tria. C. duo junge Viceno

Idibus Aprilis Sextis, hæc migrat herilis

Parturiens natum. DEUS ejus terge reatum,

Da sibi solamem, nos dicamus simul, Amen!

JOHANNES: BOHEMIE REX: DUX SILESIE.

Anno

CHRISTI

CÆSARIS

LUDOVICI BAVARI 14.

1327.

Circa hæc Tempora facta est SILESIE pleneque a Polonia avulsiō; cui cum causam dedisset præteritionis Principum Silesiorum in Regno Polonia Injuria, non minimam occasionem præbuerunt intestina & parricidialia eorundem bella, imprimisque summa Boleslai Ducis Lignicensium Avaritia. Applicuerant sese ad Partes Bojemorum Duces aliquot Silesii jam inde a Wenceslao usque Ottogari filio: quem secutus JOHANNES BOHEMIE REX, vafri Ingenii Princeps, qui & ipse adhuc pro Polonia Rege se gerebat, Glocensem Ditionem a Boleslao Münsterbergensi comparavit: cumque in omnem prolatandi Imperii occasionem paratus esset, ad occupandam Silesiam maxime opportunam Boleslai Operam expertus est. Oppressus ille Ære alieno cum non inveniret, unde amplius viveret, ab Henrico Wratislaviensium Duce contendit: ut Wratislaviensi Dominatu sibi cederet, Lignicensem autem ipse acciperet. Hoc cum recusaret Henricus, Boleslaus ab Joanne Rege donis atque pollicitationibus ad bellum fratri inferendum impulsus, multis Incurſionibus Wratislaviensem Ditionem, atrocitatis in morem vexavit & prædatus est: in ipsa etiam Urbe Consiliariis quibusdam Henrici qui Boleslao adversabantur capis: quos inter Joannem de Mollensdorff

SILESIA accedat REGNO BOHEMIE:

Anno

CHRISTI 1330.

FRIDRICUS
III. IMP. obiit:

Obiit Dysenteria Id. Januarij * FRIDRICUS AUSTRIACUS cogn. Pulcher, is qui a Ludovico Bavaro Cesare in pugna victus captusque liberatus autem ope fratris Leopoldi fuerat: sepultus in Carthusia Maurbach a se constructa.

Anno

CHRISTI 1331.

Primislaus Dux
Glogoviensis
moritur:

Primislaus Dux Glogoviensis, Princeps adolescens quidem sed ante annos annumque gerens vultumque virilem, nec prece nec precio nec ulla ratione alia ut Bojemiam Regi se subiceret, faventibus licet civibus magnam Partem Teutonibus adduci ponit, & ob id a Francisc. Fabro laudari meritis, hoc anno sive veneno ubi creditum est, sive rapida febre extinctus & in Monasterio Leubulensi tumulatus fratres Conradum, Johannem & Henricum Hæredes habuit. Et Conrado quidem a Johanne data est Stinavia: ipse Johannes retinuit Guram: & mediam Partem Glogoviam adeptus est, alteram Henricus Saganensis accepit. JOHANNES partem suam Regi Bohemiam vendidit, qui biennio post adducto ad Glogoviam exercitu & civibus in pagum Creidelvisium duobus milliaribus ab urbe distantem evocatis, atque ut in urbem ab ipsis reciperetur persuasis, corrupto præterea, ut Polonicarum Rerum Scriptores tradunt, Henrici Præfecto, reliquam etiam in suam redegit Potestatem, præfectumque urbi dedit Heinemannum (Henricum Borekium vocat) Dubensem: Baronem Bojemicum. Tamen etiam recepit aliquanto post paternam ditionem Henricus: Henrici huius Filius, a CAROLO filio Johannis Regis. Nam ipse Henricus Senior non diu illi Calamitati superstes fuit, moerore animi mortuus atque in Saganensi Coenobio sepultus.

Periculum vite
CAROLO IV.
imminens ope
Divina subla-
tum.

Prid. Kal. Aprilis, qui fuit Sacer Paschati nostro CHRISTIANO, infecta fuit toxico familia KAROLI IV. adhuc Moravia Marchionis qui tum degebat Papiæ in Italia. Unde quidem factum ut ejus Veneni propinatione XX. extincti sint, & in his: Johannes de Bergoro sive de Berge: Magister Curia: item Johannes de Hohkirchen & Simon de Keyla. KAROLUS tamen Divina ipsum protegente Gratia, salvus evasit. De malefico, qui id paravit Facinus, supplicium sumtum. Hæc prolixius ipse KAROLUS in vita sua describit: nec minus & Hagecius itemque Dubravius, qui venenum a Vice-Comite Pisano, KAROLO instructum, sed irritum eventum, notat.

Nancherus Episcopus Wrat. sub hoc anno certas Constitutiones edidit.

Anno

CHRISTI 1333.

Vladislaus
Lothicus Rex
Poloniae obiit:

Vladislaus Rex Poloniae irarum plenus ut Silesios (qui cum Bojemis superiore anno Poloniae arma tentaverant) ulcisceretur, copias in Silesiam duxit, Ducatum Glogoviensem diripuit, & Costenum oppidum cum arce, inter Stagna & Paludes situm, quod Silesiis hæcenus paruerat, in Potestatem suam redegit. Extremum id Operum Vladislai fuit: quippe qui ab eo bello Cracoviam versus contracto morbo ad VI. Id. Martias e vita discessit, a Johanne Rege & tota Silesia, Rex Cracoviae nuncupatus. Cromerus & hunc secutus Herbartus de Fulstin ea expeditione quinquaginta & amplius munitiones a Vladislao captas fuisse & incensas narrant. Quod Curzus noster non injuria ridet: cum ne tota quidem Silesia tot munita loca tum Temporis haberet, nedum exiguus ager Costensis & Fraustadiensis.

JOHANNES Rex administrandi Regni vicesque suas in Bojemia gerendi cura demandata Ulrico Pflugio cum copiis suis ex Bojemia in Italiam contendit, filio suo KAROLO adversus quosdam Lombardiae Thufciae atque Italiae Duces laturus Suppetias: sed antequam Pater Rex in Longobardiam pervenisset, præclaram Carolus ex hostibus obtinuit Victoriam.

BOLKO

* Chronicon Monasterii Admontensis ad an. 1330. „FRIDRICUS: DUX AUSTRIÆ: REX „ROMANORUM moritur in Castro Guetenstain & in Monasterio Maurbachensi, quod ipse fundavit, sepelitur. Eadem habent Chronicon Claustro-Neoburgense: Chronicon Zwerlense recentius, quod in octava Epiphaniae defunctum tradit: Paltrami seu Vazonis Consulis Vienneensis Chronicon Austriacum: Anonymi Leobienensis Chronicon lib. V. Anonymi Coepobitæ Zwerlensis Chronicon: & alii plures Scriptores Rerum Austriacarum Nobilissimi, quos R. P. Dn. Hieronymus BEZ edidit.

BOLKO Dux Silesie in Monſterberg renunciat litteris Juri Ducali in Niſſenſi & Ottmüehovichſi Terris quod ſibi ante præſtenderat competere.

Anno

CHRISTI 1334.

BOLKO Dux Silesie Svidnicenſis confirmat Donationem villæ Hoëndorff Capitulo Wratiſl. ad S. **JOHANNEM** factam ab Ottone de Denyn: Canonico Wratiſl. & Plebano in Svidnitz cum omni Jure Ducali.

Idem facit **Henricus** Dux Silesie Javorienſis.

Anno

CHRISTI 1335.

Liga inter **KAROLUM** Regem Hungariæ & **JOHANNEM** Regem Bojemie & utrumque filios perpetua: * Diploma ſign. in Alto Caſtro Die Dominica prox. ante feſtum nativ. B. **VIRGINIS**.

Pace inter Polonos & Crucigeros Caroli Hungariæ & **JOHANNIS** Bojemie Regum arbitrio facta Wiſſegradis in Hungariâ inter ipſos quoque Reges **CASIMIRUM** Polonum, Vladislai Loſtici F. & **JOHANNEM** Bojemum, **CAROLO** eodem Arbitro convenit: his Conditionibus: ut Polonus Sileſia univerſa renunciarer: Bojemus vero ne Regis Poloniæ appellationem deinceps uſurparet, neve ullo poſthac Tributo Poloniam oneraret, acceptis a **KAROLO** quas de ſuo fiſco expendit quingentis Auri puri libris. Dubravius, qui vivente & præſente Loſtico hæc facta fuiſſe ſcribit, illud quoque conveniſſe ait, ut Polonus Bojemo Pecuniam debitam in ſolidum ſtatim adnumeraret. Eneas autem Sylvius Caſimirus **JOHANNI** exſolviſſe 20000. librarum argenti prodidit. Contra Hageſius 20000. marcarum Polono a Bojemo numerata ſcribit: addique idem Societatem tunc ab omnibus tribus Regibus contra Ludovicum Caſarem ipſam eſſe. Cromerus aliqui horum tunc actum fuiſſe mortuo Loſtico invidioſe narrat: & Bojemorum Scriptorum Diſſenſionem exaggerat, tributum illud, cujus & apud Boſonium mentio, conſtanter regans. Verum Cl. Caſp. Schifordegherus in Vindiciis pro Episcopatu Sileſie ſcribit, habere ſe extractum non ſine maximo ſtudio erutum hujus Pacti, ex quo hiftoricorum errata facili ratione poſſunt convinci.

Inter **JOHANNEM** Bojemie Regem & ſuique filium primogenitum **KAROLUM** ex una & Caſimiri Polon. Regis Plenipotentiarios ex altera Parte celebrata eſt Tranſactio, quousque nimirum utriusque Imperium extendi debeat, ubi ad Juris Bohemici in Poloniam habitum renunciationem, renunciare ſimul Juri in Sileſiam habito Polon. Rex Commiſſarios ſuos juſſit.

HENRICUS VI. Dux Wratiſlaviensis: Princeps pius & pacificus ſine mæſculi Sexus liberis vitam cum morte *** combinat, ditione ſua **JOHANNI** Bojemie Regi ex pacto reſecta, qui paulo poſt Wratiſlaviam venit, juratumque in Verba ipſius magna Ordinum letitia. Sepulcrum Ducis conſtituiſſe XV. mæſculas teſtantur Annales Mſti: Uxorem habuit **ANNAM**, **ALBERTI** IMP. Filiam, Hermannii Longi Marchionis Brand. Viduam ex qua ſuſcepit quinque filias, quarum una in Monasterio Königsfeldenſi vixit: Anna, Ottoni Marchioni Brandenburgico: Euphemia Boleslao Falckenbergico: Eliſabeth: Conrado Olsnenſi nupta: Margaretha Abbatissa Wratiſlaviæ ad S. Claram fuit.

Rex inde Moraviam verſus in Oppaviensem Oram perrexit, ut Nicolaum Oppavia & Ratiborie Ducem, quod Rebus novis ſtudere inciperet, in ordinem redigeret: ſed qui adveniente Carolo: Johannis Filio in fidem Regis & Gratiam receptus eſt: traditis quibusdam caſtris, *** certaſque Pecuniæ ſumma numerata.

Anno

CHRISTI 1336.

Homagium **BOLCKONIS** Ducis Monſterbergenſis **JOHANNI BOHEMIE REGI**

Dux Monſterbergenſis RE-

* Exhibet Diploma hoc. no. XXV. Diplomatarii Bohemo-Sileſiaci Illuſtris Dn. a Ludwig.

** Vid. Dipl. I. & II. Spec. C. noſtri D.

*** Vid. Tab. noſtræ Genealog. I. no. 52. 59. & ſeqq.

**** vid. Dipl. LXII. Spec. C. noſtri D.

GIS BOHE-
MIE Vassalus:

GI & coronam ejusdem Regni ex Voluntate Subditorum ipsius factum; * quod Ducibus absque liberis masculis decedentibus Reges & Regnum Boemiam in Ducatum succedant, & si liberi Ducum legitimam Aratem non habuerint, quod Reges Boemiam debeant esse eorum Tutores & Curatores. Diploma signatum Straubingæ die Decollationis JOH. BAPT.

Anno

CHRISTI 1377

Regina Bohe-
mia coronatur:

BEATRIX: Regina Boemiam, Johannis ** secunda Conjux, Ludovici Ducis Borbonia filia XV. Kal. Junii in Ecclesia Pragensi a Johanne Episcopo Pragensi cum hoc ipso anno filium peperisset Wenceslaum qui post mortem Patris Lucelburgicum Comitatum obtinuit.

a) Liga inter Carolum Hungariae & JOHANNEM Boemiam Regem: Dipl. Signatum Lincavia Id. Februar.

Francobonum
Regi Bohemiae
Pignoris nomi-
ne oblatum:

b) Bolckonis Ducis, Monasterbergensis, extat Obligatio Titulo Pignoris Civitatis Franckenstein cum universo ejus Territorio Joanni Regi Bohemiae & Successoribus suis Boemiam Regibus facta: & si ipse Dux Bolcko absque heredibus masculis decesserit, quod dicta Civitas & alia Civitates terra & bona omnia sua ad Reges Boemiam vel ad veros legitimos Dominos debeant devolvi.

Discordia RE-
GIS BOHE-
MIE cum Epi-
scopo Vratis-
lav. NAN-
CERO:

JOHANNES BOH. REX Milicium Arcem Episcopi Vratislavi quam tunc tenebat Henricus a Wibus Archidiaconus & Canonicus, in ultimis Poloniarum fratribus, ut munitionem haberet arcendis Polonis, deditione occupavit, quod indignissimè passus Nankerus Episcopus: nobilis Silesius gente Oxius qui anno 1326. post mortem Viti ad Cathedram Vratislaviensem, ex Cracoviensi postulari fuerat, cum arcem importunis flagitationibus frustra repetisset, ad Regem tunc in Monasterio D. Jacobi commorantem habitu Sacerdotali ingressus est, cumque & Senatum Vratislaviensem qui Regias Partes sequebatur, dum anathematizare perculsit non Regem sed Regulum nominans, qui in Regno suo nullam habere Metropolim sive Archiepiscopam sed coronandus mendicata extraneorum Archiepiscoporum opera uti cogitur. Vratislavia ob id cum Presbyteris & Sacerdotibus suis excedere coactus, omnia Urbis Templi claudi iussit, sed quæ Senatus Vratislaviensis iterum patefecit, nec deerant Sacerdotes minorum Gentium qui nulla in predicti ratione habita deum divinam faciebant. Cumque frustra cum Episcopo superbo ac pertinace de Concordia Rex laborasset, bona Episcopi & Sacerdotum rebellium occupavit, eosque solum vertere iussit, Principibus Silesie ut idem facerent monitis. Quod quidem Boleslaus Brigenis studiose magnaque cum obediendi Promissitudine præsistit, Ecclesiastici ordinis bonis in illa sua Egestate non parum recreatus. Quam ob causam & ipse & universa Dicio Brigenis longo Tempore Censura Ecclesiastica nexibus involuta fuit.

Anno

CHRISTI 1338

Fœdera varia
inter Hungariae
& Bohemiae
Reges sancita:

Liga inter c) Carolum Hungariae & Johannem Boemiam Reges & Contractus Matrimonii inter Ludovicum, Caroli Hungariae Regis F. & Margaretham Caroli Marchionis Moraviae F.

Alia item Liga & Promissio inter Carolum Regem Hungariae & Carolum Marchionem

* Dipl. LXXI. l. c.

** Tertia Conjux: 1.) erat Elisabetha, F. Wenceslai IM. Regis Bohemiae: nat. 1291, nupta 1309, † 1330. 28. Sept. lxx. in Aula Regia. 2.) Elisabetha, Fridrici Pulchri, Ducis Austriae & Romanorum Imp. F. desponsata 1333, sed inde neglecta, quæ obiit 1336. 23. Oct. sepulta in Monasterio Murbachensi. 3.) hæc Beatrix: Ludov. Ducis Bourbonii ex Maria Hannoniensi F. nupta 1344. defuncta d. 25. Dec. 1373. Parisiis in æde Jacobinorum sepulta, de qua hæc Inscriptio Sepulchralis testatur:

Cy gist tres noble & tres puissante Dame
Madame Biatrix de Bourbon, Roynesse de Boemie: & Contesse de Lucembourg:
la quelle fut fille du Duc Louys de Bourbon & de Madame Marie de Hainaut:
& femme duseu Jean Roy de Boesme: qui trespasa le 25. Jour du mois de Decembre

M. CCC. LXX. & trois: priez pour son ame, amoliqui Guesclard
a) Est Dipl. XXIV. Diplomatum Bohemo-Silesiaci quod Illustris Dn. a Ludwig edidit.
b) Vid. Dipl. LXXII. & LXXIII. Spec. C. postri D.
c) Est Dipl. XXVI. l. c. Dn. a Ludwig.

chionem Moraviae, quod si Rex Casimirus decederet, Rex Hungariae Regnum obtinebit cum Praesidio praedicti Marchionis, & e converso promittit Rex Hungariae nullum Principem Poloniae ad se trahere & recipere quovis modo.

Wenceslaus & Ludovicus d) Fratres Duces Lignicenses profitentur se esse Vassallos Regum & Regni Bohemiae & quod Carolo Johannis primogenito teneantur praestare obedientiam.

Anno

CHRISTI 1339.

Casimirus Poloniae Rex suo suorum haereditum & successorum nomine de non amplius repetendis vel turbandis Silesiae Ducibus & Dominis renunciat, idque sub praestiti Juramenti fide & poena Excommunicationis: e) Diploma signatum Cracoviae in octava Purificationis B. MARAE VIRGINIS.

Casimirus Pol. Rex cum nullo ex Anna Uxore liberos susceperet, ac de Successione in Comitibus Cracoviae habitis consultaretur, nemine refragante Successorem constituit praeteritis agnatis Masovia & Silesiae Ducibus, Carolum Regem Hungarorum Sororium suum sed qui triennio post ante Casimirum abiit.

Joannes Rex Boemiae Jus Saxonicum sive Magdeburgense, quo si ex liberis quispian ante utriusque parentis excessum moreretur legitimum Haereditem relinquens non dabatur ejusmodi nepoti aut nepti in Avi aut Aviae bona successio quamdiu avo aut aviae superstitibus adhuc liberi essent, adeo ut Jus representationis locum hinc nullum haberet, Vratislaviae hoc anno tanquam Jus erroneum & deviam Consuetudinem sustulit & abrogavit, multa quoque adeo Privilegia Vratislaviensibus indulgit.

Anno

CHRISTI 1340.

Sententia Arbitrorum per compromissum lata inter Nanckerum & totum Clerum ex una, & Conradum Ducem Olsnensem ex altera Parte satis bona & Episcopo & suis.

Anno

CHRISTI 1341.

Boleslaus Dux Silesiae Dnus Lignicensis & Brigenfis * fatetur, quod ex indulto Joannis Regis possit pignori aliqua bona sua dare, dummodo relucendi Potestas ipsius haereditibus aut Regibus Boemiae reservetur.

Nanckerus Episcopus Vratislav. Regi nondum reconciliatus in Exilio Nissa obiit fedemque morte vacuam ** PRECISLAUS perantiqua Pogorellorum familiae nobilis (Pogorelecium gente Crimalium quod vetera monumenta respuunt Cromerus adpellat, e familia autem de Pignorzolecz Math. de Michovia) Bononiae tunc Doctrinae studiis vacans, contra Hominem extraneum, pro quo Casimirus Polon. Rex intercedebat, nedum pugnabat, concordibus suffragiis Canonicorum a. d. 5. Maji obtinuit, Electionisque confirmationem, quam Archiepiscopus Gnesnensis abnuebat, ab ipsomet Pontifice Romano Benedicto III. impetravit, non parum ea re adjutus a Carolo filio Johannis Regis cum quo de Injuriis Ecclesiae Vratislaviensis Pontifice arbitro transegit, Senatūque Vratislaviensem nudatis Pedibus & Capitibus veniam petentibus ac pro eo quod in Nanckerum Episcopum & Ecclesiam deliquisse arguebatur, satisficientem, eodem Carolo deprecante, in Gratiam recepit. Instrumentum Transactionis inter Episcopum & Capitulum nec non Senatū Vratislaviensem annum habet 1342. diem vero X. Kal. Augusti, conditionem autem hanc unam, ut Consules Vratislav. singulis annis die Cinerum teneantur recipere Clerum in suam Protectionem. Nec ita multo post Precislaus emtum a Boleslao Lignicensem ac Brigenfium Duce Grotkoviensem Principatum Vratislaviensi Cathedrae sempiterno Jure *** adjunxit & addixit, ejus nomine tenipit:

d) Vid. Dipl. CXXXIV. & CXXXV. Spec. C. nostri D.

e) Vid. Dipl. II. l. c.

* Vid. Dipl. CXXXII. Spec. C. nostri D.

** Vitam hujus PRECISLAI de Pogorella: ut & antecessoris NANCKERI ab Ox: elegantissime Libro singulari de Silesis indigenis Eruditis Celeberr. Vir MART. HANCKIUS: Praeceptor olim noster nunquam satis laudandus descripsit Cap. XV. & XVIII.

*** Vid. Dipl. XVI. Spec. C. nostri D.

mine se in fide & clientela Regis Boemiae tanquam Principem & Vassallum Lygium una cum Sacro ejusdem Ecclesiae Collegio esse foreque semper professus. Vir sane excelsi Spiritus & in augendis Ecclesiae commodis tam industrius, ut aureo Episcopatu nuncupando causam praebuisse videatur.

Boleslaus II.
Dux Monster-
bergenis mori-
tus:

Obiit hoc anno * Boleslaus Dux Monsterbergenis, cui Carolus Johannis Boemiae Regis Filius, Patris Jussu, dum una cum agnatis Ducibus Svidnicensibus Boemiae Regis Vassallus esse huc usque detrectaret jam an. 1336. bellum movit eumque in castro Francosteinio obsedit. Is vero strenue suam Urbem defendens eruptione facta aliquam multos nobiles Boemos & Moravos in Castris Caroli oppressos in Urbem captivos abduxit. Carolus haut nescius naturae Boleslai Conjuges nobilium captorum nobilitate & forma praestantes in castra vocavit, lautoque instructo convivio Boleslaum ex Urbe ad Prandium invitavit. Gessit Boleslaus morem Principi generoso & beneficio; Peracto Prandio foeminae nobiles cum prius blanditiis & singulari Comitate animum Principis emolliissent & exhilarassent, precatae sunt, ut ipsis maritos captos, nobili beneficentia restitueret. Ibi vero tanta fuit Boleslai Virtus, ut e Vestigio captivos ex Urbe accersitos (ex quibus multatis grandem Pecuniae Vim corrogare potuisset) sine *λύτρω* Conjugibus ipsorum redderet. Qua Boleslai Virtute Carolus motus pacem cum eo fecit aequis Conditionibus. Boleslaus socium Regni Boemiae se professus muneri loco a Carolo ditionem Glacensem ad Tempora vitae utendam fruendam accepit. Princeps erat ceteroqui festivus & jocandi artificio insignis, sed minime levis tamen neque plane etiam illiteratus. Morti vicinus usitaram in Ecclesia Canticum clara voce cecinisse dicitur: Tribulärer si nescirem Misericordias TUAS DOMINE. TU dixisti, nolo mortem Peccatoris, sed ut convertatur & vivat. Qui Simonem Cananæum, & Publicanum vocasti ad Pœnitentiam & Petrum lacrymantem suscepisti misericors DOMINE. Sepultus est una cum Uxore JUTTA in Monasterio Henrichovienſi ubi hujusmodi legitur Epitaphium:

Adspice magnanimi BOLKONIS nobile bustum,

Qui Patriæ Vindex & Pietatis erat:

Adjacet crepto Conjux adamata Marito

JUTTA Silesiaci Gloria prima Soli.

Huffica sed postquam Rabies, furiente Cyclope

Demeteret flammis omnia Cæde Minis,

Ziska ferox passim dum sterneret ædes

Hæc quoque mora suo sunt Monumenta Locø:

Mota sed Andreas præstans Virtutibus Abbas

In lucem e Tenebris eruta restituit:

Ut Princeps etiam vivat post Funera BOLKO

Ziska sed in Stygiis mersus anhelet Aquis.

ILLUSTRIS PRINCEPS BOLCO DUX ZLEZIE obiit Anno M. CCC. XLI. Id. Jun. III. sequenti vero anno JUTTA uxor Ejus Principes Furstenbergenses & Monsterbergenses laudatissimi. Quorum ÆTERNI DEI FILIUS animas & Conditor & Redemptor earum in æterna cum omnibus hic & ubique in ipso Quiescentibus habeat Requie, Amen.

Nicolaus Dux Monsterbergenſis hoc ** anno Homagium præstitit Pragæ die S. Bartholomæi Apostoli

Anno

CHRISTI 1342.

Exrat de hoc anno CAROLI March. Moraviae postea Imp. & Boh. Reg. *** Confirmatio omnium Privilegiorum Ecclesiae Wratisl. ubi pollicetur assistentiam Episcopo & Clero contra omnes Invasores & expresse eximit & exemptum vult Clerum cum omnibus Taliis & angariis.

Item:

* Res Ejus ad no. 15. Tab. nostræ Genealogicæ IV. Tom. I. Scriptorum nostrorum cumulatius editæ sunt.

** Vid. Dipl. LXXIV. Spec. C. nostri D.

*** Vid. Dipl. VII. VIII. & XIII. l. c.

Item Johannis Boh. Regis Confirmatio omnium Privilegiorum Eccles. Wrat. cum liberatione ab omnibus gravaminibus.

Item: Preclai Episc. Wratisl. de Silesia Ducum Subjectione.

Boleslaus Dux Silesia * Lignicensis contracto in Jejuniis Paschalibus Morbo ex nimia Voracitate cum post Jejunii Quadragesimalis Fastidia XIII. pullos gallinaceos uno in Prandio edisset, variaque Potuum Genera avidissime & largissime & hausisset, XI. Kal. Maji qui dies hoc anno in Dominicam quæ in Calendario Ecclesiastico ex Psalmo: Misericordias DOMINI: denominatur, incidit, vivendi finem fecit, paulo ante mortem impetrata ab Episcopo Absolutione. Sepultus est in Monasterio Leubenfi in Sacella D. MARIE quam condiderat, & Monasterium duobus magnis Pagis Olfa & Heidersdorff in agro Nimzensi donaverat. Fuit quoque Conditor Coenobii Prædicatorum Bregæ, & ex Coniuge priore filios reliquit duos: WENCESLAUM & LUDOVICUM: qui Ducatu Lignicensi gubernando (Catherina Noverca dotis nomine Brigam & Olaviam tenente) aliquanto Tempore simul præfuerunt, sed cum uterque Uxorem duxisset, WENCESLAUS quidem Filiam Ducis Teschenensis: LUDOVICUS filiam Henrici Ducis Saganii & Glogoviensis, crebræ adhuc inter eos quorundam instinctu orirentur Contentiones, sicut plerumque communio rixas & discordias parit, ad Divisionem tandem ventum, in qua an. 1345. LUDOVICUS Lignicium: WENCESLAUS autem Goldbergam, Hainam & Lubenam sortitus est. Cæterum videns WENCESLAUS homo savus & injustus, inventas in Agro Lignicensi Venas Auri tam uberes & foecundas, ut inde singulis septimanis 150. libræ Auri haberi possent, consiliarios fratris corruptis, eique tum aliis rationibus tum hac imprimis, quod id Temporis adhuc improlis simulata agitudine minitaretur, se CAROLO Bojemix in Patris vicem tum Reктору, Partem suam ne in manus fratris qui Liberos jam habebat, perveniret, venditurum, persuasit: ut unica arce nec non quadraginta aureis annuis contentus Lignicio cederet: hac tamen lege atque conditione: ut si WENCESLAUS priorem absque liberis mori contingeret, universus Ducatus ad LUDOVICUM ejusve hæredes devolveretur: sin vero Liberos relinqueret, Ludovicus quidem totam ditionem ad Vix Tempora possideret, eo autem defuncto inter Hæredes utriusque aqualiter illa divideretur. Post eam Transactionem WENCESLAUS pristinam illico recuperavit Valetudinem, cumque Patris vestigia premens omnia sua prodigeret, Opidaque nonnulla nolente imo prohibente fratre oppignoraret, e quibus Ludovicus ære suo Lubenum redemit, liberos tandem post decimum octavum ab inito matrimonio annum ex Uxore Tessinensi Principe gignere coepit. Quos cum Ludovico ejusque hæredibus prælatos cuperet, novæ lites exorta fuerunt, quas morte sua non parum auxit Catherina Noverca, Wenceslaus quippe ditionem ab illa possessam sibi soli vindicante, partemque ejus Boleslao Swidnicensium Duci oppignorante, qui Viribus suis nec non CAROLI IV. IMP. Gratia confusus multis incommodis Ludovicum adflixit. Compositioni tandem Res permessa, eaque Concordia inter fratres a CAROLO lex dicta: ut Ludovicus Bregam teneret & Hainoviam, Bicinam vero & Cruciburgum a Boleslao redimeret. Qui cum Jus suum Ladislao & Bolconi Oppolienfibus Ducibus cessisset, Ludovicus plurimas difficultates atque incommoda ab illis perpeffus, bis mille marcarum persolutione vix tandem ea oppida ac ne quidem sine armis recepit. Wenceslaus vero cum turpiter cuncta prodegisset, ac Venæ metallica exaruiscent, ad incitas redactus in magna Inopia vitam finiit: Sed hæc posterius contigerunt, quæ tamen vel ideo hoc uno velut sæcæ complecti visum, quod Annum definitio parum certa.

Extat de hoc anno 1342. Ludovici Ducis Lignicensis ** constitutio & Ordinatio Wenceslai Fratris sui ut nomine ipsius a Carolo Johannis Regis Bojemix F. Primogenito feudum suscipiat.

Sub hæc Tempora Joannes Bojemix Rex & Carolus Filius, Rex Hungaria, Comes Hollandia, ac plures alii Principes, Marchiones Virique nobiles Wratislavia con-

BOLEZLAUS
Dux Lignicen-
sis mortuus:

Ducatus inter
filios divisio:

LUDOVICUS
Dux Lignicen-
sis Vassallus Re-
gis BOHE-
MIE:

* Plura ad. no. I. Tab. nostræ Genealogicæ V. Tom. I. Scriptor. Rer. Silesiac. dixi.

** Est Diploma CXXXVI. C. nostri D.

Conventus
REGUM BO-
HEMIE &
HUNGARIE
Wratislaviæ:

convenerant, expeditionem susceptri contra Lithuanos. Conventus istum in vita sua CAROLUS ipse describit & inter alia sic narrat: Iis itaque in Wratislavia existentibus inter alia Solatia, quibus Principes solent insistere, ille odiosus & furibundus Taxillorum lusus inter eos exiit. In quo Rex Ungariæ & Comes Hollandiæ sic serventer luserunt invicem, ut ipse Comes a Rege sexcentos florenos (at vero quantillum hoc pro ut hodie etiam a privatis perdi solet?) lucraretur. De quo dum dictum Regem iracundum & turbulentum videret habere animum, motus Vehementia & arroganti animo prorupit in hæc verba: O Domine Rex, mirandum est quod cum Princeps tam magnificus sitis ejus Terra auro abundare dicitur, de tam modica Pecuniæ Summa sic agrum debetis monstrare animum, & in Inquietudine ponere mentem vestram. Ecce ut vos & omnes alii videatis aperte, quod pecunias taliter acquisitas non amplector nec in Usus meos transire sed liberaliter a me transire debeant; Quo dicto omnes Pecunias in lusu acquisitas projecit in medium Populi circumstantis. De quo ipse Rex majorem concepit Iracundiæ materiam, quam tamen ut sapiens dissimulans Silentio preffir. Caterum Expeditio hæc nullum omnino Successum habuit: Cum enim exactis Wratislaviæ aliquot diebus in Borussia progressi longo isthuc Tempore Glaciem expectantes substitissent, hyems adeo lenis fuit, ut per Glaciem transire quemadmodum aliis annis non potuerint: reque infecta adeo versoriam capere coacti & operam omnem & sumtum perdiderunt. Inter hæc vero Poloniæ Rex & Bulco Dux Svidnicensis de intercipiendis in reditu Joanne Bojemorum Rege ejusque filio CAROLO consilia agitarunt: sed quæ in Joanne per Marchiam Brandenburgensem & Lusatiæ versus Comitatum Lucemburgicum profecto effectum sortita non sunt. Quo autem in periculo fuerit CAROLUS sic ipse narrat loco paulo ante citato: Carolus vitare non potuit, quin oporteret eum per Regis Cracoviæ terram versus Wratislaviam necessario remeare. Venit itaque in Civitatem Kaliss: ubi procurante Rege Cracoviæ irretitus fuit Infidiis, ut non tanquam hostis publicus capi deberet, sed ne Civitatem exiret, clanculo custodiri. Quod statim Carolus ut intelligeret, finxit se hujusmodi non sentire custodiam, sed dixit, se ibidem velle paulationis gratia per dies aliquot permanere. Misit itaque ad Capitaneum Wratislaviensem nuncium pedestrem insinuando sibi totius facti Ordinem seriatim. Qui statim cum CCC. Equis armatis prope Civitatem Kaliss ad unum milliæ pervenit, valentemque Spadonem (spaditis coloribus Equum) Carolo ante Porram Civitatis transmisit, quem Carolus satis sagaciter sicut per nuncium quem in Wratislaviam transmiserat, edoctus fuit, tentavit. Adductum itaque caballum ascendit, & celeri cursu ad suos, qui de Wratislavia ad eripiendum eum venerant, citius perrexit. Cum igitur Rex Cracoviæ intellexisset, quod Carolus suos sic evasisset Laqueos, totam Ejus familiam quæ post eum in Kaliss remanserat, captivari mandavit, quam postea, ex quo Carolum sicut decreverat, retinere non potuit, absolutam abire permisit.

Ludovicus Rex Hungariæ promisit * hoc anno Ligas factas inter Patrem suum Carolum Regem Hungariæ & Carolum Marchionem Moraviæ & matrimonium contractum ut præscribitur ratas habere.

Anno

CHRISTI 1343.

Rex Poloniæ
Terram Silesiæ
Fraustadiensem
contra Poloniam
occupat:

Casimirus Pol. Rex in Silesiam nulla pactorum habita ratione irruens, Fraustadium occupat, indeque Stinaviam progressus agrum circumjacentem depopulatur. Profectus ad illum Henricus Dux Glogoviensis & Saganensis cum Patris suis Conrado & Johanne, metu majoris mali, Fraustadiensis Territorii, quod Poloni Wuschoviense vocant, cessione pacem impetravit. Oppidanis passim & cum aliæ Immunitates tum credendæ monetæ Jus quod a Ducibus Glogoviensibus acceperant, concessum & relictum.

Extat de hoc anno ** Privilegium Ducum Bregensium & Lignicensium a Rege Bohemiæ datum quod Goldastus exhibet.

Item: Civitatis Francosteinensis & Vassallorum ejusdem Districtus Homagium, & quod modo decedentibus eorum Dominis masculis ad Reges & Coronam Regni Bohemiæ devolvi debant. *** Diploma signatum Francosteinæ in die B. Calixti Papæ.

Item:

* Vid. Diploma XXVII. Diplomatarii Bohemo-Silesiaci Illustris Dn. a Ludvigg.

** Vid. Dipl. CXXXIX. Spec. C. nostri D.

*** Vid. Dipl. LXXV. Spec. C. nostri D.

Item: Monasterii Henrichov Obligatio erga Reges Bohemiarum: Signatum Monstbergæ: fer. III. prox. ante diem S. Galli.

Item: Relaxatio Interdicti in quod incurrerant Wratislavienses & alii hujus Patriæ Incolæ, ob non Solutionem Denarii S. Petri per aliquot annos, cum conditione ut in posterum perpetuis futuris Temporibus circa Quadragesimam de quolibet humano capite solvant unum denarium monetæ currentis.

Item: Litteræ in quibus Consules & communitas oppidi Grotkow præstiterunt hominibus Capituli Wratisl. jussu Ducis Boleslai Ducis Legnic. & Brigenf.

Item: Quietantia data Episcopo Preceslao ratione pecuniarum Camera Apostolicæ solutarum ad 800. fere aureos.

Item: Precislaus Episc. & Conradus Dux Olsn. compromittunt in Archi-Episc. Gnesnensem ratione violentiarum a Duce & suis in Ecclesiâ subditos commissarum.

Item: Boleslai Ducis ejusque Uxoris ac Ducum filiorum litteræ super Venditione Grotkow pro Ecclesiâ Wratisl.

Item: Urbani V. P. R. Bulla qua an. 1344. confirmat Contractum Ducis Boleslai habitum cum Capitulo ratione Grotkow.

Clemens VI. P. R. Joanne Bohemiæ Rege Ejusque Filio CAROLO rogitantibus Episcopatum Pragensem Jurisdictioni Archi-Episcopi Moguntini exemit & in * Archi-Episcopatum exivit, non modo Olomucensi & Lichomislensi recens creato Episcopatus ei subiectis sed & inaugurandi atque consecrandi Bohemiæ Reges Jure in ipsum translato, quod ad Moguntinum Electorem antiquitus pertinuisse ex Privilegio Ottokari & Wenceslai Regum quod exhibet Trithemius in Spanheim. ad an. 1228. & Hirsau. 310. apparet: & observari potest in ipsorum monumentis Moguntia in Templo Cathedrali positus, ubi Archi-Episcopi quidam Reges a se consecratos juvenili forma expressos, quasi filios quosdam spirituales sub manibus tenent: qui qui fuerint legi potest apud Bruchium & Cratopolium in Catal. Episc. Mogunt. Sunt qui scribant, hoc Jus & prærogativam Henricum ex Comitibus a Virmenberg Archi-Episcop. Moguntinum, Ecclesiâ Pragensi auro venditum, transferipisse, in quibus Trithemius: Bruchinus & El. Reusnerus. M. Albertus Argentinenfis aliter: Carolum Marchionem Moraviæ Odio ejus Henrici, Pragensem Episcopum in Archi-Episcopum exexisse & Moguntini Subjectione exemisse, eidemque Jus coronandi Reges concessisse, jurantem Idioma Bohemicum a Germanico distinctum esse: idque anno 1346.

Henrico Silesiæ Duci Fürstembergenfi & Jauraviensi negotium hoc anno fuit cum impostore illo Joh. Rebock Molitoris Filio, qui cum alieno impulsu & in alterius ut putatur fructum Woldemari Marchionis Brandenburgensi ante plures annos amissi five mortui peregre nomen Personam habitumque ac mores mentitus, & Principum quorundam quibus Studium erat Ludovicum Bavarum, Ludovici Augusti Filium, Principatu Brandenburgensi pellere, opibus atque Auxiliis adjutus magnas sibi Vires, Urbesque oppida & arces adjungeret, difficilibus bellis per annos aliquot Bavaros exercebat. Contra hunc ergo, cum Lusariam quoque occupare conareretur, Henricus quam ejus Partem tenebat, fortiter defendit: Laubanensem ea in re summam erga se fidem expertus.

Anno

CHRISTI 1348.

Extat de hoc anno JOHANNIS REGIS confirmatio omnium Privilegiorum Ecclesiæ: Episcopi & Capituli Wratisl. cum promissione de non gravandis subditis eorundem, ubi exprimuntur villæ Capitulares in districtu Wratisl.

Item: Ludovici Ducis Legnicensis** Litteræ quibus recognoscit de Divisione inter ipsum & fratrem Wenceslaum facta ratione dominiorum, atque civitatem Lignicensem cum pertinentiis a Rege Johanne in feudum suscipit.

Item: Conradi Ducis Olsnensis Venditio Joanni Regi Bohemiæ mediæ Partis Civitatis Gor.

Item: JOHANNES REX BOHEMIÆ confirmat Litteras Francofeinenfis a CAROLO Filio concessas, ubi inter alia sic legitur: Quia vos ad mandatum Illustris Ducis

* Exhibet Bullam Clementis VI. P. M. Avinione: II. Kal. Maji: Pontificatus Ejusdem Anno secundo editam Balbinus Miscellaneor. Dec. I. lib. VI. P. I. no. XXIX.

** Vid. Dipl. CXXXVII. Spec. C. nostri D.

cis Nicolai Monſterbergenſis Domini veſtri, Principis & fidelis noſtri bene meriti in caſu ſi prædictus Dnus veſter non relictis hæredibus legitimis moreretur, nobis nec non ſpectabili Dno Carolo Marchioni Moravia Primogenito noſtro ac cæteris Hæredibus & Succelloribus noſtris Regibus Bohemia & Coronæ Regni noſtri fidelitatis Homagium præſtitiffis &c.

Item: JOHANNES BOH. REX conſtituit commiſſarios quosdam cum Poteltate vindicandi Libertatem Eccleſiaſticam & recuperandi Jura Ducalia a quibusdam Eccleſia Hoſtibus inique prætenſa aut poſſeſſa.

Johannes Rex
Bohemiae Bel-
lum Polonis
inferre:

Johannes Bohemiae Rex injuſto Caſimiri contra Sileſios bello provocatus, cum eo non vindicato vitam omni exilio acerbiorẽ duceret, etſi ſeneculus & altero etiam Oculo orbarus bellum Poloniae reſert, perque Opavienſem Teſchinenſem & Olſvencimenſem Tractus cum inſtructis Copiis Polonorum fines ingreſſus Regni Caput Cracoviam obſidione cingit, tanto quidem cum ardore, ut tum libenter monturum ſe affirmaret, cum Cracoviae muros manu victrice palpaſſet. Sed cum ab re frumentaria laboraret, aliaque illi expeditioni obſicerentur Impedimenta Oppugnatione dimiſſa rebusque parum proſpere geſtis in Sileſiam redire compellitur. Extremum agmen Poloni ſubſequentes carperunt, qui longius tamen progreſſi a Conrado Olſnienſi magna Strage caſi & proſtigati ſunt.

inde Ducatu
Sileſiae Svidni-
cenſi:

Reverſus ab iſta expeditione Johannes, Boleslaus ſive Bolesonem Bernhaldi Filium Svidnicenſium & Javorienſium Ducem, qui unus inter Sileſios Johannis Imperium detrectabat, Inſidiarum adhuc CAROLO in Polonia ſtructuram ſuſpicionem laborabat ſubigere conatus eſt, ac Principem ejus Urbem Svidnicium oppugnavit. Sed repulſus inde Landſhutram Oppidum ſic dictum quaſi Regionis Speculam cepit & in Bojemiam properavit. In oppidum paulo poſt Boleslaus recepit, cum armatis Curibus prætextu mercium deſectos eo clam immiſiſſet, præſidiumque Boemorum partim interceſſiſſet, partim expulſiſſet.

Anno

CHRISTI 1346.

Occiſus RE-
GIS in Prælio
Crefſiacenſi:

JOHANNES Boemiae Rex Philippo Francorum Regi adſini ſuo contra Angliae Regem Eduardum ſuppeditas ferens, etſi utroque jam oculo captus inclinante ad Anglos in prælio Crefſiacenſi Victoria ſeſe in Aciem produci juſſit, ibique fortiter pugnans occubuit. De ejus bellica Virtute ſic Petrarcha lib. II. de Remediiſus Fortunæ dial. 96. Joannes, inquit, Boemus duorum ſine medio Romanorum Principum, alterius filius, alterius Pater, oculis ſemper infirmus, multos ad extremum annos cæcus, bello hoc quod inter Gallum cui ille favit, ac Britannum Regem, ſex jam luſtris agitur, dum pugna illa omnium aſperrima cui ambo Reges intererant, inclinare fortunam intelligeret, duces ſuos clara voce compellans: Dirigite me, inquit, ocius in eam Partem ubi Rex hoſtium eſt, atque omne robur exercitus ſui. Quod cum moeſti ac trepidi feciſſent, ille equo ſtimulis adacto eo ſe præcipitem dedit, quo ſpectare alii, cæcumque oculis proſequi vix audebant: ubi conſertiſſima hoſtium in acie non fortiter modo ſed horriſſe pugnans ruit, iſtis mirantibus & laudantibus qui vincebant. Rem narro notam omnibus, ſed niſi mandata ſit litteris, oblivione perituram. Et quid vero gloriæ Viri fortis obſuit viſu caruiſſe, niſi ut quem Virtus & natura mirabilem fecerant, ſtupendum Cæci- tas faceret? Haſtenus Petrarcha. Incidit hoc prælium ingens & Gallorum Pugnae exitiale in VII. Kal. Septembr. D. Ruſſo ſacrum, quem diem Bojemis pro neſaſto habitum, cum & Ottokarus eorum Rex eodem die fuerit occiſus, obſervatum eſt. Corpus JOHANNIS Lucemburgi in Templo Franciſcanorum Sepultura traditum, cum regnaſſet annos XXXV. Succellorem in Bojemia Regno conjunctiſque Provinciis natus CAROLUM Filium qui Patris etiam ſui ſuffragio contra Ludovicum Imper. creatus ac Bonnæ hoc ipſo anno coronatus, in eo autem quod dixi Prælio vix fuga Cædi ſubductus fuit. Uxores in Matrimonio JOHANNES habuit * duas: Prior fuit Eliſabeth, Wenceslai Regis Bojemiae Filia, cum qua Conjugium habuit ſatis fecundum, natis inde utriusque ſexus liberis, in quibus præter CAROLUM, Johannes Dux Carinthiae, qui actu Uxoris peſſimæ Provinciam amiſit, Pragæ nullo hærede legitimo relicto

Succedit F. CA-
ROLUS IV.
REX BOHE-
MIAE &
ROM. IMP.

* Omiſit Eliſabethen Autor: Fridrici Pulchri: Rom. Imp. & Ducis AUSTRIÆ F. deſponſatam an. 1333, inde neglectam, & deſunctam an. 1336. d. 23. Octobr.

ſto defunctus, Przemislaus in Monasterio Aula Regia ſepultus, * Nicolaus Patriarcha Aquilejenſis, ** Johannes Henricus Marchio Moravia, Jodoci, Procopii & Sobieſlai Pater, Margaretha Henrici Bavaria Ducis Coniux, Juditha Johannis Gallia Regis conſors. Anna Ottonis Auſtriaci Uxor, nec non Eliſabetha: ſecundo Aetatis anno denata. Poſterior Beatrix, Ludovici Ducis Borbonia Filia, ex qua filium reliquit VVenceslaum, ſuum immediatum in Comitatu Luxemburgico Suceſſorem. Nam etſi CAROLUS IV. IMP. ab anno 1335. uſque ad 1346. dictum Comitatum rexerit, non eſt tamen inter Duces Luxemburgenſes computandus, quod an. 1336. juſſum in favorem naſculorum ſecundi Matrimonii ceſſerit. VVenceslaus hic ex Comite an. 1354. per fratrem ſuum CAROLUM IV. IMP. creatus eſt Princeps Luxemburgenſis. Uxorem habuit Johannam, Johannis III. Brabantia Ducis Filiam, & Guilielmi Hollandia Comitis viduam, qua tribus ſuis fratribus, Henrice, Johanne & Godefrido ſine Prole mortuis, Brabantia demum Ducatum obtinuit, & an. 1406. defuncta quieſcit Bruxellis: in monaſterio Carmelitarum. VVenceslaus autem Luxemburgi ac Brabantia Dux an. 1383. deceſſit, ſepultus in Aurea Valle Ord. Ciſterciens. Abbatia nullis relictis liberis. VVenceslao Patruo ſuo ita defuncto in Ducatu Luxemburg. ſucceſſit VVenceslaus II. Rom. & Bojem. Rex Sigismundi Imp. frater, III. Dux Luxemburg. Is neprem ſuam Eliſaberham, Johannis Gorlicia Ducis Filiam & Antonii Brabantia Ducis Viduam dedit uxorem Johanni Bavaro, Hannonia & Hollandia Comiti, electo Leodiienſi Epifcopo. Sigismundo unica filia fuit Eliſabetha ALBERTO AUSTRIACO ROMANORUM REGI nupta, qua an. 1451. d. 21. Octobr. Jus omne ſuum quod in Ducatum Luxemburgicum habebat, Philippo Bono, Burgundia Brabantiaque Duci ceſſit, defuncta ſcilicet Anna Filia quam ALBERTO peperat.

Ipe CAROLUS IV. in Baptiſmo vocatus fuit VVenceslaus, in Confirmatione vero a Francorum Rege, apud quem Adoleſcentia Aetatem peregit, CAROLI nomen accepit.

Anno
CHRISTI 1347.

CAROLUS IV. IMPERATOR:

REX BOIEMIAE: DUX SILESIÆ.

Annus hic *** fatalis fuit Ludovico Bavaro Imperatori, relictis Filiis ex Beatrice LUDOVICUS Duce Glogovienſi, Ludovico Electore Brandenburgienſi & Stephano Bavaria Duce: ROM. IMP. obiit: ex Margaretha autem Comite Hollandia & Ludovico Romano: Ottone: Gvilielmo & Alberto qui Uxorem habuit Margaretham Ducem Lignicenſem.

Precislaus Ep. VVrat. hoc anno locat oppidum Grotkow Jure Teutonico. CAROLUS ROLUS IV. IMP. Aetatis ſua anno XXXI. Boemia Regnum adeptus ab Erneſto de Pardubitz Archi-Epiſcopo Pragenſi una cum Uxore Blanca, Caroli Valeſii Filia, Diademate Regio, quod ex auro & Unionibus fieri juſſit pretioſiſſimum, in maxima Hoſpitiſum clariffimorum Celebritate coronatur, atque omnes Hoſpites magnifico Epularum apparatu, inſigniores præterea muneribus proſequitur: edita paulo poſt *** conſtitutione, qua Jus coronandi Boemia Reges Archi-Epiſcopo Pragenſi a Pontifice Romano conſeſſum confirmat, ac ut Boemia Rex deinceps nonniſi ab Archi-Epiſcopo Pragenſi aut, ſi Pragenſis abſit, Ejus ſuſfraganeo Epiſcopo Olomucenſi Regium Diadema capiat,

* Naturalem hunc Filium Regis fuiſſe Cortuſius de Novitatibus Padua X. 3. „Beltrandus „Gyſconus Aquilejenſis Patriarcha - - (in prælio prope Sacilum cum Comite Gori- „tia) captus, ſoſſus gladio a quodam de Villalta obiit ſtatim. Fuit hoc an. MCCCL. die „VII. menſis Junii - - unde anno ſequi. XV. Maji Reverendus Pater Dns. NI- „COLAUS: FRATER NATURALIS DMNI KAROLI IMP. Aquilejenſis Patriarcha „Utinum introivit, & Miſſam celebrat ſolemne die primo Novembris., Adde Balbinum in Notis ad Tabulam Genealogicam Stirpis Lucemburgica nota * p. 188.

** Idem ille, ac Johannes Dux Karinthia: vid. Balbinus l. c. lit. f.

*** Henr. a Rebdorff ad an. 1347. „Eodem anno V. Id. Octobr. prædictus LUDWIGUS de „Civitate ſua Monaco Friſingenſis Dioceſis exiens ad Venationem Ferarum (in qua Tem- „poribus vitæ ſua delectabatur ultra modum) de mane hilaris & jucundus, quia uxor ſua „præſcripta (Margaretha Batava) ſibi peperit Infantem, qui adhuc non erat baptizatus, „cum inſiſteret Venationi & inſideret Equo ſuo ſubito apoplexia percuffus circa meridi- „em Ejusdem Diei cecidit ad Terram, in medio Familia ſua de Equo, ad duo millia „de Monaco & ſubitanea morte deceſſit.

**** Extat apud Balbinum Miſcellan. Decad. I. Lib. VI. P. I. Litterarum Publicarum, no. XXXV.

piat, constituit. Qua de re pluribus videri potest Hagecius Initio P. II. Hist. Bojemicae. Ac conatus quidem CAROLUS tunc fuit Wratislaviensem quoque Ecclesiam a Gnesnensis Archi-Episcopi Jurisdictione abstractam Pragensi addicere: sed ne id fieret & Jus Polonicarum Scriptoribus, per Legatum suum Albertum Cancellarium Dobrynensem a Clemente Pont. impetravit.

Anno

CHRISTI 1348.

condit novam
Civitatem Pra-
gensis:

VIII. Kal. April. (alii notant Kal. Mart. quidam d. 30. Martii) CAROLUS IV. condidit novam Urbem Pragensem, inque fundamentum ipse propria manu primum jecit & imponit Lapidem, eandem hic Conditor Civitatem CAROLI ut ejus Diplomate adparet appellatam iri voluit: Facta est autem hac Ampliatio atque Incrementum Republicae Pragensis, lapsa a condita majore Urbe Pragensi annis 637.

& Bullam Au-
ream Bojemi-
cam:

Bulla Aurea * Bojemica a CAROLO IV. IMP. ac Rege Bohemiae Aprilis Mense promulgata, in qua inter alia expresse cautum legitur, si de Genealogia Progenie vel Semine aut Prosapia Regali Bojemorum masculus vel femella superstes legitimus nullus fuerit oriundus, vel per quemcunque alium modum Regnum Bohemiae vacare contingeret, quod tunc debeat pertinere Electio Regis ad Praelatos Duces Principes Barones Nobiles & Communitatem Regni a Pertinentiarum Ejusdem. Ut proinde Constitutio illa non ad Bojemicam tantum Gentem, sed Provincias quoque ei conjunctas pertineat: cum praesertim in Exordio Bullae duo nominentur Principes Silesiae, Episcopus Wratislaviensis & Nicolaus Oppaviae atque Ratiboriae Dux, quo inter alios Regni Bohemiae & unitarum Provinciarum Proceres Privilegium hoc a Rege impetrarunt, verisimile autem est eos hac in re non Bojemis tantum sed etiam sibi ac Genti suae consulere voluisse. Qua de re pluribus egisse memini in Silesiographia mea: cujus Appendix Exemplum quoque bullae hujus Carolinae exhibet.

REGINA BO-
HEMIAE
MARGARE-
THA moritur:

Kal. Aug. Blanka (quam in Vita sua CAROLUS ipse IMP. & Margaretham nominat, CAROLI IV. Uxor prima ex Prosapia Regum Galliae oriunda moritur: Praga in D. Viti Conditorio Regum Bohemiae honorifica funeris pompa sepulta. Matrona pia, honesta, benefica. Exegit cum Marito annos XIV. supputatione facta ab Ingressu Blancae in Bojemiam. Ejus liberi: ** Johannes Marchio Moraviae, *** Margaretha elocata Ludovico Caroli Regis Hungariae Filio: Catherinaque: Rudolphi Austriaci Uxor: quantum ex Scriptoribus se indagare potuisse Petrus Lupacius scribit. Henr. Hennin. multos ex eo procreatos liberos tradit.

Academia
PRAGENSIS
fundata:

Academia, ad modum & formam cum Bononiensis tum Parisiensis Academicarum, Pragensis augusta CAROLI Munificentia *** erigitur & instituitur, a Clemente P. R. confirmata. Memorabile est quod ipse Clemens eo in Diplomate scribit: Inter cetera, ingens ut Regnum istud quod divina Bonitas multitudine Populi rerumque copia praedoravit, fiat Litterarum fertilitate saecundum: ac in eo quomodo Auri & Argenti Copia dinoscitur, sic & Scientiarum praevalens munere ut Viros producat Consilii Maturitate conspicuos, virtutum ac diversorum Dogmatum: Ornatus redimitos & eruditos: &c. Ad hanc ingens tunc Multitudo cum ex Germania tum aliunde confluxit, alliciente & loci commoditate & liberalis cognitionis cupiditate quamplurimos. CAROLUS ipse saepe ad horas quatuor in ea disputantes audivit, cumque Consilarii ac Purpurati hoc moleste ferrent, coeque Tempus adesse dicentes, respondit: Mihi Tempus est minime: nam haec mea Coena est.

Idem

* Extat apud Goldastum in Appendice Documentorum: no. XXXII.

** Matre haud superstes, Balbinus enim, Testimonio Benesii de Weitmill. Canonici Pragensis: in Chron. Eccles. Pragensi, MSto: litt. e. ad Tabulam Genealog. Stirpis Lucemburgicae in Notis affirmat Blankam nulla virili prole relicta obiisse. lib. VII. Sect. II.

*** CAROLUS IV. in vita sua ad an. 1334. „Tempore illo misimus pro Uxore nostra quia adhuc erat in Lucemburg. Quae cum venisset, post unum annum habuit filiam primogenitam nomine MARGARETHAM, & p. 99. „Tradidimus filiam nostram primogenitam MARGARETHAM: LUDOVICO primogenito CAROLI REGIS UNGARIAE.

**** Ad an. 1347. refert Balbinus Epitom. Rerum Bohemicar. Lib. III. Cap. XXI. p. m. 359. adque litteras Originales Fundationis provocat: Clementis VI. P. R. Avenione editas an. 1347. d. 26. Januarii & CAROLI IV. IMP. eundem annum & 7. Aprilis diem praeferentes.

Idem CAROLUS Silesiae Metropolim Wratislaviam VII. Id. Nov. Regio plane ac tali Principe digno apparatu ingressus est. Tandem autem tum fuisse Spiritus Episcopi & Ordinis Ecclesiastici ferunt, ut Casari vix ad Portas usque Coemiterii sui Templi obviam prodirent. Emisse tunc CAROLUM a Nicolao Principe Monstherbergeni Boleslai F. Francosteinum, ut ex vicina munitione agro Svidnicensi subinde damna inferre posset tradunt: Literarum Instrumentales, quibus Nicolaus Dux subditos suos a Juramento absolvit annum habent adscriptum 1351. feriam autem quartam proximam * ante festum S. Martini Episcopi, Testes denique Bolconem Suidnicensem, Conradum Olsnicensem, Ladislaum Teschinensem, Duces: nec non Mathiam Comitem de Trentschin quem Nicolaus fratrem suum dilectum vocat.

Sub hac Tempora inter CAROLUM IV. IMP. & Casimirum Polonum Pax nova Namslavia composita est: in qua convenisse etiam ne Polonus a Bojemo debitum repeteret, Cromerus scribit.

Bavari & eorum auxiliares Palatini cum Woldemaro fictitio varia Fortuna certantes, grandi uno Praelio hoc Anno vincuntur: capto Rudolpho Palatino Rhenoensi cum LXXIX. e nobilitate Equestri, quos inter XL. Polonos fuisse memoratos & in his XIV. tum fratres tum adgnatos, qui easdem gestabant Galeas & Gente Zedlitziana nati erant, Leonclavius Pand. Histor. Turcic. cap. 83. testatur. Caterum triennio adhuc toto elusit aut illudit potius ille Molitor: donec captus tandem Ignem ipse, Infamiam fautores Ejus subierunt.

Bolcho Dux Suidnic. dat Episcopo Precislao & Ecclesiae Castrum Jauernick cum omnibus pertinentiis in perpetuum.

Idem faceret Castrum sive Aedem Jauernick ab Episcopo ad Tempora Vita saltem sibi fuisse concessa.

Heinrich von Hügvyicz versetzt die Manne: Ritter und Knechte der Weichbilde zu Franckenstein und dieselbe Stadt mit dem Kloster zu Camenz König KARL zu rechtem pfand nach laut der Brise die Er von dem Hochgeborn Herren Niclas Herczog zu Monstherbergk CARL Schvvagern und Vürsten empfangen. Diploma CAROLI signatum an. 1348.

Anno

CHRISTI 1349.

Hoc & sequenti anno horribilis Pestilentia non modo Poloniam & Silesiam sed magnam Orbis Terrarum Partem pervagata est, tanta Vi grassata, ut Pagos atque oppida hominibus vacua redderet. Ac initio quidem triduana febris ardens cum spuro sanguineo miseros mortales passim absolvebat, deinde vero in quintum prolata diem carbunculis & apostematibus enecabat. Creditum autem vulgo est, eam a Judaeis infectis Veneno fontibus excitaram esse. Itaque exquisitis illi Supplicijs, nullo neque Sexus neque Aetatis Discrimine per Italiam Germaniam & Gallias adfecti & facultatibus spoliati sunt. Sunt qui ad annum referant praecedentem.

Increbuit tunc per Europam Greges Virorum pariter ac Mulierum nudis superne umbilicatenus Corporibus obambulantium & ** flagellantium sese, divinamque Clementiam miserabilibus Vocibus implorantium, Vexillis praecurrentibus. Sed cum ea Superstitio a flagitijs & pravis Dogmatibus non esset immunis, Severitate Principum cito repressa est.

Anno

CHRISTI 1350.

Clemens VI. annum Jubilaeum quem Bonifacius VIII. centesimum quemlibet esse voluerat ad quinquagesimum reduxit.

Günthero Schvvarzenburgico extincto CAROLUS IV. IMP. solus rerum potiri coepit: indeque ad Regni sui Amplificationem, imprimisque ad extollendas & augendas Civitates, quarum Opes & robur didicerunt esse opus & robur Regni animum convertit.

Anno

* Vid. Dipl. LXXIX. Spec. C. nostri D.

** Plura de Flagellantium Habitu, ritu & superstitione Albertus Argentinenfis ad annum hunc.

Anno

CHRISTI 1351.

Fata Marchie
Brandenburgi-
ce:
Francofeinen-
fis Terra REGI
BOHEMLÆ
vendita:

Ludovicus Bavarus quicquid Juris in Electoratu & Marchia Brandenburgica habuit fratribus suis Ludovico Romano & * Ortoni cessit ea tamen lege ut si absque hæredibus illi decederent masculis, ad se suosque hæredes omnia iterum recederent.

Nicolaus Dux Monasterbergensis vendit hæreditarie ** Civitatem Fränckenstein cum pertinentiis & districtu Monasterii Camentz CAROLO Regi Bohemiarum suisque successoribus & ejusdem Regni Bohemiarum Coronæ pro sex millibus marcarum grossorum Pragensium Polonici numeri, quadraginta octo grossis pro marca qualibet computatis.

Anno

CHRISTI 1352.

ANNA: RE-
GINA BOHE-
MLÆ moritur:

de Filio Ejus
Wenceslao:

Kal. Februarii *** Anna quæ & Mezcza CAROLI IV. IMP. Conjux secunda sed ejus nominis prima, mortem obiit, Regio funere elata atque sepulta ad D. Viti Arcis Pragensis. Exegit cum Marito AUGUSTO annos quatuor. Filia atque ea unica Rudolphi Elect. Palat. Rheni. Suscepit ex ea CAROLUS filium Wenceslaum nomine natum 1350. XVI. Kal. Febr. sed is altero ætatis anno immatura morte ereptus e Vita excessit. Ut non immerito mendum esse in Cuspiniano Viri docti suspicentur, ubi scribitur eam fuisse Matrem Wenceslai IV. Regis Boemiarum & designati Romanorum Imperatoris.

Ludovicus Rex Ungariæ renunciat omni *** Juri sibi competenti in Ducatu Suidnicensi. Diploma signatum Budæ VI. Kal. Junii.

Idem dat Regi Boemiarum oppida **** Buyzen & Creutzburg cum Vassallis & Districtibus, e converso Rex Boemiarum dat Regi Hungariæ & Casimiro Poloniae Ducatum Ploczensem & Maloviam: & Rex Hungariæ quitat omnia debita, quibus Dux Suidnicensis Regi Poloniae quomodolibet tenebatur.

Templum D.
Dorotheæ
V Vratislaviæ
extructum:

Crescente Vratislaviæ Incolarum & numero & Opibus CAROLUS IV. Pomerium ejus dilatavit produxitque, ac Ripa ulteriore Olavæ fluvii urbi adjecta vastum hunc ambitum inclusit, eundemque insigni & sumptuoso ***** D. DOROTHEAE Templo exornavit. Templum ipsum pulcherrimum sane opus, mole sua maximum, bene & apte commensuratum, ac multa undique luce collustratum, assignatum initio fuit Eremitarum D. Augustini Coetui: Avorum autem Memoria ad Franciscanos Sodales ex ade D. Jacobi migrare jussos pervenit: quibus Cœnobium deferentibus plurimis retro annis vacuum de veteri illo Splendore multum amisit: a Chordigeris pronuper denuo occupatum & instaurari mediocriter cœptum.

Uberissima Mes-
sis miro Fato:

Inopinata hoc anno his in Regionibus Tempestas accidit: nam cum verni Menses: Martius: Aprilis & Majus ultra medium laudabili Cœli Constitutione ac Calore pene æstivo ad Calamos & aristas Segetes produxissent, Sabbathi die qui præcessit festum Pentecostes, coorto de repente acri Frigore & Gelu nix duos cubitos alta cecidit, quæ cum ad sextum usque mensum agris incubuisset, omnesque famen ominarentur & sterilitatem, nive eliquata, ita grato humore terra rigata est, ut uberissimam messem tulerit.

Anna Ducissa
Suidnicensis
& Javo-
vicensis CARO-
LO IV. IMP.
nubuit:

Boleslaus five Bulco Suidnicensium & Javoriensium Dux collocata CAROLO IV. IMP. in matrimonium Anna: Henrici fratris filia ambo Principatus, in quibus tunc Svidnicium, Javoria, Strega, Haynovia, Landeshuttum, Reichenbachium, Nirticum, Leoberga, Hirsberga, Boleslavia, Zabothum, Greiffensteina, Greiffenberg, Lehnium, Schönovia, Clitichdorffium, Hornsperga & Königsberga quasi dotales, causa mortis, ei atque Conjugi, si nullos ipsæ mares liberos reliquerit, ***** do-
vit.

* Adde Diploma CIX. Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

** Vide Diploma LXXIX. Spec. C. nostri D.

*** Litteram Contractus Matrimonii inter ANNAM: Rudolphi Palat. F. & CAROLUM IV. IMP. Goldastus exhibet in den Beylagen zu den beyden Rechtlichen Bedencken von der Succession in Boheimb no. XXXI.

**** Vid. Dipl. XC. & XCI. Spec. C. nostri D.

***** Vid. Epistolam XLII. apud Balbinum Litterarum Publicarum Bohemiarum Regnum concernentium Volum. I. Part. I.

***** Vid. Dipl. VI. in Continuatione Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

***** Extat Diploma no. LXXXIX. in Spec. C. nostri S. D.

vit. Nuptiæ peractæ eodem anno, ipsaque adeo Anna Diademate Regni Bojemix cin-
cta V. Kal. Aug.

Henricum Javoriensem factum antea fuisse * Vassallum Ludovici Cæsaris Franco-
furti, attestati fuerunt: Güntherus Schwarzenburgicus, Fridricus Landgravius Thu-
ringia: Rudolphus Dux Saxonix, supremus Marescallus S. R. I. Ludovicus Comes
Oettingensis, Gerlacus Comes Nassovius, Johannes Burggravius Norimbergensis:
Henricus Comes Hohensteinensis: Ludovicus Marchio Brand. & Lusatiæ singuli sin-
gulis litteris quarum copias edit Codex MStus, cujus Titulus: Farrago Rerum Utili-
um: Reip. Wrat.

HENRICUS
Dux Javorica-
lis Vassallus
quondam LU-
DOVICI Bæ-
vari Imp.

Anno

CHRISTI 1354.

Ludovicus & Ludovicus Romanus Marchiones Brandenburgenses renunciant
omnibus Juribus super Lusatia.

CAROLUS IV. IMP. BOH. REX mense Januario maxime solemnem frequen-
tem ac celebrem Convantum Electorum ac Principum S. R. I. habuit in Moguntia: ubi
inter multa, quæ ad Reipubl. Commoditatem statuit, de Romana etiam professione
pro Corona Imperii adipiscenda quæ sequenti anno contigit, tractavit.

V. Eid. Febr. Anna CAROLI Coniux eo nomine altera, in Ordine tertia cingi-
tur Diademate ** Aquisgranensi Ecclesia B. MARIE VIRGINIS a Wilhelmo de Ge-
nepe Colonienfi Archiepiscopo.

Intercesserunt & hoc anno ut autor est Cromerus, pacta quædam inter CARO-
LUM & Casimirum Polon. Regem, quibus CAROLUS abdicasse se scribitur omni
Juri quod usurpabat in Plorensi Principatu & in Masovia, cuius nimirum Principes Si-
lesiorum Exemplum fecuti, ipso quoque se JOHANNI REGI subiecerant. Casi-
mirus autem vicissim Bicinam & Cruciburgum ei concessisse, assensus insuper in CA-
ROLI cum Anna Svidnicensi nuptiis iis quas diximus conditionibus contractas.

ANNA CA-
ROLI IV.
IMP. tertia
Coniux A-
quisgrani Dia-
demate cincta:
Pacta inter
CAROLUM
IV. IMP. &
BOHEMIÆ
ac CASIMI-
RUM POL.
REGEM:

Anno

CHRISTI 1355.

CAROLUS IV. IMP. accepta Mediolani in Cœnobio D. Ambrosii VIII. Id. Ja-
nuarii a Roberto Vice-Comite Archiepiscopo Mediolanensi Regni Lombardiæ Coro-
na Romæ inde profectus festa CHRISTI Resurgentis Luce una cum ANNA SILE-
SIA Coniuge sua in Basilica D. Petri a Cardinale Ostiensi Innocentii P. R. iussu cingitur
inungitur & consecratur: sed hæc lege ut iurejurando sese obstringeret (neque enim
alias ipsi Coronam imponi passus est Pontifex) Romæ aut in Italia in iussu Pontificis diu-
tius non moraturum atque adeo e vestigio in Germaniam reversurum: ut non im-
merito Franciscus Petrarcha qui tunc floruit, indignibundo Animo miratus sit, quæ-
nam ista Superbia esset, Principem Romanum, Publicæ Libertatis Auctorem Liber-
tate privare ut cuius esse debeant omnia, ipse non sit suus. In hæc enim verba ad
ipsum CAROLUM IMP. scribens vir optimus & sua Ætate doctissimus prorupit:
Nec male fortean a nostratibus non nemo suspexit, nullum olim Syrum, nullum Da-
vum nullum Mancipium tam abjectum fuisse animi, ut Servitutem huic Imperatoriæ
similem tolerare poruerit. Comitati sunt Imperatorem in Italiam præter Henricum
Ferreum: Ducem Saganensem a CAROLO cum coronaretur, baltheo cinctum, Se-
natus quoque Vratislaviensis Legati, ut Ecclesiastici Ordinis cum VVratislaviensibus
Controversiæ quædam interveniente ipso Cæsare qui VVratislavienses unice amavit,
quamque vixit diu bene eis semper voluit fecitque, eorum Pontifice componerentur:
sed Pontifex Imperatori nec in hac re nec in aliis tunc est gratificatus. Inaugurationi
præterea interfuisse: Nicolaus Patriarcha Aquilejensis: CAROLI IV. frater: Joannes
Episcopus Lithomislensis: Cancellarius Palatii Imp. Czeneko de Lipa: Pessico de Ja-
nowicz: Henricus de Nova Domo: Theobaldus de Risenberga: Haymo de Duba:
Albertus & Georgius Fratres de Kolowrat: Marthas de Clinsteina: Joannes Lepus de
VValdeck: Janussius de Rziezan & alii Proceres ac nobiles Bojemix. Reversus ex ur-
be

CAROLUS
IV. IMP. Ro-
mam profecta
scitur:

O o 2

bo

* Vid. Dipl. V. &c. Contin. Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

** Diploma ipsius Wilhelmi Archiep. Gneznenfis de hoc negotio, ex CÆSARIS Jussu festi-
citer confecto editum in Ecclesia B. M. Aquisgranensi anno hoc 1354. Dominica Septua-
gesima quæ fuit mensis Februarii d. 9. exhibet Diplomatarium Bohemo-Silesiacum III. Dn.

• Ludw. no. XXXVIII.

Periculum vitæ
CAROLO IV.
IMP. in Italia
commoranti
imminens:
SILESIA RE-
GNI BOHE-
MIE Provin-
cia:

be Roma & Pisis aliquamdiu ex itinere quiescens evasit DEI misericordia & Providen-
tia Incendium tumultuosum, quod instinctu quorundam improborum noctu ibidem
opprimendi Imperatoris causa & ut quidem ferebatur, arte Gambacurtarum excitatum
fuit: vid. Dubrav.

Edidit & hoc anno CAROLUS IV. * Constitutionem de Incorporatione Duca-
tum Poloniae & Silesiae, Marchionatusque Lusatie, quod Regno Boemiae perpetuo
uniti esse debeant. Vid. Goldastus.

Anno

CHRISTI 1356.

Fœdus inter
IMP. & POL.
REGEM fan-
citum:
AUREA BUL-
LA Germaniae
ab IMP. con-
cessa:

** Liga inter Regem Pol. Kazimirum & KAROLUM IMP. quod IMP. de-
beat eum juvare contra Cruciferos & Bavaros, & quitat IMP. de debito, prout in Lit-
teris Regis Hungariae.

Constitutio comprehendens Leges & Ordinationes Imperii Romani Aureae Bullae
nomine (sive ab appenso Sigillo Imper. aureo sic dicta sive ob materias quas conti-
net aureas) a CAROLO IV. IMP. in Comitibus Norimbergensibus V. Eid. Jan. publi-
catur: quae hodieque inter Germanos magna Religione servatur: & profecto quod omnes
intelligentes facile fatebuntur, aurea ista bulla Carolina, vere est unicum illud atque
adamantinum Vinculum, quo qualescunque haec Romani Imperii Reliquiae, illique ter-
reo lutei pedes utcunque continentur, & a dissolutione & ruina adhuc conservantur.

Anno

CHRISTI 1357.

Ducatus VVra-
tislav. Praefe-
ctura Senatui
VVratisl. com-
missa:

CAROLUS IV. de Senatus VVratislaviensis Prudentia opinionem habens pra-
claram, totius Ducatus VVratislav. Praefecturam illi commendavit, quam subinde po-
stea amissam subinde Senatus recuperavit, ab anno autem 1471. ad annum usque 1636.
sine ulla interruptione continuavit.

Episcopop.
Jurisdictio in
Judæos:

Episcoporum hoc anno plena Jurisdictio in Judæos sub suo Dominio viventes per
CAROLUM IV. IMP. confirmata, ita ut nec quenquam ejusdem gentis evocare &
ad aliud forum trahere liceat.

Anno

CHRISTI 1358.

Milicenses ca-
strum ad Duca-
tum Olsnen-
sem pervenit:
Successio in
Regnum BO-
HEMIAE stabili-
ta:
REX BOHE-
MIAE Dominus
est Silesiae &
Ecclesiae VVra-
tislav.

Conradus Dux Silesiae & Olsnensis & filius Ejus Conradus emunt castrum Militsch
ab Episc. & Capitulo VVrat.

Ex Mandato CAROLI IV. Civitas VVratislav. Homagium Principi VVences-
lao primogenito praestat, ubi & mentio fit de Successione legitima filiorum Regis BO-
HEMIAE.

Precislaus Episc. & Capitulum Eccles. VVratisl. *** consentitur quod Reges Bo-
hemiae Ducatus & Civitatis VVratislav. & omnium pertinentiarum earundem nec non
aliorum ducatum & Dominiorum Silesiae finthareditarii ordinarii & naturales Domini,
nec ullo modo Ducatus praedicti a Regno & Corona Bohemiae alienari aut vendi de-
beant, & quod Rex Bohemiae sit Patronus & Dominus Ecclesiae VVratislav. & ad Corona-
tionem novi Regis quod Episcopus venire cum praecipuis Prelatis ex Capitulo obligetur.

Libertas & Ju-
ra Ecclesiae
VVratislaviensis
confirmata:

CAROLUS IV. Auctoritate Regia Gratias Immunitates Privilegiaque & Jura
omnia a Joanne Boemiae Rege nec non Ducibus Silesiae Praedecessoribus suis Episcopo
& Collegio Sacro VVratislaviensis Ecclesiae liberaliter indulta, iteratis Diplomatum
confirmat, concedens praeterea, ut allodia in Terris Regis sita pro Parte vel in toto
Teutonici Jure locare & exponere & e converso villas in Allodia redigere ac redu-
cere possint & valeant, addita Immunitate ab omnibus oneribus, exactionibus, an-
gariis & perangariis, quocunque nomine censerentur, nec non promissa Defensio-
ne adversus quoscunque libertatis illorum Violatores. Facta Diplomata signata sunt
VVratislav. Ind. II. Id. Dec. Regnorum CAROLI anno XIII. Imperii vero 4. Quibus
&

* Vid. Dipl. III. Spec. C. nostri D.

** Vid. Dipl. XXIX. Diplomatarii Bohemo-Silesiaci Tom. V. Reliquiarum MSSorum omnis Aevi
III. Dnia Ludwig.

*** Vid. Dipl. XIV. Spec. C. nostri D.

& alterum eodem Tempore additum, quo Grotkovienſis Territorii Venditionem atque infeudationem, regnante Johanne Patre factam roborat & firmam ratamque haberi jubet. Tenor illius, ut Lectores intelligant, quo Jure Grotkoviam Episcopus teneat, hujusmodi. *

Extat de hoc anno quoque procuratorium pro duobus Canonicis ad præstandum Homagium Johanni March. Moraviæ ex Parte Capituli ratione oppidi Grotkovv in casu, si CAROLUM IMP. sine masculis mori contingeret. Item: Johannis March. Moraviæ Literæ quibus promittit Ecclesiæ Wrat. se ejusdem Privilegia omnia illibata conservaturum & defensurum si in Regem Bohemiæ eligeretur.

Anno

CHRISTI 1360.

CAROLUM IV. Patronum & Evergetam expertus benignissimum Senatus Polonusque Wratislavienſis, cum multa ab illo superiori anno Privilegia obtinuisset, aureæ Monetæ cudendæ Jus: quod supremi Imperii summum, si quod aliud, semper fuit Indicium hoc ipso anno impetravit: ea tamen lege atque conditione, ut legibus prænatis Pragenſibus numi hujusmodi sint conformes, emolumentum autem inde provenientis partes dux Fisco Regio, tertia autem Pars Reipubl. cedat.

Henricus Saganenſis CAROLI IV. gratiam consecutus Glogoviz Partem a Johanne Rege sibi ereptam recipit: ex quoque Tempore bipartita Glogovia duplicem etiam Magistratum sive Senatum ad annum usque *της χειρονομίας* 1480. habuit.

Lites hoc anno maximæ Episcopo & Capitulo Wratislavienſi cum Duce Bolkone Suidnicenſi ratione oppidi Grotkovv: & Instrumentum Publicum de Violentia facta in Grotkovv a Bolkone Duce Suidnicenſi.

Anno

CHRISTI 1361.

CAROLO IV. ex Anna Suidnicenſi XVI. Kal. April. Norimbergæ Filius nascitur WENCESLAUS.

Anno

CHRISTI 1362.

Bolkoni Duci Sileſiæ hoc anno ** media Glogovia fuit concessa.

Wenceslaus Dux Lignicentis*** promittit CAROLO BOH. REGI pro se & hæredibus suis quod Civitatem Lignitz cum suis pertinentiis neque vendere neque alienare velit.

Magna hoc anno Annonæ Penuria & miserabili fame cum multis in locis tum in Polonia maxime laboratum fuit, adeo quidem ut Rex horrea sua aperire, pauperibusque fame oppressis subvenire necesse habuerit.

Tam dira eodem anno Siccitas Cœli Solique extitit ut maxima Pecorum & Jumentorum Pars fame perierit: Pars stramine & Tectis petito servata fuerit. Lumen Solis usque eo defecit ut etiam interdum stellæ Cœli conspicerentur.

Anno

CHRISTI 1363.

Inter Ludov. Romanum Ottonemque March. Brandenburgicos & CAROLUM IV. IMP. de Marchia sic convenit: ut WENCESLAUS CAROLI F. CAROLUS & WENCESLAI hæredes masculi Marchionibus, si sine hæredibus masculis decedere contingat, succederent, cumque & hi omnes defungerentur, ut Marchiam ad Joannem Marchionem Moraviæ devolverent: utque id tanto firmitus esset interea WENCESLAUS insignitus est Titulo March. Brandenburgici, Ludovicus etiam & Otto receperunt se subditis suis imperaturos ut Wenceslao jam tum eo nomine homagium præstarent.

Anna Imperatrix: tertia CAROLI CAESARIS uxor, quæ Suidnicensem

Domini

Fata Marchiæ Brandenburgicæ
Anna Imperatrix & REGINA BOHEMIE moritur:

* Addidit hic Henelius Diploma, quod repetere nolui, cum sit XVIII. Spec. C. nostri D. ad de præcedentia, imprimis XII.

** Vid. Diploma CIII. Spec. nostri C. D.

*** Vid. Dipl. CXXXVIII. l. c.

quare CARO-
LUS IV. IMP.
ELISABE-
THEN BO-
guslai Steren-
sium Ducis Fi-
liam ducit.

VVENCES-
LAUS Corona
BOHEMIAE
cinctus

Dominatum Marito & successoribus Boemia Regibus quassivit, V. Eid. Julii diem suum obiit, Praga in Templo areis Conditorioque Regum Boemia sepulta. Eam cum Caesar aliquamdiu luxisset sub finem anni ad quartas nuptias convolvit, ducta ELISABETHA, Casimiri Pol. Regis Nepte, Boguslai Sterensium Ducis Filia, cum dote centum millium florenorum. Nuptiis dictus locus Cracoviz ad Bachanalia sequentis anni: quibus interfuere praeter Casimirum, CAROLUM & Boguslaum Sponsae Patrem, invitati a Casimiro Rege, Ludovicus Hungarorum, Voldemarus Danorum, & Petrus Cypri Rex, Ponto & adverso Istro in Valachiam & inde terrestri Itinere per Russiam, Cracoviam advectus: praeterea Otto Bavarorum, Ziemovitus Masoviorum, Boleslaus Suidnicensium Duces, Primislaus quoque Teschinentium & Vladislaus Opolientium. Qui omnes comiter & perhumane accepti ac deducti, liberaliter & magnifice in vicissimum usque diem habiti sunt. Praecipuus ibi fuit Splendor ejusdem Germani Vernici: Consulis Cracoviensis & Thesaurarii Regii: qui non tantum Imperatori illum apparatus Regio nomine quam splendidissime administravit, sed & propria quoque Magnificencia ut Poloniae opulentiam testaretur, Imperatorem, Reges, Duces ac Proceres illorum propriis Aedibus & Coena excepit, post Convivium dapiliter instructum ampla omnibus munera elargitus: imprimis autem Regi suo Casimiro, ita ut quae ei donavit plus centum millibus florenorum aestimata fuisse Cromerus Scriptum reliquerit. Addunt nonnulli Consulem illum primum in accubitu Locum Casimiro assignasse, secundum Imperatori, quod an fuerit civile, se non intelligere Curzus ait.

WENCESLAUS: CAROLI IV. F. d. 14. Junii qui D. Viro sacer in D. Viti Basilica, anno Aet. secundo ab Ernesto Archiepiscopo Pragensi Regio Diademate cinctus oleoque sacro inunctus REX & successor Patris in Boemia renunciatur.

Anno

CHRISTI 1364.

Filia Impera-
tori nata:

Acceptit hoc anno Filiam Imperatrix ELISABETHA: idque factum esse 17. Maji Lupacius habet.

Ducatus Ligni-
gensis Fata:

In vivis cum esse desisset * WENCESLAUS DUX LIGNICENSIS relictis quatuor haeredibus masculis RUPERTO: WENCESLAO: BOLEZLAO & HENRICO: tutela horum ad Patrum LUDOVICUM Bregensem delata est. Oblata tunc fuit Ludovico magna occasio ulciscendi Injurias & quidem non leves a fratre acceptas, ac potuisset ad se Ducatum specioso praetextu exclusis Nepotibus transferre: sed plus apud optimum Principem Pietas & Justitia, quam Vindicta Cupiditas valuit: nec nepotibus ille modo nihil nocuit sed & profuit. Cum enim in fidem & Patrocinium suum eos recepisset, Ducatum eis conservavit, civitates oppignoratas redemit & Ducatui restituit: Aes alienum egregia Solertia dissolvit: & Starum Terrae perturbatum publice composuit. Imo suae virtutis dignum illustri Principe fructum tulit: nam Ducatus, quem ad se technis pertrahere noluit, DEI beneficio ad nepotes ipsius haereditario Jure devolutus est.

Fœdus inter
AVSTRIAE
Duces & BO-
HEMIAE RE-
GES renova-
tum:

CAROLUS ** Caesar, VVENCESLAUS Filius: ac frater JOANNES Moraviae Marchio, AUSTRIACI item fratres: RUDOLPHUS & ALBERTUS cum Margaretha Sorore Meinardi Principis Tyrolensis ac Brandenburgici Marchionis vidua colloquio Brunnæ in Moravia instituto XI. Kal. Febr. pacem & concordiam inierunt: qua vetus inter Boemia Reges & AUSTRIACOS foedus renovatum, interque alia conventum, ut alterutra familia sine haeredibus masculis femellisque extincta in ejus Terrarum Possessionem altera superstes succedat. Cui quidem pacto reciproco biennio post RUDOLPHO mortuo: LEOPOLDUS quoque frater adfensum suum praebuit: diplomate desuper Praga confecto. Memorabilis hic Annus Turcarum aditu in Europam: Amurathe Tyranno Imperii propagandi cupido, Transiitum ex Asia in Europam faciente, trajecto ad Abydum Hellesponto.

Turcarum in
Europam Ad-
ventus:

Anno

* Plura ad no. 2. Tab. V. Genealogicae Tom. I. dixi.

** Ex Tabulario CAESAREO VIENNENSI: Diploma hoc Brunnæ in die S. Scholasticae Virginis anno 1364. editum, nuper publici Juris fecit R. P. D. Anton. Sreyerer in Commentariis pro Historia Alberti II. Ducis AUSTRIAE: cognomento Sapientis scriptis p. 382. addo Diploma sequens pag. 384. & Bohemiae Ordinum Litteras pag. 387. quibus has Principum Patentes habuerunt ratas.

Anno

CHRISTI 1366.

CAROLUS IV. duas filias elocat in Matrimonium: * CATHERINAM Vi-
duam relictam a RUDOLPHO DUCE AUSTRIÆ, Ottoni Marchioni Branden-
burgensi: alteram ** ELISABETHAM, puellam Virginem quam suscepit ex tertia
Coniuge Anna Svidnicensi: Alberto III. Seniori: Sapientis F. DUCIS AUSTRIÆ.
Quiescentia hoc anno data Ep. Wrat. super soluto Censu Denarii S. Petri.

De Filiabus
CAROLI IV.
IMP. CAT-
HERINAM
ELISABE-
THA:

Anno

CHRISTI 1367.

SIGISMUNDUS: CAROLI IV. IMP. F. vitæ limen iniiit a. d. 28. Junii
quod Hagecius & alii ad mensẽ Februarium referunt anni sequentis.
Bolco Dux Slezie: in Vürstberg. & Swidnitz & Marchio Lusacie, Parochiam
Laubenensem resignat Ecclesiæ Misnensi. Ita Fabritius lib. II. Annal. urbis Misnæ:
Lusaciæ ergo Partem ea tempestate Bolco tenuerit oportet: cuius & Insignibus bove
nimirum binis Coloribus rubro & candido usum fuisse in Chronicis Misnensibus Pe-
trus Albinus attestatur.

SIGISMUN-
DUS nascitur:
Marchio Lusa-
cie Pars Bole-
coni: Duci
Svidnicensi pa-
ret:

Anno

CHRISTI 1368.

Bolko Dux Oppol. Viasi Jure Teutonico elocat.
Bolco Svidnicensem & a Javoriensem Dux hoc anno V. Id. Julii naturæ satis-
fecit, sepultus in Cœnobio Griffovienfi: Cuius Ducatum CAROLO IMP. Jure ha-
reditario ex pacto relictum, AGNES: Bolconis Vidua, LEOPOLDI DUCIS AU-
STRIÆ Filia, dotaliti Jure ad Vitæ suæ Tempora obtinuit, eique ad annum usque
1392. cum laude præfuit. Extat de Anno 1367. Precislai Ep. & Capit. Ecc. Wrat.
Recognitio quod Civitatis & Ducatus Wratisl. sint veri & sempiterni Dni Reges Bo-
hemie.

Bolko Dux
Svidnicensi
moriatur:

Item: Carolus IV. Imp. nuncios ad Ep. & Capitulum misit postulatam, ut Ca-
pitulum per litteras fateretur, nullum sibi Jus in Civitatem aut Ducatum Wratislavien-
sem competere, quod & Capitulum fecit: nec ab Imp. tamen reversales imperrare
potuit quibus caveretur, ratione bonorum illorum quæ sub Wrat. districtu Capitulum
possideret.

Anno

CHRISTI 1369.

Nicolaus Parvus Dux *** Monstbergenfis cum vendita Francofeina religione
tactus more majorum in Palæstinam abiisset, in Silesiam reversurus in Pannonia morra-
litate exiit, in Henrichoviensi postea Cœnobio sepultus. Ex AGNETE Coniuge
bini ei filii Henricus ord. Teutonici in Borussia Commendator: sed qui Crucem abie-
cisse tandem legitur: & BOLES LAUS Dux Monstbergenfis.

NICO LAUS
Dux Monst-
bergenfis obiit:

Decessit & hoc anno **** Henricus Ferreus Dux Glogov. & Saganensis: Sagani in
Templo Canonicorum Regularium sepultus. Uxorem is habuit Catherinam: Leo-
poldi Austriaci Principis bellicosi, qui gloria militum fuit cognominatus, filiam in Cam-
po Regio sepultam an. 1349. ex qua liberi ei superstites, utriusque Sexus: HENRI-
CUS cogn. Senior partitione ditionum Paternarum anno 1380. facta Dux Sagani
Croſna & Svibufii: HENRICUS RAPOLDUS Dux dimidiæ Glogovæ, Steinaviæ
& Guræ: HENRICUS Dux primum Freystadensis & Sprottanus, tandem post fra-
tres

imo HENRI-
CUS Ferreus
Dux Glogo-
viciensis obiit:

* R. P. D. Steyerer l. c. annum habet 1357. idque Diplomatum probat egregius, adde ex no-
stris CXVI. CXVII. CXVIII. & CXIX. Diplomatarii Bohemo-Silesiaci.

** Necrologium MStum ad D. Stephanum Viennæ hæc habet: „† XII. Kal. Octobr. Dmna
„ELIZABETH Filia Imperatoris, Uxor Ducis Alberti: An. 1373.

a) Plura de eo ad no. 7. Tab. IV. Genealogicæ Tom. I.

*** Vide quæ ad no. 19. Tab. IV. Genealogicæ Tomo I. dixi.

**** Vide no. 23. Tab. II. l. c.; no. VI. ostendimus plane aliam ac Catherinam Austriacam
HENRICO Ferreo Duci Glogoviensi & Saganensi Conjugem fuisse, ANNAM nempe
Wankonis Ducis Masoviae: Domini Plocensis Filiam: adde accessiones ad Historiam Ge-
nealogicam Ducum Silesiæ hoc Volumine excantes.

eres totius Paterni Ducatus Princeps: denique HEDWIGIS uxor Casimiri REGIS POL. * quo defuncto Lignicensium Duci Ruperto nupsit.

Obiisse quoque hoc anno a) creditur Ludovicus Dux Bregensis.

CAROLUS IV.
IMP. iterum in
Italiam profectus

Die S. Palmarum b) CAROLUS IMP. ab Urbano Pont. Rom. adversus Barnabam Mediolanensem, qui cum quibusdam in Longobardia & Thuscia contra Urbanum conspiravit evocatus, contendit in Italiam, indutus armis Militaribus. Eum proceres atque Equestres Regni Boemiarum magna frequentia comitantur. Constituitur in Regno Boemiarum pro tempore REGIS vicarius Joannes Archiep. Pragensis. Pace tandem inter Mediolanenses atque quosdam alios parte ab altera sancita, primum in Tusciam & inde Romam est profectus, quo & Urbanus P. R. non multo post se contulit. Coronata deinceps ibidem est Elisabetha CAROLI Uxor quarta: Marito eidem Solemnitati praesente triumque millium Equitatu stipato. Ibi CAROLUS duos menses exegit, usque ad Natalem DOMINI durans. Per hoc Tempus metalla Bythomiensia plumbi cum argento intermixto feracia hoc anno subito evanuerunt. Creditum est hanc fuisse Poenam Crudelitatis, quod paulo ante Oppidani publico consilio duos Sacerdotes: Petrum Parochum oppidi & Nicolaum, qui ipsi erat a Sacris Concionibus interfecerant.

Anno

CHRISTI 1370.

CASIMIRUS
III. Rex Poloniarum
moritur:
succedit III.
DOVICUS
Rex Hungariae:

CASIMIRO POL. REGE Non. Nov. absque haeredibus masculis defuncto Piaſtea in Polonia stirps quæ Io. circiter annorum spatio rerum isthic potita: regnare desuit, præteritisque iterum Silesia Principibus ex illa familia oriundis ad LUDOVICUM Hungariae Regem a Casimiro adoptatum Regium honorem Poloni transferendum censuerunt, cum per DCCC. annos sui semper Generis Reges: WENCESLAO Bojemo excepto, habuissent. CAROLUS IV. IMP. edictum edidit, quo severe cautum voluit, ne cui Ecclesiasticæ Vitæ homini Aedes vel Censuræ absque permissu Consensuque REGIS BOEMIAE expresso Wratislaviae mercari liceret. Cujusmodi quidem inhibitiones in aliis etiam locis factæ, ingentes & Odii atque Invidiae plenas disputationes pepererunt, cum non obscure Libertas Sacri Ordinis violari hoc modo videretur.

Anno

CHRISTI 1371.

Robur & Virtus
IMPERATRICES
ELISABETHÆ:

CAROLUS IV. IMP. Pascha Pragæ celebrat; Per eos Dies in Aula Imp. varii ludique equestres sunt instituti. Ibi tum quoque Elisabeth Imperatrix Mandato Mariti jubet sibi afferri calcem ferratam, grandem illam atque spissam recens fabrefactam. Eam in manus sumtam, circumfusa ad Spectaculum aulicorum corona, diducit atque diffringit non aliter atque si ex fragilis Ligni Materia fuisset confecta. Multa tum his similia non sine stupore aspectantium edebat, quæ multo plus ei quam robustissima Fœminæ firmitatis atque Virium Corporis inesse arguebant. Simile Cuspinianus in Cæs. Rom. de Cimbura FRID. IMP. Uxore narrat.

Anno

CHRISTI 1372.

Terre Motus
VVratislaviae:

Kal. Junii Wratislaviae ingens Terræ motus extitit ut tota Urbs videretur commoveri: vitum item insolitum Circulum ambire Solem supra quem duæ Cruces rubri Coloris eminebant.

Bolko Dux Opol. confirmat Privilegium Antecessoris sui Casimiri super Vias.

Anno

CHRISTI 1373.

Marchio Brandenburgensis
ad Gentem Lucemburgicam
translata:

Otto Bavarus Marchio Brandenburgensis: Elector, qui in Ludovici Romani fratris Imperium illo defuncto successerat, accepta ditione exigua in Confinibus Boemiarum & Bavariae pecuniaque non magna CAROLO IV. Socero suo Marchiam cedit, & omni Juri renunciat, ut hac ratione Ludovici Bavari Imp. filii non nisi 51. annis Electoratus Bran-

* Et ANNA: uxor Johannis I. Ducis Opavie: vid. l. c. no. 33.

a) Bene addidit Henelius noster, Creditur: Tab. enim V. Genealog. no. 13. Tom. I. Scriptorum nostrorum anno demum 1398, LUDOVICUM I. Ducem Bregensem obiisse probamus.

b) Trithemii Chron. Hirſaug. ad an. 1369.

Brandenburgensi præfuerint. Imperator Praga in Marchiam concedens Tangermunda ad confluentem Albis & Angræ confedit & habitavit aliquamdiu, estque Tangermunda hodieque Sacellum a Carolo ad Similitudinem Sacelli Pragensis conditum & ab eo denominatum.

Anno

CHRISTI 1375.

Die 2. Maji CAROLUS IV. IMP. habito Pragæ in Regia sua frequenti Ordinum Comitum Prage
Bohemiarum Conventu, magnaque vi pecuniæ collecta, arces quondam oppignoratas a Pro-
ceribus & nobilibus redemit, sed ita tamen ut fructus in Sortem imputare cogerentur,
Legibus prohibitum dicens ut subditi a Dnis suis Usurarum nomine aliquid capiant.

Prid. Id. Nov. obiit JOHANNES * Marchio Moraviæ CAROLI frater.

Johannes Mar-
chio Moraviæ
obiit.

Precislaus Episcopus excommunicat Prælatos & Canonicos: qui Sepes, pistrinam, & alia Aedificia circa littus Oderæ ædificata, & obstruentia communem Transitus
ad Aquam Oderæ non diruerent.

Anno

CHRISTI 1376.

WENCESLAUS CAROLI IV. F. coëntis a Patre multo pretio Electorum Suffragiis Successionem in Imperio obtinet, Aquisgrani a. d. 12. Junii anno Ar. XV.
coronatus, præsentibus Ludovico Præsule Moguntino: e Stirpe Marchionum Misnia: e
Fridrico Colonienfi: Cunone Trevirensi: Ruperto Palatino ad Rhenum: Wenceslao
Duce Saxoniæ: & Sigismundi Fratris Marchionis Brandenburgici Legatis. Promise-
rat CAROLUS cuique Electorum centena millia aureorum, id est, tonnam auri, ut
vulgo loquimur: Eam vero Pecuniam cum repræsentare non posset, publica iis Roma-
ni Imperii Vectigalia & oppida obligavit.

WENCES-
LAUS Rex Bo-
hemie eligitur
Rex Romano-
rum.

Precislaus Episcopus Wratislaviensis idemque Aula Regiæ Cancellarius, postquam
Ecclesiæ suæ, annis XXXV. sic præfuisset: ut jam a trecentis amplius annis ad Exemplar
Ejus Successorem omnem perpetuo exciter, maturus Aetate & Gloria VIII. Kal. Apr.
Ottmuhoviæ Mortalitate exiit. Marmoreum defuncti Tumulum, quiescentis habi-
tu ostendit Wratislaviæ Sacellum Mansionarium in Cathedrali D. JOHANNIS
æde, ab ipso Precislao, eorundem isthuc Collegii Fundatore præter alia multiplicis li-
bertatis in egentium Inopia sublevanda, in amplissimis dictæ Basilicæ donariis, in variis
denique Substructionibus Documenta, quæ ex Ejus Vita cognosci possunt, erectum
ac dotatum. Subrogatus illi a Collegio Theodericus Bojemus Decanus, sed qui con-
firmationem a P. R. Gregorio XI. impetrare non potuit, tum quod contra CAROLI
IV. IMP. voluntatem electus esset, tum quod Pontifex Thesauris Precislai, qui reli-
cta ingenti Pecuniæ summa decesserat, & aureo Episcopatu inhiaret. Ceterum ne
dissidens interiret Ecclesiæ: Nicolaus Majorienfis Episcopus: Ordinis Prædicato-
rum: quem tamen Collegium admittere noluit, & ut Pacem a Pontif. redimeret, uno
die legato ipsius ex Precislai Hæreditate triginta millia aureorum pro contributione
item biennali Ecclesiis Poloniæ imposita duo millia, nec non mille pro impensis huius-
modi in Urbem transportandæ numeravit & insuper 8000. annua e reditibus Episco-
pæ donec aliquis Precislao Successor daretur promisit. Et vacavit quidem biennium
adhuc Episcopatus ad Pontificis usque mortem. Tandem exortum immane Schisma
Romanæ Ecclesiæ non ante XXX. annos exactos sedandum, duobus Pontificibus Ur-
bano VI. & Clemente VI. creatis: quorum inter legitimus Pontifex dicendus foret, to-
ta Europa certatum est. Theodericus quidem ad Clementem Avenionem in Gal-
liam, ubi Sedem ad Obiitum usque habuit, profectus, Confirmationem hanc difficulter
impetravit, sed quam tamen Collegium pro irrita habuit, quod hæc Provincia, Italia,
Germaniæ & Pannoniæ Exemplo Urbani Partes sequeretur. Itaque Theodericus spe
sua & Episcopatu excedit, privatusque postea vixit, Ecclesiæ autem Wratislaviensis annis
vacavit.

Precislaus
Episc. Wratis-
laviensis mori-
tus.

Anno

CHRISTI 1342.

CAROLUS IV. IMP. Francorum Regis Caroli cujus Patrem Johannem & CAROLUS IV.
Philip- IMP. in Gal-

* Testimonia de Obitu Ejus, qui an. 1375. in die S. Hypoliti contigit, collegit R. P. D. Anton.
Steyerer in Commentariis doctissimis pro Historia Alberti II. Ducis AUSTRIÆ scriptis:
p. 685. in additionibus ad Cap. VII.

liam profeci-
securi:

Philippum avum incredibili amore olim profectus fuit, visendi Cupiditate jam diu flagrans ut pacem inter Richardum, Eduardi Nepotem & Carolum faceret, ac diuturna quæ illis utrinque intercedebant diffidia tolleret, publice rogabatur. Ejus rei causa cum Filio Wenceslao Cæsare designato in Franciam profectus, prid. Non. Januar. Lutetiam venit, ubi magnifice a Rege & Proceribus Regni Civibusque Urbis Regiæ susceptus est. Principes secum habuit plures: quos inter Henricum Ducem Brunsvicensem, Boguslam Ducem Pomeraniæ, & Wenceslaum Ducem Oppaviæ, quod arma militaria nondum acceperant, eaque re legitimi Principes non viderentur, more Francorum Regiæ Mensæ accumbere non fuisse permisos: Haiminsfeldius lib. I. de Majoratu c. 14. notat. Etatis illius historici referunt: Carolum Regis ex Borbonia Uxore filium donatum tunc ab Cæsare Tabulis aureo Sigillo quibus Vicarius Cæsaris in Regno Arelatensi perpetuus designabatur. Caterum totum illud de Pace negotium susceptum propter sequentem paulo post Reginæ simul ac Regiæ filia Obitum in aliud Tempus rejectum est.

Margaretha
Abbatissa S.
Clarae moritur,
& paulo post
ipse CARO-
LUS IV. IMP.

Idibus Martii obiit * MARGARETHA: quinta Abbatissa Monasterii S. Clarae, HENRICI VI. Wratislaviensis F. Ei successit AGNES amita.

Ipse quoque CAROLUS IV. in Patriam reversus non multo post III. nimirum Kal. Decembr. Pragæ Bojemorum Metropoli naturæ debitum solvit, Imperii anno XXII. numeratis annis ab obitu Güntheri Anti-Cæsaris: Princeps sagax & cordatus omnique adeo laude dignus: nisi quod Regni sui quam Imperii amantior fuisse arguitur: Politiam Bojemicam primus e Regibus Boemiæ certis Legibus formandam censuit, evulgatis earum Tabulis: quarum neglectum & immutationem lernam incommodorum ac hoc imprimis malum peperisse quod cum alibi vitia exuberent Legum defectu, in Boemia non minus laboretur Legibus quam Vitiis, non dubitat adfirmare Paulus Geschinius, qui legum illarum sive Constitutionum Codicem post tot annorum Centurias e Tenebris Situ & Squalore in lucem hoc ipso anno 1617. produxit. Multum quoque CAROLO litteræ arque earum Professores debent, porissimum Pragensis Academia: quam ille Parnasso pæne exæquare omni Conatu dum vixit moliebatur. Historiæ ita auduit ut Vitam suam describere aggressus sit: Reineccius id scriptum se vidisse testatur in Bibliotheca Christiani Distheimieri: Superioribus autem Annis inter Boemicarum Rerum Scriptores edidit Nobiliss. Marquardus Freherus. Reliquæ superstites Filios tres: WENCESLAUM ROMANORUM & BOJEMIÆ REGEM: ac SILESIAE DUCEM: JOANNEM: cui Gorlicium Lusatiæ attribuit, adjunctis aliquot vicinis Oppidis: & SIGISMUNDUM cui Marchiam Brandenburgensem assignavit, quam ille postea Jodoco & Procopio Marchionibus Moraviæ Patruelibus oppignoravit: hi vicissim bello Civili ad Inopiam redacti Wilhelmo Landgravio Thuringiæ: a quo iterum redemit eam SIGISMUNDUS. ELISABETH vero Mater Mariæ Hungariæ LUDOVICI filia nuptias (qui illi ad Regnum Gradus) confecit. De Praga Boemiæ Metropoli dicere Jure potuit, quod de Roma dixisse ferunt Octavium Augustum, nempe marmoream se linquere quam lateritiā accepisset.

WENCESLAUS

IMPERATOR: REX BOJEMIÆ: DUX SILESIAE.

Anno

CHRISTI 1379.

successit F.
WENCES-
LAUS:

CAROLO IMP. solemnibus Exequiis Pragæ funerato Imperium auspicatus est WENCESLAUS Filius sed Patri & Avo longe absimilis: qui vero hoc anno ** Privilegium Investituræ Ducibus Lignicensi & Bregensi concessit.

Anno

CHRISTI 1380.

Pulvis Pyrius
inventus:

Ferale bellicorum Tormentorum Genus quod bombardas a Sonitu vocamus, hoc Tempore inventum est a Bertholdo Nigro Chymista, & ut quidam volunt, Monacho Germano Inventioni occasionem præbitam narrant hujusmodi: Monachus ille & ingeniosus

* Vid. Tab. I. Genealog. Tom. I. ad no. 62.

** Vid. Diploma CXLIII. Spec. C. nostri D.

nitrosus & Alchimia peritissimus cum ex nitro nativo, raro, levi ac molli tenui facticum arte paraturus esset solidius, compactus est spissius ut facile teri possit & formari, nec tamen ad Ignem in vitro Vase, cum intumesceret contineri posset, inclusit id ipsum nitrum in Cannam quandam aeneam bene solidam, in qua ubi Ignem concepisset, in flammam mutatum fornacem Vi magna disiecit. Ita facultate pellendi tam vehementi in nitro cognita prima ei quasi Via ad has machinas conficiendas & nostrum tormentarium Pulverem (quem Vocabulo ex tribus composito anthracotheiosalonitrum Scalliger adpellat) praebita fuit: quae Res semper aucta infinita nobis Tormentorum genera & modos varios ad emittendos Ignes globosque ex eo Tempore praebeat. Ceterum plerique sic censent, inventum hoc esse perquam pestilens, non modo quod multos crudelissime tollunt haec Tormenta, & hostibus non minus quam nobis servant, sed imprimis quod fortissimi Viri & in quibus vere mascula Virtus est, qualis olim in Hectore, Achille, Hercule, uno momento, unius ictu globi ab imbellibus & timidis sternuntur & occiduntur: ut vix nullus hodie Virtuti & fortitudini locus esse relictus videatur. Quam in Sententiam elegans exstat Jani Cernutii quod sequitur Epigramma:

Quid faciat Virtus, ubi Fors regit omnia: & ictu
Ardua fulmineo subtrita quaeque ruunt?
Ipsi, Pelides quos extimuisse & Hector,
Saepe imbelli morte cadunt globuli:
Bellum ergo Andabatum nihil est nisi mutua Cades
Et DEUS ex alto qui videt hanc paritur?

Sed habet tamen inventio ingeniosa suam laudem: & hujus Machinae beneficio saepe a Christianis Cervicibus hostes repulsi, receptaque munitiones, a barbaris ereptae, quae aliter recuperari vix poterant.

Anno

CHRISTI 1381.

Post diurnam Ecclesiae Wratislaviensis * Vacationem WENCESLAUS Dux Wenceslaus Dux Lignicensis eligitur Episcopus VVratislav. SILESIAE LIGNICENSIS: Episcopus Libusianus & Administrator Ecclesiae Wratislaviensis ad Cathedram postulatur, Urbano Pontif. assensiente, & in Libusiano Episcopatu substituente Adamum de Kittlitz Canonicum. Quod agerrime ferens VVENCESLAUS Rex Boemiae, qui Dominum quendam de Duba Bojemum oggerabat, Collegio severe mandavit, ne Arces Oppidaque Ecclesiae Episcopo traderent. Cui cum Collegii Major Pars minime pareret, WENCESLAUS Episcopus Possessionem invito etiam Rege accepit. Inter eas autem dissensiones incidit *περιστασις* quae male mulandi Sacerdotes Occasionem Regi praebeat. Wratislavienses in aliquot Vasa Cerevisiae Svidnicensis, quae tum in Deliciis erat, a Ruperto Lignicensi novo Praefuli missa manus iniecerant, Vectoremque, quod contra Civitatis Immunitates peregrinam Cerevisiam importasset, Carceri mancipaverunt. Ea re irritatus Episcopus Solemnem in Urbem Detestationem expressit, Templaque omnia claudi ac Sacra cessare iussit. Senatus querelam ad Regem detulit, qui cum frustra de Interdicti Relaxatione apud Canonicos, quos etiamnum stimulabat Dolor erepti Castri Militz laborasset, d. 27. Junii Wratislaviam ipse venit de causa cogniturus. Rogavit autem Collegium, ut quamdiu in Urbe esset, Rem Divinam publice fieri ob Sui Reverentiam permitteret: quod cum pertinaciter Collegium recusaret, Rex Ira concitus Ecclesiastici Ordinis Homines maximam partem urbe iussit excedere, nec non Abbatem ad D. MARIAE in arena qui durius ipsi responderat, in Carcerem conjecit: tum oppida Pagos & Villas ipsorum occupavit, ex quibus ingentes Pecorum greges Wratislaviam adducti, fuitque illorum tanta vilitas, ut CCC. oves tribus maris: bos vero fertone seu maris quadrante praestineretur. Quod venundari non potuit in Boemiam Pecus abactum. Vid. Schrammii quoque ad an. hunc.

Anno

* Vulgarem Opinionem sequitur Henelius: meliora tradit Archidiaconus Gneznenfis in Chron. huj. Volum. ad ann. 1381.

Anno

CHRISTI 1382.

Collegium Canonicorum Wratislaviensium REGIS Sui WENCESLAI Gratia restituitur, duris quantumvis conditionibus: ut nimirum Collegium non modo damnorum illarum compensationem a Rege nullam petat, sed & quinque marcarum millia CAROLO Regis Patri mutuo data remittat: muneris insuper loco certa pecunie summa adjecta. In Chron. Wratislav. Franc. Fabri MSro Canonicis vicissim hoc Privilegium concessum reperio: ut Svidnicensis aliarumque Cerevisiarum Tabernam pro suo suorumque usu ac necessitate habere possint: hactenus ramen, ut ne civibus aut extraneis quibusque aliis Cerevisiam divendant. Senatus autem Wratislaviensis, qui Regis Partes foverat, ea Conditione Piaculum ab Episcopo accepit, ut promitteret, post creationem novi Senatus semper Episcopo se juraturos, quod libertates, Immunitatesque Ecclesia manuteneat atque defendere velint.

Consilium de
Arce Regia in
Insula S. JO-
HANNIS ex-
truenda:

Actum & hoc anno ac sequenti: sed frustra de nova Arce Regiaque Habitatione in monte D. CRUCIS VVratislavia extruenda, quinimo tota Insula, sive Summo, quod vocant, Muris cingendo & Portis Turribus Pontibus claustrisque per universum Circuitum muniendo. Ejus Rei causa missus a Rege VVratislaviam Georgius Rosochiensis Architectus.

LUDOVICUS
REX HUN-
GARIE &
POLONIE
moritur:

LUDOVICUS Hungariae & Polon. Rex cum apud illos XLI apud hos vero XII. annos regnasset, vixisset autem LVI. Tirnavia d. 13. Septembr. vitam finit cum paulo ante Comitibus Polonorum in Scepusio habitis Successores sibi designasset: MARIAM filiam natu majorem cum SIGISMUNDO ejus Sponso Marchione Brandenburgensi CAROLI IMP. ex Elisabetha nepte Casimiri Pol. Regis filio XIV. annum Aetatis tunc agente: & venit quidem in Poloniam SIGISMUNDUS ad adeundam Socero etiamnum vivente Possessionem, Verum illo mortuo Proceres Poloni nulla habita jurisjurandi quo se MARIE Ejusque Sponso obstrinxerant ratione, de SIGISMUNDO pellendo novoque Rege creando consilia inierunt: non parum eam rem adjuvante Elisabetha Regina Ludovici vidua: quae liberatis a Sigismundi fide Polonis Regnum ad HEDVVIGEM natu minorem filiam deferri postulavit. Quibus difficultatibus circumventus & ab iis in quibus, si quae debebat, fides fuisset, minime laborasset optimus Adolescens, desertus Regno sponte cessit. In Hungariam autem ubi rediit, MARIAM Sponsam suam Hungaris jam coronatam reperit: quae cum omnia de Matris & Nicolai cujusdam Garz Consilio administraret brevi effecit, ut Hungari muliebri Imperium exosi, Carolum II. cogn. Parvum: Neapolitanum ex Italia evocaverint: qui partim dolis partim aperta Vi Regnum adeptus in Arce Budensi postea, Elisabetha procurante, a Blasio Forgatsch interemptus est.

Rex WENCESLAUS confirmat hoc anno omnia Privilegia Eccl. Wratislav. item concedit facultatem muniendi Insulam S. Johannis: item promittit Ecclesiae Immunitatem a Collectione praesertim Sede vacante.

Anno

CHRISTI 1383.

Episcopus
VVratislav.
Cardinalis
Dignitatem
recusat:

Sub Initium anni VII. nim. Eid. Januarii ab Urbano VI. P. R. Luceria in Apulia Presbyter Cardinalis inter alius creatus WENCESLAUS VVRAT. EPISCOPUS, sed qui Pileum recusans accipere Dignitatem noluit: idemque tunc a Ludovico Moguntino: Friderico Colonienfi & Cunone Trevirensi Archi-Episcopis, Arnolfo Leodiensi Praefule ac Petro de Rosenberg Clerico factum: videantur Onuphrii Panvini P. R. nec non Chron. Chronicorum Ecclesiasticum.

HEDVVIGIS
Ludov. Regis
defuncti Filia
natu minor
Regina Pol. salu-
ratur:

Poloniae Regnum multis ambientibus in quibus Ziemovitus Masovia Dux cui Silesiae Duces saepebant, multorum suffragia meruit, HEDVVIGIS tandem Ludovici Regis Filia natu minor, Puella & animi & corporis dotibus insignis, Regina salutarur.

Bellum inter
Silesios & Po-
lonos exortum:

HENRICUS RAPOLDUS & Joannes Glogoviensium Duces ardente per hanc tempora domesticis motibus Polonia, occasionem recuperandi Fraustadiensis Territorii cui cogitatione semper imminabant, demum obvenisse rati, sumtis armis Fraustadium Vi capere adorti sunt, sed rejecti ab oppidanis, Territorium omne populabundi percurrerunt. Nec multo post Poloni Clades illas ulturi collectis Copiis ducatum Glogovi-

govienſem invaſerunt, ſed ab Henrico proſtigati ſunt plurimique in Undis Viadri ſuf-
focati.

Extat de hoc anno * Privilegium Wenceslai Caſaris Ducibus Lignicenſibus con-
ceſſum: item ** Litteræ homagiales Ducum eorundem Lignicenſium.

Anno

CHRISTI 1384.

Elifaberthe Regina Vidua paulo ante mortem importunis Legationibus & Deſun-
ciationibus Polonorum expugnata HEDVVIGEN filiam teneram in Poloniam mittit,
quæ Eid. Octobr. qui dies memoria D. HEDVVIGIS apud Polonos feſtus eſt ab Archi-
Epifcopo ſolemni ritu inuncta eſt & coronata: Regnique ampliffimi adminiſtratio Pu-
ellæ commiſſa deque adjugendo Regina Marito qui Regiam Dignitatem & molem re-
rum maximarum recte ſuſtinere poſſet conſultatum.

Anno

CHRISTI 1385.

Carolo Hungariæ Rege non ſine Scelere, ut diximus, extincto, ejus mortem ulcu-
rus Joannes Hervatus Praefectus Croatiae, quem illi Bannum vocant, in Reginas inpe-
tum fecit, & Elifabethen quidem in profluente demergi juſſit, MARIA vero ali-
quamdiu aſſervavit. Ad extremum SIGISMUNDO Budam venienti & bellum indi-
centi eam remiſit, atque ita demum an ſequi SIGISMUNDUS ſuſceptis Inſignibus &
Ornamentis Regiis ac nuptiis cum MARIA celebratis, non Regina tantum verum
etiam Nobilitate univerſa conſentiente regnare apud Hungaros cepit anno Eca-
tis XX.

Anno

CHRISTI 1386.

HEDVVIGIS Pol. Regina, Guilielmo Auſtraco qui in aula Ludovici Regis a pri-
mis Pueritiæ annis educatus, eam de ſe ſpem dederat, ut ei Rex HEDVVIGIS Filia im-
pubis nuptias promiſerit, repudiato, Homini barbaro Jagyelloni Lithuanorum Duci
ejus matrimonium una cum Regno dotali per Legatos petenti, præteritis Sileſiæ & Maſo-
viae Ducibus deſponderetur, iis Conditionibus, ut CHRISTIANAM fidem complecte-
retur, & poſt conſummatam cum Regina Conjugium Lithuaniam omnem cum Samo-
gitia & ea Roxolaniæ Parte quæ in Ditione Ejus erant, Poloniae Regno Jure ſempiter-
no adjungeret, ac Regibus Polonis obnoxiam faceret. Quare intellecta Jagello d. 12.
Febr. hujus anni cum Fratribus & numero Lithuanorum ac Polonorum Comita-
tu Urbem Regni primariam Cracoviam ingreſſus, Sacro Regenerationis Lavacro ablu-
tur, & Vladislaus poſtea dictus optato matrimonio & dotali Regno potitur.

Fuit & alio nomine inſauſtus hic annus Familiae AUSTRIACÆ ob memora-
bilem nempe Conſilium ad *** Sempachium, in quo Helvetii LEOPOLDUM III.
AUSTRIACUM Friderici Imp. avum cum multa nobilitate interfecerunt.

Anno

CHRISTI 1387.

Obiit hoc anno Johanna Regis Wenceslai uxor Kal. Jan. ſepulta XI. Januar. in Coe-
nobio Aulae Regiae. Fuit Filia Alberti Senioris Ducis Bavariae & Hollandiae Comitis.
Exegit cum Marito annos novem: fuit eorum Conjugium ſterile. Scribit Cranzius in
Vandalia optimam Fœminam ob maritum in edia vitam finiviſſe, & quæ alia idem
Scriptor habet, cujus rei penes ipſum ſit fides. Funus ſua præſentia exornarunt Eliſa-
bertha: CAROLI IV. vidua relicta: Jodocus Marchio Moraviae alique complures
Principes atque Prælati: Rex autem ipſe & Maritus Wenceslaus præ mœnore Sepulta-
ræ non aſſuit.

Anno

* Vid. Dipl. CXLIV. Spec. C. noſtri D.

** Vid. Dipl. CNLV. l. c.

*** Anonymi Cœnobitæ Chronicon Monasterii Stamsenſis in Tyroli, ad an. 1386. „Anno DMNI
„1386. VII. Id. Julii Nobiliſſimus Princeps Dñus Leopoldus: Dux Austriae, prænominati Dñi
„Alberti Ducis F. occiſus eſt a Svycenſibus prope oppidum Sempach.“ Tom. II. Script.
„Rerum Auſtriacarum R. P. D. Hier. Pez.

Anno

CHRISTI 1388.

MARCHIA
BRANDEN-
BURGENSIS
ad FRIDRI-
CUM Burggra-
vium Norim-
bergensem
translata

SIGISMUNDUS CAROLI IV. F. consentiente Rege WENCESLAO March. Brandenburg. oppignoravit Justo & Procopio fratribus Marchionibus Moravia: qui veteris & Uckeranæ Marchiæ, Lebusi & Hennebergæ hypothecarii fuerunt in annis q. 25. ad minimum: Donec tandem SIGISMUNDUS IMP. eo feudo donavit FRIDRICUM V. Burggravium Norimbergensem.

Anno

CHRISTI 1390.

Turbæ VVra-
tislaviæ exor-
itæ:

Wratislaviensis Populus sua pro libidine Senatū veterem abdicare cogit, ac XII. Senatores novos constituit. Quod quidem Diffidium magnis Calamitatibus ac præcipue ingenti Aere alieno Civitatem involvit, & licet subinde compositum, subinde tamen recrudit, duravitque ad an. usque 1418. quo in apertam Seditionem erupit, Senatu interim graviter afflicto.

Fuit & in reliqua Silesia id Temporis miserrima conditio ob latrunculorum Multitudinem qui per Provinciam Prædas undique agebant, ac subditis damna inferebant gravissima, occupato etiam per vim Oppido Olsna quod ad Conradum Olsnicensium Ducem spectabat.

Inestam & circa hæc Tempora graviterque vexatam Opoliensem Ditionem per Procopium Moraviæ Marchionem ac Duces Opavienſes idque Regis ipsius jussu, quod Dux Opolienſis minus illi videretur obediens, annales norant.

Rumor falsus
de morte Ru-
perti Ducis Li-
gnicensis:

Rupertus Dux Lignicensis absque hæredē mafculo in humanis agere * defuit: quāquam sint, qui Hedwigem ejus Conjugem hoc anno defunctam, ipsum autem anno demum 1400. mortuum scribant. Ducatum occupavit Wenceslaus frater Episcopus Wratislaviensis, qui eum postea agnato suo LUDOVICO II. Brigenſi, Henrici F. Ludovici autem qui Wenceslao Fratri Lignicium cesserat, nepoti donavit, approbante id & confirmante Wenceslao Rege. Ita Provincia illa ad veros suos Dominos rediit. Adscribam Genealogiæ Particulam:

BOLESLAUS.

WENCESLAUS: Dns Goldbergæ: Hanoviz & Lu- benæ: tandemque cedente fratre DUX LIGNICENSIS.		LUDOVICUS: Lignicium quod in portione sortitus V Wenceslao fratri ce- dere coactus: DUX postea BRIGENSIS.	
RUPERTUS: DUX LIGNICENSIS.	WENCESLAUS: EPISCOP. WRATISLAVIENSIS.	HENRICUS: BOLESLAUS. EPISCOP. WLADISLAVIENSIS.	HENRICUS Stigmatas: DUX BREGENSIS.
		LUDOVICUS III.	HENRICUS: DUX LUBENSIS.

MARIA Re-
gina Hungariæ
moritur:

In Hungaria MARIE Reginz obitus multas Sigismundo Curas peperit: ac Regnum illud gravissimis Seditionibus & Periculis involvit, auctore potissimum & Incensore Vladislao Pol. Rege: qui MARIA defuncta ejus Sorori HEDWIGI, quam ipse in Matrimonio habebat, Hungariæ Regnum Jure hæreditario deberi contendebat. Sed hinc tamen hic illius Conatus fuit.

Anno

CHRISTI 1393.

ELISABETH
Imperatrix
obiit:

Sabbatho ante Quinquagesimam ELISABETHA relicta CAROLI IV. IMP. obiit Reginz Hradecii, dotali suo oppido. Mortuæ Corpus deferretur Pragā, inferreturque Tumbæ CAROLI IV. De Conjugibus CAROLI IV. quatuor in eadem Tumba sepul-
tis, illa Martinus Cuthenus, natione Bojemus, Patria Cuthenbergensis: singuli autem
versus comprehendunt annos obitus:

Caro-

* Anno denum 1409. Rupertum obiisse ad Tab. V. Genealogic, Tom. I. Scriptorum nostro-
rum no. 6. dixi.

CaroLVs haC QVartVs MoLLI refInetVr In Vrna:
 HVnC Moeret JvXta VULtV pla BLanCa VenVflo:
 PaLacIna prope hos Moerens se ColLoCat AGNES:
 CaroLI & hIC tVa re Vita Manet anna peraCta:
 EXUVIæ fortIs CLAVstro hoC tUMULantVR ELISÆ.

Anno

CHRISTI 1394.

VVenceslaus Caesar ac Rex Bojemix conversa in se multorum offensione a Regni Proceribus captus in tetrum Carcerem conjicitur: in quo totos menses quatuor custoditus, multis Precibus vix tandem impetravit, ut ad Squallorem & Sordes Corporis abluendas balneum ingredi, additis custodibus, liceret: ex quo Ambubajæ Aquam lavantibus suppeditare, Capita lavare, & Corpora defricare solita, cui Susannæ nomen, opera, refrigerandi Corporis Prætextu ad vicinam ripam fluminis, quod Pragam interlabitur, ex composito traductus, conscensa cymba Ambubaja navigante evasit, Regnoque redditus centum aureos Balneatrici donavit, eamque non ad mensam solum sed Lectum quoque sibi adjunxit.

Inter hæc Vladislaus Polon. Rex Oppolienfium Duci bellum movit, cum omnibus fere munitionibus in Polonia exiit, in ditionem Paternam cum Exercitu impetum fecit: castella quædam & oppida cepit: agros Pagosque depopulatus est. Dux vero, etsi Viribus inferior, multum nihilominus negotii Polonis exhibuit, imprimis vero mercatorum merces, qua potuit, diripuit.

Anno

CHRISTI 1395.

Vladislaus Jagello Pol. Rex non aliter fœdus cum VVenceslao Imp. eodemque Rege Bohemix sancire voluit, nisi ut is illi nomine Ducum Silesiæ cum sexcentis lanceis & totidem balistariis se contra quemvis hostem Auxilio futurum polliceretur: cujus rei extat Diploma in Archivo Cracoviensi an. 1395. conscriptum.

Graves hoc anno concertationes inter Senaturn & Plebem VVratislaviensem fuere: ad quas componendas Henricus Dubensis semel atque iterum a VVenceslao ablegatus in Gratiam Partes diffidentes utcumque reduxit & in fide Regia continuit.

Glogovix magna fuit Pestilentix Sævitia: extincta sunt supra duo millia hominum: Annonæ vero mira fertilitas: medimnus tritici emprus tribus Grossis Misnensibus: Olyra duobus: avenæ uno atque etiam quatuor numulis.

SIGISMUNDUS REX HUNGARIÆ Gallorum Auxiliis adjutus contra Bajazethen proficiscitur, qui tum Constantinopolin obsidebat: Commisso ad Nicopolin prælio, Galli Equites Hostem temere insequentes Insidiis circumventi & occisi sunt, Johannes Burgundiæ Dux captus: SIGISMUNDUS fuga vix elapsus. Causa hujus Cladis fuit ambitio Exercitus Christiani, modo Gallis modo Hungaris primas in Exercitu Partes postulantibus. Commissa Pugna eo die qui fuit natalis VVenceslao Imperatori: Victoria ipsi Hosti calamitosa, in qua Christianorum occubuerunt 20000. Turcarum vero 60000. perierunt. SIGISMUNDUM rebus desperatis in captivitatē & Vitæ discrimen adductum Joannes Burggravius Norimbergensis consilio repentino servavit, in navim conjecit, Danubio secundo Constantinopolin vexit: unde Calo Johannis Palæologi Græcorum Imperatoris Triremibus in Dalmatiam Rex denique suam rediit. Quo insigni conservatæ Salutis merito permotus SIGISMUNDUS dignitatem Septem Viratus in Johannis Germanum Fratrem Fridricum Burggravium Norimbergensem primum Marchionem Brandenburgicum contulisse scribitur.

Anno

CHRISTI 1396.

Hedwigis Pol. Regina, Princeps singulari Pietate prædita & ab omni Fastu Levitate & Iracundia aliena, cum filiam Elisabetham Bonifaciam primo partu enixa esset, ** filiolæ post tertium diem extinctæ non diu superstes fuit, sepulta in Basilica Cracoviensi

* Cumulatius Prælium hoc descripsit Anton. Bonfinius Rer. Ungar. Dec. III. Lib. II.

** Dlugossus ad an. 1399. lib. X. „Die Partus adveniente HEDWIGIS Regina XII. Junii filiam enixa est, quæ in Cracoviensi Ecclesia a Petro Vitsch Cracoviensi Episc. baptisata, „bino-

coviensi magnificentissimo funere. Vladislaus autem ducta Uxore altera ANNA Cilenfi: Calimiri Regis neptē: cujus Sororem SIGISMUNDUS Rex Hungariæ post MARIAM in matrimonio habuit, Stirpem Regiam propagavit, quæ Patrum demum Ævo in SIGISMUNDO AUGUSTO extincta est. Hæc est illa Hedwigis quæ Pragæ Domum peramplam Lithuanis sive emit sive vendidit, quo honestis Disciplinis Operam darent, adjecitque possessiones unde illis Sumptus suppeditarent. Academ. Cracoviens. ex Testamento Ejus & cumulatiorē Liberalitate Mariti condita est sub An. 1401. Accitos fuisse a Rege Magistros & Doctores ex Academia Pragenfi Cromerus scribit. Ea Domus Hedwigiana hodieque nuncupatur Bursa Regina.

Ludovicus
quoque Dux
Brigensis:

Obiit eodem anno * Ludovicus Boleslai F. Dux Silesiæ Brigensis: Princeps optimus, in Templo Cathedrali ab se condito & in quo Collegium Canonicorum instituit, sepultus. Superstes reliquit filios duos & tres filias: HENRICUM Stigmatiam, Duce[m] Brigensem: & Wenceslaum qui calebs permanfit: Margaretham Conjugem Alberti Ducis Bavariz: Hedwigin Ducissam in Olwicin & Catherinam Trebnicensē Abbatissam.

Facinus Johan-
nis Ducis Rati-
boriensis:

Johannes alias Hanussius Dux Ratiboriensis qui tum egit Capitaneum Arcis Carlostaina in Boemia, invitatis quibusdam Proceribus ac Nobilibus Regni Boemiz ad Convivium, eosdem ibidem a suis comprehensos atrociter necat videlicet: Stephanum de Martinitz: dictum Poduska: Mutinam: Stradam: Marquardum Cruciferum Straconicensē. Ratiboricum tam atrocem parasse Cædem in Gratiam Regis Wenceslai scribit ** Dubravius.

Anno

CHRISTI 1397.

Turbis HUN-
GARIA vexa-
ta:

Contra SIGISMUNDUM Regem Hungariæ ob Cladem Nicopolitanam, Vlachia, Transylvania: Moldavia & omnis Transdanubiana Regio Stephani VVoivodæ Instinctu tumultuantur: eumque armatis Comitibus captus esset Nicolai Garæ quem Virum inter Hungaros primarium decollari jusserat filiis, præcipuo in Regem Odio flagrare creditis custodiendus *** traditur. Ex ea custodia liberatus Garensum Maris beneficio, quæ multis sæpe cum Lacrymis MARIE & Ejus in Patrem beneficia repetens, quam illi gravis Injuria fieret, demonstrabat, nec Filios orare desistebat, ut Custodia emissum clam Domum redire paterentur. Id tandem impetratum & SIGISMUNDUS non Injuriz in detinendo, sed beneficiis in se liberando memorem fore pollicitus, in Moraviam usque deductus in Boemiam inde pervenit, ac copioso quam primum collecto Exercitu in Hungariam reversus nullo Negotio Regnum universum in fidem recipit Stephanumque in Potestatem redactum Securi percurit.

Bajazethes Tur-
ca a Tamerla-
ne victus &
captus:

Infelicio[m] multo SIGISMUNDI Hostis Bajazethes quem Childeran Chan a Fulmine Turci dixere: Magnus is animo & rebus, varieque (verbis Justii Lipsii Tragediam hanc referam) & per decem amplius Annos victor, magno illo Prælio cum Temire Chano, quem Temir-Lanc a Claudicatione item vocant, conflixit. Utrinque ingentes Copiæ: robora virorum & militiæ Usus a Turcis: Fatum aliunde stetit. Nam & auxiliares Copiæ Tartarorum in ipsa Pugna deseruerunt Bajazethen, transicione ad Hostem facta: idem milites e Regione Carmani & Mentefii. Solus se non deseruit cum inmoto Prætorio Agmine Bajazethes: & murus illic belli. Sed Vis ac multitudo perripit, ipse captus, filius ejus Mustapha cæsus & quidem felicius. Nam Pater ad Victorem Temirem perductus, honeste primum exceptus est: cum & obviam pedes extra Tentorium ivisset in Equo adventanti. Cum descendisset, uterque pro more gentis humi in Tapete confedit: atque ibi Temir: O Chan, inquit, magnas uterque DEO Gratiarum debemus, ego quod claudus tamen ab ipsis Indiæ finibus ad mœnia Sivasæ Imperium extenderim, tu quod a Sivasæ ad ipsos Pannoniæ fines. Orbem

„binomine nomine videlicet Elisabeth Bonifacia appellata est: Qua edita ab Ægritudine Regina Hedvigis vexari cœpit: - - - XVII. Julii in castro Cracoviensi sanctis „& devotis glena Operibus sub meridianis Horis defuncta.

* Vide quæ ad no. 13. Tab. V. Genealogicæ dixi,

** Lib. XXIII.

*** Plura Bonfinius Decad. III. Lib. II.

Orbem Terræ inter nos partiti pene sumus. Debemus igitur Gratiarum, atque ego reddidi & reddam, tu vero parum fortasse memori grataque mente fuisti & ideo hæc Calamitas intervenit. Sed age mi Chan, si ego in tua sic sum Potestate quid ageres? dic libere & veraciter. Ibi ajunt Bajazerhen qui feroci & elato animo erat subjecisse: Equidem te, si Numen victoriam adnuisset in ferream clavam inclusum circumduxissem Spectaculo & ostentui cunctis. Temir eo audio, Sententia hæc in ipsum usus est & sic inclusit. Miser triennium fere ita vixit, & cum desperata liberatione audisset in Tartaros se abducendum, Caput validis iteratisque ictibus Caveæ ferreæ incussit & indignantem animam sic emisit. Quamquam sint qui scribunt: Temirem ei præbuisse Venenum ac dein dimisisse sed confectum vi Veneni Bajazerhen triduo post exspirasse. Videantur Leunclavius lib. VII. histor. Musulim. & Sanfovinus in vita Bajazerhis.

Anno

CHRISTI 1398.

Henricus Dux Lignicensis qui Sacris devotus Wratislaviæ Decanus, in Polonia autem Episcopus Vladislaviensis floruit, vitam cum morte commutavit a. d. 12. Decembris.

Henricus Dux
Lignicensis Ep.
Vladislavi-
ensis moritur:

Anno

CHRISTI 1400.

Tertium Jubilæum Romæ celebratur sub Bonifacio IX. P. R. ab innumera hominum multitudine illuc consuente, unde magnam admodum Pecuniarum vim corrogavit, diplomatibus datis omnium delictorum, quæ scilicet haberent Papæ in manibus ad dimittendum & retinendum per Successionem in Cathedram Petri Apostoli pro suo Arbitrio, expiationem ac Vitam æternam pollicitus: eadem vero Tempestate Johannes Husius Wiclefi libris jam ante excitatus atque instructus, adjutus quoque ope Hieronymi Pragensis & Petri Panice Angli Calamum contra Romanam Ecclesiam strinxit.

Annus Jubi-
læus:

Cum apud Venceslaum Regem nullus esset admonitionibus locus, frustra que tum Primates Imperii quam Germani Fratres, quos habebat, & consanguinei a fœditate & Turpitudine eum abstrahere conarentur: Principes Electores rebus laborantibus succurrendum rati, quod Necessitas id exigeret, deliberato Consilio, communibusque Suffragiis Imperium ei abrogarunt: successit in Locum Fridrico Duce Brunsvicensi, Magni Torquati sive Insolentis Filio, egregio Viro & rei militaris peritissimo in bellisque felice Imperatore, sed qui paulo post Antistitis Moguntini Fraude & Regnum & Vitam amisit. Electus inde Rupertus Baviarum Dux & Elector Palatinus ad Rhenum, Clementis cognomine Nobilis: Venceslaus autem Regno Boemiarum ac Silesiæ contentus nihil de Imperio ultra movit. Exauctoracionis Sententia ab Archi-Episcopo Moguntino in ipsa Rheni Ripa apud oppidum Lonstein Tribunali excitato publicata fuit: in qua tum alia ejus facinora recitantur, tum quod Chartis puris (Graci *χάρτες οὐρανίου* vocarunt) Imperatorio Signo signatis, imperiendis immodicus, magnarum Confusionum Occasiones daret.

Venceslaus ab
Imperio desti-
tuto FRIDRI-
CUS DUX
BRUNSVI-
CENSIS succe-
dit: huic RI-
PERTUS ELE-
CTOR PA-
LATINUS:

Anno

CHRISTI 1401.

Maximè hoc & sequentibus annis lites Episcopo Vratislaviensi Venceslaum cum Bolcone Duce Opoliensi & ejus complicitibus, Ecclesiasticarum Terrarum nefariis Invasoribus.

Anno

CHRISTI 1402.

SIGISMUNDUS Hungariorum Rex in Boemiam a subditis contra Fratrem accersitus eamque præpropere ingressus, Regno occupato fratrem abduxit, Viennamque custodiendum misit ALBERTO AUSTRIACO. Evalit ramen denuo WENCESLAUS, adjutus opera & consilio piscatoris cujusdam, & reversus Pragam mendici habitu

SIGISMUN-
DUS REX
HUNGARIE
in Bohemiam
vocatus:

Qq

habitu

habitu arceque Wissegrada recepta mox Regnum etiam recuperavit. Arcem tali Strategemate a. d. 11. Novembr. obtinuit. Mendicii Specie in arcem praesidio firmatam irrepsit, moxque Custodibus Consilio patefacto, ope eorum Praefectum oppressit & eundem coegit litteris annulo suo obsignatis praecipuos urbis ac Regni Proceres evocare ad Arcem, tanquam ad communem deliberationem, Hos deprehensos crudelibus Suppliciis interemisisse scribitur.

ALBERTUS
DUX AU-
STRIAE deli-
ctarius SIGIS-
MUNDI in
Regno HUN-
GARIAE Suc-
cessor :

Eodem anno SIGISMUNDUS: ALBERTO IV. AUSTRIACO ob collata in se beneficia, Successionem in Regnum suum eique conjunctas Provincias decrevit, si absque haerede masculo ipse moreretur. Quod si filiam vel unam vel plures susceptas reliquisset, iis Albertus condiciones Genere dignas quareret, centenaque aureum nummum Hungaricorum millia singulis in dotem numeraret; Primae hae de Regno Hungariae ad AUSTRIACOS derivando mentio: Ejusque Rei litteras vicariatus Imperii Sigillo munitas, quibus irritas facit alteras, quas olim Jodoco Patrueli super eadem re concesserat inspectas sibi testatur Gerardus de Roo Hist. Austriae lib. IV.

Anno

CHRISTI 1404.

De Foedere in-
ter BOHEMIAE
& POLONIAE
Regem Tracta-
tus :

Wenceslaus Rex Boemiae ut & jam factam sibi Injuriam vindicaret & in posterum tutior esset, cum Vladislao Poloni. Rege qui & ipse Sigismundo vehementer inensus erat, foedus Wratislaviae init. Sed ea Societas brevi in mutuas foederatorum Inimicitias erupit: Ajunt; Vladislauum ut Bojemis suam ostentaret Potentiam cum splendido plus quam quinque millium equitatu advenisse, & perhumane lauteque fuisse acceptum non sine admiratione Opum Ejus: ut etiam Sbigneo Brezio cum DC. equitibus antecedenti Wenceslaus Regem in eo Comitatu adesse ratus, extra Urbem prodierit. Octo dies de foedere inter Consiliarios Regum tractatum est: eoque res propemodum perducta erat: ut Bojemus Polono Silesiam omnem redderet, Polonus illi vicissim cum quadringentis hastatis Equitibus quoties opus foret praesto esset. Sed vel indigna res visa est Polonis esse Bojemis obnoxios, vel certe Joannes Smiritius (forte an Smirfiskius, nam eo nomine hodieque nobilis censetur familia) consilio & auctoritate praestans inter Bojemos, superveniens Rem infecit.

Sunt qui tradant, hoc quoque anno Venceslaum Regem suo & Patruelium nomine Jodoci ac Procopii Marchionum Moraviae, nec non VILHELMUM & ALBERTUM ARCHIDUCES AUSTRIAE instituto Budovicii Colloquio die Lunae quae secuta est festum Omnium Sanctorum, Foedus inter utramque familiam quondam initum renovasse invicem & obfirmasse: filiarum tamen ratione sic limitatum, ut a Successione exclusis condiciones quarentur, ac Dotes constituerentur pro Familiae Dignitate.

Glogoviae Pars
Duci Teschen-
si concessa :

Sub eadem * Tempora Venceslaus Rex Boleslao Teschenensium Duci alteram Glogoviae Partem attribuit, quae hactenus in Potestate fuerat Regum Boemiae. Constituit & Wratislaviae novum ex optimatibus Senatum, qui cum biennio post a Populo loco motus esset, non tantum Jus electionis omniaque Privilegia Wratislaviensibus Rex ademit sed & octo marcarum millium multam iisdem indixit.

Regia Turra-
rum in Thracia
constituta :

Mahometes capto Parte a Temire Scythia, Regno suo confirmato, Regiam sedem ex Bithynia in Thraciam transfudit, ex Prussia scilicet urbe Hadrianopolin. Effecit hoc Improbitas Joannis Palaeologi qui Turcis habitandi sedem primus in Graecia concessit, & quia ipsorum manibus ac armis adjutus erat, nihil contra eos hostiliter agitavit.

Georgii Scanderberg
Nativitas :

Flagellum Turcicum magno bono Orbis Christiani nascitur Georgius Castriotus: cognomento Scanderbeg: Castrioti Ducis Epiri Filius.

Anno

CHRISTI 1406.

Diffidia in
Academ. Pra-
geni :

Pragensis Academia dissipari coepit quod Wenceslaus Rex ex aulicis Culinæ suae Praefectum Rectorem constitueret, quodque Pragenses & Inquilini ceteris exteris praferri in communibus Consiliis vellent, ac in creando Rectore suffragia contra CAROLI IV. IMP. qui Academiam illam primus fundavit & constituit decreta postularent.

Anno

* Idem an. 1383, factum testatur Diploma CXIII. Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

Anno
CHRISTI 1407.

Wratlavienses in Gratiā a Wenceslao Rege recepti atque in integrum restituti.

Anno
CHRISTI 1409.

Cum in Academia Pragensi inter initia rei Hulticæ de Principatu seu Regimine quæ Academiæ Lipſiæ fundan-
Academiæ inter duas primarias Nationes: Germanicam & Bojemicam, intestini motus daſſe anſam præ-
odiaque ac conſiſtiones exorſiſſent acerrimæ, Wenceslaus Rex vel perturbatione qua-
dam ex querelis & moleſtiis multiplicibus vel eo potius conſilio ut Nationum de Pri-
matu certantium reprimere Inſolentiam, de Prærogativa Suffragiorum a Germanis (qui
eam ante id Tempus in Electione Rectoris & Examinibus cunctisque aliis conſiliis &
deliberationibus publicis ex CAROLI IV. IMP. conſtitutione tenuerant) transferenda
Sententiam tulit: Publicatam hoc anno inſeſſente circa finem menſis Januarii: novoque
Privilegio vetus Germanicum Privilegium, quo in ſerendis ſuffragiis illi tres voces, Bo-
hemi quartam tenebant, vertit, ac conſtituit, ut pro hac in Conſilio Academico in
quibuscunque negotiis expediendis Bohemi Suffragio triplici & exteri ſimplici tantum
perſungerentur. Ejus rei Indignitate commoti vehementer Germani de relinquenda
Pragenſi Academia conjunctis Conſiliis, ſtatim Sententiam capiunt, quin & jureju-
rando ad diſceſſum mutuo ſeſe adſtringunt. Ea igitur re factum ut die 11. Menſis
Maji circa horam 1. pomeridianā in magna frequentia nationum omnium præſenti-
bus quoque Conſulibus Majoris Civitatis Pragenſis Inſignia Rectoratus: nempe Sigil-
lum Univerſitatis, Statuta & Matriculam per M. Henningum Bolckenhagen id Tem-
poris Rectorem, eumque e natione Germanica poſtremum, ſolemni adhibita prote-
ſtatione deponerent, atque inde paucis interjeſtis diebus e Civitate Pragenſi abirent
univerſi: tanto numero ac multitudi-
ne ut intra octiduum Magiſtri Doctores Baccalau-
rei & Studioſi ferme vicies mille (imo ſi credimus Hagecio quadragies mille) ex Bo-
jemia diſceſſerint. Cum vero alii ut ſit) alio commigrarent, ut Hoſpitiū Muſis
Sedemque idoneam quærerent, in Miſniam quoque Regionem Bojemicæ vicinam &
præcipue in Urbem Lipſienſem magnæ Catervæ Studioſorum (numerum ajunt exere-
viſſe ad duo millia) ducibus & Auctoribus Johanne Hoffmanno: Suidnicenſi, & Jo-
hanne Odone Münſterbergenſi: Sileſiis confluxerunt, recipiente omnes perquam ele-
menter & cupide Principe & Domino Terrarum illarum Friderico: in quem demde
Electoſatus Saxoniz ab IMP. SIGISMUNDO collocatus fuit, una cum fratre Wilhel-
mo. Eſſique mox horum maxima atque benigniſſima Cura perfectum, ut iſto ipſo
anno nova * Lipſiæ inchoaretur Univerſitas, quo ulla alia optimo Jure, Rectorem pri-
mum naſta Johannem quem dixi Ottonem: Sileſiū: qui primus extiterat e Pragenſi
Academiæ Magiſtris & Doctores ſex & quadraginta, qui in Matriculam novæ Uni-
verſitatis Lipſiæ, a Principibus Fundatoribus aſſumpti fuerunt: primus item Procancel-
larius ab Academia electus ad Magiſtros examinandos & promovendos in Philoſophica
Facultate eodem hoc anno. Fundatorem eundem agnoſcit Collegium B. VIRGINIS:
Sileſiæ Nationis proprium, ad quod ædificandum Pecuniam Pragæ collectam ad con-
dendum ibi pro Sileſiis Collegium contulit. Sed cum Mors ejus improvīſa interve-
niſſet; Johannes Hoffmannus, qui in nova Academia Theologiæ Profeſſionem nec
non Canoniarum Miſnenſem adeptus, vix quadriennio elapſo Epīſcopus Miſnenſis
factus eſt, Opus iſtud abſolvit & Collegium Marianum inſtituit, in quo Collegas quin-
que Sileſiacos, & ſi libeat ſextum e Prutenis adſcribendum ordinavit.

Anno
CHRISTI 1410.

Ruperto Palatino Imperatore, cum Res Imperii Germanici per decennium ad-
miniſtraſſet deſuncto, XII. Kal. Octobr. Electores Imperii ** JODOCUM Moravia
Mar-

Ruperto Palatino
deſuncto in
Impero O-
DO II. Magi-
ſtro Moravia
ſuccediſſe

* Vid. elegans Diſſertatio de FRIDRICO Bellicoſo Academiæ Lipſienſis Fundatore: Hale
Magdeburgicæ an. 1709. d. 30. Nov. a M. Chriſtiano Hubnero expoſita, quæ & Diplomata
varia, Liſſeras Foundationis & Syllabum omnium Rectorum Magnificorum exhibet.

** Peſſina Mart. Morav. lib. IV. c. 3. ex libro anniverſariorum Eccleſiæ Metropolitanæ Pragenſis
Brunnæ an. 1411. d. 8. Jan. deſunctum tradit: itaque d. 19. Septembr. an. 1410. electus Impe-
rator, eo honoris ſaſtigio vix integroſ quatuor meſes gaviuſus eſt.

Marchionem, Johannis Bojemix Regis Nepotem, Virum (ut ajunt) nonagenarium substituerunt: sed qui suæ Electioni non plus quam sex Menses superstes fuit.

Victoria VVladislai Regis Poloniz a Crucigeris reportata:

Wladislaus Jagello Rex Poloniz, ope Vitoldi Patruelis, acie instructa Crucigeros in Borussia vincit, caelis in Prælio multis Germanorum millibus: in quibus Magister ipse Ulricus a Jungingen & Commendatores plerique. Crucigeros armis Virisque juverunt Silesiz Duces: Conradus Albus: Olsnicensis ac Johannes Monsterbergensis: cum multis nobilibus Silesis: e quibus Conradus Albus & Christophorus Girsdorfius in Hostium Potestatem venerunt, captivique in Poloniam missi sunt, ut & Casimirus Dux Stetinensis, Wenceslaus item Burggravius Dhonanus: Bojemus, Fuit ea Victoria perquam insignis, sed qua Poloni minus recte usi præclaras Rei bene gerendæ occasiones amiserunt. Scriptores Gentis, auxilio D. Stanislai: Episcopi Cracoviensis eam acceptam ferunt.

Anno

CHRISTI 1411.

SIGISMUNDUS HUNG. REX eligitur IMPERATOR:

In JODOCI designati Regis Romanorum, cum sex tantum menses regnasset, XIII. Kal. Martii (ut notat Procop. Lupacius) defuncti locum, mense Martio Germaniz Proceres, SIGISMUNDUM Hungariæ Regem, Nepotem Johannis CAROLI IV. F. Imperio Germanico præfecerunt: quæ quidem Magistratus quippe summi accessio, ut magno ei honori, ita non parvo fuit Oneri. Memorabile autem illud est, quod in dictis Comitibus de Imperatore creando, suo se Suffragio SIGISMUNDUS tanquam Marchio Brandenburgensis Regem Romanorum elegit: quod diceret, de altero nullo se certiora adfirmare posse, quam de se ipso, cum præsens Reipubl. Discrimen & imminencia pericula singularem opem desiderarent. Quam liberam SIGISMUNDI vocem admirati Electores reliqui, eum Cæsarem unanimiter salutarunt.

Dux Opoliensis in Carcerem a Senatu VVratisl. conjicitur:

Senatus Wratislaviensis, Wenceslai Regis Jussu, Joannem Cropidlo Ducem Opoliensem, Episcopum Vladislaviensem, cum nihil tale suspicaretur, captum in carcere aliquamdiu asservavit. Quam Injuriam non ferendam ratus Wenceslaus Episcopus VVratislaviensis Urbem ac Ditionem universam Sacrorum interdicto notavit, suas etiam hic partes agente Joanne P.R. Controversia tandem hac lege composita, ut Senatus VVratislaviensis coram Episcopo suo, culpam a Vladislaviensi deprecaretur, multaquæ loco tædam ceream quatuor librarum in Æde D. JOHANNIS perpetuo ardentem fervaret.

Turcarum victoria:

SIGISMUNDI Exercitus a Turcis Prælio superatus profligatusque fuit ad Columnarium Servizæ oppidum.

Anno

CHRISTI 1412.

Hyems calida:

Hyems prodigiose calida fuisse memoratur, ita ut initio Februarii flores & olera in Lithuania regione frigidissima existerent.

quam Pestis sequitur:

In Silesia ingens Pestis exorta per biennium fere tenuit.

Scepulienfis Tractus Poloniz Pignori datus:

Mahometes Turcarum Rex Regno Macedonia subacto primus Danubium trajecit: Vladislaus Rex Polon. in Hungariam ad SIGISMUNDUM IMP. proficiscitur, ac recuperata ejus gratia cum eo paciscitur, elenodiaque Regni, coronam, sceptrum, & pomum aurea, Boleslai Chrobri gladium & insignia Regni quæ Elisabeth Ludovici Regis Mater in Hungariam asportaverat, recuperat. In Poloniam cum esset reversus, venerunt ad eum legati a Sigismundo, qui octoginta millia florenorum Pragensium ab eo mutua acceperunt, dato in Pignus Scepulienfi Tractu omni, arce modo excepta.

Anno

CHRISTI 1413.

Abbatissa ad S. Claram VVratislaviæ moritur:

VIII. Id. Febr. obiit Hedwigis de Falckemberg IX. monasterii S. Claræ Abbatissa: quam intra semestre & nova Abbatissa Jutha Princeps Munsterbergensis & quadraginta novem moniales secuta.

Dux Falckenbergensis Terram VVratislaviensem deprædatur:

Bernhardus Dux Falckenbergensis subnixus Ope Boleslai Opoliensis & Johannis Episcopi Vladislaviensis in privilegio Valentini VVratislaviensis villas, VViltichoviam, VVangern, Bogenaviam, Jackschenaviam, Magnitzium, Pasterwitzium, Sirekwitzium & Galowitzium exurit, nec ita multo post Gnichwitzium quoque & Pagos alios complures deprædatur: colonis partem interfectis, partim in Captivitatem abductis.

Anno

Anno
CHRISTI 1414.

Synodus Oecumenica, quam SIGISMUNDUS IMP. ab initio Principatus, nihil antiquius esse ducens, quam uti diuturna inter Ecclesiasticos dissidia componerentur, missis ad ipsorum primates Legatis, jam ante promissam urserat, Constantiæ ad Rhenum per Lacum Acronicum sive Potanicum ad urbem præterfluentem, mense Novembri hujus anni inchoatur, finita an. 1418. circa mensem Majum. Erant eo Tempore tres, quorum quisque verum se Pontificem ferens, cæteros vicio creatos contendebat: Johannes XXIII. Gregorius & Benedictus: quorum ille Romam cum Italia & Germania pleraque addictas sibi habebat: hi vero Pisana Synodo exauctorati, Cardinales nihilominus creabant, neque Pontificatu sese abdicare volebant. Sententia autem atque decreto Concilii omnibus istis, Joanni quidem præsentì, cæteris duobus absentibus, Papatus Gubernatio adempta fuit. Acta est & Causa Religionis Bojemica, de qua ad annos sequentes. E Silesiæ Principibus Concilio interfuerunt plures: & in his LUDVICUS II. Dux Lygio-Bregensis: equitum CL. comitatu septus: qui & Festo CORPORIS CHRISTI an. 1417. in Processione, quam vocant, Gladium evaginarum Imperatori prætulit.

Concilium
Constantiense

Vladislaus Pol. Rex eodem hoc anno contra Crucigeros in Borussia rursus moveret, trahens in exercitu suo Silesiorum Duces: Bernhardum Opolensem: Joannem Ratiboriensem: Boleslaum Teschenensem: Conradum Olsnicensem: Venceslaum Saganensem: Joannem Lubensem: Conradum Album Coslensem & Venceslaum Oppaviensem. Interveniit tamen Legatus Pontificius Johannes, Laufannerfis Episcopus: qui a Rege impetravit, ut duorum annorum Inductis constitutis Constantiensis Concilii Judicio causam & Controversiam suam cum Crucigeris permitteret.

Anno
CHRISTI 1415.

Cum Ludovicus II. Sigismundo Imperatori (in cujus aulam se contulerat) carus esset, & ipse Imperator Ludovici Commodis confuleret, dedit ei uxorem Hungariam, quæ magnam vim auri dotis nomine ad ipsum attulit, unde Strelina empta est, quæ ante ad Ducatum Monasterbergensem pertinebat. Non diu vixit hæc Hungaria & sine prole decessit. Ea mortua Ludovicus ad Imp. in aulam rediit, eumque in Germaniam conitatus Moguntiam venit, ubi Imp. Convantum Electorum Imperii & Principum agebat. Ludovicus ut Principibus innotesceret, eorumque benevolentiam contraheret, Imperatorem, Electores, & alios Principes ad Convivium invitavit. Imperator vero hanc Ludovici munificentiam sibi displicere ostendit, nec tantos sumtus fieri voluit, nihilominus in sententia Ludovicus persistit, & Imperatorem ut sibi liceret idque cæperat perpendere exoravit. Verum enim vero Imperator quod aperte inhibere honeste non potuit, etiam impedire animo induxit, interdixit enim ne in tota urbe Moguntia vel privatim vel publice Aulicis Ludovici Ligna venderentur. Ibi in re subita excellens Principis Ingenium emicuit & astum astu vicit. Cum nulla lignorum ad Culinæ usum copia suppetere, aliquot plaustra Juglandium, quæ venales in foro erant coëmi, inde Ignem succendi, focum instrui & cibos coqui jussit. Eo Igne cibus fertur admodum sapidus & suavis factus esse, eaque solertia & convivis voluptati & convivatori laudi fuit. Cum ex aula Imperatoris in Silesiam rediisset, cognovit & sibi & Episcopo Wenceslao graviter succenseri Henricum Lubensem Fratrem suum, quod Lignicia & Goldberga sibi Ludovico esset attributa ab Episcopo, cum æque junctus esset Sanguine Præsuli ac Ludovicus. Erant enim fratres etiam non ex eadem matre. Episcopus ni prorsus videretur ab Henrico alienus, utque eum placaret, Goldbergam inter ipsos Fratres divisit eo Pacto, uter alteri 6000. florenorum exsolveret Goldbergam solus haberet: ea tamen conditione, ut alter a Jure Hereditatis non excluderetur: daß die Städte Liegnitz und Goldberg beyden Brüdern sollten die Erbhuldigung thun, auf daß wo einer ohne Leibes-Erben abginge, so sollten Land und Leuthe dem andern und seinen Erben heimfallen. Post hanc Transactionem Ludovicus magni animi Princeps Palestinam more ejus Seculi adire & Terram quam vocant Sanctam Religionis ergo visere decrevit: sed non bene ei hæc Profectio cessit, nam cum inde reverteretur, ab hostibus captus atque in tetrum carcerem conjectus fuit. Ibi cum parcus pasceretur & quidam Eques auratus Nicolaus Subitz. cum eo

Munificentia
LUDOVICI
II. Ducis Li-
gnicensis in
Concilio Con-
stantiensi

Ejus Iter in
Terram Sanctam

in vinculis esset, cum Princeps fame laboraret, Stibitz pane secundo & Sale contentus, reliquum cibum Principi reliquit. Redemptus fuit Princeps suorum Subditorum argento, qui fidem quam suo Principi debebant, summa cum animorum alacritate prastiterunt. E vinculis Hostium liberatus primum Pragam divertit, ibi cum intellexisset in Ducatu suo omnia esse salva, ad suos Legnicium se recepit: Post Reditum Henrico Fratri 6000. florenorum dedit, & Goldbergam totam retinuit, ea tamen conditione, ut Henrico etiam Jus hereditatis cum suis liberis & Nepotibus saluum permaneret, der gesamten Hand und Erbhaltung ohne Schaden. Inde Ludovicus alteram duxit Uxorem ELISABETHAM Brandenburgensem.

FRIDRICUS
IV. IMP. na-
scitur:

ERNESTO ARCHIDUCI AUSTRIÆ ex Cimbura Semovito Ducis Masoviz Filia, Wladislai Pol. Regis e Sorore nepte, IX. Kal. Octobr. filius nascitur, FRIDRICUS VI. postea ejus nominis Cæsar: IV.

Joh. Hussus hoc anno III. Non. Julii: sequ. vero: III. Kal. Junii Hieronymus Pragensis in Concilio ad Supplicium ducti.

Anno

CHRISTI 1416.

Nix sanguinea
in locis quibus-
dam Boemiz:

D. 23. Februarii qui fuit Dies Dominicus post festum D. Petri Cathedrati ut vocant sub Auroram, quibusdam in locis Boemiz pluit nive sanguinea, latericique coloris qua ad altitudinem unius digiti Terra fuit adoperta. De quo Chronostichon adscribere placuit Bernhardi Sturmii Patscovii:

Venturi cruor est prænunciis æthere fusus
Quo non trita prius nix rubefacta mali.

Anno

CHRISTI 1417.

WENCES-
LAO Episc.
Wratislaviensi
succedit CON-
RADUS Dux
Olsensis:

FRIDRICUS Brandenburgensis hoc anno de Marchia investitur.

WENCESLAUS Episcopus Wratislav. cum annos XXXV. Ecclesiam rexisset, jam Ætate gravis Dignitatem abdicavit, biennio ante mortem. In Episcopalem Cathedralam provisione Apostolica collocatus. CONRADUS Dux Silesiz Olsensis, Princeps, ut habent Episcoporum Vita, ad Hilaritatem & Voluptatem pronus, Vini avidus, comis & hilaris ad prodigalitatem usque: sed in cujus Regimen atroces inciderunt Tempestates, cum tam extranei Hussitz quam indigenæ Latrones & Prædones directionibus ac vastationibus in Silesiam & sacras præcipue Ditiones crudeliter grassarentur. Unde sæpius militem conscribi Ecclesiz Stipendio, castraque occupata auro redimi necessitas ipsa postulavit, ut mirum non sit si gravi Ære alieno aggravatam Ecclesiam Successori dereliquerit.

Anno

CHRISTI 1418.

Hussitarum
Rabies:

Turbulentissimus rerum in Boemia Status, omniaque intestinis fervere tumultibus: Hussitz in monasteria & Templâ irruere, ac sacra suppellectilem diripere, conflictumque indies novæ occasiones dari, & Odiorum Acerbitas eo procedere immanitatis, ut neque popularitatis neque consanguinitatis, neque ullius propinquitatis aut necessitudinis ratio haberetur: atque adeo animis efferatis neque Sexui neque Ætati neque conditioni ulli parceretur.

Seditio Plebis
VVratislavi-
ensis:

Wratislaviensis Populus contra Senatum a Wenceslao constitutum XV. Kal. Augusti: qui dies hodieque ea de causa pro nefasto habetur, rebellat. In Curia sese abdidit Senatores trepidi neque ad resistendum pares, cum ecce seditiosi cæco & populari motu, foribus effractis, imperum faciunt, eodemque furore Senatores aggressi manus & Vincula injiciunt, plerosque aut suis manibus aut per Carnificem trucidant, unum etiam e Turri præcipitem (horreo dicere) dejiciunt, quem Plebs inferne lanceis Spiculisve exceptum laniavit. Tum seras & claustra cistis, Armariis & archivis Senatus defringunt, Pecunias inibi repertas auferunt, Privilegia dilacerant, ac suo quod usui debebatur esse tollunt. Indiciū nefarii illius facinoris etiamnum præbet Janua lignea Prætorii, ictibus attrita sarioforum hominum, quæ nunc claudit Sacellum S. Martini in Cœmiterio D. Elisabethæ. Cæsorū in numero fuisse leguntur ex Coss. Nicolaus Freiburger: ex Scabinis: Johannes Sachs: Johannes Stille: Henricus Schmidt: Joannes Megerlin & alii.

Ludo.

Ludovico: Henrici Sigmarias Filio: Duci Silesiæ Lygio-Bregensi a. d. 9. April. ^{Elisabethen}
Constantiæ ad Lacum Botanicum durante isthic Concilio, SIGISMUNDO IMP. pro- ^{Fridrici I.}
movente despondetur Elisabetha, Fridrici Burggravii Norimbergensis, in quem anno ^{Elect. Bran-}
proxime elapso ob res sapienter fortiterque domi bellicque per Hungariam & Boje- ^{denburgici F.}
miam atque in Imperio gestas Imperator Dignitatem Septemviratus contulerat, pri- ^{LUDOVICUS}
mum Marchionem Brandenburgicum, ac suum in eo Principatu Successorem designa- ^{II. Dux Lygio-}
tum, Filia. ^{Bregensis du-}
^{cit:}

Anno
CHRISTI 1419.

WENCESLAUS REX BOJEMIÆ cum ab Hussitis & præcipitatos de Fe- ^{VVENCES-}
nestris Senatores complures esse de Curia exceptosque hastarum erectis Cuspidibus, & ^{LAUS REX}
alios quosdam Magistratus casos audisset, eum in modum Ira excanduit ut Apoplexia ^{BOHEMIÆ}
correptus XVII. Kal. Octobr. exstingueretur, cum vixisset annos LVII. regnasset LV. Prin- ^{obiit:}
ceps non ille quidem a Natura prorsus iners, sed qui indulgens cupiditatibus immo-
dice, sibi notas inussit. Reliquit ex Sophia Bavarica, Guilielmi III. F. de qua Æneas Syl-
vius postea Pius P. R. in Historia Bojemica scribit, quod fuerit fœmina longe Viro suo
præstantior, * Annam Richardi II. Regis Angliæ Uxorem, quæ prima, ut auctor est
Camdenus, Mulieres Anglicanas eam insidendi equo formam, quæ hodie in usu do-
cuit: cum antea parum decore divaricata: perinde ac Viri obequitarent, Cujus etiam
Mortem adeo acerbe & impotenter tulisse Maritus fertur, ut Ædes quas inhabitarat,
omnino negligeret atque averfaretur.

Obiit hoc eodem anno ** Wenceslaus: Dux Silesiæ Lignicensis, quem Episco- & VVenceslaus
palem Dignitatem abdicasse ad an. 1417. notavimus. Corpus Exanime Ottmuchoviz ^{Dux Lignic.}
ubi Collegiatam S. JOHANNIS ædem ipse vivus erexerat, primum sepultum: post ^{Episc. VVratia-}
Joanne IV. Episcopo consentiente una cum Collegio in antiquæ Civitatis Nissenfis Tem- ^{laviensis:}
plum translatum. Princeps fuit historiarum Studiosus: qui ob id Orango cuidam
Canonico mandasse legitur: ut Res Silesiæ ac Ducum Familias Tabulis includeret.
Etiã autem ille prolixum Tabularum Volumen scribere instituit: tamen vix ad Boleslai
Proceri Tempora progressus consilium scribendi abiecit.

SIGISMUNDUS: IMPERATOR: HUNGARIÆ & BOJEMIÆ REX: DUX SILESIE.

Mortuo Wenceslao Hussitæ magis magisque efferati arcem Vischegradensem ^{SIGISMUN-}
Pragæ novæ mœnibus vicinam expugnant: Præsidia oportunis Pragæ minoris locis col- ^{DUS IMP. &}
locata deturbant: D. Wenceslai Arcem in monte sitam Obsidione cingunt. Hunc re- ^{HUNG. REX}
rum statum Sigismundus Imp. ad quem Bojemix Regnum mortuo sine liberis fratre ^{Brunnam ad-}
pertinebat Jure hæreditario, Sophiæ Reginæ, Fratræ Viduæ ac aliorum nunciis edoctus: ^{veniens Mora-}
Brunnæ prima Moraviæ Civitate Conventionem indicit, eoque se ipse confert, ac Provin- ^{viam in fide}
ciam illam in fide sua confirmat. Adhuc & Regina vidua nec non Bojemorum magna ^{sua confirmat:}
frequentia. Pragæ enim inter Factiones Induciæ quadrimestres factæ erant.

Conradus Episcopus acceptis ab Ecclesia Capituloque Wratisl. ad D. JOHAN- ^{Terra Cantien-}
NIS 3800. marcis grossorum Pragenfium numeri Polonici Territorium Cantienfem, in ^{sis Ecclesiæ}
Pignus eidem concessit & assignandum curavit: sequenti anno Sigismundus Imp. id ^{VVratislav. Pi-}
confirmat, quousque facta fuerit relinquit, imo fratres in antichresin consentiebant. ^{gnoris Titulo}
^{oblata:}

Anno
CHRISTI 1420.

Post solum Brunna conventionem in Silesiam Cæsar pergit die 6. Januarii Wra- ^{Adventus IMP.}
tislaviam Regionis Metropolim ingressus: ubi post Subjectionis Juramentum sibi præ- ^{AUG. VVratia-}
stirum Cives seditiosos (e quibus XXII. magnam partem opificum Tribuni gladio ^{laviensis:}
plures exilio poenas dederunt, bonis eorum Senatus ærario adjudicatis) animadvertit:
Senatum in integrum restituit: nec solum vetera Urbis Privilegia a furente Plebe ple-
raque discepta renovatis Diplomatis integravit, verum nova etiam largitus est am-
plissima.

Com-

* Aberrare hoc loco Henelium, & Annam, Richardi II. Regis Angliæ Uxorem, Wenceslai Re-
gis non Filiam sed Sororem, itaque CAROLI IV. IMP. Filiam fuisse, Tabulæ matrimonia-
les testantur quas exhibet Clariss. Dn. Lünigius, in des deutschen Reichs-Archivs Part. Spec.
Cont. I.

** Plura de eo ad Tab. V. Genealogic. Tom. I. no. 9. dixi.

Comprehensum ibidem Civem Pragensē qui faceret doctrinā Hussi sese adferre eamque adprobare, cum ibidem R. P. Legatus adesset, Equis alligatum ad Supplicii locum raptari, vivumque cremari iussit, majore sua quam Legati a quo minime instigatus fuerat Invidia: cum praesertim minas addidisset Imperator idem de ceteris Bojemis haereticis sese esse facturum.

Officiā Contradi-
II. Ducis Olsn.
F. ALBERTO
III. Elect. Sa-
xoniz nubit:

Eodem Tempore Albertus III. Rudolphi Frater postremus inter Anhaltinos Elector Saxoniz uxorem duxit Offegam: Contradi Ducis Olsnicensis Filiam, quam ei Wratislavia despondit Sigismundus Imperator, ubi & Insignia accepit & nuptias praesente Imperatore celebravit.

Cisca Dux Hus-
sitarum BO-
HEMIAM
peruallare coe-
pit:

Postridie festi Dominicae Ascensionis Glogovia tota conflagravit, praeter Sodalium Dominicanorum Monasterium: Prae interim Induciarum Dies exierant & Hussitae quam maximas sibi vices adjungere nitebantur: Summa rerum quatuor Viris delectis commissa, quos inter primum Locum facile obtinuit Joannes quidem Trosnovius: honesto apud suos loco natus, & in Aula Regia educatus, qui a primis Adolefcentia Annis armorum Usu insuetus magnam sibi Fortitudinis ac Industriae laudem paraverat: quemque adeo Aeneas etiam ille Sylvius, Pontifex postea Romanus, nisi flagitia quaedam laudem Ejus obscurassent, optimis Imperatoribus annumerari potuisse scribit. Ob amissum casu oculum patrio Idiomate Cisca (quod monoculum notat) vocabatur: tandem utroque amisso nihilominus industrius ac felix bellator fuit. Cisca igitur post secundas aliquot velitationes ac monasteriorum expugnationes, castra quae ad Lubinicum annem habebat, loco naturaque munito, muris circumdat, & qua Parte Annis non erat, arce ac fossa munit, Tabor a castris vernaculo Sermone adpellat. Id postea Hussitis Praesidium fuit, qui & Taboritae dicebantur: Pilsnam deinde Civitatem Astu cepit. CAESAR vero collecto per Silesiam milite & Auxiliis convocatis, Bojemiam ingressus Cuthnam primum duxit, ubi arcem a Pragensibus obsesam audiens, eo accurrit, ac ferro Via aperta commentum suis jam fame prope confectis invehit, atque ut Pragenses ab Arcis oppugnatione averteret, Urbem coram obsidet. Erant in ipsis Castris praeter XIV. Silesiae Principes, in quibus & Henricus Rappoldus Glogovienfis fuit: Albertus Saxo & Fridricus Brandenburgicus: Albertus item AUSTRIACUS: Gener cum quatuor Equitum milibus qui egregiam Socero operam navabat. Tenuit ea obsidio ad sex fere septimanas, neque ad rei summam aliquid tentabatur. Pragenses enim ab oppugnanda arce ad suarum quisque rerum defensionem conversi pro aris ac focis pugnant, strenue ipsos jurantibus Taboritis, magnaue hominum multitudine indies cum armis confluentes. Qui Urbi praerant, ne populares Regi conciliarentur, veriti, ausu eos uti probra in illum & convitia palam decantarent, instigabant; Ea re animadversa Sigismundus omnium maledictorum Impunitatem per Praconem proclamari iussit. Ita tandem Caesar post aliquot Pugnas non satis feliciter tentatas hoc obtinuit: ut pactis Induciis arcem ingressus solito more Regio Diademate redimiretur atque in Bojemiam Regem inungere: Quae Res in annum incidit sequentem.

SIGISMUNDUS IMP.
cum exercitu
BOHEMIAM
ingreditur:

GEORGIUS a
Bodiebrad na-
scitur:

D. 6. Aprilis: hor. 5. M. 24. post meridiem natus est GEORGIUS PODIEBRADIUS; a Podiebrada Arce Paterna sic appellatus (Pogiebracium Sylvius & alii exteri molliore enunciatione proferunt) a Cunstato: Victorini a Cunstato: Baronis Bojemiae Filius tandem REX BOJEMIAE in serie XVI. Ortu suo Horzivicium Opidum nobilitavit.

SIGISMUNDUS IMP. atque Rex Bojemiae, Vladislao Polon. Regi si Agathiam Viduam, quae Wenceslao Regi Bojemiae proxime Vita functo nupta fuit, in matrimonium duxisset, gozalem Silesiam ultro offerebat. Haec circa annum 1421. acta fuisse Monumenta Legationum testantur.

Anno

CHRISTI 1421.

Ceterum cum praeter Spem nihil de Pervicacia sua remittere Boemos Imperator videret, relicta Praga Cuthnam rediit, fortunae cedens, quam ut aliis in bellis, ita hoc Bojemico, etsi cetera egregius, propitiam habere non potuit.

Cisca

* Codex MSus Membranaceus Familiae Podiebradicae, in quem Duces Moniterbergenses & Olsnenses sua olim ipsi Manu Liberorum & Majorum Annos natales retulere d. 23. Aprilis habet, quem nos secuti Tom. I. p. 292.

Cisca in obsidione Opidi Rabi alterum quoque oculum, quo unò Cœli Lumen tuebatur, sagitta ictus amittit: Inde Pragā ad Medicos vectus, quamvis ex Vulnere curatus vitam retinuerit, lucem tamen haut quaquam recuperavit. Cæco Populo cæcus placuit Ductor, Res apud Posterōs plus admirationis habitura quam fidei. Sic ad verbum Æneas Sylvius.

Anno

CHRISTI 1422.

Bojemi aliquot Procures abdicato Sigismundo, Vitoldum, Lithuaniz Ducem, per Legatos in Regnum vocant: Is Coributum Patriealem eo misit. Cisca vero hoc ipsorum consilium minime approbans, nullum potius Regem malebat. Moxque arreptis armis per Moraviam prædabundus in AUSTRIÆ fines excurrit, cumque Pecora omnia ab incolis in proximam Danubii Insulam transportata audivisset, callido commento, quos habebat boves & porcos, in Ripæ marginem advectos, verberibus affici iussit, quo ad clamorem sublatis reliqui ex Insula ad ipsum tranarent. Cum præda domum reversus, intestinum in Pragenses eorumque Socios bellum suscepit, cumque castra jam ad Urbem haberet, Jo. Rochezanus ad ipsum egressus omnia composuit dissidia, & Cisca cum Pragensibus in Gratiā rediit.

Anno

CHRISTI 1423.

Ludovicus Dux in Suburbanis Lignicii Carthusiam exstruere coepit & magnis Impensis ædificium absolvit, quod an. 1548. a Friderico II. iterum est destruetum.

Sigismundus Cæsar, intervenientibus Hungaris Proceribus cum Vladislao con- gressus Pacem cum eo renovavit.

Henricus IX. * Rapoldus sive Rumboldus: Dux Glogovienfis, Budiſſinæ, Gor- licii & Sittaviæ Præfectus, a Sigismundo Imp. Legatus ad componendas Lites, exortas inter Daniæ Regem Ericum & Holſtiæ Comites, nondum confectis rebus in ipsa Le- gatione morbo correptus interiit, sepultus Haderslebiæ Ducatus Slesvicenſis in Tem- plo Cathedrali. Monumento marmoreo, quod Daniæ Rex erigi curavit, & se & ipſo & Imperatore a quo missus erat dignum.

Anno

CHRISTI 1424.

Pragenses & Hussitæ ad Bruxiam fugati & a Carolostaina Arce re infecta disce- dere coacti mense Februario in Superiorem Lusatiā cum XII. millibus Mili- tum proficiunt. Sittanus enim Consul cum XII. Sociis consensit eos invitaverat: sed civium conspiratione cognita & poena de iis sumpta, Lusarii & Silesii e magno Discrimine sunt erepti. Pragenses præda ex agris abacta & villis incensis revertuntur domum. Nam obsidere opidum propter vicinas Sigismundi Copias non ausi fuerunt.

Sigismundus Imperator cum Ciscæ Hussitarum toto jam Imperio formidabilium duci cuncta videret prospere atque ex animi Sententia succedere & jam illum esse unum, e quo Res Bojemica penderent, astu eum adgreditur, regni Gubernationem, magnosque honores cum peramplio Stipendio offerens. Ille tam optimis Conditioni- bus annuens, quum se jam ad iter accinxisset, pestilenti vulnere tactus expiravit. Ferunt illum cum ægrotaret, rogatum, quo loco sepeliri vellet, iussisse cadaveri suo pellem detrahi ex eaque Tympanum fieri: nec dubitari arrepturos fugam hostes, cum Sonitum exaudiverint. De quo notum Alejari Emblema:

Cætera murescunt, civiumque filebit ovillum,

Si confecta Lupi Tympana pelle sonent:

Hanc membrana Ovium sic exhorreſcit, ut hostem

Exanimis quamvis non ferat exanimem.

Sic cuncte detracta Ciscas in Tympana versus

Bojemos poruit vincere Pontifices.

Sepulcrum ejus viſitur in opido Bojemica Czaſlavia, expressa ſculpendo effigie ejus in Tabella ſaxea eminente: Statura parva, cum barba prolixa: Supra bustum appensa est ferrea clava, nec ea quidem valde magna, quam ille in Prælio gestare conſueverat. Circum Effigiem ſculpta hæc leguntur:

Anno

* Egregia Scriptorum de eo Testimonia ad Tab. II. Genealogic. Tom. I. no. 37. adduxi.

Anno M. CCCC. XXIII. die II. ante Festum Galli,
Vita functus Johannes Ziska a Calice Rector Rerum-
Publicarum Laborantium in Nomine & pro Nomine
DEI hoc Templo conditus est.

Huffitarum in
Orphanos &
Taboritas Di-
vifio:

Cisca defuncto ejus Copiæ distractæ in duas Partes, imponente sibi una ex iis qui maxime Ciscæ fuerant addicti, nomen Orphanorum quasi significarent, jam se Patre orbos esse: altera prius Taboritarum retinente. Præfectorum utrique nomen Procopius, cognomen autem alteri Rastus, itemque Magnus: Minor alteri fuit.

Sophia Regina
Pol. coronam
accipit:

Coronam SOPHIA accepit quarta Conjug. Vladislai Jagellonis: cui interfuere Sigismundus Imp. Ericus Rex Daniæ: e Silesiæ Ducibus: Bernhardus Opolienfis: Boleslaus Teschenensis: Johannes Ratiborienfis: Casimirus Aufvicenfis: Wenceslaus Opavienfis: duo Conradi: Albus & Niger: Coslenfes: & Wenceslaus Saganensis.

Anno

CHRISTI 1425.

Concordia in-
ter Wratisla-
vienes & Or-
dinem Eccle-
siasticum:

Concordia facta inter Episcopum ac Capitulum ex una, itemque Consules ac Ci- vit. Wratisl. ex altera Parte super fluxum Oderæ.

Inter Wratislavienses & Ordinem Ecclesiasticum controversia exorta propter annuos redditus, quos nonnulli solvere detrectabant, quod dicerent, Contractum esse usurarium, adeoque prohibitum; Controversia ad Martinum V. P. R. delata contractum licitum Pontif. pronuntiavit, edita Constitutione, quæ extat in extravag. Cap. I. de empr. & vendit. ubi tamen in *enryga* pro Almicensi legendum Olomucensi, in ipso autem contextu *avri rō*, numi Polonzi, numeri Polonici, quomodo sapiusculæ in veteribus Silesiæ Diplomatibus: *Wargf Böhmischer Groschen Pösln. Zahl.*

Anno

CHRISTI 1426.

Victoria Huffi-
tarum ad Au-
stiam:

Bojemi & Huffitæ victoria potiuntur insigni ad Austriam XVII. Kal. Jul. qua Misnenses & Thuringi: Friderico Saxoniz Duce tunc in Pannonia, ubi ab Imperatore Insignia Electoratus accepit Budæ commorante, maxima clade sunt adfecti: desideratis quippe in illo Prælio plus quam novem pugnatorum millibus, ut ex Annalibus Patrii Fabricii tradit: ut Johannes Dubravius memoria prodidit plusquam duodecim: in quibus Comites aliquot & Barones, pluresque equestribus Ornamentis insignes.

Huffitarum in
Silesiam Ir-
ruptio:

Incidit in hæc Tempora Initium Huffitarum Irruptionum in Silesiam, ductore ex vicina Moravia sacrisco quodam Brodico, qui Silesiam deinde multis magnisque incommodis vehementer adflixit. Fuerunt autem illi Catervæ mixti latrunculi non solum Bojemici sed & Polonici, Hungari, Moravi & alii, in Tempa præsertim, atque Monasteria, in Sacerdotes atque Monachos summa Intemperie debachantes, atque turbinis instar celeri strage involventes omnia. Nec desunt tamen qui præcedenti jam * anno Huffitas agmine facto circa festum D. Georgii sacrum in Silesiam irruisse, ac per agrös oppidaque stragem duxisse scribunt, eaque Calamitate involutam præcipue Bolislaviam, quæ cum Dominica, quam Judica vocant, hosli paruisse, in Tempa, Domo, homines, expilationibus, Incendiis, Cædibus sævitum. Quorum vitæ parcitum, iis Ingens Pecunia imperata: quam cum Cives deprecarentur, de sexcentis sexagenis bina pensione persolvendis conventum fuit, confectæque in eam rem litteræ. Sed quibus Huffitæ non satis sibi cautum rati Civium Partem obsidum loco in Bojemiam secum abduxerunt, partem domi, pecuniæ nimirum curandæ, reliquerunt. Reversî anno haud exacto trecentis a Civibus sexagenas exegerunt: nec eo minus Incendiis ac Direptionibus plurimum damni dederunt. Captivis qui Jaromiræ detinebantur, domum quidem redeundi Potestate facta, sed quorum non pauci fame perierunt.

Anno

CHRISTI 1427.

Eadem Prædonum manus Silesiam hoc anno rursus infestavit. Præfectum tunc Goldberga habebat Georgium Unruh: qui se resistendo imparem videns, fuga se periculo

* Ad eundem cum Henelio Annum 1426. primam hanc Huffitarum in Silesiam Irruptionem refert Taitis corvus Rositzius cujus Chronicon Tom. I. exhibui.

periculo subduxit, Lignicium cum suis secedens: quos infecutus hostis non paucos ex iis aut occidit aut cepit, cumque ipsi quoque cives nulla auxiliorum spe apparente de oppido deferendo consilium inissent, ab Hussitis ad Templum D. Jodoci sibi obviam factis, in oppidum plerique retroacti, nec pauci eorum sub ipsam oppidi portam Multitudinis Collisione, quippe cum exire alii, alii contra intrare niterentur, conculeati: multi etiam in fossam subjectam præcipitati fuerunt. Qui longius jam processerant eos hostis magna celeritate infecutus partim trucidavit, partim Goldbergam reduxit, quam, cum nemo esset qui resisteret, facile occupavit, eamque indignis modis diripuit. Boleslavix molendina & suburbia cremata: cives autem trecentas sexagenas reliquas numerare coacti, cautione tamen obligatoria minime recepta. Hanovix Cives interempti omnes præter quindecim, quorum auxilium Ludovicus Dux Lubensis Oppidum suum contra Hussitas fortiter defendit. Similis Crudelitas alibi exercita: tantique Pecudum & armentorum greges præter aliam prædam e Silesia in Bojemiam abacti, ut boves quinque duobus sexagenis Bojemicis venirent.

Goldberga occupata:

Coegerat sub idem Tempus Sigismundus Imperator ex tota fere Germania vicinis Provinciis numerosum, quique ad evitendam Bojemiam satis videretur exercitum: sed nihilo prosperius re gesta, quam antea. Copia siquidem ad primum de Bojemorum Adventu nuncium inopinato quodam seu panico Terrore percussa retrocesserunt ac fugam pro Prælio inierunt. Impedimenta & machinæ bellicæ hosti in Prædam relicta: qui hoc rerum successu efferatior, non tantum domi omnia pro lubitu agebat, sed vicinis quoque gravis erat.

Copia IMP. in fugam coniecta:

Anno

CHRISTI 1428.

Hussitæ mense Martio ad Glacium castra metati, indeque ultra montana progressi in Francosteinensem & Reichenbacensem ditiones impressionem faciunt, pagos inde complures depradantur: in Strelensi Tractu villas Cœnobio subjectas immani quadam licentia vexant, templa & horrea, quin & nobilium Prætoria incendunt: magnamque ubique cladem inferunt. Pervenerunt ad Nissam usque Episcopalem Civitatem, cumque Suburbii incensis Obsidium ejus tentarent, summa Civium Virtute sunt repulsi. D. 18. Martii prælium cum iis commissum acre, in quo multi ab utraque Parte trucidati sunt: Silesius tandem miles superior, hostesque cum damno & dedecore terga vertere coacti: sed qui vindictam & furem in miseros agrestes effudere: ac biduo post Ziegenhalsum adorti, incendiis ac rapinis more solito grassati sunt, quæ quidem Calamitas monasteria etiam Camencense & Henrichovienſe, nec non Francosteinam & Bregam, pagosque circumjacentes, Ecclesiasticorum præsertim obruit. Die 26. ejusdem mensis Novorum ex improvise hostes invadunt, primoque impetu caprum diripiunt, monasterio, Templis ac Domibus incendio vastatis. Cantio inde pari crudelitate vexato suburbia Vratislaviensia spoliata inflammantur: Templum D. NICOLAI depradati: Imagines Divorum passim truncant, excepta tamen Imagine CHRISTI quam intactam reliquerunt. Sub Aprilis Initium Vexillis sublati Münsterbergam ducunt, sed Johannes Dux qua Precibus qua Promissionibus quibuscunque potuit, eos placavit, ut sine molestia discederent. In Silesiam hinc inferiorem profecti Saganum petunt: cujus Princeps Johannes & ipse certis conditionibus cum iis pactus fuit, nec eo minus tamen inde digredientes rapaces ac violentas Cœnobio intulerunt manus, Bibliothecam ejus vastarunt, ac Monachos duos, unaque cum iis Diploma quo Monasterii Jura continebantur secum abriperunt. D. 19. Aprilis Prædia quadam Strigæ vicina ferro flammaque demoliti sunt, indeque in duo agmina divisi Schönovium & Hainoviam occuparunt, plurimisque necatis utrique oppido Ignem injecerunt: Cujus rei fama cognita Leobergenses sibi consulendum rati, pontem lapideum Boberæ fluvio qui tunc excreverat, superinjectum disjecerunt, atque hoc pacto Impetum Hussitarum remorati sunt. Qui paulo post occasione capta in superiorem se Silesiam effudere, ac Glogoviam minorem nec non Falcobergam sui Juris fecerunt. Goldbergam regressi, ac Cives cruciassse certaque Pecuniæ summa ac Vasis aliquot Cerevisiæ multasse non contenti, templo ac Monasterio Injuriam intulerunt, Suppellectile hujus Sacra, quantum omnino reperire fuit, ablata, illius autem Testudine lapidea Igne supposito convulsa. Die 14. Junii Nimcium Oppidum primo Impetu cepere: indeque arcem probe munitam adorti, hanc quoque in Potestatem suam magno Provinciæ totius damno redegerunt. Quo titulati

Ad Nissam tandem Hostes victi:

Rr 2

sed Johannes
Dux Monster-
bergensis ab
Hussitis Prælio
occisus fuit:

navlati Wratislavienses, quanto potius nisi recuperare illam sunt conati: sed successu tunc plane irriti: Sub hiemem deinde alia Hussitica Manus cum circa Sittaviam Prædas egisset, multis aucta Manubiis in Silesiam contendit: cui obviam factus miles Silesius & præda hostes spoliavit & magna clade affecit, occisis quippe circiter sexcentis capitibus. At illi vindictæ cupidi mox aucto exercitu, ditioneque Glacensi vastata in Nissenlè Territorium impressionem denuo fecerunt, ipso autem Die Natali SERVATORIS Monsterbergam occuparunt: biduo post, haud procul Glacio ad Pagum Wilhelmsdorff acre Silesios inter & Hussitas commissum Prælium: in quo JOHANNES DUX MONSTERBERGENSIS obrutus numero confectusque Vulneribus cum multis strenuis Viris nobilem Animam expiravit. Reliqui Impedimentis omnibus omisis ultra flumen fugiendo salutem quæsierunt: Corpus Principis vix reperrum: quippe cum Hussitæ veriti ne Cadavera suorum insepulta canibus esca fierent, & suorum & nostrorum in unam Congeriem collecta superjecto stramine adussissent: ut minime invicem dignosci possent communisque adeo omnibus contingeret Sepultura.

Anno

CHRISTI 1429.

Wratislavia &
Svidnicia mili-
tari contra
Hussitas con-
scribitur:
Olaviam Ho-
stibus eripi-
unt:

Cum Silesia universa in metu esset propter arma Hussitica, Wratislavia & Svidnicia se conjunxerunt, quæ in reliquorum aut conseruatione aut imbecillitate pro Patria in excubiis fuerunt ejusque *παύλως* sua potissimum Vigilantia averterunt. Die qui D. Antonio sacer Olaviam Hussitis eriperunt, nec procul Svidnicia magnam illorum catervam conciderunt, adeptis Spoliis quæ ex Ducatu Lignicensi congefserant, Hussitæ contra Mense Martio arcem Ottmuchoviensem Episcopo Wratislaviensi subjectam sine ullo certamine ullove strepitu ceperunt, insignem omnis Generis Prædam isthic adepti: Deditorem fecit loci præfectus Nicolaus - - ab Alzenaw qui Wratislaviam deportatus cum impetrare non posset, ut ob familiæ honorem ipsi parceretur, biennio post in foro publico capite luit, ad D. Barbaræ sepulturæ mandatus. D. 8. Septembr. Wratislavienses Monsterbergam recuperarunt, arcemque illius Urbis disjecerunt, ac Solo æquarunt.

& Monsterber-
gam:

Anno

CHRISTI 1430.

Bojemorum in
Germaniam
Excursiones:

Bojemorum Exercitus hoc anno in vicina etiam Franconia Loca processerunt & castra locarunt in monte Babeberga distante Germanicis miliaribus duobus. Unde Pecunia accepta ab hac & Norica Civitate in Bohemiam redierunt: vid. Chron. Elwangenf.

Lithuanæ Dux
REX dictus ab
IMP.

Sigismundus Imp. ut Polonis quorum Rex rebellibus Sigismundi favebat, ac toti Silesia infidari credebatur, excitato hoste domestico domi contineret, Vitoldum Patrualem Vladislai Regis quem Lithuanis præfecerat, * Regem adpellat, sed eo ipso anno vitam cum morte commutavit.

Anno

CHRISTI 1431.

Expeditio toti-
us Germaniæ
contra Bohe-
mos Hæreticos:

Julianus Cæsarinus Cardinalis S. Angeli P. R. ut extirparet Bojemorum Hæresin ac Synodo Basileensi mox futura præsideret, in Germaniam Legatus ac Norimbergam profectus, apud Cæsarem reliquosque Principes effecerat, ut nova iterum auxilia, nova Copiæ decernerentur, ut majore mole bellum in Boemos moverent. Suscepta ea expeditio hoc maxime anno, rei que Summæ Præfectus Fridericus Brandenburgicus, cui aderant Joannes & Albertus ipsius filii, Fridricus item Saxoniæ: & Albertus ac Christophorus Baviaræ Principes. Episcopi quoque Herbipolensis, Bambergensis & Aichstetensis aderant, Moguntinus, Trevirensis ac Colonienfis auxilia haud contemnenda miserant. Advenerant quoque Georgianæ Svevorum Societatis milites atque in armis erat totum fere Imperium, præcipue vero Sacerdotes mole in hoc bellum tota incumbe-

* Cumulatius hæc exposuit Dlugossus lib. XI. quem ægre tamen habet Ducem Lithuanæ ab IMP. ROM. REGIS Dignitatem petiisse: verum a nemine alio eam petere potuit, quam ab Imp. Romano Germanico: ad hos enim AUGUSTISSIMOS PRINCIPES omnis Imperii Romani Dignitas sive belli sive pacis Titulo, felici Auspicio fuit translata, itaque & hæc Majestatis Prærogativa, Jus adpellandi Reges.

cumbebant, præter hos & Albertus quoque AUSTRIACUS per Moraviam, Bojemiam exercitum ducere iussus aderat, sed cum Cardinalem cum aliis tardius se movere neque ad constitutum diem adesse videret, retrocessit. Mox Julianus cum numeroso exercitu hostium fines ingressus, Villarum aliquot Incendia excitat, obvia quæque vastat. Eduntur multa avaritiæ & crudelitatis specimina, nec ulla aut sexus aut ætatis habetur Ratio. Non terruit hostem ea res, sed in Vindictam potius armavit, ejus adventum Germani minime expectantes subito iterum pavore correpti fugam capeſſunt: Cardinalis ea re perterritus per Interpretem fugientes allocutus hortatur, maneat, neque multi paucos, militiæ experti rudes, cum totius Gentis Ignominia fugiant, rem esse cum Hæreticis CHRISTO invisis, a quo certam promitti Victoriam. Hæc & alia multa surdis nequicquam auribus ingerebantur, effusa capeſſitur fuga, qua & Cardinalis cum aliis abripitur. Accurrunt Bojemo auctis ex hostium metu animis & ultimum fugientium agmen aggressi, nonnullos cadunt, impedimenta in Sylvarum concadibus relicta auferunt, castra diripiunt, inventa in illis Cardinalis Insignia pro Ludibrio circumferunt: moxque in vicinas iterum Provincias rabiem suam effundunt. In Silesia populabundi ad Lubenam usque provenerunt, quam cum expugnare non possent, facibus injectis exusserunt, Goldbergam tertium reversi, cum Civibus certam Pecuniæ summam extorsissent, Igne pariter injecto totum oppidum una cum Cænobio in Cineres redigerunt. In publico Periculo sese conjunxerunt Conradus Cantienſis: Conradus Olsnicenſis: Ludovicus Olavienſis, Civitates Wratislaviensis & Svidnicenſis, ac mense primum Majo Crucibergam opidum præsidio Huſſitico munitum infelicitè obfederunt: deinde totos menses duos consumserunt in oppugnatione oppidi & arcis Nimicenſis: & tamen inde quoque amissis multis Viris fortibus nulla re perfecta redierunt. Georgius Fabricius VII. Orig. Saxon. auctor est: Procopium non modo Catholicis infestum verum etiam qui a sua opinione dissentirent, (nam Secta ipsius Taboritarum erat) cum in Patria sibi metueret, in Silesiam irrupisse, nec multum quin Lignicium dolo caperet abuisse, VVratislavienses autem cum armatis Civibus occurrentes, unam ex Procopii Exercitu Cohortem cecidiſſe: reliquas quæ Nimicium fugerant obſediſſe, sed oppidum non cepiſſe.

Sileſiæ Ducum
Fœdus contra
Huſſitas:

ALBERTUS AUSTRIACUS reducto ex Bojemia Exercitu non aliquanto felicius geſſit, Moravis iis qui Orphanorum & Taboritarum Exercitibus illigati, sic afflicti, ut Pace ac Venia impetrata damnum agnoscerent, ac in Religionis Negotio, quicquid futura Baſileæ Synodus decreviſſet, id se ratum sanctumque habiturus reciperent.

ALBERTUS
AUSTRIÆ
DUX Moravi-
am ab Huſſita-
rum Turbine
liberat:

Ludovicus Dux * Lubenſis, Henrici F. Ruperti, qui Rhodiensium Equitum in numero, candida pectori cruce impressa strenue pro Religione dimicavit, frater, inter vivos numerari hoc anno deſiit. Uxorem habuit Margaretham: Joannis Ducis Opolienſis Filiam, Nicolai Sororem, quæ dotalitii more Olaviam ac Nimicium multis annis poſſedit. Ex ea binam Sobolem masculam ſuſcepit, Johannem Lubenſem, cui Ludovici Lignicenſis Agnati Filia Hedwigis nupta, & Henricum Goldbergensem Ducem, qui latis & adhuc florentibus annis obiit, Hainovix ſepultus.

Ludovicus Dux
Sileſiæ Luben-
ſis moritur:

Synodus Generalis Baſileæ haberi cœpta, ætate jam adulta, Eugenii IV. Pontificatus anno primo; Extractum hoc Concilium in annum usque undecimum finitumque an. 1442. Historiam Ejus duobus libris complexus est Æneas Sylvius, quos postea Pontificatum adeptus abolere conatus est.

Concilium Ba-
ſileenſe:

Extat de hoc anno Eugenii IV. P. R. bulla pro pugnans contra hæreticos Huſſitas cum plena remissione peccatorum si in bello occubuerint.

Durante Synodo SIGISMUNDUS IMP. in Italiam profectus, accepta Mediolani VI. Kal. Jan. corona ferrea, reliquam hyemem Parmæ tranſegit, inde primo vere.

SIGISMUNDUS
IMP. in
Italiam profi-
ciſcitur:

Anno

CHRISTI 1432.

Per Etruriam Romam delatus ab Eugenio Pontif. XI. Kal. Junii ipſo die Pentecoſtes Coronam ſolemneſſe accepit.

In Seleſia interim varii motus, ** Huſſitis ripam Viadri utramque late rursus vaſtantibus,

* Plura de Eo ad no. 29. Tab. V. Genealog. Tom. I.

** Vid. Roſſitzius ad an. 1430. 1431. & 1432.

Huffitarum Fu-
ror Silesiz Cœ-
nobis eleber-
rima dilacerat:

stantibus, multaque oppida, & in iis Praliscium, Militum, Vincigium, nec non Leubense Monasterium exurentibus. Idem fatum Trebnicense quoque Cœnobium excepit: Plumbum, quo contextum erat, ablatum: Campanæ dissolutæ, Ornamenta & Supellex Sacra reliqua direpta, ipsæque adeo Imagines argentæ quas Henricus Barbatas & B. Hedvigis Cœnobio donaverant, Avaritiæ cesserunt: Pueri adhuc complures abducti, denique equorum ac Jumentorum Greges Præda habiti.

Bojemorum ad
Concilium Le-
gati:

Bojemi ad Synodum vocati Impetrata ex omnium Sententia cum ab Imperatore Proceribusque Imperii tum Patribus Concilii Legatos mittunt, e quibus præcipui Joannes Rokyzanus: Petrus Pague Anglicus, Frater Udalricus & Nicolaus Brifspecius, Viri omnes in singulari Opinione doctrinæ & Dignitatis Magistrorum Titulo ornati: quibus ex Taborensibus adjuncti fuerunt: Procopius Rasus, eorundem Dux, Wilhelmus Kostka: Baro Postupicius: & Benedictus Maerovasus: quorum acta invenies in Frehero. Post varias quidem disceptationes, tandem capita quædam proposita, & admittenda fuere quatuor, in quibus primum fuit atque præcipuum, de Calice cum omnibus in sacra Cœna communicando, quorum Capitum concessione Bojemica Ecclesia cum Romana denuo coniungeretur. Ita Controversia est direpta & reconciliata Gratia. Compactata vulgo appellatur, de quibus etsi est amplius etiam questum, tum bello represso, quam sapius postea, cum Sigismundo tamen ita natio Bojemica pacificata, sedata paulisper Turba, quiesque Regno quædam restituta fuit: neque eo minus tamen odia Bojemorum adversus Germanos tum irritata, longo Tempore durarunt: sicut fieri solet in bellis Civilibus, ut nunquam evalescant aut sanentur Vulnera horum, ne ad posteros quidem.

Quies BOHE-
MIE restituta:

Anno

CHRISTI 1433.

Bellum civile
inter Silesiz
Duces Ratibo-
riensem ac O-
poliensem:

Nicolaus Dux Ratiboriensis contra Boleslaum Opoliensem Vladislai & Agathæ Masoviensis filium Huffitarum fautorem arma expedit: cumque aliquandiu dubio utrinque Marte pugnatum fuisset, Ratiboriensi tandem secunda Prælii Fortuna fuit.

Petrus Polo-
nus, Dux Huf-
fiticus Wratis-
laviensem ma-
nu captus:

Mense Martio Petrum Polonum Ducem Huffiticum ac Latrunculum nobilem qui arcem Nimicensem tenebat, reversurum eo unde infaustum Pedem extulerat, Wratislaviensem & Svidnicensem copiarum celestiter insequuntur & cordate aggrediuntur. Fit conflictus acer, in quo Polonus multis suorum desideratis capitur, omnique Præda, quam in Bojemiam asportaturus erat spoliatur.

Eidibus Martii obiit Clara Reichardia XIII. Abbatissa S. Clara.

Ludovicus Olaviensis Dux vendit Castrum Jelsch Coarado Episcopo VVratislaviensi.

Anno

CHRISTI 1434.

Bellum Silesiz
inter & Polo-
nos sopitum:

Vladislao Polonia Rege defuncto, cui filius successit cognominis, Silesiz a Polonis multoties irritati finitimas sibi Oras Nicolao Kornitio cognomento Sestrencio, Duce infestant, quos ulturus Cristinus Cozeglovius Castellanus Sandecessis Oliviciam opidum in Silesia interceptit. Conventu tandem Bendini habito Pax renovata his conditionibus, ut Nicol. Kornicius turbator Pacis una cum Sociis suis utrinque pelleretur: Damna data, acceptave invicem compensarentur: Deinceps vero si quod Latrocinium ab alterutris in alteros patraretur, ad id armis persequendum ut præsto essent si quoque ipsi a quorum Parte id extitisset.

Arx Nimicen-
sis a Wratisla-
viensibus ex-
pugnata:

Wratislavienses suis & suorum copiis instructi Nimeium oppidum & Arcem unde multa fiebant in vicinos agros excursions, arcta Obsidione cinctum, circa finem anni expugnaverunt, hostiumque compluribus trucidatis arcem demoliti sunt. Captus & hoc anno in Silesia Brodicus una cum aliis quibusdam Huffitarum Capitaneis & Ductoribus.

Duces Huffita-
rum cæli:

In Bojemia milites nonnulli cum quibus Pragenses Calixtini (quomodo a Basileensis Concilii Tempore & ante nominati, qui Sacramentum tantum integrum retinebant, cum e contra Taboritæ & hoc Caput & Hussi cætera retinerent universa) ac Pilsinenses sociæ arma junxerunt, Taboritas adoriuntur, præliisque aliquot superiores, utrumque Procopium cadunt. Reliqui amissis ducibus parvo negotio subjugati dissipatique: neque unquam postea armis eos decertasse reperitur. Successerunt autem illis postea

postea, qui Fratres tantum appellari fuere, & non Taboritæ quorum Reliquiæ sunt hodiernæ fratrum Ecclesiæ in Bohemia & Moravia: de quibus exstant historica narratio- nes Virorum Clarissimorum Joachimi Camerarii & Esrami Rudingeri.

IX. Kal. Sept. factis concessit Johannes de Hassia: M. D. Canonicus & Decanus Ec- clesiarum VVratislaviensis & Lignicensis: Physicus pauperum: de quo Dissichon:

Pauperi eram Medicus, sacris licet additus aris,

Sic Templo Lucas præfuit ipse suo.

Johannes de
Hessen; Canon.
VVratisl. mori-
tur:

Anno

CHRISTI 1435.

Conradus Episcopus Wratislaviensis cum alio modo non posset Ortmuchoviam recuperare, Wratislaviensibus captivos Hussitarum Ductores extorsit, eisque Liberta- tem pactus, arcem suam recepit.

Ortmuchovia
ab Ep. VVra-
tisl. recepta:

Anno

CHRISTI 1436.

Sigismundus Imp. rebus in Hungaria compositis assumpto secum Alberto Gene- ro suo, Iglaviam quod est in Bojemia ac Moravia confinibus opidum ad diem consti- tutum venit, quo frequentes jam Bojemi confluerant. Aderant quoque Fridricus Constantiensis Episcopus & alii nonnulli Basileensis Concilii Legati. Ibi postularis aliquot Bojemorum auditis atque comprobatis, concordia inter ipsos ac Synodum pacta, Imperatoris Auctoritate confirmatur. Subsequitur mira Animorum mutatio. Sigismundus antea invisus fausto festoque Ordinum plausu exceptus, Pragam deducitur, ubi in Verba Ejus denuo juratum, & uxori Barbaræ Corona ab Episcopo Constantiensi imposita est.

SIGISMUND.
DI IMP. ad-
veniens Pragæ:

Lupacius Barbaram coronatam scribit an. 1437. III. Eid. Febr. qui fuit feria secun- da Dionysiorum, sive ut nunc appellant, Carnevalium, id. Muneris peragente Phil- berto Constantiensi post & Prageni Præfule.

Barbara: Ru-
perti D. Lign.
F. Rudolphi:
Elect. Saxoniæ:
Vidua moritur:

VII. Eid. Maji obiit * Barbara: Ruperti Ducis Lignicenf. F. Rudolphi Electoris Saxonie Vidua, Mater Sigismundi & Wenceslai, qui noctu Svidnicii ad Elstram mina Turris oppressi perierunt.

Ultimum vitæ hunc quoque annum habuit ** LUDOVICUS II. Dux Lygio-Bre- gensis: Dominus Trincinenfis Comitatus in Hungaria, princeps locuples ac Sigismun- do Cæsari in cujus Aula juvenis vixit gratissimus, fato functus, Calendis Maji, ut habet Crentzhemius. Uxores illi duæ, quarum prior Elisabetha Ungarica sine liberis obiit: posterior Elisabetha: Fridrici Burggravi Norimbergensis: Electoris Brandenburgici Filia, quæ filium peperit *ομιόνιον* sed in Juventute factis sublatum, sepultum Nimeii, tum Hedwigin ex Dispensatione Pontificis nupram agnato Joanni Duci Lubensi, nec non Magdalenam, Uxorem Nicolai Opoliensium Ducis: cui Dotis nomine Bregenſe Ter- ritorium oppignoratum. Hæreditas itaque Ducatus Lignicenfis ad Henricum Luben- sem fratrem Ludovici rediit: quod indulgens erga illum Vidua ut Lignicia dum vive- ret frueretur, permisit: quin & ut secundas nuptias cum Wenceslao Duce Tiffinensi formoso Principe celebraret, concessit, verum inauspicatum fuit Conjugium. Nam in tantas Discordias conjuges inciderunt, ut gratia inter eos reconciliari nullo modo potuerit. Wenceslaus magnam Pecuniæ summam a Lignicenfibus dotis nomine ex- tortit, & relicta Coniuge in Ducatum Tiffinensem se recepit. Elisabetha deinde fili- am suam natu minimam Hedwigin, Johanni Henrici Goldbergensis Fratri, Ludovici III. Lubensis Filio despondit, ex R. P. dispensatione in matrimonium dedit: ut Duca- tus Lignicenfis penes istos Coniuges permaneret: ipsa Lignicia dominaretur. Habi- tavit apud matrem Lignicii Hedwigis, quæ Marito suo Duci Johanni filium peperit FRI- DERICUM ejus nominis Primum; Eum etiam Elisabetha ut legitimum & verum hæ- redem Ducatus Lignicenfis apud se fovebat. Conradus Episcopus VVratislaviensis ut expleret suas lacunas, prædia Hussitarum in vicina Bojemia & Moravia ultro depopu- latur, eosque magis irritat.

Anno

* Vid. quæ ad no. 8. Tab. V. Genealog. Tom. I. dixi.

** Vid. l. c. n. 24.

oppido erant Casare digresso ad suas quisque sedes dilabuntur, quos inter maxime miserabiles Poloni, fame prope enecti, amissis Equis pedibus plerique per devios ignota Regionis Calles domum sese conferunt.

Dum hæc in Boemia aguntur, Vladislaus Pol. Rex ingenti cum Exercitu Silesiam ingressus ad Oppaviæ castra posuit, ac Provinciam graviter affixit, idem ab altera Parte in Agro Glogoviensi majoribus Polonis facitantibus Causæ pratexebantur: quod Silesiæ Partes ALBERTI sequerentur & quod latrocinii Polontani infestare non intermitterent, adhuc adulterina moneta cudenda & importanda non parum incommodi Poloniae inferrent. Itaque Vi metuque adacti Wenceslaus Opavienfium & Ratiboriensium, Boleslaus Glogoviensium & Teschinenfium, Bernhardus item Joannes ac Nicolaus Opolienses Duces, & Brigenfis Nobilitas fœdus cum Vladislao & Casimiro inierunt, CASIMIRUM electum Boemiarum Regem approbarunt, tum demum * tamen se in Verba Ejus juraturos polliciti, ubi is Diademate a Bojemis fuerit redimitus. Oswencimensium vero Duces Wenceslaus: Primislaus & Joannes primi omnium sponponderunt, se contra Casimirum nemini adfuturos esse: quod si aliorum Silesiorum Voluntates in eum inclinarent, se pariter in verba Ejus juraturos esse. Parabat Vladislaus ex Silesia progredi ac suis opem ferre, sed cum de statu rerum Boemicarum, deque Cæsaris qui Praga relicta Gorlicium Lusatiæ Urbem atque inde Wratislaviam accelerabat, inopinato Occursu apud Opaviam cognovisset, imparē se agnoscens, retro qua venerat profectus, agros depopulatur. Venit autem ALBERTUS Wratislaviam a. d. 18. Novembr. quo cum principio anni sequentis

Turbæ in Silesia exorta:

ALBERTUS
IMP. Wratislaviam adpulit:

1439. sese contulisset Rodericus, Burgenfis Episcopus, natione Hispanus, in hoc a Concilio Basileensi Legatus, nec non quatuor Vladislai Regis de primoribus Legati, quorum Princeps erat, Archiepiscopus Gnesnensis, frustra inter Cæsarem ac Polonum Pax tentata fuit: Induciæ modo aliquot dierum, Burgenfis maxime opera, Namslaviæ sunt constitutæ.

Adfuit tum Imperatori Albertus Brandenburgicus, is qui ob invictum Animi pariter ac Corporis Robur, Achillis Germanici postea Cognomen tulit: quem Cæsar Silesiæ id petentibus finium defensorem ac Injuriarum Vindicem, totique Silesiæ Præfectum constituit, qui crebris in Polonum agrum excursionibus late Prædas egit, & obvia quaque Igne ac ferro vastavit. Certa tamen Pax in Silesia non fuit ab anno 1420. ad Regnum usque Vladislai Poloni an. 1490. quo quidem quieverunt bella, sed successerunt latrocinia bellis terribiliora.

BARBARA
IMPERATRIX moritur:

Calendis Maji BARBARA Regina postquam Græci in Vita turpi & fœdis libidinibus consensuit, peste extinguitur: Corpus Pragæ delatum est ibique sepultum.

Correxit eodem Tempore Imperator Statum Republicæ Wratislaviensium, multa insuper XX. aureorum mill. iisdem dicta, quod nullum ex Aulicis Cæsar in Aedes primarias, quæ in foro sitæ, recepissent, sed hospita iis in angustioribus sive plateis angustioribus minus commoda designassent.

Cæterum haud multo post Imperator, forte gradu delapsus ** Pedem graviter offendit, ex eoque casu postea subelaudicavit, quod tum nonnulli futura ruina prælagium & Omen sunt interpretati.

ALBERTUS
IMP. in Hungariam redit:

Wratislaviæ digressus Die qui D. Stanislai Memoria consecratus, ad Bellum Turcicum in Hungariam sese ALBERTUS contulit, cujus adventu cognito Amurathes Turcarum Rex Sinderoviæ Regiæ in Servia sive Rascia arcis oppugnationem eo acriter urgit, necquicquam ad extremam diligentiam reliquum fecit, quoad arcem eum oppido vi expugnaret. Victores Cardem in omnes ejusvis sexus & ætatis exercebant, Georgii Despotæ filios duos Stephanum & Gregorium captos, tandem æris lamina oculis obiecta excocant, eorum autem Sororem Tyranno in Concubinatū seu potius in foedissimam Servitutem mancipant: tum firmatis Præsidio locis opportunis retrocedunt. Animum ac vehementiam Tyranno addiderat Georgii Despotæ Timiditas,

* Vid. Dipl. CXXX. Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci.

** Pohlus in Annal. Wratislav. MSis ad an. 1438. „D. 18. Novembr. am Abend Elizabeth kam Kayser ALBERTUS mit seiner Gemahlin durch Görlitz in Schlessen zum ersten mahl gen Breslaw, ward ganz herrlich empfangen, verharrete daleib bis auf den Frühling des folgenden Jahres. In seiner Herberge, bey dem güldnen Becher, begegnete ihm ein großer Unfall, denn er von der Stiegen herab gefallen, und eissen Schenckel dermaßen beschädiget, daß Er von der Zeit an begunte zu hincken.“

tas, qui in Ungariam aufugerat, ac filios in Periculo reliquerat. ALBERTUS ea re motus Exercitum dimittit, cum præsertim ex Ventris profluvio multos misere absumi videret, ac ipse eadem quoque Lue laborare incepisset. Causam tam perniciosi malum nimium fuisse æstum perhibent, quod ipse sibi immoderato Peponum usu immedicabile reddiderat. Budam primum delatus, cum morbum ingravescere videret, Viam versus *Φίλον εις πατρίδα γαίαν* Iter arripuit: cumque de Viæ laboribus nihil remitteret, haud procul Pifonio, ad Pagum Mogrov in Insula Schutt vi morbi victus die Simonis & Judæ * VI. Kal. Nov. obiit: ELISABETHÆ Coniuge gravidarelictæ & ex ea duabus filiabus, Anna quæ deinceps Guilhelmo III. Saxonix Duci nupta est, & ELISABETHA, quæ data est in matrimonium Casimiro Polon. Regis. Corpus defuncti Albam Regalem vidua deduxit, ubi in maxima hominum frequentia iuxta ei perfoluta, Corpusque Regio Sepulchro ad Larus Soceri Sigismundi illatum est. Princeps fuit omnibus Virtutibus heroicis præstans: cuius eo acerbior Mors visa, quod in ipso ætatis flore, quum summa sibi optimi quique de eo sperarent, repente decessit: non parum Ejus Desiderium augente Regnorum Hærede incerto: reputantibus cunctis, quantum Superioribus Temporibus malorum pertulissent, Competitoribus inter se dimicantibus.

sed Ventris
profluvio haud
procul Pifonio
moritur:

Vitam hoc anno cum morte commutavit ** JOANNES DUX SAGANENSIS: JOHANNES Henrici Frater, Princeps crudelis: ut qui Conjugem suam Filiam Landgravii Thuringiæ calcaribus per *ββιν* agitavit, eanique cum duabus filiabus & tribus filiis domo eiecit; adhuc Abbati Saganensi Ladislao Oculos eruit. Familiari Sermone dixisse solitus legitur: non se moriturum, priusquam Turris Saganensis cecidisset, quæ cum isto anno caderet, die Jovis antecedenti Quadragesimam: Princeps in se descendit, ac penitentia ut ajunt acta post Pascha moritur: relictis Filiis quatuor: WENCESLAO qui Wratislaviæ in Orio consenuit: RUDOLPHO: BALTHASARE ac JOANNE, filiabus autem tribus: SCHOLASTICA: quæ Cæsaris Aulam secuta Virgo moritur: ANNA: quæ Alberto Comiti Ruppiniensi ac Lindaviensi in matrimonium collocata: denique MARGARETHA: quam alii Volrado Comiti Mansfeldico: alii Henrico Duci Brunsvicensi: Dynastæ in Grubenhagen nuptam volunt. An vero & AGNES huic tribuenda, VVilhelmi Landgravii Thuringiæ, Marchionis Misniæ & Comitis Palatini Saxonix Uxor fundatrix Ecclesiæ S. Georgii apud Altenburgenses circa annum CHRISTI 1473. defuncta, viderint Genealogi.

JOHANNES
I. Dux Saganensis obiit:

Anno

CHRISTI 1440.

LADISLAUS: Alberti Imp. F. posthumus: Sigismundi Nepos: CAROLI IV. Pro-Nepos: in arce Comora *** nascitur VIII. Kal. Martii, quem Regina Mater vix quatuor menses natum Albam Regalem deportari, & Cunis Regio Solio impositis, morem solemnem Coronationem ceterasque Cereemonias, quantum immatura Infantis ætas ferebat, ipso Pentecostes die peragi curavit, jurante pro eo in Leges Udalrico: Ciliensi

LADISLAUS
REX HUNGARIE &
BOHEMIE
nascitur:

* Vitus Arenpeck in Chron. Austriaco ad an. 1439. „In vigilia apostolorum Simonis & Judæ obiit Serenissimus Princeps ALBERTUS V. Rom. Hungar. & Boh. Rex gloriosissimus, Dux Austriæ & Styriæ, fidelissimus Marchio Moraviæ.

** De Liberis Ejus vide Tab. nostram II. Genealogicam Tom. I. Tres filias ipsi fuisse probamus: Hedwigen: Bernhardi VI. Principis Anhaltini: Margaretham: Henrici Ducis Brunsvicensis: & Annam: Alberti Com. Ruppiniensis Conjugem: quare cum Hedwigen Henelius omiserit, nos ex Henelio quartam nunc filiam, SCHOLASTICAM nempe: Johanni I. addimus, nomine Matrem Scholasticam referentem, quam RUDOLPHI III. Elect. Saxonix Filiam fuisse Diplomata l. e. ad no. 46 testantur.

*** Viti Arenpecki Chronicon Austriacum: „Inclitæ Indolis speciosissimus Adolescens LADISLAUS: Rex Hungariæ: Bohemiæ: Dalmatiæ: Croatia: Serviciæ: Rasciæ: Gallitiæ: Ladomeriæ: Comaniæ: & Bulgariæ: Dux Austriæ: Slesiciæ: Lucenburgæ: Stiriciæ: Carinthiæ: & Carniolæ: Landgravius Alfatia: Marchio Moraviæ: Burgoviæ: & Lufatiæ: Comes Habsburgi & Tyrolis: Pheretis: Kyburgæ & Chiny: & Dnus Marchiæ Slavonicæ & Portus Naonis: Divi Caroli Quarti Romanorum Imperatoris, Bohemiæ Regis Pro-Nepos & Serenissimi Sigismundi similiter Romanorum Imp. ac Hungariæ, Bohemiæ &c. Regis Nepos; & Illustrissimi Alberti: Romanorum: Hungariæ: Bohemiæ &c. Regis Austriæque Ducis ex Diva Elizabethâ conthorali prædicti Sigismundi Filia, posthumus regio Castro Kamaron Hungariæ VIII. Kal. Martii in die Cathedrali S. Petri, ortus anno Dmni M. CCC. XL.

VLADISLA-
US REX PO-
LONIE eligi-
tur REX BO-
HEMIAE:

ensi Comite: inde Vicegradum una cum Regiis Insignibus deduxit. Sed cum nec ar-
cis munitioni nec Hungarorum animis satis fideret ad Fridricum AUSTRIACUM,
quem hoc ipso anno ad III. Kal. April. Germaniæ Principes uno consensu Regem Ro-
manorum declaraverant, hujus quidem nominis tertium, iis vero qui Ludovici Bava-
ri antagonistam Catalogo Caesarum non expungerunt, Quartum, Posthumi Agnatum
confugit: ejusque fidei & Regium Puerum & Coronam quam deceptis Proceribus se-
cum asportarat, commendavit. Advenit interea, quem ad Regnum Maximates de
Reginæ gravidæ Partu incerti, Joanne Hunniade Corvino: Transylvanæ Regionis
(quam Germani septem castra nuncupant) Regulo præcipuo Auctore, Reginaque tunc
non tam consentiente, quam non reculante, accessiverant, Vladislaus Rex Poloniae,
qui & ipse Hungariæ Rex in Alba Regali a. d. 17. Julii coronatus est, cumque vera ad
eam corona deesset, quippe quæ in Regina erat Potestate, e Simulacro S. Stephani
(quod in funestum augurium a nonnullis tractum fuit) Diadema sumtum, ac re ju-
bente in coronandum Poloni Caput usurpatum. Imposuit autem Diadema utrique Re-
gi idem Antistes, Dionysius Zechius: Strigoniensis: Metropoli Cardinalis: Ladis-
lao quidem volens, ac Vladislao coactus, Æneas Sylvius hanc Polonorum in Fami-
liam Austriacam gravem Injuriam mire exaggerat Epist. 101. idemque epist. 40. non
potuisse aut matrem aut Populum aut instantem belli Metum Jus Infanti auferre atque
alteri concedere graviter contendit.

FRIDRICUS
Elect. Bran-
denburgicus
moritur:
Albertus Dux
Bavariæ Bohe-
miæ Regnum
recusat:

In nova Marchia d. 21. Sept. diem suum obiit Fridricus Elector.

Gubernatores
Regni Bohe-
miæ designati:

In Boemia quoque magna fuit Procerum in eligendo Rege Dissensio: post mul-
tas Disceptationes Regnum Alberto Bavariæ Duci, cum propter spectatam ipsius Vir-
tutem, tum propter Infantis Posthumi Ætatem Gubernaculis & instantibus Periculis
minime sufficientem, certis quibusdam Conditionibus delatum. Verum ille Legatis
gratias accurate & benigne egit, magnæque moderatione oblatum ultro Regnum re-
cusavit, cum & Jus Infantis offenderet eo magis tutandum, quo minus ille (hoc ipse
miserandus) posset: & Caesaris Prohibitionem a quo sibi ne Pupillo Paternum Avi-
tumque Regnum ereptum iret, denunciatum esset, allegaret.

Hinc ad Fridricum IMP. ipsum itum, qui simili modo, qua Regnum ne in agna-
tum videretur Injurius, qua Regni Tutelam dissidiis Gentis Boemiæ territus, mo-
lemque Regni turbulenti averlus, accipere renuit, curæ sibi interim futurum polli-
citus, ubi REX Puer bene educaretur, eaque in re nullum se privatam spectare velle
Emolumentum: Tandem igitur LADISLAO legitimo Hæredi Regnum decretum:
duoque interea Gubernatores designati: Maynardus a Nova Domo & Prasce suæ uter-
que factionis Princeps, qui cum diversâ in Religione sentirent, non diu inter eos Con-
cordia servari potuit.

Anno

CHRISTI 1441.

eminet inter
omnes GEOR-
GIUS PODIE-
BRADUS:

Præcone per mortem sublato, Maynardus solus rerum in Boemia potiri cœpit,
sed cui statim ab Hussitis Collega datus sive potius æmulus GEORGIUS PODIEBRA-
DIUS: Baro a Kuntstadt: Vir rei militaris Peritia, rebusque strenue gestis insignis; Is
vero majora animo agitans Pragam omnem cum Arce suam in Potestatem hoc modo
redegit: Mittit conjuratos qui constituta Urbis invadendæ Die Incendium in Parte
Urbis admodum remota excitant, concurritur ad Ignem restinguendum, interea Ge-
orgius ex adversâ Parte cum Copiis muros invadit, nec mora: proditores portas in
instanti aperiunt, trucidantur resistentes: ex eoque Tempore, Maynardo in Vincula
conjecto, Podiebradiumque abducto, Praga omnis totaque Boemia GEORGIO,
Hussiticarum rerum fautori Patronoque paruit. In Silesia tamen ad neminem unum
summa Imperii rediit, sed separatim suas singuli ditiones ad arbitrium suum admini-
strarunt, sic tamen ut LADISLAUM plerique pro Rege agnoscerent, ac pro eo cum
Germanis, Austriacis, Moravis ac Hungarorum Parte, quibus Sigismundi atque Al-
berti grata erat memoria, Inimicitias adversus Polonos exercerent.

Johannis Hun-
niadis Victoria
a Turcis repor-
tata:

Ceterum dum in Hungaria Reginam inter ac Polonos coronæ causâ acriter disce-
ptatur: Amurathes Turcarum Tyrannus eam Occasionem minime negligendam ratus
insignem Exercitum conscribi curavit, qui Mesire Bego Duce per Valachiam Trans-
alpinam in Transylvaniam irrumpens a Joanne Hunniade, paucis admodum Copiis
instructo, una cum Duce ejusque filio feliciter cæditur & profligatur. Turcarum
XX. millia periisse scribuntur, ex Ugariis autem tria circiter millia desiderata.

Anno

Anno

CHRISTI 1442.

Poloni Majores facta manu Silesiam depopulantur, ac latrociniis infestant: qui-
bus vicem reddentes Silesii Velunense Territorium vexant, Leonhardo Hassenhei-
mer: Austriaco Duce, qui ab Elisabetha Regina Wratislaviam missus bonam in re-
primendis Polonis operam navavit. Sed obstiterunt diffidia domestica: ab Conrado
quippe Albo, Olsnicensi, qui superioribus annis Rege LADISLAO deserto sese cum
Polonis conjunxerat, magno illorum agmine in Silesiam deducto. Quibus impares
Wratislavienses inducias cum Conrado pacti sunt: suburbia interim Lignicentia a Con-
rado vastata, & cremata, sicut & multa ex vicinis Oppidis.

Bellum Silesios
inter & Polo-
nos exortum:

In Hungaria magno Partium studio, ne Regnum nobilissimum intestinis discor-
diis laceratum immanissimi Turcarum Tyranni Prædæ exponeretur, de Pace inter Vla-
dislaum & Elisabetham Reginam Viduam actum, jamque inventæ erant Concordiæ ra-
tiones, nisi Spem Pacis repentina Elisabethæ Mors præcidisset, quæ Jaurinum a Vladis-
lao reversa, cum levi morbo tentari cœpisset, triduo post magnis Torminibus inte-
ruit, a. d. 24. Septembr. non sine * Veneni Suspicionem ob moriendi Celeritatem.

ELISABETH
REGINA
HUNGARIÆ
moritur:

Hyems hujus anni tam continua & acris, ut molendinorum Ulu cessante, frumen-
tum in Mortariis contundi oporteret.

Hyems acris:

Glogoviæ Incendium fuit in Platea Judæorum Die S. Marci: qua occasione Po-
pulus usus domus Judæorum diripuit ac Synagogam evertit.

Incendium
Glogoviæ Ieb-
orum:

Anno

CHRISTI 1443.

Regina Vidua defuncta Hungari prope omnes, qui cum illa senserunt, ad Vla-
dislaum defecere, quæ Res magna ejus factioni momenta attulit: Bojemi contra, qui
sub Joanne a Brandesio cognom. Grisca, aliisque Præfectis Caffovianæ Provinciæ loca
quædam munita tenebant, ad FRIDERICUM Regis posthumi Tutorem respiciebant.
Is vero Pupillum impensiore Cura observans: Bojemos Ejus Vindices latius in Hostem
excurrere & ex eorum agris, quod adversæ factionis erant, prædas agere patiebatur.

Turbæ in Hun-
garia & Boho-
mia:

Circa eadem Tempora Vladislaus Hunniadis victoris infestans, majori stipatus
Exercitu, & ipse in Hostem profectus, magna in eum clade adfecit: adeo ut Amu-
rathes ad Pacem ultro petendam inclinavit: quam Despota Serviciæ adnitente, facilius
admisit Vladislaus, quod intestinis bellis fluctuare Poloniam nunciaretur, & Fridri-
cum Cæsarem Adversarium haberet, a cujus Amicitia Hungarorum Proceres nonnulli
non erant alieni. Pax igitur in decem annos facta est: Hungaris in Evangelium CHRISTI,
Turcis in suum Alcoranum jurantibus. Hanc Pacem Julianus Cæsarinus Cardinalis,
Pontificis Legatus, quam ne fieret, impedire nequiverat, factam disturbare omnibus
modis nitebatur.

VLADISLA-
US REX
HUNGARIÆ
& Poloniæ Pa-
cem cum Tur-
cis ad Decem-
nium sancit:

Silesia latrociniis Cladibus hoc etiam anno vehementer afflicta & vastata pas-
sim a Prædonibus Bohemicis Polonis & Indigenis quibus se Conradus Albus Olsnicen-
sis junxerat. Quæ causa fuit, ut Wratislavienses fœdus fecerint cum Wilielmo Oppa-
viensium & Monstbergenfium Duce, cujus Auxilio multas arces a Latrunculis occu-
patis expugnaverunt ac diruerunt: quas inter Carpensteinum, Neuhaus prope Parsco-
viam, nec non Teppilwodam fuisse sed Episcopo Wratislaviensi reddita in Annalibus MSS. le-
gere memini: idemque testatur Pohlius.

Silesia Latroci-
niis vastata:

Anno

CHRISTI 1444.

Vladislaus Rex Hungariæ & Poloniæ, Pacem cum Turcis ad decem annos factam
sustulit, coactisque ex Hungaria Copiis, & Auxiliis undique accersitis Turcarum fines
invadit

Vladislaus Rex
Hung. & Polo-
niæ ad Varnam
Clades.

* Claris hoc affirmat Verbis Viti Arenpecki Chronicon Austriacum: Tom. I. Script. Rerum
Austriacarum R. P. D. Hier. Pez: pag. 1254. „Ipse denique ELIZABETH intoxicata, ut
dicebatur, per Regem Wladislaum in Matris martiris (i. e. in vestibus aut pellibus
„marturum sive martium) anno Dmni M. CCCC. XLII. feria IV. ante S. Thomæ Apostoli in
„Pisonio moritur.

Eundem diem Obitus refert Paltrami seu Vatzonis Consulis Viennensis Chronicon Austriacum
ad an. 1442. l. c. p. 735.

invadit sperans se facile capturum omnia, quæ in Europa Turcæ Græcis ademerant, cum Amurathes procul in Asia Bello Caramanico distineretur, & Christianorum Clasis Angustias Helleſponti obſideret, hostem ex omni Græcia promptius ut videbatur excludere. Suas itaque promovebat Copias appetente jam Hieme, recta petiturus Callipolim, sed illas longe minores quam oportebat, cum ad famam initæ Pacis maxima Pars Cruce signatorum domum abiisset, & Poloni simul & Valachi discessissent. Nicopolin Bulgaria cum ventum esset, Rex obvium habuit Draculum, Valachia Principem Montanæ, Virum impigrum & manu strenuum, qui Regem conspiratus, Exercituumque & Militum paucitate consternatus, Vladislaum per omnia Sacra perque Salutem Orbis Christiani obtestari coepit, ne tenderet ulterius, sed Populos reduceret suos, & in loca tutiora se reciperet; Imperatorem Turcicum ajebat, si venatum exiret, majorem secum trahere Comitatum, quam esset totus Christianorum Exercitus & insuper hyemem instare, quæ rebus gerendis magnopere sit offutura. Verum cum Fata urgerent Europam, Consilium hoc saluberrimum, quod omnes partim invidi & malevoli, partim timidi & meticulosi videbantur, cum a Rege tum a plerisque Ducum repudiatum fuit; Tum vero Dracula ingemiscens, Regi duos Juvenes patria Valachos, qui locorum obviorem omnium erant peritissimi dono dedit, & insuper totidem Equos miræ Pernicitatis, quorum Ope si quid accideret Saluti suæ consulere posset, quin & Filium ducentem quatuor Equitum præstantissimorum millia, quod Regi Suppetias ferrent in Castris reliquit, & tandem infecta re domum ad suos rediit. Nec multo post Vladislaus cum Amurathe qui incredibili Celeritate ad illum festinaverat, ad Varnam (veteribus Dionysopolis fuit XX. mill. distans a Byzantio) confregit. Certatum est rotos Dies noctesque tres, diu fortuna ancipiti, sed stetit tandem Victoria penes Turcas, Rex ipse pugnans fortissime occubuit, & omnibus prope Copiis miserrima Strage deletis insanabilis accepta fuit Clades. Magna quoque Hungaricæ & Polonicæ Nobilitatis Pars periit, sed CORVINUS rebus desperatis fuga salutem invenit. Incidit hæc Pugna quam Philip. Callimachus imprimis claravit edito Commentario de Rebus gestis Vladislai in IV. Id. Novembr. Et hoc quidem modo Vladislaus, qui Ladislaum Posthumum Regno paterno avitque spoliaverat, occubuit.

Conradus Albus Dux Olsnensis a Fratre captus:

In Silesia Conradus: Episcopus Wratislav. Fratrem suum Conradum Album, Hostium Patriæ Fautorem, Wratislavæ XVI. Kal. Martii: 2. noctis hora cepit, Nissamque abductum non prius dimisit, quam gravis intervenisset de servandâ Pace Sponsio: Nec diu tamen hanc Conradus servavit sed ad Ingenium brevi post rediit.

Margaretha Ducissa Olaviensis renunciavit omni Jure quod sibi competere potuit super Castrum Jettſch.

Nic. Weigel Rector Acad. Lips. moritur:

Lipsiæ obiit * Nicolaus Weigel: Canonicus Wratislav. S. Theol. Professor ex Pago quem Henrici villam vocant, oriundus, Rectoratum Acad. Lipsiens. gessit: A. C. 1427. XIII. Kal. April. Brega noctu occupata.

Bellum Silesios inter & Polonos ob Ducatum Severiensium:

In Polonia minore belligerabatur Boleslaus Opoliensium Dux cujus magna fuit Auctoritas, & juvabant eum ceteri Silesiorum Ducēs, ut fere cognati inter se erant & adfines. Causa belli erat quod Sbigneus Cardinalis & Episcopus Cracoviensis a Wenceslao Teschinentium Duce, Territorium five Ducatum Severiensium Pecuniæ summa non magna (sex quippe millibus duntaxat Marcarum Pragensium) arte quadam usus ad se traduxerat. Cui in adeunda Possessione cum a Nicolao Ratiboriensium Duce Difficultas objecta esset, & ob id Poloni, Petro Saffranecio ductore, eum bello prosequerentur, forte Contagio & incommoda belli Boleslaum Opoliensem qui extra noxam erat, attigerant. Is igitur a Polonis res reperebat: ni redderentur, bellum denunciabat. Cumque nulla ipsi a Polonis, quorum Rex Ungaricis Rebus & bello Turcico implicatus erat, fieret satisfactio: Mercatores Wratislavienses ad nundinas Wratislavienses ituros diripuit, & ad ducenta millia aureorum numum ademitt. Interfecto demum in bello Varnensi Rege, Conventus in minore Glogovia habitus & Pax aliqua inter Polonos & Bernhardum atque Boleslaum Opoliensium Duces ibi facta, sed quæ brevis minimeque diuturna fuit. Convenit autem, Cromero scribente, ut captivi utrimque data Cautione dimitterentur: Polonis cum aliquo alio bellum gerentibus, ut liceret ex

Opo-

* Vitam ejus Celeberr. Mart. Hancikus edidit Cap. XXIV. de Silesiis Indigenis Eruditiss. Conductorium Lipsiæ consecutus est in S. Nicolai Templo hoc Epitaphio:

Anno M. CCCC. XXXIV. XI. Septembr. obiit Venerabilis

& eximius Vir S. Theol. Professor: M. Nicolaus Weygel de Brega: Collegii Majoris Collega, Canonicus Ecclesiæ Wratislav. hic sepultus.

Opoliensi Agro Commeatum petere, Duces vero ne cui adversus eos opem ferrent, neve suos homines ferre permitterent, ac ne Transicum quidem præberent per Ditionem suam latrunculis & hostibus Polonorum. Si quid Injuriz dampnive datum esset alteris ab alteris, de eo bini utrinque Arbitri certis locis convenirent ac deciderent. De universa autem Controversia, ut Vladislai Regis si is reverteretur (incerto enim adhuc rumore de Clade Regia percubuerat) Arbitrio staretur, si cum Polonis Proceribus Duces (qui ob id venturos se esse in Poloniam promittebant) rem non composuissent.

Anno

CHRISTI 1445.

Vladislaus a Turcis exsus in Regno Hungaria locum fecit LADISLAO Posthumus Rex Hungariz, qui tamen quod Puer esset (nam annum agebat quintum) placuit Proregem creati, qui interim summæ Rei præfesset cum Imperio, donec Rex ad ætatem Regno maturam pervenisset. Eminebat autem inter Competitores Corvinus, summa Virtute recentibusque etiam post Vladislai inrerum in Patriam meritis, ideoque cæteris omnibus citra cujusque Invidiam Prælatum cum fausta festaque Gratulatione Regni Hungarici Pro-Rex ac Gubernator salutatur.

Conradus Dux Olsnensis Episcopatum Wratislaviensem ut certis de causis, ita Res Episcopatus Wratislaviensis, certis legibus resignaverat: Administratore illius, dum novus Præful eligeretur, Nicolaus Storchio, Canonico constituto. Ejus rei poenitentia ductus Conradus, Cessionem irritam reddere voluit, exhibito summi Pontificis Rescripto. Tamen vero appellarent ab illo Sacri Collegii Sodales, Conradus tamen ad usque mortem in Episcopatu mansit. Guilielmus interea Dux Oppaviensis, Capituli hostis factus, Ducatum Bregensem & Grotkoviensem adortus, pagos aliquot Cleri Wratislaviensis exussit. Sed cujus controversia Compositio inter Guilielmum quem dixi, Hermannum Zettras, & Opicium Czirnum ex una, Capitulum autem ex altera Parte per Henricum Ducem Glogoviensem & Consules Wratislav. hoc ipso anno non tractata modo, sed & perfecta fuit. Reperitur quoque in Archivis Capituli sententia arbitraria eorundem Consulum inter Nicolaum Storch Capituli Plenipotentiarium, & Cruschinam Capituli Adversarium, lata. Quin & circa idem Tempus Bolko Dux Opoliensis consensu Episcopi & Capituli Ziegenhallium Georgio Stoschio oppignoratum per mille ac sexcentos florenos redemit, quinquennio post soluta per Episcopum Duci pecunia Ecclesie rursus vindicatum.

Vladislaus Dux Tessenensis & Glogovienensis VIII. Id. Febr. nuptias celebrat cum Margarita, Guilielmi Comitis Ciliz atque Goritz & Anna Austriacæ Filia, cui quidem Comiti ex Anna, Casimiri II. Pol. Regis & Hedwigis Glogovienensis Ducis Filia, bina alia fuerunt semellæ, utraque Regina, Anna puta Vladislao Jagelloni Polonia & Barbara, Sigismundo Hungaria Regi, postea Romanorum Imperatori nupta.

Anno

CHRISTI 1446.

FRIDRICUS ELECTOR, BRAND. eligitur Rex Polonia, sed recusat. Annus hic natalis Fridrici I. Lignicensium Duci. Synodus Diocesana Wratislaviæ habita.

Bojemi LADISLAUM REGEM Puerum sibi tradi a Fridrico Imp. postulant, qui teneram Pupilli ætatem excusans, in medium produci illum suisque videndum exhiberi curavit. Ibi egregiam Indolis Regiz Significationem Puer de se dedisse traditur: Erat inter nobiles ad Cæsarem Legatos, Johannes Grisca, homo bellicosus, & qui contra Vladislai Factionem foriter se gesserat. Is Regis Manum deosculatus ac narrare exorsus, quantis se Periculis pro earo ipsius Capite objecisset. Tu vero, inquit, mi Rex, quo animo hæc accipis, qua tandem remuneratione operam Tibi fideliter navantium compenabis? Puer ad hæc tacitus, Cæsaris Dispensatori Sacculum, ex quo Suspendia dare solitus erat, clam aut forsan ipso dissimulante eripit, depromptosque inde sex numos Griscæ in volam ingerit. Ille Crumenæ infusus palam omnibus ostendit, Regiz Liberalitatis Argumentum. At Legati re non impetrata domum indignabundi reverterunt.

Leonhardus Hassenheimer Copiarum Wratislav. Ductor, perfidia ac Proditionis Controversia accusatus, mandante Senatu Wratislaviensi in Oppido Neumarkt capite poenas luit, inter Ducem

Quam

LADISLAUS
Posthumus
REX HUN-
GARIE denuo
electus: con-
stitutus Regni
Gubernatore
CORVINO:

Anna Comes
Ciliz Vladiz-
lao Duci Tessen-
nensi nubit:

FRIDRICUS
II. Elector
Brandenb. PO-
LONIE Re-
gnum recusat:
Indoles REGIS
LADISLAI:

Tessinensem & Wratislavienses:

Quam ob causam Vladislaus Tessinensis ac Glogoviensis Princeps bellum Wratislaviensibus denunciavit illosque graviter affligit. Sedata est triennio post ea Controversia a Petro Episcopo.

X. Kal. Septembr. Mortalitem explevit Johannes Huffnagl: M. D. Pragensis & Olomucensis Ecclesiarum Canonicus: Reip. Wrat. Medicus.

Anno

CHRISTI 1447.

Fax inter Polonos & Duces Tessinenses sancita:

CASIMIRUS Dux Lithuanie in Regem Poloniae coronatus:

Conradus Dux Olsensis Episcopus Wratislaviensis moritur:

Succedit PETRUS NOVAGK:

Nicolaus & Wenceslaus Ratiboriensium & Boleslaus Tessinensium Duces Cracoviam profecti Pacem cum Polonis reddita Sbgneo, Episcopo Cracoviensi, Severia fecerunt.

Coronatio Regis Poloniae Casimiri cui e Silesia Principibus interfuerunt Boleslaus & Ladislaus Tessinensium, Wenceslaus Ratiboriensium Duces ac multi Bojemi Moravi ac Silesii.

Conradus, Episcopus Wratislaviensis is qui a Concilio Basileensi Confirmationem impetravit Statuti, quo cautum est, ne Dignitates Sacrae tribuantur vel externis vel extra Dioecesim natis, vel qui non ornati essent gradu Doctoris in Professionibus superioribus, a. d. 9. Augusti diem suum obiit: Episcopus anno XXX. Qui cum triennio ante Episcopatum certis quibusdam Factionibus resignasset, fratrum Ducum Admonitione Gubernationem iterum sibi vindicavit, invito etiam Capitulo huc usque retentam: Successor illi datus Petrus Novagk a Pago Genitali sic dictus, Decretorum Doctor ac Praepositus Wratislaviensis: quem plebejo ac humili loco natus singularis Virus, Doctrina ac in Rebus agendis Prudentia ad Episcopatum evexerunt. Cum autem Principibus Silesiae minus grata esset ista Electio: Guilielmus Oppaviensis arma venit in bona Episcopi & paucis diebus totam ferme ditionem divastavit, post Clades tandem acceptas, Vladislai Tessinensis & Glogov. opera Collegio Sacerdotum reconciliatus.

Anno

CHRISTI 1448.

Fata Ducatus Lignicensis:

Obiit hoc anno Elisabeth: Ludovici Ducis Lignicensis Vidua: Friderici Elector. Brandenb. Filia, quae 12. annis a Mariti Morte rerum potita in Spem Successionis Fridericum ex Hedwige filia & Joanne Lubenfi Nepotem educaverat. Cui consilio plerique e Lignicensibus adversati: Fridrico cum utroque Parente pulso ac repudiato LADISLAI REGIS qui Principatum Jure Feudi ad se devolutum * contendebat, partes sequebantur, in cujus etiam verba triennio post die Veneris, quae praecedat Dominicam Jubilate, ut notat Crenzhemius, cum a Nobilibus quam Civibus juratum, ac Misnia Marchionibus de possessione Ducatus Spes facta est. Lignicenses Cives quod fluxa fuissent in Principes fide, Winderhutte vulgari Convicio nuncupati. Quod ad tam atrox facinus eos impulerit, quis re tantae Perfidiae praecipuus Auctor fuerit non satis liquet, credibile est, ipsos liberius vivendi potestatem affectasse, quam in vicinis Ducatibus Wratislav. ac Svidnicensi jam florere incipientibus sub Regibus Bohemiae esse videbant. Goldbergenses non assenserunt isti Perfidiae, sed in fide constantes permanserunt, & Ducissam Hedwigim cum filiolo Fridrico ad se receperunt & ut fideles Subditi aluerunt & coluerunt, ob eam rem in magna Gratia apud suos Principes postea constituti & laudem constantiae adepti sunt.

Anno

CHRISTI 1450.

Mutatio Monetae in Silesia:

In Silesia propter monetae mutationem multum fuit circa haec Tempora Dissensionum: Cudebatur enim in omnibus ferme Civitatibus moneta, eaque vilis, ac pondere & bonitate minus proba: quam cum Poloni recipere derectarent, Commercia non parum impediabantur. Itaque Senatus Wratislaviensis, cujus permagni referebat, huic malo remedium adferri, examinatis taxatisque diligenter per Zygotaten omne genus pecuniarum, multorum Principum ac Civitatum numos reprobabat, edictoquo publico vetabat expendi: Quae res multorum annorum Controversiae causam praebuit.

Fata Ducatus Olsensis:

Conradus Albus ** Olsnicensis, quod Hostes Silesiae juvaret, a Filio Conrado albo Juniore opera quorundam Ordinum Provinciae captus, tandemque intercedentibus

* Adde quae ad Tab. V. Genealog. no. 26. & 37. Tom. I. Scriptor. nostrorum dixi.

** Adde Rositzium ad annum hunc 1450.

bus Episcopo Petro ac Vladislao Glogov. ex Carcere dimissus, cum filio omni ditione cessisset, quod reliquum Vitæ fuit Wratislaviæ exegit.

Anno
CHRISTI 1451.

Wratislaviæ Jubilæus fuit Pontificius quo Nicolaus V. P. R. ad Spatium unius anni post peractum Romanum his gentibus indulgit remissionem Peccatorum, modo quisque mediam Partem viatici quod insumpturus fuisset si Romam proficisceretur, in arcam huic negotio destinatam reponeret.

Casimirus III. Pol. Rex mercatoribus* Polonis Iter claudit, mercesque Wratislaviæ & in Silesiam propter nova Telonia isthic instituta exportare vetat, externis quoque Mercatoribus ac præsertim Norimbergenfis Cracoviæ & aliorum Opidorum Domiciliis, propter eam quod Polonis victus quærendi rationem præriperent, interdicens. Cum Boleslao vero Opoliensium Duce rursus propagavit Inducias.

Velunensis Ora a Silesis vexata, equitumque Velunensium complurium Cædes a Joanne Gels Silesio in Conflictu patrata.

Ad Fridericum Cæsarem novos Hungari Legatos mittunt, Regem & Coronam redditum postulatum. Austriaci quoque de Principe tutelæ eximendo suisque tradendo mustitant. Sed quibus idem quod antea Responsum datum. At Bojemi quod audivissent Imperatorem Romam Iter parare, per Udalricum Rosenbergium, Zdenconem Sternbergium, & alios quosdam Proceres, minacius etiam urgebant, ni Rex sibi detur, alium se sibi Regem creare cogi denunciantes. Sed qui tamen Æneæ Sylvii ad comitia Bojemica Beneficentiæ ob insectum Pragæ Aërem tunc habita, ab Cæsare Legati blanda Oratione cum præsertim ipsis promitteretur, si in fide permanerent Cæsarem ipsis Regem, cumprimis is justam Ætatem attingeret, primis esse traditurum, utcumque deliniti Cæsaris tandem Consilio acquieverunt.

Barbara, Sigismundi Imp. Uxor hoc anno obiit Melnicii, quod oppidum dotale Reginarum Bojemiz, ad quartum a Praga Lapidem distat: sepulta Praga in D. Viri Templo Cathedrali, cum grassata fuisset per id Tempus Pragæ Pestilentia & circumcirca in Regno Bojemiz, item Moravia, Silesia, Polonia, Austria. Vixit a Morte Mariti annos XXIV. femina incontinens ut videre est ex Æneæ Sylvio.

Anno
CHRISTI 1452.

Fridricus Imperator ineunte anno ** Italiam ingressus comitantibus eum inter ceteros LADISLAO Pupillo, Alberto fratre, nec non Rudolpho Glogoviensium & Vladislao Tefinensium in Silesia Ducibus, Eleonoram sponsam, Edmundi Regis Portugalliæ Filiam navibus in Italiam advectam Senis excipit, eaque secum Romam deducta Idibus Martiis ibidem in Regem Longobardorum, biduo autem post eum nova nupta in Romanorum Imperatorem coronatur: Neapolin inde cum Coniuge profectus, Æneæ Sylvio Ladislai Curam commisit, qui tamen quin ab Hungaris & Austriacis nonnullis conspirantibus abriperetur, parum absuit, Præceptore Ejus ut coepta juvaret, (Nicolaus Crotendorffio) pecunia ac promissis uti postea compertum est, corrupto atque ob id in Vincula coniecto: Cum tres Legati Hungarici, quos longo Superbiæ Spectaculo tria millia Equitum sequebantur, ad Frid. Imp. Neapolim missi essent, ut diadema Regni sui redimerent, ocellas Urbis Portas invenerunt, quod tam vasta & otiosa Pompa vel majoris Spei Judicium præ se ferrent, vel ad Ostentationem aut exprobrationem instituta imo ad Terrorem videretur. Illis per nuncium respondit Imperator, non Legationem veram

* Dlugossus lib. XIII. ad an. 1451. „Constitutum insuper tunc fuit, ut ad reprobandum exterminandumque fora Annalia Civitatis Wratislaviensis, quibus homines Regni Poloniæ per impositionem novorum Teloneorum gravabantur. transitus Mercatoribus Regni Poloniæ in Wratislaviam prohiberentur, & pro die S. Joh. Baptiste in Posnania, pro die S. Elizabethæ in Wyelun, & pro medio Quadragesimæ in Calisch, salvis Teloneis antiquis, annalia, fora frequentarentur. Molestè tulerunt hanc Constitutionem Cracovienses Mercatores, unde perebant eam, ex multis Respeçibus abrogari. Sed responsum illis fuit, ut patenter eam, donec experientia melior, utile a damno discuteret.

** Extat Nicolai Lanckmanni de Falckenstein Historia Desponsationis & Coronationis FRIDRICI III. IMP. curatius edita Tom. II. Scriptorum Rerum Austriacarum R. P. Dn. Hieron. Rezii.

veram sed militarem sibi legionem videri: neque profuit excusatio quod honorandæ Coronæ sacræ & Religionis gratia tanto Splendore advenissent, nam post multa, Legatus nisi unus cum ducentis Equitibus intromissus est.

Redux AU-
STRIA in Gra-
tiam LADIS-
LAI REGIS
cedit:

Reduci ex Italia Friderico, Austriaci Udalrico Ciliæ Comiti & Udalrico Eyzingero Auctoribus quibus & Rosenbergicus Bojemus se adjunxit, multum negotii exhibuerunt, ut quamquam seditiose tumultuantibus auxilio aliquot Principum Germaniæ facile par esset, LADISLAUS tamen à Tutela sua dimittere Austriam ei cedere sit coactus, iniquitate fortunæ adversantis intra Neapolim Austriam compulsus obsessusque. In quo rerum discrimine constituto Cæsari fidum se ac amicum præbuit GEORGIUS PO. DIEBRADIUS Bojemæ Pro-Rex, qui obsessum audiens, XI. millium exercitu co-acto ad opem illi ferendam accelerabat. Nuncio autem in Itinere accepto, jam de Pace institutam esse actionem, retroversus, per Occasionem Rosenbergici Agros depopulatur.

LADISLAI
REGIS Adven-
tus Viennam:

Ac Viennam quidem venit LADISLAUS a. d. 10. Septembr. anno Æt. XIII. fau-
stis gratulantium vocibus exceptus. In eo Conventu etsi LADISLAUS Rex appella-
retur, alieno tamen Arbitrio ductus in regnis suis quasi Triumviratum invexit & Hun-
gariam Joanni Hunniadi quem Comitem insuper Bistricensem solemnè Pompa crea-
vit, multisque muneribus donatum ac promissis cumulatam abs se dimisit, GEORGIO Po-
diebradio Bojemiam Udalrico Ciliæ Comiti Austriam gubernandas tradidit. Wratisla-
viæ & alibi ob redditum Regnis ac Provinciis suis LADISLAUS publicæ festivitates ha-
bitæ Votaque pro Ejus Salute nuncupata.

Clades Johan-
nis Ducis Sile-
siæ Lubensis ad
Lignicum ac-
cepta:

Johannes Lubensis Lignicum Armis recuperare conatur, sed frustra, die quippe
Ruffi mediocri Prælio victus & pulsus annoque sequenti post ex animi ægitudine, uri
putabatur, Wratislaviæ extinctus, Tumulum autem nactus Olaviæ. Schrammii hæc
de eo: Dux Johannes ut subditorum contumaciam & injuriam coerceret, coacto ex-
ercitu obsedit Lignicum, & castra prope Pagum Waldau locavit an. 1452. & cum eis
d. 27. Aug. conflictit: verum penes Lignicenses Victoria stetit. Inde Dux Johannes
fortasse è morore in morbum incidit & Wratislaviam delatus ibi mortuus est an. 1453.
Olaviæ autem sepultus. Nam Margaretha Mater ipsius, filia Ducis Opoliensis Olavi-
am & oppidum Nimptsch pro Dotalitio suo tenebat, ea duobus filiis Johanne & Hen-
rico Goldbergensi superstes fuit, post ejus Obitum Olavia & Nimptsch in Potestatem
Fridrici I. redierunt.

qui paulo post
moriuntur

Obierunt eo-
dem anno Wil-
helmus Dux
Opaviensis &
Nicolaus Rati-
boriensis:
Boleslaus Dux
Opoliensis Po-
loniæ Bellum
infert:

Fuit & hic Annus fatalis Gvilielmo Oppaviensi & Nicolao Ratiboriensi Ducibus qui
Ordini Ecclesiastico valde adversati.

Turbæ in Polonia graves eodem anno exortæ ob Episcopam Pramisiensem, Ni-
colao Blascovicio homini externo, nempe Siletio delatam.

Boleslaus Dux Opoliensium, non tam Absentia Casimiri Poloniæ Regis, quam
mutua ejus cum proceribus offensione ac diffidio fretus, valida militum manu è Boje-
mis Moraviæ & Silesiæ conducto bellum Poloniæ indicit, Severiensensem & Velunensem
Tractum hostiliter vastat. Ea re cognita sumere arma Rex Polonus jussit: sed nemo
obtemperavit. Itaque ipse quidem Stradium ad comitia contendit, aulicum vero Co-
mitatum suum, ne res Polonicas prorsus negligere videretur, ad reprimendam Vim Bo-
leslai ad oram Velunensem misit. Sed ea manus nulla re memorabili patrata, nonnulli
peste, quæ in Silesia & finitima Polonia hinc grassabatur absumtis ad Regem rediit. Cum-
que Boleslaus ad Regem de Pace mitteret, factæ sunt cum eo rursus unius anni Induciæ,
interim ut de Pace accuratius ageretur.

Anno

CHRISTI 1453.

LADISLAUS
REX in Hun-
gariam descen-
dit:

LADISLAUS Rex Tutela exemptus & Austriacis jam restitutus, cum & Hunga-
ri ejus præsentiam non minus quam Bojemii efflagitarent, sub finem Januarii Posonium,
vulgo Presburgum venit, ubi Hungari (nam novum Conventum Gubernator Johan-
nes Corwinus ante illic egerat) Sacramenta Regi dixerunt, multique dies festulare acti
sunt. Inde vero cum Viennam reversus ad Iter Bojemicum sese accingeret, Johan-
nes Smirzitijs, (Smiricheum Aeneas Sylvius mendose vocat) Procerum haud postre-
mus, ob aureum eloquentiæ flumen sacundus appellatus, scripto Regem monet, ne
dubiæ Bojemorum fidei se committat, nec periculo caput objiciat. Litterarum Exem-
plum apud Sylvium quem Bonfinius Dubravius Cochleus secuti sunt, hujusmodi repe-
ritur

ritur: Venturum TE quamprimum in Regnum Tuum probo, si modo imperaturus veneris non pariturus. Inermem impotentemque intrare non laudo, nisi bicipitem Mater peperit ut ex Capitibus duobus unum Viennæ apud amicos dimittas, alterum Bohemorum dubiæ credas fidei. Vale. Eas vero litteras ab Udalrico Cilix Comite ad Georgium Podiebradium missas, atque adeo rem istam Joanni capitalem fuisse iidem asserunt. Cum enim suppresso nomine in Concilio de facto quæreret, omnes atque adeo ipse suo loco Sententiam rogati, Patriæ hostem esse qui talia scripserat & capite ple-

Smirzinius ca-
pite plexus:

Ore suo, comprehenditur miser eique duarum horarum Tempus datur, in qua & animæ suæ Saluti & Rebus domesticis consulat, si velit. Nec diutius vitæ dimissus Gladio percutitur, in Vigilia Nativitatis Mariæ in Civitate antiqua Pragensi & sepultus in Hospitali circa Pontem Pragensem. Proditor Epistolæ Cilienfis mox & ipse Pœnas luit, Udalrico quippe Eyzingero incensus, quod omnia ejus valeret Auctoritas, nobilitati Austriacæ invisus repente factus, tamque acriter apud Regem accusatus, ut qui Regem

Udalricus Cilix
Comes aula-
exulare jussus:

hactenus in potestate sua habuerat, ac Dominus Domini fuerat, mox omni potestate & administratione privatus, aulaque adeo Regia exulare jussus sit: abeunti insultrantibus sic ut nec illorum manus quibus lapidibus eum petere in animo habebant, fuisset effugiturus, nisi eum Albertus Marchio Brandenburgensis ad Portam deduxisset, insigni profecto Documento quam lubricus sit primus apud Reges Locus, quamque non fidendum sit fortuna, præsertim Aulicæ, quæ sæpe quos libitum est in altum tollit, ut lapsu graviore ruant.

LADISLAUS
REX in Bohē-
miam rediit:

Sub Initium Mensis Octobris LADISLAUS Iglaviam venit de Praga, cui Georgius Gubernator, alique Barones, Nobiles, ac Civitatum Consules obviam progressi, magna cum Latitiæ Significatione exceptum in Regno Metropolim deduxerunt, Quatuor enim millia cum Rege ivisse memorant, nec minorem fuisse Bojemorum Numerum. V. Kal. Nov. in quem incidit Festum Simonis & Judæ Apostolorum in Summo Templo, quod in D. Wenceslai Monte situm, Coronatio solito ritu peracta est, impo-

Capistranus
VRATISLAVI-
AM adpu-
lit:

nente Capiti Regis Diadema Dionysio Cardinali, Strigonienfi. Ita enim Dubravius & alii, etsi Cochlaus auctor est a Johanne Episcopo Olomucensi inauguratum & inunctum fuisse, præsentibus aliis Episcopis Patavienfi, Strigonienfi, ac Varadienfi. Sumptus omnis a Bojemis collatus est, adeo liberaliter, ut superfuisset quod arces nonnullæ Regni magna Pecunia oppignoratæ redimerentur: sed quæ Gubernatori vel amicis Ejus fuerunt commissæ. Sunt qui scribant, peracta Coronatione permissum fuisse cuilibet, ut suo arbitrio vel sub una vel sub utraque Specie communicaret: ipsum tamen LADISLAUM ut Hussitarum Tempia intraret, eorundemve Sacris interesset, adduci non potuisse.

ELISABETH:
LADISLAI
REGIS Soror
CASIMIRO
REGI POLO-
NIE nubit:

Tractatum sub id Tempus Wratislaviæ in Curia Senatoria per Legatos Regios

Matrimonium inter Casimirum Poloniæ Regem & LADISLAI Sororem Elisabetham,

negotium perfectum tandem die XX. Augusti, Elisabetha Casimiro cum ducentum mil-

lium aureorum desponsa.

Incidit & in hoc annum lamentabilis Obsidio & Excidium nobilissimæ urbis CPO-

litanae, quam Mahumetes Turcarum Tyrannus, Nicetæ & Trapezuntis Imperio ever-

so, post 50. dies obsidionis Vi & armis expugnavit, idque d. 29. Maji: ibi Cæsar, in-

quit Æmilius, quoad fortuna non invidit, egregie pugnavit nec inultus periit. Atque

hic Imperium Orientis ejus sedes annos supra mille & septuaginta Constantinopolis

fuerat, prorsus ad Turcæ transit. Historiam eo ipso Ævo peculiaribus libellis scrip-

serunt, Magnus Logorhetæ Anapolites, Georgius Protovestiarius lib. III. Chron. c. 17.

Æneas Sylvius Ep. CXXX. Laonicus Chalcocondiles lib. VIII. De eadem Epistolam

Theodosii Zygomala edidit Crusius in Turco Græciæ, sed & Leonclav. in Continua-

tione Glycæ in Pandectis & Musulmann. De Tempore hujus Cladis litigant Chrono-

logi

Tt 2

logi quorum aliqui dant annum 1452. quos inter Onuphrius, Beutherus & Scaliger de Emend. Temp. At minus recte. Incidit enim hic Casus in '29. Maji & Feriam 3. Ita Crusius in Historia Patriarchica Barbaro - Græca: *Μάϊου ἐπιποσὴ ἐνδὲν ἡμέρα τέτλη*. Laonicus: *Ἀπριλίου δ' ἦν ἡμέρα*. Idem Zygomalus & Gennadius Schol. lib. de Primatu notarunt, jam vero dies 29. Maji erat FERIA 3. in anno 1453. non autem in anno 1452. Adde quod Franciscus Foscari Venetiarum Dux in sua ad Fridericum Imp. Epistola (ea est in Epistolis Sylvii 159.) expugnatam scribit Constantinopolin 29. Maji proxime elapsi: Eius autem litteræ datæ sunt anno 1453. 27. Julii. Et in hanc Sententiam iverunt Æn. Sylvius, Bonfinius, Genebrard. Vignierius. Mechov. Cranzius. Crenzthemiuss. Leonclavius. Peucerus. Bucholcerus. Curæus. Dreslerus. Reusnerus & plures recentiorum alii. Illud vel obiter Lector nolet, velim, CPolim a Constantino M. Helena Filio instauratam, sub Constantino Palæologo itidem Helena Filio a Turcis occupatam esse, ut recte dixerint Jorman. lib. I. in eis sæpe Regnum deficere, a quorum nominibus inchoatur, Est vero quod Constantinopolitanorum hic mireris detestandam Perfidiam, cum Obsidionem Urbis Turcæ meditarentur, Imperator hanc prospiciens Tempestatem eorum ad opes confugere & pecunias rogare, ut Militem scribere possit, ut comineatum importare, ut arma parare, ut alia quæ defensionis necessaria circumspicere. Illi vero, sibi nihil esse numorum, jam ante turbatos frequenter suos exhaustosque loculos, nihil suis in arcis esse quam araneas & mancas esse reliquas. Sic itaque miserrimus Imp. quem Byzantini deserebant per Avaritiam, quem Græci per factiones per Invidiam & metum, quem Occidens per Odium diversæ Religionis, urbe jam capta & ipse fugiens occubuit, & Imperium Græcum concidit, & totus orbis Christianus Turearum Irruptionibus, convulsis repagibus & apertis Obicibus patefcere cepit. Interim vero apud omnes Cives tantum Pecuniæ repertum, fuit, tantum auri & argenti facti & non facti, ut hostis avaris animis expectationem superaverit, & conceptas Cupiditates abunde exsolverit.

& IMPERATOR ORIENS occisus;

Hyems rigida: Septembri Mense floruerunt Rosæ: secuta inde hyems nivibus & gelu rigida. Initium ejus d. 23. Novembr. a festo autem D. Andrea ad usque Lucie tanta frigoris Saviria, & pertinacia, ut non jumenta modo & Alitres, sed & hominum quam plurimi in Agris & Itineribus ineluctabili frigore obriguerint. Vites passim ad imam Radicem, nuces item quamvis annosæ, duro & rugoso Cortice, pleraque omnes exaruerunt, aliæque Arbores similiter contabuerunt. Die Sabbathi qui festum Lucie proxime secutus, aër mutatus & pluviosus fuit, inde Vis Ventorum ingens per totam Hebdomadem.

Anno

CHRISTI 1454.

HENRICUS X. Dux Glogovienſis Homagium LADISLAO REGI præstat: D. 18. Febr. Illustris Princeps Henricus ejus nominis X. Dux Glogoviae Majoris in Silesia accepit Feudum Pragæ in Antiqua Civitatis Prætorio a LADISLAO Bojemorum Rege præstito fidelitatis Juramento. Ita Cochlaus Hist. Huffit. lib. XI. eo quoque Tempore Henrici filiam ex Coniuge Hedwige (sed sponsæ nomen non exprimit) desponsatam fuisse Magnifico Dno Joanni de Rosis: eumque adjuncto sibi Henrico Fratre (sive filio potius quippe cum frater Henricus jam multo ante decesserat) ipsam non multo post in Glogovia in Bojemiam splendido cum Comitatu deportasse.

Casimiri Regis

Pol. Nuptia

cum ELISABETHA

THE Regis

LADISLAO

Sorore

collocatur: redimita regio fuit Diademate d. 24. Junii.

Lignicii inter Senatum ac Cives intestinum in dies gliscebant diffidium, eoque tandem ventum: ut Senatoribus plerisque per Seditionem captis, expulsoque Præfecto Regio, Cives missa ad Ducissam & Dominam suam Legatione, admissi sui veniam peterent, culpam deprecarentur, ac se imperata facturos (quanvis in nobilitate quidam id valide improbarent & reclamarent) pollicerentur. Ita igitur Mari cum Filio d. 4. Julii redeunti, totius Civitatis Ordines solemniter obviæ processerunt, atque in arcem honorifice & cum magno apparatu reducerunt. Perisse in illo Tumultu scribitur Hermannus Zettricius, Eques auratus: Math. Groczenſchreiber, Magister Civium sive Consul Lignicensis qui Civitatem LADISLAO REGI clam ad illum commeans prodidisse arguebatur, Dignitate ob id equestri a LADISLAO donatus, ex Urbe evasit ac præſenti Periculo se eripuit. Ambrosius autem Pitschin, Lignicensium & ipse Consul, cum prius

Tumultus Lignicensis:

gnicæſis:

* Annam: Henrici X. Ducis Glogov. F. Joanni L. B. de Rosenberg uxorem fuisse ad Tab. II. Genealog. Tom. I. n. 44. dixi.

prius fuisset Notarius è Carcere productus, quod haud dubie unus ex Autoribus deflectionis fuerat, capite plectitur a. d. 24. Julii. Nec firma tamen inter Principes & subditos fuit Concordia, Fridricus quidem, priusquam adolevit, ad suos cognatos Marchiones Brandenburgenses sese contulit, quorum consilio & iussu ad Regem Boemiarum Georgium Podiebradium profectus, ejus Aulicus factus est, ipsumque Regem summa observantia coluit, ut contumacibus suis subditis conciliata ejus gratia resistere posset, haud ante tamen quam sub Mathia Rege adnente Marchione Brandenburgico Alberto, Matris Avunculo, qui operam fidelem in bellis Bojemicis ac Polonicis navavit, universi Ducatus possessionem postea consecutus.

Casimirus Pol. Rex contra Crucigeros Marianos in Borussia belligeratur: quibus e Slesia & Boemia Auxilia mercede conducta abduxere Rudolphus & Balthasar Principes Saganenses: Bernhardus Schombergius & Plauensis Junior Boemi: ea manus non admodum magna a. d. 17. Septembr. ad Choiniciam Opidum cum Casimiro numerosissimum trahente Exercitum confligit, ac nobili Clade Regem affecit. Nam quamvis Saganensium Dux alter Rudolphus fortiter in prima acie dimicans cecidisset, Schonbergius etiam vivus in Polonorum manus devenisset, Balthasar tamen animose pugnam restituit, agmen in quo Rex erat in fugam conjecit, victorque Castris Regis omni Copia relictis, in quibus ad quatuor millia curruum Commessu onusta fuere, una cum pretiosa Regis Suppellectile potius est. Desiderata sunt in hoc praelio sex millia Polonorum.

Crucigerorum
victoria de
Polonis: Duce
Balthasare: Sa-
ganensi:

LADISLAUS REX cum Wratislavienses ac Silesiorum plerique persuaderi non possent, uti extra Urbem ac Regionis suae Limites contra Leges Patrias, fidei Sacramentum Regi dicerent, constituto interim utriusque Civitatis Magistratu ac duobus Praefidibus Sbincone de Hasenberg & Henrico de Sternberg commissa interim Regni Cura, Gubernatore Georgio aliisque Baronibus non paucis secum assumptis, iter in Slesiam suscepit, ad 8. Id. Decembr. qui dies D. Nicolai Memoriae sacer est, Wratislaviam ingressus & quam honorificentissime susceptus. Aderant illi praeter Silesiae Principes multosque ex utroque Regno, Austriae & Moravia, Gvilielmus & Otto Bavariae, Fridricus & Albertus Brandenburgi Principes. A Wratislaviensibus autem summi honores Regi sunt exhibiti, ac quinto post die in Verba Ejus juratum, applaudente ad Regis Conspectum multitudine, super Aetatem cordati Principis Indolem & formosi Oris decus pra se ferentis. Annum eo Tempore agebat LADISLAUS XV.

LADISLAUS
REX in Silesi-
am proficiscitur:

Die Natali CHRISTI accidit, quod Aeneas Sylvius Cap. LXII. refert, ut cum Divinis interesset Rex in Aede Pontificali, ac proxime altaret ei Podiebradius, Parafitus quidam, Kilianus nomine, ex his qui stultitiam simulantes alios stultos faciunt, his Podiebradium verbis compellaret: Quo vultu sacra nostra inspicias, plane adverto, animum non intueor: Pare obsecro, nonne satis nitida tibi nostra videtur Religio? Videsne quam multi & magni Principes & ipse Rex noster unum Ritum sequantur? Cur non his potius quam Roekizanae consentis? An plus sapere paucos Bohemos quam reliquam CHRISTI Ecclesiam censēs? Quin relicta incondita Plebe Nobilitati te jungis nobilem? Ad quem Podiebradius cum paritate respondens, Si tua haec sunt Verba, inquit, non es quem simulas, tibi tanquam prudenti respondeo: Sin aliena, satisfacere me illis oportet. Audi ergo: Ecclesiasticas Ceremonias sua quisque pro fide gerit. Sacrificia ea facimus quae credimus DEO grata: neque nostri arbitrii est credere, quod velimus. Victa magnis rationibus mens humana, volens nolensque capitur, utque natura instituta est, altera facile trahitur, altera elabatur. Mihi persuasa est meorum Sacrorum Religio: Si tuam sequar, Homines fortasse fallam, animae meae contrarius: DEUM qui corda inspicit nequeo fallere. Neque me tibi similem esse decet. Aliud Histrioni aliud vero Nobili convenit. Hac vel tibi habeto si sapias, vel his referto qui te submisere.

Georgii Podie-
bradii de Reli-
gione Senten-
tia.

Anno

CHRISTI 1455.

LADISLAUS REX postquam Wratislaviensibus non modo veteres Immunitates confirmavit, sed & nova Privilegia, & in his quidem hoc quoque, ne Judaeum quem-
piam in Urbem recipere ullo unquam Tempore cogantur, indulgit, universoque Ducatui Praefectum dedit, Henricum Rosenbergium, Jodoci Episcopi paulo post Wra-
tislav.

LADISLAUS
REX rebus in
Silesia consti-
tutis Viennam
redit:

Cilia Comitem
in Gratiā re-
cipit:

Wratlav. Præterea, qui anno sequ. Viennæ obiit, pridie Kalend. Februarii illinc digressus atque Suidnium profectus, inde Viennam iter convertit. Nec multo post insignis iterum in aula facta est mutatio: Udalricus enim Cilia Comes Ladislao reconciliatus, idque opera procerum quorundam Austriacorum, qui cum Eyzingeri Consilia minus probarent, apud Regem ipsum criminabantur, ac ne & ipse insolesceret, Comitem illi opponendum censebant, in aulam postliminio redire jubetur, ac mille Equites maxime ornatos secum adducens magno splendidoque apparatu ab ipso Rege Viennæ excipitur. Contra Eyzingerus qui Udalricum de Dignitatis Gradu dejecerat, Culmen Potentiæ consecutus, ne quod in alium statuerat, in seipso pati cogeretur, ultro exulatum cum suis abiit. Quod Ejus Consilium laudasse Comitem ferunt, quod mutari facile Regum Voluntas & levi momento hac illæ impelli, jam doctus esset. Adeo lubrica res & inconstans Aulica est Gratiā: ut vere dixerit Polybius, cum in universum omnes mortales parvis momentis & sublimis evehantur & rursus dejiciantur, tum in iis qui Regum Aulas colunt id præcipue Locum habere, quippe cum similes isti sint Calculis quos in numerariorum Abacis est videre. Nam ut hi pro lubitu calculantis modo chalcum sive oboli sextam Partem valent, modo Talentum, ita & Aulicos ad Regis nutum beatos aut miseros repente existere.

Anno

CHRISTI 1456.

Petro II. Episc.
Wratlav.
defuncto JO-
DOCUS L. B.
a ROSEN-
BERG succe-
dit:

Petrus II. Episcopus Wratlaviensis cum respirante paulum & quiescente sua Provincia a Turbis bellicis aliisque Molestiis, novem annorum Spatio, quo Sedem Wratlaviensem tenuit, plures Pagos a Conrado oppignoratos redemisset, arisque alieni quod priorum Temporum Injuria grande contractum fuerat, magna Parte Ecclesiam levasset, Mense Februario arce Ottmuchiensi ultimum Vitæ diem clausit. Cui Jodocus Baro Rosenbergius Bojemus, Ordinis S. Joannis Hierosolymitani cum Cruce Prior & Præpositus Straconicensis, nondum matura Ætate Commendatione LADISLAI REGIS ac dispensatione Calixti III. P.R. (neque enim Canones in Episcopum eligi minorem permittunt, nisi Canonum Gratiā fiat ab Sede Apostolica) successit, Vir Crapula ut habent vitæ Episcoporum MSSæ, & eduliorum varietati nimis intemperanter deditus, sed multis aliis Virtutibus commendatus.

VVLADIZ-
LAUS REX
HUNG. ac
BOH. nascitur:
Belgradum
Turci sed irrit-
to Conatu ob-
sident:

Kal. Martii nascitur Hora 7. matut. minut. 46. WLADISLAUS, Casimiri Pol. Regis ex Coniuge Elizabetha, Alberti Casaris Filia, Regis Pol. Filius Hungariæ post ac Boemiarum Rex, Magnusque Dux Silesiæ.

Belgradum (Nandor Alba) nobilis ad Danubii Savique confluentes Civitas a Mahumete Turcarum Tyranno, Achmetis Successore, qui post devictam Constantinopolin nihil amplius Viribus suis infectum esse putans, Hungariæ Regnum jam Animo invaserat, premittitur sex & quadraginta dierum Obsidione, sed Virtute Johannis Hunniadis liberatur: consiliorum tamen omnium ac laborum Socio feliçissimo Johanne Capistrano Monacho, qui numerosam militum nullo privati commodi emolumento, sed pietatis studio in communem Christiani nominis hostem proficiscentium manum adduxerat. Cruce signati ex re ipsa nominabantur, ejus modi quidem 1800. Wratlaviæ congregati VIII. Kal. Septembr. inde discesserant, eodemque adhuc anno bene gesta reversi in Borussia postea abierunt. Duobus muris cinctum erat oppidum, quorum anteriore vi Tormentorum perrupto Turci sese jam infuderant: Hos qui ex Christianis in ea Pomerii Parte erant, cum magna strage repulerunt: Quorum fortunam secuti ceteri Oppidani, longius ab oppidi mœnibus progressi, atrox cum hoste Prælium in patenti Campo conseruere: in quo magna Turcarum Strage edita, Mahumetes accepto ad Oculum Vulnere, castris Incendio corruptis, & machinis bellicis relictis abire coactus est. Historiam belli ad Pontificem qui in Rei Memoriam Diem illum qui erat 6. Augusti, Transfigurationi CHRISTI sacrum esse postea jussit, scripsit Capistranus, sed ita ut multum sibi ex ea gloria quæ secundum DEUM soli Hunniadi debebatur, arrogaret, seque præcipuo auctore res tantas gestas videri vellet. De quo ita Sylvius Monachi Ambitionem videns exclamat: Ingens Dulcedo Gloriæ, facilius contemnenda dicitur, quam contemnitur: Spreverat Capistranus Seculi Pompas, calcaverat Avaritiam, Libidinem subegerat, contemnere gloriam non potuit, Nemo est tam Sanctus qui Dulcedine Gloriæ non capiatur: Facilius regna Viri excellentes, quam Gloriam contemnunt: Hæc Sylvius Boemiarum Cap. LXV. Ceterum Hunniades post hanc Victoriā non vigiliis modo claris ac laboribus in illa expeditio-

QUA JETCA
ni andy XII
Johannes Hun-
niades post hanc

ne confectus, sed febris insuper ardentissima correptus, in Oppido Semlino, quo ex Medicorum Consilio deportatus erat IV. Id. Septembr. mortalitatem exiit, quem paulo post secutus est, qui comilitoni morienti adfuerat, Capistranus, in oppido Villach vita defunctus.

LADISLAO Rege Belgradum profecto, uti locum victoria celebrem videret, Spoliaque & manubias Turcis ereptas percereret, inter Ladislaum Johannis filium, Hunniadem & Udalricum Cilix Comitem, cujus Caput erat a Rege secundum, quique ut Patri Hunniadi Infidias struxerat, ita filios Ladislaum & Mathiam calumniis oppressos conatus est tollere, de quibus cum eo exposcitur venerat Ladislaus, rixa exorta est, quæ in Pugnam exarsit, in qua Ladislaus prior a Ciliano vulneratus, educto & ipse gladio, lorica rectum frustra percussit, donec Hungari Satellites ad Clamorem excitati, obluantem Comitem Vulneribus aliquot consecere.

Cilix Comes
occisus:

Anno

CHRISTI 1457.

Eam Cædem, in qua quidem Ladislaum Reipublicæ Christianæ non minus profuisse, quam Patrem Hunniadem, in Prostitutione Mahometis, Sylvio Teste, creditum fuit, Rex graviter ferens, sed dissimulans, quin imo Matri supplici affirmans, se filio ignoscere & Oblivionem cædis coactæ atque *amensidv* sanciens, utrumque Hunniadis Filium Ladislaum & MATHIAM in aulam pertraxit. Ibi nihil tale timentibus matris injiciuntur: unaque cum illis Joannes Varadiensis Episcopus, ut plerique alii amici, qui aut cædis concili, aut Administri fuisse putabantur, capiuntur, ac in Ladislaum præsertim nulla meritorum Patris habita Ratione mox Capitis Sententia fertur, cujus Supplicium pauci sicis Oculis spectabant, XII. enim Calend. Aprilis productus, XXIIV. annos natus, egregio Corpore Juvenis, flavis de more crinibus super humeros passis, purpurea sericaque veste auro intertextâ, qua paulo ante a Rege donatus fuerat, manibus victis, diem paucâ pro sua Excusatione locutus, inter Vota ad DEUM in genua procumbit, ac forti animo Cervicem erecta, ictum expectat, ter a Lictore percussus, atque ex ictu prolapsus in Terram, suopte annixu, quanquam ligatus esset, sese rursus a Terra attolit, & clara Voce DEUM Innocentiæ suæ Testem invocat: Quarto demum ictu capite præfecto vitam profundit, indignante ac multa in Regem ipsum cæterosque Proceres Convicia jaciente Plebe. MATHIAM vero Rex in Austriam misit custodiendum, Varadinum autem intercedente S. Angeli Cardinali Legato Pontificio, Srigonienfis Metropolitæ Judicio permisit, sed paulo post dimitti jussit. Reliqui captivi, exceptis MATHIA CORVINO & Paulo Madaruzio noctu quondam effractis claustris, evasere. Rex vero, ne quid illi molirentur, veritus, Viennam ex Hungaria redit. Enim vero hæc Regis in Hunniadis Filios Sævicia, haud paucorum ex Proceribus Hungaris Voluntates averit, atque odia adversus Regem incendit: qui hanc ita multo post Pragmam profectus, cum Oratores in Galliam cum splendidissimo Comitatu a Carolo VII. Francorum Rege Magdalenam filiam sibi desponsam petiri misisset, haud dum iis reversis, inter Nuptiarum Apparatus ac magnarum Rerum Expectationes, subito quodam morbo correptus, cum maximo Procerum aliorumque Subditorum qui summam de eo Spem gubernationis præclaræ conceperant, mœrore planctuque pro Thalamo Tumulum nactus inopine obiit, sexta & trigesima hora, quam ceperat, agrotare, IX. Kalend. Decembr. Etatis autem anno duodevicesimo. O infelicem humanæ naturæ Conditionem, exclamat Sylvius, o inanem mortalium gloriam! o cæcas hominum mentes! Quid jactamur? quid extollimur? Quid est, quod dignitates, opes, Potentiam tantopere flagitamus? Perpetuo his frui cui datum? LADISLAUS nobilissimus Adolescens; duodeviginti natus annos, in ipso Etatis flore, in ipso Gloriæ Culmine, tot Gentibus imperans, tot deliciis atque opibus affluens, inter tot auxilantium manus, intra 36. Horas postquam agrotari coepit, extinctus est.

Ladislaus
Hunniades Ca-
pite plexus:

MATHIAS
Hunniades in
Carcerem con-
jectus:

LADISLAUS
REX repenti-
no Fato subla-
tus:

Joh. Cochlaus hist. Hussit. lib. XI. LADISLAUS REX die 22. Nov. cum sedisset in Judicio quo de Nobilitate inter Gyrzikonem h. e. Georgium de Constat sive Podiebrat, Capitaneum Moraviæ agebatur magnis Contentionibus, ita, ut alter alterum ad Duellum provocaret, licet ambo Hussitæ essent, Tristem Rex Vultum præ se tulisse visus est, quod præfagientis Ægri tudinis judicatum est fuisse Signum. Dimisso Tribunali, cœnavit inter purpuratos, composito ac gravi Sermone usus. Post multam noctem in Cubiculum ductus, oblatas rapulas, quæ apud Bohemos dulcissimæ sunt, avidè comedit, Cere-

Specialior tan-
cas Narra-
tio:

Cerevisiamque seu, ut *Aeneas* ait, flicorum bibit. Priusquam Lecto decumberet, orationem de more ad superos habuit, qua finita, gravatum se dixit, & Stomachum vehementer dolere. Cui unus ex Cubiculariis, natione Bohemus: Ascende, inquit, stratum, dolorem Somnus excludet: Paruit Rex, quietique se tradidit cumque ad Horam dormivisset, vocato iterum Cubiculario, Vim doloris, qui sensim cresceret, intolerabilem esse ait. At ille de se iudicio faciens, nihil melius Somno affirmabat. Rex itaque ne Cubiculariis molestus esset, in Diem usque dolorem pertulit tacitus: Tum medici accersiti, quae suarum Partium erant, desperata salute fecerunt. Vocatus & ipse Gubernator, Regem bono esse iussit animo, ac petere quodecunque veller, omnia enim arbitrio suo esse, mandaret ergo parere cupientibus. Ad quod Rex: Tua, mi Georgi, pridem cognita fides perspectaque Virtus est: per te Bohemi me usque in hunc Diem Regem appellant, speravi me potiturum Regno quod ipse paraveras: Nunc enim superi jubent, mihi moriendum esse: Regnum in Tua manu erit: Duo ex Te peto: alterum, ut provinciales iuste regas, alterum, ut qui me secuti sunt ex Austria ceterisque Provinciis in Patriam suam incolumes remittas. Hoc mihi supremum beneficium ne deneges. Age ergo, promitte quae cupio: nam me mori certum est. Non potuit tenere Lacrymas Gyrziko, deditque fidem se facturum quod Rex imperasset. Finito Sermone intromissis Sacerdotibus de Curatione Animae actum est, Christiano More Sacramenta adhibita. Rex Ornamenta sua Ecclesiae Prageni legavit, iussitque Crines in auri modum fulgentes, ne quae superesset Vanitas, amputari: id ministri causas morae nectentes, neglexere. Ubi anima agra amplius demorari non potuit, Sacram Candelam petiit, eamque manu prehendit, & intruens SALVATORIS CRUCIFIXI IMAGINEM orationem Dominicam dicere orsus, ad finem usque perduxit, pronuntiatisque ultimis Verbis: Sed libera nos a malo: nihil amplius locutus, non extrema pati, sed quietem arripere visus, mortalis vitae Lumen reliquit. Hae *Aeneas* in Historia. Mortuus est igitur Nobilissimus Rex, adhuc adolescens, in ipso Aetatis flore, annum Aetatis duodevicesimum nondum egressus, in summo gloriae culmine, in magna de se omnium expectatione, mutato repente nuptiarum gaudio in Funeris acerbissimum Luctum. Mortuus est autem Praga non in Arce, sed in antiqua Civitate, in Domu Regia ad S. Benedictum, in festo S. Clementis, sub Vesperam, d. 23. Novembr. qui est IX. Calend. Decembr. Mortem Ejus alii morbo, alii Veneno imputavere, adeo ut Germaniae Populi etiam vulgari Cantilena, Girzikonem & Rokyczanum de Veneno suspectos pronunciaverint. Rokyczano quidem facti callidissimo & Veteratori pessimo Regiam Mortem nemo non acceperissimam judicavit: Girzikonem vero videntur excusare ipsius Verba Regis, supra ex *Aenea* recitata. Cominatus lib. X. scribit LADISLAUM consuetudinem habuisse cum femina quadam nobili, quae graviter ferens, illum in Matrimonium ducere Caroli VIII. Galliarum Regis Filiam, contra datam sibi fidem & promissum, in balneo Pomum ei dederit, per medium cultello divisum, quod veneno tinctum erat. Corpus LADISLAI VII. Kal. Decembr. in festo S. Catherinae Regio more & publico totius Regni luctu e Domo Regia elatum, per Civitatem antiquam usque in Arcem Pragensem ibique Regia Pompa peractis Exequiis Sepulchro Majorum suorum in Choro Metropolitanae Ecclesiae Pragensis ad Ossa CAROLI Regis & Imperatoris hoc nomine QVARTI appositum fuit. De morbi quo periiit genere, neque tum neque postea, certi aliquid constitit, & in Ejusmodi Rebus tutius est Famam citare Testem, quam aliquid affirmare. Cruditate Stomachi nonnulli, Peste alii interemptum volunt, ejusque Indicia apparuisse circa inguina. Medici Germani Veneni Suspicionem recisse perhibentur, quod Vulgus postea pro certo apprehendit, vere an ex Odio Bohemicae Gentis, cui tum ea propter Religionem obnoxia erat, incertum. Boemi certe Injuriam heic suis * hominibus fieri affirmant.

Ducatus Os-
tomonensis
Polonis vendi-
tus

Johannes sive Janusius Osvencimensium Princeps accepto certo Pretio, quinquaginta nimirum mill. marc. latorum grossorum Pragensium numeri Polonialis, quodraginta octo grossos in quamlibet marcā computandis, omnem prorsus Ditionem Osvencimensē Casimiro Polon. Regi cessit, sicque Regio illa a Silesia avulsa longe quidem postliminio in Polonorum ** Jus & Potestatem rediit. Cromerus factum scribit

an.

* Diploma CCIII. Diplomatarii nostri Bohemo-Silesiaci, ex ipso authentico a nobis depromptum testatur, Corpus Regis LADISLAI absque ullo propinati Veneni Signo, WLADIZLAUM REGEM an. 1471. die S. Valentini Pragae cum Tumbam Ejus adiret, invenisse.

** Vid. Dipl. XXXIV, Spec. C. nostri D.

an. 1453. sed Instrumentum Venditionis quod extat apud Jac. Prilufum de Provinciis Poloniae hunc ipsum 1457. annum habet.

Anno

CHRISTI 1458.

Quo indignius LADISLAUS REX Hunniadis defuncti liberos tractaverat, eo major in MATHIAM superstitem, qui Vienna Pragam deductus & in manus Georgii Podiebradii traditus erat, favor fuit. Itaque divulgata Regis morte plerorumque suffragiis Cerant enim nonnulli Proceres a quibus FRIDERICUS IMP. ad capeffendum Regnum sollicitabatur, qui ut ante seipennium Romæ eo die quo canitur: Lxtare Hierusalem, Imperii, ita tunc Neapoli Austriæ eodem die Regni Hungariæ Coronam suscepit, quemadmodum ex MStis refert Gerardus de Roo Hist. Austriac. lib. VI.) MATHIAE & juveni & captivo Regnum defertur: missique statim ad GEORGIUM Legati qui Regem ab Eo exposcerent, ejusque liberandi Rationes inirent. Summa rum Prudentia usus GEORGIUS, ne ingratis postea facere cogeretur, quod tum magna omnium cum gratia facere poterat, * MATHIAM non modo liberum dimittit, sed Filia quoque CATHERINA ei in matrimonium collocata fœdus cum eo facit, honestissimoque comitatu, magnam ab Hungaris Auri Vim recipiens (sexaginta millia numum aureum quidam decrera esse, alii quadraginta prodidere) ad Hungariæ usque fines deducit. Quos ubi MATHIAS attigit, fœdus cum GEORGIO factum, sponsaliaque cum ipsius Filia contracta novis super ea re confectis litteris confirmat: quas cum alibi legere non meminerim in Codice quodam MSto Rhedigeriano repertas, etsi mancas alicubi, heic adicere visum:

MATHIAS
HUNNIADIS
ex Carcere ad
Regnum
HUNGARIÆ
vocatur:

qui sponsalia
cum GEOR-
GII REGIS
BOHEMIÆ
Filia contrahit

Nos MATHIAS: DEI GRACIA: electus Rex Hungariæ Dalmaciæ Croaciæ &c. notum facimus universis presentes litteras inspecturis: Quod cum nos post illam Captivitatem in qua per Serenissimum Daum LADISLAUM quondam Regem Hungariæ usque ad ultimum diem vite sue tenti fuimus, demum ad manus Magnifici Dni Georgii de Cunsadt & Podiebrad Regni Bohemiæ Gubernatoris devenissemus, ipse Dnus Georgius Gubernator nobiscum amice & fraternaliter egit: Nosque in hujusmodi necessitate nra & Turbatione cum omni benevolentia tractavit & ex hujusmodi Captivitate liberavit & libertati restituit, imo etiam quantum in eo potuit factor noster fuit & adjutor ut ad Dignitatem Regalem eligeremur. Nos volentes hujusmodi benevolentie vicem reddere & etiam de tali beneficio grati esse promiseramus eo Tempore cum adhuc ad Dignitatem Regalem electi non fuimus, cum eo Amicitiam & individuum fraternitatem ac affinitatem inire contrahere & firmare: Ut igitur ipse Dnus Georgius Gubernator & alii has litteras visuri cognoscant priorem Intentionem nostram & Voluntatem per hoc, quod post illam Promissionem nram ad Dignitatem Regalem electi sumus, mutata non fuisse nec esse, sicuti presentes - - - promiseramus Unionem & Amicitiam ac fraternitatem cum predicto Dno Georgii Gubernatore inire & firmare ac cum egregia Virgine CATHERINA alio nomine Cune Gundæ appellata, secundum Ritur & Legem Sanctæ Romane & Christiane Ecclesiæ Sponsalia & matrimonium contrahere, ita nunc matura deliberatione prehabita & in libertate nra constituti, habenda respectum ad - - - & beneficia que ab ipso Dno Georgio Gubernatore in nra necessitate percepimus cum eodem & filiis suis Tenore presentium perpetuam amicitiam & fraternitatem ac benevolentie Unionem nunc unimus & firmamus ita videlicet, quod nos a modo in posterum eidem fideliter consilio & auxilio adharebimus & contra omnes eum turbas, aut damnificare volentes ipsum adjuvabimus, illisque qui amici ejus sunt & erunt Amici erimus, his vero qui sunt vel esse volunt ejus Inimici, una cum eo erimus Inimici, In horum autem omnium Confirmationem & Obfirmationem solidiorem, ut eis ad hujus Amicitie & Benivolentie Unionem etiam Vinculum Affinitatis, quod ipsa nature lege firmius est concurrat, illa sponsalia que cum prefata Catherina filia ipsius Dni Gubernatoris contrahere promiseramus,

* Res Ejus gestas ab obitu LADISLAI REGIS ad annum usque 1490. quo ipse sublatas est MATHIAS: continua Diplomatum maximam Partem adhuc ineditorum & Annalium MStorum fide, lingua vernacula libro singulari adhuc inedito confeci: dignum enim & operæ pretium visum, diversissima Fata mirari, que LADISLAUM REGEM Juvenem a Thalami aditu in Tumulum: MATHIAM Juvenem ex Carcere quo Capitale Supplicium innocens expectabat, ad REGNUM HUNGARIÆ vocabant.

ramus, nunc sponte, omni Via & modo meliore quo possumus, per presentes pre-
stito Juramento contrahimus, ipsamque Puellam Catherinam, cujus formam faciem
& Corporis Integritatem ipsi vidimus nobis in Sponsam & matrimonio More Chri-
stiano accipimus & suscipimus, promittimusque eam infra unius Anni Revolutionem
vel quanto citius poterimus in nram Curiam & ad Manus nras traducere & precedenti
Coronatione nra more Regni nri in Reginam coronari faciemus ac demum adveniente
re nubili Tempore & completis duodecim Annis ipsius ipsam nobis recto & individuo
matrimonio copulare tali obligatione: - - ut si nos Temporis in Processu quorum-
cunque Consilio ab hujusmodi Contractu & Intentione mutato Voto resiliemus seu
ipsa sponsalia solvere vellemus & dictam Puellam traducere & in nobis in matrimonium
copulare nollemus aut non curaremus, extunc pro Contemptu dicti Dni Georgii Gu-
bernatoris & prefate Puelle Sponse nre in poenam Centum millium florenorum Au-
reorum convincamur ipso facto & ad hujusmodi Poenam & Pecuniam reddendam seu
solvendam sub fide nra Christiana sumus obligati nec in hoc nobis quodcunque Auxi-
lium Juris Canonici vel Humani suffragari valeat, aut nos ab hujusmodi Poena & Pe-
cunia absolvere. Ad que omnia premissa firmiter & inviolabiliter observanda sub Ver-
bo Regio & sub fide nra Christiana nos obligamus & inferibimus Testimonio presen-
tium mediante quas scripto Manus nre proprio & Sigillo nro annulari consignavimus,
& in Majus Testimonium Sigilla Illustris Dne ELISABETH Genitricis nre: & Ma-
gnifici Dni Michaelis Zylagii: Regni Ungarie Gubernatoris: ac Reverendi in CHRI-
STO Patris Dni Johannis Episcopi Waradiensis: Vincentii Wacinenfis Episcopi:
Johannis de Rozkan Waiwoda Transylvanie &c. sunt appensa. Datum in Castro Stroc-
nicze fer. IV. proxima post festum Dorothee: Anno DMNI M. CCCC. LVIII. Ele-
ctionis vero nre primo.

Cochlæi de di-
spare Fatorum
Cursu egregia
sententia:

Hic profecto pius & cordatus Lector merito fatorum secreta & Divini Judicii
arcana admirandus venerabitur potius quam perferurabitur, ne Scrutator Majesta-
tis supprimatur a Gloria. Quis enim hominum possit hic perferutari causam, cur
Duorum Adolescentum qui Etate & moribus pene pares erant, tam dispar fuerit fa-
torum Cursus. En Ladislaus Rex & Mathias Hunniades, ambo erant in XVIII. Etat-
is anno constituti, ambo eximia Indolis, ambo Paternæ Virtutis Æmuli, gloriosis
Parentum gestis clari. At longe diversissima fuit utriusque Fortuna. LADIKAU S
enim e Regali Solio, dum novæ nuptæ Thalamum adornat, subito defertur ad Tu-
mulum, Luctu publico. MATHIAS vero captivus dum Capitale Supplicium trepi-
dus expectat, insperate e Carcere ducitur ad Regnum maximo cum Gaudio. Quam
hic quæso Causam tantæ Diversitatis afferet Intellectus Humanus: Nunquis Consilia-
rius DEI unquam fuit? Quin potius dicat religiose ac venerabiliter cum Psalmista: Ju-
dicia DOMINI verâ, justificata in semet ipsa. Item: Judicia Tua Abyssus multa.
Item: Æquitas Judicia Tua. Certum est enim, apud DEUM nullam esse Iniquita-
tem. Hæc Cochlaus Lib. XI.

Manlii eadem
de re Epigram-
ma:

Extat & de dissimili fato LADISLAI Austriaci Posthumi & MATHIE Hunnia-
dis Corvini elegans Christ. Manlii Lusati Epigramma, Quod & ipsum vel animi causa
apponendum censui

Hunc favæ certum submittere Colla Securi

Ad Regnum e tristi Carcere fata levant:

Illum inter medios Thalami Tædæque Paratus

De Solio ad feretrum mors in opina rapit.

Merguntur qui summa tenent, hæc alea fati est

Quique latent imo Gurgite summa perunt.

Inter hæc Bohemiæ Regnum plures competeabant, suis quisque Titulis: Cas-
mirus Rex Poloniæ & Guilielmus Dux Saxonie ab Uxoribus: Vtrique enim
LADISLAI Sorores nuptæ: Fridericus Imperator: Sigismundus & Alberus
Austriaci ex veteri fœdere & Conventione inter Bojemie Reges & Austriæ Principes
inita: quin imo Fridericus etiam propter non petitam a LADISLAO justo
Tempore Investituram, feudum Regni apertum, ob idque ordinatione Ejus
suum

suum esse contendebar. Concurrerebat Æmulus & Gallia Rex magnificis * Promissis Regnum ambiens.

In tam celebri & specioso ambitu, auditis omnium Sententiis Bojemi tandem nulla vel Sororum defuncti vel pacti illius hereditarii inter Bojemiam Reges & Austriaeos Principes Ratione habita, e sua nobilitate **GEORGIUM** Podiebradium Baronem ex antiqua Cunstadiorum Gente, Comitrem Glacensem, Regnique Bojemiam Gubernatorem, magnæ apud suos Auctoritatis Virum & ob res sapienter fortiterque domi bellicque gestas ipsius etiam Æneæ Sylvii Testimonio, apprime clarum, Potentissimis illis Candidatis omnibus posthabitis ad Sublimitatem Sceptri evehunt: **BOIEMIAE** que **REGEM VI. Non. Martii** hora circiter 17. in Prætorio Majoris Urbis Pragensis (ubi ex veteri more publici Regni Conventus habere soliti) declarant & saluant. Excitata ob id publica hominum gratulatio & lætitia actæque **DEO** per Tempia Gratia. Agebat tam **GEORGIUS** annum Ætatis 38. Mira Rerum mutatio, inquit Sylvius, & novus Siderum Influxus: Duo potentissima Regna eodem Tempore Rege orbata ex nobilissimo Sanguine ad mediocri Generis homines pervenere. Sic **DEO** placuit: ludere fortunam dixisset Antiquitas. Nos divina Providentiæ cuncta tribuimus. Utriusque Electionem nonnulli calumniantur, Vim adhibitam dicunt, neque Jure valere, quod metus extorserit. Nobis persuasum est, Armis acquiri Regna non Legibus. Hæc Æneas Sylvius Hist. Bojem. cap. LXXII.

GEORGIUS a Podiebrad eligitur **REX BOHEMIAE**:

GEORGIUS porro **REX BOIEMIAE** electus cum a Romanæ Ecclesiæ Societate, si illa Capita quæ petita a Bojemis & ipsorum Opinione impetrata essent, non convellerentur, minime abhorreret, ordinato a Romana Ecclesia modo & more Non. Maji consecrari sese passus est, ac Papæ obedientiam Reverentiamque promisit jurejurando obligans sese ad extirpandos Hæreticos. Quod deinde aliquando orta disceptatione, ipse ad alios & potissimum ad Fratres sive Picardos, ut vulgo vocant, qui a reliquis Hussitis sive Calixtinis circa hæc Tempora secesserunt, bellisque omisissis duntaxat Puritati Doctrinæ propagandæ & Disciplinæ Ecclesiasticæ arctioribus Vinculis astringendæ & conservandæ intenti fuerunt, torsit, quibus se nequaquam propitium ac potius admodum insensum exhibuit. Cum autem solempne Bojemiam habeat, idque Cæsaris Diplomatum confirmatum ut Rex Boemiam ab Archiepiscopo Pragensi aut Episcopo Olomucensi, si Pragensis absit, inungatur, tum vero Temporis Archiepiscopalis Sedes vacaret & Olomucensis nondum esset a Pontifice confirmatus, Germani vero Episcopi Operam hac in re suam Georgio præstare recusarent, missi ab **MATHIA** Genero, Augustinus Jaurinensis & Vincentius Wacinenensis Episcopi qui hoc munere fungerentur, prouti ab iis Inauguratio die Dominica proxima antefestum Ascensionis **DOMINI**, quæ Vocem Jucunditatis dicitur, peracta, sed cui tamen interfuit Protasius Olomucensis Episcopus electus, ut Testimonium de Regis Jurejurando perhiberet: altera mox die quæ erat feria Ilda rogationum.

Diademate Non. Maji circumdatus:

VIII. Eid. Maji **JOHANNA** Georgii Uxor secunda, Procerum ex familia Bojemiam Rozmitalenium, in Basilica Arcis Pragensis ab iisdem a quibus Rex, Episcopis solemnem ceremoniam inauguratur, inungitur, Coronaque Regni cingitur. Et hæc quidem in Bojemiam acta sunt: At Silesia pene universa hanc Georgii Electionem ægerime tulit, tum quod Hussitæ Sectæ addictum, atque adeo Hæreticum, uti existimabatur Regem ferre non posset, tum quod ipsi ad Electionem minime fuerunt adhibiti. Itaque sædus contra ipsum a Principibus atque Ordinibus Silesiæ a. d. 20. Martii Legnicensium factum, quod postea Vratislaviæ a. d. 19. Aprilis renovatum, frustra Legatis Georgii, ut in Ejus Verba jurarent, postulantes. Inclinant autem Silesii ad Guilielmum Saxoniam Ducem, **LADISLAI** Sororium, sed qui ut Fabricius prodidit, Conditionem oblatam repudiavit, adhortatus Silesios ad Obedientiam & Moderationem: se Regni minime esse cupidum, nec ipsos sibi Virum habere ad bellum perficiendum, cum sine Armis Electio **GEORGII** impediri non possit, eum esse Virum industrium, & militarem, prudentem ac gratiosum, caverent ne sibi malum ingens accerserent, nisi improvidis consulti-

REGINA vero **JOHANNA** VIII. Eid. Maji coronatur:

Silesia **GEORGIUM** RE-
GEM deserit:

* Risa sane excipiendis: omnia Regni Debita suo se ære persolutorum, omniaque a Regno alienata suo Marte recuperaturum, & ad annum usque septimum nullum plane Tributum a quoquam exacturum, promissit: sed Gubernator Regni, quanquam sui ipse commodi studiosissimus, a Comitibus Legatos hos & alios prohibuit, donec Rex futurus deligeretur, Teste Dubravio Lib. XXX. pr.

toribus. Idem mox ipse Societatem cum GEORGIO inivit, ejusque filio Henrico, Annam natu minorem Filiam despondit.

Calixto III.
P. R. PIUS II.
succedit:

Successerat per id Tempus defuncto Calixto III. PIUS II. dictus antea Æneas Sylvius, qui cum Principum CHRISTIANORUM conventum Mantuæ celebrandum indiceret, ad instituendum nimirum bellum & expeditionem contra Turcos: ad GEORGIUM quoque Regem admodum benignas & honorificas litteras dedit: quibus accepit Rex se in propria Persona ad ipsum venire non posse, rescripsit Pontifici propter Silesios sibi adhuc rebelles: missurum autem se Oratores suos. Tametsi vero & PIUS II. P. R. & Fridricus Imp. Georgio reconciliati Regem eum agnoscerent, Principes etiam Imperii, qui a Bojemib. Regno feuda recognoscunt, homagium quod vocant, sive hominum ipsi facerent, Lusatia insuper & Moravia pleraque etiam Initio repugnarent, eum reciperent ac Sacramentum dicerent: Jodocus denique Episcopus Wratislaviensis gliscens Incendium veritus, interque Initia restinguendum ratus, ut idem Silesia faceret, publicæ Tranquillitatis Causa suaderet, nec alieni essent a Studio Pacis præcipuorum Silesiorum Principum Animi: Wratislaviensis tamen Civitas una cum Sacerdotum Collegio quod Edicta Pontificia per fraudem exorta diceret, graviter GEORGIO adversata, pertinacia sua & intempestiva Contumacia rem omnem infectam reddidit, bellumque sibi & Patriæ funestum, quam Imperium GEORGII pati maluit. Episcopus quod Hæretici Regis recipiendi Auctor fuisset publice in Concionibus a Monachis professus est: Quæ causa fuit, ut ipse Septembri Mense Romam se conferret, exploraturus Animum PII P. R. Æneæ Sylvii prius dicti, qui per id Tempus Calixto II. successerat.

Anno

CHRISTI 1459.

WRATISLAVIA
VIA omnes
GEORGIO
REGI Vires
opponit:

Mense Martio Cuthusii Principes Saxonie: Henricus Freystadiensis: Collegium Sacerdotum Wratislaviæ: Civitas Wratislaviensis & alii complures ex Ordinibus Provincia de mutuo fœdere in GEORGII REGIS perniciem faciendo collocuti sunt, sed altero mense post tota Res fuit discussa, Principibus & Ordinibus plerisque, cum intelligerent GEORGIUM a Cæsare etiam Regem appellatum, ad ejus Partes sese applicantibus Wratislavia una cum Collegio quod præcipuo Odio GEORGIUM prosequeretur, & quotidianis Concionibus per suos Oratores Monachos, insipientem suam sponte Populum, magis etiam concitabat, nulla ratione se flecti passa est. Sacerdotibus, qui erant facies publici Incendii, bellum a Præfecto Glacensi & Principe Teflinensi indictum, qui multa eorum Prædia devastarunt & exusserunt.

quam irrita
Obsidione
REX cingit:

Sub festum Conversionis Pauli GEORGIUS REX in Moraviam ad Brünnam & Olomucium transit ac rebus compositis, Pragam inde revertitur post festa Paschalia. Inde vero Egram proficiscens cum Fridrico Duce Saxonie Electore, atque cum nonnullis aliis Principibus Pacem inivit, atque inde Pragam ante Pentecostem reversus est. Nec diu ibi moratus iterum in Moraviam transit, ut ibi Fridricum Imperatorem conveniret. Inde autem Iter in Silesiam flectens Wratislaviam obsedit & devastatis Suburbiiis, grava Civibus damna intulit, Urbem tamen expugnare aut obtinere non potuit. Depopulatis igitur Agris & Vicis domum rediit subito post Festum S. Francisci Cochl.

Legati Silesio-
rum ad P. R.

Wratislavienses & alii Silesii solemnem miserant Legationem Romam ad consulendum PIUM Papam super eorum Angustia: Zelus enim fidei non sinebat eos præbere Obedientiam ei quem pro Hæretico habebant: & Timor de malis a bellicoso Rege sibi imminentibus merito anxios reddebat. Oratores igitur eorum ubi in Conspectum Papæ admissi essent, multa commemorabant, tum de Gloria Majorum suorum, quod a Julio Cæsare Ortum habuerint, tum de Laudibus Patriæ suæ, quod in fide Catholica semper ab omni Schismate & Hæresi immaculata permanerit; quod in Ducibus & Principibus suis sit illustris & generosa, in Prælatibus & Clero notabilis & copiosa, in Comitibus & Vassallis spectabilis & animosa, in Civitatibus oppidis & Castris amabilis & numerosa, in populis & Plebibus pluralis & operosa, in foundationibus, sacris Aedibus & Monasteriis DEO devota & studiosa. De Bohemia vero pessima referebant, propter Hæresin & Crudelitatem Hussitarum: nominatim vero plura contra Girzikonem & contra Ejus Electionem allegabant, petentes ut Papa Electionem irritam declararet, ut qui jam pridem a Joh. Capistrano Nuncio Apostolico fuerit tanquam Hæreticus publice proclamatus & excommunicatus. Cochl.

Papa

Papa vero quod omnem Curam convertebat ad inferendum Turcis bellum & Mantuæ constitutus in Generali Principum Congregatione, Ore proprio crebris Oratibus animos Principum ad illud prosequendum inflammabat, metuens ne Rex vicinis bellum inferens Turcis obviare non posset, suasit utrique Partem quæ Pacis sunt: Probe enim cognoscebat Gyrzikonem in Consiliis & armis plurimum contra Turcas posse si Domi Pacem haberet.

Sub finem Augusti Wratislaviensium & Namslaviensium Legatio in Poloniam venit oppidorum suorum deditonem Casimiro Regi offerens: sed bello Prusico tunc implicatus, commendata eorum Pietate & Religione, aliter sibi eos prospicere iussit. Cromer.

Prid. Kal. Septembr. GEORGIUS REX Svidnicium venit non a civibus modo sed & universa nobilitate honorifice exceptus. Javoria deinde ab omnibus Principibus & Civitatibus Rex salutatus est, solis Wratislaviensibus & qui ab his pendeant Namslaviensibus neque nomen neque Jus Regium GEORGI agnoscantibus. De quibus sine magna Savida in Ordinem redigendis cum rationem iniret, Præsidia variis locis constituit, ut ad importandos Wratislaviam Commearum ac subsidia aditus omnes præcluderet, Præcipui Copiarum Duces erant Boleslaus Oppolienfis, Wladislaus Glogovienfis & Conradus Albus Olsnicenfis. Occupant jam Bojemi Novorum & aliquot vicinas Arces: Principes vero isti Kal. Octobris contractis raptim suis militibus ex Ripa Viadri Aquilonari Cœnobium S. Vincentii in suburbiis Wratislaviensibus adorti sunt: quo si potiti fuissent, facile ad Urbem pervenisset Aditus. Sed Virtute Civium & Præfidiariorum militum acri Prælio cum illis dimicatum, cumque glorie vulneratus esset Wladislaus Glogovienfis, Prælium diremptum & Principes Pedem referre haut paucis suorum desideratis coacti sunt: ita ut postmodum totus fere Exercitus dilaberetur. Eruptione dein facta Wratislavienses complures ex Nobilitate, qui ipsis erant iniqui, profugerunt. Castrum Boraro, die quo S. Hedwigis Memoria celebratur, expugnarunt Dominum Loci Joannem de Paichwiz Baronem, vivum sed vulneratum lethaliter ceperunt, ac Wratislaviam secum adduxerunt. Caterum Georgius Wratislaviam non adeo, ut rebatur, expugnata faciliem, suumque adeo Conatum irritum videns, non diu ibi, moratus, ut aliquo operæ Pretio cladem pensaret, suburbanis Ædificiis ferro & flamma dein agnis Populatione, haud exiguo Wratislaviensium Damno vastatis, Pragam rediit.

Facta quoque hoc anno mense Augusto Confœderatio Fridrici III. Imp. & Georgii Regis Bohemiarum: item Ejusdem Regis & Alberti Archiducis Austriae.

Inter Hæc Hieronymus Landus, Archi-Episcopus Cretensis & Franciscus de Toletus, Archi-Diaconus Hispanensis a Pio II. P. R. pro Pace inter Regem & Hussitas facienda in Bojemiâ missi, quibus & litteras Pontifex cum pleno mandato, res suo agendas nomine quæ ad Pacem facere videantur, impertit: datas Mantuæ VII. Kalend. Octobr. Ipsi nuntii Pragam venerunt circa festum Simonis & Judæ Apostolorum 25. die Octobr. & molito Regis animo ad Pacem, ulterius transferunt versus Wratislaviam, ibique peractis Negotiis & assumptis secum qui callida illa & exitiosa Consilia minime probabant vita & consilio, præcipuis aliquot Canonicis & Senatoribus redierunt Pragam in Vigilia Thomæ Apostoli. Rex vero interea profectus fuerat Egram, ubi Filiam suam illustrem Zedenam desponsavit Alberto, Electoris ac Ducis Saxoniarum Fridrici Filio, cum nondum esset plane nubilus ut pote novem tantum annos ætatis habens: Inde ex Sententia utriusque Partis trium Annorum Induciæ consecræ, eis quidem pactis conditionibus, ut Wratislavienses interim sui Juris essent, deinde vero si GEORGIUS in Religione Catholica persistaret, Pontificisque Romani Majestatem observaret solemnem Cere- monia in Ejus Verba jurarent, sed præfectum tamen ab eo inviti neminem acciperent. Rex hæc omnia admisit quin & Mensem unum ultra triennium de præstando Homagio adjecit. Totum vero Processum Concordiæ confirmaverunt Nuntii Apostolici, appenso alterius ex iis Sigillo, videlicet Archi-Episcopi Cretensis de utriusque tamen Consensu. Acta sunt hæc Pragæ 1460. d. 13. Januarii: His vero peractis uno eodemque die nempe d. 13. Januarii ex Praga recefferunt, Rex quidem versus Moraviam, Nuntii vero Apostolici cum Wratislaviensibus versus Poloniam.

Anno

CHRISTI 1460.

FRIDRICO Imperatori cum paulo ante Hungaros recipiendæ Coronæ Causa in Austriam

U u 3

MAXIMILIANUS I. IMP. nascitur :

Pax inter BOHEMIAM & POLONIAM Reges sancita :

Pestis atrox :

Discordia inter P. R. & SIGISMUNDUM ARCHID. AUSTRIAE :

Austriam ingressos praelio vicisset 27. d. Martii qui hoc anno Cœnæ DOMINI faceret, filius nascitur MAXIMILIANUS I. Patris postea in Imperio Successor.

Conventus Polonorum cum Bojemis Bythomiæ, in quo Pax fœdus atque Amicitia inter GEORGIUM & Casimirum Reges constituta ea lege, ut neuter alterius hostes ope ulla adjuvaret: solo Pontifice Religionis Causa a Casimiro excepto. Adjectum inter alia ut uno anno exacto, Reges ipsi confirmandæ amicitia gratia Glogoviz congregerentur.

Pestis atrox longe lateque grassata plurimos hoc anno mortales absumsit.

PIUS II. P. R. Wratislaviensibus calamitatum ipsorum ac Summorum misertus in quinquennium Jubilæi, ut vocant, Gratiâ largitur: Conflata est grandis pecunia, sed cujus bona Pars Belli Turcici ergo Romam translata: Fuerunt & in Silesia multæ ob motæ mutationem dissensiones.

Pius II. consensu Papali Cathedra Sigismundum Imperatoris Agnatum, Archiducem Austriæ, diris devoverit execrationibus: cum enim Sigismundus Nicolaum Cusanum a Pontifice ad deglubendum Episcopatum Brixientem in Tyrolim missum post longas concertationes, in velitatione captum Custodiæ mandasset, Pontifex ob læsam Majestatem suam in sua Creatura acriter commotus, Archiducem cum omni ditione sua Censuræ sacræ subiecit: ubi præcipue notandum, Sigismundo & Ejus Oratori Gregorio Heimburgensi, nam & hunc eodem involvit Anathemate, id imprimis fraudi fuisse, quod Concilium, ut Papa superius appellasset, cum privatus adhuc acerrime Thefin hanc esse fidei Catholicæ, credere Concilium esse supra Papam, sicque quod Sylvius, non Pius probaverat.

Anno

CHRISTI 1461.

Conventus Egra:

Mense Febr. in nobili Oppido Egra GEORGII REGIS & Electorum Septem Virum aliorumque Principum Imperii per aliquot Dies Conventus agitur celeberrimus. Causa Ejus Synodi alia a Dubravio, alia item a Cochleo: alia quoque a quibusdam in MSSis annotantur.

Conradus Albus Dux Wohlav. & Wartemberg. litteras super transactione cum Episcopo Jodoco ratione Castri & oppidi Canthenfis confecit.

Item: Nicolaus Dux Opol. fatetur se concordare cum Episcopo VVratislaviensi super Vyast & cæteris bonis Clericorum.

Anno

CHRISTI 1462.

Compactata Bohemorum P. R. approbata recusat:

Conventus REGUM BOHEMIÆ & POLONIÆ Glogoviz:

Mense Januario misit Rex celebrem Legationem à Praga Romam ad PIUM P. R. in qua erant & Barones nonnulli, & Comites Procopius de Rabenstein Cancellarius Regni, Pio Pontifici olim familiarissimus: notus & summus Amicus. Volebat Rex per eam Legationem (ut circa fidem minus suspectus esset Catholicis maxime VVratislaviensibus, qui propter eam Suspicionem Obedientiam & Homagium ei præstare detestabantur) Sedi Apostolicæ Obedientiam præstare, verus ut Princeps Catholicus, & accedere Ecclesiæ, sed ea lege ut Compactata Bohemorum approbaret Papa. Quod ubi denegavit, Oratores re infecta domum reversi sunt sub festum Pentecostes.

Mense Majo Glogoviz convenerunt GEORGIUS Bojemix Rex habens in Comitatu Equites bis mille, VVratislaviensem & Olomucensem Episcopum, ac quatuor Silesiæ Duces, Conradum Album & Nigrum Olsnicenses, Henricum Freistadiensem & Johannem Priusensem: & Casimirus Rex Poloniæ trahens secum quinque millia Equitum ac præcipuos Regni sui Proceres. GEORGIUS qui prior advenerat, cum splendido Apparatu Casimiro ad unum milliare obvium processit, Salutatione mutua, ex Equis facta Casimirus in Arcem deductus est, GEORGIUS in Curiam Senatoriam divertit. Novem deinde Dies dati Colloquiis, quibus fœdus Bythomiæ inter Reges ictum confirmatum est, adjectumque ut id ad Mortem utriusque esset stabile. Decretum & inter alia, ut de Injuriis mutuis, deque Finium & aliis Controversiis, delecti utrimque Proceres alternis Mensibus in Polonia & Silesia certis locis congressi disceptarent: hinc ut proximus Regum Conventus in Polonia ageretur. Scriptores Rerum Polonicarum tradunt, GEORGIUM a Casimiro invitatum adeo magnifice dapiliterque exceptum ac habitum fuisse, ut cum se victum videret, nec Paupertatem suam prodere veller, Casimirum ad Convivium vicissim invitare non fuerit ausus: Fides penes Autores esto.

Cate-

Caterum GEORGIUS eo fœderelatus a Fridrico II. Marchione & Electore Bran-
denburgenſi ſine magno negotio obtinuit, ut inferiorem Luſatiam quam a Ladislao acce-
perat, reſtitueret, ſolo Corbuſienſi excepto paucisque Opidulis.

Miſerat idem Rex ad PIUM P. R. Legatum tam de iis quæ tractata actaque in Con-
cilio Baſileenſi ad reconciliandam Gratiâ inter Bojemicam & Romanam Eccleſiam,
quam de confirmando in Archi-Epiſcopi Munere Rokyzano Presbytero Huſſitico. Sed
ab iſta legatione nihil rerum omnium expeditum profectumque eſt.

Menſe Auguſto GEORGIUS Rex generalem Conventum omnibus Provinciis ad
Regnum pertinentibus imperat Pragæ in feſto S. Laurentii celebrandum : ad quem & a
Papa Pio miſſus eſt Nuncius Apoſtolicus : Fantinus de Valle. Rex igitur in plena Pro-
cerum, Baronum, aliorumque Regni Congregatione conſtitutus, aſſidente Regina & Li-
beris circumſtantibus mentem ſuam in Religionis Negotio plene planeque aperuit : gra-
viter in Pontificem invectus, qui Bojemis Compactata a Baſileenſi Concilio conceſſa, un-
de omnem dignitatem exiſtimationemque ſuam ſperabat, non confirmaret, ſed irrita po-
tius facere conaretur. Cumque Fantinus Papali Auctoritate & Potentia fretus coram Re-
ge inſolentius ſeſe gerere & verba facere audacius videretur, in Cuſtodiam datus, ac poſt
duram aliquanti Temporis in Arce Podiebradiana Captivitatem dimiſſus tandem eſt, &
juſſus ex Bojemia diſcedere : Dubravius narrat, in Pragenſi Carcere Fantinum tres fu-
iſſe Menſes : Ludovico tandem Bavariæ Principe deprecante liberatum. Imo Proco-
pium de Rabinſtein, Cancellarium ſuum ſuſpectum habens, eo quod ex antiqua fami-
liaritate ſeorſum cum Papa Romæ conſabulatus fuerat, cepit & captum duci juſſit in ar-
cem Podiebrad officio & Dignitate privatum : at Interceſſione Imperat. Fridrici & Du-
cis Bavariæ Ludovici ambo e Carcere liberati in Vigilia Simonis & Judæ : Fantinus ex
Bojemia juſſus diſcedere rediit Roman : Procopius Officio & Dignitati priſtine reſtitu-
tus, miſſus eſt a Rege ad Imperatorem. Eo haur multo poſt in arce Viennenſi a Ci-
vibus rebellibus obſeſſo non modo VICTORINUS : Georgii Bojemix Regis Filius ſup-
petias tulit, ſed & Rex ipſe cum 8000. militum in auxilium venit, Caſareque liberato in-
ter hunc & Albertum Fratrem, qui de Auſtria certabant, Controverſiam diremit, arte
uſus, ut neque adverſæ factioni ſuccumberet Caſar, neque omnino abſque Æmulo Re-
rum in Auſtria potiretur. Caſar ut gratus eſſet GEORGIO, Dignitate * Ducali orna-
vit, Auctoritate Imperiali creatos Principes Filios ipſius VICTORINUM : HENRICUM
& HINCONEM Monſterbergenses, in Sileſia : quorum familiam a Paulo II. P. R. peni-
tus ſublata turpi *diviſione* ſcripſit Platina : quippe etiamnum DEI Beneficio in Patria
hæc noſtra ſuperſtitem.

Wratiſlavia obiit Caſpar Weigelius : Doctör : Nicolai Frater : ad D. JOHANNIS Ar-
chi-Diaconus, Vir eruditus, ac pius, deque cognatis ſuis, quibus certum reliquit Stipendi-
um bene meritis. Rector Acad. Lipſienſis fuit an. 1442. Monumentum commune
cum fratre ei fecerunt ** Agnati in Cathedrali Templo S. JOHANNIS ante Sacriſtiam.

Anno

CHRISTI 1463.

PIUS II. P. R. Wratiſlavienses & Namſlavienses quibus GEORGIUS erat in-
feſtiſſimus, aſſiduis illorum querelis inſtigatus, palam in ſuam Tutelam & Protec-
tionem recipit, atque ab fidei Sacramento Regi præſtando abſolvit, prohibetque Edicto,
neu quis dicto aut facto illis noceat, neve contra illos arma cum hæreticis terat. Qui
aliter fecerit, Pontificem & Senatû Cardinalium decernere, eum contra Rempublicam
Chriſtianam facturum, pœnasque debitas luiturum. Hanc Pontificis Indignationem &
has Cenſuras prævenire volens dictus Rex GEORGIUS, deprecatorias ad ipſum litteras
ſcripſit, III. Martii, quarum tenor apud Goldaſt. in appendic. pag. 200. ſed fruſtra. Illo
ipſo

* Vid. Dipl. CCI. & CLXXI. Diplomatarii noſtri Bohemo-Sileſiaci.

** Monumenti hæc Inſcriptio :

CASPARI WEIGEL Hujus Sacraſſimæ Œdis Archi-Diacono & NICOLAO : Ca-
nonico : Fratribus germanis iſdemque ſacrae Theologiæ Profeſſoribus : ex Pago quem
HENRICI villam appellant oriundis, Viris ſumma virtute & Ingenio atque Doctrina
ſingulari Agnati bene merentibus Eruditionis & Pietatis Monumentum poſuerunt : Obie-
runt CASPAR minor natu Wratiſlaviæ M. CCCC. LXII. NICOLAUS Lipſiæ M.
CCCC. XXXXIII.

Vitam ejus de Sileſiis Indigenis Eruditis Celeberr. Mart. Hanckius Cap. XXXI. expoſuit.

ipſo quippe Menſe Diplomatis Publicatio Cretenſi & Gneſhenſi Archi-Epiſcopis per Litteras inſuncta: quarum Exemplum verbotenus hic ſubjiciendum cenſeo:

Pius Epiſcopus: Servus Servorum DEI: Venerabilibus Fratribus, Cretenſi, ad Regnum Poloniae, Terramque Sileſiae ac Pruſſiae Nuncio & Oratori Sedis Apoſtolicae & Gneſnenſi Archi-Epiſcopis S. & A. B.

Hodie motu proprio ex juſtis ac Fidem Catholicam concernentibus cauſis, dilectos filios, Clerum, Capitaneos, Conſules, communitem Wratſlaviensem & Universitatem oppidi Namſlaviae ab Homagio praestando GEORGIO de Podiebrad, ad noſtrum & Sedis Apoſtolicae beneplacitum abſolutos fore declaramus, ac eos in noſtram & Apoſtolicae Sedis Protectionem ſuſcepimus, mandantes ſingulis CHRISTI fidelibus, cujuſcunque Gradus ſeu Status exiſtant, ſub Poenis & Cenſuris Eccleſiaſticis ne praefato GEORGIO contra Wratſlaviam & Namſlaviam Vigore dicti Homagii Auxilium, Favorem & Conſilium praestent, quin imo eis tanquam Catholicis & Sanctae Matri Romanae Eccleſiae obedientiſſimis omni Conſilio favore ac Potentia aſſiſtant, prout in noſtris litteris deſuper conſectis plenius continetur. Quocirca Fraternitati vestræ per Apoſtolica Scripta mandamus, quatenus vos vel alter veſtrum poſtquam praesentes Litteras vobis praesentatae fuerint, per vos vel alium ſeu alios ipſas litteras & omnia & ſingula in illis contenta, in dicti Regni ac aliarum Partium vicinarum Eccleſiis, Dominicis & feſtivis caterisque diebus, quando & quotiens vobis videbitur, ſollemniter publicetis & exponatis aut exponi faciatis, ut melius & clariſus intelligatur, etiam in vulgari. Et nihilominus quolibet Perſonas, quas Excommunicationis Sententiam occasione contraveniendi vobis incurriſſe conſiterit, quoties vobis opportunum eſſe videbitur, tam diu Dominicis feſtivisque diebus in Eccleſiis, cum major inibi Populi multitudo convenit ad divina, excommunicatus publice nunciatis faciatisque ab aliis nunciari, & ab omnibus arctius evitari, donec a contraveniendo deſiſterint, & litteris praedictis obedierint, ipſaque Perſonae excommunicatae ab hujusmodi Excommunicationis Sententia abſolutionis beneficium meruerint obtinere, non obſtantibus omnibus illis quae in praedictis litteris volumus non obſtare, aut ſi dictis Perſonis vel quibusvis aliis communiter vel diſiſim a dicta ſede ſit indultum, quod interdicti, ſuſpendi vel excommunicari non poſſunt per Litteras Apoſolicas, non facientes plenam & expreſſam ac de Verbo ad Verbum de Indulto hujusmodi mentionem contradictores per Cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo. Datum Romae ad S. Petrum: Anno Incarnacionis Dominicae M. CCCC. LXIII. IV. Kalend. April. Pontificatus noſtri V.

Menſe Maio Archi-Epiſcopus Cretenſis, Nuncius Apoſtolicus ex Polonia Wratſlaviam rediit, cumque interea Orator Caſareus pro Rege Georgio interceſſiſſet litteris & nomine Imperatoris, Papa ei reſpondit: vid. Goldaſt. in app. p. III.

GEORGIUS
REX a P. R.
excommunicatus:

Deriſiſſe iſta Georgium Dubravium ait, cum ſideret Viribus ſuis & Principum vicinorum foederibus, ignarum interea quod Pontifex MATHIAM Hungariae Regem ab ipſo averterat, diſturbatis omnibus Sponſionibus & veteribus Obligationibus, quae per Affinitatem vel aliter interceſſerant: At Curæ noſter Georgium ſcribit, quod Pontificis iram maximis Imperatoribus etiam gravem ſibi intolerabilem futuram praevideret, Wratſlaviensibus poſt finitas triennales Inducias, alias quatuor annorum obruliſſe, ſed quas illi, Cretenſi ad Bellum inſtigante, repudiarent. Jodoco ſane Epiſcopo gravis tunc fuit cum Cretenſi Diſceptatio. Cum enim ille in Senatu Ordinum pernicioſum illud bellum caute ſedandum eſſe, pacem accipiendam, pro Rege Georgium recipiendum graviter diſſereret: acerbè in eum invectus eſt Cretenſis, cui Epiſcopus maſcule reſpondit, veterem illum verſum etiam Paulo Apoſtolo laudatum, quod Cretenſibus quorum Hieronymus erat Praeſul non modo mendacitatis, ſed & malitiae, inertiaeque palma tribueretur, obijciens.

Anno

CHRISTI 1464.

VIII. Kal. Febr. VVratſlavia diſceſſit Hieronymus Landus, belli contra Georgium Incenſor longe maximus.

Fœdus inter
BOHEMIAE &
GALLIAE RE-
GEM:

Facta hoc anno Confoederatio inter Ludovicum Franciae & Georgium Bojemiae Regem: vid. Goldaſt. in Appendice.

Hungari SA-
CRAM CO-

Hungari Sacram Regni Coronam, quam ante annos 24. una cum Ladislao Infante ab Eliſabetha Regina Caſar acceperat, huc uſque ſecum aſſervaverat, numeratis LX. aureum numum millibus a Friderico Imp. redimunt, Pacisque & Concordiae inter

inter hunc & MATHIAM capita Litteris consignata Neapoli: uti nimirum in posterum FRIDRICUS, MATHIAM filii, hic illum Patris loco habeat: Germanus ac Hungarus nullo discrimine apud utrumque colantur: Cæsar Regi Hungariæ Regnum concedat, ad ipsum hæredesque ipsius reditum, si is absque legitimo hærede masculo decedat: De Titulo item cautum, uti Cæsar ab Omnibus Regni Statibus Rex Hungariæ vocaretur: IV. Kal. Apr. MATHIAS ab Hungaris eadem illa Corona solemnissime insignitus fuit.

Anno

CHRISTI 1465.

Paulus II. P. R. Venetus: Pio II. anno superiore denato subrogatus, longe quam hic in Georgium acior acerbiorque, hæreseos & Perfidia in Ecclesiam Romanam damnatum, & a Communione Christiana separatum, tanquam putridum aliquod membrum, ab Unione Ejus amputat, Regium honorem ac dignitatem illi abrogat: Subditos Sacramento solvit: omnibus quin imo fidem ei & obsequium exhibentibus Fulmen Apostolicum denunciat, eaque de re interdicta VVratislaviz, Olomucii, Brunnæ ac aliis in locis promulgari jubet, MATHIA insuper Hungariæ Rege, cujus Legati per id Tempus Romæ erant, & quo nemo magis reperiebatur idoneus, ad bellum Socero inferendum ac Regnum sibi vindicandum instigato: atque ad eum REGIS BOHEMIÆ Titulo connivente ipso quoque Cæsare translato. Evulgata Pontificis Proscriptionis fama lectoque ejus VVratislaviz a. d. 5. Augusti exemplo, ingens Populi extitisse læticia scribitur. Venit & eo Legatus a Pontifici, novus, Rudolphus Episcopus Lavantinus, qui Pacis inter Monarchas Sequestrum se professus, classicum adversus solos Bojemios canebat. Magna hinc malorum panegyris consecuta, cum perpetuo velut tenore malum malo succederet, indiesque conditio & fortuna fortissimi alioquin & Rei militaris peritissimi Viri deterior foret, non solum Episcopis VVratisl. ac Olomucensium eorumque Capitulis, sed etiam magnis & multis Civitatibus Silesiæ, Moraviæque & Lusatiæ, ac Proceribus, Ducibus ac Baronibus, qui GEORGIO prius adhererant, ab eo deficientibus, atque ad Partes potissimum MATHIÆ sese applicantibus: cum inerea ipse ea animi moderatione ac longanimitate esset, ut in Clerum Catholicum minime læviret, nec eos a Consiliis & Officiis removeret, quos noverat maxime Catholicos & Romanæ Ecclesiæ fautores & obediens filios existere.

RONAM ab
Imp. redi-
mune:

Paulus II. P. R.
Subditos GE-
ORGII Regis
ab obsequio
Subsolvit:

CAUSAM
MATHIÆ
REGE
BOHE-
MIÆ

REGIS POLO-
NIÆ cum Du-
ce Olsnensi de
Ducatu Maso-
via Transactio

Sub finem Septembris Casimirus Pol. Rex Calisiam se recepit, ibique cum Conrado Olsnicensium Duce & Margarita Uxore Ejus, Jodoci VVratislavien. Episcopi & Guilj. Rosenberghii Junioris, Bojemiar. Regis Legatorum Arbitrio tranlegit, ea Conditione, ut Ducatu Masoviz Transactio

ille quatuor annorum spacio 20. mill. aureum nummum (Curatus octo duntaxat millia emittit) a se acciperet, Successione omni in Masovia & Belsensi Ditione una cum Uxoribus nomine se abdicaret, doremque post mortem Annæ Uxor. Vladislai Masoviorum Ducis defuncti ne repereret.

Monasterium
in Suburbio
Glogoviz ex-
structum:

Margarita Cilien. Vladislai Teschenensis & Glogov. Vidua, novum extruxit Monasterium in suburbio Glogoviz prope Arcem in Colle editiore: in quod collocavit Fratres observantes, quos ante annos duodecim aut circiter in Silesiam adduxerat Johannes Capistranus.

Anno

CHRISTI 1466.

Rudolphus Legatus Pontificius a Pacificatione Borussia inter Casimirus Pol. Regem & Crucigeros facta in Silesiam redux publicis Execrationibus Plebem in Bojemios magis magisque inflammabat, Crucis etiam Commilitio prædicato, largaque Peccatorum Veniæ Spe Vitæ æternæ Armis in Regem Hæreticum lumentibus proposita: non secus ac contra Turcas prius fuerat factum. Confluxit magna multitudo ex Plebe, Dux Copiarum delectus Balthasar Dux Saganensis, qui Exercitus in Borussia duxerat.

Exercitus in Si-
lesia contra
GEORGII
REGEN colleg-
tus:

Anno

CHRISTI 1467.

10. Kal. Januarii nascitur Sigismundus: Casimiri Regis Sarmatiæ: ex Elisabetha Conju- ge Alberti Imp. natus: Filius Quintus: Vladislai II. Bojemiar. Regis Frater, Dux ipse olim quandiu in Silesia Glogovien. & Oppavien. inde Rex Poloniar.

SIGISMUN-
DUS I. REX
POL., nascitur
Urula Bran-
denburgica
HENRICO I.
Duci Monster-
bergensi nubitt

Ursula: Alberti: Achillis Germanici: Elect. Brandenb. Filia, nubit hoc anno Henrico Duci Monsterbergensi.

Xx

VVratisl.

Wratlavienses
Ducatum
Monsterber-
gensem occu-
pant:

Wratlavienses facta e mercenario Milite & urbana multitudo manu, Majo Mense Oppida & Castella sibi vicina, quæ in fide Georgii Regis adhuc erant, infestantes, Monsterbergam, unde Titulum Principis, filii Regis deducebant, adoriuntur & capiunt, pauloque post Francosteinum, cui Præsidio imposito late Prædas per circumiacentem Regionem agant. Georgius Rex aliorum Germanorum ope destitutus erat, exceptis Guilielmo Saxonie Duce & Alberto Marchione Brandenburgico, quos cum de Periculo suo ac Wratlaviensium Injuria fecisset certiores, non contemnenda Equitum Auxilia ei continuo miserunt: Nec mora: Francosteinum Pedites Bejemi vicissim obsident: Equites autem Germanorum in Socios Wratlaviensium excursionem faciunt: Tale nihil meruerant, qui Arcem tenebant, tum inter ipsos & volonum colluviem nullus erat consensus: Dum quid faciendum sit dubitant, & Sententiis inter se digladiantur, Saxones improvise in oppidum Arci subiectum irrumpunt: Equites Wratlaviensium porta alia effugientes magna ex Parte evadunt, milites eadem Trepidatione Arcem deserunt, Volonum circa quatuor millia a Bojemis obruncantur: capti aliquot e nobilioribus pecunia mulctantur, Machina bellica insignes quas Wratlavienses adduxerant in Hostium Potestatem veniunt.

Parfcovia ab
Henrico I. Du-
ce Monsterber-
genfi direpta:

Verit hinc Agmen HENRICUS Georgii F. ad oppidum Episcopi Wratlaviensis Parfcoviam, quod torum, quantum est, diripuit, eaque præda stipendium militi persolvit, abireque quo vellet permisit. Ipse Opaviam flexit, quam non ita diu ante Pater a Vidua per quandam Transactionem adeptus fuerat.

MATHIAS
HUNGARIÆ
REX BOHE-
MIÆ Regnum
ambit:

Clade ista accepta Georgii hostes aliquantisper quiescunt, & Occasionem expectant meliorem, Pontifice interim per Legatos suos omnem movere lapidem non cessante, quo Regno atque Solio quod velut quoddam *Ægidio* Ponum inter Monarchas projiciebat, imprimisque MATHIÆ Hungarorum Regi offerebat, Georgius Rex hæreticus deturbaretur.

Bellum civile
inter Silesie
Duces Saganen-
ses:

Paulo post Bellici motus in Inferiore Silesia a Johanne Pribusiano excitati, qui cum bona sua decoxisset, Occasionem sibi dari cupiebat, qua Saganum, quod Balthasar frater cum Sororibus tenebat, inverteret. Quod illi tunc fortuna obtulit. Cum enim Balthasar GEORGII Partes, quas ipse defendebat, oppugnaret, hanc belli Occasionem arripens milite coacto ac subito & inopino Impetu in Saganum facto, nulla re nulloque milite ad excipiendam hostilem Vim parato, obrutum illico ac Vi captum in suam Potestatem redegit. Aberat tunc domo Balthasar, Wratlaviensibus militans: a quibus cum quadringentos impetrasset Milites, domum contendit, fratrem ex improvise oppressurum. Verum ille præmonitus jam vigilabat atque in Armis erat. Balthasar igitur suis diffidens Copiis ex itinere Freistadium desecit, a Parruo Henrico Glogoviensi ac Freistadiensi Principe Auxilia petiturus. At Johannes subito fratrem consecutus, a. d. 12. Octobr. prope Freistadium eum prostravit, Milites Armis & Impedimentis exuit atque ita spoliatos nudosque Wratlaviam remisit. Episcopus Wratlaviensis, Johannis Injustitia offensus Excommunicationis in ipsum Fulmen torfit, quod cum nihil moraretur, Henricus Freistadiensis fulmen excogitavit atrocius, armavit suos, a. d. 18. Octobr. Saganum Corona cinxit, Johannem Urbe excedere, promittere Pacem, & fratri Saganum restituere coegit: ipse autem paucis Diebus superstes a. d. 11. Nov. mortalitatem exuit, Princeps sane optimus & a Sapientia Virtute ac Clementia commendatissimus. Liberos ex Hedwige Coniuge suscepit utriusque Sexus, Sigismundum, turbato Mortalitatibus Ordine ante Patrem denatum, & Henricum suum in eo Principatu Successorem, tum Elisabetham, quæ Virgo obiit, nec non Annam, Joanni de Rosenbergo, qui Silesia, ut Auctor est Benjamin Urfinus Divinatione de Originibus Rosenbergiacis, Præfecturam gessit, memoriæque suorum Majorum in Glogoviensi Ducatu Monumentum fixit, Pagum Witigonum, ad Spröttaviam Urbem, in Matrimonium collocatam.

Jodocus Epi-
scopus Wratlaviensis mori-
tur:

Secutus hunc est a. d. 15. Decembr. Jodocus Wratlaviensis Episcopus, Nisse in Palatio a se extructo defunctus: ejus Funeri, nisi prius e Vinculis dimitteretur, Præpositus Ecclesiæ Cathedralis: Johannes Deuster, qui quod in cunctis fere rebus Episcopo adversaretur, hujus Jussu comprehensus & in Arcem Kaldenstein abductus fuerat, Transiit per Urbem Wratlavienses initio denegarunt, sed ob id a Baronibus Polonis ac Bojemis, qui ad Funus Episcopi cohonestandum venerant, reprehensi, magno & honorifico Comitatu per Urbem in Cathedrale Templum passi sunt.

Pestis atrox:

Sævit & hoc Anno Pestilentia Contagium magis rames Pagis quam Urbibus infestum.

Anno

CHRISTI 1468.

Fridricus Elector Brandenburgicus oblatam Coronam Bojemicam recusat. Rudolphus Episcopus Lavantinus & Legatus Pontificius, ad exequendos potissimum Processus Exauctoractionis GEORGII Bojemie Regis, bellique adeo adversus hunc Tuba, annitentibus non solum Casimiri Polon. Regis, cui ob bellum Prutenicum iniquissimis Ordini Conditionibus sedatum Rudolphus gratus erat, Legatis Stanislae Ostrogio, Calissiensis Palatino, Jacobo de Dumbrio, Regis Vice-Thesaurario & Johanne Dlugosch, Canonico Cracoviensi, sed & Bojemie quibusdam Proceribus patrie & avite Religionis addictis, quorum Princeps erat Zdenko Sternbergius, consentienteque cum eorum intercessionibus, tum Capituli Postulationi Pontif. WRATISLAVIENSIS EPISCOPUS creatur: cum frustra eam Dignitatem ambisset, Primislaus Dux Opavia, S. Crucis Cantor & Canonicus Wratislaviensis.

Ineunte Vere MATHIAS Hungariae Rex & Pontif. Romano, qui acerbius Boemos quam Turcas oderat, & intestinum hostem quam remotum magis formidabat, persuasus, nulla habita vel adfinitatis vel maximorum beneficiorum cum Salutaris tum Regni Ungarici a Georgio in se collatorum ratione, Socrum hunc suum, tanquam haereticum, & Ecclesiae Romanae Hostem, cui fides data impune violari posset, bello aggreditur: omissa multo & honestiore & magis necessaria in Turcas Expeditione: quam in animo habebat: Scilicet istud fuit

ant' ενεργησις Αγαμέμνονα τισαν Αχαιοι

notaque est illa in Caesaris funere decantata nenia: Men' servasse, ut esset, qui me perderet? At Georgius ab iis etiam a quibus ante in fidem receptus fuerat, desertus, nihilominus tamen Auxilio filiorum strenuam fidemque Patri operam navantium fortiter Regnum suum, etsi in varia sorte propugnavit. Et MATHIAE quidem ex Moravia ad Austriae fines occurrens cum Victorino Filio, prope Laam Oppidum in Hostis Conspectu Castra metatus est, eaque Essedorum & Curruum objectu undique circumvallavit, utrumque Exercitium interfluente Maro Amne, qui Hungariam ab Austria Finibus & vicina Moravia disterminat. Quatuor Septimanis illic cessatum est, multa attentante Georgio, quo vel per Internuncios Generum conciliaret, vel si in Sententia peristeret, dolo aliquo circumveniret. MATHIAS vero ad omnia Verborum Lenocinia surdas praebear aures, & si hostis in liberum Campum elici potuisset, Praelium desideraret. Boemus suos intra curruum munimenta continebat. Tandem vero quae Esui erant absumptis: Trebitium retro castra movit & Victorino, illic relicto, ipse ad interiora Regni loca recedens, novum militem quaeque alia bello Usui sciebat, compans, arces & oppida hosti oportuna, Praesidiis munivit. MATHIAS Znoymam deinde pergens, cum Victorinum Trebitii relictum audivisset, eo advolat. Victorinus oppido egressus cum praecursoribus Hungaris manum conferens, Rege superveniente, fugam inire coactus est, & ne hostis fugientibus suis permissus Portam ingrederetur, domos aliquot in Suburbio incendit, non inutili ex Necessitate Consilio, nisi id fortuna destituisset. Nam Incendio ex Suburbio in Oppidum pervagato, dum ad restinguendum trepide discurritur, Hungari urgente Occasionem Rege, superatis muris Oppidum capiunt. Victorinus cum suis vicinum quoddam monasterium occupat, in quo ab Hoste obsideretur. Bonifolius Arcem eam non Monasterium fuisse dicit. Periculo filii audito GEORGIUS octo armatorum millia eo mittit, qui aperta Vi nihil attentare ausi, currorum Vallo se continebant. Interim Victorinus Eruptione de improvviso facta, astu & Viribus usus hostium Stationem ad suos evadit, cum iisque in Boemiam abiit. MATHIAS inde Brunnam pergit, & ab obviis Civibus excipitur, qui etsi Bojemo coacti parebant, exercitia tamen Religionis nec dum mutaverant. Dein Arcem Spilbergam Situ opere & Praesidio validam, Rex obsidione cingit. Interim Legatus Pontificius: qui Graciam Stiriae ad Caesarem venerat, largas passim Indulgentias iis omnibus promulgat, qui vel ipsi ad id bellum proficiscantur, vel aliis de suo aliquid in Stipendia contribuant. Venerunt eo MATHIAE etiam Legati, & de continuando bello convenitur: deinde enim Regis Legatis Pontificius Viennam atque inde Olomucium ad MATHIAM proficiscitur. Is relictis ad Spilbergam arcem Praefectis quibusdam in Hungariam hibernatum abiit.

Casimirus Polonus Georgii Necessitates ad suum Commodum trahens, auctor ei

Xx 2

erat,

erat, ut filiorum alteri Bojemix Regnum resignaret, sed GEORGIUS intellecta Fraude id se facturum negavit.

Turbis SILE-
SIA pervasta-
ma:

Ceterum in Silesia Wratislavienses una cum vicinis aliquot Francosteinense castrum expugnarunt atque solo aequarunt: Eodemque propemodum Tempore ex utraque Lusatia, Plebem ubique Rudolpho Episcopo comitante, magna Cruce signatorum Manus in Silesiam se effudit, quibus suos quoque auxiliares Henricus Freistadiensis, qui Patri cognomini successerat, Glogovia & Freistadio misit. Sed rudes illi & in re militari minus exercitati homines, dum sibi parum cavent, magna edita strage repulsi, Henricique Subditi maximam Partem occisione delati sunt.

Principes qui-
dam Silesii in-
terdicto Sacro-
rum notati:

Eadem Aestate Rudolphus Episcopus Principes quosdam Silesia, quos inter Conradus Niger, Conradus Albus Olsnicensis & Fridericus Lignicensis Sacrorum Interdicto notavit, quod Pacis & Quietis quam belli studiosiores opem ceteris in profigando Georgio ferre detrectarent. Censuræ nexibus innodati fuerunt a festo D. Sophiæ ad usque festum Assumptionis B. M. V.

FRIDERICUS
IV. IMP. Ro-
man profici-
tuus:

Sub Initium Novembris Fridericus Cæsar, res in Austria satis quietas & MATHIÆ ob fœdus fidendum ratus, suscepto in Italiam Irinere, in ante Diem Nalis DOMINI NOSTRI Romam venit, ubi ea nocte sacra faciente Pontifice, Evangelium de Edicto Cæsaris Augusti decantasse dicitur, Exemplo Imperatoris Sigismundi. Sedecim illic Dies commoratus Domum rediit. Itineris huius Causa Votum esse vulgo ferebatur. Erant tamen, qui Confirmationem Successionis in Hungaria & Bojemix Regna perisse dicerent, nec ab simile vero putat Gerardus de Rpo, prudentiss. Imperat. Consilia sua ex Autoritate Pontificia instituire voluisse. De Expeditione in Turcam & Bello Bojemico actum esse nonnulli meminere.

Anno 1469. CHRISTI 1469.

Inductio inter
MATHIAM
& GEOR-
GIUM REGES
ad annum san-
cti:

MATHIAS REX constitutus domi rebus, initio Februarii cum Exercitu 16000 militum, in quibus X. Equitum millia, hostiliter iterum Moraviam & Bojemiam ingressus crudeliter Provincias illas devastat, cuius Adventu cognito si quoque qui Spilbergam arcem strenue hactenus defenderant, detitionem fecerunt, GEORGIUS aurem hunc MATHIÆ Impetum sustinere se posse diffusus, cum eodem egit, ut colloquendi secum daretur Facultas, eaque prope Leuchtenbergam Arcem impetrata, eam in se Socerum suum Armorum Causam haberet, amice exquisivit, non ita de ipso meritum esse, ut Vitæ suæ Insidias pararet, cuius Vitam non protexisset solum, sed & quam ornatissimam esse semper voluisset. At MATHIAS nihil aliud respondit, quam sui facti Pontificem atque Cæsarem Auctores se habere, qui tanquam Hæreticorum Fautorem indignum Regno pronunciasent. Sunt qui Bojemum Hungaro singulare Certamen obtulisse dicunt, loco sepris intercluso, quod propter Ventrem Abdomine gravem minus decurrere posset, neque id detrectasse MATHIAM, sed locum relinquere parum & apertum voluisse. Alii aliter Rem narrant. Curæ nullum Certamen ponit: alium Conventui dictum Diem Olomucii, quantum nimirum Aprilis scribit, quo GEORGIUS ob adversa Episcoporum Studia venire nolens, Sternbergam vicinum Oppidum divertit. Ibi duo Reges in Prædio Suburbano saepe mulumque collocuti, inducias tandem ad Anni Exitum pacti sunt: quo Tempore de Pace geretur. Discendentem MATHIAM duo GEORGII Filii Olomucium usque profecti, quam officiosissime comitabantur, ibi homo quidam impurus Regi suadere cepit, ut si finem bello imponere, sibi quoque Bojemiam acquirere euperet, Regios Juvenes Custodia inclusos teneret. Scelus hoc execratus MATHIAS, irato Vultu: Quid tu, inquit, Propudium Hominis tanti flagitii tamque non a Regio sed omni quoque liberali Animo alieni Auctor esse mihi non erubescis? Simul gravissime monuit, ne tale quid unquam sibi excidere pateretur. Juvenes vero comiter habitos donisque insuper cultos ad Patrem remisit.

MATHIAS
REX BOHE-
MIE vocatus:
& Olomucii
Diademate
cinctus:

GEORGIUS ita bona Spe plenus ad suos revertitur: Interea vero Episcoporum, qui nullam de Pace mentionem admittebant, instinctu MATHIAS a quibusdam Bojemix Ordinibus REX proclamatur, irritaque esse Pactio paulo ante inita jubetur. Is initio quidem conditionem nonnihil recusabat, sed sperans facile cum GEORGIO transigi posse, eam tandem accepit in Moravia Oppido Brunnâ (* Olomucii factum Cu-

* Bonfinius quoque corvus Decad. IV. Lib. II. id Olomucii accidisse refert.

Curæus scribit, quem sequitur Gerardus de Roo). Insigni Coronæ ornatus non Regiæ sed detractæ de Effigie forte præsentæ S. MARIE VIRGINIS. Nihil tunc fuisse omissum, quod ad Ignominiam GEORGII pertineret, interque alia assimulatam fasciam Sramenti GEORGIO cum nominis ipsius acclamatione per Plateas & Viços Urbis raptari ac trahi conspectum Joach. Camerarius in historica narratione de Ecclesiis fratrum in Bojemia & Moravia annotavit. Cæterum quod Calicis Usus permittere Bojemis MATHIAS nollet, mox eo repudiato WLADISLAUS, Casimiri Poloni Major natu Filius: GEORGIO non usque adeo invito, sed ut hic ad Mortem usque Regnum retineret subrogatur. Tametsi vero Regno Bojemix MATHIAS potius non est, Titulum tamen Ejus retinuit, nec Moravix solum sed Silesix, quoad vixit Dominus fuit. Lusatiæ neutram a Bojemia descivisse nec unquam MATHIAM Dominum agnovisse Auctor est Casp. Peucerus Chron. lib. V. cui vix est ut hæc quidem in Re assentiri possim.

WLADISLAUS quoque PRINCEPS POLONIE ad Regnum BOHEMIE vocatus;

MATHIAS HUNNIADES CORVINUS:

REX HUNGARIE ET BOHEMIE: DUX SILESIE:

Post factam, eo quo dixi modo, Electionem, nulla interposita Mora Iter in Silesiam MATHIAS suscepit, Gentis Metropolim Wratislaviam a. d. 26. Maji in medio duorum Sedis Apostolica Legatorum, Laurentii Ferrariensis & Rudolphi Wratislaviensis Episcoporum ingressus, cum Equitatu V. millium in quo magni Nominis Principes. Deducus est a Nobilitate & Populo ad Pontem usque Viadri, ubi ab Episcopo & Collegii Sodalibus salutus est: cumque Equo descendisset, Reliquias Sanctorum a Sacerdote oblatas de more deosulatus tandem in D. JOHANNIS Templum intravit, peractisque illic Sacris Cantionibus, in Palatium inde Regium concessit. Fuisse tunc apud MATHIAM Principes Silesix XVIII. Annales testantur: Venit autem eo Albertus quoque Marchio Brandenburgensis, utrumque eo Seculo & Achillis Germanici & Vlyssis cognomenum promeritus, MATHIÆ Regi Nepotem suum Fridricum Lignicensem reconciliaturus, qui Ducatus illius Possessione recuperata egregiam deinde operam in Bellis Bojemicis & Polonicis navavit. Impetravit enim Albertus Marchio, ut Rex Fridrico Ducatum Lignicensem integrum ea Potestate, qua Majores ipsius habuissent, possidendum traderet. Quamobrem Marchio cum Duce Fridrico Lignicium profectus Jussu Regis in Possessionem Ducatus Fridricum restituit, & Homagium (ut vocant) ei factum est: Haben dem Hertzoge Friedrich eine rechte Erb-Huldigung gethan, als ihrem natürlichen Erb-Herren. Fridricus deinde ad Marchionem rediit, atque cum eo in Hungariam profectus, biennium in Aula permansit, inde cum in suum Ducatum redisset, Marchia Lusitica Rex eum præfecit.

FRIDRICUS L. Ducatum Lignicensem occupat;

Kalendis Junii Wratislaviensis Civitas omnium prima (quod meritis ipsius erga Regem & Constantiæ datum fuisse crediderim) in Verba MATHIÆ juravit, quam secuti postea Principes & alii Ordines Silesix, Conrado Nigro Olsnicensi & Johanne Pribusensi exceptis, qui etiam tunc Georgii Partes, sectabantur. IV. Non. Junii pro Avi illius more Trebniciam MATHIAS excurrit ad visendum B. HEDVVIGIS sepulchrum. Die 5. Julii Wratislavia digressus, cum Immunitates prius & Privilegia ab Alberto & Ladislao concessa Civitati confirmasset, Præfectumque Ditioni illi dedit Sdenconem Baronem Sternbergium, Sub-Præfectum autem Joannem de Heyde, Senatu Urbis Præfecturam ultro cedente, in Moraviam remigravit, ac Victorinum GEORGII Filium, qui magnis Incommodis Moraviam, quæ a Patre defecerat, affligebat, in Oppido Wessale obsedit. Qui loco non satis fidens, cum iterum fugam tentaret, (sunt qui factam scribant) cum e Trebicio Crumboviam ad Henricum a Lippa Sororium contenderet, a Prætoriana Cohorte captus est, Oppidulum quoque sine magno Negotio a Rege occupatum. His rebus ea Ætate gestis MATHIAS abducto secum Victorino in Hungariam rediit, quam cum Casimirus Polonus omni ratione conaretur perturbare, unam post aliam ceu Hydram quandam enatam Seditionem, componere, suorumque Animos in Officio continere agre poruit. Victorinus autem Budam missus ultra biennium in Custodia fuit; Bojemica quidem Historia Scriptor Olomucensis Episcopus Auctor est, omnibus miseris modis ab Hungaris habitum, in eam quippe projectum Turrin, quæ cum Tecto careret manca seu mutila dicta, ut die nocteque imbris complueretur ac cæteris Aëris Tempestatibus vexaretur. At contra Bonfinius & alii, non indigne tractatum fuisse Victorinum asserentes.

Homagium REGI præstant V. Wratislavienses;

Victorinus Dux Monstergensis a Rege MATHIA captus;

Henrici Ducis
Monsterber.
gentis Virtus:

Inter hæc Henricus Monsterbergensis, Patris & ipse Injurias ulturus, exercitu collecto sub Initium Septembris variis Incurſionibus Sileſiam turbavit, & non paucis eam neque levibus detrimentis afflixit, Sittaviam, Laubanam, Boleslaviam, Goldbergam, Hanoviam multam nummariam imposuit, Ecclesiasticæ ac Monasticæ Viæ hominum bona ac Pagos complures diripuit & exussit: cumque Henricum Glogoviensem & Freistadiensem cum valida manu occurrere cognovisset, retro profectus Wratislaviensem Agrum eundem in modum Præda ferro & flamma vastavit. In Moraviam inde propressus, Massuram cum tumultuaria suorum manu obvium fortiter repulit & profligavit.

Ita miser tunc Sileſiæ Status, quæ quantum GEORGIO Regi Negotii exhibuit, tantas ipsa vicissim Difficultates atque Incommoda perpeti coacta fuit. Wratislavia a Seditioe parum Res absuit, promiscua Turba in Episcopum & Senatum debachante, quorum Consiliis accersitum MATHIAM tantisque Patriam Calamitatibus involutam vociferabatur.

MATHIAS
REX ferro non
Veneno pu-
gnavit.

Reperio apud Scriptores, ardente hoc bello venisse ad MATHIAM percussorem quendam ex GEORGII familiaribus, qui se neci ipsius sed ferro paranda, sponte offerebat, si Præmium sibi quinque mille aureorum daretur: MATHIAM vero Scripto Chirographo Argentum, quod postulabat, pollicitum, Majoris Præmii spe facta, siquidem quod in se receperat, præstitisset. Cæterum haud ita multo post reverso illo, & GEORGIUM nunquam non fidis stipatum Satellitibus gladio interimji haud posse dicente, sed eundem Veneno, modo Rex juberet, certo sese sublatum, MATHIAM id se velle negasse, cum adderet, se delectari voce heroica Fabricii, qui Romanos ferro non venenis pugnare consuevisse, sive ut Tacitus exprimit, non fraude & occultis, sed palam & armatum Populum Romanum hostes suos ulcisci, dixerat, illiusque Exemplo GEORGIUM ut a Venenis sibi caveret, nec nisi prægustatis Cibis uteretur, monuisse. Sed minime sinceram, ac potius simulatam hanc MATHIÆ fuisse Integritatem non immerito quis suspicetur. Cur enim si fraudes oderat, si Tiberium amulari volebat, non Proditorem GEORGIO prodebat domesticum?

Hyems asper-
rima:

Messis hujus Anni sat opima: sed Amnes ac Rivuli eum in modum exsiccati, ut Aqua passim deficeret, & ipse etiam Viader undique Currus transiri posset. Secura hyems asperissima, glaciesque tanta, ut mole sua & crassitudine Pisces in Piscinis & Stagnis, facultate hauriendi libere reddendique Spiritum adempta strangularet: unde maxima illorum Caritas & Penuria. Constrictus ea glacie Viader a festo S. Barbaræ ad usque festum Translationis S. Wenceslai, hoc est, integros tres menses confluit.

Anno

CHRISTI 1470.

Raphaël Les-
zinsky Legatus
IMP. FRIDRI-
CI IV. ad CA-
SIMIRUM IV.
Pol. Regem:

Gliscbat inter Mathiam & Cæsarem Simultas, qui ægre ferebat, se inconsulto Bojemix Regis Titulum illi esse tributum, & indignum Moraviæ Statum miserabatur, quem acerbe nimis ab illo vexari dicebat: quare alienato jam a MATHIA animo, Legatum ad Casimirum Poloniæ Regem misit, Raphaëlem Lescinium Equitem Polonum, sed diu in Aula sua versatum. Is graves de MATHIA querelas exposuit: Cultum eum multis a Cæsare officiis & Pontifici commendatum, ex Belli Bojemici Successu superbius se gerere, & iniquam pro acceptis beneficiis Gratiam reponere, dumque ipse in Italia Reipublicæ causa, abesset, novam in Styria & Austria seditionem excitasse, Turbatores rerum Patrocinio suo fovere, idque agere, ut occupato Motibus Domesticis Cæsare, Regni sui Pomæria proferat, & effrenem dominandi Libidinem cum vicinorum Injuria expleat. Quibus rebus motum, Fridericum diutius cum eo Amicitiam nolle, & ad foedus Polonicum respicere, quod si Affinitate aliqua firmare placuerit, non reprobaturum.

Fœdus inter
IMP. & RE-
GEM POLO-
NIÆ sancitum:

Casimirus qui & ipse Bojemix Regnum ad Filium suum natu majorem trahere nitebatur, hac Cæsaris Legatione exhilaratus, suos quoque Legatos Viennam mittit, sitque inter ipsos fœdus, quod Polonis quibusdam non satis probatum, qui ægre ferebant, Hungariæ Regni Titulum a Friderico usurpari, ejus Successionem suis debere Regibus contendebant. Inter fœderis Capita & illud erat: Uterque ad alterius Regna Ditionesque aditum sibi strueret: Fridricus quoque tertiam Dotis Partem quæ Elisabethæ Ladislai Regis Sorori debebatur, certis pensionibus soluturum se pollicebatur.

GEORGII RE-
GIS Excurſio-
nes in Sileſiam:

GEORGIUS interim Bojemix Rex Exercitum habens haut contemnendum non modo Moraviam mediocri iterum Successu iterum percurrit, sed & Sileſiam Præfidiis vacuam,

Rei numariaz in Silesia mirum in modum fluctuanti remedium adferre satagens Liberalitas RE-
MATHIAS veterem monetam, quæ minus iusta & sincera, solutionis vice fungi pro- GIS MA-
 hibuit, in ejusque locum melioris notæ novos numos fabricari curavit, qui ab ipsius THLE:
 Regis nomine nomen acceperunt. Jussit & Pecuniar summam inter Plebem projici, ut
 bellis inrestitinis exhausta aliquo sese Pacto recolligeret.

Liberalitas RH-
GIS MA-
THLE:

CHRISTI 1471.

XX. Januarii Georgius Rex agit Conventus Regni Bohemiz, uti de suo post obitum Successore percunctatur: sed responsum a Regni Bohemiz ordinibus accipit ambiguum.

GEORGIUS Rex agit Conventus Regni Bohemiz, uti de suo post obitum Successore percunctatur: sed responsum a Regni Bohemiz ordinibus accipit ambiguum.

GEORGIUS Rex agit Conventus Regni Bohemiz, uti de suo post obitum Successore percunctatur: sed responsum a Regni Bohemiz ordinibus accipit ambiguum.

GEORGIVS
REX de Succes-
fore sollicitus :

MATHIAS cum **GEORGIO** de Pace statuit agere, Regnum ipsi quoad viveret, concessurus, tum **Victorino** filio Libertatem, & in **Silesia** vel **Moravia** Ditionem aliquam. Sed gratum Pacis Nomen **GEORGII** obitus conturbavit, qui cum neque Odiis aut Periculis ullis quo minus in fidei suæ professione perseveraret, terri se passus esset, constantiæ ob id & excelsi Animi laudem ab ipsis etiam Hostibus consecutus, post varias Ærumnas & Adversitates quibus tota vita conflictatus est, Tranquillitatis tandem Portum in morte nactus XI. Kal. Aprilis: Ætatis anno LI. cum regnasset annos XIII, ultimum Vitæ Diem clausit. **Rochezana** Hussitico Presbytero, **Bohemorum**que Archi-Episcopo electo paucis ante eum hebdomadis IX. quippe Kal. Martii mortuo. De quo cum **GEORGIUS** cognovisset: Nos, inquit, brevi ipsum sequemur: fuitque ista Regis Vox vere ominosa. Quum Venter Ejus defuncti de more Magnatum per anatomen aperiretur, facta evisceratione in Vesicula felle inventa est bilis torrefacta & indurata instar lapilli, quod nullo modo dissolvi potuit. Deprehensum quoque est mediam fere Epatis Partem fuisse consumptam, atque cœnosa cuidam Purillagini similem: Hæc Curæus nosster: qui ejus Physicam adfert rationem, VII. Kal. April. **Georgius** magna Pompa funebri luctuque hominum elatus in Arcem **Pragensem** & Cathedralē D. Viti Templum, ibidem in Regum **Bohemiarum** Mausoleo, renitentibus licet ac reclamantibus aliis, conditur: Extæ vero Ejus Vasculo inclusa in Templo Latæ Curæus Busto Joh. Rokycanzæ illata humantur. Cochleus lib. XII. Quem profecto **MATHIAS** bello superare nunquam potuisset (ut arbitror) nisi adjutus fuisset tum a Pontif. tum ab Imperatore. Uterque vero subsidia ei rei præstitit: Pontifex per Legatum, qui Copias in Turcas paraverat, quos **Mathias** adversus Regem **Bohemiarum** subministravit, & Cæsar unius Anni redditus Austriæ in eum Usum belli **Mathias** concessit. Neque tamen potuit **Mathias** Georgium e Regno pellere, sed post septenniale bellum cum eo Pacem iniri, etiam invito tum Imperatore tum Pontifice, sensit enim quanto fuerit difficilium cum **Bohemis** sub Georgio quam cum Turcis bellum gerere.

pauloque post
 Diem suum
 obiit:

cilius cum Bohemis sub Georgio quam cum Turcis bellum gerere.

Post GEORGII excessum, ut Bojemix Regnum plures ambierunt, ita in Rege subrogando variis Studiis Procerum ac reliquorum Ordinum, Pragæ primum, inderegalibus Comitibus novo Exemplo, ne quis in Urbe ob frequentiam hominum seditioni obnoxia & plerisque suspecta morus existeret, Cuthnam transitis, certatum fuit. Erant qui MATHIAM evocandum consuebant, cui & Pontifex favebat: nonnulli Casarem, qui vetera cum Bojemorum Regibus pacta conventa allegabat, GEORGIO sufficiens duci suadebant: non nemo pro GEORGII Filio HENRICO laborabat, nec Albertus Misnensis Marchio sibi deerat: qui cum V. Equitum millibus, uti Bohemis opem ferret, si qua Vis fieret, advenerat: revera autem suum Negotium agere putabatur. Præter hos nonnulli Ludovicum Bavarium, quidam Gallix Regem, ad redimenda regni portoria aliaque Regis bona, idoneum nominabant. Sed re in Concilio diligentius perpendita ad WRADISLAUM tandem Polonum, Casimiri Regis Filium, XV. annorum Adolescentem, omnium fere Voluntates inclinabant. Imprimis vero movebat eos gentis quadam cognatio, ac promissa debitorum persolutio, quæ CCC. aureum nummum millia excedere dicebantur. WRADISLAV igitur ad VII. Kal. Jun. Bojemix Rege renunciato, delecti mox Legati complures de primoribus, Nobilitate & Pragenſi Civitate utraque, qui illum primo quoque Tempore e Polonia excirent. Disceptatum de hac Electione, an rata haberi deberet, nec ne in Comitibus Ratisbonensibus hoc eodem

cui WLADISLAUS: Princeps Polonia succedit:

cuī WLADIS-
LAUS; Prin-
ceps Poloniæ
succedit:

dem anno habitis: Ac Pontifex quidem eam improbabat, & ab Hæreticis factam ac irritam fieri debere per Legatum suum contendebat: MATHIÆ quoque Legati, ne ea ab Imperii Ordinibus approbaretur, intercedebant: quod ipse prior electus esset, ac Pontificis Confirmationem haberet, ob egregia in Remp. Christianam Merita, a cuius finibus Turcam toties submovisset: Principes vero plerique Imperatoris Fridrici Judicium secuti ad WLADISLAUM proniores erant: Eam rem Fridrico succensuit Pontifex, ac in Litteris postea exprobravit, MATHIAS vero bello AUSTRIÆ illaro, ultus est. Caterum MATHIAS qui Igavia subsisterat, & frustra quosdam e Proceribus ad Comitæ Bojemiz miserat, ut se præteritum vidit, in Hungariam rediit, Majores collecturus Copias WLADISLAI in Bojemiam Itineri Impedimento.

qui per Silesiam in BOHEMIAM ad capeffendum Regnum proficiscitur:

Inter hæc Fridricus Lignicenfis & Johannes Pribusenfis, qui MATHIÆ merebant, cum iisque Franciscus ab Hacken belliapud Wratislavienses Dux, coactis quam maximis potuere raptim Copiis, in finitimam Bojemiz Oram prædabundi progressi non exiguiis, qui MATHIÆ adversabantur, damna intulerunt. WLADISLAUS Protectionem suam maturare rogatus, acceptis a Patre VII. Equitum & duobus peditum millibus, Ductoreque Exercitus Paulo Jassenio d. 25. mensis Julii Cracovia egressus est, deductus a Patre bidui Itinere. Silesia Limen attingenti VI. Silesiorum Duces præsto fuere, qui a MATHIA alieniores WLADISLAO adhaerebant, quos inter præcipuus Olsnicenfis. Properabat autem per Silesiam WLADISLAUS, MATHIAM veritus insequentem: qui quidem & ipse nihil sibi reliqui faciebat ad festinationem, sed vix extremum Agmen apud Glacium adipisci potuit. Atque ita WLADISLAUS a Bojemis Proceribus istuc cum expectantibus omniumque adeo Ordinum permagna multitudine receptus, cum in Leges prius Bojemorum iurasset & Æs alienum, quod GEORGIUS reliquerat, in se suscepisset, pacatam Regni Possessionem adiit inunctus Praga & coronatus ritu solenni a. d. 16. Augusti a Nicolao Episcopo Camenecensi: Vincentio Ennensi: & Paulo Laodicensi qui cum ex Polonia comitatu fuerant.

Praga 16. Augusti Viademate cinctus:

V Wratislavienses denuo Hologrammum REGI MATHIÆ præstant:

Turbæ in Hungaria exortæ:

WRATISLAVIENSES semel firmiterque statutum habentes a MATHIA nequaquam desciscere, sed in fide atque obsequio ejus ad extremum perseverare, novum ipsi dixere Sacramentum. Revocabant autem MATHIAM in Hungariam domesticam incommoda & intestini Morus ab Archi Episcopo Strigoniensi: Luniæ ecclesiensi Episcopo & aliis nonnullis excitati: qui ubi MATHIAM quem clam oderant, in Comitibus Bojemicis repulsum passum ludirent, meditantem diu defectionem moliebantur. Horum opera & studiis CASIMIRUS Polonus: Casimiri Regis Filius, WLADISLAI frater, ad Regnum Hungariæ accessit, cum XX. millium exercitu (in quo quadringenti Silesii in Ducatu Glogoviensi conscripti sub Imperio Abrahami Burgrave a Dohna & Johannis Lestii stipendia faciebant) Hungariam ingressus est, sed Successu parum prospero: Hungaris quippe, quos MATHIAS partim metu, partim promissis sibi reconciliavit, jam nutantibus, neque Spem & Pollicitationi suæ respondentibus, tum Comætu & Annona deficiente non sine Ignominia Exercitum reducere coactus, amissis in receptu fuga simillimo Impedimentis & Equis quam plurimis.

CHRISTI 1472.

Cometæ apparitio 1472.

Annus a Cometæ sive Pogonia Apparitione sumit Exordium, qui parvus quidem in se, verum longum & illustrem post se caudam trahens vago, & incerto cursu nunc ad Septentrionem, nunc ad Meridiem, nunc ad occidentem Solem, Caudam quoque nunc huc nunc illuc obvertens, totos duos Menses perduravit. Cometam hunc ejusque effectiones carminibus & prosa luculenter descripsit J. Pontanus.

Victorinus Dux Monstbergensis ex Carcere liberatus:

Kal. Februarii Sabbatho ante Parisi Victorinus Dux Monstberg. Pragam venit, liberatus e Custodia Pannonica, in qua MATHIÆ Regis Hungariæ Affinis sui mandato ultra biennium fuerat.

Pax inter IMP. & MATHIAM REGEM sancita:

Pontifici Legati & aliorum quorundam Principum intercessu Pax quardam inter Fridricum & MATHIAM convenit, & pulcherrima bene gerenda rei contra Turcas occasio, urgente præterea eam rem non modo Pontif. Romano, sed & Ussuncassano Persarum Rege, qui per id Tempus Trapezunte & Sinopoli expugnatis, ac Asia minore omni fere armis sub Potestatem reducta, Turcam gravi bello vexabat, & ob id Christianos, uti Græciam militari robore exhaustam invaderent, adhortabatur, sese ostendit

tabat, si tam facile MATHIAS cum Polono pacificare voluisset. Agebat ingenis Spiritus Virum præcepta præter Spem a Polonis Bojemia & ab iisdem concitata Procerum in Hungariæ Regno Seditio: & res bello feliciter gestæ animum addebant. Præterea quod neque a Turca bellum timeret, & cum Cæsare Pacem haberet, Casimiri Inopiam, divitiis ipse ac Præda affluens, contemnebat, & res suas in Bojemia superiores fore, certam in spem adducebatur. Igitur vix aliquot mensium Inducias abs se impetrari passus est, tumque Casimirus Pacis Conditiones proponeret, non satis sibi gratas, non opus sibi esse ea Pace respondit, venturum se brevi, & calvo reliquos Crines evulsurum. Ita omnis tum Pacis Tractatio frustra fuit.

Johannes Pribusianus, Balthasari Saganensium Duci fratri suo bellum infestum infert, Exercitumque ex Oppidanis & rustica multitudine coactum ad expugnandum Saganum ducit. Et sustinuit quidem Balthasar aliquamdiu Obsidionem, sed Johannes a. d. 7. Maji Ignem Testis intulit, qui quam latissime pervagatus Civitatem pene totam una cum Templo & magna Parte Monasterii omni genere rerum a Civibus istuc compartatarum referti in Cineres vertit. Balthasar in Arce paucos adhuc Dies se defendit: desperatis tandem auxiliis d. 16. Maji qui incidebat in feriam secundam Pentecostes, se suæque in fidem atque Potestatem Fratris permisit, a quo contra datam fidem Custodiæ traditus, inque terram Turrin Pribusii conjectus Vitam in ea Carceris Squallore & morbo paulo post finivit. Quam Johannis Perfidiam & Crudelitatem Poëta quidam minime tralatitius sequentibus Versibus exagitavit:

Quam sequitur, veteri dictum sic forte Colono
Pribusium, heic miranda ferunt, stat Turre apertæ
In Tumulo, multum fraternis cognita Vinclis:
Perdiderat quondam heic infensi dextra Tyranni
Rectorem, auxilio prudentem armisque, Sagani,
Vivida monstrosis generosi Corpora fratris
Vermibus objiciens, Scelus, execrandaque fœdo
Omine facta suo crudelis Sanguine patrans:
Digna igitur reddens DEUS illi Præmia factis,
Nomina, Progenies, una quoque nobile quicquid
Heic fuit, evertit, peregrino & subdita Regno
Esse jubet, tanta est excelsi Numinis Ira!

Cum autem ob perpetratum hoc Facinus summo apud omnes flagraret Odio & ob id maximopere sibi metueret, universum Ducatum Saganensem vendidit Principibus Saxoniæ Ernesto Electori & Alberto: 55. aureorum Hungaricorum millibus. Ex quibus Wenceslao Johannis Fratri, qui Wratislaviæ honesto in Orio, ob Bonitatem & Virtutem cunctis carus, Vitæ quod supererat privatus exegit, bis mille centumque, (duodecim aureorum millia Petrus Albinus ait) tribus vero Sororibus, singulis mille aureos numerarunt: reliquum Johanni post triennium exsolvere polliciti, ubi prius MATHIÆ Regis in eam Venditionem Consensum impetrasset. Præfectus primus a Saxoniæ Regulis Saganensibus dictus Henricus a Miltiz Eques auratus.

Æstus hoc anno & ardor insolitus, ita ut Alvei Fluminum plerorumque exarescerent. Incendia quoque oppidorum & Villarum crebra extitere. Vini Proventus maximus circa Crosnam Gubenam & Grunbergam.

Anno

CHRISTI 1473.

Synodus Diocæsana Wratislaviæ a Rudolpho Episcopo celebratur.

Prid. Non. Januarii Rudolphus Episcopus Wratislaviensis Monasterium consecravit Bernhardinianorum a Margaritha Ciliensi Wladislai Teschenensis & Glogoviensis Ducis Vidua ante annos octo extructum: quod postea Johannes Saganensis an. 1488. in bello Glogoviensi, utpote quod propter Viciniam arcis, non parum incommodare videretur, destruxit.

Ipsò Vere Henrico Glogoviensi Valetudinis parum firmæ Sponsæ Marchicæ BARBARA: Alberti Marchionis Brandenburgici filia, ætatis anno decimo haut dum completo, Crosnam adducta est, qui sequenti anno cum ea matrimonium iniit.

Yy

Boje-

Synodus Diocæsana Wratislaviæ:
Monasterium Bernhardinianorum Glogoviæ:

BARBARA Brandenburgici filia HENRICO XI. DUCI Glogoviensi nubi:

De Pace Gene-
rali Conventus:

Bojemorum Polonorum & Hungarorum Conventus Nissa primum; deinde Op-
pavia habiti, in quibus Marcus Barbus Venetus, Cardinalis: Legatus Pontificius de
componendis inter Reges Controversiis & Pace constituenda multum, sed frustra la-
boravit, tota re ad Caroli Belgarum Reguli aut Ludovici Gallia Regis arbitrium re-
jecta.

Legati VVLA-
DIZLAI RE-
GIS BOHE-
MIE ad IM-
PERATO-
REM;

Petit & per Legatos Casimirus Polonia Rex filio suo WLADISLAO a Fridrico
Imp. Regni Bojemorum, quod Jure feudi Imperio est obnoxium, Confirmationem:
Quæ Legatio grata quidem Casari fuit, sed res dilata ad Comitia Imperialia Augusta
Vindelicorum ad Kalend. Septembr. indicta. Cum autem ad eum Diem neque Impe-
rator cui in Ubiis & reliqua Imperii ditione ad Rhenum negotia erant, quæ ipsius Prae-
sentiam flagitabant, neque Principes Imperii Augustani venissent, Oratores Poloni apud
Albertum interim Brandenburgicum sex pene menses egerunt. Hoc quoque anno
ingens Aeris Siccitas Segeribus, vernis praesertim perniciosâ.

Anno

CHRISTI 1474.

Terra Fraust-
dienfis a Silesis
pervallata:

Johannes Dux Pribusienfis natura amens & post Balthazaris Fratris necem furis
exagitatus una cum Melchiore Lobelio, ex Mathia Regis, uti creditum est, mandato,
collectis sex millibus hominum, mense Martio, transmissa Viadro fluvio ad Fraust-
adium, oppidum ditionis Polonicae, duxit, bonæ spei plenus, quod & bombardas a
Wratislaviensibus jussu Mathiae commodatas habebat, & Proditionem in oppido instru-
xerat. Ac incensum quidem est sub ejus adventum duodecim in locis oppidum, sed
Civium Virtute ac Diligentia strenue defensum, restinctaque Incendia. Quo facto
Johannes omisso Oppido totum Territorium percursans obvia quaque Igne & ferro
vastavit, & vicos pagosque supra sexcentos exussit. Contraxerant Palatini Regionis
Exercitum duodecim millium hominum: sed qui apud Costenûm & Fraustadium de-
fidentes & fumantes Pagos quoquo versus inspectantes, cum Hoste animoso & machi-
nis bellicis optime instructo congrédi non fuerunt ausi, contumeliose postea ob id tra-
ducti. Parcebat Johannes possessionibus Palatinorum, unde orta apud Polonos Su-
spicio, aliquid eos commune cum ipso clam habuisse. Nullus porro fuisset illarum
Excursionum neque modus neque finis, nisi Johannes in Oppugnatione Oppidi Kife-
lii sive Copanicae, uti Cromerus adpellat, dum temere sese Incendio Munitionis misce-
re, misere utulatus, & semianimis sublatu esset, unde postea Stinaviam ad Socrum du-
ctus, neque Valerudinem pristinam, neque Vigorem Animi recuperare potuit: Eo de-
mum Ducis sui Casu Exercitus ille consternatus dilapsus est: Populus in Johannem
hujusmodi Rhythmis lusit: Hertzog Hanns ohne Land hat vor Kiesel das Maul ver-
brandt.

VVLADIZ-
LAUS REX
BOHEMIE ab
IMP. confir-
matus:

Fridrico Imperatore sub finem Aprilis Augustam reverso, Bojemorum quoque &
Polonorum Legati advenerunt, quibus Casar promisit, WLADISLAI sese Electio-
nem confirmaturum. Quod vero de Caroli Burgundi aut Francorum Regis Arbitrio
in Oppavienfi Conventu decretum erat, irritum esse voluit.

VWratislavia
REGI MA-
THIAE obse-
quens a CASI-
MIRO POLO-
NIAE & VVLA-
DIZLAI BO-
HEMIAE RE-
GE magnos sed
irritos Conatus
obfessa:

Secundum inde bellum Silesiacum inter MATHIAM Hungariae & Casimirus
Poloniae WLADISLAUMque Boemiae Reges: & MATHIAS quidem cele-
ritate reliquos duos antevergens, cum sex millium lectissimorum militum Legione,
quam nigram vocabant, Silesiam ingressus a. d. 13. Sept. Wratislaviam pervenit, ad
quam etiam Urbem Ernestus Saxoniae Elector cum Joanne Electore Brandenburgico
de Pace inter Reges acturus accessit, ibidemque prid. Kal. Octobr. MATHIAE Regi
propter Ducatum Saganensem, quem a Johanne emerat, Clientelæ Jure se devinxit.
Casimirus ingentem adduces Exercitum & in quo vel uno ad frangendas Turcarum Vi-
res satis esset, ad LX. quippe millia armatorum in quibus Lithuani quoque & Tartari
erant, sub Initium Octobris in Ducatum Opoliensem processit, Cruciburgum & Bici-
num Oppida, nullis pene Munitionibus firmata primo Incurſu ac Labore cepit: Agros
Popularionibus quoquo versus permixtis vastavit: Viadrum inde propter Siccita-
tem tunc vadabilem prope Crapicium transmisit, missaque Opoliae Oppugnatione
Wratislaviam, ubi a MATHIA expectari se acceperat, contendit, ac prope
Olaviam Castra fixit. Occurrerunt autem ei praeter Hungaros & Boemos de
Induciis sollicitantes, Ernesti quoque Electoris Legati de Pacis Compositione
inter

inter Reges tractantes, quam quidem Polonus minime videbatur adversari. Dum autem causa adhuc dubia hinc inde committant Legati: MATHIAS improviso aggregi Castra Polonica, quæ a suis quatuor tantum milliariis aberant, statuit: nam & Regem improvidum lentumque esse noverat, & Disciplinam in ejus Exercitu licentia corruptam sciebat: Itinere illo noctu properanter confecto, Stationes Polonicas invadit, Gabulatores excipit & in Fugam vertit. Quibus cum opitularum Tartari & Lithuani una cum aulico Casimiri Comitatu, cui præerat Paulus Jassenius Thesaurarius occurrerent, ut numero ita Vi superiores, tumultuaria Pugna Hungaros Persecutores in Fugam vicissim agunt, & cum Clade in Urbem repellunt; Ad mille omnino desiderati feruntur: capti præter gregarios Milites sexaginta nobiles, in quibus Tribuni Regii Guiljelmus Bersteinius, Bojemus & Petrus Haggwicius, Silesius: quos tamen tuæ interfectos Fabricius memoriz prodidit. Post hoc Prælium d. 12. Octobris commissum, Oratores Electoris non diu in Castris Polonicis commorati, cum turbatas viderent Actiones pacificas, rebus infectis, & hoc uno a Casimiro impetrato, ne Saganense Territorium a suis infestari permitteret, Wratislaviam redeunt; Saxone interim & Brandenburgico non cessantibus, ut Pax utrimque conciliaretur. D. 14. demum Octobris VVLADISLAUS Bojemix Rex, XX. circiter millia pugnatorum, maxima ex Parte Pedum in Exercitu habens advenit, cum prius in Itinere Francofeinium ob damna non exigua a Mathia Militibus ad Montherbergam sibi illata, exussisset. Salutatione & Gratulatione mutua peracta, utraque Castra ab Olavia sunt VVratislaviam versus petita, non tamen moribus juncta, quoniam MATHIAS Tormentis & Machinis longe superabat, qui & ipse Castra sua ad Urbem communierat apud Monasterium D. Vincentii ut e re nata posset Consilium capere. Inde tacitus, quid Reges ineptarent, speculabatur, Polonorum & Boëmorum Agmine confecto cum Sulpitius & Vultione Capillorum dictitans: Facile se totum Orbem Terrarum Imperio suo subjugaturum esse, si tantas talesque haberet Copias. Cæterum si desides & inermes Tempus terere, nihil in medium consulere, castra non fossa, non Vallo, nec diligentibus Vigiliis munire, Imperia Ducum contemnere, licenterque ab Ordinibus & Signis per Agros quoquo versus discursare, nec nisi Pagos vastare ac deprædare. Unde quidem factum, ut nullus dies intercederet, quin complures ex illis interciperentur, plenaque adeo captivorum essent Turres & Ergastula Wratislaviensium: Suadebatur a nonnullis, ut Alveus Polonorum Viadri aqua paucorum dierum labore alio derivata, siccaretur, traductaque Copiarum Parte Urbs undique obsideretur: Sed nec huic nec aliis salutaribus Consiliis attendebatur. Accedebat ex Villis & Moleculis improbe exustis duplex aliud in Castris malum, Pellis & frumenti Penuria. Subvehebantur quidem e Boemia Panis & Cerevisia: sed non sine Difficultate, & permagno veniebant. Polonica autem itinera ab ipsis etiam Polonis qui MATHIAE contra Regem & Populares suos merébant, infesta erant. Incendium præterea fortuito exortum non exiguum Castrorum Partem absumsit, nequicquam opem ferente, tanto Exercitu, quo quidem Incendio plurimi Homines & Equi, nec non quingenti Currus, Victu & Armis onusti, cremati fuerunt:

* Miror Henricum Dlugossium sequi, qui Oratoris magis quam Historici Officio functus, MATHIAM cum exercitu Polonico & Bohemico vidisset Viris, Armis & Equis Quantitate conspicuum, capillos e Capite decerpisse, clamasse denique & vociferasse tradit, se infelicem & miserum ad quem exterminandum tot Gentes & tam exercitus convenissent: quarum Brachio si illas sibi habere contigisset, facile se totum Orbem sub suum Jugum missurum. Lih. XIII. Verbis equidem his non opus esse fore, cum rerum Testimonia ipso quoque Dlugosso paulo post conficente adfuerint, exercitum hunc Polonorum omni Disciplina carentem, neque ad consilium potuisse cogi: & si quid statutum fuisset, neminem inventum, qui vellent exequi obedienter mandata. O pulcerrime exercitatus Cohortes! quibus idem Dlugossus pag. m. 523. rerum gestarum famam addit. Fœdus a Casimiro Polonie & Wladislao Bohemie Regibus acceptum est, verentibus Regibus, ne nivibus & frigoribus supervenientibus bello non suspensio, recedere ex hostili Terra premente Necessitate cogerentur, fœdere itaque concluso & Silesia ferme universa (per *ὁπλοδολή*) exusta & depopulata, Polonie & Bohemie Reges datis inter se dextris & munusculis ad propria NUL-

LA RE MEMORABILI GESTA discedunt.

Arx Mefericia
a Silesiis inter-
cepta:

Pax inter Reges
belligerantes
sancta:

VLADIS-
LAUS REX in
Bohemiā vi-
ci instat redit:

Elogium JO-
HANNIS
Elect. Bran-
denburgici:

Oppidum
Czuckmantel
Episc. Wratis-
lav. concessum:

fuerunt: **MATHIAS** ubi vidit tantum illum Polonorum & Bojemorum Torporem pariter & Inscitiam, despiciere quos ante formitaverat, cepit: missoque in Poloniam Majorem Stephano de Zapolya, cui se Fridericus Lignicensium Dux, qui paulo ante Uxorem duxerat Ludomillam **GEORGH** Bojemae Regis relictam filiam, Glogoviae associavit, suaeque Nobilitatis Equitatum sub Imperio Casparis Nosticii conjunxit Henricus Freistadiensis, omnem eam Oram Spoliis ac Incendiis vehementer afflixit, arcemque iis in Locis magni nominis Mefericiam sive Medireciam dedente eam Sendivoio Burggravio, qui post finitum Bellum Patrimonio multatus ob id a Rege fuit, in sui Potestatem redegit, non minus interim in altera Orientali Ora Nicolao Oppolensium Duce diris in Poloniam Populationibus grassante. Haec, cum ita fierent, & Pestis Famisque in Castris Polonorum & Bojemorum ingravesceret, de Pace inter Reges serio agi coeprum est. Congressi bis in patenti Campo Reges, primum quidem a. d. 19. Novembr. prope Villam Mochbar Mathias & Casimirus soli, ubi ridicula quadam Ambitione inter Reges certatum, cum Mathias nudo Capite, rutaceo Serto tantum coronatus, obviam Casimiro proderet, ne Capite illum detecto salutare cogeretur. Casimirus autem multis Pellibus tectus eas de Industria Collo sic obvinxisset, ut honorem Mathiae habere non posse videretur, eaque se fieret, ut prae omnem Opinionem Voluntatemque suam Hungarus nudus Capite salutarer rectum capite Polonum, & sic Ars Arte eluderetur: Annales nostri tradunt: a quibus tamen dissentit Dubravius, Olomucii id posterius factum scribens & **WLADISLAV** Bojemo, quod nostri Polono tribuens. Deinde vero a. d. 21. Novembr. una cum Wladislavo neque quidquam tamen inter Reges constitutum, quam ut designarentur a singulis Consiliarii quaterni ad tractandum Wratislaviae Negotium: Quod cum factum esset, se inter Delegatos agitata, Pax quidem solita & perpetua non convenit, impedita Elisabethae Reginae Fastu & Odio pertinace: quae Mathiae Affinitatem qua una Pax confici posse videbatur, quod neque Regio neque Ducali Genere natus esset, recusabat, & quod Patri sui fratrisque inimicus fuisset, averfabatur. Indulgebat autem ei plusculum, quin ad nutum Ejus faciebat omnia Maritus *γυναικὸς ἀγαθὸς ἐμενός*. Caterum inducia XXX. mensium constituta: captivi & munitiones interceptrae utrinque redditae. Prutenos quoque in eo Federe **MATHIAS** cum sua concessio conjuxit. Saxonis nomine consulendo adfuisse Guilielmum Comitem Hennebergium, Hugoldum Sleinicium, Ditericum Schonbergium, Johannem Scheibam Lipfensem. Ictum, Fabricius testatur. Hunc in modum bello finito Casimirus in Poloniam Wladislaus in Bojemiam haut sine Clade & Dedecore, septem millibus e suorum numero desideratis & plerisque Impedimentis amissis remigrarunt, a Gabriele Episcopo Agriensi, qui & Cardinalis postea factus, hujusmodi Disticho notabili:

Bruma venit, nix alta ruit, migrate Poloni

O fugite ad proprios algida Turba Lares.

Historiarum monumentis proditum, Ernestum Saxonem & Johannem Brandenburgicum aliquot Equitum millia Wratislaviā adduxisse Regesque illos potentissimos non quidem Armis sed metu tamen & Cohortatione gravissima, quippe cum affirmarent se adjuncturos esse suas Copias illi, qui Conditionibus propositis assentiretur, hostes autem futuros Ejus qui foret in accipienda Pace durior, eo redegit ut Pace facta quisque ad suos discesserit. Causa Orator in Consessu Regum & Principum Johannes Brandenburgicus fuisse dicitur, maxima cum Dignitate Gravitate & Vehementia, ut prae admiratione adstantes obstupuerint, & judicatum sit, quanquam multi adessent Ingeniis Usu & Eloquentia excellentes, neminem tamen in eo Coetu tam splendide peroraturum fuisse. Cujus quidem rei mirum est, neque a Polonicis Seriptoribus neque in nostrae Gentis Annalibus vel minimam Mentionem fieri. Caterum quod nulla in hoc bello Friderici Imperatoris Partes fuisse leguntur, in Causa fuit Bellum Colonense, quo tunc occupatus erat. Finitum id Anno sequenti facta inter Fridericum & Carolum Burgundum in hanc (prae aliis Conditiones) Sententiam, ut Maria, Caroli Filia unica, Maximiliano Imperatoris filio desponderetur, cum omnibus Provinciis hereditariis, si nulla alia Prole auctus Carolus moreretur.

Concessit hoc anno Mathias Episcopo Wratislav. Privilegium super oppido Czuckmantel & Edelfstein.

Item:

Item: Conradus Sapiens Dux Olsnensis: Wohlaviz & Warrenbergæ donat Rudolpho Episcopo & Capitulo ac Ecclesiæ omne Jus, Proprietatem & Dominium super Canth. ^{item oppidum Canth.} addita conditione, ut Conrado Episcopo Pro-Patruo suo singulis Annis solemniter parentetur:

Item: Mathias Rex Hung. & Boh. confirmat Ecclesiæ Wratislaviensi Dominium super Civitatem & Ducatum Canthii.

Digressis uti dictum e Silesiæ Bojemisatque Polonis, MATHIAS Rex convocatis Wratislaviæ Ordinibus, quos inter adfuere Episcopus Wratislaviensis Rudolphus, Nicolaus Oppolienensis, Conradus Albus Olsnensis & Wohlaviensis: Primislaus Teschenensis, Henricus Glogoviensis ac Fridericus Saganensis Duces: cum ab iis ad Pacem colendam maximopere rogatus fuisset, a. d. 21. Decembr. Edictum Pacificatorium (cinen Landfrieden) aliquot Capitibus comprehensum condidit, cumque antea in Silesia pleraque libidine mala agerentur: Auctor fuit Ejus officii quod Silesiæ Praefecturam vocant: de Monetæ denique Correctione nonnulla sanxit, quæ multas iterum Confusiones pepererat.

Comitia
WRATISLAVIÆ
habita:

Anno

CHRISTI 1475.

Sub anni Primordium MATHIAS REX Suidnicium profectus, cum Bulconis Fanum & Neuhusium redemisset, Furstensteinium Arcem, quod Bojemorum Latronculorum receptus esset, expugnavit. Deinde nonnullos Silesiorum Principes, qui nupero Bello Polonis fuisse dicebantur, graviter afflixit, e quibus Glivicensem caprum in Custodia habuit, ac Ditionis Parte multavit, itemque Wenceslaum Ribnicensem. Invasit & Olsnicensem Ducatum, cumque Conrado Albo, Saxoniz Ducibus vendituro, ereptum ad se traduxit.

MATHIAS
REX Silesiæ
Ducibus gratia:

Februario Mense Wratislaviam ex Italia venit Legatio longe pulcherrima: in qua visabantur ex omni Nobilitate delecti Proceres Itali complures, nec non Veneti aliquot Senatores. Ii vero a Mathia & honeste excepri & magna Liberalitate tractati, cum ad d. 5. Februarii dicere jussi essent, Ferdinandi Neapolitanorum Regis nomine Salutem MATHIÆ apprecati, sese missos retulerunt: ut peritam in Matrimonium Ferdinandi Filiam Beatricem Mathiz responderent. Quo quidem Legatorum nuncio, ut magnopere ille exhalatus fuit, ita post perfecta rite Sponsalia, promissamque sibi Dotem non contemnendam, centum quippe millium aureorum, variis donis Legatos profectus est.

BEATRIX:
FERDINANDI
Regis
Neapolitani
F. MATHIÆ
REGI desponsata:

Tertia die Martii Wratislavia digressus fidem in Transitu ab Olsnicensibus accepit, relicta tamen Conrado Ducatus illius Gubernatione.

Olsnenses
Hömagium
REGI
MATHIÆ
prestant:

Carerum dici non potest quam gravis istis sex mensibus Silesiæ Hospes MATHIAS fuerit, quippe quam non solum grandibus Exactionibus exhausit, sed & militum libidini nimium quantum indulsit, qui pene minus quam Hostes tolerabiles, non modo ex Agris Sociorum late Prædas egerunt, verum etiam in Wratislaviensium Facultates grassati, Uxores insuper ac liberos quorundam secum abduxerunt.

Obiit hoc anno Wenceslaus Dux Scinaviensis.

Item: Mathias Rex Privilegium dedit Rudolpho Episcopo & Clero suæ dioeceseos contra Impugnatores & oppressores Libertatis Ecclesiasticæ eorumque bonorum. Paulus III. P. R. Jubilæum quem Bonifacius VIII. Secularis instar Centesimo quoque anno celebrandum (quamvis annus Judæorum Sabbathicus hujus Imitatione iste renovatus est, septies septem hebdomadis absolveretur, ut habetur in Levitico) instituerat, postea autem cum longius istud Tempus videretur, L. annorum spatiis Clemens VI. concluderat, ad annum 25. contraxit & reduxit, celebravitque hoc anno Jubilæum Pontificium quintum: ejus Gratia Fridricus Dux Lignicensis Romam profectus, nec tam præclarum exonerandi Conscientiam Occasionem pratermitteret, B. B. Petri & Pauli Limina accessit, particepsque factus Indulgentiarum paulo ante festum Ascensionis CHRISTI Domum revenit.

Annus
Jubilæus:

Ingens Locustarum non Segetes modo sed & arborum fraudes depascenrium Agmen Hungariam, Moraviam, Poloniam, Silesiam pervagatum est, adeo ut densitate sua Conspicuum Solis adinereat, continuatis usque ad sesquimilliarium in Longitudinem & Latitudinem Examinibus.

Locustarum
Agmen:

Rudolphus Episcopus Synodum Dioecesanam secundam Wratislaviæ celebravit, facta ejus initio fer. II. post Dominicam: Jubilæi: in qua præter varia Statuta Synodalia, MATHIÆ quoque Regis Constitutio publicata fuit his Verbis:

Synodus
Dioecesa-
na Vra-
tislaviæ:

Mathi-

MATHIAS
REGIS Confli-
ctio pro Epi-
scopatu WRA-
TISLAVI-
ENSI:

Mathias DEI Gracia Hungarie Bohemie &c. Rex: Marchio Moravie: Lucemburgensis & Slesie Dux: ac Marchio Lusacie: Universis & singulis Illustribus Magnificis Nobilibus & Egregiis Principibus Baronibus & cujuscunque Status hominibus in Dioecesi Wratislaviensi constitutis & praesertim spectabilibus Capitaneis nris tam in inferiore quam superiore Silesia: Salutem nram Regiam & Graciam. Non sine Displacencia Querelam Reverendi in CHRISTO Patris Dni Rudolphi Episcopi Wratislaviensis Principis nri & Apostolice Sedis Legati accepimus, multos esse in ipsa Dioecesi sua qui DEI Timore posthabito nec Homines reverentes multa in Injuriam Ecclesiastici Status moliantur, juraque Spiritualia multiserie defraudare nituntur, contra Sacros Canones & Decreta Ecclesiastica in Prejudicium animarum suarum & ipsius Episcopi ac Cleri sui damnum multum grave: & praesertim quod sint nonnulli, qui Villas, Allodia, Decimas, Censūs & alia bona, tam mobilia quam immobilia ipsorum tenent & violenter spoliant, occupant & detinent: Alii qui Decimas Maldratas Fertones Episcopales minime solvant: alii qui sacrilegas manus in bona Sacerdotum, qui ab intestato vel etiam facto Testamento decedunt, immittunt: alii qui sub Pallio Juris Patronatus Presbyteros de Ecclesiis jam adeptis & possessis simpliciter ejiciunt, vel ad commutandum cum veluerint inducunt & cogunt, alii qui de Testamentis Sacerdotum ipsorum & Legatis ad pias Causas se ingerunt, & ea in proprios Usus convertunt, sive sint de bonis eorum mobilibus, sive de Censibus, sub Titulo reemptionis emptis, qui inter mobilia computantur, quamvis alias coram Notario & Testibus rite & legitime facta fuerint: Alii qui Censūs subditorum suorum quos Viri Ecclesiastici dare tenentur & deberent, quosve libenter traderent, recipiunt, & Subditos ipsos dare, ubi tenentur prohibent, nullam Ecclesiasticam Censuram propterea curantes, modo ipsos qui talibus Censuris involuntur potius sustinendo quam ut de ipsis se exuant admonendo: contra Statuta Provincialia & Ecclesiastica Libertatem. Alii denique etiam Cives in Civitatibus, qui Censūs debitos Personis Ecclesiasticis denegant, vel magna in Parte diminuunt: non admittentes quod aliquis Ecclesiasticus domum aut alia bona emat: quod si emit, porrigere nolunt: Pluraque alia oppressionum, abusuum, & Injuriarum contra ipsos Spirituales, Genera exercendo. Unde praefatus Reverendissimus Pater Dnus Rudolphus Episcopus nobis humiliter supplicavit, ut de Remedio opportuno, ex Nostra Regia Clementia providere dignaremur: Nos igitur, qui nullum Subditorum nostrorum injuste opprimi volumus, & praesertim Ecclesiasticorum, quibus ex data nobis Divino Munere Gracia singulariter afficimur, & quos ante omnia protegere debemus, & tenemur, talibus supplicationibus Inclinati, Vobis & cuilibet Vestrum harum Serie firmiter precipimus & mandamus, quatenus dum & quotiescunque presentibus fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, hujusmodi Injuriores cujuscunque Status aut Conditionis existant, a desistendum a talibus Injuriis & oppressionibus & ad satisfaciendum pro ablatis & retardatis atque ad observandam Immunitatem Ecclesiasticam cogatis, dictumque Dnum Rudolphum Episcopum & suum Clerum in Immunitate Ecclesiastica & suis Privilegiis manuteneatis, & quilibet vestrum manuteneat: contra facientes etiam Brachio Seculari acriter percellendo, Gracie nre sub Obtritu. Datum in Castro Ratiboriensi XII. d. mens. Martii Anno DMNI M. CCCC. LXX. V. Regnorum nrorum Anno Hungarie XVIII. Bohemie vero VI.

Anno
CHRISTI 1476.

Monasterium
Fratrum de Ob-
servantia Teschi-
ni fundatum:

HENRICUS
XI. Dux Glo-
govienſis mori-
tur:

Origo Belli
Marchici:

Boleslaus Dux Teschinenſis Monasterium Fratrum de Observantia ante Portam Teschinenſem Septentrionalem fundavit.
Henricus XI. Dux Glogoviensis & Freistadiensis, Princeps bonus & laudabilis, a. d. 21. Febr. diem suum Freistadii obiit nullareliſta Sobole ex Coniuge Barbara Brandenburgica, Alberti Electoris Filia, vix dum Aetatis Annum duodecimum egressa: cui feritatem Johannis agnati prorsus universam Didonem suam Testamento legavit. Hinc bellum, quod vocant Marchicum, inter Johannem Ducem, cui MATHIAS Rex, quamvis Ducatum morte Henrici absque Prole defuncti ad se rediisse contenderet, favebat, & Marchiones Brandenburgicos, nec non WLADISLAUM Bojemix Regem, cui Barbara Henrici vidua desponsata, & ob id tali Titulo usa: Barbara von GOTTES Gnaden des Durchlauchtigsten Fürsten Herrn Wladislauen Königs zu Beheimb vermehlte Gemahl: sed postea tamen minime ducta fuit, quod ad aliquot Annos duravit. Fusiōr Ejus belli Narratio ex Curai Annalibus petenda: Series Ducum Glogoviz hujusmodi:

Cor-

Series Du-
cum Glogo-
vianum.

(2) Conradus, Stirps Ducum Glogovianorum, Henrici II. Filii a Tartaris occisi F. Moritur A. C. 1298. uxor: Salome: Wladislawi Spatoris Ducis Maj. Pol. F.					Series Du- cum Glogo- vianum.		
Primislaus, Dux Sprostravie & Sagani, occubuit in Bello Polonico 1290.	Conradus Gibbosus, Dux Siniavienfis & Gakrenfis, Præpositus Wratislavienfis, & electus Archi-Episc. Salisburgensis, moritur Siniavie 1304.	HENRICUS III. primum Glogovienfis & post Frater, totius Dirionis Paternæ Princeps, & Dux etiam Maj. Pol. & electus contra Lothicum supremus Princeps Poloniz, Moritur 1309. V. Eid. Decembr. MECHTILDIS, F. Alberti Brunsvicensium Ducis, Vidua Erici VIII Danicæ Regis.	Anna, uxor secunda Ludovici II. Ottonis F. sup. Bav. Ducis, Com. Pal. Rheni, quæ obiit V. Kal. Jun. A. C. 1275.				
HENRICUS IV. Dux Saganensis, mortuusque Primislae fratre, dimidia Glogoviz, Obiit A. C. 1332. MECHTILDIS, Hermannii March. Brand. F.	Primislaus, Dux Glogovienfis, Moritur a. 1331.	Joannes, Dux Siniavie & Gakren- mediam Glogov. Partem Joanni Bojemix Regi vendidit, † 1368.	Conradus, Dux Olsnicensis & post Joannem fra- trem Siniavienfis, Auctor omnium Olsni- censium Principum, qui usque ad an. 1496 vixerunt.	BEATRIX uxor LUDOVICI BAVARI IMP. quæ obiit 1329.			
HENRICUS V. Ferreus, tumultuariis subinde excursionibus Glogoviam Patri ereptam repetens, alteram tandem ejus Partem a CAROLO IV. Imp. recepit, amisso interim & a Polonis recepto Fraustadiensi Tractu, Moritur 1369. (b) Catherina, Leopoldi Austriaci Principis Bellico- qui Gloria Militum cognominatus, Filiæ, in Campo Regio Cœnobio sepulta 1349.	Elisabeth, uxor Ernesti Ducis Brunsvi- censis & Luneburg. in Grubenhagen.	Hedwigis, nupta Ludovico Duci Lygio-Bregentia.	Catherina, nupta 1. Joanni, March. Brandenb. Electori, 2. Joanni Comiti Hollætiæ.				
HENRICUS VI. cogn. Senior, Dux Saganensis & Crosnensis, † sine hæredibus masculis.	HENRICUS VII. Rapoldus, Dux Glogovienfis, Moritur in proliis.	HENRICUS VIII. cogn. Palsky, Dux primum Freistadensis & Sprotratus, tandem post fratres totius paterni Ducatus Princeps, † 1395. Catherina, Berthardi Ducis Opolianis F.	Hedwigis, uxor 1. Casimiri Regis Pol. 2. Ruperti Ducis Lignicensis.				
JOHANNES SAGANENSIS, Vir malus, † 1439. Scholastica, Landgravii Thuringie F.	Wenceslaus, Crosnensis Dux, discepsus a rupta machina bellica.	Henricus IX. Rapoldus, Dux Glogovienfis, † in aula Danica 1423.	HENRICUS X. Dux dimidia Glogoviz, & Freistadii, unde Dux Freistadensis. dici consuevit, † 11. Novembr. 1467.	Margaritha, nupta Georgio Mansteldio.	Hedwigis, nupta Bernhardo VI. Comiti Afciano & ultimo stirpis Bernburgicæ.		
WENCESLAUS, Dux Wratislavie sepultus.	RUDOLPHUS, Dux Saganensis, † in Bello Pru- tenico 1462. 17. Sept.	BALTHASAR, egregius Miles, in vinculis expiravit Pribusii mense Julio 1472.	JOHANNES, Dux Pribusienfis, impus in Fratrem & dehinc quoque in Senatores Glo- govienfes, Periit in summa Inopia 1504. Wolaviz.	Sigismundus, † 1458. 24. Dec. æt. 28.	HENRICUS IX. Dux dimidia Glogoviz & Freistadii, cui nupta BARBARA, Alberti Elect. Brandenb. F. † a. 1476.	Elisabetha, virgo obiit.	Anna, uxor Joannis de Rosenberg, Baronis Bojem.
SALOME, nupta Alberti Ducis Monsterberg.	HEDWIGIS, conjug 1. Georgii Monsterberg. 2. Sigismundi Teschlin. Ducis.	ANNA, uxor Caroli Monsterberg.	MARGARITA, desponsa Nicolao Bamfi, Baroni Hungariæ.	BARBARA, Abbatissa Strehlensis.			

Sub

(a) Confer Tab. nostram II. Genealogicam Tom. I.

(b) Annam, Wankonis Ducis Masoviz, Dni Plocensis F. habuisse Conjugem in Supplemento Historiæ Genealogicæ Ducum Silesiæ huic Tom. II. addito probamus.

**Bellum Glogovien-
siale:**

Sub finem Anni Johannes Pribusienſis collectis ducentis Equitibus ex Regis MATHIÆ Litteris & mandato adortus Glogoviam Sprottam Freyſtadium Grunbergam Zulichium & Svibusium, armis in poteſtatem ſuam traduxit: a Croſna Praſidio Marchionis munita re infecta receſſit.

BEATRIX
Regis Hunga-
rie Diademate
cinſta:

Beatrix: Ferdinandi Regis Neapolitan. Filia, MATHIÆ Regis Sponſa, Latina Linguae gnara & erudita, per Rudolphum Wratiſlaviſem & Johannem Varadienſem Episcopos, Legationis Regiae Principes, quibus adjuncti fuere Henricus Podiebradius, Dux Monſterbergenſis: Nicolaus Dux Ratiboriſis: Petrus & Johannes Comites Poſingici, Joannes de Sternberg, Johannes de Neuhaus: Dapuſtrius de Tſchernafora, Barones, nec non Henricus Tſcheller Eques, in Hungariam ſplendido Comitatu deducitur, & Alba, die qui D. Luca ſacer, coronatur, peractaque Inauguratione nuptiz incredibili Pompa Buda celebrantur.

**Turcarum in
Provincias
AUSTRIAE
CAS Excursio:**

Eodem hoc anno ad medium Octobris Turcae per Bosniam intruentes, Carniolam, Carinthiam, & Stiriam depopulati, multas abegerunt Praedas, magnamque Hominum Multitudinem in barbaricam Servitutem, nemine reſiſtente abduxerunt, Hanc Cladem Caſar MATHIÆ acceptam ferebat, Turcasque vel ab eo in Ditiones ſuas immiſſos, vel impune eo uſque penetrare permiſſos ratus, Polonorum ac Bojemorum Auxilia contra eum invocabat.

Anno

CHRISTI 1477.

**Progreſſus Bel-
li Marchici:**

Sub Initium hujus Anni cum Ordines Ducatus Glogoviſis Inducias uſque ad Feſtas D. Georgii cum MATHIA pacti eſſent, Johannes interea Domicilium ſuum Sprottam collocavit, & occulte Nobilitatem in Luſatia inferiore quae parebat Marchioni, ad Corbuſium & Sprembergam conatus eſt ſibi conciliare, ſed fruſtra: ſub Initium Maji WLADISLAUS Bojemus duplex Agmen a Boemia emiſit, qui Glogoviam proſciſcerentur, ut Brandenburgicæ viduae contra Pribuſienſem auxiliarentur, Sed utrumque infelicitate Rem geſſit, prius in Ducatu Svidnicenſi exterritus Armis Incolarum domum rediit, alterum cum in Luſatia ſuperiore fruſtra Civitates aliquas tentaret etiam dilapſum eſt. Quarto Julii prope Francofurtum intercepſus eſt ab Equitibus Johannis Pribuſienſis Praſul Havelburgenſis: eodem Tempore contra Pribuſienſem duxit copias Johannes Brandenburgicus a Patre Achille miſſus, ut Sorori viduae tutaret Ditionem, quam ei Maritus univerſam adſignaverat. Verum cum Obſidionem Arcis Freyſtadenſis in qua erat Praſidium Marchicum fruſtra conatus eſſet ſolvere, accepta Clade factis ruriſus Induciis ad ſuos rediit, Quinta Octobr. quae erat Dominica poſt feſtum Michaelis proxima Pribuſienſis ipſe cum Exercitu ad Francofurtum venit, quam Urbem cum Praſidio tenebat Marchio Filius, ubi quid rerum geſſerit huc repetere nil attinet. Sprottam rediit d. 17. Octobr. Prope Cobenium Opidulum in Ducatu Glogoviſi d. 18. Octobr. capti ſunt a Prædonibus Legati Regii Doctor Fabianus & Scriba Reip. Wratiſl. Omnes Principes Sileſiae, qui metuebant Iram Mathiae Regis fecerunt diligentiffimam Inquiſitionem, neque tamen conſtabat, quo ducti eſſent. Vere Annifequentis emiſſi ſunt ex Carcere Arcis prope Sittaviam, cum Wratiſl. Scriba ſolviffet aureos CCC. Conſiliarius Regius MD. Exiit hoc anno Concordia ſuper oppido Czuckmantel & caſtro Edelſtein inter Ducem Henricum Monſterbergenſem & Episcopum Rudolphum.

**Baronatus
BEUTHEN-
SIS Joanni de
Zierotin con-
ceſſus:**

MATHIAS Hungariae Rex Joanni de Zierotin & Orzowoftnozech (al. de Filneck) caſtrum Schwerlenicenſe ac Civitatem Beuthenſem cum univerſo Territorio, cumque omnibus Dominiis & Pertinentiis, bonis ac Fructibus, quocumque nomine dici poſſint, cum utraque Jurisdictione, & Juribus adeo omnibus, quibus Rex ipſe tenebat, nullo penitus reſervato aut excepto, niſi ut Tempore Belli liber ad ea Loca aditus parere Regi debeat, tanquam Baronatum, Octies mille aureum numum nomine oppignerat. Actum id Buda Menſe Januario. Confirmavit hunc Contractum poſtea Wladizlaus ubi rerum in Sileſia potiri coepit anno 1493. circa feſtum D. Stanislai.

**WLADIZ-
LAUS BO-
HEMIAE Inve-
ſtituram ab
IMP. accipit:**

Wladizlaus Boemiae Rex cum octo Hominum millibus in Austriam ad Caſarem venit ei de Polonicis Auxiliis ſpem fecit, & uti habent Annales noſtri, ab Ejus Manu Vexilla Regni Boemiae Provinciarumque ad Regnum pertinentium ſolemni Ceremonia accepit, ſequē Clientem Imperatoris Romani profeſſus eſt, id quod Dubravius non

hoc

hoc anno sed statim ab Initio suscepti Regni factum asserit. Dissuasit eam Rem Pontifex, quod funestum exinde bellum exoriturum provideret. Vladizlaus postea, Viennæ Regali Magnificentiâ & Luxu Convivia frequenter exhibens, Pecunia deficitur, & Bojemi non expectata Ejus missione dilabuntur.

MATHIAS vero collecto validissimo Exercitu, rapidi Torrentis instar, Austriam^{MATHIAS REX AUSTRIAM cum Exercitu ingreditur:} irrumpit, Trautensdorfium, Petersdorfium & alia quadam oppida capit: agros inter Viennam & Neapolim late depopulatur: Viennam ipsam obsidet: tum Claustro Neoburgum, Tulnam & Corneoburgum deditione in Potestatem accipit, Cremsium etiam & Steirnam per Legatos sollicitat: Cæsar promissis Polonorum & Bojemorum Auxiliis filius nulla ab Imperii Ordinibus postulabat: at Casimirus bellum Borussia, cui implicitus erat, excusabat, missis in belli sumptus decem aureum numum millibus, quæ Fridricus, vel quod ei succederet, vel quod Pacem jam speraret, accipere noluit. Jamque Viennenses deditionem sese facturos interminabantur, nisi Commeatibus ac novo Milite sublevarentur: Beatrix vero Mathiæ Uxor per frequentes internuncios ac Litteras & Maritum Regem, uti mitius ageret, & Cæsarem cognatum, uti ad æquas Pacis Conditiones inclineret, exhortatur: Pontifex item & Veneti Pacem summis Studiis procurabant, uti conjunctis Christianorum Viribus Turcarum Violentiæ obviam iretur, qui per id Tempus Maris Adriatici Littus infestabant: Sed & Hungari Procures ab hoc bello alieni, arma in Turcas convertere malebant. Cæsar igitur Pontificis Autoritati obsecraturus Oratores prior ad Mathiam de Pace legat: Conditiones Paci dictæ, uti Imperator capta abs Rege Loca reciperet, cum primum ipsi CL. Aureum numum mil-^{Pax ipsum in- ter MATHIAM & IMPERATOREM sancit:} lia numerasset: utque obsidiones omnes ab eo Die solverentur: Fridricus item Juri suo in Regno Hungariæ, cujus Titulum hæcenus usurpaverat, renunciaret & Mathiæ Bojemici Regis Titulum tribueret. Hæc Pacis Capita quantumvis graviora Fridericus Ar-^{Przemislans Dux Teshinensis moritur:} mis Pacem præferens accepit, & inde ad consummandum Filii cum MARIA Burgundica, cujus Pater sub Initium hujus Anni ad Nancejum Lotharingiæ Metropolim pridie Epiphaniæ. Domini ab Helvetiis circumventus & trucidatus interierat, matrimonium, Animum adiecit.

Obiit & hoc anno Primiskaus Dux Teshinensis.

Anno

CHRISTI 1478.

Balthasar de Piseia Legatus Pontificius Wratislaviæ degens VVLADISLAO Bojemici Regi ut Hæretico, neque enim ad Sævitiam in Ecclesias Hussiticas se arcendi patiebatur, Casimiro autem ut Fautori Hæreticorum Sacris interdicit: Idem nonnullis Silesiæ Civitatibus factum propter mutua cum Bojemis Commercia.

MATHIAS & VVLADISLAUS Reges Conveniunt Olomucium indicto de Pace inter se redintegranda agunt, quæ tandem certis, sed Vladislao durioribus Conditionibus convenit, uterque nimirum ut Rex Bojemici adpellaretur, sed Vladislao sola Boemia contentus esset, Mathias Moraviam, Silesiam & Lusaciam obtineret, quoad viveret. Post mortem autem Ejus, si Boemus Provincias illas a se abalienatas recuperare vellet, Regi & Regno Hungariæ CCCC. aureum numum millia, ac si quid præterea pro luitione bonorum jam ante oppigneratorum impensum esset, persolveret, quousque vero ea Pecunia non numeraretur, Provinciæ istæ a Regibus Hungariæ tenerentur, sed ea Lege, ut Domini duntaxat illarum, non etiam Boemici Reges adpellarentur. Quod si tamen Bojemi eundem sibi cum Hungaris Regem crearent, tum nulla etiam Pecunia numerata ad Bojemici Regnum Provinciæ illæ * redirent. Adjectum inter alias Conditiones hoc quoque: ut Olomucensis Præsul ac Marschalcus Moraviæ ea Bojemici Regi præstarent officia, quæ antiquitus de Jure aut Consuetudine ipsis sunt adsignata, salva tamen Obsequia qua Mathiæ obstricti. Aliæ aliorum sunt Narrationes. Et Peucerus quidem VVLadislao eam tum Silesiæ Partem, quæ Montibus Sudetis adjacet, & utramque Lusaciam accessisse scribit, sed cum Cromero facit Diploma Pactorum conventorum, cuius Exemplum primo mihi visum beneficio Nicolai Pohlî: Theologi & Historici VVratislaviensis: ac repertum quoque postea in Archivis Curie VVratislaviensis, libro cui Titulus: Farrago Rerum utilium. Sensit autem exinde VVLadislao magnum Incommodum, magnamque regnandi (ut Auctor est Dubravius) pro Majestate Regia difficultatem: quippe tanta per illam Moraviæ Silesiæ & Lusaciæ alienationem de Vectigalibus Censibusque & Tribu-

* Id quod sub D. FERDINANDO I. IMP. BOHEMIÆ ac HUNGARIÆ REGE factum feliciter, Zz

Tributis Deductio facta fuit, ut ne numerum quidem Equitatus solidum Rex suo sumptu alere posset.

Extat de hoc anno Confirmatio Sententiæ Nunciî Apostolici per Bullam Sixti R. P. IV. latâ contra Petrum Hœppner Præpositum VVratislaviensem itemque fautorem Harericorum, cui Præpositura & omnibus officiis privato imponitur perpetuum Silentium.

Sub Exitum Septembr. denuo inchoatum bellum Pribusienfis armavit suos Subditos & stipendiarios, accessit ad Crosnam & per Dies septem Territorium Corbusiense populatus est. Proximo Mense Exercitus ejus in Castris ad Crosnam a Marchione magna Strage profligatus est.

Przemislaus
Dux Oppavia
moritur:

Obiit quoque hoc anno Primislaus Dux Oppavia: Cantor S. Crucis & Canonicus Wratislaviensis.

Georgii Stenii
Austriaci Enco-
mii:

Sub hæc Tempora MATHIAS Rex grandem Ordinem Silesiæ imperavit Pecuniam ejusque rei exequenda negotium mandavit Johanni Waradiensi & Olomucenti Episcopo ac Georgio Stenio Austriaco, (sic enim notant Annales MSti, etsi Fabricius Marchicum fuisse innuit) qui Austria excedere coactus, & Wratislaviæ in Bernhadinianorum Sodalitio professus, postea abjecto Cucullo Consiliarius Regis intimus factus, primum apud illum Gratiæ Locum tenuit, ut Silesiæ etiam cum Imperio tandem præficeretur. Ordinibus Provinciæ qui Hominem externum neque in Patriam ullo modo propentum, Pecuniæ adhuc a Subditis emulgenda Artificem solertem, Præfectum ac Moderatorem sibi dari graviter ferebant, ægritudinem dissimulare coactis.

Anno

CHRISTI 1479.

Bergmannus:
Consiliarius
Ducis Pribusi-
ensis Capite
plexus:

Johannes Dux Saganensis a. d. 13. Junii in Turrim Sprotavia coniecit Consiliarium suum Theophilum Bergmannum, invidia nobilium oppressum, detentumque ibi sine Cibo ac Potu usque ad noctem quæ secuta est D. Viti duobus comitantibus educi jussit extra oppidum & nocte intempesta truncari Capite. Videantur Elogia nostra.

Anno

CHRISTI 1480.

Fridericus III.
Dux Lignicen-
sis nascitur:

Natus hoc anno Fridericus II. Dux Lignicensis.

Bellum inter
CAESAREM &
MATHIAM:

Hoc anno bellum inter Caesarem & Mathiam iterum recruduit, Pacem frustra suadente Prospero Alculano, Pontificis Legato, Mariaburgum ab Hungaris obsessum a Caesarianis liberatur. In Stiria vero Patoviani & Raecolsburgum Mathias capit: sed quod eo Tempore Turcæ Transylvaniam vastabant, Inducias cum Caesare facit.

Margaretha Ci-
liensis moritur:

Johannes Saganensis Margaritam Ciliensem Wladizlai Tschchenensium & Glogoviensium Ducis Viduam in Arce Glogoviensi graviter obsidet, seque tandem omnibus Auxiliis desperatis dedere coactam ea Glogoviæ Parte, quam ab Obitu Mariti quieret hucusque possederat, per Vim atque Injuriam exiit. Secessit ipsa Guram ubi morore Animi isto ipso anno extincta est, a. d. 22. Julii, Glogoviæ in Templo Cathedrali Sepulchro illata, quod ipsa viva sibi, Fragilitatis humanæ memor fieri curarat.

Anno

CHRISTI 1480.

Johannes Dux
Saganensis Du-
catum Glogo-
viam feudum
nomine acci-
pit:

Georgius Stenius cum Mandatis Regiis Glogoviam veniens Johannem Saganensem a Mathia Rege in Gratiam recepit, publice renunciat Dominum Ducatus Glogoviensis, Urbium nempe Glogoviæ: Freystadii: Sprotæ: Grünbergæ: Svibulji & Zulichii: ita tamen, ut Johannes Ordinesque Juramento se Regi obstringeret, si Johannem sine Sobole mascula decedere contingeret, omnem Dicionem sub Regis Imperio immediate tuturam.

Crosnensis Du-
catus ad Bran-
denburgenses
transit:

Ita Glogovia post annos ferme CXX. sub unius iterum Principis Jura concessit. Eodem deinde Georgio sese interponente Marchicum bellum cuius supra illata mentio: cum varia fortuna aliquamdiu certatum fuisset, datis acceptisque nonnullis utrinque Cladibus, hoc modo compositum, ut Crosna cum Zulichio, Sommersfeldio & Bobersperga pro Dotalicio Barbaræ quod esset quinquaginta millium aureum nummum hypotheca nomine ac Jure penes Brandenburgensem Familiam maneret.

Anno

Anno

CHRISTI 1481.

Fatalis hic Annus Martino Curtio : Artium & Medicinæ Doctore Wratislaviensi
celeberrimo : Epitaphium Ejus visitur in æde D. MARLÆ

Mart. Curtius
Med. D. mo-
ritus :

Anno

CHRISTI 1482.

Rudolphus Episcopus Wratislaviensis V. Eid. Januarii Wratislavia Nissam profe-
cturus in Apoplexiam incidit, cumque medelam ferre nemo posset, ad Lethi portas ap-
pulit, Episcopatus anno quarto & decimo : Canonicorum Humeris ad præcipuam Ec-
clesiæ Cathedralis Oram elatus & honorifice sepultus. Ejus in Cathedra Wratislaviensi, succedit Johan-
ut ante in Laventina, locum excepit JOHANNES ROTH : humili is quidem loco nes Roth : Sve-
Wemdingæ in Svevia ortus, sed Sapientiæ, Virtutis & Doctrinæ, Facundiæ & Indu-
striæ commendatione potissimum ad sublimem hunc Dignitatis Gradum evectus. Cum
enim Adolefcens Juri Pontificio Patavii, humanioribus autem Litteris & Eloquentiæ
Romæ sub Laurentio Valla operam dedisset, & Æneæ Sylvio, Philelpho, Guarino &
cæteris illius ætatis Viris doctis notus & carus esset, Æneæ Commendatione Fridricus
Imp. (cujus nomine postea tam ad Venetos quam ad alios Christiani Orbis Principes Le-
gationes frequentes feliciter obivit) eum in Aulam adlæitum Laventinæ Ecclesiæ Episco-
pum fecit : inde in Mathiæ Regis Hungariæ familiaritatem pervenit : qui ad VVratista-
viensem Episcopatum provexit.

Rudolphus E-
pisc. VVratista-
viensis moritur :

succedit Johan-
nes Roth : Sve-
vus :

Bellum Marchicum hoc anno compositum : annitente Georgio Stenio d. 16. Sept.
Camenci, ubi fuerunt una Principum Saxoniarum fratrum & Electoris Br. Consilarii, Jo-
hannes Glogoviensis & Georgius Stenius. Tractatum est hoc modo : Johannes resig-
navit in manus Regis Oppida Ducatus Glogoviensis, Zulichium, Crosnam, Sommerfel-
dum Luf. Infer. & Boberspergam. Illa Georgius nomine Regis pro Dotalitio Barbaræ
Vidux, quod fuit 50000. aureorum hypothecarie tradidit Marchioni : Et nunc adeo eas
una cum Corbulio & Pyza possidet Johannis Marchionis nuper defuncti Vidua.

Bellum Mar-
chicum com-
positum :

Præpositus S. Spiritus Wratislav. Vigore Bullarum Pauli P. II. & Nicolai P. V. con-
stitutus Conservator Libertatum Capituli contra Invasores, subdelegat Præpositum Eccle-
siæ S. Ægidii & Magistrum S. Mathiæ.

Reipublicæ Wratislaviensis reformandæ Negotium Georgio Stenio a Rege datum,
uti apparet ex Regis ipsius ad Stenium Litteris, quarum Particulam hic exscribere vi-
sum : Pro reformatione Civitatis Wratislaviensis Litteras prout optatis, vobis cum præ-
sentibus mittimus : Rogamus tamen, quod in hoc cum eis majori quam poteritis Huma-
nitate & calliditate agatis, & procedatis, ita quod non exasperentur, ne in illo Po-
pulo aliquis Rumor & Tumultus oriatur. Scitis enim quales sunt, qui etiam alio-
quin suapte natura ad seditionem & in factionem concitandam parati sunt & inclinant.
Similiter de revocatione Cussionis Monetarum mittimus vobis Litteras necessarias,
quas illis præsentare poteritis. De Duce Kascone sciatis, quod Grelick apud nos
fuit, & de ea re cum illo latius tractavimus, & bono modo illam disposuimus, prout ab illo
intelligere poteritis. Rogamus ideo vos, ut in re ipsa omnem & exactam Diligentiam
faciatis, quo citissime concludatur. Mittimus præterea vobis litteras sub Sigillo Bohemi-
co, in quo profecto boni illi Viri non debuissent tantam facere Difficultatem. Urum-
que enim Sigillum tam Bohemicum quam Hungaricum nostrum est : & si unum illorum
non servamus, neque alterum servamus. Nihilominus ut De fiderio eorum satis fiat, & in
hac re ipsa diffcultate non possint, prout diximus, litteras ipsas sub Bohemiæ Sigillo cum
præsentibus mittimus. Dat. Posonii feria proxima post festum S. & Individuæ TRINI-
TATIS. Anno DMNI M. CCCC. LXXXII.

Georgii Stenii
Odium inane
in VVratistavi-
enses :

Crosna Silesiæ oppidum universum conflagravit, ita ut ne unica quidem relinquere-
tur domus, Concederunt Cellæ subterraneæ : plurimique Homines omnis ætatis interie-
runt : Templum etiam oppidi corruit : sed Conclave Supellectilium sacra fuit servatum,
refrincto Igne Sanguine Vituli subito jugulati.

Crosna Incen-
diis perit :

Anno

CHRISTI 1483.

Pestis Contagio hoc anno tota fere Regione magnam Stragem dedit : Glogoviensi
imprimis Ducatui infesta.

Pestis Silesiæ
infesta :

Controversia inter Ducem Olsnicensem & Abbatissam Trebniciensem: Controversia inter Conradum Album Olsnicensem & Annam, Ducissam Oppaviensem, Stephano Zapolio, Regio Vicario, jam ante sed frustra agitata, a Johanne Episcopo Varadiensi, Regio itidem in Silesia & Lusatia Locum tenente componitur, proque Abbatissa Sententia fertur. Cui parens Conradus oppidum Trebnicium ab Antecessoribus suis occupatum Abbatissa restituit, litteris desuper confectis Wratislavia Dominica quæ sequitur Festum Epiphaniarum. Testes ejus rei: Georgius a Stein: Henricus Burggravius Döhlenfis: Stephanus Latovsky & Nicolaus Scholrovsky.

MATHIAS REGIS Expectatio in Austria: Mathias Hungariae Rex rerentam diu coronam ac ingenti Pecunia redemptam aliasque veteres offensas nondum ex animo deponens, quoties a Turca quietem habere poterat, arma in Austriam movere non desisteat. Tenebantur adhuc ab eo Oppida nonnulla, nondum numerata ea Pecunia, quæ ei pro Belli Sumptibus promissa erat. Illis superiore Anno Homburgum, munitam ad primum in Austriam ex Hungaria ingressum Civitatem, adjecerat, & vicinum late Agrum perpopulatus multa cum præda domum redierat. Hoc vero anno ex hibernis movens, Pontes ad Leitham Annem, longa ac difficili obsidione cinctam, expugnaxit, multosque mortales occidit. Casariani in Arcem confugere, quam post tunc tradere coacti sunt, inedia magis quam Armis impulsæ. Ger. de Roo.

Turbæ in Boemia exorta: In Boemia nova fuit Plebis Pragensis contra Senatam & Religiosos Seditio, magna Regis Indignatione. Demulcet Rex a filiis Georgii Ducibus Montherbergenlibus, quibus non multo ante de debito Paterno, quod exaquavit aureorum trecenta millia, facis factum.

Anno

CHRISTI 1484.

Cornecoburgum Austriæ a Rege MATHIA expugnatum: Mathias Hungariae Rex Austriam iterum ingressus, fufis Casarianis Copiis Cornecoburgum capit, non tam Vi expugnatum, quam fame domitum, quæ tanta fuit, ut Equis felibusque vesci, qui in Oppido erant, cogerentur.

Anno

CHRISTI 1485.

Inde Vienna capta: Idem Mathias suum in Austriam prolaturus Imperium, Viennam ipsam arcta obsidione cingit, eamque Inedia coactam, quippe cum tanta esset in Urbe Commeatum Inopia, ut nec ab equina nec a fœdorum Animalium Carne abstineretur, una cum potiore Austria Parte sui Juris facit: tandemque & Neapolim post 7. mensium obsidionem ad deditionem compellit. Fridricus vero cum octingentis Equitibus Austria ex-cesserat. Germaniæ Principum Auxilia operiens, & Fortunam suam animo non nimis iniquo ferens. Unde Symboli loco passim usurpasse, ac si quo diverteret, cubiculo-rum Parietibus indignum hoc tanto Principe Solatium inscripsisse: Rerum irrecupe-rabilium Summa Felicitas Oblivio.

Anno

CHRISTI 1486.

MAXIMILIANUS 1. eligitur REX ROMANORUM: MAXIMILIANUS: Fridrici Imp. F. Francofurti ab omnibus simul Electoribus confors Imperii declaratus, in Æde summa D. Bartholomæi accepto Titulo V. Kal. Aprilis ROMANORUM REX proclamatur: Sunt qui Fridericum renunciata Filii Electione largiter illachrymasse affirmant. Id varie pro suo quisque Judicio interpretati. Verosimile ex Gaudio illud factum: ut sapiusculæ pro Latitia Lacrymæ præfiliunt, sic naturaliter quidam Affectus in contrarium proveniunt: Nisi quis Imperii molem, multa-que in eo adversa illum considerasse putet: & sunt plerumque Viri boni ad fœrum procliviores. Coronatio peracta Aquisgrani III. Id. Aprilis. Nonnulli Diem Designationis habent XVI. Februarii: quod & hoc eteosticho est expressum a Bernh. Sturmio:

Æmylius Patri sociatur honore, colorat

Octavo bis ubi Februus orbe Polos.

Saganum Incendio perit: Saganum Silesiæ Civitas a. d. 18. Maji universa Incendio perit, una cum Templis ac Monasteriis.

Elect. Brandenburg, moritur: Albertus Elector Brandenburgicus hoc anno mortuus.

Anno

Anno
CHRISTI 1481.

Henricus Dux Monsterbergenſis ineunte Anno Glogoviam venit ad Nuptias filiorum: Et Alberto quidem juncta eſt Salome: Georgio Hedwigis: Carolo Anna, Jo- hannis Saganenſis Filia: unde & materna Stirps Ducum Olsnicenſium. Adſuit & Henricus Roſenbergius: Filius Johannis ex Anna, Henrici X. Ducis Freſtadienſis procreatus.

Ducum Mon-
ſterbergenſium
Nuptie cum
tribus Sorori-
bus, Filiabus
Johannis Ducis
Saganenſis
contractæ:

Secutum paulo poſt bellum Glogovienſe: quo capta poſt ſextum Obſidionis Men- ſem Glogovia Johannes qui Provinciam illam ad filias earumque Maritos transferre cupiebat, univerſo Ducatu exutus, & expulſus, cumque hinc inde vagatus eſſet, Glocium tandem profeſtus, quo Uxor cum Filiabus ſecuta, in vulgari domo habitans, fortunam quam ſibi finxit, paſſus eſt.

Glogovia ex-
pugnata pulſa
Duce Johanne:

Sub Initium hujus Belli Johannes atrociter in Senatum & Magiſtratum Glogovien- ſem, quod contra Pacta cum Rege Mathia inita, juramentum præſtare Generis ipſius noller, ſaviit. Claves Civitatis Senatu eripuit, Curiam ſpoliavit, ademitt Civitati Li- teras continentes antiqua Jura & Immunitates, Aerarium expilavit, Pagos & bona Ci- vitatis ſiſco ſuo adjudicavit, Senatores fide erga Regem & Virtute præſtantes in quibus Johannes Keppelius, Mathias Kelnerus, Caſpar Torſor, Johannes Pruſerus, Antoni- us Knapius, Bernhardus Dreißmarquius, & Nicolaus Krenzelius, quaſi Seditionis excitata & Conſpirationis contra ſe pro Mathia inire reos, cauſa non cognita in Tur- rim Arcis tetram conjici juſſit: ubi omnes fere, miſerrimo atque adeo deſteſtibili mor- tis Genere, fame ſunt enſati. Tum novum ex Plebe Senatum legit, Homines hebes- tes, & improbos, ac Cerdonem quandam renunciavit Conſulem, Statute excellioris: qui cum diceret, minime ſe ei officio idoneum, ſubjecit: Imo, tales quæro: Priores enim Nebulones aſtutiores erant, quam volebam. Architeſti Conſiliorum & Ad- miniſtri Tyrannidis Principis fuerunt, præcipue duo, Opicius Colo, Cancellarius, Sacerdos vaſer, ac Scelere & immanitate celebris, & Buſeus quidam, quem Princeps vocabat Patrem, quibus tamen Improbitas non fuit impunita. Opicium etiam tota Sileſia execrata, tanquam *raſa aqua* & commune Placulum: alter autem quod Claves Turris Glogovia abſtuliffet, Freſtadii finito bello capitali Supplicio affectus eſt. In caſtris Mathiæ fuerunt Equites Raſci & Triballi: ex Legione nigra Pannonica colle- cti, quorum Dux Wilhelmus Tettauver, bellator egregius, illud agmen ſubinde ac- ceſſione novorum Milium augebatur. Ideo hoc bellum a ruſtica Plebe nominatum fuit Raſcianum.

Horrenda Du-
cis Johannis
Facinora:

ſua ſententia
ad ſervandum
milde obſer-
vare

SAINTAM
MUN
Legio nigra
Pannonica

Urbanus a
Nimpreſch
Capitaneus
Glogovienſis
FRIDRICUS
I. Dux Ligni-
cenſis moritur

Glogovienſes in Verba Mathiæ Regis & Johannis Corvini Filii jurarunt, Præ- ſecto Ducatus conſtituto Urbano Nimcio: Viro Perito Rei Militaris.

Fridericus I. Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis: Princeps pius & bellicoſus, Sileſiæ tunc, Mathiæ nomine, quod fidem ejus ac Induſtriam in multis rebus perſpe- xerat, Gubernator & Præfeſtus Lulatiæ ſuperioris, initio belli Glogovienſis, cumque prope Lignicium in Glogovienſi nemore, (in Glogiſchen Hag) equitum delectus, quos ad id bellum mittebat, haberetur, cum multorum non levi dolore, nam in eo magna Spes erat, ipſum ſua Sapientia & Solertia motus Glogovienſes facillime ſedatu- rum, Vitam cum morte hoc anno commutavit, a. d. 9. Maji qui fuit feria ſexta poſt Domin. Cantate, ætatis anno XLIII. tribus relictis filiis: Fridrico II. Georgio & Jo- hanne, qui cum e Gallia rediiſſet, ubi aliquamdiu in Aula fuerat, anno ætatis duo- devigeſimo mortuus eſt Brega 1495. die ſexta ante Dominicam: Invocavit: in Templo Cathedrali ſepultus: quorum Mater Ludomilla Georgii Regis Boëmæ Filia tutorio nomine XV. annis gubernavit. Arcem Lignicenſem: quæ magna ex Parte collapsa fuerat, Fridricus inſtauravit: Arcem Grecejam magnis impenſis extruxit: Oppidum Nimpreſch munire coepit: Piſcinas amplas fieri curavit: Bregam quæ Ducibus Oppoli- enſibus oppignorata fuerat 20000. floren. redemit, item oppida Kreutzberg & Piſchen.

item Wences-
laus: Dux Sa-
ganenſis:

Fatalis & hic Annus Wratiſlaviæ Wenceslao: Duci Saganenſi, qui ad D. Barba- ræ honorificentiffime ſepultus eſt, Exequias quippe ei celebrante Epifcopo Wratiſla- vienſi cum univerſo Clero.

Anno
CHRISTI 1489.

Occupato Ducatu Glogovienſi, Mathiæ Regis Duſtores Legatique cum in Sile- ſia tum ad fines Provinciarum Johannis Marchionis & Ducum Saxonæ, quos Ma- thias

thias iudicabat alieno esse a se animo, fuisse Johanni Principi & nunc Auxilia missi-
 ros esse Caesari, circumtulere hinc inde Arma, & Vastitatem in multis Locis facie-
 bant Hungari & Milites Legionis Nigræ. In Silesia sane Henrico Monstbergenfi
 Francosteinum & Monstbergam ademerunt: Conradum autem Olsnicensem quod
 defuncta * Salome, Vidua Ducis Wenceslai Stinaviensis, ipse tanquam verus hæres
 Stinaviam ad se inconsulto Rege traduxisset, e Ducatu suo eiecerunt, una ipsi Arce
 Auriensi relicta & annuis aureis 1600. in Alimenta promissis. Paulo post Stinavi-
 sis & Rudensis Ditio juravit in Verba Regis & Georgii Stenii, qui promissæ, duas Fi-
 lias mortuæ Ducissæ Abbatissam Trebnicensis & Catherinam Uxorem Johannis Saga-
 nensis, placaturum data Pecunia. Baronibus etiam Donaviensibus ex mandato Regis
 ademta Herrnstadiensis Ditio. Afflicti deinde Principes Oppolenses, ac grandis Pec-
 unia multati. Stenius adhuc præcipuis Ordinibus, tanquam pratum esset quod mere-
 ret, quotiescunque veller, Pecuniam imperavit, non prætermisiss Ecclesiastici ac
 Monastici Ordinis hominibus, nec ullam admittebat excusationem, suam importune
 opportuneque agens Postulationem. Militares denique Copiæ Urbibus atque Oppidis
 imposita, ut promptas paratasque haberet Rex ad Bellum, quod meditabatur Poloni-
 cum, quibus Licentia & Impunitas grassandi ac pro Libidine omnia agendi permitte-
 batur. Quæ quidem res non solum magnam apud omnes Ministris Regis Invidiam
 conflavit, sed & multorum Animos ab ipso Rege indies magis magisque abalienavit.

Nocte quæ præcessit Diem 28. Maji, quo hoc anno celebrata fuit Memoria Tri-
 umphi Filii DEI ascendentis in Cælum, maxima Pars Glogoviæ Incendio absumitur,
 negligentia Mulieris, quæ cum ad Lucernam florem Siliginis excuteret, faciem arden-
 tem in Conclavi reliquerat. Adeo verum est nullam Calamitatem venire solam.

Anno

CHRISTI 1490.

MATHIAS
 REX HUN-
 GARIÆ &
 BOHEMIÆ
 mortuus

MATHIAS Rex Polonum adoriri cupiens Iter in Silesiam parat, jamque præ-
 missio Johanne Varadiensi Episcopo, ut Ditzam Provincialibus indiceret, Senatui Wra-
 tislaviensi, ne Magistratum pro More mutarent, donec ipse veniret, denunciaverat.
 Et erat sane tunc Mathias, Stenii ut credibile est, & aliorum Criminationibus sinistre
 persuasus, Wratislaviensibus infensor, quos ubi advenisset, male multaturus crede-
 batur: quæ res non immerito multum illos sollicitus habuit. Sed secuta paulo post
 MATHIÆ mors & metu & Periculo Wratislavienses liberavit, morusque alios omnes
 qui procul dubio evertissent Silesiam & alias Provincias, abruptit. Laborabat Rex mul-
 tis annis crebro Arthritide, & gravi imprimis Podagra, quam multum augebant in eo
 & ignei motus & sponfa Juvencula & præcalida Vina. Extremo autem Anno, natu-
 ra morbis debilitata, Paralysis quoque accessit, quæ omnem ei Pedum Usûm ademit.
 Viennæ tum erat, quam Bello in Austria resuscitator, sui Juris fecerat, ibique peractis
 in Celebratione Palmarum Sacris, Francorum Legatos audiebat. Inde cum mensa
 assedissent, ficus recentes, quæ ex Italia allatæ fuerant, apponit sibi jubet. Ea cum nus-
 quam adparerent, ab nescio quo Ligurione Aulico devorata, tanta ob id in familia-
 res suos exastuavit Ira, ut toto Corpore contremisceret, quo motu humores collique-
 facti in Cerebri Cellulas defluerunt. Hinc statim secuta est Apoplexia & Stupor, cum-
 que loquendi etiam facultatem amisisset, tandem inter maximos Cruciatu & Rugitus,
 Leonis More ediros, Animam profudit. Sunt tamen, qui a Coniuge Beatrice ficus
 ei Veneno tinctas datas: alii, qui immisso per anum dormientis Veru a suis necatum
 tradunt, ne Indicia Sceleris adparerent. Mathiæ hic finis factorum, hic exitus illum
 Sorte tulit: Sux quidem Ætatis Regum Potentissimum ac fortissimum, qui Clarissimo
 Militari Patre natus, nec in eo Studio degener, Doctrinæ insuper laudem adjunxit.
 Ferox ad id Ævi Pannonica Natio, & tota Martis, Cultum Ingeniorum morumque a
 Mathia accepit, & quis nescit Regum Exempla Subditos æmulari? Itaque Italos Ger-
 manosque, si qui Litterarum Gloria clarent, evocavit: Bibliothecam adhuc instruit
 in ipsa Regia Budæ, rarum Thesaurum, & quem cum Doloce legimus Barbaris cum
 ipsa Pannonia obvenisse. Corpus Regis Albam Regalem delatum, inque Regum Con-
 ditorio magnis Exequiis honorifice sepultum est. Leones qui Budæ derinebantur,
 omnes eodem quo Rex obiit, die interiisse Bonfinius Auctor: qui & alia Signa quæ mor-

* Vid. de Salome Stinaviensi, ejusque Filiabus, quæ curatius ad Tab. VII, Genealog. no. 47.
 seqq. Tom. I. dixi.

mortem ipsius portenderint, commemorat. Fuit is Bonfinius Homo Italus, a Mathia in Hungariam accessus, & ad scribendam Historiam invitatus, sed ut nemo alius in Pannonia natus, in foedissimam Adfectionem effusus: usque adeo ut Mathia Originem in Gentem Valeriam Romanam referret, ejus Nobilitatis Patrem Auctorem ignobilis extulit Walachorum Pagus, prout testatur, Joannes Michael Bernus in Commentatuncula de Historia Landibus.

Boh. Hasslsteinus sic inter cetera de Mathia:

Dicite Mathias toto notissimus Orbe

Heic jacet undecima raptas Olympiade.

Christoph. Manlius Goric. ibi in

Caesare magna mihi victo, Thracumque Tyrannis

Major Apollinea Gloria parva Tuba est.

Imp. Maximilianus I. cum Albani Regalem occupasset, triumphantis Specie Urbem ingressus, statim DEIPARÆ VIRGINIS Aedem, D. Stephani Regis Sepulcrum visurus petiit: ubi forte conspectis Mathia Corvini Insignibus ad Tumulum Ejus de more Parieti Arcus affixis, una cum hac Inscriptione: Marmore hoc Mathias Corvinus situs est: quem facta DEUM ostendunt, fata fuisse hominem, dixisse fertur: Tanti aestimabat Maximilianus Mathiam.

Encomium
REGIS MATHE:
THIE:

Epitaphium Mathia per Titum Vespasianum Strozam:

Quas Tua non adiit, Rex Invictissime, Gentes

Gloria: Mathiam quæ tacitura Dies?

Lata novum Mûndo natura faventibus Astris

Addidit in lucem te veniente Decus:

Nec Fors, nec ratio, nec Mentis vividus Ardor,

Nec Pars Virtutis defuit ulla Tibi:

Protulit antiquos Regni TE Principe fines

Pannonis, Arctoïs Gens dominata Plagis:

Te Geta, Te Dacus tremuere, acerque Bohemus

Horruit & Vires Ora Liburna Tuas:

Effera, quid bello possis Germania sensit,

Nec Vis Conatus ulla morata Tuos.

Ut Cœlum amarent animo majora parantem,

Fatales Terris Te rapuere Dex.

Aliud Thybaldei:

Heic jacet Insignis Mathias quem docuerunt,

Facta fuisse Deum: Fata fuisse Hominem.

WLADISLAUS: REX HUNGARÆ ET BOHEMIÆ:

DUX SILESIE.

Defuncto, ut dictum, MATHIA, FRIDRICUS CÆSAR Austriæ & ipsam Viennam facile recepit: at in Hungariæ Rege subligendo variis certatum fuit Studiis. Imperatoris Legati ex Pacto, quod cum Hungariæ Regibus habebant, aut ipsum eligendum esse contendebant, aut Filium ejus MAXIMILIANUM Romanorum REGEM multis magnisque animi & Corporis Dotibus insignem, Germanis charum, & qui Regno cum Dignitate præesse possit. Et is quidem in Hungariam progressus Albani Regalem, Urbem in qua Reges & inaugurari Regno & sepeliri soliti sunt, occupavit. Erant contra, qui Johannem Hunnisdem, Mathia Filium ex Concubina genitum, quem blande Hanselicum vocabant, Patri sufficiens suadebant. Polonus autem pro JOHANNES ALBERTO filio, qui & ipse sub Signis Hungariam intravit, ac pulmas Urbes in aditu Regni, sui Juris fecit, laborabat & nonnemo ex Proceribus. Honorum omnium Diligentiam atque Industriam unius vicie Forpina, Vidua Beatricis, Ambitus, quæ secum reputans, quam grave esset e tam alto fastigio ad privatam recedere Fortunam, rationes inuit, quibus Regiam Dignitatem retinere posset. Jam dudum illa in Olomuceusi Conventu WLADISLAI Amorem hauserat, formaque ejus capta Maritum sibi exoptabat: Ad eum ergo mittit, qui si matrimonium promitteret, Spem Regni ostentarent: Nam & Budam Regiam Sedem tenebat, & Magnatum Hungarorum plerosque Precibus & Largitionibus suas ad Partes traduxerat: tum Copias illas Nigras, præcipuum Regni Robur sibi obnoxias habebat. Placuit WLADISLAI conditio: & ad Regiam profectus, ejus opera Hungariam obtinuit, Ejus Rex renunciatus a. d. 15. Julii, coronatus autem d. 14. Septembris.

De HUNGARIE Regno certatum:

quod WLADISLAUS REX HUNGARIE obdine:

quem & SILE-
SIA Ducem
agnovit:

Casimirus Dux
Tessinenſis
conſtitutus
Præfectus SI-
LEſiæ:

Srenius mori-
tur:

E reliquis Provinciis Luſatia prior in WLADISLAI Verba, cui ex Pactis debe-
batur Succellio juravit: Deinde Sileſia quoque eundem pro Rege agnovit. Vagabantur
tunc in Sileſia multæ Turmæ Militum Mathiæ, viventes ex rapto: quarum pleræque
conciſæ ſunt ab oppidanis & Ruſticis. Coacti ſunt etiam Præſides quidam & Capita-
nei, qui Bellorum & Exactionum Auctores fuiſſe credebantur, non ſine Dedecore Pro-
vinciæ finibus excedere. Wratiſlaviæ inſigne Exemplum Severitatis editum, Henrico
Domnigk magnæ Dignitatis Viro & urbis & Ducatus Wratiſlaviæ Præfecto, cum ob
alia tum quod ad opprimendam Patriæ Libertatem colluſiſſe cum Senio, Urbemque
apud Mathiam Proditionis ſuſpectam reddere conatus eſſe diceretur, Senatus Juſſu com-
prehenſo & in Vincula conſectus: ex quibus cauſam dicere juſſus, cum de objectis Cri-
minibus ſe purgare uſquequaque non poſſet, pro Capite Ejus apud Senatuum fruſtra
multis deprecantibus, gladio in foro percuſſus eſt. Hanſelico a Wladislai Ducibus
proſtigato Conradus Olſnicenſis & Henricus Monſterbergenſis, Ditiones quas nupero
bello amiſerant, recuperarunt. Ducatus Glogoviæ, quem Hanſelicus per Præfectum
gubernabat, in VVladislai Poſteſtatem conceſſit Menſe Septembri. Joannes IV. Epiſc.
VVratiſlav. cum Niſiæ Principes & Status Sileſiæ Conventum agerent, eodem die Ex-
altationis S. Crucis Supremus utriusque Sileſiæ Præfectus designatus: ſed qui diu eo mu-
nere perfunctus haud fuit, quippe cum hoc ipſo anno, Die qui D. Martino ſacer, in
Principum atque Ordinum Comitibus VVratiſlaviæ habitis, Caſimiro Teſſinenſi Duci,
Epiſcopo incertum an abdicante an Ordinibus illi Magiſtratum abrogantibus, Provin-
cia iſta demandaretur.

III. Non. Decembr. Berolini in Marchia obiit Georgius a Stein.

Anno

CHRISTI 1491.

Cometa:

Ineunte anno cometa flamma aſcit: Inſecuta paſſim Penuria Frugum, Vinique
Proventus admodum tenuis.

Pax inter
WLADIS-
LAUM RE-
GEM & JO-
HANNEM
ALBERTUM
Fratres de Re-
gno Hungariæ
certantes:

Pax inter *VVLADISLAUM Regem & Johannem Albertum fratres. his Legi-
bus inita, ut Johannes Albertus Ungariam deinceps miſſam faceret, Ungaris qui in
Verba ipſius juraſſent, Juſjurandum remitteret, acciperet autem in Sileſia Glogoviæſem
& Oppaviæſem Ducatus, (in quibus Glogoviam Majorem, Cozuchoviam, Sprotta-
viam, Zelanogoram, Svebodinum, Goram, Croſnam, Srenaviam, Oppaviam, Carno-
viam, Toſtum, Bythomiam, Svirchleneciam & Koſle nominatim Cromerus exprimit)
eosque teneret una cum liberis ſuis Maribus, ſi quos habiturus eſſet, tantisper quoad
Rex eſſet factus. Verum ut ferrent tamen homines eorum Locorum Onera publica
ex æquo cum cæteris Provincialibus: Dux autem ipſe Joannes Albertus liber & immu-
nis proriſus ab iis eſſet. Quodſi VVLADISLAUS nullis relictis Liberis decederet, Jo-
hannes Albertus poſt Eum apud Ungaros regnaret. Nemini autem fraudi eſſet, cum
eo contra VVladislaum ſenſiſſe. Adhuc ut iis, qui Mathiæ Regis Tempore extorres
facti, liber ad ſuos pateret Reditus. Denique captivi utrimque ut redderentur, item-
que munitiones captæ. His ita inter Fratres conventis, poſt ſerias Palchatis Johannes
Albertus per Legatum Johannem Polacum, Cervicovenſem, ſavi Animi Virum, Du-
catus Glogoviæſis Poſſeſſionem tradente eam Caſimiro Teſſinenſi, Sileſiæ Præfecto
adiit: Titulo deinceps Uſus Supremi Ducis Sileſiæ & Domini hæreditarii Majoris Glo-
goviæ: Obrifter Herrzog in Schleſien und Erbherr zu Groſſen Glogau. Eadem æſta-
te VVLADISLAUS pecunia Beatrice Albam Regalem recepit: Cedeſſet autem eo fa-
cilis MAXIMILIANUS, quod vocaretur ad Bellum Gallicum, & intervenerunt certæ
Sponſiones conſignatæ Monumentis. Ac de Succellione quidem MAXIMILIANI aut
liberorum Ejus in Regno Hungariæ pactum ſancitum Bude legitur hunc in modum.

Pax inter
MAXIMI-
LIANUM I.
ROMANO-
RUM &
WLADIS-
LAUM
HUNG. ac
BOH. RE-
GEM de Suc-
ceſſione in Re-
gnum HUNGA-
RIÆ:

Primo convenimus: quod Sereniſſimus Dnus VVladislaus Rex, deinceps pro ve-
ro & indubitato Rege Ungariæ habeatur, Regnumque ipſum in hæredes ſuos maſculos
legitimos, ex Lumbis ſuis procreatos, transmittatur & devolvatur: Romanorum Rex
vero (aut ſui Hæredes) caſu, quo ipſe VVladislaus Rex ſine legitima Prole maſculina
ſuperſtite mortem obiret, in Ungariæ Regem acciperetur.

Confer-

*Diploma Transactionis, cujus authenticum Cracoviæ in Arce Regia exſtat Tom. I. no. CLXXVII.
Diplomatarii Bohemo Sileſiæ exhibui.

Conservatores Sacra Coronæ jurabunt Romanorum Regi, eam Coronam si acciderat Dmum VVladizlaum Regem sine legitima prole decedere, nulla post eum masculina relicta, modo quo supra dictum est, ad nullius manus dare, sed pro Coronatione ipsius Romanorum Regis, aut Sui Sanguinis ex se per Lineam rectam descendens, fideliter conservare:

Item: si Dnus VVladizlaus Rex excederet ex humanis, hærede masculino annis minore relicto, conventum est, quod hi, qui hæredem talem juxta Regni Ordinationes & Consuetudines sub Tutela sua tenebunt, pari modo & de novo jurabunt, cum Tutelam hujusmodi in se suscipient, præsentem Tractatum, quantum ad Successionem, manuteneant, & secundum illius Tenorem vivere:

Hæres insuper iste cum ad legitimam Aetatem pervenerit, tenebitur omnia hic in præsentem Tractatu conclusa, litteris & sigillis pro se & hæredibus suis antequam Regni Gubernacula adsumet, roborare & confirmare. Et is modus servandus erit de Hærede in Hæredem & Tutoribus eorundem continuando, quousque Successio ipsa in Sanguinem Romanorum Regis, si superextat, devolvatur:

Item conclusum est: si Dnus VVladizlaus Rex sic ut præmittitur sine hæredibus masculis decedens, filiam unam vel plures reliquerit, tenebitur Rex Romanorum vel Hæredes Ejus qui tunc Regno præficientur, eodem pro Consuetudine Regni honeste dotare & maritare:

Item: si Dnus Wladizlaus Rex sic ut præmittitur, sine hæredibus masculis decederet, Uxore sua Vidua relicta, tenebitur Romanorum Rex dorem ipsi Viduæ juxta Regni Consuetudinem debitam,olvere: Ex integro item conclusum intelligatur de Hæredibus succedentibus Hæredibus Romanorum Regis, quotiescunque Viduas Uxores post se superstites reliquerint:

Item conventum est: si Regni Ungariæ Hæreditas modo prædicto in sanguinem Cæsareum devolvatur, quod is qui juxta Capitula præfata, a Regnicolis Rex acceptabitur, vel eligetur, pro Regni Defensione & Consolatione quam primum venire & accelerare debeat &c.

Pacata hoc modo Hungaria Beatrix Regina Vidua Spe vana lactata, Votoque suo frustrata, quod jam natu grandior esset, ac sterilis diceretur, a Wladislao repudiatur: quæ ubi Matrimonii Stipulationem a Pontifice quoque irritam pronunciatam accepit, Neapolim pudore & Indignatione plena concessit, ibique vitam pene solitariam egit.

Beatrix Regina
Hungariæ Neapolim rediit:

Eodem hoc anno cœpit gliscere odium inter Episcopum Wratislaviensem, in facienda disciplina severiorem, & Collegia Sacerdotum, quod deinde in Litem ignominiosam, quin imo Capitales Inimicitias erupit.

Sub Autumni Tempus Casimirus Teschinentium Dux Supremus Silesiarum Præfectus: Copiis Regiis Bulconis Fanum, Fürstensteinum & alias Arces expugnavit, quæ fuerunt munitæ Præfidiis Georgii Stenli, ac latrociniis erant receptacula.

Arces Silesiæ
monachis distructæ:

Wladislaus Rex VVratislaviensibus Potestatem concedit, emendi sex Villas feudales & possidendi illas Jure hæreditario: ita tamen, ut si quam ex illis nobili alicui in Urbe non habitanti, aut etiam alterius alicujus urbis Civi vendant, pristinam feudi Naturam & Conditionem recipiant.

Gratia Wladislaus
Regis VVratislaviensium
vix concessa:

Idem Edicto severo prohibet: ne VVratislaviæ Monachis aut Ecclesiasticis aliis quidquam præter Pecuniam numeratam (in qua nempe Liberalitas potest fac magna consistere) ex Civium Testamentis capere ullatenus permittatur.

Anno

CHRISTI 1492.

Januario Mense ingens fuit Æstus: ut in Polonia gemmæ Arborum turgent undi-

Aaa

JOHANNES
ALBERTUS
Dux Silesiæ
Glogoviensis
eligitur REX
POLONIÆ:

Laudes Johan-
nis Episcopi
Varadiensis:

undique. Post Casimiri Pol. Regis Excessum JOHANNES ALBERTUS Filius:
Dux Silesiæ Glogoviensis & Oppaviensis post longam Altercationem inter Ordines d.
27. mensis Augusti Rex renunciatus est, non magis Procerum Suffragiis, quam Populi
foris circum Comitum flantis Clamore adjutus.

Johannes Episcopus Varadiensis, ex obscuro alioquin Moravia Oppido Proflanno
oriundus, sed Ingenio & Industria sua ad id Culminis evectus, ut Principem Gratia Lo-
cum apud Mathiam Regem, omnium Ejus Consiliorum gnarus, teneret, neque minus
Wladislao charus fuisset, atque adeo neminem per ea Tempora inter sui Ordinis Ho-
mines parem haberet, cum Olomucensem quoque Ecclesiam aliquamdiu administrasset,
nec non summam Silesiarum Praefecturam gessisset, accitis e Silesia D. Francisci Soda-
libus Tiaram posuit: ac Wratislaviam cum iis profectus in Bernhardinianorum Cœ-
nobio, monachali veste (quod Theodomaro Abbate Cassinensi Teste Gallicani Mona-
chi Cucullam: Itali Cappam: nonnulli Melotem appellabant) summa Vitam deinceps se-
cundum Disciplinam & Praescriptum Regulæ quam vocant, egit rigidam & severam:
defunctus postea in eodem Monasterio an. 1510. Ordinis sui Monasterium Jancavia con-
struxit, & isto ipso anno Templum Bernhardinianorum Glogoviae ritu moreque Pon-
tificio consecravit. Sunt qui ferant familia Baronum de Kunowitz. Virtutes Ejus to-
ti Orbi notissimas Bonfinius passim, tum Decad. IV. lib. X. sub finem copiose descri-
bit: Curæ autem noster eum cum Jano Pannonio; Episcopo Quinqueelesensi, qui
egregiis Monumentis clarus tantum Laudis in carmine meruit, ut Italia ultro illi her-
bam porrigeret, confundit, quod Lectoris monendi non Curæ carpendi causâ dico.

V. Eid. Quint. obiit Hinc: junior Georgii Regis Boëmiae Filius.

Hinc: Dux
Moellerber-
genis mori-
tur:

Anno

CHRISTI 1493.

FRIDRICUS
IV. IMP. obiit
succedit MA-
XIMILIA-
NUS I.

Fridricus Imp. cum ex phagadena pedis incommodius valeret, Lincii tandem
melonum intemperantiore Ufu, & aqua frigida haustu prostratus, languidi & imbecil-
lis Stomachi Viribus in diarrhœam incidit, qua *absumptus expiravit ad 14. Kal. Sept.
cum imperasset annos LIII. menses IV. dies IV. superatus triennii Imperio ab Augusto
Imp. quem triennii Ætate antecessit. Sepultus Viennæ in insigni a Pro-Nepore FER-
DINANDO I. Imp. excitato Mausoleo ad S. Stephanum an. 1513. 7. Novemb. Ab In-
fantia prima in nonum Ætatis Annum elinguis fuit, sed ea Ætate perfecta facundia omni-
bus admirabilis. MAXIMILIANUS I. post functum & Imperio & vita Parrem, cui
etiamnum viventi consortem & Successorem ipsum Electores designaverant, Reipubli-
cæ Clavum cepessit.

Fata Ducatus
Glogoviensis:

Hoc & sequenti anno in Ducatu Glogoviensi horribilis est edita Tyrannis, Civita-
tibusque ea inflicta Vulnera, quæ Posteritas longo Tempore sensit. Auctor horum ma-
lorum fuit Johannes Polacus, Praefectus Regius, similior Plutaridi aut Busridi, quam
justo Gubernatori. Historia descripta est a Curæ Annal. Siles. lib. posteriore.

Anno

CHRISTI 1494.

Lues Venerea
innotuit:

Allata ex Indiis Lues Venerea hoc anno innotescere cepit bello Neapolitano,
quæ diversa Nomina initio sortita fuit. Itali existimantes a Gallis contagium venisse,
morbum Gallicum nuncuparunt: Galli contra Neapoli se consecutos esse, Neapolita-
num

* Chronicon Monasterii Mellicensis Tom. I. Script. Rer. Austriacarum R. P. D. Hier. Pezii.
ad an. 1493. „Fridericus Tertius, Romanorum Imperator Maximus, dum Catholicam
„plebem multa gubernasset benignitate annis fere 53. infirmatus tandem pedibus ac senio,
„per Medicos semel & iterum Crure resecto vita functus est in Linz, in octava assump-
„tionis MARIE: ab inde Viennam magna ductus cum Solemnitate est, ac sepultus in
„Templo S. Stephani superposito Saxo mirifico. Fundator extitit duorum Monaste-
„riorum, ac Episcopatus Novæ Civitatis ac aliorum Beneficiorum.

Anonymi Tegernseensis Breve Chronicon AUSTRIÆ: „an. 1416. natus est FRIDRICVS: F.
„Ernesti, post hoc anno DMNI 1440. electus est in Regem Romanorum, & obiit 1493.
Tom. II. Script. Rer. Austr. R. P. D. Hieronymi Pezii.

num vocarunt: Germani et Hispanorum qui ex Indiis tam preciosam mercem convexerunt, contubernio ad se manasse videntes, Scabiam Hispanicam appellarunt: alii denique Serpiginem Indicam, canique verissimo nomine, cum inde prima sit hujus mali Origo, quod quidem tantopere serpsisse scribit Curatius ut anno 1495. Cracoviæ, ac sequenti post in Silesia jam apparuerit: Singulare DEL Vindictis flagellum, ob impura turpiaque hominum flagitia, & Vitæ in libidinem solutæ Lasciviam.

Anno

CHRISTI 1495.

HENRICUS Monsterbergensium Dux & Comes Glacensis, Georgii Regis Filii a Wladislao Rege, apud quem Gratia & Auctoritate plurimum valuit, Ducatum Olsnicensem, Conrado Albo sine hæredibus defuncto Jure feudi ad Regem devolutum, permutata cum eo Ditione Podiebradja, accepit. Erat autem tunc Ducatus ille longe, quam hodie, amplior: Territoria quippe complexus anno adhuc 1505. non modo Olsnicense, Bernstadiense, Cunstadiense ac Trebnicense, verum etiam Wolaviense, Wintzingense, Herrnstadiense ac Ricinense, quæ in Potestatem postea venerunt Ducum Lygio-Bregensium. Fuerunt & Ducatus istius quondam Portiones, Wartembergensis, Milicensis ac Trachembergensis Ditiones: quæ circa hæc Tempora inde avulsæ pro liberis Baronatibus sive Dynastiis haberi ceperunt.

Ducatus OLS-
NENSIS ad
MONSTER-
BERGENSES
Duces delatus

quæ Eius tum
amplitudo:

Anno

CHRISTI 1496.

Johannes IV. Episc. Wratisl. Synodum Diæcesanâ celebrat Wratislaviæ, post octav. Corp. CHRISTI: ubi querelæ Ecclesiasticorum tunc audita & defectus examinata sunt.

Synodus Diæ-
cesana Wratis-
laviæ:
Johanna: Du-
cissa Teshinen-
sis moritur:

Obiit hoc anno Johanna: Casimiri Ducis Teshinensis Uxor.

Reliquiæ Exercitus Mathiæ, quam nigram Legionem vocabant, in diversas Hungariæ Partes excurrunt: Austria & Moraviæ fines Cadibus & Latrocinis turbant. Sed magno tandem numero comprehensi ad Supplicia passim rapiuntur.

Fata Nigræ Le-
gionis Panno-
niæ:

Viadri & cæterorum Amnium insolitæ & prodigiosæ hoc anno extiterunt Inundationes, magno cum Agrorum Damno. Secuta est Pestilentia insignis, quæ Silesiam pervagata ac depopulata cum ingentem hominum multitudinem immiti Violentia & festinato Interitu absumpsisset, tandem etiam in Poloniam proferpsit.

Fluviorum In-
undationes.

Anno

CHRISTI 1497.

Altera Synodus a Johanne IV. Episc. d. 25. Aprilis & diebus seqq. celebrata, & Constitutiones Synodales condita, quas vide in Cath. Eccl. Wratisl. Statutis Synodal.

Altera Synodus
Diæcesana a
Johanne IV.
Ep. Wratisl.
celebrata:

Mense Junio Principum atque Ordinum Silesiæ Comitia Nissæ Urbe Episcopali habita: in quibus cum Casimirus supremus Provinciæ Praefectus allatas sibi Litteras Regias JOHANNI Praefuli legendas tradidisset, Nicolaus Opoliensium Dux, is quia MATHIA quondam Rege una cum fratre JOHANNË captus ac graviter multatus fuerat, intemperis actus, quod arbitraretur eos aliquid contra ipsum molituros ex Imperio Regis, stricto Pugione & Praefectum & Episcopum perit, eosque confodere conatus fuit, praesentiore Temeritate quam feliciore facinoris successu, utroque quippe non nisi leviter percusso, Casimiro quidem supra Oculum, Episcopo autem ad Ventrem, qui ne transadigeretur, lata quam gestabat Zona, ictum elusit. Exorto ob id Tumultu, Princeps furiosus in Basilicam D. Jacobi ad Divales Aras & Adyta, quasi illa Nequitia sint Praesidia, ut de suo Asylo voluit Romulus, profugit: at nulla Asyli habitatio fuit Praesidia, qui cum ipso venerant pro Domino suo pugnantes, extractus inde ac Custodiæ in fratrum, quam vocant, Turri mancipatus fuit: cumque Principibus & Ordinibus ita videretur, ut vel Conatus tam nefarii Facinoris Poenæ Terror extaret, Judicibus Urbanis Sententiæ Pronunciatio ad Diem sequen-

Comitia Silesiæ
Nissæ habita:

in quibus NI-
COLAUS Dux
Opoliensis Ca-
pite plexus:

sequentem qui erat 27. Junii indicta. Ii vero nihil morati & gravitate noxæ Jus dicentes feralibus Calculis unanimiter Capitis Principem damnarunt. Audiit ille Decretum Capitale Mortis Nuncium, cumque non Delictorum modo Veniam ab Henrico Fullenstein Suffraganeo, sed & Benedictionem impetrasset Episcopalem, Portis Urbis omnibus clausis ac Ministris & Domesticis Ejus in Carcere interim detentis, vulpino indutus pelliceo, moreque Polonico ocreatus, ad Locum Supplicii in Area Fori, Gramine ac Panno desuper lateritii Coloris instratum, sub Custodia adducitur. Eo ubi ventum, in modum Crucis aliquantisper prostratus, Precatiuncula Exitum Animæ munit, Inde surgens Vestem sub qua longum gestabat Indusium exuit, ac ne luxurians Capillis Impedimentum aliquod Spiculatori adferret, Pileum Ejus sibi imponi passus, genua ponit, Cervicem inflectit, Capiteque minuitur, inspectantibus e Curia Senatoria Principibus & Legatis ordinum, quotquot Comitibus tunc intererant. Scriptum est cum pro more Ætatis illius Caligis non uteretur, Cadaver supino Casu in Tergum procidisse, nudatis genitalibus, quæ mortuo erigebantur, qui dum vixit Adulteriis Matronarum Virginumque indulserat. Itaque Iræ DEI probatus est fuisse Exemplum. Cæterum Vladislavus moleste tulisse scribitur, quod se inconsulto de Capite Principis qui secundum Leges Saxonicas, non nisi a Rege judicandus, Ordines Provinciæ curassent. Nec desunt, qui Conventus Ordinum Silesiæ ab eo Tempore perraro Nissæ haberi, tanquam abominabili in Urbe, tradiderunt, quam rem ipse in medio relinquo. WLADISLAUM quidem ut miti erat Princeps Ingenio, facile placatum fuisse, vel Privilegium Anno sequenti Ordinibus concessum Argumento esse potest. Corpus Principis Oppoliam devectum, & in Cænobio Franciscanorum funeratum fuit.

Res Silesiæ rut-
batæ:

Itinera hoc anno fere omnia Latrociniiis infesta, ita ut nec ad pauca milliaria tutus pateret Transitus. Dux Larruncolorum præcipuus Suevus quidam, Prado Nobilis, cui non pauci de Nobilitate, qui cum sua prædèssent, rapto vivere, Mercatores passim detinere ac manus in bona eorundem ac mercimonia injicere nequitiam turpe aut ignominiosum ducebant, sese adfociarunt: Proceribus nonnullis si non faventibus, certe conniventibus & in puniendo castigandoque nimis remissis. Regis ipsius exiguum erat Auctoritas: & is procul aberat, parum ut Res Silesiæ curare videretur.

Edictum
VLADIS-
LAI REGIS:

Reperio Edictum hoc anno editum a Vladislao aut renovatum potius, quo Ædium Prædiorum aliorumque Latifundiorum intra Urbis ac Ducatus Vratislaviensis Jurisdictionem sitorum in Ecclesiasticos Translationes inhihentur: hoc præterea addito: ne Tutelas gerere ullatenus ipsi permittatur.

Anno

CHRISTI 1498.

Ejusdem Privi-
legium com-
mune SILE-
SIÆ conces-
sum:

Privilegium, quod commune adpellant, das gemeine Lands-Privilegium, Principibus atque Ordinibus Silesiæ per Legatos suos: Casimirum Teschinentium Ducem: Supremum Præfectum: ac Sigismundum Kurzbachium: Baronem Trachenbergensem id obnixè qua prece qua Precio efflagitantibus, a Vladislao Rege concessum: quo non modo de Silesiæ suprema Præfectura nemini externo nisi Principi Indigenæ concedenda cavetur: verum etiam de supremo hujus Provinciæ Tribunali, dem Ober-oder Fürsten-Recht, cujus tanta Auctoritas, ut non solum Provocationis sit nescium, sed & ipse Rex Bohemiæ coram illo & convenire alios & vicissim ab aliis conveniri debeat, pluscula sanciuntur: hoc præterea addito: ut Principes atque Ordines Silesiæ intra Provinciam quidem suis Sumptibus Bojemæ Regi servire teneantur, sed si ultra fines Terminosque Silesiæ iis serviendum, tunc vero Stipendia illis a Rege numerentur. Statuitur denique, ne Regi Bojemæ nova imponere Tributa, aut Vectigalia instituere nova sine Principum atque Ordinum Consensu liceat: Datum Budæ: die Mercurii præcedente festum S. Andreæ. Tenorem Privilegii exhibet Appendix nostræ Silesiographiæ.

HENRICUS
Senior, Dux

Mortalitatem hoc anno explevit: HENRICUS Dux Silesiæ Monsterbergensis, ac Comes Glacensis: Georgii Boëmæ Regis Filius: Princeps sapiens & bonus
a. d.

a. d. 24. Junii qui D. JOHANNI BAPTISTÆ sacer Glacii in Æde Bernhardinorum sepultus. Uxoresis habuit duas: * ANNAM, Guilielmi Saxoniz Ducis F. ductam A. S. 1458. e qua nil liberorum tulit: tum URSULAM: Alberti, Achillis Germanici, Electoris Brandenburgensis Filiam, Friderici I. Neptim, defunctam A. C. 1508. Wratislavia in Cœnobio ** D. Catherinæ: cum qua Conjugium habuit satis fecundum: natis inde utriusque Sexus liberis, e quibus Patri in Regimine successerunt: ALBERTUS: GEORGIUS & CAROLUS fratres germani, Trium Germanarum Sororum: Salomes, Hedwigis & Annæ Saganensium, raro quidem sed licito & honesto Adfinitatis Exemplo, Conjuges longe conjunctissimi.

Monsterbergensis mortur:

Johannes de Zierotin & Filneck Senior, castrum Schvverlenicense Universumque adeo Baronatum Beuthensem a Mathia quondam Rege sibi oppigneratum, Johanni Oppolienfium Duci ac Superioris Glogoviz iisdem conditionibus, quibus ipse tenuerat, cedit.

Baronatus Beuthensis ad JOHANNEM Ducem Oppolienfem transiit

Anno

CHRISTI 1499.

Wladislaus Rex, Johanne Alberto Pol. Rege ex Pacto cedente Glogovienfem & Oppavienfem Ducatus, Sigismundo quarto Fratri concedit, iisdem pariter conditionibus, quibus Johanni Alberto concesserat.

SIGISMUNDUS Frater Regis VVLADISLAI Ducatu Glogovienfem & Oppavienfem donatus:

Anno

CHRISTI 1500.

Johannes Magnus Dux Moscorum, quamvis Helenam Filiam, Alexandro, Magno Duci Lithuanorum, Poloniz & Bojemiz Regum Fratri in Matrimonium collocasset, imperii cupidus Russiz rotius Dominatum, Berezina flumine tenus, avito & proavito quodam ut videri volebat, Jure a Genero repetebat. Coadunato igitur Exercitu cum alia quadam Territoria in Potestatem redegit, tum Smolenscensem Oram vastavit. Alexander diffusus Viribus suis ex Silesia & vicinis Locis Copias collegit mercenarias, quas ductavit Johannes Polacus, qui jam succedente Sigismundo, Tyrannidem amplius in Ducatu Glogovienfem exercere non potuit. At qualis Dux Exercitus, talis etiam Expeditionis fuit Fortuna: Nam cum hostis jam retrocessisset, ipsi in amicos grassati, non multo minore quam hostes Damno & Incommodo Lithuaniam affecerunt.

Moschi Russiam occupant:

Anno

CHRISTI 1501.

Extat de hoc anno Privilegium Ordinis Prædicatorum Patris Generalis, quo Fratres S. Adalberti & Moniales S. Catherinæ absolvit ab obedientia Provincialis Poloniz, eisque Vicarium constituat ad aliquot annos.

Johanne Alberto Pol. Rege in ipso Ætatis Flore Toruniz defuncto, Ordines Fratrum Ejus Wladislao Bojemiz Regi Imperium derulerunt, sed mox Volunrate mutata ALEXANDRUM Regem renunciatum e Lithuania acceriverunt, quod factum moderate ferens Wladizlaus Alexandro Fratri facile cessit.

Johannes Albertus Rex Pol. moritur: succedit Frater ALEXANDER:

In Silesia pugnarunt inter se Odiis & Contumeliis acerbissimis Episcopus & Sacer-

* Vide Tabulam Genealogicam: Chronico Henelii Monsterbergensi, Tom. I. præmissam, quæ ANNAM hanc, sive Diplomatum fide CATHERINAM dictam, Guilielmi Saxoniz Ducis F. Henrici junioris: Ducis Monsterbergensis uxorem, priorem vero Henrici Senioris: Ducis Monsterbergensis Conjugem Hieronymam: Nicolai Comitis Zylagii F. fuisse testatur.

** In die S. Catherinæ defunctam, inque Monasterio S. Claræ primum sepultam fuisse, sed Glocium postea translata Inscriptio sepulchralis affirmat, p. 216. Tom. I. quare erratum Typographicum obiter notamus p. 116. Tom. I. liegt begraben im S. Catharinen-Kloster: pro: ward begraben im S. Claren-Kloster.

Controversia
de Coadjutore
Episcopi VVra-
tislaviensis:

cerdotes. Et Episcopo quidem, qui ut molesta & plena contentionis declinaret negotia, omne suum Consilium dirigebat ad Coadjutorem, quem adoptaret fidum, Principes ac Civitates Initio favebant: at Sacerdotes idoneum nacti Ducem: Opicium, qui Glogoviam olim everterat, omnia Consilia Ordinum impedierunt: Wladislaus animi anceps modo huc modo illuc se convertebat, interea vero Collegiis Sacerdotum apud Populum macula ejusmodi adpersa sunt, quas deinde nullum flumen Verborum aut Potentia potuit eluere. Auctor Math. Michovius, Johannem Episcopum Friderico Calimiri Ducis Teschinentis Filio majori natu, minorenni tamen (quem in Celebrissimo Archi-Gymnasio Viennensi optimis Litteris operam aliquamdiu dedisse, ejusdemque Magistratum anno 1502. gessisse, Georgio Edero, JCro in Catalogo Rectorum Viennensium, nec non Danieli Rappoldo in Historia de Silesia Ducatu notatum invenio) Episcopatum resignasse. At a Wladislao Rege hanc Relinquationem non admissam imo prohibitam fuisse Kal. Septembr. hujus Anni.

Johannes Cor-
vinus: Dux
Oppaviensis
MATHIÆ
REGIS F. na-
turalis mori-
tur:

Johannem Corvinum, Ducem Oppaviensem, MATHIÆ ex nobilissima Silesiaca sed ignota scemina filium, Intemperies hujus Autumni malignaque febres in ipso Ætatis Flore, rebus humanis exemerunt: cum 35. Ætatis Annum haud dum explevisset. Reliquit quidem Liberos ex Beatrice Frangepani: Christophorum & Elisabetham, sed qui in tenera Ætate fato functi: nam & Familiam Ejus propagare non potuerunt. Viduam Ejus integra Ætate, forma præcellenti, opibusque & Fortuna Donis affluentem, postquam Mariti Funus eluxisset, Wladislaus, Georgio Marchioni Brandenburgensi, sororis suæ filio Connubio junxit, hæredemque omnium ex asse constituit. Eum vero prodigientia & luxu intolerabili effusse largiendo, insanosque sumtus & immoderatos faciendo, omnem Substantiam quæ opulentissima & plane Regia fuerat, paucorum Annorum curriculo profligato decoxisse ac dissipasse, postremoque nullis susceptis Liberis vitam finivisse auctor est Nicol. Isthuansius Histor. Hungar. lib. III. Qui ut Georgio iniquior, ita in hoc quoque fallit & fallitur: quod illum hæc decoxisse scribit. Imo a Morte Beatricis binas ordine Uxores duxit, Hedvvigen: Caroli Ducis Monstergensis Filiam, e qua nata Anna Maria: & Sabina: quarum illa Christophoro Duci Wurtembergensi, hæc Johanni Georgio Electori Brandenburgico nupsit: tum Æmiliam, Henrici Ducis Saxonie F. qua geniti Georgius Fridricus ejus Successor: Sophia: Henrico Duci Leghicensi denupta: Barbara & Catherina Dorothea, Uxor Henrici Burggravi Misenensis.

Anno

CHRISTI 1502.

WLADISLAI
REGIS nuptiæ
cum Anna Can-
dalenſi:

Sigismundus Wladislai Regis, Frater, Dux Glogoviensis & Oppaviensis hoc anno demum Silesiam ingressus est: quo & ipso Wladislaus, nexu Matrimonii quo se cum Beatrice Regina contrinxisse dicebatur, P. R. auctoritate solutus, cum Anna Candalenſi, quæ illustis est in Galliis apud Vascones familia, solemnī pompa Nuptias celebravit. Stemma Sponsæ Regiæ hujusmodi:

* Gasto Foxius, ex familia Regibus Gallie & Navarra propinqua.
Leonora, Henrici IV. Hispan. Regis F.

Johannes, Comes Narbonensis.
Maria, Soror Ludovici XI. Regis Gallie.

GASTO FOXIUS,
qui magnis Rebus ubique gestis,
fortissimus Dux & Imperator,
quoque miles in Prælio Ravennatenſi
ab Hispanis fugientibus
occisus est.

GERMANA,
FERDINANDO
HISP. REGI Maurorum
Domitori collocata.

CATHERINA,
Guiljelmo Comiti Candellano
in Vasconibus & Aquitanis
nuptiæ tradita.

JOHANNES
Candellanus,
posterior.

ANNA,
WLADISLAI HUNG.
& BOH. REGIS
Conjux,
In Aula Ludovici Aureliani
Reg. Gall. a teneris educata.

In Con-

* Duos hic Familie Foxie Ramos, Aureorem in unum contraxisse docent quæ ad Manus sunt MSta: Chronique abregée des Comtes Foix: & Stemma Illustrissime Foxiorum Familie MStrum: hæc igitur ratione erunt disjungendi:

In Conventu Principum & ordinum Silesia, Wratislavia Dominica in qua Ecclesia canit ex Psalmo: Jubilate: decretum fuit, ut ipsorum nomine cum Collegio Canonico tractaretur, ne quis exterorum in coadjutorem reciperetur, atque sic Dignitas ista Indigenis eriperetur. Cui Petitioni dum Collegium Aures præcluderet, Principes ea Consilia inire ceperunt, quæ Canonici quidem offensa Materiam præbuerunt, ipsis vero Principibus meliorem mentem dederunt. Postquam enim Canonici aperte responderent, de tanto negotio decerni nihil posse absque adfensu omnium, quorum Præsentia desideraretur, & nihilominus clam Joh. Thurzoni Seniori litteras mitterent, in quibus (reputato non solum Petro Cardinali, & Legato Pontificio in Hungariam, quem Alexander VI. nominarat, sed & Friderico Teschinenfi, quem Principes promotum cupiebant) votis fere omnium ejus filius cognominis in Coadjutorem Episcopi renunciabatur, qui &, ut dicitur, hac Vice obtinuit: Principes sollicitos habuit Cura præcavendi in posterum tam iniqua Exempla, aperte igitur in causam descenderunt, & Wladislao Regi supplicem Libellum porrexerunt, in quo contra Capitulum & Clericos hoc in Crimen ducebant, & pro patriæ libertate pugnabant, eo nominatim addito, ne Beneficia Ecclesiastica hominibus exteris tribuerentur: Rex animadvertens tandem, tam justam Rem a Justis peti, assensum libenter præbuit, ac Commissarios suos plenissimis mandatis instructos ad Conventum Principum & Ordinum Silesia sub Initium Februarii A. C. 1504. congregatorum misit. Qui Partibus discordantibus ac defensiones suas utrimque adferentibus, nec multum de Jure suo cedere volentibus, Auctoritatem suam interposuerunt, ac simul Partes ad Transactionem adegerunt. Sed hæc ad annos pertinent sequentes.

Concessum hoc anno Privilegium investiturae a Wladislao Rege, Ducibus Lignicensi & Bregensibus.

Anno

Isabelle de Foix,
Conjux Archembaldi Capral de Buch,
Vicomte de Venauges & de Chaffillon,
qui † 1413.

Johannes
Comes de Foix, † 1436.

Gasto,
Capral de Buch, †

Gasto de Foix,
Princeps Bearnia, † 1472.

Johannes de Foix,
Comes Candellanus,
ratione ux.

LEONORA, REGINA Navarra,
Johannis I. Regis Navarra
& Aragonie F. † 1479.

Margarithæ de Suffolck,
Com. Candellensis, †

GASTO de Foix,
Princeps Bearnia,
† 1470, 23. Jul. in ludis equestr.
MAGDALENA,
CAROLVII.
Regis Gallie F.
† 1486.

JOHANNES
de Foix,
Vice-Comes
Narbonensis,
† 1500.
MARIA
Aurelianensis,
Ludovici XII.

PETRUS
de Foix,
R. E.
Cardinalis,
† 1490.
10. Aug. † æt. 30.

Jacobus
de Foix,
Eques
Ord. S.
Michaelis,
† æt. 30.

Gasto de Foix,
Capral de Buch,
Comes Candellensis, †

CATHERINA
de Foix,
Gastonis de Foix,
Principis Bearnia & Eleonora,
Reginae Navarra F. †

FRANCISCUS
PHOEBUS
de Foix,
REX
NAVARRÆ,
nat. 1468.
† 1482, 21. Jan.

CATHERINA
de Foix,
REGINA
NAVARRÆ
nupta
JOHANNI
d'Albregi,
† 1517.

GASTO de Foix,
Dux de Nemours,
nat. 1489, 10. Dec.
† 1513, 12. Apr.
in Praelio Ravennatensi.

Germania de Foix,
nupta
1) FERDINANDO
CATHOLICO,
REGI
HISPANIARUM,
2) Johanni March.
Brandenburgensi,
3) Ferdinando de Aragon,
Duci Calabriae,
† 1538.

GASTO de Foix,
Comes Candellensis,
† 1539, 3. Maji.

ANNA de Foix,
Comes Candellensis,
nupta 1502, 6. Oct. Bude.

Johannes de Foix,
Episc.
Burdegallensis,
† 1522.

Petrus de Foix,
Dnus de Pons
Britannie Minoris
Dynastia,
†

Wladislao,
REGI BOHEMIE
& HUNGARIE,
† 1506, 26. Jul.

Anno

CHRISTI 1503.

Nox Natalis DOMINICI incipientis hunc annum memorabilis fuit propter Glaciem multam & glabram, in qua homines multi lapsi sunt, & detrimenta Valetudinis passi Cruribus & Brachiis fractis.

Ludomilla:
Ducissa Ligol-
ensis moritur:

D. 20. Januarii in die Fabiani & Sebastiani, obiit LUDOMILLA: Ducissa Lignicensis, postquam defuncto marito annos XV. praeiit Ducatui: Interea filius Fridericus II. in aula Wladislai Hungariae Regis vixit, ante Matris tamen mortem domum rediit; Ea mortua duo filii: Fridericus II. & Georgius ita Haereditatem diviserunt, ut Fridericus Legnicium, Goldbergam, Hainoviam & Arcem Graciam possideret: Georgius vero Bregam: Lubociam: Olaviam: Oppidum Nimpfch: Strelam: Creutzberg & Pitschen. Ipsa sepulta ad Maritum laudatur quod optima multisque virtutibus praedita fuerit Domina.

Encomium Fa-
milie THUR-
ZONUM de
Bethlemfalva:

Episcopo VVRATISLAVIENSI post multas altercationes Adjutor sive Collega datus, ac simul futurus Successor designatus: JOHANNES THURZO: Ecclesiae Wratislav. Decanus: ex nobilissima oriundus * familia: quippe qui Patrem habuit, Johannem Thurzonem, Hungarum, qui ex fodinis metallicis in Hungaria immensas opes collegit: posteaque Gracoviae Domicilium collocavit & Comitibus Dignitatem adeptus est: fratres vero: Stanislaus, Episcopum Olomucensem, Magni illius Desid. Erasmi Roterodami Amicum, Georgium Comitem: Camerarium Montium Hungariae: Alexium denique Thurzonem de Bethlemfalva: Hungariae Pro-Regem sive Palatinum.

Controversia
inter Colle-
gium Canoni-
corum & VVRa-
tislavienfes:

Collegium Canonicorum cum Urbe Wratislav. litigavit, eamque Fulmine Anathematis percussit, sed nullo cum successu, Urbs enim non modo illa fulmina risit, verum etiam Sacerdotes venerunt in Odium gravius apud omnes passim, & multi ex Latrunculis denunciato bello grandem ab illis extorserunt Pecuniam.

ANNA RE-
GINA BOH.
& HUNG.
nascitur:

FERDINAN-
DUS I. Infans
Hispaniarum
nascitur:

D. 23. Julii VVLADISLAI REGIS Domum nativitate auxit Filia, cui Avia Elisabethae nomen in Baptismo tributum est. Sed cum quadriennio post Mater Filium enixa Partus Doloribus extincta esset, Pater ut Desiderium Conjugis leniret, ANNAM nominari Filiam voluit: consortem postea factam FERDINANDI IMPERATORIS: quem Joana Mater Ferdinandi, Hispaniarum Regis Filia ex Belgio ut Hispaniae Regnis cum Marito PHILIPPO AUSTRIACO inauguraretur profecta, huius ipsius anni, mense Martio d. 10. Compluti enixa est, Die Iustitiae Najarenfi & Alcalonio Principibus Susceptoribus, magna solemnitate baptizatum a Francisco Ximenio: Archiepiscopo Tolerano, excellentis Ingenii & Industriae Cardinali, qui in Urbe Compluto Academiam tum erigebat, & Bibliorum Editionem Complutensem adornabat, ob tanti vero Principis Ortum Vectigalium Immunitatem a Regina Matre Complutensibus impetravit.

Biblia Com-
plutensia:

Anno

CHRISTI 1504.

Johannes II.
Dux Saganen-
sis moritur:

Johannes Dux Saganensis, ille qui Fratrem Germanum, qui Glogovienfes Senatores immuni Scelere de medio sustulit, multaque alia crudeliter, plura imprudenter pravis Consultoribus usus patravit, cunctis despicabilis Wolavia vitam finit: egregio Principibus Documento, ut si recte ac feliciter imperare velint, potentia sibi commissa proprio vel alieno Ingenio instigati ne abutantur, & Ultorem DEUM qui impunita Scelera non finit, & vel maxime superbos de Solio deturbare amat, revereantur. De Aetatis actae deliciis adeo Johannem indoluisse Curtius scribit, ut post mortem sparsus sit rumor, dignum esse qui pro Exemplo Peccatoribus statueretur, & Sanctorum Coetui adscriberetur.

Transactio
Kolowratensis
Capita prae-
cipua:

Transactio Kolowratensis ab Alberto de Kolowrat: Supremo Regni Bohemiae Cancellario & Regio ad eam rem Legato, vulgariter sic dicta, Wratislavia inter Ecclesiastici ordinis Homines & Principes ac Status ceteros Silesiae mense Febuario facta: Ejus Capita praecipua:

* Hanc Comitum THURZONVM de Bethlemfalva Tabulam Genealogicam, quam fieri potuit curatissime elaboratam, & in Hungariae Antiquae & Nova Prodomo pag. 89. olim promissam, prolixi in nos Antoni Tellimonium benevole transmisit amicissimus noster MATHIAS BELIUS: Pannonius: cui ut A. L. acceptam referat, gratus monere volui.

GEORGIUS I. Cracoviensis, Thurzo de Berthlechemfalva, † 1508.			
ALEXIUS I. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Judex Curie Regie sub RR. LUDOVICO II. & FERDINANDO I. Acquisitor Ditionum & Arcium: Sempto, Gálgoe, Temervén, Trenchin, Bismér, Szepes & Rychno, item Oszia in Comitatu Tolnensi, † 1547. Divisio inter filias & Parvules epulentissimas Hereditate, Uxores habuit duas, quarum prior ignoratur, Posterior autem fuit. MAGDALENA SZEKELY DE ORMOSD, †.	JOHANNES II. Thurzo de Berthlechemfalva, EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS XXXV. natus 1464, † 1520. d. 11. Aug.	CATHERINA, nupta Raimundo Fugger 1513, † 1555.	GEORGIUS II. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Praefectus Universitatis Reipublicae Hungaricae Moraviae, ANNA FUGGERIA, †.
ANNA Confort Comitiss a Lichtenstein, †.	ELIZABETH Confort COMITIS ANDREAE BATHORY, †.	BARBARA, Confort JOHANNIS FUNFKIRCHEN, †.	JOHANNES V. Comes Thurzo de Berthlechemfalva & Graßneck, †.
		BENIGNA, Confort MARTINI COMITIS a STAHEMBERG, †.	MARIA Confort Hortensii a Tyrschich, Equi, Aur. Ord. S. Steph. †.
			CHRISTOPHORUS Comes Thurzo de Berthlechemfalva, †.
			SACRE COMITIS REGIAE MAJESTATIS THOME COMITIS DE MONOREKERE, †.
			ALEXIUS Comes Thurzo de Berthlechemfalva, † 1594. a Merito Confort BARBARA, NICOLAI COMITIS ZINTE, †.
			MAGDALENA confort Francisci Desffy, †.
			STANISLAUS Comes Thurzo de Berthlechemfalva, REGNI HUNGARIE PALATINUS, Cumanorum Judex, Terrae Sceptuensis Comitatus Eiusdem Imperatoris Comes, D. FERDINANDI I. filius leg. Germaniae, HUNGARIE Banae Regis Incimus Consiliarius & per Hungariam Locum tenens, natus 1574, † 1614. I. NN. II. NN. III. ANNA ROSA LYSTIA, †.
I. STANISLAUS IV. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Perpetuus Terrae Sceptuensis ac Comitatus Eiusdem Comes, †.	ADAMUS Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Perpetuus Terrae Sceptuensis ac Comitatus Eiusdem Comes, †.	EVA, †.	MICHAEL Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Perpetuus Terrae Sceptuensis ac Comitatus Eiusdem Comes, †.
I. SUSANNA confort 1. Stephani Priny, 2. Michaelis Czobor, 3. Stephani Amade de Vaiskony, 4. Fridrich Voyko, †.	JUDITH confort Andreae Jakusich de Orbova, †.	BARBARA confort CHRISTOPHORI COMITIS ERDOEDT, (Votis secundis Johannis, Com Draskovitzii), GABRIEL, COMES ERDOEDT DE MONOREKERE, †.	II. MARIA confort JOHANNIS a Rothal, †.
		GEORGIUS COMES ERDOEDT DE MONOREKERE, †. Judex Curie Regie.	HELENA confort CASPARA COMITIS ILLITHACHT, †.
ADAMUS LADISLAUS Comes Erdody de Monorekerek, EPISCOPUS NITRIENSIS, SACRE CAESAREE ET REGIAE MAJESTATIS CONSILIARIUS INTIMUS AC AULAE HUNGARICAE CANCELLAR. 1740.	GEORGIUS Comes Erdody de Monorekerek, REGIE CAMERE HUNGARICAE PAESUS, 1740. Confort THERESIA Comes Esterházy.	GABRIEL Comes Erdody de Monorekerek, EPISCOPUS AGRI, SACRE CAESAREE ET REGIAE MAJESTATIS CONSILIARIUS INTIMUS.	CHRISTOPHORUS Comes Erdody de Monorekerek, †.
ANTONIUS Comes Erdody de Monorekerek.	JOHANNES Comes Erdody de Monorekerek.	CHRISTOPHORUS Comes Erdody de Monorekerek.	EMERITUS Comes Erdody de Monorekerek, †.

THEOPHILUS, Thurzo de Berthlechemfalva, †.			
JOHANNES IV. Claudus, Comes Thurzo de Berthlechemfalva, †.	GEORGIUS III. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, †.	FRANCISCUS I. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, Episcopus Transylvanienus postea Nitrentis, atque ab abdicato Lib. B. supremus Comes Comitatus Arvenis & Praefectus Camerae Hungaricae, Inde multarum Ditionum Acquisitor, adjecti enim avitis Opibus Arces: Arva, Lietava & Birtche. Confortes habuit duas: I. BARBARAM, Nicolai Komars de Zolteer F. †. II. CATHERINAM ZRINT, NICOLAI COM. ZRINT F. ex qua posteriore nati sunt:	SIGISMUNDUS Thurzo de Berthlechemfalva, EPISCOPUS WARADJENENSIS 1506. NITRIENSIS 1514. † 1517.
Franciscus II. †.	GEORGIUS IV. Comes Thurzo de Berthlechemfalva, nat. A. C. 1565, Pincernae Reg. Magister A. 1599. Generalis Partium Cis-Danubian. & Praefectus Arcei Ujvar, Ao. 1602. postea REGNI HUNGARIE PALATINUS, Ao. 1609. d. 7. Dec. † 1616. d. 24. Dec. A. † 49. Uxoribus fuit duas: I. SOPHIA FORGACS, II. ELISABETH ZOBER, †. Utrumque Conjugium fecundum, sed unico tantum herede Masculo beatum.	BARBARA confort Georgii Perenti, †.	CATHERINA confort Gabriels Reval, †.
		URSULA confort 1. Stephani Gyulasy de Barthoth, 2. Francisci Gitz de Ablantz Kútho, cui uxora est SUSANNA, confortem Johannis Lengyel, †.	
		EMERITUS, Comes Thurzo de Berthlechemfalva, nat. 1593. d. 11. Sept. Wirtemberg an. 1615, d. 7. Julii studium grada profectus, cod. Anno d. 12. Oct. f. Reitor Magnificus ibidem. Rediit An. sequent. d. 2. Junii, Celebrat Nuptias A. 1618. d. 27. Nov. cum CHRISTINA, Pauli Nyari de Bredegh F. Postea Nicolai Com. Esterházy Uxor, †. Nelasburgi in Moravia. cum illic Paes construeret, a GABRIELE BETHLEN missus in commune consuleret, hanc sine Veneni suspitione, Ao. 1621. d. 19. Oct. hor. mat. 7. annum ingressas XXIII. Arvenii in Arce Ao. 1622. 19. Jan. sepultus.	ANNA, confort Francisci Priny, †.
		ELISABETH nat. 1621. d. 14. Febr. nati hor. 12. †.	CHRISTINA posthuma, nat. Ao. 1622. d. 16. Mart. †.

1. Ne quis in posterum Episcopus creetur, nisi vel Bojemus Gente, vel Moravus, vel Silesius vel Lufatus, vel ex aliis atque ut vulgo loquitur, incorporatis Regno Bojemae Provinciis oriundus: JOANNI tamen TURZONI, qui Episcopo jam tum Coadjutor datus, quamvis extero, jus suum saluum atque integrum sit, & Episcopo, siquidem ipsi supervixerit, succedat.

2. Ne Beneficia Ecclesiastica, quorum Collatio ad Episcopum, Principes, Collegium Canonorum, vel quoscunque alios pertineat, aliis quam Indigenis conferatur: Consensus praeterea Bojemae Regis super Electione Episcopi & beneficiorum Collatione requiratur.

3. Ecclesiastica Administratio Episcopis permittatur.

4. De Decimis Censibusque Clero debitis, de quibus varia sancuntur. Ut decimae persolvantur Clericis sine Imminutione aut defalcatione praetextu sterilitatis. Ut intra triduum Ecclesiastici decimas ex Agris auferant: si fecerint, eligantur jurati quidam, qui Decimas Ecclesiasticis debitas a reliquis Frugibus separent & designent, rusticis suum auferre permittant: De modo coercendi Rusticos, qui moram faciunt in solvendis Decimis. De Praediorum desertorum Decimis. Ut Ecclesiasticis Decima persolvatur secundum Consuetudinem antiquam vere in Pecunia vel in Frumento: ut si solita sit ab aliqua Communitate solvi in Pecunia, deinceps etiam eodem modo persolvatur & e converso. Ut Censui sibi debitos ipsi exigant, diemque solutionis consuetum debitoribus praestuant. Ferto Episcopalis aive maldrata, sicubi debeantur, juxta veterem Consuetudinem pariter solvantur: ita tamen ut ratio habeatur egentium & ad Paupertatem redactorum.

5. Ne quis Clericus sive Laicus Tabernas Cerevisiarum aut Artificum in alterius Prajudicium erigat.

6. Ecclesiastici ut ad Patriae defensionem contribuant requirentibus Principibus, in quorum Ditione bona Ecclesiasticorum sita sunt.

7. De modo procedendi adversus eos, qui redditus annuos sive redimibiles sive perpetuos non solvunt: Ne fideiussores Excommunicationis Poena noceantur, sed Principales tantum.

8. Si Vi aliqua majore praedium exustum vel maximo detrimento adfectum sit, ut tam Ecclesiastici quam Laici Immunitatem certi Temporis incolis concedant, Bona item deserta, ut locentur, tolerabili Pensione, aliaque de bonis desertis & vacantibus.

9. Ut debita Originalibus Chirographis probentur, non Exemplis, aut ut vulgo appellant, vidimus. Ut petitio debiti Trium Annorum Spatio & octodecim hebdomadarum praescribatur.

10. Si Parochus quis intestatus decedat, ut Bona Ejus non ad Episcopum, aut Dominum Loci sed Ecclesiam deferantur.

Atque hoc celebri illa Transactione Kolowratensi, quam eo ipso mense & anno Wladislaus Rex confirmavit, Pontifex autem Romanus Decreto irritativo, ut loquuntur, funditus delere, sed frustra, conatus est, acta sunt. Libet autem haec adscribere nomina & Ordinem eorum quibus praesentibus haec confecta sunt, ac Diploma Sabbatho sequente festum Purificationis MARIE consignatum: Sigismundus Glogoviae & Oppaviae Dux, Wladislai Regis Frater, Casimirus Dux Teschenensis, Silesiae supremus Capitaneus: & Albertus de Kolowrat, Regiae Majestatis Commissarii: Johannes, Episcopus Wratislaviensis: Johannes Saganensis: Johannes Opoliensis: Fridericus Lignicensis: Nicolaus: Ratiboriensis & Oppaviensis: Carolus: Monsterbergensis, Duces: Johannes Thurzo: Episcopi Coadjutor, Nobilitas denique & Civitates Wratislaviensis, Svidnicensis ac Javoriensis Ducatum. Confirmationis & Ratificationis Regiae Tabulas Transactionis ipsius Tenori in Appendice Silesiographiae subjunxi: ut Lectores intelligerent, quo Jure a nonnullis in Controversiam vocetur.

Eodem anno Sigismundus, quem dixi, Oppaviae & Glogoviae Dux, summam utriusque Silesiae Praefecturam a fratre Wladislao obtinuit, Casimiro Teschenensi abdicare jussit.

III. Kal. Aprilis mortalitatem exiit Sebaldu Huberus: Med. D. Poliater Wratislav. de quo Cunradus noster:

Hippocratem me Bresla suum populosa professa est,

Experta Ingenii dona secunda mei.

Goldbergensis Scholae prima Semina miro quodam fato sparsit ex Colmensi Borussorum Collegio eo traducta Colonia, Hieronymus Wildenbergius, qui se in scriptis suis

Ccc

Phi-

SIGISMUNDUS
Regis
Frater supremus
Silesiae
Capitaneus:
Sebaldu Huberus:
Med. D.
moriatur:

Scholae Gold-
bergensis In-
stituta

Philosophicis satis ad Posteritatem commendavit. Collegas habuisse legitur duos Viros Clarissimos M. Franciscum Sylvium & M. Edelerum: Leobergensē: qui VVildenbergio A. S. 1512. a Senatu Toruniensi ad faciendam medicinam evocari, Scholam novam Goldbergensem Senatus Leorini Auspiciis in Patriam suam transferre, sed frustra conatus fuit.

Anno

CHRISTI 1505.

Fata Ducatus
Saganensis:

Ad VIII. Kal. Febr. Fridericus Elector & Georgius Duces Saxoniae Provinciam Saganensem inter se partiuntur: Rationibus exactis Electori Fridrico Sora & Betscha: Georgio Saganum & Prebustum Sorte obvenierunt.

Senatus VVra-
tislavienſis de
condenda Aca-
demia Conſi-
lium:

Senatus VVratislaviensis Scholam publicam sive Academiam instituire decrevit, instinctu Johannis Haunoldi, Capitanei, Viri sapientis & magnanimi, nec non Georgii Morenbergeri Secretarii, Consensu autem Wladislai Regis ac Julii II. P. R. cui tria aureorum millia Romam pro expediendis Bullis & Confirmatione destinaverunt, ut & Wladislai reditus quosdam Ecclesiae S. Crucis ad Stipendia docentium. Sed Academia Cracoviensis ut Majestatem & Gloriam suam tueretur, eas Rationes protulit, ut Julius II. eis adquiesceret. Et Wratislavienſes quidem apud Pontificem post biennium iterum enixius insistere, sed & tunc repulsam passi sunt.

Privilegium hoc anno Ducibus Lignicensibus & Brigenſibus concessum.

Anno

CHRISTI 1506.

Comitia Sileſiae
Neostadii ha-

Mense Januario Sigismundus Glogoviae & Oppaviae Dux, supremus Silesiae & Lusatiae Praefectus, Principum atque Ordinum Silesiae Conventum Neostadii in Patria mea egit: in quo de Provincia Latrociniiſ (quae Vias omnes infestabant, nobilitate quoque maleficiis obnoxia) purganda consultatum fuit. Conscripti in eam rem ducenti Equites, quorum opera conquiriti Latroneuli Suppliciis, prout quisque deliquisset, adficerentur. Sane quam praecelaram in extirpandis Latrociniiſ Operam Sigismundus Silesiae navavit, cum in noxios nulla generis habita ratione animadverteret, Franciscus Faber in Sabotho suo sequentibus Versibus auro contra non caris expressit:

Quodque omnis posthac pacatior Ora quievit,

Tutus & in quavis mercator valle diurnum

Carpit Iter, Tibi praestantissime Jagellorum

Jure TUO meritisque TUIS, SIGSMUNDE, fatemur

Deberi: Te magna sequi non Herculis acta

Invicto pudit nostris grassantia Terris

Monstra domare animo: Sontum nec Sanguinis Ortus

Aur Equitum Splendor movit, nec honestior Ensis

Divisit Poenam, sed equis pendit eadem

Cannabe cum Domino, cupidam & vocitantibus Escam

Effractaeque olim afflictis Solacia cista

Præbuit: heic primum nostri videre trementes

Et quamvis magnos furca paleescere fures.

Johannes IV.
Ep. VVratislav.
moritur: suc-
cedit JOHAN-
NES V. Comes
Thurzo de
Bethlehem-
falva

Eodem mense Johannes IV. Episc. Wratislav. cum Ischiaco laborasset morbo, in vivis esse desuit, Vir cum singulari Doctrina ac facundia, nam maximarum Rerum Usu praestantissimus, deque Ecclesia sua cui totos XXIV. annos praefuit, optime meritis. Cum primum enim ad eam translatus fuit, deformes quasdam Cleri ac Populi Consuetudines sustulit, cantu figurato ut indecoro atque profano ex Ecclesiis proscripto Gregorianum revocavit, Villas Episcopales non paucas jam olim oppigneratas & alienatas proprio Aere redemit: Piscinas admodum uberes & hospitaes Commoditates alias in eis instituit: Arcem Ottmuchiensem egregie munivit: Wratislaviensem Curiam magnis sumptibus instauravit, splendideque reparavit, multo etiam plura conferre in Ecclesiam paratus nisi Capitularium quorundam factione, ut fieri solet, vexatus Animum revocasset. Quo factum est, ut jam decrepita Aetate Coadjutorem, novo in his Terris exemplo, sibi adsciverit Joannem Turzonem: cui vacuam morte sedem, cunctis autem sui Desiderium reliquit. Wratislavie in Choro Mansionariorum Templi Cathedralis juxta Precislai, cujus Virtutum Aemulus fuerat, Cineres reconditus: ubi & Imago Ejus conspicitur in Tabula cum hoc Elogio:

Fulva

Fulva hæc Imago quam vides Lector **QUARTI**

JOHANNIS est Antistitis:

Saxo abditum corpus jacet latissimo

Intra Chori Subsellia:

Annalibus Vitam lege: hoc dicam tamen

Quod nec negarint invidi,

Vir optimus, doctissimus, prudens, gravis

Magno omnium Luctu perit. M. D. VI.

In alia Tabula cum Ejusdem Inscriptione:

QUARTUS JOHANNES jacet hic: quis cætera dicam?

Non alium vellet Slesia Pontificem.

Ejus Successor **JOANNES** quem dixi **THURZO** per Opicium Colo: Canonicum inthronisatus ac deinde per Stanislaum fratrem germanum Antistitem Olomuncensem, Johannem fratrem Bernhardinianum: Episcopum quondam Varadiensẽm, atque Henricum de Fullenstein, Suffraganeum, Dominica quæ Lataredicitur, usitato more consecratus & in Possessionem Dignitatis immisus, die Annunciationis sive Conceptionis **CHRISTI** primitias celebravit, maxima Principum Silesiæ ac Nobilium Frequentia.

Stephanus Scepusiensis Comes ac Transylvaniæ Regulus (Palatinum passim Autores, Vayvodan Indigenæ appellant) magna Potentia multisque Clientelis subnixus Johanni Filio Annam, Wladislai Regis Filiam Infantem desponderi postulat: idque Wladislaus gravissimo Morbo tum decumbens & importunis cæterorum quoque Procerum Intercessionibus prope coactus contra vetera Pacta concessurus esse videbatur: Clamabant enim illi, nullum se ex Germanis Regem accepturos. Quo cognito **MAXIMILIANUS** metuens ne Jure Successionis defraudaretur, Posonium cum Exercitu accessit, magnumque Hungaris a bello imparatis, imprimis Regi Pacis quam belli Artibus magis idoneo Terrorem fecit. Postquam vero Uterum gestare Reginam ac Menses prope exactos esse reseivit, consulto se facturum ratus, si Partum expectet, Inducias aliquot Dierum impetrari facile passus est. Interim ad VIII. Kal. Julii Regina Puerum enixa est, sed nullam Partem Corporis Cute integente in Lucem editum, quam nato jam Unguentis & Emplastris Medici Arte Naturam juvantes induxerunt. Ac volebat quidem Wladislaus Pater nomen Filio indere Julii: sed mater obtinuit, ut suæ Gentis (erat enim Gallica) nomine potius adpellaretur. Id quod utrumque animadvertentibus quibusdam malæ scævæ loco habitum fuit. Nam & nudum pelle Corpus nudationem, & omisum nomen Fundatoris maximi Imperii Diminutionem Regni portendere credebant. Cæterum nato Puero **MAXIMILIANUS** veterem Successionis Compositionem redintegrare contentus in Austriam rediit: At Regina Partus Doloribus confecta Ejusdem Mensis d. 26. in humanis agere desiit, ac ingens sui Desiderium Marito Regi reliquit.

LUDOVICUS
REX HUNGARIE &
BOHEMIÆ
natus.

Anna Regina
Hungar. & Bohem. obiit.
Puerpera:

Annum Nativitatis **LUDOVICI** huic hemistichio M. Lutherus inclusit: Ante **DIEM** nat. Vs.

Poloniæ Rex **ALEXANDER**, bonus & beneficus Princeps, & in bellis aliquantulum **JOHANNES ALBERTO** fratre fortunatior, paralyticus Viliæ hoc eodem anno decessit: cum paucis ante mortem horis Nuncium de Victoria insigni adversus Tartaros in Lithuaniam irruentes, ductu Michaelis Glinssii Principis parta accepisset. Defuncto **SIGISMUNDUS** frater, Supremus Utriusque Silesiæ Praefectus, a. d. 8. Decembr. a Polonis sufficitur, relictaque Silesia cui tam carus & venerandus fuit, ut Imperii ejusgratia jucundaque memoria longo Tempore duravit, sequentis anni mense Januario, d. 24. Majore natu majore fratre Wladislao: Hung. & Boh. Rege consentiente, coronatur.

ALEXANDER REX POLONIE mortuus: succedit frater **SIGISMUNDUS**.

Fuit & hic annus fatalis **NICOLAO** Duci Ratiboriensi, Successorem nato fratrem **JOHANNEM**: qui & ipse non ita diu superstes ditionem suam **VALENTINO** fratri reliquit, Principi gibboso, sed prudenti & insignibus Virtutibus prædito.

Ducum Ratiboriensium Fata:

Anno

CHRISTI 1507.

JOHANNES V. Episc. Wratisl. in Comitibus Principum atque ordinum Bregæ **JOHANNES** habitis V. EP. WRAT.

Ccc 2

supremus Sile-
siae Capitaneus
constitutus.

habitis in Sigismundi Locum Supremus utriusque Silesiae Praefectus constituitur XIII.
Kalend. Maji.

Idem reducit Oppidum Kanth ad mensam Episcopalem.

FRIDRICI III.
Ducis Ligni-
centis in TER-
RAM Profec-
tio:

Sabbatho ante Dominicam Judica: FRIDERICUS Dux Lignicensis Religio-
nis causa, more illius Aevi, in Palaestinam Iter instituit, ut loca in quibus natus est, vi-
xisset, docuisset, miracula edidisset, & sua morte Vitam nobis recuperasset, DOMINUS
& SALVATOR NOSTER peragraret atque lustraret: quod non sine Periculis &
Difficultatibus factum est. Exacto anno ex illa Peregrinatione Domum salvus & in-
columis reversus est: Post reditum cum obaratus rerum suarum satageret, atque res
eo rediisset, ut prope in perpetuum vendere suum Ducatum cogeretur, subditi tantum
Argenti publica Exactione indicta contribuerunt, ut Princeps & debitum exsolveret,
atque Ducatum integrum servaret.

Anno

CHRISTI 1508.

LUDOVICUS
Sacra Hunga-
riae Corona
cinctus:

LUDOVICUS VLADISLAI F. bimulus: REX HUNGARIAE coronatur,
Patre vivente ac vidente, qui Senectute jam gravis Filii Securitati hac ratione prospici-
cere, ceterosque a Spe Successionis excludere voluit. In ejus coronationis Memoriam
etiam multis post annis defuncto jam tunc Ludovico numi aurei cusi, in quorum anti-
ca Parte Regis Pueri Diademate cincti ac culcitae infidentis Effigies visitur cum Inscri-
ptione Circulo addita.

LUDOVICUS F. R. UNGAR. ET BOHEM. 1508.

In postica vero Distichon legitur hujusmodi:

Buda potens, & Pannonii Gens Martia Regni

Quod fuit, esset, si viveret iste Puer.

FRIDRICUS Dux
Tessinensis in
Italia moritur:

FRIDRICUS: Dux Tessinensis: Casimiri F. Ecclesiae Cathedralis Wratislaviae
Decanus, Magnae Expectationis Juvenis, ex Italia in Patriam rediturus, in Itinere mo-
ritur, ac Senis apud S. Clericum sepelitur.

Cura Senatus
Wratislaviae de
extirpandis
Latrociniiis:

Wratislaviensis Senatus extirpandis Latrociniiis, quae SIGISMUNDO discedente
rursus crescebant, & agros Viasque publicas infestabant, a Wladislao Rege CXX. Equi-
tes Pannonios impetravit: ac stipendiis suis aluit: nec multum tamen illi profecerunt.

Anno

CHRISTI 1509.

LUDOVICUS
Corona Regni
BOHEMIAE
cinctus:

LUDOVICUS: WLADISLAI REGIS F. Pragae Boemorum, in Basilica D.
Viti, V. Eid. Martii, qui fuit Dies Dominicus vulgo Oculi: horam inter 15. & 16. pra-
sente Patre Rege, & magna omnium Ordinum frequentia, Regio Diademate cinctus,
& Oleo Sacro inunctus, Rex & Successor Patris in Boemiae Regno renunciatur. Per-
acta Inauguratio ab Episcopo Olomucensi Stanislao: qui cum Johanni fratri Seniori,
Episcopo Wratislaviensi de loco functioneque sua concedere vellet, vehementer Pro-
ceres Nobilitatis resisterunt, dicentes, ubi alibi in locis privatis se facile pati posse, ut
fratres inter se Aetatum, Officiorumque & Honorum Discrimina usurpent: at in pu-
blico Munere defungendo publicum Decus Personarum a Majoribus acceptum non
esse commutandum. Ejulatum in ea Pompa emisisse LUDOVICUS scribitur: id
quod ominosum sapientes putarunt, indiciumque ejus Regis fortunae tristis atque Oc-
casus (ut postea Eventus docuit) fletilis.

Synodus Dioe-
cesana VVra-
tislaviae:

Johannes V. Synodum celebrat Wratislaviae d. 24. Aprilis ac diebus sequentibus:
vid. Statuta Synodalia antiqua.

Casimirus Dux
Tessinensis:
supremus Sile-
siae Capitaneus:

Johanne Episcopo Wratislaviensi Gubernium deponente, CASIMIRUS Dux Tes-
sinensis, Supremam Silesiarum Praefecturam recuperat.

Bellum VVra-
tislaviensibus
cum Fridrico
II. Duce Li-
goicensi:

FRIDRICUS: Dux Lignicensis: recens Domum e sua Peregrinatione reversus,
bellum movit Wratislaviensibus, quod impediisse illum dicerentur, quo minus Silesiae
cum Imperio praeferretur. Confixerunt mense Majo Equites Principis & Wratisla-
viensium, ubi ab utraque Parte, non pauci fuerunt desiderati. Auctor Curiae: se a
Viris Senibus audivisse, Regem eo Tumultu usque adeo fuisse offensum, ut cum fer-
me decretum esset, quo Soror Regum Poloniae Friderico nuberet, ac dotis loco acci-
peret Ducatus Glogoviensem & Oppaviensem, hae unica causa totum Negotium per-
turbarit.

Anno

Anno
CHRISTI 1510.

Wladislaus Rex Statibus Regni Bojemix peculiari Diplomate five per Litteras, ut vocant, Majestaticas cavit, quod nec ipse nec Ejus Successores de Corona Regni, eiusque conjunctis Provinciis, imprimisque de Silesia Ducatibus vel jam nunc Bojemix Regi acquisitis vel in posterum acquirendis, quicquam omnino quocunque Jure aut Titulo, Ordinibus Regni inconsultis aut non consentientibus, distrahendi, oppignorandique Potestatem habere debeant, addita insuper promissione de solis Bojemis cum universa Silesia, tum Svidnicensi, Javoriensi, Glogoviensi & Oppavienfi Ducatibus, Lusatia item & Hexapoli cum Imperio praeferendis. Quod quidem Privilegium, cum Silesiaco Illi de quo ad an. 1498. e Diametro repugnet, & in maximum hujus Provinciae, si tenere debeat, praedictum vergat, pro valido aut justo nunquam a Silesiis habitum fuit.

VLADISLAI
Regis Diploma
BOHEMIAE
concessum:

Januario Mense Georgius Dux Saxoniae frequenti ac splendido Comitatu Pragae cum Uxore sua Regis Vladislai Sorore venit, feudumque quod vocant, in Palatio Arcis IV. Kal. Febr. suscepit. Eid. Febr. Vladislaus una cum Ludovico & Anna suis libetis & haeredibus ex Arce Prageni discessit, ad Comitatus, quae in Montibus Cuthnis indixerat. Inde in Hungariam abiit, atque ex eo Tempore Boemia Regem suum amplius non vidit.

VVLADIS-
LAUS REX in
Hungariam
cum Familia
Regia profectus
fuit:

Anno
CHRISTI 1511.

Extrat de hoc anno VVladislai Regis Declaratio: quod Bona Ecclesiae VVratislaviensis immediate subint sua Majestati.

Item: VVladislaus Rex Fridrico Duci Lignicensi Potestatem facit de Ducatu suo vel in totum vel pro Parte per ultimam Voluntatem disponendi, salvo tamen Feudi Jure. VVratislav. Die Lunae post Domin. Palmarum: vid. * Goldastus.

Diploma Du-
cati Lignicen-
si concessum:

VVladislaus Rex Bojemix cum Liberis suis Ludovico & Anna: magnoque Procerum numero, VVratislaviam mense Januario venit, ut fidem ac Obedientiam a Principibus & Ordinibus Silesiae, Filio praestari curaret. Cum autem Regni Hungariae Senatores, pacta inter Mathiam & VVladislaum Olomucii inita allegantes, iurjurandum Ludovico, tanquam Hungariae Regi, Boemi e contra, tanquam Boemiae Regi, cuius Membrum antiquitus Silesia fuisset, dandum esse contenderent, Principes & Senatus VVratislaviensis inter Spem metumque ancipites, neutri tum quidem iurarunt: sed Regis VVladislai ac Filii Ludovici Imperio nihilominus se obtemperaturos, salvis Patriae Privilegiis testati sunt.

VVLADIS-
LAUS REX
VVratislaviam
adpulsi:

Impetravit tunc a Rege VVratislavia Renovationem Emporii Juris, mercesque sistendi, Strapulam vulgo vocant, ita ut Limes esset Poloniae & Germaniae, quam neutra gens negociandi Causa praeteriret, sed utraque merces ibi suas deponeret ac vendideret. At cum Sigismundus Pol. Rex, Senatus Consulto suis Commercibus cum VVratislaviensibus prohiberet, nec VVratislaviensibus in Polonia negociandi Potestatem faceret, quadriennio post in congressu Imperatoris & Poloniae atque Hungariae Regum Viennae, abolitis Emporii Privilegiis novis, in pristinum Statum Commercibus illarum Gentium restituta sunt.

De Jure Empo-
rii Civitatis
VVratislavi-
ensis:

VI. Id. Junii factis concessit VVratislaviae Nicol. Lindnerus: M. D. xvo suo celeberrimus:

Nicol. Lind-
ner: Med. D.
VVratislavi-
ae mori-
tur:

Lindnerum celebrem Medicum Bresla inclita jactet:
Artis id & gratia Posteritatis opus.

Anno
CHRISTI 1512.

Sigismundus Pol. Rex Barbaram, potentissimi Scepusiensis Comitatus Stephani: Palatini Transylvaniae Filiam, Johannis Sororem in Matrimonium ducit, quam Cracoviam ipsi adduxerunt Sponsa Mater Hedwigis: Primislai Tescchenensis Filia & Castellanus: Dux Tescchenensis, octingentos in Comitatu habens Equites. Nuptiis praeterea e Silesiis interfuere: Johannes Thurzo: Episcopus VVratislaviensis: Legatus Regius: Georgius Bregenensis: & Bartholomaeus Monsterbergensis, Principes. Equestris

SIGISMUNDI
I. REGIS PO-
LONIE Nu-
ptiae cum BAR-
BARA de Za-
polyai

Ccc 3

Decur-

Virtus Johanne
nes a Rechen-
berg:

Decursionis primum Præmium tulit: Johannes a Rechenberg: in Schlava: Eques au-
ratus: Vir strenuus ac Rei militaris peritissimus, qui tunc in Aula Sigismundi vive-
bat, magnaue apud illum Gracia florebat. Caterum Maximilianus Imperator ager-
ime hoc Matrimonium tulit. Cum enim præcipua apud Hungaros Auctoritate &
gratia Johannem de Zapolya: Barbaræ Fratrem pollere, & Regnum illud petita Wla-
dislai Filia ambire sciret: molestissimum ipsi fuit, Poloniae etiam Regis Adfinitate Ma-
jores ei Vires adjungi. Quare eodem anno ad Basilium, Moschorum Ducem, lega-
tum Sigismundum Baronem ab Herberstein, Amicitia & fœderis cum Moscho adver-
sus Sigismundum ineundi gratia misit, cujus Legationis Occasione, Rerum ille Mo-
scowitarum Commentarios conscripsit.

Sigismundus
I. B. ab Her-
berstein Lega-
tus MAXIMI-
LIANI IMP.
ad Magnum
Moschorum
Ducem:
Bartholomæi
Ducis Mon-
sterbergensis
Clades a VVra-
tislaviensibus
accepta:

Bartholomæus Dux Monsterbergensis, Princeps Eloquentia & rerum agendarum
Dexteritate maxime conspicuus, sed præceps & inquietus, incertum quibus de Cau-
sis, *bellum VVratislaviensibus indixit, ac Prædia eorum aliquot Mense Octobri exul-
sit, Ingenti autem ab ipsis Clade affectus est, ad Cantium oppidum, amissis Militibus
aliquam multis & duobus Signis militariis.

Christophorus
Niger suspen-
sus:

Fridericus Dux Lignicensis, ut quod reliquum erat Prædonum tolleretur, se
cum Urbibus Silesiæ conjunxit, captumque a Goldbergensibus, quamvis strenue se
defenderet, famosissimum Latronem, qui Christophorus Niger nominabatur, atque
Alzenaviæ Sedem habebat, Lignicii Laqueo necari jussit. In Supplicium cum educere-
tur, ex Psalmo cecinisse dicitur: Noli te confidere in Principibus & filiis hominum
in quibus non est Salus. Aedes ipsius destructæ.

Constitutio de
Pace publica
edita:

Constitutio de Pace publica, der Schlesische Land-Fried, Vladislao Filioque Ejus
Ludovico: Hungariæ & Bohemiæ Regibus volentibus jubentibus in frequentissimo Prin-
cipum & Ordinum Conventu, Mense Novembri sancitur & approbatur, annoque se-
quenti ad XV. annos a Vladislao confirmatur. Signata fuit a Johanne Episcopo Wra-
tislaviensi: Casimiro Teshnensi, supremo Silesiarum Præfecto, Johanne Opoliensi,
Friderico Lignicensi, Georgio Bregensi: Carolo Monsterbergensi: Valentino Ratibo-
riensi Ducibus, Sigismundo Kurtzbachio, Trachenbergensi, & Haugwicio Biskow-
zensi & Wartembergeni Baronibus, nec non Ducatum & Urbium Wratislaviensis,
Saganensis, Svidnicensis, Jauraviensis, Oppaviensis & Glogoviensis Legatis.

Anno

CHRISTI 1513.

In Silesia nihil accidit hoc anno memorabile, sed infelix adhuc fuit Forma Sta-
tus publici, cum passim grassarentur Latrunculi, & sublata essent Commercia cum Po-
lonis. Cur.

Anno

CHRISTI 1514.

Horrenda contra Nobilitatem Rusticorum insurrectio exorta, quam Johannes
Waivoda Transylvanus compescuit & crudeliter in duces illorum sævit; Auxilia a Bo-
jemis & Silesiis missa, nimis sero, sedatis jam rusticanis illis Motibus advenerunt.

MAXIMILIANUS IMP. diu jam agitata de adfinitate & Connubiis inter ANNAM
& LUDOVICUM: Vladislai Regis Liberos: & FERDINANDUM ac MARIAM:
Maximiliani Nepotes finire tandem & confirmari missis ad Vladislauum Legatis petit,
qui percupidum se cum eo Fœdus Amicitiamque & adfinitates jungendi ostendit,
modo cum Fratre suo Sigismundo Rem componi, & communi Consilio & adfensu
omnia constitui pateretur. Id cum Cæsar non improbarer, exeunte anno Maximilia-
ni & Sigismundi Legati: Johannes Cuspinianus & Christophorus Schidlowicius ad Vla-
dislauum Hungariæ Regem Budam proficiscuntur, ubi summa fide ac diligentia Con-
cordiæ negotium agentes, constituunt, ut Imperator & Reges sequenti anno ipsi apud
Posonium conveniant.

Anno

CHRISTI 1515.

Conventus
IMP. ac BO-
HEMIÆ: UN-
GARIÆ: PO-
LONIÆque
Regum Vien-
næ:

Mense Martio Vladislauus: Hungariæ Boemiæque: & Sigismundus Poloniae Re-
ges Posonium convenere, quo & Mathæus Langus: Augustæ: Parricio Genere natus,
a Julio II. in Cardinalium Collegium cooptatus, Episcopus tunc Gurcensis, deinde Sa-
lisburgensis Archiepiscopus lectus, Cæsaris Legatus profectus, ea quæ in mandatis
habebar, cum ipsis egit, reliqua in ipsius Cæsaris adventum dilata: sed quæ
in Julium usque protractus, & Conventus ipse Viennam tandem translatus fuit.

Cate-

* Adde quæ Tom. I. pag. 217. in notis dixi.

Caterum Legatis ultro citroque comitantibus, a Caesare digressus Bartholomaeus, Dux quo BOHE-
Silesiae Monasterbergensis, Exercitus Caesarei in Foro Julii designatus Imperator, cum MIE & HUN-
& ipse Posonium festinaret, in Danubio submersus, haut longe ab Haimburgo, nave GARIE RE-
videlicet Scopulo illisa atque disrupta una cum quatuor Comitibus interit ad IV. Non. GNA FERDI-
Aprilis. Quod Vladislaum Regem imprimis adfecit & in Lacrymas concitavit, neque NANDO I-
minus Cardinalem Gurcensem, qui eum unice amabat, Virum quippe bonum ac stre- ARCHIDU-
nuum, uti Cuspinianus ipsemet & Richardus Bartholinus restantur. Meminit & illius CIAUSTRIE-
Paulus Paruta: Nob. Venerus, Historiae Venerabilis lib. III. ubi Bartholomaeum istum, quem ANNAM
falso Capitaneum Silesiae vocat, in faciendo adversus Venetos delectu perisse scribit; VLADIZ-
Candidus fuit fautor integerque ut ex Mart. Cutheno refert Lupacius, Status Civilis LAI REGIS
Patronus. Iusta ipsi ab Senatu Rerumpubl. Prag. decem ab ejus Interitu diebus, facta HUNG. ac
Ad VI. Id. Jul. MAXIMILIANUS IMP. Oeniponte Viennam venit: cum BOHEMIAM
que invitatis illuc, missis ad eos Posonium, Christophoro Duce Brunsvicensi: unicam ducenti
Archi-Episcopo Bremensi: Casimiro Marchione Brandenburgensi & Cuspiniano Legati collecta: 1000
gatis, adventare Reges audivisset, cum splendidissimo Comitatu ad quintum ab Urbe hominum
Lapidem obviam illis progressus in arce Trautmannsdorfia pernoctavit. Post die Reges
Reges, quorum Sigismundus ea Nocte Hamburgi, Frater Brugis ad Leitam Fluvium
egerant, perrexere ad Caesarem, jam Arce egressum. Atque ita Tres Potentissimi
Principes cum suo quisque Comitatu, splendidissimas habentes & ornatas suas
Populorum Equestres pariter ac pedestres Copias, mutua Emulatione, Ar-
mis Equis & omni Apparatu instructissimas, adeo ut omnes qui aderant, le nun-
quam eo Spectaculo quicquam pulchrius aut elegantius vidisse testarentur, patenti-
bus in Campis convenire: ubi MAXIMILIANUM in haec verba orsum fu-
isse memorant: Hae est Dies quam fecit DOMINUS, exultemus & letemur in
ea: moxque intulisse Sigismundum: Faxit DEUS hunc nostrum Congressum &
nobis & toti orbi Christiano salutarem. De hoc tam nobili Conventu legi possunt
Cuspinianus in Diario: Richardusque Cardinalis in Hodeporico Cardinalis Gurcen-
sis, summa rei haec est: Diem proximum, quo Viennam ingressi sunt nubes cele-
brem fecit Pluvia, quae levis primum, deinde intensior fuit. Nihil tamen honoris fe-
staeque laetitiae omisum. Aliquot inde dies colloquiis & consultationibus dati. Erant
ita inter ipsos convenit, uti ambo Austriacis illigati Nuptiis perpetuae Pacis Amicitia-
que foedus, confirmarent. Sunt qui Vladislaum filiae Conjugium Caesari prius obrulisse
adfirmant, eumque respondisse: Se vivam adhuc Memoriam Friderici Caesaris Paren-
tis tenere, dicere soliti, si quis honesta ratione Senem Vita privare veller, obrudat ei
Puellam Juvenem. Id enim Senibus praesens esse Venenum. Itaque consultius videri,
ut ANNA nepotum alteri jungetur. Ad X. Kal. Aug. qui Dies publicae Sponsalium
Confirmationi dictus erat, MAXIMILIANUS utroque Rege praesente ANNÆ coro-
nam auream imposuit, & florenti Serto ab ea donatus est. Hinc ad D. Stephani * d.
22. Julii, qui Memoriae D. Magdalene dicatus est, itum: ubi peractis Sacris, Verba praem-
te Thoma, Cardinale, Strigoniensi, Anna accepto in fidem annulo, ita MAXIMILIANO
desponsa est, uti intra Annum aut CAROLO aut FERDINANDO conjungeretur.
Deinde LUDOVICO, MARIA Caesaris Neptis praesens ipsa desponsa est: Lachrymas
ubertim fundente Vladislao. His peractis, ducenti Viri militari Dignitate donati sunt,
inde ad Epulas Ludosque Equestres & Choreas discessum est. Per eosdem Dies Pax &
Foedus promulgatum, ex quo AUSTRIACIS PRINCIPIBUS ad acquirenda amplis-
sima Hungariae & Boemiae Regna, nec non Silesiae Ducatum, & Moraviae atque Lusaciae
Marchionatus, in Casum deficientis masculae Sobolis, via strata fuit: quemadmodum idem
Maximilianus ante aliquot Annos conciliatis inter Philippum Filium & Johannam: Ferdi-
nandi Catholici, Hispaniarum Regis Filiam & haeredem unicam nuptiis ad Hispaniarum &
Indicarum Successionem aditum AUSTRIACAE DOMUI aperuerat. Post sponsalia
rite

* Contractus Matrimoniorum Regalium inter Serenissimum quondam LUDOVICUM Ungariae
Regem & MARIAM Regis Hispaniarum Filiam: nec non Serenissimum FERDINANDUM
tunc ARCHI-DUCEM AUSTRIAE & ANNAM: Vladislai Regis Hungariae & Bohemiae
Filiam medio Maximiliani Imp. factus in Civitate Viennae. Dominica die Festi S. Mariae
Magdalene 22. Julii Anno 1515. extat in appendice Rerum Ungaricarum Johannis Sam-
buci: Tirnaviensis.

rite celebrata, tantosque hospites ex honoribus debitis affectos, Imperator & Polonus, Vladislau una cum Ludovico Filio, Neapolim Austria deduxere: inde Viennam reversi, paucis post diebus in Regnum hic ille Egenfurtum atque Lincium abiit. Et Sigismundus quidem itinere per Moraviam facto, ubi Stanislaus Thurzo, Episcopus Olomucensis eum laetissimo excepit Hospitio, Cracoviam reversus, Barbaram Conjugem ex Puerperio alterius filia adhuc languentem invenit, quam postridie Kal. Octobr. ex hac Vita DEUS evocavit: cum ejusdem anni Autumno ejus quoque Mater Hedwigis Vita excessisset. Sigismundi autem & Vladislai Soror Elisabetha: Fridrico II. Lignicensi Duci paulo ante addita, mense Novembri ad Sponsum deducta est: quo eodem fere Tempore Anna, Boguslai X. Pomerania Ducis Filia, eorundem Regum ex Anna Sorore Neptis, in Georgii Ducis Silesiae Brigenis Thalamum concessit. Johannes Thurzo: Episcopus Wratislav. * prid. Kal. Septembr. a MAXIMILIANO IMP. Jus cudenda monetae aureae impetravit, hac tamen lege & Conditione, ut ab uno aureorum latere S. Johannis Baptistae Effigies imprimeretur, cum Inscriptione: Munus Caesaris Maximiliani: in altero vero Insignia Episcopatus Wratislaviensis, quae sunt Lilia sex, adjecto Episcopi pro Tempore existentis Nomine.

Anno

CHRISTI 1516.

VVLADISLAUS REX HUNG. & BOH. Budae moritur:

succedit Filius LUDOVICUS: minorrennis:

WLADISLAUS: Rex Hungariae & Bohemiae: Dux Silesiae: Podagrae Dolorebus Fato concessit, nocte praecedente XIII. Martii Diem, ut Joh. Slechta, Secretarius ipse, itemque Curtus annotarunt, Budae in Hungaria: cum vixisset annos LXI. Regnum Bohemiae annis XLV. Hungariae annis XXIV. tenuisset. Princeps ille non acerrimo quidem, mediocri tamen nec inameno Ingenio, Latinae Linguae peritus, Justitiae & Pacis amans, beneficus & mitis, illudque adeo unum sibi Laudi ducens, quod nemini unquam sciens Injuriam fecisset. In explicandis expediendisque negotiis arduis doctorem & prudentem Consiliis utebatur, nec facile contra faciebat: Precationibus ceterisque Pietatis Exercitiis adeo deditus, ut Invidi ad Monachorum regendam Familiam, quam ad Regnum apriorem dicerent, in summa, Rex Pacis artibus quam bello clarior. Funeratus est autem d. XVII. Martii in Alba Regali: quae veteribus Taurunum: Slavica lingua Belgrad: Hungarica, Nandor Alba appellatur, ubi antiquitus habetur Hungariae Regum Sepultura. Successorem reliquit LUDOVICUM Filium, decem Annorum Puerum, Maximiliano Caesari novae Cognationis Vinculis obstricto, & Sigismundo Rege Patruo, Tutoribus ac Protectoribus constitutis: educationem autem Adolescentis praeter Theodoricum Cardinalem Strigoniensem ac Johannem Bornemissam praefecto Georgio Marchione Brandenburgico: Duce Franconiae: qui ut apud Vladislau Regem Avunculum liberaliter educatus fuerat, ita vicissim non illaudabilem LUDOVICO operam navavit, etsi non desint, qui ab eo Adolescentem a seriis & bonis Principiis ad vana & ludicra importune avocatum fuisse abstractumque criminantur: Ejusque Tutelae suae jam redditum beneficio Ducatu Jägerndorffensi (qui Ditionis Oppavienensis quondam Portio Toparcham agnovit Georgium, ex Illustri ipsiusque adeo Oppaviae & Ratiboriae Ducibus Nuptiarum Vinculo conjuncta sed penitus hodie extincta Schellenbergiorum Familia) Imperium suum amplificavit.

Anno

CHRISTI 1517.

LUDOVICUS: REX HUNGARIAE ET BOIEMIAE: DUX SILESIAE.

Glogovia fere tota Incendio horribili absumpta:

In Glogovia Majore a. d. 26. Sept. die Sabbathi sub horam noctis quartam, cum Minister ebrius incaute tractasset Lumem, excitatum est Incendium: quod subito invalescentibus Ventis celerrime in omnes Partes pervagatum est. Conflagravere pene Urbis universa, extincti flamma & summo LXXX. homines plus minus: quos inter fuere: qui in Cellas se subterraneas abdiderant. Mansit incolume Templum Urbis primum, Schola & vicinae Aediculae paucae & Monasterium Sodalium Domini.

Elisabetha, Casimiri Regis Poloniae Filia, Fridrici Lignicensis Ducis Conjuncta de-

* Vid. Diploma XXV, Spec. C. nostri D. Tom. I.

defuncta d. 16. Febr. Schrammii d. 16. April. ab initio Matrimonio mense decimo, non-
dum expleto, cum peperisset ipsi Hedwigen in Cunis mortuam; ingenti Tristitia ea Res
Principem optimum affecit, sed qui tamen cum viduus fuisset annum unum & men-
festres, secundas Nuptias celebravit cum Sophia, Friderici Marchionis Brandenburg.
Filia.

ELISABETH:
Ducissa Ligni-
centis obiit:

Ultimum hunc Viri Annum habuit Opicius Colo de Gubin: Juris Canonici
Licentiatus, Cantor majoris & utriusque Ecclesie in Insula S. Johannis Wratislavie Ca-
nonicus, Johannis Glogoviensis quondam Cancellarius, fato defunctus a. d. 14. Febr.
Fax fuisse videtur ejus belli, quo Mathias Pannonia Rex, Duce Guilielmo Tettau-
er, Johannem quem dixi, Ducem obsedit. Principes atque ordines Silesie multis modis
offendit: usque adeo ut de illo ex Silesia pellendo, qui Pestis & Pernicies Patrie esset,
deliberatum fuerit: sed a quibus tandem certis Conditionibus, ut manere sibi lice-
ret, impetravit. Effigies Ejus visitur in Bibliotheca, S. Adalberti. Conditorium sibi
ipse fieri curavit, quod in Templo Cathedrali etiamnum visitur extra Chorum.

Opicius Colo
Canonici
Wratisl. mo-
ritur:

Oswaldus item Wincklerus a Straubingen: Th. D. ad S. Crucem Canonicus: &
Pastor Magdalenensis Wratislav. defunctus Kal. Julii.

item: Oswal-
dus Winckle-
rus: Canonici
sus:

Si Luci propior, quid me fecisse putares?

Sed tamen hac Pietas non nocitura mihi est. C. C. D.

Anno

CHRISTI 1518.

Wratislavia Hanse Teutonice (quæ paulo ante Tempora Fridrici II. IMP. coe-
pisse scribitur, quatuor habens Metropoles: Lubecam nimirum: Dantiscum: Brun-
svicum & Coloniam, Agrippinam) Communitate ac Jure aliquandiu gavila in numero
Civitatum illarum fœderaturum, spontene, an ejecta incertum, esse hoc anno desit. Cu-
jus quidem Rei, licet nullum in Chronicis Wratislaviensibus reperire Judicium potu-
erim, auctorem habeo locupletem Davidem Chytratum in Chronico Saxonie: ubi
ex fœdere illo Hansæatico partim ejectas, partim sponte illi renunciassent XIV. Urbes scri-
bit: Stendalium nempe: Soltwedel: Berlinum: Brandenburgum: Francofurdiam ad
Oderam, Wratislaviam, Cracoviam, Halam, Aschersleben, Quedlinburgum, Halbersta-
dium, Helmstadium, Kyll & Northeimium.

Wratislavia
Hanse Teuro-
nice renuncii-
ar:

Anno

CHRISTI 1519.

MAXIMILIANUS IMP. jam fractus annis cum de Successore Imperii cogitans
in Comitibus Augustæ, quæ ultima superiori Anno sub eo habita fuerant, CAROLUM
Nepotem multis Verbis Imperii Septem Viris commendasset, in Austriam rediens in
Itinere apud Oppidum * Wellam Frid. Eid. Januarii inevitabilem necessitatem sustinuit,
cum vixisset annos prope LX. imperasset a Morte Patris annos XXV. ac menses V. Cor-
pus Ejus uti jusserat ipse in Lecto collocatum, Spectatores admissos suæ Mortalitatæ
admonuit. Hinc Viennam, deinde Neapolim delatum, ubi sub D. Georgii Ara prope
Matrem sepultus est. Successerunt ei ex PHILIPPO Filio, Nepotes, in AUSTRIA
FERDINANDUS: in Imperio CAROLUS: a Patre Belgii, a Matre totius Hispa-
niæ & Majoris Italiæ Partis Hæres, qui quod Germanus esset, Francisco Regi Galliæ post-
gravissimas in summo illo Imperii Senatu disputationes prælatus, communique omni-
um Consensu Francofurti Imperator electus fuit ad IV. Kal. Julii, ex qua quidem re-
nunciatione reversus in Hospitium FRIDRICUS Elector Saxonie sapientissime dixit:
se legitur: Imperatorem hunc a DEO propitio & irato datum esse: GOTT hat uns
ein Kayser geben zu Gnaden und Ungnaden.

MAXIMILIA-
NUS I. IMP.
moritur:

successit CA-
ROLUS V.
REX HISP-
NIARUM:

Casimirus Dux Teschenensis suprema Silesiarum Præfectura a Wladislao Rege ad
Viræ Tempora donatus, Superioris quidem Silesie Imperium sibi retinuit, Inferioris au-
tem Fridrico Lignicensi ad XIII. Kal. Maji cessit: cum non multo ante, XIII. nimirum
Februarii die Fridricus nuptias secundas celebrasset cum Sophia: Fridrici March. Bran-
denburgensis Filia, Georgii Sorore.

Anno

* Chronicon Alberti II. Ducis Austrie: Vulgo Contracti auctore Anonymo Carthusiano Gemni-
censi coevo: Tom. II. Script. Rer. Austr. R. P. D. Hier. Pezii: „Ipse vero Maximilianus
„Imp. obiit in Australi oppido suo Wels supra Anasum anno Dmni 1519. d. 12. mensis Janua-
„rii, ætatis habens annos LIX. menses IX. dies vero XIX. horas XXI. minutæ 4. in prædicta
„autem Nova Civitate Austrie sepultus.

non omnes de Anno Christi 1520.

JOHANNES THURZO WRATISLAVIENSIS EPISCOPUS & sum-
mus Silesia ante Casimirum Praefectus, cum Vitium Pulmonis, Phthisi Medici appel-
lant, contraxisset, atque exsucco Corpore rabscescere paulatim coepisset, XI. Augusti Nissa
mortalitatem explevit, Aetatis suae LVI. anno. Princeps is bonus ac iustus, & ut litteratus
ipse, ita litteratorum Maecenas, ad quem aliquot Erasmi Epistolarum exstant. Omnem sibi
Vitam acerbam putavit, quam non hilaritate, sumptuosus Convivis & jucunda Conver-
satione transigeret. Curias Episcopales nonnullis in Locis Structuris ornavit, ac demoli-
ta Arce Kaldenstein, ex ea Materia Castrum antiquum, Jauernigh, collapsum, refecit
ac D. JOHANNIS montem adpellari voluit. Corporis exanthis maxima Pars ante So-
pituflum flammis absumpta dicitur, fortuito Incendio exorto: inde in Cathedralis Tem-
pli Sacello, quod vivis exornari curaverat, Wratislaviae Terrae mandatum est, ubi hu-
jusmodi Thurzonis conspicitur Monumentum.

Hoc THURZO tibi Pontifex Sacellum
Janus condidit Agnifer beate,
In quo post obitum est situs. Meretur
Si Caelum Pietasque & alma virtus,
Si Musa, innocue & peracta vita,
Si fecisse bonis benigne: Tecum
Celi nunc sacer Incola ille Olympi
Caeli perfruitur Bonis Beati.

Bina quoque illi a Georgio Logo scripta Epitaphia, quae haec addere opera Praetium est:
THURZONIS cineres magni & mortalia membra
Iste habet, & Sacri Principis ossa, Locis:
Pro meritis Superum sedes, Caelumque beatum
Mens habet: immenso vivit in orbe Decus.

Haec situs est THURZO MAGNUS: quis caetera nescit?
Hunc volui ut scires & venerere locum.

Succedit JA-
COBUS a
SALTZA: Successorem nactus est JACOBUM a Saleza: Nobilem Silesium: Ducatus Glo-
govienfis Praefectum, Hermanni illius, qui primus omnium apud Borussia Sodalita-
tis Militaris DEIPARAE VIRGINIS Magister fuit, Gentilem: ipso Die S. Aegidii
hujus ipsius Anni a Canonicis electum, & Ducibus aliis competentibus, Joanni
Alberto, Marchioni Brandenburgico & Joachimo Monstherbergenfium Duci pra-
latum.

Anno
CHRISTI 1521.
Hyems calida: Hyems hujus anni calida & perpetuis fere Zephyris spirantibus humida, ac omni
Glacie carens: secuta multis in locis Pestilentia, praesertim in Saxoniae Urbibus.

FERDINAN-
DUS I. Pro-
vincias AU-
STRIACAS
adit: FERDINANDUS, CAROLI V. IMP. Frater, e Belgico reversus, Austriae
rum Ditionum hereditatem sibi a Fratre concessam adiit, & paulo post, ANNAM
LUDOVICI HUNGARIE REGIS Sororem, annum Aetatis agens XIX. Lincii in
Matrimonium duxit. LUDOVICUS vicissim cum MARIA: FERDINANDI So-
rore Budae Nuptias celebrat, confirmata Potentia undique ex adfinitatis Vinculis.

Nuptiasque
Lincii celebrat: Sigismundus Patruus, Auctor Ludovico fuit, ne MARIAM Sponsam Matrimo-
nii Jure domum ducere, Sororemque ANNAM FERDINANDO: Austriaco Princi-
pi cui ex duobus Fratribus obvenerat, celebratis Nuptiis reddere cunctaretur: Re ad
FERDINANDUM delata atque ab eo non minus quam Senatoribus Ungaricis appro-
bata, utraque Virgo Lincium Mense Junio adducta, & ambarum Nuptiarum honorifico qui-
dem lautoque Apparatu, ita ut nec Spectaculorum pompa, neque equestres Ludi, neque
alia latitiae Signa defuerint, sed non plane Regio pro Temporis turbulenta Conditione
apparatu peracta fuere, propterea quod jam tunc Solymannum cum ingentibus Copiis
adventare nunciaretur.

Turcarum in
Hungariam
fuerat: Belgradum inde quod & Alba Graeca, fortissimum ad Istri & Savi confluentem
non modo Hungariae verum etiam Orbis Christiani Propugnaculum a Solymanno Se-
limis Filio expugnatum: Aditusque in Hungariam patefactus. Aetas immatura LU-
DOVICI

DOVICI & Hungarorum Insolentia, hoc malum Regno attulerunt, CAROLO V. IMP. & Francisco Gallorum Rege in Insubria pugnantibus. Accessit ad hanc Cladem Rhodus amissa memorabilis & hoc anno Amissio Rhodi, quæ etiam a fortissimis Equitibus Alba Cruce insignibus eorumque Principe, quem ipsi Magnum Magistrum vocant, Philippo Vilario, natione Gallo acerrime & pertinacissime defenderetur, post toleratas sex mensium atrocissimæ Oppugnationis Asperitates, nemine ex Christianis Principibus in Auxilium clarissimæ Urbis accurrente, quod ii Civilibus bellis implicati armis inter se dimitterent, ipso CHRISTI DEI Natali Die deditionem facere compellitur.

FERDINANDO tunc REGI Segovia, Cliffla, Crupa, Lica, Jelicia, aliarque complures Arces & Urbes Illyrici tuendæ ab Hungaris datæ.

Prid. Kal. Junii fato concessit GEORGIUS: Dux Bregenſis, Princeps ingeniosus ^{GEORGIUS T. Dux Bregenſis moritur:} quidem & optime educatus in Aula MAXIMILIANI CÆSARIS, sed corruptus exinde Crapula & Voluptatibus, ad quos duos Scopulos fere hæret omnis Potentia otiosæ. Hæredem habuit & Successorem in Ducatu Brigenſi Fratrem FRIDRICUM: viduam autem reliquit ANNAM: Boguslai X. Pomeraniæ Ducis Filiam, quæ Mariæ usque adeo dilexit, ut eo adhuc Juvenis viduata secundi Matrimonii Fortunam a multis licet Prociſ expetita, quos inter GUSTAVUS quoque SVECIÆ REX fuisse memoratur, experiri noluerit, sed in Viduitate permanserit, ad annum usque CHRISTI 1550. quo in flagranti omnium Gratia Lubenæ (in eo enim Oppido pro Dotatio sibi concessio firmum fixumque sibi elegerat Domicilium) diem suum obiit. Cœpit tum Temporis FRIDRICUS, qui Principio egebat, in lauta & bene aucta Parte esse: redemit enim ad suum Ducatum 44000. florenorum Wolaviam, Steinaviam, Raudenam, Ricenam, Wincigium & Herrnſtadium.

Anno

CHRISTI 1522.

VIII. Eid. Maji LUDOVICUS Boemiæ REX infra Sacrum in Basilica D. Viti ab ^{LUDOVICUS REX Pragæ commoratur:} Antifire celebratum, palla Panni Auro intertexti indutus, tactoque de more Sacrorum Evangeliorum Codice, Verbis conceptis Jusjurandum de asservandis tuendisque ipsi Immunitatibus Regni Boemiæ, proſtat. Factum id est a Morre Wladislai Regis, Patris Ejus anno VI. ab inauguratione Ipsius annis XIII. Neque ita multo post, Kalendis nempe Junii, MARIA uxor Ejus in Arce Pragenſi inter 14. & 15. hor. ab Hungariæ & Olomucenſi Præſulibus coronatur Regina Boemiæ, ipſo Rege adſtante, Capiti impoſita Regni Corona, atque una Manu Sceptrum, altera Pomum, Inſignia Regalia præferente: Præſentibus ei Inaugurationi inter alios Duce Lignicenſi, Caroloque Principe Monſterbergenſi.

Inter Senatū & Plebem Svidnicenſem orta ex eo Diſſenſio, quod hæc Monetæ ^{Seditio Svidnicæ orta:} Mutationem contra Regis ac Senatus Voluntatem non admitteret, in apertam hoc anno erupit Seditionem, adeo ut Senatores plerique cum Uxoribus & Liberis ex Urbe diſcedere fuerint coacti. Vocati ob id Wratislaviæ a Georgio Brandenburgenſi & Fridrico Lignicenſi ex Tribunis & Populo qui putabantur eſſe malorum Autores, Cauſam dicere juſſi ſunt, cumque aliquot ex illis ad mortem damnati eſſent, Fridrico Lignicenſi ita jubente de tribus ſupplicium ſumptum, de cæteris a Georgio vitæ Gratia facta eſt, intercedentibus pro iis Matronis Wratislaviensibus. Acceſſerunt deinde Principes cum Exercitu Svidniciam, ut ad Obedientiam Cives cogerent, priſtinamque Senatui Auctoritatem reſtituerent. Sed cum Boemi denuntiarent, ſe Svidnicenſem Populum, ſi Opus foret, armis deſenſuros; Principes domum redierunt, benio autem poſt diſſidium hoc amice compoſitum ac priſtina Civitati Quies reſtituta fuit.

Schrammſius hæc: Sed cum in Conturnacia Svidnicenſes perſeverarent, acceptis a Rege mandatis Fridricus & Marchio Exercitum, cui Wratislaviensēs Copiæ acceſſerant, ad Svidnicium duxerunt, & caſtra juxta Pagum VViſſerode poſuerunt, tum tam lædendi quam terrendi Provinciales cauſa: tandem compoſita cauſa Pax conciliata fuit.

Ludovicus Rex Privilegium Statibus Regni Boemiæ a VVladislao Patre an. 1510. Carolus Dux ^{Monſterb. & Olſoienſis Boemiæ Pro. Rex conſtitutus:} conceſſum novo Diplomate confirmat, addita ſimul appendice, de Opolienſi & Ratiſbonienſi Ducatibus aliisque bonis, quæ tunc Johannes Dux poſſidebat, ſi quando per Mortem ejus vacare contigerit, abſque ordinum Conſenſu nemini quocunque Titulo conſtitutus:

Ddd 2

con-

conferendis sed consolidandis. In Hungariam inde rediturus, Carolum Ducem Mon-
sterbergensem & Olsnensem Boëmiæ Pro-Regem sive Burggravium constituit, frementi-
bus licet & indignantibus Boëmiis.

Anno

CHRISTI 1524.

Georgius Mar-
chio Brandenb.
emit Ducatum
Oppaviensem :
Jura Emporii
Wratislaviæ
vindicare :

Georgius Marchio Brandenburgicus a Georgio L. B. de Schellenberg Jure hære-
ditario emit Ditionem suam seu Ducatum Oppaviensem.

Andreas
TENCZINIUS
Legatus Regis
Pol. ad LUDO-
VICUM RE-
GEM :

Mense Junio Ludovicus Rex Hungariæ & Bohemiæ Oratorem Cracoviam misit,
ut Edictum, quo Poloni Negociatores Wratislaviam Merces conveyere aut Mercimo-
nia ibi frequentare prohibebantur, abrogaret. Wratislavienses enim Merces, quæ citro
ultrouque conveyebantur, retinendi facultatem in Urbe sua Emporio designato impe-
traverant, eaque Commoditate usi rerum Pretium arbitrio suo augere vel minuire di-
cebantur. Rex Poloniæ suorum Querimoniis assiduus permotus, Edicto cum Wratis-
lav. Commercia subditis suis interdixit : unde ad Wratislav. damna redundarunt maxi-
ma. Rex tamen, Ludovici Precibus victus, Edicto revocato, permisit Subditis suis pristina
cum Wratislaviensibus Commercia & Negotiationes. Petiit præterea Ludovicus a Sigis-
mundo Patruo, ut ex Proceribus suis aliquem Pragam mitteret, ad Res Bohemicas inte-
stinis Motibus turbatas pacandas, missus est Andreas Tenczinius Palarinus Cracoviensis,
qui Praga Pace inter Bohemiæ Proceres composita magnam insignis Prudentiæ Laudem
in Poloniam reportavit.

Recipit & hoc anno Diplomate quodam Ludovicus Rex Jacobum Episcopum
Wratislav. & Bona Ecclesiæ in Protectionem.

Anno

CHRISTI 1525.

Borussia Duca-
tus & Fendino-
mine ALBER-
TO March.
Brandenburgi-
ce concessa :

ALBERTUS Marchio Brandenburgicus cum Teutonici Ordinis in Borussia Magi-
ster esset, post longum & damnosum cum Sigismundo Pol. Rege Bellum, cui se, quod
Prædecessorum stare jurejurando noller, implicuerat, cum Auxilia a Cæsare & Germani-
is, quorum de Majestate & Jure agebatur, frustra expectarentur, his tandem Legibus
cum Avunculo transiit, ut abolito Teutonico Ordine ipse ducta uxore, Borussiam,
Principatus nomine, tanquam Polonici Regni Beneficiarius acciperet, inter Regem &
Albertum Arbitros agentibus Georgio Marchione Brandenburgico, in Silesia Ratibo-
riensium & Jägerndorfensium Duce, ac Friderico Duce Lignicensi ac Brigenfi, Inferio-
ris Silesiæ Præfecto.

Casimirus Dux
Teschinensis
Præfectus Infe-
rioris Silesiæ :

Casimiro Teschinensi a LUDOVICO Rege Præfectura Silesiæ inferioris quam
Friderico Lignicensi cesserat, restituitur : ditionis præterea Oppavienensis, quam anno
1523. intercedente pro Eo Sigismundo Pol. Rege ad Vitæ Tempora utendam fruendi-
dam acceperat, Possessio confirmatur, cum annuo mille ducentorum aureorum Hun-
garicorum Stipendio.

Inusitata Siccitas in Silesia & tota Europa fuit a Dominica Lætare ad Mes-
sem usque peractam : Pisces in Piscinis : fruges & fructus in Agris & horreis per-
ierunt.

Anno

CHRISTI 1526.

Baronatus Buc-
thenensis GEOR-
GIO March.
Brandenburg.
concessus :

Ludovicus Hungariæ & Boëmiæ Rex castrum Schwerlenicense & oppidum Bett-
thense, universumque adeo Baronatum cum omnibus Pertinentiis Juribus & Emolu-
mentis, prout Joannes Zierotinius illum Pignoris loco tenuerat, ac tunc Johannes
Oppolienensis tenebat, Georgio Marchioni Brandenburgensi, ejusque proximo Hæ-
redi ab Obitu ipsius Ducis possidendum & usurpandum gratiosè concedit : ea qui-
dem Lege, ut a Regibus Boëmiæ Dynastia illa non nisi Georgio ejusque Hærede pro-
ximo defunctis, post factam Possessoribus justo Tempore, cui sex menses præstituti,
lucationis Denunciationem, certa Pecuniæ summa redimi possit. Et Possessionem qui-
dem Marchio nactus est etiamnum vivo Duce, metallicasque fodinas, quæ sive ob ope-
rarum Negligentiam sive alia de causa intermissæ fuerant, præcipue vero Tarnovi-
censes Argenti & Plumbi feraces instauravit : Diploma Regium signatum Budæ die
Marcelli.

Cate-

Ceterum in Pannonia hoc anno res longe pessimo fuere loco: Solimannus enim ^{LUDOVICUS} Belgradi capti experimento fretus, cum digladiantibus inter se Christianis commune ^{REX in praelio} Periculum negligi animadverteret, cum potentissimo Exercitu in Pannoniam descen- ^{Mohacrensi} dit, cui LUDOVICUS REX cum paucis quibusdam & illis quidem incompositis ob- ^{interiit:} viam Mohazium usque progredi conatur, & castra castris opponit. Cum autem Re-
gius Exercitus perperis Turcarum Exursionibus perturbatus, tantas in Angustias
reductus esset, ut aquatum ad flumen prodire non auderet, sed Puteos in Castris effo-
dere cogeretur, Paulus Tomoræus, familiæ Franciscanorum Monachus, homo qui-
dem animi fidelis & manu promptus, sed miles quam Dux longe melior, Regem ur-
gere scœpit, & tantum non cogere, ut tandem finem his imponeret malis, & cum
hoste manus conferret, sperans eadem facilitate Copias Imperatorias fundi posse,
quam olim pauculas latrunculorum turmas repulerat & fugaverat. Quamvis autem
Germanorum & Polonorum Duces prælium acerrime dissuaderent, & JOHANNEM
Zepusium, qui magna validaque cum manu adventare jam nunciabatur, expectan-
dum, vel retro nonnihil cedendum dicerent, satius esse arbitrati, Partem Regionis
Hostis diripiendam relinquere, quam totum Regnum & Regem ipsum certum in Pe-
riculum vocare, tamen Monachi serocientis & aliorum Consilia, quæ Proditionis ad
hunc usque diem suspecta sunt, prudentissimorum Virorum Sententiis præpondera-
runt. Utrunque producuntur Exercitus, concurrunt alacriter, pugnatur strenue,
sed nostri quod numero longe erant inferiores, nec superiores Virtute in Fugam ce-
leriter aguntur. Fœdissima totius Exercitus editur Strages: cadit Tomoræus: for-
tissimi Duces caduntur: Rex ipse cum paucis fuga salutem quærere coactus, cum in
palustrem & cœnosum rivum inter Mohacium & Chellicum vicum, incerto vado
limosoque præterlabentem venisset, & is tum forte a Danubii exundantis Aquis & re-
pentino Imbre, qui confecto Praelio multa commissus Grandine & Tonitru cecide-
rat, nonnihil acerevisset, neque Obscuritas Noctis, aut Pavor insequentium Hostium,
Vado explorando Ocium concederet, urgente fato ea qua fors & fortuna tulit, trans-
ire, impeditiorisque Ripæ aggerem superare conatus, reflexis habenis, resupinato-
que Equo in profundiorum lurulentum Annis limum cecidit, ac degravantium Armo-
rum Pondere, & Equi Colluctatione oppressus, miserabiliter interiit: cum Ætatis
Annum ageret primum ac Vigesimalum, præstantissimæ Indolis atque Ingenii Princeps,
ac omnibus Corporis ac Animi Dotibus insignis, eoque infelici Vitæ Exitu indignus.
Incidit ea Clades memorabilis æque ac miseranda qua vix ulla post Varnensem Rei-
publ. Christianæ luctuosior fuit & perniciosior, in diem 29. Sextilis, qui est Johan-
nis Baptistæ ab Herode Antipa decollati Memoriam dicatur: moxque Solymanus Vi-
ctor, deridens mortui Temeritatem, vastatis omnibus per quæ iter patuit, locis,
Regni Metropolim Budam in suam Potestatem redegit: ubi eum Imagines LUDOVICI ^{Buda capta:}
demortui & MARIE Uxoris contempleretur, illacrymassæ fertur barbarus, etiam in
tanta Victoria humanæ Conditionis memor, quod Rex in illa florente Ætate pravo-
rum Consultorum impulsu se in tam apertum Exitium præcipitem dedisset: quippe
non eo Consilio se venisse dicebat, ut Regem Paterno Regno-exueret, sed ut Hunga-
rorum Insolentiam, qui posthabita Dignitate Regis & Salute Reipublicæ suo dun-
taxat commodo, ambitioni, Luxui, fastuique ad hominum memoriam inaudito
studebant, refranaret, & ipsum Beneficiarium Ottomannici Imperii efficeret. Cum-
que triduum isthic moratus esset, nihil præterea conatus in Thraciam rediit.

Johannes Dubravius in LUDOVICO isto tria peculiariter adnotata fuisse scri-
bit, cuncta nimis præcocia, atque infelices Ominis Loco habita, quod cito adoleve-
rit, ante Tempus Barbam emiseric, & vix Annum Decimum octavum ingressus ca-
nos ostenderit: quibus insuper præcox ejus Nativitas addi potest. Quam in Senten-
tiam hujusmodi aliquando Tetraſtichon scripsimus:

Editus ante Diem, ante Diem es quoque factus Ephebus,

Vestitus ante Diem florida barba genas:

Ante diem albescere Coma est tibi tincta Colore:

Quid mirum ante Diem si, LUDOVICE, cadis?

Turcarum In-
crefcens For-
tuna:

Turcarum Conatibus itaque Menfis * Augustus felix: illo Magnus Ismaël in Caldera-
nis Campis: & Campso Caurus Memphiticus Rex ad Singam devicti, & Metora in
Peloponnese a Bajazete in Potestatem redacta, & Zigetum captum est, & quod maio-
rem facit memoratorem, IV. Kal. Septembr. qui vulgo est d. 29. Augusti & Rho-
dus: & Buda & Belgradum expugnata, & LUDOVICUS REX ad Mohacium
caesus est.

Spectum Buda
ante REGIS
LUDOVICI
Occasum apa-
ruit:

Neque hoc loco omittendum, quod non multo ante LUDOVICI Interitum
accidisse Joannes Leunclavius Auctor est in Pandect. Histor. Turcic. Prandebat Rex
in Arce Buda (misere autem illam victis, defraudatum & contemptum habitum a
Proceribus Hungaris Regio interim Luxu diffuentibus, testis oculatus, Herberstei-
nius Baro memoriae prodidit) foribus tunc Regiae de Moribus clausis, cum ecce ad
Arcis Portam adstat quispian humana Specie sed claudus, distortus, & habitu cetero
cultuque foedo, Colloquium Regis alta Voce flagitans, cui necessario quaedam indica-
turus sit, ad Regiam Regnique Salutem pertinentia. Cumque neglectus initio,
quod in Aulis fieri solet, nunc altiore Clamore nunc Ejulatu adhibito, id ubi quam-
primum Regi significaretur, peteret, tandem Hominis Importunitate commoti qui-
dam, cum Rege ipso convento Opus esse, nec alii prater ipsum Secretum hoc se
patefacturum diceret, Rem ad Regem deferunt: qui mox abire quendam e Splen-
didioribus Aulicis & simulata Persona Regia quid istuc arcani esset, querere jubet:
Tum vero claudus ille de arcano revelando, velut Rege praesente adpellatus, pri-
mum abnuir, hunc Regem esse: deinde subjicit: Quoniam audire me aspernatur,
abi, nuncia Regi, brevi & certo perituro. Et cum dicto ex Oculis adstantium
evanuit.

Udalricus a
Cetteritz Regis
Morris Specta-
tor:

Egregiae de In-
teritu Tanti
Regis Francisci
Sarrfy litterae
ad Stephanum
Brodericum:
Episcopum Va-
niensem:

Regiae Fugae Comes ac Necis Spectator fuit Udalricus Ceteritzius: Eques Sile-
sius, ac Cubiculi Regii familiaris, qui cum ante Regem in ulteriore Regiam evasis-
set, nec Opem Domino ferre posset, locum notavit, ex cuius deinde iudicio Cor-
pus Regium repertum, Albamque delatum, cum e limosis Sordibus bene lotum &
preiosis Odoribus & Unguentis delibatum fuisset, more Regio humatum fuit: Re-
gina autem ipsa tumulando ei interesse, ut habebat in Votis, nequaquam ausa, quod
se & Libertatem suam JOHANNIS fidei, qui a factiosis interea Hungaris Rex pro-
clamatus & Alba potitus erat, committere dubitaret: Exant ea de Re Francisci Sarrfy
Provisoris Jaurinensis, Litterae ad Stephanum Brodericum: Episcopum Vaniensem, Hun-
gariae Cancellarium, quas quod illi non legantur, huc adscribere visum fuit:

Servitiorum meorum humillimorum post commendationem:

Reverendissime Domine, Domine Graciosissime:

His diebus Serenissima Reginalis Majestas Udalricum Zetteritz cum quibusdam
aliis servitoribus suis fidelibus ac litteris ad me miserat, mandaveratque ut
ipsi Zetteritz pro Requisitione Corporis Majestatis Regiae, Domini nostri
Graciosissimi, felleis Memoriae, proficiscenti duodecim Equites meos dare ac
cum ipso in eum Locum mittere deberem. Quamvis hoc tam arduum Nego-
cium

* Qua olim Mense Augusto contextos Cadibus Campos & infecta suorum strage flumina
sensit, barbaris pervastata HUNGARIA, TE nunc CASARUM OPTUME
MAXUME IMPERANTE sustulit Animos, Jugum excussit, anno 1716, d. 5.
Aug. felicitad Petrovaradinum Praetio Thraciae, Asiae & Africae Vires Tuo Fulmine
prostratas, annoque 1717, d. 16. Aug. TE iterum ad Belgradum Victore, majores Bar-
barorum Copias, & similibus munitam Praesidiis Urbem d. 18. ejusdem Mensis VIR-
TUTI TUAE cedere vidit, Regemque Barbarum Pacem petere, Serviaque Regnum
reddere, non amplius decertare cupientem. Hac SECULI NOSTRI FELICI-
TAS CAROLO SEXTO P. F. A. CHRISTIANI ORBIS LOCUPLE-
TATORE IMPERANTE: quae & olim HUNGARIAE sub Auspiciis D. LEO-
POLDI Macontigis, Strigonio an. 1685, d. 6. Aug. liberato, Buda d. 23. Aug. 1686.
capta, Vivarino d. 9. Aug. 1686, expugnato, Barbaris ad Mohaczium d. 2. Aug. 1687.
ingenti Clade percussis, Belgrado an. 1688, d. 26. Aug. recepto, & Barbaris iterum
ad aquamentum d. 9. Aug. 1691, Campis Hungariae exactis, Taceo tot alia Victo-
riarum Regum Hungariae AUSTRIACO Sanguine progenitorum a Turcis reporta-
tarum Monumenta, aliis quoque Anni Temporibus Spectacula egregia, quorum laeta apud
omnes Orbis Christiani Gentes Recordatio.

cum Proceres Regni Ungariæ attingeret, ego tamen juxta meæ fidelitatis Exigentiam nolui Majestati Suae medio tantum familiarum & servitorum meorum servitiis exhibere, verum in persona mea propria cum eodem Zetritz ad hoc ipsum peragendum profectus sum. Noverit autem Reverendissima Dominatio vestra, dicta & relata quomodo Regis Corpus inventum? omnia memorari Zetritz fuisse verissima. Nam dum loco appropinquavimus, nec tum tamen attingissemus, Zetritz mihi a longe locum digito monstravit. Festinanter illuc venimus, Equum unum mortuum in luto & paludibus comperimus: Zetritz Corpus Regiæ Majestatis illic esse arbitratus, spretis paludibus, luto se injecit, sub eis Corpus Regium cum reliquis Comitibus quæsit nec reperit: arma tamen Majestatis suæ ibidem invenit. Paululum inde progressi Corpus unum exangue vidimus, quod versando Corpus esse cognovimus Trepha Magistri Curia Majestatis suæ. Multa denique Corpora diutius versantes Regium Corpus inter illa non reperimus: Non longe ab eisdem Paludibus Sepulturam novam vidimus, & quasi divino instinctu humatum Corpus Regiæ Majestatis cognovimus: accurrimus omnes: ante omnes alios Zetritz Unguibus suis cepit Terram vellicare, nos quoque similiter. Primum a Parte Pedum aperta Sepultura dextrum Pedem sepulti Zetritz arripuit, aqua duorum Pileorum diligentissime lavit signumque quod Majestas Regia dextro Pede habebat, deprehendit, exclamavitque Voce magna: Hoc est Regiæ Majestatis Domini mei semper gratissimi certissimum Corpus, flexisque Genibus cum Lachrymis osculatus est. Re-cognita corpus effodimus, caput primum & Ora abluimus, pulcherrime per ea quæ Regia Majestas in dentibus ferebat, se esse indicavit. Teges quidam erat nobiscum ductus, quem distinximus, & in eum Majestatis suæ Corpus deposuimus, aqua pura purissime abluimus (absit Adulatio) & Reverendiss. Dominatio vestra credere dignetur: nunquam vidi Corpus exangue hominis tam incorruptum tamque non fastidiosum & minus terribile. Nulla enim Corporis Majestatis suæ Pars corruptum aut fœditatem aliquam habuit, nec minimum Vulnerum etiam in quantitate Aciei aeris præterquam exiguum in Labiis. His igitur summa cum reverentia peractis Regium Corpus in lineamentum mundum, quod ego ex Jaurino propter hoc ipsum duxeram, involvimus, ac Sepulcro quod similiter ex Jaurino duximus, imposuimus: DEO OPT. MAX. opitulante ubique magna & optatissima Pace venimus. Dum ante Albam Regiam appulimus, præcurrit Zetritz, & hæc ipsa Judici Civitatis aliisque omnibus declaravit: Illi, ut deceit, cum omni Clero & Populo magna cum Processione Civitate progressi Regio Funeri obviam venerunt: Demum Corpus Majestatis suæ in Civitatem induximus, & in Domo Præposituræ Albenfis, in quadam Testudine, magno honore deposuimus: aperto Tumulo Regium Corpus Judici Civitatis ostendimus. Cognovit & ipsè suum Dominum. Mox oclusimus ac Marrino Horwach custodiendum reliquimus. De quibus omnibus ipse Zetritz præsentium Exhibitor V. R. D. latius explicabit. Optassem profecto, ut Sacræ Reginali Majestati Domini nostræ Gratissimæ in multo felicioribus Rebus servitia impendere potuissem. Sed cum in prosperis non licuit, in adversis etiam ad omnia mandata suæ Majestatis & V. R. D. ut debeo sum paratus: Tandem V. R. D. Altissimus Dominus conservet perpetuo felicissimam, cui Servitia mea toto Corde commendo. Ex Arce Jaurinenfi fer. VI. post Lucæ Evangelistæ.

Post funestum hunc & deplorandum LUDOVICI Casum cum is nullos Liberos reliquisset, FERDINANDUS ARCHIDUX AUSTRIÆ, cum hæreditario Jure, quod Ludovici Sororem in Matrimonio haberet, tum ex pacto inter Maximilianum Imperatorem & Vladislauum Hungariæ ac Boemiæ Regem an. 1491. inito Successionem in Regna conjunctasque Provincias præterdit, quæ Res in Boemia nonnihil disputationis peperit, quippe cum Proceres liberam sibi Electionem esse contenderent, eaque adeo interveniente FERDINANDUM, Bavariæ Ducibus qui competeabant, præteritis, REGEM adpellarent: Tametsi vero FERDINANDI Legati, quorum Principes erant Georgius a Puchaimb: Maresealcus Austriæ hæreditarius & Sigismundus L. B. a Dietrichstein: Styriæ Præfectus, diserte protestarentur, ne quid Electio ista Juribus Familiæ Austriacæ, quæ vel hæreditatis vel alia quacunque ratione illi compererent, præjudicaret: non obtinuit tamen ea Res, quo minus Ferdinandus, sive quod Tiberium imitari vellet, qui hoc famæ dedisse legitur, ut vocatus electusque potius a Republica videretur, quam per

Signa de quibus Udalricus a Cetriz Regium Corpus agnovit.

LUDOVICO succedit FERDINANDUS ARCHIDUX AUSTRIÆ: INFANS HISPANIARUM ab HUNGARIS & BOHEMIS REX dictus.

per Uxorium Ambitum & Adoptionem accessisset, sive quod Juribus allegatis minus tunc Temporis fideret, liberis Ordinum Boemiarum Suffragiis Regnum sibi delatum esse peculiari Diplomate testaturum faceret: sed quod tamen post annos aliquot recepit, novasque quas Reversales vocant substituit, quæ non Electione sed Hereditate Regnum ad ANNAM LUDOVICI Sororem, & ab hac ad FERDINANDUM Maritum pervenisse testantur, imprimis vero ad auream CAROLI IV. Bullam se referunt, de qua ad annum 1348. expresse: licet Factorum successorum nullam omnino Mentionem faciant. Signata ex Littera die S. Ægidii A. C. 1545.

Johannes Zepusien-
sis Turbas in Hunga-
ria excitat:

Caterum Silesii quod in hac Electione nulla sui esset habita Ratio, de Bojemorum Injuria graviter conqueri cœperunt: eaque occasione usus Joannes Zepusien-
sis per Litteras & Legatos, Silesios ad Defectionem a Bojemis sollicitare instituit. Qua re ad FERDINANDUM perlata, missis ad eos Leobschucii tum Comitibus habentes Legatis Joanne Comite Hardeccio: Wolfigango Barone Rogendorffio & Johanne Auersbergico: Schönbergæ Domino petiit, ut Electionem a Bojemis in se collatam, habita Ratione Juris, quod ab Uxore tanquam vera & legitima Regni Herede haberet, suo suffragio comprobarent. Quod quidem & factum est magnasque eo nomine FERDINANDUS Principibus atque Ordinibus Gratias egit, & Diplomate insuper ipsis, per Legatos Jacobum Episcopum Wratislaviensem, Georgium Marchionem Brandenburgicum & Fridericum Lignicensem Ducem, Viennam missos id ipsum pluraque alia petentibus dato cavit, prætentionis Injuriam a Bojemis acceptam eis Fraudi non futuram.

Alba Regali
REX HUNGARIE
id est:

Hungarici vero Regni Proceres in duas Factiones distracti erant, quorum altera a Johanne de Zapolya Comite Zepusien-
sis, Daciae sive Transylvaniae Principe, Vaivodam vocant, qui periclitante Ludovico Rege cum Regni Robore tardius & post ipsam adeo Pugnam advenerat, indeque ex Occasione Consilium capiens de Regni Adeptione cogitare cœperat, vel auro corrupta, vel quod Copias paratas sub Signis haberet, metu adacta, Jus Electionis quod frustra factionibus ereptum dicebat, obstinate urfit, eumque ipsum in Alba Regali coacto Regni Concilio Regem creavit: at altera, eaque melior FERDINANDUM, Juris sui, quod tam veteris Transactionis quæ postremo inter Maximilianum Cæsarem Avum suum ac Vladislaum Regem Conjugis suæ Parentem facta sit robore: quam hereditate Uxoriam certum clarumque habebat, minime oblitum, sed in accipiendi Boemiarum Regno occupatum, Pannoniarum Regem declaravit, irritaque Johannis Electione pronunciata, ad Arma pro Regni Vindicatione sumenda amplissimis Pollicitationibus invitavit, nec Promissorum fidem Eventus frustratus est.

Status Silesiae:

In Ducatu Silesiae Saganensi Evangelium doceri cœpit, auditique Concionatores in Pagis Eckersdorff, Dietersbach, Kuna & Greiffenhain: imo in Ducatu Jägerndorffensi an. 1524. ut habet Liber Ecclesiae Leobschutzensis, aut ut alii volunt hoc 1526. quem Georgius Marchio Brandenb. a Georgio a Schellenberg: Nicolai Oppav. & Ratibor. Ducis Genero emerat.

Anno

CHRISTI 1527.

FERDINANDUS AUSTRIACUS:
IMPERATOR ROMANORUM:

HUNGARIÆ ET BOEMIÆ REX: PRINCEPS SILESIAE.

FERDINANDI
REGIS in
BOHEMIAM
& SILESIAM
Adventus:

FERDINANDUS AUSTRIACUS: Boemiarum Rex designatus Non. Febr. Pragæ Regni Metropolitani, magna & splendida Pompa exceptus, ingreditur, ac VI. Kal. Martii qui tum fuit Dies Dominicus, Divoque Mathiae Apostolo Sacer, in Cathedrali D. Viti Templo solemni ritu, diademate Regni Boemiarum insignitur: idemque honos sequenti die ANNÆ quoque FERDINANDI Conjugi habitus. Interfuerunt Inaugurationibus istis, quod maxime solemnes atque frequentes, Olomucensis, Wratislaviensis, Tridentinusque Praefules, tum Principes, Proceres, Nobiles alique Viri honorati quam plurimi. In Silesiam hinc FERDINANDUS una cum Regina profectus Kalendis Maji haud minore Pompa Wratislaviam venit, singulari omnium studio & gratulatione exceptus, pro Principibus & Ordinibus Verba faciente Jacobo Episcopo, Wratislaviensium autem nomine Achario Haunoldo Urbis & Ducatus Praefecto, cumque Principes & status Provinciae Obedientiae & Homagii Sacramento sibi in Palatio Regio devinxisset, a. d. XI. Maji in sublime tabulatum sive Theatrum ad id in foro exstructum variisque instratum aulis conscendit, & a Wratislaviensibus Civibus fide-

fidelitatis ac Subjectionis debita Juramentum more solito accepit. Wratislavia digressus a. d. XX. Maji Suidnecium abiit & inde de rerum in Hungaria Statu edoctus, ac Viennam profectus, e Bohemia & Austria & Noricis Provinciis ac e Rhetia & Vindelicia Silesisque Equitum & Peditum Copiis adductis, celeriter Budam cum Exercitu properavit. Cujus rei fama cognita JOHANNES Vaivoda Budam deferuit, post infelicem autem Pugnae Toccajensis Exitum universo Regno exutus in Sarmatiam ad veteres Amicos confugere est coactus. FERDINANDUS Victor in Alba Regali convocatis Ordinibus REX vicissim salutatur & Regni Corona ornatur: Johannes autem ne quid inexpertum relinqueret, Hieronymum Lasium, Siradiensem Palatinum, Virum & bello bonum & Consilio ac Rebus agendis, prudentia & experientia singulari celebrem, Constantinopolin mittit, qui Auxilium a Solymano petat, & Regnum Othomannici Sceptri Tutela subiciat. Quam gloriæ & amplificandi Imperii Occasionem cum avidissime arripere Solymanus, Turcæ hac infelici Johannis ambitione in media fere Germaniæ viscera attracti sunt.

Roma hoc anno ab Exercitu CAROLI V. Duce Borbonio capta & una cum Clemente Pontif. in Imp. Potestatem redacta: Quæritum tunc in Aula Cæsaris ac deliberatum, quid porro faciendum, & qua circumspeditione hac Victoria utendum videretur, et tunc quidem hoc Consilii Principem quendam dedisse memorant: Si Magnus esse vis Imperator, o CAROLE, Romam Imperii Sedem tibi deligito: si Clemens, omnia Pontifici restituito. Heic vero CAROLUS cum laudem Clementiæ pluris quam Potentiæ faceret, Pontificem e Vinculis exemit, eique reddidit omnia, quæ reddi poterant, & quæ Miles prorsus non eripuerat.

Viennæ Kalend. Augusti FERDINANDO REGI natus Filius Primogenitus cui in memoriam Avi Paterni MAXIMILIANI nomen inditum fuit, postea Patris in Imperio atque Hungariæ & Boemiæ Regnis Successor.

Fridericus Dux Lignicensis Reformationis Ecclesiarum suarum Apologiam edit, quæ in Appendice Germanica Annalium Curæ legitur: Idem Confessionem publicat Theologorum suorum de Eucharistia, cum fide Helvetiorum per omnia fere consentientem; Scholam quoque Illustrem Lignicii aperit Val. Trocendorffio: Bernhard. Ziglero, Hebrææ Linguae peritiss. Theodorio Bibliandro, Antonio Cordato, aliisque doctiss. Viris: sed quos postea cum Schwenckfeldianismus in ipsa etiam Aula Ducali, Patronos & Defensores inter primos inveniens, tum summa Annonæ Charitas dissipavit.

Anno

CHRISTI 1528.

FERDINANDUS REX Principibus atque Ordinibus Silesiæ Privilegium commune confirmat a. d. XV. Martii, aucto etiam deinde illo per Pacem Publicam, eodem anno a. d. XXII. Septembr. sancitam ac subscriptam, signatamque a Jacobo Episcopo Wratislaviensi, Carolo Monstherbergenfi, Casimiro Teschinensi & Glogoviensi, Joanne Oppolensi, Friderico Lignicensi ac Brigenfi, Georgio Saxonæ Duce, tanquam Sagani Domino, & Georgio Marchione Brandenburgico, tanquam Domino Jägerndorfenfi, a Prælatibus item Nobilibus & Civitatibus Wratislaviensis, Svidnicensis, Javoriensis, Glogoviensis, Oppaviensis Ducatum, Zdenkone denique Leone: Barone in Rosmihal & Wartenberg: Johanne & Henrico Kurtzbachio Fratribus: Baronibus in Militſch & Trachenberg: nec non Joanne Turzone: Barone: Plessi Dynasta.

Eid. Decembr. vitæ finem in his Terris fecit * Casimirus Dux Teschinensis & Glogov. Supremus utriusque Silesiæ per annos complures Præfectus, hærede relicto Nepote Puero, Wenceslao Adamo: Wenceslai qui turbato mortalitatis Ordine quadriennio ante Patrem obiit, Filio.

Schwenckfeldius edidit Confessionem de Cæna DOMINI in qua in Verbis CHRISTI, Pronomen, Hoc, ait demonstrare Cibus Animæ, Panem Spiritualem, & cælestem, cum tamen CHRISTUS ut Panis Cælestis, non sit *κοινωνία* CHRISTI, quod dicitur manifeste de Pane fracto, & non benedicamus CHRISTO, quod manifeste dicitur de Calice.

Lignicii obiit Mensæ Decembri V. Cl. Johannes Beier: Phil. ac Med. D. Reip. Lignicensis Physicus, Turbis & morbis ut habet Inscriptio Lapidis Sepulchralis beata morte exemptus. Filiam reliquit Reginam: D. Alberto Corvino nuptam: quæ post

LXXV.

* Vid. Tab. VI. Genealog. num. 67. Tom. I. Scriptorum nostrorum.

LXXV. a Patris obitu Annos Tumulo Ejus illata, & ad Mariti Latus, quo cum annis XXXIII. concordissime vixerat composita fuit: XXXVII. Annorum Vidua: A. C. clō 13 CH. mense Septembri: Aetatis anno LXXVI.

Anno
CHRISTI. 1529.

FERDINANDUS REX confirmat hoc anno Privilegia Lignicensia.

Turris Elisabe-
thana V Vrat-
slaviae consuevit:

Wratislavia: Turris Elisabethanae visendum assabrequelaboratum Fastigium Cu-
bitos altum 119. si insertum Culmen in quindecim Cubitorum Crucem adnumeret, in
Vigilia B. Mathiae Apostoli: secunda noctis hora corruit: neque quisplam tamen ea
ruina praeter selem laesus fuit. Centenariis Plumbi, 402. cupri autem, 400. coo-
perum fuisse, ex ruderibus ad publicam libram examinatis patuit. Historia in Templo
ad D. Elisabethae eleganter depicta cum hac Subscriptione:

MIRABILIS IN ALTIS DOMINUS:

Collapsa est Turris Syloë madefacta Cruore:

Pyramide hac nostra nemo cadente cadit:

Nam Jussu DOMINI exceptam, cui Gratia soli,

Angelica molem deposuere manus.

Solymanus
Turcarum Imp.
Budam occupa-
vit: & Vieni-
nam sed irrita
Conatu ob-
sidit:

JOHANNES Zepusienis a Parte Procerum Hungariae REX electus & a FER-

DINANDI Copiis profligatus, cum in Poloniam secessisset, & ad Solymani Turci

Imper. Patrocinium confugisset, ac si Armis illius in Hungariam restitueretur, se ipsius

Clientem & Beneficiarium fidelem fore & Tributum annuum de Hungaria in Recogni-

tionem Domini soluturum esse promississet: Patrocinium a Turcis petiit, uberius &

majus quam sperarat obtinuit, Solymanus enim ipse Exercitum numerosissimo 300000.

quippe Turcarum & Tartarorum instructus, eum in Hungariam reduxit ac Buda Re-

gem constituit. Inde in Austriam progressus VIENNAM Metropolim totiusque or-

bis Christiani munitissimum Propugnaculum, sperans iis refractis, tanquam Germaniae

Claustris penitus in Reipublica viscera irrupturum, undiquaque obsidere cepit, ac in-

genti Terrore non Universam modo Germaniam sed & vicinas Europae Provincias

complevit: Iraque divulgata Obsidionis fama auxiliares undique Copiae ad Turcarum

Impetus sustinendos missae, imprimisque Hungari, Boemi, Austriaci, Moravi, Silesii, ac

Lusatii ad Arma capienda a Ferdinando vocati. Et in Silesia quidem CAROLUS

Dux Monsterbergensis, Supremus Provincia Praefectus, Comitum Ordinum quantocumque

Wratislaviam indixit, in quibus FERDINANDO decreti DCC. equites cataphracta-

ti: peditum tria millia: nec non CC. Currus quadrijuges. Constitutus & modus de-

fendendae Provinciae, si qua illi Vis a Prædonibus Turcicis inferretur: Divisa Provincia

in Patres seu Regiones quatuor: quarum prima: Ducatus Saganensem, Glogovensem,

Lignicensem, Lubensem, Javoriensem complectebatur, cui Praefectus Belli Datus

FRIDRICUS Dux Lignicensis: In altera Ducatus & Ditiones, Wratislaviensis, Wolah-

viensis, Stinaviensis, Raudensis, Wincingenensis, Herrnstadiensis, Trachenbergensis,

Prausnicensis, Milicensis, Oksnensis, Wartembergensis, Berrnstadiensis, Bregensis &

Ohlaviensis, ejusque Praefectus Achatius Haunold: Eques Auratus. In tertia, Ducatus

Suidnicensis, Franeotheinensis, Monsterbergensis, Nissenensis, Nimicensis ac Strehlen-

ensis, ejusque Praefectus Episcopus Wratislaviensis: In quarta denique quæ Ducatus Opoli-

ensem, Ratiboriensem, Oppaviensem, Teschenensem, & Carnoviensem, Dynastias item

Odezbergensem, Plessensem, Beuthensem &c. complexa, Imperium militare traditum

Johanni Duci Opoliensi, eique ob Periculi Vicinitatem adjunctus Henricus: Freu-

denthale Dominus. Ita quidem, ut si fines Hostis incurset, aut impressionem in

Provinciam faceret, quatuor isti Praefecti, Supremo Capitaneo jubente, celeriter cum

suis advolarent, eo quidem ex Oppidanis & Rusticis Numero, quem ille imperaret, in

vicinas puta, quinquas, denas, quinas, vel singulas etiam, si Necessitas postulat, do-

mos singulos homines armatos: nobilitas autem ex unoquoque Prædio quod ter millo

atures videret, Equitem cataphractum expeditet, ac pro denis Equis Currum quadriju-

gem. Conclusum denique, ut Propugnacula finitima a Praefectis diligenter visitarentur,

novis ubi opus Operibus communirentur, ac Commeatu necessario instruerentur: tum ut

Peditum & Equirum in singulis Paribus delectus haberetur, deque armis idoneis Exercitui

prospi-

Periculum ST.
LESIAE immi-
nens:

Provincia in
quatuor Re-
giones suo or-
dine defenden-
das divisa:

prospiceretur. Wratislavienses inter hæc suburbanum D. Vincentii Monasterium in-^{D. Vincentii} signe a Petro Dano quondam iis qui se Præmonstratenses vocant, conditum, meru-^{Monasterium} Turcarum amoliantur: quod cum belli Temporibus propter viciniam Urbi non pa-^{ante Portam} rum incommodare videretur, a longo Tempore Occasionem sibi dari cupiverunt, qua^{Wratisl. S.} se hoc Impedimento expedirent, quod illis tunc fortuna obtulit: Demolitio in vigilia^{MARIÆ de-} D. Hedvvigis cœpta a Cæmentariis aliisque mechanicis, tantique ædificii lapide qua-^{struatum} drato probe muniti moles quatuor hebdomadarum spatio ad aream complanata est: Cœnobii Præsul cum Monachis suis in Monasterium D. Jacobi, quod in Urbe est, anno sequenti XIX. Kal. Febr. migravit, præsentibus Carolo Monstbergenfi & Fridrico Lignicensi Ducibus.

Cæterum ut maxime Solymanus Tormencis & Machinis bellicis VIENNAM^{Solymanus} vicies acerrime oppugnasset, & muros aliquoties cuniculis suffossos rupisset: Christia-^{Constantino-} norum tamen Propugnatorum, quorum Dux supremus erat PHILIPPUS: Comes^{polin redit:} Palat. Rheni (Fridrici & Wolfgangi qui Crembii ad decimum a Vienna lapidem cum Copiis in omnem bene gerendæ rei Occasionem intenti substituerant e fratre Ruperto Nepos) armis ac Virtute fortiter & Animosè repulsus, magna Exercitus sui parte amissa tandem d. 15. Octobr. qui D. Hedvvigis Memoriz facer, ab Obsidione discedere coactus est, relictoque in Hungaria Aloysio Gritto, cui omnem Auctoritatem attribuerat, Constantinopolim jam appetente Hyeme rediit. Fuit in illa Obsidione sub Johanne^{Virtus Christo-} Comite Hardeccio, vexillifer Chrilophorus Czeditz: Silesius: qui cum quingento-^{phori a Czeditz} rum Equitum Turma Urbe egressus, cum ad Hostium usque Castra procurrisset, a mul-^{in Obsidio-} titudine circumventus & Equo deturbatus, Vexillum alii qui ad Urbem referret com-^{ne Viennensi} missit, ipsè autem, amissis aliquot commilitonibus captus & ad Turcarum Imperato-^{spectata:} rem perductus fuit: qui ubi multa ex eo pereunctatus fuisset, frustra ad Defectio-^{ur & Johannis} nem sollicitasset, paulo post veste amicta auroque intertexta indutum, cum aliquot^{& Henrici a} Captivis, quibus trinos ducatos dono dedit, saluum ad Urbem pridie quam Obsi-^{Schelnberg:} dionem solveret, remisit. Reduci FERDINANDUS REX dona militaria, Dignita-^{Nicolaï a Re-} tatemque Equitis Aurati in Castris tribuit, spectante & faustis Gratulationibus accla-^{chenberg: Joh-} mante Populo universo. Neque vero Silentio prætereunda reliquorum Silesiorum No-^{a Reibnitz:} mina, qui sub eodem Comite Hardeccio militasse tunc leguntur: Joannes nim-^{Melch. a Pan-} rum & Henricus a Schelnberg: Nicolaus Rechenberger: Conradus Phrior: Wratis-^{wirtz: Valenti-} laviensis: Joannes Reibnitz: Melchior Panwitz: Valentinus Logus: Balthasar & Con-^{ni a Logau:} radus a Seidlitz: Joannes Haubitz a Rupersdorff: Laurentius Magnus nec non Baltha-^{Balthaf. &} sar Knobelsdorff a Beyndorff.

Britannica Lues sive Sudor Anglicus circa festum Michaëlis multa Germaniæ loca invasit: morbus veteribus haud satis notus: etiam sunt qui Hippocrati *πυρετον περιφρυδαν* dictum arbitrentur.

Anno

CHRISTI 1530.

CAROLUS V. IMP. Bononiam ad Clementem VII. P. R. profectus post hæ-^{CAROLUS V.} bitas cum eo Deliberationes die XXII. Febr. coronam isthic Regni Longobardici Mo-^{IMP. Italian} doeciæ vel Mediolani suscipi solitam accepit, biduo post die Natali suo, etiam Imperiali^{ingreditur:} Diademate absentibus Germaniæ Principibus a Pontifice coronatus. Reversus inde in Germaniam Comitibus Augustæ Vindelicorum celebravit frequentissima, in quibus Augustam Vi-^{delicorum re-} Proestantes, summo licet Existimationis suæ, fortunarum, Sanguinis & Vitæ Periculo^{dit, & Doctri-} Doctrinæ suæ de CHRISTO & Vita Aeterna Confessionem Imperatori atque adeo to-^{næ Principum} ti Orbi Terrarum exhibuerunt: quæ Augustana vulgo appellata, plerarumque in Ger-^{Protestantium} mania aliisque Gentibus & in ipsa adeo Silesia nostra Ecclesiarum quæ a Pontif. Rom.^{Confessionem} discesserunt, commune Symbolum deinceps fuit.

Confessione præter alios Principes subscripsit Georgius cognomento PIUS, Marchio Brandenburgicus ac Silesiæ Dux Jägerndorffensis: facinus hoc suum egregio insuper epiphonemate exornans: Se paratissimum esse Cervicem potius Carnifici exponere frangendam, quam a Confessione oblata vel latum Unguem discedere.

FERDINANDVS REX Wratislaviensibus sua Intercessione a Fratre CARO-^{Diploma egre-} LO V. IMP. impetravit: ut is non modo Privilegia omnia, quæ ab Imperatoribus, ^{gium CARO-} Bojoniæ Regibus, Silesiæque Ducibus antiquitus habuerunt, propter fidem Dominis suis^{LI V. IMP.} præsti-^{Munificencia}

Rec a

præsti-

Augusta Wra-
tislavia con-
cellum:

præstitam, propter obsequia, quæ bello & Pace in eosdem contulerunt, Wratislaviensibus confirmaret, sed & ornatiore ipsi, quibus in hunc diem utuntur, insignia concederet, aliasque gratias quamplurimas benigne largiretur: quæ in ipso * Diplomate maxima cum Civitatis laude patent.

Buda frustra
obsessa:

Buda frustra a Koggendorffio obsessa, Mehemet Belgradi Præfectus Budensibus suppetias fert: inde vastando & depopulando omnia gravissimam Cladem inferit Hungariæ: Decem millia hominum in Servitutem abrepta.

MARIA RE-
GINA HUN-
GARIE in
Belgium a Fra-
tre CAROLO
V. vocata:

MARIA, Ludovici Regis Vidua, quæ Lincii hæcenus agitaverat, a Cæsare fratre in Belgium vocata est, ut Belgium & Burgundiam ac Provincias infer. Germaniæ fratris nomine gubernaret: Quam FERDINANDVS Lincio profectus usque ad Rhenum fl. comitatus est, illaque Curam Provinciarum sic iubente Cæsare susceptam per XXVIII. annos inter varios bellorum civilium & Gallicorum Tumultus prudenter & virili plane Animo administravit, ac postremo Cæsare Imperio cedente, cum eo in Hispaniam profecta, Curis omnibus ac Negotiis abdicatis inter Sacratorem DEO claustra & cætos eodem cum fratre Cæsare Anno Vitam pie feliciterque finivit.

Anno

CHRISTI 1531.

FERDINAN-
DVS I. REX
ROMANO-
RVM eligitur:

FERDINANDUS REX HUNG. ET BOH. die V. Januar. Colonia: Rex Romanorum renunciatur, ac d. 11. Januar. Aquisgrani coronatur, frustra Johanne Septem-Viro Saxone per Filium Johannem Fridricum Electioni contradicente: Auctor Ejus Rei, ut Imperium in familia firmaret, CAROLUS IMP. qui cum filium haberet, PHILIPPUM, vix quinque annorum Puerum eumque propter infirmam in tenera ætate Valetudinem parum longævum fore auguraretur, tantum apud Electores effecit, ut major Pars FERDINANDUM, CAROLO Successorem darent, ac Regem Romanorum salutarent. Cujus Eum facti gravissime deinceps pœnituit, ut de retractanda fratris in Regem Romanorum Inauguratione, deque Filio per Septem Viros in Imperio Successore designando, non semel cogitavit, quavis alia conditione oblata cum FERDINANDO transigere paratus, si qua ratione Ei & MAXIMILIANO F. persuadere posset, ut Imperium accepta idonea Compensatione PHILIPPO restituerent. Verum neuter ulla ratione adduci potuit, ut Assensum præberet.

Cometa appa-
ruit:

Fuit hic annus alioquin satis tranquillus, sed apparuit Cometa πυρωγίας mense Augusto in Occasu, Solem in Cardine, a ☿ usque ad ♄ progrediens.

Trocendorffius
celeberrimus
Goldbergen-
sis Scholæ Re-
ctor:

Trocendorffius a Goldpergensibus ad Instaurationem Scholæ sollicitè invitatus, a Friderico Duce Lignicensi vocatus, Goldbergam redit, Tantum postea Studiosæ Juventutis concursum ac frequentiam consecutus, ut ad Amicos sæpe gloriari consueverit, se suis Discipulis numerosum contra Turcas Exercitum colligere posse.

Anno

CHRISTI 1532.

Comitia Ratis-
bonæ habita:

Pax prima inter Cæsarem & Protestantes Norimbergæ facta, tum Comitia Ratisbonæ celebrata, in quibus inter alia de Solymanno Turcarum Imperatore, qui cum Exercitu numerosissimo in Hungariam & ad Austriæ Fines ea Ætate profectus Germaniæ toti imminerebat, atque huc per Strages & ruinas ibat, depellendo consultatum fuit: ac Cæsar ipse cum Exercitu omnium quos unquam habuit florentissimo (omnes enim non Germaniæ modo sed & totius Europæ Principes, Gallo, Anglo & Polono exceptis Auxilia miserant, octuagintaque peditum millia ac triginta fere galeatorum Equitum exceptis Hungaricis Equitibus in Exercitu erant) Viennam usque descendit Incredibilis hujus Expeditionis Expectatio, tum tanta in his locis trepidatio, ut extrema quæque si Prælio conferto Solymannum Victoriæ adipisci contigisset, timerentur: ob idque cum vicinæ Regionibus tum Silesia præsertim tota non in Armis modo sed & Supplicationibus. At enim cum fortunæ Cæsaris Metus aut aliud Consilium mentem Tyranni impulisset, sive etiam occulta Vis fati, ut minime expectandum illum ratus in Thraciam Vestigia relegeret, multis abactis prædis magna que hominum multitudine in barbaricam Servitutem abducta: Cæsar etiam dimisso Exercitu in Italia hibernavit.

Johannes Dux
Opolien-
sis moritur:

Johannes Dux Opolien-
sis jam Senio gravis ac bene locuples VIII. Kal. April. vitam finem fecit nullis relictis liberis, & ita cum Eo illustrissima Opolien-
sum Ducum Fam-
ilia,

* Est CXLVII. Spec. C. nostri D. Tom. I.

lia, quæ longo Tempore in Silesia floruerat, omnino * extincta est. Ejus bona tanquam ratione Beneficii ad se devoluta FERDINANDUS REX crevit: Opoliensem autem & Ratiboriensem Ducatus Georgio Marchioni Brandenburgico oppignoravit: eaque prima in istis etiam Provinciis reformatæ Religionis Aditui fuit Occasio.

Mortalitatem quoque hoc anno explevit Petrus Hornigk: Decretorum Licen-^{Petrus Hornigk: Canon.} tiatus ex nobilissima Harnigiorum Familia prognatus: ambarum Eccles. Wratislav.^{Wratisl. mortu-} Canonicus.

Lignicii Fabianus Eckelius & Joannes Wernerus Schwenckfeldianismum: Ecker-^{Errores Schwenckfeldiani Silesiam} lius etiam Anabaptismum profitetur, & ideo deponitur: Wernerus cum suis occulte omnia celebrat, detegitur tamen ab orthodoxo Pastore, M. Joanne Weinschilt Ecker-^{curbant:} lii Successore.

Anno

CHRISTI 1533.

Georgius Saxonie Dux, quo vix ullus Luthero capitalior fuit hostis, cum Saga-^{Facies Ducatus} nenses etiam Lutheri Doctrinæ suscipiendæ cupidos extra Urbem in Pagis Eckersdorff,^{Saganensis sub} Dittersbach, Kuna & Greiffenhayn Conciones frequentare, ac juxta CHRISTI præce-^{GEORGIO: DUCE SA-} ptum & veteris Ecclesiæ Consuetudinem integra Cæna uti cognovisset, eaque de re^{NONLE:} cum Præfecto ducatus Sigfrido a Nechern plus vice simplici graviter exposulasset, ac ne Lutheranum Evangelium (sic enim adpellabat) in Provincia sua pullulare aut Vires capere pateretur, scriptis ad illum sua ipsius manu literis, severe sed frustra inhibuisset, repetitis hoc anno prioribus Mandatis Præfecto injungit, ut contra qui irent, nec in Sacra Cœnæ Perceptione secundum receptum jam a multis Sæculis in Ecclesia Usum altera Specie contenti esse vellent, in eos Lege ageret, ac Solum vertere juberet.

Joh. Hessius D. matrimonium Viduus contraxit cum Hedwige: Stephani Jopneri^{Joh. Hessi: D. matrimonium:} Senatoris Filia: d. 13. Januarii.

Dominica Jubilate in Thermis Hirschbergenfibus obiit Sebastianus a Monaw:^{Sebast. a Monaw: Senator Wratisl. obiit:} Senator Wratisl. qui Præfecturam Urbis & Ducatus gessit.

Anno

CHRISTI 1534.

FERDINANDUS REX ad Ecclesiastici Ordinis Homines in Silesia legatos mi-^{FERDINANDUS REX} sit Joannem Fabrum: Episcopum Olomucensem ac Balthasarem Promnicium: Cano-^{DI REGIS} nicum Wratislaviensem, ut pecuniæ collationem ad bellum, quod meditabatur Tur-^{COMMISSA-} cium impetrare, quod illi diligenter curatum, effectum dedere: nec suis etiam Par-^{RII ad SILE-} tibus hac in re Seculares Ordines destituerunt.

Bregæ Mandato Principis FRIDRICI ante Portam Breslaviensem Templum MA-^{Templum S. MARIE VIR-} RIÆ VIRGINIS artificiose supplantando corrui: Paulo post facta Reformatio Eccle-^{GINIS Bregæ} siæ ibidem, Olaviz, Strelæ, Nimfio & secundum Institutionem CHRISTI S. Cœnæ corrui: administratio.

Anno

CHRISTI 1535.

Kal. Septembr. Cælo repente turbato horribilis & inaudita Tempestas Olsnæ co-^{Horribilis & inaudita Tem-} orta, Procellosa Grandinis, Imbrium, Ventorum, Tonitruum, Fulgurum, mixto Stre-^{pestas OLS-} pitu omnia complevit, magnamque oppidanis formidinem incussit. Multa ædificia Ju-^{NAM dilace-} daorum præsertim quos peculiariter hæc Calamitas atigit, infrent Turbine concussa ruit: ruinam traxere: Tecta & Culmina disiecta: fenestræ & Valvæ e Cardinibus evulsæ: pluraque alia Civibus damna illata. Non parciunt Arci Principis, non Templo COR-^{COR-} PORIS CHRISTI: non denique Curia Senatoria: Cujus fastigio collapsa quinque ho-^{mines obruti miserabili Internecone perierunt.}

D. 28. Septembr. obiit Georgius ** Helmrich: Consul Goldbergenfis, latina Græcæ^{Georgius Helmrich: Consul Goldbergenfis mortu-} & Hebr.

Ecc 3

* Add. num. 139. Tab. VI. Genealog. Tom. I. Script. Rer. Siles.

** Vitam Ejus curatius Mart. Hanckius de Silesiis Indigenis Eruditus Cap. LXXIV. edidit, unde demum an. 1526. d. 29. Septembr. defunctum esse cognoscimus: Tumuli in Goldbergen-
sum Templo Parochiali ad aræ summæ Latus dextrum hæc Inscriptio:
CLARO DOCTRINA ET PIETATE ORNATO VIRO DNO
GEORGIO HELMRICO: DE ECCLESIA SCHOLA ET REP. PATRIA
BENE MERITO: STUDIO RUM CONSERVATORI PIO: ANNO M. D. XXXVI.
IN VIGILIIS MICHAELIS PIE AC PLACIDE MORTICO AGENTI Annum XXXVI.
GEORGIUS ET JOHANNES FILII F. F.

& Hebr. Linguarum peritissimus: Æt. Ann. XXXV. cum eum Trocendorffio, qui Witteberga secum adduxerat, Scholam Goldbergensem aliquamdiu gubernarat.

Anno

CHRISTI 1536.

CAROLUS: * Dux Monsterbergensis: Olsnensis & Oppaviensis: Comes Glacensis: Henrici F. Georgii Boëmiae Regis Nepos: Princeps heroica & Animi & Corporis Magnitudine præstans, qui quantus a Consiliis & a Rerum gerendarum Prudentia OLSNENSIS: dexteritateque fuerit, vel hoc est argumento, quod supremus Regni Boëmiae a Ludovico Rege cui in difficillimis Regni Negotiis fidem navavit operam, Capitaneus sive PRÆFECTUS Burggravius, Silesiæ autem totius nec non Lusatiæ Infer. Præfectus & Gubernator a SILESIÆ mortuus: FERDINANDO REGE constitutus, Provincias illas magna cum Nomini Existimatione administravit, jam satur annorum, sexagenarius quippe, optime meritam de Patria Animam DEO reddidit: Frid. Kal. Junias Francofeinii, ubi & Corpus Ejus magnifico Funere cohonestatum, ut & nobilitatem Generis & eximiam Principis optimi Virtutem decebat. Thori consortem is habuit Annam: Johannis Ducis Saganensis & Glogoviensis Filiam, quinquennio post VI. Kal. Nov. defunctam, e qua liberos suscepit duodecim, ac in his quatuor Filios superstites: Joachimum: Henricum: Joannem & Georgium.

Fœdus Smalcaldicum:

Caspar a Schönaich: Cancellarius Megapolitanus:

Fœdus Smalcaldicum, quod inter Ducem Saxonie Electorem ac ceteros Principes qui Confessionem Augustæ una exhibentes, Sententia Cæsaris damnati erant, exeunte an. 1530. in sex annos læncitum, juxta Decretum mensis Decembris. Smalcaldicæ factum, in annos decem prorogatur. Ad cujus Societatem cum cæteris ineundam cum Henricus Dux Megapolitanus, Saxonie Electoris Johannis Fridrici Avunculus proficisci constitisset, Cancellarius Caspar Schönaich: Eques Silesius: perpetuo eum a fœdere dehortatus, profectionis die jam indicta ac Equum consensuro Principi tandem persuasit, ut iter illud intermitteret. Quod Cancellarii Consilium, postea, bello Germanico infelicitate cedente, toti Ditioni Megapolitanæ fuit salutare.

Anno

CHRISTI 1537.

Clades Christianorum prope Ezechum:

FERDINANDI REGIS Copiæ florentissimæ Persidia vel certe incuria Joannis Cazaneri summi eorundem Ducis & Imperatoris d. 10. Octobr. in Savia prope Ezechum ad Dravum Fl. magna clade adfectæ & profligatæ sunt. Cazanerus cum suis turpiter fugit: Ex Germanis Bojemis Austriacis & Silesiis fugæ quidem Turpitudinem detestantibus & hostibus fortiter resistentibus sed multitudine superatis aliquot millia occubuerunt, multi e Ducibus capti & Constantinopolim in tristissimam Servitutem abducti sunt.

Sophia: Ducis Lignicensis mortuus: Hieronymus a Biberstein: Ducatum Glogoviensem Pignoris nomine obtinet:

Sophia Friderici Marchionis Brandenburgici in Franconia Filia, Fridrici II. Ducis Lignicensis ac Bregensis Conjux, Fridrici III. & Georgii II. Mater, Princeps optima die XVI. Maji Vitæ finem fecit.

Ducatus Glogoviensis Hieronymo Baroni Bibersteinio, Domino Soraviæ quatuor ac triginta millium aureum numum nomine hoc eodem anno oppignorata est.

Kal. Sept. obiit Simon Rosenberger: Ecclesiæ Noviforensis Pastor: cum prius Superior fuisset ad D. Adalbert. Wratisl.

D. 6. Febr. obiit Caspar Scheps: Consul Svidnicensis: Vir magnæ Prudentiæ.

Johannes L. B. de Rechenberg mortuus:

D. 9. Sept. obiit Pragæ Johannes de Rechenberg in Windisch Bora: L. B. in Schlava & Wartenberg: S. C. Majestati a Consiliis bellicis: Dnus Freystadii: ein versüchter treuer Kriegs-Held.

Anno

CHRISTI 1538.

Nuptiæ FRIDRICI III. DUCIS LIGNICENSIS & HENRICI DUCIS MONSTERBERG. cum Filiabus HENRICI DUCIS Megapolitanus:

Henricus Dux Megapolitanus duas Filias duobus Silesiæ Principibus, Catherinam Fridrico III. Duci Lignicensi ex antiqua Poloniae Regum Stirpe, nusquam interrupta Sanguinis Serie, oriundo, qui Nuptias Lignicii ipsis Bachanalibus celebravit, Margaritham autem Henrico Duci Monsterbergensi, Caroli Filio, Henrici Nepoti, Georgii Boëmiae Regis Pro-Nepoti elocavit.

FERDINANDUS REX IV. Kal. Junii Wratislaviam, Pontificis & Venetorum Legatis comitatus venit, ibique ad tertiam usque hebdomadam in Aula, quam vocant, Cæs.

* Plura de Eo Henelius in Chronico Monsterbergensi.

Cæsarea substitit. De Auxiliis contra Turcam præstandis interpellati ab eo Principes atque ordines Silesiæ duo levis armaturæ Equitum millia per quinque menses alenda, promiserunt: Tractatum & de Nuptiis, inter Elisabetham Regis Filiam & Sigismundum Augustum Polonia Regem. Nec ita multo post inter FERDINANDUM & JOHANNEM WAIWODAM his Conditionibus convenit, ut quoad viveret uterque Regis Pannoniæ Titulo uteretur, & bello capta retineret: JOHANNES autem defuncto Jus omne ad FERDINANDUM Ejusque Liberos rediret.

Joachimus Marchio Brandenburgensis S. R. I. Septem Vir Ducatum Crosnensem in inferiori Silesia hæreditarium * accepit, Crosnæque Ducem se de Consensu FERDINANDI REGIS scripsit. Ab Eo Tempore Marchiones Ducatum illum a Silesia avellere conati sunt: nullas certe Contributiones cum reliqua Silesia persolverunt, quæ de Re Principes atque Ordines non semel conquesti fuerunt.

Abstulit hic Annus Balthasarem ** Necherum: virum Nobilissimum, utriusque Ecclesiæ Wratislav. Canonicum, quem frater Nicolaus gemino Epitaphio, uno in Æde D. JOHANNIS: altero in Æde S. Crucis, in quo & conditus est, honoravit, & amplissimum ac prudentissimum Joannem *** Metzlerum: J. V. D. Reip. Wratislav. Senatorem primum: Scholarumque Præsidem, sic earum amantem, ut non raro etiam Lectiones in iis habere, & Auctores Græcos & Latinos interpretari nullo honoris detrimento solitus fuerit; Præfecturam Urbis & Ducatus gesser: Mortem vero obiit postridie Kal. Octobr.

Anno

CHRISTI 1539.

Cometa in X Solem sequens mense Januario conspici ceptus est, Hasta Species erat longissimo Tractu ab ala Pegasi ad Pedem Ejus projecta. Accedebat autem, non tardissimo motu ab occasu Brumali ad Andromedæ Caput ubi post paucos Dies evanuit.

Eodem mense Fatís concessit URSULA: Caroli Ducis Monsterbergenfis Filia, Princeps maxime pia & devota, quæ Monasticæ Viræ pertasa, licet arctissime Freiburgi Monasterio conclusa teneretur, divino tamen Auxilio mirabiliter inde fuit liberata: indeque cum Hieronymo Bibersteinio fœdus maritale iniit, Soravia in Lusatia post Mortem honorifice funerata.

Georgius Saxonix Dux, Pontificiæ Religionis acerrimus Defensor, cum duos Filios turbato mortalitatis ordine paulo ante amisisset, mœrore & curis ac Ætate confectus, magno cum Pontificiorum Principum Dolore die XV. Aprilis decessit, cum vixisset annos LXVIII. Hæredem Testamento reliquit Henricum Fratrem, Ejusque liberos Mauritium & Augustum: ea Lege ut si abolita Pontificia Auctoritate Religionem mutarent, CAROLO VI. & FERDINANDO Fratri Ditio cederet omnis: donec vel illi vel filii vel ex Saxonica Familia primus Agnatus impleverit Conditionem. Verùm Henricus qui puriorem Evangelii Doctrinam amabat, & Smalcaldico fœderi subscripserat, cum primum de fratris morte cognovit, conditione rejecta, Hæreditatem adiit, nec Ditionem modo Georgii Misnicarum & Thuringicarum sed & Ducatus Saganensis in Silesia Possessionem accepit: unaque cum Civili Gubernatione puriorem Evangelii Doctrinam adduxit, tantæque subito religionis Mutatione facta, ut cum Lipsiæ in festo Paschæ Missas & Sacra sua peregrissent Pontificii, festo Pentecostes ibidem Lutherus & Ejusdem Collegæ in Suggestis starent, ac latum Evangelii JESU CHRISTI præconium obirent: Nec Saganenses sibi in hac miranda Rerum Ecclesiasticarum Conversione desuerunt, qui cum Religionis reformatæ Exercitium statim ab Excessu Georgii in ipsis etiam Urbis Monasteriis inchoassent, paulo post ab Henrico Duce primum Pastorem Evangelicæ impetrarunt M. Benedictum Fischerum: cui ad-

Paw inter FER-
DINANDUM
L. REGEM. &
Johannem:
Com. Scepul-
ensem sancti
Crosnensis Du-
catus ad SE-
RENISS. DO-
MUM BRAN-
DENBURGI-
CAM transie:
Balthasar a
Nechern: Ca-
non. Wratisl.
moritur:
item Johannes
Metzler: Sena-
tor Wratisl.

Cometa appa-
ret:

Ursula: Duca-
sa Monsterber-
genfis: Hycro-
nymus a Biber-
stein Conjux
moritur:
Georgius Dux
Saxonix & Sa-
gani obiit:

* Vide quæ ad an. 1538. in Chronico Monsterbergenfi idem Henelius.

** Vitam Ejus Mart. Hanckius edidit de Silesiis Indigenis Eruditis Cap. LXXV.

*** Vid. l. c. Cap. LXXVII. Epitaphium Ejus in Æde Elisabethana prope supremam Aram hæc extat:

CLARISS. DN. JOANNES METZLER: J. V. D. CONSULARIS ORDINIS IN HAC
REPUBLICA SENIOR COLLEGA: VIR PRUDENS: FIDELIS: ET IN UTRIUS-
QUE ORATIONIS FACULTATE LATINÆ ET GRÆCÆ CELEBRIS DOCT. OBI-
IT ANNO DMNI M. D. XXXVIII. D. II. Octobr.

juncti postea Diaconi duo, Fabianus Thime Goldbergerensis, nec non Joannes Halbrot sive Hemiartus; Lutheri Contubernalis & Discipulus.

Jacobus Episc.
Wratisl. mori-
turi succedit
BALTHASAR
a PROM-
NITZ:

JACOBUS * EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: doctissimus atque dignissimus Praeful, Paralyti primum, deinde febri correptus diem extremum clausit postridie D. Bartholomaei, annos natus LVIII. cum Episcopatu praefuisset annos XIX. primus Episcoporum Nissa in aede D. Jacobi eodem quo lectus fuerat die in monumento marmoreo arte praeparato conditus. Vir fuit magna Vi animi & Corporis, Eruditionis, Prudentiae, & Eloquentiae laude clarissimus, qui publice privatimque magnam sibi Auctoritatem & Regum atque Principum Amicitiam favoremque comparavit. Nissensem Curiam eo Tempore cum Regi Budae adestet, Incendio absumptam reparavit, & novam plane extruxit. Sub LUDOVICI REGIS obitum FERDINANDUM Boemiae Regem suo Jure, Ordinum Silesiae nomine cum laude salutavit, Matrimonium inter Sigismundum Augustum Poloniae Regem & Elisabetham FERDINANDI REGIS filiam REGIS sui mandato Posnaniae consecit. Silesiae Universae ab Eodem cum Imperio Praefectus magna cum dexteritate eam Provinciam gessit, orta ex Diffidiis Religionis Certamina sapienter mitigavit, nec ad Saxitiam erga Ecclesias nascentes sese accendi passus fuit. Electus in Ejus Locum a. d. 7. Septembr. BALTHASAR PROMNICIUS: ex Nobilissima Promnicioorum Domus Lessendorffiae in Ducatu Glogoviensi Familia oriundus.

JOHANNES
HENCKELI-
US Canon.
Wratisl. mo-
ritur:

JOH. HENCKELIUS: Layczov. Decretorum Doctor, apud MARIAM Hungariae Regiam CAROLI V. ac FERDINANDI I. Caesarum Sororem Ecclesiasticae, apud Cassovienses autem Parochi munere functus, idemque Canonicus Ecclesiae Wratisl. Cathedralis, obiit hoc anno Mense Septembri: Quem amicum fuisse & in Pretio habitum magno illi Erasmo Roterodamo ternae hujus ad illum testantur Epistolae, in quibus totidem, undevigesimo nimirum, vigesimo & sexto, ac vigesimo legendae, in quarum prima sic inter alia: Non hic Te, inquit, praedicamus Vir optime sed misericordiae DEO pro dotibus amplissimis quas in Te contulit, & per has in Te *evangelii* gratias agimus, ex animo gratulantes inelyrae Reginae MARIAE feminae ut audio tum pia tum prudenti, vel toti potius Ungariae, in qua hic impensius optamus florere Christianismum, quo magis patet eorum Incurfionibus qui Christianae Ditioni male volunt. Praeminet idem Ejusdem passim ad amicos cumprimisque ad Antonium Medicum sub annum superioris Seculi septagesimum & vigesimum: verbis hujusmodi: Ab Henckelio per hunc nullas accepi, ne nundinis quidem proximis: Quod Episcopum recusat, non dubito quin constet sibi Consilii sui Ratio, tamen ut nunc sunt Res mortalium praestat esse - - quam - - Cum in id Tempus incidisset quo Evangelicae Doctrinae Radix hinc inde diffunderentur, iisdem & ipse illustratus, Veritatem Evangelii non agnovit modo, sed & libello quodam de Capitibus Religionis scripto asseruit: Cujus rei Testis mihi locuples Ambrosius Moibanus, sic de eo anno CHRISTI supra sesquicentiesimum nono ac tricesimo ad Johannem Cratonem scribens: Doctor Johannes Henckelius: Canonicus Wratislav. libellum quandam scripsit Germanicum de Capitibus Religionis nostrae. Dedi Exemplar Hadriano Albino, Crucigero evulgandum traderet: Atqui nihil ille ad me misit, quid expectandum sit de libelli Editione, volui Te admonere, ut hominis officium in eo libello provehendo suscipias. Dabis igitur operam ut aut Lipsiae aut apud vos bono charactere excudatur. Idque ideo Tibi efflagitandum esse arbitror, ut Canonicis nostris liceat aliquid obrudere. Nam velint nolint, Henckelii Collegae sui Christianum Testimonium negare nunquam poterunt. Confessus est ille CHRISTUM palam: vellem ut & alii multi Verbum CHRISTI professum intelligant. Sepultus est in Aede Cathedrali, quam dixi, ante majorem Chorum versus Meridiem, non sine honore monumenti, quod Petrus Prockendorff V. J. D. Canon. Wratislav. & Mathias Auctus Medicinarum Doctor, Testamentumque Executores, Ei fieri fecerunt.

Caspar

* Vitam Ejus cumulatius l. antea c. Mart. Henckius exposuit Cap. LXXVIII.

Calpar Urfinus Velius: * Svidnicensis V. J. D. Orator Regius atque Historicus, & Calpar Urfinus
Majorum Gentium Poëta Græce latineque doctissimus, nec minus magnorum Virorum Velius: Poëta
Amicitias quam scriptis ab se editis clarus, Viennæ Austriacorum, ubi & Academiæ Re-
ctorem egit, præcepit in Danubium sponte an illara Vi incertum datus fatali mersus aqua
periit. Catalogus Rectorum Viennensium d. 5. Maji mane sub horam 6. amissum scri-
bit, aliis in Danubium dejectum, aliis meditabundum in flumen delapsum, aliis denique
Veneno sublatum suspicantibus.

Eodem hoc anno Acheronticus quidam Senex Wratislav. Christophorus Hörfel, ^{Exemplum A-}
homo locuples sed avaritia extrema famigerabilis, in neminem bonus, in se pessimus, ^{varitæ singu-}
cum fato propinquus sibi videretur, quicquid argenti, stanni, plumbi, aut similis mate- ^{lare:}
riæ habebat liqualem in unam massam conflagit, Vestes autem, Lectos, Lodices & id ge-
nus alia frustatim conscidit, omniaque illa, ut ne mortuus cuidam beneficeret, in Cloa-
cam abiecit: Quo facto, per aliquot Dies ab omni se Cibo potuque abstinuit, atque ita
Inedia Vitam finit.

III. Kal. Dec. ac biduo sequi, nix illa profundissima, sed minime diuturna cecidit, ^{Nix profunda &}
a qua plurimi deinceps annos computare soliti.

Anno

CHRISTI 1540.

JOHANNES REX HUNGARIÆ cum anno superiore Uxorem duxisset ELISA- JOHANNES
BETHAM Sigismundi Regis Poloniæ ex Bonæ Sfortiæ Conjugio primogenitam Filiam, ^{REX HUN-}
ex eaque filium d. 7. Julii suscepisset, gravi morbo correptus die 21. Julii, Anno Ætatis ^{GARIÆ mori-}
quingagesimo tertio mortem oppetit, Tutore Filioli, cui Johannis Sigismundi No- ^{tur:}
men, ut in eo Avi materni simul & Patris Memoriam repeteret, per Testamentum
constituto una cum Petro Petrovicio, Georgio Episcopo Varadiensi quem propter In-
dustriam ac fidem Exilii Tempore probatum, restitutus postea per Solymannum in se-
cretius Collegium allegerat, nec solum Varadinenſi Episcopatu sed & Quæstura Regni
quæ Dignitas primaria est ornaverat. Sed ejus Ambitione ac Temeritate Vultus a JO-
HANNES non Hungariæ tantum sed toti Christianæ Reipublicæ inflicto, ita recrudit
ut tantum non Interitus Regni quondam florentissimi sit consecutus. FERDINAN-
DUS sane Jura Successionis in Regno Hungariæ JOANNIS morte ad se devoluta de-
nuo urgens, ad occupandam Regiam Budensem non contemnendas Copias milit, Mi-
litiæ Præfecto Leonhardo Felsio: qui Familia in Rhætia superiore, Tridentinis Alpibus
atque Athesi propinqua, quam nunc Tirolim vocant, oriundus, Italicis Pannonicisque
bellis erat exercitatus. Ei Silesia quoque Georgius Warkorſch, Olsnæ minoris Com-
mendatæ CC. Equites cataphractos adduxit, qui circa Festum D. Michaelis Oppaviæ ^{Buda ab IMP.}
censi prope Blindenburgum cum reliquo Exercitu sese conjunxerunt. Et Budæ qui- ^{FERDINAN-}
dem, in qua se Regina cum Puero Regni Proceribus non paucis continebat, tumul- ^{DI I. Copiis}
tuario Incurſu tentata oppugnatio: sed cum fortiori Præsidio defenderetur, & res quam ^{frustra obſeſſa}
primo statim Imperu se perfecturum Felsius speraverat, præter opinionem in longum tra-
hi videretur, Obsidio soluta ac præter Albam Regalem & Castra quædam minora re-
cepta, nulla alia re majoris alicujus quæ momenti esset perfecta, in hiberna deductus Ex-
ercitus fuit, milite Silesio retro, qua venerat, abire permisso.

Fridricus Dux Lignicensis animadvertens tandem Theologos Lignicenses sinceræ Re- ^{Errores}
ligioni minus esse addictos, sed Dogmata amplexari Schwenckfeldiana, Joh. Sigismundum ^{Schwenckfel-}
Wernerum ad DD. Petri & Pauli Pastorem, Wittebergam mittit, qui a Philippo Melanch- ^{diani:}
thone de præcipuis Fidei Articulis interrogatus multiplicisque Erroris convictus, cum ab
eo desistere nollet, sed mordicus retineret, officio abdicare jussus, successorem accepit
M. Ægidium Fabri: Concionatorem orthodoxum.

Idem Fridricus Julio exeunte Hypothecæ Jure Ducatus Glogoviensis Possessionem ^{Ducatus Glo-}
nactus est, qui prius Hieronymo Bibersteinio Baroni oppignoratus fuerat. ^{govienſis Pi-}
Memorabilis hic Annus fuit ob intensissimum Æstum atque Siccitates & Vini Pro- ^{gnoris nomine}
ventum uberrimum. ^{ad Lignicenses}
^{Ducem tranſiit}

Anno

CHRISTI 1541.

FERDINANDUS REX bellum Turcicum instaurat, contributa ab Ordinibus Germa-
niæ Pecunia milites in Supplementum Pannonici Exercitus conscribuntur & in Pannoniam
demittuntur, præficiturque eis Wilh. Rogendorſius, Vir vivida senectæ, aulæ Regiæ Præfe-
ctus

* Vitam Ejus Marc Hanckius l. antea c. Cap. LXXVI. edidit.

ctus ac bello sub Auspiciis MAXIMILIANI CÆSARIS ante tricesimum annum contra Venetos in Italia gesto præclarum nomen adeptus. Coniunxit cum exercitu auxilia quoque a Bohemis & Moravis & Silesiis convocata, Budamque versus contendit, & viduam Johannis cum filio Infante obsidet. Illa Solymanni Turcarum Imperatoris Auxilium implorat, qui præmissis Copiis ad Budam ipse venit; Ferdinandi Copia trans Danubium Ponte navali stratum, aufugere Pestum conata, tristissimam Cladem, partim in Littore Budano concisa, partim in Danubio submersa acceperunt. Qui transierant, consternatis Animis Pestum etiam aufugientes, Tormenta & Commearum ac Supellectilem pretiosam omnem, cum omni bellico Apparatu, & ipsa Urbe Pestum Turcis possidendam reliquerunt. Solymannus cum Joannis Filium Infantera ad se in castra mitti iussisset, fraude interea Militibus suis immixtis Budam occupat, Regina reddito Filio nunciat, se Urbem ac Arcem sibi retenturam donec Puer adolefcat, eo quod ipsa contra Germanos Hostes eam tueri non posset, sibi vero imprimitis molestum foret, quotannis cum Exercitu advolare, ergo decrevisse ut ipsa Transylvaniam cum filio habeat, simul cum inferioris Ungariæ Parte, ac Lippæ & Temeswaræ Ditione, atque iis quas JOHANNES superstes obtinuisse Salis & Auri Fodinis quæ in finibus Poloniæ. Addidit & alia quadam, quibus intellectis Regina cum mœrore gemitu & lachrymis Tyranni Perfidiam sentiens Urbe ac arce excedere coacta est, ac hunc in modum potitus Regia Hungariæ Sede Solymannus: qui II. Septembr. ingressus summum Templum Deo suo gratias egit pro Beneficio capæ Urbis. Quæ quidem Res ut in summis Angustis FERDINANDUM constituit, ita ingenti Terrore vicinas Provincias concussit, adque arma capienda excitavit. Ac Moravis quidem auxiliares Copias orantibus Fridricus Lignicenus Dux C. Equites ac Vexillum Peditum e Silesia ductore Joh. Oppersdorffio submisit: qui castris ad Skaliezum positus tantisper illic substiterunt donec de abitu Solymanni certo cognitum. Rogendorffius infelix inauspicata Expeditionis Dux, qui in Castris potius mori quam ignominiosa Cladi superesse mallet, navigio a familiaribus impositus, exindeque Comaronum ductus est, cumque Viennam terrestri Itinere adveheretur, Scinavia quod oppidum in magna Danubii Insula Comorriensi, Vulneris quod acceperat & Animi Dolore extinctus est.

Henricus Dux
Saxonie & Sa-
gani obiit:

Henricus Dux Saxonie, Ducatus Saganensis in Silesia Dominus, Vitam hanc cum cœlesti commutat, XV. Kal. Septembr. annum Ætat. LXVIII. jam egressus, paucis post nuptias Filii cum Agnete Hassiaca Mensibus. Mauritius igitur ante annos annumque gerens Curasque viriles, ditionum Paternarum Gubernationem suscepit, Fratre Augusto XV. annorum adhuc adolescente.

Anno

CHRISTI 1542.

Virtus Silesio-
rum in Bello
Turcico exhi-
bita: JOANNIS
OPPERS-
DORFFII &
SEBASTIANI
RIBISCHII:

In Comitibus Spirensibus FERDINANDO REGI auxilia Imperii ad Turcicum Bellum, quo & Pannonia Orbi Christiano redderetur, & gemina Clades quarum alteram Imperator ad Budam, alteram ad Execkium acceperat, vindicaretur, decreta sunt, & viritum Pecunia ad militem alendum ceterosque belli sumptus in singulis Germaniæ Provinciis collecta. Idem in Regionibus FERDINANDO subditis factum: quibus cum Februario Mense Pragam indictus esset Conventus, de ratione belli gerendi Consultatio habita fuit, cui Silesiorum nomine interfuit JOHANNES OPPERSDORFIUS: rei militaris eximie peritus. Suscepta Expeditio mense Junio Exercitu circiter LXII. milibus Equitum & Peditum instructo, supremoque Duce Joachimo II. Elect. Brandenburgico: cui se Mauritius, Saxoniæ, impiger cupidusque belli, Virtutisque in eo ostendenda juvenis voluntariam Militiam Patriæ Reique publ. professus, Dux, nec non Silesiæ Duces aliquot conjunxerunt. Caterum cum negligenter bellum administraretur, tandem irritò Conatu Pesti oppugnatione deserta, Exercitus tanto Sumptu & Expectatione totius Europæ collectus, re prorsus infecta rediit. Mauritius Saxo parum abfuit, quin vel interficeretur vel saltem caperetur a Turcis. Adrepentinam enim hostium Impressionem armis ipse alacriter arreptis longe ante alios in Prædam agentes irruir, Stipatores & alios, qui Auxilium ferrent, non præstolatus. Audacius autem & incautius cum vehementiore Impetu inVectus, in Agmen incidit Turcarum, ubi dum dimicet fortiter Equus labitur. Collapso instant Turcæ, & hostis jam necem Principi minatur: cum unus ex Satellitibus Sebastianus Ribischius Turcam illum, qui Corpori Principis Vestigium impresserat, obruncat, repellit reliquos, certus mori potius quam Ducem de-
dele-

deferere: Interim multis e Castris advolantibus Turæ in fugam vertuntur: Ac Satelles quidem præter Spem Mauritium præfenti Discrimine eripuit, ipse tamen multis Vulneribus acceptis in Castra delatus pulcherrimo fine Vitam clausit, cum heroice pro Principis suo decertasset.

Circa Finem Mensis Augusti Magna Locustarum Agmina in Silesiam involarunt, quæ tanto vagata sunt numero, ut Cæli Conspectum hominibus adimerent, & scdam Deformatem in Campis relinquerent. Eadem Calamitas Poloniam quoque excepit, qua occasione arrepta Jodocus Wilichius: Philosophiæ ac Medicinæ D. Vir literatissimus & facundissimus, Cracoviæ, ubi tunc Electoris Brandenburgici cum Præsule Libusiano Georgio a Blumethal Legatum agebat, eruditum dialogum de Locustis conscripsit ac publici Juris fecit.

Anno

CHRISTI 1543.

ELISABETHA: FERDINANDI REGIS Filia primogenita prid. Non. Maji Conjux datur Sigismundo Augusto Polon. Regi, quæ tamen vix biennium exegit in Matrimonio, e Vitæque sine Prole excessit Vilnæ Lithuanorum, ibidem sepulta.

Solymanus Turcarum Imperator in Hungariam reversus Strigonium novendecim dies obsessum proditione Francisci Salamancæ in Potestatem suam redigit postmodum die D. Laurentii: Quinquecelesias Episcopalem Urbem Solo æquat: Talam: Valpoviam ultra Dravum Fl. sitam & alia insignia Regni Hungarici loca occupat: Albam Regalem denique ubi venustorum Regum Corona servabatur & Sepulcra fuerunt, expugnat, Præfidiariorum nostrorum paucitate non resistere valente tantis Viribus. Tamen vero Ferdinandus Rex ad commune malum arcendum subiectos sibi Populos evocaret, itque partim affectu partim periculo excitati in Obsequium lubentes venirent: Exercitus tamen Regius, quod & Tempestas esset minus commoda, & hyems instaret, ultra Posonium non progressus, nulla re memorabili gesta retrocessit. Silesiacorum in ea Expeditione Copiarum Dux fuit JOACHIMUS L. B. MALCZANIUS: Magister autem Equitum HENRICUS GOTSCH de Hertwigswalde: cui postea cum in morbum incidisset suffectus Johannes Oppersdorfius, quem ducentis Equitibus vexilloque lectissimorum Peditum, machinis quibusdam fulminibus grandioribus attributis FRIDRICUS Lignicensium Princeps præfecerat.

GEORGIUS Marchio Brandenburg. Dux in Silesia Carnoviensis: nec non Oppolienfis: & Ratiborienfis Ducatum Hypothecarius, Fridrici F. Alberti Achillis Germanici Nepos: Princeps pius: veræ Evangelii Doctrinæ amans: justus: constans & magnanimus, Onoltzbachii moritur die 27. Decembr. Etatis anno LX. relinquens unicū Filium quinquennem Georgium Fridricum ex tertia Coniuge Emilia: Henrici Saxoniarum Principis F. Mauriti & Augusti Sorore genitum, & Filias: Annam Mariam: Christophoro Duci Württembergensi: Sabinamque, Johanni Georgio Elect. Brandenburg. postea nupram, ex secunda Coniuge Hedwige, Caroli Monstherbergenfis Filia susceptas. Primam Coniugem Beatricem: Johannis Hunniadis F. Mathiæ Corwini, Regis Hungariæ Sororem, Bernhardi Comitis de Frangepan Viduam in Hungaria duxerat de Consilio Wladislai Regis Avunculi sui, apud quem educatus est ac vicissim Educationi Ludovici Regis Amicitini sui præfuit, quo a Turcis interfecto in Franconia potissimum sedem habuit, & suam ac Nepotis ex fratre Casimiri Alberti Pupilli ditionem, pie, prudenter ac iuste usque ad Exitum Vitæ gubernavit.

XVII. Kal. Junii decessit Mathias Auctus: M. D. Physicus VVratisl. Ordinarius: ad D. Mariæ Magdalena sepultus, ubi & monumentum Ejus visitur.

Anno

CHRISTI 1544.

Ad urbem Nissam, ut memoriæ prodidit Lycosthenes de Prod. & ostent. grandines increpuerunt inusitatæ plane Magnitudinis, unde Terra Ejus Regionis longe lateque vastata fuit.

Principes atque Ordines Silesiæ mensē Martio VVratislaviæ convenerunt, ubi non solum certus constitutus modus exigendarum Contributionum, sed & ratio inita personalis Expeditionis, siquidem illa Solymano forte in Hungariam redeunte, opus foret.

Locustarum
agmina:SIGISMUNDUS
AUGUSTUS
POLON. REX
duci
ELISABETHAM
AUSTRIACAM:Albam Regalem
Solymanus expugnat:Virtus Silesiorum:
JOACHIMUS
L. B. MALCZANIUS:
HENRICUS
GOTSCH
ab Hertwigswalde: & JOHANNIS
OPPERSDORFII:Georgius Marchio
Brandenburg.
Dux Carnoviensis
moritur:Mathias Auctus:
Med. D.
moritur:

Comitia VVratislaviæ habita:

Henr. Ribisch
Quæstor Re-
gius moritur:

Henricus Ribisch Legum Doctor: Vir sagax & Prudentiæ Civilis non minus quam humani ac divini Juris Consultissimus, e Syndico Wratislaviensis Reip. sic Pohlus attestatur in Hemerologio Wratislav. FERDINANDO REGI a Consiliis & Provinciis Silesiæ ac Lusatiæ Quæstor Generalis, die X. Nov. e Vita excessit, Ætatis ann. LIX. funeratus VVratislavia in adæ D. Elisabethæ, ubi Splendidum Ejus visitur Monumentum.

Fœmina se ma-
rem fugit:

X. Kal. Septembr. in eadem Silesiæ Metropoli fœmina quadam ulticibus flammis exusta fuit, quæ Virum se esse fingens, cognomento Hans Lofe: tres ordine Uxores duxerat, & Pene coriaceo in Congressu usa fuerat, donec a postrema Uxore quæ vidua erat, fraudemque cognoverat, prodita fuit.

Virtus Silesio-
rum JOANNIS
OPPERS-
DORFII &
CONRADI
NIMTSCHII
in Bello cum
Gallis gesto:
irém JOH.
BERNH. L. B.
MALCZA-
NI:

In bello Gallico, quod adversus Franciscum Regem CAROLUS IMP. hoc anno gessit, Virtutis suæ egregia ediderunt Documenta, Johannes Oppersdorfus & Conradus Nimcius: Nobiles Silesii: uterque ob id a CAROLO catena aurea trecentorum coronatorum donatus, & in Ordinem Equitum auratorum relatus. Stipendia quoque eo in Bello inter Auxiliares meruit Johannes Bernhardus L. B. Malczanius Silesius: FERDINANDI REGIS Dapifer.

Anno

CHRISTI 1545.

Nuptiæ repe-
titæ inter Bran-
denburgenses
Marchiones &
Duces Ligni-
censes:

Johannes Georgius Marchio Brandenburgicus: Joachimi II. Elect. F. annum Ætatis ingressus vigesimum, ex Consilio Parentis uxorem ducit Sophiam: Fridrici II. Lignicensium ac Bregensium Ducis Filiam, vicissimque Georgius II. Dux Lygio-Bregensis, Fridrici II. Filius, cum Barbara Ejusdem Joachimi II. Elect. Filia, Berolini ipsi liberibus apparatissima pompa nuptias celebrat: ex quo istæ duæ Familiæ fœdus hereditarium sive successorium, ut vocant, inierunt, quod postmodum Ferdinandus I. Rex, Boëmæ nomine ratum habere noluit.

D. 23. Junii in Ducatum Saganensem venerè Illustrissimi Saxonie Duces Mauritius & Augustus: atque aliquot isthic dies commorati fuerunt.

Imagines in
Cælo visæ:

Altero Die post Pentecoste in Silesiæ hæ, ut Peucerus de Teratoscopia Autore est, visæ sunt Imagines: Duxit ab Oriente instructam Aciem Ursus, cui ab Occasu Leo armata manu occurrit: intra Exercitum utrumque lucidissima emicuit stella. Mox congressi inter sese utrinque dimicarunt acriter: ut distillare ex faucibus Corporibus Sanguis ubertim & ex anima concidere Ursorum viderentur Cadavera. Inter præliandum Aquila ex præcella rupe supra Copias Leonis sese vibrare alarum remigio visa est. Ubi depugnatum esset, quasi dirempto Certamine Leo rursus inter suas effulsit Cohortes, Ursi nulla apparuit Species, sed prostrata & sparsa jacuerunt Cadavera: qualiter Exercitus constiterat, quibus adstiterunt Senes Canicie spectabiles & venerandi. Finito Prælio reduxit Exercitum ad occasum Leo: quo aliquo usque progresso, quidam albo & ornato vectus Equo a Copiis ad Pugnam Locum rediit, atque in eum Equum juvenem cataphractum ibi stantem collocavit & versus ortum procedentem Comitatus cum cæteris Speciebus evanuit.

Legatus IMP.
ad Portam Or-
tomannicam:

Ex Comitibus Wormatiensibus Cæsar & FERDINANDUS ad Solymannum Turcarum Imperatorem Legatum mittunt, inducias sollicitatum, Gerardum Velrvichium, hominem doctum & Linguarum apprime peritum. Is primum unius anni deinde quinquennii Inducias confecit.

Libertas Ecce-
lesiæ Wratisl.

Extrat de hoc anno Reversalis & asscuratio Imp. Ferdinandi pro Summo VVratislav. & Ecclesiastica Libertate, cui non debeat præjudicare, quod VVratislavienses Ædes Abbatis S. Vincentii in Burgo sitas de Cæsaris mandato obsignaverunt.

Anno

CHRISTI 1546.

FERDINAN-
DUS I. cum
Familia Regia
VVratislaviam
adveniat:

FERDINANDUS REX cum uxore ac Liberis: MAXIMILIANO: Anna & Catherina, Vienna digressus post celebrata Olomucii Comitia in Silesiam perrexit, itinereque per Oppaviam, Leobschucium, Nissam facto in Vigilia Palmarum Wratislaviam venit, cumque post decantatam in Templo Cathedrali *δοξολογίαν*, benedictionem accepisset Sacerdotalem, in Curia quam vocant, Cæsarea divertit: ibidemque ad sextam usque hebdomadam subsistit. Quo quidem Tempore gravis Controversia inter

inter Bojemos & Silesios coram FERDINANDO agitata fuit: quorum illi non tantum e Wladislai Privilegio Anno Salutis 1510. sibi concessio, non licere ulli nisi Bojemo Silesiæ Praefecturam gerere contendebant, sed & reliqua illius Privilegii communis quod quasi Palladium quoddam est Libertatis Patriæ, Capita universa, ut per quæ non parum de Fastigio Majestatis Regiæ illiusque Juribus ac Regalibus decedat, impugnare atque convellere in animum inducebant. Contra Silesii Ejusdem Regis Privilegium, honestis Rationibus impetratum, urgebant, idque duodecim Annis, quam quod Bojemis indultum est, vetustius, ex quo cum per continuum Ejus & non interruptum Exercitium, plenum atque integrum Jus adquisiverint, nullo sibi modo posterius Bojemorum Privilegium præjudicare posse. Et ut maxime isti Clausula derogatoria priorum ac posteriorum Privilegiorum inniti velint, nihil tamen id obstat. Neque enim Potestatem habuisse Wladislaum Jus semel quæsitum Silesiis non consensu non consentientibus adimere, & in alium transferre, cum nec Imperator ipse, qui tamen Dominus totius Mundi dicitur, vel ex plenitudine Potestatis, Jus unquam suum auferre possit. Idque vel maxime quod Juris sit non incogniti, Privilegium antè per posterius non tolli, nisi in hoc Verbis expressis mentio fiat prioris, eoque non obstante posterius valere jubeatur: quod in hypothesi minime factum, & quæ plura alia in hanc Sententiam prolata sunt. Quoad cætera vero Capita, cum Adversariis ipsis parentibus Dignitatem Principis atque adeo Jus tertii concernant, minime se obstrictos ad ea respondere, sed Actionem institutam per Exceptionem peremptoriam, Tibi non competit Actio, quia tua non interest, elisam esse ostendebant: cum præce, ut ne Rex Jura & Privilegia Silesiorum, qui pro certo & indubitato credant, causam suam optima lege subnixam videri, ullam Partem imminui pateretur. Bojemorum tunc Causam egit D. Philippus Gundelius: Patavienfis: Oratione jam multo ante præmeditata: Silesiorum autem Wolfgangus Bock: Eques Silesius ac Fridrici Lignicensium Ducis Cancellarius, Oratione extemporanea sed disertâ & nervosâ, in qua graviter etiâ de Bojemorum Injuria ac Superbia conqueritur: Jus & Potestatem in Silesiæ Principes atque Ordines sibi vindicantium, jugumque adeo huic Provinciæ imponere molientium: cum tamen constet, Principes Silesiæ non bellica Vi oppressos ac subjugatos, sed sua sponte certis pactationibus intervenientibus se cum Bojemiarum Regno conjunxisse ac Regum quidem ipsorum, non autem Statuum Bojemiarum Vasallos esse, quin imò post Prælatos, præcipuum Regni Bojemiarum Membra: qui ob id a Regis etiâ Electione, quod Bojemi facere conentur, minime sint excludendi, quemadmodum non modo ex aurea CAROLI IV. Bulla Bojemica sed etiâ ex diversis Actibus ac præsertim ex eo, quod electum a Bojemis, Provinciis conjunctis inconsultis & invitis, Georgium Podiebradium Silesii repudiarent, novaque intercedente Electione Mathiam Hungariæ Regem sibi adsciverint liquido confirmari possit. Tamen vero Rex FERDINANDUS operam dabat, ut ratio aliqua iniretur, qua Controversia ista componi, nascentesque odiorum Ignes antequam in Incendium evaderent, restinguere possent, Conditiones tamen propositæ minus æquæ & honestæ Silesiis visæ. Itaque res omnis in aliud Tempus rejecta: Principibus interim & Ordinibus Silesiæ Privilegium suum a diversis Bojemiarum Regibus ex eo Tempore sibi confirmatum, sine ulla Interruptione ad hunc usque diem continuantibus.

Disputatum & de Pacto Confraternitatis live mutua Successionis quod cum Joachimo Elect. Brand. Fridricus Dux Lignicensis inierat, ut nimirum alterius gentis extincta alterius succederet: Sed quia Conventio ista non adhibito Consensu Regio facta, in Regis præterea Regniq. Præjudicium ac Detrimentum vergere videbatur, FERDINANDUS eam per Sententiam d. 18. Maji latam rescidit atque irritam pronuntiavit.

Diffidium inter Ordines quosdam de Præcedentia in Confessibus publicis ab Eodem Rege d. 22. Maji his Legibus compolitum: ut Ducatus Oppavienfis, cum is prior Regno Bojemiarum conjunctus fuerit, Glogoviensem antecedit, Barones Silesiæ qui Status Provinciæ, Svidnicenſibus ac Jauravienſibus Ducatum Legatis quibuscunque præferantur: e Baronibus ipsis qui antiquiore Familia natus aut qui prior Dignitatem meruit, prior sit his, qui eandem posterius sunt consecuti: in Wratislaviensi denique Ducatu primum Locum teneat Praefectus Ejusque vicarius: secundum Nobilitatis Wratislaviensis, Noviforenſis & Namslaviensis Legati: tertium Senatores reliqui aut qui alii a Senatu ad Comiticia ablegati.

Martinus Lutherus: XII. Kal. Martii Islebii Natali Urbe placide ex hac vita discessit: cujus Mortem statim secutum est Bellum Smalcaldicum five Germanicum, inter

Controversia
inter Bojemos
& Silesios:

ER ARTH
MAR ARTH
A. 1510
1510. 1511.

Elogium
V. Wolfgangi a
Bock: Cancellarii
Lignicensis:

Nullitas Pacti
Confraternitatis
inter Branden-
burgenses
& Lignicenses:

De Præcedentia
in Comitibus:

MARTINUS
LUTHERUS
mortuus:

ter CAROLUM ut IMPERATOREM & Germaniæ Principes, Federis Smalcaldici Socios calamitosum imo exitiale: in quo CAROLUS Victor defendentem se fortiter in Pugna captivum vidit Saxonum Ducem Joannem Fridricum, Septem-Virum creandis Imperatoribus, & ambiguis promissis redactum in suam Potestatem Philip-pum Landgravium Hassia.

Anno

CHRISTI 1547.

ANNA RE-
GINA ROM.
BOHEM. &
HUNG. obiit:

ANNA FERDINANDI REGIS Coniux: Wladislai Hungar. & Bohemiar. Regis Filia, Viduarum Orphanorum aliarumque Personarum miserabilium Patrona atque Mater Pientissima, tot adhuc liberorum fecundissima Genetrix, quippe cum quatuor Marito peperisset Filios: MAXIMILIANUM: FERDINANDUM: JOHANNEM, CAROLUM, & XI. Filias, Elisabetham, Annam, Mariam, Magdalenam, Catherinam, Leonoram, Margaretham, Barbaram, Ursulam, Helenam & Johannam, pariendi Doloribus superata d. 27. Januarii Pragæ ex hac Vita decessit, IV. Kal. Febr. pompa funebri elata & sepulta honorifice in Æde Cathedrali D. Viti: Arcis Pragensis, ingens sui desiderium Marito absenti relinquens, variis tunc Curis implicito & distracto, ob Bojemorum præsertim Defectionem, quorum Major Pars Auctoribus potissimum Pragensibus adversus Electorem militare, eo quod contra Regni Privilegia Expeditio illa extra Regni Fines suscepta videretur, ac præterea cum tota Domo Saxonia, cujus præcipuum & supremum Membrum, Bello non necessario invaderetur, Bojemis Pacta & foedera vetera de mutuis Auxiliis intercederent, Religionem insuper & alia quadam causata detrectabat, & inter se ac cum Electore Pædus inierat, Duce constituto Casparo Pflugio, cui XXX. peditum XII. autem Equitum millia ex Regni delectibus attributa. Nec deerant in Silesia & Lusatia, qui & ipsi in Partes Electoris propendebant: Verum has Molitiones omnes CAROLI IMP. celeritas, Vigilantia, & Felicitas antevertit: qui ad Mulbergam Electorem Saxoniar. die Dominico Misericordiæ DOMINI d. 24. April. captum in suam Potestatem redegit. Sunt qui Victoriæ illius duplicem Causam assignant: Prior quidem nimia militum quos secum retinuerat Elector

Victoria CA-
ROLI V. IMP.
ad Mulber-
gam:

* Quos ordinæ suo ex Monumentis authenticis recensere operæ pretium reor: fuerunt autem:

1. ELISABETH: nata 1526. 9. Jun. hor. 4. matur. Lincii: nupta Cracoviæ 1543. d. 21. Apr. SIGISMUNDO II. REGI POLONIÆ: MAGNO DUCI LITHUANIÆ: † 1545. 15. Junii: Vilnæ Lithuaniz.
2. MAXIMILIANUS II. ROM. IMP. HUNG. & BOH. REX: nat. 1527. Kal. Aug. hora noctis 11. REX BOHEMIÆ 1548. 14. Febr. ROMANORUM 1562. 12. Nov. HUNGARIÆ 1563. IMPERATOR AUGUSTUS 1564. † 1576. d. 12. Octobr. in Comitibus Ratisbonensibus.
3. ANNA: nata 1528. 7. Julii: hora matur. 4. Pragæ: nupta ALBERTO V. DUCI BAVARIÆ: 1546. 4. Julii. † 1587. 18. Octobr.
4. FERDINANDUS: ARCHIDUX AUSTRIÆ: DUX BURGUNDIÆ: STYRIÆ: CARINTHIÆ: COMES TYROLIS: natus 1529. 14. Jun. hora pomerid. 3. Lincii: † 1595. 24. Jan.
5. MARIA: nata Pragæ 1531. 15. Maji: hora pomer. 2. nupta 1546. 18. Jul. WILHELMO: DUCI JULIÆ & CLIVIÆ: † 1584.
6. MAGDALENA: nata 1532. 14. Aug. Oeniponte: DEO devota obiit.
7. CATHERINA: nata 1533. 25. Sept. hora 9. mat. Vindobonæ: nupta 1. 1549. Francisco Gonzago: DUCI MANTUÆ: qui † 1550. 2.) SIGISMUNDO II. REGI POLONIÆ: 1553. 5. Jul. † 1572. 28. Febr.
8. ELEONORA: nata 1534. 2. Nov. inter 5. & 6. hor. mat. Vindobonæ: nupta 1561. WILHELMO DUCI MANTUÆ: † 1594. 5. Aug.
9. MARGARETHA: nata 1536. 16. Febr. hora 2. pomer. † 1567. 12. Martii: hora 7. mat.
10. JOHANNES: ARCHIDUX AUSTRIÆ: nat. 1538. 10. Apr. hora 4. mat. Pragæ: † 1539. 20. Martii: hora 5. pomer.
11. BARBARA: nata 1539. 30. Apr. inter 8. & 9. hor. mat. Vindobonæ: nupta 1565. ALPHONSO II. DUCI FERRARIÆ: † 1572.
12. CAROLUS: ARCHIDUX AUSTRIÆ: DUX BURGUNDIÆ: STYRIÆ: CARINTHIÆ: CARNIOLÆ & WURTEMBERGÆ: natus 1540. 3. Junii inter 6. & 7. hor. mat. Vindobonæ: † 1590. 10. Julii.
13. URSULA: nata 1541. 24. Julii: inter 3. & 4. hor. pom. † 1543. 30. Apr. Oeniponte.
14. HELENA: nata 1543. 7. Januarii hora 8. pom. † Halæ Tyrolis 1574. 5. Martii.
15. JOHANNA: nata Pragæ 1547. 24. Jan. hora 8. pom. nupta 1565. FRANCISCO: MAGNO DUCI HETRURIÆ: † 1578.

Electo paucitas, quibus Copias Imp. & numerosas e veteranis collectas sustinere vix poterat: Bona Pars enim Exercitus Saxoniorum in Aditu Bohemix hostem operitura confederat, neque pauciores per omnem deputati Provinciam Oppida & Arces munitas obtinebant: Posterior vero Germanorum fatalis Securitas & inaudita prope Somnolentia. Hujus Victorix fama totam Europam passim pervagata, cum admodum consternati essent Bojemorum Animi, FERDINANDUS REX cum insigni & armato Comitatu Julio Mense Pragam venit, ubi cum depositis Armis & Tormentis remotus Is ex Civibus in Arce Pragenfi uti iussi se stitissent, supplicesque ante FERDINANDI Genua procumbentes culpam non sine Lachrymis deprecarentur, omnes in Arce tamdiu adservari iussit, donec de tota re FERDINANDUS decerneret. Quatriduo post supplicibus hæc dicta Leges: Proximis Conventibus fœdus initum abolerent, concerpis omnibus Sigillis: Privilegiorum & Immunitatum Exempla & Documenta omnia exhiberent, ex quibus quæ vellet Rex revocaret, aut si id visum fuerit, denuo largiretur & confirmaret: litteras item omnes, quibus Tribuum & Societatum Jura continentur, consignarent, quod ea Turbis ac dissensionibus Causam dedisse constaret: Arces dederent, & Jurisdictioni omni ac Vectigalibus renunciarent, fœderisque cum Saxone initi litteras traderent, Cerevisiæ Vectigal in annos tres promissum perpetuo dependerent: machinas bellicas omnes cum reliquo Instrumento in Arcem deducerent, ea quæ privatim quisque haberet arma, Uibus publicis in Curia deponerent. Dum hæc perficerentur, omnes in Carcere detenti, mox ex iis nonnulli dimissi, ex ceteris alii ad mortem, alii ad perpetuos Carceres damnati. E Baronibus ac Nobilibus complures in Jus vocati, qui se fidei Cæsaris permisissent, ii bonorum Parte mulctati aut Carceribus mandati, qui vero ad diem non venissent, penam perduellionis omnes commississe atque adeo honorem, Vitam & bona omnia amisisse pronuntiati, eorumque Arces & Prædia Fisco adjudicata. In Caput Casparis Pflugii Partium Ducis XV. mill. aureorum Pretium constitutum: Ex publicatis damnatorum bonis CC. aureorum millia corrasa, & ex Vectigalibus Pragenfis Curie Regi addictis in Fiscum redacta fuisse cc. xv. cl. aureorum annui redditus scripsere Cæsariani: quicquid vero sit, ex eo bello plus Emolumenti ad FERDINANDUM quam ex tota Germania sive subacta sive mulctata ad Cæsarem rediisse Thuano adfuerenti facile credimus. Cæterum instituta contra Bojem. Actioni a FERDINANDO REGE adhibiti fuerunt conjunctarum etiam Provinciarum Proceres, & e Silesiis quidem Wenceslaus Dux Teschinentis: Joachimus L. B. MALOZANIUS: Laurentius de Drahotusch Ducatus Oppavienfis Capitaneus: Balthasar Kitlicius & Balthasar Bibersteinus Barones: tum Mathæus a Logau: Ducatum Sydnienfis & Javorienfis Præfectus: Johannes Posadowsky: Capitaneus Ducatum Opolienfis & Ratiborienfis: Johannes Planckner: Judex Provincialis Ducatus Opavienfis: Franciscus Rotenberg: Johannes GOTSCH: Ducatum Svidn. & Javorienfis Cancellarius: & Georgius Schweinichen: Equites.

Sunt & alia quædam tunc cum Bojemis actitata, imprimisque Successionis in Regno Negotium, cui ex eo præbita occasio, quod circa hæc Tempora reperti nonnulli, qui non modo Juramentum & REGI & ipsius hæredibus ac officialibus præstari solitum, tanquam Friderici Privilegio liberæque quam habeant Electioni contrarium impugnarent, sed & vivo REGE Ejus Filium minime coronari posse contenderent, idque Vigore Decreti illius Comitiorum Pragenfium anni 1526. quod autem gravissime ferret FERDINANDUS sua & Hæredum suorum Jura in dubium vocari, eo tandem res perducta, ut in Comitibus hujus Anni Augusto Mense celebratis unanimiter ordines concluderent: Hæredes Majestatis Regiæ quod attineret, ut Bulla aurea CAROLI IV. IMP. VLADIZLAI item Litteræ quas vocant, Majestaticæ, tum FERDINANDI ipsius Litteræ reversales in quibus certus Successioni modus præscriptus firmæ ratæque permanerent, neque recedere ab iis in posterum ullatenus liceret. Videantur Acta ipsa Bojemica Typis hoc Tempore expressa.

JOHANNA, FERDINANDO REGI, filia nata 9. Kal. Febr. Successores: Dux Teschinentis: Episcopus Agriensis Regni Hungariæ Cancellarius: & Henricus Comes a Plawen: Regni Bojemæ Cancellarius: Successores Illustres Matronæ Domini Hoffmanni & Domini Leonis Uxores.

De Morte vero Conjugis REGIS ANNA hæc Bernh. Sturmius: Patcov:

Partu necta cadit FERDINANDI Regia Conjux

Ter nono ut retulit Janus in alta caput:

aliud:

aliud:

Clavigeri ter nona Patris Lux orta nitebat

FERDNANDI Coniux ut cadit ANNA nece.

SOPHIA
Lignicensis:
ELECT.
BRAND. Con-
iux moritur:

SOPHIA Lignicensis, Johanni Georgio Electori Brandenburgico nupta, Princeps optima postquam Filium Joachimum Fridricum in hac auram vitalem die 27. Jan. hor. 5. pomer. enixa fuisset, qui tamen Utero extractus semivivus vino lotus malvatico aliisque aquis pretiosis ægre respiravit, nono a partu die rebus humanis valē dicit.

quam Parens
sequitur FRI-
DRICUS II.
Dux Ligni-
censis:

Quam die 18. Sept. secutus Parens FRIDERICUS II. Dux Lignicensis & Bragensis: Silesiæ inferioris Præfex: Princeps optimus & Ecclesiarum Pius Nutricius: cum annum ætatis ageret LXVIII. sepultus Lignicii in Æde D. Johannis, ubi Monumentum ipsius & duarum Conjugum: ELISABETHÆ Polonicæ an. 1517. a. d. 16. Febr. ab inito Matrimonio mense decimo quinto nondum expleto cum peperisset ipsi Hedwigin in Cunis mortuam, defunctæ: & SOPHIÆ Brandenburgicæ an. 1537. mortuæ, conspicitur magnifice extructum. Filios ex SOPHIA reliquit FRIDRICUS III. & GEORGIUM: inter quos Ditiones paternæ hoc modo divisæ, ut FRIDRICUS Lignicum, Goldbergam, Hanoviam: Lubenam: Gradisbergam: Walsladium cum Jure hypothecæ in Monsterbergensi & Francofeinenfi Ditionibus retineret: GEORGIO vero Brega, Olavia, Nimcium, Sirela, Bicina, Cruciburgum, Wolavia, Steina, Wincigium, Rauda, Ricina & Herrnstadium cederent. Merito inter præstantes Principes FRIDRICUS is refertur: nam Divinum Evangelium reverenter amplexus est, pie vixit, tutum Hospitium Ecclesiis CHRISTI & piis Scholis præbuit, non fuit sumptuarius, a Consiliis Tyrannicis abhorruit, sobrietatem & Parsimoniam amavit. Itaque DEUS tum ipsius tum Subditorum fortunas & res auxit: namque Ducatus Glogov. & Monsterbergensem aliquamdiu oppignoratos habuit. Cum filio Georgio protecturus Bregam Die Petri & Pauli se in Viam dedit, sed cum venisset ad Pagum Pore ægrotare cœpit, triduumque propter Invalerudinem ibi commoratus inde Lignicum relatus est, & Sabbatho post diem Exaltationis S. Crucis in Professione Invocatione & fide FILII DEI placide in DOMINO obdormivit, ac die Lunæ post in Æde D. JOHANNIS in Sepulchro quod vivus sibi suæque familiæ fieri fecerat, humatus est.

Johannes Hessus:
Theol. D.
moritur:

Fuit & hic Annus fatalis Johanni Hessio: Theol. D. & Pastori Wratislav. ad D. Magdalenæ ubi cum Divina Oraacula summa fide sinceritateque juncta Vitæ Integritate Populo interpretatus esset, ceterasque Pii Pastoris Partes diutissime peregisset a. d. 5. Januar. intempestiva magis Ecclesiæ de qua optime meritus fuit, quam sibi morte ad DEUM migravit cum ætatis annum LVI. ageret.

Anno

CHRISTI 1548.

SIGISMUNDUS I. REX
POLONIÆ
obiit: succedit
F. SIGISMUNDUS
AUGUSTUS:

In Polonia REX SIGISMUNDUS I. qui inter quatuor Fratres Casimiri M. Filios minimus natus, Dux aliquamdiu Oppaviensis & Glogoviensis nec non supremus Silesiarum Præfectus ad Regnum tandem pervenit, idque XLII. annos: menses II. sapienter & feliciter rexit, octogenario Major, Fato concessit Kal. April. ipso DOMINICÆ RESURRECTIONIS Die, relicto Filio unico Regnique hærede SIGISMUNDO AUGUSTO ex Bona: Johannis Galeacii Ducis Mediolanensis filia suscepto, qui FERDINANDI REGIS Filiam ELISABETHEN ante quinquennium in uxorem duxerat.

MAXIMILIANUS II.
Nuptiæ cum MARIA:
CAROLI V. filia:
IMP. Filia:
HENRICUS:
Dux Monsterbergensis moritur:

MAXIMILIANUS FERDINANDI Regis F. primogenitus Augusta ex Comitibus in Hispaniam proficiscitur, cum Patruæ suæ MARIA: CAROLI V. filia nuptias celebraturus.

HENRICUS DUX MONSTERBERGENSIS & OLSNENSIS: Caroli F. Henrici Nepos: GEORGH Bojemæ Regis Pro-Nepos: Princeps bonus ac laudabilis sed quem magna fortunæ varietas exercuit atque jactavit, ut sæpe illa optimis quibusvis noverca esse solet viris, Bernstadii fato concessit IV. Non. Sextil. ætatis anno XLII. relicta vidua MARGARETHA: Henrici Ducis Megapolensis filia e qua liberos mares tres, totidemque femellas suscepit, atque in his filios superstites HENRICUM & CAROLUM.

Die 29. Decembr. veneranda Canitie Senex obiit Sebastianus Angerer: Austriacus: primus reformatæ Religionis Pastor in Ecclesia Svidnicensi.

Anno

Anno

CHRISTI 1549.

XII. Kal. Febr. MAXIMILIANUS: FERDINANDI: Hungariae Bohemiae Romanorumque Regis Filius primogenitus, Archidux Austriae in Arce Pragensi designatur Rex Boemiae. Postmodum qui fuit D. Concordiae sacer Ejus Electionis publico omnium Voto facta est Declaratio.

Mense Aprili Conventus Principum atque Ordinum Wratislaviae habitus, a quibus FERDINANDUS REX per legatos suos postulavit, ut quandoquidem vigore Privilegiorum Regni Boemiae Primogenitus Regis Filius Patri in Regno surrogari debeat & vero Boemi MAXIMILIANUM Filium natu maximum Regni Boemici Successorem jam nunc denunciant, Silesii quoque idem facerent, ac pro Rege MAXIMILIANUM agnoscerent, DOMINI Tituloque Regio ipsi tributo: hac tamen conditione, ut ne vivo Patre Possessionem aut administrationem invaderet, id vero si tentaret, nemo ipsis obstrictus esse teneretur: Tamen vero Silesii graviter ferre visi sunt, se inconsultis ac praeteritis, Boemos de Successore pacisci fuisse ausos: haud tamen difficulter in FERDINANDI REGIS postulata consenserunt, & pro ipsius adeo Successore MAXIMILIANUM unanimiter ipsi quoque acceperunt, litteris ad hunc ea de re quam primum confectis.

Magdeburgensibus, ad quorum Tribunal ab inferioribus quibusdam Judiciis harum Provinciarum provocabatur, ab CAROLO V. IMP. proscriptis, FERDINANDUS REX provocationem illam Edicto sustulit, ac supremum Judicium ad quod Provocationes omnes, quibus casibus ex concessa, ex Boemia, Moravia, Silesia, Lusatia fierent, in arce Pragensi constituit.

Wratislaviensibus quod adversus FERDINANDUM REGEM graviter deliquisse arguerentur, dies dicitur Prae ad diem 5. Nov. qui cum sex ex Ordine Senatorio delegatos illuc misissent, neque Causam suam Regi satis probassent, in magnis versati sunt Angustiis, Henrici tandem Plavensis S. R. I. Principis, Regnique Boemiae Cancellarii cui ob id V. aureor. mill. dono data, nec non Mathiae Lausitici Consilarii Regii opera his Conditionibus FERDINANDO reconciliati, ut & Cerevisiae Vectigal perpetuo dependerent, & LXXX. aureorum millia pro multa solverent.

Eandem fere fortunam experta Svidnicensis & Javoriensis Ducatum Civitates, quae quod in bello adversus Electorem, auxiliares Copias Machinasque bellicas non misissent, Pecuniam solvissent quidem at minus probam, Imagines & Libellos famosos importari permisissent, in Electoris Captivitate magna Doloris & Commiserationis, nulla autem in Caesaris & FERDINANDI victoria Latitiae & Gratulationis Signa dedissent, non nisi multa numaria LIV. clo. aureorum depensa in gratiam sunt accepta.

FERDINANDUS tamen REX hoc anno Fridrico III. Lign. Duci Privilegia sua confirmat: vid. Goldast.

Mauritius Saxoniae Dux, Septem-Vir Imperatoribus creandis, jam anno superiore solemniter renunciatus, Saganensem Ducatum, qui LXXVII. annos in ditione ac Potestate Saxoniae Principum fuerat, FERDINANDO REGI pro Eilenbergensi in Saxonia ditione hereditarie resignat. Commissarii huic negotio destinati d. 18. Julii Saganum venerunt, a Rege quidem Christophorus Burggravius a Dohna in Königsberg: Johannes a Schlieben & Nicolaus a Metzrad: ab Electore autem Fabianus a Schönaich Ducatus Saganensis Praefectus & Simon Pistoris J. C. ut: qui cum a Juramento, quo Electori obstricti erant Subditos absolvisset, in Verba Regis Nobilitas die 20. Julii: oppidani autem biduo post jurarunt: Ducatus Praefecturam retinuit Fabianus Schönaichius. Facta & hoc anno pactorum sive foederum inter AUSTRIACAM & Jagellonicam Domum ac utriusque regnorum & Provinciarum subditos Populos renovatio: vulgo Compactata vocant.

Anno

CHRISTI 1550.

Canonici Regulares Ord. S. Augustini qui in Cœnobio Saganensi per decennium circiter sese continere coacti fuerant, cum praeterito anno in Choro superiore horas decantare Canonicas, Missamque celebrare coepissent, novo quo haecenus caruerant Abbate creato Integre Libertati hoc Anno restituti, Templum suum a Civibus

Ggg

bus

Comitia Wratislaviae habita:

FERDINANDUS I. Provocationem Magdeburgum sustulit:

Privilegia Lignicenses confirmata:

Saganensis Ducatus a Saxonum Imperio ad FERDINANDUM REGEM BOHEMIAE cedit:

bus huc usque occupatum recuperarunt, relicto tamen his Religionis Evangelicæ Exercitio in Templo Franciscanorum deinceps celebrando.

Ipso die MICHAELIS ARCHANGELI bono publico mortalis esse Bregæ Silesiorum cœpit JOACHIMUS FRIDRICUS: Dux Silesiæ Lygio-Bregensis, Princeps laudatissimus, Patre GEORGIO: matre vero BARBARA: Marchionissa Brandenburgensi.

Anno
CHRISTI 1551.

Ducatus Mon-
sterbergensis
relictio:

Ineunte anno Ducatus Monsterbergensis facta fuit relictio, FRIDRICO Lignicensi, cujus Patri fuerat oppignoratus, exsolutus aureis Hungaricis XL. cłs. ad quorum summam conficiendam Joannes Oppersdorfus decem millia mutuo dedit, totidem Georgius Abbas Henrichoviensis: reliquum aliunde Regis nomine ab Oppersdorfio contractum, cui & Præfectura Ducatus commendata fuit.

Bellum Silesio-
rum civile:

Nec ita multo post cum de JOACHIMO L. B. MALCZANIO nescio quibus de causis ad Obsequium revocando Principes & Ordines, REGE sic jubente, deliberarent, nec alia commodior videretur ratio, quam si Dynastia ipsius occuparetur, delectus ad id Oppersdorfus, qui nihil cunctatus, cunctis quantæ satis videbantur, Copiis, durissimo quamvis anni Tempore Wartenbergam contendit, cumque die 18. Febr. nullo fere negotio & Oppidum & arcem cepisset, Præsidio illi imposto ad Præfecturam suam rediit.

MAXIMILIA-
NUS II. ex
Hispania in
AUSTRIAM
redit:

MAXIMILIANUS FERDINANDI REGIS Filius cum Uxore Hispanica, quæ jam duos illi liberos Cygalis pepererat, in Germaniam postliminio reversus Patris in Hungaria & Austria fit Vicarius, quo eodem tunc munere in Boemia fungebatur Ferdinandus Frater.

Transylvaniam
FERDINAN-
DUS REX oc-
cupat:

Georgius, Episcopus Varadinensis cum suo arbitrio omnia administraret, ob idque Isabella Regina Johannis Vidua fidem Ejus suspectam habens ad Turcam de Eo questus esset, ad FERDINANDUM hoc anno inclinavit, Transylvaniam se illi si exiguis Copiis juvetur, traditurum pollicitus. FERDINANDUS igitur Joannem Baptistam Gastoldum, Italum cum Exercitu non contemnendo Ducem ipsi adjungit: qui cum Gastoldo in has Conditiones transegit, ut Isabella Filii nomine Transylvaniam in quam ipsa cum filio Infante Buda pariter & Hungaria reliqua per summam Perfidiam ejecta ab infido Patrono Sultano Turcarum Solymanno relegata fuerat, quamque Turcicæ Potentiæ impar rueri non possit, in Rei Christianæ Commodum FERDINANDO cum insignibus quæ secum habebat Regiis cederet, & Compensationis loco Opoliæ Ratiboriæ Monsterbergæ ac Francosteinii Principatus possideret: ætiorisque Amicitia causa Johannes Sigismundus ipsius Filius (sic enim non jam amplius Stephanus appellatur) Joannem Ferdinandi F. in Uxorem cum C. aureorum millium dote acciperet, As alienum a Patre & Matre ipsius contractum dissolveretur: L. cłs. aureorum quæ Isabella dotis nomine restitui deberent, a Ferdinando penderentur, & quousque omnia præstarentur Pignoris loco Cassovia Civitas Regina & Filio ad habitandum concederetur. Adfentens in has Conditiones Regina, Comitibus protinus ad Claudiopolin indicit, ipsaque ad Cænobium quod VIII. ab Urbe miliaribus abest, cum filio digressa, Insignia ibi Regalia, Coronam auream, Sceptrum eburneum inauratum, Orbis Figuram auream, Pallium Regale, Tunicam & Calceos, lapillis pretiosis & unionibus omnia ornata, unaque cum iis Regnum ipsum tradit. Gastoldus Insignibus acceptis ad Comitibus regressus Proceres Populosque in FERDINANDI Fide confirmat, & Obedientiæ illi Sacramento obstringit: cumque paulo post FERDINANDUS missis litteris Pacta inter Reginam & Gastoldum conventa rata haberet: ipsa non diu morata, contractis tamen prius fiduciariis Nuptiis inter Johannem & Johannam Ferdinandi F. per montes asperos Cassoviam versus Iter direxit, rebusque salvis incolumis illuc cum filio pervenit.

Turcarum Mo-
tus:

Cum vero Turcæ ægerrime hanc mutationem ferrent, cum ingenti Exercitu in Hungariam Graciæ Prætor missus est: quem licet nostri ab Obsidione Temeswaris depulissent, tum & Lippam ab eo captam Expugnatione receperunt, majores tamen illi Copias colligere cœperunt: Cumque Georgius vacillante fide, benivolentiam Turcarum Imperatoris, ambiciosius etiam quam FERDINANDI venari animadverteretur: Gastoldus Bincii quo cum illo profectus fuerat, sicarios in eum submittit, qui litteris per Secretarium allatis in Cubiculo subscribentem XIV. Kalend. Januar. trucidarunt, cum annis fere viginti summæ in Hungaria Auctoritatis & præcipuus Regis Johannis & postea.

postea Viduæ illius ac Pupilli Consiliarius, Quæstor & Tutor, ac nuper etiam non tantum Daciæ Palatinatu & Strigonienſi Episcopatu a FERDINANDO sed & Galeri purpurei honore a Pontifice donatus fuisset.

Interfuit huic Expeditioni e Sileſiis Joh. Oppersdorfius (Orestolfum Thuanus, ^{Elogium JO-} modo Opperstolfum vocat) qui coacto in Patria Equitum agmine eoque Oppaviz ^{HANNIS OP-} ^{ERSDORFII} lustrato in Transylvaniam primum, uti jussus erat, se recepit, inde in Hungariam Georgium & Gastoldum securus, Copiisque tandem in hiberna missis Gualæ Arci Præfectus, sequenti anno ad Zegedinum, licet ipse fortiter pugnans Vexillum Hosti, Virtutis Signum, eripuisse, Impedimentis omnibus amissis quam plurimos e suis delideravit.

Fridricus Dux Lignicenfis, excellenti præditus Ingenio Princeps, natura optima, ^{Fata Ducatus} ^{Lignicenfis:} insignique facundia non tantum in Germanico sed & Latino Sermone, cum admodum Ære alieno esset obrutus, ac rerum ipso potiunte pleraque accidissent FERDINANDO REGI ingrata, in Gallias hoc anno milicatum abiit, Interea FERDINANDUS Georgio Duci Brigenſi donec Filius Fridrici Henricus annos Pubertatis attigisset, Curam Ducatus Lignicenfis demandavit.

Anno

CHRISTI 1552.

Ineunte Anno Praga Bojemorum Comitia habita: ad quæ cum præter Moravos ^{Res Hungaria} ^{peſſimo loco} ^{constituta:} & Lufatios, Sileſiæ quoque (salvis tamen Provinciæ Privilegiis & Immunitatibus) comparuisse, auxilia non exigua ad Turcicum Bellum gerendum REGI decreta sunt. Imprimis autem hoc anno Res Hungariæ loco longe peſſimo: Temeswarum Arcem Nobilissimam ad fluvium Themes inter Lippam & Belgradum ad Daciæ fines interjectam longa & gravissima oppugnatione Mehemetes Bassa ad Deditionem coegit, contraque fidem datam Præſidiarios omnes cum fortissimo Præfecto Stephano Loczanio trucidavit: ultus Perfidiam Gastoldi, qui anno præcedenti Climannum, Ducem Turcicum, fide publica dimissum Lippa agmine ducentorum Equitum permiserat invadi: Paulo post Lippa, Solimofum, Chianadum, Zorvolum, Seczienum, Dregella, Giamartum & alia circumiecta Propugnacula a Turcis capta. Agria ipsa Mense Novembri arte obſeſſa: sed repulſi tamen ab Ea Turcæ non mæſcula tantum sed fœminea quoque Virtute. FERDINANDUS tot Cladibus fractus legatos ad Pacem a Solymanno obtinendam Antonium Verantium & Franciscum Zay: Byzantium ire voluit. Qui biennium in ea Aula frustra contriverunt, dum interea Res in Persia conficeretur.

In Germania Bellum a Mauriſio Saxone Electore adversus CAROLUM V. ^{Bellum Germanicum} ^{haurum} IMP. gestum dimissione captivorum Principum finitur: secutaque mox toti Imperio saluberrima Transactio Paſſaviensis, quæ Pacem concessit Confessionem Augustanam amplectentibus. Mauricius dein in Hungariam cum Exercitu descendit, sed nulla re memorabili gesta dimissis sub anni Exitum Copiis Wratſlaviam venit, ibique Valetudinis curandæ causa aliquamdiu ſubſiſtit.

FERDINANDUS REX Opolienſem & Ratiborienſem Ducatus a Marchione ^{Status Sileſiæ} Brandenburgico recuperat, Iſabellæ Regiæ paulo post ex Pactione tradendos, relicta tamen Marchioni Oderbergenſi Ditione ad Tempus Vita, ſicut Ei per litteras obligata erat, Dynaſtia item Beuthenſi cum fodinis metallicis donec ſuper Jure Marchionis Cognitio facta fuerit. Cæterum cum Pecunia debita Marchioni minime repræſentaretur, in Ducatu Saganenſi, Ditionibusque Biberſteinis Sora, Tribel, Fridland, hypotheca illi cum Conſenſu Ordinum Regni Bojemæ hæc lege conſtituta, ut ſi annum interuſarium, puta 9160½. floren. Hungar. 18. cruciat. aut intra quadriennium a die Michaelis hujus anni computandum integra debiti ſumma puta 183333. floren. Hungar. 30. cruciat. non perſolverentur, licentiam Marchio habeat & Potestatem præmemorata bona omnia & ſingula propria Auctoritate occupandi, retinendi, plenoque Jure poſſidendi ac fruendi, non ſecus ac ſi ipſius eſſent propria, eouſque donec ipſi ejusve hæredibus plenaria ſolutione fortis ſupra memoratæ, una cum omnibus expenſis in eam rem factis omnique adeo Damno & intereſſe ad Arbitrium fuerit ſatiſfactum.

D. 18. Julii MAXIMILIANO Auſtriaco Patre & Matre MARIA Auguſta ^{RUODOLPHUS} ^{II. IMP. na-} ^{ſcitur:} CAROLI V. IMP. Filia Viennæ Auſtriacorum vitam exorſus RUDOLPHUS: FERDINANDI primogeniti ſuperiore anno denati vicem ſubſtit, Avi Patrisque in Imperio futurus Succeſſor.

Elogium GE-
ORGI A
CZEDLITZ:

D. 20. Julii e vivis excessit Vir ut antiquissimæ Gentis ita Generosissimæ mentis Georgius a Czeditz, pagi Neukirch, qui in Dominio & Possessione Ejus Familiæ descendendum, non ex latere venientium, longe ultra trecentorum annorum lapsum continua & indirempta serie fuisse dicitur, Hereditarius, vel ideo hoc loco commemorandus, quod singulari DEI beneficio ad totos centum & decem Annos (natus quippe A. C. clō cccc xlii.) vitam produxit: tertio Ejus ac nonagesimo anno Sigismundum Filium, qui maximis postea muneribus & Dignitatibus effloruit, utque in Illustrem Baronum Ordinem cooptari meruit, genuit: ac præter hunc numerosam aliam Sobolem, magnam humanæ felicitatis Partem, post se reliquit: tam vegeta insuper & robusta quod mirari liceat Ætate, ut juxta Thebanum Ænigma, nunquam tripes, ne extremo quidem vitæ Crepusculo ingredi fuerit visus.

Johannes Coch-
leus moritur:

Ultimum & hunc Vitæ annum habuit Joannes Cochleus, de Patriæ Appellatione sic dictus, in qua est Cochleæ significatio, quales graduum in Ædificiis sunt (vicus autem ille est in Arenis Noricis) Canonicus Wratislaviensis, multis pro Ecclesiæ Romanæ Auctoritate scriptis editis clarus, præterea acer in disputando & in Comitibus ac Colloquiis Augustæ, Ratisbonæ, ac Wormaciæ sapius cum Principum Protestantium Theologis congressus, Wratislaviæ autem Eid. Januar. Ventis immaniter tunc favientibus, Ætatis anno LXXII. defunctus.

Fridrici Sta-
phyl Osnab-
rugensis Fata:

Fridricus Staphylus Osnabrugensis Westphalus, homo cæteroquin ab Eruditionis Doctrina non proflus imparatus, cum an. 1549. Wratislaviæ Uxorem duxisset Johannem Hessi Theologi Filiam, sequenti autem Demosthenis Orationem eam, quam habuit Athenis, reserans Epistolam, quam Philippus Rex Macedoniæ ad Senatum Populumque Atheniensem miserat, Juventuti Wratislaviensi in Auditorio D. Elisabethæ prælegisset, in Borussia inde profectus Ejus Provinciæ Duci Operam suam addidit, a quo Professor Academicus mox Consiliarius creatus, relicta subito Borussia Wratislaviam hoc anno remigravit, & Lutheri Doctrina ejerata ad Romanam Ecclesiam concessit, a Balthasare inde Episcopo vocatus, Sedem Nissæ fixit, sed cum vix annum isthuc mansisset in Austriam profectus se in aulam FERDINANDI REGIS insinuavit, & ut fidem faceret seriæ atque ex animo profectæ Conversionis, numero illorum se deinceps aggregavit, qui refellere debebant Defensores Confessionis Augustanæ.

Pestis Saganum
vexat:

IV. Febr. obiit Johannes Soharr: Notarius Wratisl. Magni illius Cratonis Socer. Pestilentia hoc anno Saganum grassata, magnam stragem dedit: Extinctus præter alios a. d. 3. Novembr. M. Johannes Zanderus, Ecclesiæ Pastor, Eruditionis, Pietatis ac Moderationis laude clarissimus.

Anno

CHRISTI 1553.

Pugna Sivers-
husiana:

Adversus Albertum Marchionem Brandenburgicum qui Alcibiadis Germanici cognomen possedit, hinc inde in Germania tumultuantem, auxiliares Equites Norimbergenfibus e Silesia submissi, quos ille Kal. Maji ad Bertingam Oppidum, antequam cum reliquo Exercitū conjungerentur, oppressos eo adegit, ut se cum omnibus suis traderent. Quo quidem Successu magis Albertus metui & confirmari eorum animi, qui cum eo se conjunxerant, adversarii autem timidiore reddi cœperunt. Nec ita multo post inter Albertum hunc & Mauritium Saxonæ Electorem ad flumen Visurgim in Saxonia Pugna illa Sivershusiana, sive Cadmæa potius pugnata, in qua scilicet victus flebat, Victor autem interibat.

CATHERINA
AUSTRIACA
SIGISMUN-
DO II. POL.
REGI nubit:

Catherina, FERDINANDI REGIS Filia, Francisci Gonzagæ Mantuæ Ducis Vidua, SIGISMUNDO Pol. Regi suo sororio secundis Nuptiis insecunde jungitur. Celebratæ sunt nuptiæ a. d. 9. Julii Cracoviæ quo sponsam FERDINANDI jussu duxit Johannes Oppersdorfius trecentorum Equitum, sed ut ad publicam lætitiæ ornatiorem Comitatu stipatus, in quo LXXIII. Barones ac Nobiles habitu holoserico fulgentes. Interfuere illi festivitati præter FERDINANDI Legatum Georgium Marchionem Brandenburgicum aliquot Silesiæ Principes, tum Hungariæ, Austriæ & Moraviæ Proceres complures, omni Generis Cultu instructissimi.

Annonæ Cari-
tatis & Pestis:

Annonæ magna hoc anno Caritas & Difficultas, de qua Versus extat memorialis Martini Kinneri.

Arida silesios æstate premebat egestas.

Sævit & alicubi Pestilentia, ac præsertim Lignicii.

Anno

Anno

CHRISTI 1553.

Prid Kal. Febr. Dux GEORGIUS: Ducis Caroli Monſterberg. & Olsnen. in Sile-
ſia ex Coniuge Anna Glogoviensii Filius, Regis Georgii Pronepos, ſine Prole vitamigra-
vit: ſepultus Olsnæ, ubi Imago Ejus Saxo incifa viſitur.

Anno

CHRISTI 1554.

FERDINANDUS Archidux Aultriaz: FERDINANDI REGIS F. d. 16. O-
ctobr. qui D. Gallo ſacer, Wratiſlaviam ingreſſus, vicario Patris nomine Comiticia cele-
bravit, cumque non modo recensitis Iſabellæ ac Procerum Hungariæ cum Turcarum
Tyranno Machinamentiſ, quo in Discrimine Regnum illud verſaretur, ſed & ſumptuum
Magnitudinem, quos ad reprimendos Alberti Brandenburgici ab Imperio proſcripti Im-
petus facere coactus fuiſſet, atque etiamnum cogeretur Pater demonſtraſſet, pecuniam
Ordines popoſcit, nec difficulter impetravit.

D. 21. Octobr. qui D. Urfulæ dicatus, totoque octiduo ſequenti Joannes Oppers-
dorſius ad Baronum ordinem, quo Majores Ejus novercantis Fortunæ malignitate exci-
derant, & ad Equeſtrem conditionem redacti fuerant, ob fidam & gnavam in Bellis
Turcicis Reipublicæ Chriſtianæ novatam operam FERDINANDI REGIS beneficio
una cum Georgio & Guilielmo Fratribus nuper tranſcriptus, cum Chriſtina, Ottonis
a Czeditz: in Parchwitz: Equitis aurati Filia unica, magna Pompa & apparatu, nuptias
Wratiſlaviæ celebravit. Interfuere Principes ac Proceres complures, & ipſe adeo FER-
DINANDUS: ARCHIDUX: nec conviviis ſolum & choreis ſed & haſtiludiis aliisque
ſpectaculis. Cæterum quod nullos haberet Czeditzium hæredes maſculos, ditionem ſuam
Parchvicienſem, quam a Ducibus Lignicenſibus Jure ſeudi recognoscebat, per Emptio-
nem Venditionem in Generum tranſferre conatus fuit: idque propter Clauſulam litte-
ris Inveſtiturarum inſertam, quæ liberam alienandi ac pro Arbitrio diſponendi Potesta-
tem concedebat. Et Oppersdorſius quidem a Georgio Duce, ut Contractum illum
cum Socero initum ſuo & Tutorio nomine confirmaret, inſtanter petiit: Id vero cum
Georgius deliberatione cum Proceribus habita, qui Clauſulam illam hautquaquam eo
uſque extendendam eſſe cenſebant, ut eo etiam caſu, quo nulla Vaſallo Soboles ma-
ſcula, morteque adeo Vaſalli feudum ad Dominum eſt reverſurum, alienatio licita ſit,
recuſaret: Lis graviffima inter Principes Lignicenſes & Czeditzium ſuborta, quæ
cum pluribus annis inſtituto non ſemel Parium Curia Judicio duraffer, multarumque
Academiarum Collegia occupaffer, poſt mortem demum Czediticii MAXIMILIA-
NI REGIS ſapientiſſimo Conſilio per Tranſactionem hoc modo finita fuit, ut ac-
ceptis XX. numum aureum millibus ditionem litigioſam Oppersdorſius cederet, So-
ceri quidem ſui ut in aliis bonis ſic & in Hypotheca Glogoviensii & Coſlenſis in Duca-
tu Opolienſi ditionum ſuccedat.

Abſtulit & hic annus Theologos aliquot Sileſiæ celebres: in quibus Ambroſius Moi-
banus: Theol. D. erudiſſimus: Eccleſiæ Wratiſlav. ad D. Eliſabethæ Paſtor, mode-
ſtiæ probitatisque Spectamen *ἁγίου τύπος τῶν πειστών* facili deſunctus Exitu a. d. 16. Januar.
cum vixiſſet ann. LX. e quibus XXIX. Eccleſiæ Gubernationi ſalutariter impendit:
tum Georgius Gryſauer: Equeſtri Familia natus: Lignicii ad DD. Petri & Pauli toti-
uſque adeo Ducatus Superintendens, Goldbergæ mortuus a. d. 7. Junii, Succedorem
que naſtus M. Henricum Theodorum, Hilperhuſanum Francum: denique M. Joannes
Titius, ad D. VIRGINIS ibidem Paſtor, humanis exemptus a. d. 11. Septembr. cui in eo mu-
nere ſuccenturiatus M. Georgius Seyler.

Goldberga pene tota, & illuſtris ipſa Schola, tanto Diſcipulorum confluxu reſerta,
hoc anno conflagravit: Tröcendorſius Lignicium ſeceſſit.

Anno

CHRISTI 1555.

In Comiticiis Auguſtanis Pax Religionis plenior & perfectior conſtituta eſt, qua
pro Lege ſancitum, ut ſuppoſitis ſimulacris & ſuſpenſa Eccleſiaſtica Jurisdictione
Pontificii atque Auguſtanæ Confeſſionis Status atque homines pacifice inter ſe vivant,
nec intuitu Religionis alter alterum vel alterius ſubditos turbet, ſpoliet, vel Vim in-
ferat,

ferat, vel quacumque Ratione molester, usque ad Christianam & amicabilem de Religionis Negocio inter Cæsaream Majestatem & Imperii Status Compositionem.

CAROLUS V. IMP. Maximis Principibus æquandus, cum Curis & Laboribus fractus reliquum Ætatis in assidua Precatione & Lectione sacra aliisque religiosiis exercitiis consumere decrevisset, raro & miro Exemplo, non solum Belgii, Neapolis, Mediolani, omniumque Regnorum Gubernationem **PHILIPPO FILIO** tradidit, verum etiam sponte se Imperio in **FERDINANDUM FRATREM** translatum abdicavit.

Julius III. P.R. Obiit & hoc anno Julius III. P.R.

Turcarum in Hungaria Progressus: Budensis Purpuratus, Capenisnavum in Hungaria obsessum Vi majore capit, Præsidariis ad deditionem compulsis, Uivarum quoque non alia ratione, etsi haud ignobile Castrum, occupat. Bambozam vero sui Juris facit Perfidia Obsidiariorum: qui nihil dum ab hoste perpeffi grave locum deferunt.

Antonius Niger, Wratislaviensis: Archiater Urbis Brunsvicensis, non Philosophus solum ac Medicus, sed & Poëta Græce Latineque ut scripta docent doctissimus, Viri ad hæc optimus, Pietatisque & veræ Religionis amantissimus, infirmitate Corporis superante, cum summorum, mediorum, & infimorum maximo Luctu & dolore bonorum, quibus notus ille fuisset, universorum, a. d. 5. Junii in Urbe Brunsvicensi ex hac vita migravit. Epitaphium Græco-Latinum Amico atque Sodali suo veteri & carissimo scripsit V. Cl. Joachimus Camerarius: quod subiectum est Nigri Consilio de tuenda Valitudine: Lipsiæ an. 1558. excus.

Sub finem Anni d. 14. Decembr. decessit Joachimus Achilles: Med. D. Poliarer Svidnicensis: incertum doctior an felicior, utroque certe nomine clarissimus.

Anno

CHRISTI 1556.

JOHANNES L.B. AB OPPERSDORFF, Capitaneus Opoliensis inde Monasterbergensis: Isabella Regina cum F. Joh. Sigismundo relicta Silesia in Daciam rediit: Itaque missi Oppoliam Balthasar Episcop. VVrat. VVenceslaus Teschinentis: Joh. a Würben in Freudenthal. & Joh. Oppersdorffius L.B. qui Provinciales in fide **FERDINANDI CÆSARIS** confirmarent. Il vero non inviti sub **FERDINANDI** jura redierunt, præfectum nacti illum ipsum Oppersdorffium: cui Ducatus quoque Monasterbergensis Gubernatio denuo concredita fuit.

CAROLI V. IMP. Iter in HISPANIAM: Martio Mense Cometa arsit diebus pene duodecim in Octavo libræ gradu notatus: Quod Sidus conspiciens **CAROLUS V.** His, ait, Indiciis me mea Fata vocant: omniaque ad Professionem necessaria comparari jussit: Cæterum dum Vlissingæ in Scelandia commodum Ventum exspectat, Georg. Sigismundus Seldius ad Eum venit, a **FERDINANDO** Legatus, cum quo multam in Noctem producto Sermone **CAROLUS** tandem Signum suis nola dedit, ut scilicet faciem aliquis dum ille digreditur præferret. At cum nemo appareret (alii enim cubitum, alii alio concesserant) **CAROLUS** ipse arrepto cereo Seldium quamvis reluctantem per Scalas deduxit, ac digrediens, Hoc, inquit, Seldi olim meminisse Te velim, Eum Imperatorem, qui tot Satellitibus quondam stipatus, imo tot Legionibus cinctus fuerat, jam solitariū relinqui, & a domesticis quoque deseri, Eumque cui tot annos tu servieras, jam tibi servire ac cereum præferre. Ita nimirum comparatum est, ut plures Orientem quam Occidentem Solem, quod Pompejus Sylla dixit, adorent. Itineris Socias habuit Helionoram Franciæ & Mariam Hungariæ atque Bojemiarum Reginas Sorores: quibuscum Hispaniam exeunre hoc anno ingressus, cum omni Potestate solemniter se abdicasset, in D. Justi Monasterio septem a Placentia miliaribus DEO & quieti vacaturus se abdidit, nullo Satellitio stipatus præterquam duodecim Ministris, unoque Equo, quo propter Imbecillitatem vehebatur, contentus: Interdixit autem, aliter se quam **CAROLUM** appellari, Cæsaris atque Augusti illa Nomina cum rebus Animo exuens, & totum hoc honorari contemnens.

FERDINANDUS Romanorum Rex, omnium Provinciarum suarum Conventus Viennæ, Posonii, Praga & Oeniponte habuit, ut adversus Turcas Auxilia sibi compararet, quorum Auspiciis Transylvania universa Johannem receperat Dominum & ad Zigei obsidionem Turcæ se parabant, quæ sequenti Mense Junio & Julio acriter cœpta, ingloria juxta & perniciose Turcis accidit, Christianis omnem

Vim

Vim fortissime repellentibus, castra tamen quadam vicina & oppida partim flammis absumsit, partim solo aquavit discedens ab obsidione Halis Bassa. Post solutam Obsidionem FERDINANDUS, FERDINANDI REGIS F. Exercitum in Hungariam ad Strigonium duxit, & paulo post Urbe Turcis relicta, in Austriam rediit. In Conventibus illis priusquam Auxilia promitterentur, Provincia Austriacae Religionis Libertatem & Liberum Augustanae Confessionis Exercitium publico Imperii Decreto sancitum, sibi etiam concedi flagitarunt. Edi autem adsenari expresse FERDINANDUS recusabat, nemini tamen Religionis nomine Molestiam deinceps exhibuit.

Georgius Fridericus: Marchio Brandenburgensis: Pecuniam sibi debitam iusto Tempore minime repraesentatam causatus, sub anni Exitum Ducatum Saganensem, Commissariis Regis Henrico a Schleinitz: Domino in Ronneburg: FRIDRICO A. REDERN: Camerae Silesiacae Praefide: JOHANNES PRUSKOWSKY: & D. Sauermanno frustra intercedentibus & ut fidem haberet cum eo agentibus occupati, adactisque in fidem suam subditis res in ea Provincia ordinat, Titulo deinceps usus Domini Ducatus Saganensis: quae quidem mutatio Civitati Saganensi hautquaquam ingrata accidit, rebus quippe Ecclesiasticis ad eum modum ordinatis, quo ab Henrico Saxoniae Duce fuerant constituta.

Ducatum Saganensem Georgius Fridericus Marchio occupat:

Valentinus Fridlandus Trocendorffus, Juventutis instituenda praclarus Artifex, de Ecclesia DEI & Republici multos excellentes Viros formavit, deque tota Posteritate optime meritis post Incendium Goldbergae, ubi Scholam Illustrem XXX. annis tantae famae Celebritate gubernavit, ut ex omnibus passim Germaniae, Boemiae, Poloniae, Lithuaniae, Hungariae, Transylvaniae Angulis Adolescentes ad eum confluerent, nec quisquam fere in Litteratorum Censu, nisi qui in ea Schola sub Trocendorffo ferula didicisset, poneretur. Apoplexia correptus Lignicii pie decessit VI. Kal. Majas anno Aetatis LXVII. Exuviis honeste Terrae mandatis in aede D. Johannis, ubi Memoriam Ejus Gratiitudinis ergo Tabula cohonefavit Abraham a Bock in Kliphausen & Salhausen, trium Ducum Electorum Saxoniae a Consiliis intimis, in qua viva Trocendorffo Imago depicta est, & additum hujusmodi Distichon:

Elogium Trocendorffo:

Artes tradebam Totius Tempore Vitae
Et quae sunt Mundi Praemia, pauper eram.

Anno

CHRISTI 1557.

D. 24. Febr. D. Mathiae Vigil. paulo ante XI. noctis horam AUGUSTISSIMAM DOMUM AUSTRIACAM Nativitate auxit MATHIAS: RU-DOLPHI III. FRATRIS in Imperio Romano: Hungariaeque & Boemiae Regnis Successor.

MATHIAS IMP. nascitur:

Albertus Brandenburgicus, Casimiri F. qui in Silesia etiam Opoliensem, Ratiboriensem & Carnoviensem Ducatum tutorio nomine aliquamdiu tenuit, ille Publicus Germaniae Terror, apud Carolum Marchionem Badensem Affinem suum Pfortzhemi ex Tædio fortunarum suarum & intemperanter acta vita contracto Morbo VI. Eid. Januar. pie ut ferunt, decessit. Ditionem Ejus Franconicam ab Episcopis occupatam, FERDINANDUS CÆSAR, postea Patrueli Alberti, Georgio Fridrico restituit, qui an. sequ. conjugem duxit Elisabetham, Johannis March. Brandenb. & Catherinae Henrico Duce Brunsvicensi natae filiam, nuptiis Custrino ad Wartæ & Viadri confluentes celebratis.

Albertus Marchio Brandenb. moritur:

Anno

CHRISTI 1558.

Francofurti ad Moenum Comitibus Electorum Mense Februario instituta, ad quae CAROLI V. Legati venere, Resignationem Imperii FERDINANDO REGI ante biennium a fratre factam Senatui Septem Virorum nunciaturi & insignibus Imperii traditis Jus omne CAROLI in FERDINANDUM translaturi. Acceptis CAROLI mandatis cum post Deliberationem certis Conditionibus Septem Viri voto Ejus annuissent, tandem solemniter FERDINANDI IMP. ELECTI renuntiatio facta est. De qua cum Pontif. Paulum IV. postea FERDINANDUS docuisset,

FERDINANDUS I. REX dictus ROMAN. IMPERATOR.

cuiſſet, ratam Eam habere & Imperatorem agnoſcere recuſavit, quod Imperium Pontifici a CAROLO non reſignatum FERDINANDUS inconſulto Pontifice accepiſſet, & Pacem Hæreſicis Principibus juraſſet, nec ab ea Sententia quoad vixit, dimoveri potuit. Quod acerbiffime ferentes Germaniæ Principes ſuas opes & Copias ad tuendam Imperatoris Dignitatem FERDINANDO obtulerunt.

Cometa appa-
ruit :

CAROLI V.
IMP. Mors &
Elogium :

Eid. Sextidus ſub Veſperam ſub Coma Berenices Cometa apparuit, Caudaque ad Hiſpaniam directâ, paulatim ad ortum vergens, Nonis Septembr. evanuit, quem ſtatim CAROLI V. pio & placido Exitu Vitam in his Terris ſuam concludentis Obitus ſecutus eſt. Toto illo biennio (magni Thuani Verbis dicam) quod mortem præceſſit, in Hieronymianorum Fratrum Sodalitio Monitore uſus Conſtantino quodam, qui Ei a ſacris Confeſſionibus erat (quinque poſtea juſſu Philippi ob Fidei Confeſſionem Sevilie damniatus & remiſus fuit) præcipue D. Bernhardi lectione ſe ſolabatur, & toto Pectore in DEUM revolutus ſic ratiocinabatur: ſequidem Indignum eſſe qui propriis Meritis Regnum Cælorum obtineret, ſed Dominum DEUM ſuum, qui illud duplici Jure obtineat, & Patris Hæreditate & Paſſionis Merito, altero contentum eſſe, alterum ſibi donare, ex Cujus dono illud ſibi merito vindicet, hæcque fiducia fretus minime confundatur, neque enim Oleum Miſericordiæ niſi in Vaſe Fiduciæ poni, hanc Hominis Fiduciam eſſe a ſe deficientis & innitenti Domino ſuo: alioqui propriis meritis fidere, non fidei ſed perfidiæ eſſe: Peccata remitti per DEI Indulgentiam, ideoque credere nos debere, Peccata deleri non poſſe niſi ab Eo, Cui ſoli peccavimus, & in quem Peccatum non cadit, per Quem ſolum Peccata nobis condonantur. Ita cum ſenſim ad lentam Tabim febris acuta acceſſiſſet, Imaginem CHRISTI CRUCIFIXI identidem in Oculis, Ulnis, Ore & tota mente complexus, in Eo ſolo ſe omnem Salutis ſuæ ſpem collocare declaravit, ſumptoque Viatico: In me manē, inquit, dulciſſime SERVATOR, & ego in Te maneam; in quæ Verba deficient animam DEO, qui dederat illam, reddidit, cum vixiſſet annos LVII. meſes VI. dies XXV. Regna vero Hæreditaria annos XL. Imperium XXXVI. reſiſſet. Liberos reliquit ex ISABELLA Luſitana: PHILIPPUM II. Regnorum Hæredem, MARIAM Auguſtam MAXIMILIANII. Uxorem & JOHANNAM Johanni Luſitanorum Principi nuptam: ex Conſubernio ante Matrimonium: MARGARETHAM: Alexandro primum Mediceo: tum Octavio Farnelio Parmenſium Duci nuptam: denique ex Margaretha ſæmina Ratiſbonenſi poſt defunctam Uxorem JOHANNEM AUSTRIACUM: Victoria ad Echinadas d. 7. Octobr. 1571. obſenta celebrem.

MARIA REGINA HUNG.
& BOH. CAROLI V. IMP.
Soris obijt:

CAROLI Mortem mox Sororis MARIE Regine Hungariæ & Boemiæ Mors ſecuta eſt XV. Kal. Novembr. quæ Ludovici Mariti ſui miſerabiliter exſincti Memoriam tantum tribuit, ut nulla unquam ratione adduci potuerit, ut aut ad ſecundas Nuptias animum adjiceret, aut Veſtem lugubrem cultu ameniore mutaret: A CAROLO Fratre Belgii Gubernaculis admota, ſtrenue imprimis Munus ſibi creditum muraret: in omni vitæ Ratione virilem potius quam muliebrem Animum præ ſe ferens, & a Principum Mulierum Deliciis prorfus abhorrens: Impudiciæ quidem tota vita acerrimus Vindex fuit, adeo ut nunquam a Cæſare exorari potuerit, ut cuidam ex primaria Nobilitate Juveni, Fratri percaro, qui unam ex domeſticis ipſius Virginibus corruperat, Culpa condonaret, palam interminata, ſicubi illum nandiſceretur, vel in Fratris Comitatu, fore ut extremo Supplicio adfici juberet.

Hier. VVildenbergius Med.
D. moritur:
item Andreas Aurifaber: Medicus celebris:

Fatalis & hic Annus Hieronymo VVildenbergio ſive Ferimontano, Goldbergenſi, Theologo, Philoſopho, & Medico præſtanti, Phyſico Torunenſium per annos XLIII. fideliffimo: apud quos prid. Kal. Octobr. exactæ jam ætatis Senex annos quippe natus XCIII. pie placideque deceſſit: tum Andreæ Aurifabro: Vratiſlavienſi, qui & ipſe Medicus Inſignis Academiæque Regiomontanæ Profeſſor Alberto Boruſſiæ Duci a Cura fuit Corporis, vita defunctus Regiomonte a. d. XII. Decembr. æt. Anno XLVI.

Anno

CHRISTI 1559.

Comitiſta Auguſtana:

Conventus Ordinum Imperii fuit Auguſtæ, in quo ſancita eſt Pax Religionis: FERDINANDUS que Imperator non ſolum CAROLO V. IMP. FRATRI ſed & MARIE Sorori qui proximo lapſo Anno obierant, juſta Exequiarum ſolvit.

HEN-

HENRICUS, Friderici III. Ducis Lignicensis F. cum in aula hucusque vixisset FERDINANDI CÆSARIS, Eumque ad Comiticia Augustana comitatus fuerat, aula relicta in Silesiam reversus, mense Decembri rerum Gubernacula in Ducatu Paterno solenni more cepit. Is Ducatus jam tum propter nimiam Patris Largitatem Ære alieno & Usuris obrutus erat, quæ in immensum excreverant, ut nec ducatum Ære alieno liberare nec ad Fortunam meliorem emergere potuerit.

Anno
CHRISTI 1560.

Fileckium in Hungaria superiore, Locus satis munitus, inopia Comineatus & militum laborans a Turcis capitur, nec multo post Inducias pepigere FERDINANDUS ac Solymannus: quæ utrique Parti gratæ durarunt, quamdiu FERDINANDUS superstes fuit.

Georgio Fridrico, Marchioni Brandenburgico Lis mota propter Dynastiam Bithoniensem, imprimisque Fodinas metallicas, quas Cæsar in redemptione Ducatum Opoliensis & Ratiboriensis secundum Tenorem Contractus an. 1530. Pragæ celebrati, sibi cedi oportuisse, neque Marchionem concessione Patri Georgio ad Tempus Vitæ proximi Hæredis facta, quippe cum ad Eam Regni Boemiarum Ordinum Consensus minime fuerit requisitus, ut vel ex hoc Capite Dynastiam illam sibi vindicare Cæsar possit, ne dum Verbis Ejus generalibus nullam minerarum, quæ tanquam regalia expressis Verbis concedi debeant, Mentionem facientibus juvari posse contendebat. Agitata hæc Controversia hoc & sequentibus Annis coram supremo hujus Provinciæ Tribunali, sed morte Cæsaris interveniente sive quod Causæ diffiderent Cæsariani, indecisa mansit.

Henricus Dux Lignicensis a. d. X. Novembr. uxorem ducit Sophiam: Georgii March. Brandenburgici Filiam: Georgii Fridrici Sororem.

Saganensis Civitas Parochiam suam Canonicis Regularibus restituere cogitur, abjudicatis simul Et censibus annuis quos ad Ministrorum Ecclesiæ ac Scholæ sustentationem Cœnobitæ huc usque dependerant.

Wratislavienses novum pro Musis Domicilium Elisabethicum Acroteriis atque Conclavibus distinctum eleganti structura erexerunt.

VIII. Eid. Decembr. Ernestus, Comes Pal. Rheni: Dux Bavariz: Alberti & Kurnegundis, Frid. Imp. Filia Proles Archiepiscopus Salisburgensis, humanioribus literis a Johanne Aventino bene institutus, in Comitatu Glacensi, pertinente ad Regnum Boemiarum, quem tamen ipse de proprio Patrimonio emittit. Corpus Ejus defuncti deportatur Monachium inque Majorum suorum Conditoriis est sepulchrum.

Philippus Melanchthon: Vir de Ecclesia DEI & humano genere præclare meritis a. d. XIII. Kal. Maji, Ætatis suæ Climactericum Diæbus 63. egressus, vitam in his Terris placida & beata morte finit: quam vel idea hæc annorandam putavi, quod communis Eruditorum Hominum per Universam Germaniam Præceptor fuit, cujusque adeo audiendi Causa ex tota Silesia plerique qui discendi Cupiditate flagrabant, cerratim Wittebergam confluerent, solebant, multi etiam popularium nostrorum in domestica Consuetudine cum ipso vixerunt.

Obiit & Lignicii a. d. XIX. Maji Georgius Seilerus ad D. Virginis Pastor, Ætatis anno XXXVIII. cui Successor in eo munere datus M. Christophorus Langener: Cognomento Grötzer: Goldbergensis.

Wratislavia denique Kal. Sept. M. Johannes Chilo: Hassus: Scholæ Magdalena: Rector.

Anno
CHRISTI 1561.

Caspar Schwencfeldius: Nobilis Silesius: ob pestifera Dogmata e Patria eliminatus, cum Noribergæ Augustæ Argentina: Ulmæ Tubingæ & hinc inde in Nobilium Baronum Comitum Aulis nusquam stabile stabulum habens, oberrasset, plurimis de Religione Libris Germanica lingua divulgatis, Ætatis Annum agens LXXI. Dec. mense vivere desiit: errorum suorum fautoribus passim relictis. Summam Ejus dogmatum exhibet Johannis Wigandi Schwencfeldianismus.

Fatalis & hic annus Fabiano Kindlero: Seniori: Med. D. Wratislavia defuncto XIV. Kal. Febr. Johanni item Hungero: Senatori & Scholarum Præsidi, Morenbergii Collegæ: humanis exempto IX. Kal. Augusti.

Hhh

Anno

Fara Ducatus
Lignicensis:

Induciz Inter
IMPP. FERDI-
NANDUM &
SOLTMAN-
NUM:

Controversia
de Fodinis me-
tallicis Dyna-
stie Bythoni-
ensis:

Henrici Ducis
Lign. nuptiz
cum Sophia
Brandenb.

Parochia Sagan-
ensis ad Cano-
nicos Regula-
res restit:

Gymnasium
Elisabethicum
Wratislav. ex-
structum:

Ernestus: Co-
mes Pal. Rheni:
Archi-Ep. Sa-
lisburg. mori-
tur:

Philippus Me-
lanchthon
obiit:

item Georg.
Seilerus: Pa-
stor Lign.

item M. Joh.
Chilo: Rector
Scholæ Mag-
dal. Wratisl.

Schwencfel-
dius exul mo-
ritur:

item Joh. Hün-
ger: Senator
V. Præ. & Fa-
bianus Kind-
ler: Med. D.

Anno
CHRISTI 1562.

BALTHASAR
PROMNIT-
ZIUS Ep.
Wratislav.
moritur

BALTHASAR PROMNITZIUS: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: nec non supremus Silesiarum Praefectus: febricula correptus quartana Niffa moritur a. d. XX. Januarii, circiter LXXIV. Aetatis annum, cum in gubernatione fuisset annos XXII. menses IV. dies III. Vir singularis Ingenii, Magni Consilii & rara Eloquentiae, in rebus agendis strenuus & vigilantissimus, Concordiae & Pacis studiosissimus: Principibus & Proceribus ob miram Comitatem pergratus: erga familiares benignus: agnatorum suorum amantissimus, quibus & Baronum Dignitatem ab Imperatore impetravit, & amplissimam aliquot ditionum reliquit hereditatem: pauperum interea minime immemor, quibus Testamento satis liberaliter providit. Subditos vero suos ita rexit, ut non nisi honorificam Ejus jam pridem demortui faciant mentionem. Antecessoris Exemplo Niffa in D. Jacobi parochialis Ecclesiae Sacello funeri locum delegit ibique sepultus est. Episcopale Pedum accepit **CASPAR A LOGAU:** Nobilis Silesius: ex Novae Civitatis in Austria Episcopatu ad Wratislaviensem a Collegii Sodalibus postularus: Vir Ingenii acuminis, scientiarum Varietate, ac multarum Linguarum Peritia ornatissimus, & lingua manuque promptus ac quosvis ad Casus in utramque Partem tam praeparatum habens animum, ut sicut pacis & Tranquillitatis amans erat, ita nec dubiam Belli Fortunam, cui in Juventute assueverat, ullo modo formidaret. Praefectura Silesiae commendata Joanni L. B. Oppersdorffio, qui novem mensibus vicario illam Jure tenuit non sine magnis Impensis.

successor
CASPAR A
LOGAU:

JOHANNES
L. B. AB. OP-
PERSDORFF
Vicario Jure
Praefectura
Silesiae habet

MAXIMI-
LIANUS II.
ROM. ET
BOH. REX
dictus

MAXIMILIANUS: FERDINANDI IMP. F. jam ante **BOIEMIAE REX:** curante Patre, quod se quotidie ingravescente Aetate tam Corporis quam Animi Viribus debilitari sentiret, nominatus in ipsa Patris Praesentia inque Illustri multorum Imperii ut & Silesiae Principum, Boemiaeque Procerum & Statuum omnium Conventu Regni Boemiae coronam solemniter d. Septembr. 20. Pragae accepit: diebusque post paucis quam haec gesta, Francfurtum facta est Aula discessio: ubi **MAXIMILIANUS** unanimi omnium Electorum calculo & Voce a. d. XXIV. Novembr. **REX ROMANORUM** designatus & a Moguntino coronatus est, additis suffragiis, ut decedente Patre nullis expectatis Comitibus ab omnibus Principibus **CÆSAR** mox appellaretur, praesente tunc Turcica Legatione cum Donis pretiosissimis quae & ipsa tum **FERDINANDO** tum Filio hanc novam Dignitatem gratulata est.

Joachimus
Dux Munsterb.
Ep. Brandenb.
moritur

Joachimus Dux Munsterbergensis, Caroli Filius, Henrici ac Johannis Frater, Princeps optimus & pierrissimus post resignatam Episcopam Brandenburgensem Wratislaviae Vita excessit VI. Kal. Januarii: Munsterbergam inde sequenti anno transvectus, VI. Eid. Januarii.

item OTTO a
CZEDLITZ
Eques auratus

Eandem universae Carnis Viam ingressus Otto a Czeditz: Eques Auratus, Parchwicii Dominus, Successorem in Hypotheca Glogoviensis & Cosensis in Oppolensi Ducatu Ditionum supremis Tabulis reliquit Joannem L. B. Oppersdorffium: Generum suum.

item Joh. Bapt.
Moibanus:
Med. D. ce-
lebr.

Joh. Baptista Moibanus: Philosophiae & Medicinae D. Ambrosii, Theologi Wratislaviensis. F. quem inter Aevi sui clarissimos Homines cum Probis Singularis, tum Eruditio & variarum Artium ac Linguarum Peritia denique pingendi Industria non immerito collocarunt, Augustae Vindelicorum hoc ipso anno ex Vita hac migravit, a. d. IX. Maji cum Aetatis annum ageret quintum ac tricesimum. Dioscoridis iunctura h. e. medicamenta facile parabilia in Latinam Linguam convertere coeperat, sed morte praeventus Versionem non perfecit, Conradi demum Gesneri opera absolutam. Vitam Ejus scripsit Johannes Crato: Archiater Casareus.

Anno
CHRISTI 1563.

MAXIMI-
LIANUS II.
ROM. &
BOH. REX

MAXIMILIANUS IMPERATOR:
REX HUNGARIAE ET BOIEMIAE: DUX SILESIAE

MAXIMILIANUS: Romanorum & Boemiae Rex coronatus, cum tribus milli-

bus Equitum ex Austria Bohemia Moravia ac Silesia conductorum ac duobus HUNGARIE millibus Peditum Germanorum, ultima die Augusti Pisonium venit: Cui quoque REX ^{dictus} Proceres Pannoniæ Danubio per Pontem superato in Campum qui Pisonium inter & Copeinium jacet, obviam prodire, equitatu circiter trium millium armatorum, quo nihil pulchrius, nihil ornatus, splendidiusque videre erat. Exceptus est brevi Oratione a Nicol. Olsho: Archi-Episcopo Strigoniensi, qualis loco conveniebat, cui nomine MAXIMILIANI a Georgio Logo Episcopo Wratislaviensi accommodatis Verbis responsum est. Deinde in Urbem itum, cumque sequi die qui Kalend. Septembr. ipse quoque Imperator advenisset, post aliquot dies variis disputationibus extractos, octava tandem Ejus Mensis FERDINANDO Patre ac Fratribus Germanis FERDINANDO & CAROLO duobusque filiis RUDOLPHO & ERNESTO, aliisque Ducibus ac Principibus presentibus in quibus Archi-Episcopus Salisburgensis, Episcopus Wratislaviensis, Principes duo Monasterbergenses, Dux Teschini, Princeps Plauensis, spectantibus magna item Boemicorum Hungaricorumque Procerum Caterva, Officium peragente Archi-Episcopo Strigoniensi Hungarico Diademate redimitus est, uti postero die MARIA Conjux eandem honoris Dignitatem reportavit: sic tamen ut propria Corona Caput ornaret, Ungarica vero vetus humero Ejus dextro imponeretur, tanquam in ferendo Regni Onere Regi Marito auxiliaturæ. Rudolphus & Ernestus Archi-Duces de Avi & Paris Voluntate suscepto Itinere ad ora Liguria & PHILIPPUM Hispaniæ Regem Avunculum felicibus Auspiciis navigarunt: MAXIMILIANUS autem rebus in Hungaria constitutis Iter in Silesiam suscipit ac die 6. Decembr. qui D. Nicolao Sacer Wratislaviæ exoptatissimus venit, paucisque diebus ^{Ejus in SILE-} post fidelitatis ac Subjectionis debita Juramentum a Principibus atque Ordinibus ac- ^{SIAM adve-} cepit, Eorundemque Privilegia & Immunitates benigne confirmavit: libero etiam ^{tus} Augustanæ Confessionis Exercitio permisso. In Introitum Ejus a Francisco Fabro hujusmodi scriptum Epigramma:

Si quam gratus ades, REGUM TER MAXIME, nobis

Tam nostri posses cernere Vota Animi:

Æquarit nostros Cultu nec Roma paratus,

Hæc potuisse suum, nos voluisse damus.

Admissi ad abiturientem VI. Kal. Januarii Ministri Evangelii in Ecclesia Wratislaviensi hac ipsum Oratione compellarunt:

SACRATISSIME REX: DOMINE CLEMENTISSIME:

Cum BENIGNISSIMUS DEUS pro infinita sua Clementia vestram Regiam ^{Vota soluta pro} Majestatem nobis constituerit Dominum & Regem toto Pectore æterno DEO pro ^{locolumitate} hoc summo Beneficio gratias agimus: sicut & illam Latitiam nostram publice una ^{OPTIMI} cum tota Ecclesia nostra Gratiarum Actionibus & piis Precibus pro V. R. M. testati ^{PRINCIPIS} sumus. Constat enim nobis & vere constat, quod V. R. M. non solum sapientia & omnibus Regiis Virtutibus prælare sic instructa, verum etiam quod Veritatem Evangelii firmiter amplexa sit, eamque constanter retineat ac tueatur. Ideo rogamus Patrem omnis Misericordiæ ut V. R. M. Ecclesiæ DEI & Reip. Christianæ sit salutaris. Sumus enim nos indigni Ministri Ecclesiæ in hac Urbe, qui docuimus Evangelium in his Ecclesiis annis pluribus: amplectimur firmo Assensu Scripta Prophetica & Apostolica: Symbolum Nicanum & Athanasianum & omnes pias Synodos, illamque summam Doctrinæ quæ in Augustana Confessione comprehensa est: retinemus Cereemonias veteris Ecclesiæ quæ sine Idolatria observari & retineri possunt. Inter docentes est summa Concordia & vera Animorum Conjunctio, nec est Ecclesia nostra polluta Fanaticis opinionibus. In publicis Concionibus Auditores nostros sedulo hortamur, ut veram Obedientiam Summo Magistratui præstet, & assidue cum pro Imperatoria tum pro R. V. M. vota facimus. Quare a R. V. M. nos mileri Ministri quantum possumus demisse petimus, ut V. R. M. nos, Ecclesias & Scholas nostras totamque hanc Rempublicam sibi habeat commendatam: sit R. V. M. verus Protector Evangelicæ Doctrinæ & Sacramentorum, sicut Ea Divinitus instituta sunt, & omnium piorum Ministrorum memor Concionis Eliaæ Prophetæ dicentis: Reges erunt Nutritores Tui: & Regina Nutrices. R. V. M. nos vicissim debitis honoribus

Hhh 2

& vera

& vera Animi subiectione & Obedientia, dum in vivis erimus, venerabimur, & preces nostras cum tota Ecclesia, fiducia FILII DEI DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI, unici Mediatoris nostri pro Incolumitate & Salute V. R. M. Ejusque Serenissima Coniuge & Illustrissimis Liberis sedulo diligenter e veris Gemitibus fundemus, quas quidem Preces non fore irritas speramus, confisi dulcissima Promissione FILII DEI qui inquit: Amen, Amen, dico vobis, quicquid petieritis PATREM in nomine meo dabit vobis.

Ad hæc a D. Zafio Vice-Cancellario REGIS jussu ac nomine responsum: SACRA ROMANORUM HUNGARIÆ BOHEMIÆ REGIA MAJESTAS has vestras Gratulationes & Preces quæ publice fiunt pro sua R. M. & AUGUSTISSIMA CONIUGE & ILLUSTRISSIMIS LIBERIS libenter, suscipit & acceptat: nec non narrationem de Statu Ecclesiæ Doctrina & Moderatione vestra, quam R. M. antea probe novit, & ex vestra Oratione intellexit, approbat, hortaturque ut deinceps eadem Moderatione utamini qua hactenus in docendo usi estis, ac pergatis Officio vestro fideliter præesse sicut R. S. M. sperat & non addubitat. Vicissim R. M. vos & vestras Ecclesias vult sibi habere commendatas & in suam Defensionem suscipit & vult vos rueri. De cætero caveatis, ne hæreses & præsertim Schwenckfeldiana quam in his Partibus R. M. audit grassari idque R. M. vehementer dolet & alia detestanda Sectæ irumpant.

CATHERINA LIGNICENSIS FRIDERICI CASIMIRI RODUCI TESHINENSIS

D. 29. Decembris Friderico Casimiro Duci Teshinensi, MAXIMILIANO REGE præsentè desponsatur Catherina, Fridrici III. Lignicensis Filia. Sequi die Emilia, Henrici Lignicensis F. quæ d. 26. Decembr. Lucis usuram nacta fuerat, Sacri Baptismi Lavacro abluitur eodem MAXIMILIANO susceptore.

Anno

CHRISTI 1564.

FERDINANDUS I. IMP. & HUNG. BOHEM. REGIS Occasus & Eligium:

succedit IMP. AUG. MAXIMILIANO II. F.

Gymnasium Bregense extructum:

Immensi DEI beneficio subinde respicientis ad miseriam suæ Ecclesiæ inter maxima Pericula inchoatum est Glogovix Ministerium doctrinæ Evangelicæ, Joachimo possimum Curæ auctore, ut a Senatu vocaretur Vir optimus & doctissimus M. Joachimus Picus Glogoviensis, qui tunc gubernabat cum laude Scholam Freistadiensem. Intercessit vero pro Ecclesia Glogoviensi, Mense Augusto Saxoniæ Elector apud dit Mandata Episcopo Wratislaviensi, ut collocaretur Picus in Ecclesiam Pagi Proshan urbi vicini. Hæc prima fuerunt nascentis in illa populosa urbe Ecclesiæ Exordia. Sub eundem fere Temporis Tractum Institutio administranda Eucharistiæ sub utraque Specie a Pio IV. P. R. Caspari Episcopo Wratislav. & Silesiæ utriusque Præfecto concessa jussu D. FERDINANDI in Silesia publicatur. Tandem Sacri Calicis Usum Gratia FERDINANDI IMP. ex Indulgentia Pontificis Bojemis quoque & Austriacis fecit: idque curat publicandum Viennæ in æde D. Stephani per Episcopum Gurcensem d. 18. Junii, Pragæ vero per Archi-Episcopum Pragensem d. 23. Jul. Ipse autem biduo post die Julii 25. circa vesperam Viennæ placide in DEO obdormivit, cum LX. annos: IX. menses vixisset: Princeps Prudentia Justitia Liberalitate Mantuerudine Adfuitate Vigilantia tum Pietatis & Pacis in Domo DEI constituenda Stado nulli secundus. Ex Anna: Ludovici Hungariæ & Bohemiæ Regis Sorore XVI. liberos chara Conjugalis Amicitia Pignora sustulit & in iis IV. masculos ac IX. Filias: quarum Elisabetha, ac deinde Catherina: Sigismundo Augusto Poloniæ Regi elocatae sunt, Cætera singulis fere Germaniæ & Italiæ Principibus nuberunt: Sed nulla re felicior fuit, quam Successore MAXIMILIANO, qui Vestigiis paternis insistens rara Prudentiæ & Æquitatis laude Imperium post Ejus obitum administravit.

GEORGIUS: Dux Lignicensis & Bregensis miti ac salubri Consilio Augustaque Liberalitate illustre Musarum Domicilium Bregæ exadificavit ac erexit, quod cum hactenus semper Viri optimi: Ferinarii: Sickii: Cireleri: Tilezii: Schickfussii summa cum sua laude & Patriæ totius Emolumento maximo rexerint, nunc eadem cum laude gubernat V. Cl. Melchior Laubanus: Sprotravius Silesius. Quinque habet auditoria capacissima, Conclavæ pro Bibliotheca amplissimum, plurima Musæa ac Cubicula pro Nobilium inhabitantium commoditate, habitationes illustri-

cientissimas pro omnium docentium ac communi Mensa gaudentium Ufibus, Ambulacra egregia & Theatrum speciosissimum.

Joannes Sigismundus Transylvaniæ Princeps, Fatmariam haud exiguum Hungariæ munitionem, Turcarum Viribus auxiliaribus ac temerata fide quorundam perduellum Procerum cepit: incitatusque imprimis a Georgio Bebeco.

FRIDRICUS RHEDERN: L. B. in Fridland Seidenberg & Reichenberg: Dominus in Tost: Peiskerschem & Ruppertsdorff: S. C. M. Consiliarius ac Primus Cameræ Silesiæ Præfex in aula Cæsareæ Wratislaviæ inopina morte obiit.

Anno
CHRISTI 1565.

FERDINANDO Cæsare Vita functo uti erat Comitibus Francofurtanis maximo Principum Electorum ac Procerum Studio deliberatum, MAXIMILIANUS Romani Imperii gubernacula atque habenas adeptus est, simulque Ungarici & Bojemici Regni administrationem quam vivente etiam Patre exercuerat, protinus suscepit: FERDINANDO autem PATRI d. 6. Augusti Exequias Viennæ celebravit: quæ quidem Pompa magno Apparatu fuit peracta. Corpus defuncti loculo inclusum XXI. Proceres humeris suis in Ædem D. Stephani deportarunt, in quibus quatuor Silesiæ Principes Henricus Lignicensis: Georgius Brigenfis: Carolus Christophorus Monsterbergensis ac Wenceslaus Teschenensis.

Oppaviensibus apud MAXIMILIANUM CÆSAREM quod inconsulto Episcopo Olomucensi novum Ministrum, Martinum Zenckfey, Ecclesiæ præfecissent, Periculum creatur, & ut quamprimum illum dimittant, mandatur. Cum autem Oppavienses facti sui Ratione redderent & Concionatorem suum Civitati permitti supplices peterent Cæsare, in Ejus restitutionem Cæsar benigne concessit.

Lazarus Swendius: Nobilis Suevus: qui præterquam quod magna optimarum Litterarum Cognitione pollebat, pluribus etiam in Bellis CAROLI IV. IMP. ordines duxisset, rebus præclare gestis, famam pugnantis, simul & Ducis fortissimi erat consecutus, concedente Philippo Rege Hisp. ejus Stipendiis erat addictus, Viennam venit, ac gerendo bello summus Dux declaratus, Consilio Vigilantia Celeritate & Fortitudine præstans, Auspiciis Imperatoris MAXIMILIANI bellum adversus Johannem Sigismundum Transylvaniæ Principem; qui se Hungariæ Regem scribebat, & conjunctos ipsi Hungaricos Proceres seditiosos feliciter gessit, & arces ac Dominia amplissima Tocajum, Serenium, Sacmariam, Erdædium, Cuvaram, Batorem, Vibaniam, Sendereviam expugnavit. Transylvaniis Virtute & Felicitate Lazari superatus, Legatis assiduis Constantinopolim missis Solymanni Auxilium implorat.

JOHANNES: DUX MONSTERBERGENSIS: Princeps prudens & magnanimus sed invida cui nimium generique opibusque superbis Ærumna incubuit: prid. Kalend. Mart. ad Manes Majorum migravit. Conjuges is ordine habuit duas: Christinam, Christophori: Baronis Schidlovicii, Cancellarii Poloniæ, qui apud Sigismundum I. Pol. Regem quamdiu vixit, ob singularem fidei & sapientiæ opinionem in magno honore & æstimatione habitus fuit, filiam: Caroli Christophori Ducis Matrem: tum Margaretham: Henrici Junioris Brunsvicensium Ducis Filiam sed improlem. Johannes Langius: Leobergensis Silesius: Medicinæ Artis præstantissimus, quam & doctissimis Scriptis illustravit Heidelbergæ, ubi apud Palarinos septem Viros diu principem locum tenuit XI. Kal. Sextilis obiit.

Abstulit & hic Annus Rostochii: Georgium Richium, Saganensem, pium venerandumque Senem: Pastorem Ecclesiæ ad D. Nicolai, cum prius Ecclesiarum in Borussia fuisset Superintendens: cujus in Pauperes ea fuit Munificentia, ut Collegium Rubei Leonis plane collapsum, in quo pauperes Scholastici gratis habitarent, suo fere solus sumptus, in Academia Rostochiensis instauravit: Wratislaviæ autem Franciscum Köckrielm Fabrum, Otmuchoviensem, Virum doctissimum, Poëtam si quis inter Silesios alius, audebo dicere, præstantissimum, Reipubl. Wratislaviæ fidum optimeque meritum, futo functum d. 19. Sept. cum vixisset annos LXIX. in æde S. Mariæ Magdalene conditus cum hoc Elogio:

Heic situs est, veteres Lygios qui Carmine primus

Descripsit, Patriæ victus amore FABER.

Mense Decembri obiit Joh. Beier: Phil. & Med. D. Reip. Lignicensis Physicus.

Senatus Urbis Gorlicensis in superiore Lusacia MAXIMILIANI II. IMP. Auspiciis, suo vero studio, cura, solertia, ac sollicitudine in Minorum fratrum Monasterio

Hhh 3

Scholam

Joh. Sigismundus Transylvaniæ Princ. in Hungariam Excuriones: FRIDRICUS L. B. ARHEDERN: Cameræ Silesiæ Præfex obiit:

Justi D. FERDINANDO I. Viennæ soluta:

CÆSARIS Gratia Oppaviensibus exhibita:

Bellum cum Transylvaniæ Principe gestum felicitate:

JOHANNES DUX MONSTERBERGENSIS moritur:

item Joh. Langius: Med. celebr.

item Georgius Richius: Pastor Rostochiensis:

item Franc. Faber vulg. Köckrielm Reip. Wratislaviæ Secretarius:

item Joh. Beier Physicus Lign.

Schola Gorlicensis adnotata:

Scholam aperuit: in qua cum deliberato Consilio omnia ad Melanchthonis Præscriptum idem Amplissimus Senatus agi vellet, ad Scholasticam Gubernationem vocavit M. Petrum Vincenium, Wratisl. Eloquentiæ laude clarissimum qui primus Gymnasii Rector d. 9. Julii solemniter introductus.

Anno

CHRISTI 1566.

MAXIMILIANUS
II. IMP.
Expediit in
Turcas susce-
pta:

MAXIMILIANUS IMP. Augustæ Vindelicorum prima Comitia celebrat, in quibus præcipua de Turcico Bello, quod Solymannus, Maximiliani Juvenis Tributum pendere recusantis & in Transylvania bellum adversus Johannem Sigismundum Vasallum Turcicum feliciter gerentis, animi magnitudine irritatus, majoribus quam unquam antea Viribus Hungariæ inferebat deliberatio fuit: ad quod majora quam antea cuiquam Cæsari Auxilia sunt decreta. Habuit & Conventus diversis Locis Hungarorum, Bojemorum, Austriacorum, Moravorum, Silesiorum qui omnes tam necessario Tempore & ad bellum tam iustum pro Aris Focisque susceptum, & operam & opem suam Cæsari detulerunt. Cum autem Pius Princeps Vires Humanas citra Divini Numinis, Gratiâ debiles ac fluxas sentiret, ante omnia instituit ut ad Campanæ Sonitum omnes in Genua procumbentes publicis preceationibus pro communi Salute cotidie defungerentur: omnia item Spectacula, lusus, Tripudia, & hujusmodi Lenocinia, quibus Homines ad Voluptatem allicerentur, severe prohibita. Militiæ tunc nomen dedere non Principes aliquot solum Germaniæ, Wolfgangus & Richardus, Palatini Neoburgici, Baviaræ Dux natu minor Philippus Marchio Badensis, sed & Alphonsus Atestinus Ferrariensis, Henricus Lotharingus Guisii Ducis in Aureliani Obsidione interfecti Filius adhuc adolescens, aliique plures ex diversis Europæ Partibus Reguli, Procures ac Nobiles. Silesiæ ac Lusatiæ Copiarum Exercitum duxit GEORGIUS Dux Brigenfis: Gratiâ apud Imperatorem ac reliquos Duces Vigilantia Solertiaque sua longe maximam meritis, ac ita prorsus animatus, ut Exemplo HENRICI PII non fuerit recusatus pulchram pacisci per Vulnera mortem: cui se socios Expeditionis præbuerunt HENRICUS Lignicensis ac Monstbergenfes Duces. Exercitui Cæsareo præfectus FERDINANDUS Imperatoris Frater Ejusque Legatus five vicarius creatus Güntherus Comes Schwartzenburgicus: Equitum autem Magister Johannes L.B. Oppersdorfus: Silesius. Caterum Successus hujus Expeditionis non admodum felix: Etsi enim Palotta haud longe ab Alba Regali sita Virtute Georgii Thuri ex Budensis purpurati graviter eam oblidens manibus erepta: Vesprinum ab Eccio five Egone Salmenfi Comite receptum: Tatofa & Gestesum Hungariæ Arces feliciter recuperatæ: Zaborica: Pelsövium: Combazecum: Crasnahurca: Gadigen aliæque his vicina tum Castella tum Munitiones expugnata: Solymannus adhuc ipse in Obsidione Zigethi, quod fortissimum in ea Parte orbis Christiani Propugnaculum adversus Turcas erat & a Nicolao Comite Serinio fortissime defendebatur, morte extinctus est: tamen Mahometis Bassæ Industria singulari celata in Castris ipsius morte, biduo post Zigethum expugnatum, ipso Serinio qui cum nec Donis nec promissis ut arcem dederet, adduci posset, coactus tandem non modo Commearus & Tormentorum penuria sed & Prædicatorum Paucitate, quæ rebus magnis gerendis impedimentum adfert maximum, imprimis vero fatali Incendio, quod nulla Vi extinguî poterat, splendide amictus per conlertissimos hostium ordines eruperat, cum insignibus aliquot Hungaris ac strenuis bellatoribus interfecto: cum paulo ante Gyulapa arce in Transylvania finibus munitissima a Bertasso Purpurato cum 36000. manu oblecta, firmissimo licet Equitum & pedum veteranorum præsidio & omni necessario apparatu instructa, prodicione Ladislai Kerezinii Præfecto, ignavia perfidia proxima, hosti dedita fuit. Nec defuit tamen divina Ultio, Kerezinio Belgradum abducto & permissio Libidini Pratorianorum, hi dolium clavis ferreis acutisque introrsum omni ex Parte perussum in montis deferunt verticem, perfidumque in eo inclusum de Monte præcipitem per declivia volvunt, & clavis confixum toto Corpore Ignaviæ Poenam acerbo Supplicio luere cogunt. Ita duabus fortissimis Pannoniorum Munitionibus eodem fere Tempore in Potestatem Turcarum redactis, cum in Thraciam ii ut Selimo Patris Successori subjectionem & fidelitatem debitam præstarent, redirent: MAXIMILIANUS Viennam recessit: a quo licet hac Expeditione id effectum non sit quod quidem sperabant & optabant omnes, non tamen exiguum DEI beneficium existimare debemus, non longius, uti solet & statuerat, hostem tunc progressum fuisse. Quam autem hoc

fuit

fuit fingulare perfecta & prorsus divina Virtutis Specimen quod in ea obsidione exhibuit Serfaius. Ultrionem is experturus (omni quippe alio destitutus auxilio) pretiosa sua vestimenta prouti jubet, eaque pro lorica induit: galea item loco Palerum sumit ex villoso serico, pala in qua magni Pretii adamas inclusus erat & ex quo Pennarum ardeatarum fasciculus cristarum instar affurgebat, insigni: gladios præterea IV. ex armamentario produci imperat, quorum unus Acie tentata eum sibi deligit, alios inter Amicos distribuit, hæc arma sufficere non dubitans quod expeditius pugnare quam diutius cum morte luctare mallet, tum Clavos a Cubiculario allatos in Tunicam interiore inferi jubet, & una centum aureos, ejus qui se interfecto potius esset, præmium, & ita ducibus ac milibus omnibus in aciem instructis & mascula Oratione confirmatis, post nomen JESUS ter inclamatum, Portis arcis apertis, stricto Gladio cum exigua Parma ante suos intrepidus exit, atque Sanguinem suum in multo Hostium Cruore sepebat. O incomparabilem Constantiam! o illustrem & in ipsa morte de hostibus Triumphum!

Oberunt hoc anno, Mulhufii Thuringorum d. 19. Septembr. Hieronymus Tilefius, Melchioris Patruus, Hirsbergensis, Optimus Vir & fidelissimus Ecclesiæ Mulhufianæ Pastor, relicto inter alios filio Beniamino: J. V. D. Reip. Patriæ Syndico, hæreditario in Mentaroda. Lignicii d. 21. Sept. Albertus Corvinus, Ducum illius Provincie ac Reip. Lignicensis Medicus; Wratislavia denique Adamus Curzus, honesta familia natus, magni inter suos nominis Theologus, cum XIV. ibidem amplius annis docuisset & gubernasset Ecclesiam præmatura morte (quippe qui XL. annos Vitæ haud dum excessisset) summa Civium ad quos universos unius Mors pertinere visa est, mortificia rebus humanis exemptus d. 29. Octobr.

M. Christoph. Langener ad D. Virginis Lignicii Pastore certis de causis dimisso, in Ejus Locum substituitur Leonhardus Creutzhemius, Ecclesiastes Aulicus, Theologusque juxta ac Chronologus celeberrimus.

Anno

CHRISTI 1567.

Menſe Januario CÆſAR ipſe convocatis Oppaviam Sileſiæ Principibus & Ordinibus præſens adfuit, nec Pecuniæ ſolum Collationem, ſed & auxiliares Copias in duos annos ab iis impetravit.

Eodem Menſe Lazarus Swendius Zadvarum in finibus Tranſylvania, & ſequi menſe Muncacium in Hungaria ſuperiore arces munitiffimas cepit.

Kalend. Febr. Wratiſlavia facto conceſſit Generoſus & Magnificus Dominus Guilielmus * Kurtzbachius: Baro a Trachenberg & Milſch: Dominus in Drum & Lemberg: S. C. M. Conſiliarius & Camerae utriuſque Sileſiæ Præſes digniſſimus: cujus Doctrina Sapiencia & Moderatio toti Provinciæ utilis maxime & ſalutaris fuit.

Ejus Exceſſum mox obitus excepit Andream Hertwigil in Wonewitz: ICTi & Scientiæ & Eloquentia Clariſſimi, S. C. M. Conſiliarii ac per utramque Sileſiam Fiſci Procuratoris: quem poſtridie IV. nimirum Eid. Febr. ſubſecurus Joannes Mörenbergius Senior: inelyta Wratiſlaviensium Reip. ** Senator præcipuus, Eccleſiarum & Schola-

Elogium Herois
incomparabilis
NICOLAI:
COM. SERL-
NII:

Hier. Tileſius:
Pastor Mühl-
baniſius mori-
tur:
item Alb. Cor-
vinus: Med.
celeberr.
item Adam Cu-
rzius: Theolo-
gus:

Comitiæ Sile-
ſiæ Oppavie
habita:

Lazarus Swendil
de Tudeſis Vi-
ctoria:
WILHELMUS L. B.
KURTZBA-
CHIIUS mori-
tur:

item Andreas
Hertwig in
Wonewitz:
item Jo. Mo-
renberger:
Senator, Wratiſ-

* Pohlius in Annot. Wratiſlav. Mſtis hæc ad an. 1567. „Den 1. Febr. iſt Herr Wilhelm von Kurtzbach: Freyherr auf Trachenberg und Miſch: R. K. M. Rath und in Ober- und Nieder-Schleſien Cammer-Præſident, Fr. Magdalenen geb. Maltzanin von Wartenberg Gemahl: Herrn Heinrichs des III. von Kurtzbach Vater auf der Kayſerl. Burg in GOTT ſeeliglich entſchlafen: XLII. Jahr alt. Ein frommer Chriſtlicher Gottliebender Hochverſtändiger Beredtfamer Regent: Hat etliche ſchöne Gebetelein und Lieder getichtet: Wegen ſeines hohen Verſtandes iſt Er von Kayſer FERDINANDO und MAXIMILIANO ofters in Pohlen und andre Orthe zu einem Legaten mit großem Lob und Ruhm und mit glücklicher Verriichtung anbefohlner Sachen gebraucht worden. Ein treuer Patron und Ernährer der Kirchen und Schulen in ſeiner Herrſchaft: Ein rechter Vater gegen ſeine Unterthanen: Ein Liebhaber des gemeinen Vaterlandes, ſo deſſelben Nutz und Gedeihen aufs fleißigſte beſorgen helffen. Die Leiche ward den 14. Februar, abgeführt gen Prausnitz.

** Pohlius l. c. ad annum hunc 1567. „Den 9. Februarii verſchied in GOTT Herr Johann Mörenberger, Raht und Schul-Herr: hat ſich mit recht ernſter Treu und Fleiſch umb Kirchen und Schulen wohl verdient: gelehrte Leute geliebet und gefördert: Liegt zu S. Elizabeth nicht in der Capelle da ſein Epitaphium ſtehet, welches D. Fabian Kindler, Schleſiſcher Cammer-Rath und neben ihm die Domniger verhindert, ſondern vor dem hohen Altar unter dem Leichenſtein ſo mit ſeinem meſſingnen Wapen beſchlagen iſt.

rum Ephorus vigilantissimus, & honesta Disciplina Custos severissimus anno *Ætatis* LXV. muneris autem Senatorii XXXIII.

& Johannes a
Rhedigerin
Slifa:

Nec tacendus hic Vir Nobilissimus Joannes Rhedigerus a Slifa: qui cum pene adhuc prætextatus magnitudine animi ac doctrina Præstantia meruisset, in Legationis ad Danicæ Regem procinctu, Pragæ Bojemorum Metropoli in ipso *Ætatis* (annum quippe agens XXXII.) & fortuna flore lue Hungarica, pessimo morborum, d. 12. Mart. extinctus est.

denique M.
Andreas Mon-
tano:

Fuit denique hic annus fatalis M. Andreæ Montano, Hallensi, qui Ecclesiam CHRISTI apud Saganenses fideliter & utiliter salutari doctrina verbi divini pavit annos XL. pie defunctus die 12. Martii: Memoria Ejus in Templo Saganensi Tabula cohonestavit D. Sigfridus a Nechern & Kuntzendorff: carminibus autem Epicediis celebravit Joh. Gigas: Eccl. Freist. Pastor: M. Martinus Henricus: Saganensis: Professor Wittebergensis: nec non M. Melchior Severus: Ludimoderator Saganensis.

& Valentinus
Nirius: Reip.
Wrat. Secret.

D. 21. Septembr. obiit Valentinus Nirius: Reip. Wratisl. Secretarius.

Anno

CHRISTI 1568.

Inducia inter
IMPP. MAXI-
MILIANUM
II. & Selymum
Turcam:

Inter MAXIMILIANUM CÆSAREM & Selymum Turcarum Imperatorem Inducia ad 8. annorum Spatium pactæ, quibus & Veneti & Johannes Sigismundus Voivoda comprehendebantur. Earum cum alia leges & conditiones erant, tum uti quisque sibi retineret quicquid ultimo bello cepisset, quod MAXIMILIANI rebus plurimum proluvit, quippe finibus opera Schwendii sic ampliatis, ut ad XL. millia Germanica cis & trans Tibiscum late dominaretur, quo quidem in Terrarum Spatio multe arces ac Munitiones insignes, partim ex hoste receptæ, partim Schwendii Diligentia aut exstructæ aut inchoatæ.

Austriæ Status:

Non multo post idem Cæsar Proceribus & Nobilitati Austriacæ liberam doctrinæ in Augustana Confessione exposita Prædicationem in ipsorum Arcibus, oppidis ac Pagis indulgit.

Pestisævians:

Pestifera Lues hoc anno Wratislaviæ sævit adeo ut exstingeret hominum ultra

In mortuorum
numerum ve-
nerunt: Sigis-
mundus Bucher-
us: Wrat-
isl. Senator
Johannes Aurifaber:
& Scholarum
A. C. VVrat.
Inspector: de-
nique Balcha-
sar Neander:

Exiis qui vita hoc anno functi, præcipue memorandi Sigismundus Bucherus: Patricius Reipublicæ Wratislaviensis: & Scholarum Præses optimus, mortuus in Peterwitz d. 20. Julii: anno *Ætatis* XLIII. Senatorii Muneris X. tum Johannes Aurifaber: Wratislav. & ipse, Ecclesiarum Patria Pastor & Inspector, Academiæ Wittembergensis & Rostochiensis quodam Professor, ante reditum vero in Silesiam Samlandiæ Pomelanique in Borussia per plures Annos Præses, Vir purioris Religionis Studio & totius Philolophiæ præcipue verò Matheseos ac Linguarum cognitione, quam modestia admirabili temperabat, clarus, fatali Die superventus d. 19. Octobr. cum annum ageret LII. funeratusque in *Æde* D. Elisabethæ ubi Monumentum conspicietur ab Laurentio Scholæ Phil. & Medicin. Doct. Genero officiosa Pietatis ergo ipsi & Uxori Saræ Joh. Hessi Theologi filia positum: denique Balchasar Neander: Boleslaviensis: de Scholis Wratislaviensium & Republ. literaria plurimis Annis bene meritis, hydrope extinctus anno *Ætatis* LV. functionis Scholasticæ XXXIII.

Anno

CHRISTI 1569.

Cosmus de Me-
dices dicitur
MAGNUS
DUX HE-
TRURIAE:
Crotensis
Ducatus iustus
Brandenburg-
ensis Titu-
lus:
Inundationes
Lignici:

Pius V. Cosmum Florentinum in Contumeliam Imperii *Magnum Hetruriæ Ducem creat, Regem facturum, nisi MAXIMILIANI II. IMP. Legatus intercessisset, & confidenter mox dixisset Pontifici: Italiam non habere Regem nisi Cæsarem.

Joachimus II. Elector & Johannes Marchiones Brandenburgenses ex Transactione cum FERDINANDO AUGUSTO primum sese Crotenæ in Silesia Duces nominant, cum eum Ducatum hinc a Bello Saganensi Hypotheca loco habuissent.

Lignici d. 19. Junii facta inundatio insolita & violenta, omnesque adeo fossas & aggeres excedens, unde secuta *Ædificiorum* labe & horrorem vastitas. Pontem, aggeres & munimina Portæ Wratislaviensis ex utraque Parte subruit, Goldbergensis item Partem anteriorem una cum Ponte ac Turricula plane disjecit ac sustulit.

CARO.

* Vid. omnibus Numeris absoluta Dissertatio, Amici nostri Integerrimi Dn. Mascovii: J. V. D. & Ampliss. Reip. Lips. Senatoris, de Jure Imperii in Magnum Ducatum Hetruriæ, quicumulatus hæc Sect. III. §. 9. exposuit.

CAROLUS CHRISTOPHORUS: Dux Monſterbergenſis & Olſnenſis, Jo-
hannis F. plenus animorum Juvenis in ætate ipſa adoleſcentiæ, jucundum cum ætas
florida Ver ageret, immatura morte abreptus XVI. Kal. Apr. nullos ex ſe hæredes re-
liquit: cum ſub idem Tempus JOACHIMUS FRIDRICUS Dux Lygio-Bregenſis, Ge-
orgii F. domeſticæ Educationis ſatur, Conſilio Paterno in Aulam ſeſe Brandenburi-
cam ad Johannem Georgium Electorem Avunculum conferret: in qua integrum ſe-
pennium ætate, Animo, Virtute & Gratia omnium Ordinum florentiſſimus exegit.

Carolus Chri-
ſtophorus Dux
Monſterb. &
Olſnenſis mo-
ritur:

JOHANNES BERNHARDUS MALCZANIUS: L. B. in Wartemberg & Pentz-
lin, qui in Juventute rebus bellicis ſtrenuam locavit operam, primum Regi Galliarum
potentiſſimo, deinde MAXIMILIANO II. CÆSARI Gloriſſimo, fidelis præſidis,
poſtea ab Eodem ſupremus Ducatus Oppolienſis & Ratiborienſis conſtitutus Præſi-
dus in Legatione ipſi commiſſa & ad Sigismundum Auguſtum: Pol. Regem deman-
data diem ſuum obiit, Lublini Non. Maij.

JOHANNES
BERNHAR-
DUS L. B.
MALCZANI-
US obiit:

Wraſlavia hoc anno binos Præſectos luxit, Antonium Banck & Servatium Rei-
chel: quorum uterque nobilibus & antiquis familiis nati, propter meritorum Magni-
tudinem & Virtutis abſolutiſſimam Amplitudinem, jucundiſſimam Nominis ſui Me-
moriæ reliquerunt. Obiit Banckius d. 18. Apr. anno ætatis LXXI. Senatorii mune-
ris XXXVII. Reichelius autem d. 20. Decembr. anno ætatis LIV. muneris Senatorii
XXV.

denique AN-
TONIUS
BANCK &
SERVATIUS
REICHEL Ca-
pitanei Wra-
ſlaviæ, mortuo-
rum numerum
augent:

Andreas Joſicus: Grunbergenſis Sileſius: Vir inſigniter doctus & Ethices in Ar-
gentoratenſi Academia Profeſſor, natale ſolum videndi deſiderio actus, cum in Viam
ſe conjeceſſet, tribus ab Heidelbergæ milliariis in Pago Langenbrug Colici Morbi
doloribus extinctus in cœleſtem Patriam migravit d. 13. Auguſti.

inde Andreas
Joſicus: Pro-
feſſor Heidel-
bergenſis:

Graviſſimæ illæ & pernicioſæ inter Daniæ & Sveciæ Reges Simulacres, quæ uſque
eo creverant, ut & armis apertoque Marte res inter ambos tentata ſit, nec vicinarum
modo Provinciarum ſed Sileſiæ quoque negotiationes perquam difficiles reddiderant,
hoc anno ſedatæ tandem & compoſitæ: teneſſam agente MAXIMILIANO CÆ-
SARE, idque Caſparis a Minckwitz Equitis aurati: Joachimi a Bergen in Herndorff:
Equitis Sileſii, aliorumque Conſiliariorum & Legatorum opera: quos ea de re ad
Regem utrumque miſerat, quāquam cum labore difficillimis per novem Menſes
in Daniæ & Sveciæ ultro citroque continuatis Conſultationibus.

Bellum inter
Daniæ & Sveciæ
Reges com-
poſitum:

Anno
CHRISTI 1570.

CAROLI Archiducis cum MARIA Bavariæ nuptiæ celebratæ Viennæ Regia
Munificentia, quibus interſuere Rudolphus & Erneſtus recens ex Hiſpania revocati, nec
non Catharina Regina Poloniæ, Caſaris æque ac Caroli Sponſi Soror, nuper e Sar-
matia reducta, ſed quæ Lincium ubi habitabat reverſa, paucos poſt Dies fato functa
eſt. Exinde Caſar cum Liberis Pragam contendit, ad Conventus quos Bohemiſ
dixerat celebrandos, atque illinc Principibus Germaniæ & liberis Civitatibus aliſque
Ordinibus ad Kalendas Aprilis Spiram Nemetum Comitibus publicavit.

CAROLI AR-
CHID. AU-
STRIE nuptiæ
cum MARIA
Bavariæ:

Johannes Sigismundus Pacis & Amicitie ſædus cum Cæſare renovare ſtatuit, quod
ne abſque Selymi Conſenſu fieret, complures ex Optimatibus hortabantur: ſed Beques-
hio refragante, cui & id vehementer ambienti Legati ad Cæſarem munus delatum,
adjuncto Ei a Poloniæ Rege, Adamo Conarſio Epilcopo Poſnanienſi: Spira tandem
inter Comitum Imperii ſædus conſeſſum huic Conditionibus: ut uterque veterum Con-
tentionum atque odiorum memoriam ex animis egregia fide expelleret: Johannesque
Sigismundus nomine Regio & Titulis, pro quibus & Pater dum erat in vivis, & ipſe
per annos circiter 50. funeſtis bellis & Cæminibus ægerime decertaſſent in poſte-
rum cederet, & quod denique aliud præter Regium uſurparet, contra MAXIMILIA-
NUS Eum ut Regibus oroni Sereniſſimi Principis Titulo cohonestaret: Tranſylvania
omnis intra Alpes Johannis Sigismundi Poſteſtati ſubderetur, idque Jure hæreditario:
extra Alpes vero Regionēs Hungariæ, Bihavienſis cum Varadino, Maramurſienſis cum
Huſto & Salisfordinſis ac Crasna & Solnocum, quod exterius vocatur, eidem donec viveret,
parent. Quæ ultra hos Terminos ſint, ea Cæſari intacta relinquerentur: & ſi quid Finium

Fœdus inter
IMP. MAXI-
MILIANUM II.
& Tranſyl-
vanie Princi-
pem Johannem
Sigismundum
ſeſepulſenſem:

HA ANNA
ADAM
CONAR-
SIUS
EPILCOPUS
POſNAN-
IENſIS
ADAM
CONAR-
SIUS
EPILCOPUS
POſNAN-
IENſIS
ADAM
CONAR-
SIUS
EPILCOPUS
POſNAN-
IENſIS

Johannes Sigismundus de Zappolya Princeps Transylvaniam obiit:

Joh. Sigismundo a Turcis recuperare liceret, id Ejus peculiaris Ditionis esset: quodsi Turcarum Armis Transylvania pelleretur, tum ei ad Oppolitani Principatus Jura, quem olim cum Isabella Matre renuerat, reverti integrum foret: Hostes atque Amici iidem utriusque forent: & cum Neceffitas exigeret & Turcæ Bellum Transylvaniæ moverent, MAXIMILIANUS ei omnibus Viribus præsto esset, sic tamen ut quamdiu fieri posset, Johannes Sigismundus suppressa atque occultata hujus Pacis Mentione, Selymum pristinis Amicitiae officiis in Quiete & otio omnibus Artibus conservare nitetur: Promittebat etiam CAESAR ad confirmandas novo Affinitatis vinculo fœderis Conditiones se illi alteram ex neptibus suis Alberti Bavariz aut Guilielmi Juliacensis Principis filiam matrimonio juncturum: additum Conditionibus separatim, sed occultissime si e vivis excederet, & Princeps publicis Suffragiis crearetur, ut is Cæsari fide Clientelæ obstrictus esset, Cæsar mox ultro subscripsit, easque jurejurando firmavit, sic ut intra diem Calend. mensis Januarii a Joh. Sigismundo Transylvano pari modo confirmata ad Cæsarem per Legatos remitterentur. Tandem Johannes Sigismundus (quem Stephanum primo adpellatum diximus) Transylvaniæ Woiwoda, qui cum ambitioso & Reip. noxio Patri, Turcis potentissimum Pannoniæ ac florentissimum olim tota Europa Regnum invadendi Occasionem præbenti, successisset, Regium & ipse Titulum usurpavit, ac quorundam novis Rebus studentium quin & Turcarum Auxilio usus, multis malis Hungariam ac vicinas Provincias involvit, Ariana Sectæ Parronis sine liberis in ipso Ætatis flore, justo DEI Judicio, ex epilepticis doloribus alba postridie Iduum Martii e Vita migravit & in Eo Stirps Zapoliana ab Emerico Diaco Stephani Palatini Germano Fratre ducta, quam primus Johannes Hunniades & postea Mathias Rex Ejus Filius indulgentissime & liberalissime ad tantas opes & Divitias extulerat, sic interit ut in hoc tertio Nepote prorsus extingueretur: in primo flore Juventutis, cum annum alterum & tricesimum Ætatis nondum exegisset: de quo tale legitur Epigramma Marci Henningi: A. V. P. IV. atrii Heroici:

Deberas potius Dux Oppolienfis haberi,

Rex dici Exemplo quam Patris, Hungariæ:

Ni te quæ Patrem versasset dira Libido

Prædandi sævis Thracibus Hungariam.

Jane, nec est ergo mirum SIGISMUNDE quod orbo

In te cessavit non bene partus Honos.

Successit Stephanus Bathorius Princeps Transylvaniæ:

Oppavienfis Ducatus a Silesia discedere tenet:

FRIDRICUS III. DUX LIGNICENSIS moritur:

ANNA AUSTRIACA PHILIPPO II. HISPANIARUM: & ELISABETHA AUSTRIACA CAROLO IX. Galliarum Regi nupsit.

Successit Ei in Transylvania cum Onere Tributi annui Sultano Turcico solvendi Stephanus Bathorius, Someianus, Nobilis Hungarus, ceteroquin heroici Vir Animi, nec multo post idem Poloniæ Rex: sed qui Provinciam ab Hungaria avulsam aliquanto tranquillius administravit: d. 27. Maji publicis omnium Suffragiis Princeps salutaris, & Electio Ejus a Cæsare & Selimo confirmata.

Oppavienfis Ducatus Ordines Discessionem facere a Silesia conati ad Moravos: sed judicatum tunc a MAXIMILIANO IMP. ditionem Oppaviensem ad Silesiam pertinere, neque ab ea avelli Jure posse, cum a CCC. annis in Silesiæ Conciliis & Senatu federint: Itaque tuendos in Possessione tam vetusti Juris Silesios, donec diversum ab Oppavienfibus demonstretur.

FRIDRICUS III. Dux Lignicensis: Princeps Eloquentis & variarum Linguarum cognitione præstans, cum certis de causis a Gubernatione remotus Wratislaviæ primum in Arce quam Curiam Cæsaris vocant, aliquandiu adservatus, tandem filio HENRICO id petenti in Custodiam traditus fuisset, Vitam hoc anno cum morte commutavit d. 15. Decembr. cum vixisset annos L. menses IX. dies XIX. horas XII. Fertur hic aliquando HENRICUM filium intuitus dixisse:

In unci & patris insidiare bonis.

MAXIMILIANUS IMP. duas Filias duobus potentissimis Christiani Orbis Regibus: Philippo Regi Hispaniarum ANNA mense Augusto: CAROLO vero IX. Regi Galliarum ELISABETHAM mense Octobri singulari & exquisita sponsaliorum Pompa elocavit, quod inter rara felicitatis Exempla commemorari potest.

CAROLUS Dux Monstbergenſis & Olsnenſis poſtquam in Aula Caſarea annis IX. integris, tribus FERDINANDO, his tribus MAXIMILIANO ſubjectiſſimo ſtudio ſummaque ſua laude nec minore fructu inſerviſſet, nuptias & ipſe hoc anno cum Illuſtr. & Generoſiſſ. Catherina Berckia: Wenceslai a Bercka de Leipu & Duba: Judici Provincialis in Marchionatu Moravia Praſidis & Magdalena Zierotinæ, Filia unica a. d. 17. Septembr. Sternbergæ Moravorum celebravit.

D. 15. Octobr. obiit Joachimus Gerlachius: M. D. Phyſicus Jauraviensis anno Æt. XLVII.

Ab Illuſtriſſ. Duce Brigenſ. Georgio ad Gymnaſii Brigenſis Regimen vocatus, Joannes Ferinarius, introductoriam Orationem præmittente Clariffimo Wratſl. Scholarum Rectore Petro Vincentio.

Anno

CHRISTI 1571.

Memorabilis hic annus victoria ad Echinadas de Turcis parſa cum jactura XXX. mill. Turcarum, præter ingentem navium & Tormentorum numerum, XIV. fere millibus Chriſtianorum, qui ex variis Nationibus ad Scamna Triremium Catenis conſtricti duram ſervitutem ferebant, ſingulari DEI ope liberatis.

Sigismundus Auguſtus Pol. Rex ad Bellum Sociale Turcicum requiſitus ſe ad Fœdus deſcenſurum negavit, niſi prius Caſar Juri (hæc enim inter plures duriffimas Conditiones una fuit) quod in Borussia ſibi tribuat, Imperii nomine renunciaret, idque comitiorum decreto ſanciat. Vid. Thuan. Lib. L.

Joachimo II. Brandenburgico Septem-Viro initio anni IV. non. Januar. in arce Copenica non ſine Veneni ſuſpicionem ſubito extincto, ut reliquas Ejus Ditiones ſic Ducatum etiam Croſonenſem in Sileſia regendum accepit Johannes Georgius Elector: Joachimi ex Magdalena Georgii Saxoniz Ducis nata Filius.

Cum anguſtia annonæ ſumma ubique fere laboraretur, Goldbergæ ac Leobergæ (Gorlebergii ac Lembergii in Quadis Thuanus ſcribit Hiſtor. lib. XLVIII.) raro præter naturam beneficio Piſæ, rapula, frumentum, ac Triticum compluribus Locis pluit, ex quo collecto trituratoque homines undique accurrentes triduo poſt panem Elu optimum confecere. Idem factum in Carinthia anno Sal. clo b x. iix. non longe a Clagenfurtho & Villaco oppidis: X. Kal. Apr. & jam olim Probi Temporibus in Germania geminum his Prodigium contigiſſet narrat Zoſimus lib. I.

Ex Viris claris qui in Sileſia hoc anno debitum naturæ perſolverunt, primus occurrit Valentinus SAUROMANNUS in Ieſſch & Gnichwitz: D. D. FERDINANDI I. & MAXIMILIANI II. IMPP. Conſiliarius & Orator, Vir ut Generis Nobilitate, ſic Doctrinæ, Integritatis, Gravitatis, Prudentiæ, ac ſacundiæ laude celeberrimus, Wratſlaviæ genitali Urbe, quo aula relicta tanquam in Portum ſereceperat, d. 15. Decembr. vita deſunctus.

Præceſſit hunc Tilemannus Hertwig JCrus, cum propter Ingenium Eruditionemque multijugam, tum propter candorem Animique raram admodum Modestiam clariffimus, qui aliquot annis Reipubl. Patriæ fidam operam in Syndici Munere navavit, poſtridie Kal. Martii Podagra extinctus haut ita Senex, quippe cum XLIIIX. vitæ annum haud dum expleviſſet.

Herewigium ſecutus Lignicii d. 6. Martii Henricus Theodorus, Miniſterii Eccleſiaſtici in Ducatu Lignicenſi Superintendens, Eccleſ. Lign. ad DD. Petri & Pauli Paſtor: & Conſiſtorii Illuſtris adſeſſor Ætatis anno LIX. cui in Eccleſiarum Gubernatione ſucceſſit Leonhardus Crentzhemius.

Anno

CHRISTI 1572.

Nobilitavit hunc annum in his quoque Regionibus Laniena Pariſienſis: in qua Caſpar Colignius: Gallia Admiralis, & multi alii reſormata Religionis Viri Nobi-

Nobiles ad Nuptias Henrici Navarrae & Margarethae Valesiae invitati, alique Proceres ac Cives nulla sexus aut Aetatis ratione habita, IX. Kal. Septembr. qui dies B. Bartholomaeo dictus est, & in Dominicum incidebat, crudelissime sunt trucidati, similesque Lanienae Meldis, Aureliani, Andegavi, Tricassibus, Biturigibus, Tolosa, Romagi, Lugduni perque ceteros Regni urbes excitatae. XXX. hominum elo. in his Turbulentibus nefario furore & rabie extincta fuisse a multis proditum.

RUDOLPHUS
ARCHIDUX
AUSTRIAE
AUS. REX
HUNGARIAE

RUDOLPHUS AUSTRIACUS: MAXIMILIANI CAESARIS F. d. 25 Sept. Hungariae Rex proclamatur, ac Pisonii solemnibus Ceremoniis inauguratur, Res magno paratu peracta, cum numerosa Regni Nobilitas extra Urbem sub Tentoriis receptio Gentis more convenisset, & omni honorifica significatione publicam de ea Inauguratione latitiam testaretur. Convenerant Ungari tot & tantis per retroactos annos jactati Calamitatum Procellis, eo quo majore & splendidiore poterant numero & apparatu, ita ut bis mille & quingenti Equites, nullo ex confiniis milite subducto egregie auro & argento exornati spectatuque imprimis digni in castris patenti in Campo prope Urbem positos recenserent. Hoc primum Tempore Ungaros Scuta oblonga & inflexa, quibus hactenus domi militiaeque uti erant, agilitatis causa abdicasse constat, auctore Georgio Comite Zliniano, ita ut Thoracem ferrent, & galea hastaque contenti esse inciperent.

Novum in Via
lactea Sidus

Mense Novembri novum illud Sidus in Via Coeli lactea conspectum quod cum anno antea immotum consisteret, tandem sub Anni Initium colorem ac Magnitudinem paulatim mutans adparere desinit: Variorum de eovaria Judicia fuerant, praesertim cum non vulgare aliquod Meteoron, sed in ipso Aethere, & uti dictum, in Orbe lacteo ad Oram Asterilini Cassiopeae sedem fixisset: quod & adstruebant Mathematicorum accuratae passim Observationes uno fere Ore adferentium, nec Paralaxin, nec ullum inter verum & apparentem Stellae Locum Differimen a se animadvertum, ut omittam, quod idem adferebant, sub eodem octavae Sphaerae Situ perpetuo constillae. Theodorus Beza: Vezelius doctissimus ille & Clarissimus inter suos Theologus: Stellam hanc cum Ea quae Magis ab oriente ad adorandum Generis Humani Propitiatorum recens Bethlehem natum venientibus praeluxit, ingeniosa & accommodata ad Tempus Similitudine, luculento Epigrammate edito, eandem fecit, additis tristis augurii minis, quos brevi post Eventus nonnullis in locis comprobavit. Epigramma hujusmodi.

Ille novus nullo furiali Crine Cometes

Et radiis puro, cui nitet Igne Jubar,

Ecquid portendat Terris, DEUS ille debum

Novit & ostendit Tempore fata suo.

Quod si humanae aliquid possunt praesciscere mentes,

Talia scrutari nec mihi signa nefase

Hic ille est olim parvam Davidis ad Urbem

Duxit ab Eoo qui prius orbe Magos:

Et qui nascenti praeluxit, nunciat idem

Eccae redux reducecem rursus adesse DEUM:

Hinc igitur felix o Turba applaudet Piorum,

Tu vero Herodes sanguinolente time.

Carolus IX.
Galliae Rex
moritur:

Quo quidem postremo versiculo Carolum Regem qui se Lanienae Autorem falsus jam erat, ut caveret sibi, monuit. Nec vana quidem fide. Mense enim post stellae hujus disparitionem quarto ille Sanguinis profluvio inter longos & graves Dolores exspiravit. Stella hac sub Cassiopeae Asterilino apparere coepit, tanto fulgore, ut Joquem etiam in perigaeo eccentrici & epicycli superaverit: & Cornelius Gemma Frisius scripserit: post Natum CHRISTUM vix aliud Phaenomenon illuxisse comparandum, five Sublimitas Signi five raritas & diuturnitas spectetur.

Sigismundus
Augustus Pol.
Rex obiit:

Sigismundus Augustus Pol. Rex ejus nominis II. sed Stirpis Jagellonicae ultimus, quae per ducentos circiter annos in Polonia rerum potita fuerat, nullis relictis haeredibus VII. Id. Quintil. vivere desuit: ejus obitu nova Caesari Curarum moles, nova Consilia ac cogitationes obvenire: cum vicini Ejus opulentissimi & florentis Regni Sceptra & gubernacula sibi aut Ernesto Filio acquirenda constituisset, quae tamen consilia instabilis fortuna rerum humanarum domitrix insolenter improbeque sefellit.

Albertus a Sau-
romann: Capi-
taneus VVra-
tislav, mortuus:
succedit Nicol.
a Rhediger:

Georgius Lef-
fora a Strublan
obiit: 1677
item Thomas

Gerhardus:
Propositus ad
S. Spiritum
V. Vrac.

YVRC.

HENRICUS
Dux Andega-
venfis eligitur
REX POLO-
NIÆ;

Joachimus Cu-
ræus: Anna-
lium Silesiæ
Conditor mo-
ritur:

De Receptoratu
Bregentii:

Copyright 1998

HENRICUS
Valefius per Si-
lefiā in PO-
LONIAM
transit:

mox vero in
 Galliam rediit

rium sumunt, Cœli arcem invadere, non raro Potestatem quam in Terris habeant amittere.

Regnum Tu-
netanum Tur-
cæ recuperant:

Caspar a Lo-
gau: Ep.
VVran obiit:
Succedit Mar-
tinus Gerst-
mannus:

Ante Triennium abhinc Selymus Turcarum Imp. Regnum Tunetanum quod CAROLUS V. AUG. in potestatem optimo Consilio redegerat, ut Securitati Siciliæ Regni Neapolitani, totiusque cum Italia tum Hispaniæ consuleret, recuperat.

CASPAR a LOGAU: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: d. 24. Januarii Oculis morte clausit, Nissa in Parochialis Templi Sacello honorifice funeratus. Surrogatus illi MARTINUS GERSTMANNUS, Boleslaviensis, J. V. D. Ecclesiæ Wratislaviensis Decanus, MAXIMILIANO IMP. a Secretis: ac Sereniss. Achi-Ducum AUSTRIÆ MATHIÆ & MAXIMILIANI Præceptor, quod IMPERATORI ipsi tantopere placuit, ut Electo non modo Epistola ex Molendino Carterburg propria Manu scripta & secretiore parvo obsignata Sigillo humanissime gratularetur, verum etiam, Confirmatione Pontificis nondum impetrata Præfecturam Silesiæ supremam ab Joanne interim Oppersdorfio, Barone per tres menses vicario Jurè administratam, committeret, Conventumque paulo post Principum atque ordinum Provinciæ per illum indiceret. Accepta ex Urbe Electionis Confirmatione, Nissam Episcopalem Urbem primariam die S. Wenceslai quæ fuit 29. Octobr. splendido cum Comitatu ingressus, honorifice a Civibus acceptus est. Ab Archi-Episcopo Pragenfi Antonio, Wratislaviæ in Templo Cathedrali consecratus, initio statim Episcopatus sui ad Poloniæ Proceres a D. MAXIMILIANO bis missus Negotium suæ commissum Fidei non minus prudenter quam feliciter confecit.

Mart. Helwi-
gius: Nissenus:
moritur:

Martino Helwigio, Nissenus, qui per annos complures magna Doctrinæ, Fidei, Diligentia, & Dexteritatis laude in Schola Wratislaviensi erudiendæ Juventuti operam dedit, Tabulaque Geographica Silesiæ insignem non immerito famam adeptus est, in communem hinc locum abiit d. 26. Ætatis anno LVIII. quem Februario mense secutus Balthasar Scheider: Med. D. Physicus Wratislaviensis.

Anno

CHRISTI 1575.

Maxima Vini
libertas:

Summa hoc anno Siccitas ob nimios Æstus rarissimosque a Mensæ Junio fere in Decembrem usque Imbres, maximaque annonæ, præter Avenam, ac Vini Ubertas.

RUDOL-
PHUS AR-
CHI-DUX
AUSTRIÆ:
REX HUN-
GARIÆ: BO-
HEMIÆ quo-
que REX dici-
tur: pauloque
post REX RO-
MANORUM.
Comitia Polo-
niæ, V Varfa-
viæ habita:
eligitur ab una
Procerum Par-
te MAXIMI-
LIANUS IMP.
ab altera STE-
PHANUS BA-
THORY:
Princeps Tran-
sylvaniæ:

RUDOLPHUS AUSTRIACUS Electus REX HUNGARIÆ: BOHEMIÆ quoque Regni Coronam accepit d. 22. Septembr. Pragæ in summa Basilica. Et ne qua in Parte Filio Parens deesset, eodem procurante, isto ipso anno consentientibus utriusque Ordinis Septem-Virorum Suffragiis REX ROMANORUM d. 27. Octobr. electus ac Kalend. Novembr. Ratisboriæ, annum Ætatis XXIV. agens est coronatus. Spectator e nostris adfuit JOACHIMUS FRIDRICUS: Dux Lygio-Bregensis: Joannis Georgii Electoris Brandenburgici Comes primarius: quem & in Conventu illo AUGUSTISSIMO REGI convivanti Pragustatorem fuisse accepimus.

In Polonia publico Decreto HENRICO Gallo Regnum abrogatur, & Warsaviam ad Mensæ Decembrem Comitia novo Regi creando inducuntur: in quibus scisso factionibus Senatorio & Equestri ordine ab Jacobo Uchanio: Archi-Episcopo Gnesnensi, Regni Archi-Cancellario maximaque Senatorum Poloniæ & Lithuanici Parte MAXIMILIANUS IMPERATOR in REGEM electus fuit, strenue eam Rem promovente Andrea Dudithio: Imperatoris Oratore, una cum Collegiis suis Reverendissimo Episcopo Wratislaviensi: Martino Gerstmanno: & Mathia a Logau: Ducatum Suidnicensis & Javoriensis Capitaneo: nec non Marefcalco Moraviæ: Domino a Leipe. Contra Petrus Sborovius: Palatinus Cracoviensis: Koska: Sendomiriensis: Tenczinii Comes, & pauci alii cum maxima Nobilitatis Parte a Senatu dissidentes, cum Regem ex Sanguine Polono, hoc est, Piastum creandum censent, neque de eo inter se ob Æmulationes convenirent, mediam Viam ineunt, ANNÆ que Sigismundi Augusti Sorori, Virgini tunc quinquagenariæ, Reginæ constitutæ, STEPHANUM BATHORY: Transylvaniæ Principem Maritum destinant, ac REGEM eodem Decreto renunciant: statimque Litteris ad Cæsarem datis, Eum ne Senatorum & paucorum ex Nobilitate Suffragiis fretus, Regnum sibi adeundum putet, hortantur. Vicissim Gnesnensis & Senatores ad BATHORYUM scribunt, quarto post Electionem Die, Eumque a suscipiendo Regno, cujus REX legitimus consentientibus Senatus Poloniæ Lithuanici ac Borussiae Calculis Cæsar creatus esset, dehortantur: cum præferim ipse per Blandratam & ceteros Oratores nuper in Comitibus publice professus sit, se ea Legge Regnum ambire, ut primus Locus ac Dignitas CÆSAREÆ ET ILLUSTRIS-

SIME

SIMÆ FAMILIÆ AUSTRIACÆ ab amplissimis Regni ordinibus tribuatur. Tantum enim abesse, ut auctum desideriumque Serenissimi Cæsaris remorari in Animo habeat, ut etiam omni Conatu promovere & amplificare paratus sit. Id ut re ipsa nunc comprobet, & egregiam adeo erga Cæsarem Voluntatem declarent, summo studio contendunt. Verum is honestius illa quam verius a suis dicta incerto adhuc comitiorum exitu interpretatus, cum primum se Regem a Majore Parte Nobilitatis renunciatum intellexit, mutavit & Cæsareanorum expectationem ambiguis Responsis eludens, omni-que mora posthabita Regnum raro Fortunæ Beneficio delatum sibi adeundum censens, quantum potuit in Poloniam properavit.

Abstulit hic annus Laurentius Spon a Spanaw: Professione Medicum sed Poëtes studio diligenter exculto famam etiam liberaliorem adeptum, in Cœlestium autem Vatum collegium receptum d. 24. Februarii: tum Andreæ Wincklerum virum insigni Probitate bonorumque artium scientia præditum, qui cum Schola Wratislaviensi solerter & dextre gubernanda fidem ac Diligentiam suam abunde probasset, Officinam ad hæc instruxisset Typographicam, e qua innumeri Libri in lucem prodierunt: jam gravis Ætate annum quippe agens LXXVII. d. 27. Junii pie ac placide obdormivit: Bonaventuram denique Röslerum: Ejusdem Scholæ Professore & Chaliographum præterea plusquam eximium, Cujus nomen monumenta ab Eodem in Curia Templis ac Scholis Patriæ relicta ad omnem Posteritatem immortale redditura sunt: Vita defunctum d. 15. Augusti: Ætatis anno LXXV. officii autem Scholastici XL.

Anno

CHRISTI 1576.

Poloniæ Regni Senatores qui **MAXIMILIANUM** elegerant, splendidissimam ad eum Legationem, cujus Princeps Albertus Lascus: Hieronymi F. Viennam miserunt, orantes, ut capita ab Henrico nuper jurejurando firmata, de quibus inter ordines Regni & Legatos Cæsareos in Varlavia Comitibus convenerat, & Ipse confirmaret, & quamprimum ad capeffendum Regnum, antequam a Stephano Bathorio ab adversa factione Electo occuparetur, veniret. Verum ille sive Mortis proximæ prælagus, & Imperii Negociis occupatus, sive ingenua cunctatione moras necebat, de Capitibus illis ulteriorem Tractationem institui vel moderationem aliquam adhiberi, aut saltem Clausulam quantum in ipso esset, adjungi petens: tam quid a durioribus, ut sibi videbatur, Capitibus, ab Henrico & aliis Regibus Sacramento firmatis desideraret, prolixo Scripto exposuit, eaque de re in Conventu Leovicii indicto, ut ageretur, instabat. Sed Poloni Periculum in mora esse demonstrantes urgebant, ut diem advenus in Poloniam sui certum constitueret, eumque Proceribus Leovicii congregatis per Oratores suos significaret. Hæc iterum tergiversari Cæsar & novas Conditiones proponere: ut **ERNESTUS FILIUS** in locum suum substitueretur, & **ANNA** uxore ducta in Regem inauguraretur. Cui respondentes Poloni de Cæsaris mora ut rebus suis summe perniciosa graviter conqueruntur, ac ni quamprimum veniat, Regnum prius occupanti cedere oportere non obscure ostendunt. **IMPERATOR** vicissim moram hæcenus interpositam excusit, datisque ad Ordines Varlavia conventuros litteris denuo Conditiones de **ERNESTO** cum **ANNA** conjungendo proponit, interim petens, ne in Comitibus quidquam decerneretur, quod legitimæ Electioni suæ præjudicare possit: tum Capita a Legatis proposita jurejurando sancit, accepto ab iis Electionis Decreto, quod mox Typis evulgatum, Poloniæ & Lithuanie Ordinibus significandum curavit. Sed dum in eo est, **STEPHANUS** a suæ factionis Proceribus e Dacia, in qua Christophorum Fratrem Principatus Successorem reliquit, evocatus in Poloniam citatis litteris exiguæ Comitatu advolat, & **ANNA** uxore ducta Kal. Maji proximis cum ipsa Regni Insignibus inauguratur: Juramento prius interposito de religiose servandis Juribus, libertatibus, Privilegiis a Regibus decessoribus juste concessis: addito, si quidem ea ulla in Parte violaret ut ab omni Jure, quod in Regno habebat, excideret, Proceresque a fide & obedientia, quam Ei ut legitimo REGI debeant, solverentur. Eam Injuriam ad animum, ut par erat, revocans **MAXIMILIANUS** Comitum non multo post Ratisbonæ celebravit, in quibus de Auxiliis adversus Turcam expediendis, de tuenda Cæsaris in Regem Poloniæ legitima Electione, aliisque Imperii Negociis actum. Quibus ad finem fere perductis, cum decreta Comitiorum præsentem filio

In mortuorum numerum veniunt: Laurentius Spon a Spanaw: Andreas Wincklerus: & Bonaventura Röslerus.

Legati Poloniæ ad MAXIMILIANUM II. IMP.

qui Poloniam adire recusat:

RUDOL.

MAXIMI-
LIANUS II.
IMP. mortuus

Ducatus Lign.
Fata:
Goldberge In-
cendium exor-
tum:

Comitia Sile-
sia:
Rosa florue-
runt denuo
Augusto
Mense:
THOMAS
RHEDIGER
RUS a quo
Wratilavia
celeberrima Bi-
bliotheca pu-
blica RHEDI-
GERIANA

RUDOLPHO in Palatio publicarentur, & nomina Principum qui subscripserant ex Tabulis recitarentur, desideratissimus Patriæ IMPERATOR, siue maiore ac Curis confectus, siue longa Corporis agitudine debilitatus, Imperium quod per Vitam pie ac laudabiliter tenuit, morte non minus posuit gloriose, præclaros inter Conatus & quali inter Ordinum Imperii Manus IV. Eid. Octobr. placide expirans, haud dum quin- quagenarius, Princeps Equitare Animi, Prudentia & Justitia insignis, itemque Benigni- tate cum optimis quibusque omnium Seculorum Principibus comparandus, Generis Humani Amor & Delicia: & in quo ad summam Fortunam nihil merito desiderares, nisi firmiorem Valerudinem. Ex MARIA Philippi Patruelis Sorore numerosa illi nara * Soboles: RUDOLPHUS: qui Imperium post Eum tenuit: ERNESTUS: MATHIAS: MAXIMILIANUS: ALBERTUS: WENCESLAUS: ANNA, PHILIPPI II. HISP. REGIS Uxor: ELISABETHA: Carolo Francorum Regi nu- pta: MARGARETHA & LEONORA.

Lignicensis Ducatus Gubernatio Henrico Principi tunc absenti d. 17. Apri- lis Cæsaris Iussu certis de Causis abrogata, & in fratrem FRIDRICUM IV. translata.

D. 24. Iulii Goldberga in Edibus Cujusdam Pistoris Incendium noctu exortum, quo C. ac LX. domus conflagravit.

MAXIMILIANUM CÆSAREM, cujus Excessum non tanquam REGIS, sed tanquam Patriæ Patri communi luctu universa Silesia prosequuta est, cum pie vixisset, ita & mortuus esset, Terris creptum in Imperii & Regnorum Fastigio & Cura RUDOLPHUS II. statim excepit, scriptisque ea de re ad Silesios Litteris, ipsos eo usque dum aliud a se statueretur, MARTINO EPISCOPO: ac specialiter Ducatu- tum hereditarium Urbes Praefectis suis parere iussit: Comiticia quoque indixit & Contributiones quasdam postulavit.

Augusto Mense Cerasi, Rosæ, Violæ purpureæ, Sambuci aliaque arbores & Plan- tæ superferatione quadam denuo flores emiservunt.

THOMAS RHEDIGERUS a Silesia: Johannis Frater: Nobilitate Patriæ, Splendore Familiæ, fortunarum Amplitudine, Ingenii Præstantia, magnorum Virorum Consuetudine, summaque imprimis erga Litteratos Munificentiâ Celeberrimus, cum partim Doctrinæ partim videndi gratiâ florentissimas Europæ Regiones perlustrasset, magnaque Vi auri impensa, magna & exquisita optinæ notæ, librorum qua cuforum qua manufcriptorum copia Bibliothecam instruxisset, in medio & ipse Ætatis Flore

* MAXIMILIANI II. IMP. AUG. hæc suo ordine Progenies:

1. ANNA: nata 1549. 2. Novembr. hora noctis 1. nupta 1570. 12. Novembr. PHILIPPO II. REGI HISPAN. † 1580. 26. Octobr.
2. FERDINANDUS: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: nat. 1551. 28. Martii hora noctis 1. † 1592. 16. Jun. hora mat. 7.
3. RUDOLPHUS II. IMP. ROM. GERM. HUNG. BOH. REX natus 1552. 10. Julii ante 7. horam pom. Vindobonæ: † 1612. 10. Jan.
4. ERNESTUS: ARCHID. AUSTRIÆ: nat. 1553. 15. Julii, hora pom. ¼ 4. † 1595. 20. Febr.
5. ELISABETH: nata 1554. 5. Junii inter 10. & 11. horam noctis: nupta 1570. 26. Nov. Carolo IX. Regi Gallia: † 1592. 22. Jan.
6. MARIA: nata 1555. 27. Julii: inter 3. & 4. mat. † 1566. 28. Jun.
7. MATHIAS ROM. IMP. GERM. HUNG. BOH. REX: natus 1557. 24. Febr. media nocte Viehnæ: † 1619. 20. Martii.
8. Infans Masculus natus 1557. 20. Octobr. † e. a. & d.
9. MAXIMILIANUS POL. REX: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: nat. 1558. 12. Octobr. hora noctis 11. † 1620. 23. Octobr.
10. ALBERTUS: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: natus 1559. 13. Nov. hora matut. ¼ ad 10. Neostadii: Gubernator Belgii: † 1621. 13. Jul.
11. WENCESLAUS: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: nat. 1561. 9. Martii ¼ ad 10. horam noctis: † 1578. 7. Nov. in Hispania.
12. FRIDRICUS: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: natus 1562. 20. Junii: † Onisiponte 1563. 16. Jan.
13. MARIA: nata 1564. 19. Febr. paulo ante 10. horam noctis: † e. a. 26. Martii.
14. CAROLUS: ARCHI-DUX AUSTRIÆ: nat. 1565. 26. Septembr. † 1566. 23. Maji circa Vesperam.
15. MARGARETHA: nata 1567. 25. Jan. † DEO devota 1633. 5. Jul.
16. ELEONORA: nata 1568. 4. Nov. paulo ante 10. horam noctis: † paulo post.

Terris ereptus, Colonia Agrippina Non. Jauuarii & peregrinandi & vivendi finem fecit. De Bibliotheca sua supremis Tabulis ita cavit: ut *ἡγεσις* quidem esset publica, *ὑποσις* autem familiaris maneret salva: Adponam ipsa Tabularum Verba: Libros meos, inquit, quos ego magno labore & sumptu conquisivi, una cum Numismatibus aureis, argenteis, æneis, Statuis, Picturis, & reliquis Bibliothecæ Ornamentis minime vulgaribus cupio & volo quam diligentissime Wratislaviæ in uno Conclavi ad id a prædictis duobus hæredibus (ii autem Adamus & Jacobus Fratres) instructo adservari, & omnia in eo suis locis distincte & ordinate disponi, ut illa Bibliotheca cum suis Ornamentis non tantum Rhedigerianæ Familix, penes quam perpetuo esse volo, honori, verum etiam aliis Usui & Voluptati esse possit. Nulli vero libros vel legendos vel cum impressis conferendos inde dari volo, nisi de iis factis rectis certo Tempore restituendis idonee caveat: Ante omnia vero danda est opera, ne quid librorum ab illis qui non tam spectandi quam furandi animo veniunt, subtrahatur &c.

nomen habet
moritur

Anno

CHRISTI 1577.

RUDOLPHUS II. IMPERATOR ROMANORUM:
REX HUNGARIÆ ET BOHEMIÆ:
DUX SILESIÆ:

VIII. Eid. Febr. Corpus D. MAXIMILIANI IMP. Lintzio Pragæ, Regi¹ Boemix Caput, honorifica funeris pompa allatum, in D. Jacobi Cænobio deponitur: indeque XI. Kal. Apr. in Cathedrale D. Viti Arcis Pragensis Templum, maxima cum Ecclesiasticorum, tum Secularium, non modo Regni Boemix, sed & S. R. I. Ordinum Frequentia, Tumbæ mandandum effertur.

Iusta D. MA-
XIMILIANO
II. soluta:

RUDOLPHUS CÆSAR circa Pentecostes Festum, MATHIA & MAXIMILIANO fratribus comitatus subjectionis Juramento a Silesiæ Statibus exigendo, magno cum Eorundem Applausu ac Congratulatione Wratislaviam venit. Quem in patenti Campo cum Silesiæ Principibus ac Ordinibus Episcopus Wratislaviensis MARTINUS, velut supremus Silesiarum Præfectus Germanica lingua excepit, per Portam autem D. Nicolai cui inscriptum erat hujusmodi Distichon

RUDOLPHUS
II. IMP. Sile-
siam ingredi-
tur:

Uno omnium
Ordinum &
Ætatum Ap-
plausu Wra-
tislaviæ exce-
pit:

Lætæ Dies tandem læto se protulit Ortu,

Qua Caput Imperii mœnia nostra subit.

ingressu, perque arcum Triumphalem sive Portam honorariam a S. P. Q. W. ad declarandam Subjectionem & Obssequium suum devotissimo Studio erectum & simul Inscriptionibus magnifice ornatum deductus cum Insula D. JOHANNIS appropinquaret, habitu Pontificali cum Sacro Canonicorum Collegio, tanquam Episcopus obviam progressus est: deque felicissimo & Augustissimo Adventu gratulatus in Templum Cathedrale deduxit. Actis autem illic DEO Gratiis & a Symphoniis decantato B. B. Ambrosii & Augustini in hospitium a Senatu Wratislaviensi in Foro instructum CÆSAR se recepit: in Cujus Frontispicio tale legebatur Distichon:

Quid Capite Imperii, quid Mundi Præside majus?

TE tamen ista Domus, DIVE RUDOLPHE, capit.

In Porta quam dixi, honoraria videre inter alia erat aquilam bicipitem expansis Alis se librantem, quæ licet satis ponderosa esset, tam artificiosè tamen concinnata erat, ut celeri motu, quotiescunque & quocunque liberet, in gyrum circumageretur, sese inclineret, Alas concuteret, Reverentiæ Signum daret, & Coronam, quam sustinebat, veluti repræsenteret, quod postea in IMPERATORIS ingressu & antequam Portam attingeret, & postquam transisset, tanta Agilitate & Dexteritate iterato ab utroque Portæ Latere præstitit, ut videretur CÆSAREAM MAJESTATEM velut exultando & congratulando excipere, compellere, salutare, & cum ipsa Corona Fidelitatem & Obssequium deferre velle, non sine spectantium delectatione atque admiratione. Inscripta eidem Portæ aureis litteris, quæ sequuntur Epigrammata:

Arcus Trium-
phalis Elegan-
tia:

I.

Roma triumphales statuit Victoribus Arces,
 Palma quibus fuso Sanguine parva fletit:
 At sibi perpetuum sine Sanguine BRESLA Triumphum
 Sponder ab Auxilio, DIVE RUDOLPHE, Tuo:
 Pax opus hoc fletit, Pax hos collegit honores:
 Ipse Locum in sola Pace Triumphus habet.

II.

AUSTRIA gavisa est primo Diadema RUDOLPHO,
 Cæsareum & forti Sceptra tenente Manu:
 AUSTRIADUM decimus, Magnoque secundus ab Illo
 Nomine, nunc eadem Sceptra, RUDOLPHE, tenes:
 O dulci veniant cum Nomine dulcia fata!
 Consilio Populos qui regit Ille juvat!

Auctor Epigrammatum V. Cl. Nicolaus Steinbergerus, qui & Portam ipsam Eleganti Carmine descripsit, a RUDOLPHO eapropter non solum Lauri munere, sed & poculo inaurato, aureisque Hungaricis pleno donatus.

In Moraviam
 redit IMPE-
 RATOR:

Substitit autem Imperator Wratislavia ultra Menssem: Homagioque a Principibus & Ordinibus accepto, Eorundemque Juribus, Privilegiis, atque Immunitatibus confirmatis, in Moraviam discessum molitus est.

Sanctiones
 Pragmaticæ
 RUDOLPHI
 N. A.:

In Comitibus præfente IMPERATORE celebratis de Rebus ad Incolumitatem, Incrementum ac Decus policia pertinentibus instituta fuit deliberatio: indeque Constitutiones quædam Politicæ a Principibus atque Ordinibus Silesiæ hoc anno promulgatæ & Cæsareo Diplomate confirmatæ sunt, quibus de Arrestis, de Mulierum Intercensionibus, de decoctoribus sive fraudatoribus Creditorum, quos vulgo a rupta capsula seu arca rei numariæ, bancæ ruptores nominamus, de Obstagiis, de compescenda denique Juventute, præsertim nobilis infans licentia, Litium Ambagibus rescandis & Tranquillitati publicæ procurandæ, prudenter juxta & graviter multa decernuntur.

Nuptiæ Joachi-
 mi Fridrici Du-
 cis Lygio-Bre-
 genfis cum An-
 na Maria: An-
 halina:

JOACHIMUS FRIDRICUS: Georgii Brigenfium Ducis Filius primogenitus cum ANNAM MARIAM: Joachimi Ernesti, Anhaltini, Generosi ac Cordati Principis & Agnes Comitissæ Barbiensis Filiam ob vitæ totius probitatem & miram Venustatem & actionum Suavitatem a multis Imperii Proceribus expetitam feliciter obtinisset, cum eadem quæ deinde mense unico agebat annum ætatis decimum sextum ad XIV. Kal. Jun. Sacra hymeneia splendido apparatu Bregæ celebravit, quibus præter alios interfuit JOACHIMUS FRIDRICUS: Brandenburgicus: Archi-Episcopus Magdeburgensis administrator.

Cometes:

Cometes stupendæ & insolitæ Magnitudinis III. Eiduum Novembr. in latitudine meridionali conspectus est, inferiore ex Parte in Speciem Barbæ Jubam extendens, duransque ad ipsas usque Eidus Januarii Anni sequentis: in Pegaso tandem disparrens, de quo videatur Thaddei Hagecii ac Hageck Epistola ad Martinum Mylium.

Joh. Sprember-
 ger: Reip.
 VVrat. Physic-
 us moritur:

Obiit hoc anno Wratislavia: Johannes Spremberger: Reip. Physicus Ordinarius: Vir egregiis Ingenii & Doctrinæ Ornamentis excultus, imprimisque medicæ Artis Scientia præstans, quam feliciter exercendo Patriæ magno fuit Usui & Ornamento, in cœlestem Patriam translatus d. 22. Februarii.

Anno

CHRISTI 1578.

Comitia Silesiæ
 VVratislaviæ
 habita:

In Comitibus Wratislaviæ habitis de modo potissimum defendendæ hujus Provinciæ deliberatum fuit, Opere quidem perutili ac necessario: sed quod Successu caruit: Addita sunt & capita nonnulla Constitutionibus Politicis præsertim de refranandæ Juventutis petulantia: Sed cui bono Lex est bona si non utimur? quid præcepta constitimus non executuri? quid delicta prohibemus non vindicaturi?

VVENCESLAUS: AR-
 CHIDUX AU-
 STRIÆ mori-
 tus:

VVENCESLAUS AUSTRIACUS: RUDOLPHI CÆSARIS Frater, decoræ frontis excultæque mentis ac magnæ Expectationis Adolescens fatali die superventus * XIII. Kal. Jun. Madriti in Hispan. Regia: quem pridie Non. Novembr. in Silesia subsecutus VVENCESLAUS ADAMUS: Dux Teschinensis: ætatis anno

* Tab. Genealog. MSta AUGUSTISSIMÆ GENTIS: alio Tempore a Nobis proferenda, d. 7. Novembr. habet.

Anno LV. relicto: SIDONIA CATHERINA, Saxoniz Ducissa Lawenburgensi Filio ADAMO WENCESLAO.

item VVEN-
CESLAUS A-
DAMUS DUX
TESSINENSIS

Wratislavia d. 26. Febr. expiravit Martinus Hoffmannus: Vir latine pariter & Græce doctus, & in Poësi quoque haut infelicitè versatus, postquam in inelyta Wratislaviensi Schola summa cum laude Juventutem docuisset annis XXXIX. publicis etiam Monumentis, inter quæ Palmam ferunt, præstantium in Republica Wratislaviensi Virorum Epicedia, Eruditionem suam testatus.

item Mart.
Hoffmannus
Wratisl.

Lignicii d. 30. Dec. Johannes Rumpferus: Med. D. nobilis: Poliater Lignicensis Anno Æt. 49.

& Job. Rum-
pler: Med. D.
Lign.

Anno

CHRISTI 1579.

SIGISMUNDUS KURTZBACHIUS: Baro e quatuor Silesiz Dynastis in Militisch & Trachenberg, Fridrici Lignicensium Ducis affinis, Vir in re militari præstans, Polonorum vicinorum Terror, dum in Belgio e Regione Transilvana in Linganam Regionem cum Germanorum Copiis ob non soluta stipendia in agrestes misere grassantibus tendit, pulveris bambardiei flamma fortuita miserabiliter exuritur: relicta ex HELENA DUCISSA LIGNICENSI Filia unica SOPHIA: quæ foedus postea maritum cum HENRICO ANSHELMO PROMNICO L. B. iniit.

Fata Sigismun-
di L. B. Kurtz-
bachii:

Confecta hoc anno feliciter Stephani Polon. Regis Expeditio contra Moscum. Fato concessit eodem anno Martinus Thaburnus: Goldbergensis Gymnasii Rector, qui ad excellentem Doctrinam & Linguarum solidam cognitionem adjunxerat eximium Pietatis Studium ac fidem XVII. Kal. Majas anno Æt. LV.

Expeditio
STEPHANI
REGIS POL.
contra Mo-
scos:

Mensis autem Octobris d. 4. felici fine Vitam in his Terris suam clausit Bartholomæus Rumbaumius: Jauranus: Ecclesiæ Marsburgensis Pastor, ac Præpositus Megalinius: Theologus non modo doctissimus, sed etiam sinceritate Animi & Vitæ Integritate præstantissimus, cum Ætatis annum ageret LVIII.

In mortuorum
numerus ve-
niunt:
Mart. Thabur-
nus: Rector
Goldberg.
Barth. Rum-
baum: Pastor
Marsburgensis
Joach. Picus:
Glogov.

Secutus est *περίοδος* in Via ad Viam æternam Rumbaumius: Joachimus Picus: Theologus Glogoviensis, qui cum extra Urbem in Pago Prostan Evangelium non minus feliciter quam fideliter docuisset, ceterum multis adversitatibus confectus ac propter Veritati Professionem tandem etiam proscriptus fuisset X. Kal. Januar. eo ipso die, quo Proscriptionis litteras acceperat, exemplo plane memorabili, a DEO evocatus in Portum Cælestis Patriæ, transiit anno Æt. L.

Cum post exactum in Rectoratu Brigeni quinquennium missionem ab ea præfutura hætenus impetrasset Jac. Pancovius, ut Juris Professionem in Gymnasio retineret, Consistorique Ducalis Adfessor esset, ab Illustriss. Duce GEORGIO elementissime vocatus M. Petrus Sickius: Stralsundensis Pomeranus: primo Rector Marienburgensis, deinde vero Professor Philosophiæ in Acad. Borussia Regiomontana, gubernationem Scholasticam suscepit XI. d. Decembr. sed quam tamen cum nonnisi per biennium tenuisset, Bregenſe Gymnasium cum Aurimontano grata Vicissitudinæ commutavit, Successorem nactus ille Laurentium Circlerus: Goldberg. Scholæ Rectorem.

Fata Gymnasii
Bregenſis:

Anno

CHRISTI 1580.

Cum magnam huic Provinciæ cladem improbiſſimorum ſceneratorum Expilationes intu-

* Pohlus in Annal. Wrat. Mſtis ad annum 1579. „Den 31. Decembr. ist der Wohlgebohrne „Herr Sigmund von Kurtzbach: Herrn Johannis und Fr. Annæ Sborowskyn Sohn: Herrn Sigismundi und Fr. Dorotheen Gräfin von Helfenstein Enckel: Frey- und Erb-Herr auf Trachenberg und Mielselt: Ertz-Hertzogs MATTHIÆ von Oesterreich, Gubernatoris der „Niederlande Stallmeister, ein höherfahrner und berühmter Kriegs-Held durch ganz Europa, in der Grafschaft Leiningen zu Lengig des Morgens früh in seinem Schlaf-Gemach aus Unvorsichtigkeit von angezündetem Pulver erstossen und umkommen. Melchior Lessel: ein Edelknabe, hatte den Schlüssel zur Kleyder-Truhen verlohren und auf „des Herren Vermaihen das Schloß mit Pulver aufsprengen wollen, erreicht aber auch „das andere Pulver unter dem Bette, darinn der Herr Kurtzbach gelegen, zündets an, wirfft „den Herrn sambt dem Bette herunter in Schloß-Graben, trifft einen großen Baum, und „bleibt todt. Er liegt zur Prausnitz begraben. Mit Fr. Helena seiner Gemahlin: Hertzog „Fridrichs des III. zur Liegnitz und Fr. Katherinæ zur Meichelburg Tochter hat Er gezeuget: Sigismundum: Annam: Helenam: Annam Mariam: die starben jung: und Fr. SO- „PHIAM: Herrn Heinrich Anshelms von Promnitz: zur Pleſſe, auf Soraw: Triebel: Hoiers- „werda: des Saganischen Fürstenthums Pfands-Herrn: Röm. Kayf. Maj. Rath: und voll- „mächtigten Land-Vogts des Marggraffthums Nieder-Lausniz Gemahlin.

Constitutio
RUDOLPHI
NA pro Salu-
te Silesiæ

intulissent, laudabilis hoc anno (ut solent ex malis moribus bonæ nasci Leges) in Principum atque Ordinum Conventu facta est Constitutio, eademque RUDOLPHI CÆSARIS auctoritate publicata, qua cautum, ut ne majores deinceps Usuras quam semisses, hoc est, sex annua pro singulis centenis stipulari cuiquam liceat. Qui secus fecerit, is dimidia sortis Parte mulctetur: cujus altera semis fisco, altera delatori cedat.

Henricus Dux
Lignicens. IMP.
jussu captus:

HENRICUS DUX LIGNICENSIS, IMP. jussu a Gubernatione defectus certis de Causis, primum Pragæ Custodiæ mancipatur, inde Wratislaviam captivus deducitur.

Communitas
Horologiorum
Ratio VVratis-
laviæ:

Julio Mense commutata est Wratislaviæ Horologiorum Ratio, constitutumque publico Decreto, ut dies non ab occasu Solis, ut apud Atticos & Majores nostros ac passim in Boemia & Silesia, sed a media nocte ut in plerisque Germaniæ locis inchoetur.

Synodus Diœ-
cesana Wrat-
slaviæ celebrata:

A MARTINO EPISCOPO Synodus ibidem Dicecesana celebrata, cui interfuere præter Cathedralis Ecclesiæ nec non S. Crucis & S. Ægidii Wratisl. Glogoviæ Majoris Opolientis, Nissenis, Ratiborienis, ac Glogovienis superioris Ecclesiæ Collegiarum Prælatos & Canonicos, Magistrum item ad D. Mathiæ, Johannes Lubensis, Nicolaus Henrichovienis, Antonius Camencensis, Casparus Grillovienis, Ordinis Cisterciensium Abbates, scripto tamen comprehensam Protestationem Synodo offerentes, ne Comparitio illa Privilegiis suo Ordini a Pontificibus Romanis concessis, quorum Vigore neque ad Synodum neque ad alium quemcunque Conventum venire teneantur, nec nisi Superioribus Sui Ordinis immediate sint subiecti, in Præjudicium aliquod vergeret, sed quam EPISCOPUS tanquam Constitutionibus Synodalibus contrariam rejecit & repudiavit. Abbas in Arena Wratislav. & Saganensis Archimandrita per sui Ordinis Priores Officio defuncti sunt. Johannes S. Vincentii Wratislav. Abbas peregre tunc aberat: Actum autem in ea Synodo præter alia de recipiendis Synodi Tridentinæ Decretis: quibus cum se lubens volensque EPISCOPUS subiceret, ejus Exemplum imitati cæteri magno omnes Consensu verbisque expressis: se omnia quæ in Tridentino Concilio tradita & decreta sunt, inviolabiliter observare atque Executioni mandare velle testati sunt. Quia vero in nonnullis rebus moderatione opus esse videbatur, placuit accurate ea de re cogitari, Capita moderationis interea colligi & describi, & in sequenti Synodo proxima matura deliberatione de mittendo ejus rei causa in Urbem Legato certi aliquid statui & discerni. Decreta hujus Synodi actaque adeo Universa una cum Ecclesiæ Wratislavienis Statutis Synodalibus antiquis an. 1585. ipso EPISCOPO curante Wratislaviæ Typis expressa sunt.

Lues Epidemica:

Incidit in id Tempus lues Epidemica, morbus vervecinus Italæ (mal di castro-ne) adpellata, Gallis Coqueluce. Cœpit is morbus apud nos Vires suas exerere paulo ante Julii mensis Initium in finem usque Augusti & cum longe lateque non modo Europam & Asiam pervagatus esset, intra breve Tempus magnam Partem humani Generis adflixit. Febris continua non admodum intensæ quoddam Genus ex Putredine natum & Ichoribus inharens Medicis quibusdam videbatur, quibus alii reclamabant, signis a Putredine diversis & quod absque febre quidam fuissent, permoti: Causam hujus intempestivæ Aëris Constitutioni quidam attribuebant: Æstuant namque præter modum aridoque Aprili, unde omnes Segetes Detrimentum patiebantur, successit Majus frigidus humidiorque qui Segetes quidem suscitavit, sed in corporibus humanis talem impressionem reliquit. Multos cum invasisset, horrore concutiebatur, quem Lassitudo Corporis, Viriumque Prostratio quædam seu Tadium potius Laborum & Calor subsequēbatur, Capiti Gravedinem & menti perturbationem cum dejectione appetitus inferens. Quibusdam ex Capite unde Epidemicum Catarrhum vocabant, humores in pectus defluebant & Tussim excitabant. Aliquos Phrenitides, angina & faucium inflammationes in Diferimen ducebant. Hæc vero Symptomatum Dissimilitudo non nisi ad Corporum Varietatem referebatur, quæ vehementiora aut mitiora fiebant ratione individuorum: Neque enim sua natura hic morbus adeo exitiosus fuit, sed vel Victus Intemperantia vel medicatio inconveniens quosdam ægros exstinguebat.

Quia vero juxta Hypocratis Sententiam id curatio ostendit &c. in plerisque omnibus ad Ichores malum hoc analogiam habuit & a natura vel spontanea crisi vel arte

ab exercitatis Medicis, Medicamentis diaphoreticis Putredinemque inhibentibus, per Sudores & insensibilem perspirationem ægri sunt sanati. In multis tamen cacoehymis hominibus atque locis ubi putredo Sanguinis massam attingit, Sanguinis missio & aliquando vacuantes medicamenta profuerunt. Quæ quidem Præsidia etiam plurimis ideo fuerunt perniciosæ, quod intro revocarint ea quæ natura expellere per exhalationes & Sudores contendebat. Nihil in hoc morbo ipsa brevitate fuit melius: duravitque plerumque ad quartum Diem & ultra decimum vix protendebatur.

Octobri Mense Cometes iterum in confinio fere Mercurii & Veneris effulsit, ac Cometes plus minus LXXVI. diebus duravit: Videatur de eo Apodixis Physica & Mathematica Thaddæi Hagecii ab Hayeck ad Generosum Dn. Andreæ Dudithium: Confiliarium & Oratorem Cæsareum: qui & ipse in Epistola ad Wenceslaum Raphanum: Medicum Oppavensem Comete hujus meminit, verbis quæ hic apponere visum: De Cometa, inquit, quam multa Aristotelis Auctoritatem secuti blateramus passim: & tamen his diebus didici ex proximo & qui hunc antecessit & Aristotelem & qui eum sequuntur, longe a Scopis aberrasse: Supra Lunam fuit uterque: prior ille proprio motu ab Occidente in Orientem, hic contra Signorum Successionem ab Oriente in Occidentem ferebatur. Si ex famosis exhalationibus procreantur, quomodo illæ Lunam superant & cælos penetrant? Si supra Lunam generantur, quomodo verum illud erit, nihil ibi oriri, nihil interire? omnia esse æterna? & tamen hæc duo *Φανόμενα*, & sidus illud mirificum, quod ante hos octo annos ostensum nobis ad Cassiopeam fuit, & orta fuerunt, cum antea nullis unquam Seculis visa fuissent, & interierunt aut certe ex Oculis nostris aliquo sublata sunt. Ubi antea in Abyssu Theſaurorum DEI latuerunt? Non habeo quid dicam, cum hæc considero, nisi illud: O cæcas hominum mentes o Pectora cæca, qualibus in Tenebris vitæ quantisque Periculis degimus hoc *Æν* quodcunque est. Ut autem mecum certo credas hæc ita se habere ut affirmo, scias *αποδεικνύω* demonstratum esse a Corn. Gemma: a Mœstlino & aliis: imprimis autem ab Amicissimo meo & Doctissimo Viro Doctore Thaddæo Hagecio, minorem habuisse *παράλλαξιν* quam ipsa Luna.

Anno

CHRISTI 1581.

Johannes Basilus, Magnus Dux Moscoviæ a STEPHANO Bathoryo Polon. Re- Pax Regem in-
ge toties multatus, Pontificem Romanum, ut Partes suas interponat, per Legatos rogat: ter Poloniæ Vi-
Missus ab Eo Antonius Possevinus, celeberrimus Jesuita, d. Maji Wratislaviam venit: ubi- dorem & Ma-
triduum perhonorifice ab Episcopo Wratislaviensi habitus in Poloniam ad Bathoryum, gnum Mosco-
qui tunc Pleſcoviam, Urbem Russiæ amplissimam & variarum Gentium Commerciis viz Ducem vi-
florentissimam obſidebat, contendit, inter hunc & Moscum Pacis Arbitrum acturus: dum facit:
quam & tandem certis Conditionibus (in quibus præcipua ut Livonia tota ad Polonum
rediret) confecit: atque ita post tertium annum gravissimo Bello, in quo Silesii etiam
nonnulli, imprimisque Melchior Redern: Baro: præclaram Polono Operam navavit, d.
15. Januarii seq. anni finis impostus.

RUDOLPHUS IMPERATOR gravi & periculoso admodum morbo decubuit: Afflicta IMP.
Itaque Crato Archiater mandato Cæsaris Wratislaviam profectus, ut Johannem Woyſ- valetudo:
selum Medicum & Chirurghum Nobilissimum accerseret: qui quidem successu felici
& admirabili IMPERATOREM sanavit, sed non sine aliorum, præsertim Italicorum
Medicorum Invidia.

Glogovienses religionis causa tumultuantur, Templum parochiale cum adjuncto Tumultus Glog-
ludo litterario occupant, suisque Usibus invito Ordine Sacro applicant. Iis Turbis se- govienſis:
dandis Glogoviam missi Episcopus VVratislaviensis, GEORGIUS Dux Brigenſis & Sig-
fridus, Promnecius Baro: qui cum ad restitutionem clericis faciendam Cives adigere non
possent, posteriores quidem duo conjunctim, quid faciendum sibi videretur, IMPE-
RATORI exposuerunt: EPISCOPUS autem peculiari scripto sententiam suam com-
plexus est: cujus Summa fuit: e re sibi videri ut Glogoviensibus si non ipsamet paro-
chialis, saltem aliqua Aedes sacra, in qua Religionis suæ Exercitiis vacarent, daretur: cum
satiatus sit Ecclesiam de uno Membro quam de toto Corpore periclitari.

D. 26. Aprilis Hainovia tota in Cineres versa est, Igne ab Homnibus quibus Hainovia con-
dam sceleratis supposito: qui biennio post comprehensi lentoque Igne roſti meritas flagravir:
luerunt penas.

FRIDRICI III. Ducis Lignicensis Vidua CATHERINA ex Ducum Megapoli-
tanorum

Catherina: Du-
cissa Lignici,
moriur:

item Petrus
Vincentius:
Celeberr. Gy-
mnasii Wrat-
slav. Elisabeth.
Rector:

item Laurent.
Baudisius:
Consil. Olsnen-
sis: item Jo-
hannes Gigas:
Pastor Svidni-
cens.

tanorum Familia e vivis excessit Lignicii die 17. Mensis Novembris. Petrus Vincentius, Vir longe doctissimus ac Celeberrimus, Academiarum Gryphiswal-
denfis & Wittebergenfis Professor, triumque Gymnasiorum Illustrum Lubecenfis, Gorli-
cenfis, ac Wratislaviensis Instaurator, Rectorque felicissimus post noctis Ejus medium quæ
anteceffit Kalend. Octobr. in laudatissimæ Patriæ terrenæ complexu expiravit, placidissime
Ætatis anno climacterico LXIII. cum Scholis in Annum XXXVI. magna cum laude & fru-
ctu inserviisset, bonamque fortunarum suarum Partem, tum ad cætera, tum etiam ad Histo-
riarum studia excolenda atque illustranda supremis Tabulis contulisset, V. Cl. Abrahami
Bucholceri honorifica mentione facta: qui & a Senatu Wratislav. in possessionem Lega-
ti non contemnendi aliquamdiu benigne admixtus fuit.

Præcesserunt hunc, Laurentius Baudisius: Wratislaviensis & ipse: J. V. D. eximi-
mius: Aula Olsnenfis Consiliarius X. Kal. Majas: & Johannes Gigas, Northufanus
Theologus non incelebris IV. Eid. Julii Svidnicii, ubi Concionatorem egerat, cum
vixisset annos LXVII. & menses quinque.

Anno

CHRISTI 1582.

Calendarium
Gregorianum

RUDOLPHUS IMPERATOR cum Aprili Mense Ordinum Regni Hungariæ
Conventum Pisonii habuisset: in quibus de vectigali trium Hungaricorum singulis Ja-
nuis seu domibus imposito, de collato in arcibus ac limite milite, & de MAXIMI-
LIANO Fratre Vicario Pannoniæ præficiendo retulit: contraque Proceres & Senatus
Regni alia a Rege perierunt, de quibus amice inter eos convenit: prima inde Imperii
Comitia Augustæ Vindelicorum celebravit, in quibus ad finium adversus Turcas defen-
sionem a Principibus Contributio decreta, in quam tamen delegari Civitatum, antequam
de Eorum Querelis cognosceretur, assentiri recusarunt. Circa Exitum Comitiarum
Gregorius XIII. P. R. Calendarii correcti formam ad Imperatorem misit, ut in Germa-
nico etiam Imperio illud promulgaret. Erat autem ratio emendationis Ejusmodi insti-
tuta, ut æquinoctia & Solstitia, quæ propter anni quantitatem majorem a nati CHRI-
STI Temporibus quindecim fere Diebus anticipaverant, ad antiquas illas metas redu-
cerentur, quas in CONCILIO NICÆNO determinarunt SS. PATRES. Decem
igitur dies in mense Octobri a d. 4. usque ad 14. Octobr. præteriri eo anno voluit: ita
ut 4. mensis dies haberetur pro d. 14. Cæterum cum nemo Principum aut Civitatum
Augustanam Confessionem amplectentium accipere in Germaniam Calendarium vel-
lent, quod nimirum cavendum existimarent, ne Calendarii emendandi prætextu no-
vam & inusitatam Pontifici in Imperii Majestatem & Cæsarem ipsum Jurisdictionem &
mandandi Potestatem tribuerent, præsertim cum inconsulto Cæsare & non requisito
Imperii Principum & Ordinum Consensu res tanta a Pontifice suscepta sit: negotium
id Cæsar distulit, & veterem formam hæcenus usurpata in Camera Judiciis, eo an-
no servari mandavit, nec eo minus tamen, ut Calendarium illud Gregorianum saltem in-
ter Majorum Religioni addictos locum haberet, sequenti anno tenuit.

Judaï Silesia ex-
cedere jussit:

item Anabapti-
stæ:

Edicta duo a Cæsare Viennæ d. VII. Kal. April. condita atque in Silesiam missa, ab Episcopo
Wratislaviensi Eodemque Supremo Præfecto publicantur: quorum uno Judæi omnes una
cum Uxoribus suis liberisque ante diem D. JOHANNI sacrum solum vertere ac Finibus Sile-
siæ excedere jubentur, pœna amissionis bonorum omnium tam mobilium quam im-
mobiliū non obtemperaturis proposita. Altero vero de Anabaptistis cautum est:
ut si qui reperiantur improbæ illius Religionis Sectatores, intra diem jam dictum a Ma-
gistratu loco comprehensi in ea loca unde venerunt, remittantur: de præcipuis Reli-
gionis CHRISTIANÆ Capitibus diligenter instruantur, quin & carceribus pro rena-
ta mancipentur. Quod si Sectæ illi insanabili Pertinacia renunciare nolint, aut ex Pro-
vincia forte aufugerint, bona Eorum annoentur, & vel Liberis si quos habent ortho-
doxis assignentur, vel si nullos aut Ejusdem Sectæ participes, proximioribus in Pro-
vincia cognatis deferantur: qui idonea Cautione præstita libere ac pacate tantisper in-
utantur, fruuntur, dum illi Eorumve liberi seria pœnitundine adducti Errorē suum de-
testentur, & ad CHRISTIANORUM sacra ex animo ac sine ulla simulationis suspi-
cione redeant: Eo tamen Temperamento, ne quid Religionis prætextu injuste in quen-
quam admittatur: neve adeo pro Anabaptista quis habeatur, aut Bona Ejus occupen-
tur: nisi prius talis fuerit Jure declaratus.

Cometes:

IV. Eid. Maji ingens Cometa apparuit, versus meridiem Caudam tendens, radiis
quasi cristis sursum elevatis, sed post dies XV. evanuit.

VII. Kal.

VII. Kal. Augusti, qui D. ANNÆ: DEIPARÆ VIRGINIS MATRI dictus, Gruneberga Ducatus Glogoviensis Urbecula tota Incendio perijt.

IV. Eid. Septembr. JOHANNES GEORGIUS Dux Lignicenfis ac Brigenfis uxorem duxit ANNAM Ducis Württembergici laudatiffimi Principis ac vere Christophori Filiam.

Grünberga
confisgravit

Nuptiz Johan-
nis Georgii
Ducis Lygio-
Bregenfis cum
Anna VVür-
tembergica

Anno

CHRISTI 1583.

Magna Annoz Penuria hoc anno in Silesia laboratum: ex qua maxima Caritas secuta, ita ut tenuiores qui parum Obfoni comedunt, sed solo fere pane aluntur, eo deficiente, multi interirent, complures herbarum Radices, amara gramina & id Genus alia vefcentes vitam infelicem traherent.

Annoz Pe-
nuria

Vitam hoc anno cum morte commutavit Laurentius HEUGEL a Polockowitz in Sagwitz: S.C.M. Confiliarius: Vir Stemmata, Virtute & doctrina nobiliffimus ac Verbo ut dicam aurei adhuc Seculi infigne Reliquium.

Laurentius
Heugel: S. C.
R. M. Confil.
moritur:
item Zacharias
Urfinus

Obijt & Zacharias Urfinus: VVratislaviensis: Academiae Heidelbergensis indeque Scholæ Neapolitanæ in Nemetibus Professor: vir in omni Disciplinarum Genere exercitatiffimus, Theologus summus, Vita inculpata, Judicio admirabili, Labore indefeffo: ex hac vita evocatus pridie Non. Martii Etatis fuæ anno XLIX. cum integrum semestrem decubiffet, ac faviffimos Colicæ Dolores fuffinuiffet, neque tamen ab eo quisquam impetrare potuiffet, ut Scriptiones ac Meditationes fuas intermitteret. Opera Ejus Theologica partim ante hæc non edita, partim ex Germanica in Linguam Latinam modo converfa, partim emendatius recufa, & illustrata atque in Tomos III. tributa, Reipublicæ bono conjunctim edidit D. Quirinus Reuterus.

Urfinum infecutus Lucas Pollio: Ecclefia VVratislaviensis ad D. Mariæ Magdale- næ Pastor, Theologus doctiffimus & eloquentiffimus, quique adeo non Voce duntaxat fuos erudit, sed & fcriptis quibusdam vernacula lingua editis profuit: inter quæ Palmam ferunt Conciones de Vita æterna, fuperioribus annis ab Abrah. Metzradt: Equite Hollaro in Latinum Sermonem translata.

item Lucas Pol-
lio: Pastor ad
D. Mar. Mag-
dal.

Nec denique Silentio prætereundus, qui Peste hoc anno grassante in Marchionatu Moravia obiit M. Bernhardus Sturmius: Patfcovius: Iglaviensis Reipubl. Proto-No- tarius. Is enim quomodo Dav. Cernitus de ipfo cecinit:

item M. Bernh.
Sturmius

Sturmius Ingenii præclarus acumine, multa

Doctrina, magnæ Sedulitatis Homo:

Publicam in Lucem, Typis expreffos, feptem Distichorum Centurias edidit, quod opus ipfius Ingenii felicitatem fimul atque Velocitatem lectori queat approbare.

Anno

CHRISTI 1584.

Sancita hoc anno Induciarum inter RUDOLPHUM CÆSAREM & Sulta- num Turcicum prorogatio quæ a Kalendis Januariis inciperent, & in novum usque Annum durarent.

Induciarum in-
ter RUDOL-
PHUM II. &
Turcam IMPP.
Prorogatio:

Anni novam Emendationem a Pontifice factam five Kalendarium Gregorianum quod ut a Principibus Imperii Augustanam Confessionem amplectentibus reciperetur, impetrare Cafar nullo modo potuit, Ejusdem Juffu in Silesia hoc anno promulgatum Ordines omnes cum avitæ tum Protestantium Religioni addicti (non quidem ut Pontifici, sed ut CÆSAREÆ MAIESTATI & Civili Magistratui in re Civili obtemperarent) receperunt: exemptique decem Januarii dies ut qui XIX. dies Januarii erat, XXIX. numeraretur: Idem Bojemia, Moravia & Lufatia fecerunt. Libet autem hic fubjicere Judicium summi Viri Andr. Dudithij ad Nobiliff. Nicolaum Rhedigerum de Striffa, sic fcribentis: Fac ut Sculteri Annotationes in Kalend. Gregor. ocyus videre possimus: fi necessaria fuit Kalendarii Mutatio, certe a nemine vel institui vel perfici potuit rectius quam a Pontif. Romano. Quis enim tanta ubique Terrarum valet auctoritate? ad hanc rem certe quæ ad omnes pertinere videtur, tali aliquo Opus fuit, qui nationum omnium Confenfum exigere poffet. Sed profecto nullus hodie Monarcha, hoc excepto, efficere potuiffet. Adde quod Pontificum omnibus Etatibus, imo apud Ethnicos perpetua Kalendarii Cura fuit.

Kalendarium
Gregorianum
in Silesia re-
ceptum:

Hæc

Hæc aut his familia Solatio esse possunt iis, qui mutationem hanc ægre ferunt.

Sigfridus a Ribisch moritur: Sygfridus Ribischius: Confiliarius aliquot Imperatorum, Vir & Generis Nobilitate & Animi Pietate & Eruditione, Sapientia, Eloquentia, Æquitate, rerumque plurimarum usu longe præstantissimus diem ultimum Wratislaviæ clausit XVII. mensis Sextilis, quæ in Annum Ejus LXV. incidit.

item Abrahamus Bucholcerus:

Ribischium Fautorem suum paucis Hebdomadis præcessit Abrahamus Bucholcerus, Ecclesiæ Sprottaviensis *dux*, inde Freistadiensis Pastor, de utraque Ecclesia præclare meritis: quippe cum pro Suggestu Verba ad Populum faceret, plena ingeniosæ Dexteritatis, sinceræque Pietatis, accommodata insuper ad universæ vitæ Sanctioniam: cujus vitulo, uti dicitur, multi nostræ Tempestatis Theologi arare consueverunt. Cum Theologia Artium principe historica Studia & utilissimam Temporum Disciplinam sic conjunxit, ut pares in ea paucissimos, superiorem autem videatur habere neminem. Testis Ejus Chronologia, hoc est, Annorum Supputatio, ab Orbis Conditi Primordiis usque ad Exitum Israëlitarum in Babylone, insertis passim Historiæ Græcæ & Romanæ Eventibus insignibus, continua Serie deducta: quam loco multorum Commentariorum in BIBLIA SACRA, quibus multi magis impediuntur quam promoventur, esse poterit, præsertim Politicis Hominibus & circa Rerum Gubernacula versantibus, Vir Illustris ac Generosus Venceslaus Budovecius Baro Bojemus, Confiliarius Cæsareus verissime scripsit. Testis item Index Chronologicus Annorum Seriem, Regnorum Mutationes & Rerum toto Orbe gestarum memorabilium Breviarium a mundo condito usque ad annum NATI CHRISTI 1610 LXXXI. complectens, a Filiis Godofredo & Abrahamo diversis Vicibus continuatus, super utroque Scripto Budovecii modo laudati Judicium ad Adamum Filium an. 1603. perscriptum videre licet post præfationem Indicis Chronologici ab Abrahamo Filio tertia Cura emendati aucti & ad Obitum usque RUDOLPHI II. Cæsaris producti. Diem suum obiit Pater pie ac placide XVIII. Kalend. Quintil. Ætatis suæ an. LIV. Mens. IIX. die VI.

item Caspar Hoffmannus: Martinus Henricus: & Joh. Birckenhan:

Fatalis idem Annus fuit Caspari Hoffmanno: Leobergeni: Medico doctissimo ac peritissimo atque Electoris Brandenburgici Archiatro qui obiit Colonix ad Sævum Kal. Augusti: Ætatis anno LV. Martino item Henrico Saganensi, Theologo ac Professore Academia Wittembergenfis, Terris erepto Die S. Lucæ Evangelistæ: Johanni denique Birckenhan: Præposito & Pastori Ecclesiarum in Neapoli Wratislaviæ vita functo XIX. Kal. Quintil.

Fata Gymnasii Bregensis:

In *supplæm* exorta Bregæ IX. Kal. Febr. cum libertatem vitæ ac Religionis rem judicarent inæstimabilem Laur. Circleus, qui Rectoratum Gymnasii Illustris summa cum Auctoritate, fideque summa summoque Juventutis Nobilis Concurfu per biennium gesserat, M. Beslerus: M. Paulovius: & M. Schröterus Collegæ Bregam reliquerunt: Rectoratus functione commendata Melchiori Tilelio: Eloquentiæ ac Poëseos Professore.

Anno

CHRISTI 1585.

Comitia Silesiæ VWratislaviæ habita:

Martio Mense Principum atque Ordinum Silesiæ Comitia Wratislaviæ habita: in quibus novi prope nihil propositum fuit, sed vetera illa duntaxat de Auxiliis Turcicis, de Teloneo Cerevisiario, de Sumtribus minuendis, de reliquis exsolvendis. Discessere Legati Cæsarei rebus non solum ex omnium Sententia gestis, sed gratis etiam actis, quod in hoc Genere rarissimum esset solet. Accidere his Comitibus duo, quæ non sæpe contingunt Wratislaviæ, ac superstitiosis hominibus nescio quid portendere visa sunt: Civis quidam Astronomiæ studiosus noctu in Ædibus Palatii Ducis GEORGII oppositis, dum nimi studiose astra contemplatur, & Corpus e fenestra excidit, in plateam decidit, cerebroque fracto altera die moritur: Postridie Kal. Aprilis sub Vesperam in Ædibus Janholtianis Adoleseens Hungarus Nobilis Hungari Famulus e Servitio Illustris Domini Popelii, dum ipse quoque, incertum cujus rei causa, in fenestræ non minus laxæ valvis se librat, præceps dilabitur, & Vulnere in Capite accepto una post Casum hora Animam efflat.

JOACHIMUS FRIDRICUS GEORGII DUCIS BRIGENSIS F. Archi-

Archi-Cathedrali Primatus Magdeburgensis Præposituræ a Guilielmo Boclino Goadju-
tor adfectus ab Illustrissimo Collegio Præposituræ illi possidendæ, nec Summo Impe-
ratore refragante, immititur, exclusis potentibus Æmulis, contra quos Dignitatem eam
quoad vixit, feliciter adseruit.

Pestis Contagio magnam tota fere Regione ut & in Lusatia Bojemia Mifnia & Sa-
xoniam Stragem dedit, imprimis vero Wratislaviæ: ubi quamplurimi Hominum quotidie
extincti efferebantur, in quibus aut fortuna aliqua, aut Dignitas erat, certatim re-
lecta Urbe alio commigrantibus. Oesties * mille quadringentorum triginta &
unius Capitum omnis Generis cum in ipsa Urbe, cum in suburbis absumpta, scri-
buntur.

CAROLUS DUX MONSTERBERGENSIS ET OLSNENSIS in Sile-
sia nuptias cum Elisabetha Magdalena GEORGII DUCIS Filia magna cum celebra-
te peragit Bregæ pridie Kalend. Octobris: quo & ipsa die HENRICUS DUX LI-
GNICENSIS cum prima luce Custodibus incertum Vino an Pecunia corruptis e Cu-
stodia VVratislaviensi, qua in Curia Cæsaris attinebatur, evasit, duabusque tantum rhe-
dis in ipsa Urbe conductis ad fugam instructus in Poloniam se proripuit.

VIII. Eid. Januar. Wratislaviæ satis concessit GEORGIUS BRAUN. L. B. in HENRICUS
Wartenberg & Bralin: S. C. M. Consiliarius & Cameræ Silesiæ Præses: cui in co mu-
nere, quod quidem apud Silesios amplissimum est, Auctoritate Cæsarea Successor da-
tus SIGISMUNDUS CZEDLITZIUS: Defuncti Filius Dynastiam Wartenbergen-
sem, inter quatuor illas Silesiæ liberas luculentam & sat magni momenti Ditionem, cu-
jus præsertim Jurisdictionem Nobilitas insignis agnoscit, jure quidem hæreditario obti-
nuit, sed are oppressus alieno eandem postea Abrahamo Burggravio Dohnenfi vendi-
dit: quem Illustri Loco natum sed pauperrimum post DEUM fortuna & femina e Sau-
romanniorum Gente nobilissima evexerunt.

BRAUNIUM paulo post securus est MARTINUS GERSTMANNUS: E-
PISCOPUS WRATISLAVIENSIS: supremus utriusque Silesiæ Capitaneus, Prin-
ceps doctissimus & sapientissimus: qui cum MAXIMILIANO II. & RUDOLPHO
II. IMPP. longe difficillimis ac gravissimis in Negociis, multis obitibus Legationibus, fidam
præstitisset Operam, decemque annos ac totidem Menses, tam Episcopatum quam Præfectu-
ram summam cum Laude tenuisset: Podagræ primum ac Chiragræ longo Tempore sed per
Intervalla quadam doloribus implicitus, ad extremum Vitio Stomachi supra integri Anni
Spacium laborans, eo vel Morbo, vel nimio ut nonnulli putarunt Medicorum Usu
extinctus est Nissæ XI. Kal. Aprilis ibidemque ad D. Jacobi honorifice funeratus, sic
enim Testamento caverat, si Nissæ moreretur, ut ibidem quoque sepeliretur, & qui-
dem sine Pompis: sin Wratislaviæ, haut quaquam alio transferetur. De facultatibus
suis Sacri Collegii Consensu per Testamentum disposuit, hæredibus scriptis ex trien-
te Capitulo & ex triente propinquis suis: triente reliquo per Legata variis relictis di-
stributa: sed hac tamen Lege, ut siquidem propter Delicta publica vel privata contin-
geret Calamitate aliqua & adversa Fortuna Tempestate adeo sese opprimi, ut amissis
Fortunis nulla Ecclesiæ, necessariis, Amicis, Familiæ, Pauperibus gratificandi facultas
foret reliqua, in eum Casum juxta Synodales Metropolitanæ Ecclesiæ Constitutiones
& Consuetudines, cum primis vero Extravagantem Johannis XXII. quæ incipit: susce-
pro Regimine &c. beneficium Anni Gratia sibi reservaret. Inter Legatarios fuit Wen-
ceslaus Cromerus: Episcopo a Secretis: cui ad Historiam Silesiæ absolvendam eden-
damque mille Thaleros legavit. In defuncti Præsulis Locum Kal. Jul. a Collegio suc-
centuriatus ANDREAS JERINUS: natione Svevus: Theologiæ Doctor: & Cathedra-
lis Ecclesiæ Præpositus.

Hic & Annus abstulit Magnum Silesiæ Decus JOHANNEM CRATONEM a
CRAFFTHEIM: qui Wratislaviæ natus anno CHRISTI clesio XIX. præceptoribus potis-
simum usus in Germania Luthero ac Melanchthone: in Italia Joh. Baptist. Monta-
no: Medico Excellentissimo, optimus & Theologus & Philosophus & Medicus,
neque minus Poëtica Laude & Litterarum Elegantiā vehementer excellens: Cuius sum-
morum suæ Ætatis vel Ingenio vel Dignitate vel Gratiæ vel fama Populi par: FERDINAN-
DI I. MAXIMILIANI II. & RUDOLPHI II. AUGGG. Consiliarius & archiater
per

* Pohlius in Annal. Wratisl. numerum habet 8931.

per annos XXVI. Sacri insuper Palatii (quam quidem dignitatem ab MAXIMILIANO IMP. novo Exemplo hereditariam accepit) Comes: utroque Medicorum Principe scriptis suis egregie Illustrato clarus, propter insignem & elegantem Doctrinam cum pari Humilitate erga bonos & eruditos conjunctam Carus omnibus ac venerandus: XIV. Kal. Novembr. in Genitali Urbe sine beato & optato obiit: nec populari tamen illo morbo tunc grassante, sed Marasmo cui Catarrhus suffocativus accessit, extinctus, Annum vitæ agens LXVII. Adfuit morienti Johannes Hermannus, Medicus Reipubl. Wratislav. solers imprimis, integer, pius, multumque exercitatus: qui & cum morte conflantem sedulo consolatus est & mortui tandem extremum Spiritum excepit, Oculosque clausit. Acroama Ejus fuit: Iræ modereris & Ori. Bona moriens reliquit ampla: quæ dein præterita agnatione contra Optimi Senis Voluntatem filius Johannes Baptista in Uxorem suam * Heugeliam devolvit.

Annō

CHRISTI 1586.

Stephanus Rex
Poloniæ mori-
tur:

STEPHANUS Pol. Rex postquam Regnum illud eum in Modum gubernavit, ut per decennium quo imperavit, non solum illud tueretur, sed & dilatis summa cum Laude finibus, Moschis perdomitis, recepta Livonia, Datscanisque ad officium redactis longe lateque amplificaret, e vivis excessit Grodnæ, d. 13. mensis Decembris, inopinato Epilepsiæ Morbo, imprudentia Nicolai Bucellæ, quo medico utebatur, neglecto, intra paucos dies extinctus fuit, summo sui Desiderio apud omnes relicto. Vixit annis LIII. fuerunt in Eo Virtutes Maximæ, & admirabilis Splendoris, Munificentia, facilitatis, exactissimæque belli scientiæ, disciplinæque, & in Pace Pietatis, ac Justitiæ, ita ut vi bellica magnitudineque Animi ac Victoriarum Cursu ac numero, non tam Eos qui paulo ante ipsum in Polonia regnassent, sed & superioris Seculi Reges gloriæ fastigio supergressus esse videretur.

Comitia VVra-
tislaviz habita:

GEORGIUS
II. Dux Silesiæ
Bregensis mori-
tur:

Mense Aprili Jussu Cæsaris Comitia Wratislaviæ habita, in quibus promissa Continuatio Auxiliorum Turcicorum & Tributi Cerevisiarii.

GEORGIUS: DUX LIGNICENSIS AC BREGENIS a Piasio Exarcho Familiz hujus in recta linea profapiæ descendens XXIV. ab Henrico autem Barbaro, Marito S. Hedwigis ex Caroli M. Posteritate oriundæ XII. Princeps Magnificientissimus, Religionis & optimorum Studiorum Cultor atque nutricius beneficus, & Justitiæ Pacis ac Disciplinæ Custos atque Vindex gravissimus vivere in his Terris desiit a, d. VII. Maji Ætatis Ann. Climacterico LXIII. Severe suis edixit, ne quis adlitum si quando occidua Pars Vitæ immineret Celsissimi aut Clementissimi Domini sed chari Fratris nomine adpellaret: Cessare tum quippe omnes Sublimitates & Graduum Differentias, quæ in hoc perituro mundo consueverint, Initium autem sumere Jus æquale Filiorum DEI: quo per CHRISTUM potiti uno Fraternitatis nexu ad meliorem vitam sociamur: Dux optimus FERDINANDI CÆSARIS I. hujus Nominis Acroama indubie secutus exemplumque fuit. Cum enim is in Morbo cubaret, quo sibi decidendum e vivis, sed non ante Diem Jacobi prædixerat: aversabatur omnes Magnificos Titulos: Mystamque suam hortatus, ut a Granditate Alloquii & Salutationis abstinere, Ne me, inquit, Invictissimum appella amplius aut potentissimum Imperatorem. Quin me his Verbis identidem adi: FERDINANDE, mi Frater, præsta TE fortem Athletam JESU CHRISTI: milita bonam militiam, serva Fidem & Conscientiam. Sic de Proavo suo Georgius Dux Lygio Bregensis prodidit in Pietate posthuma Matri Dorotheæ Sibyllæ: Marchioni Brandenburgicæ præstita. Conditorio defuncti hoc Elogium inscriptum legitur:

Ejus Elogium:

Hic Divus GEORGIUS II. Regia Cæsareaque Stirpe oriundus, Fridrici illius II. Lignicensis & Bregensis Optimi Ducis Optimus Filius: Herus Magnanimus: Princeps re ac Nomine Illustris, avitarum laudum Æmulus, Familiz totius Splendor, Patriarum Virtutum Hæres: Imperatoribus Regibus Bohemiæ pluribusque Germaniæ Proceribus Cognatus & affinis: multis ex Regum, Baronum Magnatum & Equestri ordine cumprimis charus, Silesiæ Ocellus, beneficium Patriæ Sidus, Religionis orthodoxæ Asylum, Ecclesiarum Nutri-

Annam Heugeliam, quam Pohlio in Annal. Wratisl. ad annum hunc Teste, viduam morte Joh. Bapt. a Crastheim, Abrahamus a Jenckvvitz: Urbis & Ducatus Wratisl. Præfclus, & iterum viduam Paulus Krauseneck duxit.

Nutritor, Scholarum Auspex, Rerumpublicarum Instaurator, afflictorum Portus, supplicum Opitulator, Dominator pacificus, publice privatimque de multis præclare meritis, ditionis suæ Cultor & Amplificator Augustus, erga vicinos officiose amicus, Ordinis ubicumque assertor accuratus, Custos Disciplinæ Regularis, Linguæ Latinæ probe peritus, memoria vivax, in Consiliis prudens, in Responsis cautus, in Armis fortis, in Imperiis æquus, in Transactionibus felix, in Reprehensionibus ingenuus, in Conversatione cum paribus comis & humanus, in pœnis clemens, ad ignoscendum facilis, ad juvandum promptus, ad curandum sollicitus, ad largiendum benignus, ad expediendum strenuus, bonis denique omnibus multis nominibus unice dilectus: annum agens vitæ suæ Climactericum Maximum LXIII. nocte IIX. Maji præcedente, intra horam XI. & XII. rebus humanis placida morte exemptus est, ac Diem naturæ debito destinatum obiit: postquam non diu ex Catarrho infesto & doctissimorum in Silesia Medicorum Arte incurabili graviter decubisset.

Gubernationem illius ad se translata conjunctis animis & operis exceperunt ambo Filii JOACHIMUS FRIDRICUS & JOHANNES GEORGIUS Fratres Germani.

III. Eid. Sextil. satis concessit Johannes Cyrus: Cervimontanus: Monasterii ^{Joh. Cyrus: Abbas ad S. Vincent.} VVratislav. ad D. Vincentii Abbas: qui summis Negociis & maxime insignibus Legationibus pro Cæsare obitis exercitatus magnam Politicæ Prudentiæ & Solertiæ Laudem meruit: cæteroquin Pecuniæ cujus Vim satis magnam Fisco Regio reliquit, studiosissimus.

CHRISTI 1587.

XVI. Februarii Conventus VVratislaviæ habitus Principum atque Ordinum Silesiæ. Commissarii S. C. M. erant: Hincko senior: Baro a Wirbena: Sygfridus Promn- ^{Comitia VVratislaviæ habita & quæ in iis acta:} cius Baro: & Mathæus a Logaw: Præfectus Suidnicensis. Quæ acta in eo Conventu & conclusa sunt, hæc accepimus:

1. Subsidium Cæsari promissum sive Contributio ad formanda Superioris Hungariæ Præsidia in locis Silesiæ vicinis: ea tamen conditione ut si propter imminens aliquod huic Provinciæ Periculum subita defensione Opus sit, Principes cæterique Ordines uti ista subsidia Contributione ad Patriæ Tutelam possint: & ut Silesiorum in Præsidii illis collocatorum præ aliis ratio haberetur. Scitum præterea, ne Contributio septuagies mille Joachimicorum sine ulla diminutione sumptuum qui deduci prius solebant, plene integreque pendatur: sed id ipsum hætenus tamen, ut ne portio non solventium aut cessantium ad reliquorum Onus accedat, sed unusquisque virilem solvendo Partem liberetur: Cessatores autem eo modo, quo superioribus aliquot Conventibus constitutum est, ad reliqua persolvenda adigantur:

2. Promissa Cæsari Continuatio Tributi sex grossorum in singula Vasa Cerevisiæ: reservatis tamen inde Provinciæ sex millibus florenorum: hac insuper adjecta lege: ut qui Cerevisiam ex Urbibus pro sua familiaque necessitate exportant, immunes sint ab eo Tributo, quod pro Cerevisiæ exportatione pendi solet:

3. De modo Cessatores ad Solutionem Tributorum agendi: Si Principes & Barones moram in conferendi Tributa committant, Captione Pignoris, veluti Prædii alicujus ad Solutionem adigantur: Si alii ordines officio suo desint, Præfectus illius Provinciæ, sive (ut nos loquimur) Ducatus curam supremo Silesiæ Capiraneo se sistito, nec recedito ab Eo loco, donec reliqua omnia plene sunt exsoluta. Si quis Executioni se opponat Præfectus Provinciæ Supremus CÆSAREAM MAJESTATEM de eo certiores facito, & illius Voluntatem ac Consilium qua nimirum ratione cessatores isti morosi & contumaces coercendi exquirito: CÆSAREAM MAJESTAS rogatur: ut rationibus ordinum liquidatis fidem habeat, neque advertit eas Exceptiones ullas admittat. Constitutum insuper, ut qui in Opolienfi & Ratiborienfi Ducatibus Bona hypothecario Titulo possident, aut bona Cæsarea proximis annis emerant, si Tributa illa Prædialia solvere recusent, certo Die, coram Præfecto istorum Ducatum ac duobus præterea Consiliariis Cæsareis audiantur, & res ad justam Aequalitatem reducat:

Decretum ut ad Diem a S. C. M. præfixum Legati Pragam mittantur: Illustriss. Dux

Dux CAROLUS Münsterbergius : Sigfridus L. B. a PROMNITZ : & Abrahamus Jennovitz : qui Bojemorum Moravorum & Lufatorum Sententiam de numero Equitum ac Pedum, deque modo quo miles postulante necessitate ad Provinciarum Regni Boemiae Defensionem conscribi & ali debeat intelligant, & ad reliquos Principes atque Ordines Silesiae postea referant : qui quidem impetrata a CAESARE conventus habendi Potestate ipsi quoque deinde hac die deliberaturi sint :

5. Petium, ut Episcopus Olomucensis Ditionem Frideccensem, quam a Silesia & Ducatu Teschinenfi alienare & cum Moravia conjungere haecenus tentaverit, recepta quam pro ea numeravit, Pecunia restituar, neque Silesiam hoc membro orbet :

6. Idem quoque petium de Ducatu Crostnensi & Zulichienfi Ditione quas Brandenburgici Electores a Silesia avellere conarentur :

7. Cura Johannes L. B. a SUNNEGK : sylvas quae Ducatus Teschinenfis & Hungariae Fines attingunt, cadat, maximo harum Provinciarum incommodo : quibus Sylva illae Propugnaculi instar sint adversus Turcas : petium ut quamprimum mittantur, qui loca illa adspiciant, interim autem SUNNEGKIUS a ligatione abstinere jubeatur :

8. Petium, ut Controversia quae Principi Teschinenfi cum Nobilitate intercedit, quantocius dirimatur, ac Principi impuberi Tutores dentur, plurimum enim Reipubl. interesse ut Provincia illa Teschinenfis tam vicina Poloniae & Hungariae recte administreretur :

9. Ut Controversiae Finales inter Silesios & Polonos non per Generales Commissariatus, quibus nihil haecenus sit profectum, sed per particulares intercedente S. C. M. & Pol. Regis approbatione dirimantur :

10. Ne S. C. M. pro obaratis ac Decoctoribus intercedat aut Commissarios ordinet, priusquam Magistratus cujus Jurisdictioni subiecti sunt, cognoscat de ipsorum conditione, vita & moribus, numve Auxilio CAESAREO digni sint :

11. Citeretur Dux Lignicensis HENRICUS, ut intra trium mensium Spatium se sistat, ad Deliberationem, quomodo Provincia Lignicensis gravissimo illo Aere alieno quo pene oppressa est, liberari possit :

12. Decreta Intercessio pro Nobilitate Glogoviensi ut quamprimum Praefectus ei ditioni detur, & Senatus Glogoviensis compellatur ad satisfaciendum Creditoribus & fidejussoribus :

13. Petium : ne Bona Ecclesiastica vacantia exteris conferantur, sed Indigenarum habeatur ratio : utque Sacra Caesarea Majestas cum summo Pontifice agat, ut & ipsi Beneficia quae eo Tempore, quo Collatio ipsi competit, vacant, Indigenis conferat :

14. Ut Judaei intra annum ex hac Provincia excedant : neque longius eis Spatium ad migrationem concedatur :

15. Ut Vectigal abrogetur, quod nuper adeo Budoweissii pro Mercibus quae inde in AUSTRIAM exportantur, coeperit exigi : Esse enim rem novam, & FERDINANDUM AC MAXIMILIANUM IMPP. imo ipsam quoque nunc Regnantem S. C. M. constituisse : ne pro mercibus quae ex Provinciis CAESARI subiectis non exportantur, ullum solvatur vectigal : contentum esse debere S. C. M. quod pro mercibus quae extra illius Provincias exportantur Vectigal pendant, & Privilegorum suorum in eo nullam rationem habeant :

16. Ne S. C. M. Commissarios ad Conventus Ordinum Silesiae mittat eos, qui ipsi sint ex Silesiae Statibus sive Ordinibus : quomodo quidem DOMINI PROMNITZII opera usa est aliquoties :

17. Denique petium : ut Conventus Provinciarum Boemiae Ordine & seu eundem suffragiorum ordinem indicentur, neque prius habeantur in Silesia, quam in Moravia quae Provincia in Suffragiis ferendis Silesiam praecedat :

Statu Ducatus
um Liga. &
Breg.

VII. Kal. Maji JOACHIMUS FRIDRICUS & JOHANNES GEORGIUS Duces Lygio-Bregenses edicunt : ne Pastores Ecclesiarum Christianae Charitatis & moderationis obliti aliquem, qui non manifesto sit blasphemus in DEUM & mini-

ministerium, ab absoluteione & S. Synaxi arceant, aut pro sua libidine Affectu & perditione a participatione meritorum & Beneficiorum FILII DEI excludant: sed tenebris & infirmis Conscientiis pia moderatione & moderata pietate consulant ac medicentur. Occasionem huic Edicto praeberunt importunorum quorundam Pastorum Querelae de Pastore Rankoviano quod Dominum suum Wenceslaum Czedlitzium de Myconismo suspectum ad Communicationem S. Coenae admisisset.

XVII. Kalend. Quintil. Wratislaviam venit Caspar Peucerus: Philosophus ille ^{Fata Casp. Peu-} ac Medicus excellens, Philippi Melancthonis gener: qui posteaquam decem annorum arctam Custodiam magna & hostibus ipsis admirabili Constantia pertulisset, tandem mitigato per Anhaltinum Principem Electoris Saxoniae Animo contra omnium Hominum Spem atque opinionem Libertatem recuperavit: memorabili Exemplo cum Misericordiae & Benignitatis Divinae, tum Inconstantiae Rerum humanarum & fluxae Principum Benevolentiae. Inter alia Amicis Wratislaviensibus commemoravit, calceos suos quos in Custodiam intulisset, perpetuis septem annorum deambulationibus non fuisse detritos: seque adeo tam certum fuisse de sua liberatione, ut Elector quoque variis modis per Jac. Andream & Nicol. Selneccerum ipsum terrenti significari curaverit, fore tandem, ut mutata erga se Principis Voluntate in Libertatem restitueretur.

Mense Octobri in frequenti Conventu Principum Ordinumque Silesiae occasione ^{Forma defende-} Turbarum Sarmaticarum ex factiosa duorum Regum Electione ortarum, certa ratio & ^{Silesiae} forma defendendae hujus Provinciae, si qua Vis ei inferretur est constituta: decretumque ^{turbata Sar-} ut duo millia Equitum & mille Sexcenti Pedites conscriberentur: ut ante tertium dicti ^{matia:} Octobris generalis per totam Silesiam Equitatus Peditatusque lustratio instrueretur: omnesque aequae Incolae ad Defensionem parati esse juberentur: Copiarum Ductor ut esset Illustriss. Princeps CAROLUS DUX Monstherbergensis, certumque ei Stipendium constitueretur: ut Equestris Ordo Civitatesque numerum & nomina suorum subditorum, Civium, rusticorum, Hortulanorum, Inquilinorum, Molitorum, Cauponum sine fraude ederent: e quibus Necessitate postulante, pro Principum ceterorumque Ordinum Arbitrio supplementum tanto rectius faciliusque scribi posset. Constitutus ad eam ^{Constitutus Se-} Rem Senatus provincialis (Land-Rath) ex cujus Consilio & praescripto, quicquid quo- ^{natus Provin-} cunque Tempore Necessitas & Ocasio rei gerendae postulaverit, instituitur. In eum ^{cialia:} Senatum adscripti sunt Principes omnes, Henricus Baro a Kurtzbach: Sigfridus Baro a Promnitz: Marthaus a Logaw: Georgius a Redern: Dietricus a Mülheim: & Senatus VVratislaviensis: Qui quidem quotiens necesse esset in Provinciae Metropoli convenirent: Cumque Silesia omnis sit divisa Anno Reparatae Salutis M. D. LXX. V. in Partes quatuor, in harum singulis Praefectus quidam Belli (Kreys-Hauptmann) constitueretur: & haec quidem omnia ad trium mensium spacium ita sunt sancita. Quodsi Reip. Necessitas majorem armatorum numerum, quam bis mille Equitum, ac mille sexcentorum Peditum requireret, de iis alendis ex praescripto formulae Defensionis, quae undevigesima Martii Praeg constituta fuit decerneretur. Petium a S. C. M. inter alia, ut machinas bellicas, quaeque ad eam Rem requiruntur, ad necessarium defensionis Usum benigne suppeditaret: ut Georgius Fridricus Marchio Brandenburgicus & Episcopus Olu-mucensis ratione bonorum ac ditionum, quas in superiore Silesia possident, ad communia istius Provinciae Onera subeunda Auctoritate CAESAREA compellerentur. Constitutum praeterea est, ut unaquaeque Civitas, tam ex qua Principibus & Baronibus, quam qua CAESARI subiecta sunt, ad d. 26. Octobr. quanti quaque illorum aestimata sit, ederent, ut de Peditatus conscribendi cum numero tum aequali distributione tanto certius faciliusque aliquid constitui posset, & ut Oppavienenses quoque Decretis hujus Provinciae parerent, quaque aequum est, penderent. Adjecta item Protestatio, ne quicquid Provinciae hujus defendendae causa hoc Conventu est constitutum, extra Provinciam aut Regnum Boemiae extendatur, neve Principum ceterorumque Ordinum Privilegiis & Immunitatibus, ullo modo obstat, aut Prajudicium ullum adferat. Nominatim autem Principes Ordinesque sibi caverunt, ut si ratio ista defensionis, aliquo Casu necessitatis Executioni sit mandanda, Contributiones, Servitia equestria, aliaque his similia praestationes omnes cessarent, & ad Provinciae defensionem eas usurpare liceret. Denique ne quis a communibus istis Oneribus ullo Privilegii aut Immunitatis obtentu esset exemptus: & ut contumaces personali detentione, vel Pignorum Captione ad Officium praestandum adigerentur, aut bonis quae possident, relictis alio se transferre compellerentur.

Turbas Sarmaticas quod attinet, res breviter ita habet. Stephano Bathorio Pol.

LII 3

Rege

^{Turbarum Sar-}
^{maticarum Hi-}
^{storia:}

Rege superiore anno Eid. Decembr. sine liberis extincto, die Petri ac Pauli Proceres Regni Poloniae, novo Regi creando, Warsoviae convenerunt. Misere eo praecipui Monarchae Orbis Legatos: Imperator Romanus: Pontifex Romanus: Rex Hispaniae: Rex Suecorum: Moscovitarum Dux Magnus: Imperator Turcorum: Chan Tartarorum & alii. Papae Nuncius erat Annibal de Capua: MAXIMILIANI ARCHIDUCIS causam agens: Caesarei Legati: Stanislaus Pacolovius: Episcopus Olomucensis: CAROLUS Dux Monstbergensis: Guilielmus de S. Clemente: Regis Catholici Orator: & Johannes Kochitzky a Kochitz: Camerae Caesareae per utramque Silesiam Consiliarius. Quorum Orationis summa fuit, ut ex AUGUSTISSIMA FAMILIA AUSTRIACA, vel FERDINANDUM: vel ERNESTUM: vel MATHIAM vel MAXIMILIANUM: ARCHIDUCES: quem ex his velint Regem eligant: Johannis III. Suecorum Regis, Ericus Sparre: Regni Consiliarius: Gubernator Wesmaniae, Dalekarlorum, & Montanorum: Ericus Brahe: Comes a Wilingsburg: Baro a Kidboholm & Lindholm pro Sigismundo Johannis Filio, tanquam Sanguinis necessitudine Jagelloniae Familiae conjunctissimo intercesserunt: cui praeter Regiam Viduam a Stephano relictam, Johannes Zamoscus: Regni Cancellarius & summus Exercituum Imperator: nec non plerique ex Episcopis & Proceribus Calculos suos dabant: Stanislaus Comes a Gorka: Sborovii: Stadnicii: & alii praecipua Nobilitatis ad Domum Austriaeam & ipsi inclinabant. Promiscua Nobilitas in Moscum Suffragia ferebat, quod is genere Slavonico & habitu similis nec idiomate linguae multum differret a Polonis exemplo adhuc Jagellonis qui cum ad Fastigium Regium eveheretur, Religionem Christianam amplexus Magnum Lithuaniae Ducatum Regno Poloniae adjecit, per Legatos suos & Religionis Mutationem & omnium suarum Ditionum ad Regnum Poloniae perpetuam adjectionem polliceretur. Chan Tartarorum per Legatos suos dixit ac proposuit: Potentem se esse & posse Myriades aliquot Equitum educere e suis Terris Poloniae tuenda vel augenda. Item: frugalem se ac continentem esse, ac sine ullis Ciborum Deliciis, sola equina in fame contentum. Tertio quod ad Religionem: Tuus, inquit, Pontifex meus Pontifex est: tuus Lutherus, meus Lutherus esto. Sed quae legatio haud immerito risu effusissimo excepta fuit. Post longam tandem Disceptationem per Archiepiscopum Gnesnensem (posteaquam nimirum ille ab Austriacis contra fidem datam & juramento cum publice tum privatim aliquoties sanctissime confirmatam defecerat, cui ob id petenti a Legato Pontificio, ut a Levitatis Crimine sese absolveret, respondisse fertur: a levitatis peccato te absolvam, non perjurii) REX POLONIAE electus & renunciatus est SIGISMUNDUS: Johannis III. Suecorum Regis Filius: ab adversa autem Sboroviorum factione, cujus Caput erat Stanislaus Comes a Gorka: Palatinus Posnaniensis XI. Kal. Sept. sub Occasum Solis per Episcopum Kioviensem MAXIMILIANUS: ARCHIDUX AUSTRIAE: MAXIMILIANI II. IMP. F. Princeps non tantum Poloniae sed totius Orbis gubernaculo ob Regias Virtutes dignissimus. Ejus Partes sequebantur: Dux Radzivilius: Cardinalis Episcopus Vilnensis: Jacobus Woronicus de Sborras: Episcopus Kioviensis: Johannes Sborovius: Castellanus Gnesnensis: Alexander Dux Prumensis: Dapifer M. Ducatus Lithuaniae: Christophor. Sborovius: Sebastianus Brzozowsky: Decanus Gnesnensis: Andreas Lesczynsky de Lesno: Janussius Woroniczki de Sborras, Franciscus Maslowsky: Notarius Terrestris Velunensis. Ab his ergo Legati ad MAXIMILIANUM missi, decretum illi Electionis X. Kal. Octobr. obtulerunt Olomucii oratione splendida & ornata, quam habuit Episcopus Kioviensis. Ad eam ARCHIDUX breviter: postea Stanislaus Episcopus Olomucensis diserte eleganter ac prolixè respondit: VIII. autem easdem Kalend. Conditiones a Legatis propositas in Templo Olomucensi Juramento confirmavit. Biduo post Olomucio digressus cum firmis beneque instructis Copiis iter Cracoviam versus suscepit: Interea qui a SIGISMUNDO stabant, & ipsi Legatos ad accersendum illum miserant: ac praeterea peculiare Legationes ad Papam, ad Caesarem, ad Electores Imperii, ad Ordines item Silesiae & Ungariae instiguerunt, in hunc potissimum finem, ut ostenderent MAXIMILIANI Electionem non fuisse legitimam, quod post designatum a legitimo Archiepiscopo & Primate Regni SIGISMUNDUM REGEM: MAXIMILIANUS biduo demum interjecto nominatus sit ab Episcopo qui in Ordine Episcoporum ultimus, neque adhuc a Pontif. Romano confirmatus sit: testarentur itaque ut mediis omnibus impediatur MAXIMILIANI in Poloniam Ingressus. Palatinus Cracoviensis, Andreas Comes de Tenczyn: Zamoscus: Cancellarius: & Nicol. Zobrzydovius: Capitaneus Cracoviensis nominatim Episcopum Wratislaviensem, totius Silesiae Praefectum de veteribus inter Gentes vicinas Pactis & foederibus admonent, & suum Pacis Studium significant. Sin vero quis armata manu inde ad Poloniae fines veniat, ostendunt se communi Jure Gentium usuros ac Vira Vi repulsuros. Caesar MAXIMILIANI Frater

ter legatos ad Sveciæ Regem misisse dicitur, qui ipsum monerent, ut filium jam designatum Successorem e Regno pacato in tantas Turbas tantaque Pericula quæ ipsi immineant dimitteret. Sed & ii qui MAXIMILIANUM Regem elegerant, Litteras dedere ad eundem Regem, quibus illum de Electione MAXIMILIANI certiores faciunt: se non privato alicujus, multo autem minus Jagellonici Sanguinis Odio sed Studio Reip. ac communis Salutis ad eam rem adductos ostendunt. Filium Sigismundum per Seditionem & Archiepiscopi Gnesensis Inconstantiam, nullo Lithuano adhibito, denique extra locum electionis destinatum & consecratum, quem Archiepiscopus paulo ante Sanctuarium appellasset, nominatum demonstrant. Rogant, ut factum hoc ipsorum in optimam Partem interpretetur, & Filiam suam MAXIMILIANO ARCHIDUCI ad stabiliendam veterem inter Jagellonicam & AUSTRIACAM Familias Conjunctionem in matrimonium collocet. Postremo eo se erga MAXIMILIANUM animo esse ostendunt, ut extrema quæque Ejus causa subire parati sint, sed non obliterunt qua legationes qua litteræ: quo minus uterque Electus in Poloniam contenderet. Ac MAXIMILIANUS quidem, ut vicinior, prior præsto erat, qui cum amicis primum legationibus, Confirmatione Privilegiorum aliisque Diplomatis ad Conventum Ordinum Vislicensem, litteris adhuc ad Cracoviensem Clerum, Academiam & Urbis Senatum missis, Cracoviam quam Zamoſcius pro Sigismundo tenebat, ac tanquam totius Poloniæ Præfectus defendebat, admitti se postulasset, Vi postea Urbem ea Parte, quam alutarii inhabitant, Gallo Monsieur Garon, qui pridie interceptus fuerat, præeunte & locum Urbis infirmiorum monstrante, adortus est. Verum re detecta MAXIMILIANI Exercitus sive quod aëris Injuria, gelu, morbis & rei frumentariæ difficultate graviter afflictus esset, sive quod occupata Clepardia, quod boreale Suburbium est, nondum explorata Victoria ad Prædam convolasset, sive quod serius quam imperatum fuerat ad Urbem accessisset, cum Clade repellitur: & machinæ insuper aliquot, Ducum (ut vulgo existimabatur) imprudentia in Hostium Potestatem veniunt. Quibus quidem incommodis acceptis, Expugnationi Urbis cum propter hyemem jam appropinquantem, tum propter Militis Paucitatem & Valetudinem diffidens MAXIMILIANUS, exercito ab Urbe deducto Klepicium quod oppidum - - milliariibus Cracovia distat, ad Silesiæ fines in hyberna concedit: novo firmioreque Exercitu contra Hostem se muniturus. Sigismundus interea Svecus causa partim per Polonos Exercitus MAXIMILIANO adherentis, quem præmiserat, parte, postea nemine remoram aliquam injiciente Cracoviam ingressus, solemni more ac modo Corona Regni Poloniæ in festo D. Johanni Evangelistæ Sacro insignitur: cum eodem Mense MAXIMILIANUS Edictum divulgasset, in quo Jus suum in Regnum Poloniæ graviter & fuscè demonstrat, Sveciæ Principis Electionem refutat, Causasque ostendit, quamobrem non statim cum Regnum ingressus sit, Vim adhibuerit, sed adversantes Electioni suæ lenitate potius ad se allicere, quam Vim eis adferre maluerit, rationes etiam aperit, ob quas relicta Cracovia in hyberna concesserit. Postremo protestatur adversus Coronationem Sveci ac Juramento interposito spondet, se neque Causam suam justissimam neque eos qui fidei suæ acque Regnum commiserint, deserturum, & carissimarum rerum omnium imo etiam Vitæ Periculo Jus suum prosecuturum. Simul etiam suos hortatur, ut eodem in se sint Animo, & dignam Viris fortibus ac nobilibus Constantiam præsent. Sigismundus contra paucis post coronationem diebus RUDOLPHO Cæsari de Corona & Regni Insignibus a se acceptis per litteras significat, & MAXIMILIANUM FRATREM ab Eo quam primum ex Polonia revocari, nec Consilio Auxilioque suo & suorum deinceps juvari, deque damnis contra communia fœdera datis satisfieri petit. Quod ni fiat, testatur se diutius tot suis Regniq. sui incommodis deesse non posse, jamque ex hoc Tempore, nullo expectato responso id susceptrum, quod & Dignitas sua & commissorum sibi Populorum Injuriam a se requirant.

Dum autem in Polonia hæc geruntur MAXIMILIANUS ELECTUS POLONIÆ REX: mense Decembri ad Silesiæ quoque Principes & Ordines Legatum misit Joh. Fridricum Baronem Hoffmannum: Is postulavit, ut Equites Prædarios in Finibus Silesiæ passim dispositos agerent, & in proximos hibernis Regiis aut Krepiceni Ditioni Fines collocarent, ut Regi Necessitate postulante opem ferre possent: Ita enim esse istius Provinciæ Salutem cum REGIS incolumitate conjunctam, ut si quid Regi adversi acciderat, id non possit non ad istius Provinciæ Periculum redundare. Principes autem & Ordines Silesiæ sese tum excusarunt, ostenderuntque, se Bojemis cæterisque conjunctis Provinciis inconsultis nihil hac de Re decernere posse: Si enim adversus Regem coronatum arma expedirent, fore ut Poloni veterum Fœderum, quæ Compactata vulgo vocant, rescissionem & Violationem causarentur, Occasionemque inde Provinciæ istius vexandæ arriperent: Cui Periculo si se objicerent, Bojemos cæterasque unitas Provincias gravem de ipsis conquerendi causam habituros.

V. Eid.

Cracovia fero
expugnata

SIGISMUNDUS
DUX Svecus
Cracoviam ingreditur

Henricus: Dux
Monsterb. &
Olsn. moritur:
item Sigismun-
dus a Burck-
haus:

item Nicolaus
a Rhediger in
Strisa:

denique SIDO-
NIA MARIA
Duc. Ligno.

V. Eid. Aprilis h. an. ex hac Vita decessit Illustriss. Princeps HENRICUS: Dux Mon-
sterbergensis: & Olsnensis in Silesia: frater Illustriss. Ducis CAROLI apoplexia tactus.

III. Eid. Maji obiit Vir Nobiliss. SIGISMUNDUS a BURCKHAUS: Stolzi in
Pago suo Ditionis Francosteinensis, qui Monsterbergensem Ducatum ac Territorium Fran-
costeinense per multos annos magna cum Justitiæ laude, sed non sine Invidia gubernavit.

Eodem quo BURCHHAUSIUS obiit quoque IV. Kalend. Quintil. in ipso mediæ
noctis articulo placidissima morte Terris ereptus Nicolaus RHEDIGER: a Strisa: Nico-
lai F. Nicolai Pater: Vir nobilis, prudentia, Usu rerum maximo atque meritis amplissimis
in omne hominum genus domi forisque clarus: Præfectus Urbis & Ducatus Wratislav. cui
magna cum laude & auctoritate annos XIV. præfuit: postridie Kal. Julii D. VIRGINI ab
Archangelo salutata sacra amplissimo & honorificentissimo funere elatus & in hereditario
Gentis suæ Sepulcro ad D. Elisabetham sepultus. Exequias ultra tria millia hominum co-
honestarunt: certantibus quasi inter se Civibus, ut extremum istud officium Præfecto opti-
me merito impenderent: illius ut arbitrator, Vocis Q. Cæcili Martelli Cognom. Macedo-
nici memores: Non fore ut in posterum ab ipsis id officium Viro majori præstare possit.

XV. Kal. Octobr. SIDONIA MARIA: Wenceslai Ducis Teschenensis Filia Francisci
Ducis Saxonie Neptis, FRIDRICI DUCIS LIGNICENSIS Uxor primi Partus difficilli-
mis Laboribus superata decessit.

Anno

CHRISTI 1588.

Clades prope
Biczynum
MAXIMILIA-
NO Archiduci:
electo POL-
REGI illata:

Ineunte Anno Johannes Zamoscius, Regni Poloniae Exercituum Dux, cui recens a
Balthasare Bathoreo & Bornemissa Auxiliares Germanorum, Hungarorum, Tartarorum,
Haidonum Copiæ adductæ erant, Sigismundi Regis Jussu Cracovia mover, & MAXI-
MILIANUM ex majore Polonia in Silesiæ fines decedentem ad Biczynum Ducum Bri-
gensium oppidum assequitur. Cumque nunciato allaro Cancellarium per Angustias Ag-
geris inter palustria & uliginosa loca siti, per quam vix bini aut terni Equites simul ingredi
commode poterant, Copias suas jam ducere, Melehor REDERN: BARO SILESIUS:
litteris & armis clarus, qui Stephano Regi ad Plescoviam voluntarie magna cum Laude
militaverat, & recens nomine MAXIMILIANI Legationes ad Borussos & alios Poloniae
Ordines obierat, inter alios consuleret, ut in illos qui Angustias jam transierat, Impetus fie-
ret, atque ita reliquorum insequentium Transitus prohiberetur: Consilium Ejus Ducum
reliquorum Imperitis & juvenili Insolentia fuit repudiatum. Quamobrem Cancellarius
haut difficile per aggerem Copias suas ex XV. millibus confectas traduxit, aciemque lo-
co ad id opportuno instruxit: contra quem MAXIMILIANUS quinque hominum mil-
lia quæ expedita habebat, continuo eduxit. Dissuadebant non pauci Pugnam, haud temere
summam Rerum in aleam esse dandam arbitrari: & Hungari cum primis sub id Tempus
Duce Prapowaro advenientes, quod & ipsi fessi essent ex multorum dierum Itinere, &
Equos haberent defatigatos, rogabant, ut unum saltem diem quiescendi & se atque jumenta
reficiendi facultas daretur. Sed tanta erat in Proceribus ac imprimis Stanislae Stadeneo,
qui Johannis Sborovii absentis loco supremus Polonorum Præfectus erat, & Cancellarii Co-
pias semper antea parvi fecerat, cum contemptu hostium conjuncta audacia, ut sine mora
prælium committendum armisque Victoriæ (nam nec de ea ambigendum) occupandam
censerent: Et feliciter quidem Maximilianistæ pugnarunt: sed a Polonis numero longe
potentioribus undique circumventi post acre unius Horæ Certamen fusi tandem & dispa-
ti sunt, multis in ea Pugna desideratis, cum ex Polonis numerus longe minor periisset. Cum-
que infausito consilio in Oppidum sese MAXIMILIANUS recepisset, in eo obfessus, nec Vim
Hostium sustinere diutius valens, eodem adhuc die, qui fuit 25. Jan. Pauli cælitus compella-
ti & Conversi ad CHRISTUM memoriæ dicar, certis Pactionibus se dedit. Capti cum
Eo Episcopus Kioviensis: Stanislaus a Gorka: Palatinus Posnanienis: Andreas Sborovius,
Mareschaleus minor Regni, Alexander Dux Prunskus: Stanislaus Cioleck Zelechowsky:
LICHTENSTEINIUS Belli Dux: Johannes Fridricus Hoffmannus: Baro & nonnulli alii
insigniores. Milites qui in Oppidum e Pugna profugerant, Intercessione MAXIMILIANI
salvi & incolumes dimissi sunt, sed prius & pecuniis & Armis traditis Sacramento adacti, ne
intra proximos XV. dies adversus Polonos militarent. Oppidum ipsum direptum & exu-
stum: Cives crudelissime tractati: multi trucidati: nec pauci in acerbissimam Servitutem
a Tartaris præsertim abducti. Cujus Miseriæ cum Spectator esset Ecclesiæ illius Loci Pa-
stor in tanto Periculo semetipsum minime deseruit sed Zamoscium fidenter adieps hoc
illum disticho allocutus est:

Hostis es an Hospes? Nam quis Te dixerit Hostem

Qui patrio victos Victor amore colis.

Quibus Verbis adeo sibi conciliavit litterati Victoris Gratiam, ut multis aureis Hungaricis
ab Eo donatus & Militum Præsidio stipatus in loca nata cum suis sit dimissus.

Qua-

Quatriduo post adeptam Victoriam Zamoſcius redeunte jam in Poloniam Exercitu ſcriptis ad Andream Episcopum Wratislaviensem litteris eidem ſignificat: ad Instantiam MAXIMILIANI ARCHI-DUCIS abductum jam a finibus Sileſiæ Militem Polonum, ut conſtitutis interim Induciis vigore Pactorum veterum utriusque Partis Commiſſarii in finibus convenire deque Pace reparanda ac liberando ARCHI-DUCE conſultare queant: Ex Induciæ num Sileſiis placeant, cupere ſe ab Episcopo certiore fieri, addita graviffima Teſtatione, CHRISTIANI Sanguinis minime omnium ſe ſitientem eſſe: quicquid factum coactum feciſſe ob Vim Patriæ illatam. Respondit ad ea Episcopus: De Conventu Commiſſariorum in finibus propter Inducias aliaque nihil ſibi conſtare. Neque enim Sileſiam Poloniſ bellum indixiſſe, aut quiddam hoſtile tenaſſe ſed quietam fuiſſe, cum e converſo Exercitus Polonus Fines Sileſiæ tranſgreſſus, eam Cædibus, Rapinis & Igne absque ulla belli denunciatione devaſtare cœpiſſet. Quandoquidem vero Exercitum ipſe jam abduxerit, tamen ſibi ignotum quæ S. C. M. mens ac Voluntas, eo rem directurum ut interea in Sileſia omnia ſint tranquilla, modo Poloni a Cædibus, Populationibus, omnique Violentia abſtineant, de quo tamen Querelæ etiamnum audiantur.

Sigismundus Rex Poloniæ nuncio accepto de MAXIMILIANO competitor capto Conſtantiam in Vultu retinens, nullaque lætitiæ geſtientiſ ſignificatione edita, ſtatim daris ad Zamoſcium litteris, ne MAXIMILIANUM Cracoviam duceret, vetuit, ne nimirum in Triumphum potius quam in Cuſtodiam tantæ dignationis captivus traheretur: Sic ergo MAXIMILIANUS recta in Ruſſiæ Arcem Crasnoſtaviam, non procul a Lublino extrema Majoris Poloniæ Urbe per Cancellarium abductus, ibique honori ſice aliquamdiu habitus fuit: Quo & proxime ſequentibus Bachanalibus ipſe Sigismundus, Regina Seniore & Zamoſcio comitatus venit & MAXIMILIANUM perhumane inviſit.

Hic exitus pugnæ Byczynenſis fuit: quam ingens tota hac Regione Trepidatio conſecuta eſt, metuentiſ pleriſque ne progreſſi ulterius Poloni extremam huic Provinciæ Perniciem & Vaſtitatem inferrent: Cui advertendæ cum excubarent Principes atque Ordines Sileſiæ, certum ipſi Deſenſionis modum, CÆSARE haut quaquam abnuente conſtituerunt, numeroque Equitum ac Peditum haud exiguo ex ipſis Provincialibus conſecti, militiæ hujus extemporalis Supremum Ducem JOACHIMUM FRIDRICUM: Principem Brigeum decreverunt: quod & officium ille ad Obitum uſque tenuit.

Annum huic quem univerſo Terrarum Orbi fatalem fore multis retro annis ſed falſo prædixerunt Aſtologi, vel maxime nobilitavit Sacra Hiſpaniæ Claſſis, qua per Jocum & Ludum Angliæ ſe positurum ſperabat: quæ victa, diſjecta, fugata, ſubmerſa, ſuo exemplo quod parum momenti & efficaciæ fuerit demonſtravit.

Emortualis idem inter Sileſios fuit: HENRICO Duci Lignicenſi, Fridrici III. Filio: qui in Exilio ſuo Cracoviænſi 3. Martii, in quam tunc ipſa Quadrageſimæ dies incidebat, ex febri quam Medici appellant, Synocho obiit.

WILHELMO item ab OPPERSDORFF: Seniori: L. B. in Aich: Fridſtein: Herzammeltitz: & Slaventz, quatuor Auguſtiſſi Roman. Imp. a Conſiliis & ſupremo apud Bojemus mineralium Præfecto, qui magnis pro Rep. bello & Pace exantlatiſ laboribus clarus ex hac vita migravit prid. Eid. Septembr. anno ætatis LXX.

Petro denique MONAVIO: Wratislaviænſi: Patricia Familia nato: S. C. M. Medico: Viro trium linguarum & bonarum omnium diſciplinarum cognitione cum ſingulari Pietate ac Probitate conjuncta clariffimo, qui placido & beato fine Vitam in his Terris clauſit, Prægæ Bojemorum IV. Eid. Maji ætatis ſuæ anno XXXVII.

Anno

CHRISTI 1589.

Menſe Januario cœpta eſt Pacis Tractatio inter IMPERATORIS ROMANI & Regni Poloniæ Commiſſarios ad Bithoniam, Sileſiæ Oppidum, ubi cum primis de MAXIMILIANI ARCHI-DUCIS liberatione actum eſt: Miſſus ad eam a Pontif. Romano fuit Hippolytus Aldobrandinus: Cardinalis: Vir manſuetudine ac Ingenii Moderatione inſignis, is qui poſtea Pontifex factus & CLEMENS VIII cognominatus eſt. Legati Caſaris fuere: Princeps Guilielmus Urſinus Roſembergius: Conſilii Præſes & Regni Bojemæ Burggravius: Episcopus Jaurinenſis, Hungarus: Chriſtophorus L. B. a LOBKOVVITZ: Bojemus: Richardus Stenius: Baro Auſtriacus: Stanislaus Pawlowsky: Episcopus Olomucenſis, Moravus, Sigfridus L. B. a PROMNITZ: Sileſius: Nicolaus Jetwanſki de Kirzenſalva: Hungarus: Johannes Kobentzel: Baro Styrius: Legati Polonorum: Hieronymus de Roxdradow: Comes a Pornsdorff: Episcopus Wladislaviænſis & Pomeraniæ: Stanislaus Goſtowsky: Palatinus Ravenſis: Chriſtophorus Jentzowitz: Palatinus Briſtenſenſis: Johannes Drojowsky a Drojow: Caſtellanus Sandoczenſis: Andreas Opalinsky de Bnin: Regni Poloniæ ſupremus Mareſchalcus: Johannes Zamoſky de Zamoſcio: Regni Poloniæ ſupremus Cancellarius.

Mmm

Con-

Tractatus de
Pace inter Po-
lonos & AR-
CHI-DUCEM
reſtituenda:

Joachimus Fri-
dricus Dux Ly-
gio-Bregentis
contributus
Dux Militis
Sileſiæ:

Invicta Hiſpa-
norum Claſſis
diſjecta:

Henricus Dux
Lign. obiit:

item VVilhel-
mus ab Op-
persdorff:

denique Petrus
a Monau:

Pax inter AR-
CHI-DUCES
AUSTRÆ &
Poloniæ Re-
gnum reſtituta:

Conventum autem inter illos d. 9. Martii his conditionibus, ut non solum superioris Temporis Offensiones suspicionesque & Causæ Offensionum omnes in perpetuum abolitæ & sublatae sint: verum firma etiam, sincera ac constans pax atque Amicitia perpetuis Temporibus in posterum colatur observeturque. **MAXIMILIANUS ARCHI-DUX** Titulo Poloniae Regis & Jure quod ex nominatione ad se quomodo-cunque pervenisse arbitratus fuit, absteineat, nec in posterum unquam utatur. Præter hunc vero S. C. M. cæterique Serenissimi **ARCHI-DUCES** nullam unquam Controversiam vel hac vel quacunque alia de causâ colore seu prætextu, vel **Sigismundo** præfenti Regi Poloniae vel etiam si Morte Ejus vacare Regnum contingeret, Regno Ejus quocunque Tempore vel per se vel per alios resuscitatuos, neque id facienti Consilium Auxilium seu favorem quemcunque in eam rem se præbituros spondeant ac promittant. Neque ipse **MAXIMILIANUS** Regno iterum vacante Ordines ullo modo impediât, neque vel armis ac Vi neque largitionibus seu factionibus quicquam contra Electionis Libertatem faciat aut suscipiat, fraude & dolo omni remoto. **Lublawa** castrum cum Opido villisque ad id pertinentibus in pristinum Usûm & Possessionem Regni Poloniae iterum tradatur: Suppellex item reliquumque Instrumentum omne, maxime autem Tormenta tam majora quam minora omnia, quæ in Castro eo Tempore cum occuparetur, fuerunt, bona fide cum ipso Castro restituantur. Traditio vero ista fiet d. 21. mensis Julii. Pacta & fœdera quæ ab aliquot Seculis utriusque Regnis atque Ditionibus intercesserunt, ab utriusque Principibus & eorum Ordinibus renoventur iterum confirmenturque, idque hac forma: Serenissimus Poloniae Rex Legatum suum ad **CÆSAREAM MAIESTATEM** cæterosque Serenissimos **ARCHI-DUCES** intra d. 21. mensis Aprilis in Aulam **CÆSARIS** prior mittat: qui ut **CÆSAR** offensiones, quæ utrinque intercesserunt publica Tranquillitati & Paci, tum Sanctissimi Dn. Pontificis Auctoritati condonet, roget, Serenissimique Regis sui nomine paratam Majestatem suam Regiam esse offerat, quæ in Transactione continentur, conveneruntque singula confirmare & præstare: Ejus petitioni **CÆSAREAM MAIESTAS** annuat: deinde Eadem quoque intra d. 15. mensis Maji similiter Legatum suum ad Regem Poloniae mittat: per Eum gratam sibi Legationem Ejus fuisse ostendat, deinde Legato Præsenti primum Rex Poloniae & Magni Ducatus Lithuaniae sive Ordinum omnium Proceres ad hoc in Comitibus nominati, & sufficienti in eam rem mandato instructi jurejurando solemnî Transactionem confirmant. His perfectis Poloniae Rex alterum Legatum suum intra d. 15. mensis Junii ad **CÆSAREAM MAIESTATEM** cæterosque Serenissimos **ARCHI-DUCES** mittat, qui imprimis Transactionem hanc & Juramenta a Rege Poloniae & Ordinibus subscripta Sigillisque eorundem munita S. C. M. tradet. Urque hanc Transactionem ipsa quoque & cæteri **ARCHIDUCES** similiter confirmant, confirmatamque subscriptionibus & Sigillis, cum suis, tum Ordinum seu omnium Ordinum nomine præcipuorum Procerum edant: Juramentum autem in eandem cum S. C. M. tum Ordines Regnorum Ditionumque Ejus similiter præstent, juramenta quoque eadem **CÆSAREUM** a S. C. M. & Ordinibus, Ordinum autem ab ipsis Proceribus subscripta & signata sibi tradantur postulat. **ARCHIDUX MAXIMILIANUS** Rhedlo quo in Loco nunc est, ad d. 15. mensis Julii moveatur, ac quam honorificentissime Byczinam, vel si Serenitati suæ ita visum fuerit, Bythoniam Cura Regis Poloniae ad diem 28. Julii deducatur. Prius etiam quam a Regno **MAXIMILIANUS** proficiscatur, Rex Poloniae ipsum invisat, Eique benivolentiam ita declarat, ut eam superioris Temporis Injuria interruptam magis fuisse quam vel tum illi defuisse vel in posterum defuturam ostendat, quamque maximam poterit Dignitatis Ejus Rationem libenter habeat. Cum primum autem **MAXIMILIANUS** ultra Fines Regni Poloniae in S. C. M. ditionis fines pervenerit: Transactionem hanc in omnibus suis Capitulis & articulis ibidem & sua & aliorum Procerum Germanorum quoscunque secum habuerit, Subscriptionibus & Sigillis munitam iis det, qui Regis Poloniae nomine Eum comitabuntur, Instrumentumque ab eo postulabunt. Deinde vero Juramentum corporaliter & ipse præstet, idemque similiter a se & aliquot Proceribus Germaniæ, qui tunc circa eum fuerint signatum subscriptumque tradat. Juramento præfinito iis etiam quos ex Natione Polonica Juramento fide aut quocunque modo obligatos antea Serenitas sua habuit, fidem eam jurisjurandique omnem Obligationem remittat, ac liberos plane renunciet.

Transactione in has Conditiones facta **MAXIMILIANUS** ad Silesiæ fines a Polonia ductus d. 28. Julii, a Copiis Equitum Casareanorum excipitur: quos cum animadvert-

madverteret Polonorum Præsidio, quo venerat comitatus, fortiores esse de Iniquitate Articulorum jam conceptorum conquestus, jurejurando eam confirmare reculavit: dimissisque Polonis Pragam confestim ad Fratrem Imperatorem contendit.

Præd. Non. Decembr. FRIDRICUS IV. Dux Silesiæ Lignicensis cum DOROTHEA Johannis Ducis Holstatiæ & Sleswici Filia Matrimonium iniit, nuptiis solemniter celebratis Sunderburgi in Cimbrîa.

Nuptiæ Fridrici IV. Duc. Ligno. cum Dorothæa Holstatiæ:
Andreas Duditius de Horehewicz L. B. moritur:

Ex hac Vita decessit VII. Kal. Martii ANDREAS DUDITHIUS de Horehewicza: L. B. Dominus in Smigla, ex nobilissima Familia Croatica oriundus, Episcopus quondam Quinqueecclesiensis, sed qua ille dignitate cum summis aliis honoribus uxore ducta abdicavit, trium Imp. FERDINANDI I. MAXIMILIANI II. RUDOLPHI II. Consiliarius & orator primarius, Viræ Innocentia, admirabili doctrinæ Copia, diversissimarum Linguarum excellenti cognitione, maximarum rerum Usû & Legationum amplissimarum apud externos Reges ac Principes Clarissimus; Idque in primaria Silesiæ, quam sibi ante decennium elegerat Sedem, in qua reliquum ætatis in Otio cum Dignitate transigeret, cum vixisset annos LVI. dies VII. Corpus in Templo primario D. Elisabethæ sacro conditum non sine Monumenti Honore. Orationes Ejus in Concilio Tridentino habitas: Apologiam ad MAXIMILIANUM II. IMP. de mutato Viræ Statu: Commentarium item pro Conjugio contra Legem Cælibatus Ecclesiasticis impostam edidit D. Quirinus Rentnerus: Academiæ Heidelbergensis Professor, præfixa ipsius Auctoris Vita.

Eum sequutus XII. Kal. Sept. JOHANNES ULRICUS SCHAFFGOTSCHIUS: item Joh. Ulicus L. B. de SCHAFFGOTSCH: Johannis Hares unicus: qui cum caelebs vixisset, Testamento condito, agnatum CHRISTOPHORUM L. B. SCHAFFGOTSCHIIUM: omnium bonorum suorum & in his quoque Greifensteiniorum & Kynastiorum Hæredem reliquit. Unde quidem gravis Controversia, inter hunc ipsam & Schaffgotschios, Bobersteinios, Wolffgangum: Danielelem & Ulicum: defuncti gentiles proximiores, qui sibi in bonis feudalibus non potuisse præjudicari contendebant, exorta fuit, post XVI. demum annos amicabiliter composita.

Quin & ultimum hunc Viræ Annum habuerunt Wratislaviæ ambo defuncti: Esaias Heidenreich: SS. Theol. D. Ecclesiæ Elisabethanæ Pastor ac reliquarum Inspector, VI. Kal. Maji: & Albertus Urfinus a Reichenaw in Herden: JC. patria Lubecensis Reipubl. Wratisl. Syndicus: magnæ fidei & Industriæ laude eo officio functus VIII. Eid. Octobr.

Anno

CHRISTI 1590.

Annus haud modo binorum Pontificum Romanorum Sixti V. & Urbani VII. morte sed & horribili Terræ Motu insignis, quo Austriæ, Moraviæ, Boemiæ ac Stiria multa Loca XVII. Kal. Octobr. concussa, cumprimisque Viennæ non exigua cum Clade latera magnarum Turrium & Pila subdita in Ædificiis corruerunt. In Silesia eadem die noctu primum circa ejus ipsam meridiem, deinde horis etiam aliis Wratislaviæ ac locis vicinis, sed certis quibusdam tantum Spatiis partim privatarum Ædium, partim publicarum Motus quidam Terræ, trementibus Tignis, Parietibus, agitatæ mensis, subsultantibus Sellis, atque lectulis, partibusque præterea aliis manifesto sed leviori malo & sine Injuriâ a vigilantibus est observatus.

Poloni de Bello adversus Turcas ducendo solliciti opera Legati Anglici in Aula Ottomannica tunc residentis, confirmationem Pactorum antiquorum obtinent. Quæ res gravissimi Belli motu non Polonos modo sed & Silesios, quorum nimirum res agebatur, pariete tam vicino ardente, liberavit. In Ducatu Lignicensi Territorio Leobergensi aliisque nonnullis locis vagari sunt Concionatores Rusticani, Homines illiterati, & fanatici, qui deliria sua ex Visionibus & Somniis hausta inter agrestes disseminabant: non exigua hominum Colluvie in Societatem eorum pertracta. Sed quibus mature, ne malum latius progrediretur, obviam itum fuit. Quæ ipsorum fuerint Dogmata ex Schicksfilio cognoscere licet.

Polonorum metus de Bello Turcico:

Concionatores illiterati:

Franciscus Hotomannus, Senatoria quidem apud Parisienses Domus natus, sed ex antiqua Ottomannorum sive Uthmannorum Silesiorum familia oriundus, Vir magna & excellenti Eruditione Celeberrimus, qui Jus Civile Romanum scriptis suis excoluit, atque illustravit, graviter facundique in primoribus Galliæ academiis docuit, Legationem Germanicam sub Carolo IX. Galliarum Rege aliquamdiu prospereque gessit, de Summa Reip. consultus bene ac sapienter Lingua Styloque respondit, gravissimas augustissimasque Causas etiam adversus Patriæ Turbatores constanter & cum fructu Ge-

Franciscus Hotomannus: JCtus celeberr., moritur:

neris humani defendit, Senior autem Gallicos propter Morus propriamque Pietatem in Germaniam ceu Patriam alteram migravit, & illic Principum Virorum Amicitiam Virtute Doctrina Consilio præcipuisque aliis humani animi Bonis meruit, demum Bafileæ Rauracorum agens ex morbo in Torace obiit pridie Eid. Febr. cum vixisset annos LXIII. menses V. dies XX.

Item Jeremias
Behm. & Ge-
orgius Tilenus:
Consiliarii Du-
cis Monster-
berg.

In Silesia ipsa ex Silesiis vivere desierunt Illustrissimi Ducis Monsterbergensis Consiliarii, Viri Sapia, doctrina, dignitate & Virtutibus omnibus præstantes, Jeremias Behm. Wratislaviæ sepultus in æde D. Mariæ Magdalenz: & Georgius Tilenus: Aurimontanus: J. V. D. ac Poëta plane eximius: qui cum die 6 Februarii cum Eva Wolfia: Godofredi Scharffii: Medici quondam Cæsarei relicta vidua nuptias celebrasset, colica passione correptus, postquam dies integros septem totidemque noctes insomnes duxisset, septimo ac vigesimo post nuptias die, qui fuit IV. Non. Martii in æde Elisabethana non sine magno luctu Amicorum, & quæ summa quæque sibi de ipso propter Ingenium & Eruditionem pollebatur, Patriæ totius funeratus anno Ætatis XXXIII. die 22.

denique Hier.
Mondel: Theo-
logus:

Quin & hoc anno e vita migravit Hieronymus Mondelius: Suidnicensis: placidissimi Ingenii Theologus ac Scriptis celebris: XV. Kal. Martii: Islebiæ in B. Lutheri Patria, anno Ætatis LXXIII. completo, postquam Ecclesiæ Comitatus Mansfeldensis annos XXX. pie ac fideliter gubernasset.

Anno

CHRISTI 1591.

Comitia Polo-
niæ Wratislaviæ
habita:

Ad Generalia Regni Poloniæ Comitia in maximo Hominum Concurfu & Legatorum externorum Frequentia Warlaviæ habita, missus ab RUDOLPHO IMP. Andreas Episcopus Wratislaviensis, plus quam trecentos Nobiles Silesios in comitatu suo adduxit, & una cum aliorum Archi-Ducum Legatis de Lege in præteritis Comitibus lata, qua MAXIMILIANUS ARCHI-DUX inhabilis ad petendum hoc Regnum, si quando vacaret, fuerat declaratus, & qui suffragia in Eum conferrent, infames declarati, conquestus nullum aliud Responsum retulit, quam Eam legem ex occasione Maximiliani latam ad cæteros AUSTRIÆ Principes ita demum pertinere, si MAXIMILIANO adversus Regnum parocinarentur, cum interea Sigismundus Rex de ducenda Uxore AUSTRIACA proceribus quamquam invitis Consilia agitare.

Henricus Wen-
ceslaus Dux
Monsterb. &
Olsn. moritur:

HENRICUS WENCESLAUS: Caroli ex priore Coniuge Catherina Baronissa Berkana F. Dux Silesiæ Monsterbergensis ac Olsnensis: in ipso Ætatis flore annos quippe XVI. duntaxat, mensem I. ac dies XVII. natus: VI. Eid. Octobr. Romæ extinctus est: cuius immaturus Obitus non Patri duntaxat Illustrissimo, sed omnibus bonis luctuosus fuit, ob singularem & divinam quandam Indolem, quæ in Eo adolescente elucebat. Adeo optimi quique (ut Quadrigarii Verbo utar) minime diurnant. Corpus exenteratum Romæ primum ad SS. Celsum & Julianum prope Pontem Castelli S. Angeli depositum, anno autem sequenti miro astu in Patriam relatum & Olsnæ in Majorum Tumulo conditum fuit.

Item Fabianus
& Schönaich:
Dynasta Caro-
lathensis:

Abstulit & hic annus IX. Kal. Octobr. Senem LXXXIII. annorum Illustræ Equitem Fabianum SCHOENAICHUM, non modo Toparcham Moscovii in superiore Lusatia, & in Silesia inferiore Wittgendorffii, Hertzogwaldæ: Carolari: Bethaniæ, sed utriusque etiam Oppidi Polckowicii & Parchwicii Toparcham: Freistadii insuper & Sprottaviæ Possessorem hypothecarium, rerum bellica virtute ac laude celeberrimum. Ab extrema certe adolescentia strenue militantiæ admirati sunt Scythæ, Moschi, Turcæ, Daci, Galli: ipsi etiam Germani fatali illa ad Mulbergam Pugna: qua Celsiss. Germaniæ Principem Luneburgensem non ex Insidiis sed Vultum ipsi in amplissimo Campo obvertens, manu fortissima dedere se coëgit: Merito igitur ornatissimo Campo inspectante magna Principum Ducum Militum Corona aurea Torquem aureum a CÆSARIS Augustissima manu accepit: Sed & ab eodem immortali auctoramento sui suorumque nominis in Equestrem Ordinem invidenda Solemnitate adscriptus fuit. Mauritius Saxo, ut secure cum Eo Consilia misceret, accubitus sæpe ei uno eodemque lecto fuit: Divi vero Cæsares, iique CAROLUS V. FERDINANDUS I. MAXIMILIANUS II. & RUDOLPHUS II. sibi a sanctioribus Militiæ Consiliis Eundem esse voluerunt.

Anno

CHRISTI 1592.

Turcarum in
Croaciam Inru-
ptio:

Amurathes Turcarum Imperator, Christianis inter se digladiantibus, cum opportunitatem propagandi in Europa Imperii sui minime negligendam esse ratus, crebris adhuc

adhuc suorum Vocibus instigatus, Sancto Induciarum Fœdere, quarum prorogatio anno cō lo LXXX. VI. in annos octo ulteriores extensa fuerat, pro Barbara Impietate violato, primo vere Hazanem, Bassam Bosnensem, cum valido Exercitu ad Croatiam expugnandam misit: Qui primo Hraſtoſvitzam per Proditionem, paulo post Wihitscham, Situs amœnitatē, Soli Fertilitatē, & Incolarum Opulentia celeberrimum Oppidum, Vallis & aggeribus munitum, deditione cepit, Morti datis duobus millibus, cæteris in Servitutem ipsa morte tristiores abductis. Hæc Semina atque Initia fuere funestissimi belli, sequentibus annis a Christianis omni Virium Contentione contra Turcas gesti & continuati: in quo quam præclaram fidamque operam Principes atque ordines Silesiæ Cæsari præstiterint, qua militem mittendo, qua Pecuniam & sumptus liberaliter contribuendo, notius est, quam ut multis hæc commemorari debeat. Cum autem victoria omnis non nisi cœlitus a DEO concedatur, Supplicationes & publice & privatim ab omnibus haberi jussæ: gazophylacia etiam passim erecta sunt, in quæ stipem quisque pro facultatibus suis ad alendos ægrotos & vulneratos milites conferrent.

ANNA AUSTRIACA: CAROLI ARCHI-DUCIS Filia: Sigismundi Polonorum Regis Sponsa: Vienna Cracoviam profectura, cum Silesiæ Fines attingisset, magnifice ubique habita & ab Episcopo Wratisl. in Poloniam deducta fuit: paulo post Diademate Regio insignita.

Prid. Non. Quinctil. pie placideque ex hac Vita decessit Olaviæ **JOHANNES GEORGIUS:** Dux Silesiæ Lygio-Brigenſis: solemnī ritu Bregæ inhumatus. Ejus Symbolum fuit: Trauen darff auffſchauē.

Nec sine honorifica mentione Silentio prætermittendus Patricius Wratislaviæ nobilis Stanislaus **AICHHEUSERUS:** Stanislai Avus: Vir tam inculcata quam longa Vita memorabilis: ut qui integris animi & corporis sensibus VIII. Eid. Sextil. anno Ætat. LXXXIV. ad meliorem Vitam migravit.

Anno
CHRISTI 1593.

Bello in Croatia & Hungaria gravius recrudescente missi a Principibus atque Ordinibus Silesiæ in Hungariam quingenti Equites, quos vocant, nigri Ductore Henrico **ROTHKIRCHIO** & mille Equites rubri ductoribus Melchior **ROTWITZIO** & Wenceslao **CZEDLITIO:** in eo vero bello res variis Vicibus hoc anno gesta. Trenzinium, Sisseckum, Vespertinium, Palotta, Papa a Turcis occupata: E contra memorabilis Pugna ad prædictum Sisseckum Croatiae Monasterium & arcem munitissimam ad Savi & Cliparis confluenta, X. Kal. Quinctil. commissa fuit: in qua Exercitus Cæsaris vir quatuor millibus & quingentis partim Germanis partim Hungaris constans (quem Thomas Erdödius: Slavoniae Banus: Andreas **AURSBERGIUS:** Corolſtadio Præfectus: Melchior **REDERN:** Baro Silesius: Ruppertus Eggenbergius: & alii Viri nobiles ducebant) XX. Turcarum millia profligavit, quæ Haſſan: Bassa Bosnensis coegerat. Quo quidem in loco inter bellatores alios is ipse **REDERUS:** rebus bello Stephani Poloniae Regis adversus Moschos, eorumque Principem Johannem Basilium gestis, cui suis stipendiis inter voluntarios militavit, jam tunc clarus, idemque a litterarum studio minime alienus, egregium Virtutis & Fortitudinis militaris Specimen edidit. Nam cum Prælium alii dissuaderent, rem summi Periculi esse ac plane extremæ dementiæ dicentes, tam exiguum manum tantis Hostium Copiis objicere, satiusque esse Exercitum in proximas munitiones reducere, ipse contra consentiente **AURSBERGIO** ac probante insuper Eggenbergio, Turcas omnino adoriendos esse suavit, mortem se cum suo Equitatu pro **CHRISTI** nomine & Patriæ Salute fortiter pugnando gloriose obire, quam Vitam turpiter fugiendo non sine summo dedecore salvam & incolumem retinere, satius ducere: Unde & reliqui unanimi Consensu ac Viribus conjunctis magno Impetu in Hostes irruerunt, animoseque configendo Victoriā de Turcis, inter memorabiles hujus Ævi numerandam reportarunt. Perierunt hostium multa millia: sed quorum numerus exacte iniri haud facile potuit. Duodecim tamen millia & amplius interiisse pro comperto affirmari posse scripsit Nicolaus Iſthuanſius: Rerum Hungaricarum Scriptor nobilissimus, eorum puta, qui vel in ipso Prælio ceciderunt, vel qui per Colapim & Odram Amnes rapidissimos evadere conati, aut aquis submersi aut natantes nostrorum Telis sunt obruti. Inter cæſos ipse Hazanes: Bassa: qui hac clade inusitata obrutus, inauspicati honoris & fractorum fœderum Pœnas in ipso Sceleris admissi Vestigio luit: tum Sinanes Begus Clissenſis: Amurathis Imperatoris Turcici ex Sorore Nepos Filius Unicus, vix pubertatis annos ingressus, & alii plures præcipui Nominis

Mmm 3

SIGISMUNDUS III. REX
POL. ducit
ANNAM AUSTRIACAM:

Joh. Georg.
Dux Lygio-
Bregensis mo-
ſitur:
item Stanis-
laus Aichheuser:
Patricius
Wratisl.

Bellum RU-
DOLPHI. II.
IMP. cum Tur-
cis in Hungaria
gestum:

Victoria
CHRISTIANORUM ad
Sisseckum:

Duces:

Duces: cum e nostris contra non nisi paucissimi aut desiderati aut vulnerati fuerint. Ea tam nobili Victoria per celeres nuncios ex Ducum suorum litteris cognita DEO T. O. M. solemnes gratias agi in suis Provinciis iussit: quod idem & Wratislaviæ V. Eid. Quinctil. in omnibus Templis factum, publicis lætitiæ Signis editis.

Mense Octobri Totisam obsessurum Sinanem Bassam, REDERUS noster cum mille ac trecentis Equitibus suis adoritur: compluresque Senes, Pueros, aliosque captivos, jam Servituti devotos, liberat.

Victoria
CHRISTIA-
NORUM ad
Albam Rega-
lem:

Nec multo post Prælium ad Albam Regalem commissum: in quo militum Cæsareanorum octo millia, Ferdinando Hardeckio & Georgio Serinio Comitibus ac Francisco Nadaſto ducibus, cum selectis XX. millibus prætorianorum Cohortibus magna laude & gloria concurrerunt. Peditum sex millia: Equitum quatuor ex parte hostili interuisse & Transfugis cognitum est. Janizar Aga captus & Bassa Budensis, qui in Auxilium Albæ Regali veniebat, graviter lauciatus, ex eo Vulnere paulo post Budæ interiit; e nostris perierunt perpauci.

Nec minores Victorias Frid. Tiffenbachius & Nicolaus Palfy in Hungaria superiore iis ipsis Temporibus obtinuerunt, Zabatoa, Tilecko, Palancka, aliisque oppidis & arcibus quas XXX. amplius annis Hostes tenuerant, una expeditione recuperatis.

Fata Ducatus
Lignicensis:

FRIDERICUS IV. Dux Silesiæ Lignicensis ac Brigenſis cum Theologis quibusdam rixosis nimis credulas aures præberet, eorum suasu inculcatuque eo perductus fuit, ut Egidii Hunnit Doctoris opera & Studio Ecclesiarum Lignicensium reformationem susciperet: exulare iussu Leonhardo Crenzhemio, tunc Superintendente, Viro insigniter docto nec de Theologicis solum sed & Chronologicis Studiis præclare merito: non aliam ob Causam quam quod Calvinismi Crimen Ei impingeretur.

DOROTHEA

Duc. Lign.

moritur:

item Sebastia-

nus ab Heugel

in Berlern:

item Joh. Flei-

scher: Inspe-

ctor Schol. &

Eccl. A. C.

Wrat. Lauren-

tius VVide-

mann: Pastor

Saganensis:

& Caspar Elo-

gius: Pastor

Habelschwerd.

Historiola de

aureo dente:

Ejusdem Principis Conjux DOROTHEA Holsatica, quarto Matrimonii anno, partus difficultatibus enecta d. 5. Julii, e Cœtu mortalium migravit.

Eandem Viam hoc anno ingressi: præter Sebastianum HEUGEL de Polockowitz in Berlern: qui cum multis annis Secretarium in Cancellaria quam vocant Bojemica egisset, inter Consiliarios inde CÆSARIS receptus, ad Vice-Cancellariatum ascendit: Theologi tres Clarissimi: Johannes inquam Fleischerus: D. Ecclesiarum Wratislaviensium Augustanæ Confessionis Inspector: cui incauta Venæ Sectio mortem accelerasse credita fuit: Laurentius Widemannus: Saganensium Pastor fidelissimus: & Caspar Elogius: Wratislav. Ecclesiæ Habelschwerdensis in Comitatu Glacensi Pastor, primusque ibidem Confessionis laudatæ Concionator.

Notavit ad hunc Annum Jul. Cæsar Bulengerus: III. Kal. April. in Marningis & Luthanis (sic Silesiam vocari ait) in Urbe Vechelsdorfio cum puello dentes, ut fieri amant, decidissent, paucis post diebus eidem in inferiore Gingiva dentem molarem ex auro puro puro exortum esse: idque naturæ Vi fieri posse naturæ peritos non nescire & sic in Calvis sæpe aureos dentes repertos. Puer is Christophorus Mollerus fuit, Johanne, Lignariofabro & Molitore Patre Weigelsdorfii in Territorii Reichenbachensis pago Fridrici Gelehornii Viri Nobilissimi hæreditario (quod Illustri quoque Thuanus certiora edoctus non ignoravit) natus, de cuius aureo dente, cum jam ad communem Scholam cum cæteris Pueris itaret, a puella quadam coartanea primum viso, dein plerisque Silesiæ Proceribus ac Nobilibus Viris aliisque permultis hominibus summa cum admiratione conspecto, ab aurificibus insuper probato, Serram inter se Jacobus Horstius: Johannes Ingolstetterus, Martinus Rulandus, Medici Clarissimi reciprocant. Ad quorum scripta sicut Lectorem rerum naturalium studiosum Thuanus remittit: sic eundem monitum velim vix triennio inde elapso, hoc est, anno CHRISTI cl. l. XCVI. XIII. Kalend. Quinctileis evenisse, ut Pueri illi, Scholæ novæ Crumloviensis in Bojemia tunc Alumno, aurum quo dens obductus fuit, decideret, dente ipso osseo permanente. Cujus rei testem satis locupletem habeo Johannem Brachmannum, ipsiusmet Scholæ Directorem, qui facti Historiam Versiculis aliquot Latino Germanicis complexus est, ubi sic inter alia: die güldene Schal fällt ab ohne Macht: Vom beinern Zahn daß niemand dacht. Non ergo totus Dens aureus fuerit, sed inauratus duntaxat, sive aureo tectorio quod num arte mangonia, an naturæ quasi quodam lusu inductum fuerit, peritoribus discutiendum relinquo.

Anno

CHRISTI 1594.

In Comitibus Poloniæ Generalibus Cracoviæ sub Initium Anni celebratis SIGISMUNDUS Rex cum Ordinibus Poloniæ diligenter egit, si qua ratione Imperator con-

tra

tra communem Christianitatis Hostem bellum gerens juvari posset, sed Successu plane irritum. In Comitibus contra Ratisbonensibus in CÆSARIS Favorem ad bellum illud continuandum collecta solito majores concessa sunt. Inter Provincias Ejusdem, quas vocant, hæreditarias Principes atque Ordines Silesiæ præter Contributiones pecuniarias haud modo mense Aprili M. Equites: ductore ABRAHAMO BURG-
GRAVIO DOHNENSI: Dynasta Wartenbergenſi: sed & Augusto mense mille quingentos Equites, toridemque Pedites in Hungariam miserunt. Equites duxit Guilielmus BRAUNIUS: pedites Godofredus RIBISCHIUS.

Et vero potiore anni Parte Copiæ Cæsareanæ quarum Supremus Dux Imperatoris Frater MATHIAS ARCHI-DUX erat, prosperiore fortuna usæ: Castris quippe munitissimis quibusdam & in his Novogrado, felici Marte occupatis: ipso etiam Strigonio graviter oblesso. At postquam Sinanes Bassa sub finem Junii cum CL. millium ex Turcis & Tataris Exercitu advenisset, non tantum Strigonii obsidio soluta fuit, sed præter Totam sive Totisam, Jaurinum quoque vulgo Raab: urbs quidem exigua sed situ & munitione amplissima atque adeo pro eximio totius Orbis Christiani Propugnaculo habita, cum bimestrem obidionem fortiter sustinisset, cum omni apparatu bellico & annona III. Kalend. Octobr. immanissimo Hosti cessit: dedente arcem Ejus Præfecto Ferdinando Comite Hardeckio: qui perfidiz ob id accusatus sequenti anno XVI. Kal. Jul. una cum Nicolao Perlino, Lotharingo Aedili & Excubiarum Jaurinensium Præfecto, Viennæ capite luit, dextra prius manu ferro amputata: etsi non defuere, qui innocentiam Comitissæ, cui nulla Spes servandi loci superfuisset, patrocinentur: Majores Poenas æquiore Judicio promeritos arbitrari, qui castra munitiora, quam erat Arx ipsa, Ignavia & metu amiserunt, arcisque defensionem deseruerunt.

Sub hunc annum Sigismundus Bathoryus: Christophori Filius: Transylvaniæ Princeps a Turcis quibus tributarius fuerat, defecit, Mentè Julio convocatis ad Urbem Albam Juliam Provinciarum Ordinibus, Societatem cum RUDOLPHO IMP. initam bellumque adversus Turcam gerendum publico decreto sanxit, & publicavit: multasque postea insignes victorias ab Hostibus consecutus rebus Christianorum tantum non depositis haut parum attulit adjumenti.

Fatis concesserunt hoc anno: Vincentius SALINUS: ambarum Ecclesiarum Wratislaviensium nec non Collegiæ Glogoviæ Majoris Canoniceus, actu Presbyter, cum ultra L. annum continuo circa Cathedralē reledisset, Aetatis autem annum LXXXV. ageret.

Adamus RHEDIGER: in Schönborn: Libenstein & Girbigisdorff: Nicolai Præfecti Wratislaviensis frater: Senator & ipse de Patria quam optime meritis ipsis Novis Maji anno Aetatis LXII.

Hujusdemque Collega Fridericus Schmidt: Laurentii qui ob res præclare in bello gestas a MAXIMILIANO I. IMP. nobilitatis insignibus ornatus Viennæ vixit, Filius ac primus familiæ suæ in Silesia Propagator: XI. Kal. Jul. anno Aetatis undecimæ octuagesimo.

Johannes item HESSUS in Stein: Johannis Theologi F. Jctus eximius: S. C. M. Ducumque Monſterbergenſium Conſiliarius XV. Kal. Dec. Aetatis anno LXII.

Laurentius denique Ludovicus: Leobergenſis: Vir Clarissimus & doctissimus, cum Illustre ac discensium numero celebre Gorlicensium Gymnasium magna cum dexteritatis fidei & felicitatis laude annis XXX. docuisset & gubernasset: ex eoque tanquam ex Equo Trajano plurimos emisisset Viros doctos, quorum Opera & Consilio fidei Ecclesiæ, Aula Principum, Respubl. ac Scholæ feliciter usæ sunt: XVI. Kal. Maji placida morte Terris ereptus: haut dum admodum Senex: quippe non nisi annis LVII. mensibus duobus, ac diebus duodeviginti vivendo exactis.

Anno CHRISTI 1595.

Post Comitibus Regni Boemiarum & conjunctarum illi Provinciarum pro communi Defensione Praga habita, Principes atque Ordines Silesiæ in particulari suo Conventu, præter subsidium pecuniarium septuaginta mill. Talerorum, Equites mille ac quingentos, Pedites autem bis mille, sumptu suo ad bellum expediendos atque ab XV. Kal. Jun. ad Eidus usque Novembr. h. e. mensibus sex continuis in Hungaria alendos: CÆSARI promittunt: Copiis istis præfecto ABRAHAMO BURGGRAVIO DOHNENSI: Wartembergæ Domino. Cæterum ut Imperator Societatem cum Transylvano initam stabiliret ac firmiorem in proposito belli contra Turcas continuandi retineret, hauc

Transylvania:
Moldavia &
Wallachia ad
IMP. RUDOL-
PHUM II. de-
ficiunt:

Legati CÆSA-
RIS ad Comi-
tia Regni Po-
loniæ:

& ad Magnum
Moscoviæ Du-
cem pro obri-
nendis contra
Turcas Auxi-
liis:

Strigonium ex-
pugnat: AR-
CHI-DUX
AUSTRIÆ
MATHIAS:

Ducatus Car-
novienfis Fata:
Fata Ducatus
Bregensis:
Amurath III.
IMP. Turc.
moritur:
item FERDI-
NAND Sen.
ARCHI-DUX
AUST. & ER-
NEST. ARCH.
AUSTRIÆ:
Ex litteratis in
mortuorum
Censum ve-
niunt:
Mart. Schil-
ling: Patric.
Wrat. Mich.
Neander: Re.
Eor Ilfeld. A-
dam Thilo:
Pastor Freyfad.

haut solum Principem illum S. R. I. creavit, ac Serenissimi Titulo insignivit, sed & Vellus aureum ab Hispaniæ Rege impetrandum promissit: Connubium Ei denique cum MARIA CHRISTIANA: CAROLI ARCHI-DUCIS AUSTRIÆ Græcensis Filia conciliavit: hac quidem lege contrahendo: ut Transylvano & Ejus Filiis jus esset in illo Principatu, ipso autem deficiente & nulla ex Lumbis Ejus prole Mascula superstite IMPERATOR in hæreditate Transylvaniæ succederet. Sigismundi Exemplo Aaron Moldaviæ, & Michael Walachiæ Transalpina Reguli a Turcis & ipsi ad Cæsaris Partes transierunt, ac fœderi adversus communem Religionis Christianæ Hostem percusso accesserunt.

Quemadmodum vero non intermisit CÆSAR subsidia tanto bello gerendo undique conquirere: sic Polonorum quoque nec non Theodori: Magni Moscoviæ Ducis Auxilium & bellum Sociale contra Turcas per Legatos suos postulavit. Et in Poloniam quidem ad Comitata Regni Generalia ablegati Stanislaus Pawlowsky: Episcopus Olomucensis & Wenceslaus L. B. a Bercka: Marechallus Regni Bojemiar: quibus a Septem-Viris Imperii adjuncti Johannes Costitius, Præpositus Ecclesiæ Mersburgensis: & Nicolaus Reusnerus: Jctus Silesius: Consiliarius Saxonicus. Verum nihil in his Comitibus quanquam & Pontifex Rom. & alii qui Auxilia de suo plerique præstabant non contemnenda, id ipsum enixe urgerent, certi constitutum, quin ea potius, quæ implicata hæere, ad novas rejecta sunt Deliberationes, in Conventu Warfoviensi proximo habendas. Moscovitica Legatio Nicolao WARKOTSCHIO: Equiti Silesio: Præfecto Cruciburgensi: demandata fuit, quem Princeps honorifice exceptum & magna spe plenum dimisit, suam autem vicissim legationem eamque amplissimam ad CÆSAREM expeditivit. Ea vero cum XVII. Kal. Sept. Pragæ advenisset, III. Kal. ejusdem mensis a RUDOLPHO II IMP. primum audita, Eidem loco auxilium contra Turcas pretiosum Thesaurum obtulit, & fœdus ac perpetuam Amicitiam Principis sui nomine expetivit. Erat tunc in aula Moscovitica Persarum Legatus, cum quo WARKOTSCHIUS aliquoties humaniter congressus novæ Amicitia inter CÆSAREM & Ejus Gentis Regem fundamenta jecit.

Carolus Mansfeldiæ Comes: Petri Ernesti F. e Belgica evocatus, & Pragæ ab Imperatore Equitis Aurati Dignitate & Titulo Principis Romani Imperii insignitus, Vicariusque ARCHI-DUCIS MATHIÆ: bellici quippe Generalis creatus: Strigonium Hungariæ Oppidum munitissimum, Exercitu XX. mill. militum instructo ipsis Kalendis Julii obsidere cepit: Cumque Mahometes Græciæ Beglerbegus selectissimo XV. mill. exercitu Strigonienfibus obsessis suppetias laturus advenisset a Carolo fortiter profligatus atque in fugam compulsus est: quinque hostium millibus caesis & Castris eorundem cum 27. signis militaribus in nostrorum Potestatem reductis: Post duos tandem menses Strigonium a MATHIA ARCHI-DUCE deditione occupatum, Carolo Mansfeldio paucis ante diebus præpropere ac cito nimis defuncto.

Quot præterea Successus hoc anno Christiani habuerint, quæ Oppida & bella ab ipsis capta & expugnata, plenius exponunt, qui ex professo de bello hoc Hungarico-Turcico scripsere.

Georgius Fridericus: Marchio Brandenburgensis: Ducatum Jägerndorffium quem Parens Georgius Pius: Titulo emptionis acquisiverat, utpote hæreditarium in Joachimum Fridricum Elect. Brandenburgicum Ejusque posteros donatione causa mortis, confectis eo nomine Instrumentis authenticis confert, sic attestante Johanne Cernitio.

BARBARA Brandenburgica: GEORGII Ducis Brigenfis ac Lignicensis Vidua, Bregæ postridie Kalend. Januar. nec non JOHANNES GEORGIO: Duce, ejus Filio, Olaviæ pridie Non. Quintil. e viventium numero sublati, totius Ducatus Bregensis Possessio ad Joachimum Fridricum fratrem gentilitio Jure translata est.

Fatalis porro hic annus non solum Amurathi III. Turcarum Imperatori: sed duobus quoque ARCHI-DUCIBUS: FERDINANDO Seniori: & ERNESTO: CÆSARIS FRATRI.

Abstulit quoque nobis: Martinum SCHILLINGIUM: Patricium Wratislavensem, Virum Optimum & Doctissimum prid. Eid. Junias: Michaëlem Neandrum: Soravo-Silesium: Scholæ Ilfeldensis ad Hercyniam ad annos XLV. Rectorem felicissimum: VI. Kal. Maji: jam septuagenarium:

Adamum Thilonem: Lignicensem: Theologum sincerum & Ecclesiæ Freystadiensis Pastorem fidelissimum XIX. Kal. Maji cum inter varias Mundi Satanæ & falso-

rum fratrum insultationes constanter & pure docuisset ac præfuisse annis XXVII. ac vixisset caelebs perpetuo annis plus minus LIII.

Vincentium Gerstmannum: Seniore: Senatorem & Consulem Boleslaviensem, octo Filiorum & unius modo Filia, & in illis quidem duorum Juris Doctorum Patrem, apoplexia in pago Ottendorff, mense Decembri anno Ætatis LXXIII. extinctum & monumento marmoreo in Templo parochiali Boleslavia honestatum:

Vincentius
Gerstmann; Sen-
ator Boleslav.

Paulum Holtzbecherum: D. inclitæ Wratislaviensium Reipubl. Syndicum ac Ducatus Pro-Cancellarium III. Kal. Aprilis, nec non Valentem Acidalium, Wistochiensium Marchicum: Philosophum & Medicum, Poëtam quin etiam excellentem, Virum Ingenii & Iudicii exquisiti, gentinæque Latinitatis Vindicem: qui cum pleno jam gradu ad Eruditionis & Gloriæ Culmen contenderet, contracta ex nimis Vigiliis acutissima Febre, eaque cum Symptomatum gravissimo Paraphrenitide conjuncta, quod extremum malorum Animam etiam sua sede eiecit, satis prævenientibus, annorum quippe XXVIII. duntaxat Juvenem, Nissæ Silesiorum in Ædibus Wackerianis VIII. Kalend. Junii interceptum: multis interea in varios Authores scriptis, quæ partim adfecta, partim confecta, imo & publicata sunt, relictis.

Paulus Holtz-
becher: Syndi-
cus Wratisla-
vensis Acidalius:
Poeta egregius:

Vere & Æstate hujus Anni in Hollandia, Geldria, Tractu Rhenano, AUSTRIA, Boemia, Saxonia, Mithia, Lusacia, Silesia aliisque in locis amnes stupendis & insolitibus Aufibus creverunt, ruptisque Aggeribus eluvione agros & prata infestant, molerrinas, officinas, Ædificia, Pontes, hortos, Vicos, Pagosque destruxerunt: Urbium Propugnacula everterunt: homines denique Vorticibus involutos & magnam Pecorum Multitudinem suffocarent.

Inundationes
crebræ:

Anno

CHRISTI 1596.

Principes atque Ordines Silesiæ ut devotionem suam fidelissimam magis magisque testatum CÆSARI facerent, postulata contra Turcas Auxilia adeo non detrectarunt, ut denuo Ei mille quingentorum Equitum ac bis mille Peditum Copiis suo Ære qua colligendos quæ alendis decernerent.

Auxilia contra
Turcas a Silesiis
prestata:

CÆSAR iterata Vice Legatos in Poloniam ad Regem & Proceres expedivit, qui una cum Pontificis Legato a Latere Henrico Cardinale Gaëtano: fœderis adversus communem Hostem ferendi negotium prius quoque tractatum sed nequaquam confectum, solerti Cura & Industria tractarent atque absolverent, hoc ipsum præsertim Necessitate urgente, quando novus Sultanus Mehmetes: acceptas proximo Anno Clades reparaturus, magnas Byzantii totaque Europa & transmarinis Asiæ Provinciis apparatus facere, ac ipsemet propediem cum ingenti Exercitu in Pannoniam egressurus nunciaretur. Ivere illuc CÆSARIS nomine: Johannes Jaurinensis & Andreas Wratislaviensis: Episcopi & quidam Proceres alii. Sed Polonos Spe & expectatione duriores invenerunt: neque quicquam diu licet ultro citroque disputando ac laborando proficere, possentque rebus infectis demissi ad suos redierunt.

Legati CÆSA-
ris ad Regem
Poloniæ:

Nec eo minus tamen majores quam unquam CÆSAR copias collegit: ac universalem illius Belli Præfecturam MAXIMILIANO ARCHIDUCI FRATRI commisit. Tamedî vero fortuna Castreanis maxime aridere visa, Hatwano præsertim & Petrinia occupatis, negotium tamen suum hęc quoque egit: ut adversis prospera, prosperis adverſa misceret. Agria certe amissa rationes illorum vehementer perturbavit, & magnum omnibus merum incussit: Civitas ea est Hungaria, Titulo Episcopali insignis, & fortissimis muris & propugnaculis, structisque geminarum Arcium munitissima. Ad hanc ergo cum Mahometes Turcarum Imperator qui Belgradi CC. militum millia & CCC. tormenta campeſtria recensuerat, & Iter & Vires suas vertisset, oppugnationem illius XII. Kalend. Octobr. inchoavit, ac diurnis pariter ac nocturnis Verberationibus repetitisque aliquoties Irruptionibus eum in modum continuavit, ut & Civitas & Castrum vetus novo vicinum Victoribus accederent, ac quamvis in novo, quo se præsidiani omnes receperant, Impetum Hostis aliquandiu sustinissent, tamen quod quatuordecim locis id ipsum Cuniculis ætis suffosum nossent, nec spes resistendi superesset, III. Eid. Octobr. deditionem facerent, pacta quidem sibi Incolumitate, sed quæ servata iis minime fuit, plerisque postquam unum milliæ jam processerant a Turcis Tartarisque contra fidem datam interceptis. Sunt qui tradant, cum nondum Ignis Cuniculis subditus esset, Italos CCL. clam inde elapsos egerata CHRISTI fide, sacra legesque Turcarum induisse, eaque re Ducum animos ad Deditionem flexos fuisse.

Successus Ex-
peditionis in
Hungaria con-
tra Turcas:

MAXIMILIANUS interim conjunctis cum Transylvano: Palfy & Tiffenbachio Copiis, quæ ad XX. millia Equitum, XXX. millia peditum erant, de summa rei prælio experiri statuit: a quo nec Turcæ abhorrebant, sic ergo IX. Kal. Decembr. apud Kereschan utrinque acies instruitur, concurritur, Tataři fugantur: campestria Tormenta hosti eripiuntur: Vergente jam Die Transylvanus, Palfy & Hungari omnes in primam Hostium aciem quæ XL. millibus militum constabat, tota vi prorumpunt, obvios proterunt: longius progressi universum Exercitum profligant, ac retrocedere cogunt. Sed dum nostri Præda intenti milium munera negligunt & Mahometis ipsius pelles sollicitant, inde ex edito in eos catapultæ fulminant & stragem faciunt: inde Cicula Bassa: Hungaros a latere impellit: tanta omnium Consternatione, ut Equites turpem fugam capefferent, & Peditum Ordines pæne corrumpere. Nox Prælium diremit. Urimque par Trepidatio fuit, majore tamen Turcarum Strage: Mahometes mane cum suis fuga se protripuit, cujus Tormenta, Sarcinæ, Tentoria passim in agris & castris sine custode jacuere: ARCHI-DUX item abjecta Spe Cassoviam: Transylvanus Toccam se recepere. Ita nimirum factum, quod Soranzius scripsit, ut dici posset, vel utrumque Exercitum victoria potitum fuisse, CÆSARIS sub principium, Turcarum sub Exitum Pugnæ, vel neutrum ab adversario fuisse victum, quod ambo sese receperint, incerto rerum suarum statu relicto. Cum interea minime dubitaretur, si plus disciplinæ, plus fiduciæ, plus fidelitatis in nostris fuisset, potuisse eadem nocte & sequenti die de universo illo Turcarum Exercitu deleto Hungariam triumphare.

Andreas:
Episc. Wrat.
moritur:

Succedit Bonaventura Hahn:
sed rejectus a
CÆSARE &
Pontif.

Fridericus IV.
Dux Ligo. moritur:

Joh. Muselus:
Med. D. moritur:

item Sigism.
Svevus:

ANDREAS: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: ex Legatione Polonica æger domum reversus ipsis Non. Novembr. præsentibus Consiliariis, Cubiculariis, aliisque aulicis naturæ debitum exsolvit: Episcopatus sui anno XI. Wratislaviæ ex Testamento præscripto ante aram argenteam quam vivus exstruxerat, sepultus: Princeps doctus Sapiens & pacificus: quique RUDOLPHO IMP. quantam omnino potuit operam in gravissimis Reip. negotiis tractandis sedulo ac fideliter navavit, eamque quinque in Poloniam Legationibus obitis contestatam fecit. In Ejus locum Non. Decembr. electus Bonaventura HAHN: Glogoviensis Silesius: sed cujus Electio per multas contentiones a Pontif. & CÆSARE novo plane exemplo fuit abrogata. Cui rei præcipuam Occasionem præbuisse creditur Canonicorum imprudentia, qui CÆSARIS Legatos ad novi Successoris nominationem pro More missos Juribus suis ac Privilegiis & Pontificis Auctoritate confisi parum honorifice tractarunt, ac iussa CÆSARIS proponere cupientes audire renuerunt, sed dimisso subito Collegio, neglecta CÆSARIS nominatione ad Electionem GALLI convolarunt.

FRIDERICUS IV. Illustrissimus Dux Silesiæ Lignicensis, Princeps inter laudatos memorandus e vivis excessit VIII. Eid. April. cujus morte (nam nullam ex tribus. Conjugibus Sidonia Maria Teschincensi, Dorothea Holfatica, Anna Würtembergica masculam Sobolem reliquit) Lignicensis Ducatus ad JOACHIMUM FRIDRICUM Patrualem Jure simultaneæ Investituræ pervenit. In ejus obitum Sim. Grunæus:

Qui Patriam inque animo inque oculis Patris instar habebat,
Heu mortem indignam, Dux FRIDERICUS obit:
Sis Patriæ JOACHIME Pater FRIDRICE vicissim,
Inque Tua maneat Patria salva fide:
Sic tua Progenies post Te quoque det DEUS olim
Et stemma & Terras stemmatis amplificet!

Johannes Muselus: Ph. ac Medicinæ D. clarissimus, dum terrenum sibi Wratislaviæ adornat Domicilium, ita ut cœleste potius illud beatissimum adfectaret suspiriis emblemate peculiari adumbrans, improvise lapidis illapsi Verbere tactus deorsum, subito expirans sursum migravit, VIII. Kal. Junii in ipsò ætatis Flore, annos quippe duntaxat XL. natus: Cui scriptum ab Amico hujusmodi Epiraphium:

Præcipiti lapidis Muselius occidit ictu:
Hæret in incautis Culpa propinqua fabris:
Non cadit in Terram sed enim Passereculus ullus,
Ni Patris æterni provida Cura velit:
Quis putet ergo Tibi clausam sine Numine Viram
Museli? o nostri fata profunda DEI!

Decefferunt quoque hoc anno: Sigismundus Svevus: Præpositus ad SPIRITUS SANCTI: & Pastor Bernhardinianus, ut & Xenodochii utriusque Præfectus in Neapoli VVratislavia ipsis Eidibus Junii, Vir scriptis editis clarus cum septies denos viven-

vivendo exegisset annos: nec non M. Martinus Langæus: Gymnasii Elisabethani Professor: Juventutis formandæ Magister egregius ac noster quoque sed vix tribus septimanis Præceptor prid. Kal. Augusti, anno Ætatis undexagesimo, Officii Scholastici, XXII.

Anno

CHRISTI 1597.

In Comitibus Ratisbonæ celebratis de Bello potissimum Turcico continuando actum fuit: Quo fine Conventus quoque particulares in Provinciis hæreditariis habiti, neque minor Silesiorum quam annis proxime elapsis in conferendis Subsidiiis solitis apparuit promptitudo.

Comitia Ratisbonensia:

In Hungaria ipsa potior anni pars excursionibus & depredationibus mutuis transacta: ac nihil pene memorabile gestum: Si Papam recuperatam excipias, Jaurinum ab oppugnatione nostrorum liberatum: ac Dotisum, Castellum mense Majo Hosti ereptum sed ab Eodem mense Octobri recuperatum: cum quidem Præfectus Ejus Christophorus Weida, Vir fortissimus desperata jam Castelli Defensione, cum reliquo adhuc Præsidio, Tormentis prius omnibus Clavo adacto corruptis ac Pulvere tormentario Cuniculis subdito, unde magnum postea Turcis damnum, noctu per excubias fuga evasisset. Exercitus noster Suppetias obsessis laturus in Ponte prope Comaronum instituendo occupabatur. At ubi altero die cum ponte jam perfecto Duces exercitum transportare & cum Hoste configere constituissent, ex Speculatoribus & crebra Tormentorum explosione cognitum fuit, hostem Dotiso potitum ac novis subsidiiis auctum: ea res tantam trepidationem nostris attulit, ut pontem aliquot dierum labore perfectum una hora interfeciderint, & salutis suæ consuluerint.

Successus Belli contra Turcas:

Noluerant Italica Copiæ quas Pontifex & alii Italiæ Principes cum Francisco Adobrandino miserant, sub alio quam Duce Italo militare. Itaque accersitus ab IMP. Vincentius: Dux Mantuæ qui illis præfesset, cum Titulo Vicarii MAXIMILIANI ARCHIDUCIS. Sed non meliore quam anno præterito fortuna.

Temeswarin obsidere Transylvanus cæperat, obidque copias Silesiacas Stipendiis exeuntibus discedere cupientes invitas quidem, ac non invitis Silesiæ Principibus atque ordinibus secum retinebat, sed id ipsum Eventu plane irritum.

E litteratorum Ordine mortalitatem expleverunt: Johannes Reinmannus: Jctus olim Episcoporum Wratislaviensium, postea vero Illustriss. Ducis Lygio-Brigensis Cancellarius, Vir Consilio & Eloquentia Celeberrimus, lethali morbo Leobergæ in Patria sua deprehensus XII. Kalend. Novembr. cum non nisi LIII. annos vixisset: Martinus Kinnerus a Scherfenstein in Weisslag & Lodenitz: Vir doctissimus, Musicus & Poëta egregie præstans, qui Bucholcero Teste, de nulla re magis solitus fuit gratulari in Vita sua, quam quod fuisset per annos multos & Auditor & familiaris B. Philippi Melancthonis: Franciscus denique Martinus: Brigensis, in Patria primum, post Landeci Verbi Divini Minister fidelis, primusque ibi Augustanæ Confessionis Concionator, Ætatis anno duodecimo: Ministerii L.

Joh. Reinmann: Jctus obiit: item Mart. Kinner a Schwarzenstein

denique Franc. Martinus: Theol.

Anno

CHRISTI 1598.

In Principum atque Ordinum Silesiæ Comitibus exeunte Aprili, inchoante autem Majo habitis decreti sunt CÆSARI præter subsidium pecuniarium LXX. mill. Talentorum hætenus quorannis exolutum, sumptu Provinciæ in sex aut summum septem Menses tenendi, Equites mille quingenti, iique in quatuor Vexilla sic distribuendi, ut septimus quisque genere esset nobilis, Pedites autem bis mille in totidem vexilla sive Cohortes, quarum una quæque quingentis bellatoribus constet, dispercinendi. Equitum Ductor creatus, REIBNICIO extincto, Melchior ROTWITZIUS: Reibnicii Legatus: Peditum vero Godofredus RIBISCHIU: cui adjunctus Baro quidam Parchwicensis.

Comitia Silesiæ:

Copiæ contra Turcas collectæ:

Adolphus Baro Schwartzenbergius, Germanicis Copiis, uti Palfyus Hungaricus Præfectus, Vir consilio juxta manuque promptus, Jaurinum sive Raab, fortissimum Orbis Christiani Propugnaculum, per insigne Stratagema Petardæ Portis admotæ recuperavit: eoque facto utilissimam & salutarem CÆSARI universæque rei Christianæ præstiterit operam. Quo nomine ob id in Silesia quoque DEO T. OPT. MAXIMO publice actæ sunt gratiæ: ac hymni in Servatoris Laudem magna hominum læticia decantati.

Jaurinum recuperat Adolphus L. B. a Schwartzenberg:

At verò Sigismundus Bathorius: Transylvaniæ Princeps: qui XII. Kal. Martii a REGE HISPANO velleris Aurei Torque & adamante immensi Pretii in Pyramidis modum

Transylvaniam CÆSAR RUDOLPHUS il. occupat:

Transylvanus casu donatus fuerat, mutato Vitæ instituto, Coniugeque AUSTRIACA dimissa, sive tranquillo
 vero ex-legat. tranquillioris Vitæ Studio, sive alijs de rationibus adductus, paternò Imperio sese abdi-
 Conventionis cat, omnesque Ditiones suas IMPERATORI RUDOLPHO tradidit. Contra Oppoli-
 Opoliensem & Ratiboriensem Ducatus Silesiacos, in Satisfactionem à CÆSARE accepit, ad-
 Ratiboriensem ditam annua L. mill. Thalerorum pensione. Wratislaviam is venit ipsi Eidibus Junii
 Silesia Duce haut magno Comitatu, & neglecto Hospitio, quod erat ei in Urbe destinatum, in
 rus? Aulam Episcopalem trans Viadrum divertit: ibique & alijs locis qua ierat honorifice
 acceptus, XIII. Kal. Quinteill. Oppolium pervenit. Ibi tum præsto fuerunt à CÆ-
 SARE Legati, qui subditos Juramento relaxarent & in Verba Transylvani adigerent.
 Verum vix duos in Silesia menses commoratus, quod Ei præsentia non satis placerent,
 sibique in hac permutatione non quiescendum videretur, ob has nimirum Provincias
 dominatu suo Transylvanico magno intervallo inferiores, ut Errorem corrigeret, pri-
 die Kalend. Septembr. adsumptis duobus tantum Itineris Comitibus, mutato habitu,
 quam occultissime celerrimeque per Poloniam ac Czepusum Transylvaniam repetiit,
 subditisque de novo in fidem receptis, pro Domino ut ante se gessit, quæ res novo-
 rum moruum Turbarumque causa extitit.

Varadinum
 Turce frustra
 obsident:

Hac inter Totisa Palotta & plura minorum Gentium loca a Cæsareanis recepta,
 exeunte autem Septembri ab Omare Bassa: Vezire Turcico: qui C. millibus Pugnatu-
 rum instructus erat; Varadinum magnum, validum in finibus superioris Hungariæ
 Propugnaculum ac Sede Episcopali aliisque Titulis celeberrimum, archissima Obsidio-
 ne cingi cœptum. Verum cum totis XXXVI. diebus muros tormentis Æneis quatien-
 do, munitiones & propugnacula per cuniculos rumpendo, aquam divertendo, ex-
 tremia omnia barbari tentassent, & continuari impressionibus acerrime quidem sed
 frustra oppugnassent: tandem summa DEI Benignitate ac Melchioris REDERI Baronis
 Silesiæ heroica Virtute, intrepida animi Magnitudine, germana & indefessa Cura ac
 Defensione Ejusdemque Præfidiorum Silesiorum & præsentium Hungarorum mascu-
 la fortitudine & armis adeo fracti & debilitati, omnesque illorum Conatus ita retusi
 fuerunt: ut actum se agere videntes, vasis collectis III. Non. Novembr. Obsidionem
 solverint. Memorabilis hæc est inter paucas Obsidionis: in qua hostium XIII. millia, e
 nostris mille & trecenti variis Casibus absumpti dicuntur: REDERO quidem toto Ob-
 sidionis Tempore, cum æterna Nominis sui Laude, summaque cura peritiæque omnia
 administrante.

Cum duraret etiamnum Obsidio Adolphus Schwartzbergius allubescente nup-
 ro Successu Budæ oppugnationem aggressus est, sed irritò molimine nec eo quò spe-
 rabatur eventu: tum quod Cælo minus favente imbre continuo October madebat, quo
 omnis opera Obsidionis, & machinarum Usus impediabatur: tum quia subsidia undi-
 quaque ad urbem confluebant.

Aquarum in Si-
 lesia inundationes:

Silesia Aquarum Inundatione mirifice hoc anno fuit infestata: Nam imbribus con-
 tinuis Annes præcipue autem Viader, ita creverunt, ut vasto Imperu obvia quæque
 prosternentes, agros cumprimis pene omnes obruerint, & Segetes corruerint. Qui-
 bus sævæ quoque grandinis Procellæ multis in locis infestæ admodum fuerunt. Secura
 Annoræ raritas sive Caritas tanta, ut similem vix Silesia nostra noverit, qua & periere
 multi, & non pauci adacti, ut in Usum Ciborum quærerent verterentque fœdorum
 animalium Cadavera.

Christophor.
 Gerstmann ad-
 ministrator E-
 piscopus
 Wratislav.
 moritur:

Christophorus Gerstmannus: Ecclesiæ Cathedralis Wratislaviensis Custos, S. Cru-
 cis Scholasticus: ambarumque earum nec non Glogoviæ Majoris Canonicus, Epi-
 scopatus tunc Wratislaviensis Administrator ipsa Vigilia Paschæ mane circa horam
 9. religiose Vitam finit. Memoriam Ejus conservat Sacellum in æde D. JOHANNIS:
 quod vetustate consumptum, sumptibus ipse proprijs instauravit, exornavit & dota-
 vit: Gerstmannianum inde appellatum. Ob haut exigua in Ecclesiam suam Merita
 monumentum ipsi in Æde eadem procurarunt Johannes SITSCH: Præpositus: Ju-
 lius Landus: Archi-Diaconus: & Balthasar Neander: Canonicus: Executores.

Leonhardus
 Krenzheim
 moritur:

Eodem hoc anno Vitam cum morte commutarunt:
 Leonhardus Krenzheim ab Iphofen: Nobilis Francus: Theologus & Chrono-
 logus Celeberrimus, qui cum Magni illius Melanchthonis judicio Animum ad Verbi
 Divini Ministerium applicasset, illique per annos XLV. bona fide, dextere summa
 vigilasset, exantlatis laboribus multis, difficultatibus gravissimis, ac relictis post se In-
 genii Monumentis Fraustadii pridie Eid. Decembr. obiit, postquam vixerat annos LXII.
 e quibus XL. Urbis & Ducatus Lignicensis Ecclesiarum tum ministerio tum governa-
 tione salubriter impendit:
 Joachi-

Joachimus Spechtius: J. V. D. Illustriss. Principis Joachimi Friderici Ducis Lign. item Joachimus Specht:
ac Brig. Confiliarius, ab Eruditione, Pietate, Eloquentia, Humanitate & rerum usu bonis
omnibus commendatissimus, Lignicii IX. Kal. Martii:

Petrus Calaminus: Silesius: Theologiae Doctor ac primum in Leucora, exin in Petrus Calami-
nus Theol. D.
Heidelbergensi Academia Professor Publicus, VII. Kal. Dec. anno Aetatis XLII.

Laurentius Circelerus: Illustriss. Scholarum, Goldbergensis in natali oppido & Bri- Laurent. Cir-
clerus: Rector
Gymnasii Bre-
genfis:
genfis Rector, plurimumque Illustris Nominis Discipulorum ac praesertim Baronum in Bohe-
mia & Moravia Doctor & Ductor post multorum annorum varias peregrinationes Spira
Nemetum V. Kal. Augusti defunctus.

Jacobus Blumelius: Jauranus: Phil. & J. V. D. Acad. Lipsiensis P. P. Collegii B. Jacobus Blü-
mel: J. V. D.
M. V. Collegiatus nec non supremæ Curiae Saxoniae Electoralis Advocatus:

Caspar Pridmannus: Glogoviensis: Scholæ Magdaleneæ apud Wratislavienfes Re- Caspar Prid-
man: Gymnasii
Wrat. Magda-
lenæ Rector:
& Huldericus
Schobee: Gy-
mnasii Thoru-
niensis Pro-Re-
ctor:
ctor solertissimus VI. Kal. Sept. anno Aetatis LX.

Huldericus denique Schoberus: Lubenensis: Vir utriusque & Graecæ & Latinae & Huldericus
Schobee: Gy-
mnasii Thoru-
niensis Pro-Re-
ctor:
Linguae cognitione instructissimus & dicendi facultate in soluta & ligata oratione Arti-
fex peritissimus, Gymnasii Thoruniensis Pro-Rector, IV. Non. Decembr.

Anno

CHRISTI 1589.

Bello Turcico continuando eadem quæ superioribus Annis Auxilia CÆSARIA Si- Belli Turci
Continuatio:
lesiis promissa, Equites puta mille quingenti & bis mille Pedites: sed hactenus, ne con-
tra alios, quam Christiani Nominis Hostes militare cogerentur.

In Hungaria nihil hoc anno singularius contigit, præter Excursiones fortuna va-
riante cum Turcis & Tartaris a Præsidio Strigoniensi & Canissiensis commissas. Ten-
tavit quidem Schwartzenbergius semel & iterum Budam occupare, sed nullo operæ
Pretio: nisi quod Bassa Budensis, dum ultra unum milliare incautius ab Urbe prodiiit
caprus & Viennam missus fuit. Transylvania varias experta est vices: postquam nimi-
rum ad Sigismundum e Provincia ejiciendum Imperator fortiores Exercitus sui Legio-
nes, quibus præerat Georgius Bassa, convertit. Is vero tot mutationibus turbatus, ab-
dicatum a se Principatum in Patruem Andream Bathorium, Cardinalem, paucis pos-
sessionibus sibi ad alimenta reservatis, transfert. Qui cum ab ordinibus ultro rece-
ptus arma armis non sine successu opponeret, a Germanico Malaspina, Nuncio Apo-
stolico Spe. conciliandæ Pacis, ut arma deponeret, persuasus, sed paulo post a Michaë-
le Palatino Walachiae oppressus, prælio vincitur, & Capite truncatur. Ac ipse vero
Perfidia suæ Præmium non aliud recepit, quam ut a Bassa & ipse Transylvania, cujus
administratio ipsi promissa ejiceretur, ac ipsam quoque Walachiam amitteret, miserabi-
liter tandem interemptus.

Paulus Albertus Suevus in locum Bonaventuræ Galli repudiati, Pont. Romano tan- Paulus Albert.
Suevus aligitur
EPISC. WRA-
TISLAVIEN-
SIS:
dem adficiente, nominatur a CÆSARE & collegio Canonicorum Wratislav-
viensium offertur. Cujus Electioni Principes Silesiæ JOACHIMUS FRIDRICUS:
Lignicii & CAROLUS Monstbergæ Duces: nomine CÆSARIS adesse jussi se
excusarunt, nec expectata Electione discesserunt: cum Electionem Juribus ac Pri-
vilegiis Provinciæ adversantem suo suffragio non adjuvarent. Quæ tamen Illustr. Prin-
cipum adversatio prohibere non potuit, quo minus Paulus ab Imp. nominatus III. Non.
Maji eligeretur, quin ipsi quoque paulo post Principes ceterique Ordines omni gratula-
tionis & obsequii honore novum EPISCOPUM sunt profecuti.

Laurentius Scholtzius a Rosenaw: Doctor: magni Nominis & Eruditionis in- Laur. Scholtz a
Rosenaw Med.
D. moritur:
ter suos Medicus, cujus Diligentia multa Johannis Cratonis, quæ Vir ad publicam
Utilitatem natus inedia reliquerat, aliorumque præstantissimorum Medicorum Scri-
pta post mortem auctorum ab ipso publicata debemus, ne quid de Horto di-
cam, quem intra Patriæ suæ Wratislaviæ Mœnia rei medicamentariæ quasi Semi-
narium quoddam non sine magnis & laboribus & impensis excolendum suscepit, ac
inquinis exoticisque plantis exornavit immaturo obitu quippe cum XLVII. Aetatis an-
num ageret, fatis concessit XI. Kalend. Maji.

Anno

CHRISTI 1600.

Comitia Sile-
siaPAULUS: E-
PISC. WRAT.
monitur:
succedit JO-
HANNES a
SITSCH.Successus Belli
cum Turcis ge-
sti:Adolphus L. B.
a Schwarzen-
berg occisus:Turcarum in
Stryiam Excur-
sio:MELCHIOR
L. B. A RHE-
DERN: Vir
incomparabi-
lis monitur:Israel Reichel:
Senator VVrat.
obiit:

Habitis VVratislaviae mense Februario Comitibus CÆSAR auxilia solita ad Bel-
lum Turcicum obtinuit. Cujus Commissarii a Principibus & Ordinibus Silesia inter
alia specialiter rogati fuerunt, quo S. C. M. persuaderent, ne in posterum in eligen-
do Episcopo quid contrarium Legibus Patriæ permitteretur, sed potius Regio Diplo-
mate provideretur, Pauli Electionem Juribus patriis fraudi non futuram. Antequam
vero hoc ad Commissarios deferrent, ne secretis pussionibus traduci se existima-
ret, Episcopo significarunt: sed qui paucis interjectis Mensibus inter magnarum re-
rum Molimina repentina morte oppressus prid. Non. Maji fati sui Legem imple-
vit. Postquam conditus de more Capituli Suffragiis Canonicorum ad Insulas de-
lectus est JOHANNES SITSCHIUS: Præpositus nobilis Silesius: XV. Ka-
lend. Sextileis.

CHRISTIANORUM res hoc anno in Hungaria non fuerunt loco optimo. Cum
Stipendia militibus solvi non possent, multi ex iis præsertim Wallones secessionem fa-
ciunt, eousque etiam progressi, ut Pappam munitissimum Propugnaculum Turcis tra-
dere, siquidem Stipendia sibi ab Imperatore debita numerarentur, & in Utilitatem adeo
Turcicam describi constituerent: Fama rei dedita ad opprimendos eos Adolphus
Schwarzenbergius, Cæsareanarum Copiarum Præfectus octo millia militum magnis leine-
ribus illuc rapit & intercluso circumquaque aditu arcem illam graviter obsidet, machi-
nisque verberat, sed dum propter obfessorum crebras excursions laborantibus suis
succurrere sagacit, plumbea glante in Capite percussus occumbit. Nihilominus expu-
gnationem continuavit REDERUS qui vice Schwarzenbergiei occisi & Jaurinum
ad Sepulturam deducti Munus Præfecti Militaris obibat, Cumque obfessi ad extre-
mam annonæ Penuriam redacti, relicta via per stagnum adjacens aqua demissa eva-
dere tentassent, die 9. Augusti in fuga oppressi, plures acerrime resistentes, una
cum Ante-Signano suo de la Motte in pugna cæsi, qui vivi capi potuerunt, alii pel-
le nudati carnificinam omnem experti sunt, alii palis infixi, alii in totis anfractis per ar-
tus expirarunt, nonnulli Uncis tracti, aut lento Igne cremati perierunt, ut perfidia in
exemplum traheretur.

Paulo post Ibrahimus Vesir congregato centum millium Exercitu sub finem Au-
gusti movens primo Buborscham petiit: eaque intra paucos dies sui Juris facta in Sty-
riam progressus Canisum oppidum natura & arte munitissimum oppugnatum sibi sum-
sit. Post dies quatuordecim, cum frustra Dux Mercurius, cui in Hungaria secun-
dum profecto totus Exercitus circa eas Partes ab Imp. commissus erat (Georgio
nempe Basta cum selectioribus Copiis in Transylvania hærente) suppetias ferre co-
naretur, deditur. Præfectus Paradisus ignavia est postulatus, quodque citius tradidis-
set locum, quam par fuisset, dextræ abscissione qua pacta deditionis signaverat, postea
truncato Capite pœnas luit.

XII. Kal. Octobr. toties laudatus sed nunquam satis laudandus MELCHIOR
REDERN: Eques Auratus & L. B. Friedlandiæ, Reschenbergæ & Seidenber-
gæ Toparcha: S. C. M. Consiliarius: & Consilii Bellici Præses: nec non Generalis
per Hungariam Campi Marefchallus & Jaurini Præfectus ac Serenissimorum AU-
STRIÆ ARCHIDUCUM MATHIÆ & MAXIMILIANI Consiliari-
us: VVratislaviæ, Patre Fridrico Camera Silesiacæ Præsides: Marre vero SCHOENAL-
CHIA natus: Vir Illustris ac Generosus, cujus Ingenium Palladem, animum vero Mar-
tem ipsum penitus excoluisse Jure dixeris, quique Insignia Virutis & Fortitudinis
Militaris in Belgio primum, postea in Bellis Moscoviticis sub STEPHANO Rege Po-
loniæ, & Hungariis sub Imperio & Auspiciis RUDOLPHI II. R. I. documenta edidit,
vel ob unam ad Siseckiam de Turcis reportatam Victoriæ, aut ob VVaradinum saltem
fortiter defensum immortalis Memoria dignissimus, Budæ Teutonicæ, Hungariæ op-
pido Moravis contermino, morbo, quem in Castris contraxerat, ingravescente oppres-
sus diem obiit supremum, cum vixisset annos XLV. menses octo: dies XIV. Cadaver
Fridlandum deductum, ibique militibus adhibitis Ceremoniis cum amplissimo Funer-
e est humatum. Memoriam Herois Uxor CATHERINA: COMES SLICEN-
SIS: insigni ac pretioso Monumento posteris contestatam esse voluit.

Decefferunt & hoc anno VVratislaviæ VIII. Kal. Jun. ISRAEL REICHEL: Pa-
tricius ac Senator: Oppaviz VI. Non. Mart. febr. ardentissima correptus Gregorius
Kient-

Krentschius: Bilicensis: Med. D. Eliæ ac Hieremiæ Medicinæ Doctorem Frater: Freistadli denique Georgius Vechnerus: Scholæ Saganensis Rector.

Anno

CHRISTI 1601.

Freiherr Gregorius
Krentsch. Med.
D. & Georg.
Vechner. Re-
ctor Saganen-
sis:

Principes atque Ordines Silesiæ mense Martio bis mille Equites in Transylvaniam commitunt: quorum Ductor ADAMUS DUX TESCHINENSIS: in obtinenda illa insigni victoria qua & Sigismundus Bathorinus, postquam nimirum ille Principatum suum recuperaverat, profligatus & aliquot millia militum Ejus caesa & machinæ æneæ quæ grandiores erant viginti, Cæsareanis cesserunt, & loca pleraque amissa ad obsequium Imperatoris facile redierunt, fidelem huic operam abunde satis præbavit.

Victoria
CHRISTIA-
NORUM in
Transylvania:

Alba Regalis, Urbs veterum Hungariæ Regum Domicilio ac Sepulcris olim nobilis, ductu atque Auspiciis Philippi Emanuelis a Lotharingia, Mercurii Ducis, Viri bellicosissimi, qui cum præcipue Ductores Bellici Roswurmii: Sigfridus Kolonitschius: Sreembergius: Alchemius ibant, Septembri mense, paucorum Dierum obsidione, nostris est restituta, posteaquam Turæ quinquaginta eam annis firmissimo Præsidio tenuissent.

Albam Regalem CÆSAREANI recuperant:

FERDINANDUS: ARCHIDUX AUSTRIÆ: auxiliis impetratis non contemnendis (XX. quippe millibus militum & amplius exercitum constituisse ajunt) exeunte Autumno Canisiam obsidet. Franciscus Aldobrandinus: Clementis VIII. Nepos: Copiis Pontificiis imponitur: Dux Mantuæ ARCHIDUCIS vicarius constituitur: Urbs machinis pulsatur, & deditio imperatur: abnuentibus illis, ut Vis ad ruinam fieret, fossa Ponte sternitur, sed qui brevior & infirmior fuit, quam ut militum insistendum Onera sustineret. Ejus prolapsio nostris eladem intulit, cui privata dissidia accessione quasi Cumulum fecere, Aldobrandino ARCHIDUCIS & Mantuani Imperium detrectante: qui dum in contumacia obdurat, fato concedere cogitur: Eo mortuo hyeme ingravescente ac sæviente indies Cælo, de Consilii Sententia exustis Tabernaculis, machinis & sarcinis amissis, re infecta post magnas Molestias obsidio solvitur.

Canisiam vero frustra obsident:

JOACHIMUS FRIDRICUS Dux Lignicensis ac Brigenis, cum Ecclesias suas inutilibus rixis turbari noller, sed ad ædificationem potius rudiorum in fide & charitate omnia dirigi, paucis ante mortem mensibus memorabile Edictum publicat: quo prolixè testatur, qualem a Principio Reformationis in Ecclesiis sonuerit Doctrinæ Genus, exhortans simul & monens omnes Ecclesiarum Scholarumque Doctores gravissime: constantes in recepta Augustanæ Confessionis Doctrina persisterent: veritatem ac Pacem diligenter, ab utraque ne transversum quidem Unguem sive dextrorsum sive sinistrorsum deflecterent: anilibus rixis & iniquis insectationibus exterarum Ecclesiarum nuncium remitterent: denique ita Muneris sui Partes exsequerentur, ut propria faciant, pure & sinceriter doceant, pie Christianeque vivant, & Spiritus contradictionum quantum lubet mutuo iustringere, inquietari & tranquillari non patiantur. O præclarum vero & memorandum Edictum Magistratus pacifici! o studium erga Ecclesias salutare! o Vocem & auctoritatem promptissimo Obsequio amplectendam! o exemplum ad omnem deinceps posteritatis memoriam imitandum! Utilitatem hujus Edicti multiplicem recenser Melchior Tilesius: Gymnastii Bregensis Rector: Nam primum inquit, doctrinæ receptæ auctoritas stabilitione hac facta recta conservabitur, quin etiam Veritati e puro DEI verbo rectius agnoscendæ & tutius docendæ Via planior sternetur: 2. Illustrissimus Princeps tam in Aula Imperatoria quam tota Provincia omnem eluet Suspicionem de innovata aut innovanda Religione: nihil enim sancit, nisi usitatum, nisi patrum, nisi avitum: 3. Mateologis exteris universa Spes de admissu Formulæ Concordiæ præciditur: Hæc enim est illa Helena, ob quam bellum geritur hoc Sacerdotale: 4. Pastoribus nostris qui de Editione Libelli Gesneriani (inscripti Warnung an die Stände in Schlesien) in sinu latentur, potestas exulandi publica executietur, & maledicis Conviciatoribus isto Spasmo præceptæ moderationis Os coarctabitur: 5. Interdicto silentio cavebitur illis, quos Rabsæus ille Gesnerus aut provocavit aut provocaturus est: Quis enim exprobrabit illis Silentium, si respondere verantur? 6. Posteritati denique ita consulatur, ne mortuo Principe administrator Ducatus obstante hac promulgatione mutare Religionem præsumat.

Elogium JOACHIMI FRIDRICI Ducis Lygio-Bregensis:

CHRISTO-
PHORUS L. B.
a SCHAFF-
GOTSCH:
DTNASTA
SILESIAE
TRACHEN-
BERGENSIS
moritur:

succedit JO-
HANNES UL-
RICUS F.

Stanisl. Weis-
kopf Med. D.
moritur:

item Hieron.
Sichoretus:

IV. Eid. Junii CHRISTOPHORUS SCHAFFGOTSCHUS: L. B. in Tra-
chenberg: Dominus in Kindst: Greiffenstein & Kemnitz: Ducatum Svidnicensis
& Javoriensis Cancellarius: Balthasar F. Casparis Nepos: Johannes Pro-Nepos:
GOTSCHONIS: Equitis Aurati, Abnepos: Ulrici Burggravi Königsbergensis At-
Nepos: Vir ad Laudem, Gloriam & Virtutem natus: pie ac placide in Thermis
Hirschbergensibus decessit: cum vixisset annos undequingenta: hebdomadas de-
cem: dies quatuor. Viduam reliquit LEONORAM L. B. PROMNICIAM, præ-
gnantem quæ posthumam peperit cognominem III. Non. Quinteile. sed quæ dies dun-
taxat undeviginti vixit: ex filiis autem duobus GOTTHARDO & * JOHANNE
ULRICO: posteriorem duntaxat superstitem, ut Patris in bonis Kindst, Greiffenstein
& Kemnitz: sic paulo post agnato quoque ADAMI L. B. hoc ipso anno Kal. Augu-
sti leni Apoplexia extincti, in Dynastia Trachenbergensi Successorem. Sepultus est
Greiffenbergæ in Templo parochiali in novo SCHAFFGOTSCHIORUM Mausoleo.
Stanislaus Weiskopf: Phil. ac Med. D. Episcopi & Civitatis Nissenfis Patriæ suæ
Archiatr: & Physicus Celeberrimus: d. 21. Decembr. fato cessit: aliquot autem an-
te ipsum diebus 8. puta ejusdem mensis, Hieronymus Sighardus: Hirschbergensis:
Lutheri quondam Auditor: qui raro exemplo Scholis & Ecclesiis inserviando con-
sumpsit annos LVIII. Pater: avus & Proavus factus, LXXXV. liberorum, nepotum, ac
pronepotum, cum annum Ætatis ageret LXXIX.

Anno

CHRISTI 1602.

Belli cum Tur-
cis gesti Suc-
cessus:

Georgius Basta: Transylvaniam pene omnem ad obsequium CÆSARIS rede-
git: Moyse etiam Zeculorum Duce justa acie delet: Bathorio autem in eas Augusti-
as redacto, ut CÆSARIS fidem secutus legibus acceptis Paci studeret, & duas ab illo
Dynastias Bojemicas Lyfocopitz & Bassenburg utendas fruendas acciperet.

Albam Regalem superiore anno nobili Victoria recuperatum Sardates Purpuratus
celeberrima expeditione obsidet: Capitur Vi Propugnaculum ante Urbem, occupata-
que Insula omni Molimine verberatur Arx, ut Præfidiarii necesse habuerint, hosti eam
dedere, non sine sua strage tarditate cumprimis Auxiliorum acculata.

Nostri rursus Budam obsident, insigni fortitudinis documento: Pestum expugnant:
Adoram, munitum quarto ab Buda lapide oppidum, Budensium Horreum Præfidiario
diffugiente occupant. Carerum Veziro Bassa cum Exercitu Budam accurrente & innu-
meris Tartarorum Copiis adventantibus obsidio solvitur. Pestum autem Præsidio &
operibus munitur.

JOACHIMUS
FRIDRICUS
Dux Lygio-
Bregensis mo-
ritur:

JOACHIMUS FRIDRICUS: Dux Lygio-Bregensis: Archi-Cathedralis Eccle-
siæ Magdeburgensis Præpositus, Ordinum Silesiæ supremus Militiæ Dux, Princeps & pi-
us & pacificus, annum Vitæ ægis LII. illa ipsa die cui tantum Honorem veteres ha-
buerint, ut Mundum in ea conditum, CHRISTUM conceptum & passum memorent,
hora septima serotina, postquam triduum pene totum cum acuta Medicorum Judicio
Pleuritide & periculoso Catarrho luctatus fuisset, placidissime expiravit, optimeque de
Patria meritam Animam DEO reddidit, relictis ex ANNA MARIA Anhaltina Filiis im-
puberibus: JOHANNE CHRISTIANO & GEORGIO RUDOLPHO, ut ditionum
ita & Virtutum Patriarum hæredibus, quibus Testamento Tutores dati Illustriss. Prin-
ceps CAROLUS Dux Silesiæ Monsterebergensis & Olsnensis: Nobilissimus Wenceslaus
Zedlitzius in Aichholtz: Consiliarius Lygio-Brigenfis & Ducatus Lignicensis Præfectus.
Cadaver defuncti non evisceratum, sed amictu elegante & Veste damascena indutum
quibuscumque spectare volentibus biduum expositum, postea sceleris arcendi causâ li-
gneæ & stanneæ Sandapilæ immisum, ac Vigilibus lectis ex Equestri: Senatorio & Tri-
butario Ordine custoditum: ipsi Eid. Maji Brega in utraque & Parochiali & Cathedra-
li ade Exequiis solemnibus in Cryptam illatum est, Reliquiis Illustribus denatam. Inscriptio
Tumuli continens vitæ Curriculum hujusmodi est:

Ejus Vitæ Cur-
riculum:

Coaduntur hæc Sandapila Exuvie Reverendissimi ac Illustrissimi Principis JO-
ACHIMI FRIDERICI: Georgii II. Ducis Lygio-Bregensis & Barbaræ Marchionis-
sæ Brandenburgicæ Fili: nati Brega anno M. D. L. die Septembr. 29. Qui cum a
Puerio in Spem Patriæ non falsam educatus esset, uberius Cultura studio in Aulam
se contulit Avunculi sui JOHANNIS GEORGII. Elect. Brandenb. ubi sep-
tennium versatus ita eminebat, ut postea Coronationibus tam Henrici Poloniæ
quam RUDOLPHI ROMANORUM REGIS ibi quidem Legatus Electoris
nomine

* De quo & Posteris Ejus vid. Tab. Genealogicam Tom. I. Scriptor. nostrorum pag. 474.

nomine, huic vero Comes Electoris adhiberetur, pari Gratia & Authoritate, qua Praepositura Magdeburgensis Dignitatem honorificis consecutus suffragiis ab anno LXXXV. ad obitum usque contra potentes Emulos rite obtinuit. Cum ANNA MARIA: Principe Anhaltina: Joachimi Ernesti Filia Maritus concors, sex susceptis liberis, annos exegit prope XXV. Post decessum Patris laudatissimi Ducatum Bregensem cum fratre JOHANNES GEORGIO sexennium: fratre sublato decennium: solus alterum Lignicensem, quia morte Patruelis sui FRIDRICI IV. obigit ipsi perturbator, sexennium rexit, & in Statum tranquilliorē redegit: adjectis Territorio suo oppidis metallicis duobus Reichsteinensi & Silberbergensi & monetæ cudendæ Regalibus in pristinum Vigorem revocatis: Gubernatione tota sic defunctus ut in Eo nec Amorem orthodoxæ Pietatis Religio, nec Curam pacata Tranquillitatis Respublica, nec fidem Patriæ Commodis devotam ipse Sacratissimus Imperator in Suppetis ad Bellum hoc decennale Turcicum conferendis & ordines Silesiæ, quorum factus fuit Militia Dux, in conatu pro virili præstare uspiam desiderarint. Hoc uno deplorandis nomine quod annum Vitæ agens LII. in ipso spectatæ Gubernationis Flore, magis ditioni suæ exornandæ, & muniendæ, quam Valetudini curandæ affixus, præter Opinionem omnium, contraque totius Patriæ Desiderium Catarrho suffocativo, quali & Pater prope eheu! pietatem placideque extinctus, impuberes adhuc reliquerit hæredes, cætera fortunatus & tam Requam Nomine pacificus Princeps qui Bregæ obiit Anno M. D. C. L. XXV. Martii: hora VII. serotina: eo die funeratus quo Pater est ante annos XVI. pie defunctus.

Symbolum Illustre:

V. D. M. I. Æ.

Et manet æternum DOMINI immutabile Verbum

Et Verbo quisquis credidit, ille manet,

Hinc mihi certa Saus: Certa caret ille Salute

Qui Verbo dubitat credere, CHRISTE, Tuo.

Encomiasles nactus est duos: Melchiores Tiesios & Laubanum, illum Gymnasti Rectorem Brigenis, hunc Goldbergensis tunc ProRectorem: quorum Orationes parentales Typis publicis excusa.

Joachimum Fridricum Principem paucis diebus præcessit JOACHIMUS A BERGE: in Herrndorff & Claden, genere, doctrina, sapientia & Virtute Vir Nobilissimus, Divis Imp. Augustis FERDINANDO I. MAXIMILIANO II. & RUDOLPHO II. a Consiliis secretioribus Imperialibus, qui cum fidam illis in maximis Rebus operanti navavit, ac de Glogoviz quoque Ducatu præclare meritis fuisset, Vitæ & Molestiarum Vitæ satur, ad Eum migravit Cui servierat, subinde illud ante mortem reperens: Expecto Resolutionem meam: cui continuo subiecit: o desiderio Tempora longa meo! Cujus vel ob hoc factum nominis memoriam non abdicabit Silesiaca aut quævis Posteritas, quod non modo dum in vivis adhuc esset, suis stipendiis, maximis Impensis, adolescentes quosdam, & hoc sane magno numero, qui Indolem aliquam præ se ferre & Ingenio valere sibi videbantur, quorumque Industriad Patriæ, Ecclesiæ, Scholis, Foro & Curiz profuturam successu Temporis sperabat, quorannis aluit atque illos diversas in Scholas & Academas tanquam ad mercatum bonarum Artium misit, sed & in perpetuum hoc Beneficio Patriæ Ecclesiæ, Scholas, Civitates frui voluerit: hujusce rei causa magna Pecuniæ Summa Testamento constituta. Cujus Christianæ Munificentie Magnitudinem ut gratis restantur animis eximia præstantissimorum hodieque viventium Ingenia, in biennio ante Mortem magnus ille Vires Paulus Melissus, insigni Alcaico celebravit, quod alibi representavimus. Concionibus funebribus τὸν μακαρίτην laudante Martinus Fusselius ac Petrus Titus: Theologi Clarissimi & exstat præterea de Vita & laudibus Ejus Commentarius CHRISTOPHORI GEORGII DE BERGE: agnati Hæredis in Herrendorff & Claden: Freiwaldæ: Buræ & Leipzæ hæreditarii.

Neque Silentio heic prætereundi, quibus hic ipse annus fatalis fuit atque emortualis:

GEORGIUS a DYHRN: in Deutlehesfel & Ober - ac Nider-Hertzogswaldav: S. C. M. per Ducatus Glogoviensem ac Saganensem Quæstor: Regique quod est Glogoviz Judicii assessor inter primos: Vir non solum Majorum Gloria magnus: sed propria quoque Virtute, Eruditione, Prudentia, facundia, Pietatis ac Religionis orthodoxæ studio ac Dignitate Celeberrimus: Fatis defunctus XIX. Kal. Septembr.

BALTHASAR HEUGEL a POLOCKOWITZ: in Schrickwiz: & Sagshütz: Majorum Gente nobilis: cum annuū ætatis LXXVI. exlebs ac pie superasset, moriens VIII. Kal. Septembr. prædia hæreditaria familia in sui memoriam reliquit.

NICOLAUS REUSNERUS: Leorinus Silesius: Comes Palatinus Casareus:

000

Conf-

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

FRIDRICUS
DELLHORN
mortuus

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

JOACH.
BERGE: in
Herrndorff &
Claden mor-
tuum

Consiliarius Saxonicus: Antecessor & Senior in Illustri Salana: ejusdemque Dicasterii & Judicii Provincialis Assessor, qui plurimis in omni Doctrina Genere Lucubrationibus tum Philosophicis quam Juridicis imo & Historicis ac Poëticis, domi ac foris notissimus, Academia secundum Rector Magnificus apoplexia oppressus vivere desuit. prid. Eid. April. cum vixisset annos LVII. menses II. dies X. funeratus honorifice in Templo Collegiali, ubi & Epitaphium Ejus conspicitur ad Parietem affixum, quod sibi & Conjugi suæ Magdalena Weihomaieræ vivens posuit.

Georg. Thilo:
Consil. Lign.

GEORGIUS THILO: Consiliarius Lignicensis: cujus præter Virtutes alias vel maxime Sobrietas & Integritas aulica laudata fuit, paroxysmo apoplectico extinctus VIII. Eid. Febr. anno /Etatis L.

& Joh. Ferina-
rius: Prof.
Marpurgensis:

Johannes denique Ferinarius: Novoforensis Silesius: Vir excellentissimus & pi-
tissimus, Historiarum in Academia Marpurgensi Professor Ordinarius: ac Pædagogiarum
fidelissimus: defunctus ibidem prid. Kal. Decembr. anno, ætatis undeseptuagesimo.

Anno
CHRISTI 1603.

Buda a Cæsa-
reanis frustra
obsessa:

Tractatus Pacis in Hungaria agitari cepti: sed qui Successu caruerunt: quod Turcæ
nonnisi Strigonio restituto, in eam consentire vellent. Inter hæc Tatai ab iis conducti
rapinis & Incendiis eam Provinciam longe lateque vastarunt. Cæsareani oppugnationem
Buda denuo tentant: sed ab Ejus Præfidiis repulsi, ut infecto Negocio recedere coge-
rentur, ipsi vicissim Turcas ab obsidione Pestensi rejiciunt.

Moyles Siculo-
rum Dux in
Transylvania
occisus:

Eundem Eventum sortiti fuere qua nostrorum Canisium, qua Turcarum Strigonium
excitato intro per subordinata municipia Incendio, ac Papam prodicione obtinere volenti-
um Conatus: nec quidquam aliud ab alterutra parte gestum, præter leviores excursions &
pagorum populationes, quas inter Cæsareani Hatwanum a Turcis derelictum occuparunt.

Ducatus Car-
novienfis Ho-
magium Elect.
Brandenb.
præstat.

Moyles Ziclorum sive Siculorum Dux recollectis Copiis in Transylvania Wisibur-
gum, Claudiopolim, ac plura viciniora loca in Potestatem suam redegit: sed qui a Geor-
gio Basta sulus, interque occisos & ipse repertus fuit. Caput a Trunco resectum & Conco
sive Hasta infixum Connostadiensibus Spectaculum præbuit.

FRIDRICUS
GELLHORN
moritur:

GEORGIUS FRIDRICUS: Marchio Brandenburgensis: Borussorum: Stettini
Pomeranorum, Cassubiorum, Wandalorum & Carnovix in Silesia Dux: Burggravius
Norimbergensis & Princeps Rugiæ VII. Kal. Maji Onoltzbachii fatis concessit improles:
prid. Eid. Quintil. Heilsbrunnæ in Franconia, ubi Illustræ Scholam ὁ μακαρίτης aperue-
rat, Terræ mandatus. Unde quidem factum: ut Joachimus Fridricus Elector Brandenbur-
gicus justo Titulo possessionem Ducatus Jægerndorffensis apprehenderet, subditis Eum
ut legitimum Dominum recognoscentibus & Homagium lubenti Animo præstantibus.

III. Non. April. decessit Vir Nobilissimus **FRIDRICUS A GELLHORN:** a Royaw:
Altengrorgaw: Weigelsdorff & Geraw, sepultura nobili adfectus III. Eid. Maji: Vir pius
ac devote religiosus, benignus Ecclesiarum, Scholarum & Pauperum qua Nobilium qua
Ignobilium Patruus.

item
**SEBASTIA-
NUS a SCHO-
ENAICH:**

Eum secutus V. Eid. Decembr. antiqua Generis Nobilitate, Eruditione, Pierate omni-
que Virtutum Genere Vir præstantissimus **SEBASTIANUS a SCHOENAICH:** &
Parchwitz in Aldendorff: **JOH. a SCHOENAICH:** Parchwicii & Milcaviæ Domini:
nec non Annæ Bergaviæ F. anno /Et. suæ XLI. pie in CHRISTO obdormivit, sequ. anno
VI. Eid. Januar. honorifice funeratus. Memoriam Ejus Threnodiam scripsit.

Jacobus a Mo-
nau: Patric.
VVratisl.

JACOBUS MONAVIUS: Patricius Wratislav. Consiliarius Lygio-Brigenfis:
Vir Ingenii & Judicii præcellentis: Reip. Litterariæ adsector: Europæ fere totius Oculus:
magno bonorum omnium, cum luctu denascitur Wratislav. prid. Non. Octobr. cum vi-
xisset annos LVII. unico Filio **FRIDRICO** familiæ hujus postremo relicto.

Melchior Tile-
sius: Rector
Brigenfis Gy-
mnasii

MELCHIOR TILESIIUS: Gymnasii Rector Brigenfis meritissimus: atque ob id
qua domi qua foris clarissimus obiit Non. April. æt. suæ anno XLIX. Discipulos in officio
tenuit non affectata morositate, sed innata quadam Authoritate atque plane singulari & ver-
borum potius penetrantibus auleis quam verberibus vitia serio correxit. Edidit de suo
Poëmata varia, quorum pars cum Antonii Tilesii consentiendi Coloribus libello Witte-
bergæ excusa A. C. clo 16 LXXXIX. Orationes itemque & in his duas parentales in Illu-
strissimorum Principum Brigenfium **GEORGII II. & JOACHIMI FRIDRICI** Patris
& Filii obitum: unde Eruditionem Homini velut ex Ungue Leonem æstimare licet.

Andreas Butte-
ner: Patric.
VVrat. &
Andreas Reus-
sius: Secret.
Reip. VVrat.

Obierunt denique Silesiæ Metropoli: Andreas **BUTTNERUS** patricia ibi Familia
natus: Med. D. Theriacæ Confectione Celebris XIII. Kal. April. anno /Etatis LXXXVI.

Andreas **REUSSIIUS:** Reipubl. Wratislav. Secretarius solertissimus: ac præclare
admodum de inclita illa Republ. meritis VIII. Kal. Nov. anno /Etatis LXXV. officii XXXIV.

Leob-

Leobſchuzii quod præcipuum eſt Ducatus Carnoviensis Opidum, ſplendidum ac politum, Incendium forte fortuna, in domo quadam exiſtens ira invaluit: ut brevi Temporis Spacio maximam oppidi Partem paucis ædificiis ſalvis delevit ac deformavit: Eandem Calamitatem Bernſtadienſes & Greiffenbergſes hoc quoque ipſo anno experti.

Anno
CHRISTI 1604.

Comitia Principum atque Ordinum Sileſiæ bis hoc anno Martio & Auguſto Menſibus CÆSARIS Jūſſu habita, ad quæ ille FERDINANDUM BURGGRAVIUM DOHNENSEM: Senatus Appellationum in Arce Pragenſi Præſidem: Bohuſlaum Jo- achimum de LOBKOWITZ & Haſenſtain: in Buntzlavv: Sigismundum CZE- D- LITZIUM: Cameræ Sileſiæ Præſidem, adjuncto altera vice Johanne Mertichio: D. Johann. Ordin. Hieroſolym. Equite & Commendatore Olsnenſi cum mandatis ablega- vit: ut inter alia, ad Belli Turcici Continuationem auxilia a Sileſiis, quanta rerum ſtatus efflagitabat, expeterent. Qui Cæſaris poſtulara, ut par erat admiferunt: ac primis qui- dem Comitibus Mille Equites Ductore Melchiore ROTWITZIO: alteris totidem Du- ctore Illuſtriſſimo Duce Teſchenenſi, tum certam pecuniæ ſummam peditibus conſeri- endis aliisque Uſibus decreverunt.

Peſtum, commodiſſimus Locus, ex adverſo Budæ redit in Turcarum Poſteſtatem, nova timiditate adactis noſtris, ut quamvis valido Præſidio muniti decederent: Jagen- reuterus enim veritus, ne improvſo obrueretur ab Exercitu Hoſtili, egreſſus cum Peditum ſignis quinque, ſex Equitum, Caſtrum Turcis denudatum reliquit. Inde Strigonium Turcæ ſed fruſtra oppugnant: Hatwanum autem pariter a noſtris deſertum, impoſito Præſidio muniunt.

In Exercitu Cæſareano Seditio & Perulantia hinc inde, multo maxime autem certa- mina Religionis nomine multa turbant plurima impediunt. Neque enim in Tran- ſylvania duntaxat novi a Stephano Borſcajo de Kismaria: primariæ Nobilitatis Viro, mo- tus excitati, ſed & Hungarorum fides erga CÆSAREM exinde nutare cœpit.

Iverat Borſcajus ipſe in Aulam CÆSARIS, ſi levamen aliquod Hungariæ malis in- veniretur: Ejus Conſiliis prævertendis Belgioſa, quæ in propinquo erant Præſidia evoca- vit, & cum Exercitu inſtructo non procul ab Adoria Borſcajo occurrit. Cumque ad Pu- gnam ſine mora ventum eſſet, initio ſtatim Hungarorum pedites nefaria Proditione Ger- manos ac Sileſios, quos inter tot Nobiles & fortiſſimi Viri, circumſiſtunt, ac quamvis diu ſe fortiter defenderint, ſædiſſime ſternunt & obruncant, paucis fuga cumprimisque ex Signis Equitum Sileſiorum, quos ROTHWITZIUS ducebat, non niſi quadraginta Equitibus, elapſis.

Borſcajus hac velitatione deſunctus, mox juſto Exercitu ex Hungaris, Ciculis, Tar- taries, Turcis conſecto Belgioſam in eas conjecit Anguſtias: ut in Arcem quandam con- fugiens, ibique obſeſſus, ægre Haiduccorum manus evaſurus fuerit, niſi Baſta cum Exer- citu ad obſidendam Caſſoviam adventante, Borſcajus interim a ſuis Tranſylvaniæ Prin- cepts renunciatus, Urbi timens ſuas eo Copias traduxiſſet. Cum enim Belgioſa conſti- tutis, uti putabat, rebus & reformata tam Religione quam Republ. Caſſovia exceſſiſſet, magna Præſidii Parte contra Borſcajunum ſecum educta, Conjuge tamen & liberis in Urbe relictis: cives, audito Haiduccorum ſucceſſu, ejeſtis qui ad ſuas partes tranſire nollent, oppidum ipſi in ſuam Poſteſtatem acceperunt. Baſta, obſidionem Urbis, uti dictum, molitus, cum militum non ſolutis ſtipendiis parum dicto haberet audientem, re infecta diſceſſit. Quo digreſſo Haiducci omnia longe lateque populari, quamplurimas Civita- tes, oppida, Caſtraque occuparunt, a Baſta & Cæſareanis non ſemel accepta, aliquando etiam repenſa clade.

Menſe Octobri Stella nova prodigioſa conſpectu fuit poſt Solis Occaſum in dodeca- temorio Sagittarii: cui acclamavit Johannes Weidner: M. D. Senior: Spirtavienſi- um Poliarer Carmine Heroico ad Carolum: L. B. a KITTLITZ: in Malmitz & Euſer- berg: Hæreditarium in Spremberg: Ducatus Saganenſis Præſectum.

Fatis hoc anno conceſſerunt: in Sileſiæ quidem Metropoli: Nicolaus Prauſius: SS. Theol. D. Eccleſiæ Cathedralis Canonicus & Scholaſticus Glogov. VIII. Kal. Septembr. Martinus Krumbkrügerius: J. C. prænobilis: Conſiliarius Cæſareus: & Fiſci Sileſiæ Procurator: IV. Eid. Decembr.

Petrus Sprembergerus: dictæ Reip. Patriæ Syndicus: VII. Eid. Junii: anno Ætatis XLVII. officiū XIV.

Sebald, Geb-
hard: Secret.
Wrat.

Joh. Monta-
nus: Med.
celeberr.
&

Joh. Kindler:
Theol.

Sebaldus denique Gebhardus: Namslaviensis: Nobiliss. Senatui Wratisl. a Secretis: Ejusdemque Ducatus Notarius Provincialis, Vir Eruditus, industrius, ac si quis alius Mufices amantissimus X. Kal. Febr.

Extra Wratislaviam obierunt: Johannes Monranus: Philosophus ac Medicus eximius, cumprimisque artis Chymicæ peritissimus, Terræ Sigillatæ Strigenfis Inventor III. Non. Junii: anno Ætatis supra LXIII. nec non Johannes Kindlerus: Leob. Theologus pacificus & Orthodoxus: Linguarum cognitione insignis: Javoranæ Ecclesiæ Pastor: IX. Kal. Novembr. Ætatis vero LXXV. postquam Scholarum Hallensis: Leobergenfis ac Brandenburgensis: Ecclesiarum autem Fischbachienfis & Jauraviensis Ministerio annos impendisset unde quinquaginta.

Anno

CHRISTI 1605.

Successus
BOTSKAJI
in Hungaria:

Turcarum au-
xiliis adjuti &
Corona ab
ipsis donati:

Partibus CÆSARIS in deterius declinantibus Botscajus magnos in Hungaria facit Progressus, publiceque editis Scriptis, ac missis Legationibus apud externos Principes ac Republ. speciosis excusationibus factum suum, quasi nihil aliud quereretur, quam Religionis, Libertatis Patriæ & Privilegiorum Conservationem purgare, & omnem, quæ ipsi tanquam rebelli intentabatur Ignominiam a se depellere satagit: allegans inter alia, jam olim ab Andrea Hungariæ Rege, anno puta τῆς Χειρονομίας supra mille ducentos secundo ac vigesimo cautum ac sancitum esse, ut si quis Regi Ejusve Posteris contra Privilegia aliquid tentantibus resisteret, id ipsi fraudi & infamiae non cessurum. Quamvis autem nihilominus Pragæ publica Præconis voce rebellis, infamis ac nefarius Proditor fuerit proclamatus, ipse tamen non in litteris tantum, sed monetæ quoque a se percussæ Inscriptionibus: Hungariæ Transylvaniæque Principem & Comitem Siculorum se indigitavit: post Cassoviâ, Sagmariam, Vilecum, Vesprinum, aliaque oppida & arces passim occupatas Transylvaniam pene totam in suas Partes pertraxit, adeo quidem, ut jam non de hac, sed de Hungaria superiore conservanda Georgio Balth. laborandum esset. Instituto de Pace Colloquio cum nihil fuisset effectum, Botscajus Sultani Turcici Auxilia sollicitavit, qui non illi modo subsidia pecuniaria submisit, sed Regia Eundem Corona, quæ WLADISLAI olim fuerat, hætenus vero post Budam expugnatam in Turcarum manibus permanserat, donavit: hac ipsa autem intestini Belli occasione in rem quoque suam usus Vacuum, Vicegradum, Novogradum, ac ipsam denique Strigonium, ab Halim Purpurato in suam Potestatem redegit: idque non sine istius honore & gloria, quod quam ante annos decem Mansfeldio Germano dedere vi coactus fuerat, eandem nunc ipse Urbem per Conditiones dedentium se Germanorum feliciter recuperasset.

Neque vero Incendium istud uno loco circumscriptum intra Hungariæ fines constitit, sed longius progressum vicinas Provincias corripuit, quas & rebelles ac seditiosi Heiducci & Tartari a Botscajo conducti, cum in Hungaria crudeliter & licentiose multa perpetrassent, & in Catholicos potissimum miserandum in modum sæviissent, per Litteras primum ad Defectionem sollicitarunt. Cum vero minime id eis succederet, in Moraviam Impetu facto, incendiis eam & Cædibus immane quantum defœdarent, ultra quatuor mille homines in Servitutem miserissimam abductis. In Austriam quoque ad Viennam usque excurrentes miserabili illam devastatione afflixit, omniaque infesta reddidit.

Quanto autem in Discrimine quantaque in Trepidatione hoc rerum statu perditissimo Silesia, gentibus illis contermina, Injuriæque ob id proxima, constituta fuerit, facilius unicuique æsumare licet, quam mihi scribere, sed quæ tamen inter hæc non solum mense Martio CÆSARI auxilia hætenus quotannis præstari solita postulanti bis mille Equites sub Imperio Ducis Teschinentis: ac mille quingentos Pedites, sed & mense Decembris totidem qua Equites qua Pedites decreverit, nec quicquam quæ Patriæ ac Sociorum nihil defensionem conducere videbantur, prætermisit.

Tractatus de
Pace cum Tur-
cis faciendus:

Anna Maria
Duc Lygio-
Bregensis
Vidua obiit:

Eodem Decembri mense Pacis Tractatio cum Turcis juxta & Botscajo inchoata iterum fuit: ad quam & Turcæ, recepto jam Strigonio, ejus restitutionem semper urgebant, visi priores, sed non nisi anno demum sequenti conficiendam.

XVIII. Kal. Dec. placide ac beate mortalitatem cum immortalitate commutavit ANNA MARIA Princeps ANHALTINA: JOACHIMI FRIDRICI Ducis in Silesia Lignicensis ac Bregensis: Archi-Episcopus Magdeburgensis Præpositi Conjunx Illustrissima, sex liberorum atque ex iisdem quatuor superstitem mater: per annos

ages:

tres: Menses septem, ac dies undecim Vidua: in Gymnasio quidem Brigenfi pridie Funeracionis Illustris, quæ in IV. Eid. Jan. anni sequentis incidit, a Jacobo Schickfusio Rectore: in Aurimontano autem a M. Daniele Vechnero: Eloquentiæ & Poëtices ibidem Professore ipso Exequiarum die publice laudata.

Ipsis Nonis Maji decessit Venerandus Senex: Johannes Hermannus Senior: Philo-
sophiæ ac Medicinæ Doctor: Academiæ olim Wittenbergensis Professor: & Electoris Saxoniæ Augusti, Archiater: hæcenus vero ex quo nimirum ob recusam Concordiæ Subscriptionem dimissus fuit, Wratislaviensium Poliater, Ducumque Silesiæ Lygio-Brigenfium ac Monstherberga-Olsnensium Archiater: postquam cum exquisita artis suæ scientia Pietatis sinceræ studium perpetuo conjungens, de multis præclare merendos annos Ætatis supra LXX. septem: menses sex: dies undecim complevit, sequi Epigrammate a Simone Grunæo cohonestatus:

Sac superum obsequiis, simul officiisque bonorum;

Sac Pietate illis: ære sac hæc datum est.

Et jam parva Quies: Quid enim nisi Præmia restant,

Dixit, & Hermannum mors tulit ad superos:

Salve salve anima o cælo decus addita: Tanti est

Demeruisse Homines, demeruisse DEUM:

Fatalem præterea hunc annum habuerunt.

Julius LANDUS: Comes Placentinus: Ecclesiæ Cathedralis Wratislaviæ Decanus: S. C. R. M. Consiliarius: XVI. Kal. Dec. defunctus, cui Auctoritate Pontificia, quam Juvenis adhuc non sine Canonicorum Seniorum Invidia successor datus Nicolaus Troilus a Lessorh.

Fabianus de REICHENBACH in Petrowitz: Quickendorff: Scharffeneck: Turt-
schendorff: S. C. R. M. Consiliarius: Ducatus Monstherb. ac Territoriū Francoſteinensis Præfectus IX. Kal. Apr. defunctus: & Successorem nactus Johannem a Metrich: in Schrebsdorff.

Georgius Ashelm in Born: Benckwitz & Oldern: Patricius & Senator Reip. Wra-
tislav. VI. Non. Quinteail. vivis eximtus.

Christophorus denique Rumbaum Javoriensis Med. D. Practicus Wratislav. felicissimus, sed calculi ipse Doloribus diu noctuque tortus ac tandem confectus III. Non. Sextileis.

Anno

CHRISTI 1606.

Mense Martio Principum & Ordinum Silesiæ habita Comititia in quibus CÆSAR
auxiliares Copias bis mille Equitum ac sexcentorum Peditum obtinuit. Mille Equitum
ductor erat Johannes Sneckenhaus: totidem Joannes Braun: Peditum Wilhelmus
Blumberg.

At vero in Hungaria ad Interitum omnia spectabant Turcis Tartarisque una cum
Haiduccis agros longe lateque populantibus, oppidaque & arces plurimas occupanti-
bus, adeo quidem ut Periculum esset, ne propediem omnes miseræ Hungariæ Reliquiæ
in tristem Servitutem præcipitarentur: Pacis Negotium cum Botscajo serio agi coeptum,
quam Stephanus Illieshæzius magnæ inter Hungaros Auctoritatis modis omnibus pro-
movere laboravit: sed quæ mensè demum Septembri post longas disceptationes nec
sine maxima difficultate Viennæ conclusa & confirmata fuit. Cum enim cæteris Pacis
Articulis omnibus jam compositis liberum quoque Religionis Exerctium Hungaris per-
missum esset: ii tamen generale illud Religionis Vocabulum ad Speciem revocantes id
egerunt: ut Catholicæ, Lutheranæ & Reformatae, quæ hodie vocantur, Religionum
Exerctium liberum esset: nec Pacis finiri Tractatio potuit, donec ipsorum Petitioni
satisfactum fuit. Capita Paſtorum conventorum, præter Religionis, quum quisque ex
tribus illis profiteri veller, autonomiam, præcipua fuerunt, ut Botscajus ad usque Vitz
Terminum, quinon longe aberat, Titulum & Principatum Transylvaniæ cum Cassovia,
Toccajo & aliis quibusdam locis retineret, eam tamen esse Partem Hungariæ recognosce-
ret: Hungaris Electionem Palatini remitteret: ARCHIDUX MATHIAS non ad-
ministratois sed Pro-Regis Hungariæ Titulum gereret, & Corona cum Insigniis in Po-
testate CÆSARIS permaneret: Episcopi & Ecclesiastici illi tantum, qui essent genere
Hungari Nobiles, & Possessiones ac fundos Juris Nobilis suos proprios haberent,
consiliis publicis adesse, iureque suffragii in illis uti possent, non vero illi qui Episcopa-
tus solos & sola Ecclesiastica bona vel Titulos tenerent: Amnestia denique esset damno-
rum utrinque illatorum. Miserunt ad hanc Pacificationem Status atque Ordines Bo-
jemiz

jemia, Moravia, Silesia & Lusatia, suos & ipsi Legatos, qui & Sigillis ac subscriptionibus suis Tabulas conventionis confirmarunt, litteris tamen prius Serenissimi ARCHIDUCI MATHIAE in Eum qui sequitur Tenorem exhibitis:

Ordinum Regni BOHEMIAE Litterae ad ARCHIDUCI MATHIAM:

Merita BOHEMORUM in Regnum HUNGARUM;

Serenissime Archi-Dux Princeps ac Domine Gratosissime: Status & Ordines Inelyti Regni Boemiae: Marchionatus Moraviae, Ducatus Silesiae, nec non Marchionatus Superioris & Inferioris Lusatie Serenitati Vestrae Studia sua & Obsequia promississima deferunt: Cum S. C. M. DOMINUS NOSTER CLEMENTISSIMUS praedictis Statibus & Ordinibus in Comitibus diversis elementissime significandum juraverit, Serenitatem Vestram ex Plenitudine S. C. M. in id incumbere, ut motus & Tumultus intestini superioribus annis in Hungaria oborti certis Conditionibus sopirentur & componerentur, pariterque conclusum sit, ut Articuli Transactionis instituta non solum a S. C. M. verum etiam a Statibus & Ordinibus Regni Boemiae, Marchionatus Moraviae, Ducatus Silesiae & Marchionatus utriusque Lusatie, majoris fidei gratia confirmarentur, eamque ob causam Legatos suos ad Comitibus quae d. 24. praeteriti Mensis Aprilis Pilonii celebranda erunt, mitterent: praedicti Status & Ordines nobilis hoc negotium conficiendum commiserunt. Nos equidem Clementissimae Voluntatis S. C. M. observantissimi, Statuumque ac Ordinum communibus suffragiis morem gerentes ad praefixum Tempus in loco supra denominato haud dubie comparuissimus, nisi certas ob causas comitia illa dilata, & istud Negotium in hoc usque Tempus & locum fuisset reservatum, jam illud enim in Effectum DEO cooperante deducendum sit, lubentes meritoque huc tempestive accessimus, praestolaturi quid Serenitas Vestra, nobis ad exequendum hoc magni Ponderis Negotium porro sit benignissime demandatura. Quia vero S. V. imo toti mundo satis superque cognitum & perspectum est quanta amicitia & fide vicinitatis necessitudo a multis retro Seculis inelyto Regno Boemiae huicque conjunctis Provinciis cum Regno Hungariae intercefferit, quamque saepe Numero, cum in summa necessitate Regnum Hungariae ob immanis & truculentissimi fidei Christianae hostis Turcae frequentissimas Incuriones & Irruptiones constitutum esset, firmissima Auxilia nulla Obligatione sed sola Christiana Pietate moti, ne instar torrentis alicujus in ceteras orbis Christiani Provincias barbarae illae gentes latius sese diffunderent, Status & Ordines Regni Boemiae conjunctaque membra subministraverint, quibus freti Serenissimi olim Reges Hungariae sese & Regnum suum tutati sint, & saepe numero praclaras Victorias de Inimicis DEO AUXILIANTE reportarunt. Non libet hic veteres historias attingere, eaque quae Serenissimorum Principum CAROLI & LUDOVICI Hungariae & JOHANNIS nec non hujus filii CAROLI IV. ROM. IMP. Boemiarum Regum Temporibus acciderint, commemorando fufius persequi, Arbitrantur enim inelyti Regni Boemiae unitarumque Provinciarum Status & Ordines, nemini ignotum esse posse, cum Sereniss. quondam Princeps ac Dnus WLADISLAUS felicitis memoriae ad Regni Hungariae Gubernacula accessit, bellisque Turcicis implicaretur & obrueretur, quam strenuam Operam Regni Boemiae & conjunctarum Provinciarum Ordines missis tempestive Auxiliis in occurrendo Hosti eoque debellando navarint: adeo ut conservati Regni Hungariae juxta DEI MAXIMI opem profecto nonnulla etiam ex Parte inelyto Regno Boemiae eique conjunctis membris procul dubio adscribenda sit. Quam fortiter vero in Pugna Mohacziana (ubi de summa Capitis & Regni agebatur) nosfrates sese gesserint, & potius praclararam in Conspectu Regis LUDOVICI mortem oppetere voluerint, quam ut aliquid avita sua Virtute indignum committerent, non putamus necessum esse pluribus ea exponere, cum idipsum Regnicolis Hungariae probe constare sciamus. Eandem animi promptitudinem sub DD. ROM. IMPP. FERDINANDO I. & MAXIMILIANO II. HUNGARICAE BOEMIAEQUE REGG. inelyti Regni Boemiae & incorporatarum Provinciarum Ordines toti communitati Regni Hungariae declarasse, auxiliaque voluntaria frequentissime ad tutandam Hungariam misisse patet & in promptu est. Quod si hoc magnum ut merito sit judicatur, quod de hoc ultra XIII. Annos continuato bello testis omnium Terrarum & sincera Posteritas judicabit, in quo S. C. R. M. RUDOLPHUS II. DOMINUS NOSTER CLEMENTISSIMUS contra rabiem & indefessas Turcarum Irruptiones nil Virium, nil paternae defensionis intentatum reliquit, quod saltem ad Hungariae Salutem plurimum momenti collaturum certo aestimabatur. Quid vero inelytum Regnum Boemiae & unitae Provinciae hac in fortunae Vice praestiterint, non calamo comprehendi potest, dum vix ulla heroica, nobilis aut patricia inveniri poterit in his regionibus Familia, quae non pro Salute Hungariae suos carissimos se amisisse conqueratur. Ne quid hic dicatur de impensis Sumptribus quorum computatio recitata forsitan plures auri myriades excederet, quam multorum opinio assequeretur.

assequeretur. Et an reliquæ Christianorum Suppetiæ hisce præfatis Auxiliis majores, an vero hæ nostratum pares illis merito censendæ sint, communi inaffectato Judicio relinquatur. Quæ cum ita se habeant, Regniq; Boemiæ, Marchionatus Moraviæ, Ducatus Silesiæ, Marchionatus utriusque Lusatiæ de Regnicolis Hungariæ tam præclare meriti sint, non possunt Status & Ordines dicti Regni & Provinciarum intermittere, quin in præfenti Statu animorum ægritudinem detegant, & quasi læssitæ resciscere cupiant, quibus de Causis Jura Vicinitatis, pacta & fœdera, olim inter Regem LUDOVICUM Hungariæ Poloniæ & CAROLUM IV. ROM. IMP. & BOJEMIÆ REGEM & JODOCUM Moraviæ Marchionem, atque ultimo inter MATHIAM HUNGARIÆ & WLADISLAUM BOJEMIÆ REGES sancita & hæctenus a nostratibus semper sancte & inviolabiliter culta ab Hungaris proxime elapso anno violata, amicitiaque tam arcta inter vicinas nationes prædictas quodammodo soluta sit. Idque eo magis dolendum, quod nulla Injuria a nostratibus Incolæ Regni Hungariæ adfecti, multo minus provocari, sine omni justa & legitima Causa nulla præcedente belli & Inimicitia apertæ (ut solet apud Christianos Populos fieri) denunciatione Impetum in amplissimum Marchionatum Moraviæ magnis Copiis adjunctis sibi Turcis & Tataris, CRUCIS CHRISTI apertissimis hostibus fecerint, & provinciam illam sicut & Silesiam non solum litteris ut ab Unione SACRATISSIMI NOSTRI REGIS ET REGNI BOJEMIÆ quo cum inseparabiliter conjunctæ & copulatæ sunt abscederent, illisque sese jungerent, persuadere conati sint: cum vero illud non succederet, Moraviaque tum temporis milite quem S. CÆS. M. una cum Regno Boemiæ & reliquis Provinciis in ipsa Hungaria alebat, nudata esset, plane tum inopinato hostiliter aggressi & crudeliter depopulati sint, cades passim promiscue in illa, nec sexus nec ætatis habita ratione multis in locis immanissime perpetrarint, magnam hominum numerum abduxerint, magnamque eorundem partem Turcis & Tataris vendiderint, civitatem Stracnicium aliosque vicos, opidula, plurimasque villas vi adorti devastarint, & injecto Igne omnia corruperint, in favillasque redegerint, atque adeo toti Marchionatui irreparabile damnum intulerint, prout Vestigia tam funesta Invasione abunde testantur. Quo tam hostili Incursum oborto Moravia perterrita quasvis Copias ad resistendum dicto celerius colligere & inclyti Regni Boemiæ, Ducatus Silesiæ & utriusque Lusatiæ suppetias implorare coacta fuit: unde partim ex Regno Boemiæ & contermina Silesia Exercitus magno illorum Sumptu conscriptus & in subsidium missus, partim in eadem provincia & utraque Silesia contra ulterius grassantes Hostes ad Mandatum parati promptique Equites & Pedites non sine grandi Patriæ Dispendio intra fines per aliquot Menses sustentati & nutriti sunt. Sane Status & Ordines Regni Boemiæ & conjunctarum Provinciarum sibi persuasissimum habuere, majorem Gratiam ab Hungaris, quos in summa & extrema necessitate & periculo inter ferme desperata remedia creberrimo Milite ingentibusque Impensis fidelissime promptissime adjuvare, se consecuturos quam insperatus postea Eventus docuit. Justissimam igitur de tam insigni vel potius atroci illata Injuria conquerendi causam nos habere: equis inficiabitur? Cum itaque V. S. jam hoc unicum sibi habeat propositum, ut hæc diffidia æquissimis Conditionibus componantur, & omnia in pristinam Integritatem restituantur, nomine Statuum & Ordinum Regni Bohemiæ, Marchionatus Moraviæ, Ducatus Silesiæ, & Marchionatus utriusque Lusatiæ a S. V. nos debita reverentia officiosissime petimus, Eadem V. S. pro sua erga Regnum Boemiæ conjunctasque Provincias propensissima affectione & gratia huius tam arduæ Causæ Negotium clementi Patrocinio ita suscipiat & moderetur: ne illorum damnorum æqua compensatio & refutatio tam passis Regionibus aliquatenus abscindatur, sed hæc de re non solum ipsis plenissime satisfiat verum etiam Auctores horum facinorum judicio nobis exhibeantur aut justis Poenis ab ipsis Statibus Hungariæ plectantur, captivi Christiani qui in Servitutem Turcarum & Tatarorum durissimam abducti aut venundati sunt, mediantibus Regnicolis Hungariæ pristina libertati bonisque restituantur, possessiones quoque Johannis Madaczianii & Benedicti Palasti & aliorum in Hungaria sitæ ipsisque adeptæ una cum fructibus perceptis reddantur, nostratibus omnibus & singulis libera Commercium in Regno Hungariæ concessantur, si qui in eodem Regno nostratibus ære alieno obligati & obstricti fuerunt, illis absque Tergiversatione & mora solutio imponatur, subditis nostris profugis in Hungaria posthac receptacula nulla præbeantur, ibique jam commorantes Dominis ad Requisitionem illorum remittantur, atque in posterum sine litteris testimonialibus nunquam recipiantur: In controversiis præterea finium quæ a S. C. R. Mts. Resolutione dependent, nemo quicquam propria Auctoritate attentare

BOJEMO-
RUM de illa-
ria sibi ab
HUNGARIS
Querela

aut innovare audeat: sed acquiſſi S. C. R. M. Sententiam exſpectet, quam etiam Status & Ordines Hungariæ diligentiffime procurare debebunt. Et quanquam nos Jure Belli Sagorziũ, Branitium, Tichaffium & Hollicium a noſtro milite hoſtibus erepta & præſidiis firmata retinere poſſemus: ea tamen S. C. Mti tanquam Regi Hungariæ reſtituere parati ſumus. Ne vero in futurum Marchionatui Moraviæ ex iisdem ejuſmodi Invaſiones metuendæ ſint, jure meritoque poſtulare videmur, ut prædictum Oppidum Sagolozium & reliquorum Caſtrorum Poſſeſſores Regno Bojemix & adjunctis Provinciis Hômagio præſtito ſeſe religioſe obſtringant & ſanctè polliceantur: ut quæſcunque Seditiones in Hungaria oriri intellexerint, vicinum Marchionatum Moraviæ de his certiore reddere eumque commune facere debeant & teneantur. Cæterum cum caſtrum Vywar (Newheuslin) non ſolum propriis Regni Bojemix & conjunctarum Provinciarum ſumptibus conſtructum, verum etiam graviffimis Impenſis jam tum factum rectum conſervatum deſenſumque fecerit, æquiſſimum eſſe ducimus, ut poſthac illud præfecto ex Regno Bojemix aut eidem conjunctis Provinciis oriundo propugnandum committatur: Tandem vero cum Ampliffimi Ordines Regni Hungariæ tam accurate ſibi caveant & proſpiciant, ut transactionis Diploma a Statibus & Ordinibus Regni Bojemix, Marchion. Moraviæ: Ducat. Sileſiæ & Marchion. utriusque Luſatiæ corroboretur, æquiſſimum item ab eisdem indicatur poſtulare, ut in poſterum majore Securitate gaudere certique eſſe poſſint, nullas ſibi deinceps Invaſiones, irruptiones, depopulationes, Rapinas, aliasque hoſtiles aggreſſiones & in præjudicium Ejuſdem Regni Bojemix adjunctarumque provinciarum quæſcunque machinationes metuendas, exſpectandasque eſſe, utque omnes Cauſæ quod vel leviffimæ ſuſpiciones de non obſervanda, ſanctè & inviolabiliter pace publica alere poſſint, plane removeantur: S. Vra pari quoque benignitate curare dignetur, ut a Statibus Hungariæ, Regno Bojemix conjunctisque Provinciis hiſce de rebus idonea ſufficiens & firmiffima Cautio præſtetur: In his omnibus & ſingulis Status & Ordines Regni Bojemix, Marchionatus Moraviæ, Ducatus Sileſiæ & Marchionatus ſuperioris & inferioris Luſatiæ, pro ſingulari erga S. Vram obſervantia Ejuſdem Conſilium & Auxilium implorant, non dubitantes totum hoc Negorium pro DEI OPTIMI MAXIMI Gloria, S. C. R. M. auctoritate & Dignitate, nec non Regni Bojemix & unitarum provinciarum honore & Salute per S. V. compoſitum iri: Qua in re S. Vra non tantum immortalẽ Nominis Gloriam & apud omnes Chriſtianos Populos digniffimam laudem promovebitur, eandemque gratiffima celebrabit Poſteritas, verum etiam Status & Ordines ſupradicti ſedulo elaborabunt, quemadmodum & nos pro Viribus enitemur, ut promiffima grati animi noſtri officia ſtudia & Obſequia erga SERENITATEM VESTRAM promiffime conſtent, Ejuſdem gratioſiffimæ Benignitati & favori nos etiam atque etiam commendantes. Viennæ d. 11. Septembr. 1606.

Legati Sileſiorum fuere JOACHIMUS MALCZANIUS: L. B. in Militiſch: Fridricus a Ratzbar & Przibor: Conſiliarius Electoralis Brandenburgicus & Ducatus Carnoyienſis Capiraneus: nec non Chriſtophorus Hentſcherus: Jctus: inclura Wraſlavienſium Reip. Syndicus.

Pax inter D.
RUDOL-
PHUM II.
AUG. & Im-
peratorem Tur-
corum ſancita:

Sub initium Menſis Novembris Caſarei, Hungarici & Turci Legati pacis negotio operam daturi ad deſtinatum locum ſequimilliaris itinere Comorrhæ diſtanti convenerunt: ubi cum variæ ab utraque Parte præmiſſæ fuiſſent Tractationes, Caſariani autem pro Agria & Caniſa recuperandis magnopere contendiffent, nono tandem Novembr. negotium tandem conſectum & Induciæ annorum viginti inter CÆSAREM & Mahumetem pactæ ſunt, præſtito utrimque Juramento Obſidibusque in confirmationem utrinque traditis. Articulos ſive Conditiones Pacis Nicol. Iſthuanſius ſic expreſſit: Primo ut Achemetes Turcarum Princeps, CÆSAREM PATREM adpelleret, ipſeque a CÆSARE Filius adpelleretur: ac in Litteris, quas CÆSARI ſcriberet ac in Legationibus cunctisque actibus, eum nomine CÆSARIS PATRIS ſaluter. Tatarum hoc fœdere comprehendantur, ne liceat illis quicquam detrimenti Principum Chriſtianorum ditionibus ac Provinciis inferre: omnia hujus fœderis Jura, Terra marique utrinque obſerventur: Excursiones mutux interdiciantur, & milites qui ſurtim latrocinari auſi fuerint, capi, puniriſque a Præfectis debeant, rebus reſtitutis ut captivis dimiſſis: Arces & oppida occupare, aut clam vel palam invadere nemini liceat: Quæ vero Botſcajo conceſſa ſunt, ea maneat, juxta Vires Vienneniſis Transactionis: Captivi qui intra coeptum Transactionis Tempus capi ſunt, utrinque gratis reſtituantur: qui vero antea in Servitutem incidiffent jamque de redemptione cum Dominis tranſegiffent iis promiſſum ſolvant. Si quæ Controverſiæ inter milites ambarum Partium ſubo-

ſubo-

suborirentur, eas Jaurinensis Civitatis Praefectus cum Budensi purpurato ac in Illyrico Banus, dirimendi Potestatem habeant. De gravioribus, quas hi decidere non possent, rebus, uterque Imperator requiratur: Arces in suis veteribus locis quolibet Pars restaurandi & aedificandi potestatem habeat: de novo autem aedificare nequaquam possit. Legatus Caesareus nunc statim deferat Constantinopolim, Achmeti Principi Turcarum munus honorarium CC. millium Talerorum juxta promissum antea factum, idque hac solum vice, nec amplius ullo Tempore. Quando is Legatus Constantinopolim ad confirmandam ab Achmete Pacem venerit: indeque quoque Achmetes mittet Pragam Legatum suum ad CAESAREM cum muneribus majorisquam antea Pretii: nunc vero Murates purpuratus & summus Exercitus Praefectus, quem Serdarium vocant, ARCHI-DUCI MATHIAE per nuncios suos munera dabit & accipiet: Cum munus honorarium Byzantium adferetur, postea per integrum Triennium a mittendis mutuo Legatis & Muneribus, cessabitur: elapsi autem trienni mittet uterque Imperator invicem absque obligationis & nomine vel numero, munera pro suo quilibet arbitrio per homines utrinque condignos & condecetes. Et sub hoc XX. annorum Spatio, sub federe comprehensi intelligantur cum CAESARE haeredes quoque Ejus, ac Successores legitimi Ungariae Reges, itemque Fratres Nepotes & Adfines Ejus, illudque idem ex altera Parte intelligendum. Legatis CAESARIS Byzantii liberum sit proponere, petereque quaecunque voluerint: Oppida & Pagi dediti, qui cum Arcibus recuperatis Jugum Turcicum excussere, illi nec in posterum ad pendendum Tributum cogantur. Ea tamen loca quae post captam Agriam semper fuerunt tributaria, maneat in eo Statu: nec tamen Agrienses Turcae alios Pagos ac Colonos ad deditionem compellant: Strigonio quae se antea Villae subdiderunt, nec modo Turcarum Imperium detrectent: Veritum autem sit Turcis Villas plures ad Deditionem cogere aut ad eas egredi, novisque subinde Oneribus & exactionibus gravare.

JOACHIMUS FRIDRICUS Elector Brandenburgensis, Filio secundo genito JOHANNI GEORGIO sub finem anni Ducatum, Jägerndorffium cum omnibus Juribus ac pertinentiis ad se devolutis cessit, qui & possessionem Ejusdem paulo post, nemine contradicente, apprehendit.

Exeunte anno d. 30. puta Decembris Stephanus Borscajus Cassovia extremum diem suum obiit, Janussium Cancellarium (quem in Caraji quod veneno ab ipso potitus esset custodiam mancipati ac postea ab Haidonibus frustillatim discepti locum substituerat) & universam suarum Partium Nobilitatem novissimis Verbis ad Turcici Foederis Repudium & fidem atque obsequia CAESARIS cohortatus: ad quem Coronam Hungaricam a Turca Borscajo restitutam Regni Ordines postea deportandum curaverunt. In Borscaji Locum, praeterito Valentino Humainiano, substitutis ab Ordinibus Princeps ac Gubernator Sigismundus Ragotzius.

Francofurtinam Urbem Silesiae haud ignobilem Pestis gravissima afflixit maleficorum hominum, Vespillorum maxime & sandapilariorum, perditorum nebulonum Veneficio non tam excitata, quam propagata: qui Venationibus lethalibus Januas, & earum Anfas ac pessulos atque alia loca, miseris hominibus interficiendis illeverunt, ac pulveres venenosos passim in Plateis sparserunt: ut ex majore agrotantium ac morientium Copia plura congererent acquirerentque sibi, & sic publico malo privatum bonum facientes, dissimulas domos cum pulvisculo converterent. Cujusmodi Venefici utriusque Sexus comprehensi complures: e quibus septendecim sequenti anno gravissimis Suppliciis prout meriti, fuerunt adfecti. Vide Historiam Laquei Venatoris Samuelis Heinnitzi.

Wratislaviae Viam universae Carnis hoc anno ingressus est, praeter Abrahamum JENCOWITZII, Ducatus & Urbis Wratislaviensis Praefectum, cujus memoriam Silesia nostra Togata Lectori exhibet: VII. Eid. Junii Carolus ab HOHBERG & Guttmannsdorff: Vir Nobilitate Generis clarus, sed Doribus Animi, multoque rerum Usulonge praestantior: eaque Commendatione a RUDOLPHO II. IMP. in Fiscalem Silesiae Senatuum sub Titulo Consilarii Caesarei in Camera Silesiaca cooptatus. Quamille Provinciam ea cum dexteritate & diligentia obiit, ut majori semper honore dignus judicaretur. Funeratus est Wratislaviae in Aede D. Mariae Magdalenae. Conjugem habuit nobiliss. Catherinam de Rudelsdorff: sub initium anni 1605. defunctam.

Ex Theologorum celebrium Ordine XIV. Kal. Martii decessit Johannes Ursinus: Svidnicensis, Pantenovianae Ecclesiae totis septendecim annis Pastor, exinde Ecclesiae Lubensis ultra quadriennium Diaconus, Vir divinarum humanarumque litterarum, ac trium linguarum Principum probe peritus, doctrina sincerus, Vita inculpatus, elimaeterico Aetatis septimo currente: quem hujusmodi Epigrammate honestavit Simon Grunzus:

PPP

Janus

Ducatus Carnovienſis ad Joh. Georgium March. Brand. Elect. F. fecundogenitum delatus:

Stephanus Borscajus Transylv. Pr. mortuus: ſuccedit Sigismundus Ragotzy.

Pestis gravissima Silesiam vexat:

Abraham Jencowitz Capit. Wrat. mortuus: item Carolus ab HOHBERG:

Joh. Ursinus: Diaconus Lubensis:

Janus Amor Sophiae situs hoc Urinus in Urna est,
Idem Amor Eusebiae: at non nisi purus Amor:
Doctorem unde Amor in vita, unde Amor ille Bonorum,
Unde erat in vita & morte Amor ille DEI.
Fidus CHRISTI olim Servus: nunc Aethere in ipso
Præmia confecto digna labore capit.

& Jerem. Gott-
wald: Pastor
Frideberg.

Eum secutus XI. Kal. Septembr. Jeremias Gottwaldus: Hirsbergensis: per annos XXXIII. Fridebergæ ad Quissum Pastor, cum vixisset annos LXXIV. in Conjugio egisset septem ac triginta dimidiumque annos: liberos inde suscepisset sedecim in quibus filii sex, filiae decem: nepotes autem ex iis vidisset duodequingenta. In Examine Ordinationis elabo. LXX. Philippus ad ipsum inter alia dixit: Valde bonum cognomen habes, quale nunquam in vita mea audivi: Gottwald: vocaris: posthac δεσπότης: Bene Te novi: sedisti enim multoties ad Pedes meos.

Anno CHRISTI 1607.

Comitia Sile-
siae:

Reliquiae belli graviter hoc anno Silesiam afflixerunt: ex quo nimirum Cohortes quadam Caesariana ob non soluta Stipendia turbida, Silesiam prætextu transitus ac brevioris Commorationis ingressa direptionibus, minis, concussionibus omnia late territarunt, ac quicquid miseris Incolis tot jam labentibus annis continuatae Contributiones reliquerant, penitus absumserunt. Quod indigne ferentes Principes atque Ordines Silesiae ad Securitatem Provinciae Armis procurandam, animum adjecerunt, conscriptis eam in rem his mille Equitibus ac mille sexcentis Peditibus. Enimvero postulaverat AUGUSTISSIMUS CÆSAR in Comitibus Vratislaviae mense Februarii habitis per Commissarios Eosdenique Consiliarios suos Carolum L. B. de Wartenberga: Johannem L. B. a Tsetschav & Metrich: minoris Olsnae Commendatorem: Sigismundum a Czedlitz: Camerae Silesiae Praesidem: Georgium Gersdorfum, & Adamum de Lest: Ducatum Suidnicensis ac Javorienis Praefectum: ut pro exauctorandis Buchaninianis Militibus trecenties nonagies sexies mille Taleri sibi a Silesiis numerarentur: sed qui rei pecuniariae Angustias & alendi militem juxta ac Pecuniam contribuendi Impossibilitatem causati non nisi centum millia promiserunt. Quibus cum non acquiesceret IMPERATOR, aliis Comitibus in Julium Mensem indictis, Johannem Georgium Baronem de Schwanenberg: Supremum Judicem Provinciale Regni Boemiae: Johannem Metrichium: Sigismundum Czedlitzium & Nicolaum a Burghaus ad ea cum mandatis ablegavit, quorum Exhortationibus eo se Principes atque Ordines Silesiae perducipassi sunt: ut trecenta Talerorum millia promitterent, sed his maxime Conditionibus, ut in eam summam priores illi centies mille Talerorum, vel minus septuagies mille, conservandis superioris Hungariae Propugnaculis destinati, imputarentur: ut miles extraneus, quem ipsi non conduxissent, intra mensem amoverentur, stipendia sua extra Provinciam acceptari: ut integrum denique sit, si Neceffitas urgeat, tum his ipsis Contributionibus tum Vestigialibus Cerevisiariis ad Patriae Tutelam manus adhibere: neve adeo Caesar suspectum defensionis modum, in quo nihil commissum, quod aut a Jure naturali aut a Majorum institutis, aut a prioribus CÆSARIS conditionibus alienum esset, improbaret.

Oppaviz Ca-
lamitas:

Erant inter Milites quos dixi extraneos, Geisbergici quoque: qui ex vicina Moravia irruptione in Silesiam facta, suburbium Oppavienle occuparunt: cumque inter Civis ac Milites crebra exorirentur lites, atque adeo Cades haud pauca, Magistratus conscripto in Praesidium Exercitu, Vexillo muris imposito, multa tormentorum dispoitione, globorumque ignitorum ejaculatione suburbio cedere Geisbergios coegerunt: At illi Castra ad alteram Civitatis Partem metati, Itinera omnia infestaredebant, nihil quod ad Victum & sustentationem Vitae pertineret, in Urbem deferri permittentes. Cives ubi se resistendo impares vident, frustra praesertim aliunde speratis Subsidiis, ad Deditionis Neceffitatem compulsi d. 22. Septembr. his cum Geisbergio paciscuntur Conditionibus: Civibus nempe ut parceret, & Vitae ipsorum Damnum nullum inferret: milites quos conscripserant, incolumes dimitteret: Templorum Usus & Religionis Exercitium salvum Urbi relinqueret: direptionibus abstinere: in Auctores denique Turbarum ne inquireret. Ex Conditionibus hisce, Religionis Negocio ad CÆSARIS arbitrium rejecto, primum & secundum obrinuerunt: de reliquis etiam, quantum quidem fieri posset, spem acceperunt. Ita Geisbergus cum suis Urbem ingressus, dimissis Copiis Praesidiariis suos in Civium Aedes distribuit, & auctores Tumultus sibi tradi postulavit: sed qui magna ex Parte habitu muliebri induti, ac praesidiariorum Uxoribus permixti, inde se jam subdlexerant.

Fata Ducatus
Garnovienfis:

VIII. Eid. Januarii Vratislaviam venit Illustriss. Princeps JOHANNES GEORGIUS: Marchio Brandenburgensis: Joachimi Fridrici Elect. F. Episcopatus Argentoratenfis quondam Administrator & Parte Canoniconum Evangelicorum electus, indeque digressus.

gressus Carnoviensis Ducatus Possessionem adiit, tamen non deessent, qui CÆSARI persuasum cupiebant, Ducatum illum Jure feudi ad CÆSAREM rediisse, quem Jure hereditario GEORGIUS Pius: Marchio Brandenb. a Georgio Schellenbergio sibi ac Heredibus suis comparaverat.

In Abrahami Jenckvitzii locum Ducatus & Urbis Wratislav. Præfectus legitima Collegarum suorum Electione constituitur Adamus a DOEBSCHUTZ: prid. Kal. Mart.

Monachi Dominicani ad S. Adalberti Wratislav. CESLAI ante annos CCC.LXXXI. inibi inhumati Canonizationem Offibus Ejus & Tumulo levatis, sed frustra, tentant.

Inter vivos esse hoc anno desierunt:

1. V. Eid. Junii Vir Generis nobilitate Doctrina & Virtute Clarissimus: Johannes a Mülheim: Dominus in Pleswitz: Suidnicensis & Novoforensis Arcium Hereditarius: prid. Non. Julii Tumulo illatus solempni Pompa Pleswicii:

2. XIX. Kalend. Januar. Henricus Pförtner: Dominici Pförtneri: Conf. Suidn. de patria sua præclarissime meriti, obidque Fr. Fabro in Sabotho eximie laudati F. Senator & ipse Suidnicensis inter primos, ætatis anno LXXIII.

3. III. Eid. Septembr. Vir Nobiliss. & Virtute ac litteris meritißimus David Gerstmannus in Schreibersdorff: Dohna: Schweinitz & Janowitz: Bartholomæi Gerstmanni in Schonochwitz, & Sigersdorff: Reip. Lign. Consul frater: pro læta nuptiarum quas tertium jam Sponsus meditabatur, solemnitate, tristem sepulturæ honorem a morte pientissime beatissimeque obita fataliter adeptus: anno ætatis XLVI.

4. XVII. Kal. Aprilis Sigismundus Woyßelius: Senior. Med. D. ac Physicus Wratislavienßis, anno ætatis LXXV. de quo in Silesia nostra Togata:

5. Pridie Kal. Aprilis Crispinus Reuterus: Javorienßis: Reip. primum Glogovienßis Archigrammatevs, inde Lignicenßis a Secretis. Vir Jurium Scientia & politica prudentia præstantissimus. Lapis illius Sepulchralis, tum & monumentum Ejus Conjugisque Catharina: Flaterionæ marmoreum, CHRISTI Imagine ex Lapide alabastrite facta conspicuum visitur in Æde Petro-Paulina. Acceptorum a DEO haut immemores beneficiorum, magnam bonorum Partem Ecclesiis Lignic. Javor. & Glogov. nec non pauperibus constituerunt:

6. III. Non. Aprilis Francisc. Rothe: Patria Lignicenßis: Professione Theologus: ac Pastor Strigovienßis: anno ætatis LXII.

Anno CHRISTI 1608.

Anni primordia Savitia & Pertinacia Frigoris, exitio Segetum, Vitium, Arborum, memoranda fuerunt.

MATHIAS: ARCHIDUX AUSTRIÆ: HUNGARIÆ PROREX: cum paulo ante Posonii cum Ordinibus Hungariæ & utriusque Archi-Ducatus Austriæ fœdus pro tuenda Viennenßi Pacificatione inisset, subita versus Bojemiam suscepta Expeditione cum Exercitu XX. clo. equitum peditumque Znoimam usque in Moraviam progreditur: ac deinde in ipsam Bojemiam Exercitum ducit, atque ad Urbem pene Regiam Castra metatur, trepidantibus ad hæc impatisque Bojemis. Ad quos Legati missi Javarinenßis & Vespriinenßes Episcopi: Nicolaus Thurzo: Hungarus: Eustachius a Kunen & Georgius a Stahrenberg: Austriaci: Carolus Zerotinus Moravus: qui MATHIÆ propensissimum in CÆSAREM Fratrem Bojemumque animum testarentur, ac quia Imperio duobusque Regnis jam inclinans ad Senium CÆSAR ipse superesse non posset, ut Regni Bojemici Successor declararetur, postularent. Id cum annuissent Ordines certis Conditionibus, ARCHIDUX eas minus probavit, viribus nimirum suis confusus, ut qui adversus detrectantes Cæsareanum illud, Ensem contrectans, usurpare posset: Hic faciet. CÆSAR de fraternis Copiis non satis securus, delectus militares in provinciis fieri arcesque muniri jussit, ipse autem Pragæ omnibus munimentis & bellico Apparatu se instruit, eo Progressu, ut repente collecto milite Exercitum ARCHIDUCIS exquaret. Sed hic Virtute bellica longe superior quam CÆSAR, in cujus Castris non nisi homines gregarii & ab aratro & ligonibus ad Signa tumultuarie evocati: cum e contra ARCHIDUCI veterani omnes Turcieis Bellis tam diu exercitati militarent. Reserat sub ancipiti Marte, Hungaris Bojemum laceffentibus, ita ut Praga obfessæ Urbi non esset dissimilis, fraterna quoque illa odia non nisi gravi Bello conciliari posse viderentur. Post multas tandem ultro citroque missas Legationes, Pontificis & Hispaniæ Regis Oratorum, Saxoniorum & Brandenburgicorum Legatorum interventu, his pacis res transactæ & compositæ est: CÆSAR causatus Senectutem, variasque Curas quas Imperii moles ingerebat, desiderio Vitæ quietioris MATHIÆ FRATRI futurisque liberis Ejus maleulis Archi-Ducatum AUSTRIÆ utriusque supra & infra Onasum sive Anasum cum omnibus Latifundiis, dominiis, Fiscis & Cameræ Juribus plenarie cedit & abdicat, remisso Subditis Juramento, ut MATHIÆ novo & Clientelari obsequio se devincerent. Quod ad Regnum HUNGARIÆ CÆSAR penitus omni illius Juri se exuit, solvitque Sacramento sub-

ADAM A
DOBSCHUTZ:
Præfectus
Duc. Wratisl.
constituitur:

In mortuorum
numerus veni-
unt Joh. a Mül-
heim:

Henr. Pförtner:
Senator Suidn.

David Gerst-
mann:

Sigism. Woyß-
feli: Phys. Wratisl.

Crispinus Reu-
ter: Secret.
Lign.

& Franc. Ro-
the: Pastor Stri-
govienßis:

Savitia Frigo-
ris:

MATHIAS
ARCHIDUX
AUSTRIÆ
BOHEMIAM
cum Exercitu
ingreditur:

REX dictus
BOHEMIÆ
pauloque post
HUNGARIE:

A MABA

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

ESTI, MOLO

subditos, assentiturque Inaugurationi MATHIÆ ex Decreto ordinum Regni promittens simul auxilia ad coercendos fidei Christianæ Hostes, tutandosque Hungariæ Limites: MORA- VIÆ præterea administratio eidem ARCHIDUCI una cum Marchionis Titulo concedi- tur, quoad Imperator vixerit quo mortuo is Marchionatus ad Eum qui REX BOHEMIÆ fuerit devolvatur. Denique ex CÆSARIS assensu MATHIAS Bojemici Regni Succes- sor ab Ordinibus designatur, si modo nulla prole mascula relicta CÆSAR decesserit. Quod si nascantur Mares, hisque impuberibus moriatur, ad MATHIAM tutela & procuratio Regni, adhibito in Consortium Senatu pertineat. Netamen CÆSAR tot insignibus Ti- tulus proventibusque exutus nimium Dispendium pateretur, ac superstici Vi ablata Hæ- reditas videretur, MATHIAS Tyrolensem Comitatum & quod singulari Jure in vicinis Regionibus possidebat, remittit CÆSARI. Hoc fœdere vicissim ab armis discessum est, pluribus frementibus, quævis victus in præda & diuturnitas Belli Viindemia quædam est. No- vis Honoribus cumularis MATHIAS Regno Hungarico proxime inaugurandus Vi- ennâ ingreditur, stupendo ibi Apparatu exceptus, totaque Urbe in publicam effusa læ- titiam. Dies Coronationi Regiæ præstitutus est Dies D. ELISABETHÆ Regiæ quondam Hungariæ Sacer: ad quem cum Imperator Coronam & Insignia Regalia quæ apud se Pragæ tenebat, misisset a Cardinale Forgatchio Inauguratio Posonii peracta fuit so- lemnibus Ceremoniis, quas Johannes Jessenius a Jessen: Regius Medicus fufius descripsit.

Comitia Sile-
siæ.

In hoc tam periculoso rerum Statu quid Silesii nostri? an otiosos tantum spectato- res rebus suis minime cavisse existimabimus? Minime gentium. Indictus ipsis erat jussu Imperatoris a Carolo Duce Monstherbergenfi-Olsnensi: Convēntus generalis d. 20. Maji Wratislaviæ celebrandus, quo cum ventum esset, de modo Provinciæ adversus quam- cunque Vim defendenda, de Lustrationibus Equitum ac Peditum per universam Silesiam instaurandis, de Stipendiis denique militi Buchainico qui Hospitium sibi in Silesia per Vim sumperat, ac relinquere eam nisi numeratis sibi Stipendiis reculabat, ex ea ipsa Pecunia, quæ CÆSARI superiore anno promissa fuerat exolvendis, consultatum fuit. Ad ea ergo Comitia a MATHIA ARCHIDUCE & fœderatis Provinciis legati missi, ex Hungariis quidem Stanislaus Thurezo & Paulus Aponi Barones: ex Austriacis Georgius Fridericus Comes Hardeccius & Reichardus de Stahrenberg: L. B. ex Moravis au- tem Weickardus Comes Salmenfis: Ladislaus de Kaunitz: Johannes Kobilky & Guil- helmus PROSKAVV: ad commune fœdus sive Unionem invitarunt. Quibus eam ad rem prætextibus usi, apparet maxime ex Instructione Legatis Hungariæ data, quam integram heic adscribere visum:

Legati REGIS
MATHIÆ ad
Comitia Sile-
siæ.

MATHIAS DEI GRACIA REX HUNGARIÆ &c. &c.

Instructio pro Magnificis sincere nobis dilectis Stanislao Turzo de Bethlem Falva, Comite perpetuo Comitatus Sepusienfis & L. B. ac Paulo Aponi L. similiter B. in Apo Kerletko a Statibus & Ordinibus inelyti Regni Hungariæ in Silesiam ad Diartam ordina- tis Commissariis super iis quæ apud Status & Ordines inelyti Ducatus utriusque Sile- siæ illorum nomine referenda & peragenda erunt, data & expedita:

Imprimis post debitam Salutationem & perpetuam eorum Commendationem Credentiales ab ipsis corroboratas summa Reverentia exhibebunt, & quanta pericula in- clutum Regnum Hungariæ ab anno 1666. ob pactatorum Viennensium Violationem per- tulerint nec non periculosum & maxime formidabilem Ejus & vicinarum provinciarum statum, quo Heidones ex nuperrima & reditiva cum Turcis & Tartaris inita conjuratio- ne afflictissimis his Provinciis pestem atque Exitium machinati sunt, explicatis ad vivum Circumstantiis accurate exponient, & quod Convēntum quem Pisonii in propria persona] adjunctis nobis Hungariæ atque inferioris & superioris AUSTRIÆ Statibus die 14. mensis Januarii præsentis anni celebravimus, indicere atque cogere compulsi sumus, & quæ ibi- dem in medium allata, quodque tractatum & conclusum est, id ad Conservationem tam Regni Hungariæ quam vicinarum Provinciarum factum fuisse ostendent. Qui sane Convēntus nisi præmaturne coactus, atque hæc Remedia & Consilia tempestive adhibita fuissent, haud dubie Res Hungariæ atque adeo vicinarum Provinciarum in extre- mum fuissent conjecæ Discrimen, omnibus denique præsentanea ruina atque exitium in- cubuissent. Cum itaque ipsa Equitas postulare videatur, ut quod unanimi Consensu inter nos, Status Regni Hungariæ, ceterasque Provincias primo Viennæ, deinde in nuperrimo Pisontensi Convēntu conclusum atque manuum subscriptionibus & Sigillorum nostrorum impositionibus confirmatum & corroboratum firmiter & inviolabiliter observetur, sique ab eo saltem minime discedere & contrarii quid statuere cogitaremus, cogitandum Nobis & verendum Nobis erit, quam malam de Nobis suspicionem & Ignominiam omni Poste- ritati relinqueremus, quamque summa Pericula hinc inde oriri possent, ut id quod ferro & via nostra fortiter defendere unanimiter constituimus, una cum iis delegeret & contrarium am-

amplecti compelleremur. Accedit præterea huc, quod immanissimus Christiani Nominis Hostis Turca, qui potiorē inclyti quondam Regni Hungariæ Partem possidet, si Pax semel conclusa & confirmata rescindatur, Terram Hungaricam, vicinasque Provincias (id quod facere potest) invadat, omnesque ferro & flamma extinguet. Præterea durum foret, ut Regionēs & Provinciæ inter se Confanguinitate & amicitia conjunctæ arma caperent, & proprium Sanguinem funderent. Cumque DEUS graviter in Eos animadvertere solet, qui fidem semel datam rescindunt, Legati nostri apud Status & Ordines Ducatus Silesiæ instabunt, cum in præfato Pisonienſi Conventu tantum ad Divinum honorem conservandum, S. C. R. M. Autoritatem & Existimationem commendam, & inclyti Regni Hungariæ, vicinarum Provinciarum & Regnorum atque adeo totius orbis Christiani incrementum propagandum omne nostrum Studium atque Industrias obtulerimus, ut Conclusiones Viennenses quas Jussu S. C. R. M. per suos legatos confirmarunt, & nuperimam nostram Confœderationem inter Nos & Status Hungariæ ac utriusque AUSTRIÆ & nunc denuo etiam Marchionatus Moraviæ initam confirmare, & nostram hanc tam bonam Præsentationem acceptare velint, neque se ab Ejusmodi exteris & Pacis Turbatoribus decipi patiantur, qui proprii Lucelli ergo Suam MAJESTATEM pravis suis Consiliis ad bellum incitare dies noctesque laborant. Postquam vero Status & Ordines Ducatus Silesiæ assensum nostræ Confœderationi præbuerint, poterunt Legati nostri illis nostro & Statuum Regni Hungariæ nomine omnem nostram Curam & laborem, quodque illis etiam cum Vita nostræ Periculo, nunquam deesse velimus, certo promittere, cum etiam id ad Effectum perducendum nos in propria persona cum Statibus & Ordinibus tam Regni Hungariæ quam Archi-Ducatus AUSTRIÆ atque etiam Marchionatus Moraviæ penes selectum Exercitum ex EQUITATU & PEDITATU consistentem ad confines Bohemiæ (cum Capiteaneo Tilly in armis esse eumque indies quamplurimos milites conscribere & Status Bohemiæ ad arma capeſcenda hortari intelligamus) iter continuare benigne constituimus: Quare Legati nostri in id sedulo incumbunt, ut cum nos & confœderatæ Provinciæ nihil contra S. C. M. & Status Bohemiæ hac nostra Intentione attentabimus, ut nobis & nostris militibus tam Hungaris quam Germanis & Moravis liberum Accessum & Transitum permitterent, ac suas Copias, quam possunt firmissimas ad propriam ipsorum permanſionem & Salutem nostris adjungant. Quæ itaque de super Legati Regni Hungariæ cum præfatis Statibus & Ordinibus Ducatus Silesiæ egerint, tractaverint, & concluderint, Nos & Status omnia ea, rata, grata & accepta habebimus & observabimus. De reliquo Legatis Gratia nostra propensè manemus. Dat. in Civitate Kolin Bohemorum d. 16. Maji 1608. MATHIAS.

Gratia nostra propensi mæmus. Dat. in Civitate Koln Bonemor d. 10. Maji 1608. ad
ad

At verò cum Principes atque Ordines Silesiæ hujusmodi Confederationem eo quo
perebatur modo, non unis de Causis renuissent, paulo post Legatos suos ad CÆSAREAM
quidem MAJESTATEM; Weickardum PROMNICIUM: Baronem: Joannem Georgium
a Czeditz: Sigismundum a BURCKHAUS; Andream Geislerum: J. V. D. & VVenceslaum
Otterum Senatorem Svidnicensem, ad ARCHIDUCEM vero Hertvvichium a Sütten: Mel-
chiorum a Senitz: Joachimum a Franckenberg & Samuelem Roth ablegarunt, qui & que-
relas suas de violatis Provinciæ Privilegiis aliisque Gravaminibus utrique exponerent, & ut
CÆSAR justissimis Silesiorum Petitionibus Opere tandem ipso satisfaceret, ARCHIDUX autem
vel intercessionem suam vel aliis quibus posset modis promoveret, submisit rogarent. Cum autem in
eo quod ad Legatorum postulatam CÆSAR haud pro illorum Votis responderet, minime acquie-
runt Principes atque Ordines Silesiæ viderentur, & ob id CÆSAR male animatos in se suspicaretur,
non parum eam Suspicionem augente interposita jam ante a Legatis ad Commissarios Cæsareos
in arce Lubinenfi protestatione, ut nisi Principum atque Ordinum Silesiæ Querelis satisfiat, jura-
menti olim CÆSARI cum Imperio capesseret, præstiti nexu soluti MATHIAM ARCHIDUCEM
Protectorem Dominique cæterarum instar Provinciarum sibi eligendi Jus haberent: Legatos
illo Johanne METTICHIIUM: L. B. Sigismundum CZEDLITZIIUM: Cameræ Silesiacæ
Præsidem: Oronem NOSTITZIIUM & Johannem Plateisium Secretarium ad Ordines quosdam
Silesiæ destinavit, qui allaudatis eorum meritis & fidelitatis erga CÆSAREM perpetuo præstito
Obsequio, Responsi autem minus expectati Invidia, in prapropiam Legatorum avocationem
rejecla omnem Operam adhiberent, ut bona Spe impleri, CÆSARISQUE qui Privilegia Provinciæ
sarta recta conservaturus, et si quid contra illa factum putent, in integrum restitutus sit: Clemen-
tiæ confissi in fide Ejus constanter perseverarent. Quam paratos autem ad S. C. R. M. obsequium
Principes atque Ordines Silesiæ se ostenderunt, tum instanter urserunt, ut tandem aliquando ha-
bita querelarum suarum ratione, gravamina quibus premerentur & de quibus toties conquesti
essent, tollerentur. Eamque in rem nova ad CÆSAREM Legatio decreta est, iisdemque qui nu-
pera CÆSARE redierant, cum iisdem fere mandatis, paucis quibusdam additis, denunciata.

Act. 1608. 14. die Septembris migravit IOHANNES a SITTSCH: EPISCOPUS WRATISLAVIEN-

VII. Kal. Maji et Seculo migravit JOHANNES a SITSCH: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: in cujus locum, ubi Convectus Electioni indiciti Tempus appetit, post Sacrum peractum pluribus Sodalium Suffragiis postularum cunctisque et numero Sodalium prelatus fuit SERENISSIMUS ARCHIDUX AUSTRIÆ CAROLUS: Caroli F. posthumus: FERDINANDI I. IMP. Ne-
pos: Canonicus Salisburgensis & Paffaviensis.

Eandem Viam ingressi oculos morti clauferunt: Paulus Fridlandus : Med. D. Episc. Wratislav. a Cura valerudinis & Poliatere Urbis XIII. Kal. Maji, anno Ætatis LXXXI. Jeremias Serferus Svidnicensis : J. V. D. Academiæ Francofurtensis Professor Publicus ac Judiciū Regni in infer. Lusacia adfessor mense Octobr. Nicolaus Antherus : Superintendens Brigenfis : nec non Johanne Johannis Theologi Wratislav. F. Med. D. in oppido Jaines Tuvone in Virginia media Ætate. Et post hæc omni cum in nataliis CHRISTI feriis Monachus quidam ad S. ADALBERT

Sub finem anni cum in natalitijs CHRISTI feris Monachus quidam ad S. ADALBERTI
contumeliose admodum de Lutheranis pro Concione locutus esset, furore quasi percitum opifi-
Ppp 3 Cum

Legati Silesiorum
ad IMP. AUG.
RUDOLPHUM
II.

Johannes a Siefche
Ep. VVratisl. mor-
ritur: succedit
CAROLUS: AR-
CHIDUX AU-
STRIE:

Paulus Fridland;
Med. D. mortuus;
item Jeremias
Setzer: I. V. D. &
Nicolaus Anther.

1 Tumultus Wra-
2 tislaviae ortus &
3 sedatus:

cum & operariorum commune Vulgus, bigis ad Monasterii Portas fortius adactis a. d. 27. Dec. irruunt, Statuas disjiciunt, subvertunt Altaria, Vestimenta & ornamenta Sacra dissepunt, lacerant, comminunt, ac diripiunt, ad alia etiam Monasteria progressuri, nisi singulari Magistratus, cum primisque Adami Döbschützii Praefecti Vigilantia Tumultus ille sedatus ac sopitus fuisset. Cujus rei plenior narrationem Breslographia nostra innovata Lectori repraesentabit.

Anno CHRISTI 1609.

Preces AU-
STRIAE & MO-
RAVIAE ad RE-
GEM MATHI-
AM delatae:

MATHIAE HUNGARIAE REGI ET ARCHIDUCI AUSTRIAE UTRIVSQUE nec non Moraviae Ordines de libero suo Religionis Exercitio in eum Statum restituendo in quo MAXIMILIANI II. Temporibus fuerat, instantiter supplicarunt, nisi morem gereret, tantum non palam ei Obedientiam omnem renunciaturi. Magnis Studiis utrinque res acta fuit: Nuncios quidem Apostolicus Clöselius: ac LEOPOLDUS quoque AUSTRIACUS: Episcopus Passaviensis multis Verbis ac saepe minis MATHIAM REGEM monuerunt, ne quid in Catholica Religionis Detrimen- tum annueret, sed potius si quid antea concepisset retractaret; Augustanae vero Confessioni addicti Homines, Germaniae Electorum ac Principum quorundam, ut Saxonis, Palatini, Würtem- bergici &c. intercessione usi sunt: qua tandem (non obstantibus contrariis aliorum Consiliis & Stu- diis) ut & dictorum Ordinum Pertinacia id effectum est, ut REX Ordinum petitioni, Articulis qui- busdam conceptae subscriberet.

Turbæ in Boemia exortæ:

Neque vero minores in Boemia Turbæ: in qua cum Ordinum Conventum Pragæ IMPE- RATOR edixisset, isque Kalendis Februarii inchoatus esset, Hussitæ & qui diversam a Catholica sequuntur Religionem (sub utraque vocant) semoris Catholicis V. Eid. Februarii in Causa Reli- gionis Sententiam suam publice ac libere exposuerunt, utque Religio eo modo, quo DD. FERDI- NANDI & MAXIMILIANI Temporibus libera relinqueretur, enixe postularunt.

Comitia Silesiæ:
CAROLI AR-
CHIDUCIS AU-
STRIÆ EPI-
SCOPI WRATIS-
LAV. pro Ec-
clesiæ Wratislavi-
ensis Litteræ:

In Silesia vero Mense Maio Principum & Ordinum Conventus indictus: in quo cum Cæsar per Legatos suos Tribuni Cerevisarii Continuationem ad Triennium petisset, procul dubio id ipsum impetrasset, nisi allata eodem Tempore a SERENISSIMO ARCHIDUCE CAROLO: EPI- SCOPO WRATISLAVIENSI: litteræ rem omnem turbassent: his litteris palam profitebatur AR- CHIDUX: cum Augustana Confessioni addicti nulli suis in ditionibus Antiquæ Religionis Usum & Professionem permitterent, se Eodem Jure in suis quoque ditionibus usurum: eo quidem ma- jore & apertiore Æquitate, quod secundum Boemiam Regem, primum inter Silesiæ Principes locum obtineat, & Ecclesiarum in Silesia Inspectio atque Emendatio sibi tanquam Episcopo Wratisla- viensi a Summa Ecclesiæ Capite sit commissa: addidit præterea: iniquum sibi videri, quod Sum- mam Silesiæ Praefecturam solis Secularibus Principibus deberi contendant, & Episcopos ab ea di- gnitate plane excludi velint: cum Privilegium Vladislai Regis ab Ecclesiasticis & Secularibus Principibus pariter sit impetratum, eo quod expresse caveatur: ne Summa Silesiæ Praefectura ali- cuiquam quam Silesiæ Principi committeretur, negare autem non possent, se non modo Silesiæ Prin- cipem esse sed & principem inter Principes tenere locum. Quod tamen hautquaquam ita sit acci- piendum, quasi Dignitatem istam Ecclesiæ propter Onera adjuncta magis damnosam quam fru- ctuosam ambiat, vel solis eam Ecclesiasticis Principibus deberi existimet, sed quod, & Conscien- tia & Muneris sibi impositi Causa pati neque possit neque debeat, ut Jura Ecclesiæ ullo modo mi- nuantur aut labefactentur. Ceteris in Rebus se Consilia sua cum Principum atque Ordinum de- liberationibus libentissime conjuncturum & quæ ad Salutem & Commodum hujus Provinciae per- tinere videbuntur, omni studio & fide procuraturum.

Dux Tessinensis ad Romano-Catholicam Ecclesi- am transit:

Sub idem Tempus Oppavienfes assidua Principum atque Ordinum intercessione tandem & Religionem & libertatem & jura pleraque ac Privilegia proscriptione ante paucos annos amissa recuperarunt: sed Catholicis vicissim animum addidit DUCIS TESSINENSIS a Reformata Reli- gione defectio: qui quidem ipso Natali SERVATORIS primum Missæ Sacram Tesschini aud- vit, moxque Filium Jesuitæ cuidam erudiendum tradidit.

Andreas ab Heu- gel: Cancell. Ly- gio-Bregensis moritur:

Magnificus ac Nobilissimus Dn. Andreas Heugel a Polokovitz in Dreska & Kotvvan: S. C. R. M. Consiliarius & Cancellarius Lygio-Brigensis, nostri Ævi Nestor prid. Kal. April. ex hujus mundi Salo in Cælum migravit: Vir Pietate: doctrina, magnitudine Animi, summa in Prin- cides fide, & variis pro Republ. exantlatis laboribus, vel æmulum ipsius Testimonio clarissimus.

Item Daniel Scheps Proto-Physicus Suidni- cens:

Eum post aliquot mensium Intervallum securus, Medicus celeberrimus: Daniel Schepsius in Pontzlavitz: Patriæ suæ Reipublicæ Svidnicensis Proto-Physicus ordinarius, XI. Kal. Novembr. beate obiit, cum vixisset annos LXXV. menses IV.

Mart. Weinrich:

Martinus Weinrichius: Vir & ipse rara & recondita doctrina, quam scripta ab eo edita tam Philosophica quam Medica testantur, præditus, quique ad excellentem Eruditionem summam Animi Pietatem adtulerat, Doctor olim meus, nunquam sine honestissima præfatione mihi no- minandus, Wratislaviæ, ubi quam plurimos annos in Gymnasio Elisabethano docuit, in ipsa Natalis CHRISTI πασχαλῇ ad meliora loca abiit, tam blanda & mihi ἀπολαύσιμα, ut mori ne- que ipse se, neque ipsum alii sentirent. Magnam profecto in præstantissimi Viri Decessione Jactu- ram fecit Respublica litteraria.

Andreas Calagi- us: Poeta:

Andream etiam Calagium Poetam non incelebrem aut tralatitium lenta febricula αἰδὸς ἀπολα- λῆναι: qui dum famæ nifer studet, pene fame, fatali Poëtarum malo interiit, cum paucis ante ipsum mensibus decessisset.

& Joh. Wences- laus a Blancken- burg: Magister ad S. Mathiam VVratislaviæ:

Johannes Wenceslaus a BLANCKENBURG: Philosophiæ Magister Francofurti ad Viadrum solemniter creatus, exinde vero postquam ad Romano-Catholicam Religionem transisset Supre- mus per Poloniam & Silesiam Crucigerorum cum rubea Stella Wratislaviæ ad S. Mathiam Magi- ster: ille non Calagii tantum sed & aliorum Vatum vere mundanus Apollo Quique meant recta

per Sophos omne via; & cuius adeo nomen si nulla res aliavel sola Metaphrasis Poetica Psalmodia Davidica variis Carminum generibus a Casp. Cunrado D. adornata & Hencjo dedicata, immortalis facit.

Marchio: Dux Carnoviensis cum Illustrissima Würtembergica Duce EVA CHRISTINA XVIII. Kal. Quincteil. nuptias Carnoviz celebravit tanta magnificencia, ut Silesia nostra splendiores vix viderit.

Dux Teschineris in primarium Oppidi sui Templum priscae Religionis sacra induxit, ac praesidium ex Cosacis & Haiduccis, perditissima hominum fere, conscriptum Oppido imposuit, HENRICUS contra KURTZBACHIIUS: BARO, is qui aere oppressus alieno Dynastiam Trachenbergensem ADAM SCHAFFGOTSCHIO vendiderat, sive poenitentia, sive alia ratione adductus, relicta Catholica ad pristinam Religionem rediit. Quem Illustrissimus Monsterbergensium Dux CAROLUS non modo in Familiam suam sed & in Senatum Silesiae honoratis Conditionibus adscivit.

JOHANNES CHRISTIANUS: Dux Silesiae Lygio-Brigenis, cum DOROTHEA SIBYLLA: Joh. Christiani Duxis Lygio-Brigenis nuptias celebrat Coloniz ad Svevum prid. Eid. Decemb. Stylo novo, quas huiusmodi Tetraſticho honoravit Simon Grunz:

Illustres Animæ! quas non sine numine fas est

Credere legimi Jura subisse Thori!

Felices Animæ! quas tot vestigia patrum

Contigit optata conditione sequi!

Brandenburga Domus, Lygia & Domus inclita vivat:

Vivat & aeternis floreat aucta bonis;

Silesia gratatur: sibi floreque sperat ab isto

Non cessaturæ Prosperitatis opes.

Fatalis & ultimus hic Annus fuit Nicolao Steinbergero: Scholarum Wratislaviensium Rectori: & Casp. Franck Camerae Caesaree Wratisl. a Rationibus, Poëtis ambobus egregiis: quorum iste 4. illud. 18. Martii die decessit.

Abstulit & hic Annus e Silesiis Sago illustribus JOHANNEM A BRAUN: L. B. de Wartenberg & Bralin: Dominum in Cnôdis: Principum ac Statuum Silesiae Consiliarium & Legatum Bellicum IV. Eid. Martii pie defunctum, ac solemnibus Ceremoniis XIV. Kal. Jun. Glogoviz funeratum: in quem sequens exstat epigramma Johannis Lindneri:

Qui Mahometigenas eques acer abibat in Hostes:

Hoc & apud magnos nomine magnus erat:

Occidit is: Silesiae Cladem deplorat Equestris

Ordo: dolent Proceres: oppida quæque gemunt:

Corpus humatur: Olympion adit mens: magna superfuit

Gesta: Viri laudem postera Secla ferent.

Anno CHRISTI 1611.

Recrudescenibus inter CAESAREM & REGEM odiis sub anni exordium motus in Boemia novi sunt exorti, qui Regnum illud vicinasque Provincias in maximas Calamitates coniecerunt. Deducus erat a Juliaco & eo usque in Passaviensi Territorio in Gratiam, ut rumor erat, LEOPOLDI ARCHIDUCIS AUSTRIAE: EPISCOPI ARGENTINENSIS & PASSAVIENSIS, qui Successionem in Regno Boemiae favore ipsius Imperatoris ambire putabatur, aliquot millium sequitum puta quatuor, peditum novem. Exercitus: qui cum circa AUSTRIAE ac Moraviae fines praedabundus per hyemem, ob frumentariae Rei Angustias vagatus fuisset, quasi tumultu, Ruas stipendia solum emerita ab Imperatore peteret, superatis subito Boemiae promontanis, Budovicum, Thaborem, aliaque oppida, frustra repentibus incolis, Philippo Ramen, Belga Duce, occupavit. Quibus tamen non contentus miles, praeda avidus, ipsam Regni Metropolim PRAGAM XV. Kal. Martii in ipsis bachanalibus, albescente die, non obscuro jam Consiliorum Indidicio, postquam LEOPOLDUS denunciam fecisset, ut in tota Urbe reciperentur, quodque venissent non hostili animo, sed ut Dignitatem IMPERATORIS defenderent, hostiliter invasit, & quamvis acriter resistentibus Civibus, multis jugulatis, inque Vultavam amnem, qui Pragam interlabitur, demersis, ea Urbis Parte, quae minor Praga dicitur, potitus est. Et erat is quidem longius progressurus, nisi Ordines Regni, qui MATHIAE magis favebant, veterem Urbem firmo Praesidio munissent, vimque hostilem acriter repulissent, MATHIAM denique HUNGARIAE REGEM in auxilium advocassent.

Hec tam inopina & cruenta in Boemiam irruptione, cum quo spectaret Silesiis haud satis exploratum, omniaque adeo diffidentiae, metus ac trepidationis plena essent, Principes atque Ordines Bojemorum federatorum periculo permoti, maximis Sumptibus exercitum quater mille peditum & mille quingentorum Equitum sub militari Imperio Illustrissimi Marchionis conscripserunt, sic quidem ut mille Equitibus cataphractis JOHANNES POSER: quingentis archibugieris DAVID ROHR: bis mille peditibus ABRAHAM TSCHIRNHAUS: totidem denique JOHANNES KREUSELWITZ praeficerentur. Lustrata ex Copia Reichenbachii, Neostadii, Parchvicii & Reichensteini, adeoque partim in Polonia, partim in Moravia & Boemiae Finibus, disposita in miseros agrestes pro more admodum acerbè grassatae sunt. Quin & Wratislavienses ne demissis quidem manibus sedentes periculum commune insuper habere viderentur, non modo excubias Urbicas & Stationes in Portis Moenibus ac Vallis diligenter disposuerunt, sed & pro maiore Urbis Defensione quingentos Pedites contraxerunt,

Praefecto

Nuptiae Duci Carnoviensis cum Eva Christina Würtembergica: Dynastia Trachenbergensis SCHAFFGOTSCHIANAM GENTEM pervenit.

Joh. Christiani Duxis Lygio-Brigenis nuptias celebrat Coloniz ad Svevum prid. Eid. Decemb. Stylo novo, quas huiusmodi Tetraſticho honoravit Simon Grunz:

In mortuorum Censum veniunt: Nicolaus Steinbergeri Redae Gymn. Wratisl. ab. Casp. Franck: & JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

JOHANNES A BRAUN: L. B. in Wartenberg & Bralin:

Præfecto iis constituto JOHANNES LANGENAV. Exitus illorum mortuum hic tandem fuit ut exactis post soluta Sæpèdia Passaviensibus (centum septuaginta tria florenorum millia est qui scribat) *ὁ αυτοκρατωρ* MATHIÆ FRATRI HUNGARIÆ REGI qui magnas & ipse Copias adduxerat, post multas Querelas, longasque & graves de Abdicacionis Conditionibus Disceptationes BOJEMIÆ quoque REGNUM traderet, pactis sibi inter alia quotannis quoad viveret ex Bojemie Vectigalibus trecenta numorum aureorum millia & Præfecturas Bardovicie, Brandisæ, Lifavie & Pelsavie una cum Arce Pragenfi in Vita retinendas. Ad eas vero Deliberationes cum Silesii quoque a CÆSARE atque Ordinibus Bojemie vocati essent, splendidissimam eo Legationem miserunt, cujus præcipue Duces: JOH. CHRISTIANUS Illustriss. Lignicensium & Brigenfium DUX: JOACHIMUS MALCZANIUS: & WEICKARDUS PROMNITIUS: Barones. Quibus alii quidam ex Equestri & Togato Ordine adjuncti: quos inter etiam Vir Clarissimus: Christophorus Hentscherus: JCtus: Reip. Wratisl. Syndicus & Ducatus Pro-Cancellarius. Hi a CÆSARE & MATHIA benigne auditi novo & memorabili Exemplo in ipsis Regni Comitibus MATHIAM REGEM: SILESIAE DUCEM adpellarunt: his tamen Legibus atque Conditionibus, tum ut CÆSAR eos sacramento, quo ipsi obstricti essent, liberaret atque absolveret, tum ut REX NOVUS de Religionis Libertate, de Privilegiis Confirmatione, denique de Reipublicæ Emendatione ante Inaugurationem ipsis caveret. Et illud quidem licet CÆSAR initio plane recusaret, deinde vero sub certis conditionibus & protestatione assentiretur, tandem tamen pure & absque conditione Diplomate super ea re confecto Homagii Remissionem fecit. Rebus ergo hunc in modum constitutis secunda *πεντηκοστή* Feria Inaugurationis MATHIÆ REGIS magna pompa & magnificentia peracta est, Diademate per Manus Cardinalis DITRICHSTEINII REGI imposito: Inaugurationi neque Dux Brunsvicensis, neque quisquam ex Legatis Imperii Principum, quorum aliqui paulo post a Dominis suis vocati fuerunt, interfuit. Peracta Inauguratione quendam ex nobili Klenoviorum Familia & alium præterea, Equestri Dignitate cohonestavit. Tunc Epulum more Majorum præbitum: cui præter Pontificis, Hispani & Magni Hærruræ Ducis Legatos & Episcopos quosdam Hungaros, & Duces duos Gallos adhibiti fuerunt CAROLUS ARCHIDUX: EPISCOPUS WRATISLAVIENSIS: & JOH. CHRISTIANUS: DUX LIGNICENSIS ET BRIGENSIS: Et CAROLUS quidem ARCHIDUX tum contracta cum Lignicensium Duce interiore familiaritate eum Annulo aureo, qui tribus florenorum millibus vulgo æstimatus, donavit.

Legati Silesiorum in BOHEMIAM:

qui MATHIAM REGEM: SILESIAE DUCEM adpellarunt:

MATHIÆ REGIS Wratislaviæ Adventus:

MATHIÆ REGIS cum ANNA: AUSTRIACA nuptiæ:

In mortuorum numerum veniunt: Wenz. Eckherab Eghofen: Joh. Ferfus: Canon. Wrat. Francisc. Virlingus: Archidiacon. Wrat. Carolus Greuser: Med. D. & Joach. Hoffmann: JCtus.

RUDOLPHUS II. IMP. mortuus:

Succedit MATHIAS: HUNG. & BOH. REX: omnium Votis RQM. IMP.

Rebus in Boemia constitutis sub Finem Augusti Praga digressus, Lusatos primum inde Silesios fidelitatis Juramento sibi obstrinxit: WRATISLAVIÆ quidem XV. Kal. Octobr. a Principibus atque Ordinibus Silesiæ, ipsaque adeo hujus metropoli eo Splendore & Apparatu, ea Magnificentiâ & pompa exceptus & habitus: ut similem Silesia vix viderit & quam adeo in Breslographia nostra plenius descriptam Lectori exhibere voluimus.

Ineunte Decembri MATHIAS Viennæ cum Serenissima Principe ANNA: AUGUSTÆ MEMORIÆ FERDINANDI ARCHIDUCIS TYROLENSIS FILIA: solemnes nuptias celebravit, splendidis & luculentis Muneribus a totius Germaniæ Legatis donatus: sique annum pænetrotum latus transegit: Etsi non tamen sine mixtura aliqua tristium ex Transylvania nuntiatorum.

E vivis hoc anno excefferunt (1) VI. Kal. Mart. Wenceslaus Eckherus ab Eghofen: Pilsnensis: Eques Bojemus: S. C. R. M. supremus per Silesiam Vectigalium Præfectus, Vir eruditus ac Poëta Elegans: (2) ipso Parasceves die Joh. Ferfus: Wratisl. Theol. Philosoph. ac Medicinæ Doctor. Ecclesiæ Cathedralis in Patria Canonicus: Vir Ingenio præditus admirando: & omni scientiarum Genere instructus: (3) VI. Non. Maji Franciscus Virlingus: qui Præceptore Philippo Breslea sonuit fidus in Urbe docens: Ecclesiæ quippe Magdaleneæ Archidiaconus: (4) XI. Kal. Octobr. Carolus Greuserus: Wratislaviensis: Med. D. Poliater in laudatissima Patria sua, magni Cratonis ex Sorore Nepos. (5) XI. Kal. Decembr. Joachimus Hoffmannus: Vir Nobilis, JCtus & Poëta Laureatus: & Practicus in Rep. Wratislaviensi felicissimus, cum fuisset aliquot annis Cancellarius Wartembergensis. Amico desideratissimo elegia doctissima parentatum voluit Casp. Cünradus.

Anno CHRISTI 1612.

RUDOLPHUS II. IMP. cum annos LV. & menses VI. vixisset, & XXXVII. imperasset, Viribus Corporis jam inclinantibus IV. Eid. Januarii ad metam Mortalitatæ omnibus constitutam & ipse animose decurrit. Et ut fuerat in Vita modestus & placidus, sic in morte sua non dissimilis summa Tranquillitate decessit, Exitum prorsus placidum sortitus, qualem olim AUGUSTUS CÆSAR optavit & habuit. Princeps Rebus & Pace & Bello, etsi per Legatos duntaxat administrato Inclytissimus, idemque felicissimus, nisi ad ultimum, Oia Ejus, Fraterna turbassent odia: quæ & mortem ipsi accelerasse credita fuerunt. MATHIAS REX sub finem Januarii Pragæ, sollemnibus Exequiis in aliud Tempus dilatis. Novo Cæsari creando cum ad Comitæ Francofurtum ab Archi-Episcopo Moguntino in Majum Mensem indicta Septem Viri convenissent, post habitas Consultationes III. Non. Junii ille ipse MATHIAS HUNGARIÆ ET BOHEMIÆ REX unanimis omnium Votis IMPERATOR renunciatur, ac pauculis diebus interjectis celebri pompa inauguratus fuit, Anna simul Conjuge Diademate Augustali redimita. Pragæ inde reversus Funus RUDOLPHI sollemni Apparatu transferri atque in Templo Cathedrali sepulcro includi jussit, ipse illi Celebritati una cum ARCHIDUCE MAXIMILIANO & Ambrosio Spinola assistens.

IX. TABULÆ

IX.
TABULÆ GENEALOGICÆ
SERENISSIMÆ GENTIS LOTHARINGICÆ:
ET
CELSISSIMÆ LICHTENSTEINENSIS:
LOBKOVVITZIÆ

AC
AURSBERGICÆ FAMILIÆ:
EX MONUMENTIS FIDE DIGNISSIMIS:

QVARUM
LOTHARINGICA: DUCATUM SUPERIORIS SILESIE
TESSINENSEM:

LICHTENSTEINENSIS: DUCATUS SILESIE SUPERIORIS
OPPAVIENSEM ET CARNOVIENSEM:

LOBKOWITZIA: DUCATUM SILESIE INFERIORIS
SAGANENSEM:

AURSBERGICA: DUCATUM SILESIE INFERIORIS
MONSTERBERGENSEM HABET:

PRÆMITTUNTUR TABULA I. ACCESSIONES QUÆDAM AD
HISTORIAM GENEALOGICAM DUCUM SILESIE
PIASTEORUM

TOMO I. SCRIPTORUM NOSTRORUM INSERTAM

LOCUTIONES QUAE IN HOC LIBRO
PRIMUM PRIMUM PRIMUM PRIMUM

IX
TABULA GENEALOGICA
GENUS LICHENINAE
CELSSIMA LICHENINAE
LOKOWITZ

AD
TABULA GENEALOGICA FAMILIAE
EX MONUMENTIS RIDE DICISSIMIS

LOTHARINCA DUCATUM SUPERIORIS
LICHTENSTEIN DUCATUM SUPERIORIS
OPAVENSEM ET CARNOVIENSEM
LOKOWITZ DUCATUM SILESIAE INFERIORIS
SAGANIENSEM

ARRSBERG DUCATUM SILESIAE INFERIORIS
MONTE LICHENINAE HABET
HISTORIAM GENEALOGICAM DUCUM SILESIAE
PIASTORUM
TOMUS I. CRISTOPHORUM NOSTRORUM INSERTAM

LOCUTIONES QUAE IN HOC LIBRO
PRIMUM PRIMUM PRIMUM PRIMUM
(6)

Accessiones quasdam ad Historiam Ducum Silesiæ Piaſteorum Tomo I. Scriptorum noſtrorum inſertam

ſilens.

Ad Tab. II. Genealog. No. 6.

HENRICUM III. Haredem Regni Poloniæ: Ducem Zleſiæ: Dmnum Glogovie & Poznanie: an. 1309. 9. Decembr. defunctum, filios quinque reliquiſſe Diplomatis imprimis XCV. Spec. C. noſtri D. Teſtimonio dixi, eandem affirmat Sententiam Tomo hoc II. coævi Archi-Diaconi Gneznensis brevior Chronica Cracoviæ his verbis:

„Item anno MCCCIX. obiit idem DUX HENRICUS: dimiſſis quinque Filiis: videlicet: HENRICO: CUNRADO: JOHANNE: BOLESLAO & PRZEMISLONE.

No. 27.

ANNAM: HENRICI V. cogn. Ferrei: Ducis Zleſiæ: Dni Glogovie: Conjugem: Wankonis Ducis Maſovix: Dmni Plocenſis F. dixi: duplici quidem Argumento perſuaſus:

a.) Inter Ducatus Maſovix Litteras Communes, in Archivio Regio Cracoviensis extantes, de quibus nos Stanislai Lubiensky & Mathix Lubiensky Inventarium MSum certiores reddit, occurrunt BOLEZLAI: DUCIS MASOVIE: DMNI PLOCENSIS, Litteræ, an. 1349. d. 21. Octobr. in Wiſkithy editæ, quibus mediante Domino Alberto Episcopo Poznaniensi concedit ad Vitam Domine Elyzabeth: Mariſuz Civitatem Wyſogrod, cum toto ſuo diſtrictu certis Limitibus in eodem Privilegio circumſcriptis: item ratione ſeptingentorum viginti marcarum in Dotem DUCI ZAGANENSI cum SUA SORORE ANNA: per eandem matrem expoſitam, eidem inſcribit certas villas in Diſtrictu Goſtinenſi ſitas: unde Ducis Maſovix Bolezlai Sororem Annam, Duci Saganenſi in matrimonium collocatam fuiſſe eluceſcit:

β.) Dlugoffus Autor eſt Lib. IX. ad an. 1351. Boleslaum Ducem in Expeditione in Lithuanos obiiſſe: „abſumptus eſt ex vita in ea Expeditione XIII. Kalend. Septembris (d. 20. Auguſti) „BOLEZLAUS: MAZOVIE & PLOCENSIS DUX: FILIUS „VANKONIS: & in Eccleſiam Plocenſem relatus, illic ſepultus. „ Is cum nec fratrem nec Liberos relinqueret, (vid. Tab. Genealogicam Ducum Maſovix Tom. I. Scriptorum noſtrorum p. 381.) excluſis agnatis Ducatum Plocenſem ad Annam Sororem, Ejusdemque Maritum HENRICUM V. Ducem Sileſiæ Saganenſem tranſire paſſus eſt CAROLUS IV. Rom. Imp. Bohemiæ Rex, eo Jure Domini uſus, quod Regibus Bohemiæ in Regnum Poloniæ comperit, ſi a Transactione Trencinenſi receſſerint Poloniæ Reges, uti (a) Fraustadienſem Terram an. 1343. occupans Caſimirus III. Rex Poloniæ meruit: (adde quæ cumulatiuſ Theſin hanc affirmant Argumenta ex ipſis Scriptoribus Polonis deſumpta, Tomo I. Scriptorum noſtrorum pag. 258.) Hinc CAROLI IV. IMP. & BOH. REGIS, quem in Italiam proficiſcentem comitabatur HENRICUS V. DUX SAGANENSIS: ſeſe Vaſallum ratione Ducatus Plocenſis hoc Diplomate conſeſſus eſt: quod omnem Rei geſtæ Seriẽm cumulatiuſ exponit:

„Nos HENRICUS: DEI GRACIA: DUX GLOGOVIE ET DMNUS SAGANENSIS: notum facimus tenore preſentium univerſis: quod quia Sereniſſimus „ac Invictiſſimus Princeps & Dmnuſ: Dmnuſ KAROLUS: Romanorum Imperator „ſemper Auguſtus: & Boemiæ Rex: Dmnuſ noſter generoſus: nobis nec non ILLU- „STRI DMNE ANNE: CONTHORALI NRE LEGITIME: heredibus & „Succelloribus nr̄is: DUCATUM PLOCENSEM qui per mortem ILLUSTRIS PRNCI-

(a) Vid. Schiokfuſſi Chronicon Sileſiæ Lib. I. Cap. XXIX. pag. 72.

„PRINCIPIS DMNI BOLKONIS; OLIM DUCIS IBIDEM: SOCERI NOSTRI
 „DILECTI: vacavit & ad Coronam Regni Boëmie noster devolutus, de singulari
 „sue Majestatis Gracia cum suis Dominis & Pertinentiis omnibusque liberaliter con-
 „ferendum, prout in litteris Ejus Regalibus desuper editis plenius & lucidius est expre-
 „sum: Ideo Animo deliberato & nostrorum fidelium accedente Consilio, suscepto
 „prefato Ducatu sive Principatu in feodum insigni, dicto Dmno nro Regi, heredibus
 „& successoribus suis Regibus Boëmie & Corone Regni Ejusdem in perpetuum fide-
 „litatis, Homagii, Obedientie ac Subjectionis solite prestitimus & prestamus virtute
 „presentium Corporalia Jura. Promittimus etiam pro nobis, heredibus ac Suc-
 „cessoribus nris, Regibus Boëmie & Ejusdem Regni Corone fideliter assistere & parere
 „& obedire, sicut Valli Principes naturalibus & ordinariis suis Dominis absuntur ex
 „debito obligari. Presentium sub nro Sigillo Testimonio Litterarum: Datum Pier-
 „nis anno DMNI MCC. LI. in Vigilia Nativitatis B. M. V. Gloriosè. *quod T. m. m. m.*

Jus vero illud Regis Bohemie in Ducatum Mazoviz & Plocensem quod attinet,
 duplex illud fuisse constat:

(1) Hereditarium in Regnum Poloniz universum, cum Venceslaus IV. Cogno-
 mine Bonus: BOHEMIE REX: an. 1300, RIXAM sive ELISABETHEN: Fi-
 liam olim Przemislai Polonorum Regis, VERAM AC UNICAM POLONIE
 REGNI HEREDEM: (quæ non mea, sed ipsius Dlugosii Verba sunt Lib. IX. pr.
 ad an. 1360) duceret: & Nuptiis hujusmodi rite peractis OMNIUM TERRARUM
 REGNO POLONIE SUBJECTARUM PLENAM NANCISCERETUR
 POSSESSIONEM: uti l. c. iterum Dlugosius, postquam altera Vice RIXAM sive
 ELISABETHEN FILIAM OLIM PRZEMISLAI REGIS POLONIE: EJUS-
 DEM REGNI POLONIE UNICAM HEREDEM dixisset. Itaque Prælato-
 rum & Procerum Regni Poloniz Consensu, connubio hoc Bohemia Rex FELIX
 JUSTUMQUE IMPERIUM REGNI POLONIE adeptus est, uti l. c. ipse testa-
 tur Dlugosius: Successit ergo Patri an. 1305 IX. Kal. Julii defuncto, VVENCES-
 LAUS V. FILIUS, tam in Bohemia quam Poloniz Regno Hares, cumque hic ex-
 peditionem in VVladislaum Lothicum Cujaviz Ducem rebellem parans, an. 1306. d. 3.
 Aug. Olomucii interemptus esset, post RUDOLPHUM AUSTRIE & * HENRI-
 CUM CARINTHIE Ducem, Johannes: Comes Luxemburgicus: ELISABETHÆ
 Sororis Annæ Maritus: quam Henricus Carinthius, VVenceslai IV. Bohemia & Polo-
 niz Regis Filiam natu majorem duxerat, in Bohemia & Poloniz Regnum optimo Ju-
 re successit. Et Albertus quidem I. Rom. Imp. VVenceslaum V. Bohemia & Poloniz
 Regem Norimbergæ an. 1305. XV. Kal. Septembris a Banno Imperiali egregio absol-
 vens ** Diplomate, Successores Ejus plus una vice conjunctim BOHEMIE ET PO-
 LONIE REGES vocat, vinculo itaque hereditario Regna hæc unita esse indicans:
 præterea „coram Johanne XXII. P. R. & Consistorio Apostolico Avinione an. 1319. agen-
 „te, VVladizlaus Lothicus Cujaviz Dux dubium Regis Bohemia in Poloniz Regnum
 „Jus reddere ausus, Decretum pro obrinenda Corona nullo modo impetrare potuit,
 „P. R. se hoc concessio Injuriam molestam Regi Bohemia inferre agnoscentem, Dlu-
 „gosio Auctore: imo cum Casimirus III. postea Poloniz Rex an. 1335. Trencinium Le-
 „gatos mitteret, pro restituenda inter Bohemiam Poloniamque Pace, hi Transactione
 ex Voto confecta (vid. Dipl. I. C. Silesia D. Tom. I. p. 774.) in festo B. Bartholomæi
 Apostoli ipsi consentitur:

„Johannem Bohemie Regem & illustrem Dominum Carolum Primiogenitum
 „Ejus Marchionem Moravie pro se & suis heredibus sponte ac libere renunciassent
 „OMNI JURI ACTIONI EXCEPTIONI PROPRIETATI DOMINIO ET
 „TITULO REGNI POLONIE EIS IN EO COMPETENTIBUS:

Ita

* Et hunc, Regis Poloniz Jus & nomen ob Conjugem Annam, Venceslai IV. Bohemia & Poloniz Regis Filiam natu majorem habuisse Diploma testatur apud Balbinum Miscell. Histor. Dec. I. Lib. VIII. volum. I. Epist. XXVII.

** Apud Goldastum in Appendice Documentorum no. XXVI.

Ita Poloniæ Procères de Jure Regis Bohemiæ & Successorum in Regnum Poloniæ locuti sunt: simpliciter nempe, & pure, de Jure & Titulo, in Regnum Poloniæ ipsis competentibus: quare summus ille Polyhistor C. S. Schurzweishius Disputat. Historica XIX. Lemmata Historica ad Silesiam pertinentia explicans §. 23. hæc addidit optime: „Casimirus assensu Regni Procèrum Juri suo in Silesiam renunciavit, pactoque remisit Jus, & callidam animosumque Regem Johannem ad accipiendam approbandamque Conditionem Poloniæ utilem persuasit & inflexit, ut vicissim omni Jure cederet, quod in quantum Bohemiæ Rex in Poloniā habebat, propter Connubium „RICHSE Wenceslao Bohemorum Regi nuptæ, quæ insignem Poloniæ Partem ipsi in Dorem attulit, quam inita hac pactio pro Silesia libenter & consulto dimisit. „Quod dissimulant Scriptores Polonici & hujus rei causa arguuntur merito, & tacentes „urgeri, negantes refelli convincique possunt, quia non libri solum sed publica quoque „actorum Documenta suppetunt, quæ dictis fidem afferant, Cessionemque confirmant. „Dubravius Auctor est, Polonos Pacem quadragies mille aureum numum summa redemisse, quod & in Annalibus five originibus Wratislaviensibus Mstis affirmat Franciscus Faber vulgo Kockritz. Agnovit ergo hoc Regis Bohemiæ JOHANNIS in Poloniā Jus hæreditarium.

2. Wenceslaus five Wanko: Dux Mazoviæ & Dominus Plocensis, & Rege ipso in Poloniā an. 1329. adveniente, cum Virtutem Ejus Bellicam pertimesceret, Mazoviam antea Provinciam non Feudum Regni, sponte tamen ac libere resignavit, & Vassallus Regis factus est, uti Diplomata testantur sequentia:

Nos Wenceslaus DEI GRACIA Dux Mazovie & Dmns Plocensis: constare volumus renore presentium universis: quod nos post habitos inter Magnificum Principem Dmum Johannem Bohemie & Polonie Regem ac Luxemburgensem Comitem: DOMINUM & affinem NOSTRUM charissimum ex una & nos parte ex altera varios anfractus & discordias, Status & Honoris nri commodum attendentes, de Consilio & Faveore Amicorum & fidelium nrorum nomine concordavimus in hunc modum: quod videlicet, nos, heredes & successores nostri predicti Terram nram Mazoviensem hereditariam, & ex Gentilium Manibus ereptam, sicut ad nos deducta est penitus liberam, & a nullo unquam Imperatore aut etiam Rege in feudum prius receptam, cum Castris nris Ploczick, Wyseherahdo, & Cosnick, Civitatibus & Villis locatis meis, aut circa ea locandis, Nobilibus, Baronibus, Militibus, Vassallis & Hominibus talis ac ceteris omnibus & singulis pertinentiis suis & appendiis, in quibuscunque consistant, aut quocunque censeantur nomine, ac bonis aliis quæ nunc possidemus vel imposterum possidebimus, titulo sub quocunque, Eis Regi Heredibus & successoribus suis, sponte & libere ex Causa subscripta resignare, ac eam seu ea, ab ipsis Rege, Heredibus, & successoribus suis Boemie Regibus & Polonie in feudum perpetuis data presentium in antea Temporibus, prestitio per nos, heredes & successores nros fidelitatis debite homagio & corporali nihilominus Juramento recipere & habere, dictisque Regi, Heredibus & Successoribus suis, ad requisitionem eorundem de bonis supradictis parere & intendere tanquam VERIS NOSTRIS DOMINIS, ipsisque serviendo juvare, contra quemlibet Mundi Principem, vel hominem fideliter, pro totis nris Viribus teneamur. Promittentes omnia & singula supradicta, bona fide, dolo & fraude quibuslibet exclusis firmiter & inviolabiliter conservare, nec contra ea, vel eorum aliqua, Jure vel facto, ullo unquam Casu vel Tempore facere, vel venire: Renunciantes expresse in omnibus his Exceptioni doli mali, in factum actioni, Beneficio Restitutionis in Integrum, Constitutioni & Consuetudini, quibuslibet omnibus Literis Apostolicis, & aliis quibuscunque nobis concessis vel concedendis, omnique Juris tam Canonici quam Civilis Auxilio, quo vel quibus contra premissa, vel eorum aliquod nobis, heredibus & successoribus nris prefatis quocunque Tempore vel modo posset in aliquo suffragium generari. Imo & si fortasse (quod DEUS avertat) Nos Ipsi, heredes & Successores nostri predicti, contra dicta vel eorum aliquod, modo aliquo aut Tempore exceßerimus, volumus ex tunc prout ex nunc, omnia & singula bona nra quecunque habuimus, ut predicatur, ipso facto fore perdita & ad ipsos Regem, Heredes & Successores suos legitime & rationabiliter devoluta: Testes sunt Illustris Princeps Dmns Bolko: Dux Falckenbergenfis: Venerabilis in CHRISTO Pater Dmns Florianus Episcopus: Andreas Sub-Camerarius & Johannes Dapifer Plocensis,

sis, quorum sigilla una cum nro presentibus sunt appensa. Et quia plura inter fideles nros Sigilla non invenimus: Spectabiles & Nobiles Viros Jostidum de Liningen: & Henricum de Wilnov: Comites: Ulricum Dmum in Hanav: Petrum de Rosenberg: & Henricum de Lipa Testes ad premissa invocavimus, qui etiam ad preces nras sigilla sua appendi fecerunt, in Testimonium & Cautelam omnium Premissorum. Datum in Ploczk Anno DMNI M. CCC. XXIX. IV. feria post Dominicam: Oculi mei semper.

Nos Wenceslaus DEI GRACIA Dux Mazovie & Dmns Plocensis: notum fore volumus universis, quibus presentes exhibite fuerint, quod quia nos ob specialis amoris affectum quem erga Magnifici Principis Dmni Johannis: Bohemie & Polonie Regis ac Comitis Lucemburgensis: DOMINI & affinis NOSTRI KARISSIMI: gerimus Celsitudinem, & Statum nrum inantea pacificum, Princeps suus ac Regnorum suorum Bohemie & Polonie fore decrevimus, Terram nram Boridiciensem & Dominatum Plocensem cum Castris nris Ploczko, Wyseherahdo & Costnick, Civitatibus quoque, oppidis, Villis, & prediis locatis per nos, aut locandis, cum Nobilibus, Baronibus, Vasallis, & hominibus, ad ipsas aut ipsa spectantibus, cum pertinentiis suis ac aliis bonis universis, quas, & que nos omnia possidemus vel imposterum quocunque possidebimus Titulo, nostro, heredum & successorum nostrorum Ducum Mazovien- sium & Dmorum Plocensium nomine in Regis ipsius sponte & libere designantes manibus, ab ipso in feudum recepimus, & facto per nos debite fidelitatis Homagio, pre- stito per nos prius corporali nihilominus Juramento, ipsi Regi, Heredibus & Successoribus suis, tanquam veris Dominis nostris, velut Princeps & fidelis suus & Regnorum suorum Bohemie & Polonie prefatorum, promissimus parere & intendere, ac servire, fideliter pro Viribus de eisdem & contra quemlibet Principem & hominem efficaciter juvare: Harum Testimonio Litterarum, quas Sigillo Majori nostro communiri fecimus: Datum in Ploczk Anno DOMINI M. CCC. XXIX. quarta feria, post Domini- cam: Oculi mei semper.

Nos Wenceslaus DEI GRACIA Dux Mazovie & Dmns Plocensis: ad universum tenore presentium ducimus notitiam, quod licet nos Principi Magnifico Dmno Johanni Bohemie ac Polonie Regi: ac Comiti Lucemburgensi: Domino & Affinino- stro Charissimo, debitum fidelitatis obsequium & adiutorium, contra quemlibet de mundo hominem teneamur prestare, specialiter tamen & nominatim Regi Eidem ac Heredibus & Successoribus suis bona fide, absque refragatione qualibet totis nostris Vi- ribus presencialiter assistere contra Dmum Wlatislaum: Regem Kracovie: Terras: Homines & Adjuutores suos quoslibet, omni loco & Tempore, Vita nobis Comite, fi- deliter & efficaciter volumus & tenemur Consiliis & auxiliis opportunis: Harum, quas Sigillo nostro Majori communivimus Testimonio Litterarum: Datum in Ploczk: An- no DOMINI M. CCC. XXIX. feria IV. post Dominicam Oculi mei semper.

Wenceslaum hunc an. 1330. vita defunctum Lib. IX. ad annum hunc testatur Dlugossus: „XVI. Kalend. Julii Wenceslaus alias Wanko: filius Junior Boleslai Masoviae „Ducis ex Bohemia susceptus, crudelis & severus in Milites & subditos, in Vischegrad „moritur, & in Plocensi ecclesia sepelitur, filium unicum BOLEZLAUM, quem ex „filia Gedimini Lithuaniae Ducis suscepit, relinquit. „ Itaque Boleslaus hic Patris Successor non solum se Bohemiae & Poloniae Regis Johannis Vasallum, verum etiam CAROLI Primogeniti Ejus professus est sequentibus Litteris:

Nos Boleslaus DEI GRACIA Dux Mazovie & Dmns Plocensis: recognoscimus pro nobis & nris heredibus tenore presentium & successoribus universis: quod ad requisitum & mandatum Serenissimi Principis & Dmni nri Karissimi: DMNI REGIS BOHEMIE nobis presentibus litteris factum Magnifico Principi DMNO KAROLO: ipsius Dmni Regis Primogenito: Marchioni Moravie: Consanguineo nro Karissimo & suis heredibus & successoribus fecimus & presentibus facimus promissum, bona & sin- cera nostra fide in eum Casum, si (quod absit) predictum Dmnum nrum Regem Bo- hemie decedere contigerit ab hac Vita, ex tunc ipsum Dmnum KAROLUM & non alium ratione primogeniture sue, vel eo non exstante, heredes & Successores suos pro Dominis nostris legitimis & naturalibus habere volumus & debemus, Eisque ex tunc Homagium fidelitatis prestare solitum & consuetum; harum nostrarum Testimonio Littera-

Litterarum, quibus nostrum Sigillum duximus appendendum. Actum & Datum Poznaniae in Crastino S. Michaelis Archangeli sub anno DOMINI M. CCC. XLI.

Mortuo deinceps, exacto abhinc decennio, Boleslao, ut superius dixi, Anna soror superstes, Uxor Henrici V. Ducis Silesiae Glogoviensis, CAROLUM IV. IMP. in Italiam proficiscentem comitantis, Diplomate Imper. antea allato, una cum Marito Ducatum Plocensem sive Masoviae, feudi vacui ad Bohemiae Regnum devoluti nomine eodem anno 1351. obtinuit: cum vero an. 1356. in die BB. Philippi & Jacobi Apostolorum Pragae Casimirus III. Pol. Rex Terram Byezinensem & Cruciburgensem CAROLO IV. IMP. tanquam Bohemiae Regi redderet, ipsumque & Bolconem II. Ducem Svidnieensem ab omnibus Debitis absolveret, omni Juri in Ducatum Mazoviae & Plocensem sibi competenti CAROLUS IV. renunciavit: vid. Diploma apud Goldastum in append. Documentorum No. XLI.

Ad Tab. II. No. 36.

Johanni I. Duci Silesiae Saganensi tres filias fuisse probavi: HEDWIGEN: Bernardi VI. Pr. Anhaltini: MARGARETHAM: Henrici Ducis Brunsuicensis: & ANNAM: Alberti Com. Ruppiniensis Conjugem: quartam nunc addimus: SCHOLASTICAM: nomine Matrem referentem, quam Henelius in Annalibus Silesiae hoc Volumine editis ad annum 1439. CAESARIS aulam secutam, & Virginem mortuam fuisse affirmat.

Ad Tab. VI. Genealog. No. 8.

Wladislai Ducis Silesiae Opoliensis Conjugem ZUSANNAM dixi, Testimonio Diplomatis Cœnobio Ord. Cisterc. a Marito an. 1258. d. 21. Octobr. concessi, sed an una eademque cum Euphemia Przemislai Ducis Poznanienfis & Califfienfis Sorore fuerit, quam Wladislaus Dux Opoliensis Dlugoslo Auctore duxisse scribatur, dubitavi: omnem vero hanc dubitationem sustulit Boguphali Episcopi Poznanienfis Chronicon cum Continuatione Baczkonis Custodis Poznanienfis cœvvi, hoc Volumine editum, quod ad an. 1251. Przemislaum hunc, Poloniarum Ducem, Sororem suam ESENNAM, id est: SUSANNAM: Wladislao Duci de Opol. in Uxorem dedisse testatur.

Ad Tab. Ejusdem Genealog. No. II.

KAZIMIRUM Ducem Silesiae Bythomiensem, non an. 1306. ut Annales nostri, sed an. demum 1312. VI. Id. Martii obiisse affirmat, Archi-Diaconi Gneznenfis cœvvi brevior Chronica Cracoviae hoc Volumine.

*
Tab. Genealog. Germanica quae Duces Monsterbergenses & Olsnenses sistit, Henelii Chronico Monsterbergensi Tomo I. praefixa, pag. 120. SERENISSIMI PRINCIPIS: CHRISTIANI ULRICI: DUCIS WURTEMBERGICI: TECCENSIS AC IN SILESIA OLSNENSIS Liberos hos esse superstites scias:

1. ULRICAM LUDOVICAM: nat. 1715. 21. Maji.

2. CAROLUM CHRISTIANUM ERDMANNUM: nat. 1716. 26. Oct.

3. WILHELMINAM PHILIPPINAM: nat. 1719. 10. Nov.

4. FRANCISCAM CHARLOTTEN JACOBINAM: nat. 1724. 1. Jun.

5. FRIDERICAM JOHANNAM: nat. 1725. 17. Oct.

Inde pag. 106.

Ursulam: Alberti Achillis Elect. Brandenb. Filiam, alteram HENRICI SENIORIS: S. R. I. PRINC. ET DUCIS MONSTERBERGENSIS Conjugem: an. 1508. d. 25. Nov. defunctam, in Cœnobio S. Clarae Wratislaviae sepultam dixi, Lapide Teste, translatos vero Glacium fuisse Cineres, sequentis Inscriptio in Templo Parochiano ibidem obviat affirmat:

SUB HOC MONUMENTO SEPULTA JACET ILLUSTRIS
OMNIQUE LAUDE DIGNISSIMA PNCERS AC DNA DNA UR-
SULA: PNCIPIS ALBERTI: MARCH. BRANDENB. ELECT. F.
CONJUX ILLUSTR. PR. AC DNI DNI HENRICI SENIORIS: DU-
CIS

CIS MONSTERBERGENSIS: IN SILESIA OLSNENSIS: COMITIS GLACENSIS: &c. QUE SINGULARI PIETATE AC VITE SANCTIMONIA ET INTEGRITATE PEDITA: OMNIBUSQUE VIRTUTIBUS EXORNATISS. EXISTENS OBIT ANNO DMNI MCCCCVIII. IN DIE S. CATHERINÆ: QUE FUIT D. XXV. NOVEMBR. ET IN MONASTERIO VIRGINUM S. CLARE IN AMBULACRO SEPULTA FUIT. &c.

Ibidem pag. 118.

SALOMEAM: Henrici II. Ducis Monsterbergensis & Olsnensis Filiam, Georgio: Comiti de Thurn nuptam, Goritii sepultam dixi, verum ex „Oratione in Funere Illustrissimæ & Excellentiss. Principis & Dnæ Dnæ SALOMEÆ: Ducis Munsterbergi & Olseni: in Silesia: &c. edita Veneriis apud Vincenium Valgysium an. 1568. 4. Autore Mario Pictorio: Utinensi: cognoscere licuit, in oppidum S. Crucis translata, splendidissimoque Mausoleo illatam fuisse, Cujus hæc Inscriptiones:

I.

SALOMEÆ: HENRICI FILIÆ
DUCI MUNSTERBERGI ATQUE OLSSENI IN SILESIA:

Longe Excellentissimæ atque Illustrissimæ Principi:

Comiti Glacii: Comiti & L. B. a Turri & S. Cruce:

Domina Lipnici & Teutschenbrodt: Matrona humanis pariter & divinis dotibus ornatissimæ: Cujus præclara Corporis & Animi Ornamenta tota Provincia laudando comprobavit: Georgius Francisci F. Turrianus Comes: Conjugi Optimæ ac Bene merenti: cum qua conjunctissime vixit Annis VII. D. II. Horis VI. Eodem Amoris Impulsu quo viventem profecutus est post Obitum, Honoris Pietatisque Causa vix consolabili Dolore confectus MAUSOLEUM HOC F. C.

Abstessit Patavii XIV. Kal. Junii M. D. LXVII.

Annos Nata XXVII. Menses I. Dies X. Horas VI. &c.

II.

GEORGIUS FRANCISCI F.

Illustriss. Comes & L. B. a Turri & S. Cruce:

Dnus Lipnici & Teutschenbrodti: Inclyti Ducatus Carniolæ & Marchionatus Slavoniæ: perpetuus Hereditariusque aula Præfectus: qui vixit annos

M. D. H. libi & SALOMEÆ: Uxori dulcissima & Incomparabili: HENRICO-que & MARGARETHÆ Communibus Liberis, vivens, volensque M. H. P. C.

Obiit Anno Salutis

III.

HENRICO FILIO:

ORTO ANNO SALUTIS M. D. LXI.

X. Kal. Octobr. ac eodemmet anno: Pridie Kal. Decembris erepto: Francisci F.

GEORGIUS de la Torre:

Pater afflictissimus:

Doloris miserum Solacium Dulcissimæ Ejus Memoriz

M. H. P. C.

IV.

MARGARETHÆ FILIÆ:

Altero quo nata est anno vitæ defunctæ, nunc in Cœlestium Virginum Cœtu Degenti Georgius de Turre: Pater: Francisci F. ob immaturum Ejus Interitum profundis Lacrymis P. C.

Orta est anno M. D. LXV. V. Id. Novemb.

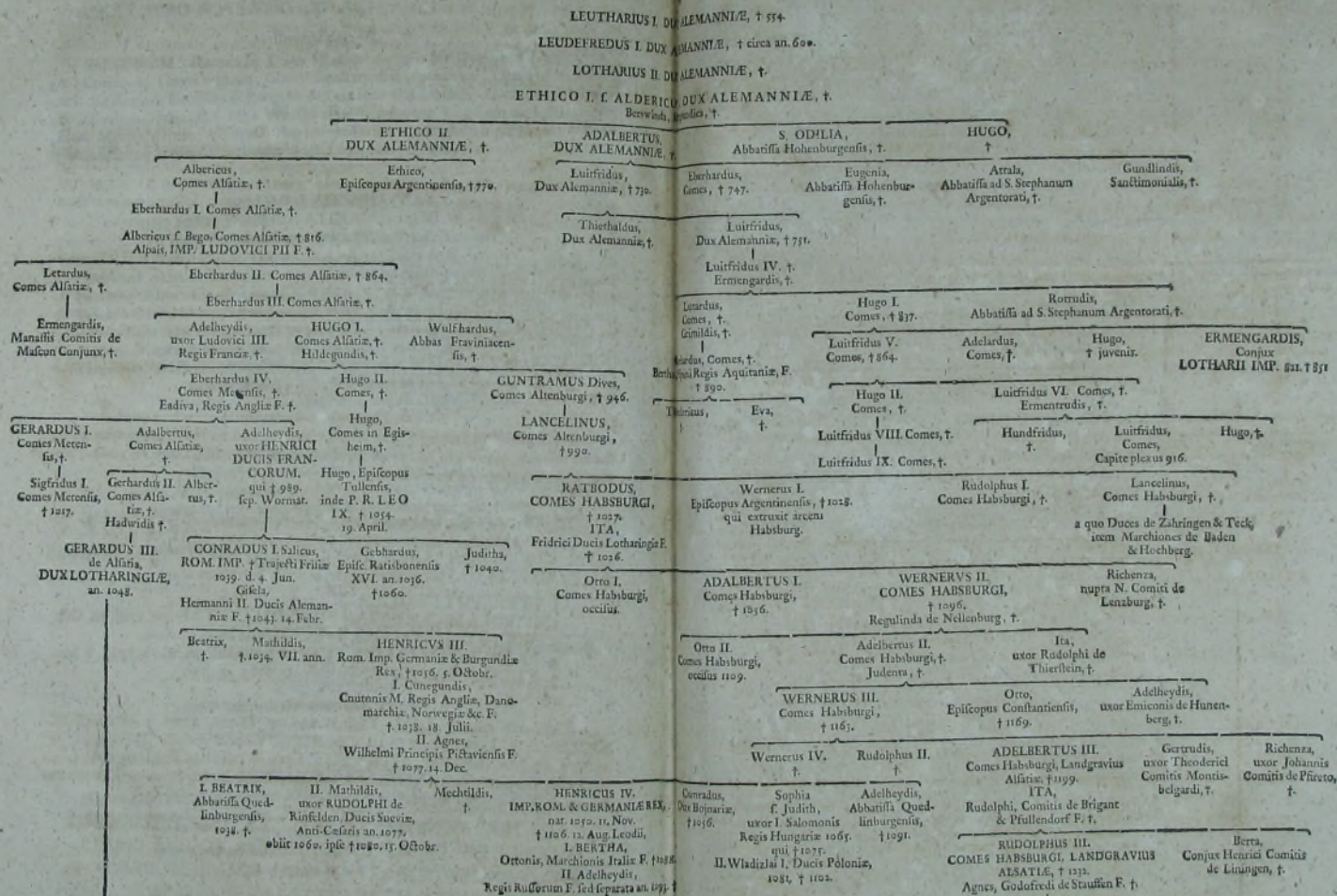
Obiit anno M. D. LXVI. Kal. Febr.

II. SERE.

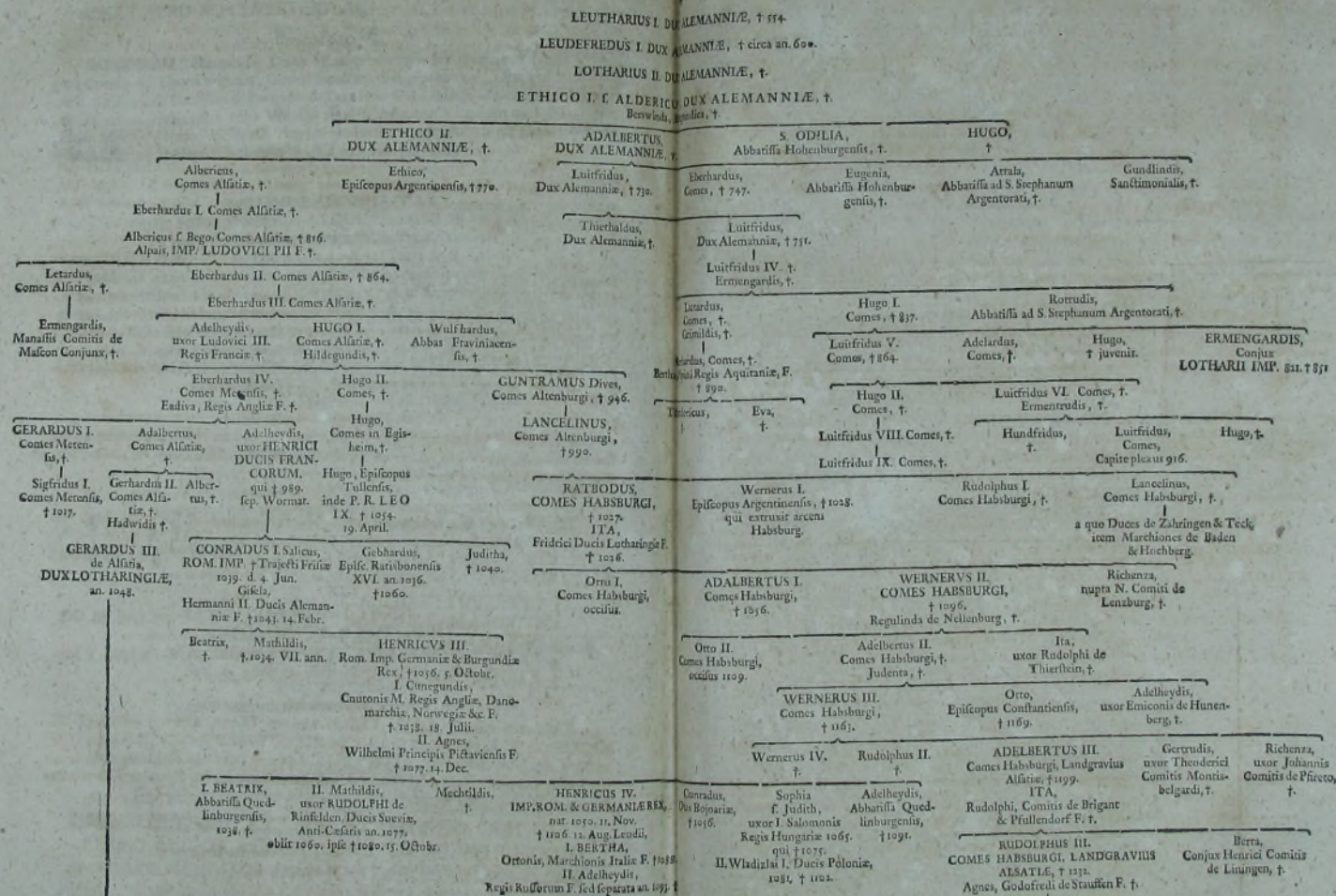
STERNESSE GEN
GENE TUNE SUPERIORIS
TABULA

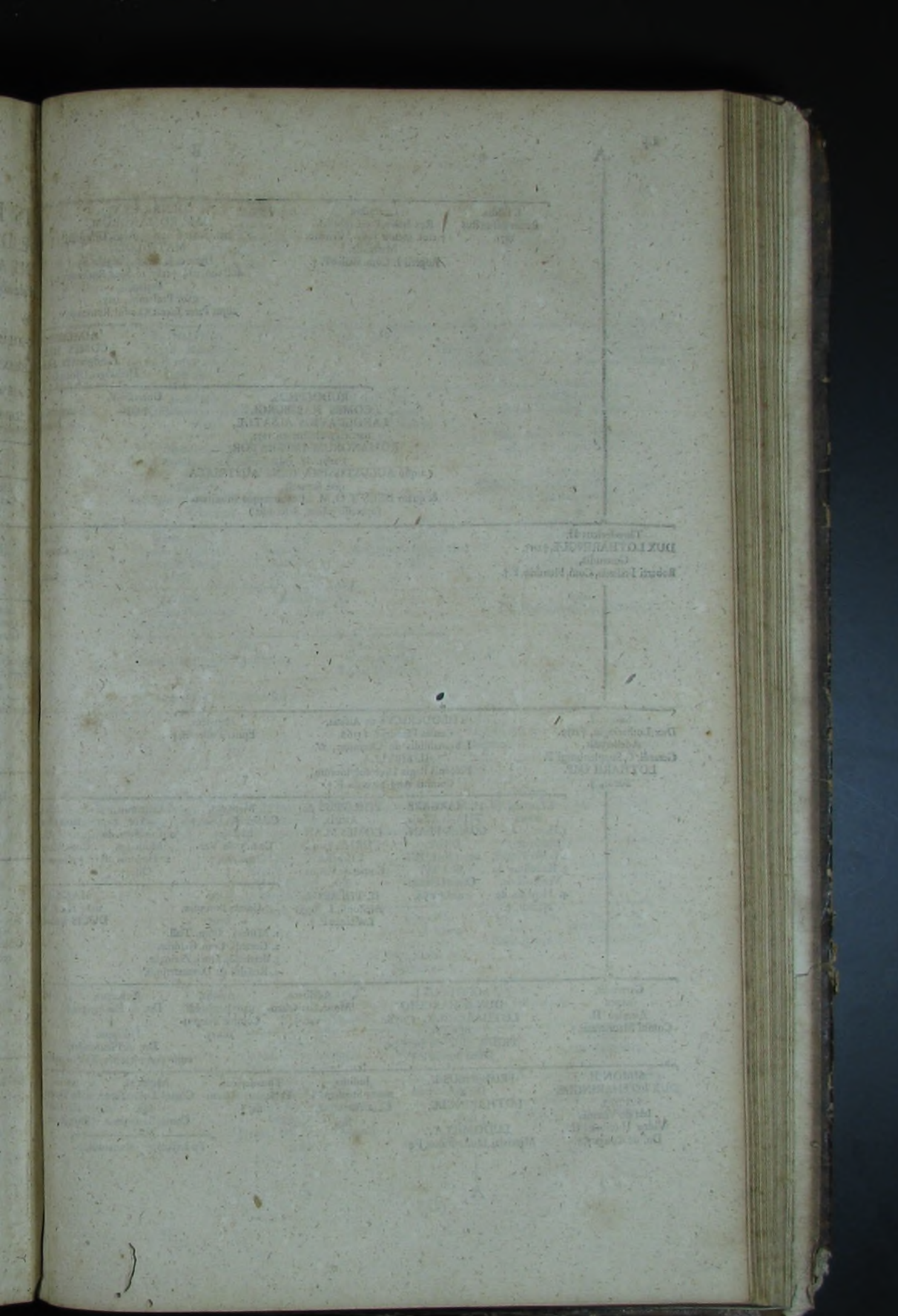
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

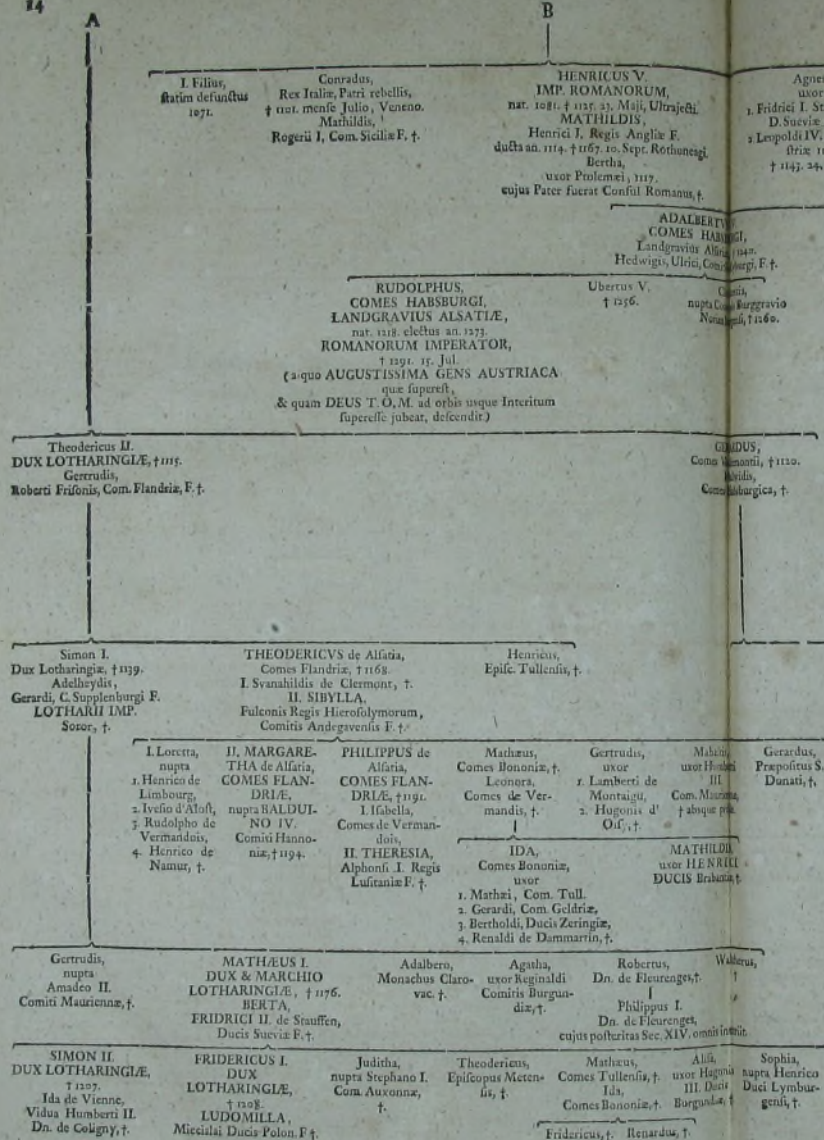
SERENISSIMÆ GENTIS LOTHARINGICÆ
 cujus nunc SUPERIORIS quoque SILESIÆ DUCATUS TESSINENSIS Possessio
 TABULA GENEALOGICA
 ex monumentis dignissimis.

SERENISSIMÆ GENTIS LOTHARINGICÆ
 cujus nunc SUPERIORIS quoque SILESIE DUCATUS TESSINENSIS Possessio
 TABVLA GENEALOGICA
 ex monumentis dignissimis.

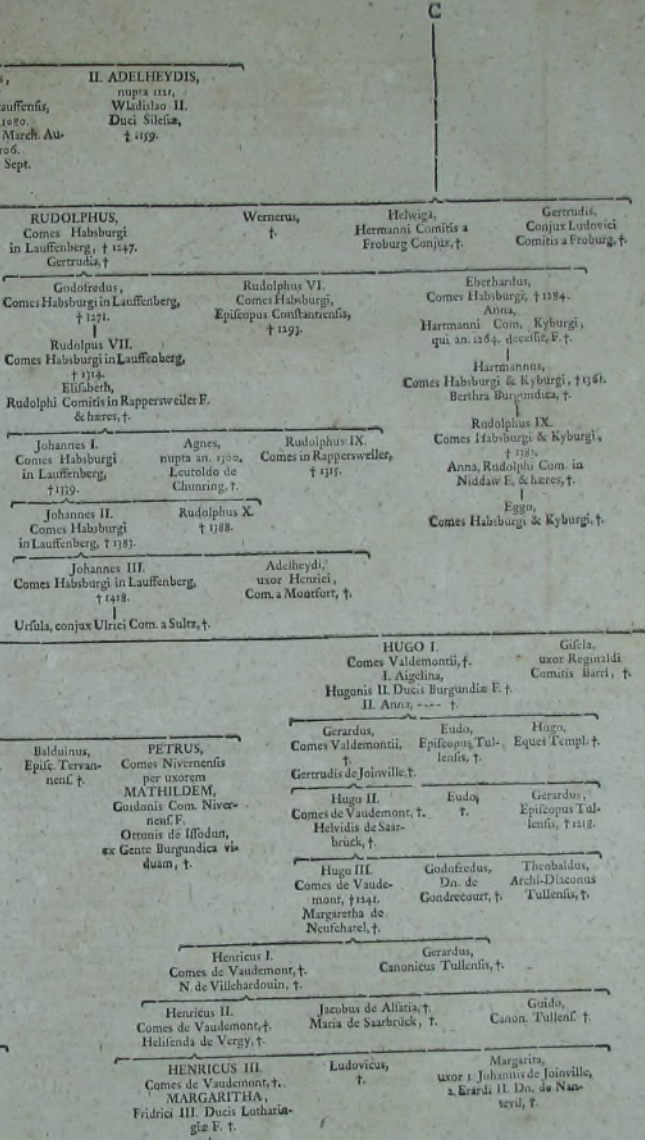

A

B

(C)

I. Filius,
statim defunctus
1071.

Conradus,
Rex Italiae, Patri rebellis,
† 1107. mense Julio, Veneno.
Mathildis,
Rogerii I. Com. Siciliae F. †

Theodericus II.
DUX LOTHARINGIÆ, † 1115.
Gertrudis,
Roberti Frisonis, Com. Flandriae, F. †

Simon I.
Dux Lotharingie, † 1139.
Adelheydis,
Gerardi, C. Supplenburgi F.
LOTHARIUM IMP.
Sorum, †.

I. Loreta,
nupta
1. Henrico de
Limbourg,
2. Ivesio d'Altoft,
3. Rudolpho de
Vermandois,
4. Henrico de
Namur, †.

II. MARGARE-
THA de Alfaria,
COMES FLAN-
DRIÆ,
nupta BALDUI-
NO IV.
Comiti Hanno-
niae, † 1194.

PHILIPPUS de
Alfaria,
COMES FLAN-
DRIÆ, † 1191.
I. Isabella,
Comes de Vermandois,
II. THERESIA,
Alphonse I. Regis
Lusitanie F. †.

Mathaeus,
Comes Bononiæ, †.
Leonora,
Comes de Vermandis, †.
IDA,
Comes Bononiæ,
uxor
1. Mathæi, Com. Tull.
2. Gerardi, Com. Geldriae,
3. Bertholdi, Ducis Zeringie,
4. Renaldi de Dammartin, †.

Gertrudis,
uxor
1. Lamberti de
Montaigni,
2. Hugonis d'
Ois, †.

Mathæus,
uxor Henrici
III.
Com. Mauricie,
† absque p[ro]p[ri]e.
MATHILDE
uxor HENRICI
DUCIS Brabantie

Gertrudis,
nupta
Amadeo II.
Comiti Mauriciana, †.

MATHEUS I.
DUX & MARCHIO
LOTHARINGIÆ, † 1176.
BERTA,
FRIDRICI II. de Stauffen,
Ducis Suevici F. †.

Adalbero,
Monachus Claro-
vac, †.

Agatha,
uxor Reginaldi
Comitis Burgun-
diae, †.

Robertus,
Dn. de Fleurenges, †.
Philippus I.
Dn. de Fleurenges,
cujus posteritas Sec. XIV. omnino interit.

Mathæus,
Comes Tullensis, †.
Ida,
Comes Bononiæ, †.
Fridericus, †. Renardus, †.

SIMON II.
DUX LOTHARINGIÆ,
† 1207.
Ida de Vienne,
Vidua Humberti II.
Dn. de Coligny, †.

FRIDERICUS I.
DUX
LOTHARINGIÆ,
† 1208.
LUDOMILLA,
Miedisai Ducis Poloniæ F. †.

Juditha,
nupta Stephano I.
Com. Aukonnae,
†.

Theodericus,
Episcopus Meten-
sis, †.

Mathæus,
Comes Tullensis, †.
Ida,
Comes Bononiæ, †.
Fridericus, †. Renardus, †.

Alia,
uxor Hugonis
III. Ducis
Burgundie, †.

Sophia,
nupta Henrico
Duci Lynbun-
geni, †.

HENRICUS III.
Comes de Vaudemont, †.
MARGARITHA,
Fridrici III. Ducis Lotharin-
gie F. †.

Ludovicus,
†.

Margarita,
uxor 1. Johannis de Joinville,
2. Gerardi II. Dn. de Nan-
teuil, †.

Agnes,
uxor
1. Fridrici I. Stauffensis,
D. Suevici, 1080.
2. Leopoldi IV. March. Au-
strie, 1106.
† 1147. 24. Sept.

II. ADELHEYDIS,
nupta 1117,
Wladislao II.
Duci Silesie,
† 1139.

RUDOLPHUS,
Comes Habsburgi
in Lauffenberg, † 1247.
Gertrudis, †.

Wernerus,
†.

Helwig,
Hermannis Comitis a
Froburg Conjugis, †.

Gertrudis,
Conjugis Ludovici
Comitis a Froburg, †.

ADALBERTUS,
COMES HABS-
BURGI,
Landgravius Alsatie, † 1240.
Hedwigis, Ulrici, Comitis Burgi, F. †.

Ubertus V.
† 1256.

Agnes,
nupta Com. Burgavio
Natisoni, † 1260.

RUDOLPHUS,
COMES HABS-
BURGI,
LANDGRAVIUS ALSATIE,
nat. 1218. electus an. 1273.
ROMANORUM IMPERATOR,
† 1291. 15. Jul.
(a quo AUGUSTISSIMA GENS AUSTRIACA
que superest,
& quæ DEUS T. O. M. ad orbis usque Interitum
superest, jubeat, descendit)

Godofredus,
Comes Habsburgi in Lauffenberg,
† 1271.

Rudolphus VI.
Comes Habsburgi,
Episcopus Constantiensis,
† 1293.

Eberhardus,
Comes Habsburgi, † 1284.
Anna,
Hartmanni Com. Kyburgi,
qui an. 1264. decessit, F. †.

Hartmannus,
Comes Habsburgi & Kyburgi, † 1361.
Bertha Burgundica, †.

Rudolphus VII.
Comes Habsburgi in Lauffenberg,
† 1314.
Elisabeth,
Rudolphi Comitis in Rappersweiler F.
& heres, †.

Johannes I.
Comes Habsburgi
in Lauffenberg,
† 1319.

Agnes,
nupta an. 1308.
Leuoldo de
Chunring, †.

Rudolphus IX.
Comes in Rappersweiler,
† 1315.

Johannes II.
Comes Habsburgi
in Lauffenberg, † 1383.

Rudolphus X.
† 1388.

Anna, Rudolphi Com. in
Niddaw F. & heres, †.

Eggo,
Comes Habsburgi & Kyburgi, †.

Johannes III.
Comes Habsburgi in Lauffenberg,
† 1418.

Adelheydi,
uxor Henrici,
Com. a Montfort, †.

Ursula, conjux Ulrici Com. a Sultz, †.

HUGO I.
Comes Valdemontii, †.
I. Angelina,
Hugonis II. Ducis Burgundie F. †.
II. Anna, --- †.

Gerardus,
Comes Valdemontii,
†.

Eudo,
Episcopus Tul-
lensis, †.

Hugo,
Eques Templi, †.

Gertrudis de Joinville, †.

Hugo II.
Comes de Vaudemont, †.

Gerardus,
Episcopus Tul-
lensis, † 1218.

Hugo III.
Comes de Vaudemont, † 1244.
Margaretha de
Neuchatel, †.

Godofredus,
Dn. de
Gondrecourt, †.

Therbalus,
Archidiscopus
Tullensis, †.

Henricus I.
Comes de Vaudemont, †.
N. de Villardouin, †.

Gerardus,
Canonicus Tullensis, †.

Henricus II.
Comes de Vaudemont, †.
Melinda de Vergy, †.

Jacobus de Alfaria, †.
Maria de Saarbrück, †.

Guido,
Canon Tullens, †.

HENRICUS III.
Comes de Vaudemont, †.
MARGARITHA,
Fridrici III. Ducis Lotharin-
gie F. †.

Ludovicus,
†.

Margarita,
uxor 1. Johannis de Joinville,
2. Gerardi II. Dn. de Nan-
teuil, †.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be organized in a list or table format with multiple entries.]

1.

FRIDRICUS II.
DUX LOTHARINGIÆ,
Comes Romaricensis, (vulgo Remiremont)
an. 1258. prid. Id. Martii
Toleti ab Alphonsio Romanorum Rege,
& Castellæ Rege
quinque vexillis investituram
accepit, f.
AGNES,
Theobaldi, Comitis Barri f. f.

THEOBALDUS I.
DUX LOTHARINGIÆ, f.
Gerardus,
Alberti Com. de Dagobourg &
Metz, f.

FRIDRICUS III.
DUX LOTHARINGIÆ, f. 1303.
Margaretha,
Theobaldi, Com. Campan. R.
Navarre f. f.

THEOBALDUS II.
DUX LOTHARINGIÆ,
f. 1312.
Isabella de Rumigny, f.

FRIDRICUS IV.
DUX LOTHARINGIÆ, f. 1328.
ISABELLA,
ALBERTI I. AUSTRIACI, ROM.
IMP. F. f. 1352, sepulta in Königsfelden.

RUDOLPHUS,
DUX LOTHARINGIÆ,
occis. in prælio Crellacensi 1346.
f. Leonora, Henrici IV. Comitis Barri, f. f.
2. Maria de Chantillon, Guidonis Com. de Blois f. f.

JOHANNES,
DUX LOTHARINGIÆ, f. 1382-17. Sept.
I. SOPHIA, Eberhardi Com. Würtembergi f. f.
II. Margaretha, Ludovici C. de Chincy & Lori f. f. 1372.

CAROLUS Audax,
DUX LOTHARINGIÆ, f. 1430.
MARGARETHA,
Ruperti, Elect. Palatini Rom. Imp. F.

Ludovicus, Rudolphus, Carolus, f.
Catherina,
uxor Jacobi
Marchionis Badenii,
f. 1439.

ISABELLA,
uxor Renati Andegavensis, & Ducis Barrensis,
quem IMP. SIGISMUNDUS
non obstante Domino Comite Vaudanionensis
in REGALIUS DUCATUS LOTHARINGIÆ
honorifice recepit,
(sunt verba Guilielmi Chaney, Canonici Virdunensis,
in litteris an. 1434. d. 27. April. ad Virdunensem Capitulum
Basilicæ datis, ap. Chiffreum in Lotharingia
malesina)
Ipsa f. 1443.

JOHANNES II.
DUX LOTHARINGIÆ,
f. 1470.

JOLANTHA,
nat. 1428. nupta 1444.
f. 1483.

RENATUS,
DUX LOTHARINGIÆ & BARRI,
f. 1508. 8. Dec.
I. JOHANNES de Harcourt,
Wilhelmi Comitis de Tencerville f. f. 1470.
II. PHILIPPA,
Adolphi de Egmond, Ducis Geldrici 1485. f.

HENRICUS IV.
Comes de Vau-
demont, f.

Margaritha,
Comes de Vaudemont, uxor Anselmi, Dni de Joinville, f.
HENRICUS V. Comes de Vaudemont, Dn. de Joinville, f.
MARIA de Luxembourg, f.

MARGARETHA, Comes de Vaudemont,
nupta 1. Joh. Burgundi Dni de Monnoy,
2. Petri Comitis Geneve, 3. FRIDRICI de Lohringia,
Caroli I. Ducis Fratri, qui f. 1415, in prælio ad Azincourt galea.

N.
uxor Simonis Com. de
Sarrbruck, f.

Renaldus,
Com. de Chabell, f.
N. Henrici Com. de Chabell f.
& Hares, f.

Alisi,
uxor N. Com. Kiburgi,
inde Gualtieri de
Vignory, f.

Johannes,
Episcopus Moresis,
f. 1310.
uxor 1. Wilhelmi Viennæ,
2. Johannis de Chabell,
Dni de Chabell, f.

Catherina,
Uxor Richardi,
Com. Montispeliciardi, f.

Margareta,
uxor Henrici III.
Com. de Vaudemont, f.

Fridricus,
Dn. de Besenourt, f.
uxor 1. Wilhelmi de
Com. de Chabell, f.

Agnes,
Sanctimonialis,
f.

Johannes,
Comes Tullensis,
f.

Mathæus,
Dn. de Fleurines, f.
Marhildis de Berhune,
Roberti C. Flandrie f. f.

Isabella,
Dn. de Lucey, f.
uxor 1. Wilhelmi de
Com. de Chabell, f.

Margareta,
uxor N. Comitis
de Chincy, f.

Isabella,
nupta Erardi de Bar,
Dn. de Pierrepoin, f.

Margaretha,
uxor Ulrici de Ribau-
piere, f. f.

Fridricus,
Comes de Luneville,
f.

Theobaldus,
Canon. Trevir.
f.

Albericus,
Com. Leodiensis,
f.

Agnes,
nupta Ludovico
Gonzaga, f.

Elisabeth,
f.

Anna,
f.

FRIDRICUS,
Com. de Vaudemont,
f. 1407. 30. Oct. in prælio Arincourtiano,
MARGARITHA,
Henrici Comitis Vaudemont, L. B. de Joinville f.
ac Hares, f.

ANTONIUS,
Com. de Vaudemont,
f. 1447.

MARIA,
Johannis VII. Com. de Harcourt
& Annæ f.
nupta 1477. f. 1476. 19. Apr.

Fridricus,
Dn. de Rumigny,
f.

Carolus,
Dn. de Boviac,
f.

Johannes,
Dn. de Fleurines,
f.

Isabella,
uxor 1. Philippi Com. Nassovi
de Sarrbruck,
2. Henrici,
Com. de Blamont, f.

FRIDRICUS,
Comes de Vaudemont,
f. 1407.

Johannes,
Comes de Har-
court, f.

HENRICUS
de Lotharinga,
Episcopus Theroouennensis &
Mensis, f. 1505. 28. Oct.

Marguerite,
uxor Antonii de
Croy,
Com. de Porcivan, f.

Maria,
uxor Alani X.
Vicec. de Rohan,
f.

Catherina,
Sanctimonialis,
f.

JOLANTHA,
Com. de Vaudemont,
f. 1500.

MARGARETHA,
nupta 1488.
Renato Duce de Alençon,
f. 1522. d. 2. Novembri.

FRIDRICUS II. DUX LOTHARINGIÆ, Comes Romanensis, (vulgo Remicemont) an. 1178. prid. Id. Martii Toloni ab Alphonsio Romanorum Rege, & Castella Rege quinque vexillis investituram accepit. † AGNES, Theobaldi, Comitis Barri F. †	Mathæus, Episcopus Tullensis, †.	Theodericus, †.	Philippus, Dn. de Gerbeville, †.	Judith, uxor Henrici II. Com. Salu. ardenac. †.	Agatha Albrici Romanensis, †.
THEOBALDUS I. DUX LOTHARINGIÆ, †. Gerardus, Alberti Com. de Dagebourg & Metz F.	MATHEUS II. DUX LOTHARINGIÆ, † 1159. Catharina, Walrami Ducis Limburgensis F.	Alisi, uxor N. Com. Kiburgi, inde Gualtieri de Vignory, †.	Jacobus Episcopus Metensis, †.	N. uxor Simonis Com. de Saarbrück, †.	Renaldus, Com. de Chastell, †. N. Henrici Com. de Chastell F. & Harce, †.
FRIDRICUS III. DUX LOTHARINGIÆ, † 1103. Margaretha, Theobaldi, Com. Campan. R. Navarre F. †.	Laura, uxor 1. Joh. de Dampierre, C. de S. Dizier, 2. Wilhelmi de Vergy, Dom. de Mirebeau, †.	Richardus, Episc. Metens. †.	Isabella, uxor 1. Wilhelmi C. Viennæ, 2. Joh. de Chalon, Dn. de Louches, †.	Catharina, uxor Richardi, Com. Montispeliacardi, †.	
THEOBALDUS II. DUX LOTHARINGIÆ, † 1112. Isabella de Rumigny, †.	Mathæus de Lotharingia, aquis submerfus an. 1181. Alisi, Theobaldi II. Com. Barri F. †.	Fridericus, Episcopus Auchenensis, † 1199.	Margarita, uxor Henrici III. Com. de Vaudemont, †.	Fridericus, Dn. de Beaupont, †. Agnes, Comes de Harcourt, †.	Johannes, Comes Tullensis, †.
FRIDRICUS IV. DUX LOTHARINGIÆ, † 1128. ISABELLA. ALBERTI I. AUSTRIACI, ROM. IMP. F. † 1132, sepulchra in Königsfelden.	Maria, uxor Guidonis de Chailion, Dn. de la Fere, †.	Theobaldus, Episcopus Leodiensis, †.	Mathæus, Dn. de Fleurines, †. Mathildis de Berchune, Roberti C. Flandrie F. †.	Ilia, Dn. de Lancy, †. Margareta de Bouma, †.	Margarita, uxor N. Comitis de Chincy, †.
RUDOLPHUS. DUX LOTHARINGIÆ, occis. in peditio Cressiacensi 1146. 1. Leonora, Henrici IV. Comitis Barri, F. †. 2. Maria de Chailion, Guidonis Com. de Blois F. †.	Margaretha, uxor Ulrici de Ribau- pierre, †.	Fridericus, Comes de Lunville, †.	Theobaldus, Canonic. Trevir. †.	Albericus, Com. Leodiensis, †.	Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.
JOHANNES. DUX LOTHARINGIÆ, † 1182. 17. Sept. I. SOPHIA, Eberhardi Com. Wurtembergici F. †. II. Margaretha, Ludovici C. de Chincy & Los F. † 1172.	Maria, uxor Ulrici de Ribau- pierre, †.	Fridericus, Comes de Lunville, †.	Theobaldus, Canonic. Trevir. †.	Albericus, Com. Leodiensis, †.	Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.
CAROLUS Audax, DUX LOTHARINGIÆ, † 1130. MARGARETHA, Ruperti, Elect. Palatini, Rom. Imp. F.	Margaretha, uxor Ulrici de Ribau- pierre, †.	Fridericus, Comes de Lunville, †.	Theobaldus, Canonic. Trevir. †.	Albericus, Com. Leodiensis, †.	Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.
Ludovicus, Rudolphus, Carolus, †. †. †.	Catharina, uxor Juebi Marchionis Badenensis, † 1139.	ISABELLA, uxor Renati Andegavensis, & Ducis Barrensis, quem IMP. SIGISMUNDUS non obstante Domino Comite Vindanmontis in REGALIBUS DUCATUS LOTHARINGIÆ honorifice recepit, (sunt verba Guillelmi Chaney, Canonici Virdunensis, in litteris an. 1134. d. 27. April. ad Vindunensis Capitulum Basileæ datis, ap. Chiffierium in Lotharingia masculina) Ipia † 1153.	FRIDRICUS, Comes de Vaudemont, † 140. 11. Id. in Prælio Arincurtiano, MARGARITHA, Henrici Comitis Vaudemont, L. B. de Joinville F.	ANTONIUS, Comes de Vaudemont, † 1447. MARIA, Johannis VII. Com. de Harcourt & Amale F. nupta 147. † 1476. 19. Apr.	Fridericus, Dn. de Rumigny, †.
JOHANNES II. DUX LOTHARINGIÆ, † 1179.	JOLANTHA, nupta 1428. nupta 1444. † 1483.	JOHANNES II. DUX LOTHARINGIÆ & BARRI, † 1182. 17. Dec. I. JOHANNES de Harcourt, Wilhelmi Comitis de Teneville F. † 1171. II. PHILIPPA, Adolphi de Egmond, Ducis Geldrie 1485. †.	JOHANNA, conjux CAROLI Andegavensis, Regis Neapolitani, qui † 1441.	JOLANTHA, conjux WILHELMI Ludovici Halles, † 1120.	MARGARETHA, nupta 1488. Renato Duce de Alençon, † 1512. d. 2. Novembr.
RENATUS, DUX LOTHARINGIÆ & BARRI, † 1182. 17. Dec. I. JOHANNES de Harcourt, Wilhelmi Comitis de Teneville F. † 1171. II. PHILIPPA, Adolphi de Egmond, Ducis Geldrie 1485. †.	JOLANTHA, nupta 1428. nupta 1444. † 1483.	JOHANNES II. DUX LOTHARINGIÆ & BARRI, † 1182. 17. Dec. I. JOHANNES de Harcourt, Wilhelmi Comitis de Teneville F. † 1171. II. PHILIPPA, Adolphi de Egmond, Ducis Geldrie 1485. †.	JOHANNA, conjux CAROLI Andegavensis, Regis Neapolitani, qui † 1441.	JOLANTHA, conjux WILHELMI Ludovici Halles, † 1120.	MARGARETHA, nupta 1488. Renato Duce de Alençon, † 1512. d. 2. Novembr.

HENRICUS IV. Comes de Vau- demont, †.	Margarita, Comes de Vaudemont, uxor Anselmi, Dni de Joinville, †.
HENRICUS V. Comes de Vaudemont, Dn. de Joinville, †. MARIA de Luxembourg, †. MARGARETHA, Comes de Vaudemont, nupta 1. Joh. Burgundi, Dn. de Monragu, 2. Petri Comitis Geneve, 3. FRIDRICI de Lotharingia, Caroli I. Ducis Fransi, qui † 1415. in prælio ad Azincourt gessit.	Renaldus, Com. de Chastell, †. N. Henrici Com. de Chastell F. & Harce, †.
N. uxor Simonis Com. de Saarbrück, †.	Catharina, uxor Richardi, Com. Montispeliacardi, †.
Agnes, Sanctimonialis, †.	Johannes, Comes Tullensis, †.
Margarita, uxor N. Comitis de Chincy, †.	Isabella, nupta Erardi de Bar, Dn. de Pierrepoin, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.
Agnes, nupta Ludovico Gonzage, †.	Elisabeth, †.

10

ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI
ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI
ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI
ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI
ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI	ANTHONY DUX LOTARINUS ETERNI

II. Carolus, & Francisus, obierunt infantes.	ANTONIUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, nat. 1489. 4. Jun. 1544. 15. Jun. RENATA de Bourbon, Gilberti de Bourbon, Com. de Montpensier F. nupta 1515. Calend. Januarii.	Anna, Nicolaus, Isabella, Claudia, Catharina, obierunt infantes.	CLAUDIA LOTHARINGIA, nat. 1491. 10. Apr. 1550. 12. Apr. ANTONIA, nupta de Bourbon, 1515. Vendome F. 1581.	JOHANNES de LOTHARINGIA, R. E. Cardinalis, Archi-Ep. Narbonn. Ep. Alb. & Toll. nat. 1498. 9. Apr. 1550. 10. Maji.	Ludovicus de Lotharingia, Comes de Vaudemont, nat. 1500. 27. Apr. 1527.	Franciscus de Lotharingia, Comes de Lambesque, nat. 1503. 23. Jun. 1548. Pavium 1515. 24. Febr.
FRANCISCUS, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, nat. 1517. 4. Aug. 1545. 12. Jun. CHRISTINA, Chistheri, R. Danie F. Vidua Francisci Sforza, Ducis Mediolan. nupta 1541. 1590. 10. Dec.	Anna, nat. 1522. 25. Jul. nupta 1540. Renato Nafforio, Principi Arafuensis, 2) PHILIPPO de Croy, Ducis de Arschort, 1558.	NICOLAUS, Comes de Vaudemont, nat. 1519. 1577. 25. Jan. I. Margaretha ab Eymond, Principis de Gave F. nupta 1549. 1. Maji, 1554. 10. Martii, II. JOHANNA de Sabaudia, Philippi Ducis de Nemours F. nupta 1555. 24. Febr. 1562. 4. Jul. III. Catharina de Lotharingia, Claudii Ducis de Aumale F. nupta 1569. 11. Maji.	MARIA, nat. 1517. 22. Nov. nupta 1533. Ludovico Ducis de Longueville, 2) JACOBO V. REGI SCOTIÆ, 1538. 1566. 10. Januarii.	FRANCISCUS, nat. 1520. 19. Jun. nupta 1540. 15. Febr. Aloyfia, nat. 1520. 19. Jun. nupta 1540. 15. Febr. Renata, Abbatissa de Remiremont, 1540. 15. Febr. CAROLUS, R. E. CARD. Archi-Ep. Remorun, Abbas S. Dionysii, nat. 1524. 17. Febr. 1574. 23. Dec.	CLAUDIUS, Dux de Aumale, nat. 1526. 1. Aug. occisus 1573. LUDOVICUS, R. E. CARD. Archi-Ep. Meanen Ep. Meanen, nat. 1527. 14. Martii, 1578. 28. Martii.	Antonia, Abbatissa de Faremoultier, nat. 1531. 31. Aug. 1561. 17. Apr. FRANCISCUS, Equ. Melit. M. Prior Francie, nat. 1534. 17. Apr. 1569. 6. Mart. RENATUS, Marchio de Elboeuf, nat. 1536. 14. Aug. 1566.
CAROLUS II, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, nat. 1543. 18. Febr. 1568. 10. Dec. CLAUDIA, Henrici III. Regis Gallie F. nupta 1558. 1577. 10. Febr.	Renata, nat. 1545. nupta 1567. Wilhelmus, Ducis Bavarie, 1562. 23. Maji.	Dorothea, posthuma, nat. 1546. nupta 1575. Erico, Ducis Brunswicensis, 1587.	C	D	E	
HENRICUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, nat. 1561. 8. Nov. 1562. 30. Jul. I. CATHARINA de Bourbon, ANTONII de Bourbon, Regis Navarre F. nupta 1559. 1564. 10. Julii, II. MARGARITHA GONZAGA, Vincentii Gonzaga, Ducis Mantuae F. nupta 1566. 1562.	CHRISTINA, nat. 1561. 6. Aug. nupta 1589. FERDINANDO, Magni Ducis Errurie, 1567. 19. Jan.	CAROLUS, R. E. Cardinalis, Episc. Metensis, & Augustanensis, nat. 1567. 1. Julii, 1567. 20. Nov.	ANTONIA, nat. 1570. 26. Aug. nupta 1590. WILHELMUS, Ducis Julii, Clivae & Montis, 1610. 18. Aug.	FRANCISCUS, Comes de Vaudemont, nat. 1571. 27. Febr. 1572. 15. Oct. CHRISTINA, Pauli Comitis Salmeris F. & Harze, 1572.	ELISABETH, nat. 1571. nupta 1598. MAXIMILIANO, Ducis Bavarie, 1598. 4. Jan.	
II. NICOLÆA, nat. 1608. nupta 1631. CAROLO III, DUCI LOTHARINGÆ, 1637. 20. Febr.	CLAUDIA, nupta 1634. FRANCISCO, DUCI LOTHARINGÆ, 1648.	CAROLUS III, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, nat. 1601. 1675. 18. Sept. I. NICOLÆA Agnata, nupta 1621. inde separata 1637. 20. Febr. II. Beatrice de Cuffance, Eugenii Leopoldi de Cuffance, Principis de Cantarocis Vidua, 1637. III. MARIA, Caroli Com. ab Alfremon F. nupta 1666. 1692.	HENRICA, nat. 1606. nupta 1630. 1) LEO, Gulio, Pr. de Pfalzburg, 2) Leopoldo Grimaldi, 3) Catharina de Moura, 4) Catharina de Moura, 5) Rikhe Leclerc, de Chantelon, 1660.	MARGARITHA, nat. 1616. nupta 1652. GASCONI JOHANNI BAPTISTÆ, Ducis Aurelianensis, 1672. 13. Apr.	NICOLAUS FRANCISCUS, R. E. Cardinalis & Episcopus Tullensis, 1630. DUX LOTHARINGÆ & BARRI, 1670. 26. Jan. CLAUDIA Agnata, Henrici Ducis Lothar. F. nupta 1634. 1648.	
		II. CAROLUS HENRICUS, Principis de Vaudemont, nat. 1649. 24. Febr. 1723. 14. Januarii. ANNA ELISABETH de Lotharingia, Caroli III. Ducis ab Elboeuf F. nat. 1649. 6. Aug. nupta 1669. 17. Apr. 1714. 5. Aug.	CAROLUS THOMAS de Lotharingia, Principis de Vaudemont, nat. 1670. 7. Martii, 1704. 11. Maji.	FERDINANDUS PHILIPPUS, nat. 1659. 29. Dec. 1659. 1. Apr.	CAROLUS IV. LEOPOLDUS, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, natus 1641. 5. Apr. 1690. 18. Apr. ELISABETH MARIA, FERDINANDI III. ROM. IMP. F. LEOPOLDI M. ROM. IMP. SOROR, MICHAELIS KORIBUTH, REGIS POLONIE, Vidua 1671. 10. Nov. nat. 1652. 21. Maji, nupta 1678. 6. Febr. 1690. 18. April.	
LEOPOLDUS JOSEPHUS CAROLUS, DUX LOTHARINGÆ, REX HIEROSOLYMORUM, DUX CALABRIÆ, GELDRIE, MONTISFERRATI, CAROLUS TESSINI, MARCHIO FONTIS MONTIS &c. nat. 1679. 11. Sept. ELISABETH CHARLOTTE, Philippi de Bourbon, Ducis Aurelianensis F. nat. 1676. 11. Sept. nupta 1693. 11. Oct. (Ex numerosa Prole superant)			CAROLUS JOSEPHUS IGNATIUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, ARCHIEPISCOPUS TREVIRENSIS, EPISCOPUS OLOMUCENSIS ET OMABURGENSIS, nat. 1679. 14. Novembr. 1716. 4. Dec.	FERDINANDUS JOSEPHUS PHILIPPUS, DUX LOTHAR. ET BARRI, nat. 1683. 17. Apr. 1717.	JOSEPHUS INNOCENTIUS EMANUEL, DUX LOTHAR. ET BARRI, nat. 1681. 10. Octobr. 1707. 15. Aug. in Expeditione Italica.	FRANCISCUS JOSEPHUS, DUX LOTHAR. ET BARRI, Abbas in Stablo & Malmady, nat. 1689. 10. Dec. 1751. 27. Jul.
FRANCISCUS STEPHANUS, DUX LOTHAR. AC BARRI AC IN SILEZIA TESSINENSIS, EQUES AUREI VELLERIS, nat. 1708. 8. Dec.		ELISABETH THERESIA, nat. 1714. 11. Octobr.	CAROLUS, DUX LOTHAR. & BARRI, nat. 1710. 10. Dec.	ANNA CHARLOTTE, nat. 1714. 4. Maji.		

II. Carolus, Franciscus, & obierunt infantes.	ANTONIUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, nat. 1480. 4. Jun. 1544. 15. Jun. RENATA de Bourbon, Gilberti de Bourbon, Com. de Montpensier F. nupta 1515. Kalend. Januar. 7.	Anna, Nicolaus, Isabella, Claudia, Catherina, obierunt infantes.	CLAUDIA, LOTHARINGIA, nat. 1491. 10. Octobr. 1550. 12. Apr. ANTONIA, nupta de Bourbon, Com. de Vendome F. nat. 1571. 15. Apr.	JOHANNES de LOTHARINGIA, R. E. Cardinalis, Archi-Ep. Narbonne. Ep. Alb. & Toll. nat. 1498. 9. Apr. 1570. 10. Maji.	Ludovicus de Lotharingia, Comes de Vaudemont, nat. 1500. 27. Apr. 1527.	Franciscus de Lotharingia, Comes de Lambeque, nat. 1502. 27. Jun. 1528. Paviu 1535. 24. Febr.
FRANCISCUS, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, nat. 1517. d. 21. Aug. 1545. 12. Jun. CHRISTINA, Christierni, R. Danie F. Vidua Francisci Sfortia, Ducis Mediolan. nupta 1541. 15. Apr. 1590. 10. Dec.	Anna, nat. 1522. 27. Jul. nupta 1540. Renato Nassovio, Principi Araulionensi, 2) PHILIPPO de Croy, Ducis Arichott, 1548.	NICOLAUS, Comes de Vaudemont, Dux de Mercoeur, nat. 1519. 15. Apr. 1577. 23. Jan. I. Margaretha ab Egmond, Principis de Gavre F. nupta 1549. 1. Maji. 1554. 10. Martii. II. JOHANNA de Sabaudia, Philippi Ducis de Nemours F. nupta 1555. 24. Febr. 1568. 4. Jul.	MARIA, nat. 1515. 12. Nov. nupta 1531. Ludovico Ducis de Longueville, 2) JACOBO V. REGI SCOTIE 1578. 15. Apr. 1560. 10. Januar.	FRANCISCUS, Aloyfia, nat. 1520. 19. Jun. nupta 1539. 15. Febr. Renata, Abbatisa de Remiremont, 1541. 15. Apr. CAROLUS, R. E. CARD. Archi-Ep. Remorum, Abbas S. Dionisi, nat. 1524. 17. Febr. 1574. 23. Dec.	CLAUDIUS, Dux de Aumale, nat. 1526. 1. Aug. occisus 1573. 14. Martii. Aloyfia de Brez, Ludov. Com. de Maulévrier F. & hares, 1578. 28. Martii.	Antonia, Abbatisa de Farc-mouliet, nat. 1521. 31. Aug. 1561. 14. Mart. FRANCIS- CUS, Equ. Melit. M. Prior Francis, nat. 1524. 17. Apr. 1563. 6. Mart. RENATUS, Marchio de Elbeouf, nat. 1526. 14. Aug. 1566. 15. Apr.
CAROLUS II. DUX LOTHARINGÆ & BARRI, nat. 1547. 18. Febr. 1608. 10. Dec. CLAUDIA, Henrici III. Regis Gallie F. nupta 1578. 15. Febr.	Renata, nat. 1547. nupta 1567. Wilhelmus, Ducis Bavarie, 1602. 23. Maji. Dorothea, posthuma, nat. 1546. nupta 1577. Erico, Ducis Brunswicensis, 1587.	III. Catherina de Lotharingia, Claudii Ducis de Aumale F. nupta 1569. 11. Maji. 1587.	C	D	E	
HENRICUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, nat. 1563. 8. Nov. 1624. 30. Jul. I. CATHARINA de Bourbon, ANTONII de Bourbon, Regis Navarre F. nupta 1599. 15. Apr. 1604. 10. Julii. II. MARGARITHA GONZAGA, Vincentii Gonzaga, Ducis Mantue F. nupta 1606. 15. Apr.	CHRISTINA, nat. 1565. 6. Aug. nupta 1589. FERDINANDO, Magno Ducis Etrurie, 1637. 19. Jan.	CAROLUS, R. E. Cardinalis, Episc. Merensis, & Aggentorantensis, nat. 1567. 1. Julii, 1607. 10. Nov.	ANTONIA, nata 1568. 26. Aug. nupta 1590. WILHELMUS, Duci Julie, Clivia & M. 1610. 18. Aug.	FRANCISCUS, Comes de Vaudemont, nat. 1571. 23. Febr. 1624. 15. Oct. CHRISTINA, Pauli Comitis Salmeris F. & hares, 1624.	ELISABETH, nat. 1577. nupta 1599. MAXIMILIANO, Duci Bavarie, 1616. 4. Jan.	NICOLAUS FRANCISCUS, R. E. Cardinalis & Episcopus Tullensis, Isidori Tiaræ DUX LOTHARINGÆ & BARRI, 1620. 26. Jan. CLAUDIA Agnata, Henrici Ducis Lothar F. nupta 1624. 15. Apr.
II. NICOLÆA, nat. 1608. nupta 1612. CAROLO III. DUCI LOTHARINGÆ, 1637. 20. Febr.	CLAUDIA, FRANCISCO, DUCI LOTHARINGÆ, 1648.	II. CAROLUS HENRICUS, Princeps de Vaudemont, nat. 1649. 14. Febr. 1723. 14. Januar. ANNA ELISABETH de Lotharingia, Caroli III. Ducis ab Elbeuf F. nat. 1649. 6. Aug. nupta 1669. 17. Apr. 1714. 5. Aug.	HENRICA, nat. 1606. nupta 1624. 15. Apr. 1) Lud. Guili. Pr. de Friburg. 2) Lud. Guili. Crimaldi, 3) Cath. de Murau, 4) Cath. Guili. 5) Na. de Leheim, D. de Chantelon, 1660.	MARGARITHA, nat. 1616. nupta 1622. GASCONI JOHANNI BAPTISTÆ, Duci Aurelianensis, 1672. 13. Apr.	Ferdinandus Philippus, nat. 1619. 29. Dec. 1659. 1. Apr.	CAROLUS IV. LEOPOLDUS, DUX LOTHARINGÆ & BARRI, natus 1641. 7. Apr. 1690. 18. Apr. ELEONORA MARIA, FERDINANDI III. ROM. IMP. F. LEOPOLDI M. ROM. IMP. SOROR, MICHAELIS KORIBUTH, REGIS POLONIE, Vidua (1657. 10. Nov.) nat. 1657. 21. Maji, nupta 1678. 6. Febr. 1690. 18. April.
FRANCISCUS STEPHANUS, DUX LOTHAR. AC BARRI AC IN SILESIA TESSINENSIS, EQUES AUREI VELLERIS, nat. 1703. 3. Dec.	ELISABETH THERESIA, nat. 1711. 15. Octobr.	CAROLUS JOSEPHUS IGNATIUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, ARCHIEPISCOPUS TREVIRENSIS, EPISCOPUS OLOMUCENSIS ET QUNABURGENSIS, nat. 1679. 11. Sept. ELISABETH CHARLOTTE, Philippi de Bourbon, Ducis Aurelianensis F. nat. 1676. 13. Sept. nupta 1698. 11. Oct. (Ex numerosa Prole superflua)	CAROLUS JOSEPHUS IGNATIUS, DUX LOTHARINGÆ ET BARRI, ARCHIEPISCOPUS TREVIRENSIS, EPISCOPUS OLOMUCENSIS ET QUNABURGENSIS, nat. 1679. 11. Sept. ELISABETH CHARLOTTE, Philippi de Bourbon, Ducis Aurelianensis F. nat. 1676. 13. Sept. nupta 1698. 11. Oct. (Ex numerosa Prole superflua)	FERDINANDUS JOSEPHUS PHILIPPUS, DUX LOTHAR. ET BARRI, nat. 1683. 17. Apr. 7.	JOSEPHUS INNOCENTIUS EMANUEL, DUX LOTHAR. ET BARRI, nat. 1684. 10. Octobr. 1707. 11. Aug. in Expeditione Italica.	FRANCISCUS JOSEPHUS, DUX LOTHAR. ET BARRI, Abbas in Stabulo & Malmedy, nat. 1689. 11. Dec. 1717. 27. Jul.

Year	Month	Day	Time	Place	Event
1894	Jan	1	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	2	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	3	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	4	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	5	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	6	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	7	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	8	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	9	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	10	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	11	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	12	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	13	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	14	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	15	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	16	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	17	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	18	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	19	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	20	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	21	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	22	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	23	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	24	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	25	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	26	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	27	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	28	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	29	10:00	St. Paul	Arrived
1894	Jan	30	10:00	St. Paul	Departed
1894	Jan	31	10:00	St. Paul	Arrived

I. Maria, Catharina, Henricus, obierunt infantes.
 ALOYSIA, nat. 1571. nupta 1575.
 HENRICO III. Regi Gallia, † 1601. 29. Jan.
 II. PHILIPPUS EMANUEL, de Lotharinga, Dux de Mercœur, nat. 1569. † 1602. 19. Febr.
 MARIA de Luxembourg, Sebastiani de Luxembourg, Ducis de Pontievre F. & Hares, † 1631.
 Carolus de Lotharinga, R. E. Cardinalis, nat. 1562. 3. Februar. † 1587. 11. Octobr.
 Philippus, nat. 1591. † 1192.
 FRANCISCA, Ducissa de Mercœur & Pointievre, nat. 1592. nupta 1609.
 CESARI, Ducis de Vendôme, † 1669. 8. Sept.

C

HENRICUS, Dux de Guise, nat. 1570. 21. Dec. occisus 1588. 11. Dec.
 CATHERINA, Ducis de Montpensier, † 1596. 6. Maji.
 CAROLUS, Dux de Mayenne, nat. 1574. 24. Maji, † 1611. 3. Oct.
 LUDOVICUS, R. E. CARD. ARCHIEP. REMORUM, nat. 1575. 6. Jul. occisus 1588. 14. Dec.
 Antonius, Franciscus, & Maximilianus, obierunt infantes.
 CATHERINA, Honorati de Sabaudia, March. de Villours F. Melchioris Dn. de Montpelat vidua, †.
 HENRICUS, Dux d'Aiguillon, nat. 1578. 20. Dec. occisus ante Montauban 1621. 16. Sept.
 CAROLUS EMANUEL, Comes de Sommerive, nat. 1581. 19. Oct. † 1614.
 CATHERINA, nupta 1599.
 RENATA, nupta 1613.
 CAROLO Gonzaga, Ducis de Nevers, † 1618.
 Ludov. Gonzaga, Ducis de Nevers F. nupta 1599. † 1601.

CAROLUS, Dux de Guise, nat. 1571. 20. Aug. † 1640. 10. Sept.
 HENRICA CATHERINA, Henrici Ducis de Joyeuse F. & Hares, vidua Henrici Ducis de Montpensier, † 1616.
 Henricus, Catharina, Carolus, Maria, Christina, Franciscus, obierunt infantes.

Franciscus, Princeps de Joinville, nat. 1612. † 1639. 7. Nov.
 HENRICUS, Dux de Guise, nat. 1614. 4. Apr. † 1664. 2. Jun.
 HONORATA, Godofredi Com. de Grimberghen F. Vidua Alberti Maximilianii & Henrici, Comitiss de Boffu, nupta 1641. † 1659.

MARIA, Ducissa de Guise, nat. 1617. † 1688.
 FRANCISCA BENATA, Abbatissa ad S. Petr. Rem. † 1682. 5. Dec.
 LUDOVICUS, Dux de Joyeuse, nat. 1622. 21. Martii, † 1654. 21. Martii.
 FRANCISCA MARIA de Valois, Lud. Emanuelis de Valois Ducis de Engoulesme F. & Hares, nupta 1644. 3. Nov. †.

LUDOVICUS JOSEPHUS de Lotharinga, Dux de Guise, Joyeuse & Engoulesme, nat. 1650. 7. Aug. † 1671. 30. Jul.
 Ibellia, Castoris Joh. Baptiste Ducis Aurelianensis F. nupta 1667. 15. Maji, † 1696. 17. Martii.

FRANCISCA JOSEPHUS de Lotharinga, nat. 1670. 27. Aug. † 1675. 16. Martii.

Johannes & Franciscus adolescententes
 MARGARITHA, nat. 1564. 14. Maji, nupta 17. Anne.
 III. HENRICUS de Lotharinga, Comes de Chaligny, nat. 1572. 21. Jan. † 1601.
 ERICUS, Episc. Verodunensis, inde Capueus, †.
 Christina, Antonius, Aloyia, obierunt infantes.
 Carolus de Lotharinga, R. E. Cardinalis, nat. 1562. 3. Februar. † 1587. 11. Octobr.
 CAROLUS, Episc. Verodunensis, pothea P. S. d. †.
 HENRICUS de Lotharinga, Comes de Chaligny, † 1670.
 FRANCISCUS, Episc. Verodunensis, nat. 1595. 15. Jun. † 1661. 11. Aug.
 Aloyia, nupta Florentio de Ligne, March. de Roubais, † 1667. 15. Nov.

D

Catharina, uxor Nodati de Lotharinga, Com. de Voilmes, †.
 Diana, nat. 1578. nupta 1576. 13. Nov.
 CAROLUS, Dux de Aumale, nat. 1517. 21. Jan. † 1611.
 CLAUDIUS, Eques Melrensis, nat. 1564. 10. Febr. occisus 1591. 3. Jan.
 Antonia, Abbatissa de Faremontier, †.
 Aloyia, Abbatissa Canonici B. V. Sveffion, nat. 1585. † 1634. 24. Aug.
 MARIA, Renati M. de Elboeuf F. †.
 CAROLUS, Dux de Aumale, †.
 ANNA, Dux de Aumale, nupta 1618.
 Henricus, Magdalena, & obierunt infantes.

CLAUDIS, Dux de Dreux, nat. 1578. 5. Jul. † 1577. 24. Jun.
 Aloyia, nupta 1605.
 FRANCISCO de Bourbon, Principi de Conty, † 1631. 30. Apr.

Renata, Abbatissa S. Petri Rem. †.
 Johanna, Abbat. Jovarras, †.
 ALEXANDER PARIS, Eques Melitenis, nat. 1599. † 1614. 1. Jun.

E

Aloyia de Ricus, Comes de Harcourt, †.

MARIA, nat. 1555. 23. Aug. nupta Carolo Ducis de Aumale, †.
 CAROLUS de Lotharinga, Dux de Elboeuf, nat. 1556. 19. Octobr. † 1605.
 Marguerite, Helionis Clabour, Com. de Charry F. †.

CAROLUS II, Dux de Elboeuf, nat. 1556. † 1617. 1. Nov.
 CATHERINA, Henrici IV. Regis Gallia F. nupta 1619. † 1661.
 Claudia Leonora, uxor Lud. Gouffier, Ducis de Rouannoit, † 1614.
 Francica, & Catharina, obierunt infantes.
 Henrica, Abbat. B. M. V. Solifons, † 1669. 24. Jan. at 77.

HENRICUS, Comes de Harcourt, Armagnas, nat. 1601. † 1660. 26. Jul.
 Marguerite Philippine de Cambout-Coislin, Vidua Antonii de Laye, Ducis de Puy-Laurens, nupta 1642. † 1674. 9. Dec.

F

G

(F)

I. Maria, Catharina, Henricus, obierunt infantes.
 ALOYSIA, nat. 1553. nupta 1575.
 HENRICO III, Regi Gallie, † 1601. 29. Jan.
 II. PHILIPPUS EMANUEL, de Lotharinga, Dux de Mercœur, nat. 1579. † 1603. 19. Febr.
 MARIA de Luxembourg, Sebastiani de Luxembourg, Ducis de Ponthieue F. & Hæres, † 1633.
 FRANCISCA, Ducissa de Mercœur & Pointievre, nat. 1592. nupta 1609.
 CÆSARI, Ducis de Vendome, † 1669. 8. Sept.

C

HENRICUS, Dux de Guise, nat. 1572. nupta 1570. 4. Febr. occisus 1588. 13. Dec.
 CATHERINA, Francisci Ducis de Nevers F. Antonii de Croy, Com. de Porcien vidua, nupta 1570. † 1633. 11. Maji.
 CATHERINA, Ludovico de Bourbon, Ducis de Montpensier, † 1596. 6. Maji.
 CAROLUS, Dux de Mayenne, nat. 1554. 24. Maji, † 1611. 3. Oct.
 Henrica de Sabaudia, Honorati de Sabaudia, March. de Villours F., Melchioris Dn. de Monpefat vidua, †.
 LUDOVICUS, R. E. CARD. ARCHIEP. REMORUM, nat. 1571. 6. Jul. occisus 1588. 14. Dec.
 Antonius, Franciscus, & Maximilianus, obierunt infantes.
 HENRICUS, Dux d'Aiguillon, nat. 1578. 20. Dec. occisus ante Montauban 1621. 16. Sept.
 CAROLUS EMANUEL, Comes de Sommerive, nat. 1581. 19. Oct. † 1614.
 CATHERINA, nupta 1599.
 RENATA, nupta 1613.
 CAROLO Gonzaga, Ducis de Nevers, † 1618.
 Maria, nupta 1599. † 1601.
 Ludov. Gonzaga, Ducis de Nevers F.

CAROLUS, Dux de Guise, nat. 1571. 20. Aug. † 1640. 30. Sept.
 HENRICA CATHERINA, Henrici Ducis de Joyeuse F. & Hæres, vidua Henrici Ducis de Montpensier, † 1656.
 Henricus, Catharina, Carolus, Maria, Christina, Franciscus, obierunt infantes.

Franciscus, Princeps de Joinville, nat. 1612. † 1639. 7. Nov.
 HENRICUS, Dux de Guise, nat. 1614. 4. Apr. † 1664. 2. Jun.
 HONORATA, Godofredi Com. de Grimbergheon F. Vidua Alberti Maximiliani de Hennin, Comitiss de Boffis, nupta 1641. † 1629.

MARIA, Ducissa de Guise, nat. 1615. † 1688.
 FRANCISCA, Abbatissa ad S. Petr. Rem. † 1632. 5. Dec.
 LUDOVICUS, Dux de Joyeuse, nat. 1612. 21. Martii, † 1614. 27. Sept.
 FRANCISCA MARIA de Valois, Lud. Emanuelis de Valois Ducis de Engoulesme F. & Hæres, nupta 1644. 3. Nov. †.

LUDOVICUS JOSEPHUS de Lotharinga, Dux de Guise, Joyeuse & Engoulesme, nat. 1650. 7. Aug. † 1671. 30. Jul.
 Gastonis Joh. Baptiste Ducis Aurelianensi F. nupta 1667. 15. Maji, † 1696. 17. Martii.

FRANCISCUS JOSEPHUS de Lotharinga, nat. 1670. 27. Aug. † 1675. 16. Martii.

Johannes & Franciscus, obierunt adolefcentes.
 MARGARITHA, nat. 1564. 14. Maji, nupta 1582.
 Duci de Joyeuse, 1589.
 2. Francisco de Luxembourg, Ducis de Piney, †.
 III. HENRICUS de Lotharinga, Comes de Chaligny, nat. 1570. 31. Jan. † 1601.
 Claudius, Caroli L. B. de Moy F. & Hæres, †.
 ERICUS, Episcopus Verodunenensis, inde Capucinus, †.
 Christina, Antonius, Aloysia, obierunt infantes.

CAROLUS, Episcopus Verodunenensis, postea P. S. d. †.
 HENRICUS de Lotharinga, Comes de Chaligny, † 1670.
 FRANCISCUS, Episcopus Verodunenensis, nat. 1595. 15. Jan. † 1661. 11. Aug.
 Aloysia, nupta Florentio de Ligne, March. de Roubaix, † 1667. 15. Nov.

D

Catherina, una filia de Lotharinga, Con. de Vaulmar, †.
 Diana, nat. 1578. nupta 1576. 13. Nov.
 CAROLUS, Dux de Aumale, nat. 1511. 21. Jan. † 1619.
 Franciscus, Maria, Remati M. de Elboeuf F., †.
 CLAUDIUS, Eques Melitenensis, nat. 1564. 10. Febr. occisus 1591. 3. Jan.
 Antonia, Abbatissa de Faremontier, †.
 Aloysia, Abbatissa Cœnobii B. V. Svedion, † 1674. 24. Aug.
 MARIA, Abbat. Chellenis, nat. 1587. † 1627.
 Henricus, Camillus, Diana, & Antonius, obierunt infantes.
 CAROLUS, Dux de Aumale, †.
 ANNA, Dux de Aumale, nupta 1618.
 Henrico de Sabaudia, Ducis de Nemours, † 1638.
 Henricus, & Magdalena, obierunt infantes.

CLAUDUS, Dux de Elboeuf, nat. 1578. 8. Jul. † 1677. 24. Jun.
 MARIA, Caroli d'Albani Ducis de Luynes vidua, nupta 1611. † 1679.
 Aloysia, nupta 1601.
 Franciscus de Bourbon, Principi de Conry, † 1631. 30. Apr.
 Renata, Abbatissa S. Petri Rem. †.
 Johanna, Abbat. Jovarræ, †.
 ALEXANDER PARIS, Eques Melitenensis, nat. 1589. † 1614. 1. Jan.

E

Aloysia de Ricux, Comes de Harcourt, †.
 MARIA, nat. 1595. 22. Aug. nupta Carolus Ducis de Aumale, †.
 CAROLUS de Lotharinga, Dux de Elboeuf, nat. 1556. 19. Octobr. † 1605.
 Marguerite, Helionori Chabor, Com. de Charny F. †.

CAROLUS II, Dux de Elboeuf, nat. 1596. † 1611. 1. Nov.
 CATHERINA, Henrica, Hæres IV. Regis Galie F. naturalis, nupta 1619. † 1661.
 Claudia Leonora, uxore Lud. Gouffier, Ducis de Rouannoi, † 1614.
 Franciscus, & Catharina, obierunt infantes.
 Henrica, B. M. V. a Souffons, † 1669. 24. Jan. æt. 72.
 HENRICUS, Comes de Harcourt, Armagnas, nat. 1601. † 1666. 21. Jul.
 Marguerite Philippine de Cambour-Coislin, Vidua Antonii de Laye, Ducis de Puy-Laurens, nupta 1640. † 1674. 9. Dec.

F

G

(F)

1840

1841

D

1842

1843

1844

E

1845

1846

G

(6)

The first part of the book is a list of names, which are arranged in alphabetical order. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas. The list is divided into two columns, with the first column containing names starting with 'A' and the second column containing names starting with 'B'. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas.

The second part of the book is a list of names, which are arranged in alphabetical order. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas. The list is divided into two columns, with the first column containing names starting with 'C' and the second column containing names starting with 'D'. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas.

The third part of the book is a list of names, which are arranged in alphabetical order. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas. The list is divided into two columns, with the first column containing names starting with 'E' and the second column containing names starting with 'F'. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas.

The fourth part of the book is a list of names, which are arranged in alphabetical order. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas. The list is divided into two columns, with the first column containing names starting with 'G' and the second column containing names starting with 'H'. The names are written in a cursive hand, and are separated by commas.

CAROLUS III.
Dux ab Elboeuf,
nat. 1620.
† 1691. 4. Maji.
I. Anna Elisabeth
de Lannoy,
Vidua Henrici de
Plessis,
nupta 1648. 5. Mart.
† 1694.
II. Catharina de la
Tour,
Friderici Mauriti de la
Tour,
Ducis de Bouillon F.,
nupta 1656. 20. Maji,
† 1680. 27. Octobr.
III. Franciscus de Mon-
raud,
Francisci Ducis de
Navailles F.,
nupta 1684. 25. Aug.
I. Anna Elisabeth,
nat. 1649. 6. Aug.
nupta 1669. 17. Apr.
CAROLO HENRICO
Principi de Vandemont,
† 1714. 5. Aug.

Henricus,
Abbas
Hombie-
rensis,
† 1649.
FRANCISCUS,
PRINCEPS
de Harcourt,
nat. 1615. † 1694. 6. Jun.
Anna Ormaria,
Francisci Alphonfi,
Com. de Montlaus F.,
nupta 1645. † 1695.
ALPHONSUS
HENRICUS,
Princeps de Harcourt,
† 1719. 19. Oct.
MARIA FRANCISCA,
Caroli M. de Brancas F.,
nupta 1667. 18. Febr.
† 1715. 12. Apr.
ANNA MARIA
JOSEPHUS,
Princeps de Harcourt,
nat. 1679. 30. Apr.
Maria Louyse,
Casp. March. de Montion F.,
nupta 1705. 2. Jul.

Cesir,
Pr. de Mont-
laus,
† 1693.
Maria
Angelica,
nupta 1671.
Nunzio Alva-
rez Ducis de
Cadaval,
† 1674. 7. Jul.
Maria
Anna,
Abbatissa N.,
† 1699.
N. de
Harcourt,
Abbas,
29. Octobr.

Maria,
nat. 1620.
† 1679. 7. Aug.
Catherina,
Abb. Portus
Regii Parisii,
† 1645.

H

H

II. Beatrice
Hieronyma
de
Lotharinga,
nat. 1662. 1. Jul.
Domicella
de
Lisbonne
&
Abbatissa
Romanensis.

CAROLUS
de
Lotharinga,
Princeps
de
Commercy,
nat. 1661. 11. Jul.
† 1702. 15. Aug.
in Praelio ad
Luzaram
in Italia
feliciter gesto.

ELISABETH
THERESIA
de
Lotharinga,
Domicella de
Commercy,
nat. 1664. 5. Apr.
nupta
1691. 7. Oct.
Ludovico de Melun,
Principi d'Epinoi,
vidua 1704.
24. Sept.

PAULUS
de
Lotharinga,
nat. 1672.
† 1691. 29. Jul.
in Praelio ad
Neerwinden
gesto.

LUDOVICUS
de
Lotharinga,
Princeps de Lambesc,
nat. 1692. 13. Febr.
JOHANNA Henriette de Durfort,
Jacobi Henrici de Duras,
Ducis de Durfort F.,
nat. 1691. nupta 1709. 22. Maji.

Domicella
de Lambesc,
nat. 1711. mens. Dec.

Filia,
nata 1724. m. Jul.

N.
de Lotharinga,
natus 1735. mens. Sept.

Henricus de Lotharinga,
Dux ab Elboeuf,
nat. 1661. 7. Aug. † 1718. 10. Nov.
Anna Charlotte
de Rochecour,
Lud. Viti. de Rochecour,
Ducis de Vronne F.,
nupta 1677. 28. Jan.

Ludovicus,
nat. 1662.
Abbas,
† 1691.

EMANUEL
MAURITIUS
de Lotharinga,
Dux ab Elboeuf,
nat. 1677. 10. Dec.
THERESIA Sramboni,
N. Ducis di Salis F.,
nupta 1711. 25. Octobr.

Philippus,
†.

Armande
Charlotte,
†.

CAROLUS
de Lotharinga,
nat. 1661. 1. Jul. † 1705. 21. Jun.
in Praelio Italico.

LUDOVICUS,
Comes de Harcourt-
Armagnac,
nat. 1641. 7. Dec.
† 1718. 17. Jun.
CATHERINE
de
Neufville,
Nicolaï de Neufville,
Ducis de Villeroy F.,
nupta 1660. 7. Oct.

Philippus,
nat. 1647.
† 1702. 8. Dec.
Abbas de S. Jean
de Vignes
a Soissons.

Alphonfus
Ludovicus,
nat. 1644.
† 1689.
Eques
Militenis.

Raimundus
Berengarius,
nat. 1647. † 1686.
Abbas de S.
Faron de Meaux.

CAROLUS de Lotharinga,
Comes de Marlin,
nat. 1648. 11. Dec. † 1705. 12. Nov.
I. Maria Francisca,
Cassius Phoebi Marschallus
d'Albert F.,
nupta 1681. † 1692.
II. Catharina Theresia de
Maignon,
Henrici Com. de Thorigny F.,
nupta 1696. 23. Febr.
† 1699. 2. Dec.

II. CAROLUS de Lotharinga,
Princeps de Pont & Mortagne,
Comes de Marlin,
nat. 1691. 24. Martii.
ELISABETH
Gastonis Joh. Bapt. Ducis de
Roquefort F.,
nupta 1714. 1. Martii.

JACOBUS de Lotharinga,
Princeps de Linin,
Dux de Joyeuse,
nat. 1691. 24. Martii.
Margaretha Gabrielis,
S.R.I. Principis de Beauvais-
Crabon F.,
nupta 1721. 19. Aug.

Domicella
de Marlin.

Filius,
nat. 1721. 8. Febr.

Filius,
natus 1724. 5. Jul.

LUDOVICUS,
nat. 1662.
Abbas,
† 1691.

EMANUEL
MAURITIUS
de Lotharinga,
Dux ab Elboeuf,
nat. 1677. 10. Dec.
THERESIA Sramboni,
N. Ducis di Salis F.,
nupta 1711. 25. Octobr.

I

CAMILLUS
de
Lotharinga,
Princeps
de
Chamilly,
nat. 1666. 16. Oct.

MARIA,
nat. 1674. 12. Aug.
nupta 1668.
14. Jul.
Antonio
Grimaldi
Duci
de
Monaco
† 1724. 31. Oct.

Ludovicus
Alphonfus
de
Lotharinga,
Eques
Melitenis,
nat. 1675. 14. Aug.
† 1704.

Charlotte,
Domicella
de
Armagnac,
nat. 1677. 6. Maji.

Anna
Maria
de
Lotharinga,
Abbas
de
Monier
en Der
& de la Chaise
de Dieu,
nat. 1681. 23. Sept.

CAROLUS
de Lotharinga,
Comes de
Armagnac,
nat. 1684. 22. Febr.
FRANCISCA
ADELHEID,
Adrianus Mauriti,
Ducis de Noail-
les F.,
nat. 1704. Kal Sept.
nupta 1717. 22. Maji,
separata 1721.

(G)

III. CEL.

CAROLUS III. Dux ab Elbeuf, nat. 1650. † 1692. 4. Maji. I. Anna Elisabeth de Lannoy, Vidua Henrici de Pleffis, nupta 1648. 2. Mart. † 1694. II. Catherina de la Tour, Fridrici Mauriti de la Tour, Ducis de Bouillon F. nupta 1656. 20. Maji. † 1680. 21. Octobr. III. Francisca de Mon- naud, Francisci Ducis de Navailles F. nupta 1684. 25. Aug. † 1705. 2. Jul.	Henricus, Abbas Hombie- renf. † 1649.	FRANCISCUS, PRINCEPS de Harcourt, nat. 1613. † 1694. 6. Jun. Anna Oenaria, Francisci Alphonfi Com. de Montlaus F. nupta 1645. † 1695.	Catherina, Abb. Portus Regii Parisiis, † 1645.	Maria, nat. 1620. † 1679. 7. Aug.	FRANCISCUS MARIA, Princeps de Lilliburne, nat. 1634. 4. Apr. † 1694. 9. Jun. I. Christina, Hannibadi Ducis Etrusci F. nupta 1658. 8. Sept. † 1678. 18. Dec. II. Anna, Caroli III. Ducis Lotharingia F. nat. 1659. nupta 1662. 7. Oct. † 1710. 19. Febr.
ALPHONSUS HENRICUS, Princeps de Harcourt, † 1719. 19. Oct. MARIA FRANCISCA, Caroli M. de Brancas F. nupta 1667. 18. Febr. † 1715. 12. Apr.	Cesar, Pr. de Mont- laur, † 1683.	Maria Angelica, nupta 1671. Nunzio Alva- rez Ducis de Cadaval, † 1674. 7. Jul.	Maria Anna, Abbatissa N. † 1699. 29. Octobr.	N. de Harcourt, Abbas.	
ANNAS MARIA JOSEPHUS, Princeps de Harcourt, nat. 1679. 30. Apr. Maria Louyse, Casp. March. de Monion F. nupta 1705. 4. Jul.	FRANCISCUS, N. Eques de Harcourt.				
I. Anna Elisabeth, nat. 1649. 6. Aug. nupta 1669. 17. Apr. CAROLO HENRICO Principi de Vaudemont, † 1714. 5. Aug.	CAROLUS de Lotharinga, Eques Melitenis, nat. 1650. 2. Octobr.	II. Maria Eleonora, nat. 1658. 24. Febr. Sanctimonialis.	FRANCISCA MARIA, nat. 1659. 6. Maji. Sanctimonialis.	HENRICUS de Lotharinga Dux ab Elbeuf, nat. 1661. 7. Aug. † 1718. 11. No. Anna Charlotte de Rochecour, Ducis de Virvonne F. nupta 1677. 28. Jun.	

H

H

II. Beatrix Hieronyma de Lotharingia, nat. 1662. 1. Jul. Domicella de Lisibonne & Abbatissa Romariensis.	CAROLUS de Lotharingia, Princeps de Commercy, nat. 1661. 11. Jul. † 1703. 15. Aug. in Praelio ad Luzaram in Italia felicitate gesto.	ELISABETH THERESIA de Lotharingia, Domicella de Commercy, nat. 1664. 5. Apr. nupta 1691. 7. Oct. Ludovico de Melun, Principi d'Epinoi, vidua 1700. 4. 24. Sept.	PAULUS de Lotharingia, nat. 1672. † 1693. 29. Jul. in Praelio ad Neerwinden gesto.	HENRICUS de Lotharingia, Comes de Brionne, nat. 1661. 15. Nov. † 1712. 1. Apr. Magdalena, Ludovici d' Espinay, M. de Biou F. nupta 1689. 23. Dec. † 1714. 14. Dec.	Margaretha, nat. 1662. 17. Nov. nupta 1675. 25. Jul. Nunzio Alvarez de Mello y Pereira, Duci de Cada- val, vidua 1727. 29. Jan.	FRANCISCUS ARMANDUS de Lotharinga, Eques Bajocensis, (d'Or) natus 1665. 17. Febr.	CAMILLUS de Lotharingia, Princeps de Chamilly, nat. 1666. 20. Oct.	MARIA, nat. 1674. 12. Aug. nupta 1668. 14. Jul. Antonio Grimaldi Duci de Monaco † 1724. 31. Oct.	Ludovicus Alphonfus de Lotharingia, Eques Melitenis, nat. 1675. 14. Aug. † 1704.	Charlotte, Domicella de Armagnac, nat. 1677. 6. Maji.	Annas Maria de Lotharingia, Abbas de Montier en Der & de la Chaise de Dieu, nat. 1681. 23. Sept.	CAROLUS de Lotharingia, Comes de Armagnac, nat. 1684. 22. Febr. FRANCISCA ADELHEID, Adriani Mauricii, Ducis de Noail- les F. nat. 1704. Kal. Sept. nupta 1717. 22. Maji. separata 1721.
				LUDOVICUS de Lotharingia, Princeps de Lambesc, nat. 1692. 13. Febr. JOHANNES Henriette de Dursfort, Jacobi Henrici de Duras, Ducis de Dursfort F. nat. 1691. nupta 1709. 22. Maji.	Maria Louyse de Lotharingia, Domicella de Brionne, nat. 1693. 24. Octobr. † 1724. 18. Oct.							
				Domicella de Lambesque, nat. 1711. mens. Dec.	Filia, nata 1724. m. Jul.	N. de Lotharingia, natus 1725. mens. Sept.						

(G)

III. CEL.

LUDOVICUS, Comes de Harcourt- Armagnac, nat. 1641. 7. Dec. † 1718. 12. Jun. CATHERINE de Neufville, Nicolai de Neufville, Ducis de Villeroy F. nupta 1660. 7. Oct.	Philippus, nat. 1647. † 1702. 8. Dec. Abbas de S. Jean de Vignes a Souffons.	Alphonfus Ludovicus, nat. 1644. † 1689. Eques Melitenis,	Raimundus Berengarius, nat. 1647. † 1686. Abbas de S. Faron de Meaux.	CAROLUS de Lotharinga, Comes de Marfan, nat. 1648. 11. Dec. † 1702. 13. Nov. I. Maria Francisca, Cæsaris Phœbi Marischalli d'Albret F. nupta 1682. † 1692. II. Catherina Theresia de Mangnon, Henrici Com. de Thorigny F. nupta 1696. 21. Febr. † 1699. 2. Dec.
I		II. CAROLUS de Lotharinga, Princeps de Pons & Mortagne, Comes de Marfan, nat. 1696. 20. Nov. ELISABETH, Galtonis Joh. Bapt. Ducis de Roquehaure F. nupta 1714. 1. Martii.	JACOBUS de Lotharinga, Princeps de Lixia, Dux de Joyeuse, nat. 1698. 24. Martii, Margaretha Gabrielle, S. R. L. Principis de Beauvais- Craon F. nupta 1721. 19. Aug.	Filia, nata 1699.
		Domicella de Marfan.	Filius, nat. 1721. 8. Febr.	Filius, natus 1724. 5. Jul.
ovicus, 1664. bas, 693.	EMANUEL MAURITIUS de Lotharinga, Dux ab Elbeuf, nat. 1677. 30. Dec. THERESIA Stramboni, N. Ducis di Salis F. nupta 1713. 25. Octobr.	III. Susanna Henrica, nat. 1686. 1. Febr. nupta 1724. 11. Nov. Carolo IV. Duci Mantua, † 1710. 19. Dec.	LOUYSE ANNA, nat. 1699. 10. Jul. nupta Emanueli Theodosis de la Tour, Duci de Bouillon 1725. 8. Martii, † c. 2. mensis Decembris.	

I

I

III. CEL-

(5)

CELSISSIMA GEN

Quaestio de Dignitate

TABULA

exhibens

ANIMAMUS I.

HABEMUS de Proprietate
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iure

GERARDUS I.

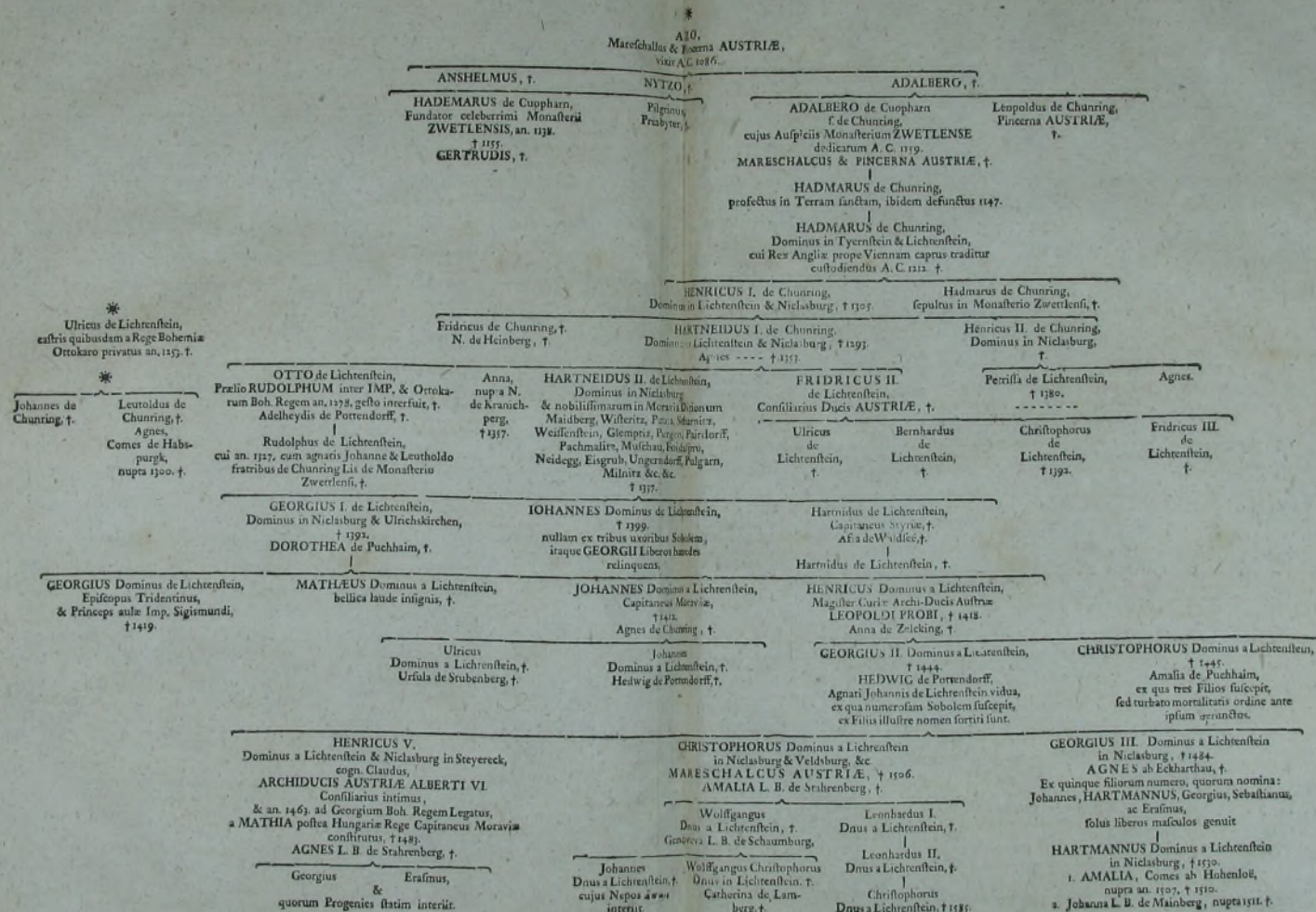
Fides de Contingentia
N. de Morsibus I.Fides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iureFides de Contingentia
Liberi, et de Morsibus
WILLIAMUS de iure

CELSISSIMÆ GENTIS LICHTENSTEINÆ

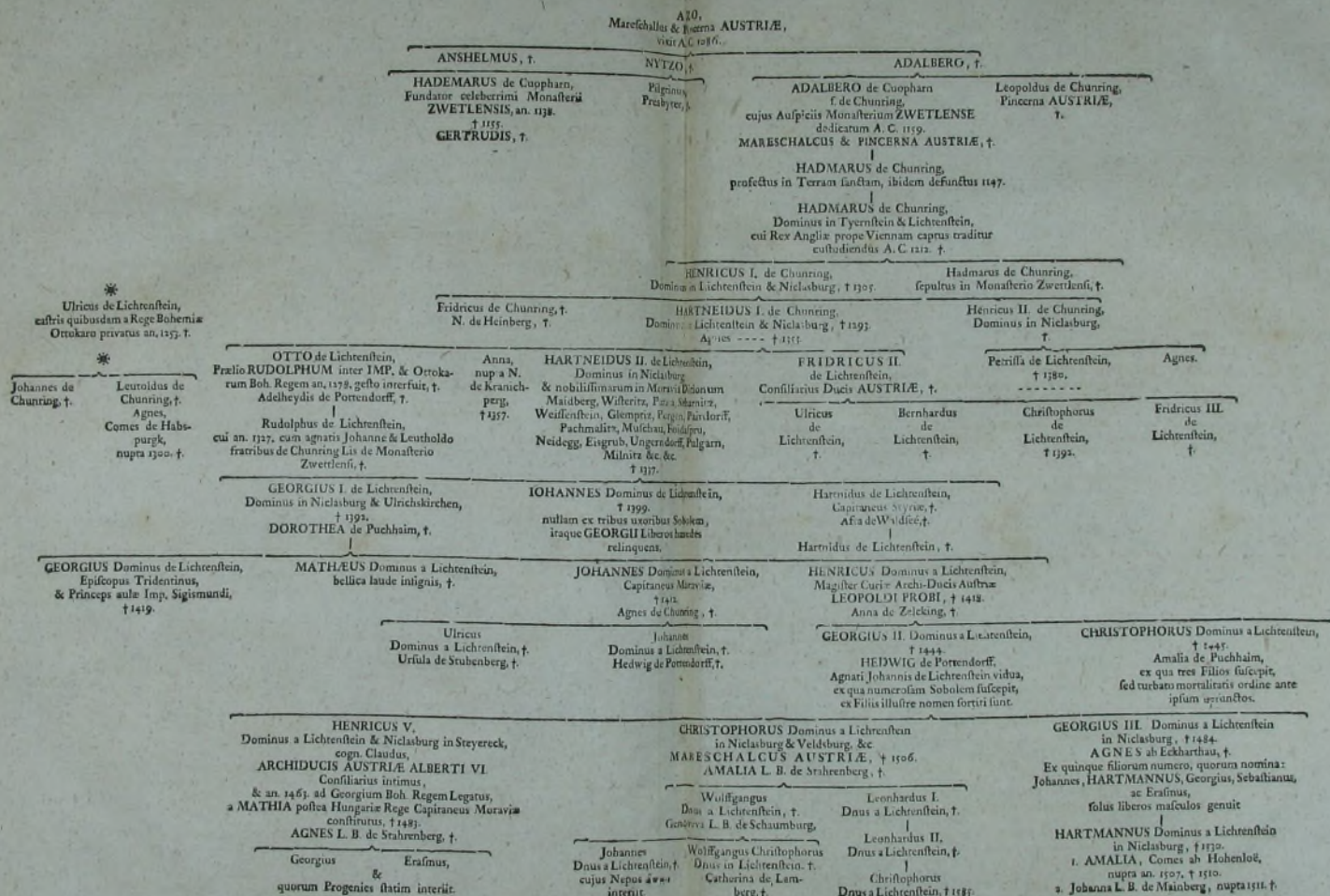
Quæ Sileciæ Ducatu Oppavensi & Carnoviensi gaudet

TABULA GENEALOGICA

ex Monumentis fide dignissimis.

III
CELISSIMÆ GENTIS LICHTENSTEINÆ
 Quæ Silesiæ Ducatu Oppavensi & Carnoviensi gaudet
 TABULA GENEALOGICA
 ex Monumentis fide dignissimis.

ADAM SMITH

ADAM SMITH, *Author of the Theory of Moral Sentiments, and of the Wealth of Nations*.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1776.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

Author	Title	Year
ADAM SMITH	THE THEORY OF MORAL SENTIMENTS	1759
ADAM SMITH	THE WEALTH OF NATIONS	1776

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

THE SECOND EDITION, CORRECTED AND IMPROVED BY THE AUTHOR.
LONDON: Printed by A. MILLAR, in Pall-mall; and by R. DODD, in St. Pauls Church-yard. 1777.

2. GEORGIUS HARTMANNUS Dominus a Lichtenstein in Nielsburg, nat. 1711. † 1762. Sulana de Lichtenstein, †.		Johannes Christophorus Dominus a Lichtenstein, †.		Sebastianus Dominus a Lichtenstein, †.	
HARTMANNUS IV. Dominus a Lichtenstein in Nielsburg, nat. 1744. 6. Maji, † 1797. ANNA MARIA, Caroli Comitis ab Ortenburg & Maximiliane Comitiss ab Haag F. † 1796.		Sebastianus Dominus a Lichtenstein, nat. 1745. †. Amalia a Fuchheim.		Georgius Ludovicus Dominus a Lichtenstein, Prefectus Juvenum bellica laude insignitus, nat. 1747. † 1797. 29. Maji.	
HENRICUS Dnus a Lichtenstein, S. C. R. M. ad Portam Onomannicam Legatus, nat. 1754. † 1781. Byzantii.		Johannes Septimius Dnus a Lichtenstein, nat. 1778. † 1797. Anna Maria, Com. de Salm, †.		Georgius Hartmannus Dnus a Lichtenstein, Comes Trinitatis fratri Byzantium proficiunt, † ibidem 1781.	
CAROLUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIE CARNOVIENSIS & OPPAVIENSIS, S. C. R. M. CONSILIARIUS INTIMUS, natus 1769. † 1827. 12. Febr. ANNA MARIA, Johannis L. B. de Boskowitz & Czernahora & Anne L. B. de Kray F. †.		CATHERINA de Lichtenstein, nata 1772. nupta 1792. Wolfgang Wilhelm Comiti de Wolckers- dorff, † 1843.		MAXIMILIANUS PRINCEPS A LICHTENSTEIN nat. 1778. 1241. 29. Apr. Jaurini, CATHERINA, Johannis L. B. de Boskowitz & Czernahora F. †.	
ANNA MARIA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1797. 7. Dec. nupta MAXIMILIANO S. R. I. PRINCIPI DE DITRICH- STEIN, †.		FRANCISCA BARBARA S. R. I. PRINCEPS a Lichtenstein, nat. 1804. nupta Wernhero Comiti de Tilly, † 1831.		CAROLUS FERDINANDUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIE OPPAVIENSIS & CARNOVIENSIS, & SUPREMUS UTRISQUE RHEI CAPITANEUS, nat. 1806. 10. Sept. 1846. † Apr. JOHANNES FERDINANDUS S. R. I. PRINCEPS DE DITRICHSTEIN, Sponsus I. †.	
JOHANNES ADAMUS ANDREAS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIE OPPAVIENSIS ET CARNOVIENSIS, S. C. R. M. CONSILIARIUS INTIMUS, ET AUREI VELLERIS EQUES, nat. 1816. 20. Nov. † 1712. 16. Junii Vindobonae, ERDMUTH THERESIA MARIA Ferdinandi Josephi S. R. I. FR. de Ditrichstein F. nat. 1862. 17. Apr. nupta 1881. 18. Febr.		MARIA ELIZABETH ROSALE S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, nupta 1862. 18. Febr. JOHANNES BERNHARD S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, † 1718.		MARIA THERESIA S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nupta (1) 1867. Jacobo Comiti de Lisle, (2) 1892. Joh. Balthasari Comiti de Wagrofferg, † 1716. 4. Febr.	
JOHANNA BEATRIX S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nupta 1869. MAXIMILIANO JACOBO MAURITIO S. R. I. PRINCIPI DE LICHTENTSEIN, † 1871.		CAROLUS JOSEPHUS S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1684. 15. Octobr. † 1704. 16. Febr.		MARIA ANTONIA S. R. I. PRINCEPS de LICHTENSTEIN, nat. 1687. 10. Apr. nupta 1704. 24. Jan. MARCO ADAMO COMITI DE ZOBOR, qui † 1728. mensis Julii.	
Franciscus Dominicus S. R. I. Princeps de LICHTENSTEIN, nat. 1689. 1. Sept. † 1711. 19. Martii.		MARIA THERESIA S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nata 1711. 1. Dec. nupta (1) MAXIMILIANO JACOBO MAURITIO S. R. I. PRINCIPI DE LICHTENSTEIN, 1709. 20. Apr. nupta 1711. 1. Apr. (2) FERDINANDO Duci Holstiae in Westphalia, 1713. d. 1. Martii.		Gabriel, S. R. I. Princeps de LICHTENSTEIN, nupta 1711. 1. Dec. JOSEPHO S. R. I. PRINCIPI de LICHTENSTEIN, † 1713. 8. Octobr.	
Theresia Anna FELICITAS S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1694. nupta 1711. 24. Oct. EMANUELE PRINCIPI SABAUDIAE.		Dominica S. R. I. Princeps de Lichtenstein, nat. 1698. nupta 1719. 21. Maji. HENRICO JOSEPHO S. R. I. PRINCIPI AB AURS- BERG, DUCI SILESIE MONSTER- BERGENSI, † 1714. 1. Junii.		I. Juliana S. R. I. PRINCEPS de LICHTENSTEIN, nat. 1608. nupta NICOLAO Comiti Fuggerio, †.	
Maximiliana Constantia S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nupta MATHIAE S. R. I. PRINCIPI de la Tour & Tassis, †.		HARTMANNUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN nat. 1611. 11. Febr. † 1611. Febr. SIDONIA ELIZABETH, Ernesti Fridrich Comiti de Salm- Reifferscheid, & Maria Ursula Comitis de Geringen- Daxbourg, †. nupta 1640. † 1684. 21. Sept. (Mater XXIV. liberorum, ex quibus XVI. infantes obierunt, hunc solum meminit.)		Anna, S. R. I. Princeps de LICHTENSTEIN, nat. 1611. nupta HENRICO WILHELMO SCHLICK, COMITI IN PAS- SAU & WEISKIRCHEN, †.	
II. FERDINANDUS JOSEPHUS, S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, nat. 1622. 27. Dec. † 1666. DOROTHEA, Philippi Jacobi Comitis de Ladron & Vitoria Comitis de Colalto F. vidua Celebrissimi Ducis bellid Mathie S. R. I. Comitis de Gallas, †.		Maximiliana, †.		Antonia, †.	

2. GEORGIUS HARTMANNUS Dominus a Lichtenstein in Nielsburg, nat. 1599. † 1662. Sofanna de Lichtenstein, †.		Johannes Christophorus Dominus a Lichtenstein, †.		Sebastianus Dominus a Lichtenstein, †.	
HARTMANNUS IV. Dominus a Lichtenstein in Nielsburg, nat. 1544. 6. Maji, † 1597. ANNA MARIA, Caroli Comitis ab Orenburg & Maximilianae Comitis ab Haag F. † 1596.		Sebastianus Dominus a Lichtenstein, nat. 1545. †. Amalia a Puchheim.		Georgius Ludovicus Dominus a Lichtenstein, Praefectus Jurisconsultus bellica laude insignitus, nat. 1547. † 1591. 29. Maji.	
HENRICUS Dnus a Lichtenstein, S. C. R. M. ad Portam Otomanicam Legatus, nat. 1554. † 1581. Byzanti.		Johannes Segrinus Dnus a Lichtenstein, nat. 1558. † 1595. Anna Maria, Com. de Balm. †.		Georgius Hartmannus Dnus a Lichtenstein, Comes itineris fratri Byzantium proficiscendi, † ibidem 1585.	
CAROLUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIAE CARNOVIENSIS & OPPAVIENSIS, S. C. R. M. CONSILIARIUS INTIMUS, natus 1560. † 1627. 12. Febr. ANNA MARIA, Johannis L. B. de Boskowitz & Czernahora & Annae L. B. de Krays F. †.		CATHERINA de Lichtenstein, nata 1573, nupta 1592. Wolfgang Wilhelm Comiti de Wolckers- dorff, † 1643.		MAXIMILIANUS PRINCEPS A LICHTENSTEIN nat. 1578. 15. Apr. Jaurini, CATHOLINA, Johanni L. B. de Boskowitz & Cornelia F. †.	
JUDITH de Lichtenstein, nupta 1595. Johanni Josephino L. B. de Zuzendoff, †.		GUNDACKARUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, S. C. R. M. CONSILIARIUS INTIMUS, nat. 1580. †. I. AGNES, Ennonis III. Comitis Frisiae orientalis & Annae Ducis Holstiae F., nupta 1604. † 1616. II. ELISABETH LUCRETIA, Adami Wenceslae Ducis Silesiae Teschenensis & Elisabethae Principis Curlandiae F., nat. 1599. 1. Jun. nupta 1618. † 1655. 19. Maji.		B	
ANNA MARIA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1577. 7. Dec. nupta MAXIMILIANO S. R. I. PRINCIPI DE DITRICH- STEIN, †.		FRANCISCA BARBARA S. R. I. PRINCEPS a Lichtenstein, nat. 1604. nupta Wernhero Comiti de Tilly, † 1615.			
CAROLUS EBERHARDUS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIAE OPPAVIENSIS & CARNOVIENSIS, & SUPREMO UTRISQUE RIBBE CAPITANEUS, nat. 1610. 12. Sept. 1611. 1. Apr. JOHANN BEATRIX S. R. I. PRINCEPS DE DITRICHSTEIN, Sorori 2. †.		JOHANNES ADAMUS ANDREAS S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, DUX SILESIAE OPPAVIENSIS ET CARNOVIENSIS, S. C. R. M. CONSILIARIUS INTIMUS, ET AUREI VELLERIS EQUES, nat. 1616. 30. Nov. † 1711. 16. Junii Vindobonae, ERDMUTH THERESIA MARIA Ferdinandi Josephi S. R. I. PR. de Ditrichstein F., nat. 1664. 17. Apr. nupta 1681. 16. Febr.		MARIA ELIZABETHA ROSARIA S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, nupta 1665. 10. Julii JOHANNI ERNSTO S. R. I. PRINCIPI AB EBERNBERG, † 1718.	
MARIA THERESIA S. R. I. PRINCEPS de LICHTENSTEIN, nupta (1) 1667. Jacobo Comiti de Lesle, (2) 1692. Joh. Balthasari Comiti de Wapenbergh, † 1716. 4. Febr.		JOHANN BEATRIX S. R. I. PRINCEPS de LICHTENSTEIN, nupta 1669. MAXIMILIANO JACOBO MAURITIO S. R. I. PRINCIPI DE LICHTENSTEIN, † 1671.		B	
Carolus Josephus S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1684. 15. Octobr. † 1704. 16. Febr.		MARIA ANTONIA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1687. 10. Apr. nupta 1704. 24. Jun. MARCO ADAMO COMITI DE ZOBER, qui † 1723. mensis Julii.			
Franciscus Dominicus S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1689. 1. Sept. † 1711. 19. Martii.		MARIA ELIZABETHA S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1691. Maji, nupta (1) MAXIMILIANO JACOBO MAURITIO S. R. I. PRINCIPI DE LICHTENSTEIN, 1709. 26. Apr. 1709. 24. Apr. (2) LUDOLFO Duci Holstiae in Volsburg, 1715. d. 1. Martii.		Gabriela, S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta 1718. 1. Dec. JOSEPHO S. R. I. PRINCIPI de Lichtenstein, † 1719. 8. Octobr.	
THERESIA ANNA FELICITAS S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1694. nupta 1711. 14. Oct. EMANUELI PRINCIPI SABAUDIAE.		Dominica S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1698. nupta 1709. 11. Maji. HENRICO JOSEPHO S. R. I. PRINCIPI AB AURS- BERG, DUCI SILESIAE MONSTER- BERGENSI, † 1714. 1. Junii.		B	
I. Juliana S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1695. nupta NICOLAIO Comiti Fuggerio, †.		Maximiliana Constantia S. R. I. PRINCEPS DE LICHTENSTEIN, nat. 1698. nupta MATHIAE S. R. I. PRINCIPI de la Tour & Taxis, †.			
HARTMANNUS V. S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, nat. 1695. 15. Febr. † 1660. Febr. SIDONIA ELIZABETHA Ernesti Fridrich Comiti de Balm- Reifferscheidt & Marie Ursulae Comiti de Geningen- Daxbourg F. nupta 1640. † 1686. 11. Sept. (Mater XXIV. liberorum quibus XVI. infantes obierunt. hinc solum memoral.)		Anna, S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nat. 1695. nupta HENRICO WILHELMO SCHLICK. COMITI IN PAS- SAU & WEISKIRCHEN, †.		II. FERDINANDUS JOSEPHUS, S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, nat. 1698. 27. Dec. † 1666. DOROTHEA, Philippi Jacobi Comitis de Ladron & Vithonus Comi- tis de Goltz F. vidus Celebrerrimi Ducis bellici Machiae S. R. I. Comitis de Gallas, †.	
Maximiliana, †.		Antonia, †.		(I)	
C		(I)			

1870
1871
1872

1873
1874
1875

1876
1877
1878
1879
1880

1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890

1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900
1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

MAXIMILIANUS JACOBUS MAURITIUS
S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN,
COMES A RIETBERG,
nat. 1641. 21. Julii. † 1709. 21. Apr.
I. JOHANNA BEATRIX,
Carolus Eusebius S. R. I. Pr. a Lichtenstein
&
Johanna Beatrix S. R. I. Pr. a Dietrich-
stein F.
nupta 1669. 1. Maji. † 1671.
II. ELEONORA MARGARETHA,
Philippi Ludovici Ducis Holstiae in Wiefenburg
&
Annae Mariae Landgr. Hassiae in Homburg F.
nat. 1661. 28. Maji. nupta 1674.
1702. 16. Aug.
III. MARIA ELISABETH,
Johannis Adamus Andreas S. R. I. Pr. de Lichtenstein,
&
Erdmuth Theresiae Mariae S. R. J. Pr. de
Dietrichstein F.
nat. 1683. nupta 1707. 21. April.

I. LUDOVICA JOSEPHA
S. R. I. PRINCEPS
de
Lichtenstein,
nupta 1691.
Francisco Wilhelm Comiti de Hohenembs,
qui † 1692.
(2) Jacobo Ernesto
Com. de Lelle.

MAXIMILIANA BEATRIX
S. R. I. PRINCEPS
de
Lichtenstein,
nupta
Johanni Sigismunda
Comiti
de
Rothal,

III. Maria Josepha,
nat. 1706. 27. Nov.
† 1723. 13. Febr.

Carolus Josephus,
nat. 1707. 25. Nov.
† 1708. 7. Julii.

Maximiliana
Antonina,
nat. 1709. 13. Apr.
† 1711. 4. April.

Maria Antonia
S. R. I. Princeps
de
Lichtenstein,
nata 1683. 12. Jan.
nupta
1704. Jacobo Adamo
Comiti de Lamberg,
qui † 1708.
2) Eberhard Comiti
de
Ruffstein, 1712.
† 1715. 19. Dec.

JOSEPHUS JOHANNES ADAMUS
S. R. I. PRINCEPS AC REGENS DOMUS
LICHENSTEINENSIS IN NICOLS-
BURG,
DUX SILESIE OPPAVIENSIS AC CARNOVIENSIS,
COMES RIETBERGENSIS,
S. C. R. CATHOL. MAJ. CONSIL. ACTUALIS
INTIMUS, CAMERARIUS,
MAGNAS HISPANIE PRIMI ORDINIS,
EQUES AUREI VELLERIS,
natus 1690. 27. Maji
I. GABRIEL,
Joh. Adamus Andreas S. R. I. Princeps a Lich-
tenstein F.
nat. 1695. nupta 1712. 12. Nov.
† 1715. 8. Oct.
II. MARIA ANNA,
Maximiliani Comitis a Thun
&
Mariae Maximilianae S. R. I. Pr. a Lichtenstein F.
nupta 1716. d. 7. Febr. † 20. v. m. & an.
III. MARIA ANNA CATHERINA,
Francisci Alberti Comitis Oettingensis F.
nupta 1717. 7. Aug. † 1729. 11. Apr.
IV. MARIANNA
FRANCISCI CAROLI, Comitis Kortulinsky,
S. C. R. M. Consiliiarii intimi, Camerarii, & Capitanei
ducatus Glogovienfis, Filia nati major,
nupta 1729. d. 12. Aug.

I. Carolus Antonius
Josephus,
nat. 1715. 6. Oct.
† 1715. 5. Martii.

III. Josephus Antonius,
nat. 1720. 17. Apr.
† 1723. 29. Nov.

MARIA
S. R. I. PR. A LICH-
TENSTEIN,
nata 1721. 28. Decembris.

JOHANNES NEPOMUCENUS
CAROLUS,
S. R. I. PR. A LICHENSTEIN,
ac in SILESIA OPPAVIENSIS
AC CARNOVIENSIS,
natus 1724. 6. Jul.

ANTONIUS FLORIANUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
DUX SILESIE OPPAVIENSIS
ET
CARNOVIENSIS,
COMES IN RIETBERG,
S. C. R. CATHOL. M. CONSILIARIUS
INTIMUS,
SUPREMUS AULE PRÆFECTUS,
EQUES AUREI VELLERIS,
&
MAGNAS HISPANIE,
nat. 1616. 4. Maji. † 1727. 10. Octobr.
ELEONORA BARBARA,
Michaëlis Oswaldi Comitis de Thun F.
nupta 1679. † 1723. 10. Febr.

MARIA
MAXIMILIANA
S. R. I. PRINCEPS
de
Lichtenstein,
nupta 1680.
Maximiliano
Comiti de Thun,
† 1686. 23. Sept.

PHILIPPUS
ERASMUS
S. R. I. PRINCEPS
de
Lichtenstein,
Dux belli fortissimus,
nat. 1664. 14. Sept.
† 1704. 13. Jan.
in
Expeditione Italica.
CHRISTINA THERESIA,
Ferdinandi Caroli
S. R. I. Principis de Löwenstein-
Wertheim
&
Annae Mariae Principis de Fürsten-
berg F.
vidua Alberti Ducis Saxonie in
Weissenfels,
nat. 1661. nupta 1691.

HARTMANNUS VI.
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
natus 1666. 6. Nov.
† 1728. 27. Junii.

JOSEPHUS WENCESLAUS
LAURENTIUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
nat. 1696. 19. Aug.
MARIA ANNA
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
Antonii Floriani
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN F.
nata 1694. 11. Octobr.
vidua Joh. Ernesti
Com. de Thun,
nupta secunda vice 1718.
d. 19. Apr.

EMANUEL
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
nat. 1698.
MARIA ANTONIA
COMES
A
DITRICHSTEIN,
nupta 1716.
14. Januarii.
Filius,
natus 1716.
mensis Decembris
Mediolani.

JOHANNES ANTONIUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LICHENSTEIN,
nat. 1699.
† 1714. 14. Martii
Mediolani.

MARIA ANNA
JOSEPHA
S. R. I. PR. A
LICHENSTEIN,
nat. 1690.
nupta 1716. 9. Sept.
Joh. Ernesti
Comiti de Thun,
qui † 1717. 10. Martii.
2) 1718. 19. Apr.
JOSEPHO WEN-
CESLAO LAUREN-
TIO
(AGNATO)
S. R. I. PR. DE LICH-
TENSTEIN,
nat. 1718. d. 1. Maji
ab AUGUSTISSIMO
CESARE PROREX
NEAPOLITANUS
constitutus est.

Philippus
Antonius Josephus,
natus 1720.
† 1723. 15. Apr.

FILIUS
natus 1726.

MAXIMILIANUS JACOBUS MAURITIUS, S. R. I. PRINCEPS A LICHTENSTEIN, COMES A RIETBERG, nat. 1641. 27. Julii, † 1709. 21. Apr.
I. JOHANNA BEATRIX, Caroli Eusebii S. R. I. Pr. a Lichtenstein & Johanne Beatrice S. R. I. Pr. a Dietrichstein F.
nupta 1669. 1. Maji, † 1671.
II. ELEONORA MARGARETHA, Philippi Ludovici Ducis Holfaniae in Wiefenburg & Annæ Mariæ Landgr. Haffie in Homburg F.
nat. 1661. 28. Maji, nupta 1674. † 1702. 16. Aug.
III. MARIA ELISABETH, Johannis Adami Andree S. R. I. Pr. de Lichtenstein, & Erdmuth Theresie Mariæ S. R. I. Pr. de Dietrichstein F.
nat. 1683. nupta 1707. 21. April.

I. LUDOVICA JOSEPHA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta (1) 1697. Francisko Walhelmo Comiti de H. benembis, qui † 1693. (2) Jacobo Ernesto Com. de Lelle.

Maria Antonia S. R. I. Princeps de Lichtenstein, nata 1683. 12. Jan. nupta (1) 1704. Jacobo Adamo Comiti de Lamburg, qui † 1703. (2) Egregore Comiti de Rufflein, 1712. † 1715. 19. Dec.
JOSEPHUS JOHANNES ADAMUS S. R. I. PRINCEPS AC REGENS DOMUS LICHENSTEINIENSIS IN NICOLS-BURG, DUX SILESIE OPPAVIENSIS AC CARNOVIENSIS, COMES RIETBERGENSIS, S. C. R. CATHOL. MAJ. CONSIL. ACTUALIS INTIMUS, CAMERARIUS, MAGNAS HISPANIE PRIMI ORDINIS, EQUES AUREI VELLERIS, natus 1698. 27. Maji. I. GABRIEL, Joh. Adami Andree S. R. I. Princeps a Lichtenstein F.
nat. 1695. nupta 1712. 12. Nov. † 1713. 8. Oct.
II. MARIA ANNA, Maximiliani Comitis a Thun & Mariæ Maximilianæ S. R. I. Pr. a Lichtenstein F.
nupta 1716. d. 3. Febr. † 20. e. m. & an.
III. MARIA ANNA CATHERINA, Francisci Alberti Comitis Oettingensis F.
nupta 1717. 7. Aug. † 1729. 15. Apr.
IV. MARIANNA FRANCISCI CAROLI, Comitis Kortulinsky, S. C. R. M. Consilii Interni, Camerarii, & Capicani ducatus Glogowiensis, Filia nati major, nupta 1729. d. 22. Aug.

I. Carolus Antonius Josephus, nat. 1715. 6. Oct. † 1715. 5. Martii.

II. Josephus Antonius, nat. 1720. 17. Apr. † 1723. 29. Nov.

MARIA S. R. I. PR. A LICHENSTEIN, nata 1721. 28. Decembris.

JOHANNES NEPOMUCENUS CAROLUS, S. R. I. PR. A LICHENSTEIN, ac in SILESIA OPPAVIENSIS AC CARNOVIENSIS, natus 1724. 6. Jul.

THERESIA MARIA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta 1667. Michaeli Johanni S. R. I. Comiti ab Althann, †.

SIDONIA AGNES S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta 1669. CAROLO Com. Palffy, vidua 1694. † 1723. 12. Martii.

ANNA MARIA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta 1667. Rudolpho Wilhelmo S. R. I. Com. de Trautmannsdorff, vidua 1709. † 1704. 4. Maji.

ANTONIUS FLORIANUS S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, DUX SILESIE OPPAVIENSIS ET CARNOVIENSIS, COMES IN RIETBERG, S. C. R. CATHOL. M. CONSILIARIUS INTIMUS, SUPREMUS AULE PRÆFECTUS, EQUES AUREI VELLERIS, & MAGNAS HISPANIE, nat. 1656. 4. Maji, † 1721. 11. Octobr. ELEONORA BARBARA, Michaelis Oswaldi Comitis de Thun F. nupta 1679. † 1723. 10. Febr.

MARIA MAXIMILIANA S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, nupta 1660. Maximiliano Comiti de Thun, † 1686. 23. Sept.

PHILIPPUS ERASMUS S. R. I. PRINCEPS de Lichtenstein, Dux belli fortissimus, nat. 1664. 14. Sept. † 1704. 15. Jan. in Expeditione Italica. CHRISTINA THERESIA, Ferdinandi Caroli S. R. I. Princeps de Löwenstein-Wertheim & Annæ Mariæ Principis de Fürstenberg F. vidua Alberti Ducis Saxonie in Weissenfels, nat. 1665. nupta 1697.

HARTMANNUS VI. S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, natus 1666. 6. Nov. † 1728. 27. Junii.

JOSEPHUS WENCESLAUS LAURENTIUS S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, nat. 1694. 19. Aug. MARIA ANNA S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, Antonii Floriani S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN F. nata 1694. 21. Octobr. vidua Joh. Ernesti Com. de Thun, nupta secunda vice 1718. d. 19. Apr.

EMANUEL S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, MARIA ANTONIA COMES A DITRICHSTEIN, nupta 1716. 14. Januarii. Filius, natus 1716. mensis Decembris Mediolani.

JOHANNES ANTONIUS S. R. I. PRINCEPS A LICHENSTEIN, nat. 1699. † 1714. 24. Martii Mediolani.

MARIA ANNA JOSEPHA S. R. I. PR. A LICHENSTEIN, nat. 1699. nupta (1) 1716. 9. Sept. Joh. Ernesti Comiti de Thun, qui † 1717. 10. Martii. (2) 1718. 19. Apr. JOSEPHO WENCESLAO LAURENTIO (AGNATO) S. R. I. PR. DE LICHENSTEIN, nat. 1705. nupta 1719. 5. Febr. Fridrico Christiano Comiti de Harrach, ejus Patris ALOT. S. R. I. THOMAS RATHMUNDUS, S. R. I. COMES AB HARRACH, AUREI VELLERIS EQUES, an. 1718. d. 1. Maji ab AUGUSTISSIMO CESARE PROREX NEAPOLITANUS constitutus est.

ELEONORA S. R. I. PR. A LICHENSTEIN, nat. 1705. nupta 1719. 5. Febr. Fridrico Christiano Comiti de Harrach, ejus Patris ALOT. S. R. I. THOMAS RATHMUNDUS, S. R. I. COMES AB HARRACH, AUREI VELLERIS EQUES, an. 1718. d. 1. Maji ab AUGUSTISSIMO CESARE PROREX NEAPOLITANUS constitutus est.

Philippus Antonius Josephus, natus 1720. † 1723. 15. Apr.

FILIUS natus 1726.

(K)

IV. CEL-

OFFICIALS OF THE

DEPARTMENT OF THE ARMY

WASHINGTON

1890

THE SECRETARY OF THE ARMY

WASHINGTON

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

CELSISSIMÆ GENTIS LOBKOWITZIÆ

quæ SILESIAE DUCATUM SAGANENSEM habet

TABULA GENEALOGICA

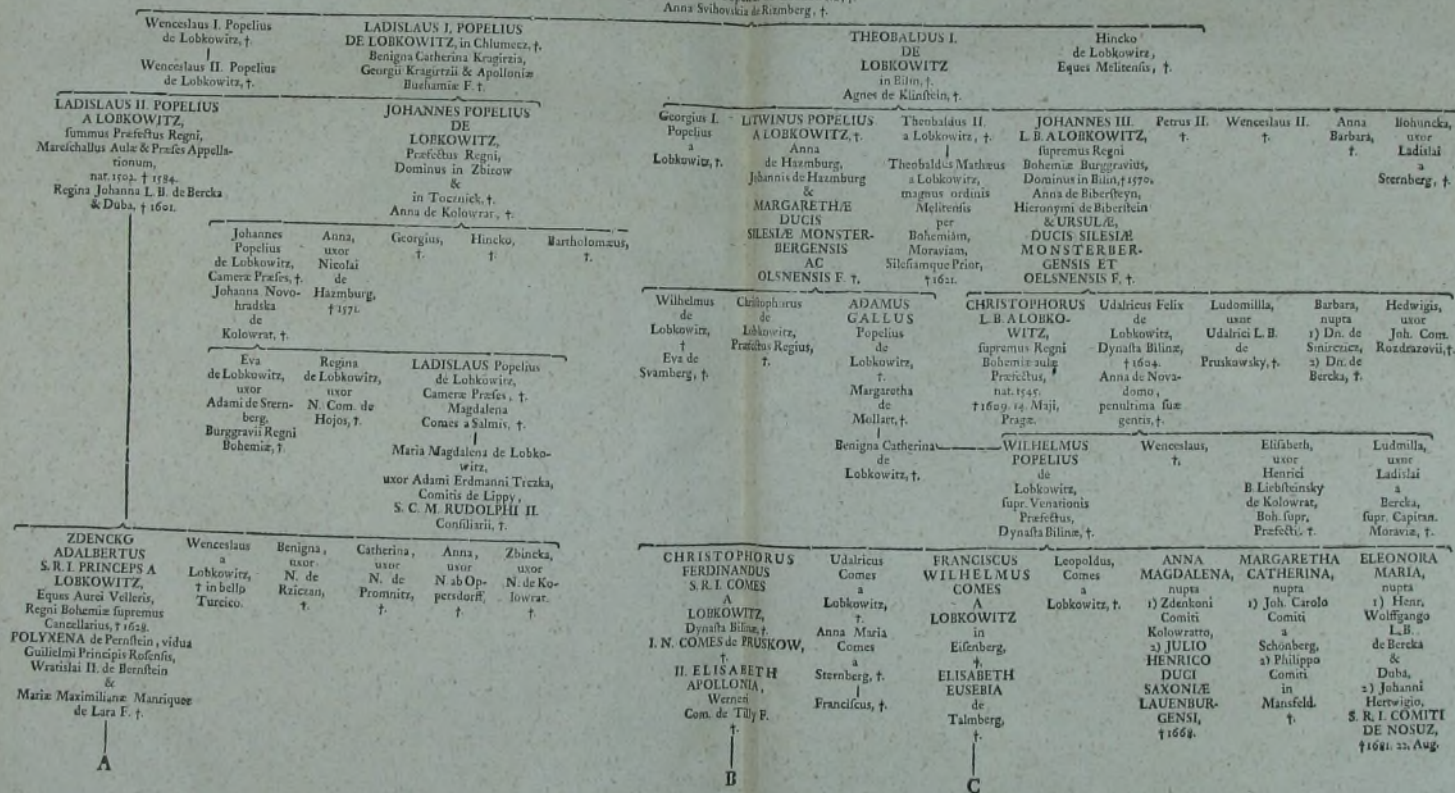
ex Monumentis Fide dignissimis.

*

Johannes I. de LOBKOWITZ
& Zafada,
IMP. WENCESLAI aule Marefchallus, †.

Petrus I. Popelius de Lobkowitz, †.

JOHANNES II. Popelius de Lobkowitz, †.
Anna Svihovska de Ruzberg, †.

(L)

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

LOSTOWN

C

(b)

II. WERNER KARL RECHENBERG CAROLIN S. R. I. 1844	RECHENBERG - THURM JOSEPH S. R. I. 1844
I. 1844	I. 1844
II. 1844	II. 1844
III. 1844	III. 1844
IV. 1844	IV. 1844
V. 1844	V. 1844
VI. 1844	VI. 1844
VII. 1844	VII. 1844
VIII. 1844	VIII. 1844
IX. 1844	IX. 1844
X. 1844	X. 1844
XI. 1844	XI. 1844
XII. 1844	XII. 1844
I. 1845	I. 1845
II. 1845	II. 1845
III. 1845	III. 1845
IV. 1845	IV. 1845
V. 1845	V. 1845
VI. 1845	VI. 1845
VII. 1845	VII. 1845
VIII. 1845	VIII. 1845
IX. 1845	IX. 1845
X. 1845	X. 1845
XI. 1845	XI. 1845
XII. 1845	XII. 1845
I. 1846	I. 1846
II. 1846	II. 1846
III. 1846	III. 1846
IV. 1846	IV. 1846
V. 1846	V. 1846
VI. 1846	VI. 1846
VII. 1846	VII. 1846
VIII. 1846	VIII. 1846
IX. 1846	IX. 1846
X. 1846	X. 1846
XI. 1846	XI. 1846
XII. 1846	XII. 1846
I. 1847	I. 1847
II. 1847	II. 1847
III. 1847	III. 1847
IV. 1847	IV. 1847
V. 1847	V. 1847
VI. 1847	VI. 1847
VII. 1847	VII. 1847
VIII. 1847	VIII. 1847
IX. 1847	IX. 1847
X. 1847	X. 1847
XI. 1847	XI. 1847
XII. 1847	XII. 1847
I. 1848	I. 1848
II. 1848	II. 1848
III. 1848	III. 1848
IV. 1848	IV. 1848
V. 1848	V. 1848
VI. 1848	VI. 1848
VII. 1848	VII. 1848
VIII. 1848	VIII. 1848
IX. 1848	IX. 1848
X. 1848	X. 1848
XI. 1848	XI. 1848
XII. 1848	XII. 1848
I. 1849	I. 1849
II. 1849	II. 1849
III. 1849	III. 1849
IV. 1849	IV. 1849
V. 1849	V. 1849
VI. 1849	VI. 1849
VII. 1849	VII. 1849
VIII. 1849	VIII. 1849
IX. 1849	IX. 1849
X. 1849	X. 1849
XI. 1849	XI. 1849
XII. 1849	XII. 1849
I. 1850	I. 1850
II. 1850	II. 1850
III. 1850	III. 1850
IV. 1850	IV. 1850
V. 1850	V. 1850
VI. 1850	VI. 1850
VII. 1850	VII. 1850
VIII. 1850	VIII. 1850
IX. 1850	IX. 1850
X. 1850	X. 1850
XI. 1850	XI. 1850
XII. 1850	XII. 1850
I. 1851	I. 1851
II. 1851	II. 1851
III. 1851	III. 1851
IV. 1851	IV. 1851
V. 1851	V. 1851
VI. 1851	VI. 1851
VII. 1851	VII. 1851
VIII. 1851	VIII. 1851
IX. 1851	IX. 1851
X. 1851	X. 1851
XI. 1851	XI. 1851
XII. 1851	XII. 1851
I. 1852	I. 1852
II. 1852	II. 1852
III. 1852	III. 1852
IV. 1852	IV. 1852
V. 1852	V. 1852
VI. 1852	VI. 1852
VII. 1852	VII. 1852
VIII. 1852	VIII. 1852
IX. 1852	IX. 1852
X. 1852	X. 1852
XI. 1852	XI. 1852
XII. 1852	XII. 1852
I. 1853	I. 1853
II. 1853	II. 1853
III. 1853	III. 1853
IV. 1853	IV. 1853
V. 1853	V. 1853
VI. 1853	VI. 1853
VII. 1853	VII. 1853
VIII. 1853	VIII. 1853
IX. 1853	IX. 1853
X. 1853	X. 1853
XI. 1853	XI. 1853
XII. 1853	XII. 1853
I. 1854	I. 1854
II. 1854	II. 1854
III. 1854	III. 1854
IV. 1854	IV. 1854
V. 1854	V. 1854
VI. 1854	VI. 1854
VII. 1854	VII. 1854
VIII. 1854	VIII. 1854
IX. 1854	IX. 1854
X. 1854	X. 1854
XI. 1854	XI. 1854
XII. 1854	XII. 1854
I. 1855	I. 1855
II. 1855	II. 1855
III. 1855	III. 1855
IV. 1855	IV. 1855
V. 1855	V. 1855
VI. 1855	VI. 1855
VII. 1855	VII. 1855
VIII. 1855	VIII. 1855
IX. 1855	IX. 1855
X. 1855	X. 1855
XI. 1855	XI. 1855
XII. 1855	XII. 1855
I. 1856	I. 1856
II. 1856	II. 1856
III. 1856	III. 1856
IV. 1856	IV. 1856
V. 1856	V. 1856
VI. 1856	VI. 1856
VII. 1856	VII. 1856
VIII. 1856	VIII. 1856
IX. 1856	IX. 1856
X. 1856	X. 1856
XI. 1856	XI. 1856
XII. 1856	XII. 1856
I. 1857	I. 1857
II. 1857	II. 1857
III. 1857	III. 1857
IV. 1857	IV. 1857
V. 1857	V. 1857
VI. 1857	VI. 1857
VII. 1857	VII. 1857
VIII. 1857	VIII. 1857
IX. 1857	IX. 1857
X. 1857	X. 1857
XI. 1857	XI. 1857
XII. 1857	XII. 1857
I. 1858	I. 1858
II. 1858	II. 1858
III. 1858	III. 1858
IV. 1858	IV. 1858
V. 1858	V. 1858
VI. 1858	VI. 1858
VII. 1858	VII. 1858
VIII. 1858	VIII. 1858
IX. 1858	IX. 1858
X. 1858	X. 1858
XI. 1858	XI. 1858
XII. 1858	XII. 1858
I. 1859	I. 1859
II. 1859	II. 1859
III. 1859	III. 1859
IV. 1859	IV. 1859
V. 1859	V. 1859
VI. 1859	VI. 1859
VII. 1859	VII. 1859
VIII. 1859	VIII. 1859
IX. 1859	IX. 1859
X. 1859	X. 1859
XI. 1859	XI. 1859
XII. 1859	XII. 1859
I. 1860	I. 1860
II. 1860	II. 1860
III. 1860	III. 1860
IV. 1860	IV. 1860
V. 1860	V. 1860
VI. 1860	VI. 1860
VII. 1860	VII. 1860
VIII. 1860	VIII. 1860
IX. 1860	IX. 1860
X. 1860	X. 1860
XI. 1860	XI. 1860
XII. 1860	XII. 1860
I. 1861	I. 1861
II. 1861	II. 1861
III. 1861	III. 1861
IV. 1861	IV. 1861
V. 1861	V. 1861
VI. 1861	VI. 1861
VII. 1861	VII. 1861
VIII. 1861	VIII. 1861
IX. 1861	IX. 1861
X. 1861	X. 1861
XI. 1861	XI. 1861
XII. 1861	XII. 1861
I. 1862	I. 1862
II. 1862	II. 1862
III. 1862	III. 1862
IV. 1862	IV. 1862
V. 1862	V. 1862
VI. 1862	VI. 1862
VII. 1862	VII. 1862
VIII. 1862	VIII. 1862
IX. 1862	IX. 1862
X. 1862	X. 1862
XI. 1862	XI. 1862
XII. 1862	XII. 1862
I. 1863	I. 1863
II. 1863	II. 1863
III. 1863	III. 1863
IV. 1863	IV. 1863
V. 1863	V. 1863
VI. 1863	VI. 1863
VII. 1863	VII. 1863
VIII. 1863	VIII. 1863
IX. 1863	IX. 1863
X. 1863	X. 1863
XI. 1863	XI. 1863
XII. 1863	XII. 1863
I. 1864	I. 1864
II. 1864	II. 1864
III. 1864	III. 1864
IV. 1864	IV. 1864
V. 1864	V. 1864
VI. 1864	VI. 1864
VII. 1864	VII. 1864
VIII. 1864	VIII. 1864
IX. 1864	IX. 1864
X. 1864	X. 1864
XI. 1864	XI. 1864
XII. 1864	XII. 1864
I. 1865	I. 1865
II. 1865	II. 1865
III. 1865	III. 1865
IV. 1865	IV. 1865
V. 1865	V. 1865
VI. 1865	VI. 1865
VII. 1865	VII. 1865
VIII. 1865	VIII. 1865
IX. 1865	IX. 1865
X. 1865	X. 1865
XI. 1865	XI. 1865
XII. 1865	XII. 1865
I. 1866	I. 1866
II. 1866	II. 1866
III. 1866	III. 1866
IV. 1866	IV. 1866
V. 1866	V. 1866
VI. 1866	VI. 1866
VII. 1866	VII. 1866
VIII. 1866	VIII. 1866
IX. 1866	IX. 1866
X. 1866	X. 1866
XI. 1866	XI. 1866
XII. 1866	XII. 1866
I. 1867	I. 1867
II. 1867	II. 1867
III. 1867	III. 1867
IV. 1867	IV. 1867
V. 1867	V. 1867
VI. 1867	VI. 1867
VII. 1867	VII. 1867
VIII. 1867	VIII. 1867
IX. 1867	IX. 1867
X. 1867	X. 1867
XI. 1867	XI. 1867
XII. 1867	XII. 1867
I. 1868	I. 1868
II. 1868	II. 1868
III. 1868	III. 1868
IV. 1868	IV. 1868
V. 1868	V. 1868
VI. 1868	VI. 1868
VII. 1868	VII. 1868
VIII. 1868	VIII. 1868
IX. 1868	IX. 1868
X. 1868	X. 1868
XI. 1868	XI. 1868
XII. 1868	XII. 1868
I. 1869	I. 1869
II. 1869	II. 1869
III. 1869	III. 1869
IV. 1869	IV. 1869
V. 1869	V. 1869
VI. 1869	VI. 1869
VII. 1869	VII. 1869
VIII. 1869	VIII. 1869
IX. 1869	IX. 1869
X. 1869	X. 1869
XI. 1869	XI. 1869
XII. 1869	XII. 1869
I. 1870	I. 1870
II. 1870	II. 1870
III. 1870	III. 1870
IV. 1870	IV. 1870
V. 1870	V. 1870
VI. 1870	VI. 1870
VII. 1870	VII. 1870
VIII. 1870	VIII. 1870
IX. 1870	IX. 1870
X. 1870	X. 1870
XI. 1870	XI. 1870
XII. 1870	XII. 1870
I. 1871	I. 1871
II. 1871	II. 1871
III. 1871	III. 1871
IV. 1871	IV. 1871
V. 1871	V. 1871
VI. 1871	VI. 1871
VII. 1871	VII. 1871
VIII. 1871	VIII. 1871
IX. 1871	IX. 1871
X. 1871	X. 1871
XI. 1871	XI. 1871
XII. 1871	XII. 1871
I. 1872	I. 1872
II. 1872	II. 1872
III. 1872	III. 1872
IV. 1872	IV. 1872
V. 1872	V. 1872
VI. 1872	VI. 1872
VII. 1872	VII. 1872
VIII. 1872	VIII. 1872
IX. 1872	IX. 1872
X. 1872	X. 1872
XI. 1872	XI. 1872
XII. 1872	XII. 1872
I. 1873	I. 1873
II. 1873	II. 1873
III. 1873	III. 1873
IV. 1873	IV. 1873
V. 1873	V. 1873
VI. 1873	VI. 1873
VII. 1873	VII. 1873
VIII. 1873	VIII. 1873
IX. 1873	IX. 1873
X. 1873	X. 1873
XI. 1873	XI. 1873
XII. 1873	XII. 1873
I. 1874	I. 1874
II. 1874	II. 1874
III. 1874	III. 1874
IV. 1874	IV. 1874
V. 1874	V. 1874
VI. 1874	VI. 1874
VII. 1874	VII. 1874
VIII. 1874	VIII. 1874
IX. 1874	IX. 1874
X. 1874	X. 1874
XI. 1874	XI. 1874
XII. 1874	XII. 1874
I. 1875	I. 1875
II. 1875	II. 1875
III. 1875	III. 1875
IV. 1875	IV. 1875
V. 1875	V. 1875
VI. 1875	VI. 1875
VII. 1875	VII. 1875
VIII. 1875	VIII. 1875
IX. 1875	IX. 1875
X. 1875	X. 1875
XI. 1875	XI. 1875
XII. 1875	XII. 1875
I. 1876	I. 1876
II. 1876	II. 1876
III. 1876	III. 1876
IV. 1876	IV. 1876
V. 1876	V. 1876
VI. 1876	VI. 1876
VII. 1876	VII. 1876
VIII. 1876	VIII. 1876
IX. 1876	IX. 1876
X. 1876	X. 1876
XI. 1876	XI. 1876
XII. 1876	XII. 1876
I. 1877	I. 1877
II. 1877	II. 1877
III. 1877	III. 1877
IV. 1877	IV. 1877
V. 1877	V. 1877
VI. 1877	VI. 1877
VII. 1877	VII. 1877
VIII. 1877	VIII. 1877
IX. 1877	IX. 1877
X. 1877	X. 1877
XI. 1877	XI. 1877
XII. 1877	XII. 1877
I. 1878	I. 1878
II. 1878	II. 1878
III. 1878	III. 1878
IV. 1878	IV. 1878
V. 1878	V. 1878
VI. 1878	VI. 1878
VII. 1878	VII. 1878
VIII. 1878	VIII. 1878
IX. 1878	IX. 1878
X. 1878	X. 1878
XI. 1878	XI. 1878
XII. 1878	XII. 1878
I. 1879	I. 1879
II. 1879	II. 1879
III. 1879	III. 1879
IV. 1879	IV. 1879
V. 1879	V. 1879
VI. 1879	VI. 1879
VII. 1879	VII. 1879
VIII. 1879	VIII. 1879
IX. 1879	IX. 1879
X. 1879	X. 1879
XI. 1879	XI. 1879
XII. 1879	XII. 1879
I. 1880	I. 1880
II. 1880	II. 1880
III. 1880	III. 1880
IV. 1880	IV. 1880
V. 1880	V. 1880
VI. 1880	VI. 1880
VII. 1880	VII. 1880
VIII. 1880	VIII. 1880
IX. 1880	IX. 1880
X. 1880	X. 1880
XI. 1880	XI. 1880
XII. 1880	XII. 1880
I. 1881	I. 1881
II. 1881	II. 1881
III. 1881	III. 1881
IV. 1881	

WENCESLAUS EUSEBIUS,
S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ,
DUX SILESIAE SAGANENSIS,
† 1677. 24. April.
I. Johanna Miskya de Zlonitz,
nupta 1678. † 1690. 17. Jan.
II. AUGUSTA SOPHIA, Augusta Comitiss Palatini
Sultzbacensis F.
nupta 1677. d. 20. Januarii, † 1682. 30. April.

II. FERDINANDUS AUGUSTUS
LEOPOLDUS
S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ,
DUX SILESIAE SAGANENSIS,
nat. 1671. 7. Sept. † 1713. 3. Octobr.
I. CLAUDIA FRANCISCA,
Mauritii, Principis Nassovii de Hadamar & Enefline,
nat. 1660. 6. Jan. nupta 1677. 17. Aug.
† 1680. 6. Maji.
II. MARIA ANNA WILHELMINA,
Wilhelmi, Marchionis Badensis, & Mariae Magdalene
Comitiss ab Oettingen F.
nat. 1655. 22. Sept. nupta 1680. 17. Aug.
† 1701. 22. Sept.
III. MARIA PHILIPPINA,
Michaelis Wenceslai Francisci Comitiss ab Althann
&
Annae Mariae Comitiss ab Aspermont
& Reckheim F.
nupta 1702. 7. Dec. † 1706. 2. Jun.
IV. MARIA ALOISIA,
Ferdinandi Wilhelmi S. R. I. Principis de
Schwarzenberg F.
nat. 1689. 16. Dec. nupta 1706. 16. Nov.

I. PHILIPPUS
S. R. I. PRINCEPS AC REGENS
DOMUS DE LOBKOWITZ,
DUX SILESIAE SAGANENSIS,
PRINCEPS COMES IN STERNSTEIN,
DYNASTA IN CHLUMITZ,
& RAUDNITZ etc.
6. C. R. CATHOL. MAJ. CAMERARIUS,
nat. 1680. 2. Febr.

I. Eleonora Charlotta
Comes a Lobkowitz, nupta 1703. 17. Oct.
† 1720. 3. Martii.

II. MARIA WILHELMINA,
Michaelis Ferdinandi Comitiss ab
Althann F.
nupta 1721. 25. Aug.

II. WENCESLAUS FERDINANDUS CAROLUS S. R. I. Princeps a Lobkowitz, ac Silesiae SAGANENSIS, nat. 1723. 9. Jan.	FERDINANDUS PHILIPPUS JOSEPHUS S. R. I. PRINCEPS a LOBKOWITZ, nat. 1724. 20. Apr.	Filius, natus 1725. 20. Aug.	Filius, natus 1726.
---	---	------------------------------------	------------------------

II. WENCESLAUS FERDINANDUS
POPELIUS
S. R. I. COMES a Lobkowitz,
S. C. R. M. in Hispaniam & Galliam
Legatus,
redux † in Italia 1697.
MARIA SOPHIA,
Maximiliani S. R. I. Pr. de Dinshstein F.
Vidua Franchisci Eusebii Com. de Pörmberg, †.

LUDOVICUS
PHILIPPUS
S. R. I. COMES
A
LOBKOWITZ,
nat. 1687.
† 1707. 19. Maji.

ELEONORA
CHARLOTTE,
Conjux PHILIPPI
S. R. I. PR.
AC REGENTIS
DOMUS A LOBKOWITZ,
DUCIS SILESIAE SA-
GANENSIS,
nupta 1709. 17. Octobr.
† 1710. 3. Martii.

FERDINANDUS
WILHELMUS
COMES A LOBKOWITZ
in Eifenberg,
† 1708. 24. Jan.
LUDOMILLA
FRANCISCA,
Nicoli Alexi Wirha
de Zrazvetio F.
† 1711. 16. Martii.

JOHANNES
FRIDRICUS
COMES A LOBKOWITZ
in Eifenberg,
nat. 1677. 21. Martii,
† 1706.

ULRICUS
FELIX
POPEL
COMES A
LOBKOWITZ,
in Eifenberg,
† 1722. 4. Octobr.
ex casu
Quereus anno 1706.

MARIA,
Adami Comitiss
de Buhra &
Lina F.

Maria Isabella,
nupta d. Adami
Francisci
Comitiss de
Trautmannsdorff,
2) Georgio
Adamo Fran-
cisco
Comitiss de
Gefchin,
qui † 1719.
5. Oct.

Catherina Polyxena,
nupta Wolfgango
Maximiliano
Comitiss de Lamiogen
& Alberrecht,
S. C. R. M. Confil.
intimo actuali,
† 1709. 5. Febr.

Anna,
Priorissa
Cenobii Kitz-
ingenius, †.

Magdalena,
Priorissa
Cenobii Kitz-
ingenius, †.

ELEONORA AMALIA
MAGDALENA,
nat. 1682. 20. Jun.
nupta
1701. 6. Dec.
ADAMO
FRANCISCO
S. R. I. PRINCIPI
A
SCHWARTZENBERG.

LOUISE ANNA
FRANCISCA,
nat. 1681. 20. Oct.
nupta 1700.
ANSELMO
FRANCISCO
S. R. I. PRINCIPI
DE
THURMET TASSIS.

GEORGIUS
CHRISTIANUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LOBKOWITZ,
nat. 1696. 10. Aug.
CAROLINA
HENRIETTE,
Caroli, S. R. I. Comitiss
de Waldstein Dux F.
nupta 1717. 11. Novembr.

IV. MARIA
ERNESTINA,
nat. 1714. 13. Sept.

CAROLUS ADAMUS S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ, nat. 1719. 8. Novembr.	Ludovicus Johannes Nepomucenus nat. 1723. 16. Jan. † 1. Febr. c. a.	Filius, nat. 1716. mens. Dec.
---	---	-------------------------------------

WENCESLAUS EUSEBIUS,
S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ,
DUX SILESIE SAGANENSIS,
† 1677. 24. April.

I. Johanna Mikya de Zlonitz,
nupta 1618. † 1650. 17. Jan.
II. AUGUSTA SOPHIA, Augusta Comitiss Palatini
Sultebacensis F.
nupta 1637. d. 20. Januarii, † 1682. 30. April.

II. FERDINANDUS AUGUSTUS
LEOPOLDUS
S. R. I. PRINCEPS A LOBKOWITZ,
DUX SILESIE SAGANENSIS,
nat. 1651. 7. Sept. † 1711. 3. Octobr.
I. CLAUDIA FRANCISCA,
Mauriti, Principis Nassovii de Hadamar & Ernestine,
Principis Nassovii de Siegen F.
nat. 1660. 6. Jan. nupta 1677. 17. Aug.
† 1680. 6. Maji.
II. MARIA ANNA WILHELMINA,
Wilhelmi, Marchionis Badenii, & Mariz Magdalene
Comitiss ab Oettingen F.
nat. 1655. 28. Sept. nupta 1680. 17. Aug.
† 1701. 22. Sept.
III. MARIA PHILIPPINA,
Michaelis Wenceslai Francisci Comitiss ab Althann
&
Anne Mariz Comitiss ab Alpermont
& Reckheim F.
nupta 1702. 1. Dec. † 1706. 2. Jun.
IV. MARIA ALOISIA,
Ferdinandi Wilhelmi S. R. I. Principis de
Schwarzenberg F.
nat. 1689. 16. Dec. nupta 1706. 16. Nov.

I. PHILIPPUS
S. R. I. PRINCEPS AC REGENS
DOMUS DE LOBKOWITZ,
DUX SILESIE SAGANENSIS,
PRINCEPS COMES IN STERNSTEIN,
DYNASTA IN CHLUMITZ,
& RAUDNITZ &c.
S. C. R. CATHOL. MAJ. CAMERARIUS,
nat. 1680. 2. Febr.

I. Eleonora Charlotte
Comes a Lobkowitz, nupta 1703. 17. Oct.
† 1720. 3. Martii.

II. MARIA WILHELMINA,
Michaelis Ferdinandi Comitiss ab
Althann F.
nupta 1721. 21. Aug.

II. WENCESLAUS
FERDINANDUS
CAROLUS
S. R. I. PRINCEPS
a
Lobkowitz,
ac Silesie SAGANENSIS,
nat. 1723. 9. Jan.

FERDINANDUS
PHILIPPUS
JOSEPHUS
S. R. I. PRINCEPS
a
LOBKOWITZ,
nat. 1724. 20. Apr.

Filia,
nata 1721.
20. Aug.

Filia,
nata 1726.

II. WENCESLAUS FERDINANDUS
POPELIUS
S. R. I. COMES a Lobkowitz,
S. C. R. M. in Hispaniam & Galliam
Legatus,
redox † in Italia 1691.

MARIA SOPHIA,
Maximiliani S. R. I. Pr. de Dinsbheim F.
Vidua Francisci Eusebii Com. de Pörming, †.

LUDOVICUS
PHILIPPUS
S. R. I. COMES
A
LOBKOWITZ,
nat. 1697.
† 1707. 19. Maji.

ELEONORA
CHARLOTTE,
Conjux PHILIPPI
S. R. I. PR.
AC REGENTIS
DOMUS A LOBKOWITZ,
DUCIS SILESIE SA-
GANENSIS,
nupta 1703. 17. Octobr.
† 1710. 3. Martii.

FERDINANDUS
WILHELMUS
COMES A LOBKOWITZ,
WITZ
in Eilenberg,
† 1708. 24. Jan.

LUDOMILLA
FRANCISCA,
Nicolai Alexii Wirha
de Zrazewo F.
† 1711. 16. Martii.

JOHANNES
FRIDRICUS
COMES A LOBKOWITZ
in Eilenberg,
nat. 1677. 21. Martii,
† 1706.

ULRICUS
FELIX
POPEL,
COMES A
LOBKOWITZ,
in Eilenberg,
† 1723. 4. Octobr.
ex casto

MARIA,
Adami Comitiss
de Bubra &
Litze F.

Maria Isabella,
nupta 1) Adami
Francisco
Comiti de
Trautmanns-
dorff,
2) Georgio
Adamo Fran-
cisco
Comiti de
Gafchin,
qui † 1719.
5. Oct.

Catherina Polyxena,
nupta Wolfgango
Maximiliano
Comiti de Lamingen
& Albrecht,
S. C. R. M. Confil.
intimo actuali,
† 1709. 5. Febr.

Anna,
Priorissa
Conobii Kit-
zingensis, †.

Magdalena,
Priorissa
Conobii Kit-
zingensis, †.

GEORGIUS
CHRISTIANUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LOBKOWITZ,
nat. 1696. 10. Aug.
CAROLINA
HENRIETTE,
Caroli S. R. I. Comitiss
de Waldheim Dux F.
nupta 1717. 11. Novembr.

IV. MARIA
ERNESTINA,
nat. 1714. 13. Sept.

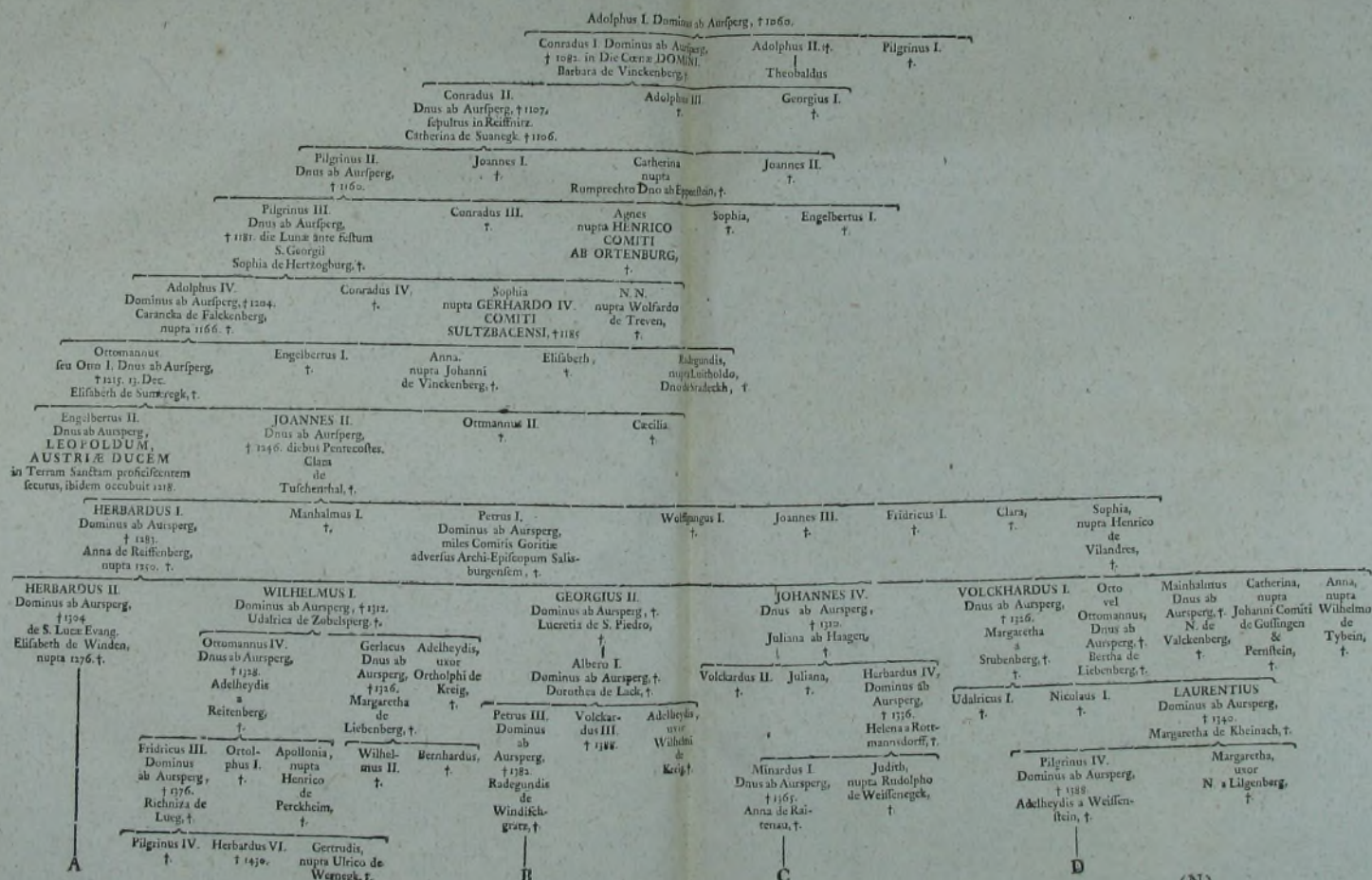
CAROLUS
ADAMUS
S. R. I. PRINCEPS
A
LOBKOWITZ,
nat. 1719. 8. Novembr.

Ludovicus
Johannes
Nepomucenus
nat. 1723. 16. Jan.
† 11. Febr. c. a.

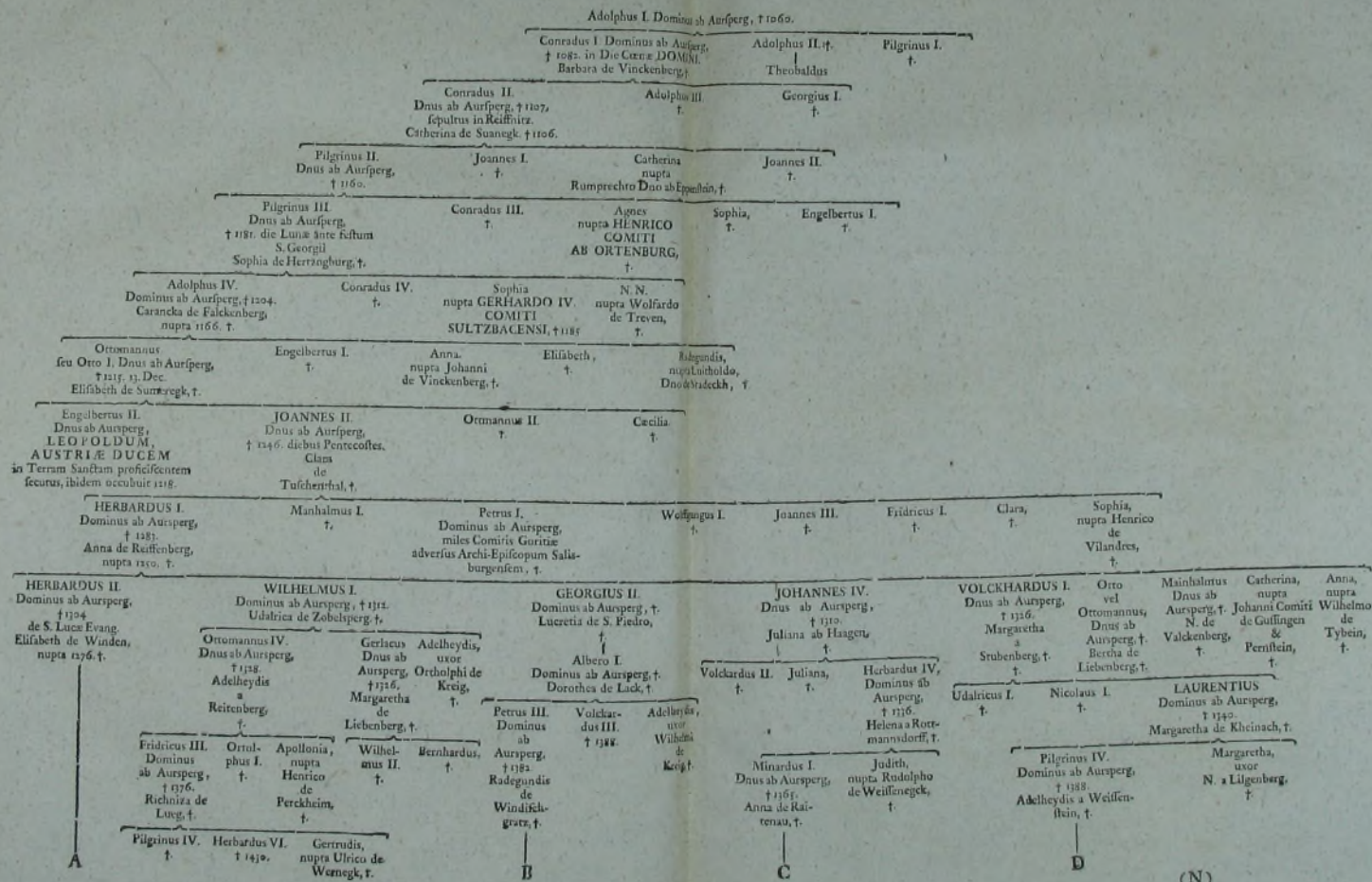
Filius,
nat. 1726.
mens. Dec.

(M)

CELSISSIMÆ GENTIS AURSPERGICÆ
quæ SILESIAE DUCATUM MONSTERBERGENSEM habet
TABVLA GENEALOGICA
ex Monumentis Fide dignissimis.

CELSISSIMÆ GENTIS AURSPERGICÆ
quæ SILESIAE DUCATUM MONSTERBERGENSEM habet
TABVLA GENEALOGICA
ex Monumentis Fide dignissimis.

Herbardus III. t.
JOHANNES V. DNUS AB AURSPERG.
 † 1133. die S. Barbara, Cymburgis de Scheyerböck, t.
MANHELMUS III. DNUS AB AURSPERG.
 † 1187. die S. Blasi, Anna de Karontlein, t.
THEOBALDUS I. Dominus ab Aursperg.
 † 1123. d. 12. Octobr. Urfula de Leichtenegg in Raspatzky, nupta 1197. t.
ENGELHARDUS I. DOMINUS AB AURSPERG.
 Supremus Hereditarius Camerarius, CARNIOLE, natus 1404. † 1466. die Maris ante S. Elisabetham, sepultus Sitticii in Cœnobio Cisterciens. **SCHOLASTICA** de Königsperg, † 1466. Sabbato ante festum S. Achatii.

Georgius II. DNUS AB AURSPERG. † 1438. Barbara de Kreigh, t.
 Georgius IV. t.
 Wilhelmus III. DNUS AB AURSPERG. capitis 1169. a Meinardo Comite Goriciensi, t.
 Johannes VIII. † infans.
 Liebhardus I. t.
 Wolfgerus I. N. de Khunhaag, t.
 Elisabeth, nupta Reinero Pinerigne de Offerswiz, 2) Joanni de Raitenau, t.
 Herbardus V. DNUS AB AURSPERG. † 1410.
 Volckardus V. DNUS AB AURSPERG. t.
 Dietrichus, DNUS AB AURSPERG. t.
 Clara, Sittichensis in Michaeliten, t.
 Elisabeth, nupta 1) Reinerio Pinerigne de Offerswiz, 2) Joanni de Raitenau, t.
 Barbara, uxor Ulrici de Gruben, t.
 Bernhardus, t.
 Maria, an. 1424. Abbatissa in Mincekendorff, t.
 Anna, nupta Henrico de Tichernau, t.

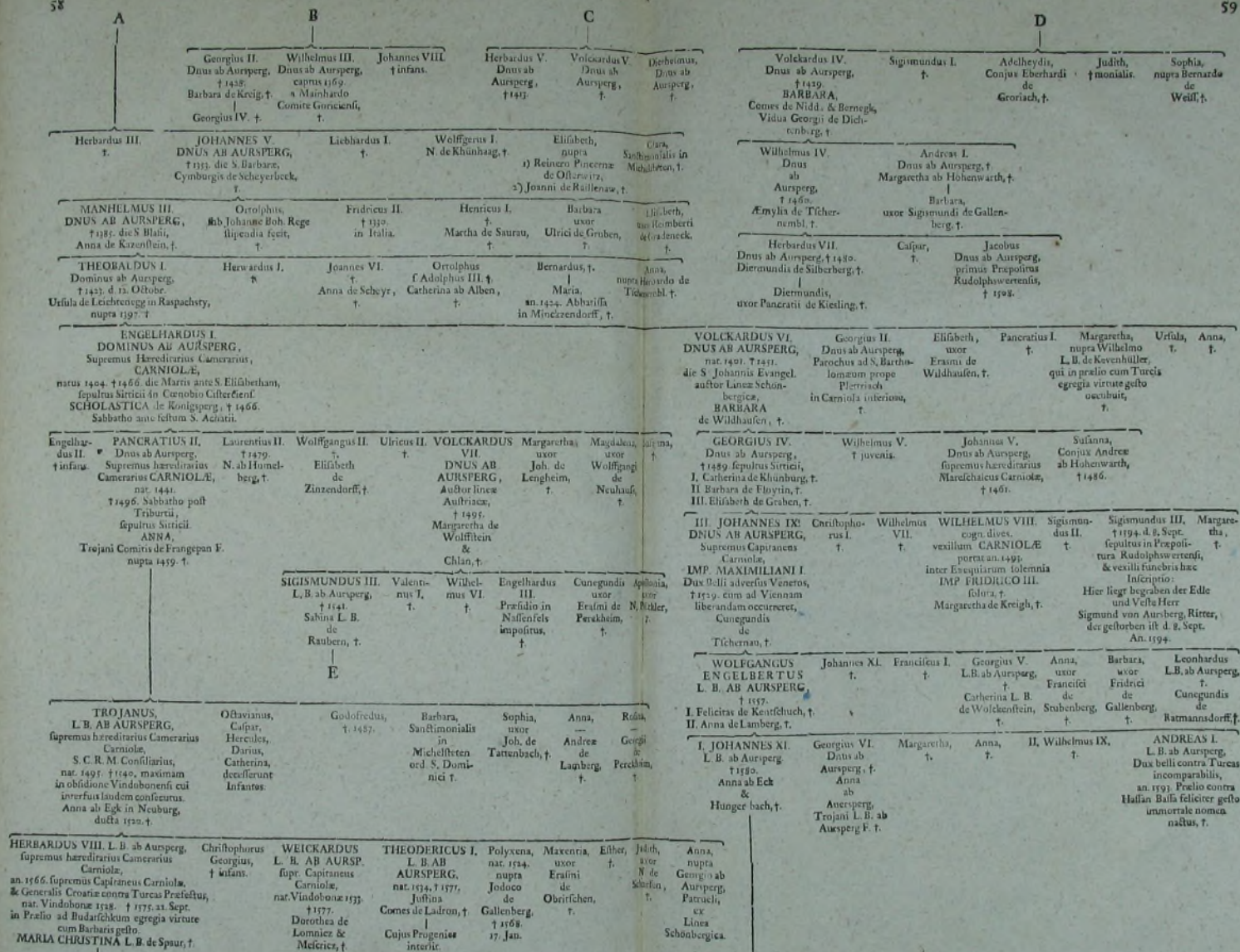
PANCATIUS II. DNUS AB AURSPERG. † infans.
 Supremus hereditarius Camerarius CARNIOLE, natus 1441. † 1496. Sabbato post Tributa, sepultus Sitticii. **ANNA**, Trojani Comitissa de Frangepan F. nupta 1419. t.
 Laurentius II. † 1479. N. ab Humelberg, t.
 Elisabeth de Zinzendorff, t.
 Wolfgangus II. t.
 Ulrichus II. t.
VOLCKARDUS VII. DNUS AB AURSPERG. Autor lineæ Austriacæ, † 1495. Margaretha de Wolfstein & Chlan, t.
 Margaretha, uxor Joh. de Lengheim, t.
 Wolfgangi de Neuhaus, t.
 Magdalena, uxor Erasmii de Neuhaus, t.
 Engelhardus III. Praefidius in Nassenfels impolitus, t.
 Cunegunda, uxor Erasmi de Perckheim, t.
 Apollonia, pro N. Müller, t.
SIGISMUNDUS III. L. B. ab Aursperg. † 1514. Sabina L. B. de Raubern, t.
 Valentinus I. t.
 Wilhelmus VI. t.
 Engelhardus III. Praefidius in Nassenfels impolitus, t.
 Cunegunda, uxor Erasmi de Perckheim, t.
 Apollonia, pro N. Müller, t.

TROJANUS, L. B. AB AURSPERG. Supremus hereditarius Camerarius Carniole, S. C. R. M. Confiliarius, natus 1495. † 1540. maximus in oblatione Vindobonensi, cui interfuit laudem confectus. Anna ab Egle in Neuburg, ducta 1520. t.
 Othavianus, Calpar, Hercules, Darius, Catharina, decedissent infantes.
 Godofredus, † 1487.
 Barbara, Sanctimonialis in Michaelsteten ord. S. Dominici, t.
 Sophia, uxor Joh. de Tattenbach, t.
 Anna, uxor Andree de Lamburg, t.
 Roda, uxor Georgii de Perckheim, t.
HERBARDUS VIII. L. B. ab Aursperg. Supremus hereditarius Camerarius Carniole, an. 1566. Supremus Capitaneus Carniole, & Generalis Croatia contra Turcas Praefectus, natus Vindobonæ 1528. † 1577. 22. Sept. in Prælio ad Budafschheim egregia virtute cum Barbaris gesto. **MARIA CHUUSTINA L. B. de Spaur, t.**
 Christophorus Georgius, † infans.
WEICKARDUS L. B. AB AURSPERG. Supr. Capitaneus Carniole, natus Vindobonæ 1533. † 1577. Dorothea de Lammiez & Meferice, t.
THEODERICUS I. L. B. AB AURSPERG. natus 1534. † 1577. Justina Comes de Ladrone, t.
 Polyxena, nupta Jodoco de Gallenberg, 17. Jan. t.
 Maxentia, uxor Erasmi de Oberrichen, t.
 Elther, t.
 Judith, uxor N. de Schurzen, t.
 Anna, nupta Georgio ab Aursperg, Patrueli, ex Linea Schönbergica.

VOLCKARDUS IV. DNUS AB AURSPERG. † 1419. **BARBARA**, Comes de Nidha, & Bernegg, Vidua Georgii de Dietrichen, t.
 Sigismundus I. t.
 Adelhuydis, Coniux Eberhardi de Grotisch, t.
 Judith, † monialis.
 Sophia, nupta Bernardo de Weill, t.
 Wilhelmus IV. DNUS AB AURSPERG. † 1460. **Emilia de Tichernau**, t.
 Andreas I. DNUS AB AURSPERG. t. Margaretha ab Hohenwarth, t.
 Barbara, uxor Sigismundi de Gallenberg, t.
 Herbardus VII. DNUS AB AURSPERG. † 1480. Diemundus de Silberberg, t.
 Diemundus, uxor Pancratii de Kietling, t.
 Caspar, t.
 Jacobus DNUS AB AURSPERG. primus Praepositus Rudolphowensis, † 1592.

VOLCKARDUS VI. DNUS AB AURSPERG. natus 1481. † 1511. die S. Johannis Evangel. auctor Lineæ Schönbergica, **BARBARA** de Wildhausen, t.
 Georgius II. DNUS AB AURSPERG. Parochus ad S. Bartholomæum prope Plettschach in Carniola inferiori, t.
 Elisabeth, uxor Erasmi de Wildhausen, t.
 Pancratius I. t.
 Margaretha, nupta Wilhelmus L. B. de Kevenhüller, qui in prælio cum Turcis egregia virtute gesto occubuit, t.
 Urfula, t.
 Anna, t.
GEORGIUS IV. DNUS AB AURSPERG. † 1489. sepultus Sitticii. I. Catharina de Khunburg, t. II. Barbara de Flayn, t. III. Elisabeth de Graben, t.
 Wilhelmus V. † juvenis.
 Johannes V. DNUS AB AURSPERG. Supremus hereditarius Marchionatus Carniole, † 1461.
 Susanna, Coniux Andree ab Hohenwarth, † 1486.
 Christophorus I. t.
 Wilhelmus VII. t.
WILHELMUS VIII. Sigismundus II. t. vexillum CARNIOLE portavit an. 1491. Inter Evequiarum solemniam IMP. FRIDRICO III. soluta, t. Margaretha de Kreigh, t.
 III. **JOHANNES IX. DNUS AB AURSPERG.** Supremus Capitaneus Carniole, IMP. MAXIMILIANI I. Dux illi adversus Venetos, † 1529. cum ad Viennam liberandam occurreret, Cunegunda de Tichernau, t.
 Johannes XI. t.
 Franciscus I. t.
 Georgius V. L. B. ab Aursperg, t. Catharina L. B. de Wolfenstein, t.
 Anna, uxor Francisci de Strubenberg, t.
 Barbara, uxor Fridrici de Gallenberg, t.
 Leonhardus L. B. ab Aursperg, t. Cunegunda de Raitmannsdorff, t.

WOLFGANGUS ENGELBERTUS L. B. AB AURSPERG. † 1537. I. Felicitas de Kienfchuch, t. II. Anna de Lamburg, t.
 I. **JOHANNES XI. L. B. ab Aursperg.** † 1580. Anna ab Eck & Hungerbach, t.
 Georgius VI. DNUS AB AURSPERG. t. Anna ab Aursperg, Trojani L. B. ab Aursperg F. t.
 Margaretha, t.
 Anna, t.
 II. Wilhelmus IX. t.
ANDREAS I. L. B. ab Aursperg. Dux belli contra Turcas incomparabilis, an. 1593. Praefidius contra Haffan Bala feliciore gesto immortalis nomen natus, t.

SIGISMUNDUS NICOLAUS I. L. B. AB AURSPERG, † 1581. I. Sophia de Wolckersdorff, nupta 1544. † 1570. 16. Maji. II. Sidonia L. B. de Schiffer, nupta 1573. †	Volckardus III. L. B. ab Aursperg, nat. 1512. † 1599. ELIZABETH L. B. de Hoffkirchen, nat. 1552, nupta 1565. † 1614. Eratinus Sigismundus II. †	Alexander Bartholomaeus I. †.	Johannes Andreas I. †.	Eratinus I. †.	Adamus I. † 1540.	Patencia †.	Cecilia, uxor Wilhelmi de Neydegk, †.	Kyburg, uxor Christophori L. B. de Traun, †.	Anna, Catherina, & Severina, decesserunt Infantes.			
I. WOLFF SIGISMUNDUS II. L. B. ab Aursperg, nat. 1545. † 1598. FELICITAS L. B. de Windischgratz, †.	Sigfridus I. nat. 1547. † 1576.	Johannes XII. nat. 1549. † 1598. Amaleyd de Neydeck, †.	David I. †.	Melchior I. †.	Apollonia, †.	Anna, †.	Engelbergis, nat. 1576. nupta 1572. Wolfgang L. B. de Lambert, in Ortenegg, †.	Maria, nat. 1572. nupta 1569. Johann Bevilardo L. B. de Traun, †.	II. Georgius, Ehrenicus, nat. & † 1577.	Anna Maria, †.	Joanna, nat. & † 1579.	Georgius Ehrenicus, nat. 1572. † 1590. 12. Jun. Pavil.
Wolfgangus Nicolaus I. L. B. ab Aursperg, †. Anna Juliana de Stubenberg, †.	Paulus Volckardus I. L. B. ab Aursperg, † adversus Turcas strenue rem gerens, †.	Weickardus III. L. B. ab Aursperg, † 1660. N. de Sefinow, †.	Georgius Jacobus I. L. B. ab Aursperg, †. Elisabeth de Scherffenberg, †.	Carolus I. †.	Joannes Stephanus, †.	Andreas III. L. B. ab Aursperg, nat. 1597. †. BARBARA L. B. AB HERBERSTEIN, nupta 1633. † 1654. 21. Apr.	Sophia, nat. 1580. nupta 1603. Jacobus L. B. de Bercka & Duba, †.	Anna Maria, †.	Elisabeth, †.	Felicitas, †.	Sidonius, †.	Apollonia, †.
SIGISMUNDUS BRASMIUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, †. EUSEBIA BENIGNA COMES de Kamitz, †. I. RUDOLPHUS SIGISMUNDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1644. ANNA ELIZABETH L. B. de Kirchberg.	Georgius Bartholo- maeus, †.	Wolfgang Marthus, †.	Sigfridus II. †.	MAXIMILIANUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1631. † 1701. SUSANNA ELIZABETH, L. B. de Pollheim, nat. 1647. nupta 1670.	CAROLUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, † 1680. MARIA MAGDALENA COMES AB HENCKEL, †.	WOLFFGANGUS ENGELBERTUS, S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1664. 19. Jan. I. Margaretha Constantia, Johannis Alberti Comitis a Dietrichstein F. † 1701. II. EMERENTIANA SOPHIA, Maximiliani S. R. I. Com. ab Aursperg F.	WOLFFGANGUS MATHEUS, S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1667. 26. Apr.	MAXIMILIANUS LUDOVICUS, S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1668. 26. Oct.	Christophorus Ferdinandus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1637. †.	Wolfgangus Georgius Leonolus S. R. I. COMES AB AURSPERG in Walken, nat. 1664. 10. Jun. † 1719. 10. Sept. I. Maria Theresia de Raitenau, †. II. Anna Theresia Comes ab Enckenweirt.	Felicitas, nat. 1637. †.	
WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1671. MARIA CATHERINA L. B. ab Hochburg, †. JOHANNES VOLCKARDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1712. 10. April.	FRANCISCUS JOSEPHUS MELCHIOR S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1682. JOHANNA SIDONIA, Georgii Wilhelmi L. B. de Leyler F. Vidua L. B. de Fraipont, nata 1682. nupta 1705.				I. WOLFFGANGUS WILHELMUS HECTOR S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1683.	II. Maria Theresia Josephina, nat. 1715. 6. Sept.	Wolfgangus Aloyus, nat. 1717. † 1734.	Maria Anna Antonina, nat. 1719. 7. Febr.				
WOLFFGANGUS FERDINANDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1673. 23. Jan. † 1711. THERESIA, COMES de Zinsendorf. 4. Filii & 1. Filia.	Regina Juliana, nat. 1676. 23. Dec. nupta 1) Davidi L. B. de Kreffer, 2) Fridrico Philippo Comiti de Wolfstein, qui † 1716. 1. Oct. 3) 1722. Christiano Comiti de Wied, d. 2. Nov.		WOLFFGANGUS AUGUSTINUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1677. 19. Oct. MARIA LEONORA, Hectoris Fridrici Comitis de Kornfall F. nupta 1706.		WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1680. 14. Jul.	Emmerentiana Sophia, nat. 1678. Wolfgang Engelberti S. R. I. Com. ab Aursperg.	Anna Christina, nat. 1683. 15. Jul. nupta EHRENICO Comiti de Windischgratz.	Maria Magdalena, nat. 1688.	WOLFFGANGUS GODOFREDUS, S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1689. ESTHER, COMES de Roggendorff, nupta 1714.			
	WOLFFGANGUS MAURITIUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1707. 29. Dec.		Susanna Elisabeth, nat. 1709. 3. Jul.	Susanna Francisca, nat. 1712.	Anna Christina Carolina, nat. 1714.							

SIGISMUNDUS NICOLAUS I. L. B. AB AURSPERG, † 1581. I. Sophia de Wolckersdorff, nupta 1544. † 1575. 16. Maji. II. Sidonia L. B. de Schiffen, nupta 1573. †	Volckardus III. L. B. ab Aursperg, nat. 1570. † 1594. ELISABETH L. B. de Hoffkirchen, nat. 1552, nupta 1565. † 1614. Erasmus Sigismundus II. †	Alexander Bartholomaeus I. †	Johannes Andreas I. †	Erasmus I. †
I. WOLFF SIGISMUNDUS II. L. B. ab Aursperg, nat. 1545. † 1598. FELICITAS L. B. de Windischgratz, †	Sigfridus I. nat. 1547. † 1571.	Johannes XII. nat. 1549. † 1598. Amalcyd de Neydeck, †	David I. †	Melchior I. †
Wolfgangus Nicolaus I. L. B. ab Aursperg, † Anna Juliana de Stubenbergr, †	Paulus Volckardus I. L. B. ab Aursperg, † aduersus Tureas frenue rein gerent, †	Weickardus III. L. B. ab Aursperg, † 1660. N. de Sesinow, †	Georgius Jacobus I. L. B. ab Aursperg, † Elisabeth de Scherffenberg, †	Carolus I. †
SIGISMUNDUS ERASMUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, †. EUSEBIA BENIGNA COMES de Kauitz, †. † RUDOLPHUS SIGISMUNDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1644. ANNA ELISABETH L. B. de Kirchberg.	Georgius Bartholo- maeus, †.	Wolfgang Mathias, †.	SIGISMUNDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1633. † 1705. SUSANNA ELISABETH, L. B. de Polheim, nat. 1647. nupta 1670.	CAROLUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, † 1680. MARIA MAGDALENA COMES AB HENCKEL, †.
WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1671. MARIA CATHERINA L. B. ab Hochburg. † JOHANNES VOLCKARDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1711. 10. April.	FRANCISCUS JOSEPHUS MELCHIOR S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1681. JOHANNA SIDONIA, Georgii Wilhelmi L. B. de Leyser F. Vidua L. B. de Fraipont, nata 1681. nupta 1705.	WOLFFGANGUS FERDINANDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1672. 21. Jan. † 1711. THERESIA COMES de Zinzendorf. † 4. Filii & 1. Filia.	I. Christophorus Albertus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1688. 11. Jul. † 1717. EBERHARDINA, Eberhardi Fridrici L. B. de Neuperg F. nupta 1711. N. L. B. de Spiegel.	WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1692. 1. Jul. nupta 1715. Georgio Fridrico Comiti de Lasberg.
WOLFFGANGUS FERDINANDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1672. 21. Jan. † 1711. THERESIA COMES de Zinzendorf. † 4. Filii & 1. Filia.	Regina Juliana, nat. 1676. d. 23. Dec. nupta 1) Davidi L. B. de Krefler, 2) Fridrico Philippo Comiti de Wolfstein, qui † 1716. 1. Oct. 3) 1711. Christiano Comiti de Wied, d. 2. Nov.	WOLFFGANGUS AUGUSTINUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1677. 19. Oct. MARIA ELEONORA, Hectoris Fridrici Comiti de Kornfeld F. nupta 1706.	WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1692. 1. Jul. nupta 1715. Georgio Fridrico Comiti de Lasberg.	WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1692. 1. Jul. nupta 1715. Georgio Fridrico Comiti de Lasberg.
WOLFFGANGUS FERDINANDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1672. 21. Jan. † 1711. THERESIA COMES de Zinzendorf. † 4. Filii & 1. Filia.	Regina Juliana, nat. 1676. d. 23. Dec. nupta 1) Davidi L. B. de Krefler, 2) Fridrico Philippo Comiti de Wolfstein, qui † 1716. 1. Oct. 3) 1711. Christiano Comiti de Wied, d. 2. Nov.	WOLFFGANGUS AUGUSTINUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1677. 19. Oct. MARIA ELEONORA, Hectoris Fridrici Comiti de Kornfeld F. nupta 1706.	WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1692. 1. Jul. nupta 1715. Georgio Fridrico Comiti de Lasberg.	WOLFFGANGUS EHRENRICUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1692. 1. Jul. nupta 1715. Georgio Fridrico Comiti de Lasberg.

Adamus I. † 1549.	Patientia †	Cecilia, uxor Wilhelmi de Neydeg, †	Kyburgs, uxor Christophori L. B. de Traun, †	Anna, Catherina, & Severina, deserunt Infantes.
Engelberg, nat. 1556. nupta 1572. Wolfgang L. B. de Lunberg, in Ortenegg, †	Maria, nat. 1552. nupta 1569. Johanni Bernhardo L. B. de Traun, †	II. Georgius, Ehronicus, nat. & † 1577.	Anna Maria, †	Juanna, nat. & † 1579.
Andreas III. L. B. ab Aursperg, nat. 1597. †. BARBARA L. B. AB HERBERSTEIN, nupta 1633. † 1644. 21. Apr.	Sophia, nat. 1590. nupta 1603. Joachimo L. B. de Berka & Duba, †	Anna Maria, †	Elisabeth, †	Felicitas, †
Wolfgangus Sigismundus S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1592. † 1664. 29. Maji. BARBARA REGINA ab Amstern, nupta 1614. †.	Felicitas, nat. 1627. †.			
Christophorus Ferdinandus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1657. †.	Wolfgangus Georgius Leopoldus S. R. I. COMES AB AURSPERG in Wallen, nat. 1664. 10. Jun. † 1719. 10. Sept. I. Maria Theresia de Raitenau, †. II. Anna Theresia Comes ab Enckenwirt.			
L. WOLFFGANGUS WILHELMUS HECTOR S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1687.	II. Maria Theresia Joseph, nat. 1715. 6. Sept.	Wolfgangus Aloyus, nat. 1717. † 1734.	Maria Anna Antonia, nat. 1719. 7. Febr.	
Wolfgangus Augustus S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1700.	Wolfgangus Carolus Ehrenreich, S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1704.	Wolfgangus Wilhelmus S. R. I. COMES AB AURSPERG	LUDOVICA	
Emmerentiana Sophia nat. 1678. Conjux Wolfgangus Engelberti S. R. I. Com. ab Aursperg.	Anna Christina, nat. 1681. 15. Jul. nupta EHRENTRICO Comiti de Windischgratz.	Maria Magdalena, nat. 1688.	WOLFFGANGUS GODOFREDUS, S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1689. ESTHER, COMES a Roggenloeff, nupta 1714.	
Susanna Elisabeth, nat. 1709. 3. Jul.	Susanna Francisca, nat. 1712.	Anna Christina Carolina, nat. 1714.		

Wolfgangus Engelbertus III.
 Josephus I.
 Georgius VII.
 L. B. ab Aursperg,
 natus 1570. † 1586. d. 26. Jun. Wratislavia,
 sepultus in Aede Magdalenas
 hoc sub Elogio:
 Der Wohlgebohrne Herr Herr Christoph,
 Freyherr von Aursperg,
 Erb - Cammerer in Crain und der Windischen
 Mark.
 Fürstl. Durchl. Erzhertzog CARLS zu Oesterreich
 Rath und Land-Verweiser in Crain,
 hat dieses Epitaphium aufrichten lassen
 seinem lieben Vetter
 dem Wohlgebohrnen Herrn Herrn George
 Freyherrn von Aursperg und auf Sallenberg,
 welcher allhier in Breslaw seelig verschieden
 den 26. Junii 1586.
 seines Alters 16. Jahr.

CHRISTOPHORUS II.
 L. B. AB AURSPERG,
 supremus hereditarius Camerarius
 &
 Praefectus CARNIOLÆ,
 expeditione contra Turcas an. 1589. ex Voto gesta
 celeberrimus,
 nat. 1550. 27. Oct. † 1592. 14. Maji, Labaci.
 I. ANNA L. B. de MALTZAN,
 nupta Vindobonæ 1571. 4. Oct. † 1587. 19. Octobr.
 Warisbata,
 sepulta in Aede Magdalena, cujus Tumuli huc
 Inscriptio:
 Im 1583. Jahre den 29. Tag Decembris allhier zu Breslaw
 ist in GOTT seelig verschieden
 die Wohlgebohrne Frau Anna geborne Maltzanin,
 Freyin von Wartenberg und Pentzlin,
 des Wohlgebohrnen Herrn Herrn Christofen Freyherrn
 von Aursperg,
 Erb - Cammerer in Crain und der Windischen Mark,
 Fürstl. Durchl. Erzhertzog CARLS zu Oesterreich
 Rath und Verweiser in Crain,
 Ehliches Gemahl.
 II. ELISABETH L. B. de Tannhausen,
 nupta 1589. †.

I. HERHARDUS
 L. B. AB AURSPERG,
 supremus hereditarius Camerarius
 &
 Praefectus CARNIOLÆ,
 nat. 1574. 4. Octobr. † 1618. 24. Martii.
 FELICITAS,
 Georgii Andreae L. B. de Katzenstein
 &
 Elisabethae Comitissae de Thurn F.
 Viduae Johannis Jacobi L. B.
 de Lamberg,
 nupta 1609. 4. Maji,
 † 1616. 27. Septembr.

Anna
 Elisabeth,
 nata 1610.
 d. 8. Maji,
 †.
 Maria
 Dorothæa,
 nata 1611.
 d. 23. Sept.
 †.
 CONCORDIA,
 nata 1612.
 nupta
 JOHANNI
 FERDINANDO
 S. R. I. PRINCIPI
 DE
 PORTIA,
 † 1638.

Sabina,
 †.
 Sidonia,
 †.
 JOHANNES
 ANDREAS
 S. R. I. COMES
 AB
 AURSPERG,
 nat. 1617. 16. Julii.
 † 1664. 4. Octobr.
 ANNA ELISABETH,
 Herwardi L. B. de
 Lamberg
 &
 Mariae Salomez L. B.
 de Lamberg
 in Stein F. †.

Wolfgangus Engelbertus II.
 L. B. ab Aursperg,
 nat. 1551. † 1599.
 ELISABETH,
 L. B. ab Aursperg
 hinc Schönbergica,
 †.

H

Wilhelmus N.
 †.

Entsberth,
 uxor Wolfgangi
 Engelberti
 L. B. ab Aursperg,
 Nepotis
 Trajani I. †.

Felicitas,
 nupta
 1) Georgio Orsini
 Comiti de Blagay,
 Nepotis
 2) Johanni Georgio
 L. B. de Lamberg,
 †.

Anna,
 uxor Wilhelmi
 L. B. de Lamberg
 in Saurstein,
 †.

Sabina,
 †.
 in Rottenbüchel,
 †.

Trojanus II.
 nat. 1556.
 † 1569. Parava.

Joannes Thomas I.
 nat. 1556.
 † infans.

Johannes
 Bernhardus,
 †.

Johannes,
 †.

Maria
 Dorothæa,
 nata 1580. † 1611.

ELISABETH
 L. B. ab Aursperg,
 uxor
 Stephani Ursini,
 Com. de Blagay, †.

THEODERICUS
 S. R. I. COMES AB AURSPERG,
 Supremus Camerarius hereditarius,
 &
 Marefchallus CARNIOLÆ,
 nat. 1578. † 1614. 31. Auguli.
 SIDONIA,
 Comiti Galli de Graffenberg F. †.

Wolfgangus
 Engelbertus
 S. R. I. COMES AB
 AURSPERG,
 CAPITANEVS
 CARNIOLÆ,
 nat. 1610. d. 21. Dec.
 † 1673. 28. April.

Johannes
 Christophorus
 nat. & † 1612.

HERHARDUS
 S. R. I. COMES AB
 AURSPERG,
 nat. 1613. 8. Novembr.
 † 1668.
 ANNA ELISABETH
 L. B. de Moischkon,
 nupta 1650. †.
 (Mater VIII. liberorum,
 ex quibus superiunt)

JOHANNES
 WEICKARDUS
 S. R. I. PRINCEPS
 AB
 AURSPERG,
 Dux in Silefia
 Munsterbergensis,
 nat. 1616. 11. Martii,
 † 1677. 5. Nov.
 MARIA CATHERINA,
 Georgii Achanii Comitissae de
 Losenstein
 &
 Franciscus S. R. I. Com.
 de Mansfeld F. †.

WOLFGANGUS
 JACOBUS
 S. R. I. COMES
 AB
 AURSPERG,
 nat. 1616. 25. Julii
 Reichenburgi.

FRANCISCUS
 ANTONIUS
 S. R. I. COMES
 AB
 AURSPERG,
 nat. 1619. 16. Jan.

JOHANNES
 HERHARDUS
 S. R. I. COMES
 AB
 AURSPERG,
 nat. 1660. 11. Decembre.

THEODERICUS
 S. R. I. COMES
 AB
 AURSPERG,
 nat. 1662. 16. Martii.

(Q)

Wolfgangus
Engelbertus III.

Josephus I.
†

Georgius VII.
L. B. ab Aursperg,
natus 1770. † 1866. d. 26. Jun. Wratislaviae,
sepultus in Aede Magdalena
huc sub Elogio
Der Wohlgebohrne Herr Herr Christoph,
Freiherr von Aursperg,
Erb-Cammerer in Crain und der Windischen
Mark,
Fürst. Durchl. Erzhertzogs CARLS zu Oesterreich
Rath und Land-Verweser in Crain,
hat dieses Epitaphium aufrichten lassen
seinem lieben Vetter
dem Wohlgebohrnen Herrn Herrn George
Freiherrn von Aursperg und auf Saltsberg,
welcher allhier in Breslaw seelig verschieden
den 26. Junii 1866.
seines Alters 16. Jahr.

Wilhelmus N.
†

Entibeth,
uxor Wolfgangi
Engelberti
L. B. ab Aursperg,
Nepotis
Trajani I. †

Felicitas,
nupta
1) Georgio Orfni
Comiti de Blagay,
2) Johanni Georgio
L. B. de Lamberg,
†

Anna,
uxor Wilhelmi
L. B. de Lamberg
in Saurstein,
†

Sabina,
in Rutenbüchel,
†

CHRISTOPHORUS II.
L. B. AB AURSPERG,
supremus hereditarius Camerarius
&
Praefectus CARNIOLAE,
expeditione contra Turcas an. 1889. ex Voto gesta
celeberrimus,
nat. 1870. 27. Oct. † 1892. 24. Maji. Labaci.
I. ANNA L. B. de MALTZAN,
nupta Vindobonae 1777. 4. Oct. † 1817. 29. Octobr.
Wratislaviae,
sepulta in Aede Magdalena, ejus Tumuli huc
Inscriptio:
Im 1887. Jahre den 29. Tag Decembris allhier zu Breslaw
ist in GOTT seelig verschieden
die Wohlgebohrne Frau Frau Anna gebornne Maltzanin,
Freysin von Wartenberg und Pentzlin,
des Wohlgebornen Herrn Herrn Christofen Freyherrn
von Aursperg,
Erb-Cammerer in Crain und der Windischen Mark,
Fürst. Durchl. Erzhertzog CARLS zu Oesterreich
Rath und Verweser in Crain,
Ehliches Gemahl.
II. ELISABETH L. B. de Tannhausen,
nupta 1889. †

Wolfgangus Engelbertus II.
L. B. ab Aursperg,
nat. 1853. † 1890.
ELISABETH,
L. B. ab Aursperg
Hocce Schönbergica,
†

Trojanus II.
nat. 1855.
† 1869. Patavii.

Joannes Thomas I.
nat. 1856.
† infans.

I. HERBARDUS
L. B. AB AURSPERG,
supremus hereditarius Camerarius
&
Praefectus CARNIOLE,
nat. 1874. 4. Octobr. † 1898. 24. Martii.
FELICITAS,
Georgii Andreae L. B. de Kazenstain
&
Elisabethae Comitissae de Thurn F.
Viduae Johannis Jacobi L. B.
de Lamberg,
nupta 1609. 4. Maji.
† 1611. 27. Septembr.

Weickhardus
L. B. ab Aursperg,
nat. 1877.
† Pragae 1607.

Johannes
Bernhardus,
†

Johannes,
†

Maria
Dorothea,
nata 1880. † 1611.

ELISABETH
L. B. ab Aursperg,
uxor
Stephani Ursini,
Com. de Blagay, †

THEODERICUS
S. R. I. COMES AB AURSPERG,
Supremus Camerarius hereditarius,
&
Marescallus CARNIOLE,
nat. 1878. † 1614. 37. Augusti.
SIDONIA,
Comiti Galli de Graffenberg F. †

Anna
Elisabeth,
nata 1610.
d. 8. Maji.
†

Maria
Dorothea,
nata 1611.
d. 23. Sept.
†

CONCORDIA,
nata 1612.
nupta
JOHANNI
FERDINANDO
S. R. I. PRINCIPI
DE
FORTIA,
† 1638.

Sabina,
†

Sidonis,
†

JOHANNES
ANDREAS
S. R. I. COMES
AB
AURSPERG,
nat. 1615. 16. Julii.
† 1664. 4. Octobr.
ANNA ELISABETH,
Herwardi L. B. de
Lamberg
&
Mariae Salomez L. B.
de Lamberg
in Stein F. †

H

Wolfgangus
Engelbertus
S. R. I. Comes ab
Aursperg,
CAPITANEVS
CARNIOLE,
nat. 1610. d. 21. Dec.
† 1673. 23. April.

Johannes
Christophorus
nat. & † 1612.

HERBARDUS
S. R. I. COMES AB
AURSPERG,
nat. 1613. 8. Novembr.
† 1668.
ANNA ELISABETH
L. B. de Maltzkan,
nupta 1612. †
(Mater VIII. liberorum,
ex quibus supersunt)

JOHANNES
WEICKARDUS
S. R. I. PRINCEPS
AB
AURSPERG,
Dux in Silecia
Monsienbergensis,
nat. 1615. 11. Martii.
† 1677. 5. Nov.
MARIA CATHERINA,
Georgii Achatii Comitissae de
Loßenthein
&
Franciscus S. R. I. Com.
de Mansfeld F. †

Wilhelmus,
nat. 1616.
† 1618.

WOLFGANGUS
JACOBUS
S. R. I. COMES
AB
AURSPERG,
nat. 1616. 25. Julii
Reichenburgi.

FRANCISCUS
ANTONIUS
S. R. I. COMES
AB
AURSPERG,
nat. 1619. 16. Jan.

JOHANNES
HERBARDUS
S. R. I. COMES
AB
AURSPERG,
nat. 1660. 11. Decemb.

THEODERICUS
S. R. I. COMES
AB
AURSPERG,
nat. 1662. 16. Martii.

(Q)

1. *John Smith*
 2. *John Smith*
 3. *John Smith*
 4. *John Smith*
 5. *John Smith*
 6. *John Smith*
 7. *John Smith*
 8. *John Smith*
 9. *John Smith*
 10. *John Smith*

11. *John Smith*
 12. *John Smith*
 13. *John Smith*
 14. *John Smith*
 15. *John Smith*
 16. *John Smith*
 17. *John Smith*
 18. *John Smith*
 19. *John Smith*
 20. *John Smith*

21. *John Smith*
 22. *John Smith*
 23. *John Smith*
 24. *John Smith*
 25. *John Smith*
 26. *John Smith*
 27. *John Smith*
 28. *John Smith*
 29. *John Smith*
 30. *John Smith*

31. *John Smith*
 32. *John Smith*
 33. *John Smith*
 34. *John Smith*
 35. *John Smith*
 36. *John Smith*
 37. *John Smith*
 38. *John Smith*
 39. *John Smith*
 40. *John Smith*

Andreas S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1640. † in pectus.	Wolfgangus Engelbertus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1641. 2. Nov. Catherina Elisabeth, Georgii Adamii Comitissae de Trilleck F. nupta 1669. † 1724.	Johannes Herbardus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1641. † 1701. 21. Aug. Maria Constanza, Georgii Christiani S. R. I. Com. de Trautmannsdorff & Marie L. B. de Rindimeue F. † 1722.	Ferdinandus Weickardus, nat. 1644. 2. Jul. † 1646. 6. Octobr.	Johannes Weickardus, nat. 1647. † 1649.	MARIA ISABELLA nat. 1649. nupta 1) Johanni Caspi Comiti de Artyma 2) Theophili Comiti de Lillach 3) Julo L. B. de Werncke.	LEOPOLDINA REBATA nat. 1650. 21. Maji. nupta 1) Bernardo Comiti de Barbo & Wachstein, 2) Ferdinando Comiti de Saurau.	SIBILLA CATHERINA nat. 1652. 1. Sept. nupta Francisco Adamo Comiti de Blagay.	Johannes Carolus nat. 1654. 4. Aug. ord. Cisterciensis.	ANNA MAXIMILLA nat. 1656. 6. Octobr. nupta Carolo Comiti de Turri 1672.
--	---	---	--	--	--	---	--	--	---

Anna Elisabeth, nat. 1674. 30. Julii.	Adamus Siegfridus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1677. 11. Sept. †. Maria Anna, Henrici Francisci S. R. I. Principis in Mansfeld F. † 1724. 17. Jan.	GEORGIUS SIGISMUNDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG. MARIA THERESIA, Ferdinandi S. R. I. Principis ab Aursperg F. nat. 1684.	MAXIMILIANUS S. R. I. COMES AB AURSPERG. Praefectus Curiaensis, EQVES MELIENSIS.	DITMAS COMES AB AURSPERG, N. Comes ab Erdody.
---	--	--	---	---

Sigismundus Ferdinandus, nat. 1706. 7. Jun. † 1707. d. 14. Martii.	Franciscus Carolus, nat. 1707. d. 11. Martii, † 1708. d. 2. Martii.	Francisca.	Josephina.	Maria Anna.	JOHANNES JOSEPHUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1718. 9. Junii.
---	--	------------	------------	-------------	---

FERDINANDUS S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG, DUX SILESIAE MONSTERBER- GENSIS, † 1707. 6. Aug. ANNA MAGDALENA MARIA, Johannis Maximiliani S. R. I. Comitis ab Herberstein & Marie Theresiae S. R. I. Com. de Thurn F. nupta 1678. † 1726. 1. Febr. MARIA ANNA THERESIA, nata 1684. GEORGIO SIGISMUNDO S. R. I. COMITI AB AURSPERG.	FRANCISCUS CAROLUS S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG. DUX SILESIAE MONSTERBER- GENSIS, nat. 1660. 22. Novembr. † 1713. 6. Nov. MARIA THERESIA, Caroli Ferdinandi S. R. I. Com. de Rappach, & Marie Theresiae Com. de Brandeis F. nupta 1681. 21. Febr.	LEOPOLDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, S. C. R. M. ad Sabaudia Ducem & Anglie Regiam Legum immortale nomen habet † 1751. mense Julio. SUSANNA THERESIA, Leopoldi S. R. I. Com. Martini F. vidua Thomae Com. Crenati, nupta 1703. 20. Febr. † 1717. 6. Febr.	Theresia, † in Caenobio quodam Vindobonensi.	Aluyfia, † in Caenobio Nonitadi Aulhae.	FRANCISCA, nupta 1693. HENRICO FRANCISCO, S. R. I. COM. DE MANSFELD, PRINCIPI DE FONDI.	Maria Anna, † 1724.
--	--	--	---	--	---	------------------------

Maria Anna, nat. 1690. 8. Sept. †.	MARIA FRANCISCA, nat. 1691. 4. Dec. nupta 1721. 18. Aug. JOSEPHO S. R. I. Comiti de Breunert, † 1725. 6. Jul.	Leopoldus Johannes, nat. 1694. † 1704.	HENRICUS JOSEPHUS JOHANNES S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG, DUX SILESIAE MONSTERBERGENSIS, PRINCEPS COMES IN THENGEN ET MITTERBURG, COMES IN GOTSEHE ET WELS, DYNASTA IN SCHOEN-ET SEIBENBERG, SUPREMIUS HEREDITARIUS MARESCALLUS ET CAMERARIUS CARNIOLE AC VINIDORUM MARCHIE, S. C. R. CATHOL. MAJ. CAMERARIUS, nat. 1696. 24. Junii. I. DOMINICA, Johannis Adami Andreae S. R. I. Pr. de Lichtenstein F. nat. 1698. nupta 1719. 21. Maji, † 1724. 2. Junii in arce Bohemiae Rothenhaus, II. MARIA CHRISTINA, Joh. Leopoldi Donati S. R. I. Pr. de Trautsfahn F. nat. 1702. 6. Sept. nupta 1726. 7. Maji.
--	--	---	--

I CAROLUS JOSEPHUS ANTONIUS S. R. I. PRINCEPS AB AUERSPERG, ET SILESIAE MONSTERBERGENSIS, nat. 1720. 17. Febr.	JOHANNES ADAMUS JOSEPHUS, nat. 1721. 27. Aug.	MARIA THERESIA JOSEPHA, nat. 1723. 16. Aug.	JOHANNES ADAMUS, nat. 1723.
---	--	--	-----------------------------------

Andreas S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1640. † in puerio.	Wolfgangus Engelbertus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1641. 2. Nov. Catherina Elisabeth, Georgii Acharii Comitis, de Trilleck F. nupta 1669. † 1734.	Johannes Herbardus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1641. 31. Aug. Maria Constanza, Georgii Christiani S. R. I. Com. de Trautmannsdorff & Mariae L. B. de Rindomeus F. † 1732.	Ferdinandus Weickardus, nat. 1644. 2. Jul. 1646. 6. Octobr.	Johannes Weickardus, nat. 1647. 1649.	MARIA ISABELLA nat. 1649. nupta 1) Johanni Caspi Comiti de Artyan 2) Theophilo Comiti de Barba 3) Julo L. B. de Weinck.	LEOPOLDINA ERNATA nat. 1650. 21. Maji. nupta 1) Bernhardo Comiti de Barba & Wachstein, 2) Ferdinando Comiti de Saurau.	SIBILLA CATHERINA nat. 1651. 1. Sept. nupta Francisco Adamo Comiti de Blagay.	Johannes Carolus nat. 1654. 4. Aug. ord. Cisterciensis.	ANNA MAXIMILLA nat. 1656. 6. Octobr. nupta Carolo Comiti de Turri 1671.
--	--	--	--	--	---	--	--	--	---

Anna Elisabeth, nat. 1674. 30. Julii.	Adamus Siegfridus S. R. I. Comes ab Aursperg, nat. 1671. 11. Sept. †. Maria Anna, Henrico Francisci S. R. I. Principis in Mansfeld F. † 1734. 17. Jan.	GEORGIUS SIGISMUNDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG MARIA THERESIA, Ferdinandi S. R. I. Principis ab Aursperg F. nat. 1674.	MANIMILINUS S. R. I. COMES AB AURSPERG Præfectus Castellaniae, EQUES MELIENSIS.	DITMAS COMES AB AURSPERG, N. Comes ab Erdödy.					
Sigismundus Ferdinandus, nat. 1706. 7. Jun. † 1707. d. 14. Martii.	Franciscus Carolus, nat. 1707. d. 11. Martii. † 1708. d. 2. Martii.	Francisca.	Joseph.	Maria Anna.	JOHANNES JOSEPHUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, nat. 1718. 9. Junii.				
FERDINANDUS S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG, DUX SILESIE MONSTERBER- GENSIS, † 1707. 6. Aug. ANNA MAGDALENA MARIA, Johannis Maximiliani S. R. I. Comitis ab Herberstein & Mariae Theresiae S. R. I. Com. de Thurn F. nupta 1678. † 1726. 1. Febr. MARIA ANNA THERESIA, nata 1684. nupta GEORGIO SIGISMUNDO S. R. I. COMITI AB AURSPERG.	FRANCISCUS CAROLUS S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG, DUX SILESIE MONSTERBER- GENSIS, nat. 1660. 22. Novembr. † 1719. 6. Nov. MARIA THERESIA, Caroli Ferdinandi S. R. I. Com. de Rappach, & Mariae Theresiae Com. de Brandeis F. nupta 1685. 25. Febr.	LEOPOLDUS S. R. I. COMES AB AURSPERG, S. C. R. M. ad Sabaudiae Ducem & Anglie Regiam Legum immortale nomen habet. † 1705. mensis Julii. SUSANNA THERESIA, Leopoldi S. R. I. Com. Martini F. vidua Thome Com. Czernia, nupta 1703. 20. Febr. † 1717. 6. Febr.	Theresia, † in Cenobio quodam Vindobonensi.	Aloysia, † in Cenobio Neofadii Aulicæ.	FRANCISCA, nupta 1697. HENRICO FRANCISCO, S. R. I. COM. DE MANSFELD, PRINCIPI DE FONDI.	Maria Anna, † 1724.			
	Maria Anna, nat. 1690. 8. Sept. †.	MARIA FRANCISCA, nat. 1691. 4. Dec. nupta 1721. 13. Aug. JOSEPHO S. R. I. Comiti de Breuner, † 1725. 6. Jul.	Leopoldus Johannes, nat. 1694. † 1794.		HENRICUS JOSEPHUS JOHANNES S. R. I. PRINCEPS AB AURSPERG, DUX SILESIE MONSTERBERGENSIS, PRINCEPS COMES IN THENGEN ET MITTERBURG, COMES IN GOTSCH ET WELA, DYNASTA IN SCHOEN-ET SEISENBERG, SUPREMIUS HEREDITARIUS MAKESCHALLUS ET CAMERARIUS CARNIOLE AC VINIDORUM MARCHIE, S. C. R. CATHOL. MAJ. CAMERARIUS, nat. 1696. 24. Junii. I. DOMINICA, Johannis Adami Andrea S. R. I. Pr. de Lichtenstein F. nat. 1698. nupta 1719. 21. Maji, † 1734. 2. Junii in arce Bohemica Rothenhaus, II. MARIA CHRISTINA, Joh. Leopoldi Donati S. R. I. Pr. de Trautsfeld F. nat. 1701. 6. Sept. nupta 1726. 7. Maji.				
			CAROLUS JOSEPHUS ANTONIUS S. R. I. PRINCEPS AB AUERSPERG, ET SILESIE MONSTERBERGENSIS, nat. 1720. 17. Febr.	JOHANNES ADAMUS JOSEPHUS, nat. 1721. 27. Aug.	MARIA THERESIA JOSEPHA, nat. 1721. 16. Aug.	JOHANNES ADAMUS, nat. 1723.			

X.
STATUTA
CIVITATIS SVIDNICENSIS

Ex
Vetusto Cod. MSto Membranaceo.

Notandum quod ista sunt Jura & constitutiones Civitatis Svidnicz & per consequens officia Consulum ejusdem sibi data pariter & concessa per que de provido & maturo Consilio Seniorum & Reſtorum Officialium singulorum Civitatis ejusdem provident & providere debent fideliter in omnibus Civitati : §. Primum enim annis singulis in festo B. Mychaëlis convocatis Senioribus & officialium Reſtoribus prout est moris & Consuetudinis novi Consules eliguntur similiter & Scabini quibus jam electis & confirmatis Consulibus sub sacramento fidei & juramento committitur distinge & injungitur taliter providere Civitati ut de eorum provisione sollicita & condigna se commodis & utilitatibus & honoribus gaudeant anno finito salubriter profecisse : §. Similiter & eodem Tempore de Consilio Consulum ac officialium singulorum uniuscujusque Operis secundum sui exigentiam & Virtutem novi Reſtores & Magistri eliguntur quibus etiam sub Juramento committitur & injungitur taliter suis officialibus providere nihilominus & prodesse ut ex eo Civitas profectus & honoris suscipiat Incrementum. §. Sunt autem ista Officia Consulum Civitatis specialiter ipsis annotata, quod de Consilio Seniorum & reſtorum Officialium singulorum, Vigiliis Civitatis ponunt secundum Exigenciam Temporis & deponunt. §. Item omnes Insolencias hominum quorumcunque noctis tempore interdicto vagantium & excessus similiter Consules ex Parte Civitatis habent corripere & punire pariter Sanguinis effusionem & id quod ad amplius se extendit. §. Item omnes Excessus temere factos in municionibus, in valvis, in seris, fossatis, propugnaculis & aliis quibuscunque defenculis Civitatis Consules ex Parte Civitatis habent corrigere & punire. §. Item omnes offendentes Vigiles vel famulos Civitatis id est Consulum ipsi Consules habent corrigere & punire pariter sanguinis effusionem ut prehabitu est. §. Item ista sunt Officia Consulum quod solum Vina ponunt & medonem secundum sui Exigenciam & Valorem & proinde de quolibet Vase Vini posito forciuntur Ollam Vini pro se vel pro Sacramento Ecclesiastico largituro. §. Preterea notandum generaliter quod de omnibus Mensuris per Ollam per Ullnam, per modium aut per libram habitis Consules ex Parte Civitatis habent regere & providere & eorum defectus corrigere & punire. §. Item notandum quod ista est Constitutio Consulum inter se voluntarie posita & optata quod quicumque ipsorum neglexerit horam conveniendi sibi deputatam & editam, legitima non obstante, in dimidio fertone proinde punietur. §. Item Consules ponunt & eligunt Personas aptas & ydoneas ad exactiorem Principis colligendam & de ipsa una cum collectoribus finita & completa Collecta in posterum coram Civibus faciunt rationem. §. Item Consules Censum Civitatis & redditus tollunt & in Usus Civitatis una cum denariis ab Officialium excessibus proventus convertunt & de iisdem finito Consulatus sui anno, tenentur reddere Civibus Racionem. §. Item notandum, quod Consules sui Consulatus Anno & Prefecti Valvarum id est habentes Claves & exactores id est exactiorem tali tempore colligentes a nocturnali Vigilia sunt exempti. §. Item quicumque temerarie Consules Verbis vel factis offenderit id ipsum Principi se sentiat fecisse, cum & ipse se sextum dicat Consulem & affirmat. §. Item ista sunt Jura & constitutiones ex parte Civitatis ad ipsos Consules pertinentes. §. Quod omnis hospes vel Civis Vinum habens & propinare volens si secundum positionem Consulum sibi factam Vinum idem propinare noluerit, proinde in Marca satisfaciatur Civitati. §. Et si idem Vas possum deducere voluerit, & similiter in marca satisfaciatur Civitati. §. Si secundo, similiter si tertio in eodem Vito inventus fuerit & convictus similiter, Marcam dabit & Jure suo, civili Anno integro carebit & amplius ei Vinum propinare non licebit, nisi de hoc secundum Consilium Consulum & Seniorum competenter satisfecerit Civitati. §. Et si Vinum sibi possum misuerit vel aliquo modo deterioraverit, proinde graviter satisfaciatur Civitati secundum quod gratiam Consulum & Civium poterit obtinere : §. Notandum quod ista sunt Officia Scabinorum ex Parte Civitatis: quandocunque Magister Monete suos denarios eis optulerit ut est moris & consuetudinis excutiant de consilio Consulum & seniorum Civitatis secundum Exigenciam denarii & Valorem rerum venalium vescendarum mensuras imponunt ut eorum ipsos edocet conscientia & confirmat & amplius in eorum defectibus nihil habent providere sed solummodo Consules quorum Offici est talia providere. §. Preterea notandum quod ista sunt Officia reſtorum & magistrorum officialium quorumcunque; quicumque sunt reſtores & Magistri & sunt Prefecti Officialium suorum: §. Ex tunc accitis & convocatis omnibus Officialibus suis cujuscunque Operis fuerint in suo concilio quod Morgensprache dicitur de Consilio Consulum duorum vel tum personaliter ibidem existentium dictant & ordinant ea que ipsis Officialibus bene competunt & quod etiam Civitati fuerit proficuum & honestum nec quicquam

quam ultra ipsis dictare vel ordinare imponere vel remove licebit Consulibus absentibus & eorum consensu benivolo accedente. §. Item notandum quod ludus prohibitus est in Cerevisia & medone: si quis ludum admiserit & de eo convictus fuerit secundum decretum quod Kur dicitur satisfaciet Civitati. §. In Vino ludus admittitur tempore debito & statuto, videlicet usque ad pulsus campane Civium & non ultra. Si quis concessum hoc presumpserit & ludum admiserit, proinde in marca satisfaciet Civitati. §. Item notandum generaliter quod omnis admittens ludum, hospitem sive Civem, filios vel famulos Civium amplius ludere non admittat quam sibi confidat, & ultra quam Vestis sua superior se extendat. §. Quod si quis secus fecerit & aliquem Vinculis addixerit secundum gratiam Consulum & Civium satisfaciet Civitati: §. Item Civitas pro Jure habet quoscunque excessuum penales denarios rectores Officialium quorumcunque secundum suum Decretum sustulerint ex hiis duas Partes offerent Civitati, tertiam vero partem pro ipsis officialibus conservabunt ut ex ipsis comparent quicquid velint aut in Usus quoscunque voluerint convertant. §. Item cujuscunque Operis Artifex in officium suum receptus fuerit proinde offeret fidejussoriam Cautionem ut anno integro perseveret: Sin autem medio tempore profugus fuerit factus, legitima non cogente Causa, fidejussores in una marca satisfaciant Civitati: & quicquid alienigena sive extraneus pro receptione quod vulgariter Innunge dicitur integre dederit, hujus summe quanta fuerit indigena sive intus alitus mediam Partem dabit, & ex illa summa receptionis prima pars cedit Judici hereditario, secunda Civitati, tertia ipsis Officialibus: §. Item notandum generaliter quod omnibus officialium rectoribus seu Magistris nichil dictare nec adinvenire, ponere vel remove licebit nisi de consensu Consulum & consilio eorundem. §. Item Consules farmacopolis penestricis oleum vendentibus mensuram suam ponunt & eisdem tollunt & secundum exigenciam temporis ipsis augmentant & minuunt quando volunt: §. Item Civitas pro Jure habet & Constitutione quod omnis hospes quovis tempore Anni pisces adducens, intra tri-duum manualiter sive particulariter vendere potest Pisces suos libere si voluerit: tertia vero die massam Piscium remanentem vendat simpliciter aut deducat. §. Item nulli hospitem licet emere ferrum erga alium hospitem feria quarta seu feria quinta die forensi. §. Item quicunque Civium viam vel pontem ante domum suam non emendaverit secundum preceptum sibi datum aut finem non eduxerit de hoc tenetur satisfacere Civitati. §. Item nulli mansi finandi sunt de Civitate nisi Civitatis servitio subjacentes. §. Item Civitas pro Jure habet quod omnis Curia ubicunque in Civitate vel extra sita est secundum valorem Aree quantum solvetur edificiis omnibus lapideis seu ligneis penitus remotis in Exactione est obligata. §. Item macellum Carnium in XII. marcis est exactioni obligatum. §. Item scampna panis inferiora in tribus marcis: scampna superiora in duabus marcis: Scampnum calcificum in una marca. §. Item notandum quod quilibet mansus deserviens cum Civitate in XII. marcis ad exactionem obligatur & continebit sub se tantum pecoris videlicet XXX. oves & XVIII. porcos: duas Vaccas & quatuor Equos. Similiter & duo mansi solummodo quatuor equos continere debent & non amplius & sic de ceteris mansis: §. Si quis plures mansos habuerit videlicet tres mansos sex equos ad hos habebit & non plures: de reliquis vero Equis & pecoribus suis sub juramento dabit exactionem possessor eorum sicut de reliquis facultatibus suis mobilibus. §. Item Civis habens equum unum pro necessitate Civitati concedendum aut unam Vaccam pro pueris suis de hiis non tenetur dare Exactionem. §. Item Civis habens bernas aut porcos aut latera Carnium vel Annonam pro Victualibus suis de hiis non dabit exactionem: si vero vendiderit aliquid predictorum aut vendere voluerit causa lucri jam astrictus est possessor ex eo ad exactionem vel quicquid reliqui talium fuerit. §. Item molendina Vecturas ad Civitatem habentes secundum sui Valoris Exigenciam & loci situm ad exactionem sunt obligata: §. Item omnis Civis de rerum suarum facultatibus tempore absencie earundem in medietate ad exactionem obligatur. §. Item Civitas pro Jure habet quod quilibet Civis de omnibus debitis suis sibi debentibus non que personaliter tenetur astrictus est exactioni ad duos Annos & non amplius ab eo die & Termino solutionis quem concessit & dedit suo debitori. §. Item omnis alias habitans & in Civitate aut cum Civitate hereditates censuales habens ad ipsas se conferat penitus sive vendat. §. Item omnis qui se affirmat habere in Civitate aut cum Civitate hereditates liberas hoc ostendat sive comprobat alioquin de ipsis ut alter Civis deserviat Civitati. §. Item monetarii non sunt astricti exactioni nisi habentes hereditates aut Cerevisiam aut aliquid talium vendentes aut brasium facientes vel alia negocia extra monetam exercentes de hiis ut alter Civis obligati sunt ad exactionem. §. Item nulli Sculteto: Advocato: Thelonatori aut forestario licet habere thabernam. §. Item Joculatores plures esse non debent quam Cives elegerint & habere voluerint & hiis non est plus dandum sed unus scotus in nuptiis cuicunque aliquis missus fuerit sed affiores sponso vel sponse quatuor vel sex tunicas dare possunt: si quis contra hoc presumpserit in marca satisfaciet Civitati: §. Item nulla Curia vel hereditas in Civitate vendi debet nec conferri Judeis, nisi fuerit de mandato vel Verbo Principis aut monialibus vel Viduis nisi prius hereditates majores in Civitate habuerint, quibus preesse secundum sui exigenciam poterant quia per tales modicum Juris vel Utilitatis confertur Civitati. §. Item Civitas pro Jure habet quod omnis Judeus in Civitate hereditatus, de ipsa hereditate una cum Civibus ad exactionem est obligatus & ad nocturnales Vigiliis & ad alia commoda Civitatis. §. Item Civitas pro Jure habet

habet quod budellus in Civitate a quolibet Cive hereditatem habente annuatim non magis exigere debet sed unum denarium semel pro precio de ceteris vero hereditatem non habentibus quantumcunque sui necesse habebunt. §. Item notandum quod Camere cremantium Aurum vel argentum libere sint & nullius tributarie. §. Item Civitas pro Jure habet quod nullus Artificum infra milliare morari debet nisi refectores calceorum in propendiis & soleis & fabri ferrimenta acuentes nec taberne nec macella Carnium nec panis scampna esse debent nisi tales taberne quibus Jure suo licitum est haberi. §. Item nulli Civium licet vendere Cerevisiam alteri ut ibidem in domo sua propinetur nisi sit infirmus vel absens vel Uxorem habuerit egrotantem, quicumque contra hoc presumpserit secundum Decretum satisfacet Civitati. §. Item nulli Civium liceat braxiare plus cerevisie marcialis quam XXX. Kartatas qui vero plus fecerit de qualibet Kartata superflua in una marca satisfacet Civitati. §. Item nulli liceat facere brasium post festum Beatorum Apostolorum Philippi & Jacobi usque ad festum B. Bartholomæi hujus pena sive satisfactio est una marca. §. Item nulli extra septa sive muros Civitatis manenti licet vendere panem Cerevisiam vel Carnes nec aliquid talium: quicumque de hoc convictus fuerit secundum gratiam Consulum satisfacet Civitati. §. Item quicumque temere sibi usurpaverit vel atraxerit ea que sunt Civitatis videlicet pascua nemora vel rubeta vel quid talium & de eo convictus fuerit mediante juvamine Principis consiliibus Civitatis exhibentibus restituet & secundum gratiam ipsorum satisfacet Civitati. §. Item nulli plane extra confinia Civitatis habitantibus licet pascere Greges suos in pascuis Civitatis neque Civibus allodia habentibus nisi e converso defalcatis suis frugibus greges Communitatis in suis pascuis pascuis paciantur. §. Item Carnifices in pascuis Civium greges suos pascentes medietatem prebende dare debent. §. Item nullus Civium colligere debet personas inhonestas seu suspectas de aliquo Crimine nec ipsis potum debet ministrare videlicet mulieribus publicis burfadiis visoribus nec aliis quibuscunque Vitam suspectam habentibus & pro quibus hospes domus respondere Civibus non presumat. §. Item quilibet hospes adducens vel habens Aurum vel Argentum semipurum sive non dativum secundum sui Valorem exhibere poterit magistris monere ad emendum si voluerint aut possit. §. Sin autem modo prehabito exhibere potest libere unicuique emere volenti aut potenti. §. Item omnes humulum vendentes ipsum bene purgare debent a restibus & foliis: alioquin tanquam falsum cremari debet. §. Item nullus emere debet humulum in Civitate nisi qui personaliter ipsum expendat braxando alioquin in una marca satisfacet Civitati. §. Item Civitas pro Jure habet quod quicumque relaxata fuerint ab Actore in Judicio juramenta propter Verba Objurgationum solummodo prestita & ipsi Judices relaxare tenentur nullam inde penam sumendo. §. Item de Verbis Objurgationum admitti debent testimonia & non Juramenta. §. Item nulli textorum licet vendere itamina qui personaliter facit particulariter per Ulnam nisi pro sua familia tunicalia vel pallialia & si quid residuum fuerit nulli vendere debet. §. Item nullis textoribus licet vendere itamen pluribus personis nisi tribus. §. Item nulli textorum seu cuiuscunque conditionis fuerit homo licet incidere pannos preter pannicidas habentes Cameras mercimoniales.

Ex eod. Cod. Membranac.

Vom Zoll.

WEr Gevvant durch die Stadt vüret mit voller Last der gibt von dem Pferde ein Loht: undir dem Laste von acht Tuchen ein Scot. §. Wer Win durchvüret der gibt von dem Vazze einen halben Virdinne: verkauft her in der Stat her gibt von vir Marken ein Scot. §. Wer mit Salze durchvert der gibt von dem Pferde ein halb Scot: kommt her zu ringe her gibt halbi Zuol ob her nicht verkauft: verkauft her aber her gibt von vir Pferdin eynen Scheffl Salztes und vver da versiczt eynen halben Scheffel: und eyn Gast von czvveen Pferden eynen halbin Scheffl und vver da versiczt ein Viertel. §. Wer mit Blie odir mit Vischeri odir mit Heringen odir mit Yfin durchvert der gibt von dem Pferde ein halb Scot: §. Was Yfins inne blibet daz gibt zu dem Jare ein Schar und ein Sech. §. Wer Mulfteyne durchvüret der gibt von dem Steine ein halb Scot. §. Wer aber kauft Steine vvider einen Bürger odir vvas ein Bürger Steine kauft der gibt davon keinen Zuol. §. Welcher hande Kouffschaz ein Mann odir ein Gast brenget vor syns Wirts Tür verkauft her nicht und zihet zu demselben Thore vvidir von hinver denselben vvec den her quam der gibt nicht. §. Wer Hoppin oder Chuppir odir Cremerei oder Burat durchvüret der gibt von dem Pferde ein Loht. §. Wer aber mit Burathe ufbricht in der Stadt Weichbilde und blibet in dem Weichbilde der zollet nicht: §. Wer in dem Weichbilde der Stadt gefessien ist verkauft her Pferd odir Rinder Weir odir Wolle odir vvelcher hande Kauffschaz der zollet nicht: §. Wer mit allir hande Kornen mit Bire odir mit Brote durchvert der gibt vom Pferde czvvey Pfenning: §. Wer in der Bürgere Vorvercht Korn kauft und leit der zollet nicht. §. Welcher hande Kouffschaz ein Mann undir der Marck davon zollet her nicht: §. Ein reender Mann durch die Stadt gibt czvvene Pfenninge. §. Ein gender einen Pfenning ob her gevordert vvidt. §. Wirt herabin nicht gevordirt und veritet odir vorget her den Zuol und vvidt ufgehalten ob her daz bevvyset hat her gibt nicht me denn synen rechten Zuoll: §. Welch gende Mann mit Kevil synin Zuoll

untreit und vird ufgehalten der buzet darinne drie Schillinge und nicht me. §. Welch Mann synen Zuoll vorvert her vure svaz her vure der buzet dreilich Schillinge und nicht me dez ist gerichtes das trittel ob iz darzu helft die zvei Teil des Zolles. §. Wer ritet und geit berevart zu Kirchmessen nach bruten zu teydingen odir sucht des Fürsten Houf der zullet nichts. §. Wer leydir odir Wiltverch odir Wachs durchvürer der gibt von dem Pferde ein Loth. §. Wer Schafvel durchvüret der gibt von dem Pferde ein Loth. §. Wer Vi durchtreibet der gibt von dem Rinde eynen Pfening: von allerhand cleynen Vi eynen halben Pfening. §. Welcher hande Kauffschaz ein Bürger breuchet der Recht und Raht tut der Stadt der gibt keinen Zuol davon simdir von Saltze gibt her halben Zuol. §. Welcher hande Kouffschaz von Vremiden in die Stadt bracht vvir binnen des Zuolles Zeit ob her nicht vird ufgeschlagen her ist ym doch Zuolles pflichtig und nicht seyme Nachkomelinge. §. Der Zollnir soll seines Zuolles an dem Thore varten und nirgen andersvvo.

XI.

MANTISSA DIPLOMATUM.

I. BOLCO II. Dux Silesiæ Suidnicensis acquirit Aurifodinas

Reichsteinenfes.

Bolco II. Dux
Silesiæ: Dnus
in Fürsten-
berg & Swid-
nitz sese Aurifodinas Reich-
steinenfes ca-
lege emere
confitetur, ut
se defuncto ad
REGEM BO-
HEMIÆ
Ejusque Do-
minium
transcant:
Actum
Pragæ 1356.

Wir Bolke von GOTIS Gnaden Herzogk in Slezien: Herr von Fürstenberg und zu Schwveidnitz: thun kund und bekennen öffentlich mit diesem Brief allen den die ihn sehen odir hören lesen: Wann der Allerdurchlauchtigste Fürst und Herr Herr Karl: Römischer Kayser, zu allen Zeiten Merer des Reichs und Konigk zu Beheimb: Unser lieber gnädiger Herr seinen Willen, Laub und Gunst mit rechter Wissen durch sonderliche Lieb und Freuntschafft vwillen, die Er gnädiglich zu uns trägt darzu gegeben hat das vvir das Goldvvergk zum Reichenstain in seinem Land bey Franckstain gekauft haben vveder die Edlen Svvideger und Heinrich Gebrüdere von Huguwicz zu unserm Leibe zu halten, so meinen und lüutem vvir an diesem Briefe das das obgnante Goldvvergk mit Herrschaft, Nuz und Rechten, und mit seiner Zugehörunge an den vorbenannten unsern Herrn den Kayser seine Erben und Nachkommen Konige zu Beheimb nach unserm Tod gefallen soll lediglich ungehindert und ohn alle Widerrede: Mit Uhrkund dies Brives: dehne vvir versiegelt haben lassen vverden mit Unserm anhangenden Innseigel: Geben zu Prag an dem nechsten Donnerstag nach Mittfasten: nach GOTIS Geburt 1356. Jahr.

II. PRZEMISLAUS: Dux Tescinensis & Bythomienfis sese Vassallum REGIS BOHEMIÆ proficitur.

Przemislaus:
Dux Tesci-
nensis & By-
thomienfis:
sese hosce Du-
carus quorum
Urbes & op-
pida recenser,
Wratislaviæ
ante aliquot
annos a CA-
ROLO IV.
IMP. tan-
quam BO-
HEMIÆ RE-
GI feudi no-
mine recepit
testatur:

Wir Przemek von GOTIS Gnaden Herzogk zu Teschen und zu Büthom: bekennen und thun kund öffentlich mit diesem Briefe allen den die ihn sehen oder hören lesen: Das vvir vor etlich Jahren in der Stadt zu Breslavy kommen seyn vor den Aller-Durchlauchtigsten Fürsten und Herrn Herrn CARLEN: Römischen Kayser zu allen Zeiten Mehrer des Reichs und Konigk zu Beheimb Unsern lieben gnädigen Herrn und haben an Ihme gemuter, das er als ein Konigk zu Böhaimb Uns alle Unser Fürstenthumb Herrschaft und Gutt die von dem Konigreich und der Cron zu Behaimb Lehen sint Verleihen geruhte, und haben ihm dieselbe Fürstenthume Lannd und Herrschaft benannt: das ist das Herzogthumb zu Teschen mit seinen Zugehörungen, Bütom halb, Toft, Bisenkrezim, Klibicz, Sover, Zobs, Sivil, und vvas darzu gehörer: das hat Er angesehn Unse demütige Bitt und Begehrung und hat uns dieselben Herzogthumb und Fürstenthumb mit allen ihren Herrschaften, Ehren, Würden, und Nutzen, nach Unser Fürgab als ein Konigk zu Beheimb recht und redlichen verliehen: das haben Wir in den Zeiten do Wir die Lehn von Ihme empfiengen vor Uns Unse Erben und Nachkommen Herzoge zu Teschen und zu Bütom dem obgnanten unsern Herrn dem Kayser als einem Konigk zu Behaimb seinen Erben und Nachkommen Konigen und der Cron desselben Konigreichs bedachtlich und mit rechter Wissen gehulden gelobt und geschvoren, als Unser rechten natürlichen ordentlichen Herrschaft und Lehn-Herren, das Wir Ihme getreu gehorsam und auch unterthenig sein vvollen und sollen ihren Schaden zu vwenden, und ihren Frommen zu vverben, zu allen Stunden, und darumb hat Er als ein Konigk zu Beheimb Uns und unsern Erben und Nachkommelingen dieselben Lehn bestetiget mit allen ihren Zugehörungen als zuvor geschrieben stehet: Mit Uhrkund dis Brives versiegelt mit Unserm anhangenden Innseigel: Der geben ist zu Prag nach CHRISTI Geburt 1366. Jahr am nechsten Dinstag vor S. Georgen-Tag.

Pragæ 1366.

III. PRZEMISLAUS Dux Silesiæ Tescinensis sese alteram Urbis Glogoviensis Partem: praterea Stinaviam & Goram feudi nomine accepisse testatur.

Wir Przemislav von GOTTIS Gnaden Herzogk zu Teschen: bekennen und thun kund öffentlich

&
3) Comitibus
Holfatiz:
Poſnaniz 1377.

minis Comitibus Holfatiz ac Dominis de Werle. Ceterum ſepediſſus Rex Bohemiz concordiam ſive compositionem cum Imperatore non attentabit quin placitis noſtris nos in omnibus tueatur, & defectis noſtris ordinet nobis ſinem adoptatum. In quorum omnium Teſtimonium munimine noſtrorum Sigillorum duximus roborare preſens Scriptum: Datum Poſnaniz feria IV. in feſto B. Gregorii: Anno DMNI M. CCC. XXXVII.

V. GVNTHERUS: COMES SCHWARTZBURGICUS teſtatur
Henricum olim Sileſiz Ducem Javorienſem: Ducatum hunc ab IMP. LUDOVICO
BAVARO feudi nomine accepiſſe.

Güntherus
Comes
Schwartzburgicus:
Henricum
olim Ducem
Javorienſem:
repreſentare
Ducatum
hunc Franco-
furti feudi no-
mine ab IMP.
LUDOVICO
BAVARO
accepiſſe te-
ſtatur:
Pien: 1351.

Wir Günther von GOTTES Gnaden Graf zu Schwartzburgk: Herre zu Sprembergk: verjichen und thuen kund öffentlich mit dieſem Briefe: daß uns vviſſentlich iſt und vvir dobey geveſt ſeyn daß einer ſeeligen Gedechnuß der hochgeborne Fürſt und Herr Herr Heinrich Herzogk von Schleſien und Herr zu dem Javver ſeine Fürſtenthume Herrſchaft und Lehen vormahls dievveil er lebte voneiner ſeeligen Gedächtnuß dem Allerdurchleuchtigſten Fürſten und Herrn Herrn LUDWIGEN etvvenne Römischen Kayſer in der Stadt zu Franckenfurth genommen und empfangen hat mit den Vannen als Fürſten zu rechte ihre Lehen empfahen ſollen: Mit Urkund diſ Briefes der geben iſt zu Pim nach CHRISTI Geburt M. CCC. Jar und darnach in dem LI. Jahre: des neheſten Monttags nach unſrer Vrovven Tag als ſie geborē vvard.

*

Similes extant Litteræ Fridrici Landgravii Thuringiz: Marchionis Miſniæ & Oſterlandiz: Rudolphi Senioris: Elect. Saxonia: Ludovici Comitis Ottingenſis: Johannis Burggravii Norimbergenſis: Gerlaci Comitis Naſſoviz: Ludovici Marchionis & Electoris Brandenburgici: ac Henrici Comitis ab Hohenſtein.

VI. Litteræ Foundationis Templi Wratislaviensis * S. DOROTHEÆ
Sacri.

Carolus IV.
Imp. eorum
commodis fa-
vens qui Secu-
li Vanitate di-
miſſi REGI
REGUM fa-
mulantur:

fratribus Ord.
Heremitarum
S. Auguſtini

Aream quæ
olim Johannis
Stille fuerat
prope flumen
Olaviam
Wratislaviæ
concedit,
pro Conven-
tu, Inhabita-
tione & Ec-
cleſiæ:

CAROLUS DEI GRACIA Romanorum Rex ſemper Auguſtus & Boëmie Rex ad perpetuam rei memoriam: Eſt Regiæ Majeſtatis circumſpecta Benignitas, tum Prelationis Faſtigio, tum ex innate Virtutis Clementia omnium Subditorum commodis dignatur intendere, tanto felicioribus Auspiciis ſtatus ſui conditionem adaugeri confidens, quanto uberius munificentie dona diſtribuerit in ſubjectos: ad illorum tamen jucunde Proſperitatis augmenta ſingulari quadam prerogativa Favoris aciem ſue mentis non improvida deliberatione convertit, qui Seculi Vanitate dimiſſa Regi Regum & Domino Dominancium, cujus ope magnifica regnant Reges & Principes dominantur de ſincero devocionis affectu nituntur in ſimplicitate Mentis & Corporis jugiter famulari: Sane Religioſorum fratrum Ordinis Heremitarum S. Auguſtini: devotorum noſtrorum preclare devocionis Inſignia, Vite Mundiciam, Doctrinas Evangelicas quibus tam Verbo quam Exemplo per Orbis univerſa ſpatia CHRISTI plebem illuminant, clare noſtre mentis intuitu preclarius intuentes, ad ipſorum Quietes & Comoda nec non dilatationem & felicem Propagationem Ordinis antedicti, eo utique majoris effectus flagrantia noſtre Celſitudinis Cura vigilantè intendit, quo procul dubio nobis & clare memorie Illuſtribus quondam Boëmie Regibus: Progenitoribus & Predeceſſoribus noſtris exinde ſperamus amplioris Salutis omnia provenire: Quapropter intuitu premiſſorum & ad Religioſi Nicolai S. Theologie Magiſtri: Provincialis in Regno nro Boëmie & Polonie Ducatibus Ordinis ſupradicti, devoti noſtri ſupplicationum Inſtanciam ſupradictis Fratribus & eorum Succeſſoribus imperpetuum ad Honorem S. Auguſtini, quem inter ceteros Catholice Veritatis Doctores ſpecialis Devocionis ardore precipue delectacionis ſtudio veneramus, ut felix illa Religio Nobilem Civitatem nram VVratislaviensem ſui & ſuorum honoret preſencia, Aream illam que olim fuit Johannis dicti Stille: Civis VVratislaviensis ſitam inter duos muros & duas Valvas Civitatis VVratislav. in latere dextro dum in Via verſus Eccleſiam Corporis CHRISTI proceditur, prope flumen Olaviam, cum omnibus metis, Limitibus, Gradibus, Circumferenciis & pertinentiis ſuis, prout in ſuis graniciis circumferencialiter eſt diſtincta, ſicut eandem ſuo Pretio comparafſe noſcuntur: pro Eccleſia Conventu & Inhabitatione fratrum ipſorum animo deliberato, ſano noſtrorum Principum Procerum & Conſulum dicte Civitatis VVratislav. precedente Conſilio, damus, conferimus & donamus preſatam Aream, nec non Edificia & ſtructuræ tam Monaſterii Eccleſiæ & commodorum dum auxiliante DEO inchoari inſtaurari ſeu conſumari contingeret, eadem ab omni Jurisdicitione Civili, Collectis, Steuris, Lozungis, Exactionibus, Talliis, Subſidiis, Cuſtodius, Vigiliis, & quibilibet Civitatis nre VVratislav. impoſicionibus & oneribus,

* Stenus Bregenſis „id S. WENCESLAVO & DOROTHEÆ ſacrum, quaſi montis Speciem altitudine præſerre,“ teſtatur: pag. 156. in collectione, quæ Regnum Vannianum exhibuit, an. 1732. a nobis editus.

oneribus, auctoritate Regia penitus eximentes ut Fratres qui pro Tempore inhabitaverint Locum predictum, plena gaudeant Ecclesiastica Libertate: Nulli ergo penitus Hominum liceat hanc nre donacionis collacionis & exactionis paginam infringere, vel ei quovis ausu temerario contraire: Sub pena mille Marcarum grossorum Pragens. Polonici & VVratislav. pagamenti, Quas a quolibet contraveniente irremissibiliter exigimus volumus: & earum medietatem nostri Regalis Erarii sive Fisci: residuum vero partem Injuriam passorum usibus applicari: Il-
 lustribus Bolezlao Brigenfi: Conrado Olesnicensi: Kazimiro Teschinenti: Bolkone Opolenski: Ducibus
 Rolkone Svidnicensi: VVenceslao Lignicensi Ducibus Principibus nec non Nobilibus VVal-
 thero de Meysemburg: Bernhardo de Czimbura: Magistris Curie: Botzkone de VVilhartitz: Proceribus
 Hascone de Sverczetiz, Magistris Camere: Botzkone de Cunstadt, Magistro Pincernarum Re-
 galis Curie nostre: & quam pluribus aliis nostris fidelibus Testibus ad premissa: presencium
 sub nre Majestatis Sigillo Testimonio Litterarum: Datum VVratislaviae per manus Ven. Precz-
 lai: VVratislaviensis Episcopi: Aule nostre Regalis Cancellarii, Vice Venerabilis Gerlaci Mo-
 guntini Archi-Episcopi S. R. I. per Germaniam Archi-Cancellarii, qui presenciam specialiter ha-
 buit in commisso: Anno DMNI M. CCC. LI. Indict. 4. VIII. Kl. Decembr. Regnorum nostro-
 rum Anno VI.

VII. Litteræ HENRICI ab HAUGWITZ: quibus Pignoris Titulo
 se Terram Francosteinensem habere testatur.

Ich Henrich von Huguwicz verjiche und thu kunt öffentlich mit diesem Brieffe allen den die Henricus ab
 In sehen hören oder lesen: das der hochgeborne Fürst Herzogk Niclas von Schlesien und HAUG-
 Herre zu Monstirbergk mir und meinen Erben die Stadt zu Franckenstein mit dem VVeich-
 bilde dem Closter zu Camenz, Mannen, Mannschafften und aller Zugehörung nichts auszu-
 nehmen recht und redlich versetzt hatt, als in seinem Brieffe volkommlichen begriffen ist der
 von VVort zu VVort geschriebenen stehet in folchem laute: vvir Herzogk Niclas von GOTTIS
 Gnaden ein Fürst von Schlesien: Herre zu Monstirberg: thun kund allen die diesen Brief an-
 sehen, das vvir Uns mit guttem VVillen und mit bedachtem Mutte und mit Raht unsrer ge-
 trevven Manne und auch unserer Bürger zu Monstirbergk haben mit Herrn Heinczen von Hug-
 wicz unsern lieben und getreven, freuntlich und lieplich bereichet und entscheiden umb
 alle Sache und umb alle Bruch der zwvischen Uns beyderseit ist gevvest, und mit Nahmen
 umb alle Schuldt, die vvir ym seyn schuldigh gevvest, beyde von Unsers Vaters vvegen und
 och von Unsers vvegen, vvelcherley die sie von bereytem Gelde, von Pferden, von Schaden, von
 Verletzung, von Pfandlösung vwie sie herkommen seyn, damit Er Uns mocht haben gemannt
 bis an diesen heutigen Tag, Also das vvir ym Herrn Heinrich und allen synen Erben han-
 verlaßt unsere Stadt Francksteyn mit irem VVeichbilde, und alle die mann die darin gehören,
 das Closter Camenz mit alle dem Gutte dos dazu gehöret, und in denselben VVichbilden ge-
 legen ist, und das Hofgericht daselbst mit aller Herrschafft, mit allem Rechte und mit Namen
 mit alle dem Nutze der von der Stadt Francksteyn und dem VVeichbilde bekommen mag,
 als vvir es gehabt haben, schlechlichen nichts uffzunehmen vor taußend Marg polnischer
 Zahl Pragerischer Pfennig vor unser Frayen Tag Lichtweyß der nehest kompt über zvey
 ganze Jahr, und globen darzu zu geben sechzig Margk Groschen Herrn Heinrich und synen
 Kindern, das sie die Stadt und das VVeichbildt gehalten mögen, dieselben sechzig Margk sol-
 len sie uff Schaden gevvinen, uff den werden Pfennig, also das ir achtzig vvorden, die sollen
 sie uff dasselbig Pfant schlon zu dem Havvptgutt: VVer aber das vvyr in der Zeit der Satzung
 Herrn Heinrich und seynen Kindern icht Geldes geben viel odir vvenig: oder ab ime vom
 Anfallen eines Guts das da ledig vvird icht gevele, ob sie es verkeufften, oder selber vvoll-
 ten behalten, für also viel Geldes, als das Gut vvert vvere, aber ab ym vom todtschlagen die
 Er und seine Kind selber richten vvollen icht gevele, vvenn sie den Lantrecht zehnen Margk
 and yn Lott davon geben, das sollen sie Uns zumal abschlagen: VVer auch ob vvir in dem
 irsten Jahre die Stadt Francksteyn mit dem VVeichpilde nicht einlöften, so sollen sie Herrn Hei-
 nrich und seyne Kind das vorgenannte Geld taußend Margk und achtzig Margk on alls VVille
 ob in der icht gevele als hie vorschrieben stehet gevvinen uff Schaden uff den vierden Pfennig
 und sollen aber beyde Schaden und Havvptgutt und Müh achtzig Margk die vvir ime zu
 der Kost geben sollen in dem andern Jare uff das vorgenannte Pfant schlon: vver auch ob
 vvir dieselbe Stadt Francksteyn mit dem VVeichbilde in dem andern Jahre nicht einlöften, so
 soll der vorgenannte Heinrich und seyne Kind die Stat mit dem VVeichbilde verkeuffen, oder
 versetzen umb die tausend Margk und umb allen Schaden der darauff gehet alsdavan ge-
 schrieben stehet und auch umb zvvir achtzig Margk die von dem Kostgelde zve Jahr darzu
 geschlagen sint, vvo oder vvenne sie mögen do alleyn die mann das VVeichbildes nicht geia-
 dert vverden, doch in folchem Unterscheide das Herr Heinrich und seyne Kint vvenne die
 Stadt mit dem VVeichbild verkaufft vvirt ir Gelt tausend Margk und zvvir achtzig Margk und
 auch den Schaden der uff die taußend Margk gegangen ist, davon nehmen sollen und vvas
 dem übrig ist, das soll uns vverden und gevallen und globen vvir Hertzog Niclas vorgenannt
 one arge Liß, das vvir den odir die denen die vorgenannte Stadt mit ihrem VVeichbilde von
 Herrn

fed eodem
Jure ac Ti-
tulo
CAROLO IV.
IMPER. tanquam
BOHEMIAE
REGI reddi-
diffe testatur:
Wratislavia
1348.

Herrn Heinrich und seynen Kindern verkuuft vurt odir verlarzt nicht hindern solln mit key-
nen Ansprüche: Geben zu Monstirbergk am Sannt Marien Magdalenen Abent nach GOT-
TIS Geburt M. Jar: CCC. Jar und in dem XLVI. Jar: unter unserm grossen Innseigel: Dar-
nach bekenne ich offenbahrt mit diesem Briefe, das ich dieselbe Stadt czu Francksteyn mit
dem Weichbilde, dem Closter czu Camentz, Mannen, Mannschaften und aller Zugehörung
nichts auszunehmen, dem Allerdurchleuchtigsten Fürsten und meinem Gnädigen Herrn
Herrn CARL Böhmischen Kunig czu allen Zeiten Mehrer des Reichs und Kunige czu Behem
seynen Erben und Nachkommen Kunigen czu Behemb zu rechtem Pfande gesetzt habe und
setze mit Gezeuge des Briefes mit alle dem rechten Ehren und Nutzen als dieselbe Stadtmeyn
Pfand vormals geveesen ist von Wort zu Wort als in dem vorgenannten Briefe des vorge-
henden Herzogen geschrieben sthet: Mit Urkunde des Briefes versiegelt mit meynem
Innseigel der geben ist zu Breslavy nach CHRISTI Geburt: M. CEC. und XLVIII. Jahr: an
der nechsten Mittwoch nach S. Martens Tag.

VIII. Ladislaus Dux Opolienfis & Palatinus Hungariæ pollicetur
Terminos suos Domus Boleslaviensis dimittere sicuti ab antiquo
fuerunt.

Wir LADISLAW von Gorris Gnaden Herzogk zu Opul und czu Welyn und GrosGraff czu
Ungern bekennen und thun kund öffentlich mit diesem Briefe allen den die ihn sehen oder
hören lesen, das vvir für Uns und unsere Erben gelobt haben und geloben in guten trevven
one Geferde dem Allerdurchleuchtigsten Fürsten und Herrn Herrn CARL Römischen Kayser
czu allen Czeiten Mehrer des Reichs und Kunige czu Behemb als eynem Kunige czu Behem, sey-
nen Erben und nachkommenden Königen, das vvir all die Güter und Zugehörunge des Her-
zogthums zu Schlesien die do gelegen sint gegen dem Buntzlavv unserm Hvvfe bey all ih-
rem Grenzten und Gernercken, als sie vor alters gevest seyn und noch seyn, vvollen lassen
bleyben und sie daran nicht hyndern in keinevvegs: mit Urkund des Briefes versiegelt mit
unserm anhangenden Innseigel. Geben czu Breslavy nach CHRISTI Geburt M. CCC. LXXII.
Jare: an dem Tage nach Judica in der Fasten.

IX. Landgravii Leuchtenbergenses: Arces Pleynstein & Reichen-
stein: Feuda Regni Bohemiæ esse testantur.

Ulricus & Jo-
hannes: Land-
gravii Leuch-
tenbergenses
fese Arces
Pleynstein &
Reichenstein
Feudi Regni
Bohemiæ no-
mine obtinere
affirmant:

Wir Ulrich und Johannes Landgraven czu Leuchtenberg verjichen hiermit das vvir dem
Allerdurchleuchtigsten Fürsten und unserm Gnädigen Herrn Herrn CARL Römischen
Könige &c. als eynem Könige cze Beheimb unser Haus Pleynstein und Reichenstein mit aller
Zugehörunge recht und redlich unbetzvvungen und mit guten Willen aufgelassen haben, und
lediglich czu seinen Gnaden gesetzt, das Er damit thun und lassen mag, vves er zu Rathe vvirt,
das hat der vorgenannte unser Herr mit vvhilbedachtem Muthe mit Rathe seiner Fürsten
und Herrn czu der Chron Behemb gehörend gnediglich betrachert, von sunderlichen Gnaden
und angebomen Güte und hat Uns unsern Erben und Nachkommen ewiglichen die vorge-
nannte Häuser und ire Zugehörung mit seyner Königlichen Gevalt als ein König czu Be-
hemb geben und verlygen czu eynem ewigen erlichen Lehn in allem dem recht als ander
Herren Lehn besitzen und haben, die under yme und der Chron czu Behem in Deutschen
Recht sitzen und dieselben Hevvsen haben vvir also selbst zu rechter Mannschaft von Ihme
empfangen und haben yme seynen Erben und Nachkommen Königen czu Behem und der
Chronen czu Behemb gehuldet gelobet und geschvvoren, hulden globen und schvvoren vor
Uns unsre Erben und Nachkommen ewiglich gevvehr gehorsam und unterthenig czu seyn
als unsern rechten LehnHerren nach deutschem Recht, und das vvir, unsre Erben und Nach-
kommen dieselben Häuser und ire Zugehörunge von dem obgenannten unserm Herrn, sey-
nen Erben und Nachkommen Kunigen zu Behemb und der Chron daselbst empfaen sollen
und vvollen czu rechter Mannschaft in Jares Frist, als vorgeschrieben sthet, und das vvir Un-
ser Erben und Nachkommen, Kunigen cze Behemb und der Cron daselbst alles daz thun vvol-
len ongeverlich das vvir unsern rechten Lehnherren billich und czu recht pflichtig seyn czu
thun nach deutschen Rechten und allein von Rechte und Gevvohnheit, und ordentlichen Ge-
setzen, die in dem Kunigreich czu Behemen von langer Zeit gehalten seyn, alle Lehnfachen
und Ding in Latein beschriben vverden, und deutliche Brive daselbst untuglich und oncreff-
tig seyn: Doch meynen vvir das dieser gegenvverrige Brief in deutsch geschriben umb
die vorgenannte Sache und Lehn alle Krafft und Tugend haben soll, als ob er in Latein geschrie-
ben vvere, und des seynt Gezeugen die Ehrvvürdigen und Hochgebohrnen Fürsten und Herrn
Herr Ernst der Heiligen Kirch czu Prag Ertzbischof; Herr Fridrich czu Bamberg: Herr Al-
brecht czu Würtzburg: Herr Marquart czu Augspurg: Herr Niclas czu Navvmburg: die Bi-
schofe: und Herr Conrad: Hertzog czu der Olfen: Herr Wladislavv Hertzog czu Teschen
und die Edlen Herrn Herr Johannes Burggraf czu Nurmberg unser lieber Oheimb: Herr Lud-
vvig Graf czu Oettingen: Herr Rudolph Graf czu Wertheim: Herr Ludvvig Graf von Ho-
henlohe: Herr Heinrich von Nevvhause, unser lieber Schvvager: Herr Russe von Luütz:
und

- Testibus:
1) ArchiEpi-
scopo Prageni:
2) Episcopis
quibusdam
Germaniz:
3) Ducibus Si-
lesiz: Olsnens-
& Teschenens-
4) Burggravio
Norimberg.
5) Comitibus
ab Oettingen:
Hohenlohe &
Wertheim:
6) Equitibus
quibusdam:

und Burckardt Seckendorff: Die bey den vorgenannten Sachen alle gegenwertig sint gewes-
sen, die auch ire Siegel czur Vestung gelegit haben an diesem Briefe: Mit Urkund des Brises
der geben ist zu Nüremberg nach CHRISTI Geburth M. CCC. L. Jar: den Sonnabend nach
GOTTES Leichnams Tage. Norimberg 1350.

**X. Index Litterarum Regnorum Hungariæ & Bohemiæ: ut &
DUCATUS SILESIE: ex Diplomatario MSro Poloniz.**

CAP. V.

REGNI HUNGARIÆ LITERÆ.

Transumptum Litterarum temarum LUDOVICI REGIS HUNGARIÆ sub no-
mine Janusii Doctoris Decretorum, Decani & Cancellarii Cracoviensis, in forma vidimus
editum:

Primis Litteris promittit LUDOVICUS REX non repetiturum se debirum, quod CASI-
MIRO ratione Regni Russiæ debebat, priusquam idem integram Ejusdem Regni possessionem
adeptus fuerit: Budæ d. 24. Januarii Ao. DNI 1355.

Alteris dat Facultatem Increatoribus, ut Sal ex Regno Poloniæ in Regnum Hungariæ
usque ad Civitatem Sanis advehere possint: Budæ in Festo Confessoris S. Pauli Apostoli
A. D. 1355.

Ternis Litteris: LUDOVICUS REX pollicetur CASIMIRO REGI contra Li-
thuanos in Subsidium venturum, vel ipse si venire non potuerit, majores quam antea Copias
missurum: Datum Budæ d. 24. Januarii Ao. DMNI 1355. Transumpti Anno eodem Kalend.
Septembr.

Transumptum binarum Litterarum sub nomine Janusii, Decretorum Doctoris, Decani
& Cancellarii Cracoviensis, quarum

Primis: LUDOVICUS HUNGARIÆ REX donat CASIMIRO I. Regi Regnum
Russiæ, hac Conditione, quod si Rex Poloniæ Prolem masculinam susceperit, tunc Filius Re-
gis, acceptis centum millibus florenis Hungaris Regi cedere Russiæ tenebitur: Sin vero CA-
SIMIRVS absque masculina prole decesserit, Regnum Russiæ, ita quemadmodum & Poloniæ
devolvetur secundum priora pacta ad REGEM HUNGARIÆ: Datum Budæ infra octa-
vas Festi Paschæ Ao. DNI 1352.

Alteris Litteris, cum ipse ad recipiendum Juramentum Fidelitatis a Proceribus Regni
Poloniæ in Poloniam venire non posset, Matrem suam ELISABETHAM plena cum Potestate
ejus rei causa in Poloniam mittit. Datum Budæ die 12. Mens. Aprilis Anno supra scripto.
Transumpti vero datum Cracoviæ Kalend. Septembr. A. DN. 1357.

Transumptum Litterarum sub nomine subscripti Decani Cracoviensis, quibus Proceres
Regni Hungariæ approbant Contractum inter Casimirum Poloniæ & CAROLUM Hungariæ
Reges: Occasione Successionis Filiorum Ejusdem Regni Hungariæ in Regnum Poloniæ, si Rex
Poloniæ absque Prole masculina decesserit: factum. Datum in Zaloch in vigilia SS. Philip-
pi & Jacobi An. DNI 1355. Data vero Instrumenti Cracoviæ V. Kalend. Octobr. A. DNI
1357.

LUDOVICUS REX HUNGARIÆ licet jam a CASIMIRO Successor Regni
Poloniæ declaratus, si tamen idem Rex Prolem masculinam ex Principis alicujus Filia legitime
susceperit declarat se hoc Jure suo cessurum. Dat. Cracoviæ in Festo S. Stanislai Ao. DN.
1364.

LUDOVICUS idem cum Casimiro Budæ convenientes fœdus inter se contra omnes ho-
stes præcipue vero contra CAROLUM Romanorum Imperatorem faciunt: Budæ feria IV.
Cinerum An. DNI 1369.

HELISABETH HUNGARIÆ REGINA pollicetur se Regem Wladislauum materno af-
fectu profecturum & contra omnes hostes Opem laturum excepta MARIA FILIA sua REGI-
NA HUNGARIÆ: Budæ Ao. DNI 1386.

SIGISMUNDUS REX HUNGARIÆ inducias facit cum WLADISLAO Rege Poloniæ
a festo S. Michaelis Archangeli ad annum duraturas: Datum Budæ die Dominico post festum
S. Petri ad Vincula: Ao. DNI 1388.

Proceres Regni Hungariæ fœdus faciunt cum Proceribus Regni Poloniæ, quo non so-
lum veteres Conventiones sub Casimiro & Ludovico firmatas approbant, verum etiam Regem
quem noviter electuri sunt, easdem observaturum promittunt, quod si is Polonis Bellum in-
ferre voluerit, eidem Auxilium non ferent, idem quoque Poloni se facturos pollicentur. Da-
tum in Zalathack d. 4. April. Ao. DNI 1403.

Idem Proceres promittunt se daturus duodecim Commissarios, qui cum Polonicis Com-
missariis Conveniunt in nova villa habito ad festum S. Martini proxime futuri omnes Con-
troversias, quæcunque inter SIGISMUNDUM REGEM HUNGARIÆ & WLADISLAUM

(T)

Pol.

Pol. Regem, Regnaque eadem intercedunt, vel amicableiter componendi, vel in forma Juris & Justitiæ definiendi plenam habebunt Potestatem. Datum in Iglavio alias nova villa fer. III. ante Dominicam Ramis Palmarum Ao. Dni 1411.

Instrumentu Publicum Notarii, quo fidem facit Proceres Regni Hungariæ, qui cum Proceribus Regni Poloniæ in villa nova Wies convenerant, stipulata manu promiſſiſſe Regem Hungariæ Pacem cum Regno Poloniæ habiturum indissolubilem, ad festum Nativitatis Domini proxime venturi, si Magister & ordo Cruciferorum cum Rege Poloniæ Pacem similiter perpetuam constitueret. Præterea promiſſiſſe eos refert, dare Commissarios secundum formam in Litteris superius scriptis contentam: d. 30. Martii Ao. DNI 1411.

Vladislaus Rex approbat transactionem per Commissarios utrinque in antiqua villa factam quæ continet Inducias, inter SIGISMUNDUM HUNGARIÆ & VLADISLAUM POLONIÆ REGES ac Vitoldum a data præsentium ad festum assumptionis B. M. V. servari debere: pro facienda Pace Reges SIGISMUNDUS in Kierzmarck: Vladislaus in Sadez pro die Carnis privii venire debeant, & ibidem personali Conventione statuere: Quod situnc de Pace inter eos convenire non potuerit, iterum Barones Hungariæ Regni in antiqua & Barones Poloniæ in Szyamovicze villis convenient, differentias tollent, vel per modum Concordiæ vel vigore Justitiæ secundum præscriptum Iglaviensis Tractationis: Ita tamen hæc Transactio firma futura est, si Rex Poloniæ cum Cruciferis Pacem servabit: Data Transactionis die S. Helisabeth An. DMNI 1411. Data vero Confirmationis Cracoviæ fer. VI. ante festum S. Andreæ Ao. DNI 1411.

Proceres Regni Hungariæ dant Salvum Conductum Proceribus Regni Poloniæ ad Conveniendum antiquæ Villæ venturis: Datum in crastino Cinerum die: Anno 1412.

Idem salvum Conductum dant Wladislao Regi veniendi in Liblo ad conveniendum Regem Hungariæ, pro Securitate cavent: Datum in Liblo fer. IV. post Dominicam Oculi: An. DMNI 1412.

SIGISMUNDI ROMANORUM & HUNGARIÆ REGIS cum WLADISLAO Pol. Rege & Vitoldo Duce Lithuaniz Pacis Transactio: Imprimis Pacem inter se faciunt, fœdusque contra omnes hostes nemine excepto: Russiam Rex Poloniæ teneat, quemadmodum tenet. Induciis durantibus in Terra Podoliz, SIGISMUNDUS ROMANORUM & Hungariæ Rex Regem Poloniæ non turbabit: Induciæ altero eorum præmoriens quinquennio post mortem durabunt, quo Tempore de Jure utriusque Partis agnoscat: Moldavus quandoquidem Regi Poloniæ fidem suam obligavit, si forte Rex Hungariæ contra Turcas bellum moverit, ei jussu Regis Poloniæ cum toto suo Exercitu præsto esse debet, quodsi parere noluerit, ex tunc ambo Reges ditione eum exuere, & inter se eam dividere debent, Pacis Turbatores utrinque punientur Judicibus ab utraque Parte datis: Datum in Liblo 1412.

Quas Litteras Proceres quoque Hungariæ appensis Sigillis muniverunt.

SIGISMUNDUS REX ROMANORUM jurat Pacem & amicitiam Wladislao Regi Poloniæ ipsiusque Liberis, eumque hoc Juramentum observaturum fidejuben Episcopus Strigoniensis: Comes Ciliz & Nicolaus Gara Palatinus: Ao. Dni 1412. Simile aliud Exemplar fœderis sub eodem Sigillo & eodem dato.

Concilium Constantiense hortatur Regem Wladislaum ut absente Rege SIGISMUNDO & Caufam Ecclesiæ in Concilio promovente Regnum Hungariæ contra Turcas illud invadentes una cum Fratre tueatur: Constantiæ XVI. Kal. Septembr. A. D. 1412.

SIGISMUNDUS REX HUNGARIÆ dat salvum Conductum Prælatis & Baronibus Regis Poloniæ ad continuandam Conventionem in Villa Slamovice componendasque discordias venturis. Datum in Kierzmarck: Dominica Latere Ao. DMNI 1423.

Idem Rex dat salvum Conductum WLADISLAO Regi Poloniæ & Proceribus ipsius secum conveniendi in Villa Slamovice vel ubivis: Datum Anno D. 1423.

Proceres Regni Hungariæ dant Salvum Conductum Regi Wladislao ad conveniendum secum & cum SIGISMUNDO Rege ad quæcunque loca Hungariæ & Poloniæ & specialiter ad finem Pontis in Parte Regni Hungariæ qui pendet inter antiquam villam & Slamovice: Ao. Dni 1423.

SIGISMUNDUS Rex Hungariæ: Vladislaus Rex Poloniæ ac Vitoldus Dux Lithuaniz convenientes in Kierzmarck Pacis fœdera in Liblo inita renovant & confirmant, Rex Hungariæ Fraternitatis Pacta se observaturum perpetuo pollicetur, ad stipulantibus Proceribus Regni Hungariæ & Sigillis Diploma Pacis approbantibus. Datum in Kierzmarck fer. III. post Dominicam Ramis Palmarum Ao. DNI 1423.

VLADISLAUS Rex dat Facultatem certis Commissariis ad fines regendos inter Poloniæ & Romanorum & Hungariæ Reges. Datum in Illedica d. 5. Maii Ao. Dni 1427.

Johannes Episcopus Seginenſis Eugenii IV. P. Nuncius: inducias facit inter ALBERTUM Romanorum & Hungariæ Regem & Wladislaum Jagellonidem Poloniæ Regem ac Cafimirum Fratrem Ejus ad festum S. Joh. Baptiste duraturas & ut interim Conventus eorundem Regum ad festum ASCENSIONIS DOMINI in locis antea observatis fiat, ac de Pace perpetua faci-

ſancienda ibidem tractetur: Interim captivi honeſte habeantur, matrimonia libere exercean-
tur: Datum in Namyslov. d. 10. Febr. A. Dn. 1439.

ALBERTUS IMPERATOR mittit Oratores ſuos ad Conventum de Pace cum Wladislao
Rege & Caſimiro Duce tractanda ex præſcripto Induciarum in Namyslov factarum institu-
endum, quibus dat plenam Poſtatem de omnibus agendis ſive perpetuam Pacem ſive Indu-
cias ſtatuendi: Poſonii die 3. Maji Ao. 1439.

Idem dat Poſtatem plenam Oratoribus ſuis cum Wladislao Rege conveniendi, Inducias
ſtatuendi, ſuper Pace perpetua tractandi, alium Conventum indicendi: Strigonii poſt feſtum
S. Pauli Sabbatho Ao. DNI quo ſupra.

Proceres Regi Hungariæ ex præſcripto reſponſi Joannis de Komiecpote: Regni Poloniæ
Cancellario & Petro de Kurovv: Caſtellano Sandecenſi dati, mittunt Oratores ſuos ad Wla-
diſlaum Regem Poloniæ eosque ſufficientibus Mandatis inſtructos ea expedire jubent, quæ
in Commiſſis habent: Budæ in feſto S. Priſcæ Virginis Ao. DNI 1440.

Oratores ſupra ſcripti nomine Procerum Regni Hungariæ & REGINÆ ELISABETHÆ
Wladislauum Regem Poloniæ publice Regem Hungariæ declarant: promittentes cum Corona
Regni Hungariæ die 1. Maji inſignire. Cracoviæ d. 9. Martii Anno quo ſupra.

Proceres Regni Hungariæ ad deducendum Regem in Regnum mittunt Oratores ſuos
ab eoque petunt ut quam ceſtissime in Hungariam veniat: Budæ in feſto S. Gregorii Papæ
1440.

Ordines Regni Hungariæ in Conventu Budenſi poſt Mortem ALBERTI IMP. & HUN-
GARORUM REGIS cum Conſenſu ELISABETHÆ REGINÆ poſteaquam accepiſſent Orato-
res ſuos quos ad Regem Poloniæ Regnum ei delaturos miſerunt, omnia ſecundam datam In-
formationem expediſſe atque Regem Poloniæ Regem quoque Hungariæ renunciaſſe: Non
obſtante quod ELISABETH ſe Filium peperiſſe intimaverit, hanc eorum renunciationem pu-
blico Regni Scito approbant: Budæ die SS. Petri & Pauli Ao. DNI 1440.

Cum REGINA ELISABETH Infantem trimreſtreſ clam ſublata Corona Regni coronafſet,
coronamque abſcondiſſet, Proceres Regni ad coronandum Regem Electum Budæ collecti, im-
primis hanc Pueri Coronationem uti ſine conſenſu ſuo factam reproborunt, deinde in Defectu
Coronæ Regi aliam ex reliquiis S. STEPHANI REGIS detractam, Electo Regi imponunt, de-
clarantque Eum Regem coronatum cenſeri debere, omniaque Jura regalia illi ita coronato
competere. Datum Budæ d. 17. Jul. Anno quo ſupra.

VLADISLAUS Rex Poloniæ Hungariæque aſſignat mille florenos Ungaricales Joanni de
Oleſniza Caſtellano Sandomiriænſi ex Proventibus Scepuſienſibus per Georgium Gralum ſol-
vendos: Budæ ſer. II. Rogationum Anno quo ſupra.

CASIMIRUS REX cum Caſimiro Filio Naturali Hærede Regni Hungariæ recipiunt in
Protectionem Stephanum & Johannem de Wibus cum Caſtro ipſorum Gilavva: Datum Cra-
coviæ infra octavas S. Martini Ao. DNI 1471.

MATHIAS Rex Hungariæ mittit Oratores ſuos ad Conventum cum Poloniis in Locis
conſuetis celebrandum, dat illis plena mandata ad tranſigendum cum Ordinibus Regnis ſuper
quibuscunque Negotiis Regnorum Hungariæ & Bohemiæ: Datum Eperiecz ſer. IV. infra
octavas Feſti Epiphaniæ Ao. DNI 1471.

Oratores a Rege MATHIA ad conſinia Regni miſſi cum Commiſſariis Regni Poloniæ in
antiqua Villa convenientes hæc de Pace ſtatuunt: hanc perpetuam inter Regna & Reges eſſe
debere, ne quis prædandi Cauſa ex uno in alterum Regnum audeat tranſire, Tranſgreſſores
puniantur, una cum eorum Receptatoribus, res ablata reſtituantur, private Injuriæ Jure com-
ponantur, Stipendia militibus retenta ſolvantur, reſſſalia inhiſcantur, ſi quæ majores differen-
tiæ interceſſerint, eas ex More veteri Proceres utriusque Regni dirimant. Datum ſer. II. ante
feſtum Cathedræ S. Petri Apoſtoli Ao. DNI 1474.

MATHIAS REX articulos ſupraſcriptos in toto approbat die Dominico poſt Feſtum S.
Mathiæ Apoſtoli Ao. DNI 1474.

Ordines Regni Hungariæ Pacis ſupra ſcriptam Concluſionem in Villa antiqua factam ſuo
approbant Conſenſu: Budæ die feſto S. Georgii A. quo ſupra.

Commiſſarii Regis MATHIÆ cum Commiſſariis Regis Poloniæ in antiqua Villa Con-
ventum peragunt, infra ſcriptos Articulos concludunt, primo Caſtrum Zmigrod per Hungaros
interceptum dimittendum vero eſſe Domino, Praſidarii ſecure excedant, Caſtrum Muſzyne
Epifcopo Cracoviænſi reſtituant, de Injuriis in Conventu utriusque Regni ad Feſtum Nativi-
tatis B. M. V. Anno ſequenti indicendo tranſigatur. Palatinus Valachiæ & Moldaviæ ad duos
Annos Inducias habeat, neuter Regum Bello illum inſeſtet: De Juribus utriusque Regni ſu-
per iſtam Provinciã in Conventu ſupra dicto ſtatuatur: Inſcriptiones tredecim Civitatum
omni ex Parte ratæ ſint: Datum in antiqua villa ſer. IV. ante Feſtum Cathedræ B. Petri
Ao. 1474.

Idem Commiſſarii Regni Hungariæ cum Commiſſariis Poloniæ triennales Inducias ſta-
tuunt, inter MATHIAM Hungariæ & Bohemiæ Regem & WLADISLAUM Caſimiri Regis Po-
loniæ Primogenitum ſuper differentiis de Regno Bohemiæ, ita ut ſi alter eorum Pacem violare
volue-

voluerit, subditi eum non juvent. Transgressores puniantur. Inducia ejusmodi per omnia ista tria Regna publicentur: Rex uterque vero Bohemos sibi subditos continebit. In villa antiqua: Anno quo supra.

CASIMIRUS REX supra scriptam Induciarum Conclusionem approbat: Datum in nova Civitate Kovcia: feria III. post Dominicam Invocavit: Anno quo supra.

MATHIAS REX HUNGARIE Conventum cum WLADISLAO: Bohemie Rege Olomacii celebraturus, vententibus eo Oratoribus CASIMIRI REGIS Poloniae dat saluum Conductum: d. 8. Januarii: Ao. 1479.

Prescriptum eorum quae in Conventu Siradiensi de Pace cum Prussia Magistro & Nicolao Jungem, Episcopo Warmiensi mediante Rege Hungariae agi & tractari debebant: item de componendis differentiis inter Regnum Poloniae & Silesiae Ducatum omnia transacta sunt per Oratores Regis Poloniae & Regem MATHIAM: Buda fer. VI. ante Dominicam Palmarum A. D. 1479.

JOHANNES ALBERTUS Regni Hungariae Electus Stephanum Rosgonii ultro se illi subiectentem recipit in Tithelam & Patrocinium. Datum in Campo juxta Villam de Mesky fer. VI. post festum S. Mathiae A. D. 1490.

Concordia inter WLADISLAUM HUNGARIE ET BOHEMIE REGEM & Johannem Albertum Fratres occasione Regii Hungariae per Oratores CASIMIRI REGIS Poloniae confecta his Conditionibus: Imprimis Rex Wladizlaus dat Fratri certas Ditiones in Ducatu SILESIAE, deinde si absque Prole decederit, & Prae-hereditionales, quas Ordines Hungariae Imperatorum Romanorum & Ejus Filio de eligendis illis in Reges Hungariae dederant, recuperari a quo modo possint, se effectum pollicetur, ut Ordines Hungariae cum in Regem eligant, Proceres Hungariae qui JOANNI ALBERTO in hac disensione adhaeserunt immunes ab hac Culpa pronuntiantur, Juramentum quod Johanni Alberto praestiterunt, relaxetur: Damna recompensentur: intercepta Castra restituantur: Delicta Cracoviensibus & Cassoviensibus Mercatoribus persolvantur: Bona Civium Cracoviensium & Cassoviae arrestata restituuntur, antequam Castra Johanni Alberto in SILESIA tradantur, Civitates Episcopales & Zeben retinebit, caeteras omnes dimittet. Articulus Pacis praesentis Rex Poloniae confirmat: Datum inter Exercitus utroque Partis penes Civitatem Cassoviensem A. D. 1491. Dominica Invocavit: Id ipsum Proceres Regni Hungariae appensis suis Sigillis confirmant.

WLADISLAUS Rex Hungariae & Bohemiae foedus init cum Johanne Alberto Rege Poloniae non solum contra Turcas, verum etiam contra Subditos utriusque per secretam Cointelligentiam, si aliqui rebellarent, vel Proventus & alia Jura Regalia indebite extorquerent: Datum in Arce Budensi in Vigilia S. Nicolai A. D. 1492.

WLADISLAUS Rex Hungariae & Bohemiae mittens ad Johannem Albertum Regem Poloniae ad reintegrandam & firmandam fraternam Unionem, dat facultatem Oratoribus suis id Negotium tractandi: Buda in festo Conceptionis B. V. M. A. D. 1498.

Inter WLADISLAUM Hungariae & JOHANNEM ALBERTUM Poloniae Reges foedus interventu mutuo in Oratorum lectum his conditionibus: Rex Poloniae Stephanum Palatinum Moldaviae armis non infestet: Injurias condonet: Regibus praefatis bellum contra Turcas moventibus in propria Persona Stephanus cum omni Potentia iisdem assister, vel si Aegritudine detentus fuerit, filium Bohdan mittet & ad idem Successores Ejus teneantur: Turcis Transiitum per Ejus Terram habere volentibus prohibebit & de eo Reges praefatos certiores reddet: Inter Reges Fratres & Alexandrum Ducem Lithuaniae foedus perpetuum sit, quo Regna & Dominia illis subiecta contineantur, neuter sine alterius Voluntate Pacem cum Turcis faciat, de Subsidii sibi mutuo ferendis in Commis futuris statuunt, injuria Subditorum per Commissarios decidantur: De modo belli Turcis inferendi tractatus Reges in Personis suis convenire debent: De finibus mutui Commissarii statuunt: A Principibus Christianis per communes Oratores Subsidia petenda: si Turcae cum decem vel duodecim millibus exercitu vel Poloniam vel Hungariam invadant, Rex alter alteri Subsidia mittere tenebitur: Quodsi ipsemet Turcarum Imperator in Persona vel Bassa aliquis cum potenti Exercitu veniret, Reges ipsimet in Personis suis ferre sibi Subsidia debent: Quodsi omnibus Viribus Turca aggrediendus erit, id Consilio mutuo peragetur: Denique pro Moldavia Palatino Rex Hungariae fidejubet: Buda feria III. ante festum Pentecostes Anno DMNI 1499.

Supra scriptum foedus Rex Hungariae approbat: Buda fer. IV. ante festum Pentecostes Anno DMNI 1499.

Inter Wladislaum Hungariae & Bohemiae & Sigismundum Poloniae Reges Foedus perpetuum per Oratores Poloniae Regis Buda constitutum: Imprimis sancitur inter Fratres perpetua Amicitia & inter Regna perfecta Vicinitas & Societas contra omnes Hostes, contra Turcam si Bellum gerendum erit, id petito a Sede Apostolica & aliis Principibus auxilio communi consilio geretur: De Moldavia conclusum est, ut supersticiis iisdem Regibus & eorum Prole

Prole masculina legitime in Regnum eligendum, Moldavia ad Regnum Hungariæ pertineat: Interim Reges de Concordia, ratione istius Provincie rationes inibunt, & prospicietur, ne extinctis Regum Hæredibus Bellum ea ratione inter Regna oriatur, diuturnitas vero Temporis utriusque Regni Viribus non afferat nocumentum: Palatinus Valachie contra Turcas & Tartaros prædicta Regna invadentes cum omnibus Viribus suis illis resistere debet, si quid contra Regem Poloniæ moliretur, tanquam rebellis a Rege Hungariæ habebitur, si Turca vel Tartarus Moldaviam invadere vellet, communibus Viribus illi resistendum, pulsus Turcis Rex Poloniæ Moldavia excedat. De Bello contra Turcas suscipiendo communicatis Consiliis statuendum, capta ex Turcis Ejus esse debent, cujus ante erant, de novo vero adepta, ex æquo dividantur. Turca vel Tartaro Bellum contra aliquem Regem in Persona sua movente, ambo Reges in Personis suis illi resistent: De Finibus ut Commissarii cognoscant, neuter Regum cum aliquo Principe in Præjudicium alterius fœdus sanciat. Datum Budæ fer. VI. ante festum S. TRINITATIS. A. D. 1507.

Oratores Sigismundi Regis Poloniæ fœdus subscriptum approbant, & Eiusdem Confirmationem a Rege Sigismundo se obtenturos pollicentur: Budæ fer. II. post festum S. TRINITATIS. Anno eodem.

Sigismundus Rex approbat fœdus subscriptum & Consiliarii Regni qui tum erant præfentes in Comitibus Petricovienibus: Die 1. Aprilis A. D. 1509.

Simile aliud Fœderis Exemplum sub nomine Vladislai Regis & Procerum Regni Hungariæ in forma vidimus a Notario publico editum.

LUDOVICUS Rex Hungariæ mittit Commissarios suos de Pace vel Induciis inter Sigismundum Regem Poloniæ & Albertum Magistrum Prussiæ: Budæ die S. Priscæ 1525.

Sigismundus Rex Poloniæ mittit Petrum Kmitha Palatinum Cracoviensem quò attenderet, ut Isabella Regina Hungariæ sufficienter de dote & contra dotem Marito ipsi caveretur: Cracoviæ die S. Dorothæ Virginis A. D. 1540.

Johannes Rex Hungariæ dotem in Pecunia & Clenodiis ad septuaginta millia aureorum affirmat: Sigismundo Principe & Sigismundo Augusto ac Bona Regina acceptam Isabella Uxori suæ una cum contra dotem in bonis specificatis reformat: Budæ Dominica Reminiscere Anno DMNI 1540.

Petrus Kmitha Palatinus Cracoviensis, acceptam subscriptam reformationem eamque Serenissimos Reges Poloniæ ratam habituros pollicetur: Budæ d. 15. Febr. Anno ut supra.

Johannes Rex Hungariæ & Isabella cum consensu illius renunciat bonis Paternis & Maternis, excepto si Sigismundus Augustus sine Prole masculina decesserit, reservat sibi bona materna in Italia, & summas pecuniarias in Regno Poloniæ & Ducatu Lithuanie: Budæ Dominica Reminiscere A. D. 1540.

Idem dat Facultatem certis suis mandatariis, ut reliquam summam Dotis a Regis Poloniæ Mandatariis accipiant & quietant: Varadini feria IV. Conductus Paschæ ut supra.

Mandatarii Regis Johannis recognoscunt se accepisse a Johanne LUBOMIRSKY: mandatario Regis Poloniæ XXXII. milia aureorum Hungaricorum, & in Clenodiis valentibus summam 8900. aureorum: In argento vero 390. Marcas, scuros 18. Cassoviæ die 14. Maji Anno DNI 1540.

Johannes Rex promittit Capitaneos Arcium Regina in Dote obligatum, juramentum Fidei illi præsticuros. Datum Dominica Reminiscere A. D. 1540. Forma Juramenti a subscriptis Capitaneis præstandi a Johanne Rege præscripta: Budæ Anno ut supra.

Johannes Rex Oppidum Dobrecense Regina Isabella in dote obligatum pollicetur, intra biennium de manibus moderni Possessoris se eliberaturum: Dat. ut supra.

Sigismundus Rex Hungariæ ad Regnum Hungariæ restitutus Matri suæ Isabella in loco Arcium quæ in dote illi erant obligatæ interceptarum Arces, Húst, Winar, & Hergen inscribit: Albæ Julæ d. 20. Martii A. D. 1557.

Aliquot Exemplaria Litterarum in Negotio Isbellæ Regina Hungariæ & filii ipsius Johannis Sigismundi.

Petrus Kmitha: Palatinus Cracoviensis promittit reliquum dotis Regina Isbellæ debitæ Regi Hungariæ solutum in: Datum Budæ d. 18. Febr. A. D. 1549.

CAP. VI.

REGNI BOHEMIÆ LITTERÆ

Johannes Episcopus Lubocensis & Wilhelmus Hase Oratores WENCESLAI ROMANORUM & BOHEMIÆ REGIS ad faciendum Fœdus & Pacem cum Vladislao Rege Poloniæ missi restantur, se hoc ipsum Fœdus confecisse ac promittunt, Regem suum id observaturum. Cracoviæ ipso die S. CORPORIS CHRISTI A. D. 1395.

Inter WENCESLAUM Romanorum & Bohemiarum Regem & Wladizlaum Regem Poloniarum Fœdus quo Amicitia & Societas contra omnes Hostes sancitur, nisi quod Rex Bohemiarum excipit, Romanorum Imperium, Electores, Episcopum Wratislaviensem, & ipsam Civitatem Wratislaviensem, Duces suos Poloniarum & Silesiarum, & promittit cum 600. Lanceis & totidem Balistariis Regi Poloniarum opem laturum: De Injuriis intervenientibus ut in Confinibus Consiliarii Jus dicant: Datum Pragæ d. 25. Junii: Anno DNI 1395.

SIGISMUNDUS: Romanorum Hungaricarum & Bohemiarum Rex, una cum Wladizlao in finibus Regni conveniens testatur, Regem falso fuisse insinuatam, quasi Hæreticis Wiclefistis favere: Datum Leticoviarum d. 8. Aprilis A. D. 1423.

GEORGIUS Bohemiarum Rex mittit Oratores suos ad Conventum in Bithom constitutum tractandæ Pacis & Concordiæ Causa & ad statuendum ea, quæ utriusque Regni tangunt incrementa: Pragæ d. 17. Novembris A. D. 1460.

Oratores Regis Bohemiarum cum Nunciis Casimiri Regis Poloniarum in Conventu Bithoniensi Fœdus paciscuntur, quo spondent Reges præfatos Amicitiam & Societatem contra omnes Hostes tam Sæculares quam Spirituales, summo Pontifice excepto conservaturos, damna mutua non inferantur, de castris & fortaliis de quibus Regem Poloniarum inculpat Rex Bohemiarum in Conventu Regum eorundem personali Glogoviarum pro festo Circumcisionis celebrando jure decidatur: Inscriptiones veteres inter utraque Regna ibidem confirmari debent, exceptis Articulis Duces Masoviarum contingentibus, quos Rex Poloniarum confirmare non tenebitur: De Dote Helisabethæ Reginæ ibidem transigetur: Datum in Bithom in Vigilia S. Jacobi: A. D. 1460.

Idem GEORGIUS REX BOHEMIARUM Conventu Personali cum Casimiro Glogoviarum instituto inter se fœdus ineunt, imprimis contra Turcarum Imperatorem promittit Rex Poloniarum, si Rex Bohemiarum a Turca bello infestetur, se in persona sua ei opem laturum, id ipsum Rex Bohemiarum facturum est contra alios præterea Hostes omnes, tam Sæculares quam Spirituales, Summo Pontifice excepto, mutuum sibi spondent Auxilium, damna mutua arcentur. De Injuriis Jure transigatur, moneta legitima cudatur, Causa Henrici Ducis Glogoviensis & Crosnensis a mutuis Commissariis ratione oppidorum & Villarum quæ Rex Poloniarum possidet, decidatur in oppido Babimost. De Castris Ossviciensi, Woskenfi, Sieviorensi, Zatorensi, Beervaldensi, Zyvvicensi convenit, ut Rex Poloniarum possideat ad vitam: Dotem Helisabethæ Reginæ debitam, Rex Poloniarum vivente Rege Bohemiarum non repetat. Glogoviarum feria V. Alcenfi. DMNI 1462.

Proceres Regni Bohemiarum confederati significant Casimiro Regi Poloniarum, Georgium quondam Regem Bohemiarum a Paulo II. tanquam Hæreticum & Perjurum esse excommunicatum & Regno privatum, se ab illo tanquam obediens Romanæ Ecclesiæ illius recessisse & perunt a Casimiro, cujus Coniunx & Filius, veri & legitimi sint Hæredes Regni Bohemiarum, ut eas in Patrimonium suum suscipiant, & quandoquidem a Georgio obsideantur, Opem Ejus implorant. Datum in Nova Domo Sabbathi post Festum SS. Philippi & Jacobi 1462.

Idem in simili forma scribunt ad Proceres Regni Poloniarum.

Oratores Ordinum Regni Bohemiarum ex Comitibus Cuthanensibus missi postulant WLADIZLAUM Casimiri Regis F. in Regem Bohemiarum post mortem Georgii electum: Cracoviarum Sabbato die SS. Petri & Pauli A. D. 1471.

WLADIZLAUS Bohemiarum Rex cum Casimiro Rege Poloniarum Patre Suo sancit Fœdus eo adjecto ut si MATHIAS Rex Hungaricarum Pacta vetera servare noluerit & alterutrum ex Regibus bello appetierit, mutuum sibi Auxilium totis Viribus ferre debent: Datum Pragæ d. 23. Apr. A. DMNI 1472.

MATHIAS Rex Hungaricarum & Bohemiarum Oratoribus Casimiri Regis Poloniarum & Wladizlai ejus Filii Oppaviam conventuris, Bohemis qui ex Parte WLADIZLAI eo venturi sunt, usque ad numerum mille Equitum dat saluum Conductum: Budæ Feria IV. ante festum S. Petri ad Vincula A. D. 1473.

Christophorus de Schidlovitz: Palatinus Cracoviensis: Regni Cancellarius, Sigismundi Regis apud FERDINANDUM Bohemiarum Regem Orator testatur, se eidem Regi exhibuisse Fœdus inter Casimirum Poloniarum & Georgium Bohemiarum Reges initum, cujus primum Articulum de Societate Belli contra Turcam FERDINANDUS REX ad ordines Regni sui relaturum se promittit, pariter de Societate contra Hostes, ut CAROLUS IMPERATOR exciperetur voluit, ceteri articuli de Injuriis non inferendis, de puniendis Transgressoribus & maleficis, de Securitate Viarum, de Moneta, de Commissariis sive Judicibus qui lites & controversias dirimant, in finibus utriusque Silesiarum & utriusque Poloniarum, & Conventus hac de causa faciant, dandis, secundum Præscriptum Ejusdem Fœderis conclusum est. Quodsi Rex alter ab altero quidpiam prætenderet, Judicem vel Judices de consensu legent, Adjunctum est præterea, ut idem Reges & Johannes Comes Scepusiensis Woyvoda Transylvanus, Olomucium Oratores suos ad tractandum de Pace Nuntios mittant: Pragæ feria IV. post Dominicam Oculi A. D. 1527.

CAP. XII.

DUCATUS SILESIÆ LITTERÆ.

HENRICUS Dux Sileſiæ & Dñus Glogoviensis Civibus Fraustadiensibus quindecim manſos franconicos donat. A. D. 1290.

HENRICUS II. Haeres Regni Poloniæ; Dux Sileſiæ: Glogoviæ: Poſnaniensis & Califiensis vendit certa macella & balneum conſtruendi facultatem dat Civibus in Fravvenſtadt. Sabbatho poſt feſtum S. Nicolai Glogoviæ 1310.

PRZYMISLAUS Dux Sileſiæ ex Teſtimoniis productis adjudicat paſcua & duo molen-dina: Roſſmüle unum: & unum Windmühl dictum civibus in Fravvenſtadt: declaranda Paſcua continere decem manſos quos certis limitibus circumſcribit. Datum in Kykenbach III. Kalend. Martii Ao. DNI 1325.

Inter Wladizlaum Regem Poloniæ & **BOLEZLAUM**: Ducem Sileſiæ: Dñum in Legnitz induciæ factæ ad diem feſtum aſſumptionis B. M. V. Datum in octava S. Lucie A. D. 1332.

JOHANNES Dux Sileſiæ Jus quo Cives in Fravvenſtadt deinceps Cives ſuos judicare debeant præſcribit: Fer. III. poſt feſtum S. Lucie Ao. DNI 1332.

CONRADUS Dux Sileſiæ: Dñus Olesnicenſis confirmat Venditionem bonorum Steyno-vecenſium per quendam hominem ſuum Civibus in Fravvſtadt factam. Actum in Fravvenſtadt fer. IV. poſt feſtum S. Vincentii A. D. 1339.

Capitaneus Wratſlaviensis nomine **JOHANNIS** Regis Bohemiæ & filiorum Ejus **CAROLI** Marchionis Moraviæ & **Johannis** Ducis Karinthiæ cum Calimiro Rege Poloniæ ac Bolkone Duce Svidnicenſi ad feſtum S. Martini Inducias facit: Dat. in Byzdry fer. III. ante Nativ. B. V. M. A. D. 1346.

WLADIZLAUS Dux Bithomiensis promittit Caſimiro Regi Poloniæ ſe non recepturum Regem Bohemiæ & filios ipſius ac Ducem Oppaviæ in ſuas Ditiones, donec inter præſatos Reges fuerit concordatum. Datum in Luthom in Craſtino S. Valentini A. D. 1346.

LADISLAUS Dux Opoliensis Cujaviensis Dobrinenſis: Hedvigen filiam ſuam deſpondet Alexandro Duci Lithuanie Regis Wladizlai fratri uterino: Datum in Niepolomice fer. IV. ante feſtum S. Margarethæ A. D. 1386.

CONRADUS Dux Sileſiæ pacem ſtatuit cum Wladizlao Rege Poloniæ, ſuo & **HENRICI** Ducis Glogoviæ Patruſui nomine ad feſtum S. Martini, ut invalores finium utrinque punian-tur, captivi dimittantur: Datum in oppido Mielicz die B. Donathi A. D. 1391.

Conradus II. Dux Sileſiæ cum Epifcopo Poſnaniensi & Generali Majoris Poloniæ ex Parte Wladizlai Regis Poloniæ Inducias faciunt ad feſtum Pentecoſtes quibus ex Parte Ducis conti-netur: **HENRICUS** Mediocris: Dominus Glogoviæ: Datum in Hoſtyn die S. Lucie A. D. 1391.

LADISLAUS Dux Opoliensis cum Wladizlao Rege Poloniæ Inducias ſancit, ad Feſtum aſ-ſumptionis in nova Civitate Korczyn in craſtino S. Jacobi Apoſtoli: A. D. 1391.

BOLKO & **BERNHARDUS** Duces Opoliensis recognoscunt, quod Opoliæ obſeſſi a Rege Wladizlao intervenientibus Ducibus Sileſiæ in hunc modum concordiam ineunt: Relinquit Rex Ducibus præſatis caſtra ſua in Sileſia quæ Ducis Ladizlai Patruſi eorum fuerant, illi viciffim promittunt, **LADISLAUM** inde nulla damna Regno illaturum Caſtro Boleslaviech cibaria & præſidia non mittere: Cæteri Principes Sileſiæ pro ipſis fidejudent: Ita tamen ut hæc ſiant ſi-ne Præjudicio **WENCESLAI** REGIS BOHEMIÆ Domini eorum hæreditarii. Datum in craſtino S. Dominici 1396.

Duces Sileſiæ cum Wladizlao Rege Poloniæ de Prædonibus & profugis ſtatuant, quod eos non ſint in Terris ſuis conſecuturi, ut inde Regno Regique inferant damna. De ſuis vero ho-minibus per Judices Deputatos juſticiam adminiſtraturum pollicentur. Datum prope Molen-dinum Lubicenſe fer. III. infra octav. Pentecoſtes A. D. 1397.

Duces Sterinenſes fatentur ſibi a Spithkone de Melſtzy Palatino Craſoviensi obligata eſſe bona Ducatus Lublinenſis, Roſembergenſis, & Gorcoviensis una cum fortaliſſis in mille mar-cis groſſorum Pragenſium. Datum in Bithom die XI. M. Virginum A. D. 1397.

Duces Sileſiæ pro Johanne Epifcopo Culmenſi & Duce Opollenſi Fratre & Patruo ſuo cer-tis ex cauſis in Kalisz a Rege Wladizlao arreſtato & ad fidejuſſionem prædictorum Ducum di-miſſo, promittunt illum hanc Injuriam non ulturum, neque quidquam contra Regem, Regi-nam & Regnum Poloniæ jure vel bello tentaturum, quod ſi quid contra factum fuerit ſeſe va-des futuros, & ſponte in Potēſtatem Regis venturos obligant: In Theſczy A. D. 1399.

Bolcko & Bernhardus Duces Opoliensis ſimiliter fidejudent pro ſupra ſcripto Fratre ſuo Johanne Epifcopo Culmenſi. Datum in Opol. Ao. DN. 1399.

Ladizlaus Dux Opoliensis agnoſcit bona Olszyna & Rocovvin quadam in pecuniæ ſum-ma a Nicolao de Czartov vice ſibi eſſe obligata: Datum Glogoviæ d. 30. Maji Ao. DNI 1400.

WENCESLAUS Romanorum & Bohemiæ Rex donationem propter nuptias a Jo-hanne

hanne Duce Ratiborienfi HELENÆ uxori suæ factam approbat: Datum Pragæ die S. Zophiæ A. D. 1407.

Idem compromittit in Personam Wladizlai Regis Poloniæ super causis, quæ illi cum Johanne Episcopo Wladizlaviensi, Bolckonē & Bernhardo Ducibus Opoliæ Avunculis suis intercedebant, arbitrio Vladislai decidendum: Datum in Karlstein A. D. 1407.

Proposiciones In uniarum quas Cives Wratislavienses contra Johannem Episcopum Wladizlaviensem & fratres Ejus Duces Opolienses apud Wladislaum Regem tanquam arbitrum deposuerunt.

Capitaneus Pzzyneſis & quidam alii Sileſii nobiles fidejudent Wladizlao Regi & Vitoldo Duci pro Johanne Duce Oppaviensi, quod hinc ad festum S. Johannis producent Litteras Wenceslai Romanorum Regis super tribus millibus marcarum per Eundem Ducem Conforti suæ inscriptis. Datum Vlnæ Dominica post octavam Epiphan. A. D. 1407.

WENCESLAUS Rex Romanorum & Bohemorum confirmat Helenæ Uxori Johannis Ducis Opaviensis & Ratiborienſis Donationem propter nuptias a Viro factam. Datum in Bethler die S. Andreæ Aot. Dn. 1407.

Idem Wenceslaus ratam habet Dotem & Dotalitium quod Johannes Dux Opaviensis & Ratiborienſis Helena Uxori suæ constituit. Datum in Bocznil Dominica post Martini A. D. 1412.

Bolcko Dux Teshynensis & Glogovix Major, fatetur se debere Wladizlao Regi Poloniæ 100 sexagenas latorum grossorum intra unum Annum solvendas. Datum in Lelavy fer. VI ante Dominicam Latare A. D. 1418.

LUDOVICUS Dux Lignicensis approbat Dotem Catherinæ Johannis Kretendorff uxoris. Datum in Legnicæ A. D. 1419.

Ejusdem Ludovici similis altera confirmatio.

Scantopolcus de Gorkov fidelitatem promittit Regi Wladizlao contra omnes hostes, excepto Bernhardo Duce Opoliensi idque suo & Nicolai de Buscze fratris sui nomine. Cracovix fer. VI ante Dominicam Oculi A. D. 1437.

Bolcko Dux Opoliæ cum Wladizlao Rege Poloniæ fœdus init, & in Electionem Casimiri Fratris præfati Regis in Regem Bohemiæ consentit & se utique adhæsurum promittit salvis Juribus suis. Datum in Loco campeſtri ante Strelcze fer. II. post festum S. Francisci A. D. 1438.

Bernhardus, Johannes & Nicolaus simile Fœdus paciscuntur cum Wladizlao Rege Poloniæ & fratre Ejus Casimiro: Electo Rege Bohemiæ: Datum ut supra.

Wenceslaus Opaviensis & Ratiborienſis Dux pari ratione fœdus & reconciliationem cum Wladizlao Rege Poloniæ & Casimiro Fratre Ejus electo Rege Bohemiæ faciunt: Datum Ratisboriæ die S. Lucæ A. D. 1438.

Nobilitas & Civitas Brigenſis fœdus init cum Regno Poloniæ & Wladizlao Rege & Casimiro Fratre Ejus Electo Rege Bohemiæ illis se adhæsurus promittunt, & si hanc unionem Ducissa Brigenſis ac ipsius Elia tenere noluerint, illi tamen se servaturos recipiunt. Insuper per Pontes in fluvio Odra circa Civitatem Brzenſem Transſitum se Regi & Exercitui ipsius daturos pollicentur. Datum in Loco Campeſtri Stationis Exercitus circa Civitatem Brzeg. die SS. Simonis & Judæ A. D. 1438.

Wladizlaus Rex Hungariæ & Poloniæ dat facultatem Civibus Wratislaviensibus quaqua versus per Regnum Poloniæ, Ducatum Lithuanix & Regnum Hungariæ Negotiorum causa proficiendi: Budæ Sabbatho post festum S. Stanislai A. Dni 1441.

Wladizlaus Hungariæ & Poloniæ Rex Conrado Albo Duci Sileſiæ pro ipsius meritis 200. marcas in Kuppis Wicliensibus & Bochnensibus ad Beneplacitum suum assignat: Budæ Sabbatho in crastino S. Priscæ A. D. 1443.

Bernhardus & Boleslaus Duces Opolienses cum Zbigneo Episcopo Cracoviensi, cum Castellano & Palatino Cracoviensi cum Syradiensibus & Woinicensibus Castellanis ac toto Regno Poloniæ Inducias paciscuntur, a festo S. Johannis Baptiste ad annum duraturas, captivi utrinque dimittantur, hostes Regni Poloniæ non juvabunt, de Injuriis ex arbitrio judicum statuent, si Wladizlaus Rex Hungariæ & Poloniæ quemadmodum sperant redibit Conventum se facturos ad transigendum de Injuriis pollicentur, & stare velle Regis prædicti decisione. Glogovix Sabbatho ante festum S. Viti A. D. 1445.

Bernhardus & Bolcko Duces Opolienses cum Johanne de Czyczov, Castellano Cracoviensi Regis Electi Bohemiæ Locumtenente Inducias paciscuntur, ad festum S. Johannis Baptiste. Datum Strelitz Dominica post festum Epiphanix A. D. 1447.

Duces Oppaviæ Ratiboriæ Teshnenſes Orsvvicenses fœdus perpetuum ineunt cum Rege haud dubio Casimiro (cujus nomen non exprimitur) Imprimis sopiuntur omnes hostiles respectus inter præfatos Principes & Regnum: Hostibus Transſitum se non daturos Duces promittunt, Transfugas non recipiunt, res ablatas restitui facient, de Injuriis Judices dabunt, qui una vice in Skavvina altera in Ossviciem judicent, de adventu Hostium Reges & Regnum certiores facient: Datum Cracovix Sabbatho ante Dominicam Carnis privii proximo in Conventione inter prædictos Principes cum Prelatis & Dignitariis Regni Poloniæ celebrata. A. D. 1447.

Capitanei Consules & Communitates Civitatum Wratislaviensis, Namyslaviensis, & Novoforensis

forensis Internuncii Vincentii Archi-Episcopi Gnieznensis ductu, aliorumque Senatorum cum Casimiro Rege de differentiis transigunt: Imprimis Inducias decennales statuunt, de Injuriis quæ contingere possent Judices utrinque in Wielun & Namyslovv diversis Vicibus arbitrabuntur: Hostibus Transitus præcludent, vel de iis certiorum Regem facient: Verissimum de Wieruszovv per Leonardum Mannheim captum & Wratislaviæ detentum dimittent, accepta ab ea Caurione quod Injuriam Captivitatis non ulciscetur: Dat. in Wielun Fer. III. post S. Hedvigis A.D. 1447.

Bernhardus Dux Opoliensis suo & Boleslai Nepotis sui nomine acceptat Inducias a Casimiro Rege oblatas & se reversales Litteras infra duas septimanas Bedzinium transmissurum pollicetur: Cracoviæ infra octavas Visitationis B. V. M. Anno DMNI 1448.

Casimirus Rex cum Conrado & Conrado Albo Juniore Ducibus Silesiæ Inducias pacificatur annales, interim de differentiis arbitros dabunt, captivi utrinque dimittentur, mercatoribus liber transitus permittitur. Dat. in Kobozyce fer. VI. ante festum S. Margarethæ proxima A. D. 1448.

Idem similes Inducias statuit cum Conrado Albo Duce Silesiæ Olsnicensi & Szyssovienfi Domino. Datum ut supra.

Bernhardus Dux Opoliensis pacificatur annuas Inducias cum Casimiro Rege Poloniæ in forma simili ut supra dat. in Strzelicz in Vigilia visitat. B. M. V. A. D. 1449.

Litteræ certæ Idiomate Bohemico scriptæ, continentes arbitramentum quoddam Bolkonis Ducis Teshnensis inter Casimirus Regem & Nicolaum de Wlodymno ac Nepotes illius Herbertos. Datum in Olszviecim fer. IV. post festum S. Francisci. A. D. 1449.

Boleslaus Dux Teshnensis Annæ Conjugi suæ inscribit bona dotalia in summa sex milium aureorum Hungaricorum & Tutores Ejusdem dotalii Casimirus Regem Poloniæ: Nicolaum Ratisboriensem: Wenceslaum & Przemyslaum Teshnenses Duces constituit. Datum Teshczyn: Dominica ante festum S. Michaelis. A. D. 1450.

Wenceslaus: Wladizlaus & Przemyslaus Duces Teshnenses consentiunt in dotem per Boleslaum Fratrem ipsorum Annæ Uxori suæ factam: A. D. 1450.

Prorogatio Induciarum inter Boleslaum Ducem Opoliensem & Casimirus Regem Poloniæ ad annum. Datum Glogoviz die festo Visitationis B. V. M. A. D. 1451.

Bernhardus: Boleslaus & Nicolaus Duces Opolenses: Johannes de Czotovice & Johannes Gietz inducias ad festum Bartholomæi cum Rege Casimiro concludunt, arbitros de Injuriis dabunt, quicquid statuerint, ratum habebunt. Datum Syradiz in Crastino S. Egidii Abbatis A. D. 1452.

Idem prorogant Inducias cum Rege Casimiro. Datum in Pietrkovv Sabbato in crastino SS. Petri & Pauli A. D. 1453.

Przemyslaus Dux Toschecensis Inducias biennales sancit cum Rege Casimiro in forma prout alii Principes: Datum Petrocoviz: die Visitationis B. V. M. A. D. 1453.

BARBARA: Ducis Nicolai Ratisborienensis relicta: ac Hanussius filius ipsius & nonnulli Nobiles Inducias paciscuntur ad annum cum Rege Casimiro. Datum in Czvvilin die SS. Petri & Pauli A. D. 1457.

Margaretha Ducissa Ratisborienensis simili forma inducias cum Casimiro Rege paciscitur. In Ratisbor Dominica post festum S. Joh. Baptiste A. D. 1457.

Wenceslaus & Przemyslaus Teshnenses Duces Inducias in eadem forma sanciunt cum Casimiro Rege: Datum in Teshchyn in Vigilia Visitationis B. M. V. Anno quod supra.

Przemyslaus Dux Olszviecimensis Compositionem certam facit inter Regem Casimirus & Fratrem suum Ducem Olszviecimensem Occasione stipendii in Prussia promeriti: Datum Teshchyni fer. V. post festum Divisionis apostolorum A. D. 1459.

Idem Dux Olszviecimensis quietat Casimirus Regem de mille ducentis aureis: A. D. 1460.

Inter Casimirus Regem & Conradum Album Ducem Silesiæ pax perpetua constituitur, qua inter alia cavetur, ut si Rex Poloniæ Bellum Bohemiæ inferre voluerit, uno mense ante id Duci denunciare teneatur: Id ipsum & Dux facturus, si Rex Bohemiæ Regnum Poloniæ invaderet. Calissi in crastino S. Laurentii A. D. 1460.

Reversales Litteræ Ejusdem Fœderis sub nomine Conradi Albi editæ. Datum in Wilovv sabbatho post assumptionis B. M. V. A. D. 1460.

Casimirus Rex Poloniæ recognoscit Debitum mille trecentorum aureorum Hungaricorum Johanni Oppaviensi & Annæ suæ Conjugi infra annum unum solvendum. Cracoviæ in octava B. M. V. A. D. 1461.

Janussius Dux Silesiæ Glivicensis prorogat Casimiro Regi Solutionem debiti duorum milium aureorum ac ducentorum aureorum ratione solarii a summa præfata provenientis. Datum in Glivice fer. IV. ante festum S. Priscæ A. D. 1468.

Przemyslaus Dux Silesiæ & Teshnensis una cum sua comitiva recognoscit sibi satisfactum esse a Casimiro Rege pro Stipendiis in Terris Prussie provenientibus. Cracoviæ fer. III. post festum S. TRINITATIS A. D. 1469.

Johannis Ducis Silesiæ Litteræ ad Casimirus Regem, quibus certum debitum sibi deberi asserit: Datum in Vigilia Omnium Sanctorum A. D. 1471.

(U)

Conra-

Conradus Albus Dux Silesiæ prorogat Casimiro Regi Solutionem summæ trium millium aureorum fratri suo debita ad annum: Datum in Koclin die Epiphaniæ A. D. 1472.

Idem Ejusdem Summæ Solutionem ad Annum prorogat: Datum in Marienberg fer. V. post festum S. Lucæ A. D. 1472.

Przemislaus Tescinensis: Victorinus de Podiebrat Monstherbergenfis, Przemislaus Ossivicensis Duces pacta faciunt de mutua successione: Datum in Sterczyn sabbatho post festum S. Venceslai A. D. 1477.

Janussius Dux Saganensis & Henricus Monstherbergenfis certas arces assignant Mathiæ Regi Hungariæ pro summa XL. mill. florenorum: Actum Viennæ fer. II. post festum Innocentium A. D. 1489.

Vladizlaus Rex Hungariæ & Bohemiæ contributiones seu Bernas, quæ ex ditionibus Johanni Alberto in Regno Bohemiæ concessæ proveniunt eidem condonat: Datum Cassoviæ die S. Marci A. D. 1491.

Johannes Albertus: Hungariæ Rex electus promittit Duci Saganensi Ducatu suo paulo ante dejecto se rationibus illius si Regnum Hungariæ adeptus fuerit pro condonatione ipsa illi prospecturum. Datum in Epperiez 8. Julii A. D. 1491.

Transumptum earundem Litterarum sub nomine Notarii publici

Catherina de Pockquietat Sigismundum Ducem Opaviensem de solutis tribus millibus quingentis florenis: Opaviæ fer. II. post festum S. Triburtii A. D. 1502.

Vladizlaus Rex Hungariæ & Bohemiæ: Sigismundo fratri, Duci in Silesia Oppaviæ Glogoviæ & in Gora & in sylvis Gonzienibus facultatem venandi concedit: Datum Budæ A. D. 1502.

Vladizlaus Rex Hungariæ concedit Sigismundo Fratri suo: Opavienfi in Silesia Duci: Potestatem signandæ monetæ mediorum Grossorum secundum Pondus Regni Poloniæ: Datum Budæ die S. Elisabethæ A. D. 1502.

Lusatia infer. Marchionatus a Rege Wladizlao Hungariæ & Bohemiæ: jure pignoris Sigismundo Duci Silesiæ & Opaviæ confertur. Budæ feria VI. post festum S. Bonifacii A. D. 1504.

Vladizlaus Rex Hungariæ & Bohemiæ permittit fratri suo Sigismundo Jus signandæ monetæ ad pondus & normam ejus quæ in regno Bohemiæ cuditur: Budæ fer. IV. post festum CORPORIS CHRISTI A. D. 1504.

Idem eidem dat facultatem cudendæ monetæ ad pondus Wratislaviense: Datum Budæ fer. II. post festum S. Urbani A. D. 1505.

Cum Wladizlaus Hungariæ & Bohemiæ Rex Emporium Wratislaviæ constituisset, Sigismundus Rex Poloniæ ratus ejusmodi Emporium sibi & Ditionibus suis esse damnosum, tam suis subditis extra fines egrediendi, quam Wratislaviensibus ditiones suas intrandi, Edictum prohibitorium & penale promulgavit. Quod cum exoratus a fratre Wladizlao relaxasset, Wratislavienses etiam dato Diplomate Emporio renunciant, seque eo amplius non utiuros pollicentur: Datum Sabbatho ante Dominicam Jubilate A. D. 1515.

Vladizlaus Hungariæ & Bohemiæ Rex hoc idem Emporium Wratislaviense contra Consequerudinem præscam & detrimentum Regni Poloniæ ex causis supra scriptis abolet & tollit. Posonii d. 26. Aprilis A. D. 1515.

Bernhardus: Hincko & Nicolaus fratres de Wierzbna recognoscunt sibi cum Sigismundo Rege convenisse, ut ratione arcis Bilavii & Jurium ipsorum mille octingenti floreni mediorum grossorum ipsis solverentur. Datum in Brunthal fer. II. post festum Nativitatis B. M. V. A. D. 1515.

Pacta matrimonialia per Oratores Fridrici Ducis Lignicensis cum Sigismundo Rege Poloniæ confecta, quibus Elisabeth ejusdem Regis Soror germana, præfato Duci Lignicensi cum dote XX. mill. florenorum Polonorum in pecunia & in auro & argento simili summa desponsata est: Cracoviæ d. 10. Nov. A. D. 1515.

Fridricus Dux Lignicensis reformat summam sumptuum Elisabethæ Conjugi suæ: Datum Dominica Quasimodogeniti: A. D. 1516.

Idem faterur sibi solutos esse a Sigismundo Rege mille septingentos & quinquaginta florenos ad rationem trium millium & quingentorum Florenorum sibi in toto numeratorum. Datum Lignicii Sabbatho post festum S. Valentini A. D. 1517.

Idem faterur numeratos sibi esse mille septingentos & quinquaginta florenos nomine Sigismundi Regis Poloniæ: Datum in Legnitz d. 5. Febr. A. D. 1527.

* LUDOVICUM vero Regem Jura Emporii Wratislaviæ egregie vindicasse, & SIGISMUNDUM Regem ad præstata Commercium suos redire permisisse, ad annum 1524. probat in Annalibus Silesiæ Henelius.

Addenda ad pag. 273 Tom. I. §. 13.

I. De Dynastia SILESIÆ Libera Wartembergensi:

Primum sibi ex Dynastiis Silesiæ liberis locum WARTEMBERGENSIS vindicat, ab Oriente Polonia & Districtu Silesiæ Namslaviensi: ab Occidente Ducatu Olsnensi & Dynastiis Gotschütz & Medzibohr: a Meridie Districtu Namslaviensi & Ducatu Olsnensi Parte Berolitiadiensi: a Septentrione vero Dynastia Medzibohr & Polonia cineta. Ducatus olim Olsnensis Portio, a quo circa annum CHRISTI 1495. cum is ad Monstbergenses Duces transiret, avulsa, diversos Dominos naeta est: Henricum ab Haugvitz: L. B. a Biskovitz: Zdenconem Leonem L. B. de Rosenthal: Joachimum I. Johannem Bernhardum, & Joachimum II. Maltzanios, inde Georgium L. B. a Braun: Cameræ Regiæ Silesiæ Præsidem, cujus Filius Georgius Wilhelmus: Ere alieno oppressus, eam an. 1552. d. 26. Apr. soluta Thalerorum Siles. Summa 140000. Abrahamo: Burggravio & Comiti de Dohna vendidit, Celeberrima & antiquissima Gente nato: cujus Filius Carolus Hannibal Bello Tricennali inclauit: ex Filio Ottone Abrahamo: Toga & Sago inclyto, Nepote gaudens Carolo Hannibale: an. 1711. d. 9. Apr. absque liberis defuncto: hinc ex Agnatis Borussis, Vi Successionis in Fidei-Commissum perpetuum Familæ ad Dynastiam Wartembergensem vocatus est Illustrissimus & Excellentissimus Dn. Dn. Alexander: Burggravius & Comes a Dohna: Dominus in Slobiten & Klein-Heyde: Potentissimi Borussia Regis Campi Marefchallus: primusque in Consilio secretiore & Bellico Minister: qui quasitam Majorum Gloriam & bello & Pace propagavit: rebusque humanis an. 1728. d. 25. Febr. Regiomonte ereptus, numerosam in Familæ Solatium Sobolem reliquit. Ex duobus Filiis Primogenitus Dynastiam Silesiæ liberam Wartembergensem obrinuit, *ILLUSTRISSIMUS DN. DN. ALBERTUS CHRISTOPHORUS: BURGGRAVIUS ET COMES A DOHNA: ORD. S. JOHANNIS EQUES:* nat. 1698. d. 23. Septembr. Homagio Vi *DISPENSATIONIS CÆSARÆ* coram *SUPREMO SILESIE REGIMINE* an. 1728. d. 12. Julii præstito, de *CUJUS* & Gente & Liberis cumulatus in Supplemento ad Scriptores nostros agere constitutum est.

II. De Dynastia Silesiæ Libera Milicensi.

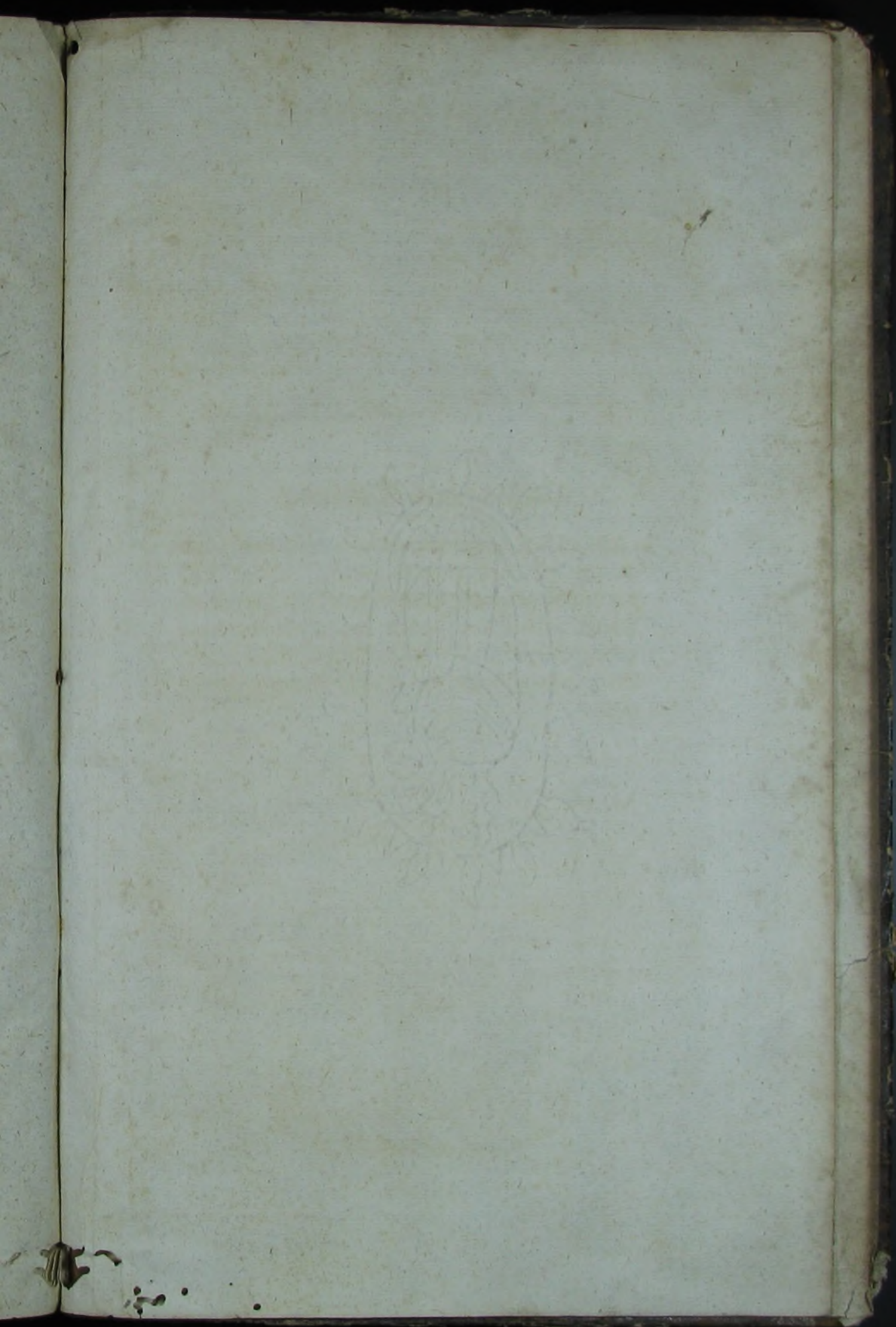
MILICENSEM, alteram Silesiæ liberam Dynastiam terminant a Septentrione Polonia: ab Occidente libera Dynastia Trachembergensis, Dynastia Sulaviensis & Ducatus Olsnensis: ab Oriente Medzibohr & Festenberg Dynastia Ducatus Olsnensis: a Meridie vero idem Ducatus Olsnensis, cujus & olim fuit Portio, cum ab Episc. Vratislav. Præcisla de Pogarell: Conradus I. Dux Olsnensis eam suo ære anno 1358. recuperaret, & ad Posteris transmitteret. Inde **WLADIZLAUS UNG. & BOH. REX** eorum Gente Piaslea extincta an. 1494. die S. Andree, Sigismundo L. B. Kurtzbachio eam Feudi Titulo concessit, verum eo defuncto, Fratribus Johanni & Henrico: Budæ an. 1514. die Mercurii post Reminiscere: Allodii nomine, quod Diplom. CLXXI. & CLXXXII. Diplomatarii nostri Bohemo-Siles. testantur. Nos Kurtzbachiorum Gentem ad Tab. II. Genealog. no. 57. Dissertat. II. exhibemus, ex qua Henricus II. L. B. in Trachenberg & Militzch: Dnus in Drum: Consil. Cæsareus Doctrina & Eloquentia præstantissimus, qui an. 1590. X. Kal. Quintil. obiit, Joachimum Maltzanium L. B. de VVartemberg & Pentzlin: antiquissima Gente Megapolitana natum, Evæ Lobkovvitzæ Neptis suæ Maritum Testamento hæredem scripsit: cujus Posteris I. c. Dissert. II. Tom. I. invenies: Pronepos Ejus Excellentissimus Dn. Dn. Joachimus VVilhelmus: Comes Maltzanianus: L. B. de VVartemberg & Pentzlin: Dynastia Silesiæ Milicensis: *S. C. R. M. CONSIL. INTL. MUS*, cum satis & naturæ & Gloriæ vixisset, omnibus obiit desiderandus an. 1728. d. 6. Septembr. Milicii, Prole quidem destitutus, quare ex Fratre, Comite Nicolao Andrea Maltzanio: d. 19. Sept. 1718. defuncto, Nepotem, Filium Ejus natu minimum Testamento Hæredem scripsit Liberum Silesiæ Dynastiam Milicensem *ILLUSTRISSIMUM DN. DN. JOACHIMUM ANDREAM: COMITEM MALZANIUM:* natum an. 1706. d. 13. Jan. ob singulares quibus eminet Virtutes magnam de SE SILESIE Spem excitantem: Cujus Gentem cumulatus in Supplemento ad Scriptores nostros exponere animus est.

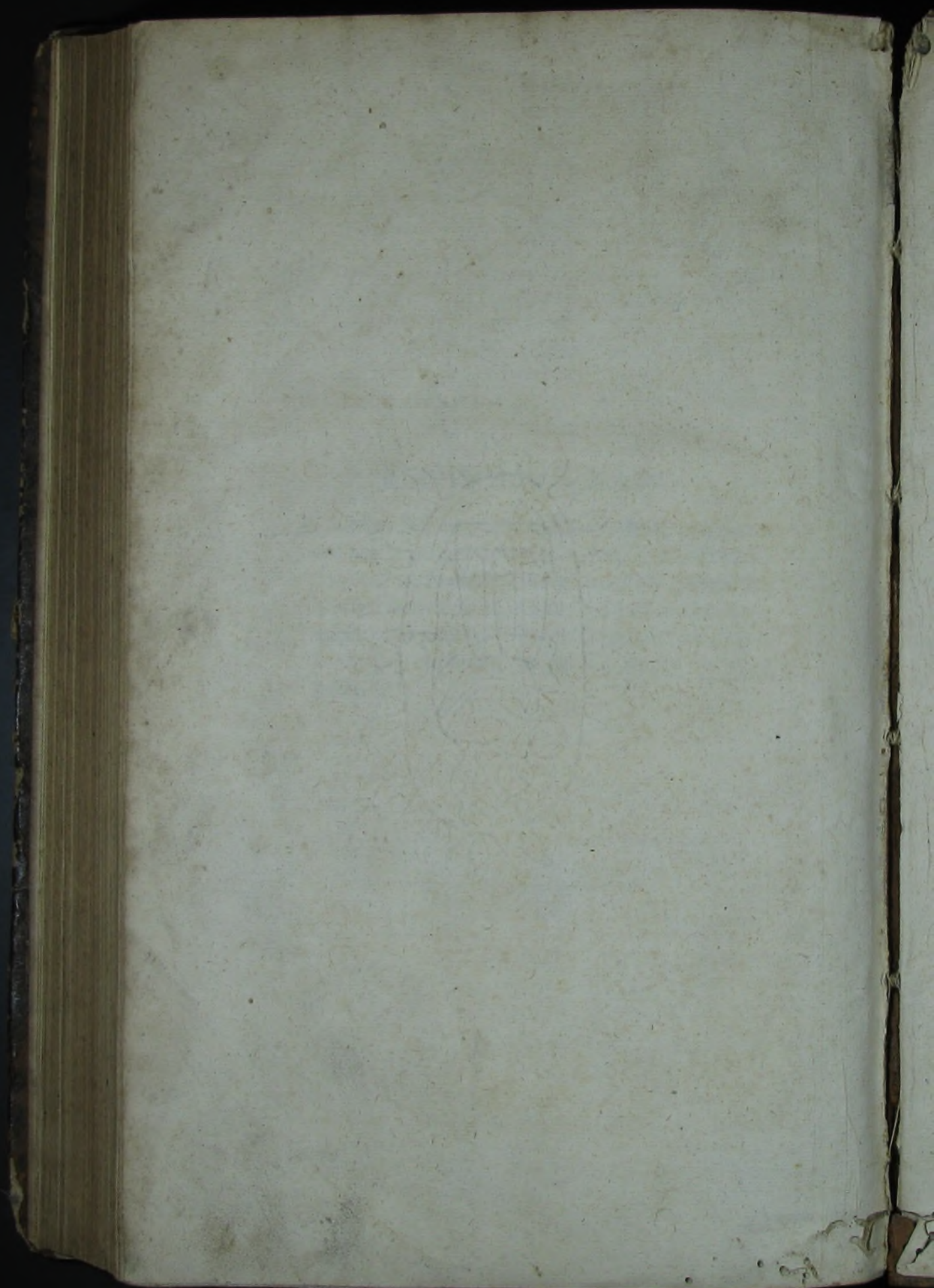

Nachricht an die Buchbinder.

Zu merken, daß beyliegendes Kupffer-Blat unmittelbar vor pag. 177. muß gebunden werden. Desgleichen, daß die Genealogischen Tabellen vermittelst Fälsgen eingestepet werden müssen, damit alles recht deutlich könne gelesen, und nicht vieles in der Mitte durch den ordentlichen Hestt verstopfen und für den Augen verborgen werde.

1000

K/900

